LVDOVICI
POSTII
I.C. PERVSINI
Iam Locumtenentis, & modo Rotæ Auditoris, & Prætoris Prouinciæ Marchiæ

TRACTATVS
Mandati de Manutenendo;
SIVE
SVMMARIISSIMI POSSESSORII
Interim.

In hac vltima editione auctis innumeris ad obſeruationes additionibus, hoc ſigno [ ] annotatis, nec non maiori Sacræ Rotæ Romanæ Deciſionum numero illuſtratus.

In duo Volumina diuiſus. Primum Obſeruationes. Secundum Deciſiones continet.

SOC·IESV·BIBL·SEC·COLL·ROM.

LVGDVNI,
Sumptibus IOANNIS CAFFIN.
M. DC. XLVII.
CVM PRIVILEGIO REGIS.

Digitized by Google

12. H F. 1

SANCTISSIMO
DOMINO NOSTRO
INNOCENTIO X.
PONT. OPTIM. MAX.
LVDOVICVS POSTIVS
FOELICITATEM.

IN publicam auctoritatis lucem Euecto Principi, PATER BEATISSIME, *ſubiecti conſueuere Populi pretioſa ferre tributa, animi pignus obſequentis. Ad eum honoris, ac dignitatis gradum, quo maior ſub Deo in terris non eſt, Sanctitati Veſtræ non magis hominum, quam meritorum ſuffragio euectæ, quid ferrem, in promptu non erat. Subiit tamen animum cogitatio, meliores apud nos opes non eſſe, quam quæ ab ipſo animo gignuntur in nobis, elaborati ſcilicet mentis labores, ac partus quolibet pretioſiores auro in cæcis terræ viſceribus enato. Habebam præ manibus librum de Manutentione, aliàs à me editum nec (ſi mea non me fallit opinio) improbatum; quem quia multum auxeram, ſicut & eius Deciſiones, & eas præcipuè, quas à Tua Sanctitate collegeram, dum Romæ Tribunalia frequentabam, non niſi Tuo Nomini illum reddere eſt animus, vt vnde exeunt flumina felici redeant gyro, vt iterum fluant in Prouinciarum commodum, & Populorum. In communi Chriſtiani orbis gratulatione ad oſculum Sanctiſſimorum Pedum accedo, ibique mentis obſequium pariter, ac partum deuoueo, vbi quid timeatur non erit. Siquidem pars mundi ſuperior (inquit Seneca) non cogitur in nubem, neque agitatur in turbinem: omni tumultu vacat; Ita optimi Principis ſtatus, & quicunque ad illius tutelam confugit. Maculas in Sole eſſe quidam dicunt, eas tamen ſplendoris nitor, & fulgor noſtris celat aſpectibus. Ita operis huius defectus qualeſcunque tuæ abundantia lucis vel abſterget, vel operiet. Imago Principis vel vili expreſſa plumbo, eſt in honore; adeò vt metallum illud etiam deſpicere, ne dicam frangere læſæ maieſtatis cri-*

men ſit habitum. Hac ſpe fretus liber hic auguſtiſſimum præferens in vultu Nomen Tuum, nulli non erit honori. Scio enim viliſſima etiam animalia Diuinis penè honoribus excepta ab antiquis fuiſſe, quando geſtabant humeris venerabile apud eos populos Numinis ſimulacrum. Vale diu Tibi, & Chriſtianæ Reipublicæ.

EMINEN

EMINENTISSIMO PRINCIPI

CAMILLO PAMPHILIO

S.R.E. CARDINALI AMPLISSIMO

LVDOVICVS POSTIVS

FOELICITATEM.

R*ERVM molitor Deus Mundi initio cum Solem luminum, ac gratiarum fontem quarto Cælo affixiſſet, non ideò aliorum ſyderum curam prætermiſit: Quinimo ab iis, licet ſolius luce ſolis illuſtratis, plurimas humanarum rerum vices pendere voluit, eaque iuſſit eſſe* inſigna, & tempora, & dies, & annos, vt luceant in firmamento Cœli, & illuminent terram. *Hæc me ſatis coegit,* Eminentissime Princeps, *cur in libro hoc euigilatos, & verè nocturnos meos labores non tantùm Beatiſſimo Patruo (Soli videlicet Orbis Chriſtiani) ſed ſyderali etiam ſplendori purpuræ tuæ ſubiicerem illuminandos: Quando tam profusè in ſubiectos populos eam beneficentiæ lucem diffundis, quàm nuper in Vaticano Cælo ab Aſtrorum Principe eo cumulatius hauſiſti, quo illi es ſanguinis coniunctione propinquior. Liceat igitur mihi inter primos beneficiorum tuorum haurire ſplendores. Quod ſi benignè ſemel hoc opus aſpexeris, fælicisſimum hinc horoſcopon ducet fortuna ſua. Vale.*

LVDOVICO POSTIO V.I.C.

NOVO

DE MANVTENENDO TRACTATV

PALMAM MANV TENENTI S.

DIſcordantibus olim magnis Diis, non alia concordiæ ſpes ſupereſſe viſa, quàm ſi ad Monarchiæ diuiſionem veniretur: cui cum Phœbus, luſtrando tunc orbi raptus, non adfuiſſet, irritam, iniquamque ſortitionem, æquam, ratamque ſe dixit facturum, ſi, quod nullius foret, vnius ſuum eſſe æquo animo paterentur. Aſſenſere omnes. Tunc is, cuius oculum nihil latet, deliteſcentem in imo Ægeo Delum, ſaluberrimam, ac feraciſſimam inſularum, ad auras, lucemque extraxit, ipſis mehercle Cœli, Æquoris, Orci Regnatoribus admirationi, inuidiæque futuram. Huic fabulantium commento perſimile quiddam Eruditiſſime POSTI, tibi gratulor, accidiſſe. In tanta natantium, notantiumque innumerabilitate, in vaſto Iuris Oceano, acie planè Phœbea primus vidiſti, manuque tenuiſti, tuo dignam ſtylo materiam, nemini hactenus viſam, nemini ſcriptam; omnium in poſterum manutenendam, terendam. Vrge, vrge POSTI, tuum, Poſterûmque negocium: Expiſcare feliciter has gemmas. Dum enim conſultiſſimo ingenio Poſteritati POSTI, conſules, illa tuæ conſulet Immortalitati. Vale.

Innumeros poſt Iurigraphos, calamoſque beatos,
Hæc noua laus fuerit, ſcribere poſſe noua:
Trita Patrum pedibus ſequitur veſtigia Vulgus:
Primus at hos, POSTES POSTIVS indigitat.
Eſto aliis meta, Herculeam contingere metam:
PLVS VLTRA Auguſtum peruolat ingenium.

Baſilius Coradinus.

LAVREN

LAVRENTII CANTAGALLINÆ PERVSINI

Ad Ludouicum Poſtium auctorem Tractatus mandati de manutenendo, ſiue Summariiſſimi Poſſeſſorij, Interim, nuncupati.

Manſurum moliris opus Ludouice, nec vnquam
Quæ benè tàm ludis conſcia mortis erunt.
Si tacitè lapſum tempus, tempuſque futurum
Nectere NVNC dixit ſecta vetuſta Patrum.
INTERIM id eſt. quod vel præſens mirabitur ætas
Cuique parant longum ſæcla futura decus.
Ingenij vis ſola tui eſt, cui durat in Æuum
INTERIM, & interitum poſthumu fama vetat.

LVDOVICI ALBERTI PERVSINI.

In librum, cui titulus de Manutenendo. Ludouici Poſtij I.C. Peruſini.

EXASTICHON.

Qvod veterum Conſulta Patrum, quod lumina legum,
Orbita quod Sacra ſanxerit alma Rota:
Vnde queas, dum Iura ſilent, tua Iura tueri;
POSTI huic, lector, ineſt, hic liber vnus habet.
Haud reſerata foret, Superis, ſi POSTIS, & alter
Adforet, his, rauci, poſtibus, aula fori.

FELICIS VERDVTII PERVSINI.

Decliuis fluit inſtar amnis æuum,
Alata citiùs volat ſagitta,
Nec quæ præcipitat, recurrit hora.
Solus tempora tu MANVTENEBIS
LVDOVICE potens, viceſque ludes
Et fluxum, & remoraberis volatum,
Tàm certus dominus fugacis horæ,
Quam rebus dubijs bonus Patronus.
INTERIM tibi nomen, & perenne
Et illuſtre dabit, decuſque longum.
INTERIM meritò tibi paratur
Nullis, interitura fama ſæclis,

INCERTI.

LVDOVICVS POSTIVS PERVSINVS.

ANAGRAMMA.

PRIVS PROVIDVS, ES I.V. CONSVLTVS.

Qvi mare ferum Iuris Peritiam dixit
Vidit profectò deliteſceret quantus
Ibi æſtus, & verticibus in ruinoſis
Periculorum ingenia quotquot vrgeret?
Nimboſque vidit, & hyemem peremptalem,
Syrteſque cæcas, naufragiaque famoſa.
Tutus pericli (conſuluit polam quiſquis,)
Annisúque deſpicit Notos, Cauros,
Pietate certus, Prouidentia cautus,
Tranabit æquor. Gratulor tibi hoc POSTI.
ES PROVIDVS IVRIS, PIVSQVE CONSVLTVS.

EX TENEBRICOSO
OBSCVRI CARBONIS ATRAMENTO,
Splendidum aperiat fama proſcænium

AD GLORIAM

LVDOVICI POSTII PERVSINI I. C.
CVI VEL NOMEN, ET AGNOMEN,

Poſticam dum facit Inuidiam,
Laudes ponit inter immortalitatis Poſtes immorituras.
Quem
Inter Muſas libens addidit Phœbus, inter Charites lubens indidit Iuppiter.
Cui
In Iuuenta nata ſine faſtu Grauitas feſtiuæ leuitati ad ſcenium parentatur.
Suis ex alis fama pennigera calamum incidit, vt ſcribat,
Calamus ſcribens non degener,ſed generoſus ſuboleſcit,protubeſcit in Palmam.
Qui Iudex inter Picenos integerrimus
In Oceano Odiorum motibus æſtuante (fœcundo prudentiæ calore) Amoris firmat Alcedoniam,
In nube Irarum pluuia Iridem Amici fœderis obſidem,cœleſti ſapientiæ colore,
Suæ virtuti, atque Æquitati arcuatam exponit ad triumphum.
Hic
Ciuilis Prudentiæ Orbes expleuit ſolus
Ingeniorum Sol.
Salebroſas Iuris aquas fœlici mentis remigio percuſſit tutus
Iuſtitiæ Neptunus.
Inermes Ciuilis Belli lites prudentia diſſecuit ſemper.
Iuris Neſtor inter arma, Aſtreæ Achilles inter togas, Iuriſprudentiæ Alexander inter Nodos.
Hieronymus Carbonus I. C. Maceratenſis Veritatis tuba, obſequij lituus,
Quod
De Manutenenda Poſſeſſione dum iuridicè tractat
Manutentionem ad gloriam Iure fuerit aſſecutus in Orbe ſapientiæ,
Hæc Nigro lineamento (Quia Carbone) expreſſa, pareat ſi depreſſa,
Manum ducente Amore, linguam producente Honore
Amico optimo, & ſuſpiciendo.
Ex Veritatis S. Conſulto poſuit, quod potuit.

Ad Excellentiſſimum D. Ludouicum Poſtium.

POSTIVS, ante ſit an POST IVS, eſt INTERIM habendus
Doctus, vbique MANVTENTIO danda ſibi.

Pet. Roitius I.C. Taurinen. Colleg.

INDEX OBSERVATIONVM.

A

ACceſſu Iudicis ad locum differentiæ. obſ. 101.
Accuſationibus contra damnum dãtes. obſ.18.
Actibus, qui ſolent fieti à dominis in rebus ſuis. obſ.23.
Actorũ non tranſportationis exceptione. obſ.69.
Actu eundi, & agendi in fundo. obſ.26.
Actu executionis mandati, ſubhaſtationis, & deliberationis. obſ.29.
Actus vnicus poſſeſſionis an ſufficiat pro manutentione. obſ.19.
Aduocatorum audientia. obſ.102.
Appellatio an admittatur à pronuncia de manutenendo. obſ.106.
Appellatio an detur à ſequeſtro. obſ.75.
Appellatio quando detur in poſſeſſotio ordinario. obſ.8.
Aquam ducendi quaſi poſſeſſione obſ.34.
Articulis. obſ.83.
Articulorum ſpecificatione. obſ.88.
Aſinario poſſeſſoti an cõpetat manntẽtio. obſ.41.
Aſſiſtentiam iuris habens pro ſe an, & quando ex ea ſola ſit manutenendus. obſ.45.
Attenrata poſſeſſio an, & quando ſit manutenibilis. obſ.48.
Auctoris, ſeu alterius poſſeſſio actiua an, & quando ſuffragetur ſucceſſori, ſeu alteri pro manutentione. obſ.55.
Auctoris, ſeu anteceſſotis poſſeſſio paſſiua an, & quando obſit ſucceſſori ad effectum manutentionis. obſ.56.

B

Bannimentis eitea rem. obſ.28.

C

CAlumniæ iuramento. obſ.81.
Canonicatus poſſeſſione. obſ.30.
Canonis ſolutione. obſ.28.
Cappellæ poſſeſſione. obſ.30.
Caraſtro. obſ.27.
Cauſa poſſeſſionis an reqniratur ad effectum manutentionis. obſ.42.
Cauſæ cognitione. obſ.82.
Cautione de non offendendo. obſ.5.
Cautio an ſit præſtanda per obtinentem in hoe iudieio de reſtituendo fructus in caſu ſuccumbentiæ in negocio principali. obſ.104.
Cautio an ſit præſtanda per ſuccumbentem In hoc iudicio de non moleſtando. obſ.104.
Cenſuris in executionem mandati de manutenendo fulminandis. obſ.103.
Citatione. obſ.79.
Citatione ad allegandum. obſ 102.
Citatione ad dicendum contra articulos. obſ.84.
Citatione ad dicendum contra iura. obſ.97.
Citatione ad videndum teſtes iurare. obſ 84.
Citatione pro decreto manutentionis. obſ.102.
Citatio quando circunducatur. obſ.102.
Citationis defectus an, & quando ſuppleatur per præſentiam partis. obſ.102.
Ciuilis poſſeſſio animo retenta quanto tempore duret. obſ.58.
Clam poſſidenri an competat manutẽtio. obſ.42.
Clauium traditione, & receptione. obſ.22.
Clauſula, Arbitrio. obſ.7.
Clauſula conſtituti, ſeu precarij. obſ.20.
Clauſula, Manu Regia. obſ.46.
Clauſula, Sublata. obſ.46.
Clericatus quaſi poſſeſſione. obſ.34.
Collectæ ſolutione. obſ.28.
Collegij poſſeſſione, vel quaſi. obſ.36.
Coloni, ſeu conductoris facto, vel eiectione an, & quando amittatur poſſeſſio, & alteri acquiratur ad effectum manutentionis. obſ.59.
Commodo poſſeſſionis. obſ.1.
Communitatis poſſeſſione, vel quaſi. obſ.36.
Conditionalis poſſeſſio an, & quando ſit manutenenda. obſ.50.
Conſerendi quaſi poſſeſſione. obſ.33.
Confitente ſe nomine alterius poſſidere. obſ 20.
Conſanguinitatis quaſi poſſeſſione. obſ.34.
Conſtituto. obſ.20.
Conſtructione ædificij. obſ.25.
Contentio poſſeſſionis an requitatur ad effectum mandati de manutenendo. obſ.41.
Continuatione in poſſeſſione. obſ.1.
Continuatione præſumpta in poſſeſſione. obſ.17.
Criminis petẽtis manutẽtionẽ exceptione. ob.68
Cultura. obſ.25.
Cumulatione petitotij, ſeu poſſeſſorij ordinarij. obſ. 7.
Cnſtodum appoſitione, & remotione. obſ.24.

D

DEcreto irritanti. obſ.46.
Decreto manutentionis. obſ.102.
Decrero ſub termino pro ſeruato habito ad diem citationis retrahendo. obſ.102.
Decretum an poſſit rogarl ab alio Notario, quam actuario illius cauſæ ad referendum. obſ.102.
Decretum aliter factum, quam citatio dictauerit an, & quando ſuſtineatur. obſ 102.
Declaratione facienda per eum, qui iura produxit, ſeu teſtes examinauit, an velit vti pro vetis. obſ.100.
Deſenſione in poſſeſſione propria auctoritate lite pendente. obſ.1.
Deſenſione in poſſeſſione lite pendente Iudicis auctoritate. obſ.2.
Demolitione ædificij. obſ 25.
Deſeriptione in caraſtro. obſ.27.
Deſcriptione locorum montinm in alicuius perſonam. obſ.27.
Deſcriptioni ad probandum an, & quando locus ſit. obſ.76.
Detentatione poſſeſſionis. obſ.16.
Detentori an competat manutentio. obſ.42.
Differentiis mandatorũ de manutenendo. obſ.2.
Dignitatis de Capitulo poſſeſsione. obſ.30.

Eccleſiæ

Index Obſeruationum.

E

ECcleſiæ parochialis poſſeſſione. obſ.30.
Edictis circa rem. obſ.28.
Ædificij conſtructione, & demolitione. obſ.25.
Ægidianæ quandȩ non ſit locus in poſſeſſorio ordinario. obſ.8.
Examen an valeat receptum à Notario ſine Iudicis commiſſione. obſ.93.
Examen cauſæ beneficialis, ſeu eccleſiaſticæ an poſſit committi Notario, & laicis. obſ.93.
Examinari an poſſint plures teſtes ſimul, & abſque materiis. obſ.93.
Exceptio, quod cauſa mandati de manutenendo pendeat à negocio principali an, & quando obſtet. obſ.43.
Exceptio, quod res, in cuius poſſeſſione quis vult manuteneri, non ſit in rerum natura, vel locus, ad cuius fauorem prætenditur acquiſita poſſeſſio, nondum ſit erectus, an admittatur. obſ.51.
Exceptio ſequeſtrationis, ſeu auocationis poſſeſſionis an, & quando ſit admittenda. obſ.60.
Exceptio poſſeſſionis tertij an poſſit dari in hoc iudicio. obſ.61.
Exceptio nullitatis inſtrumenti, vel contractus, ſeu obligationis, quæ aliàs habuit executionē, vel illius vigore fuit facta ſolutio, ſeu aliquis poſſidet, an, & quando mandatum de manutenendo retardet. obſ.62.
Exceptione defectus, ſeu inualiditatis cauſæ, vel tituli, aut dominij, & iuris alterius. obſ.42.
Exceptione concernente petitoriū, vel poſſeſſorium ordinarium, & requirente altiorem indaginem. obſ.42.
Exceptione ſimulationis ſolutionis, vel contractus. obſ.63.
Exceptione non adimplementi. obſ.63.
Exceptione extinctionis crediti, obligationis, ſeu cauſæ, propter quam alias fuit facta ſolutio, vel aliquis in poſſeſſione conſtitutus, ſeu iuſtæ cauſæ amplius non ſoluendi, vel non obligatoriæ in futurum. obſ.64.
Exceptione reconuentionis. obſ.65.
Exceptione cōpenſationis, & retentionis. obſ.65.
Exceptione rei iudicatȩ in negocio principali, vel in ipſius manutentionis denegatione. obſ.66.
Exceptione, quod petens manutentionē ſit filiusfamilias non habens conſenſum patris. obſ.67.
Exceptione, quod petens manutentionem ſit minor non prouiſus de curatore. obſ.67.
Exceptione criminis petentis manutentionem. obſ 68.
Exceptione non tranſportationis actorū. obſ.69.
Exceptionibus reſpicientibus, petitorium, vel poſſeſſorium in particulari. obſ.42.
Exceptionibus contra perſonam petentis manutentionem. obſ.67.
Exceptionibus reſpicientibus proceſſum, ſeu probationes. obſ.69.
Exceptionibus contra ſcripturas. obſ. 70.
Exceptionibus contra teſtes. obſ.70.
Executionis actu. obſ.29.
Exhibitione, & extractione iurium. obſ.99.
Exigendi quaſi poſſeſſione. obſ.35.
Extinctionis crediti, obligationis, ſeu cauſæ propter quam aliàs fuit facta ſolutio, vel aliquis in poſſeſſione conſtitutus, ſeu iuſtæ cauſæ amplius non ſoluendi, vel non obligatoriæ in futurum exceptione. obſ.64.

F

FAcultatiua in materia an detur manutentio. obſ.53.
Familiaritatis iure poſſidens an ſit manutenēdus, & quid ſi ſuperueniat nouus titulus. obſ.54.
Fideicommiſſarij poſſeſſio capta aliter, quam de manu hæredis an ſit manutenenda. obſ 47.
Filiationis quaſi poſſeſſione. obſ.34.
Filiusfamilias an admittatur ad petendam manutentionem. obſ 67.
Formæ variæ mandati de manutenendo. obſ.105.
Fructus qui veniāt in iudicio manutētionis. ob.74
Fructuum perceptione. obſ.23.
Fruitione, & vſu rei. obſ.23.
Furi an competat manutentio. obſ.42.

G

GEnitiui caſus verba an probent poſſeſſionem. obſ.27.
Grauaminibus pluribus in progreſſibus, ſententiis, immiſſione, & executione contingentibus. obſ.12.

I

INcerta poſſeſſio an ſit manutenibilis. obſ 49.
Incorporalium quaſi poſſeſsione. obſ.31.
Infecta poſſeſsio an ſit manutenibilis. obſ.46.
Ingreſſu in ipſam rem. obſ.21.
Iniuſto poſſeſſori an cōpetat manutentio. obſ.42.
Inſiſtentia. obſ.26.
Inſtrumentali poſſeſsione. obſ.21.
Inſtrumento venditionis, conceſsionis, & ceſsionis poſſeſsionis. obſ.20.
Inſtrumentorum traditione, & receptione. obſ.22
Intereſſendi in Capitulo quaſi poſſeſsione. obſ.33.
Interprete. obſ.92.
Interrogatoriis. obſ.91.
Intruſo an competat manutentio. obſ.42.
Inueſtitura. obſ.24.
Iudex competens, quid ſit in iudicio manutentionis. obſ.6.
Iudice adito pro manutentione an poſsit poſſeſſor ad viam facti redire. obſ.9.
Iudicis acceſſu ad locum differentiæ. obſ.101.
Iudicialis ordo an requiratur in manutentione. obſ.77.
Iudicij manutentionis initio. obſ.78.
Iuramento calumniæ. obſ.81.
Iuramento teſtium. obſ.84.
Iuramento teſtium ſuper tota cauſa. obſ.89.
Iurare an poſsit teſtis pendente termino ad dandum interrogatoria, vel ad reſpondendum poſitionibus. obſ.90.
Iuriſdictionis quaſi poſſeſsione. obſ.31.
Iurium exhibitione, & extractione. obſ 99.
Iurium productione. obſ.97.
Iurium recognitione. obſ.98.
Iuſtificatio poſſeſsionis an requiratur ad effectum manutentionis. obſ.42.

L

LAboratorū appoſitione, & remotione. obſ.24.
Legatarij poſſeſsio aliter capta, quam de manu hæredis, an ſit manutenenda. obſ.47.
Legitimatione perſonarum. obſ.87.
Libello, ſeu petitione. obſ.78.
Litis conteſtatione. obſ.80.
Locatione. obſ.24.

M

MAndati procuræ oppoſitione. obſ.86.
Mandati procuræ productione. obſ.86.
Mandatū procuræ an, & quando cenſeatur reuocatum per comparitionem principalis. obſ.86.
Mandatum de manutenendo quotuplex, & de eorum differentiis. obſ.2.
Mandatum de manutenendo, quod eſt pars Iudicij, quid ſit. obſ.2.

Quare

Index Obſeruationum.

Quare introductum. obſ.4.
Quibus modis introducatur, & intētetur. obſ.5.
Qurndo, & in qua parte iudicij poſſit peti, & concedi. obſ.8.
Cui competat. obſ.11.
Contra quos detur. obſ.14.
An poſſit ſimul, & ſemel aliquando dari vtrique parti. obſ.75
Ad quem ſtatum detur, & an ad limites poſſeſſionis. obſ.73.
Iam impetratum quando ſit nullum, vel iniuſtum, & non attendendum, vel reuocandum, obſ.107.
Quando probet poſſeſsionem. obſ.29.
Mandatum duplex ne, an vnum tantum detur in annuis præſtationibus. obſ.102.
Mandato Iudicis ab aduerſario obtento, & de actu illius executionis, ſubhaſtationis, & deliberationis. obſ.29.
Manutenere quid ſignificet. obſ.2.
Manutentio an, & quando detur ei, qui habet iuris præſumptionem, ſeu reſiſtentiam contra ſe. obſ.44.
An detur contra habentem aliquod priuilegium, vel literas Apoſtolicas cum decreto irritanti, & clauſula, ſublata, vel, Manu Regia. obſ 46.
An, & quando detur ei, qui pro alio, non ſibi poſſidet, vel detur ei, pro quo poſsidetur. obſ.52.
An debeatur ei, qui in poſſeſsione eſt ex gratia, ſeu cauſa liberali, & in materia facultatiua. obſ.53.
Quando neutri partium danda, ſed ſequeſtranda, vel auocanda ſit poſſeſsio. obſ.74.
Legitime impetrata quando finiatur. obſ.108.
Manutentionis ad effectum an requiratur, ſeu ſufficiat ſola poſſeſſio. obſ.15.
Mappa à peritis extrahenda. obſ.101.
Materia, in qua detur manutentio. obſ.9
Meritorum cognitio an requiratur ad effectum manutentionis. obſ.42.
Minor an ſit audiendus in petitione manutentionis. obſ.67.
Momentanea poſſeſsio an ſufficiat pro manutentione. obſ.18.

N

NEgocij principalis cognitio an requiratur ad effectum manutentionis. obſ.42.
Nominationibus variis mandati de manutenendo. obſ.3.
Notarius an validè recipiat examen abſque commiſsione Iudicis. obſ.93.
Notario, & laico an poſsit committi examen cauſæ beneficialis, ſeu Eccleſiaſticæ. obſ.93.
Notario actuario an, & quando credatur ſine teſtibus. obſ.102.
Nullitatibus pluribus in proceſsibus, immiſsione, & executione contingentibus. obſ.12.
Nullitatis inſtrumenti, vel contractus, ſeu obligationis, quæ aliàs habuit executionem, vel illius vigore fuit facta ſolutio, ſeu aliquis poſſidet, exceptio an, & quando mandatum de manutenendo retardet. obſ.62.
Nullitatis proteſtatione. obſ.86.
De nullitate an poſſit dici à ſequeſtro. obſ.75.
De nullitate an poſſit dici à pronuncia de manutenendo. obſ.106.

O

OBtinens in hoc iudicio an teneatur cauere de reſtituendo fructus in caſu ſuccumbentiæ in negocio principali. obſ.104.
Ordo iudicij an requiratur in manutētione. ob.77.
Origine mandati de manutenendo. obſ.4.

P

PArochialis poſſeſſione. obſ.30.
Petitione, ſeu libello. obſ.78.
Petitorum materia. obſ.101.
Perſonarum legitimatione. obſ.87.
Petens manutentionem an dicatur habere ſe pro ſpoliato. obſ.5.
Petens manutentionem an dicatur actor, vel reus obſ.5.
Poſſeſſio an requiratur, ſeu ſola ſufficiat ad effectum manutentionis. obſ.15.
Poſſeſſio ciuilis, & naturalis an requiratur pro manutentione. obſ.16.
Poſſeſſio de tempore motæ litis an requiratur pro manutentione, vel ſufficiat poſſeſſio ante motam litem, vel quæ dedit cauſam liti, vel quæ poſt litem motam capta fuit. obſ.17.
Poſſeſſio momentanea an ſufficiat pro manutentione. obſ.18.
Poſſeſſio, vel quaſi quibus mediis probetur. ob.19.
Poſſeſſio quibus actibus acquiratur, & probetur. obſ.20.
Poſſeſſio, vel quaſi an transferatur ex contractu, vel actu inutili, ſeu nullo. obſ.37.
Poſſeſſio quando dicatur amiſſa, ita vt neganda ſit manutentio. obſ.57.
Poſſeſſio eiuſdem rei vno, & eodem tempore an poſſit apud duos, ſeu plures inſolidum eſſe, ita vt poſſit ſimul, & ſemel dari mandatum de manutendo vtrique parti. obſ.72.
Poſſeſſore iuſto, legitimo, & in vim contractus, ſeu ex voluntate partis, & de illius manutentione. obſ.11.
Poſſeſſori de facto an cōpetat manutētio. obſ.42.
Poſſeſſorum concurſu. obſ.71.
Poſſidente auctoritate Iudicis, & quando ipſi, vel primo poſſeſſori danda ſit manutentio. obſ.12.
Poſſidente auctoritate propria, & an ei competat manutentio. obſ.13.
Poſſidente pro alio. obſ.52.
Poſſidente ex gratia, ſeu ex cauſa liberali. obſ.53.
Poſſidenti vi clam, vel precario an competat manutentio. obſ.42.
Poſitionibus, earumque ſpecificatione, & reſponſionibus. obſ.83.
Precario poſſidenti an cōpetat manutētio. ob.42.
Prædoni an competat manutentio. obſ.42.
Prælatione inter plures poſſeſſores. obſ.71.
Præſentandi quaſi poſſeſſione. obſ.38.
Præſentia partis an, & quando ſuppleat citationis defectum. obſ.102.
Præſtationibus in annuis an detur duplex mandatum, vel vnum tantum. obſ.101.
Præſumptionem iuris habens contra ſe an, & & quando ſit manutenendus. obſ.44.
Probatio in mādato de manutenēdo an requiratur plena, vel ſufficiat ſemiplena. & leuior. ob.38
Probationes in hoc iudicio factæ an probēt in iudicio poſſeſſorio plenario, vel petitorio. obſ.39.
Probationibus. obſ.85.
Probationibus per teſtes. obſ.84.
Probationibus per iurium productionem. obſ.97.
Probatione per acceſſum Iudicis. obſ.101.
Proceſſu faciēdo, & terminis ſeruandis in hoc iudicio manutentionis, in quo cadūt communia omnium iudiciorum, quæ in practica contingunt ad modernū vſum accommodata. obſ.77
Productione iurium, & decreto Iudicis de ſuper interponendo. obſ.97.
Pronunciari an poſſit ſub citatione vnius pro aduerſario. obſ.102.

Proteſt

Proteſtatione, Citra conſenſum in iuriſdictionem obſ 75.
Proteſtatione nullitatis. obſ.86.
Proteſtatione mandati procuræ. obſ.86.
Proteſtatione, Generalia cõtra atticulos. obſ.88.
Proteſtatione. Generalia contra iura. obſ.97.
Proteſtatione in termino curationis pro decreto manutentionis. obſ.102.
Proteſtationis repetitione. obſ.85.
Publicatione examinis. obſ 95.

Q

QVaſi poſſeſſione Clericatus. obſ.34.
Quaſi poſſeſſione conferendi. obſ.33.
Quaſi poſſeſſione ducendi aquam. obſ.34.
Quaſi poſſeſſione exigendi. obſ.35.
Quaſi poſſeſſione filiationis, ſeu conſanguinitatis. obſ.34.
Quaſi poſſeſſione incorporalium. obſ.31.
Quaſi poſſeſſione interellendi, & votandi in Capitulo. obſ.33.
Quaſi poſſeſſione iuriſdictionis. obſ.31.
Quaſi poſſeſſione præſentandi. obſ.32.
Quaſi poſſeſſione ſepulturæ. obſ.34.

R

REcognitione iurium. obſ.98.
Recognoſcente alium in dominum, & poſſeſſorem. obſ.20.
Recurſus an admittatur à pronuncia mandati de manutenendo. obſ.101.
Rei iudicatæ in negocio principali, vel in ipſius manutẽtionis denegatione exceptione. obſ.66.
Remiſſoria. obſ.94.
Repetitione proteſtationis. obſ.85.
Reprobatione teſtium. obſ.96.
Reſiſtentiam iuris habens contra ſe an, & quando ſit manutenendus. obſ.44.
Reſponſionibus ad poſitiones. obſ.85.
Reſtitutio in integrum an detur à pronuncia mãdati de manutenendo. obſ.106.
Retentione vſusfructus. obſ.20.
Rotæ Auditor an poſſit interponere decreta, ſe ſubſcribere ſententias in cauſa alterius Auditoris. obſ.102.

S

SCientia, & patientia eius, de cuius intereſſe agitur, & contra quem quis vult manuteneri, an requiratur. obſ.40.
Scripturarum traditione, & receptione. obſ.22.
Scripturarum impugnatio an admittatur in hoc iudicio. obſ.70.
Sententia, & mandato Iudicis ab aduerſario obtento, & de actu illius executionis, ſubhaſtationis, & deliberationis. obſ.29.
Sepulturæ quaſi poſſeſſione. obſ.34.
Sequeſtrationis poſſeſſionis exceptio an, & quando ſit admittenda. obſ.60.
Sequeſtrationi, ſeu auocationi poſſeſſionis quando ſit locus. obſ.75.
Sigillo in re. obſ.27.
Signo in re. obſ.27.
Simulationis, ſolutionis, vel contractus exceptione. obſ.63.
Solutio partis an ſuffragetur pro toto. obſ.18.
Solutione collectæ, vel canonis ratione rei. ob.28.
Specificatione articulorum, & teſtium. obſ.88.
Specificatione poſitionum. obſ.83.
Spoliatori an competat manutentio. obſ.42.
Succumbens in hoc iudicio an teneatur cauere de non moleſtando. obſ.104.
Supplicatio an admittatur à prouincia de manutenendo. obſ.106.
Suſpẽſione petitorij, & poſſeſſorij ordinarij. ob.7.

T

TErmino pendente ad dandum interrogatoria, vel reſpondendum poſitionibus an poſſint teſtes iurare. obſ.90.
Termino pro ſeruato. obſ.101.
Terminus pro ſeruato habitus quando circunducatur. obſ.102.
Tertij poſſeſſio in hoc iudicio an poſſit allegari. obſ.61.
Teſtes an iurare poſſint pendente termino ad dandum interrogatoria, vel ad reſpondendum poſitionibus. obſ.90
Teſtes an poſſint plures ſimul examinari, & abſque materiis. obſ.93.
Teſtium exceptiones an admittantur in hoc iudicio. obſ.70.
Teſtium iuramento. obſ.84.
Teſtium ſpecificatione. obſ.88.
Teſtium iuramento ſuper tota cauſa. obſ.89.
Teſtium coactione ad ſe examinandum. obſ.87.
Timor ſcandali an requiratur ad effectum mandati de manutenendo. obſ.41.
Titulus poſſeſſionis an requiratur ad effectum manutentionis. obſ.42.
Traditione poſſeſſionis. obſ.20.
Transferatur, nec ne poſſeſſio ex contractu, vel actu inutili, ſeu nullo. obſ.37.
Turbatio an requiratur ad effectum mandati de manutenẽdo, & quibus modis probetur. obſ.41.
Turbida poſſeſſio an ſit manutenibilis. obſ.49.

V

VI poſſidenti an cõpetat manutentio. obſ.42.
Viſitatione loci. obſ.101.
Vniuerſitatis poſſeſſione, vel quaſi. obſ.36.
Votandi quaſi poſſeſſione. obſ.33.
Vſu, & fruitione rei. obſ.26.
Vſu nudo ipſius rei. obſ.26.
Vſu frequenti mandati de manutenendo, quod eſt pars iudicij. obſ.2.
Vſusfructus retentione. obſ.20.
Vtilitate mandati de manutenendo. obſ.2.

OBSER

OBSERVATIONVM, ET OPERIS ORDO.

DE commodo poſſeſſionis, illiuſque defenſione, & continuatione propria auctoritate lite pendente. obſ.1.

De defenſione in poſſeſſione lite pendente Iudicis auctoritate ex remedio mandati de manutenendo Quid ſignificet manutenere. Quotuplex ſit mandatum de manutenendo. De eorum differentiis, & de vtilitate, & frequenti vſu mandati de manutenendo, Quod eſt pars Iudicij, de quo tractatur, & Quid ſit. obſ.2.

De variis mandati de manutenendo nominationibus. obſ.3.

De mandati de manutenendo origine, & quare introductum. obſ.4.

De modis introducendi, ſeu intentãdi mandatum de manutenẽdo. De cautione de non offendendo. Et an petens manutentionẽ dicatur habere ſe pro ſpoliato, Et an dicatur Actor, vel Reus. obſ.5.

Quis ſit Iudex competens in Iudicio manutentionis. obſ.6.

An, & quomodo ſuſpendatur petitoriũ, ſeu poſſeſſoriũ ordinarium in hoc ſummariſſimo, & an detur illius cumulatio ſaltem ex reſcripto Principis. Et de clauſula. Arbitrio. obſ.7.

Quando, & in qua parte Iudicij poſſit peti, & concedi mandatum de manutenendo, & quando in Ordinario poſſeſſorio detur appellatio, ſeu locus non ſit Ægidianæ. obſ.8.

An Iudice adito pro manutentione poſſit poſſeſſor ad viam facti redire. obſ.9.

An in omni re poſſeſſa, & in qualibet materia detur manutentio, & in qua. obſ.10.

Cui competat mandatum de manutenendo, & primo de poſſeſſore iuſto, legitimo, & in vim contractus, ſeu ex voluntate partis. obſ.11.

De poſſidente auctoritate Iudicis, & quando ipſi, vel primo poſſeſſori danda ſit manutentio, & de pluribus Nullitatibus, & Grauaminibus in proceſſibus, ſententiis, immiſſione, & executione contingentibus. obſ.12.

De poſſidente auctoritate propria, & an ei competat manutentio. obſ.13.

Contra quos detur mandatum de manutenendo. obſ.14.

An ad effectum manutentionis requiratur, & ſufficiat ſola poſſeſſio. obſ.15.

An pro manutentione requiratur ciuilis, & naturalis poſſeſſio. obſ.16.

An pro mandato de manutenẽdo requiratur poſſeſſio de tẽpore motæ litis, vel ſufficiat poſſeſſio ante litẽ motã, & de præſumpta continuatione in poſſeſſione. Et an ſatis ſit poſſeſſorio, quæ dedit cauſam liti, vel quæ poſt litem motam capta fuit. obſ.17.

An ad effectum manutentionis obtinendæ, & poſſeſſionis acquirendæ ſufficiat poſſeſſio momentanea, & vnicus actus. Et an ſolutio partis ſuffragetur pro toto. obſ.18.

Poſſeſſio, vel quaſi quibus mediis probetur. obſ.19

Poſſeſſio quibus actibus acquiratur, & probetur & primo de traditione, & de inſtrumẽto venditionis, cõceſſionis, ceſſionis, & de clauſula conſtituti, & precarij, & de latente ſe nomine alterius poſſidere. de recognoſcente alium in dominum, & poſſeſſorem, & de retentione vſusfructus. obſ.20.

De ingreſſu in ipſam rem, & de poſſeſſione inſtrumentali. obſ.21.

De traditione, & receptione inſtrumentorum, ſcripturarum, & clauium. obſ.22.

De vſu, & fruitione rei, & de actibus, qui ſolent fieri à Dominis in rebus ſuis, & primo de fructuum perceptione. obſ.23.

De inueſtitura, & locatione, & laboratorũ, ac cuſtodum appoſitione, & remotione. obſ.24.

De cultura, & conſtructione, ſeu demolitione ædificij. obſ.25.

De inſiſtentia, & detentatione poſſeſſionis de actu eundi, & agendi in fundo. Et de nudo vſu ipſius rei. obſ.26.

De deſcripione facta in cataſto deſcriptione facta in alicuius perſonam, de locis montium. De ſigillo, & ſigillo in re, & an poſſeſſio probetur per verba genitiui caſus. obſ.27.

De edictis, & bannimentis circa rem de accuſationibus contra damnnm dantes, & de ſolutione collectæ, vel canonis ratione rei. obſ.28.

De ſententia, & mandato Iudicis ab aduerſario obtento, & de actu illius executionis, ſubhaſtationis, & deliberationis, & de mandato de manutenendo aliàs per nunc petentem manutentionem obtento. obſ.29.

De poſſeſſione Parochialis Eccleſiæ, ſeu Cappellæ, & de poſſeſſione Canonicatus, ſeu dignitatis de Capitulo. obſ.30.

De quaſi poſſeſſione incorporalium, & primo de quaſi poſſeſſione iuriſdictionis. obſ.31.

De quaſi poſſeſſione præſentandi. obſ.32.

De quaſi poſſeſſione cõferendi, & de quaſi poſſeſſione intereſſendi, & votãdi in Capitulo. obſ.33.

De quaſi poſſeſſione Clericatus, filiationis, ſeu conſanguinitatis, ſepulturæ, & ducendi aquam. obſ.34.

De quaſi poſſeſſione exigendi. obſ.35.

De poſſeſſione, vel quaſi Communitatis, Vniuerſitatis, ſeu Collegij. obſ.36.

An poſſeſſio, vel quaſi transferatur. Ex contractu, vel actu inutili, ſeu nullo. obſ.37.

An pro mandato de manutenẽdo requiratur plena probatio, ſeu ſufficiat ſemiplena, & leuior. obſ.38.

Probationes in hoc iudicio factæ, an probent in iudicio poſſeſſorio plenario, vel petitorio. obſ.39.

An ad effectũ poſſeſſionis acquirendæ requiratur ſcientia, & patientia eius, de cuius intereſſe agitur, & contra quẽ quis vult manuteneri. obſ.40.

An ad effectum mandati de manutenendo requiratur turbatio, & quibus modis turbatio probetur. An requiratur contentio poſſeſſionis, & timor ſcandali, vel rixæ. obſ.41.

An

Index Obſeruationum.

An ad effectum manutentionis requiratur, vt poſſeſſio appareat iuſtificata, ſeu debeat cognoſci de meritis negocij principalis, vel requiratur titulus, aut cauſa, ſeu obſtet exeeptio conecrnens petitorium, vel poſſeſſorium ordinatium, & requirens altiorem indaginem, & an competat manutentio mero detentori, & poſſeſſori de facto, aſinario, iniuſto, intruſo, ſpoliatori, furi, ſeu prædoni, & poſſidenti vim, clam, vel precario. obſ.42.

De exceptionibus reſpicientibus petitorium, ſeu poſſeſſionem in particulari. Et primo an, & quando obſtet exceptio, quod cauſa mandati de manutenendo pendeat à negocio principali. obſ.43.

Manutentio an, & quando detur ei, qui haber iuris præſumptionem, ſeu teſiſtentiam contra ſe. obſ.44.

An, & quando ex ſola aſſiſtentia iuris communis debeatur manutentio. obſ.45.

An poſſeſſio infecta ſit manutenibilis, & an detur manutentio contra habentem aliquod priuilegium, ſeu literas Apoſtolicas eum decreto irritanti, & clauſula ſublata, vel manu regia. obſ. 46.

Poſſeſſio capta per fideicommiſſarium, ſeu legatarium aliter, quam de mann hæredis an ſit manutenenda. obſ 47.

Attentata poſſeſſio an, & quando ſit manutenibilis. obſ.48.

Poſſeſſio turbida, ſeu incerta an ſit manutenibilis. obſ. 49.

Poſſeſſio ſub conditione an, & quando ſit manutenenda. obſ.50.

An admittatur exceptio, quod res, in cuius poſſeſſione quis vult manuteneri, non ſit in rerum natura, vel locus, ad cuius fauorem prætenditur acquiſita poſſeſſio, nondum ſit erectus. obſ.51.

An, & quando detur manutentio ei, qni pro alio, non ſibi poſſider, vel detur ei, pro quo poſſidetur. obſ.52.

An debeatur manutentio ei, qui in poſſeſſione eſt ex gratia, ſeu canſa liberali, & in materia facultatiua. obſ.53.

An qui poſſidet iure familiaritatis ſit manutenendus, & quid ſi ſuperuenerit nouus titulus. obſ.54.

An, & quibus ex poſſeſſione anctoris, ſeu alterius competat manutentio. obſ.55.

An, & quando ex poſſeſſione contra vnum, ſeu auctorem, vel anteceſſorem detur manutentio contra ſucceſſorem. obſ.56.

An, & quando dicatur amiſſa poſſeſſio, ita vt neganda ſit manutentio. obſ.57.

Ciuilis poſſeſſio animo retenta quanto tempore duret. obſ.58.

An, & quando poſſeſſio per Colonum, Conductorem, & alios retenta amittatur, & alteri acquiratur per eorum eiectionem ſeu factum ad effectum manutentionis. obſ.59.

An, & quando ſit admittenda exceptio ſequeſtrationis, ſeu auocationis poſſeſſionis. obſ.60.

An in hoc iudicio poſſit dari de poſſeſſione tertij. obſ.61.

An, & quando exceptio nullitatis inſtrumenti, vel contractus, ſeu obligationis, quæ alias habuit executionem, vel illius vigore fuit facta ſolurio, ſeu aliquis poſſidet, mandatum de manutenendo retarder. obſ.62.

An attendatur exceptio ſimulationis contractus vel ſolutionis, & quid de exceptione non adimplementi. obſ. 63.

An, & quando habeat locum exceptio extinctionis crediri, obligationis ſeu cautæ, propter quã alias fuir facta ſolutio, vel aliquis in poſſeſſione conſtitutus, ſeu iuſtæ cauſæ amplius non ſoluendi, vel non obligatoriæ in futurum. obſ.64.

De exceptione reconuentionis, & compenſationis, ac retentionis. obſ.65.

An, & quando obſtet exceptio rei iudicatæ in negocio principali, & in ipſius manutentionis denegatione. obſ.66.

De exceptionibus contra perſonam petentis manutentionem, & primo de exceptione, quod ſit filiusfamilias non habens conſenſum patris, vel minor non prouiſus de curatore. obſ.67.

An, & quando obſtet exceptio Criminis petentis manutentionem. obſ.68.

De exceptionibus reſpicientibus proceſſum, ſeu probationes. Et primo an, & quando obſtet exceptio non tranſportationis actorum. obſ.69.

An amittatur in hoc iudicio ſcripturarum impugnatio, & an exceptiones contra teſtes. obſ.70.

Inter plures poſſeſſores, quis præſerendus. obſer.71.

An poſſeſſio eiuſdem rei vno, & eodem tempore poſſit apud duos, ſeu plures inſolidum eſſe, ita vt poſſit ſimul, & ſemel dari mandatum de manutenendo vtrique parti. obſ.72.

Mandatum de manutenendo ad quem ſtatum detur, & an ad limites poſſeſſionis. obſ.73.

In manutentionis iudicio, qui fructus veniant. obſ.74.

Manurentio quando neutri parti danda, ſed ſequeſtranda, vel auocanda ſit, & an à ſequeſtro detur appellatio, ſeu poſſit dici de nullitate. obſ 75.

An, & quando locus ſit deſcriptioni ad probandum. obſ.76.

De proceſſu faciẽdo, & terminis ſeruandis in hoc iudicio manutentionis, in quo cadunt communia omnium iudiciorum, quæ in practica contingunt ad modernum vſum accommodata. Et primo an requiratur ordo iudicij. obſ.77.

De libello, ſeu petitione, & initio iudicij. obſ.78.

De citatione. obſ.79.

De litis conteſtatione. obſ.80.

De iuramento calumniæ. obſ.81.

De cauſæ cognitione, & probationibns. obſ.82.

De poſitionibus, earumque ſpecificatione, & reſponſionibus. obſ.83.

De probationibus per teſtes, earumque iuramento, & de articulis, & citatione ad dicendum contra articulos, & viden. teſtes iurare. obſ.84.

De proteſtatione citra conſenſum in iuriſdictionem, & de proteſtationis repetitione. obſ.85.

De oppoſitione nullitatis, & mandati procuræ, de productione mandati, & an, & quando per comparitionem principalis cenſeatur mandatum reuocatum. obſ 86.

De legitimatione perſonarum. obſ.87.

De proteſtatione generali contra articulos, & de articulorum, & teſtium ſpecificatione. obſer.88.

De iuramento teſtium ſuper tota cauſa, & de illorum coactione ad ſe examinandum. obſ.89.

Teſtes an iurare poſſint pendente termino ad dãdum interrogatoria, vel ad reſpondendum, poſitionibus. Et an iurati in termino poſſint poſt

ter

terminum, & in die feriata examinari, & quam do teminus currat. obſ.90
De interrogatorijs. obſ.91
De interptete. obſ.92
Examen an valeat receptum à Notario ſine iudicis commiſſione. Et an poſſit Notario, & Laico commiti examen cauſæ beneficialis, ſeu Eccleſiaſticæ, & an poſſint plures teſtes ſimul examinati,& abſque materijs. obſ.93
De remiſſoria. obſ.94
De examinis publicatione. obſ.95
De teſtium Reprobatione. obſ.96
De probationibus per iurium productionem; de citatione ad dicendum contra iura, de proteſtatione generali contra iura, & de Iudicis decreto deſuper inter ponendo. obſ.97
De iurium recognitione. obſ.98
De iurium exhibitione, & extractione. obſ.99
De declaratione facienda per eum, qui iura produxit, ſeu teſtes examinauit, an velit vti pro veris. obſ.100
De probatione per acceſſum iudicis ad locum differentiæ, & per mappam à peritis extrahendam. obſ.101
De citatione pro decreto manutentionis de proteſtatione partis, an ſub citatione vnius poſſit pronunciari pro aduerſo de termino pro ſeruato. De citatione ad allegandum. de Aduocatorum audientia. de decreto, & de illo retrahendo ad diem citationis. An, & quando credatur Notario actuario ſine teſtibus. An poſſit de decreto alius Notarius rogari ad referendum; & an Rotæ Auditor poſſit iuterponere decreta, ſeu ſubſcribere ſententias in cauſa alterius Auditoris. An, & quando citatio, & terminus pro ſeruato habitus circunducatur. Decretum aliter ſactum quam citatio dictauerit an, & quando ſuſtineatur, & an, & quando præſentia ſuppleat citationis defectum, & an in annuis præſtationibus detur duplex mandatum, vel vnum tantum. obſ.102
De cenſuris in executiouem mandati de manutenendo. obſ.103
An ſuccumbens in hoc iudicio teneatur cauere de non moleſtando, vel obtinens de reſtituendo fructus in caſu ſuccumbentiæ in negocio principali. obſ.104
Formæ variæ, mandati & de manutenendo expediendi. obſ.105
An à pronuncia de manutenendo admittatur appellatio, vel ſupplicatio, ſeu recurſus, aut poſſit dici de nullitate, vel detur reſtitutio in integrum. obſ.106
De aliquibus caſibus, in quibus mandatum de manutenendo iam impetratũ eſt nullum, vel iniuſtũ,& nõ attendendũ,vel reuocandum. obſ.107
Manutentio legitimè impetrata quando finiatur. obſ.108

INDEX DECISIONVM.

A

Abulen. Beneficij del varco 22. Martij 1602. Iuſto. dec.408
Abulen. Decimarum 2. Maij 1610. Penia. dec.454
Eadem 4. Nouembris 1611. eodem. dec.456
Abulen. Sepulturæ 21. Februarij 1611. Penia dec. 574]
Adrien. Iuriſdictionis 27. Iunij 1622. Pirouano. dec.310
Albanen. Confinium 22. Iunij 1620. Pirouano. dec. 156
Eadem 22. Aprilis 1621. coram eodem. dec. 62. la prima.
Albanen. Diuiſionis 23. Martij 1610. Pirouano. dec.51
Albanen. Hæreditatis 28. Maij 1619. Veroſpio. dec. 266
Albanen. Vineæ. 19. Nouembris 1616. Remboldo. dec. 146
[Albanen. Beneficiorum 27. Maij 1609. Card. Lancelloto. dec.580
Albanen. Confinium 22. Iunij 1620. Pirouano. dec.498
Alerien. Beneficij 17. Iunij 1609. Card. Pamphilio. dec. 584
Eadem 11. Decembris 1609. eodem. dec.588
Alerien. Beneficij 14. Iunij 1612. Mãzanedo. dec.464
Alerien. Penſionis prima Iulij 1624. Coccino. dec. 509]
Alexandrina Archipresbyteratus 28. Iunij 1617. Merlino. dec.57
Eadem 24. Nouembris 1617. corã eodem. dec.225
Aliphana Iuriſpatronatus prima Iunij 1629. Giſlerio. dec.267
Ampurien. Domorum 15. Ianuarij 1627. Card. Vbaldo. dec 214
Anagnina Beneficij 15. Martij 1627. Card. Vbaldo. dec.286
Anconitana Bonorum 3. Iulij 1623. Nauarro. dec. 319
Anconitana Florũ 10. Maij 1630. Pirouano. dec.276
Eadem 14. Iunij 1630. coram eodem. dec.311
Eadem 29. Nouembris 1630. corã eodem. dec.312
Anconitana Hæreditatis 11. Martij 1616. Vbaldo. dec. 59
Anconitana Prædij 29 Nouembris 1630. Veroſpio dec.323
Anconitana Terrarum 20. Maij 1622. Vbaldo. dec. 167
[Anconitana Aſſecurationis 19. Iulij 1595. Gyptio. dec.380
Anconitana Bonorum 27. Ianuarij 1580. Bubalo. dec 599
Anconitana Bonorum 6. Iunij 1614. Pirouano. dec. 654.
Anconitana Fideicommiſſi 29. Ianuarij 1588. Bracco. dec.557
Anconitana Fideiuſſionis 29. Ianuarij 1604. Card. Sacrato. dec.411

Anco

Index Deciſionum.

Anconitana Florum 10. Ianuarij 1628. Pirouano. dec.516
Anconirana Pecuniaria 23. Iunij 1603. Penia. dec.392
Anconitana Penſionis 15. Iunij 1587. Card. Plato. dec.355
Anconitana Prædij 25. Iunij 1629. Merlino. dec.528
Anconitana Prædij 12. Maij 1634. Buccabella. dec.570
Anconitana Prætenſæ repetitionis indebiri prima Iulij 1621. Dunozerto. dec.492
Ancotana Terrarum 13. Nouembris 1623. Vbaldo ſeniore. dec.502]
Anuerſana Beneficij 3. Martij 1603. Litra. dec. 90
[Aprurina Iuriſdictionis 19. Iuni 1606. Card. Pamphilio. dec.596
Eadem 19. Martij 1607. eodem. dec.598
Aquilana Bonorum 17. Iunij 1624. Remboldo. dec.11
Aquilana Cappellaniæ 25. Februarij 1630. Durano. dec.315
Aquilana Vnionis Fabricæ 17. Maij 1610. Pirouano. dec. 1
Arboren. Canonicatus 8. Martij 1632. Merlino. dec.337
Arboren. Canonicatus 16. Nouembris 1633. Merlino. dec.557
Aretina Iuris viſitandi 29. Marti 1593. Gyptio. dec.369
Ariminen. Bonorum 26. Maij 1627. Durano. deciſ. 58
Ariminen. Denolntionis Bonorum 27. Iunij 1608 Card. Sacraro. dec.111
Ariminen. Spolij 9. Februarij 1629. Merlino. deciſ. 255
[Ariminen Bonorum 21. Februarij 1618. Durano. dec.620
Ariminen. Fideicommiſſi 12. Februarij 1624. Merlino. dec.506
Eadem 31. Maij 1624. eodem. dec.508]
Aſculana Bonorum 27. Martij 1628. Durano. dec. 233
Aſeulana Societaris 28. Iunij 1628. Card. Virili. dec. 314
Aſculana Spolij 29. Martij 1621. Remboldo. dec. 507
Aſſiſien. Bonorum 26. Iunij 1626. Remboldo. dec. 23
Eadem 2. Iunij 1627. Card. Virili. dec.14
Eadem 3. Deeembris 1617. coram eodem. dee.25
Aſſiſien. Staturorum 22. Maij 1619. Card. Pamphilio. dec. 147
Eadem 11. Decembris 1620. coram eodem. dee.158
Aſſiſien. Succeſſionis 12. Maij 1628. Ghiſlerio. dee.320
[Aſten. Feudi de ſolano 18. Iunij 1584. Bubalo. dec.346]
Aſtoricen. Scolaſtice 6. Nonembris 1623. Vbaldo. dec.177
[Aſtoricen. Cappellaniæ 26. Iunij 1589. Comirulo. dec.362
Aſtoricen Præſtimoniorum 13. Iunij 1623. Vbaldo ſeniore. dec.614]
Auerſana Penſionis 30. Martij 1626. Merlino. dec.304
Anerſana Penſionis 24. Aprilis 1626. Pirouano. dee.202
Auximana Fideicommiſſi 30. Maij 1631. Veroſpio. dec.334
Auximana Penſionis 5. Maij 1589. Comitulo. dec.70
Auximana Cenſus 10. Martij 1636. Ghiſlerio. dec.644
Eadem 23. Iulij 1636. Eodem. dec.647
Auximana Reſidentiæ 14. Decembris 1609. Manzanedo. dec.450.]

B

BAlneorigen. Confinium 2. Aprilis 1604. Card. Sacraro. dec.422
Balneorigen. Terrarum 26. Maij 1603. Card Sacrato. dec.416
Barchinonen. Beneficii 5. Maij 1627 Dnnozetro. dec.514
Barchinonen. Beneficij 17. Februarij 1634. Durano. dec.625
Beneuentana Nobilitatis 21. Iunij 1619. Pirouano. dec.479]
Bergomen. Penſionis 13. Nouembris 1626. Durano. dec.212
[Bergomen. Præeminentiarum 9. Martii 1607. Manzanedo. dec.603
Boianen. Beneficii 29. Nouembris 1619. Coccino. dec.480
Eadem 24. Februarii 1620. eodem dec.481]
Bononiẽ. Affictus 4. Iulij 1629. Card. Virili dec.269
Bononien. Affrancarionis 12. Ianuarij 1618. Dunozerto. dec.141
Bononien. de Bologninis 11. Decẽbris 1619 Card. Veroſpio. dec.150
Bononien. Cenſus 15. Decembris 1628. Dunozetro. dec.246
Bononien. Domus 28. Februarij 1618. Merlino. dec.231
Bononien. Exemptionis 4. Iulij 1617. Card. Veroſpio. dec.139
Bononien. Fideicommiſſi de Manzolis 16. Aprilis 1627. Coccino. dec.216
Eadem 16. Februarii 1629. coram eodem. dec. 257
Bononien. Fideicommiſſi de Rubeis 6. Martij 1598 Card. Lancellotto. dec.82
Bononien. de Gozadinis 4. Iulij 1618. Remboldo. dec.145
Bononien. de Manzolis 13. Nouembris 1614. Remboldo. dec.191
Bononiẽ. Pecuniaria 3. Iunij 1630. Merlino. dec.291
Bononien. de Pœſis 16. Ianuarij 1619. Vbaldo. dec. 60
Bononien. Profeſſionis 14. Martij 1612. Merlino. dec.164
[Bononien. Exẽptionis 22. Septembris 1617. Vaccario. dec.646
Bononien. Fideicommiſſi de Blanchis 14. Ianuarij 1636. Royas. dee.609
Bononien. de Gozadinis 23. Iunij 1614. Card. Veroſpio. dec.465
Bononien. de Manzolis 13. Nouẽbris 1613. Remboldo. dec.501
Bononien. de Panolinis 9. Februarij 1609. Manzanedo. dec 446
Bononien. Hæreditatis de Gargantibus 16. Nouembris 1601. Card. Mellino. dee.404
Bononien. Spolij 27. Ianuarij 1612. Manzanedo. dec.461
Bononien. Terrarum 20. Maij 1622. Vbaldo Seniore. dec.495]
Bracharen. Archidiaconatus 31. Martij 1628. Coccino. dec.234
Bracharen. Beneficij 3. Iulij 1606. Manzanedo. dec.103
[Bracharen. Iuriſpatronatus de padurello 13. Maij 1604. Card. Sacrato. dec.423

Bracha

Index Deciſionum.

Bracharen. Parochialis de Moteira 8.Mattii 1602 Iuſto. dec.407
Bracharen Penſionis 16 Iunij 1608.Penia. dec. 442
Bracharen.Reſidentiæ 26.Iunij 1609.iuſto.dec.579
Britononien ſeu Nullius iuriſpatronatus 20.Maij 1599.Orano. dec.394
Brixinen. Iuriſdictionis 9. Innij 1634. Pirouano. dec.627
Eadem 11. Decembris 1634. eodem. dec. 628
Brixinen. Parochialium 12.Iunij 1634. Dunozetto. dec.636]
Brunduſina Archiepiſcopatus 2.Maij 1625. Coccino. dec.36.
Burgen.Fructuum 28.Maij 1590.Card.Pamphilio. dec.50
Burgen. Iuriſdictionis 12. Ianuatij 1582. Rubeo dec.8.
[Burgen. Beneficij 20. Decembris 1632. Durano. dec.623
Burgen Fructuum 7.Februarij 1607.Penia.dec.430
Burgen. Iuriſdictionis Sancti Ioannis 7. Februarij 1596.Orano. dec.382
Burgen. Iuriſpatronatus 10.Decembris 1595.Card. Pamphilio. dec.649
Burgen. Iuriſpræſidendi 18. Iunij 1627. Merlino dec.661.
Eadem 10.Maij 1630 eodem. dec.667
Burgi Sancti Dominici Iuriſpatronatus 17.Iunij 1617.Vbaldo ſeniore. dec.608]

C

CAlaguritana Iuris Accedendi ad Proceſſiones 15. Aprilis 1622. Remboldo. dec. 165
Calaguritana iuriſdictionis de Nagera 18. Maij 1620.Vbaldo. dec.305
Eadem 26. Aprilis 1621 coram eodem. dec. 156
Eadem 11.Aprilis 1622. coram eodem dec. 160.
Calaguritana de Nauarette 16.Iunij 1586. Card. Blanchetto. dec.17
Calaguritana Penſionis 17. Iunij 1624. Manzanedo. dec.188
Eadem 4.Decembris 1624.coram eodem. dec.193
[Calaguritana beneficij 11. Februarij 1608. Card. Pamphilio. dec.592.
Calaguritana Beneficiorum de Autol 4. Iulij 1607 Card.Saerato. dec.441
Calaguritana Iuriſdictionis prima Iulij 1605.Iuſto. dec.567
Eadem 4.Martij 1607. eodem. dec.432.]
Camerinen. Prædij 21.Iunij 1624. Remboldo. dec. 189
[Camerinen Bonorum 20.Martij 1586.Penia.dec. 361
Camerinen. Bonorum 5. Iulij 1632. Ghiſlerio. dec.543
Eadem 10. Decembris 1632. Veroſpio. dec.640
Camerinen. Parochialis 8.Martij 1627. Manzanedo. dec.618]
Catthaginen. Penſionis 13. Martij 1600. Card. Lancelloto. dec.2
[Carthaginen. Canonicatus 25. Maij 1595. Card. Lancelloto. dec.571
Carthaginen. Decimarum 29. Ianuarij 1607. Penia. dec.416
Carthaginen.Primitiarium 11.Martij 1620.Manzanedo. dec.484]
Caſalen Penſionis 3. Decembris 1627.Card.Vbaldo. dec.31
Caſtellanen.Iuriſpaſcendi 19.Februarij 1607.Penia. dec 425
Canallicen, Baroniæ 22.Iunij 1573. Rubeo. dec. 343
Cauen. Penſionis 9. Decembris 1575. Card. Lancellotto. dec.340
Eadem 27.Ianuarij 1576.eodem. dec.341
Ceruien.Bonorum 14.Martij 1580.Brauo. dec. 349
Ceruien. Penſionis 22. Martij 1632. Veroſpio.dec. 540
Cæſarauguſtana Diſtributionum 3. Aprilis 1620 Card.Sacrato. dec.154
Eadem 19.Aprilis 1624.Coccino. dec.185]
Cæſarauguſtana Diſmembrationis 16. Ianuarij 1623.Vbaldo. dec.34
Eadem 26.Iunij 1624.coram eodem. dec.190
Cęſarauguſtana Onerum 3.Iulij 1623. Pirouano. dec.175
Cæſarauguſtana Penſionum 4. Iulij 1608. Manzanedo. dec.113
Cæſarauguſtana Præeminentiarum 26. Februarij 1624.Coccino. dec.183
Eadem 10. Nouembris 1624.coram eodẽ. dec. 179
Eadem 26.Aprilis 1627.coram eodem dec.35
Eadem 6.Nouembris 1618.coram eodem. dec.244
{ Ceſarauguſtana Diſmebrations 25. Iunij 1607 Card.Sacrato. dec.573
Cæſarauguſtana Diſtributionum 17. Nouembris 1623.Coccino. dec.503
Eadem 24 Nouembris 1632.eodem. dec.546
Eadem 28.Ianuarij 1633. Eodem. dec.549
Eadem 13.Ianuarij 1634.eodem. dec.558
Cæſarauguſtana Fructuum 10. Nouembris 1595 Iuſto. dec.381
Cæſarauguſtana Parochialis 6. Iunij 1584. Cantutio. dec.345
Cęſarauguſtana Pręcedentiarum 28. Aprilis 1634 Ghiſlerio. dec.594
Cæſarauguſtana Præceptoriæ de codos 19. Februarij 1607.Iuſto. dec.568
Cæſarauguſtana Præeminentiarum 14. Februarij 1631.Coccino. dec.534
Eadem 14.Februarij 1633.eodem. dec.550
Eadem 9.Maij 1633.eodem. dec.551
Eadem 30.Maij 1633.eodem. dec.553
Cæſatauguſtana Synodi 22.Iunij 1626. Coccino dec.658
Cæſarauguſtana Veſtiatij 27.Martij 1626. Pirouano. dec.511]
Ceſenaten. Bonorum 12. Febtuarij 1622.Vbaldo. dec.162
Eadem 16.Decembris 1622.coram eodem.dec.170
Eadem 3.Martij 1625.coram eodem. dec.196
[Ceſenaten.Bonorũ 4. Martij 1602.Iuſto. dec.406
Ceſenaten.Bonorum 13.Iunij 1608.Card.Pamphilio. dec.582]
Ciuitatis Caſtellanæ Iuris Paſcendi, & Lignandi 14.Maij 1601.Card.Mellino dec.87
Ciuitatis Caſtellanæ Molendini 26. Nouembris 1599.Card.Lancellorto. dec.18
Ciuitatis Caſtelli Bonorum 28. Iannarij 1605. Ortembergo. dec.93
Eadem 4.Maij 1607.coram eodem. dec.94
Ciuitatis Caſtelli Bonorum 26.Februarij 1614.Dunozetto. dec.132
Eadem 5.Iunij 1620.Card. Veroſpio. dec.133
Eadem 15.Martij 1621.coram eodem. dec.134
Eadem 23.Ianuarij 1630.Mormanno. dec.271
Ciuitatis Caſtelli Spolij 5. Decembris 1629. Ghiſlerio. dec.297
[Ciuitatis Caſtelli Beneficij Sanctæ Mariæ Cozzæ Pauæ nũcupatæ de Petrella 16.Martij 1628.Card. Virili. dec.529]
Cluſina,ſeu Peruſina Poſtę 17.Ianuarij 1603.Litta. dec.89

Index Deciſionum.

Collimbrien.Præſtimoniorum 10 Decembris 1631 Dunozetto. dec.327
Eadem 18.Iunij 1631.coram eodem. dec.330
[Colimbrien. Præſtimoniorum 27. Iunij 1633 Coccino. dec.554]
Colonien. Canonicatus 17. Aprilis 1589. Comitulo. dec.69
Colonien. Canonicatus Sancti Andreæ 4. Iunij 1608.Penia. dec.108
Colonien. Monaſterij 27.Iunij 1627.Card.Vbaldo. dec.220. la ſeconda.
Eadem 3.Decembris 1627.coram eodem. dec.226
Eadem 21.Iulij 1628.coram eodem. dec.250
Eadem 12.Februarij 1529 coram eodem. dec.256
Eadem 4.Aprilis 1629.coram eodem. dec.262
Eadem 7.Martij 1629.coram eodem. dec.263
Colonien.Pręcedentię 9.Iunij 1627.Card.Vbaldo. dec.32
Eadem 26.Iunij 1628.coram eodem. dec.33
Colonien. Canonicatus Sancti Andreæ 14. Decembris 1607.Penia. dec.566]
Conchen.limitũ 27.Martij 1591. Comitulo.dec.80
[Conchen. decimarum 17.Maij 1595. Card. Blanchetto. dec. 378
Conchen. Decimarum de Torelmonte 12. Nouembris 1610. Coccino. dec.652
Conſtantien. Iuriſdictionis 10. Nouembris 1607 Ortembergo. dec.438
Corduben. Dimidiæ Portionis prima Iulij 1630 Merlino. dec.221
[Corduben. Decimarum 24.Ianuarij 1629. Pirouano. dec.622
Corduben. Præſtimoniorum 13. Nouembris 1620 Card.Sacrato. dec.488]
Cracouien.Iuris Legendi 30.Martij 1629. Quecipo dec.321
Cracouien. Parochialis 26. Iunij 1626. Coccino. dec.207
Cremonen.Penſionis 25. Februarij 1622. Vbaldo. dec.163
Cremonen. Penſionis 14. Ianuarij 1630. Coccino. dec.270
[Cremonen.Beneficij 26.Aprilis 1021. Vbaldo Seniore. dec.611
Cremonen.Præbendæ 21.Maij 1607.Card.Lancelloto. dec.443
Crotonen.Archipræsbyteratus 27. Ianuarij 1623. Vbaldo Seniore. dec.615
Cuſentina Beneficij, ſeu Iuriſpatronatus 14. Nouembris 1633.Durano. dec.624]

D

DErtuſen. Beneficij 5.Iulij 1627. Merlino. dec. 221.
Dertuſen. Decimarum prima Iulij 1620. Card. Sacrato. dec.157
Dertuſen. Vicariæ 22. Aprilis 1624. Merlino. dec. 186

E

[EGitanien Commendæ 18. Aprilis 1622. Vbaldo Seniore. dec.613
Eluen.Canonicatus 11.Februarij 1628.Card. Vbaldo. dec.517]
Eluen.Camerariæ 10. Decembris 1610. Manzanedo. dec.122
Eluen. Canonicatus 5. Martij 1603. Card. Lancelloto. dec.91
Eluen. Decimarum 3. Iunij 1624. Remboldo. dec. 187
Eſina Saluiani 18. Iunij 1627.Dunozetto. dec. 219
Eadem 15.Nouẽbris 1627.corã codẽ.dec.220. la 1
Eugubina Penſionis 7. Aprilis 1617. Manzanedo dec.309.

F

FAnen. Bonorum 20.Maij 1626. Merlino. dec. 204
Eadem prima Iulij 1626. coram eodem. dec. 205
[Fanen.Cappellaniæ 28. Iunij 1608. Penia dec. 443
Fanen.Iuriſdictionis 28.Iunij 1600. Card. Pamphilio. dec.400
Fanen. Iuriſdictionis 16. Decembris 1602. Iuſto. dec.342
Farſen. Bonorum 27. Maij 1607. Penia dec. 435
Farſen. Territorij 25. Februarij 1590. Gyptio. dec. 370
Eadem 8.Martij 1591.Eodem. dec.463
Fauentina Cõputorum 24.Maij 1610.Manzanedo. dec.604]
Feretrana Parochialis 22. Maij 1628. Card. Virili. dec.236
[Feretrana Parochialis 11.Februarij 1628. Card. Virili. dec.518]
Ferrarien.Archipræsbyteratus 16. Iunij 1628.Coccino. dec.238
Ferrarien. Attẽtatorum 7.Maij 1629. Durano.dec. 259
Firmana Domus 24.Maij 1631.Coccino. dec. 334
[Firmana Bonorum 1. Decembris 1606. Cardin. Pamphilio. dec.597
Firmana Præbendæ 28.Iunij 1623. Vbaldo ſeniore. dec.616]
Florentina Hoſpitij 5. Iulij 1627. Cardin. Vbaldo. dec.222
[Florentina Decimarũ 29. Ianuarij 1635. Veroſpio. dec.631]
Foroliuien. Bonorum 20.Decembris 1582.Brauo. dec.344
Foroliuien. Fideicommiſſi 27. Nouembris 1609 Card.Pamphilio. dec.586]
Foroſempronien.Emphiteuſis 4.Iulij 1629. Card. Virili. dec.525
Fulginatẽ. Pecuniaria 7.Iunij 1632. Pirouano.dec. 338
[Fulginaten. Montium 22. Aprilis 1619. Cardin. Cauallerio. dec.655]

G

GErunden.Beneficij 21.Iunij 1602.Coccino.dec. 88
Gerunden. Beneficij 23. Martij 1609. Manzanedo. dec.115
Gerunden.Primitiarum 24. Nouẽbris 1627. Card. Vbaldo. dec.288
[Gerunden. Iuriſpiſcandi 8. Nouembris 1599. Iuſto. dec.396
Eadem 5.Maij 1600.Eodem. dec.397]
Giennen. Cappellæ 8. Decembris 1689. Comitulo. dec.72

H

HEbrien. Beneficij 4. Decembris 1602. Card. Lancellotto. dec.4
Hiſpalen. Decimarum de Bonacuſa prima Iulij 1626.Pirouano. dec.211
Hiſpalen. Primitiarum 17. Iunij 1616. Card. Pamphilio. dec.29
Hiſpalẽ.Primitiarũ 13.Maij 1622. Nauarro.dec. 166
[Hiſpalen. Beneficij de Hazal Cazar 7. Octobris 1588.Comitulo. dec.359
Hiſpalen.& Corduben.Beneficiorum 2.Iunij 1597 Gyptio. dec.387
Hiſpalen. Decimarum de Tablada 18. Iunij 1612 Vbaldo ſeniore. dec.607
Hiſpalen. Præeminentiarum 16. Iunij 1606. Card. Pamphilio. dec.595]
Hiſpaniarum Mandati 2.Martij 1626.Coccino.dec. 199

[Hippo

Index Deciſionum.

[Hipporegien. Cappellæ 19. Aprilis 1606. Penia. dec.575

Hipporegien. Cappellæ S. Martini 21. Octobris 1611. Penia. dec.577]

IAnuen. Parochialis 13. Martij 1626. Durano. dec.200

[Iacen. Sacriſtiæ 14 Iunij 1597. Peregrino dec. 388

Iadien. Canonicatus 5. Iunij 1621. Vbaldo ſeniore. dec.612]

Eadem 19. Aprilis 1627. coram eodem. dec.217

Eadem 19. Nouembris 1627. coram eodē. dec.224

[Ianuen. Alimentorum 8. Martij 1632. Pirouano. dec.539

Ianuen. Beneficij 5. Iunij 1612. Vbaldo ſeniore. dec. 605

Ianuen. Fideicommiſſi 4. Maij 1590. Card. Platto. dec.600

Ilerden. Iuris decimandi 20. Ianuarij 1603 Card. Mellino. dec.384]

Imolen. Pecuniaria 16. Iunij 1608. Penia. dec.109

Imolen. Præceptoriæ 30. Martij 1607. coram Manzanedo. dec.10

[Imolen. Præceptoriæ prima Iulij 1609. Manzanedo. dec.446

Eadem 15. Ianuarij 1610 Eodem. dec.448

Eadem 14 Maij 1607. coram Eodem. dec.48]

Interamnen. Aquarum 4. Decembris 1626. Manzanedo. dec.213

Interamnen. de Brunellis 24. Aprilis 1606. Iuſto. dec.99

Interamnen. Dotis 8. Iunij 1618. M. Andrea. dec. 144

Interamnen. Manutētionis 3. Aprilis 1620. Vbaldo. dec.153.

[Interamnen. Cenſuum 14. Maij 1621. Pirouano. dec.487

Inreramnen. Hæreditatis de Brunellis 21. Maij 1607. Iuſto. dec.569

L

LAuden. ſeu Placentina Bonorum 16. Maij 1588. Comitulo. dec.358

Laurerana Iuriſdictionis 2. Iunij 1631. Durano. dec.621

Lauretana Prædij 16. Februarij 1637. Pancirolo dec.669]

Lauretana Bonorum 19. Aprilis 1630. Coccino. dec.275

[Legionen. Parochialis 13. Nouembris 1589. Comitulo. dec.365

Leodien. Beneficiorum 4. Decembris 1609. Card. Pamphilio. dec.587

Leodien. Canonicatus Tongren. 22. Aprilis 1611 Pirouano. dec.578

Leodien. Parochialis prima Martij 1610. Lugdunen. dec.451

Eadem 19. Decembris 1611. Card. Pamphilio. dec. 452

Eadem 30. Martij 1612. Eodem. dec.453

Eadem 9. Martij 1613. Eodem. dec.454

Leodien. Perſonatus 29. Ianuarij 1596. Iuſto. dec. 405]

Lucana Iuriſpatronatus 18. Iunij 1628. Dunozetto. dec.239

Eadem 20. Decembris 1628. corā eodem. dec.332

Eadem 7. Maij 1629. coram eodem. dec.333

Lucana Paratarum 28. Iunij 1606. Manzanedo. dec. 102

Lucana præcedentiæ 14. Ianuarij 1628. Giſlerio. dec.229

[Lneana Bonorum 5. Nouembris 1607. Cardin. Pamphilio. dec.591

Lugdunen. Pecuniaria 24. Aprilis 1595. Penia. dec. 377]

Lunen. Sarzanen. Iuriſpatronatus 3. Iulij 1628 Merlino. dec.242

Lunen. Sarzanen. Penſionis 14. Ianuarij 1618 Remboldo. dec.142

Eadem 14. Maij 1618. coram eodem. dec.143

[Lunen. Sarzanen. Beneficij 4. Iulij 1631. Coccino. dec 354.

Lnnen. Sarzanen. Cappellaniæ 30. Ianuarij 1588 Comitulo. dec.360.]

M

MAceratenſis Hæreditatis 4. Iunij 1590. Card. Pamphilio. dec.74

Eadem 18. Martij 1591. coram eodem. deciſ 79

Eadem 30. Aprilis 1593. coram eodem. dec.77

Eadem 25. Iunij 1593. coram eodem. dec.81. la 1

Eadem 28. Aprilis 1595 coram eodem. dec. 81. la 2

Maceraten. Legitimæ 10. Maij 1617. Vaaldo. dec. 53

[Maceraten. Hæreditatis 27. & 29. Martij 1602 Iuſto. dec.563

Maceraten. Hæreditatis 10. Decembris 1635. Bucabella. dec.638]

Marſicana Iuriſdictionis 20. Maij 1588. Comitulo. dec.64

Eadem 23. Octobris 1589. coram eodem. dec. 71

Eadem 11. Martij 1591: coram eodem. dec. 78

Marſicana Iuriſdictionis 18. Maij 1602. Manzanedo. dec.306

Mediolanen. Bonorum 1. Februarij 1591. Card. Platto. dec.76

Mediolanen. Bonorum 7. Februarij 1629. Coccino. dec.253

Eadem 18. Februarij 1630. coram eodem. dec.172

Mediolanen Donationis de porris 4. Iunij 1600 Card. Pamphilio. dec. 85

Mediolanen. Optionis 27. Iunij 1608. Manzanedo. dec 112

Mediolanen. Parochialis 21. Nouembris 1586. & 22. Iunij 1587. Card. Platto. dec.62. la 2.

[Mediolanen. Attentatorum 9. Aprilis 1612. Penia. dec.462

Mediolanen. Canonicatus 9. Ianuarij 1607. Card. Pamphilio. dec.589

Mediolanen. Cappellaniæ 20. Iunij 1594. Iuſto. dec.601

Mediolanen. Donationis de Porris 12. Februarij. 1599. Orano. dec.390

Mediolanen. Parochialis 4. Decembris 1587. Card. Platto. dec.356

Meleuitana Territorij 24. Nouembris 1631. Dunozetto. dec.530]

Meſſanen. Archipresbyteratus 11. Maij 1629. Card. Virili. dec.264

[Meſſanen. Archipresbyteratus 9. Ianuarij 1632 Mormanno. dec.537

Eadem 15. Decembris 1632. Eodem. dec.548

Meſſanen. Penſionis 23. Iunij 1595. Iuſto. dec. 379

Eadem 12. Ianuarij 1596. Penia. dec.386

Meſſanen. Studij 2. Decembris 1594. Iuſto. dec.602]

Meliten. Penſionis 7. Iunij 1630. Coccino. dec. 278

Meliten. Præeminentiarum 9. Iunij 1625. Vbaldo. dec.198

[Meten. Fructuum 15. Iunij 1615. Manzanedo. dec. 468]

Mindonien. Archidiaconatus 14. Aprilis 1614 Vbaldo ſeniore. dec.606]

Mirandonen. Vnionis 27. Iunij 1629. Coccino. dec. 664

Monopolitana Bonorum 30. Nouembris 1617 Manzanedo. dec.560

Eadem 16. Nouembris 1620. Eodem. dec. 561
Montis Faliſci fideicommiſſi 12. Maij 1603. Card. Pamphilio. dec. 51
Montis Faliſci fideicommiſſi 4. Februarij 1628 Coccino. dec. 56
Eadem 27. Iunij 1619. coram eodem. dec. 290
[Montis Alti Prioratus 26. Maij 1634. Veroſpio dec. 467
Mutinen. Bonorum 5. Martij 1607. Manzanedo. dec. 431

N

NArnien. Bonorum 24. Ianuarij 1628. Pirouano. dec. 227
Eadem 18. Martij 1630. coram eodem. dec. 228
Narnien. Succeſſionis 18. Martij 1630. Merlino. dec. 274
Narnien. Succeſſionis 8. Iunij 1631. Veroſpio. dec. 325
Neapolitana Beneficij 5. Iunij 1628. Card. Virili. dec. 237
Neapolitana Iuris conferendi 26. Nouembris. 1611 Manzanedo. dec. 125
[Neapolitana Beneficij 22. Iunij 1626. Remboldo. dec. 512
Neapolitana Beneficij 6. Iunij 1629. Card. Virili. dec. 526
Neapolitana Iuris conferendi 19. Decembris 1614 Manzanedo. dec. 466
Hebrien. Beneficij 30. Octobris 1602. Card. Lancellotto. dec. 410
Neocaſtren. Parochialis 8. Nouembris 1624. Remboldo. dec. 657
Nepeſina Laudi 10. Decembris 1604. Card. Mellino. dec. 414
Nepeſina de Nardonibus 19. Iunij 1592. Orano. dec. 367
Eadem 2. Decembris 1592. Eodem. dec. 368]
Nouarien. Beneficiorum 23. Iunij. 1608 Penia. dec. 110
Nouarien. Bonorum 26. Iunij 1628. Coccino. dec. 241. la prima.
Nouarien. Canonicatus 7. Iunij 1610. Card. Lancellotto. dec 5
[Nouarien. Canonicatus prima Decembris 1608 Iuſto. dec. 563
Nouarien. Legitimæ 3. Iulij 1618. Pirouano. dec. 520]
Nucerina Prædii 28. Aprilis 1606. Card. Sacrato. dec. 100
Nullius Canonicatus S. Deodati prima Iulij 1626 Pirouano. dec. 109
Nullius, ſeu Aprutina Iuriſdictionis 14. Martij. 1624. Dunozetto. dec 184
Nullius Parochialis 17. Martij 1628 Pirouano. dec. 232
Nullius Parochialis 4. Iulij 1629. .... dec. 268
Nullius Plebaniæ S. Petri 26. Aprilis 1610. Manzanedo. dec. 118
[Nullius Præpoſituræ Caſtri Durantis 3. Iulij 1623 Remboldo. dec. 500
Nullius Prioratus, ſeu Præceptoriæ 10. Iunij 1611. Card. Sacraro.] dec. 576

O

[ORiolen. Decimarum 12. Decembris 1594 Gyptio. dec. 374]
Oritana Præcedentiæ 9. Iunii 1606. Manzanedo. dec. 101
Oritana Voti 27. Martij 1626. Remboldo. dec. 201
Oueten. Beneficij 27. Iunij 1627. Manzanedo. dec. 107
Oueten. Canonicatus 7. Iunij 1630. Veroſpio. dec. 279
Oueten. Iuriſdictionis 5. Iulij 1627. Card. Vbaldo. dec. 187
[Oueten. Iuriſdictionis 22. Martij 1627. Card. Vbaldo. dec. 513]

P

PLAcen. Cappellaniatus 2. Iunij 1610. Cardin. Lancellotto. dec. 283
Pampilonen. Celebrationis Miſſarum 6. Martij 1589. Comitulo. dec. 67
Pampilonen Iuris ſedendi prima Iulij 1609. Manzanedo. dec 117
Pampilonen. Prioratus 27. Martij 1620. Pirouano. dec. 315
[Pampilonen. Beneficij 18. Aprilis 1622. Remboldo. dec. 494
Pampilonen. Decimarum 6. Nouembris 1592 Card. Pamphilio. dec. 648
Pampilonen. Decimarũ 27. Iunij 1605. Mãzanedo. dec. 427
Pampilonen. Parochilis 5. Decembris 1627. Durano. dec. 619
Papien. Præpoſituræ S. Martij 1583. Bubalo. dec. 348
Pariſien. Pecuniaria 9. Decembris 1619. Coccino. dec. 483]
Parmen. Bonorum 28. Iunij 1631. Durano. dec. 326
Parmen. Canonicatus, & Beneficij 9. Iunij 1623 Manzanedo. dec 43
Parmen. Penſionis 17. Februarij 1625. Vbaldo. dec. 47.
Parmen. ſeu Lunen. Sarzanen. Separationis Thori 28. Iunij 1618. Ghiſlerio dec. 241. la ſeconda.
[Parmen. Parochialis 22. Iunij 1620. Card. Sacraro. dec. 641]
Peruſina Beneficiorum S. Crucis, & S. Luciæ 3. Iulij 1623. Manzanedo. dec. 176.
Peruſina Bonorum de Venturinis 19. Ianuarij 1603 Ortembergo. dec. 20
Peruſina Bonorum 24. Nouembris 1608. Ortembergo. dec. 114
Peruſina Bonorum 6. Iunij 1611. Ortembergo dec. 124.
Peruſina Bonorum 3. Maij 1612. Coccino. dec. 22
Peruſina Bonorum de Alphanis 5. Iulij 1621. Coccino. dec. 12
Eadem 6. Martij 1623. coram eodem. dec. 171.
Peruſina Domus 23. Ianuarij 1612. Coccino. dec. 127
Peruſina Dotis 26. Nouembris 1610. Ortembergo dec. 308
Peruſina fideicommiſſi de Baptiſtis 10. Martij 1625 Pirouano. dec. 13
Eadem 12. Decembris 1625. coram eodem. dec. 14
Peruſina fideicomiſſi 20. Februarij 1630. Durano. dec 273
Peruſina Releuationis indemnitatis 14. Iunij 1610 Card. Pamphilio. dec. 120
Peruſina Societatis 31. Iulij 1624. Vbaldo. dec. 22
Peruſina Spolij Domus 21. Aprilis 1606. Penia. dec. 98
[Peruſina Exemptionis prima Iulij 1633. Pirouano. dec. 555
Eadem 24. Martij 1634 Eodem. dec. 626.
Eadem 22. Iunij 1635. Eodem. dec. 645
Peruſina Hæreditatis 13. Maij 1633. Veroſpio. dec. 552.
Peruſina Nullitatis Executionis 7. Iunij 1629. Ghiſlerio. dec. 527

Peruſina

Index Deciſionum.

Peruſina Spolij 8. Iunij 1607. Penia. dec. 436
Peruſina Spolij 9. Maij 1611. Card. Lancellotto. dec. 459]
Piſtorien Plebaniæ 24. Martij 1623. Nauarro. dec. 122
[Piſtorien. ſeu Nullius Beneficij 19. Iunij 1634. Dunozetto. dec. 633
Eadem 18. Decembris 1634. Eodem. dec. 634]
Placentina Decimarum 21. Aprilis 1627. Pirouano. dec. 218
Placentina Decimarum de Truxillo 17. Iunij 1630 Veroſpio. dec. 281
Placentina Domus 12. Nouembris 1629. Coccino. dec. 292
Placentina Fructuum 18. Maij 1620. Card. Veroſpio. dec. 155
[Placentina Cappellaniæ 21. Maij 1601. Cardin. Pamphilio dec. 402
Placentina. ſeu Caurien. Beneficiorum 6. Iunij 1605. Card. Pamphilio. dec. 593
Placentina Nullitatis ſubhaſtationis 27. Aprilis. 1635. Giſlerto. dec. 637
Placentina Parochialis Trauaini 19. Nouembris. 1632. Dunozetto. dec. 544
Eadem 4. Martij 1633. Eodem. dec. 545
Placentina Penſionis 14. Nouembris 1625. Remboldo. dec. 510
Placentina Præbendæ 28. Februarij 1603. Cardin. Lancelloto. dec. 417]
Ploacen Penſionis 24. Nouembris 1599. Card. Lancelloto. dec. 84
[Portugallen. Diſmembrationis 3. Decembris 1601. Iuſto. dec. 403]

R

RAguſina Iuriſdictionis 11. Decembris 1620. Remboldo. dec. 285
[Rauenaten. Emphiteuſis 28. Maij 1631. Merlino. dec. 535
Rauenaten. Pecuniaria 13. Ianuarij 1603. Iuſto. dec. 472].
Reatina Iuris redimendi 28. Decembris 1628. Veroſpio. dec. 247
Eadem 4. Iulij 1631. coram eodem. dec. 19
[Reatina Decimarum 4. Decembris 1606. Iuſto. dec. 438
Reatina Dotis 4. Iulij 1597. Orano. dec. 391]
Recanaten. Dotis 28. Februarij 1628. Dunozetto. dec. 230
[Recanaten. Cenſus 13. Iunij 1607. Card. Marcomontio. dec. 437
Recanaten. Prædij 14. Maij 1635. Carillo. dec. 629
Eadem 21. Aprilis 1636. Eodem. dec. 664]
Regien. Bonorum 15. Martij 1630. Coccino. dec. 293
Regien. Penſionis 31. Ianuarij 1624. Pirouano. dec. 180
Regien. Præceptoriæ 13. Iunij 1618. Andrea. dec. 15
[Regien. Beneficij 13. Ianuarij 1597. Litta dec. 572
Romana adminiſtrationis Hæreditatis 29. Ianuarij 1619. Queipo. dec. 250
Eadem 5. Martij 1619. coram eodem. dec. 258
Romana, ſeu Terracinen. Affictus 27. Ianuarij 1627. Pirouano. dec. 215
Romana de Bombellis 31. Maij 1613. Card. Sacrato. dec. 9
Romana Bonorum 12. Nouembris 1619. Remboldo. dec. 26
Romana Bonorum de Careanis 15. Decembris 1617. Remboldo. dec. 140
Romana Canonicatus S. Marci 25. Februarij 1611. Card. Pamphilio. dec. 123
Romana Caſalis 21. Iunij 1630. Durano. dec. 322
Romana Cenſus 3. Iunij 1602. Card. Pamphilio. dec. 53
Romana Cenſus 15. Nouembris 1627. Merlino dec. 223
Romana Confiſcationis 18. Aprilis 1625. Merlino. dec. 37
Romana Deuolutionis Domus 19. Aprilis 1622. Manzanedo. dec. 39
Romana Deuolutionis Domus 3. Iulij 1628. Merlino. dec. 243
Romana Diuiſionis Hæreditatis 20. Decembris. 1619. Card. Sacrato. dec. 307
Romana Domus 18. Decembris 1617. Card. Sacrato. dec. 296
Eadem 27. Ianuarij 1620. coram eodem. dec. 152
Romana Domus 4. Decembris 1619. Vbaldo. dec. 149
Romana Domus de Nocchiellis 27. Iunij 1622. Vbaldo dec. 168
Eadem 26. Iunij 1623 coram eodem. dec. 317
Romana Domus S. Iacobi Hiſpanorum 26. Iunij 1626. Manzanedo. dec. 208
Romana Domus 25. Iunij 1627. Durano. dec. 30
Romana Domus 30. Martij 1629. Card. Vbaldo. dec. 261
Romana Domus 16. Februarij 1632. Pirouano. dec. 336
Romana Donationis de Capranica 26. Iunij 1628 Durano. dec. 63
Eadem 9. Februarij 1629. coram eodem. dec. 254.
Romana Dotis, ſiue Saluiani 10 Iunij 1626. Durano. dec. 206
Eadem 24. Ianuarij 1631. Queipo. dec. 282
Romana fideicommiſſi de Carpianis 5. Martij 1632. Durano. dec. 329
Romana fideicommiſſi de Cinciis 9. Iunij 1617 Remboldo. dec. 302
Romana fideicommiſſi de Epis 4. Aprilis 1631 Veroſpio. dec. 295
Romana Fructuum 9. Aprilis 1601. Corduba. dec. 86
Romana Funeralium S. Mariæ in via lata 14 Iunij 1619 Coccino. dec. 148
Romana Hæreditatis. 16. Februarij 1615. Remboldo. dec. 184
Romana Hæreditatis de Cinciis 19. Decembris 1622. Pirouano. dec. 28
Eadem 3. Aprilis 1623. coram eodem. dec. 173
Eadem 15. Decembris 1623. coram eodem. dec. 179
Romana Hæreditatis de Cuccinis 9. Decembris 1622. Nauarro. dec. 169
Romana de Incoronatis 29. Aprilis 1616. Vbaldo. dec. 399
Eadem 20. Februarij 1617. coram eodem. dec. 300
Romana Locorum Montium 14. Maij 1629. Card. Virili. dec. 265.
Romana Manutentionis, ſeu Pecuniaria 12. Ianuarij 1624. Vbaldo dec. 181
Romana Melioramentorum 9. Decembris 1616 Vbaldo. dec 137
Romana Officij 21. Iunij 1632. Pirouano. dec. 331
Romana Officij Aquarum 16 Iunij 1631. Veroſpio. dec. 335
Romana Præſtationis Annuæ 5. Maij 1622. Card. Sacrato. dec. 301
Romana Quartæ 27. Aprilis 1726. Durano. dec. 49
Romana Reſtitutionis in integrum 26. Ianuarij 1629. Card. Vbaldo. dec. 149

Extraict du Priuilege du Roy.

LOVIS Par la grace de Dieu Roy de France & de Nauarre : A nos amez & feaux les Gens tenans nos Cours de Parlement, Maiſtres des Requeſtes ordinaires de noſtre Hoſtel, Baillifs, Senechaux, Preuoſts, leurs Lieutenans, & à tous autres Iuſticiers & Officiers qu'il appartiendra, SALVT. Noſtre bien-amé IEAN CAFFIN Marchand Libraire de noſtre ville de Lyon nous a fait remonſtrer, que la pluſpart des anciens Liures ne ſe r'impriment plus à cauſe des concurrences que les Libraires ſe font, & ſont ſi difficiles à recouurer qu'on n'en trouue preſque plus, ou s'il s'en rencontre quelques-vns, on eſt contraint de les acheter ſi cherement, que la pluſpart des perſonnes de Lettres n'en peuuent auoir; qui eſt vn tres-grand prejudice au public. C'eſt pourquoy il Nous a fait remonſtrer qu'il imprimeroit volontiers vn Liure intitulé, *Ludouici Poſtij I. C. Peruſini, iam Locum tenentis, & modò Rotæ Auditoris & Prætoris Prouinciæ Marchiæ Tractatus Mandatis de Manutenendo, ſiue Summariſſimi Poſſeſſorij*, fort neceſſaire & vtile à chacun. Lequel Liure il ne peut mettre en lumiere qu'auec grands frais & deſpens. Et craint qu'ayant fait de ſi grandes auances, quelque autre vouluſt contrefaire ledit Liure, & par ce moyen le fruſtrer de ſes peines & labeurs ; Ce qui luy tourneroit à tres-grand intereſt. A quoy il Nous a tres-humblement ſuplié luy pouruoir, & luy octroyer nos Lettres en tel cas requis & neceſſaires. NOVS ce conſideré, inclinant liberalement à la ſuplication & requeſte dudit Caffin, ne voulant qu'il demeure fruſtré de ſon labeur & diligence, Luy auons permis & octroyé, permettons & octroyons qu'il puiſſe, & luy ſoit loiſible imprimer, vendre & debiter ledit Liure en telle forme & caracteres qu'il auiſera ; Auec defences à tous Imprimeurs & Libraires de noſtre Royaume d'en imprimer de ſemblables, ny d'en vendre d'autre impreſſion que celle qu'aura imprimé ledit Caffin, meſmes à ceux de Geneue, & autres Eſtrangers d'en apporter ny vendre auſſi d'autres impreſſions en celuy noſtre Royaume, pays & terres de noſtre obeyſſance, & ce pendant le temps & eſpace de dix ans, à commancer du iour & datte que ledit Liure ſera paracheué d'imprimer, ſans le conſentement dudit Caffin. Ce que Nous leur auons tres-expreſſement inhibé & defendu ; Inhibons & defendons par ces preſentes, à peine de confiſcation deſdits Liures en quelque part qu'ils ſe trouuent, deſpens, dommages & intereſts dudit Caffin, & de ſix mil liures d'amende, moitié à Nous & l'autre moitié audit Caffin, à la charge d'en mettre deux exemplaires en noſtre Bibliotheque Royale, & vn troiſiéme en celle de noſtre tres-cher & feal le Sieur Seguier Cheualier, Chancelier de France, Faute dequoy le preſent Priuilege ſera nul. Afin que noſtre intention ſoit ſuiuie, Voulons qu'en y mettant le preſent Priuilege, ou l'Extraict d'iceluy, à chacun des Volumes dudit Liure, ſoit tenu pour deuëment ſignifié à tous qu'il appartiendra, à ce qu'aucun n'en pretende cauſe d'ignorance. Si vous mandons & enjoignons par ces preſentes, que de noſtre preſente permiſſion & Priuilege vous faſſiez ſouffrir & laiſſer iouyr ledit Caffin pleinement & paiſiblement, contraignant à ce faire tous ceux qu'il appartiendra, par toutes voyes deuës & raiſonnables, nonobſtant oppoſitions ou appellations quelconques ; pour leſquelles, & ſans prejudice d'icelles ne ſera differé, Clameur de Haro, Chartre Normande prise à partie, ny autre choſe à ce contraire, Auquel Nous auons derogé & derogeons par ces preſentes, CAR tel eſt noſtre plaiſir. Donné à Fontainebleau le dixiéme iour d'Octobre, l'an de grace mil ſix cens quarante-ſix, & de noſtre Regne le quatriéme. Seellé & ſigné, Par le Roy, GVILLEBERT.

Acheué d'imprimer le 10. Nouembre 1646.

MANDATI
DE MANVTENENDO
SIVE
SVMMARIISSIMI, POSSESSORII,
Interim Tractatus,

LVDOVICO POSTIO I.V.C. PERVSINO

AVCTORE.

SVMMARIA.

1 *Timens de futura lite ſtudet in rei poſſeſſione eſſe, vt Rei partibus fungatur, non Actoris.*
2 *Reus eſt, qui poſſidet rem controuerſam.*
3 *Actor eſt, qui alium ad iudicium trahit, & bona petit ab alio poſſeſſa.*
[*Actor dicitur, qui petit, & prius ad iudicium prouocat.*]
4 *Melius eſt eſſe reum, & poſſeſſorem, quam actorem, & alium poſſidentem quærere, vel reperire.*
[*Melius eſt incumbere rei, quam actioni.*]
[*Beatus eſt, qui in poſſeſſione præuenit.*]
5 *Beati ſunt poſſidentes.*
6 *Plus iuris conſequitur poſſeſſor in retinendo, quam actor in agendo.*
7 *Poſſeſſio eſt magna pars rei, & illius commodum maximi ponderis.*
8 *Reus, & poſſeſſor releuatur ab onere probandi.*
9 *Non tenetur docere de titulo, & iure ſuo.*
[*Reus non tenetur aliquid iuſtificare, limit, vt hic.*]
10 *Nec illi ſit, nec factum releuat præceptum, vt de titulo, & iure doceat, vel poſſeſſionem dimittat.*
11 *Nec poteſt de iure interrogari, nec cogi ad reſpondendum.*
12 *Transfert onus probandi in actorem.*
13 *Actore non probante reus debet abſolui, & res penes ipſum remanere.*
[*Reus quilibet infringit Actorem, qui ſuam intentionem non probauit.*]
14 *Etiam quod reus nihil præſtiterit.*
15 *Et aſſumpſiſſet in ſe onus probandi, & non probauerit.*
16 *Reo ſatis eſt pro defenſione poſſeſſio.*
17 *Sufficit vincere ob non ius actoris abſque probatione ſui iuris.*
18 *Reus poteſt actori dicere, quod te Liberas ades habeo.*
19 *Intentio negantis fundata eſt in negatiua.*
20 *Rei, & actoris iuribus obſcuris pro reo contra actorem eſt iudicandum.*
21 *Præſumptio magna eſt pro poſſeſſore.*
22 *Poſſeſſor præſumitur dominus.*
[*Poſſeſſor præſumitur dominus, quando non agitur de dominij canonizatione.*
23 *Poſſidentis melior eſt conditio in pari cauſa præſumptione, & turpitudine.*
24 *Reus cæteris paribus habet intentionem fundatam in poſſeſſione.*
25 *Etiam quod res ſua non ſit, & in ea nullum ius habeat.*
26 *Iuſtitia maior requiritur in actore, quam in reo.*
27 *Actor non metitur ius ex perſona, & non iure rei, ſed ſuo.*
28 *Debet agere ex iure proprio, & in propria perſona radicato, & quidem ordinariè, ordinéque iudiciario, & ſeruatis ſeruandis.*
29 *Probationes actoris debent eſſe certa, & concludentes.*
30 *Poſſeſſor ab onere probandi non releuatur, vbi iam actor intentionem ſuam fundauit.*
31 *Etiam quod intentionem fundauerit ex iuris exiſtentia.*
32 *Reus non cogitur probare ſuum titulum ad aduerſarij inſtructionem, ſed ad probationis aduerſarij excluſionem, & ſui releuationem, & num. 34.*
33 *Reus exceptionem non probans, vbi actor actionem probauit, condemnatur.*
34 *Exceptiones non ſufficit opponere, ſed opus eſt probare.*

[Obijcere,& non probare, idem eſt quod non obijcere.

[Reus vbi actor eſt in probationibus debet exceptionem probare cum omnibus qualitatibus neceſſarijs,cum & ipſe in ea Actor dicatur.]

[Reus de ſuo iure docere tenetur, ſi de eo diſputi conſenſerit, vel illius poſſeſſio ſit euidenter iniuſta. & infra.]

[Et vbi ſit Reus attentator, & affectatus.]

35 Fructuum perceptio, & fruitio præcipua commoditas,& vtilitas eſt poſſeſſionis.

36 Fructuum perceptio ſpectat ad poſſeſſorem.

37 Contentio plerumque, & ferè ſemper eſt de poſſeſſione,& quis eam dimittere non tenetur,nec debet ob contractionem alterius.

38 Poſſeſſor non eſt ſine citat.cauſa cognitione, liteque pendente poſſeſſione ſpoliandus, ſeu priuandus, nec à parte, nec à Iudice.

[Poſſeſſor non eſt poſſeſſione priuandus ſine citatione,& cauſa cognitione,etiam ſi ius non habeat, vel ſit violentus, & prima facie iniuſtus.]

39 Nec in ea eſt turbandus.

40 Nec eſt prohibendus,vel inhibendus,quin eam lite pendente continuet.

[Poſſeſſor non eſt inhibendus quominus ius ſuum proſequatur,& rebus ſuis fruatur.]

[Incipiendum non eſt ab inhibitione, ſine cauſa cognitione.]

41 Inhibitio,ſeu præceptum de dimittendo poſſeſſionẽ non valet, nec operatur amiſſionem poſſeſſionis.

42 Nec innouat.

43 Nec dat poſſeſſionem alteri.

44 Præſertim ſi habeat clauſulam:Citra præiudicium iurium partium.

45 Sed potius turbat.

46 Poſſeſſoris intereſt in poſſeſſione continuaro non cadere, & deſipiſceret, ſi ob contradictionem alterius eam deſereret.

47 Poſſeſſor,qui ſine cauſa cognitione non vult dimittere poſſeſſionem,iure optimo contradicit.

48 Poſſeſſor poteſt etiam lite pendente in poſſeſſione continuare.

49 Et vti iure,quo antea vtebatur.

50 Etiam fructus colligendo.

51 Non obſtante inhibitione.

52 Etiam Rotali.

53 Inhibitionis Rotalis iudicium,& cognitionem ſicuti non poteſt ſibi aſſumere Iudex inferior,ita, & multo minus ipſa pars.

54 Inhibitio Rotalis,ſiue iuſta,ſiue iniuſta timẽda eſt. Inhibitioni Rotali parendum eſt,ſiue iuſta, ſiue iniuſta.]

[Inhibitionis contrauentio cauſat attentata,ex officio etiam reuocanda, & num. ſeq.

[Amplius etiam reſpectu poſſeſſionis capta, quæ vacans erat,propter Iudicis contemptum.]

55 Poſſeſſor turbatus poteſt ſe iure in poſſeſſione de facto conſouere.

56 Ad opus de facto etiam de facto ſe opponere.

57 Se propria auctoritate defendere.

58 Et alias quomodocunque ſe in poſſeſſione tueri, & manuteneri.

59 Et reſiſtere turbatoribus,eóſque reijcere.

60 Etiam armata manu,& mediantibus amicis, vicinis,& extraneis.

61 Timenti,ne in poſſeſſione moleſtetur, vel ei offenſa fiat in perſona,eſt concedenda licentia deferendi arma, & conducendi ſecum homines armatos.

62 Poſſeſſor tollere poteſt omnia impedimenta ſibi per alium præſtita,ex quibus impeditur vti iure ſuo, vt murum,ſepem,& portas.

[Eccleſiæ oſtium an frangi poſſit in conſeruationem quaſi poſſeſſionis eligendi.

63 Poſſeſſor ciuilem poſſeſſionem retinens poteſt propria auctoritate naturalem occupatam ab alio recuperare,& occupatorem deijcere,cum ſic dicatur remouere turbationes.

64 Et antiquam poſſeſſionem continuare, non nouam apprehendere.

65 Ac ſe defendere.

66 Et,cum poſſideat,non dicitur vim facere,ſed vim repellere.

67 Poſſeſſor etiam inhibitus continuans non dicitur contrauenire,nec ſpernere inhibitionem.

68 Nec damnificare.

69 Nec ſpoliare.

70 Nec attentare, vel innouare.

[Continuando poſſeſſionem, qui percipit,quod ſuum eſt,non attentat:iniuria fit poſſeſſori,dum turbatur ius ſuum.18.]

71 Continuans,& vtens iure ſuo non turbat poſſeſſionem,nec facit iniuriam alicui,non delinquit.

72 Lite pendente impeditur acquiſitio poſſeſſionis,ſed non vſus acquiſita.

73 Poſſeſſor poteſt ſuam poſſeſſionem defendere, & continuare propria auctoritate, ſi poſſeſſio fuerit antea quæſita,ſecus ſi non quæſita.

74 Continuatio poſſeſſionis non datur in non poſſidẽte.

75 Poſſeſſor poteſt ſuam poſſeſſionem defendere,& continuare propria auctoritate,ſi fuerit pacifica, & clara,ſecus ſi controuerſa,& turbida.

[Præceptatus cum clauſula,ſi ſenſerit,& habens poſſeſſionem clarã poteſt continuare,& proceditur in petitorio,ac ſi ſimpliciter eſſet citatus.]

[Poſſeſſio vix reperitur,quæ non eſt pacifica.]

[Recuperatio facta ex interuallo quando dicatur facta incontinenti. dict. num. 20.]

76 Poſſeſſor poteſt ſuam poſſeſſionem defendere,ac naturalem recuperare, & impedimenta remouere propria auctoritate, armata manu,& quomodocumque incontinenti, ſecus ex interuallo.

77 Et cum moderamine inculpatæ tutelæ, ſecus cum exceſſu.

78 Armatam facere pro retinenda poſſeſſione an, & quando ſit prohibitum, vel permiſſum in Statu Eccleſiaſtico.

79 Poſſeſſio naturalis nec incontinenti poteſt propria auctoritate recuperari,vbi eſt amiſſa auctoritate Iudicis,ſed opus eſt ſimili Iudicis auctoritate.

80 Lim. niſi quis fuerit à Iudice immiſſus poſſeſſore non citato.

81 Poſſeſſor non citatus poteſt de facto poſſeſſionem defendere tàm aduerſus priuatas perſonas, quàm aduerſus officiales, & Executores.

82 Executori iniuſtè exequenti poteſt reſiſti,ſicuti priuato.

[Poſſeſſio dimitti non debet ad ſimplex verbum Executoris.]

[Executori reſiſti poteſt,ſi executio ſit notoriè iniuſta, dummodo cũ moderamine inculpatæ tutelæ.

[Et idem ſi pignera capiat plus debito.]

83 Continuatio in poſſeſſione licita eſt lite pendente, ſi continuetur eodem modo nihil innouando,nec alterando. ſecus è contra.

84 Lite pendente nulla innouatio permittitur nec in minimo.

85 Attentare dicitur ille, qui habens ſolam poſſeſſionem inſtrumentalem, poſt litem,vel inhibitionem fructus exigit,vel alios actus facit.

86 Continuando quis attentat commiſſa cauſa ſuper ipſa continuatione,vel ſuper illo actu particulari.

87 Et vbi Papa cauſa ad ſe auocaſſet.

88 Si tamen per continuationem fiat præiudicium negocio principali.

89 Et

89 Et ſecus in commiſſione cauſæ appellationis.
90 Continuatio in poſſeſſione lite pendente non permittitur, ſi per continuationem iudicium pendens redditur eluſorium.
91 Continuando quis attentat, vbi ſe iam habuit pro ſpoliato.
[Continuans non attentat, ſi procedat propria auctoritate, ſecus ſi iudicialiter, dum poſſeſſio controuertitur.]
Continuandi facultas intelligitur, dummodo fiat ſine partis iniuria.

Observatio I.

De Commodo poſſeſſionis, illiuſque defenſione, & continuatione lite pendente propria auctoritate.

DIVINO Numine implorato, atque Beatiſſima Virgine, Sanctis Ludouicis, Diuaque Catherina tutelaribus noſtris benè fauentibus de manutentione tractaturi præmittendum du-
1 ximus, † quod quotieſcumque aliquid à pluribus
prætenditur, ſeu prætendi dubitatur, ita vt inter
eos deſuper lis probabiliter futura ſit. Vnuſquiſq;
ipſorum ſtudet, & conatur in rei poſſeſſione eſſe,
Menoch. de reti. poſſeſſ. in prælud. nu. 1. vt potius Rei
2 partibus fungatur, quam Actoris. Cum † Reus ſit,
qui poſſidet rem controuerſam, §. *retinendæ, Inſtit.*
de Interd. Menoch. in dd. prælud. retin. ſub n. 2. *& remed. vlt. n.* 7. *Chriſtoph. Paz. de tenut. cap.* 69. *n.* 2. *Rot.*
in remed. decis. 641. *nu.* 1. *par.* 2. *Rot in Eluentina Cameraria coram Manzanedo, poſt tract. decis.* 121. *n.*
1. [*Et in Placentina Prebenda coram Cardinali Lan-*
3 *cellotto, poſt tract. decis.* 417. *num.* 5. Et † Actor, qui
alium ad iudicium trabit, *Cancer. var. reſolut. par.* 3.
cap. 1. *nu.* 53. *Io. Petr. Fontanell. de pact. nupt. Clauſ.*
7. *gl.* 3. *par.* 10. *nu.* 13. *tom. poſter Chriſtoph. Paz. de*
tenut. cap. 24. *nu.* 6. *Rot. diuerſ. decis.* 441. *nu.* 2. *par.* 4.
& bona petit ab alio poſſeſſa, *Rot. diuerſ. decis.* 237.
num. 1. *par.* 1. [ſeu qui petit, & prius ad iudicium
prouocat, *Rot. recent. decis.* 215. *num.* 3. *& decis.* 372.
num. 1 *par.* 3. *& in dict. Placentina Prebenda coram*
Cardinali Lancellotto, decis. 417. *nu.* 1. *Neuizan. conſ.*
80. *n.* 36. vbi niſi ſit per accidens, quod non atten-
4 ditur,] & longè commodius, ac † melius eſt, eſſe
reum, poſſeſſorem, quam eſſe Actorem, & alium
poſſidentem quærere, ſeu reperire, *d.* §. *retinendæ;*
vbi Aret. & alij. l. is qui deſtinauit. ff. de rei vindic.
Menoch. in dd. prælud. retin. n. 2. *& conſ.* 937. *n.* 8. *Boccat. de Interd. vti poſſid. cap.* 1. *n.* 16. *Achill. Perſon. de*
adipiſc. poſſeſſ. nu. 9. *Maſcard. de probat. in Ver. Poſſeſſio. concl.* 1195. *num.* 1. *Cepoll. cautel.* 102. *Coler. de*
proceſſ. execut. par. 1. *cap.* 1. *num.* 13. *Tuſc. in Ver. melius concl.* 184. *Giouagn. conſ.* 40. *num.* 20. *in fin. lib.* 2.
Rot. recent. decis. 698. *num.* 1. *par.* 2. [*Siluan. conſ.* 27.
num. 7. *&* 10. atque melius eſt incumbere rei, quam
actioni. *dec.* 524. *nu.* 2. *in fin. par.* 3. [Vnde eſt in pro-
5 uerbio, quod † beati ſunt poſſidẽtes, *Maſcard. dict.*
concluſ. 1195. *num.* 2. *Contard. de moment. poſſ. in prima rat. decid. num.* 33. *Gonzal. ſuper reg.* 8. *cancell.* §.
3. *præm. n.* 59. [& beatus, qui in poſſeſſione præue-
6 nit, *Neuizan. conſ.* 80. *n.* 13.] & † conſequitur poſ-
ſeſſor plus iuris in retinendo, quã Actor in agen-
do, *Maſcard. d. d. concl.* 1195. *num.* 3. *Gonzal. vbi ſup.*
nu. 60. inſpectoque ſtatu præſenti plenius obtinet
ius, quam proprietarius, *Melch. Lotter. de re benef.*
7 *tom.* 1. *lib.* 2. *quæſt.* 45. *num.* 3. † eſtque poſſeſſio ma-
gna pars rei, *Contard. loc. cit. num.* 36. *Surd. conſ.* 338.
nu. 11. *lib.* 2. & illius commodum maximi ponderis, *Menoch. conſ.* 52. *num.* 49. *Coler. de proceſſ. execut.*
part. 2. *cap.* 3. *num.* 237. vbi quod ideò pro re vili, &
abiecta non debet haberi, *Cacheran. decis. Pedemont.*
25. *num.* 4. [*Aſin de execut.* §. 6. *cap.* 35. *num.* 14. *Lancell. de attent. par.* 3. *cap.* 30. *de priuileg. attent. nu.* 253.
Siluan. conſ. 27. *ſub num.* 10.]

Et quidem principalis commoditas, & vtilitas 8
poſſeſſionis in eo verſatur, quod † Reus, & poſſeſ-
ſor releuatur ab onere probandi, *l. ſiue poſſidetis C.*
de prob. l. cogi. vbi Doct. Cod. de pet. hered. Melch.
Lotter. de re benef. tom. 1. *lib.* 1. *quæſt.* 38. *num.* 71. *Seraph. decis.* 1484. *quæ eſt etiam penes Marcheſ. de*
Comm. par. 1. *fol.* 473. *Gutierr. pract. quæſt. lib.* 3. *quæſt.*
14. *num.* 81. *&* 82. *Rot. in recent. decis.* 476. *n.* 1. *&* 6.
par. 1. *& decis.* 309. *num.* 14. *decis.* 698. *num.* 1. *part.* 1.
Reuerendiſſ. Coccin. decis. 278. *num.* 1. *in fin. Caualer.*
decis. 381. *num.* 2. *Rot. in Eluent. Cameraria coram*
Manzanedo, poſt tract. decis. 122. *nu.* 1. *&* 4. [*Rot. rec.*
decis. 758. *nu.* 3. *par.* 3. *& in Anconitana penſionis coram Cardinali Platto, poſt tract. decis.* 355. *num.* 8. *in*
Ceruien. penſionis coram Reu. Patre D. Veroſpio poſt
tract. decis. 540. *num.* 22.] Nec † tenetur docere de 9
titulo, & iure ſuo. *d. l. cogi. & ibi Doct. C. de pet. har.*
Mazzol. conſ. 91. *num.* 7. *Tuſc. in Ver. Poſſeſſor. concl.*
439. *per tot. vbi ponit Limit. Seraph. decis.* 670. *num.*
2. *Rot. diuerſ. decis.* 441. *nu.* 6. *par.* 4. [*Menoch. Lotter.*
de re benef. lib. 3. *quæſt.* 24. *nu.* 1. nec aliquid iuſt fie-
re, *Duran. dec.* 208. *n.* 5. niſi in beneficialibus ſtante
Epiſcopo, ſeu alio ſuperiore, ad quem ſpectet eius
inſtituendi, & deſtituendi, *vt per Lotter. de re benef.*
lib. quæſt. 24. *num.* 10. *& ſeqq.*]

Adeò vt † non poſſit poſſeſſori ad partis inſtan- 10
tiam præceptum fieri, & factum non releuet, vt
vel doceat de iure, & titulo ſuæ poſſeſſionis, vel il-
lam dimittat, *Bald. conſ.* 337. *nu.* 2. *verſ. modo voſ. &*
conſ. 338. *nu.* 3. *verſ. ſi autem ego, lib.* 5. *Soc. ſen. conſ.* 96.
num. 11. *lib.* 1. *Tuſc. in Ver. Poſſeſſor. d. conſ.* 439. *num.*
4. *& in Ver. Præceptum. concl.* 482. *num.* 17. *& in*
Ver. ſtatutum. concl. 629. *num.* 2. † Nec poſſit de iu- 11
re ſuo interrogari, neque interrogatus reſpondere
cogatur, *Marant. de ord. iud. par.* 6. *memb.* 7. *num.* 5.
Coler. de proceſſ. execut. par. 2. *cap.* 1. *num.* 65. *Rot. in*
Camerinenſi Pradij coram Remboldo, poſt tract. decis.
189. *num.* 3.

Sed † transfert onus probandi in actorem, quo 12
non probante idem Reus eſt abſoluendus, † & rés 13
penes ipſum remanere debet, *d.* §. *retinendæ. ver.*
Commodum Inſt. de interd. l. 2. *C. de prob. l. qui accuſare. C. de edend. l. ſi ex cautione. C. de non numer. pecun.*
Menoch. in dd. prælud. retin. ſub num. 1. *Non. conſ.* 66.
num. 11. *& ſeqq. Maſcard. in Ver. poſſeſſio. dict. concl.*
1195. *per tot. Caball. ad Conſt. March. lib.* 5. *cap.* 14.
gl. vnic. Cyriac. contr. for. lib. 2. *contr.* 244. *num.* 2. *Chriſtoph. Paz. de tenut. cap.* 69. *num.* 2. *& ſeqq. Gutierr.*
pract. quæſt. lib. 3. *quæſt.* 19. *num.* 2. *& ſeqq. Monac.*
decis. Lucenſ. 18. *num.* 18. *& decis.* 33. *num.* 46. *Barz.*
decis. 47. *num.* 15. *Triuiſ. decis.* 5. *num.* 30. *decis.* 15. *n.*
14. *lib.* 1. *Caputaq. decis.* 11. *num.* 1. *part.* 1. *& decis.*
133. *num.* 1. *part.* 3. *Rot. diuerſ. d. decis.* 441. *num.*
1. *&* 7. *part.* 4. *Seraph. dict. decis.* 1484. *quæ eſt*
etiam penes Marcheſ. de Comm. par. 1. *fol.* 473. *Rot.*
recent. decis. 127. *num.* 12. *par.* 1. *Rot. poſt tract. Iul.*
Vin. de Iure patr. decis. 40. *n.* 4. *Rot. in Eluent. Cameraria coram Manzanedo poſt tract. decis.* 122. *num.* 1.
& 4. [*Thomat. decis.* 50. *num.* 85. *decis.* 93. *num.* 9.
Mantic. decis. 239. *num.* 1. *Rot. recent. decis.* 94. *num.*
1. *decis.* 372. *nu.* 1. *decis.* 531. *num.* 1. *decis.* 544. *num.*
2. 3. *par.* 3. *& decis.* 428. *num.* 2. *par.* 4. *Mar. And. decis.* 98. *num.* 1. *Rot. in Romana Palatij dell' Aquila coram Cardinali Lancellotto poſt tract. decis.* 398. *num.*
Siluan. conſ. 27. *ſub num.* 8. *Buratt. decis.* 747. *num.* 1.

Digitized by Google

vbi etiam in beneficialibus;cum quilibet Reus infringat Actorem, qui ſuam intentionem non pro-
14 bauit,Rot.recent.deciſ.535.num.7.par.4.]† etiam ſi reus ex parte ſua nihil præſtiterit,Caball.ad Conſt. March.lib.5.cap.14.gloſ.vnic.Cyriac. contr.244. nu. 2. Gutier.pract.quaeſt.lib.3.quaeſt. 19. num. 3. [To-
15 mas.d.deciſ.93.num.9.] † Atque etiam quod ipſe reus aſſumpſiſſet in ſe onus probandi,& non probauerit,gl.vlt.in l.circa. ff. de prob. Add. ad gloſ in d §.retinendæ, in Ver.Remanet.Barz.d.deciſ.47. ſub. num. 17.
16 Cum citra aliud adminiculum † ſola poſſeſſio reo ſatis ſit pro defenſione, Monac. deciſ Florent.
17 61.in fin.& † ſufficiat ei vincere per non ius actoris abſq; eo,quod doceat de iure ſuo,d.l. qui accuſare. C.de edend. Melch. Lotter. de re benef. tom.1 lib.2. quaeſt.46.n.27. Triuiſan.deciſ.25.n. 3. lib. 1. Seraph. dec.871.nu.5.Mantic.deciſ.366.nu.11.Rot.in recent. deciſ.21.num.6. deciſ. 284. num.4.deciſ.293.num.9. deciſ. 709. num.10.par.1.Cocc.deciſ.385.num.1. Caual. deciſ.630.num.1.& 2.Rot.in Romana reſtitutionis in integrum corã Eminentiſs D.Vbalde,poſt tract. deciſ.249.num.8.in Romana fideicommiſſi de Cincijs coram Rembolde,poſt tract.deciſ.302.nu.2. [Rot.rec. deciſ.94.num.1 deciſ.144.num.1.deciſ.544. num. 2. par. 3. & deciſ.362.nu.19.& 10.par.5.Marc.Andr. deciſ.75.num.4. Rot in Neapolitana Beneficij coram
18 Cardinale Viriti poſt tract.deciſ.526. num. 1.] Et † poſſit actori dicere, quoad te liberas ædes habeo, Barz.d.deciſ.47.ſub num.15.Mantic. d. deciſ. 366. num.11.Rot.recent.d.deciſ.709.nu.10 par. 1. Cyriac. controu.for.lib.1.d.contr. 244. num. 3. [& in Anconitana Penſionis coram Cardinali Platto, poſt tract.
19 deciſ.355.num.4.]Cum † negatis intentio fundata ſit in negatiua, Rot. in d. Romana fideicommiſſi de Cincijs,poſt tract deciſ.302.num.2.
20 Prout, † quatenus vtriuſque Iura fuerint obſcura contra petitorem,& pro reo iudicari ſolet,d. §.retinendæ.verſ.Commodum.vbi Aret.in princ.Inſt. de interd.cap.ex.literis.de prob.cap. inter dilectos. in fin.de fid.inſtr.reg.cum ſint iura de reg.iur.Maſcard. de drobat.in d.Ver.poſſeſſio. d. concl. 1195. num. 6. Benins.deciſ.83.nu.6.Barz.deciſ.121.in fin.Monac. deciſ. Florent. 20. num.76.& deciſ.46. num.90.Cacheran. deciſ. Pedemont. 108. num.18.
21 Quia † pro poſſeſſore eſt magna præſumptio, Menoch.conſ.1171.n. 10. Mohed.deciſ. 95. alias 3.
22 num.2. de loc. & cond. † præſumitur que poſſeſſor Dominus, l. ſiue poſſidetis.C.de probat.l.fin.C. de rei vendic. Menoch. conſ. 90. num.59 conſ.576.num.8. conſ. 1087. num.15.conſ.1252.num.1.3. & 4. Chriſtoph.Paz.de tenut.cap.6. num. 20. & 21. Coler. de proceſſ.execut.par.2.cap.3.num.261.Cancer. var. reſolut.par.2.cap.4.num.29. Ant.Fab.in ſuo Cod. fabr. lib.4.tit.14.de fin.40.[Rot.rec.dec.286.num.1.par.5. quando non agitur de dominij canooizatione,Rot.
23 recent.deciſ.499. ſub num. 5. par. 4.] † Et in pari cauſa,ſeu pari præſumptione,vel etiam pari turpitudine melior eſt conditio poſſidentis,l.in pari ff. de reg.iur.cap.in pari.eod.tit.in 6. Peregr.de iure fiſc. lib.5.tit.6.num.25.Menoch.conſ.51.num.41. Cacheran.deciſ.Pedemont.108.num.18. Cyriac.controu.for. lib.1.controu.176.num.7.& controu.177. num. 9. & lib.1.controu.328. num. 22. [Thomat.deciſ.38.num.
24 6.deciſ.74. num. 16.] atque † reus cæteris paribus ſemper habet ſuam intentionem fundatam in poſſeſſione, Argel. de acq. poſſ. ex.remed.l.fin.quaeſt.8.
25 art.34.n.883.† Etiam,quod res ſua non ſit,& in ea nullum ius habeat,d.§.retinendæ.verſ. Commodum. Inſt.de interd.Cyriac.controu.for.lib. 2. controu. 244. num. 2. Barz.deciſ. 47. num. 16. Capuaq.deciſ.11. num.2.par. 1. Rot. in nouiſſ.deciſ.4.alias 160. num. 1.de re iudic.& in recent. deciſ. 331. num. 2. par. 2.

At † in Actore maior requiritur iuſtitia, quam 26
in reo, Barz.deciſ.121.in fin.& † non metitur ius 27
ex perſona rei,vel nõ iure illius,ſed ſuo Barz.dict. deciſ. 47. num.16. Monac. deciſ.Florent.50.num.6.
† debetque agere iure proprio, & in perſona ſua 28
radicato,Barz.ibidem.num. 17. iureque ordinario, Coler.de proceſſ.execut.par.3.cap.5.nu.13. ac ordine iudiciario præmiſſo,& ſeruatis ſeruandis,Mandoſ. de inhibit.quaeſt.46.num.3.Triuiſan.deciſ.15. ſub nu.
21. lib.1. † eiuſque probationes debent eſſe certæ, 29
& concludentes,Rot.in Romana fideicommiſſ.de Cincijs coram Rembolde,poſt tract.deciſ.302.num.2.

Quamuis † nõ releuaretur poſſeſſor ab onere pro- 30
bandi,vbi Actor intentionem ſuam iam fundaſſet, Seraph.d.deciſ.332.n.1.& dec.524.n.1.Rot.dec.309. n.4.par.2. Rot. recent. in Elnent. Camerariæ coram
Manzanedo,poſt tract.deciſ.122.n.2.† etiam, quod 31
intentionem fundatam haberet ex iure communi, ſeu Reo ius reſiſteret, Gutierr. pract. quaeſt. lib. 3. quaeſt.19.n.9.12.16.& 18.Rot.diuerſ.d.deciſ.441.n.4. & 5 par.4.Rot.in d.Elnent.Camerariæ coram Manzanedo,poſt tract.deciſ.122.nu. 6.& 14. in Trojana. Penſionis coram R.P.D.Queipo,poſt tract. deciſ.316. n.10.& 11.[Thomat.deciſ.88.n.16.Nevizan.conſ.81. ſub num.35. vbi etiam quod poſſeſſio durаſſet per
longum tempus]† non enim cogitur reus produ- 32
cere,& probare ſuum titulum ad Aduerſarij inſtructionem,ſed benè ad ſui releuationem, & probationis Aduerſarij excluſionem, Molch. Lotter. de re benef.tom.1.lib.2.quaeſt.46.num. 26. Rot. diuerſ.d. deciſ.441. num. 6. par. 4 † alias condemnaretur,
Rot.poſt.Addit.D.Lud.Cenc.ad tract. de cenſib.deciſ. 33
64.ſeu 387.iuxta nouiſſ.impreſſ.Taurini,num. 6. cum
† non ſufficiat opponere,ſed oporteat exceptiones 34
probare,Perſon.de adipiſ. poſſ.num.319.Ruginell.de appell.§.2. cap. 3. num. 154. [& obijcere, & non probare idem ſit,quod non obijcere, Gratian.diſcept.for.cap.7.num.30. Et vbi actor iam plenè, & concludenter ſuam intentionem probauerit, non ſufficiat reo ſuam exceptionem probare præſumptiuè,ſed habeat illam pariter verè,& concludenter iuſtificare,Molch.Lotter.de re benef.tom.1.lib.2. quaeſt.27.n.77.Rot.recent.deciſ.24.num.3.par.1.[Tomat.deciſ.19.num.31. Rot. in Aſten feudi de Solario coram Bubalo,poſt tract. deciſ. 346. num. 2. & in recent.deciſ.258.num.8.& ſeqq.& deciſ. 379. num.3. par. 5. vna cum omnibus qualitatibus neceſſarijs ad effectum,vt exceptio ſuam concludat intentionem,Rot.recent.deciſ.62.num.1.par.4.Dicitur enim exceptionem proponẽs in ea Actor,& conſequenter vti Actor probare etiam tenetur,Rot.recent.deciſ.459.num.3.deciſ.480.num.2. in fin.par. 3. Prout Reus de iure ſuo docere tenetur, vbi ſuper eo diſcuri conſenſerit, Rot.recent.deciſ.94.num.1.par.3. & vbi ſit Reus attentator,& affectatus,Rot.recent. d.deciſ.94.num.2.par. 3. ſed illius poſſeſſio ſit euidenter iniuſta,cum ea non iuuet,ſed damnet, Neuiz.con.81.num.35.]

Altera † verò præcipua poſſeſſionis commodi- 35
tas, & vtilitas conſiſtit in ipſius rei poſſeſſæ fructuum perceptione, & fruitione, Pra.Pap.in for. ſequeſt. in gloſ.Sapienſ.ſub nu.1.Contard. de moment. poſſ.in quinta oppoſit.n. 8. & 9. cum † commodum
perceptionis fructuum ad poſſeſſorem ſpectet, 36
Menoch.de retin.remed. 3. num.178. Monac.deciſ. Bonon.58.num.58.

Proinde † plerumque,& ferè ſemper eſt conten-
tio de ipſa poſſeſſione,d.§.retinendæ.Inſt.de interd. 37
Maſcard.de probat.in dict.Ver.poſſeſſio.d.cõcl.1195. num.1.[Siluan. conſ.27.num.7.] Quique illam iam habet,non tenetur,nec debet ob contradictionem

alterius

Digitized by Google

alterios dimittere, Gayll praƈt. obſ. lib. 1. obſ. 5. num. 5.
Monac. deciſ Bonon. 30. num. 31. Mantic. deciſ. 324.
num. 5. vbi præſertim ſi ſit cum titulo. Nec eſt ea,
38 † illioſque commodo ſine citatione, & cauſæ co-
gnitione, liteuè pendente ſpoliandus, ſeu priuan-
dus, nec à parte propria auctoritate, nec à Iudice,
ſeu cum Iudicis miniſterio, l. meminerint. C. vnd.
vi. cap. 1. & 2. vbi not. Doƈt. vt lit. pend. cap. conquæ-
rente, de reſtit. ſpol. Ruin. conſ. 28. num. 12. lib. 4.
Gabr. de acqu. poſſ. concl. 6. num. 2. Menoch. de adipiſc.
poſſ. remed. 6. num. 15. Mandoſ. de inhibi. quæſt. 46.
num. 3. Gayll. praƈt. obſeru. lib. 1. obſer. 147. num. 2.
Tuſc. in Ver. litis pendentia. concluſ. 381. num. 18.
Giouagn. conſ. 44. num. 1. lib. 2 Farin. in 2. par. frag-
ment. in Ver. Inhib. num. 315. Valaſc. conſult. 191.
num. 2. & 3. tom. 2. Triuiſan. deciſ. 15. num. 6. deciſ.
25. num. 19. 21. & ſeqq. lib. 1. Monac. deciſ. Bonon.
28. num. 77. Put. deciſ. 231. num. 2. lib. 1. Rota diuerſ.
deciſ. 883. num. 2. par. 4. Mantic. deciſ. 194. num. 3.
deciſ. 202. num. 2. deciſ. 309. num. 4. deciſ. 322. num.
10. Rot. poſt. traƈt. pacif. de Salu. deciſ. 16. num. 10.
& 11. & poſt traƈt. Cenc. de cenſib. deciſ. 236. nu. 3.
& Gregor. XV. deciſ. 46. num. 7. deciſ. 105. num. 10.
Coccin. deciſ. 113. num. 5. deciſ. 178. num. 3. Rot. in
Romana fruƈtuum coram Corduba, poſt traƈt. deciſ.
86. num. 14. [Lancell. de attent. par. 2. cap. 4. deciſ.
4. num. 1. vbi num. ſeqq. ponit ampliationes, & li-
mitationes. Io. Ant. Nouar. in ſchol. ſeu comment. ad
l. defenſionis facultas ſub num. 3. & 4. C. de iur. fiſc.
lib. 10. vbi etiam ſi nullum ius habeat, vel ſic vio-
lentus poſſeſſor, & prima facie iniuſtus, Thomat.
deciſ. 12. num. 11. Marc. And. deciſ. 75. n. 6. Rot. in
Balneoregien. Confinium coram Card. Sacrato, poſt traƈt.
39 deciſ. 422. num. 9. Burat. deciſ. 238. n. 1.] † Neq; in ea
eſt turbandus, Gayll. d. obſeru. 147. num. 2. Monac. d.
deciſ. Bonon. 28. num. 18. Mantic. deciſ. 272. num. 6.
40 † Nec eſt prohibendus, aut inhibendus, quomi-
nus etiam lite pendente, eandem ſuam poſſeſſio-
nem continuet, Ant. Gabr. d. concl. 6. num. 1. Hier.
Gabr. conſ. 31. num. 38. lib. 2. Monac. deciſ. Bonon. 30.
num. 16. Caſ. de Graſſ. deciſ. 31. alias 3. num. 1. de
cauſ. poſſ. & propr. [ſuumque ius proſequatur, &
rebus ſuis fruatur, Thomat. d. deciſ. 12. nu. 11. Cum
non ſit incipiendum ab inhibitione ante cauſæ
cognitionem, Rot. recent. deciſ. 525. num. 1. par. 3.]
41 Et † quatenus poſſeſſor inhibeatur, huiuſmodi
inhibitio, ſeu præceptum non valet, nec operatur
amiſſionem poſſeſſionis, Plot. de in lit. iur. §. 3.
num. 34 Laderc. conſ. 95. num. 7. Monac. deciſ. Bon.
42 30. num. 15. 17. 26. & 27. † nec innouat, Laderc.
43 d. conſ. 95. num. 7. † nec dat poſſeſſionem alteri,
44 Monac. d. deciſ. Bonon. 30. num. 16. † eoque minus
ſi habeat clauſulam, citra præiudicium iurium par-
45 tium, Monac. ibidem num. 19. † ſed potius turbat
poſſeſſorem, Monac. ibid. num. 18. & 24.
46 Quare cum † poſſeſſoris interſit in poſſeſſione
continuare, non cadere deſipiſceret, ſi ob contra-
diƈtionem alterius ipſam poſſeſſionem deſereret,
Monac. deciſ. Bonon. 28 num. 23 Ideòque † poteſt
47 iure optimo contradicere, Mantic. deciſ. 324. num.
48 5. † ac in poſſeſſione etiam lite pendente conti-
nuare, Plot de in lit. iur. d. §. 3. num. 34. Veſtr. in
praƈt. lib. 8. cap. 4. ſub num. 18. Grauat. ad eundem
Veſtr. lib. 7. cap. 1. num. 11. Gabr. de acqu. poſſ. concl.
6. num. 8 Laderc. d. conſ. 95. num. 6. & 7. Monac. d.
deciſ. Bonon. 30. num. 6. Maſtrill. deciſ. 52. num. 3.
par. 1. Greg. X V. deciſ. 203. num. 3. & 4. vbi Add.
num. 7. [Rot. in Mediolanen. Attentatorum coram
49 Penia, poſt traƈt. deciſ. 462. num. 1. 2.] † & vti iu-
re, quo antea vtebatur, Maſtrill. d. deciſ. 52. num. 4.
50 † etiam fruƈtus colligendo, Plot. de in lit. iur. d. §.
51 num. 34 Laderc. d. conſ. 95. num. 7. & hoc † etiam
poſt inhibitionem, Grauat. ad praƈt. Veſtr. d. lib. 7.
cap. 1. num. 11. Plot. d. num. 34. Farin. in 2. part.
fragment. in Ver. Inhibitionum. 315. Tuſc. in Ver.
poſſeſſio. d. concl. 400. num 45. Rot. in Mediolanenſi
Opinionis coram Manzanedo, poſt traƈt. deciſ. 112.
num. 6. † quamuis Rotalem, Greg. XV. diƈt. deciſ. 52
203. num. 3. & 4. & ſenſit Rot. recent. deciſ. 637.
num. 3. & 4. par. 1. † licet alias, ſicuti non poteſt 53
Iudex inferior aſſumere ſibi Iudicium inhibitio-
nis Rotalis, & cognoſcere de illius viribus, ita, &
multo minus poſſit ipſa pars, Rot in Sabinenſi Con-
finium, ſeu Attentatorum Coram Cardinali Sacrato,
penes Marcheſ. de Comm. par. 2. fol. 37. num. 2.
Mar. Andr. deciſ. 16. n. 2. dec. 34. num. 2. † ſed debeat 54
Inhibitionem Rotalem, ſiue iuſtam, ſiue iniuſtam
timere, Rot. in Romana deuolutionis Domus coram
R. P. D. Merlino, poſt traƈt. deciſ. 244. num. 7. in Ro-
mana ſtatutorum coram Reuerendiſſ. D. Coccino,
poſt traƈt. deciſ. 245. num. 2. [& in d. Mediolanen.
Attentatorum coram Penia, poſt traƈt. deciſ. 401.
num. 2.] & ad Rotam, ſeu Signaturam recurrere,
[eiq; parere Mar. Andr. d. deciſ. 16. num. 2. & d. dec.
34. n. 2. Rot. in Toletana Parochialis coram Eminentiſſ.
D. Cardinali Pamphilio, poſt traƈt. deciſ. 585. num. 3.]
Quinimo † poſſeſſor turbatus poteſt ſe iure in 55
poſſeſſione de faƈto conſouere, l. meminerint Cod.
vnd. vi. Camil. deciſ. 475. num. 2. † & ad opus de 56
faƈto etiam de faƈto ſe opponere, Monac. deciſ. Lu-
cenſ. 11. † ac ſe propria auƈtoritate defendere, 57
Roderic. de ann. redit. lib. 1. quæſt. 17. ſub num. 47.
Farin. de homicid. quæſt. 125. num. 174. Rot. in Cu-
den. beneficij coram Penia, apud Marcheſ. de comm.
par. 3. fol. 53. ſub num. 7. [aliàs ipſa inhibitio cau-
ſat attentata. Rot. recent. deciſ. 670. num. 1. part. 4
Burat. deciſ. 178. num. 1. vbi Adden. num. 9. dant
ampliationes, & limitationes, etiam quod fuerit
capta poſſeſſio vacua, quia licet ius partis læſum
non ſit, dicitur tamen contemptus Iudex, qui pro-
pterea poteſt ex officio huiuſmodi attentata re-
uocare, Rot. recent. d. deciſ. 670. num. 2. part. 4.]
† & aliàs quomodocumque ſe in ea tueri, & ma- 58
nuteneri, Scacc. de iudic. lib. 1. cap. 2. num. 183. Gra-
tian. diſcept. for. cap. 80. num. 35. & 36. † atque re- 59
ſiſtere turbatoribus, illoſque reijcere, Lancell. de
Attent. par. 2. cap. 4. lim. 1. num. 33. & ſeqq. Pereg.
conſ. 84. ſub. num. 7. lib. 6. & deciſ. 136. num. 6. Ma-
rant. in ſuis ſingul. in Ver. Poſſeſſio. fol. mihi. 87.
† etiam armata manu, l. 1. C. vn. vi. Merend contr. 60
iur. lib. 3. cap. 19 num. 2. Menoch. conſ. 51. num. 41.
vbi etiam quod poſſeſſio non ſit bona, Scacc. de
ſent. & re iud. gl. 1. quæſt. 2. num. 33 Farin. in 2. part.
fragm. in Ver. Inhibitio. num. 331. Roderic, d. num. 47.
Grat. diſcept. for. cap. 110. num. 16. & cap. 110. nu. 32.
Giouag. conſ. 8. nu. 14. lib. 2. Vin. dec. 126 nu. 10. lib. 2.
Rot. Lucenſ. deciſ. 126. [Hercul. de caut. de non offend.
cap. 2. nu. 25. & 26. Capiblanc. praƈt. q. ſupra pragm.
5. de baron. cap. 24. num. 17. & ſuper pragm. 11. cap.
75. num. 8. lib. 2.] & mediantibus vicinis, amicis, ac
extraneis, Plot. de in lit. iur. §. 3. num. 39. Far. de homi-
cid. 125. num. 177. & in d. 2. par. fragm. in Ver. Inhi-
bitio. n. 331. [Neuiz. conſ. 83. nu. 3. vbi quod ſeruus,
vel amicus poſſunt tueri poſſeſſionem in poſſeſſio-
ne etiam abſentem, vel eam ſtatim recuperare
cum moderamine tamen, & ad commodum Do-
mini, & n. 4. vbi vide. Hercu. de caut. de non offend.
cap 1. n. 26.] Vnde † probabiliter timenti, ne in 61
poſſeſſione moleſtetur, vel ei offenſa fiat in perſo-
na, eſt concedenda licentia deferendi arma, &
conducendi ſecum homines armatus ad ſuam
poſſeſſionem, & perſonam tuendam, Plot. ibidem
num. 38. Farin. de furt. quæſt. 175. num 85. in fin.
Licet † itaque poſſeſſori tollere omnia impe- 62

 dimenta,

dimenta ad ſuam poſſeſſionem tuendam,& conti-
nuandam, & in conſequens poteſt murum in ſuo
ædificatum, & portas frangere, ac ſepem & alia
omnia remouere, ex quibus impeditur vti iure
ſuo, *Farin. de homicid. quæſt.* 125 *num.* 176. *Scace. de iudic. lib.* 2. *cap.* 2. *ſub num.* 183. *Gratian. diſcept. for. cap.* 314. *num.* 57. [*Rip. in cap. cum Eccleſia Sutrina ſub num.* 9. *de cauſ. poſſeſſ. & propr.* vbi mo-
uet dubium,& cogitandum relinquit, an pro con-
ſeruanda quaſi poſſeſſione eligendi poſſit frangi
oſtium Eccleſiæ,in quam fiat electio,quamuis ip-
ſe inclinet pro negatiua ex rationibus, de quibus
63 per eum, & † Ciuilem poſſeſſionem retinendo
naturalem occupatam ab alio recuperare, & oc-
cupatorem deiicere propria auctoritate, quia hoc
pacto dicitur remouere turbationes, *Ant. Gabr. de acquir. poſſ. concl.* 6. *num.* 22. *Hier. Gabr. conſ.* 52. *ſub num.* 5. *lib.* 1. *Menoch. conſ* 2. *num.* 151. *&* 366. *& conſ.* 10. *num.* 80. *Gionag conſ* 40. *num.* 8 *lib.* 2. *Peregr. de fideicommiſſ. art.* 47. *num.* 26. *Tuſc. in Ver. Poſſeſſio d. concl.* 400. *num.* 43. *&* 45. *Cancer var. reſol. par.* 2 *cap.* 7. *num.* 44. *Rot. Lucenſ. deciſ.* 126. *Monac. deciſ. Bonon.* 30. *num.* 39. *Rot. in Nepeſina locationis coram Litta, apud Marchoſ. de Comm par.* 1. *fol.* 1081. *num.* 1. *& ſeqq. in Narnienſi bonorum coram R. P. D. Pironano, poſt tract. deciſ.* 228. *num.* 4. *in Columbrienſi Praſtimoniorum coram R. P. D. Dunozetto, poſt tract. deciſ.* 327. *num.* 14. *&* 18. *&*
64 *deciſ.* 330. *num.* 16. † & antiquam poſſeſſionem
continuare, non autem nouam apprehendere, *Rot. in Mediolanenſi Donationis de Porris coram Cardinalis Pamphilio, poſt tract. deciſ.* 85. *num.* 4. *in dict. Columbrienſi Praſtimoniorum coram R. P. D. Duno-*
65 *zetto, poſt tract. deciſ.* 130. *num.* 16. † ac ſe defen-
66 dere *Rot. in d. Mediolan. Donationis nu.* 6. † & cum
poſſideas non dicitur vim facere, ſed vim repelle-
re *Vid. deciſ.* 226. *n.* 10. *lib.* 2. *Benint. deciſ.* 73. *nu.* 12.

67 Nec † per huiuſmodi continuationem dicitur,
poſſeſſor cõtrauenire, nec ſpernere Inhibitionem,
Boccat. de Interd. vti poſſid. cap. 15. *num.* 21. *Farin. in* 2. *part. fragment criminal. in Ver. Inhibitio nu.* 324. *& ſeqq. Monac. d. deciſ. Bonon.* 30. *num.* 34. † nec
68 damnificare, *Plot. de in lit iur d.* § 2. *num.* 34. † nec
69 ſpoliare, *Menoch. de recup. remed. vlt. num.* 50. *Plot. eod. num.* 34 *Farin. loc. cit. num.* 326. *Hier. Gabr. conſ.*
70 149. *num.* 109. *lib.* 2. † neque attentare, nec inno-
uare, *Veſtr. in pract. lib.* 8. *cap.* 4. *num.* 18. *Plot. d.* § 3. *num.* 34. *Ant. Gabr. de acqu. poſſ. d. concl.* 6. *num.* 22. *Lancell. de attent. par.* 2. *cap.* 4. *limit.* 1. *per tot.* [*& cap.* 11. *de attent. poſt inhibit. limit.* 9. *num.* 1,] *Farin. vbi ſupra Boccat. de int vti poſſ. cap.* 2. *num.* 28. *Tuſc. in Verb. clauſula, concl.* 360. *ſub. num.* 6. *& in Verb. mandatum de manutenendo, concl.* 69. *num.* 2. *Capyc. deciſ.* 71. *num.* 2. *deciſ.* 209. *Monac. d. deciſ. Bonon.* 30. *num.* 6. *&* 8. *Maſtrill. deciſ.* 52. *num.* 3. *Capitaq. deciſ* 51. *num.* 2. *part.* 1. *Rot. diuerſ. deciſ.* 785. *num.* 3. *par.* 1. *Mantic. deciſ.* 168. *num.* 4. *Rot. in Mediolanenſi Donationis de Porris coram Cardinalis Pamphilio, poſt tract. deciſ.* 85. *num.* 5. *in Calaguritana Iuriſdictionis de Nagera coram Vbaldo, poſt tract. deciſ.* 159. *num.* 1. *& deciſ* 395. *num.* 2. *in Florentina Hoſpitij coram R. P. D Vbaldo iuniore, poſt tract. deciſ.* 222. *num.* 8. *in Ferrarienſi Attentatorum coram R. P. D. Durano, poſt tract. deciſ.* 259. *num.* 19. [*Rot. recent. deciſ.* 39. *num.* 7. *deciſ.* 87. *num.* 3. *par.* 3. *& deciſ.* 444 *ſub num.* 5. *par.* 4. vbi quod
nihil attentat, qui, quod ſuum eſt, continendo
poſſeſſionem, percipit, *& in Mediolanen. Attentatorum coram Penia, poſt tract. deciſ.* 467. *num.* 1. *&* 2. *in Romana Præluſionis coram Vbaldo ſeniore, poſt tract. deciſ.* 486. *num.* 2. *Neuizan. conſ.* 82 *nu.* 15.]
71 † nec, qui iure ſuo vtitur, & continuat, poſſeſſo-
rem turbat, nec facit iniuriam alicui, nec delin-
quit, *Plot d* 3. § *num.* 34. *Hier. Gabr. conſ.* 180. *nu* 7. *lib.* 2. *Menoch. conſ.* 957. *nu.* 7. *Gionag conſ.* 48. *num.* 8. *lib* 1. *Rot in Romana Societatis coram Cardinali Lancellotto, penes Saluſt Tiber. in pract. A. C. lib.* 1. *fol. mihi.* 46. *nu.* 3. [ſed immò ipſi poſſeſſori fit iniuria, dum
turbatur, *Capiblanc. pract. q. ſupra prag.* 5. *de baron. cap.* 24. *in fin. lib.* 2.] Nam, † lite pendente, impedi- 72
tur acquiſitio poſſeſſionis de nouo, ſed non vſus
acquiſitæ, *Maſtril. d. deciſ.* 52. *num. in fin. p.* 1.

Atq; ideò prædicta de defenſione, & cõtinuatio-
ne poſſeſſionis propria auctoritate, † primam reci- 73
piunt declarationẽ, vt procedant, dũmodo poſſeſſio
fuerit antea quæſita, ſecus ſi non quæſita, *Lancel. de attent. d. p.* 2. *cap.* 4. *lim.* 1 *n.* 100. *Rot. poſt. addit. Cenc. ad tract. de cenſib. dec.* 123. *num.* 5. nam † continuatio 74
non datur in poſſidente, *Rot. in Coſentaten ſi bonorum. coram bon. mem. Vbaldo, poſt tract. deciſ.* 196. *num.* 4.

Secunda declaratio eſt, vt prædicta locum ha-
beant, † ſi poſſeſſio fuerit pacifica, & clara ſecus ſi 75
controuerſa, & turbida, *Farin. conſ.* 169. *num.* 2 *lib.* 2. *& in* 2. *par. fragment. in Verb. Inhibitio. num.* 338. *poſt Lancell. d. limit.* 1. *num.* 102. [*& cap.* 10. *limit.* 9. *num.* 5. *Tuſc. in Verb. Clauſula, concl.* 360. *num.* 6. vbi
quod † præceptatus cum clauſula, ſi ſenſerit, &c. ſi
poſſeſſio eius ſit clara, poteſt continuare, & non
eſt ab ea amouendus, ſed debet procedi in petito-
rio, ac ſi eſſet ſimpliciter citatus. Cum † vix poſ- 76
ſeſſio reputetur, quæ non eſt pacifica, *Lotter. de re benef. lib.* 3. *quæſt.* 23. *num.* 26.]

Tertia declaratio eſt, vt liceat propria auctori-
tate, armata manu, & quomodocumque propriam
poſſeſſionem defendere, & naturalem recuperare,
ſeu impedimẽta remouere, & turbatores eiicere,
† ſi id fiat incontinenti, ſecus ſi ex interuallo, *Me-* 77
noch. de retin. remed. 3. *n.* 252. *& ſeqq. & de recup. remed.* 1. *n.* 384. *Pont. de ſpol. lib.* 3. *cap.* 2. *ſub n.* 31, *&* 32. *cap.* 3. *nu.* 114 *&* 115. *Plot de in lit. iur.* § 3. *n.* 26, *&* 30. *Lancell. de attent par.* 2. *cap.* 4. *limit.* 1. *nu.* 27. *&* 32. *Cancer. var. reſol. par.* 2. *cap.* 7. *n.* 44. *Farin. de homicid quæſt.* 125. *n.* 211. *& de furt. quæſt.* 175. *n.* 80. 83. *& ſeqq. Scacc. de iudic. cap.* 2. *n.* 283. *Gratian diſcept. for. cap.* 80. *num.* 35. [*Neuizan. conſ.* 82. *numer.* 10.
vbi quod quando non poteſt inuaſor repelli ſic
ſtatim, licet interuallum aliquod interueniat, ad-
huc dicitur recuperatio facta incontinẽti, & quod
in caſu requirente magna præparamenta etiam
poſt decẽ annos diceretur incontinenti, dummo-
do interim præparamenta fiant, & mittatur ad
amicos, & quod habens ciuilem poteſt illius reſ-
pectu ſemper turbare occupantem ſibi naturalem,
etiam ex interuallo, *& ſentit Hercul. de caus. de non offend. cap.* 2. *num.* 29.] † & fiat cum moderamine 78
inculpatæ tutelæ, ſecus ſi cum exceſſu, *Plot. d* § 3. *n.* 39. *Farin. dict. quæſt.* 125. *num.* 258. *&* 331. *Gratian. d. cap.* 80. *num.* 35. [*Rip. in cap. cum Eccleſia Sutrina, num.* 9. *in fin. de cauſ. poſſ. & propr.*] Vnde in Statu
Eccleſiaſtico † prohibetur fieri, ſeu coadunari ar- 79
mata pro retinenda poſſeſſione ſub certis pœnis,
niſi ex vera, & neceſſaria cauſa ad vim vi repellẽ-
dam cum moderamine inculpatæ tutelæ defenſio-
nis, non tamen violenter, aut de facto adepta, vel
recuperata, *ex Bulla* 75. *Sixti V. de qua in bullar. tunc is bannimentis generalibus, & Bulla Pauli V. de quibus per Cherub. in Compend. Bulla* 75. *Sixti V. circa quam bullam videas Farin. de furt quæſt.* 175, *num.* 84. *&* 86. vbi, quod non habet lo-
cum in poſſeſſione recuperata incontinenti, nec
in tuitione poſſeſſionis, antequam alius ingredia-
tur. Sed, quod bulla procedat etiam in recuperan-
da poſſeſſione incontinenti, defendit Io. Baptiſta
Spada tunc fiſci, & Cameræ Apoſtolicæ Aduoca-

tus

tus inter conſ. *Farin.conſ.* 229. *num.* 33. *& ſeqq. lib.* 3.

Subdeclaratur autem ſupradicta tertia declara-
79 tio,vt † Ciuilis poſſeſſionis animoretentæ virtus
non operetur facultatem recuperandi poſſeſſionẽ
naturalem propria auctoritate etiam in continen-
ti,ſi fuerit amiſſa auctoritate Iudicis,nam tunc ſi-
mili Iudicis auctoritate eius recuperatio eget,
80 *Pont.de ſpol.d.lib.* 3.*cap.* 1.*n.*31. † Niſi Aduerſarius
fuerit à Iudice immiſſus, puta pro debito alie-
no,ipſo rei poſſeſſore noncitato,quia tunc poſſet
iſte ex ſemetipſo naturalem recuperare ſine obſta-
culo judiciariæ auctoritatis,quæ tertio non citato
non debet obeſſe,*Pont.d.num.*31.[*Rot.in Romana
Domorum coram Cardinali Lancellotto, poſt tract.*
81 *deciſ.*350.*num.*1.*& per tot.* [Quinimo † poſſeſſo-
ri non citato de iure impunè licitum eſt de facto
defendere poſſeſſionem ſuam,non ſolum aduerſus
priuatas perſonas,ſed etiam aduerſus officiales,&
executores, *Mandoll.conſ.*703.*num.*5.*lib.*3. Cum
[non ſolum poſſeſſio dimitti non debeat ad ſim-
plex verbum executoris, *Thomat. deciſ.* 17.*num.*
82 19.*Greg.XV.deciſ.*69.*num.*1.Sed [† executori in-
iuſtè exequenti reſiſti poſſit,vti poteſt priuato, *l.
probibitum.Cod.de Iure fiſc.lib.*10.*Cherub.in Com-
pend.bull.ad bull.*19.*Pij V.Schol.*1. *Farin. de Car-
cer.& carcerat. q.*32.*ſub num.*29. *& de Immunit.
Eccleſ.cap.*2.*num.*46. *& videas, quæ habentur per
Contard.de moment.poſſ.quæſt.*9. [*Addent.ad Pract.
Pancirol.par.*3.*Ver. Facto ei reſiſti poteſt fol.* 307.
vbi ſi executio ſit notoriè iniuſta, & dummodo
id fiat cum moderamine inculpatæ tutelæ, *Nicol.
Feſtus de collect.par.*3.*num.*23.atque etiam ſi pi-
gnora capiat plus debito,*Ant.Sol.ad decr.Sabaud.
lib.*3.*tit.*36.*quomod.proced. ſit in excutione. gl.* 4.
*num.*3.]

Quarta declaratio eſt,vt dicta de continuatio-
83 ne † locum ſibi vendicent,dummodo actus ſubſe-
quens ſit conformis actibus antecedẽtibus,& poſ-
ſeſſor continuet,& vtatur eodem modo,quo prius
poſſidebat, & vtebatur non innouando, nec alte-
rando,ſecus ſi diuerſo modo,& quando per conti-
nuationem antiqua poſſeſſio in aliquo alteratur,
ſeu innouatur,aut ei aliquid de nouo additur,*Lan-
cell.de attent. par.* 2.*cap.* 4.*limit.* 1.*num.*91. *Farin.
in* 2.*par. fragment.in Ver.Inhibitio.num.*336. *Ma-
ſtrill.d. deciſ.*51. *num.*11. *par.*1. *Rot.recent. deciſ.*
110. *num.*1. *deciſ.*637.*nu.*4. *par.*1. *Cocc. deciſ.*253.
*num.*3. *deciſ.*365. *num.*1.*deciſ.*380. *num.*6. *deciſ.*
399.*num.*2.*deciſ.*418.*num.*1. *Canal.deciſ.*615.*num.*
2.*&* 3.*in qua ego interueni pro deciſione.Rot.in Ca-
laguritana Iuriſdictionis de Nagera coram Vbaldo,*
84 *poſt tract. deciſ.*305. *num.*3. Nam † lite penden-
te nulla innouatio permittitur,nec in minimo, *vt
in dict.Calaguritana iuriſdictionis de Nagera, poſt
tract. deciſ.*305. *num.*1. Adeo vt, † qui haberet
85 tantummodo poſſeſſionem inſtrumẽtalem,& poſt
litem,ſeu inhibitionem fructus exigeret, vel alios
actus faceret, diceretur attentare, *Mantic.deciſ.*
168.*num.*44.*&* 6.*deciſ.*184.*in fin.*

86 Quinta eſt declaratio,quod † continuando poſ-
ſeſſor attentaret,quando cauſa expreſsè commiſſa
reperiretur ſuper ipſa continuatione,& ſuper illo
actu particulari,vt puta ſuper illius validitate,vel
inualiditate,*Gratian.deciſ.*132.*num.* 3.*& ſeqq. Bel-
tram.ad deciſ.*202. *Greg. XV.num.*7. *Cocc.d deciſ.*
418. *num.*2. *Canal.d.deciſ.*615. *Lancell. de attent.
par.*2.*cap.*4. *limit.* 1 *num.*15.*&* 111.*& ſeqq. Farin.
in* 2.*par fragm. in Ver. Inhibitionum.*339.

87 Sexta eſt declaratio,†vt non poſſit quis conti-
nuare ſuam poſſeſſionem abſque vitio attentato-
rum vbi Papa cauſam ad ſe auocaſſet, *Gabr. de ac-
quir.poſſ.d.concl.*6.*num.*14.*& ſeqq. Lancell.de attent.
de par.*1. *cap.*4. *limit.*1. *num.*91.[*& cap.*4. *deciſ.* 4.
*num.*35.36. [*Farin.in* 2.*par.fragm.in Ver. inhibi-
tionum.* 335. qui † ſubdeclarant locum habere, 88
vbi per continuationẽ fieret præiudicium negotio
principali,aliàs ſecus, & † non habere locum in 89
commiſſione appellationis.

Septima eſt declaratio,†niſi iudicium pendens 90
aliàs redderetur eluſorium, *Gabr.d. concl.*6.*in fin.
Cocc.d deciſ.*399.*num.*1.

Octaua eſt declaratio, † vt excludatur conti- 91
nuatio poſſeſſionis, & includantur attentata,vbi
poſſeſſor iam habuiſſet ſe pro ſpoliato, *Gratian.d.
deciſ.*132.*num.*6.18.*& ſeqq.*

[Nona eſt declaratio,vt vera ſit concluſio,quod
qui continuat,non attentat,ſi ab eo procedatur per
viam priuatæ facultatis,ſecus ſi iudicialiter, quia
tunc prætextus continuationis non excuſat, dum
poſſeſſio erit controuerſa, *Rot. recen. deciſ.*342.
*num.*5.*par.*4.

Decima eſt declaratio, vt facultas continuandi
intelligatur dummodo id fiat ſine iniuria partis,
*Neuiz.conſ.*81.*n.* 36. vbi de eo, qui amiſit poſſeſ-
ſionem.]

SVMMARIA.

1 *Contentio extraiudicialis ſuper poſſeſſione parit rixam, vulnera, & cædes.*
2 *Defenſionis licita modus facillimè exceditur.*
3 *Auctoritate Iudicis expedit potius in poſſeſſione defendi, quam propria.*
4 *Agendum eſt ciuiliter, non criminaliter, vbi vtraque ex partibus poſſidere contendit.*
5 *Remedium Mandati de manutenendo competit pro defenſione poſſeſſionis.*
6 *Materia Mandati de manutenendo pulchra eſt.*
7 *Cauſa Mandati de manutenendo eſt Ciuilis.*
8 *Moleſtia facta poſſeſſori, quæ non iuris, ſed facti eſt poteſt criminaliter puniri.*
9 *Poſſeſſor debet à Iudice in ſua poſſeſſione manuteneri lite pendente.*
10 *Siuè mota, ſiuè mouenda.*
11 *Poſſeſſor vt manuteneatur lite pendẽte,eſt de iure.*
12 *Iura omnia clamant,vt poſſeſſor lite pendente manuteneatur.*
13 *Poſſeſſor vt manuteneatur lite pendente,eſt de ſtylo omniũ Curiarum, præſertim inter priuatos.*
14 *Poſſeſſor, niſi manuteneretur, priuaretur commodo poſſeſſionis.*
15 *Et maximo afficeretur incommodo ex poſſeſſionis amiſſione.*
16 *Poſſeſſor non eſt priuandus commodo poſſeſſionis.*
17 *Iuſtum eſt vt non poſſidens ſinat lite pendente poſſidentem poſſidere.*
18 *Manutenſio datur etiam pro minimo intereſſe.*
19 *Manutenere ſignificat in ſtatum manentem tenere vel conſeruare, ſeu tueri.*
20 *Manutenere quem in poſſeſſione, eſt illum in ea poſſeſſione, in qua reperitur tenere, ſeu conſeruare, & defendere.*
21 *Mandatum de manutenendo duplex eſt,vnũ pars iudicij, aliud iudicij terminatorium.*
22 *Mandatum de manutenendo,terminans iudicium intentatur ex remedio retinendæ,ſeu vti poſſidetis ordinario, & in libello poſſeſſor petit ſe manuteneri in ſua poſſeſſione,& Aduerſario perpetuum ſilentium imponi, & mandari, ne in futurum moleſtet, & condemnari ad intereſſe turbationis.*
23 *Modo principaliter,modoque lite pendente ſuper proprietate proponitur.*

24 *In eo principaliter agitur de poſſeſſione, & pronuncia ſuper ea facienda, & in conſequentiam de turbatione futura repellenda.*

25 *Et ad finem ſententiæ diffinitiuæ, vt victor poſſideat, donec aduerſarius obtinuerit in petitorio.*

26 *Quare dicatur poſſeſſorium plenarium, & ordinarium, & quomodo in eo procedatur.*

[Retinendæ in Ordinario iuridicè diſcutitur, & ſaltim incidenter de petitorio, & initio poſſeſſionis, ferturque ſententia in forma, & eſt appellabilis, ac in eo conſtat de cauſa poſſidendi, & bona, vel mala fide.]

[Manutentio datur etiam in poſſeſſorio plenario.]

27 *Mandatum de manutenendo pars iudicij ſolam manutentionem amplectitur in poſſeſſione rei controuerſa; Interim donec plenius cognitum fuerit, & lite durante in petitorio, vel poſſeſſorio plenario.*

28 *Quid in eo diſputetur, & ad quem finem.*

[Manutentionis in remedio, quæ eſt pars iudicij, non attenditur iuſtitia, vel iniuſtitia, ſed nudum poſſeſſoris factum.]

[Aliud eſt teatata, aliud poſſeſſio.]

29 *In eo non tractatur, quis lite pendente debeat poſſidere, ſed quis in poſſeſſione eſſe, quæ differunt.*

[Poſſeſſor quis probatur, dum probatur eſſe in poſſeſſione.]

30 *Nec de damnis, & intereſſe, ſed ad ea agitur via ordinaria, licet fructus per illud obtineantur.*

31 *In eo principaliter agitur, nequis turbetur de præſenti, ſecundario annis poſſideat.*

32 *Non tendit ad diffinitiuam ſententiam ſuper poſſeſſione, ſed ſolum, vt, qui eſt in poſſeſſione, lite pendente non turbetur, ſaluis iuribus partium in proprietate, & poſſeſſione.*

[Manutentio, quæ eſt pars iudicij, expeditur per decretum, quo declaratur, vt ex litigantibus lite pendente ſuper petitorio, vel ordinario poſſeſſorio eſſe debeat in poſſeſſione, vel quaſi, & à quo appellatio non datur, & num. 7.]

33 *Iudex nequit regulariter in Ciuilibus ex officio procedere.*

34 *Mandatum de manutenendo pars iudicij expeditur Iudicis officio. [non expeditur iure actionis, vel interdicti]*

35 *Officio Iudicis dicitur expediri Mandatum de manutenendo, ſiuè Iudex expediat motu proprio, ſiuè ad partis petitionem.*

36 *Iudex ex officio prouidere dicitur, etiam ſi id faciat ad partis inſtantiam.*

37 *Officium iudicis implorari dicitur, quando non concluditur, Aduerſarium debere aliquid dare, vel facere, ſed Iudicem debere prouidere.*

38 *Officium Iudicis competit, vbi verba legis in Iudicem diriguntur.*

39 *Mandatum de manutenēdo pars iudicij non deſiderat libellum, litis conteſtationem, nec iuris ordinem, ſed pauci in eo termini ſeruantur, cum ſemiplena, & leuior etiam probatione, illiuſque pronuncia eſt interlocutoria, non diffinitiua.*

[Proceſſus manutentionis non ſufficit ad obtinendam diffinitiuam in remedio ordinario.]

40 *Vtilius eſt defendi in poſſeſſione Iudicis officio, quam agere interdicto vti poſſidetis.*

[Officio hoc Iudicis agere conſultius eſt.]

[Vtilius eſt agere hoc Iudicis officio, quam quolibet alio interdicto rei inendæ particulari, quæ omnia ſunt ordinaria.]

[Pinguius prouidetur per hoc generale remedium, & Iudicis officium.

41 *Facilius quis naturalem poſſeſſionem recuperat per viam manutentionis, quam ſpolij.*

[In quo ſufficiunt faciliores probationes, minores, quam ſemiplena, & longe leuiores, & pauciores actus, proceditur magis ſummariè, & plures alia cadunt prærogatiuæ, & num. 11.]

42 *Interdicta vti poſſidetis, & recuperandæ non ſic facilè, & celeriter expediuntur, ſicuti Mandatum de manutenendo, in quo minus exacta requiritur probatio.*

43 *Ius ſuum quis citius conſequitur per Mandatum de manutenendo.*

44 *Mandatum de manutenendo cauſam poſſeſſoriam vnica, & ſummaria ſententia quoad vtrumque effectum abſoluit.*

Vtilitas, & effectus duplex reſultat ex ſummariſſima manutentione, commodum ſcilicet poſſeſſionis, & liberatio ab onere probandi.]

45 *Interdictum retinendæ vtilius eſt, quam recuperandæ, cum poſt illud intentari poſſit manutentio, interim, non ſic in hoc.*

[Poſſeſſorium retinendæ pugnat ex diametro cum poſſeſſorio reintegrandæ, tanquam illud ſupponens poſſeſſionem in agente, hoc autem ſecus.]

[Cumulari non poſſunt, vti repugnantia, remedia retinendæ, & reintegrandæ ex clauſula Deducens omne ius, &c.]

46 *Mandatum de manutenendo frequentiſſimè non multis ab hinc annis practicatur, antiquitus raro, & hodie ita paſſim, vt iam fœtat.*

47 *Mandatum de manutenendo quid ſit.*

48 *Statuta locorum de Mandato de manutenendo diſponentia.*

OBSERVATIO. II.

De defenſione in poſſeſſione lite pendente Iudicis auctoritate ex remedio Mandati de manutenendo? quid ſignificet manutenere, quotuplex ſit Mandatum de manutenendo; de eorum differentijs, & de vtilitate, & frequenti vſu Mandati de manutenendo, quod eſt pars Iudicij, de quo tractatur, & quid ſit.

VErum, quia † in huiuſmodi extra iudi- 1
cialibus controuerſijs ſæpe contingit
ad manus venire, vulnera infligi, &
etiam cædes fieri, vt experientia do-
cet, & dicit *Petr. Greg. Toloſ. de appel-
lat. lib. 2. cap. 5. ſub n. 4. Contard. de moment. poſ. in 5.
rat. decid. n. 1. & Scac. etiam de appell. cap. 2. quæſt. 17.
limit. 6. membr. 2. ſub n. 27.* & † facillimè modus li- 2
citæ defenſionis exceditur, adeò vt ex illis Curia
Criminalis occaſionē ſumat criminaliter proce-
dendi, ex quo multa incomōda, & expenſæ reſul-
tare poſſunt, † expedit potius in poſſeſſione defēdi
Iudicis auctoritate, quam propria. Quod fieri de- 3
bet per viam Ciuilem, non autem Criminalem,
cum, † quando vtraque ex partibus poſſidere con- 4
tendit, non ſit agendum criminaliter, ſed ciuiliter
tantum, *Monac. deciſ. Lucenſ. 22. num. 8. & deciſ.
28. nu. 12.* † Ad quod paratum eſt remedium mā- 5
dati de manutenendo, *Rot. in Eluentina decimarum
coram*

coram R. P. D. Veroſpio, poſt tract. deciſ.631.num.
6 1.] de quo agimus, † cuius materia pulchra eſt,
teſte Io.Petr. Fontanell. de pact. nupt. clauſ. 7.gl.3.
7 par. 10.num.31.& 51.tom.poſter. † illiuſque cauſa
ciuilis. Menoch de retin.remed. 3. nu. 256. Roderic.
8 de ann.redit.lib.quaſt. 17. ſub num. 51. licet † mo-
leſtia, quæ non Iuris, ſed facti eſt, poſſit etiam pu-
niri, Menoc.loc.cit.

9 Eſt enim vulgatum axioma, quod † poſſeſſor in
ſua poſſeſſione manuteneri debet à Iudice lite
pendente, Caſtr.conſ. 3.ſub n.2 lib.1.Gratian.conſ.
10.num.8.& 12.Saluſt.Tiber. in pract. A. C.lib 2.
cap.7.num.4.Tuſc.in Ver.litis pendentia concl. 381.
num.18.in Ver.manutentio. concl. 79. num. 1. & in
Ver.poſſeſſio.concl.441.num.8. Petr. Greg. Toloſ.de
appell.lib.2.cap.5.ſub num. 4. Menoch.de adipiſc.
poſſ. remed. 6. num. 32. Boccat. de inter. vti poſſid.
cap. 2. num. 20. Achill. perſon.de adipiſc.poſſ.num.
10.Mar.Ant.var.reſolut.lib. 2. reſolut. 22. num.1.
Scac.de iudic.lib. 2. cap 2. num. 184. Monet.de de-
cim.cap.11. quaſt. 4. num. 162. Pacif. de ſalu. inſp.
3.cap.2.num.436.& ibi Rot deciſ. 34. num.1.deciſ.
196. num. 2. Intrigliol. deciſ. 42. num. 1. Triuiſan.
deciſ.15.num.5.lib.1.Barz.deciſ. 140. num. 48.Rot.
diuerſ deciſ.80.num. 1. par. 1. & deciſ. 8. num. 3.
deciſ.171.num.3.deciſ.421. num. 1.par. 4. Seraph.
deciſ. 287. num. 1. deciſ. 1041. num. 3.deciſ.1089.
num. 3. Mantic. deciſ. 23.num.7.deciſ. 52.num.2.
deciſ. 272. num. 2. Rot.in Legionem.Confirmationis
Electionis coram Cardinali Lancellotto apud Mar-
cheſ. de Comm. par. 1. fol. 987. num. 1. in fin Bar-
chionen. Beneficiorum coram Cardinali Pamphilio,
penes Marcheſ. de Comm.part.1. fol. 597. num. 3.
quæ eſt etiam inter diuerſ. deciſ. 171. in fin. part. 4.
Rot. poſt ſecundum vol.conſ.Farin. deciſ. 291.num.
25.deciſ.323.num. 1. Rot. penes Cene. de Cenſib.de-
ciſ.242.num.3.& poſt addit.eiuſd.deciſ.139. l. nunc
463.in nouiſ.impreſſ.Taurinen.num.1. Rot.in recent.
deciſ.565.n.5.deciſ.583.ſub.num. 1. par.1. & deciſ.
56.num.1.deciſ 211.ſub num.1. deciſ. 287.ſub num.
2.deciſ.397.num.2.deciſ 508.num.2.deciſ.591.num.
1.deciſ.630.num.1.deciſ.690. num. 1. par. 2. Greg.
XV.deciſ.46.num.9. deciſ. 458. num. 1.Cocc.deciſ.
14. num. 5. deciſ. 99.num.1.deciſ.125.num.1.deciſ.
150.ſub num.1. deciſ. 261. num. 2. deciſ.286.num.
1.deciſ.314.num. 1. deciſ. 354. num. 1. & 2. deciſ.
488. num.Canal.deciſ.279. ſub num. 4. Rot. in Vi-
terbien. Caſtrorum coram Cardinali Sacrato, poſt
tract.deciſ.104.num. 3. deciſ. 106. num. 3. in Pam-
pilonen.Iuris ſedendi coram Manzanedo, poſt tract.
deciſ.117.num.1 in Parmen. Bonorum coram R. P.
D Durano, poſt tract. deciſ. 326. num. 2. [Thomat.
10 deciſ.41 num.9.Rot.Bonon.deciſ.138.num.10.] † Et
quidem pendente lite, ſiue mota, ſiue mouenda,
Capyc.deciſ.189. num. 11. Menoch. de retin.remed.
vlt. num. 1.& 2.

11 † Et hoc eſt non ſolum de iure, Guid.Pap.de-
ciſ.366.relatus per Tuſ.in Ver. in poſſeſſor concl.441.
nu.8.Rot.in Aquilana Beneficij, ſeu Archidiaconatus
coram Penia apud Marcheſ. de Comm. part. 1. fol.
984.num.1.[& in Cameraria penſionis coram Car-
dinali Lancellotto, poſt tract.deciſ. 341. num. 3. Rot.
Bonon.deciſ.138.num.20.]

12 † Cum omnia iura clament, vt poſſeſſor lite
pendente manuteneatur, Coccin.d.deciſ.354.ſub n.
4.quæ eſt etiam penes Marcheſ. d. par. 1.fol.972.
13 ſub num.3.ſed † etiam de ſtilo omnium Curiarum,
præſertim inter priuatos, Guid.Pap. d. deciſ. 366.
Mazzol. conſ. 91. num. 2. Fontanell. de pact. nupt.
clauſ.7.gl.3. par. 10. num. 30. & 40.tom.poſter.vbi
de obſeruantia in Cathalonia. [Rot.Bonon.deciſ.138.
num. 20.]

Quia, † niſi poſſeſſor manuteneretur, non ſolum 14
priuaretur commodo poſſeſſionis, Gratian diſcept.
for.cap.113.num..30.& cap. 384. num. 21. Rot. di-
uerſ.deciſ. 883. num. 2. part. 4.[Thomat.deciſ.41.
num. 28.] ſed † ex poſſeſſionis amiſſione maxi- 15
mo afficeretur incommodo, Surd.conſ 73.num.36.
lib.1.[& præiudicio Siluan. conſ. 27.ſub num. 7.
8.& 10.] † quod fieri non debet, Gratian. d.cap. 16
113.num.30.& cap. 208. num. 14. Rot. diuerſ de-
ciſ. 41. num. 10. par. 2. Ant. Fab.in ſuo Cod.ſub lib.
1. tit. 10. defin. 9. Melch.Lotter.de re benef.tom.1.
lib.1. quaſt. 34.num.23.[Thomat.deciſ.41.num. 28.
Burat.deciſ.105.num.1.] † Et iuſtum eſt, vt, qui 17
non poſſidet, lite pendente ſuper negotio princi-
pali non impediat poſſeſſorem in ſua poſſeſſione,
Roder.de ann. redit.lib.1.quaſt.17 num.40. † Datur- 18
que manutentio, etiam pro minimo intereſſe,
Rot.in Albanenſ.diuiſionis coram R.P.D. Pirouano.
poſt tract.deciſ.51.num.8.

Significat † autem manutenere in ſtatu ma- 19
nentem tenere, Bald.conſ.110.poſt.med.lib.5. Surd.
conſ.121. num.25. lib. 1. Gratian.diſcep.for.cap.83.
num.23.Iul.Venian.in prax. Iuriſpatr.par.2.lib.13.
cap.8.num.197. vel conſeruare, Surd.d.conſ.121.
num 25.lib. 1. Venian.d num. 197. ſeu tueri iuxta
tradita per Chriſtoph. Paz. de tenut. cap.1.num. 22.
23.& 25.

Adeò, vt manutenere aliquem in poſſeſſione 20
ſit illum in ea poſſeſſione, in qua reperitur, tene-
re, ſeu conſeruare, atque defendere, Menoch.de re-
tin prælud.num.3.& 18.

Eſtque † manutentio, & mandatum de manu- 21
tenendo duplex, Vnum ſcilicet pars iudicij, aliud
iudicij terminatio, ſeu terminatorium, vt dicit
Saluſt. Tib. in pract. A. C. lib. 2.cap.7.num.3.in fin.
& ſentit ex mente Rebuffi, Boccat. de interd. vti poſ-
ſid.cap.2.ſub num.1.[ſentit Rot. in Bonon. bonorum
coram Orano, poſt tract. deciſ.562. num. 8. & ſeqq.

Manutentio, ſeu † mandatum de manutenendo, 22
quod terminat Iudicium, eſt, quod intentatur ex
remedio retinendæ, ſeu vti poſſidetis ordinario,
& plenario, in quo poſſeſſor præuio libello petit
ſe conſeruari, & manuteneri in ſua poſſeſſione, vel
quaſi, & aduerſarium illum turbanti imponi per-
petuum ſilentium, & ne de cætero eum in eadem
ſua poſſeſſione, vel quaſi perturbet, & quod con-
demnetur ad intereſſe turbationis, Marant.de ord.
iudic.par. 4. diſt. 7. num.14. Reginell.de appell.§.2.
cap. 3. in Ver. Poſſeſſorium. num. 701. † & quan- 23
doque principaliter proponitur, quandoque lite
pendente ſuper proprietate deducitur, Couarru.
pract.quaſt.cap.7.num.1. Menoch. de retin. remed.
vlt. num. 11. Atque † in huiuſmodi manutentio- 24
nis Iudicio principaliter agitur de poſſeſſione, &
ſuper ea pronunciandum eſt, & in conſequentiam
venit, ne poſſeſſor in illa turbetur, & agitur de re-
pellenda turbatione futura, Caſtr. conſ. 3. num.2.
lib. 2. Paſett. conſ. 42.num.2.Mazzol.conſ.91.num.
45.50.& 54.Gionag.conſ.21. num. 36. lib. 1. Me-
noch.d.remed.vlt.retin.num. 11. Fontanell.de pact.
nup.clau.7.gl.3.p.10.num.17.[tom.poſt.Benint.deciſ.
73.num.7.Add.ad deciſ.tuam. 138. res, quod atti-
net, Hercul. de caut. de non offend. cap. 2. ſub. num.
17.]

† Ac ordinatur ad finem perueniendi ad 25
ſententiam diffinitiuam, vt pars victrix per-
petuò poſſideat, donec altera pars egerit,
ac obtinuerit in petitorio, ſeu dominio, & pro-
prietate, † Atque dicitur poſſeſſorium plenarium, 26
& ordinarium, quia in eo proceditur iure inter-
dicti, vel actionis, requiriturque libellus, litis con-
teſtatio, plena probatio, plenaque cauſæ cognitio,
ordo,

ordo,& ſolemnia iudicij,& in Vrbe termini,quos
vocant,ſubſtantiales, atque fertur ſententia diffi-
nitiua in ſcriptis,& per cedulam , Caſtr.d.conſ.3.
num.2.lib.2.Mazzol.d.conſ.91. num. 2. & ſeqq. &
num.54. Paſett.d. conſ. 141. num. 4. & ſeqq. Becc.
conſ.21.ſub num. 10. verſ. poſſeſſorium autem. Gio-
uagn.conſ.11.num.37.lib.1.Cagn.in l.in pari.num.7.
ff.de regn.iur.Saluſt.Tib. in pract. A.C.lib.3.cap.3.
num.7.& 9.Boccat.de interd.vti poſſid.cap.20.num.
10. Gayll.pract.obſeru. lib. 1. obſeru. 7.num. 2.&
ſeqq.Fachin.controuerſ.iur. lib.8.cap.15.Ruginell.de
appell.§.2.cap.3.num.642. Plot.de in lit.iur.§.3.nu.
44.& 45.Cancer.var. reſolut.cap. 14.num. 1.par.3.
Capyc.decis.55.num. 8.Ioſ. Ludou. deciſ. Peruſ.20.
num.13.par.1.Benint deciſ.73 num. 7. Franc. Mi-
lan.deciſ.3.num.14.& ſeqq.lib.1.Gratian.deciſ.192.
num.2.Monac.deciſ Bonon.36.num.10.Fontanell.de
pact. nupt. clauſ.7.gl.3.par.10.num.17. & 18. tom.
poſter.[Neuizan.conſ.80.num. 1. & ſeqq.ſub num.
17.In eoque res iuridicè diſcutitur, & incidenter
ſaltim de petitorio & maturè de initio poſſeſ-
ſionis tractatur , ferturque ſententia in forma, à
qua de iure communi datur appellatio , ita vt in
eo benè conſtet de cauſa poſſidendi.& per conſe-
quens de bona,vel mala fide,Rot.in Romana Domus
coram R.P.D.Durano, poſt tract.deciſ.665.num.5.
vnde dicit Rot. in Bononien.Bonorum coram Orano,
poſt tract. deciſ. 562. num. 11. quod manutentio
datur etiam in poſſeſſorio plenario.] Et de hac
manutentione non eſt materia noſtra , ſed de
ea tractat præſertim Menoch. de retin. poſt. re-
med. 3. & Boccat. de interd. vti poſſid. ſine de ma-
nutent.
27 Manutentio † verò,ſeu mandatum de manute-
nendo,quod eſt Iudicij pars , & de quo eſt ſermo
noſter , nihil aliud amplectitur , quam nudam,&
meram de manutentionem , & conſeruatione,ac
defenſionem in poſſeſſione, ſeu quaſi rei in con-
trouerſiam deductæ Interim, donec plenius fuerit
cognitum , & durante lite in petitorio , vel poſ-
28 ſeſſorio plenario , † & in hac manutentione di-
ſputatur, quis reus , quiſue actor eſſe debeat , &
quis poſſideat de præſenti , & ad eum finem , vt
qui poſſidet, tanquam poſſeſſor conſtituatur , &
alter ſit petitor,non autem diſputatur , quis de-
beat eſſe perpetuus poſſeſſor , Mazzol.d.conſ.91.
num.2.& ſeqq.& num.45. & ſeqq. Menoch.de re-
cup.in prælud.num.24.& ſeqq. Cagnol. in d. l. pari.
num. 6. ff. de reg.iur. Plot.de in lit.iur.d. §. 3.num.
36.& 43.Fachin.controu. iur. d. lib. 8. cap. 15.ſeu,
vt dicit Couar. pract. quæſt. d. cap. 17. ſub num. 4.
verſ.ſeptimo eſt. [Nec attenditur iuſtitia , vel in-
iuſtitia , ſed nudum poſſeſſoris factum , Rot. in
Romana coram R.P.D.Durano,poſt tract. deciſ.665.
29 num.6.]† in hoc remedio non tractatur , quis li-
te pendente debeat poſſidere, ſed quis debeat eſ-
ſe in poſſeſſione, cum aliud ſit poſſidere, aliud in
poſſeſſione eſſe,& idem habetur per Capyc. deciſ.
13.num.1.deciſ.55. num. 1. & 6.& per Chriſtoph.
Paz. de tenut. cap. 3. num. 12. cap.10.num.12.cap.
40.num. 37. ex officium. ff. de rei vindicat. l. acqui-
ritur ff.de acquir.rer.domin. l. certè. ff. de precar. ac
per Coler.de proceſſ. execut. par. 1. cap. 5. num. 65.
& part. 3.cap.12.num. 3. & 4. [& Rot.in Vladiſla-
uien.Pradiorum coram Manzanedo, poſt tract. de-
ciſ.444.num. 3. & tradit D.Vicarius in eius reſolu-
tione in Bonon.emptionis, poſt tract. deciſ. 646. num.
21.& Neuizan. conſ. 81. num. 10. prout aliud eſt
tenuta,aliud poſſeſſio. Neuiz. ibid. quamuis poſ-
ſeſſor probetur , qui probatur in poſſeſſione eſſe,
Rot.in d.Vladiſlauien.Pradiorum d.deciſ.444.num.
4.] † Neque in hac manutentione agitur de dam-
nis, & intereſſe , licet debeantur , ſed ad illa agi-
tur via ordinaria , Boccat. de interd. vti poſſid. cap.
14.num.20. Put. deciſ.61.lib.3. Rot. ad tract. Cenc.
de Cenſib.in addit deciſ.54.num. 1.in Calaguritana.
de Nauarret corã Cardinali Blanchetto , poſt. tract.
deciſ 17. num. 6. & in Romana. Palatij 17.Februa-
rij. 1612. & 30. Maij 1617. coram Buratto exce-
ptis fructibus,qui etiam ex hac manutentione ob-
tinentur , Rot. penes Zacch. ad Galles de oblig.ca-
mer.deciſ.56.ſub num.4. [·Addit. ad deciſ. Bonon.
138.verſ.quid attinet,Hercul.de caut.de non offend.
cap.2.ſub num.17.] Agiturque † in ea principali- 31
ter , & petitur , ne quis turbetur , & de repellen-
da turbatione de præſenti,ſecundariò verò venit,
vt cognoſcatur , an poſſideat , qui petit , ne tur-
betur. Caſtr.d.conſ.3.num.2.lib. 1. Mazzol.d.conſ.
91.num. 2. 3. 45. 51. 54. Paſett. d.conſ 41.num.1.
6. & 8. Becc. d. conſ. 21.ſub num.10.poſt remed.
Giouagn. conſ. 11. num. 36. lib. 2. Ita vt † non eo 32
tendat , vt ſententia diffinitiua ſuper poſſeſſione
feratur , ſed hoc tantum agatur , vt lite pen-
dente , qui verè ſit in poſſeſſione, minimè turbe-
tur,abſque præiudicio iurium litigantium , tam
in poſſeſſione, quam in proprietate. Couar.pract.
quæſt.d. cap. 17.num. 1. Menoch. de retin.d.remed.
vlt. num. 11. Fachin. controu. iur. d. lib.8. cap. 15.
Mazzol. d. conſ. 91.num. 1. & 54. Chriſtoph. Paz.
de tenut.cap. 1. num. 15. & 16. cap. 9. num. 15.Va-
laſc.deciſ.79.num.16.& 18.tom. 1.Franc. Milanen.
deciſ. 3. num. 14. & ſeqq. & num. 178. lib. 1.Gra-
tian.d.deciſ.192.nu.3.[Rot.in Romana Domus coram
R. P. D. Durano , poſt tract. deciſ. 665. num. 6. ex-
peditúrque per decretum , à quo non datur appel-
latio, Rot.in Romana Domus coram R.P.D.Durano,
poſt tract.deciſ.665.num. 6.] & † quamuis Iudex 33
regulariter non poſſit ex officio procedere in cau-
ſis Ciuilibus , Pract. Papien. in form. iuram. teſt.
in gl. Ad inſtantiam Scacc. de appell.cap.2.quæſt.17.
limit.6.membr.2.nu.27. Gratian. diſcep. for. c. 156.
num.27. † huiuſmodi tamen manutentio expedi- 34
ditur ipſo Iudicis officio , Becc. d. conſ. 21. ſub
num. 10. poſt med. Paſett. d. conſ. 42. num. 6. Gio-
uagn. d.conſ. 11. num. 37. & 57. lib. 1. Achill.Per-
ſon. de adipiſc. poſſ. num. 10.[Rot Bonon deciſ. 138.
num.2.13.51.& 65. non autem iure actionis , vel
interdicti , Rot. Bonon. d. deciſ. 138. num. 2. 13.
61.Neuizan.conſ.80.ſub.num. 7. Hercul.de caut. de
non offend. cap. 2. ſub num. 17.] & † quidem , vel 35
ipſius Iudicis motu proprio . vel ad partis peti-
tionem ,Gayll. pract.obſeru lib. 1.obſeru. 5. Capyc.
deciſ. 13. num. 1. & 2. Nam , † etiam quod pars 36
inſtet,ſi Iudex prouideat , dicitur ex officio pro-
uidere , & non ad inſtantiam ipſius partis,Barz.
6.deciſ.47.ſub num. 6. & † dicitur pars officium 37
Iudicis implorare , quando non concludit , par-
tem aduerſam debere aliquid dare,vel facere , ſed
concludit Iudicem debere prohibere , Paſett. d.
conſ.42. num. 1. Prout † tunc competit officium 38
Iudicis , quando verba legis diriguntur in ipſius
Iudicis perſonam, l.2.C.de eden. Marrant.in ſua.
ſingul. in Ver. Actio. Et † in hac manutentione,
proceditur ſine libello , ſine litis conteſtatione ,
nulloque iuris ordine , ſed paucis tantummodo
terminis ſeruatis , vt latè habebimus infra obſeru.
77.& ſeqq. ſufficitque ſemiplena , & leuior pro-
batio, vt dicam infra obſeru.38.& pronuncia, quæ
fit in ea , non dicitur diffinitiua, ſed interlocuto-
ria,vt etiam dicam obſeru. 106. num. 63. [Qua de-
claratur vter litigatorum lite ſuper petitorio , vel
ordinario poſſeſſorio pendente eſſe debeat in poſ-
ſeſſione,vel quaſi , Rot. Bonon. deciſ. 138. num. 78.
Ita vt proceſſus deſuper factus non valeat ad effe-

Ctum

ctum obtinendi diffinitiuam ſuper proprietate,
vel poſſeſſione, *Neuizan.conſ* 6c.*ſub num*.7.*Hercul.
de caut de non offend cap* 2.*ſub num*.17.]
40 Vnde † Vtilius eſt defendi hoc Iudicis officio,
quam agere interdicto vti poſſidetis ordinario,
Contard.de moment.poſſ.limit. 21. *num*. 14. *Beniut.
decif*. 73. *ſub num*. 12. *& ſentit Chriſtoph. Paz. de
tenut.cap*.33.*num*. 52. [*Melch. Lotter. de re benef.
lib*.3.*quaſt*.11. *num*. 81. quod eſt conſultius agere
hoc Iudicis officio, *Hercul. de caut.de non offend.
cap*.2.*num*. 11. vel etiam quolibet alio interdicto
retinendæ particulari, quæ omnia ſunt ordinaria,
Rot. Bonon. decif.138. *num*. 50. *&* 51. & pinguius
quidem prouidetur per hoc generale remedium,
& Iudicis officium, *d.decif*.138.*num*.50.51.] atque
41 † facilius poteſt quis naturalem poſſeſſionem re-
cuperare per viam manutentionis, quam per viam
ſpolij. *Caualer.decif*.531.*nu*.4. [ſed in eo ſufficiunt
faciliores probationes, etiam minores, quam ſemi-
plenæ, & longeleuiores, ac pauciores actus, proce-
diturque magis ſummariè, & plures aliæ cadunt
prærogatiuæ, *Rot.Bonon.decif*.138.*num*.51.*&* 53. de
quibus per totum opus à nobis diſſeritur.] Cum
42 interdicta † vti poſſidetis, & recuperandæ non tam
facilem, & celerem habeant explicationem prout
habet mandatum de manutenendo, in quo non
requiritur ita exacta probatio, ſicut in illis, *Capu-
43 tacq. de*.382.*par*.2. † per quod citius quis ius ſuum
conſequitur, *Chriſtoph.Paz.de tenut. cap*.1.*num*.73.
44 ac † vnica, & ſummaria ſententia cauſa poſſeſſo-
ria quoad vtrumque effectum abſoluitur, *vt in ſi-
mili dicit Chriſtoph.Paz.de tenut.cap*.33.*num* 52. *&
faciunt, quæ dicam infra præſertim obſeruat*. 77.
85. *&* 106. [Reſultatque ex eo duplex effectus,
ac vtilitas, videlicet commodum poſſeſſionis, &
liberatio, quam dat poſſeſſio ab onere proban-
di, *Rot. in Ceruien penſionis coram R. P. D. Veru-
45 ſpio, poſt tract. decif*. 540. *num*. 22.] Licet † ex di-
ctis etiam duobus remedijs ordinarijs vtilius, &
commodius reputetur remedium retinédæ, quam
remedium ſpolij, cum poſt illud intentatum poſ-
ſit intentari hoc ſummariſſimum manutentionis
Interim, quod non poteſt facere, qui ſpoliatum
ſe dixit, *Io. Petr. Fontanell. de pact. nupt. clauſ*. 7.
gl. 5. *par*. 10. *num*.6.*& ſeqq tom poſter*. [Nam poſ-
ſeſſorium retinendæ ex diametro repugnat cum
illo reintegrandæ, cum illud præſupponat non poſ-
ſeſſionem in agente, iſtud verò totum oppoſitum,
Rot. recent.decif.95.*num*.1.*par*.4. Adeò vt nec cu-
mulari poſſint ea clauſula, deducens omne ius,
&c. cum illa non porrigatur ad caſus, in quibus
cumulatio non admittitur, nec ad repugnantes
cum expreſſis, *Rot. recent.decif*.95.*num*.2.*par*.4.]
46 Vnde † in controuerſijs forenſibus huiuſmodi
mandatum de manutenendo frequentiſſimè ſolitũ
eſt obſeruari, *Molin.de Hiſpan.primogen.lib*.3.*cap*.
13.*num*.70.*in fin*. quamuis non multis ab hinc an-
nis cœperit eſſe obuium, & frequentius practica-
ri, *vt dixit Rot.in Colimbrien. Præſtimoniorum co-
ram R.P.D.Dunozetto, poſt tract. decif*. 330.*num*.
33. cùm antiquitus rarò practicaretur, *Rot.in dict.
Colimbrienſ.nu*.32. atque hodie ita paſſim practica-
tur, *vt in d.Colimbrienſ.num*.34. vt poſſit dici, quod
iā ferat tantũ Mandatum de manutenendo, ſeu tā-
tum Interim, *vt dicit Fontanell.d.par*.10.*n*.39.*in fin*.
Poteſt autem hæc Manutentio, ſeu Mandatum
de manutenendo, quod ea pars Iudicij, deſcribi,
47 † vt ſit remedium, pronuncia, ac litteræ Iudicis,
quo petitur, quibuſue ordinatur, vt aliquis in ſua
poſſeſſione, vel quaſi rei, de qua agitur, teneatur
ſeu conſeruetur, & defendatur, & inhibetur alte-
ri, ne ipſum poſſeſſorem in eadem poſſeſſione tur-
bet, *vt ſentit Cancer. var reſolut.cap*.14 *num* 3 *p*.3.
& Barz.dec.ſ.11.*ſub.num*.19.*&* 40.
De hac manutentione † extat, ac diſponit Sta- 48
tutum Vrbis *lib*.1. *cap*.92 *relatum.per Luc.Pet.in
pract.lib*. 4. *cap*. 4. Statutum Ferrariæ relatum per
Menoch.de. retin.remed. vlt. num. 13. Conſtitutio
Imperialis, *de qua per Gayll. pract. obſeru. lib*. 1.
obſeru 5. & Decretum Reipublicæ Lucenſis, *de
quo per Iuſ.Ludou.decif.Lucenſ*.20.*num*.1.

SVMMARIA.

1 *Mandatum de manutenendo diuerſis nominibus
nuncupatur.*
2 *Vt manutenentia.*
3 *Remedium de manutenendo.*
4 *Litteræ manutenentia, ſeu manutentionis, poſt-
quam eſt expeditum, & extractum.*
5 *Vindiciæ, ſeu vindiciarum lis, ſecundum anti-
quos.*
6 *Retinendæ, ſeu vti poſſidetis remedium.*
7 *Mandatum de manutenendo habet naturam in-
terdicti retinendæ.*
8 *Et ſimilitudinem cum illo, ac in ſubſtantia, &
effectu cum eo in idem ferè conuenit.*
9 *Proceditur in eo, & regulatur ad interdicti reti-
nendæ ſimilitudinem, & eiſdem rationibus
conceditur, quibus concedendum eſſet Inter-
dictum retinendæ, vel vti poſſidetis ordina-
rium.*
[*Manutentionis in iudicio obtinet, qui obtinere de-
beret in ordinario.*]
10 *Argumentum valet ab interdicto retinendæ ad
mandatum de manutenendo.*
11 *Mandatum de manutenendo in Cathalonia pra-
cticatur ad inſtar interdicti retinendæ.*
12 *Argumentum à ſimili de interdicto retinendæ ad
mandatum de manutenendo non valet, cum
inter ſe multipliciter differant, nec ſit tranſi-
tus de vno ad aliud.*
13 *Trahi ad mandatum de manutenendo non poſſunt
omnia, quæ de interdictis dicuntur.*
14 *Iura, & leges aliter procedunt, & terminant in
ſummariis, aliter in ordinariis.*
15 *Argumentum à ſimili non procedit, vbi conſonan-
tia non eſt in totum, ſed eſt in aliquo diſſimi-
litudo, quamuis parua*
16 *Poſſeſſorium retinendæ eſt duplex, plenum, ſeu
plenarium, vel ordinarium, & ſummarium,
ſiuè ſummariſſimum, vel extraordinarium,*
17 *Mandatum de manutenendo hodiè communiter,
& præſertim in Rota, & Curia Romana idem
eſt, quod poſſeſſorium vti poſſidetis, ſiuè reti-
nendæ.*
18 *Poſſeſſorium retinendæ ſummariſſimum.*
19 *Manutentio datur in ſolo interdicto retinendæ.*
20 *Remedium, quo quis manutenetur in poſſeſſione,
eſt retinendæ, non adipiſcendæ, vel reſtituen-
dæ.*
21 *Remedium manutentionis eſt ab aliis omnibus poſ-
ſeſſoriis diſtinctum.*
22 *Ac etiam ab interdicto vti poſſidetis ordinario.*
[*Remedium manutentionis, quæ eſt pars iudicij
eſt penitus diuerſum ab omni remedio ordi-
nario retinendæ.*]
[*Ad diuerſum finem traditur, & diuerſo modo
regulatur.*
[*Nec valet illatio de denegatione vnius ad dene-
gationem alterius.*
[*Nec dicitur alterius cuiuſuis iudicij ordinarij
acceſſorium, ſed iudicatur principale iudi-
cium de per ſe interim.*]

23. *Non*

23 *Non eſt propriè poſſeſſorium, ſed impropriè, & ſecundum quid, & quare, licet poſſeſſorijs remedijs æquiparetur.*
24 *Mandatum de manutenendo dicitur iudicium poſſeſſorium ſummarium, & quare.*
25 *Summarium executiuum, vel etiam extraordinarium, & informatiuum.*
26 *Summariſſimum, & ita hodie in voce, in ſcriptis, conſulendo, & iudicando, & rectius.*
27 *Summariſſimum, & breue, & quare.*
28 *Momentaneum, & quare.*
29 *Extraordinarium.*
30 *Extraordinarium, & aduentitium.*
31 *Extraordinarium ſummarium.*
32 *Extraordinarium, & ſubſidiarium.*
33 *Proceſſus informatiuus.*
34 *Prouiſionale decretum, vel fiduciaria, aut depoſitaria poſſeſſio, vel noua prouiſio, præſertim apud Germanos, & Belgas.*
35 *Decretum ordinarium apud Senatum Gallicum.*
36 *Recredentia, ſeu Caſus, vel cauſa, aut iudicium nouitatis apud Gallos.*
37 *Vel ſaluaguardia, ſeu Regia manutentio apud voſdem, ex quo detur à Rege, vel de eius ordine.*
38 *Interim, præſertim apud Hiſpanos, & Cathalonicos.*
39 *Dictio, Interim, quid importet.*
40 *Mandatum de manutenendo dicitur iudicium conſeruandæ poſſeſſionis.*
41 *Conſeruatorium ſummariſſimum.*
[*Dicitur remedium conſeruatorium Interim.*]
42 *Remedium poſſeſſorium charta tuitiua apud Luſitanos.*
43 *Iudicium ex Iudicis officio.*
44 *Officium Iudicis implorare dicitur, qui intentat mandatum de manutenendo.*
45 *Mandatum de manutenendo competit mediante Iudicis officij imploratione.*
46 *Mandatum de manutenendo dicitur, & eſt præparatorium iudicij petitorij, ſeu poſſeſſorij ordinarij.*
47 *Solutio in vim ſtatuti facienda de datio, ſeu gabella pro quolibet proceſſu non eſt facienda pro proceſſu manutentionis.*

Observatio III.

De varijs Mandati de manutenendo nominationibus.

1 QVod quidem mandatum de manutenendo, ſeu manutentio † diuerſis nominibus nuncupatur, *Gionagn. conſ. 8. num. 66. lib. 1. Barz. deciſ. 71. num. 15.*
2 Alij enim † nominant manutenen-
3 tiam, *vt per Guid Pap. quæſt. 552. num. 7.* ſeu † Remedium de manutenendo, *vt per Valaſc deciſ. 79. num. 2. tom. 1.* Vnde ipſum mandatum de manute-
4 nendo † iam expeditum, & extractum appellant litteras manutenentiæ, *Cancer variar. reſolut. cap. 14. ſub. num. 3. 9. & per tot. par. 3.* ſeu litteras manutentionis, *Franc. Milan. deciſ. 3. ſub. num. 181. lib. 1.*
5 Antiqui † Vindicias, ſeu Vindiciarum litem nominabant, *Menoch. de retin. remed. vlt. num. 10. & de recuper. in prælud. num. 31. Oayll. pract. obſeru. lib. 1. obſer. 7. num. 4. Contard. de moment. poſſ. in rubr. num. 33. & ſeqq. Scacc. de appellat. cap. 1. quæſt. 17. limit. 6. membr. 1. num. 55. Nebriſſ. in vocab. iur. in Ver. Vindicia.*

Nonnunquam ad inſtar iudicij, ac interdicti
retinendæ plenarij † Retinendæ nomen obtinet, 6
*Ruin. conſ. 28. num. 4. & 17. lib. 4. Becc. conſ. 21. ſub
num. 10. Couar. pract. quæſt. cap. 17. num. 1. Menoch.
de retin. remed. vlt. num. 9. & de recuper. in prælud.
num. 30.* vbi ita dictum eſſe intelligit, vel quia
poſſidere vterque contendit, vel quia poſſeſſorium
ipſum plenarium retinendæ præparat, *Plot. de in
lit. iur. §. 3. num. 43. Luc. Pet. in pract. lib. 4. cap. 4.
num. 1.* vbi hoc remedium appellat poſſeſſorium
quodammodo retinendæ, *Cancer. var. reſolut. cap.
14. num. 6. par. 3.* vbi appellat interdictum vti
poſſidetis ſummarium, *Barz. deciſ. 47. num. 2.*
vbi, quod appellatur remedium retinendi, ſeu
conſeruandi ſtatum illum poſſidendi, in quo quis
reperitur, *& deciſ. 71. num. 9.* ſicuti † naturam
interdicti retinendæ habere dicitur, *Tuſ. in Fer-* 7
*mandatum de manutenendo concl. 60. num. 1. Marcheſ. de Comm. part. 1. de comm. appell. in poſſ. fol.
931. num. 79. Caputaq. deciſ. 198. num. 1. part. 2.
Rot. inter deciſ. impreſſ. penes Zach. ad Galles. de
oblig. Cam. deciſ. 56. num. 4. & apud Cene. de Cenſib. deciſ. 101. num. 4.* Et cum illo † ſimilitudinem, 8
*Ruin. d. conſ. 28. num. 4. Becc. d. conſ. 21. ſub num. 10.
Mazzol. d. conſ. 91. num. 21. & 51. Chriſtoph. Paz.
de tenut. cap. 32. num. 8. Valaſc. deciſ. 79. num. 2.
tom. 1. Fontanell. de pact. nupt. clauſ. 7. gl. 3. par. 10.
num. 16. tom. poſter.* Et in ſubſtantia, ac effectu
manutentio, & interdictum. Vti poſſidetis, in idem
ferè conueniunt, *Chriſtoph. Paz. de tenut. cap. 1.
num. 72.* Atque propterea † iudicium hoc manu- 9
tentionis procedit, & regulatur ad interdicti retinendæ ſimilitudinem, *Rot. in Reatina iuris redimendi coram R.P.D. Verospio, poſt tract. deciſ. 19.
num. 9.* & eiſdem rationibus, quibus quis obtinere deberet in interdicto vti poſſidetis, ſeu retinendæ ordinario obtinere debet in huiuſmodi
noſtro interdicto etiam ſummariſſimo, *Rot. Lucenſ. deciſ. 3. Rot. diuerſ. deciſ. 26. num. 5. part. 1.*
[*Neuizan. conſ. 81. num. 27. verſ. non obſtat tertium.*
Vbi, quod in hoc etiam ſummariſſimo obtinet
ille, qui deberet obtinere in ordinario, præſertim quando notoriè conſtat de vitio poſſeſſionis
aduerſarij.] Et † valet argumentum ab illo ad 10
hoc, *Paſeri. conſ. 15. num. 10.* Prout † ad inſtar 11
interdicti retinendæ practicatur, & tractatur in
Cathalonia, *Celſ. Vgo. conſ. 98. num. 1.* licet † non 12
valeat argumentum à ſimili, quia inter ea ſunt
quam plurimæ differentiæ, *Mazzol. dict. conſ. 91.
numer. 51.* & præſertim eæ, quas ſupra in ſecunda
obſeruatione retulimus, & ex infra dicendis demonſtrabimus. Et non fit tranſitus de vno ad
aliud, *Chriſtoph. Paz. de tenut. cap. 32. num. 8.*
† Nec omnia, quæ dicuntur de interdictis, tra- 13
hi debent ad hoc Iudicium, *Roderic. de ann. redit.
lib. 1. quæſt. 17. num. 37. in fin.* Quemadmodum
† aliter Iura, & leges procedunt, & terminant in 14
ſummarijs, & aliter in ordinarijs, *Mazzol. dict.
conſ. 92. nu. 47.* Et, † quando conſonantia non eſt in 15
totum, ſed datur in aliquo diſſimilitudo, etiam
parua, argumentum à ſimili non procedit, *Mazzol. d. conſ. 91. num. 51. Euerard. de loc. argum. leg. in
loc. à ſimili num. 11. in fin.*

Atque propterea habemus, quod † poſſeſſo- 16
rium retinendæ duplex eſt, vnum plenum, ſiuè
plenarium, vel ordinarium, quod aliàs dicitur
vti poſſidetis, aliud ſummarium, ſiuè ſummariſſimum, vel extraordinarium, *Caſtr. dict. conſ. 3.
num. 3. lib. 2. Becc. d. conſ. 21. num. 10. Paſeri. dict.
conſ. 42. num. 1. Lādere. conſ. 95. ſub num. 4. Cagnol.
in l. in pari. num. 6. & 7. ff. de reg. iur. Boccat. de Interd. vti poſſid. cap. 20. num. 10. Plot. de in lit. iur. §.
3. num.*

3.num. 35. 36. 43. & 44. Gayll. pract. obſeru. lib. 1.
obſeru. 7. num. 1. Contard. in l. diffamari. C. de ingen.
ampl. 9. num. 77. Ruginell. de appell. §. 2. cap. 3. num.
640. & ſeqq. Fachin. controu. iur. lib. 8. cap. 15. vbi,
quod communis ſchola Doctorum hoc duplex in-
terdictum retinendæ ſtatuit, Cancer. var. reſolut.
cap. 14. num. 1. par. 3. Mered. controu. iur. lib. 3. cap.
19. num. 2. Ioſ. Ludou. deciſ. Peruſ. 20. num. 1. par. 1.
Franc. Milan. deciſ. 1. num. 99. & deciſ. 3. ſub num.
190. lib. 1. Barz. deciſ. 47. num. 9. & deciſ. 71. ſub
num. 1. Ioſ. Petr. Fontanell. de pact. nupt. clauſ. 7. gl.
3. part. 10. num. 10. tom. poſter. [Rot. Bonon. deciſ.
238. num. 48. Ant. Sola ad decret. Saband. lib. 2. de
reſtit. ſpol. gl. vnic. num. 22. Capiblanc. pract. quæſt.
ſupra pragmat. 11. de baron. cap. 77. num. 1. lib. 2.]
Illud verificatur in prima ſpecie manutentionis,
hoc verò in hac ſecunda ſpecie, de qua tracta-
mus.

17 Et † hodie communiter, ac præſertim in Ro-
ta, & Curia Romana idem eſt mandatum de ma-
nutenendo, quod poſſeſſorium Vti poſſidetis, ſi-
ue Retinendæ, Boccat. de Interd. vti poſſid. in proœm.
& cap. 2. num. 1. Marcheſ. de Comm. par. 1. de comm.
appell. in poſſ. fol. 931. num. 80. Ricc. in coll. deciſ. coll.
1108. in princ. par. 4. [Fenzon. ad ſtatut. Vrb. lib. 1.
18 cap. 92. num. 28.] † & poſſeſſorium retinendæ ſum
mariſſimum, Giouag. conſ. 8. num. 66. lib. 1. [Rot.
19 Bonon. deciſ. 14. num. 13.] Sicuti † in ſolo interdi-
cto retinendæ datur manutentio, Gratian. diſcept.
for. cap. 85. ſub num. 21. Rot. diuerſ. deciſ. 317. num. 1.
20 par. 2. Cum † remedium, per quod quis manu-
tenetur in poſſeſſione, ſit retinendæ, non adipi-
ſcendæ, vel reſtituendæ, Bald. conſ. 110. circa med.
lib. 3. Surd. conſ. 121. ſub num. 25. lib. 1. Gratian. d.
cap. 85. ſub num. 21.

21 Licet † ſit hoc noſtrum manutentionis reme-
dium, de quo agimus, ab alijs omnibus poſſeſſo-
rijs ſeparatum, Marcheſ. de Comm. par. 1. de comm.
appell. in poſſ. fol. 931. num. 79. Rot. diuerſ. deciſ.
22 375. num. 2. par. 3. lib. 3. ac † etiam diſtinctum ab
ipſo interdicto Vti poſſidetis ordinario, Menoch.
de retin. remed. vlt. ſub num. 12. Boccat. de Interd.
vti poſſid. cap. 14. num. 24. Merend. controuer. iur. lib.
3. cap. 19. num. 1. Capyc. deciſ. 55. num. 5. in fin. &
deciſ. 209. in princ. num. 1. & ſeqq. Franc. Milan. de-
ciſ. 3. num. 138. lib. 1. [& penitus diuerſum ab om-
ni ordinario remedio retinendæ, Rot. Bonon.
deciſ. 138. num. 41. prout ad diuerſum finem tra-
ditur, & diuerſo modo regulatur, d. deciſ. 138.
ibid. ita vt non valeat illatio à denegatione vnius
ad denegationem alterius, eadem deciſ. 138. num.
49. nec dicatur acceſſorium alterius cuiuſuis iudi-
cij ordinarij, ſed iudicetur tamquam iudicium
principale de per ſe, d. deciſ. 138. num. 115.] Im-
23 mo † non eſt propriè poſſeſſorium, ſed impro-
priè, & ſecundum quid; Cum poſſeſſorium pro-
priè ſit, in quo agitur de ciuili, & naturali poſ-
ſeſſione, non autem, in quo agitur de detentatio-
nibus, ſeu de ſtatu quodam retinendi rem, do-
nec de pleno, & ordinario poſſeſſorio, ſiue de pe-
titorio cognoſcatur, vt in hoc noſtro remedio, &
Barz. deciſ. 71. num. 10. 14. & 15. quamuis poſſeſ-
ſorijs remedijs æquiparetur, Chriſtoph. Paz. de te-
nut. cap. 7. num. 23. in fin.

24 Multi itaque vocant hoc Mandatum de manu-
tenendo † Iudicium poſſeſſorium ſummarium,
Boccat. de Interd. vti poſſid. cap. 20. num. 10. & ſeqq.
Cagnol. in d. l. in pari. num. 6. ff. de reg. iur. Ruginell.
de appell. §. 2. cap. 3. num. 641. & 706. Scacc. etiam
de appell. cap. 2. quæſt. 17. limit. 6. membr. 1. num.
56. & membr. 2. num. 1. Laderc. conſ. 95. per tot.
Capyc. deciſ. 96. num. 10. deciſ. 189. num. 3. & de-
ciſ. 109. num. 1. & ſeqq. Ioſ. Ludou. deciſ. Peruſ. 20.
num. 1. & 2. part. 1. Seraph. deciſ. 810. in fin. [Fen-
zon ad ſtatut. Vrb. d. cap. 91. num. 3.] ex quo in eo
procedatur ſummariè, Menoch. de recup. in præ-
lud. num. 24. Boccat. de cap. 20. num. 12. Plot. de in
lit. iur. §. 3. num. 36. Ioſ. Ludou. d. deciſ. Peruſ. 20.
num. 3. par. 1. [Hercul. de caut. de non offend. cap. 2.
ſub num. 17.] videlicet abſque iuris ſubtilitate, &
eius ſummo, & ſtricto rigore, ſed ſolo tantum fa-
cto in prima iuris figura, & inſpectione, Chri-
ſtoph. Paz. de tenut. cap. 3. num. 6. Alij † ſumma- 25
rium executiuum, vel etiam extraordinarium, aut
vlterius etiam informatiuum, Mazzol. conſ. 91.
num. 3. 17. 18. 21. 53. [Rot. Bonon. deciſ. 138. num.
18.] Plurimi verò poſſeſſorium † ſummariſſi- 26
mum, Menoch. de retin. poſſ. remed. 1. ſub num. 10.
remed. 3. ſub num. 10. & remed. vlt. num. 4. & de
recuper. in prælud. num. 31. Boccat. de interd. vti poſ-
ſid. cap. 2. ſub num. 1. Saluſt. Tib. in pract. A. C. lib. 2.
cap. 5. num. 7. Caball. ad Conſt. March. lib. 6. cap. 2. in
Ver. Ciuili num. 11. Contard. de moment. poſſ. in ſecun
darat. decid. num. 36. Ruginell. de appell. d. §. 2. cap.
3. num. 641. Scacc. de appell. d. cap. 2. quæſt. 17. limit.
6. membr. 1. num. 56. & membr. 2. num. 1. & per tot.
Cancer. var. reſolut. cap. 14. num. 14. & per tot. part.
3. Chriſtoph. Paz. de tenut. cap. 1. num. 73. Cyriac.
controuer. for. lib. 2. controu. 244. num. 5. Ioſ. Ludou.
deciſ. Lucenſ. 20. num. 5. & 7. Franc. Milan. deciſ. 1.
num. 86. 99. & ſeqq. & deciſ. 3. num. 14. 16. 79. &
ſeqq. lib. 1. [Fenzon. præfato cap. 92. num. 3. Rot. Bo-
non. deciſ. 138. num. 18.] Et ita hodie in voce, in
ſcriptis, in conſulendo, & iudicando appellatur,
teſte Scacc. d. membr. 1. num. 56. vbi, quod rectius
appellatur ſummariſſimum, quam ſummarium,
& Ricc. in coll. deciſ. coll. 2850. ſub verſ. ego autem.

Alij appellant † ſummariſſimum, & breue, 27
Saluſt. Tib. in pract. A. C. lib. 2. cap. 3. in fin. Rot. diuer.
deciſ. 99. num. 2. part. 1. & inter impreſſ. poſt. tract.
Cenſ. de Cenſib. deciſ. 232. num. 2. Cum in eo agatur
de re, quæ celeritatem deſiderat, Ruginell. de appell.
d. §. 2. cap. 1. ſub num. 706. Et ideò ſit ſummariſſi-
muo, Rot. diuerſ. deciſ. 641. ſub num. 7. par. 1.

Aliquando dicitur poſſeſſorium † momenta- 28
neum, quod poſſit momento durare, Formul. ter-
min. Rot. in tit. de ſuſp. petit. fol. 45. à tergo. Gayll.
pract. obſeru. lib. 1. obſeru. 7. num. 5. Cagnol. in l. in pa-
ri. num. 6. ff. de reg. iur. Contard. de moment. poſſ. in
ſecunda rat. decid. num. 35. & ſeqq. Marcheſ. de
Comm. par. 1. de comm. app. in poſſ. fol. 926. num. 17.
& 18. Ruginell. de appell. d. §. 2. cap. 3. num. 646.
Scacc. de appell. d. cap. 2. quæſt. 17. lim. 6. membr. 1.
num. 56. & membr. 2. num. 1. Ioſ. Ludou. d. deciſ.
Peruſ. 20. n. 5. par. 1. Benint. deciſ. 79. num. 4. Ceſ. de
Graſſ. deciſ. 22. alias 2. num. 5. de reſt. in integr.
[Neuizan. conſ. 81. num. 17. in fin.] & quod ſit pauci
momenti, Ioſ. Ludou. de deciſ. Peruſ. 20. num. 5.
quodque ſententia in eo lata non perpetuum, ſed
momentaneum, & reparabile præiudicium affe-
rat, quod in ordinario poſſeſſorio reſtaurari queat,
Gayll. d. obſeru. 7. num. 6. lib. 1. Chriſtoph. Paz. de te-
nut. cap. 3. num. 6. & qualitatem hanc poſſeſſionis
momentariæ, ſeu momentaneæ, vel temporariæ
non competere, niſi huic remedio dicit Cagnol. in
l. in pari. num. 6. ff. de reg. iur. relatus per Chriſtoph.
Paz. de tenut. cap. 15. num. 10.

Rurſus dicitur poſſeſſorium † extraordinarium, 29
Gayll. d. obſeru. 7. num. 1. Mazzol. conſ. 91. num. 17.
Paſett. conſ. 15. per tot. conſ. 16. & conſ. 42. num. 1.
Caball. ad Conſt. March. lib. 6. cap. 2. in Ver. Ciuili.
num. 11. Contard. de moment. poſſ. in ſecunda rat.
decid. num. 35. Ruginell. de appell. d. §. 2. cap. 3. num.
641. Scacc. de appell. de cap. 2. quæſt. 17. limit. 6.
membr.

membr.1.num. 56. Chriſtoph. Paz. de tenut. cap. 1.
num.73.Capyc.deciſ.96.num. 10. & 15. Benint. de-
ciſ.79.num.1. 2. 6. & ſeqq. Ioſ. Ludou. deciſ. Peruſ.
20.num.7.par.1.& deciſ.69.num. 18. par. 2. Franc.
Milan. deciſ. 3. ſub num. 19. lib. 1. Barz.deciſ.47.
30 num.9. Atque etiam † extraordinarium, & ad-
uentitium, Add ad pract. Papien. in form. libelli.
31 pro turb. poſſ ingl. Ad ceſſandum. littera G. & † ex-
traordinarium ſummarium, Benint. d. deciſ. 79.
32 num.2. & 6. Ac † extraordinarium, & ſubſidia-
rium, Cyriac. controu. forenſ. lib. 2. controu. 244.
num. 5.
33 Aliqui † proceſſum informatiuum appellare
ſolent, Gayll. pract. obſeru. lib. 1. obſeru. 5. num. 3.
[Hercul.de caut.de non offen.cap.2 ſub num. 17.]
Nonnulli, ac præcipuè Germani, & Belgæ
34 vocant † Prouiſionale decretum, vel fiduciariam,
aut depoſitariam poſſeſſionem, Gayll. pract. ob-
ſeru.lib.1.obſeru. 5.num.3. & 4. & obſeru. 7.num. 6.
Contard.in d.rubr. de moment. poſſ.num. 35. & 36.
Fachin. controu. iur. lib. 8. cap. 15. Peregr.conſ.96.
num. 3. lib. 3. ſeu nouam prouiſionem, Menoch.de
recup. in prælud. num.29. Scacc. de appell. d. cap. 2.
35 quæſt.17. limit.6. membr.1.num. 56. Et † in Sena-
tu Gallæco vocatur decretum ordinarium, Rode-
ric.de ann.redit.lib.1.quæſt.17.num. 37. verſ. vltimo
quæ diximus.
36 Prout † Galli appellant Recredentiam, ſeu
Caſum, vel cauſam, aut Iudicium Nouitatis,
Menoch.de retin. remed. vlt. num. 5. & de recup. in
prælud. num. 28. Boccat. de interd. vti poſſid. cap. 2.
ſub num.1.Gayll.pract. obſeru. lib. 1. obſeru. 5. num.
3.& 4.Caball. ad Coſt.March.lib.6.cap.2.in d.Ver.
Ciuili. num. 11. Scacc. de appell. d. cap.2 quæſt.17.
limit.6.membr.1.num.56. Ladere. conſ.95.ſub num.
6.Valaſc.deciſ.79.num.9.in fin. & num. 17. tom. 1.
Roderic.de ann.redit.lib. 1. quæſt. 17. num. 37. verſ.
vltimo, quæ diximus & num.44. Franc. Milan. de-
ciſ.3.num. 184. lib. 1. [Ant.Sola ad decret. Sabaud.
lib.2.de reſtit. ſpol. gl. vnic. num. 22.] aut † ſalua-
37 guardiam, Celſ.Vgo.conſ. 98. num. 1. vel Regiam
manutenentiam, ex quo in illis partibus detur à
Rege, ſeu de eius ordine, Celſ.Vgo.d.conſ.98.nu.
1.Guid.Pap.deciſ.452.num.7.& 8.
38 Plerique illud appellant, † Interim, Gayll.
pract.obſeru.lib.1.obſeru. 7.num. 6. Roderic. de ann.
redit.quæſt.17.num.29. lib. 1. Marcheſ. de Comm.
par.1.de comm.appell. in poſſ fol. 931. num.8.Chri-
ſtoph.Paz.de tenut. cap. 2. num. 15. Rot. in Tiraſo-
nenſ. Decimarum coram Cardinali Marquemontio
impreſſa apud eundem Marcheſ d. par. 1. fol. 1262.
num. 2. quemadmodum Interim appellant præci-
puè Hiſpani, vt per Conar. pract. quæſt. cap. 17.
Menoch.de retin. remed. vlt. num. 6. & de recuper.
in prælud.num.19.& conſ. 448. num. 17. Caball. ad
Conſt.March.lib.6.cap.2.in d. Ver. Ciuili. num.11.
Fachin.controu.iur. cap. 15. lib. 8. Roderic. d. quæſt.
17.num.37.verſ. vltimo, quæ diximus. Scacc de ap-
pell.d.cap.2. quæſt. 17. limit. 6. membr. 1. num. 56.
Valaſc. deciſ.79 ſub num.11.tom. 1. Monac. deciſ.
Bonon. 36.ſub num.12. Et Cathalonici, Cancer.var.
reſolut.cap.14. ſub num. 434. & per tot. par. 3. Fon-
tanell.de pact.nupt.clauſ.7.gl.3.par. 10. num. 7. 10.
16. & per tot. tom. poſter. [Capiblanc.pract. quæſt.
ſuper pragmat.11.de baron.cap.77. num. 1. lib. 2.]
39 † Dictio namque Interim, ponitur pro Donec, vel
quamdiu, & ſignificat medium tempus, Cauall.de-
ciſ. 541.num.4.
40 Interdum huiuſmodi remedium dicitur † Iudi-
cium conſeruandæ poſſeſſionis, Menoch.de retin.
41 in prælud.in fin. & remed. vlt. num. 8. ſeu † Con-
ſeruatorium ſummariſſimum, Franc.Milan.deciſ.
3.num.93.lib. 1. Barz.deciſ.47.num.9. [vel reme-
dium conſeruatorium Interim, Capiblanc. vbi ſu-
pra num. 8.
Et † in Luſitania dicitur remedium poſſeſſo- 42
rium Carthæ tuitiuæ, Valaſ. deciſ. 79. per tot.
tom. 1.
Sæpè etiam appellatur † iudicium ex Iudicis 43
officio, prout ſub hoc nomine exponitur à Me-
noch.d.remed.vlt.retin.Capyc. deciſ. 96. num. 10. &
15.Barz. deciſ. 47. num. 9. Qua de re † intentans
mandatum de manutenendo dicitur implorare of- 44
ficium Iudicis, Ladere.conſ. 95.ſub num. 4. Capyc.
deciſ.13.num.2.Benint.deciſ. 79. num. 4. Et † me- 45
diante imploratione officij Iudicis hoc iudicium
competit, Cyriat.contr forenſ lib.2.contr.244.num. 5.
Denique mandatum de manutenendo † dici-
tur, prout eſt præparatorium alterius Iudicij peti- 46
torij, ſeu poſſeſſorij plenarij, Mazzol.conſ.91.num.
55. verſ.at vt viſ. Becc. conſ. 21.num. 10. Ladere.
conſ.95. ſub num. 11. Menoch. de retin. remed. vlt.
num. 3. & 58. Boccat. de interd. vti poſſid. cap. 20.
num. 11. Plot. de in lit. iur. §. 3. num. 36. & 43.
Achil. Perſon.de adipiſc. poſſ. num. 31. & 32. Rugi-
nell. de appell.§.2.cap.3.ſub.num.706. Scacc.de ap-
pell.cap.2.quæſt 17.limit.6.membr. 1. num. 56. Fa-
rin. de teſtib.quæſt.63. num. 32. & 33. Statil. Paci-
fic.de Salu.inſp.1.cap.5.nu.48.49. & 51. Capyc.de-
ciſ.13.nu.3.& deciſ.55.nu.17.Rot.Lucenſ.deciſ.126.
Benint.deciſ.79.nu.4.Ioſ.Ludou.deciſ. Peruſ. 20.nu.
4.par.1.Fontanell. de pact. nupt.clauſ.7.gl.3.par.10.
nu.15.tom.poſter.Roderic.de ann.redit.quæſt.17.num.
26.[Fenzon.ad ſtatut.Vrb.d.lib.1.cap. 92.nu. 7. Ne-
uizan.conſ.80.num.4.]
Vnde † non eſſet pro iudicio mandati de ma-
nutenendo ſoluendum datium, ſeu gabella, quæ 47
vigore ſtatuti ſoluenda veniret pro quolibet pro-
ceſſu, ſed ſufficeret ſolutio fienda in iudicio poſtea
intentando, Rot.Lucenſ.d.deciſ.126.

SVMMARIA.

1 Originem traxit mandatum de manutenendo à iuribus, de quibus hic, non eſt à Doctoribus confictum, ſed ipſe terminus Manutentionis, introductus, & vſurpatus.

2 Practica, & remedium mandati de manutenendo approbatur etiam de iure Canonico pro æquiſſimo, & inſtiſſimo.

3 Mandatum de manutenendo adinuentum eſt gratia litis ordinandæ, & præparandæ.

4 Vt conſtet, & firmetur, quis actor, vel reus ſit, aut eſſe debeat in iudicio, negocio principali petitorij, ſeu poſſeſſorij erdinary, & quis ſtare, & defendi in poſſeſſione, cuique ſit inhibendum, & incumbat onus probandi.

5 Ratio ciuilis, & naturalis ſuadet, vt ante dominij, vel poſſeſſionis cognitionem firmetur, vter ex litigantibus, partes actoris, & vter rei ſuſtinere debeat.

[Manutentio diſtinguit Actorem à Reo. Decl. vt hic. [

6 Mandatum de manutenendo ordinatur ad principale negotium, vt in hoc ſuccumbens conſtituatur actor, & agere cogatur ordinario iudicio, & in eo probationes facere.

[Probare non tenetur, qui obtinet in manutentione.]

7 Terminus aſſignari poteſt ei, qui in manutentione ſuccubuit, vt det libellum ſuper petitorio, vel ordinario poſſeſſorio inchoando.

[Reuocantur ante omnia geſta per probationem de non moleſtando.

8 Manda

8 *Mandatum de manutenendo liti quandoque ſilentium imponit,& vim habet trium ſententiarum conformium.*

9 *Mandatum de manutenendo fuit adinuentum, ne lite pendente ſuper proprietate, vel poſſeſſione legitima,quis in poſſeſſione, in qua eſt de præſenti, turbetur.*

10 *Vt moleſtia cohibeatur, & præſentanea turbatio tollatur.*

11 *Ne partes ad arma veniant, neue contingant rixæ,ſcandala,offenſa,iniuria,vel ſpolia, ſeu moleſtia reales,vel verbales.*

12 *Ad ſedandas partium moleſtas contentiones.*

13 *Ne violentiæ inferantur, & vt illata remoueantur.*

14 *Fauor publicus verſatur in coercendis rixis, & ſcandalis.*

Observatio IV.

De Mandati de manutenendo origine. Et quare introductum.

1 ORiginem † autem videtur traxiſſe remedium hoc,illiuſque praxis *à l. æquiſſimum. alias l. ſi cuius §. ſed & ſi ff. de vſufr. & à l. liberis §. vlt ff de liber. cauſ. vt tradit Couar. pract. cap. quæſt. 17. ſub num. 1. quem ſequitur Menoch. de retin. remed. vlt. num. 12. & de recuper. in prælud. num. 24. & 27. Fachin. controu. iur. lib. 8. cap. 15. Merend. pariter controu. iur. lib. 3. cap. 19. num. 3. Laderc. conſ. 95. ſub num. 4. vbi de communi, qui reprobant Sarmientum ſentientem à Doctoribus fuiſſe confictum, Chriſtoph. Paz. de tenut. cap. 2. num. 18. qui etiam de communi, & cap. 91. num. 1.* [*Fenzon. ad ſtatut. Vrb. cap. 92. num. 5.*] Niſi concordando dicamus, quod iſta vox, & terminus, Manutentio, à iure quidem cognita non fuit, ſed à Doctoribus, & præſertim à Rota introducta, & vſurpata; ipſum autem remedium in effectu originem habuit à dictis, & infraſcriptis iuribus, *vt ſentire videtur d. Chriſtoph. Paz. d. cap. 2. num. 18. iuncto cap. 1. num. 71. 73. & 75.* Nam *in d. l. æquiſſimum*, habetur, quod Iudicis officio incumbit, ita rem componere inter litigantes, vt ad arma, & contentionem priuatam minimè veniant, *& in d. l. liberis §. vlt.* quod oportet ſummatim de poſſeſſione tractari, vt conſtet quis actor, quiſue reus ſit, *Et Bec. conſ. 21. num. 10.* addit quod huiuſmodi practica deſumitur, *ex l. fin. ff. de offic. procur. Cæſar. & ex l. ſi de poſſeſſione. C. de probat.* Quibus putarem poſſe etiam addi, *l. ſi coloni. C. de agricol. & cenſit. lib. 11.* vbi, quod poſſeſſori primum oportet celeri reformatione ſuccurri, *& §. retinendæ. Inſt. de interd.* vbi, quod ante explorari debet, quis poſſeſſor, & reus eſſe debeat, & quis petitor.

2 Et approbatur † hæc practica, hocque remedium pro æquiſſimo, & iuſtiſſimo etiam de iure Canonico, *in cap. cum veniſſent. de inſt. vt habetur per Couar pract. quæſt. d. cap. 17. ſub num. 1. poſt med. & Mazzol. d. conſ. 91. num. 4. ac Giouagn. conſ. 8. num. 81. lib. 1.*

3 Diciturque † remedium huiuſmodi adinuentú, & introductum gratia litis ordinandæ, & præparandæ, *d. l. liberis. § fin. ff. de lib. cauſ. Caſtr. conſ. 3. ſub num. 2. lib. 2. Natt. conſ. 121. num. 6. Mazzol. d. conſ. 91. num. 4. 8. 17. & per tot. Laderc. conſ. 95. ſub num. 4. & 11. Cabell. ad Conſt. March. lib. 6. cap. 2. in Ver. Ciuilis ſub num. 11. Iaſ. Luden. deciſ. Peruſ. 69. num. 18 par. 2. Banine. deciſ. 79. num. 5. Barz. deciſ. 47. num. 1.*
† vt ſcilicet antequá de dominio, aut 4
de poſſeſſione via ordinaria cognoſcatur, conſtet, ac terminetur, quis actor ſit, ſeu eſſe debeat, quiſue reus in ipſo iudicio ordinario, & negocio principali, quiſue ſtare, & manuteneri debeat in poſſeſſione, atque cui faciendum ſit præceptum, ſeu inhibitio de alterum non moleſtando, cuique incumbat onus probandi. *Menoch. de retin. remed. vlt. num. 12. & de recuper. in præud. num. 26. Achill. Perſon. de adipiſc. poſſ. num. 38. & ſeqq. Marc. Ant. var. reſolut. lib. 2. reſolut. 22. num. 1. Natt. conſ. 121. num. 6. Mazzol. d. conſ. 91. num. 6. 45. 48. & 53. Peregr. conſ. 96. num. 3. lib. 3. Laderc. conſ. 95. ſub num. 4. Giouag. conſ. 11. num. 3. lib. 1. Roderic. de ann. reddit. lib. 1. quæſt. 17. num. 42. Rot. Lucenſ. deciſ. 126. Valaſc. deciſ. 79. num. 18. tom. 1. Barz. deciſ. 47. num. 1. Fontanell. de pact. nupt. clauſ. 7. gl. 3. par. 10. num. 76. & 91. tom. poſter.* [*Rot. in Cæſaraguſtana Veſtiarij coram R. P. D. Pirouano, poſt tract. deciſ. 511. num. 15. Rot. Bonon. deciſ. 14. num. 14. Neuizan. conſ. 80. num. 10. & 37. & conſ.
81. num. 34. in fin.*] Prout † hoc Ciuilis, & natu- 5
ralis ratio ſuadet, *§. retinendæ. Inſt. de Interd. Luc. Pet. in pract. cap. lib. 4. cap. 4. num. 1. Barz. d. deciſ. 47. num. 1.* [Et ſic manutentio diſtinguit Actorem à Reo, *Rot. recent. deciſ 512. in fin. par. 4.* ſecuta tamen illius terminatione, alias illius iudicio durante, vter litigatorum Actor, vter Reus eſſe debeat, conſtare non poteſt, *Rot. Bonon. deciſ. 138. num. 17.*]

Et ordinatur † iudicium hoc ad negocium prin- 6
cipale ad effectum, vt in hoc ſuccumbens conſtituatur actor, & cogatur agere ordinario iudicio, *Mazzol. d. conſ. 91 num. 6. 17. 18. 44. 53. in fin. & per tot. Surd. conſ. 481. num. 2. lib. 4. Barz. d. deciſ. 47. ſub num. 2.* in eoque probationes facere, *Seraph. deciſ. 1484. num 6.* quæ eſt etiam penes *Marcheſ. de Comm. par. 1. fol. 474. num. 3.* [à quibus liberatur, qui obtinet in hoc iudicio, *Rot. in Anconitana Penſionis coram Cardinali Platto, poſt tract. deciſ. 355. num. 8.*] Atque ideò manutentione decreta, emanatoque præcepto, ſeu inhibitione ad fauorem poſſeſſoris cótra Aduerſarium ſuper ma-
nutentione, & de non moleſtando, † poteſt Iu- 7
dex eidem Aduerſario terminum aſſignare, vt det libellum ſuper ordinario iudicio poſſeſſorio, vel petitorio inchoando. *Plot. de in lit. iur. §. 3. ſub num. 3. Achil. Perſon. de adipiſc. num. 33. Tuſc. in Ver. Turb. concl. 398. num. 6.* [ſeu poteſt illi mandare, vt agat poſſeſſorio, vel petitorio ſi volt, & Interim ad poſſeſſionem non accedat ſine ſuo iuſſu, *Neuizan. conſ. 80. num. 5.* vbi, quod ita in Palatijs obſeruatur, & quod facta contra prohibitionem, quæ emanauit ex probationibus ante om-
nia reuocantur.] Quo ſit, † vt quandoque Aduer- 8
ſarius, vel ex defectu Iuris, vel ob difficultatem probandi, ſeu illius paupertatem litem ſuſtinere non valeat, & quieſcat, & conſequenter mandatum de manutenendo habeat vim trium ſententiarum conformium, vt dicit *Boccat. de interd. vti poſſid. in præm.*

Vt quoque † introductum fuit hoc iudicium ad 9
finem, ne lite pendente ſuper proprietate, vel poſſeſſione legitima quis in poſſeſſione, in qua eſt de præſenti, turbetur, vel impediatur. *Caſtr. d. conſ. 3. num. 2. lib. 2. Couar. pract. quæſt. cap. 17. num. 1. Chriſtoph. Paz. de tenut. cap. 8. num. 33. cap. 9. num. 15. Valaſc. deciſ. 79. ſub num. 11. tom. 1. Barz. deciſ. 71. ſub num. 39. Seraph. deciſ. 299. num. 2. quæ eſt etiam penes Marcheſ. de Comm. par. 1. fol. 1051. ſub num. 1. Rot. in Ciuitatis Caſtelli Cenſus coram*

Cardi

Cardinali Pamphilio ſeniore , penes Marcheſ. de Comm. d.par. 1.fol.968.ſub num.2. [in d. Ceſarauguſtana Veſtiarij coram R.P.D. Pirouano, poſt tract. deciſ. 511. num. 15. & tradit. D. Vicarius in eius reſolutione in Bononien. exemptionis , poſt tract. de-
10 *ciſ. 646. num. 46.]* † Vtique moleſtia cohibeatur , & præſentanea turbario tollatur , *Monac. deciſ. Bonon. 36. num. 9. [Rot. in Toletana penſionis coram Eminentiſſ.D.Cardinali Pamphilio, poſt tract. deciſ. 471. num. 5.]*

11 Ac † ne partes ad arma veniant, neve inter ſeſe contingant rixæ , ſcandala , offenſæ, iniuriæ , vel ſpolia , ſeu moleſtiæ reales , vel verbales , *Caſtr. d. conſ.3 ſub. num. 1. Mazzol.d.conſ.91. num. 8.& 45. Becc.conſ.21. num.10. Ladere.conſ. 95. num.3. in fin. & num. 4. Conar. pract. quæſt.d.cap.17.num. 1. Menoch.remed. vlt. retin. num.12. Boccat. de interd. vti poſſid.cap. 1. num. 14. Cagnol.in l. in pari. num. 6. ff. de reg. iur. Roderic. de ann. redit. lib. 1. quæſt. 17. num. 42.Giouagn. conſ.8.num.77.& 171. & conſ. 11.num. 4. lib. 1. Luc. Pet. in pract. lib. 4. cap.4.num.1.Cancer.var.reſolut. cap. 14. num. 4. 5. & 14.par. 3. Gratian. diſcept.for.cap.74. num. 18. & deciſ.191.num. 3.Chriſtoph. Paz. de tenut. cap. 2. num. 33. Fontanell. de pact. nupt. clauſ.7.gloſſ.3. par. 10. num.15. tom. poſter. Capyc. deciſ. 13. circa princ.& deciſ. 55. num.1.Valaſc. deciſ.79.ſub num. 10. 16. & 17.tom. 1.Vin.deciſ. 411. num. 18.lib.1. Benint. deciſ. 79. num.3.& 7. Ioſ.Ludou.deciſ. Peruſ.20.num.11. par. 1. Franc. Milan. deciſ. 3. num. 16. lib. 1. Barz.deciſ.71.ſub num.39.Rot.diuerſ.deciſ.641 ſub nu.8.par.1.Rot.recent.deciſ.404. num.5.*
12 *par. 1. [Neuizan. conſ.81.num.34. in fin.]* Et † ad ſedandas eorum moleſtas contentiones, *Conar.d.*
13 *cap. 17. ſub num. 1.* atque † ne violentiæ inferantur, & vt illatæ remoueantur , *Valaſ. d.deciſ. 79.*
14 *num.70.tom.1.*Qui publicè intereſt , cum † fauor publicus verſetur in coercendis rixis , & ſcandalis, *Natt. conſ. 121. num. 10.*

SVMMARIA.

1 *Introducitur mandatum de manutenendo Iudicis motu proprio auditis extraiudicialibus contentionibus , & præſenti armorum periculo ſubſiſtente , facta primo ſequeſtratione , vel auocatione poſſeſſionis , & deinde ſummarij , aſſumptis informationibus ſuper poſſeſſone de præſenti manutenendo poſſeſſorem , & alteri inhibendo ſaluis iuribus in petitorio , & ordinario poſſeſſorio.*
[Manutentio non datur non petenti.]
2 *Introducitur mandatum de manutenendo ad inſtantiam partis , ſeu partium timentium ſpoliari , vel turbari in poſſeſſione.*
3 *Poſſeſſor ſicuti poteſt ſe de facto in poſſeſſione defendere ita, ne ſit, vel indicetur auctor rixæ, & ne aduerſarius eius poſſeſſionem inuadat, poteſt ad Iudicem pro manutentione recurrere.*
4 *Introducitur mandatum de manutenendo ad inſtantiam poſſeſſoris , vbi turbatur per occupationem naturalis poſſeſſionis , vel per denegationem ſolutionis , vel fructuum , & non vult habere ſe pro ſpoliato , & per illud conſequitur fructus.*
[Manutentionis remedium competit pro turbatione.]
[Datur illi , qui turbatur in ſua poſſeſſione , vel quaſi.]
[Cautio de non offendendo danda eſt etiam pro amicis familiaribus, & complicibus.]
[Turbatus Iudicem adiens pro manutentione non perdit , ſaltem poſſeſſionem ciuilem.]
5 *Cautioni de non offendendo an , & quando inter contendentes de poſſeſſione locus ſit.*
6 *Officium Iudicis implorans , ne ſit auctor rixæ , vel vt expellat inuaſorem rei ſuæ , non perdit poſſeſſionem. Nec etiam lite durante vltra decennium.*
7 *Etiam ſi ad rem non accedat.*
8 *Poſſeſſor ius ſuum in iudicio proſequendo dicitur vrbanius agere.*
9 *Turbari ſe conquerens in poſſeſſione , eam penes ſe præſupponit de præſenti.*
10 *Petens manutentionem animo ſaltem poſſeſſionem retinere dicitur.*
11 *Oſtendit, quod non habet ſe pro ſpoliato, ſed intendit poſſidere.*
12 *Et ſuam poſſeſſionem tueri, & continuare.*
[Factum poſſeſſionis, vel detentationis durat , donec durat poſſeſſionis, vel detentationis exercitium.]
[Poſſeſſionis exercitium conſiſtit etiam in ea defendenda, & proſequenda.]
[Serui fugitiui poſſeſſio retinetur , quamdiu facilem credit recuperationem , & eum proſequitur.]
[Manutentio datur etiam ei , qui rem vendicauit.]
[Manutentio competit etiam ei , cui competit rei vendicatio.]
Manutentio datur etiam eiecto , & turbato Iudicem adeunti, qui nolit , vel nequeat repelli , ſed velit manuteneri.]
13 *Reus dicitur quis , etiam quod petat , & obtineat manutentionem Decl.vt num.14.*
15 *[Reus dicitur petens manutentionem , licet alterum prius ad Iudicium prouocauerit pro ſua poſſeſſione tuenda ratio infra.]*
16 *Actor , & reus an , & quomodo detur in ſummariſſimo poſſeſſorio manutentionis , & num. 17.*
17 *Manutentionis remedium eſt vtrique parti commune.*

OBSERVATIO V.

De modis introducendi , ſeu intentandi Mandatum de manutenendo. de cautione de non offendendo , & an petens manutentionem dicatur habere ſe pro ſpoliato , & an dicatur actor , vel reus.

INTRODVCITVR † 1 primo mandatum de manutenendo ipſius iudicis motu proprio , dum ſeſe intromittit , cum audit , quod extraiudicialiter inter duos , ſeu plures vnuſquiſque eorum ſe magis eandem rem, ſeu ius poſſidere affirmat, & contendit, ac ſua auctoritate , & manu, vel etiam armis in poſſeſſione ſe tueri conatur , alter alterum turbando, ſeu minis, & armis terendo , & nullus vult contra alium libellum, ſeu petitioné offerre, & iudicium ingredi, ac facere ſe actorem, vel etiã, cum partes de ipſa poſſeſſione inter ſe certant. vt ſupra, poſtquam lis eſt iam introducta ſuper negocio

gotio principali, hoc eſt ſemper proprietate, vel iudicio poſſeſſorio plenario, nam tunc, ſi ſubſit præſens periculum, ne deueniatur ad arma, & publica quies turbetur, Iudex ad hæc euitāda primo tantiſper poſſeſſionem rei controuerſæ penes tertium ſequeſtrat, ſeu ad ſe, & Curiam auocat, & partibus inhibet, vt ſe à poſſeſſione, & armis abſtineant, & poſtea aſſumptis ſummariis informationibus ſuper poſſeſſione de præſenti mandat manuteneri in ſua poſſeſſione, quem reperit de præſenti poſſidere, inhibendo alteri, ne ipſum poſſeſſorem moleſtet, neuę accedat ad locum, ſuper quo eſt quæſtio, reſeruato vtrique parti Iure agendi in petitorio, ſeu poſſeſſorio plenario, *Ruin. conſ. 282. num. 1. 4. & 5. lib. 4. Becc. conſ. 20. num. 10. Curt. ſen. conſ. Grat. conſ. 60. num. 9. & ſeqq. Natt. conſ. 121. num. 2. Menoch. de retin. remed. vlt. n. 1. & de recup. in prælud. num. 24. & ſeqq. Boccat. de interd. vti poſſid. c. 2. n. 81. & c. 20. ſub n. 11. Maſcard. de probat. in ver. poſſeſſio. concluſ. 1203. n. 1. Gall. pract. obſeruat. lib. 1. obſeruat. 5. Plot. de in lit. iur. §. 3. n. 28. 36. 43. & 44. Achill. Perſon. de adipiſ. poſſeſſ. n. 10. 11. & 38. Facchin. controu. iur. lib. 8. c. 15. Contard. moment. poſſ. in 5. rat. decid. n. 5. 6. 10. & ſeqq. Ruginell. de appellat. §. 2. cap. 3. n. 641. Scaccia etiam de appell. cap. 2. quæſt. 17. limit. 6. membr. 1. num. 59. & membr. 2. n. 11. 12. 18. 20. 26. & 27. Merend. controu. iur. lib. 3. cap. 19. n. Cyriac. controu. for. lib. 2. controu. 244. num. 8. Luc. Pet. in pra. Capitol. lib. 4. cap. 4. n. 2. Saluſt. Tib. in pract. A. C. lib. 2. cap. 7. n. 6. Vin. deciſ. 411. n. 18. lib. 3. Valaſc. deciſ. 79. n. 17. tom. 1. Benint. deciſ. 73. per tot. Ioſ. Ludou. deciſ. Peruſ. 20. n. 20. par. 1. Franc. Milan. deciſ. 3. n. 14. & ſeqq. & n. 178. & ſeqq. lib. 1. Rot. diuerſ. deciſ. 435. per tot. par. 4. Fontanell. de pact. nupt. clauſ. 7. gl. 3. part. 10. n. 15. tom. poſter. [Thomat. dec. 41. num. 1. Siluan. conſ. 27. n. 1. 10. Ant. Sola ad decret. Sab. lib. 2. de reſt. ſpol. gl. vn. n. 22. Neuizan. conſ. 80. n. 5. & ſeqq. conſ. 81. per tot. vbi vide Hercul. de caut. de non offen. cap. 2. n. 13. & ſeq.* quamuis alius, & regulariter manutentionem non petenti manutentio non detur, *Marc. Andr. deciſ. 40. num. 1.*]

Ad partis, † ſeu partium quoque inſtantiam, re-
2 medium hoc manutentionis introducitur; nam il-
le, qui poſſidet, & timet ſpoliari, vel turbari, ſeu
etiam vtraque pars, ſi ambo ſe poſſidere profitean-
3 tur, † quemadmodum pro ſua poſſeſſione tuenda, &
continuāda poteſt de facto reſiſtere, & eijcere turbatores, *vt diximus obſer. 1. n. 55. & ſeqq.* ita, ne ipſe ſit, aut iudicetur auctor rixæ, neue Aduerſarius eius poſſeſſionem inuadat, poteſt Iudicem adire, eiuſque officium, & protectionem implorare pro ſua poſſeſſione manutenenda, & vt cum in tali facto defendat per præcepta pœnalia, *Bart. in l. 3. §. miſſum. in princ. ff. de carb. edict. Formul. Term. Rot. in rubo. de ſuſpenſ. petit. fol. 48. Marant. in ſuis ſingul. in ver. poſſeſſionis fol. mihi 87. Natt. conſ. 121. n. 1. Peregr. conſ. 84. ſub n. 7. lib. 6. & de iure fiſc. lib. 8. nu. 41. Menoch. de adipiſc. poſſeſſ. remed. 6. n. 32. Luc. Pet. in pract. lib. 4. cap. nu. 1. Gayll. pract. obſer. lib. 1. obſer. 5. n. 1. Plot. de in d. lit. iur. §. 3. n. 33. & 37. Contard. de momen. poſſ. in 5. rat. deci. n. 7. Scacc. de appell. cap. 2. quæſt. 17. limit. 6. membr. 1. n. 59. & membr. 2. n. 27. & de iudic. lib. 2. cap. 2. n. 182. & ſeqq. Ladere. conſ. 95. n. 1. & 3. Valaſc. conſ. 191. n. 9. tom. 2. Capyc. deciſ. 13. n. 2. & deciſ. 96. n. 1. 10. & ſeqq. Guid. Pap. deciſ. 552. n. 7. & 8. Vin. deciſ. 226. n. 8. lib. 2. Cenini. deciſ. 73. ſub n. 9. & 12. Grat. deciſ. 132. nu. 18. Mantic. dec. 167. n. 8. Chriſtoph. Paz. de tenut. c. 9. n. 1. [Thomat. d. dec. 41. n. 10. Neuizan. conſ. 80. n. 5. Herc. de caut. de non offen. cap. 2. n. 8. & ſeqq.*]

Prout † poſſeſſor idem remedium intentat, cum
4 Aduerſarius illum turbat per occupationem naturalis poſſeſſionis, ſeu per denegationem ſolutionis, vel fructuum, & ipſe non vult habere ſe pro ſpoliato, nam poteſt tunc, retinendo poſſeſſionem ciuilem adire Iudicem, & petere vt inprimis manuteneatur in ſua poſſeſſione, vel quaſi, ſeu ſtatu durante lite, & controuerſia, *Tuſc. in ver. Manutentio. concluſ. 79. n. 1. & ſeqq. Cancer. var. reſolut. cap. 4. num. 95. & ſeqq. par. 3. Marcheſ. de Comm. par. 1. de Comm. reſtit. in integr. 53. n. 109. & 191. Laderch. conſ. 95. n. 2. Ant. Fab. in ſuo Codic. fabr. lib. 8. tit. 4. deff. 9. Barz. deciſ. 47. n. 9. & 10. Put. deciſ. 198. n. 4. lib. 1. Rot. diuerſ. deciſ. 99. n. 1. par. 1. Rot. recent. deciſ. 140. n. 3. & deciſ. 677. in fin. par. 2. [& in Toletana penſionis coram Eminentiſſ. D. Cardinali Pamphilio poſt tract. deciſ. 471. n. 5. & 9. in Columbrien. Præſtimoniorum coram Reuerendiſſ. D. Coccino poſt tract. deciſ. 55. nu. 31.*] & mediante mandato de manutenendo fructus conſequi, *Rot. poſt Zacch. ad Galles de oblig. camer. deciſ. 56. ſub n. 4.* [Competit enim hoc remedium pro turbatione, *Rot. in Gerunden. Iuriſdiſcandi coram Iuſto, poſt tract. deciſ. 396. n. 5.* daturque illi, qui turbatus in ſua poſſeſſione, vel quaſi, *Rot. in dict. Gerunden. Iuriſdiſcandi, poſt tract. deciſ. 396. num. 6.*]

Et, † ſi poſſeſſor timet offendi in perſona, iura- 5
to de ipſo timore, ac conſtito de illius legitima cauſa, putà, quia præceſſerit inimicitia, vel actus minādi, arbitrio Iudicis, poterit ipſe Iudex, vbi alias ſit competens, cogere aduerſarium etiam ad præſtandum cautionem de non offendendo, *Plot. dict. §. 3. n. 37. Farin. de var. & diu. crim. quæſt. 107. n. 14. & ſeqq.* Vt verſa uice poterit etiam aduerſarius inſtare, vt ſibi quoque ſic caueatur, vbi & ipſe poteſt probabiliter timere arbitrio Iudicis, etiam quod ipſe aduerſarius fuiſſet in dolo, vel culpa talis timoris, vt putà, quia vulneraſſet aliam partem, alioquin aduerſarius fideiubere non teneretur, *Plot. dict. n. 37. Farin. dict. quæſt. 106. num. 23.* Cum non videatur æquum, vt contractus claudicet, *vt per Farin. ibid.* [& quod Iudex poſſit cogere partes ad præſtandam cautionem de ſe inuicem non offendendo etiam pro amicis, familiaribus, & complicibus,
tradit Gratian. deciſ. 10. num. 7. in addit.] 6

Neque, † cum quis Iudicis officium implorat, ne ſit auctor rixæ, vel vt expellat inuaſorem rei ſuæ, ſuam perdit poſſeſſionem, *Boccac. de interd. vti poſſid. c. 2. n. 20. Rot. diuerſ. deciſ. 81. n. 1. par. 1. Mantic. deciſ. 167. n. 8.* [*Rot. in Colimbrien. Præſtimoniorum coram Reuerendiſſ. D. Coccino, poſt tract. deciſ. 554. n. 32. in Iannen. beneficij coram Vbaldo ſeniore, poſt tract. deciſ. 605. num. 3.* ſaltim ciuilem, *Rot. in dict. Iannenſ. Beneficij, poſt tract. dec. 605. n. 3.*] Prout eam nō perdit lite durante nec per lapſum decennij, *Rot. in Colimbrien. Præſtimoniorū cora R. P. D. Dunozeto, poſt tract.*
dec. 327. n. 10. † Etiam quod ad rem nō accedat, *Rot.* 7
diu. dict. dec. 81. ſub dict. n. 1. ſed † ius ſuũ in Iudicio 8
proſequendo dicitur vrbanius agere, *Rot. diu. d. dec.*
81. ſub n. 1. & dec. 758. n. 3. par. 1 & † cōquerens ſe in 9
poſſeſſione turbari, præſupponit penes ſe poſſeſſionem de præſenti, *Giouagn. conſ. 9. n. 77. lib. 1. Rot. di-*
uerſ. deciſ. 317. n. 2. par. 2. ac † manutentionem pe- 10
tendo dicitur ſaltim animo retinuiſſe poſſeſſionem, *Rot. diuerſ. dict. deciſ. 81. ſub eodem num. 1. Rot. poſt tract. Iulian. Viuian. de iure patr. deciſ. 86. ſub nu. 30. Tuſc. in ver. poſſeſſio concluſ. 412. n. 6. Rot. in Peruſina bonorum coram Ortembergo poſt tract. deciſ. 20. n. 8.* &
† cognoſcitur, quod non habet ſe pro ſpoliato, ſed 11
intendit poſſidere, *Barz. deciſ. 46. ſub nu. 12. Seraph. deciſ. 1089. n. 3. deciſ. 1165. n. 5. & 6. Gregor. XV. deciſ. 307. num. 12. Rot. in Pampilonen. Prioratus coram R. P.*
D. Pirouano, poſt tract. deciſ. 313. num. 5. † & ſuam 12
poſſeſſionem tueri, & continuare, *Mantic. deciſ. 72. in fin.* [*Neuizan. conſ. 81. n. 27. in fin. & n. 28.* vbi de eo, qui Iudicem adiuit ſtatim atque aduerſarius cœpit inuadere poſſeſſionem, & quando ita non di-

citur poſſeſſionem relinquere, & eo fortius, ſi pro-
teſtatus fuerit, quod à poſſeſſione nullo modo ſuſpi-
catur, ſe poſſe repelli, *Rot. in Colimbrien. Præſtimo-
niorum coram Reuerendiſs. D. Coccino, poſt tract. deciſ.
554. n. 32.* factumque poſſeſſionis, ſeu detentionis
durare intelligitur, quandiu durat ipſum poſſeſſio-
nis, ſeu detentionis exercitium, *Rot. in dict. Colim-
brien. deciſ. 554. num. 27. tract.* quod in defendenda
etiam, & proſequenda poſſeſſione, aut detentio-
ne conſiſtit, *Rot. in eadem Colimbrien. dict. deciſ. 554.
num. 27.* Proinde ſerui fugitiui poſſeſſionem retine-
mus, quandiu facilem eius recuperationem credi-
mus, eumque proſequimur, *Rot. in dict. Colimbrien.
Præſtimoniorum coram Reuerendiſs. D. Coccino, poſt
tract. deciſ. 554. num. 28.* Manutentioque conceditur
etiam ei, qui rem vendicauit, & poſt vendicationem,
cum ille non dicatur per rei vendicationem renun-
ciaſſe poſſeſſioni, *Rot. in eadem Colimbrin. num. 29.*
& cui competit rei vendicatio, competit & manu-
tentio, *vt in d. Colimbrin. num. 34.* ac deiecto etiam,
ac turbato ad Iudicem eunti manutentio conceditur
ſi eiuſmodi animo ſit, vt nolit, vel nequeat repelli,
ſed per Iudicem velit manuteneri, *Rot. in ſæpius cita-
ta Colimbrin. Præſtimoniorum coram Reuerendiſ. D.*
13 *Coccino, poſt tract. deciſ. 554. num. 31.* [† Atque ideò,
dum inſtat, & obtinet poſtea manutentionem, nihilo-
minus dicitur Reus, *Cancer. var. reſolut. part. 3. cap. 1.
ſub num. 53. & ſeqq. Chriſtoph. Paz. de tenut. cap. 24.
num. 1. 4. & 5. Rot. in Bononien. Porton coram Cardinali
Marquemontio, apud Marcheſ. de Comm. par. 1. fol. 979.*
14 *ſub num. 3. verſ. deinde*, † licet manutentionem pe-
tendo non dicatur reus neceſſarius, ſed actor origi-
narius, & voluntarius, *Saluſt. Tib. in pract. A.C. lib. 2
cap. 7. num. 7. & 10. Rot. in Valentina penſionis coram
Manzanedo, apud eundem Marcheſ. de Comm. par 3.
fol. 354. ſub num. 2. Rot. poſt tract. Pacif. de Salu. deciſ.
342. num. 1. quæ eſt etiam penes Marcheſ. de comm. par.
2. fol. 464. num. 2. Greg. XV. deciſ. 64. num. 5.* [*Rot. in Ca-
nen. penſionis coram Cardinali Lancelloto, poſt tract.*
15 *deciſ. 341. num. 9. Buratt. deciſ. 451. num. 3.* [† & ſic
actor ex accidenti hoc caſu eſt reus, vt dicitur de il-
lo, qui intentauit iudicium, *l. diffamari C. de ingen.
vt per Alex. conſ. 103. per tot. lib. 5. Rot. in Nullius de
Carrettis coram Comitulo, penes Marcheſ. de comm.
par. 1. fol. 231. col. 2. & in Siracuſana quarta coram eo-
dem, poſt tract. deciſ. 65. num. 5. in Romana reſtitut. in
integr. coram eminentiſs. D. Vbaldo, poſt tract. deciſ. 249.
num. 9. & 12.* [*& in Placentina prabenda coram Car-
dinali Lancellotto, poſt tract. deciſ. 417. num. 3. 4.* [& de
reo excipiente, vel appellante, *Ruginell. de appell. §.
6. gloſſ. 2. cap. 5. num. 1. & 24.* [Vnde, quamuis ille,
qui petit manutentionem, prius alterum ad iudiciũ
prouocauerit, putà mediante præcepto, quod ten-
dat ad defenſionem ſuæ poſſeſſionis, & ſuam exce-
ptionem tuendam, & remouendas inquietationes, &
moleſtationes, nihilominus ſuſtinere dicitur partes
Rei, *Rot. in Placentina Prabenda coram Cardinali Lan-
cellotto, poſt tract. deciſ. 417. num. 1. & 2.* Cum ad hunc
effectum attendatur potius originalis naturæ cauſæ,
quam accidentalis, & per conſequens non attenda-
tur citatio, ſeu inſtitutio iudicij, ſed petitio, *Rot. in
d. Placentina Prabenda coram Cardinali Lancellotto,
poſt tract. deciſ. 417. num. 2* ſeu moleſtatio præcedens,
ad tradita per Duran. in terminis remedij l. diffamari,
16 *deciſ. 60. num. 12. & ſeqq.* [Datur † enim actor, &
reus etiam in hoc ſummarijſſimo, vbi ad partis in-
ſtantiã moueatur, quia pro actore habetur, qui prius
venit in iudicium, pro reo, qui prouocatus fuit,
& ſi ambo ſimul concurrãt pro manutentione, prout
17 poſſunt, cum † hoc remedium ſit vtrique commũne,
*Rot. in Reatina Iuris redimendi coram R.P.D. Veroſpio
poſt tract. deciſ. 19. num. 10.* vterque dicitur actor, reus
reſpectiuè, *Fontanell. de pact. nupt. clauſ. 7. gl. 3. par. 20.
num. 91. & 92. tom. poſter. Chriſtoph. Paz. de tenut. cap.
24. ſub num. 1. & eſt text. diuiſio. in. fin. Inſt. de Interd.*

SVMMARIA.

1 *Iudex competens manutentionis, eſt Iudex negotij principalis.*
2 *Cauſa poſſeſſionis, & principalis quæſtionis apud eundem Iudicem cognoſci debet.*
3 *Iudex cauſæ præparantis idem eſſe debet, qui cauſæ præparatæ.*
4 *Ius idem eſt in præparante, quod in præparato.*
5 *Iudex Commiſſarius in petitorio poteſt incidenter de poſſeſſione cognoſcere.*
6 *Committens cauſam in petitorio dicitur committe-re etiam poſſeſſorium retinendæ.*
7 *Petitorium habet in ventre poſſeſſorium, etiam ſi non exprimatur.*
8 *Clauſula,* Quam, & quas, *in commiſſione comprahendit tam petitorium, quam poſſeſſorium.*
[*Clauſula,* Quam, & quas, *in commiſſione appellationis operatur, vt ſuſpendi poſſit petitorium, cum ex ea intelligatur à principio deductum omne ius.*]
[*Comprahendit omne ius, & quaſlibet alias cauſas ſpecificandas circa idem negotium.*]
[*Ac facultatem procedendi, prout in prima.*]
[*Et currum, & boues.*]
9 *Tribuit iuriſdictionem etiam reſpectu ſummarijſſimi poſſeſſorij.*
10 *Poſſeſſorium ſummarijſſimũ dicitur cauſa cõtinens.*
11 *Clauſula,* Quam, & quas, *tribuit iuriſdictionem, circa ſummarijſſimum poſſeſſorium, etiam ad fauorem partis aduerſæ, vbi commiſſio communis effecta eſt.*
12 *Commiſſio dicitur effecta communis, ſi ſit in actis producta parte citata ad dicendum contra.*
13 *Commiſſione, quam impetrans non produxit parte citata, non valet aduerſarius eo inuito pro ſe vti.*
14 *Commiſſioni, quam quis impetrauit, & vſus eſt, non poteſt renunciare, nec eam reſtringere.*
[*Non extenditur ad non deducta, nec expreſſa in* 2
commiſſione ſtante ſubſequenti clauſula, de, & ſuper præmiſſis.]
[*Clauſula,* Rebuſque alijs, &c. *in commiſſione coniungitur cum ſequentibus verbis in actis deducendis.*]
15 *Cauſa poſſeſſionis eiuſdem eſt naturæ, hoc eſt prophana, vel Eccleſiaſtica, prout eſt cauſa principalis.*
16 *Iudex Laicus non eſt competens ſuper poſſeſſione Beneficij.*
17 *Nec ſuper poſſeſſione alterius rei ſpiritualis, ſeu Eccleſiaſticæ.*
[*Rota, & Romana Curia ſemper cenſuit cauſas poſſeſſorias beneficiorum, & aliarum rerum Eccleſiaſticarum ad forum Eccleſiaſticum pertinere, non ad Iudices ſæculares, reprobata multorum aliorum contraria ſententia, & quod poſt Bullam Domini contrafacientes incurrant etiam in excommunicationem.*]
[*Papæ partes ſunt docere caſus, in quibus licitus eſt recurſus ad Iudices Laicos, non autem priuatorum Doctorum, ad quos ſpectat obedire, non declarare.*]
18 *Etiam quod agatur inter Laicos.*
19 *A.C. ſeu illius Locumtenentes non habent in beneficialibus iuriſdictionem manutenẽdi, & num. 20.*
20 *Etiam quod partes in iuriſdictionem conſentiant.*
21 *Niſi in caſibus literarum Apoſtolicarum, quarum A.C. eſt executor.*
22 *Signatura pluries prohibuit Locumtenentibus A.C. ne mandata de manutenendo in beneficialibus concedant.*

23 *Iudex*

23 *Iudex competens in beneficialibus, & rebus Eccleſiaſticis inter Eccleſiaſticos, ſeu inter Laicum, & Eccleſiaſticum in prima inſtantia eſt Epiſcopus loci.*

24 *Iudex, & Princeps ſæcularis in caſu timoris armorum contra poſſeſſores beneficiorum poteſt ſe intromittere ad tollendam viam facti, & publicam perturbationem, & num. 25. & ſeqq.*

25 *Regulæ iuris omnes ferè ceſſant, vbi agitur de euitandis publicis perturbationibus.*

26 *Poſſeſſor, vti poteſt ſuam poſſeſſionem defendere propria auctoritate, & inuocato auxilio cuiuſlibet tranſeuntis, ita poteſt habere recurſum ad Iudices Laicos etiam contra perſonas Eccleſiaſticas, licet non vti ad Iudices, nec mediantibus citationibus, & inhibitionibus contra Iudices Eccleſiaſticos; ſed vti ad priuatos iuuare potentes.*

[*Attentare non dicitur qui poſt inhibitionem adit conſilium Regium pro manutentione in poſſeſſione, quam poteſt propria auctoritate defendere.*

27 *Iudex Laicus in beneficialibus, & ſpiritualibus ad tollendam viam facti contra Clericos, & Religioſos non procedit per viam iudiciariam, ſed extraordinariam.*

28 *Iudex, & Princeps ſæcularis quomodo ſe intromittat circa manutentionem in beneficialibus in Cathalonia.*

29 *Poſſeſſor in Regno Franciæ, & Luſitania quomodo manuteneatur à Rege, vel Seneſcalco tam in prophanis, quam in beneficialibus.*

[*Iudex alius, ſeu Conſilium Regium adiri non poteſt, vbi ante a Papa manus appoſuit, vel cauſam ad ſe auocauit.*]

30 *Iudex competens manutentionis eſt ille, in cuius territorio res eſt, vel turbatio contingit, ſeu fieri dubitatur.*

31 *Iudex etiam à quo poteſt adiri pro continuatione poſſeſſionis abſque vitio attentatorum.*

[*Iudex à quo appellatione pendente poteſt inhibere, ne quis in poſſeſſione turbetur.*

32 *Appellatio pendens in petitorio non ſuſpendit iuriſdictionem in poſſeſſorio, nec è contra.*

33 *Appellatione pendente in negotio principali poteſt alius Iudex adiri pro manutentione etiam poſt inhibitionem, & abſque vitio attentatorum.*

34 *Præſertim vbi quis poteſt poſſeſſionem etiam propria auctoritate defendere, & continuare.*

[*Attentare non dicitur, qui petit manuteneri à Iudice, à quo dum poteſt poſſeſſionem etiam propria auctoritate defendere.*]

35 *Manutentio conſideratur vt quid diuerſum à lite principaliter mota, & pendente, vel mouenda.*

36 *Lis mota, & decretum factum ſuper manutentione non inducit vitium litigioſi.*

[*Sententia, & inſtantia manutentionis non facit numerum ad effectum conformium in negotio principali.*]

37 *Statutum, quod pro litibus mouendis adeatur talis Iudex non comprehendit remediũ manutentionis.*

38 *Statutum de cauſis vertentibus non comprehendit remedium manutentionis.*

39 *Commiſſa cauſa appellationis à mandato de manutenendo, vel cum facultate procedendi in petitorio, & poſſeſſorio, vel alias cauſa pendente ſuper continuatione poſſeſſionis, & poſſeſſorio non poteſt poſſeſſor aliũ Iudicem adire pro manutentione, ſeu illius executione abſque vitio attentatorũ.*

[*Excuſatus ab attentatis quando non excuſetur à contemptu Iudicis, & cogi debeat ad renunciandum.*]

[*Iudex appellationis vnius cauſæ, vel rei non poteſt manutenere quoad alia coram alio pendentia, niſi attentando.*]

[*Appellatione in Rota commiſſa à mandato executiuo A.C pro terminis penſionis, ſeu annua alia præſtatione, etiam cum clauſula, ſine præiudicio legitimo executionis, non poteſt ſuper eiſdem terminis redire ad A.C. pro manutentione, ſed adeunda eſt Rota.*]

40 *Inhibitione Rotali emanata an poſſit pro manutentione alius Iudex adiri.*

[*Mandatum de manutenendo conceſſum ab Ordinario poſt commiſſam cauſam in Rota, & inhibitionem eſt attentatum, & reuocandum.*]

41 *Iudex licitè aditus pro manutentione lite pendente ſuper negotio principali coram alio, omnia attentat, ſi terminos manutentionis excedat.*

Observatio VI.

Quis ſit Iudex competens in Iudicio Manutentionis.

COmpetens autẽ Iudex huius noſtræ ma- 1
nutentionis † primo eſt ille, qui eſt Iudex
competens negotij principalis; & ſic pe-
titorij, vel poſſeſſorij ordinarij, *Clar. in*
§. fundam. quæſt. 90. verſ. quæ quidem opinio Tuſc. in
Ver. Iudex, concluſ. 454. n 19. Scacc. de ſent. & re iud.
gl. 14. quæſt 19. 114. [*Rot. in Romana, ſeu Carthagin. Pecuniaria coram R.P.D. Pirouano, poſt tract.*
deciſ. 66n, num. 4.] Prout † cauſa poſſeſſionis & cau- 2
ſa principalis quæſtionis apud vnum, & eundem
Iudicem cognoſci debet, *l. nulli. C. de Iudic. gl. in l.*
exitus in Verb quæratur. la 2. ff. de acq. poſſeſſ. † & idem 3
debet eſſe Iudex cauſæ præparantis, qui cauſæ præ-
paratæ, *Bald. in l. ordinarij, C. de rei vendicat. Thom.*
ferrat. de cautel. 11. num. 2. Gratian. diſcept. fo-
renſ. cap. 85. num. 6. Rot. apud. Zach. de oblig Cam. dec.
93. in fin. vt † Idem ius eſt in præparante, quod in 4
præparato, *cap. præterea de offi. delegat.* Quare † Iudex 5
commiſſarius vigore ſpecialis reſcripti in petitorio
poterit incidenter de poſſeſſione cognoſcere, *Me-*
noch. de retin. remed. 3. num. 554. Caual. deciſ. 67. num.
3. & † qui committit cauſam in petitorio intelli- 6
gitur committere etiam cauſam poſſeſſorij retinen-
dæ, *Boccat. de interd. vti poſſid. cap. 14. num. 26. in. fin.*
cum † petitorium habeat in ventre poſſeſſorium; 7
etiam quod non exprimatur. *Caual. d. deciſ. 67. num.* 8
3. † & eo magis, vbi in Commiſſione adeſt clauſu-
la, *quam, & quas*, quæ comprehendit tàm petitoriũ
quàm poſſeſſorium *Iul. Vin. in prax. Iuriſpatron. par.*
2. lib. 11. cap. 8. n. 254. & 256. Mart. de clauſ. par. 1.
clauſ. 106. n. 14. Caual. deciſ. 475. n. 1. [*Marc. Andr.*
deciſ. 44. num. 7. & 9. Rot. recentior. deciſ. 710. num.
4. & 5. vbi etiam in prophanis, *par. 3. & deciſ. 426.*
num. 1. par. 4. vbi de clauſula, *Quam & quas*, cum
incidentibus, dependentibus, & annexis, *& in Fer-*
lirien. Bonorum coram Bracco; poſt tract. deciſ. 344.
n. 1. Vnde ex natura dictæ clauſulæ poteſt in cauſa
appellationis ſuſpendi petitorium, cum ex ea appa-
reat, quod agens à principio non ſe arctauit magis
ad vnam cauſam, quam ad aliã, ſed omne ius ſuum
deduxit, *Rot. recent. deciſ. 71n. num. 6. par. 3.* ita vt
comprehendat quodlibet ius competens ex quacũ-
que cauſa, *Rot. recent. deciſ. 210. nu. 6. par. 3. & deciſ.*
150. num. 8. par. 4. & quaſlibet alias cauſas mouen-
das, & futuras circa idem negotium, & poſſit im-
petrans poſtea ſpecificare cauſas, quas vult, *Rot. re-*
cent. deciſ. 784. nu. 4. par. 3. prout ſpecificare in actis
tenetur, vt illi clauſula prædicta ſuffragetur, *Rot. re-*
cent. deciſ. 15n. num. 8. part. 4. poteſtque ex ea
procedi, prout in prima, *Rot. recent. deciſ. 71n. num.*
5. par. 3. & ſolet importare currum, & boues, *Rot. in*

Reatina Caſtri Porta coram Orano, poſt tract. deciſ.
9 347.n.3.]& † tribuit iuriſdictionem decidendi cir-
ca ſummariſſimum poſſeſſorium, Barz. deciſ.47.n.
37. [Rot. in Ferretren. Parochialis coram Cardinali
10 Iulio, poſt tract. deciſ.518 n.14 † quod dicitur cauſa
11 continens, Menoch. de recup. in prælud. ſub. n. 31. †
etiam ad fauorem partis aduerſæ, quotieſcumque
commiſſio fuerit effecta communis, Rot. diuerſ. de-
ciſ.254. in princip. par.1. Rot. in nullius de Carretis co-
ram Comitulo, apud Marcheſ. de comm. par.1. fol.231.
n.1. Rot. recent. deciſ.545.n.2.par.5.[& in d. Forliuien.
12 bonorum coram Orano, poſt tract. deciſ.344.n.4]† com-
munis autem eſt commiſſio, quando fuit iam pro-
ducta in actis parte citata ad dicendum contra.
Marcheſ. de comm. par.1. de comm. in particul. nu.33.
& ſeqq Canal. dec.509.n.1.[Rot. recent. dec.706.n.8.
verſ. cum enim par.3. Duran. deciſ.60 n.11. Burat. de-
13 ciſ.405.n.2. vbi Add. lit. B. deciſ.818 n.4.]† Alias, ni-
ſi impetrans illa iam vſus fuerit, mediante citatio-
ne ad dicendum contra, de cuius executione con-
ſtet, ita vt non poſſit pœnitere, & commiſſioni re-
nunciare, nec Aduerſarius inuito impetrante poſ-
ſit ea vti, Rot. in Burgen. de Arrogis coram Litta, in
Salamantina Penſionis coram Bubalo, in Romana pe-
cuniaria corã R.P.D. Pirouano, & in Bobien. Iuriſpatro-
natus corã Gyptio, de quibus penes Marcheſ. de comm.
d. par.1. fol.171. & ſeqq. & par.2. fol. 594. Quemad-
14 modum † non ſolum non licet Committenti, poſt-
quam commiſſione vſus eſt, à Commiſſione reca-
dere, ſed nec, ſi ſit Commiſſio generalis, poteſt eam
limitare, ſeu reſtringere, Rot. in Syracuſana Quartæ
coram Comitulo, poſt tract. deciſ.65.n.3.& 7. [Sed ta-
men virtus prædictæ clauſulæ, Quam, & quas, non
operatur, nec extenditur ad non deducta, nec vltra
expreſſa in Commiſſione, cum videatur reſtricta
per ſubſequentem clauſulam, de, & ſuper præmiſſis,
& clauſula rebuſque aliis iuxta ſtylum coniungitur
cum ſequentibus verbis, in actis deducendis, Rot. re-
cent. deciſ.87.n.2.par.4.& in Reatina Caſtri Porta co-
ram Orano, poſt tract. deciſ.347.num.3.]

15 Et quoniam † poſſeſſorij cauſa eſt eiuſdem natu-
ræ, cuius eſt cauſa principalis, videlicet prophana,
vel Eccleſiaſtica, prout ex eadem cauſa principali,
16 Tuſc. d. concluſ.454.num.10. Hinc eſt, † quod Iudex
Laicus non eſſet Iudex competens ſuper poſſeſſio-
ne beneficij, ſecundum communem opinionem appro-
batam à Rota coram Reuerendiſſ. D. Coccino in Roma-
na Domus de Scapuccis, penes Marcheſ. de Comm. par
1. fol.1055.num.8.& apud Pacific. de Salu. deciſ.238.
n.21. Greg. XV. deciſ.364.nu.5. Ricc. in Coll. deciſ. coll.
1656. Tuſc. in Ver. Iudex, concluſ.452.n.27. vbi de ve-
riori, & magis Communi. Menoch. de retin. remed.3.n.
349.& ſeqq. Marc. Anton. var. reſolut. lib.1. reſolut.91.
n.4. † Gutierr. Canonicar. quæſt. lib. cap.34.nu. 23. &
17 ſeqq. qui reſpondet contrarijs. Nec ſuper poſſeſſione
alterius rei ſpiritualis, ſeu Eccleſiaſticæ, Tuſc. d.
concluſ.452.n.57. Iul. Vin. in praxi Iuriſpatronat. par.
2. lib.11. cap.11. num.13. latè Monet. de decim. cap.7.
quæſt.2.n.2.& ſeqq. [Rot. recent. dec.10.n.6. par.4. vbi
quod, tametſi multi Doctores cauſas poſſeſſorias
rei ſpiritualis, vel quaſi per Iudices ſæculares co-
gnoſci, & decidi poſſe tenuerint, Romanam tamen
Curiam, & ſupremum Rotæ Tribunal eam ſen-
tentiam, vti periculoſam, ſemper reſpuit, cenſuit-
que, cauſas poſſeſſorias beneficiorum, & aliarum
rerum Eccleſiaſticarum ad forum Eccleſiaſticum
pertinere, & ita ſæpè Rota iudicauit. Et licet multa
Chriſtianorum Principum Tribunalia, & Parla-
menta eamdem affirmatiuam ſententiam ſecuta
ſuper poſſeſſorijs rerum, poſtquam tamen Romani
Pontifices per Bullam Cœnæ Domini ſub graui
Anathemate conſtituerunt, ne prætextu violentiæ,
aut aliarum prætenſionum, Iudices Laici in cauſis
Eccleſiaſticis ſe quomodolibet intromittant, non
videtur amplius dubitationi relictus locus, quin, ſi
contra fecerint, in excommunicationem incurrant,
& n.9. quod ſententia affirmatiua eſt periculoſa, &
contra Sacrorum Canonum auctoritatem, quia,
Sacri Canones indiſtinctè prohibent huiuſmodi
recurſus ad Iudices ſæculares; ergo ad ſolos Roma-
nos Pontifices, quorum vt Canones condere, &
conditis auctoritatem tribuere, pertinebat, & per-
tinet docere caſus, in quibus licitus ſit talis recur-
ſus, non autem ad priuatos Doctores, quibus obe-
diendi neceſſitas, non declarandi facultas incum-
bit,] † etiam quod ageretur inter Laicos, vt iam 18
fuit dictum in d. Romana Domus de Scapuccijs, vbi
euacuantur contraria, & redditur ratio. Tuſc. d. concl.
452.n.27. Fach. controuerſ. iur. lib.8.c.15. verſ. hæc ſunt
quæ alij. Gratian. diſcept. forenſ. cap.731.nu.17.& ſeqq.

Quemadmodum † nec etiam A.C. ſeu illius Lo- 19
cumtenens habent in beneficialibus iuriſdictio-
nem manutenendi, Rot. in Hortana Parochialis coram
Peregrino, apud Marcheſ. d. comm. par.1. fol.964. num.
6. Gregor. XV. deciſ.118.n.4.& ibi Add. n.7. Vbi, † 20
etiam, quod partes in iuriſdictionem conſentiant,
& deciſ.160.n.2. Canal. deciſ.35.& deciſ.224. num.1.
[Rot. in Meſſanen. Archipresbyteratus coram R.P.D.
Motmano, poſt tract. dec.537.n.8. vbi, quod propre-
tea mandatum ab eo relaxatum eſt nullum,] † niſi 21
in caſibus litterarum Apoſtolicarum, quarum A.
C. ſit executor, Rot. in d. Hortana Parochialis coram
Peregrino d.n.6. Marcheſ. eodem tract. de comm. par.1.
de comm. appell. in poſſ. fol.931.n.81. 86. & ſeqq. vbi
quod tamen auctoritas A.C. immiſſum manute-
nendi durat per annum tantum. [Rot. d. Meſſanenſi
Archipresbyteratus coram R. P. D. Motmano, poſt
tract. deciſ.537.nu.8.] Vnde † Signatura plures ex- 22
preſsè prohibuit Locumtenentibus A.C. in eadem
ſignatura interuenientibus, ne huiuſmodi manda-
ta de manutenendo concedant, Peregr. in d. Horta-
na Parochialis num.6.& Canal. d. deciſ.32.

Sed † in beneficialibus, & rebus Eccleſiaſticis 13
inter Eccleſiaſticos, ſeu inter Laicum, & Eccleſia-
ſtici cum Iudex eſt in prima inſtantia Epiſcopus
loci, vt in Decretal. tot. tit. de for. compet. & concil. Tri-
dent. ſeſſ.24. cap.20. Incipien. vni cauſæ omnes de re-
format. Boccat. de interd. vni poſſid. cap.20.n.3.& 4. In
† caſu tamen, in quo præpararentur arma ad vim 24
inferendam contra poſſeſſores beneficiorum, poſſet
etiam ſecularis Iudex animaduertere, vt tolleretur
via facti, & ne ſequerentur publicę perturbationes
† quæ vt euitentur ceſſant ferè omnes Iuris regulę, 25
Boſſ. de princip. & priuil. eius n.212. Cancer. var. reſol.
cap.4.n.8.& 9. par.3. Vbi de Rege, & Principe ſe-
culari, Camill. Borell. in ſumm. deciſ.43. num. 20. &
ſeqq. Vbi quod ita ſeruatur in Regnis Galliæ, & Re-
gno Neapolitano, in Camera Imperiali, in Senatu
Sabaudiæ, in Mediolani, in Venetorum Dominio,
& vbique gentium.

Et † poteſt poſſeſſor pro tuenda ſua poſſeſſione, 26
quã putetat propria auctoritate defendere, habere
etiam recurſum ad Iudices Laicos contra perſonas
Eccleſiaſticas, ſi tamen fuerit ad illos habitus re-
curſus, non tanquam ad Iudices, & Superiores, ſed
tanquã ad homines priuatos iuuare potentes, non
ſecus, ac ſi quis inuocaret auxilium cuiuſlibet tran-
ſeuntis per Vicos, vel Plateas, ſi forte de facto ab a-
liquo potétiori de propria domo expelleretur, non
tamẽ, vt poſſet à Iudicibus Laicis defendi per cita-
tiones, & inhibitiones, & pœnarũ Comminationẽ
contra Iudices Eccleſiaſticos, quia tales recurſus
ſunt illiciti, & contrarium opinantes ſunt dãnandi,
Rot. in Tuden. beneficij corã Pena, penes Marcheſ. de
comm.

comm. par. 3. fol. 53. n. 7. faciunt tradita per Lanc. de attent. par. 2. c. 4. limit. 2. n. 38. [Lanc. de attent par. 3. c. 4. decl. 4. n. 36. limit. 9. n. 2. vbi quod non dicitur attentare ille, qui poſt inhibitionem iuit ad Concilium Regium pro manutentione in poſſeſſione, quando illam poterat propria auctoritate defendere, Rot. recent. d. deciſ. 10. n. 12. 27. & ſeqq. par. 4. vbi quod Iudice Eccleſiaſtico negligente, aut vim inferente, Reges, & maiores Magiſtratus, ac Iudices Laicos adire licet, non vt iudicent, neque vt inhibeant, ſed vt admoneant, & oſtent, aut intendant coram Superiore Eccleſiaſtico, vel vt adiuuent, & quod ſic fieri debet vt nullum penitus imperium, iuriſdictionem, aut poteſtatẽ ſæculares Iudices per Eccleſiaſticos vſurpent, & nihil aliud facere debent, præter exhibere nudum auxilium ad manutentionem, nam ſi ad alia procederent, recurſus eſſet illicitus, & cauſaret attentata, debentque tribunalia ſæcularia ſe interponere ad coadiuuandos prouiſos Apoſtolicos, aut ab
27 Ordinario, Duran. deciſ. 13. ſub n. 6.] Proceditur à Iudice Laico in cauſis beneficialibus, & ſpiritualibus contra Clericos, & Religioſos, ne ad viam facti procedant, non in modum Iudicij; nec per viam Iudiciariam, ſed per viam extraordinariam, Camill. Borell. in ſumm. dec. tit. 43. n. 30. Cancer. var. reſol. c. 14. n. 8. par. 3.
28 Vnde † in Cathalonia Rex, Princeps, ſeu Iudex ſæcularis, ad quẽ fuerit recurſum, ſeu in caſo timoris ſcãdali, & ſeditionis ſe intromittit, facit reductionem bonorum Eccleſiaſticorum ad eius manus, & in illis Economum apponit, & in literis manutentionis apponit clauſulam, quod duret manutenẽtia, donec, & quouſque per ordinarium Eccleſiaſticum, aut alium Iudicẽ, ad quem ſpectet, de Iure cognitum, aut prouiſum fuerit de poſſeſſione beneficij, & quod facta cognitione prædicta, partes non teneãtur habere recurſum ad illum, qui manutenentiã cõceſſit, ſed perinde habeatur dicta manutenẽtia, ac ſi conceſſa nõ fuiſſet. Etſi pars obtinens corã Iudice Eccleſiaſtico, voluerit habere recurſum ad Regiam Audientiam, debent Iudices Regiæ Audiẽtiæ ad ſolam inſpectionem ſententiæ, ſeu prouiſionis factæ per ordinarium litteras reuocationis concedere, Cancer. var. reſol. d. c. 14. n. 8. & 10. par. 3. quem ſequitur Fontanel. de pact.
29 nupt. clauſ. 7. gl. 3. par. 10. n. 48. & poſter. † in Regno autẽ Franciæ, ſi quis dubitet ſe turbari in poſſeſſione ſua, impetrat à Rege, vel Seneſcalco manutentiam, & Rex mandat, quod vocatis vocandis in poſſeſſione, in qua repertus fuerit, manuteneatur, & in ſignum manutenentiæ arma Regis affiguntur, & hoc practicatur in Regno Franciæ in prophanis, & beneficialibus ex antiqua conſuetudine Regni approbata per Martinum Papam, Guid. Pap. deciſ. 452. n. 7. & 8. ſic in Regno Loſitaniæ, quamuis cauſa ſit inter Clericos ſuper beneficio Eccleſiaſtico, poteſt, & ſolet Rex in huiuſmodi ſummariſſimo ſuper vi inferenda, vel illata in poſſeſſione tuitiuas litteras concedere, Teſte Valaſ. dec. Reg. Luſit. 79. n. 2. & 1. [Verum ſi antea Papa manus appoſuiſſet, vel cauſam ad ſe auocaſſet, non poſſet alius Iudex, ſeu Conſiliũ Regium adiri, Lanc. de attent. par. 1. declar. 4. n. 36. vbi quod multo minus Iudices adiri poſſent vltra manutentionem aliquid aliud facere, niſi cum vitio attentatorum.]
30 Secundo principaliter ille eſt Iudex † competens manutentionis, in cuius territorio turbatio eſt res, cuius poſſeſſione quis turbatur, ſeu turbari, vel ille in cuius territorio contingit, ſeu fieri dubitatur, L. Vnica C. vbi de poſſ. agi. opor. gl. in l. ſi Coloni. Cod. de agricol. & Cenſ. lib. 11. in Ver. ſuccurri. cap. ſanè, & c. fin. vbi gl. in Ver. contra poſſeſſorem. de for. compet. Menoch. de retin. remed. 3. num. 316.
Tertio introducta, & pendẽte cauſa appellationis
31 in negocio principali coram Iudice ad quem, † poteſt poſſeſſor pro continuatione ſuæ poſſeſſionis tedire ad iudicem à quo, Gabr. de acquir. poſſeſſ. concl. 6. n. 11. Qui poteſt prohibere, ne interim in ſua poſſeſſione turbetur, Veſtr. in prax. lib. 8. c. 6. n. 4. & ibi Granat. n. 35. Vbi, quod per prædicta non diceretur attẽtare, [Lanc. de attent. par. 2. de attent. appel. pend. c. 12. limit. 4. n. 3. & c. 10. de attent. poſt inhibit. in præfat. nu. 43. vbi quod Iudex, à quo appellatione pẽdente poteſt inhibendo prouidere, ne quis in ſua poſſeſſione
turbetur. Appellatio † enim, & litis pendẽtia in petitorio non ſuſpendit Iuriſdictionẽ in poſſeſſorio, nec 32
è conuerſo, Lanc. d. attent. par. 1. de attent. appel. pend. c.
12. limit. 2. n. 18. & 19. † Quinimo pro cõſeruatione, 33
& manutentione in poſſeſſione lite pendente ſuper negocio principali corã aliquo iudice, licet quoque ad alium Iudicem accedere, ac etiam emanata inhibitione, Gratian. dec. 132. n. 18. abſque vitio attẽtatorum, Grat. d. n. 18 Rot. penes Zach. de oblig. Cam. deciſ. 43. in princip. num. 6. Lancell. de attent. par. 2. cap. 4. li-
mit. 1. num. 39. † Maximè vbi quis etiam poteſt pro- 34
pria auctoritate propriam poſſeſſionem defendere, & continuare, Grat. d. deciſ. 132. num. 18. [quo caſu petens manutentionem non dicitur attentare, Rot. diuerſ. deciſ. 785. num. 2. in fin. & num. 3. par. 1.]
Et ratio eſt, quia † hæc noſtra manutentio non di- 35
citur lis, ſed eſt quoddam, remedium extraordinariũ, & quoddam præparatorium, ſeu quædam ordinatio conſeruationis in eodem Statu; lite, & cauſa pendẽte ſuper proprietate, vel poſſeſſione, ne, huiuſmodi lite pendente, vel partes veniant ad arma ſe inuicem turbando, vel, qui eſt in poſſeſſione, in illa moleſtetur. Et ſic conſideratur, vt quid diuerſum à lite principaliter mota, vel mouenda, Barz. dec. 71. nu. 39. &
40. Et hinc eſt, quod † lis mota, ſeu decretum factum 36
ſuper hoc ſummariſſimo poſſeſſorio non inducit vitium litigioſi, Lanc. de attent. par. 1. c. 3. n. 143. Rot. recent. dec. 618. nu. 4. par. 1. [nec illius ſententia facit numerum ad effectum conformium ſuper negocio principali, Rot. recent. dec. 102. num. 7. par. 5.] Hincque
etiam † ſi adſit Statutum, vt pro litibus mouendis 37
adeatur talis Iudex, non intelligitur in eo compræhenſum hoc noſtrum remedium. Barz. d. dec. 71. nu.
39. Prout † non compræhenditur ſub ſtatuto loquen- 38
te de cauſis vertentibus, Barz. d. deciſ. 71. num. 40.
Secus † tamen eſſet, vbi penderet appellatio ab 39
ipſo mandato de manutenendo, vel Commiſſio cauſæ appellationis expreſsè contineret facultatẽ procedendi in petitorio, & poſſeſſorio, vel alias cauſa penderet ſuper continuatione poſſeſſionis, & poſſeſſorio, vt ſi penderet controuerſia, an ille, qui poſſidet ex perſona colonorum, poſſit expelli, nec nè; vel ſuper inualiditate præcepti facti laboratoribus, ac colonis de diſcedendo, quia in huiuſmodi caſibus non poteſt talis poſſeſſor adire alium iudicẽ pro manutentione, continuatione, ſeu executione mandati de manutenendo abſq; vitio attentatorum, Grat. dec. 131. n. 4. 18. & ſeqq. Rot. diuerſ. dec. 155. in fin. par. 4. Caual. deciſ. 615. Rot. poſt addit. Cenc. ad ſuum tract. deciſ. Cenſib. deciſ. 113. ſub n. 2. ſeu dec. 446. de nouiſſ. impreſſ. Taurinenſ. & in his terminis procedunt, ut fallet tradita per Lanc. de attent. par. 1. c. 12. ampl. 7.] & quamuis excuſaretur ab attentatis non excuſaretur à quodam contemptu Iudicis cauſæ, ob quem cogi deberet ad renunciandũ mandato ab alio Iudice obtento, vt in caſu manutentionis obtentæ ab A. C. in cauſa tũc in Rota pendente tenuit Rot. in Camerinen. Canonicatus 17. Maij 1564. coram Papa Clemente relata per Lanc. de attent par. 3. c. 19. n. 38. & 39. vbi, quod ibi Domini voluerunt, vt videretur de mandato de manutenendo, retenta tamen poſſeſſione illius vigore capta, & quoad expenſas per hoc factas differretur cognitio in aliud tẽpus. Prout nec Iudex appellationis vnius cauſæ, & rei, ſeu negocij poſſet manutentionem cõcedere quoad alia, quæ penderẽnt coram alio Iudice
ſine

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

ſine vitio attentatæ iuriſdictionis alterius, *Rot. in Spoletana Pradij coram R.P.D.Pirouano, poſt tract. dec. 663.n.9. & 12.* quemadmodum vbi commiſſa eſſet in Rota appellatio à mādato executiuo ab A.C. relaxato pro terminis penſionis, ſeu alia anoua præſtatione etiam cum clauſula, ſine præiudicio legitimæ executionis, non poſſet ſuper eiſdem terminis rediri ad A.C. pro mandato de manutenendo, ſed adeunda eſſet Rota, *vt eadem firmauit in Romana, ſeu Carthaginen. pecuniaria coram eodem R.P.D.Pirouano poſt tract. deciſ.666.num.3.6.& 7.& per tot.*]

40 Secus † quoque eſſet ſtante inhibitione Rotali cū Iudex de partibus, & inferior ob reuerentiam tanti Tribunalis non poſſit cognoſcere de illius viribus, & hoc multo minus in Curia, quam in alijs partibus propter facilem aditum ad ipſam Rotā, vel ad Principem, ſeu illius ſignaturam pro inhibitionis moderatione, & declaratione, & ne aperiatur via contemnendi, & negligendi tales inhibitiones, *Rot. coram Cardinali Sacrato in Bobienſ. Parochialis, in Romana attentatorum & in Sabinenſ. Confinium, ſeu Attentatorum, & coram Cardinali Lancellotto in Romana Saluiani Interdicti, de quibus penes Marcheſ. de comm. par. 2.fol.963.n.5.fol.1248.nu.4.& par.2.fol.33.num.2.fol. 594.n 9.& par.3.fol.175.n.1.Rot.diuerſ.deciſ.785.n.2. par.1.& poſt Pacific. de Salu.deciſ.72.n.4.& poſt 2.vol. conſ.Farin.deciſ.55.n.2.deciſ.130.n.3.& 8.Rot.recent. deciſ.74.n.3.dec. 174.n.5.dec.513.n.9.& 10.par.1.& deciſ.139.n.4.deciſ.670.n.2.& ſeqq.par.2.Cocc. deciſ. 315.n.2.quæ eſt etiam apud Marcheſ. de comm. par.2. fol.34.n.2.Beltram.ad deciſ.203. Greg. XV.n.7.Farin. in 2.par.fragm.in Ver.Inhibition. 318.vbi num.321.& ſeqq. das tres limitationes, [Marc.Andr.deciſ.34.n.1. &* 2.vbi, quod eſt attentatum, & reuocandum mandatum de manutenendo conceſſum ab Ordinario in partibus poſt commiſſam cauſam in Rota, & inhibitionem illi præſentatā, *Rot. in Britonorien. ſeu Nullius Iuriſpatronatus coram Orano, poſt tract. deciſ.394.n. 4.in Romana Pecuniaria coram Cardinali Lancellotto, poſt tract. deciſ.433.n.10.& 11.Duran.deciſ.104.n.2.*]

41 Et in Caſu, † in quo licet etiam alium Iudicem adire, ſi aditus excedat, omnia eſſe dicuntur attentata, *Grat.d.deciſ.132.n.20.Lancell.de attent.par.2.cap. 4.limit.1.num.40.*

SVMMARIA.

1 *Suſpendi poteſt petitorium, vt prius de manutentione cognoſcatur.*

2 *Suſpendere expedit tàm petitorium, quàm poſſeſſorium ordinarium ad probationes, & proceſſum in illis retardandum, & manutentionem terminandam.*

[*Suſpendi poteſt tàm petitorium, quàm poſſeſſorium ordinarium ad effectum manutentionis.*]

3 *Suſpenſionis loco eſt oppoſitio exceptionis ordinis, quod prius de manutentione cognoſcatur.*

4 *Manutentione ſummariſſima propoſita ſuſpenſum dicitur omne aliud iudicium.*

5 *Articulus ſuper meritis propoſitis poteſt opponi, vt prius prouideatur ſuper manutentione.*

6 *Suſpenſio ab vna parte facta ſuffragatur etiam pro alia.*

7 *Suſpenſionis formula.*

8 *Suſpenſionem in quolibet actu reiterare vtile eſt.*

9 *Proteſtatio in iudicialibus ſemper repeti debet in ſubſequentibus comparitionibus, ne alias ab ea receſſum cenſeatur.*

10 *Proteſtatio.* Generalia contra iura, *non tollit, ſed præſeruat præcedentē proteſtationē non repetitam.*

11 *Suſpenſioni petitorij, & poſſeſſorij ordinarij an dicatur renunciatum per actus contrarios.*

12 *Suſpenſionis petitorij, & poſſeſſorij ordinarij proteſtatio, & repetitio ſuffragatur non ſolum ſi ſit expreſſa, ſed etiam ſi tacita, ex qua tamē animus colligatur.*

13 *Suſpenſio petitorij, & poſſeſſorij ordinarij tunc tantū requiritur, vbi, qui petijt manutentionem, ingrediendo, ſeu proſequendo petitorium, vel poſſeſſorium ordinarium non vult ſibi præiudicare in manutentione, vel vbi procedere tentat aduerſarius.*

14 *Suſpenſio petitorij cum clauſulis præſeruatiuis non præiudicat manutentioni antea etiam tacita intentata.*

15 *Ordo iuris eſt, vt vna ex partibus volente prius cognoſcatur poſſeſſorium, quam dominium.*

16 *Præſertim poſſeſſorium retinendæ.*

17 *Eoque magis poſſeſſorium ſummariſſima manutenenis, & num.66.*

[*Ordo cognoſcendi prius ſuper poſſeſſione peruerti non debet ſine cauſa.*]

18 *Poſſeſſorium ſummariſſimum manutentionis eſt magis priuilegiatum, quam ſint alia poſſeſſoria.*

19 *Cōtrouerſia manutētionis exitus declarat, quis actor, & quis reus eſſe debeat in negocio principali.*

20 *Ordo cognoſcendi prius ſuper manutentione quam negocio principali peruerti non debet, ne poſſeſſor priuetur commodo poſſeſſionis, & grauetur onere probandi, à quo per poſſeſſionem releuatur.*

[*Dubium ſuper manutentione denegari non poteſt.*]

[*Manutentio terminari debet, antequam tractentur merita cauſæ.*]

21 *Iudex habet per ſuſpenſionem, ſeu exceptionem ordinis ligatas manus circa proceſſum in negocio principali ante expeditionem manutentionis.*

22 [*Iudex manutentione intentata, ſeu negocio principali ſuſpenſo habet ligatas manus quoad concernentia remedia ordinaria, & eorum neceſſaria.*]

23 *Et procedendo procedit ſine iuriſdictione, & nulliter.*

[*Et procedendo diceretur procedere vti priuatus.*]

[*Nec poſſet immutare iuris ordinem, nec intricando efficere poſſeſſorium de mero mixtum.*]

24 *Appellandum eſt à peruerſione ordinis oppoſiti, vbi Iudex cognoſcit, & admittit exceptiones petitorij.*

25 *Sententia lata in negocio principali ante expeditā manutentionē iuxta partis oppoſitionem eſt nulla.*

26 *Ampl. fortius ſtante commiſſione de procedendo in ſolo poſſeſſorio.*

27 *Secus ſi fuiſſet conſenſum probationibus in negocio principali.*

28 *Secus non facta ſuſpenſione, ſeu oppoſitione ordinis.*

29 *Vel non facta verbis claris, & expreſſis.*

30 *Vel facta de petitorio tantum, & ſententia in poſſeſſorio ordinario.*

31 *Sententia lata in petitorio nulla eſt abſque ſuſpenſione & oppoſitione ordinis, vbi adeſt commiſſio procedendi in ſolo poſſeſſorio.*

32 *Sententia lata in negocio principali valida eſt non obſtante ſuſpenſione facta in alio iudicio, & inter diuerſas perſonas.*

33 *Vel ſi ex tacito cōſenſu receſſū fuiſſet à ſuſpenſione.*

34 *Vel ſi fuiſſet iam ſatisfactum prætenſionibus in manutentione, puta quia eſſet iam decreta, vel pars illi conſenſiſſet.*

[*Manutentio facilius datur àduerſario acquieſcente.*]

[*Conſenſiſſe quomodo quis dicatur alterius manutentioni.*]

[*Conſenſus præſtitus ab aliquibus an præiudicet alijs.*]

35 *Mandatum de manutenendo iam obtentum non ſuſpendit proceſſum in negocio principali.*

36 *Limit. in mandato de manutenendo pro purgatione attentatorum, in quo requiritur totalis purgatio.*

37 *Mandatū de manutenendo iam decretū non ſuſpendit negociū principale, etiam quod pars obtinuerit repoſitionem, vbi non fuit à repoſitione appellatum.*

38 *Sententia in petitorio valida eſt non obſtante ſuſpenſione*

ſione,vel oppoſitione ordinis, vbi per reſcriptum ſibi ſuis conſuluit.

39 *Attentatorum cauſa, & petitorium, & poſſeſſorium ſuſpendit.*

[*Attentatorum cauſa commiſſa cum clauſula ſine præiudicio legitima executionis mandati de manutenendo, poſtquam aduerſarius mandatum obtinuerat ex poſſeſſione adepta lite pendente, procedi poteſt ſuper vtroque.*]

40 *Lim. in attentatis à poſſeſſione pendentibus.*

41 *Cumulatio petitorij, & poſſeſſorij inuita parte non admittitur.*

42 *Ampl. eo minus in ſummariſſimo manutentionis.*

43 *Ampl. nec ad fauorem habentium priuilegia ſuper cognitione ſuarum cauſarum.*

44 *Extende etiam in priuilegiis cum clauſulis* Manu Regia,& ſola facti veritate inſpecta.

45 *Clauſula,* Manu Regia,& ſola facti veritate inſpecta, *non impedit manutentionem lite pendente, & num. 47.*

46 *Tollit exceptionem reſpectu ordinis iudiciarij, non reſpectu intereſſe partis.*

[*Princeps non ſolet vnquam tollere ius parti quæſitum.*]

[*. . . non poteſt poſſeſſorem ſua poſſeſſione priuare.*]

48 *Papa poteſt ex ordinaria poteſtate tollere ius poſſeſſionis, & decernere, vel reſcribere, vt de ſolo petitorio, vel de petitorio, & poſſeſſorio ſimul cognoſcatur.*

49 *Papa ſolutus eſt ſolemnitatibus iuris poſitiui, & quadrata æquat rotundis.*

50 *Papa nunquam reſcribit, vt de ſolo petitorio, ſeu de petitorio, & poſſeſſorio ſimul cognoſcatur in retinentibus poſſeſſionem, ſed in iam à poſſeſſione expulſis, & eiectis, & tunc cum cauſa.*

51 *Papa ſi intruſos ab occupatione quandoque eijciat, id facit citata parte, & termino ad faciendas defenſiones præfixo.*

52 *Commiſſa cauſa cum reſcripto procedendi in poſſeſſorio, & petitorio, ſimul eſt nihilominus prius ſuper poſſeſſorio pronunciandum, ſi de eo prius clarè conſtet.*

53 *Ampl. etiam ſi in reſcripto legantur verba,* Suſpenſione non obſtante.

[*Manutentio terminari debet cum petitorio vnica ſententia, vbi conſtat de tali Principis mente.*]

54 *Ampl. eo fortius, ſi* adſit *clauſula* Arbitrio.

[*Arbitrium non interponitur in manutentione, quando poſſeſſio eſt clara.*]

55 *Ampl. etiam ſtante reſcripto procedendi in petitorio tantum arbitrio Iudicis.*

56 *Ampl. etiam in commiſſione cum clauſula,* Parito breui arbitrio.

57 *Secus deficiente verbo,* Arbitrio.

58 *Ampl. etiam in commiſſione cum clauſula,* Sine retardatione ſolutionis penſionis, *ſiue adſit verbum,* Arbitrio, *ſiue non, conſtito tamen de quaſi poſſeſſione exigendi.*

[*Clauſula,* Sine retardatione ſolutionis penſionis *reſpicit, poſſeſſorium retinendæ.*]

[*Datur à ſignatura, quando conſtat de poſſeſſione.*]

[*Suſpendit iuriſdictionem, debetque ante omnia adimpleri, etiam ſi non conſtet de quaſi poſſeſſione exigendi, & eo magis ſi conſtet.*]

[*Intelligitur in præiudicium titularis, vt non audiatur ſuper nullitate, nonum præiudicium penſionarij, ne poſſit agere pro ſolutione, & manutentione aliàs inducta ad illius fauorem retorqueretur in odium.*]

59 *Ampl. etiam in commiſſione cum clauſula,* Appoſito ſequeſtro arbitrio.

60 *Clauſula,* Arbitrio, *intelligitur prout de iure, vt ſcilicet arbitrium regulandum ſit à iure.*

61 *Decl. procedere quoad merita cauſa, ſecus quoad ſolemnitates iudicij.*

[*Clauſula,* Arbitrio, *dat facultatem amplectendi ſubſtantiam reiecta ſolemnitate, vel figura.*]

62 *Clauſula,* Arbitrio, *tunc præcipuè prout de iure intelligitur, vbi reſcriptum emanauit à Signatura iuſtitiæ.*

63 *Signatura iuſtitiæ non facit reſcripta gratioſa, ſeu aberrantia ab ordine iuris.*

[*Arbitrium intelligitur de iuſto, & regulato.*]

[*Sperandum eſt à Iudice, quādo de iure fieri oportet.*]

64 *Arbitrium Iudici ſimpliciter cōceſſum non debet ius partis auferre, vel lædere nec poſſeſſori præiudicare.*

65 *Nec facultatem id faciendi tribuit.*

[*Clauſula,* Arbitrio, *non dat facultatem recedendi à diſpoſitione, & regulis iuris communis.*]

66 *Clauſula,* Arbitrio, *dat facultatem relaxandi, & mitigandi aliquid de rigore iuris.*

[*Cenſetur concedere aliquid plus quam iuris ſit.*]

[*Dat facultatem aliqualiter diſcedendi à iuris regulis, ſed non in totum iuris rigorem tollendi.*]

[*Et eligendi mediam viam vtroque extremo relicto.*]

67 *Immo multum minuit iuris rigorem, ſeu illum penitus relaxat.*

68 *Prout ſubiecta materia patitur.*

69 *Atque æquitas ſuadet.*

[*Arbitrium ſemper intrat in temperando iuris rigore, æquitate concurrente, & fortius ſi etiam iuſtitia.*]

70 *Aliàs ſine dicta clauſula non poteſt iuris rigore omiſſo æquitatem ſequi.*

71 *Arbitrium, vt intret ad relaxandum iuris rigorem ſufficiunt puræ, & informes iuris probationes.*

72 *Clauſula,* Arbitrio, *operatur, vt relicto vtroque extremo rigoroſo ſeruetur.*

73 *Et, vt omiſſo rigore iuris ciuilis, ſeruetur æquitas iuriſgentium.*

[*Clauſula,* Arbitrio, *operatur, vt Iudex poſſit ſupplere, quatenus ex aliquo deficiat iuris rigor.*]

[*Appoſita circa ſolutionem penſionis præbet facultatem examinandi illius nullitatem ad effectum retardandæ ſolutionis; ſecus conſtito de quaſi poſſeſſione exigendi, cum tunc ſit danda manutentio.*]

[*Arbitrium non debet priuare quaſi poſſeſſione exigendi durante lite ſuper reductione penſionis.*]

74 *Arbitrium iuris rigorem eo magis relaxat, vbi datum eſt circa ea, quæ ſunt à iure determinata.*

[*Poſſeſſorium prius cognoſci, quam petitorium eſt à iure determinatum.*]

75 *Et ſi ſit in reſcripto Iudici aliàs iuriſdictionem habenti.*

[*Signatura Gratiæ non adſtringitur ita ſtrictè inhærere iuris diſpoſitione, quin æquitatem ſequi poſſit.*]

76 *Clauſula,* Arbitrio, *dat facultatem recedendi à iuris rigore, ſubſiſtente rationali cauſa.*

[*Clauſula,* Arbitrio, *non dat facultatem, vt lædatur ius alterius.*]

[*Arbitrium in concedenda, vel neganda cumulatione regulatur à paruo, vel magno præiudicio poſſeſſoris.*]

77 *Arbitrio locus non eſt, ſi nulla illud ſuadent.*

78 *Poſſeſſor nec de iure, nec de æquitate priuari debet iure ſuo lite pendente.*

[*Cauſa iuſta non dicitur, vbi adeſt calumniæ ſuſpicio.*]

79 *Cumulatio petitorij, & poſſeſſorij ex clauſula,* Arbitrio, *admittitur, ſi hinc inde ſint difficultates.*

80 *Vel ſi poſſeſſio ſit turbida.*

81 *Eoque magis ſi reſcriptum ſic fuerit vtriuſque partis conſenſu.*

82 *Sequeſtranda eſt poſſeſſio turbida, & de iure, & de ſtilo Rotæ.*

83 *Clauſula,* Arbitrio, *dat facultatem procedendi in petitorio, ſeu in eo, & poſſeſſorio ſimul, vbi cōſtat de*

notorio non iure poſſeſſoris in petitorio.

[*Clauſula,* Arbitrio, *operatur, vt poſſit cumulari petitorium cum poſſeſſorio, vbi conſtat de nullitate poſſeſſionis; vbi exemplum.*]

[*Iraiud cum dilationis in declarando poſſeſſionem magnum dici non poteſt in poſſeſſore, qui probare tenetur.*]

[*Arbitrium denegatur quo ad retardandam manutentionem, vbi aliàs poſſeſſor grauaretur onere probandi.*]

[*Probandi onus non eſt leue.*]

84 *Vel ſi ab vno intentatum fuerit petitorium, & ab alio poſſeſſorium retinendæ.*

[*Poſſeſſor, vt manuteneatur, non eſt de iure, vbi pars, quæ intentauit petitorium, non contendit ſe poſſidere.*]

[*Poſſeſſorium retinendæ non ſuſpendit petitorium intentatum à parte, ſed cum eo concurrit, nec tunc intrat obiectum contrarietatis.*]

[*Secus ſi ab eodem vtrumque iudicium intentetur in incorporalibus, quidquid aliud ſit incorporalibus.*]

86 *Arbitrium habens procedendi in petitorio tantum, poteſt in ſolo petitorio procedere ſi poſſeſſionem ponat ſub ſequeſtro, & pars volens in petitorio procedere aſſumat partes actoris.*

87 *Maximè ſi nondum conſtet de poſſeſſione, & agatur inter Communitates.*

88 *Communitatibus maximè expedit, vt earum litibus quanto citius finis imponatur.*

89 *Suſpenſio noua negocij principalis, poſtquam fuit primæ renunciatum, an admittatur.*

Observatio VII.

An, & quomodo ſuſpendatur petitorium, ſeu poſſeſſorium ordinarium in hoc ſummariiſſimo, & an detur illius cumulatio ſaltem ex Reſcripto Principis, & de clauſula Arbitrio.

AD effectum verò, vt prius cognoſcatur,
1 & terminetur manutentio, † poteſt petitorium
ſuſpendi, *Tuſc. in Ver. manutentio, concl. 79. n. 9 Rot. diuerſ. dec. 99. n. 2.*
par. 1. deciſ. 41. in fin deciſ. 64. in fin. par. 2. Mantic.
deciſ. 328. ſub n. 4. Rot. apud Cenſ. de cenſib. deciſ. 231.
2 *n. 3. Caual. dec. 518. n. 5.* † quinimmo ad effugiendum
probationes, & proceſſum in petitorio, vel poſſeſſorio
plenario, optima eſt practica ſuſpendendi tam
petitorium, quàm poſſeſſorium ordinarium. *Boccat.*
de interd. vti poſſid. c. 5. ſub n. 2. & cap. 9. n. 2. in fin. &
n. 8. Gionag. conſ. 8. n. 73. lib. 1. Ricc. in collect. dec. coll.
1909. verſ. circa ſuſpenſionem. & coll. 2850. ſub verſ.
Ego autem. Intrigiol. dec. 22. n. 7. & 9. Barz. dec. 46. ſub
n. 1. & dec. 47. in princ. & n. 6. in fin. [*Add. in deciſ.*
Bonon. 138. verſ. circa ſuſpenſionem, prout vtrumque
3 ſuſpendi poteſt, *Rot. Bonon. dict. dec. 138. n. 8.*] † Vel
debet opponi exceptio ordinis, ideſt, quod prius cognoſcatur
de ſummariiſſimo poſſeſſorio manutentionis,
Boccat. loc. cit. Grat. conſ. 10. n. 25. Rot. diuer. d.
dec. 99. ſub n. 1. par. 1. [*Neuizan. conſ. 80. nu. 8. in fin.*]
4 nã, † hoc ſummariiſſimo propoſito, ex ſui natura
intelligitur ſuſpenſum omne aliud Iudiciũ, etiam
quod non ſuſpendatur, *Gionagn. conſ. 11. n. 42. lib. 1.*
5 Ita vt, † altera pars offerat articulos ſuper meritis
cauſæ principalis, & inſtet deſuper examinari teſtes,
poſſit pars petere, vt prius prouideatur ſuper
manutentione, *Couar. var. reſolut. cap. 14. num. 44.*
6 *ver. ſuper iſta.* † Et ſuſpenſio facta ab vna parte ad
aliam quoque extẽdi ſolet, & ab vtraque parte facta
cenſetur, *Veſtr. in pract. cap. vlt. ſub n. 2. ver. admoneo.*
Pacif. de Sal. inſp. 1. c. 4. n. 12. [*Rot. Bojo. dec. 238. n. 10.*]
Forma † autem ſuſpenſionis erit huiſmodi, quod 7
ſcilicet Compareat principalis citra, &c. vel illius
procurator, qui declaret, quod intendit in hoc Iudicio
agere ſolo poſſeſſorio ſummariiſſimo, & ſi in eo
aliquid factum fuerit, ſeu fiet, quod petitorium, ſeu
poſſeſſoriũ ordinarium concernat, id ſolum factum
fuiſſe, ſeu facturum fore ad effectum coadiuuandi, &
colorandi ipſum Iudicium poſſeſſorium ſummariiſſimum,
quod petitorium, ſeu poſſeſſorium ordinariũ
ex nunc ſuſpendit, & pro ſuſpenſo habuit, & habet,
proteſtatio etiam, quod per quemcũque actum
faciendum in hac cauſa non intendit ab huiuſmodi
ſuſpenſione recedere, niſi de hoc expreſſam fecerit
mentionem, de quo expreſsè proteſtatus fuit, & proteſtatur
non ſolum præmiſſo, ſed & omni alio meliori,
&c. *ad tradita per Formul. Ter. Rot. in tit. de*
ſuſpen. petit. fol. mihi 47. à tergo in Formu. Aduocat. de
art. cap. 89. fol. mihi 151. in fin. & per Saluſt. Tib. in
pract. A. C. lib. 2. cap. 1. num. 6.
Eſtq; † etiã vtile repetere, & ſæpius reiterare, & 8
ſi poſſibile ſit in quolibet actu huiuſmodi ſuſpẽſionem,
ſeu proteſtationem, ne alias quis poſſit videri
ſibi præiudicaſſe faciendo forſan probationes ſuper
alijs remedijs, & renunciaſſe poſſeſſorio ſummariiſſimo,
Ricc. d. coll. 1909. præſertim ver. circa ſuſpenſionem.
Veſtr. in pract. lib. 4. c. vlt. ſub. n. 2. Ver. admoneo.
Gionagn. conſ. 8. n. 32. & n. 177. lib. 1. [*Add. ad dec. Bonon.*
138. ver. circa ſuſpenſionem.] Cum † in iudiciali- 9
bus proteſtatio ſemper repeti debeat in ſubſequentibus
cõparitionibus, & proteſtationibus, ac quolibet
actu, alias cenſeatur à priori proteſtatione receſſum,
Saluſt. Tibe. in pract. A. C. lib. 2. cap. 25. nu. 52.
c. 27. n. 2. & 3. Mandoſ. de Inhibit. quæſt. 117. n. 3. Lancell.
de attent. par. 2. c. 6. nu. 37. Gratian. diſcept. forenſ.
c. 76. n. 20. Caputaq. dec. 403. n. 2. par. 2. Put. dec. 218.
n. 2. lib. 2. Rot. diuer. dec. 29. n. 12. dec. 31. nu. 6. dec.
76. n. 1. & 2. Rot. poſt primum vol. conſ. Farin. dec. 31.
n. 5. Seraph. dec. 502. n. 3. dec. 1069. n. 7. dec. 1161. n. 4.
Rot. recen. dec. 51. n. 1. dec. 55. n. 5. par. 2. Greg. XV. dec.
44. n. 7. & 8. Adnot. ad dec. eiuſdem Greg. 157. n. 22. &
ad dec. 270. ſub n. 5. Coc. dec. 28. n. 2. dec. 169. num. 11.
deciſ. 280. num. 5. Rot. in Romana Secretariatus coram
Cardinali Mellino, apud Marcheſ. de comm. par. 3. fol.
40. n. 4. & 5. Caualer. dec. 348. n. 5. & dec. 349. n. 6. dec.
483. n. 8. Rot. in Anconitana florum coram R. P. D. Pirouano,
poſt tract. dec. 312. n. 18. [*Rot. recent. dec. 522.*
n. 6. par. 3. & dec. 193. n. 5. dec. 456. num. 3. dec. 557. in
fin. par. 4. Thom. dec. 119. n. 23. Marc. Andr. dec. 9. n.
5. Buras. dec. 818. n. 3.] eoque magis ex cõtrarijs actibus
poſitiuis poſtea factis, ſeu paſſis, *Gionagn. d.*
conſ. 8. num. 97. lib. 1. Put. d. deciſ. 218. num. 3.
lib. 2. Seraph. deciſ. 3. num. 2. Rot. in dicta Romana 10
Secretariatus num. 4. † excepta tamen proteſtatione,
Generalia contra iura, Nam per huiuſmodi op- 11
poſitionem præſeruatur proteſtatio præcedens, *Rot.*
in d. Rom. Secretariatus n. 5. † licet a proteſtatione,
de quà ſupra non cenſeatur receſſum, nec per actus
contrarios, vt videtur haberi per *Couard. de nomen.*
poſſ. limit. 2. §. 9. n. 15. & 16. quod tamen videtur intelligendum,
ſi in proteſtatione adſit clauſula, quod
per quemcumque actum, qui in futurum fiet, non
intendit recedere, *ad Gionagn. conſ. 8. n. 100. lib. 1.*
Sicuti etiam † ſufficit proteſtatio, & illius repetitio
non ſolum expreſſa, ſed etiam tacita, ex qua animus
colligatur, *Gionagn. dict. conſ. 8. n. 94. lib. 1.* † & tunc 12
tantum requiritur vbi, qui petijt manutentionem
poſtea ingreditur, vel proſequitur petitorium, vel
poſſeſſorium ordinarium, & non vult ſibi præiudicare
in manutentione, vel vbi ſuper ipſo petitorio,

ſeu,

Digitized by Google

ſeu poſſeſſorio ordinario procedere tentat pars ad-
14 uerſa, *Giouagn. d. conſ. 8. n. 96. & ſeqq. lib. 1.* & † ſuſpen-
ſio petitorij cum clauſulis præſeruatiuis non præiu-
dicat manutentioni antea etiam, tacitè intentatæ,
*Rot. in Romana Domus de Nocchiellis coram Vbaldo,
poſt tract. deciſ. 317. num. 2.*
15 Facta † verò ſuſpenſione, ſeu exceptione ordinis
oppoſita, prius prouidendum eſt ſuper ipſa manu-
tentione, & manutenendus eſt poſſeſſor in ſua poſ-
ſeſſione, vel quaſi, *Boccat. de interd. vti poſſid. cap. 10.
num. 9. Rot. diuerſ. deciſ. 310. in fin.*
Cum ordo iuris ſit, vt altera ex partibus volente
prius cognoſcatur, & terminetur poſſeſſorium,
quam petitorium, ſeu proprietas, *l. ordinarij C. de rei
vendicat. l. incerti C. de interd. l. ſi Coloni. vbi gl. in Ver.
ſuccurri C. de agric. & Cenſit. lib. 11. §. retinendæ. Inſt.
de Interd. Vant. de nullit. ex defect. proceſſ. nu. 49. Me-
noch. conſ. 139. n. 3. & 791. n. 1. Grat. conſ. 10. n. 14. Gio-
uagn. conſ. 8. n. 174. Rot. poſt tract. Cenc. de Cenſib. deciſ.
336. n. 2. Rot. in recent. deciſ. 365. n. 9. par. 1. Cauallier. de-
ciſ. 185. n. 2. deciſ. 474. ſub num. 1. deciſ. 507. n. 1. Rot. in
Romana Hæreditatis coram Remboldo, poſt tract. deciſ.
384. n. 1. [& in Romana Cottinis coram Cardinali Sa-
crato, poſt tract. deciſ. 428. n. 2. in Peruſina ſpolij coram
Penia, poſt tract. deciſ. 436. n. 1. in Ceruien. penſionis co-
ram R. P. D. Veroſpio, poſt tract. deciſ. 540. n. 7. in Cre-
monen. beneficij coram Vbalde ſeniore, poſt tract. deciſ.
611. num. 1. Buratt. deciſ. 100. n. 1. & 6. deciſ. 686. n. 2.]
16 † Et maximè poſſeſſorium retinendæ, cum vterque
ex litigantibus contendat ſe poſſidere, *d. §. retinendæ.
Inſt. de interd. l. exitus ff. de acquir. poſſeſſ. Fachin. con-
trou. iur. lib. 8. cap. 7. Ver. non obſtat. Ant. Fab in ſuo Cod.*
17 *Fab. lib. 8. tit. 4. def. 1.* Et † multo fortiùs poſſeſſorium
hoc manutentionis ſummariſſimæ, *Ant. Fab. d. def.
1. Rot. diuerſ. deciſ. 549. n. 1. par. 1. Rot. coram Cardinali
Lancellotto in Montis Faliſci Capellania, & coram
Cardinali Seraphino in Romana Penſionis de quibus
apud Marcheſ. de comm. par. 1. fol. 471. n. 2. & fol. 513.
ſub n. 3. Rot. in recent. deciſ. 476. n. 1. part. 1. & deciſ.
698. n. 1. part. 2. Caual. d. deciſ. 185. n. 2. & d. deciſ. 474.
ſub n. 1. Rot. in Romana Bonorum de Carcanis coram
Remboldo, poſt tract. deciſ. 140. n. 2. in Eluenſ. Decima-
rum coram Remboldo, poſt tract. deciſ. 187. n. 1. [Marc.
Andr. deciſ. 75. in princip.* vbi; quod dubium ſuper
manutentione denegari non poteſt, *Nenizan. conſ.*
18 *80. n. 10.* [† Quod eſt magis priuilegiatum, quam ſint
19 alia poſſeſſoria, *Caual. d. deciſ. 185. ſub n. 2.* † Ad hoc
vt exitus controuerſiæ in huiuſmodi poſſeſſorio
declaret, quis debeat eſſe actor, & quis reus in peti-
torio, & negocio principali, *Caual. d. dec. 185. ſub n. 2.*
20 Qui † odio peruerti non debet in præiudicium
poſſeſſoris, ne ſuæ poſſeſſionis commodo priuetur,
*Rot. in Eluen. Decimarum coram Remboldo, poſt tract.
deciſ. 187. n. 1.* [ſine cauſa *Marc. Andr. deciſ. 75. num.
1.*] & grauetur onere probandi, à quo ſtante poſſeſ-
ſione releuatur, *vt diximus ſupra obſeru. 1. num. 8. &
ſeqq.* [& habetur *per Marc. Andr. deciſ. 75. num. 4.* ſed
eſt manutentio determinanda, antequam tractentur
merita cauſæ petitorij, vel ordinarij poſſeſſorij, *Rot.
recent. deciſ. 112. nu. 6. par. 4. Rot. Bon. deciſ. 138. num. 9.*
21 Et † antequam pronuncietur in manutentione
habet Iudex per ſuſpenſionem, ſeu exceptionem or-
dinis ligatas manus, ita vt in petitorio, ſeu ordinario
poſſeſſorio, & negocio principali, & alio remedio ex
aduerſo intentato ſe intromittere non poſſit, niſi
manutentione, & poſſeſſorio expedito, *Formular. ter-
min. Rot. in tit. de ſuſpenſ. petit. fol. 48. Giouagn. conſ. 8. n.
79. 84. & ſeqq. lib. 1. Ricc. in coll. deciſ. coll. 1850. ſub
Ver. ego autem.* [*Rot. Bonon. deciſ. 30. nu. 17. deciſ. 138.
n. 11.* vbi de concernentibus remedia ordinaria ſu-
22 ſpenſa, & eorum acceſſoria.] † Aliàs procedere ſine
Iuriſdictione, & nulliter *Giouagn. conſ. 8. nu. 113. lib.
1. Rot. diuer. dec. 35. num. 6. par. 2. & dec. 72. ante
num. 2. part. 4. Pacific. de Salu. inſp. 1. cap. 4. nu. 133.*
[*Rot. penes Cenc. de cenſib. dec. 55. num. 8. Rot. Bonon.
dec. 138. num. 11. Buratt. deciſ. 337. num. 10.* ac tam
quam perſona priuata, *d. dec. 138. num. 101.*] & eſſet
nullum examen factum ſuper petitorio, *Rot. dec. 35.
num. 6. par. 2. diuerſ.* [Nec pronunciando poſſet im-
mutare iuris ordinem, nec intricando efficere poſ-
ſeſſorium de mero mixtum, *Rot. Bonon. dict. dec. 138.
num. 114.*]
Et † à peruerſione iſtius ordinis; ſtante oppoſi- 23
tione partis, daretur appellatio, *Natt. conſ. 121. n. 4.
Contard. de moment. poſſ. limit. 18. per tot. quem ſequitur
Ruginell. de appel. §. 2. c. 3. in ver. ſubuerſio num. 895. &
facit dec. Capuaq. 60. n. 5. par. 1.* [*Duran. dec. 61. n. 2.*
vbi de decreto, quo fuerit pronũciatum, proceden- 24
dum eſſe ad vlteriora in cauſa nullitatis. *Neniz.
conſ. 8. num. 3. in fin.* [& appellandum eſſet *Giouagn.
conſ. 8. n. 93. & 178 lib. 1. Chriſtoph. Paz. de tenut. cap.
41. n. 68.* vbi tamen Iudex cognoſceret de excep-
tionibus petitorij, & eas admitteret, *Giouagn. d. conſ.
8. n. 101.* † Et ſi antea Iudex ferret ſententiam in pe- 25
titorio, vel poſſeſſorio ordinario, & negocio prin-
cipali, ſeu alio remedio per partem intentato, illa
eſſet nulla, *Pacific. dict. c. 4. n. 16. Gioua. d. conſ. 8. n. 79.
lib. 1. Capuaq. dec. 322. n. 1. par. 2. & dec. 151. par. 4.*
Vbi † multo magis; ſi adeſſet etiam commiſſio, vt 26
in ſolo poſſeſſorio procederetur, *Rot. penes Cenc. de
cenſib. dec. 245. n. 2. Mantic. dec. 328. ſub n. 4. Grauat.
ad pract. Veſtr. lib. 4. c. vlt. in fin.* Quidquid in con-
trarium videatur dicere. *Seraph. dec. 1433. n. 2.* qui
loquitur dubitatiuè, & doctrinæ, quas allegat, lo-
quuntur in poſſeſſorio ordinario, † & poſtquam fuit 27
conſenſum probationibus in petitorio.
Effugeretur † tamen nullitas ſententiæ latæ in pe- 28
titorio, ſeu negocio principali, ſi non fuiſſet facta
ſuſpenſio, ſeu oppoſitio ordinis, *Vant. de nullit. ex
deffect. proceſſ. n. 49.* † vel non fuiſſet facta verbis cla- 29
ris; & expreſſis, *Seraph d. dec. 1433. n. 1.* † vel fuiſſet 30
facta ſuſpenſio petitorij tantum, & proceſſum fuiſ-
ſet in ordinario poſſeſſorio, *Giouagn. conſ. 11. num. 41
lib. 1.* † Niſi adeſſet commiſſio, vt in ſolo poſſeſſo- 31
rio procederetur; Nam tunc induceretur nullitas
abſque alia ſuſpenſione, ſeu oppoſitione, *Capuaq. d.
dec. 143. par. 3.*
Saluaretur † etiam ſententia lata in negocio prin- 32
cipali à defectu nullitatis, ſi ſuſpenſio fuiſſet facta in
alio Iudicio, & inter diuerſas perſonas, *Rot. diuer.
dec. 72. n. 2. par. 4.* † ſi ex tacito conſenſu receſſum 33
eſſet à ſuſpenſione, *Chriſtoph. Paz. de tenut. cap. 70. in
fin. Grat. conſ. 10. n. 22. & 23.* vbi ſi ex aliis actientis;
conſtet partes ſuper petitorio proceſſiſſe, Niſi fuiſ-
ſent factæ productiones ad colorandum titulum; &
declarandam poſſeſſionem, *Seraph. d. dec. 1433. in
princ. Rot. diuer. d. dec. 72. ſub n. 2.* [*Rot. Bonon. dec. 30.
Buratt. dec. 337. n. 14. vbi Add. litt. B.*] Vel ſi fuiſſet 34
iam ſatisfactum prætenſionibus in poſſeſſorio ſum-
mariſſimo, vt quia fuiſſet iam decretum mandatum
de manutenẽdo, *Seraph. d. dec. 1435. in prin.* Vel pars
illi conſenſiſſet, *Rot. recent. dec. 743. n. 3. par. 2.* [per
cuius acquieſcẽtiam ſemper facilius aduerſario da-
tur manutentio, *Rot. recent. dec. 106. in fin. par. 4.* vt
conſenſiſſe videretur, ſi petiiſſet canones exactos, &
exigendos lite pendente, in quorum quaſi poſſeſſio-
ne exigendi exiſteret; & manuteneri petiiſſet idem
aduerſarius, *Rot. in Romana exactionis Canonum co-
ram R. D. Coccino, poſt tract. dec. 485. n. 6.* quamuis
conſenſus præſtitus ab aliquibus non præiudicet
aliis, *Burat. dec. 887. num. 8.* niſi ſint ab aliis deputati,
vel ſint creditores tot numero, qui repræſentent
maiorem partem, *Burat. ibid.*]
Nam † mandati de manutenendo, poſtquam eſt 35
obtentum,

Digitized by Google

obtentum, non ſuſpendit quominus ad vlteriora
proceſſi poſſit in negocio principali, *Rot. coram Pe-*
nia in Panormitana Archidiaconatus apud Marcheſ.
de comm.par.2.fol.233.n.2.[*Buratt.deciſ.357.n.15.vbi*
*n.16.*quod ſi adhuc non fuerint reſtituti fructus, qui
veniunt reſtituendi in mandato de manutenendo,]
& ita intelligendus eſt *Chriſtoph.Paz.de tenut.cap.9.*
num.17. dum ait interdictum *Interim* non impedire
litis progreſſum, nec per illius impetrationem dici-
tur derogatum iuriſdictioni ordinariæ, *Natt. conſ.*
36 *121.n.8.* † Sed, ſi ſimus in mandato de manutenendo
dato pro purgatione attentatorum ab Aduerſario
Commiſſorum, illud tunc in odium attentantis ſuſ-
pendit, vſque quo fuerint totaliter purgata attenta-
ta, *Rot. in d. Panormitana Archidiaconatus coram Pe-*
37 *nia* † Immo diceretur ſatisfactum poſſeſſorio ſum-
mariſſimo. Ita vt poſſet abſque nullitate procedi, &
pronunciari in negocio principali, etiam quod à
decreto manutentionis poſtea pars repoſita eſſet, &
Aduerſarius non appellaſſet, *Seraph.d.deciſ.1433.in*
princip.

Vt quoque non eſſet nulla ſententia in petitorio,
38 † ſi per Reſcriptum Principis ſi quis conſuluiſſet,
Granat.ad pract.Veſtr.lib.4.cap.vlt.in fin.Caputaq.de-
ciſ.322.ſub n.1.par.1 [*Add.ad deciſ.Buratt.337.n.33.*]
39 Non tamen omittimus, quod † Attentatorum cauſa
tàm petitorium, quàm poſſeſſorium ſuſpenderet, il-
lique præferenda eſſet, *Caputaq. deciſ.52.n.2.par.3.*
Marcheſ.de comm.in rubr.de comm.ſup.attent.par.2.n.
52. Vnde *Rot. coram Cardinali Cauallerio deciſ. 223.*
reſoluit, dandum eſſe mandatum de manutenendo
purgatis prius attentatis. [Quod ſi is, qui lite pen-
dente poſſeſſionem accepiſſet, præueniſſet in obti-
nendo mandatum de manutenendo, & deinde eius
aduerſarius obtinuiſſet committi cauſam attentato-
rum cum clauſula ſine præiudicio legitimæ execu-
tionis mandati de manutenendo tunc poſſet proce-
di ſuper vtroque, *Lancell.de attent.par.3.de priuileg.*
40 *attent.n.232.cap.31.de pœn.attent.n.186.*] † Secus
tamen eſſet, ſi attentata penderent à poſſeſſione, nam
tunc cognoſceretur prius de poſſeſſione, quam de at-
tentatis, *Rot.recent.deciſ.561.ſub n.4.par.1. & tradit*
Lancell.quem videas, de attent.par.3.cap.24.queſt.19.
41 Amplius dicendum eſt, † quod parte opponente,
nec admittitur cumulatio petitorij, & poſſeſſorij ſi-
42 mul, *Caputaq.deciſ.143.par.3.n.1.* Et † multo minus
in ſummariſſimo manutentionis, *Rot.in recent.de-*
ciſ.698.n.2.par.2.poſt Menoch.de retin.remed.vlt.nu.
30.Maſcard.de probat.in Ver.Poſſeſſio.concl.1205.nu.
43 *3.* † nec etiam ad fauorem habentium priuilegia
ſuper cognitione ſuarum cauſarum, *Rot.apud Pacific.*
44 *de Salu.deciſ.141.n.15.* & † etiam, quod priuilegia
habeant clauſulam, *manu Regia, & ſola facti veritate*
45 *inſpecta*, † Nā huiuſmodi clauſula nō impedit manu-
tentionem lite pendente, *dict.deciſ.141.num.15.* &
46 & † tollit exceptionem reſpectu ordinis Iudiciarij,
non autem intereſſe partis, *Giouagn.conſ.11.n.31.lib.*
47 *1.* & † idem in Iudice huiuſmodi facultatem haben-
te, quia, & ipſe tenetur in primis poſſeſſorem ma-
nutenere, *Giouagn conſ.8.n.80.& 82.conſ.11.n.30.&*
31.lib.1. & idem quoque in Principe, *Giouagn.d.conſ.*
8.n.80.[cum nec ille vnquam inſtar tollere ius parti
quæſitum, *Mart.And.deciſ.75.n.4.*] Adeò vt nec
etiam Principis reſcripto poſſit poſſeſſor in poſſeſ-
ſione ſua deturbari inauditus, *Valaſc.conſult.191.n.*
6. [*Nouar. in comment.ad l.defenſionis facultas n.4.C.*
de iur.fiſc.lib.10.Seraph.de priuileg.iuram.priuil.132.
ſub n.48. vbi, quod nec Princeps poteſt poſſeſſorem
48 ſua poſſeſſione priuare.] Atque ideò, licet † Papa
poſſit ex poteſtate ordinaria tollere ius poſſeſſionis,
& decernere, ſeu reſcribere, vt de ſolo petitorio, vel
vel de petitorio, & poſſeſſorio ſimul cognoſcatur,
Rot. inter deciſ.impreſſ.poſt tract. Cenc. de cenſib. deciſ.
232.num.11.quæ eſt diuerſ.deciſ.99.n.6.par.1. & apud
Boccat.de cenſib.par.2.n.177.Facchin. controu. iur.lib.
8.cap.8.Cyriac.controu.forenſ.lib.1.controu.16.n.63. &
64.Ric.in coll.deciſ.coll. 2022. Rot. in Lucana Paratta-
rum coram Mançanedo, poſt tract.deciſ.102.n.3. Cum
† ſolemnitatibus Iuris poſitiui ſit ſolutus, & qua- 49
drata æquet rotundis, *Giouagn.conſ.8.n.80.lib.1. Rot.*
diuerſ.d.deciſ.99.n.6.par.1.& d.deciſ.232.n.11.apud
Cenc.& apud Boccat.loc.cit.n.177. † Tamen nunquam 50
id facit in retinentibus poſſeſſionem, ſed in iam à
poſſeſſione expulſis, & eiectis, & tunc cum cauſa, *Rot.*
penes Cenc.de cenſib.d.deciſ.232.n.11. & apud Boccat.
d.num.177.& inter diuerſ.d.deciſ.99.n.6.par.1. Tuſc.in
Ver.manutentio concluſ.79.n.6.Ricc.d.coll.2022. † & ſi 51
intruſos ab occupatione quandoque rejiciat, id facit
citata parte, & illi termino præfixo ad faciendum
ſuas defenſiones, *dict.deciſ.232.n.13.& d.deciſ.99.n.6.*

Quinimmo, † ſi Princeps committat, ſeu alias 52
concedatur facultas, vt procedatur in poſſeſſorio, &
petitorio ſimul, debet nihilominus cognoſci, & pro-
nunciari prius ſuper poſſeſſorio, ſi de eo prius clarè
conſtet, *Giouagn.conſ.8.n.83 conſ.10.n.67.& conſ.11.*
n.32.& 33.lib.1.Rot.diuerſ.deciſ.34.n.5.& ſeqq.par.2.
& coram Cardinali Lancellotto in Montis Faliſci Ca-
pellaniæ apud Marcheſ.de comm.par.1.fol.471.ſub nu.
2.Cauales.deciſ.183.n.3.deciſ.474.ſub n.5. Rot.in Ro-
mana Bonorum de Carcanis coram Rembaldo, poſt
tract.deciſ.140.n.3.& 4.in Romana Hæreditatis coram
eodem, poſt tract.deciſ.284.n.3.& 4.[*Marc. Andr. de-*
ciſ.75.n.3.Rot.in Alerien.beneficij coram Eminentiſſ.D.
Cardinali Pamphilio, poſt tract.deciſ.588.n.1.in Cre-
monen.beneficij coram Vbaldo ſeniore, poſt tract. deciſ.
611.nu.2.] Etiam † quod reſcriptum eſſet, vt Iudex 53
procederet ſuper vtroque ſuſpenſione non obſtante,
Veſtr.in pract.lib.4.cap.vlt.ſub n.2.verſ.omni tamen ca-
ſu.[Niſi conſtet de contraria mente Principis, quod
in effecto voluerit cauſam terminari ſimul, & ſemel
vnica ſententia, etiam circumſcripto ſummariſſimo
poſſeſſorio, *vt per Rot. in d. Alerien. Beneficij coram*
Eminentiſſ.D.Cardinali Pamphilio, poſt tract.deciſ.588.
num.2.]

Et † multo fortius, quando Reſcriptum eſſet 54
cum clauſula, *arbitrio*, nam nihilominus proceden-
dum eſſet prius in ſolo poſſeſſorio manutentionis,
& ſic non intraret arbitrium, *Melch.Lotter de re*
benef.tom.1.lib.1.quæſt.38.n.103.104.& 105. vbi de
penſione, *Rot.diuerſ.deciſ.348.num.4.par.1.& coram*
Cardinali Lancellotto in d. Motis Faliſci Capellaniæ.
apud.Marcheſ.d.fol.471.n.2. & coram Cardinali Se-
raphino in Romana Penſionis penes eundem Marcheſ.
d.par.1.fol.511.ſub n.3. Rot. in recent.deciſ.476.n.1.
& 6.par.1.& deciſ.698.ſub num.1.par.2.Barboſ. de
dict. & clauſ. in clauſ. 8. num. 2. & clauſ 53.num.8.
Rot.in Romana Bonorum de Carcanis coram Rembaldo,
poſt tract.deciſ.140.num.3. [*& in Cremonen. beneficij*
coram Vbaldo ſeniore, poſt tract.deciſ.611.num. 3. Bu-
ratt. deciſ. 100.n.6.vbi Add.n. 21. & 22. deciſ.522.
nu.1. vbi quod arbitrium non interponitur in ſum-
mariſſimo retinendæ, quando poſſeſſio eſt clara.]

Quod † haberet locum etiam, ſi clauſula conti- 55
neret, vt procederetur in petitorio tantum arbitrio
Iudicis, *Coccin.deciſ.278.num.3.*

Idemque † dicendum eſt de clauſula, *parito breui* 56
arbitrio, putà Rotæ, Nam nec iſta impediret manu-
tentionem, nec ex ea eſſet reuocanda poſſeſſio capta,
putà nomine Cameræ, nec eſſet illi circa ſuam poſ-
ſeſſionem præiudicandum, *Rot.diuerſ.deciſ.179.n.6.*
par.4.quæ eſt etiam apud Marcheſ.de comm.par.1.fol.
436.num.3. & faciunt allegata per Mart.d.clauſ.13.
num.8.par.1. licet ſecus ſtante clauſula, *Parito breui.*
† non addito verbo, *Arbitrio*, quia huiuſmodi clauſu- 57

la impedirent manutentionem, Mart.de clauſ.par.
58 1. clauſ. 87. in fin. Daretur etiam manutentio † ex commiſſione cum clauſula ſine retardatione ſolutionis penſionis, Arbitrio, Mart.d.clauſ.13.num.13. par.1.Rot.diuerſ.deciſ.348.n.4.par.1. & deciſ.72.ſub num.3.par.4. Et fortius, ſi non adeſſet verbum, Arbitrio, Iul.Viu.in praxi Iurispatron. par. 2.lib.13.cap.8. n.172. & ſeqq. Conſtito tamen de quaſi poſſeſſione exigendi, ſecus è conuerſo, Rot.in Ciuitatis Caſtelli penſionis 19. Ianuarij 1622.coram Buratto, [quæ eſt inter eius impreſſas deciſ.59.vbi Add.num.10. ſed ſtante commiſſione ſimpliciter cum dicta clauſula, Sine retardatione ſolutionis penſionis, quæ reſpicit peſſeſſorium retinendæ, Rot.in Cauen.Penſionis coram Cardinali Lancellotto, poſt tract. deciſ. 340.n.1. & datur a ſignatura, quando conſtat de poſſeſſione, Rot.in eadem Cauen.coram eodem,poſt tract.deciſ.341.n.11.quemadmodum ea ſuſpenderet iuriſdictionem, & deberet ante omnia adimpleri, etiamſi conſtaret de quaſi poſſeſſione exigendi, Rot.recent.deciſ.193.n.15. par.3.ita & multo magis procedendum eſſet ad manutentionem ſtante quaſi poſſeſſione, Rot.recent d. deciſ.193.n. 15.par.3. Nec ex huiuſmodi clauſula deſumi poteſt illatio, quod, ſi ſuſpendit iuriſdictionem ante ſolutionem penſionis, ergo non poſſet antea procedi ad manutentionem ad fauorem penſionarij, quia ſuſpenſio procedit, & intelligitur in præiudicium titularis ad hoc, vt nõ audiatur opponens de nullitate, non autem in præiudicium penſionarij, ne poſſit agere pro ſolutione, & manutentione alias dicta clauſula poſita ad fauorem penſionarij, ne Interim, perceptione ſuæ penſionis fraudetur, retorqueretur in ipſius præiudicium, quod non eſt admit-
59 tendum, Rot.recent.d.deciſ.193.nu.15.par.3. † Atque idem in clauſula, appoſito ſequeſtro, ſeu ſequeſtrata poſſeſſione arbitrio Rota, Nam non eſt locus arbitrio, ſi poſſeſſio ſit ſeruatis ſeruandis legitimè capta, Mart. d.clauſ.13.num.12. & 14.par.1.

60 Ratio autem eſt, quia † clauſula, arbitrio, intelligitur prout de iure, & ſic quod regulari debeat ſecundum Iuris diſpoſitionem, Gratian.diſcept.forenſ.cap. 462.n.32.Mart.de clauſ.d.par.1.clauſ.13.n.1. & 14. Caſ.de Graff.deciſ.8.n.2.de re iudic. Ricc.in coll.deciſ. coll.1064.par.4.Rot.diuerſ.deciſ.348.n.4.deciſ.349.n. 1.par.1.& deciſ.641.n.1.par.3.lib.3.& deciſ.72.ſub n. 3.par.4.& corã Scotto in Taraconen.Canonicatus,penes Marcheſ.de comm.par.1.fol.344.n.2. & coram Cardinali Lancellotto in dict. Montis Faliſci Capellaniæ ibidem fol.471.n.1. & coram Cardinali Seraphino in dicta Romana Penſionis ibidem fol.512.n.3. & coram Orano in Aſculana Penſionis ibidem fol.526.num.2.Rot. apud Zacch.ad Galleſ.de oblig.Camer.deciſ.115.n.1.& deciſ.119.n.1.Rot.in recent.deciſ.179.n.1.deciſ.235.n. 1.deciſ.365.n.1.deciſ.476.n.1.deciſ.547.num.1.deciſ. 648.num.6.par.1.387.num.1.deciſ. 434. num.1.deciſ. 450. num. 1. & deciſ. 607. num. 2. par. 2. Greg. XV. deciſ.189.n.3.& ibi Addent. num.8.deciſ.221. n.1.& deciſ. 465.n.1.Coccin.deciſ.293.n.3.deciſ. 31. n.1.deciſ.352.n.3.deciſ.373.nu.1.Caual.deciſ.11.nu.2. deciſ.22.nu.1.deciſ.53.in princip.deciſ.181.nu.1.deciſ. 185.n.1.deciſ.249.n.1.deciſ.379.n.1.deciſ.474.num. 1.deciſ.507.num.1.Rot.poſt tract.Iul.Viuian.de Iure patron.deciſ.94.nu.1.Rot. in Romana de Tornellis coram Remboldo,poſt tract.deciſ.136.num.1. in Romana Bonorum de Carcanis, coram eodem poſt tract. deciſ. 140. num.1.in Lunen. Sarzanen. Penſionis coram eodem, poſt tract. deciſ.142.num.1.in Cremonen.Penſionis coram bo.mem.Vbaldo,poſt tract deciſ.163.numero 1.Hiſpalen. Decimarum coram R.P.D. Pirouano, poſt tract.deciſ.211.numero 1.in Parmen.ſeu Lunen.Sarzanen. Separationis Thori coram R. P. D. Ghiſlerio, poſt tract.deciſ. 241.num.1.in Romana Hæreditatis coram Remboldo, poſt tract. deciſ. 284.num.2. [Rot.recent. deciſ.81.num.2.deciſ.101. num.1.deciſ. 165. num. 2. deciſ.234.num.1.deciſ.272.num.1.deciſ.705.num. 4. par. 3.deciſ.148.num.1.deciſ.418.numero 1.par.4. & deciſ.348.num.2.deciſ.392.num 40.par.5 Mar.And. deciſ.18.nu.1.deciſ.43.nu.6. & 7.deciſ.81.nu.5.dec. 85.num.1.deciſ.96.n.1.Rot.in Cauen. Penſionis coram Cardinali Lancellotto, poſt tract.deciſ.340.num.2. & deciſ.341.num.2.in Romana Cottimi coram Cardinali Sacrato, poſt tract.deciſ.428 num.1.in Peruſina Spolij coram Penia, poſt tract. deciſ. 436.num.6. in Iannen. Alimentorum coram R.P.D.Pirouano, poſt tract.deciſ. 539.num.1.in Anconitana Bonorum coram eodem,poſt tract.deciſ.654.num.5.Duran.deciſ.5.nu. 3. deciſ.60. num.1.deciſ.78.num.2.deciſ.98.num.1.Rot.in Verdunen. Monaſterij coram Reuerendiſſ. D. Coccino, poſt tract.deciſ.670.num.1.]

Quo ſcilicet † ad merita cauſæ, ſecus quoad indi- 61
cij ſolemnitates, Mart.de clauſ.d.clauſ.13.n.2. [Dat enim facultatem amplexandi ſubſtantiam reiecta ſolemnitate, vel figura, Rot.recent. deciſ.355.in fin. par.3.

† Maximè quando reſcriptum ſuper arbitrio ema- 62
nauit à ſignatura iuſtitiæ, † quæ non facit reſcripta 63
gratioſa, ſeu aberrantia ab ordine Iuris, Rot. in recent.deciſ.558.ſub n.1.verſ.confirmatur.par. 1. quæ eſt etiam penes Marcheſ.de comm. par.2.fol.498. num.1. Adden.ad d.deciſ.Greg.189.nu.8. [Intelligitur enim arbitrium de iuſto, & regulato arbitrio; ac propterea à Iudice ſperandum eſt, quod de iure fieri oportet, Rot.recent.deciſ.514.num.4.in fin.par.3.]

Neque enim † arbitrium ſimpliciter Iudici con- 64
ceſſum debet Ius partis auferre, vel lædere, & poſſeſſori præiudicare, Cocc.deciſ.431.num.1.& 2. [Rot.recent.deciſ.198.num.1.par.3.Lotter.de re benefic.lib.3. quæſt.11.num.120.]

Cum † hanc facultatem non tribuat, Rot.in recent. 65
deciſ.642.ſub num.2.par.2.Rot.in Alcanen.Confinium coram R.P.D.Pirouano,poſt tract. deciſ.62. num. 14. [& in recent.deciſ.65.numero 4.par.5.Duran.deciſ.78. ſub num.2.Buratt.deciſ.100.num.8.vbi Add.lit.B.nec facultatem recedendi à diſpoſitione, & regulis iuris communis, Rot.recent.deciſ.403.num 2.par.3. & deciſ.312.num.1.par.4.Nec plus operetur, quam clauſola, prout de iure, Lotter.de re benefic.lib.3.quæſt. 11. num.122. [De iure autem eſt, vt prius cognoſcatur de ſummariſſimo poſſeſſorio manutentionis, quam de petitorio, & negocio principali, vt ſupra diximus, [& tradit Marc.Andr.deciſ.75.num.2.] & ius quæſitum videretur ab eo auferri, cui imponeretur neceſſitas probandi in caſu, in quo ab huiuſmodi onere releuaretur, Melch. Lotter.de re benef.1.lib.2. quæſt.27.num.73.

Benè tamen verum eſt, quod † clauſula, arbitrio, 66
[cenſetur concedere aliquid plus, quam iuris ſit, Rot. recent.deciſ.5[illegible] num.1.in fin.par.3.] & dat facultatem relaxandi, & mitigandi aliquid de rigore Iuris, Gratian.diſcep.forenſ.cap.5[illegible].nu.51.cap.737.num.36. cap.738.num.73.Mart.d.clauſ.[illegible] num.3.par.1. Rot. coram Litta in Leodien.Parochialis, apud Marcheſ.de comm.par.1.fol.435.num.1. & fol. 461. num. 1. & coram Cardinali Lancellotto in Montis Faliſci Capellaniæ ibid.fol.472.n.3.& coram eodem in Firmana fontis penes eumdem Marcheſ.par.2.fol.596.numero 2. & coram Cardinali Sacrato in Auerſana Capella penes eumdem Marcheſ.par.3.fol.101.num.2.Soraph.deciſ.1098. num.9.Rot.recent.deciſ.85.num.4.deciſ.179. numero 2. deciſ.365.num.8.par.1.deciſ.284. numero 5.deciſ 440. num.8.deciſ.450.numero 1.deciſ.587. numero 1.par.2. Add.ad dict.deciſ. Greg.189. ſub num.8.Coccin. deciſ. 278.num.1.& 4.deciſ.293.num.1.deciſ.352.numero 3. Ricc.in coll.deciſ.coll. 1064. par. 4. Barboſ.de dict. & clauſ.

clauſ. in clauſ. 8. num. 2. Canaler. deciſ. 1. num. 1. deciſ.
53. in princ. & deciſ. 438. n. 1. poſt tract. Iul. Vin. de Iure
patron. dec. 53. n. 7. Rot. in Albanen. Confinium coram R.
P. D. Pirouano. poſt tract. dec. 62. la. 1. n. 1. & 12. Peruſi-
na Spolij Domus coram Penia, poſt tract. dec. 98. n. 2. in
Peruſina Bonorum coram Ortembergo, poſt tract. deciſ.
124. n. 3. in Romana de Tornellis coram Remboldo, poſt
tract. dec. 136. num. 1. in Cremonen. Penſionis coram bo.
mem. Vbaldo, poſt tract. deciſ. 163. n. 2. in Bononien. Do-
mus coram R.P.D. Merlino, poſt tract. dec. 231. num. 3.
[*Rot. recent. deciſ. 251. n. 1. in fin. dec. 308. n. 6. dec. 403.*
n. 2. dec. 688. n. 1. par. 3. & dec. 312. n. 1. dec. 418. n. 1. de-
ciſ. 424. n. 6. par. 4. Marc. Andr. dec. 72. n. 11. dec. 81. n.
5. Rota in Auximana Reſidentia coram Manzanedo,
poſt tract. dec. 450. n. 4. in Corduben. Praeſtimoniorum co-
ram Cardinali Sacrato, poſt tract. 488. n. 1. Duran. dec.
5. n. 1. Lotter. de benefic. lib. 3. quaeſt. 11. n. 118. & 122. &
dixit *Rot. in Virdunen. Monaſterij coram Reuerendiſſ.*
D. Coccino. poſt tract. dec. 670. n. 2. allegando hunc no-
ſtrum locum, *Add. ad Buratt. dec. 849. n. 5.* ſeu à iuris
regulis aliqualiter diſcedendi, *Rot. in Romana Cottimi*
coram eodem Cardinali Sacrato, poſt tract. dec. 428. n. 5.
in Auximana Reſidentia coram Manzanedo, poſt tract.
dec. 450. n. 4. ſed non in totum iuris rigorem tollen-
di, *Rot. recent. dec. 414 n. 6. par. 4.* ſed eligendi mediam
viam vtroque extremo relicto, *Rot. in Cornien. Penſio-*
67 *nis coram R.P.D. Veroſpio. poſt tract. deciſ. 540. n. 19.* †
vel imino multū minuit Iuris rigorem, *Rot. in Eluen.*
Canonicatus corā Remboldo poſt tract. dec. 187. n. 10. ſeu
illum penitus relaxat, *Melch. Lotter. de re benefic. t.*
68 *1. lib. 1. quaeſt. 38. n. 101.* proui † ſubiecta materia pati-
69 tur, *Greg. XV. dec. 361. n. 2.* † Atque Æquitas ſuadet,
Gratian. diſcept. forenſ. c. 550. n. 25. c. 734. n. 51. c. 738. n.
73. Seraph. dec. 115. n. 1. [*Rot. recent. dec. 418. n. 1. par. 4.*
& in Corduben. Praeſtimoniorum coram Cardinali Sa-
crato, poſt tract. dec. 488. n. 1. Lotter. de re benefic. lib. 3.
quaeſt. 11. n. 122. ita vt concurrente æquitate, & for-
tius ſi etiam iuſtitia ſemper arbitrium intret in tem-
perando iuris rigore, *Rot. in Squillacien. Abbatia co-*
70 *ram R.P.D. Merlino, poſt tract. dec. 533. n. 3.*] † Alias
ſi dicta clauſula, & facultate non poteſt Iudex iuris
ſcripti rigore omiſſo, æquitatem ſequi, *Melch. Lott.*
d. n. 101. [*Rot. in Ceruien. Penſionis coram R.P.D. Ve-*
71 *roſpio, poſt tract. dec. 540. n. 16.* [Vtque † intret arbitriū
ad relaxandum Iuris rigorem, ſufficiunt ouæ, & in-
formes Iuris probationes, *Mart. d. clauſ. 13. n. 4. par.*
72 1. & operatur dicta clauſula, *Arbitrio*, vt relicto vtro-
que extremo rigoroſo ſeruetur æquitas, *Rot. coram*
Cardinali Canalerio in Eluen. penſionis, penes March.
de comm. par. 1. fol. 541. nu. 3. & inter impreſſas euſdem
dec. 120. n. 2. in Firmana fontis coram Cardinali Lanc.
penes eundem Marcheſ. par. 2. fol. 496. n. 2. in recent. dec.
462. n. 3. par. 1. & dec. 506. n. 1. par. 2. Add. ad d. deciſ.
189. Gregor. ſub nu. 8. Cocc. deciſ. 389. n. 2. deciſ. 423. n.
dec. 496. n. 2. & 7. Ricc. d. coll. 1064. & coll. 12 par. 4.
Rot. in Albanen. Confinium coram R.P. D. Pirouano, poſt
tract. dec. 62. n. 1. & 12. in Peruſina Bonorum coram Or-
tembergo, poſt tract. deciſ. 124. n. 3. in Romana Tornellis
coram Remboldo, poſt tract. deciſ. 136. n. 1. in Hiſpalen.
Decimarum Coram R.P.D. Pirouano, poſt tract. deciſ.
211. num. 1. in Bononien. Bonorum coram R.P.D. Merli-
no, poſt tract. deciſ. 231. n. 3. [*Rot. recent. deciſ. 480. nu. 1.*
par. 4. Duran. deciſ. 5. num. 2. deciſ. 78. num. 2. Rot. in
d. Virdunen. Monaſterij coram Reuerendiſſ. D. Coc-
73 *cino, poſt. tract. deciſ. 670. num. 2.* [† Et vt omiſſo
rigore Iuris Ciuilis ſeruetur æquitas Iurisgentium,
Ricc. d. coll. 1297. [& vt Iudex poſſit ſupplere arbi-
trio, quatenus ex aliquo deficeret iuris rigor, *Rot.*
cent. deciſ. 498. in fin par. 3. Adeò, vt ea appoſita circa
ſolutionē penſionis præbeat facultatem examinan-
di ipſius penſionis nullitatem ad effectum ſolutio-
nem retardandi, *Rot. recent. deciſ. 530. num. 1. par. 4.*
quamuis, conſtito de quaſi poſſeſſione exigendi, non
ſit locus arbitrio pro retardatione ſolutionis, ſed
danda ſit manutentio, *Rot. recent. dec. 512. n. 1. par. 4.*
Prout arbitrium non admittit, vt is, qui reperitur in
quaſi poſſeſſione penſionem exigendi, ea priuaretur
durante lite ſuper reductione, *Add. ad deciſ. 100.*
Buratt. num. 24.]

Eoque † magis arbitrium relaxat Iuris rigorem, 74
quando conceditur circa ea, quæ ſunt à iure deter-
minata, *Add. d. deciſ. 189. Gregor. ſub num. 8.* [*Rot. in*
Ceruien. Penſionis coram R.P.D. Veroſpio, poſt tract. de-
ciſ. 540. num. 7. prout contingit in poſſeſſorio, de quo
prius cognoſci debet, quam de petitorio, ſecundum
iuris diſpoſitionem, *Rot in d. Ceruien. Penſionis coram*
R.P.D. Veroſpio, poſt tract. deciſ. 540. num. 7. & dixi ſu-
pra num. 25. & ſeqq.]

Ac † quando reſcribitur Iudici aliàs iuriſdictio- 75
nem habenti, ne, ſi reducatur ad meros terminos
Iuris, reddatur hæc clauſula inanis, *Rot. in recent.*
deciſ. 363. num. 1. part. 2. Add. ad d. deciſ. 189. ſub.
d. num. 8. Ricc. d. coll. 1297. in fin. [*Rot. recent. de-*
ciſ. 424. num. 4. & 5. & deciſ 548. num. 4. par. 4. &
& in Auximana Reſidentia coram Manzanedo, poſt
tract. deciſ. 450. num. 5. in Ianuen. Alimentorum coram
R. P. D. Pirouano, poſt tract. deciſ. 539. num. 2. in
Anconitana Bonorum coram eodem, poſt tract. deciſ.
654. num. 6. Buratt. deciſ. 15. num. 3. deciſ. 251. num.
10. & reſcriptum prouenit à ſignatura Gratiæ, quæ
non adſtringitur ſtrictè inhærere iuris diſpoſitio-
ni, vt æquitatem ſequi non poſſit, *Rot. in Ceruien.*
Penſionis coram R.P.D. Veroſpio, poſt tract. deciſ. 540.
num. 6.].

Sed in Caſibus, in quibus cenſetur datum arbi-
trium ad effectum recedendi à Iuris rigore, † Id in- 76
telligitur ſolum ſubſiſtente aliqua rationabili cau-
ſa, *Rot. coram Scotto in Tarraconenſ. Canonicatus apud*
Marcheſ. de comm. par. 1. fol. 344. ſub num. 2. & co-
ram Cardinali Pamphilio ſeniore in Tarraconenſ. Pa-
rochialis ibid. fol. 434. num. 1. Add. d. deciſ. 198. Greg.
num. 8. in fin. [*Rot. recent. deciſ. 165. num. 2. deciſ. 686.*
num. in fin. deciſ. 688. num. 1 part. 3. Mar. Andr. deciſ.
64. num. 6. Rot. in Peruſina Spolij coram Penia, poſt.
tract. deciſ. 436. num. 4. in Anconitana Bonorum coram
R.P.D. Pirouano, poſt tract. deciſ. 654. num. 7. Ita ta-
men, ut non lædatur ius alterius, *Rot. recent. deciſ.*
688. num. 1. par. 3. Regulaturque arbitrium in con-
cedenda, vel neganda cumulatione à patuo, vel
magno præiudicio poſſeſſoris, *Rot. in Ceruien. Pen-*
ſionis coram R.P.D. Veroſpio, poſt. tract. deciſ. 540.
n. 24. & 25.] † quod ſi nulla adducatur cauſa, quæ 77
arbitrium non ſuadeat, non eſt illi locus, *Rot. deciſ.*
698. ſub num. 2. par. 2. cum † poſſeſſor nec de iu- 78
re, nec de æquitate priuandus ſit iure ſuo lite pen-
dente, *Rot. in Hiſpalenſ. Decimarum coram R.P.D. Pi-*
rouano, poſt tract. deciſ. 211. num. 2. [Ac difficilius ar-
bitrium conceditur, vbi poſſeſſor ex eo grauaretur
onere probandi, *Add. ad. deciſ. 579. Buratt. num. 24.*
nec iuſta cauſa dicitur, vbi adeſt ſuſpicio calumniæ,
Rot. in dict. Peruſina Spolij coram Penia, poſt tract. dec.
436. num. 7.

Atque proinde † admittitur petitorij, & poſſeſ- 79
ſorij cumulatio, & eſt locus arbitrio, quando cauſa
eſt commiſſa arbitrio Rotæ, ſi hinc inde ſint diffi-
cultates *Rot. in recent. deciſ. 557. num. 1. & 4. par. 1. Ca-*
nal. deciſ. 285. num. 1. † vel poſſeſſio ſit turbida, *Ca-* 80
naler. deciſ. 185. num. 3. deciſ. 284. num. 1. & 4. deciſ.
474. n. 1. & ſeqq. vbi, quod hoc diceretur apparere, ſi
cauſa poſſeſſorij pluries propoſita non fuiſſet reſo-
luta, *Rot. in Eluen. Decimarum coram Remboldo, poſt*
tract. deciſ. 187. n. 2. [*& in Ceruien. Penſionis coram R.*
P.D. Veroſpio, poſt tract. deciſ. 540. num. 1. & 8. in Cre-
monen. Beneficij coram Vbaldo ſeniore, poſt tract. deciſ.

611. *num.*

611.n.4.in Virdunen. Monaſterij coram Reuerendiſs. D.Coccino poſt tract.deciſ.670 num.3.& 40. Add.ad deciſ.110.Buratt.num.23. & ad deciſ. 522. num. 15. idem Buratt.deciſ.686.nu. 4. ſeu aliâ æquitas ſubſiſtat,*Buratt.d.deciſ.686.num.4.& ſeqq.*]

81 † Et multo magis, ſi commiſſio fuerit obtenta, de vtriuſque partis conſenſu, *Caualer.d.deciſ.*474.
82 *ſub num.*5 †Eſtque de iure, & de ſtylo Rotæ, quod poſſeſſio turbida ponatur ſub ſequeſtro, *Mart. de clauſ.*13.*num.*14.& 15.*par.*2.

83 Et†idem,ſi conſtet de notorio non iure poſſeſſoris in petitorio,vt in penſionario per rem iudicatã,vel ex ventre litterarum, *Rot.diuerſ.deciſ.*348.*n.* 4 *& deciſ.*349.*n.*7.vbi de ſimplici clauſulà,ſine retardatione,abſque clauſula,arbitrio, *par.*1.[*Mart. Andr.deciſ.*81.*n.*6.& 7.vbi quod cenſetur cumulatum petitorium,& poſſeſſorium,& denegatur manutenzio,quando appareat de non iure in petitorio per confeſſionem partis,vel rem iudicatam,vel aliter ex deductis,& in fine,vbi afferuntur exẽpla,*Rot. in Cauen.Penſionis coram Cardinali Lancellotto, poſt tract.deciſ.*341.*n.*14.*Buratt.deciſ.*686.*n.*5.*& ſeqq.*Vel de nullitate poſſeſſionis,vel quaſi, vt quia agatur de penſione pleno beneficio aſſignata,& reſeruata cum decreto annullatiuo,caſu,quo omnes termini à tutelari conſentiente,dum vixerit, realiter non ſoluerentur,& de eorum integra,& reali ſolutione non doceatur,ſed immo cõſtet de poſſeſſione cõtra formam decreti,vt fuit dictum *in Ceruien.Penſionis coram R.P.D.Veroſpio,poſt tract.deciſ.*540.*per tot. Add.ad deciſ.*759.*Buratt.n.*21.& *idem Buratt.deciſ.* 918.*n.*8.nam tunc cum penſionarius,quamuis poſſeſſor teneatur probare,& ſic gerere partes actoris, non fit illi præiudicium, niſi in dilatione, quoad declarationem poſſeſſionis,quod magnum dici nõ poteſt,*Rot.in d.Ceruien.Penſionis corã R.P.D.Veroſpio,poſt tract.deciſ.*540.*n.*22.*& ſeqq.Add.ad d.deciſ.* 756.*Buratt.n.*21.& 24. ita vt arbitrium denegetur, vbi aliàs poſſeſſor grauaretur onere probationis, quod eſt nõ leuis præiudicij,*Rot.in d.Ceruien.Penſionis coram R.P.D.Veroſpio, poſt tract.deciſ.*540.*in*
84 *fin.*] † vel ſi ab vno intentatum fuerit petitorium, hoc caſu,& ab alio poſſeſſorium retinendæ, cum
85 †intentans petitorium non contendat ſe poſſidere, *Rot.diuerſ.deciſ.*349.*n.*2.*par.*1.[*& in Ceruien.Penſionis coram Cardinali Lancellotto, poſt tract.deciſ.*340.*num.*3.*& deciſ.*341.*num.*4.5.*&* 7.*Buratt. deciſ.*226. *num.*4.*&* 5.*deciſ.*337.*num.* 2.*& ſeqq.vbi Add.litera A.* nec tunc ſit de iure,quod poſſeſſor manuteneatur,*d.deciſ.*341.*num.*4.& ideò tunc poſſeſſorium retinendæ non ſuſpendit petitorium, ſed concurrit cum eo,nec poteſt intrare obiectum contrarietatis, *Rot.in d.Ceruien. Penſionis coram Card. Lancellotto, poſt tract.dec.*340.*n.*4.*& dec.*341.*n.*4.5.*&* 7.quamuis ſecus ſi ab eadem perſona vtrumque iudicium intentetur in incorporalibus, *d.deciſ.*341.*nu.*7.quidquid aliud ſit in corporalibus. *Buratt. d.deciſ.*337. *num.* 12. vbi quod propterea in hoc eſt magis priuilegium interdictum recuperandæ.]

86 Quemadmodum,†ſi ſit reſcriptum,vt procedatur in petitorio rãtum arbitrio Rotæ,poteſt in ſolo petitorio procedi, ſi poſſeſſio ponatur ſub ſequeſtro,& pars,quæ vult in ſolo petitorio procedi,aſſumat partes actoris,*Coccin.deciſ.*278.*num.*1.*& ſub num.*3.*Caualer. d.deciſ.* 474. *in fin.*

87 † Præſertim, ſi nondum fuerit probatum de
88 poſſeſſione,& agatur inter Communitates,† quibus maximè expedit, vt quanto citius litibus finis imponatur,*Coccin.d.deciſ.*270.*ſub num.*3.

89 At†ſi ille,qui primo petiit pronũciari ſuper manutentione,ſeu fecit ſuſpenſionẽ negocij principalis,poſtea eam expreſsè,vel tacitè reuocaret redeũdo ad negociũ principale,ſeu permittendo,vel proponendo,quod in eo procederetur,non crederem, quod poſſet poſtea iterũ ſuſpendere,& manutẽtionem petere,iuxta ea quæ habẽtur per *Menoch de retin.remed.*3.*n.*545.*& ſeqq. Rot.diuerſ.deciſ.*72.*nu.*3. *par.*4.& non diſſentit *Giouagn.conſ.*8.*num.*96.*lib.*1. *licet Veſtr. in pract. lib.* 4. *cap. vlt. ſub. num.* 2. *verſ. omni tamen caſu,hoc dubium moueat, & non ſoluat,* niſi tamen pars aduerſa renunciationem impugnaſſet, nam tunc renonciatio renuncianti non præiudicat, *Menoch d.remed.*3.*retin.ſub num.*548.

SVMMARIA.

1 *Mandatum de manutenendo peti, & concedi poteſt ante litem iudicialiter motam ſuper proprietate,,vel plenario poſſeſſorio, & num.* 4. *Lim. in Cathalonia quoad prophana num.* 5.

2 *Poſſeſſorium ſummariiſſimum magis aptè intrat ante inchoatam litem in negocio principali,quam poſt rationem ordinationis iudicij.*

3 *Scandali,& tumultus vitandi ratio procedit etiam non data pendentia litis.*

6 *Mandatũ de manutenendo non datur lite ſuper proprietate, vel ordinario poſſeſſorio iam inchoatao.*

7 *Et ſic ſi,dato libello ſuper alio, interim manutentio petatur ab eo, qui turbatur.*

8 *Etiam quod manutentionem petat actor,non obſtante,quod Iudicem adiuerit in negocio principali, & in iudicio facta fuerit contradictio.*

9 *Etiam poſt litem conteſtam.*

10 *Et poſtquam conſtat,quis actor, & quis reus eſt.*

11 *Et pendente termino probatorio,ſeu ad opponendum articulis ex aduerſo productis.*

12 *Et cauſa ſuper negocio principali iam inſtructa,*

13 *Dum de meritis negocij principalis tractatur.*

14 *Pendente articulo præiudiciali.*

15 *Et generaliter lite iam pendente.*

[*Manutentionem petens lite pendente non dicitur attentare.*]

[*Manutentio datur pendente lite ſuper validitate præcepti ſuperioris, & an illud intret, vel ei ſit contentum.*]

16 *Mandatum de manutenendo datur lite pendente ad effectum in poſſeſſione continuandi.*

17 *Mandatum de manutenendo non negatur lite pendente ſuper inualiditate legis.*

18 *Super inualiditate Statuti, vel an Statuto locus ſit, & num.* 19.]

19 *Etiam quod poſſeſſio ſit in vim eiuſdem Statuti.*

20 *Super inualiditate Priuilegij,vel illius reuocatione.*

21 *Super validitate Præcepti Papæ.*

22 *Super nullitate inſtrumenti,& obligationis.*

23 *Super nullitate Cenſus.*

[*Et donec litteræ Apoſtolicæ examinentur, & exequantur.*]

[*Et dum pendet diſcuſſio,an ſit locus priuationi inducta ipſo iure.*]

24 *Super nullitate penſionis,vel verificatione clauſulæ, Dũmodo remaneant centũ pro Rectore,ſeu mille pro Epiſcopo.ſeu ſuper penſionis exceſſu, vel reductione.*

25 *Super nullitate reſignationis beneficij.*

26 *Super confeſſoria.*

27 *Super diſcuſſione,& ſeperatione bonorum.*

[*Et durante controuerſia proprietatis,& potioritatis.*]

[*Et pendente iudicio ſuper diuiſione.*]

28 *Iudicium manutentionis non ſilet quolibet vniuerſali iudicio pendente.*

29 *Poſſidens rem debitoris non eſt poſſeſſione priuandus,donec diſcutiantur iura alterius creditoris prætendentis anterioritatem.*

30 *Mandatum de manutenendo admittitur in iudicio nunciationis noui operis,etiam reiecta ſatiſdatione ex aduerſo oblata.*

31 *Mandatum*

31 *Mandatum de manutenendo datur etiam pendente iudicio retinendæ ordinariæ, cum quo concurrit, & eſt compatibile, & pendentibus iudicijs ſummariis, & ſub num. 34.*

32 *Continuare quis poteſt ſuam poſſeſſionem etiam pendente iudicio plenario retinendæ.*

33 *Remedium manutentionis habet ſe ad iudiciū principale retinendæ, vt ipſum ad iudicium petitorij.*

34 *Proprietatis cauſa antequam tractetur, vti conſtare debet, quis poſſeſſor, & ſic reus ſit, & quis petitor, & ſic actor, ita, cum cauſa poſſeſſoria principalis tractatur, tueri conuenit eum, qui poſſeſſionem illam retinet.*

35 *Mandatum de manutenendo implorari, & concedi poteſt in qualibet parte iudicij.*

[*Et in qualibet parte litis*]

36 *Et quandocumque vſque ad concluſionem in cauſa*

37 *In prima, ſecunda, & vlteriori inſtantia.*

[*Ac in gradu appellationis.*]

38 *Introductum fuit ſummariſſimum poſſeſſorium, ne quis lite pendente in ſua poſſeſſione turbetur.*

39 *Ratio, ne quis in ſua poſſeſſione turbetur lite pendente, militat tam in prima inſtantia, quam in calculo appellationis.*

40 *Lis pendere dicitur tam in prima, quam in vlteriori inſtantia.*

[*Appellatione pendente non eſt quis ſua poſſeſſione priuandus.*

41 *Remedium reſtitutoriū datur etiam in ſecunda inſtantia, & lata ſentētia, ſi petitoriū ſuſpendatur.*

42 *Retentio facilius datur, quam reſtitutio.*

[*Manutentio dicitur quaſi retentio.*]

43 *Remedium adipiſcendæ, puta ſaluianum intentari poteſt etiam in ſecunda inſtantia, & poſt latam ſententiam, petitorio ſuſpenſo.*

[*Retentio, ſeu manutentio facilius datur, quam immiſſio, ſeu noua acquiſitio.*]

Appellatione pendente inſtituto, & immiſſo ab ordinario in poſſeſſionē beneficij cōpetit manutētio.]

44 *Petitorium ſuſpendi poteſt in quacumque inſtantia, & parte iudicij, & poſſeſſorium intentari, vt paſſim Rota ſeruat.*

45 *Manutentio non impeditur poſt ſententiam latam in negocio principali ſiue pro, ſiue contra poſſeſſorem, quæ per appellationem ſuſpenſa fuit, eaque pendente.*

46 *Præſertim non conſtito de ſententiæ iuſtitia, ſeu illius tranſitu in iudicatum.*

[*Manutentio in gradu appellationis datur ad ſtatum, ſiue pronunciatum fuerit per ſchedulam, ſiue per decretum.*]

47 *Poſſeſſor etiam poſt ſententiam contra reportatam, & appellatione pendente poteſt continuare, & veteri poſſeſſione, ac iure vti fructuſque exigere, & percipere.*

48 *Eaque omnia facere, quæ ante ſententiam faciebat citra vitium innouationis.*

49 *Donec de ſententiæ iuſtitia videatur.*

50 *Etiam ſi cōtinuatio fuerit per modū recuperationis.*

51 *Innouari non dicitur, quod lege permittente conceditur.*

52 *Innouare diceretur, qui poſt ſententiam pro ſe reportatam, à qua fuerit appellatum, aliquid contra appellantem poſſeſſorem molitetur.*

53 *Appellatio ſuſpendit effectum ſententiæ, ac ex ea integer manet ſtatus antecedens, & proceditur, ac ſi ſententia lata non eſſet, & num. 97.*

[*Ius aliquod parti acquiſitum non dicitur ex ſententia, à qua fuit appellatum.*

54 *Sed inſpecto præſenti ſtatu ſententiam extinguit, inſpecto autem futuro ſuſpendit.*

[*Appellatio extinguit omnes iuris effectus, quos producit ſententia, ſed non ſententiā, prout eſt facti.*]

[*Facta pro infectis haberi non poſſunt.*]

55 *Appellatio nec tua, nec mea facit, quin ſi antea poſſidebam: etiam nunc non poſſideam.*

56 *Ius ſuum quis dimittere non tenetur propter aduerſarij contradictionem, vel interpoſitam appellationem.*

57 *Mandatum de manutenendo datur præſertim poſt ſententiam contumacialem.*

58 *Mandatum de manutenendo datur etiam poſt ſententiam latam in poſſeſſorio plenario, & retinendæ ordinario.*

59 *Decl. ſi tamen ſit appellabilis, & non habeat executionē paratā, vt quia non intret Aegidiana.*

60 *Aegidiana locum non habet in ſententia lata inter perſonas Eccleſiaſticas.*

61 *Niſi perſona Eccleſiaſtica ante latam ſententiam deſeruerit ſtatum clericalem.*

62 *Nec inter perſonam Eccleſiaſticam, ſeu Eccleſiam, & Laicum.*

63 *Etiam quod Eccleſia ſit actrix, & laicus reus, ſeu detur de Aegidiana pro Eccleſia, ſeu contra Eccleſiam.*

64 *Etiam quod reus ſit Laicus, & actor Clericus, ſeu perſona Eccleſiaſtica.*

65 *Nec in ſententia lata ſuper re Eccleſiæ, ſeu perſona Eccleſiaſtica.*

66 *Etiam quod actum fuerit inter ſolos Laicos in poſſeſſorio rei Eccleſiaſticæ, puta emphiteutica.*

67 *Reſpectu tamen ſolorum bonorum Eccleſiaſticorum, ſecus reſpectu corporum bonorum laicalium ab illis ſeparatorum in ſententia comprehenſorum.*

68 *Et ſecus quoad bona Eccleſiaſtica laico ceſſa, etiam quod Laicus ageret, vti ceſſionarius Eccleſiæ.*

69 *Res Eccleſiæ ceſſa Laico efficitur laicalis ſicut laicalis ceſſa Eccleſiæ fit Eccleſiaſtica.*

70 *Aegidiana excluditur in omnibus cauſis Eccleſiaſtic.*

71 *Et Eccleſiaſtici fori.*

72 *Etiam quod ſint inter ſolos Laicos, & ſuper re laicali Lim, vt ſub num. 75.*

73 *Aegidiana reſpicit ordinatoria iudicij.*

74 *Fortius, in quo cauſa agitur, ſeruandum eſt in ordinatorijs iudicij.*

75 *Aegidiana excluditur etiam in Ciuitate Peruſij reſpectu Eccleſiæ, rei, perſonæ, cauſæ, & fori Eccleſiaſtici non obſtante Conſtitutione Cardinalis Vrbini.*

76 *Aegidiana locus non eſt ſententia mixturam petitorij continente.*

[*Aegidianæ locus non eſt in ſententia, quæ condemnat ad fructus, ſeu expenſas.*]

77 *Nec in ſententia reuocatoria alterius, ſeu in qua admixta ſit cauſa nullitatis.*

78 *Nec in ſententia notoriè nulla.*

79 *Vel euidenter iniuſta.*

80 *Nec in ſentētia, quæ pariat præiudiciū irreparabile.*

81 *Nec in ſententia in iuriſdictionalibus.*

[*Vel vbi cauſa poſſeſſorij proueniat ex contractu.*]

82 *Aegidiana æquiparatur* l. vnicæ Cod. ſi de moment. poſſ.

83 *Poſſeſſio in viam manutentionis eſt modici temporis, & noua præiudicat longiori poſſeſſioni.*

84 *Mandatum de manutenendo datur etiam poſt plures ſententias, donec de illarum iuſtitiā videatur.*

85 *Et donec fuerint tres ſententiæ conformes.*

86 *Maximè ſi earum iuſtitia offuſcetur, vel de ea poſſit dubitari.*

87 *Mandatum de manutenendo datur appellatione pendente etiam ſi poſſeſſio ſit contra ius.*

88 *Etiam quod non ſuperuenerit noua cauſa turbationis, & non adſit timor ſcandali.*

89 *Præſertim ſi in toto tempore litis poſſeſſor ſe nunquam habuit pro ſpoliato.*

90 Eoque

Digitized by Google

90 *Eoque fortius conſtito de poſſeſſione, vel quaſi etiam poſt ſententiam, ſeu ſententias?*
91 *Mandatum de manutenendo non datur etiam in cauſa ſupplicationis.*
92 *Mandatum de manutenendo datur etiam lite pendente ſuper nullitate ſententia.*
93 *Nullitatis cauſa durat per 30. annos.*
94 *Mandatum de manutenendo datur etiam poſt rem iudicatam, & in gradu reſtitutionis in integrum, illaque pendente, & dum diſcutitur, an competat, vt num. 99.*
95 *Preſertim vbi res iudicata redditur turbida, vel poteſt dubitari de illius iuſtitia, ſeu validitate.*
96 *Continuare poteſt poſſeſſor in poſſeſſione, & fructus colligere etiam pendente cauſa reſtitutionis in integrum.*
97 *Mandatum de manutenendo datur etiam lata ſententia, ſeu facta declaratione ſuper competentia reſtitutionis in integrum ad aduerſarij fauorem, à qua fuerit appellatum.*
98 *Reſtitutionis in integrum in cauſa non ſolet ex ſtylo Rota, & Curia pronunciari ſuper ipſa reſtitutione, ſed reperta ſententia iniuſta proceditur in negocio principali, & ſi reperiatur iuſta, moderatur inhibitio, ne detur cauſa appellandi.*
100 *Mandatum de manutenendo datur etiam poſt fulminatas nulliter cenſuras.*
101 *Mandatũ de manutenendo datur etiam poſt terminatum iudicium poſſeſſorium plenarium, vti preparatorium forſan ad aliud iudicium inchoandum.*
102 *Feriis etiam pendentibus poteſt de ſummariſſimo poſſeſſorio cognoſci, illudque expediri.*
103 *Amplia eo magis, ſi decreta principalia emanauerint tempore non ſeruato.*
[*Rota dat manutentionem in Rota memorialium, & in Congregatione.*]

OBSERVATIO VIII.

Quando, & in qua parte Iudicij poſſit peti, & concedi mandatum de manutenendo; & quando in ordinario poſſeſſorio detur appellatio, ſeu locus non ſit Ægidiane.

1 RET 1, ac concedi poteſt mandatum de manutenendo. † Primo, quando imminet lis
ſuper proprietate, vel poſſeſſorio plenario,
& ſic ante litem Iudicialiter motam, vt quia adſint
iam extraiudiciales moleſtiæ, vel de illis dubitetur,
*Caſtr. conſ. 3. ſub n. 1. & 2. lib. 2. Gramat. conſ. ciuil. 64.
n. 2. & ſeqq. Ruin. conſ. 28. in princ. num. 1. lib. 2. Couarr.
pract. quaſt. cap. 17. ſub num. 1. Menoch. de retin. remed.
vlt. num. 1. 2. 29. & 33. Giouagn. conſ. 8. num. 72. lib. 1.
Cancer. var. reſol. cap. 14. num. 3. & per tot. par. 3. Capyc. deciſ. 96. num. 10. & deciſ. 189. num. 11. Maſtrill.
deciſ. 52. num. 4. Barz. deciſ. 47. num. 6.* Vbi, quod ad
hoc, vt babeat locum ſummariſſimũ poſſeſſorium,
& in eo verſari dici poſſit, non eſt neceſſe, quod lis
fuerit cœpta ſuper petitorio, vel ordinario poſſeſſorio, *Roderic. de ann. redit. lib. 1. quaſt. 17. n. 42. & diximus ſupra obſer. 2. & 5.* [*Lotter. de re benefic. lib. 3.
quaſt. 13. nu. 46. Neuizan. conſ. 80. n. 7. prope fin.*] Immo
2 † videtur huiuſmodi Iudicium magis aptè intrare
nulla Iudiciali lite cœpta, quá eadem inchoata, quia
ratio ordinationis, & præparationis Iudicij, vt ſciatur, quis actor eſſe debeat, & quis reus, magis congruit anta litem inchoatam, quam poſt *Barz. eod.*
num. 6. quemadmodum † ratio ſcandali, & tumultus 3
vitandi procedit etiam non data pendentia litis,
Barz. dict. num. 7. licet *Cyriac. contr897. for. lib. 2. contr.
244. num. 7. & ſeqq.* diſcurrat, ſed non firmet, † quod 4
ante litem motam manutentio nõ detur niſi è Iudice motu proprio, vbi duo extraiudiaialiter contendunt de poſſeſſione, & periculum eſt armorum; vel
detur poſt litem motam, quando pendente iam lite
poſſeſſor turbatur, Et quod extra illos caſus, qui vtitur, & concedit hoc remedium, non vtitur, ſed abutitur. † Et quod hæc manutentio ante litem motam 5
in Cathalonia quoad prophana non ſit in vſu, *tradit
Cancer. var. reſol. dict. cap. 14. num. 7. & 32 par. 3.*
Secundo † datur mandatum de manutenendo lite 6
ſuper proprietate, vel poſſeſſorio plenario iam inchoata, *Couar. pract. quaſt. cap. 17. ſub n. 1. Roderic. de
ann. reditib. lib. 1. quaſt. 17. nu. 42. Menoch. de retin. remed. vlt. n. 1. 2. 29. 33. Cancer. var. reſol. d. cap. 14. n. 4.
Ladert conſil. 95. n. 5. Capyc deciſ. 189. n. 11. Monac.
deciſ. Bon. 36. n. 12. Gutier. pract. quaſt. lib. 5. quaſt. 73. n.
2. & 3.* vbi quod poteſt intentari in iudicijs poſſeſſorijs, *Molin. de Hiſpan. Primogen. lib. 3. cap. 13. n. 70. &
71. vbi pariter in iudicijs poſſeſſorijs.* Vt † quando eſt 7
datus principaliter libellus pro alio, & interim petitur incidenter manutentio ab eo, qui turbatur; Nã
illi interim manutentio conceditur, ſed in fine, & in
ſententia ſuper alio iudicatur, *Monac. d. deciſ. Bonon.
36. num. 12. Saluſt. Tib. in pract. A. C. lib. 3. cap. 3. nu. 8.*
† Vel etiam ſi petatur manutentio ab ipſo Actore, 8
nam non impeditur illi manutentio ex eo, quod Iudicem adiuerit, & in Iudicio fuerit facta contradictio, *Seraph deciſ. 177. n. 2.* ſed imo datur manutentio † etiam poſt litem conteſtatam, *Giouagn. conſil. 8.* 9
n. 76. & conſ. 11. n. 47. & 48. lib. 1. & ſic † poſtquam 10
conſtat, quis actor, & quis reus eſt, *Giouagn. dict. conſ.
8. num. 76. & conſ. 11. num. 4. lib. 1.*
Prout etiam mandatum de manutenendo conceditur † pendente termino probatorio, ſeu ad opponendum articulis ex aduerſo productis. *Barz. deciſ.* 11
71. num. 40. Et † cauſa ſuper negocio principali iam 12
inſtructa, *Rot. diuerſ. deciſ. 482. per totam par. 3. lib. 3.*
Et † dum de cauſa principali, & illius meritis tractatur, ſeu diſcutitur, *Menoch dict. remed. vlt. retin. n. 7.* 13
*Marcheſ. de Comm. par. 1. de commiſſ. app. in poſſeſſ. fol.
931 n. 80 Saluſt. Tiber. in pract. A. C. lib. 3. cap. 3. n. 8.*
Ac † pendente articulo præiudiciali, *Maſtrill. deciſ.* 14
110. nu. 21. par. 2. ſeu etiam relatione, *Maſtrill. deciſ.
32. num. 5 par. 1.* Et generaliter † lite iam pendente, 15
*Couarr. pract. quaſt. cap. 17. ſub. n. 1. Cyriac. contr. for. lib.
2. contr. 244. n. 8. Maſtrill. dicta deciſ. 52. n. 4. par. 1. Rot.
diuerſ. deciſ. 41. n. 9. & ſeq. par. 2. Et in Aſſiſienſ. Statutorum coram Eminentiſſimo D. Cardinali Pamphilio poſt.
tract. deciſ. 147. n. 7.* vbi de lite pendẽte ſuper his, quæ
reſpiciont petitorium, ſeu altiorem indaginem, &
diximus ſupra obſeruat. 2. [*Duran. deciſ. 139. nu. 5.* nec,
qui tunc manuteneri petit, dicitur attentate, *Caputaq. deciſ. 51. n. 1. par. 1. Rot. diuerſ. deciſ. 785. nu. 3. par.
1.*] † datur enim mandatum de manutenendo lite 16
pendente ad effectum in poſſeſſione continuandi,
Tuſc. in ver. mandatum de manutenendo cõcluſ. 69. n. 2.
Hinc eſt, quod † nõ negatur mandatum de manutenendo lite pendente ſuper inualiditate legis, *Rot.* 17
diuerſ. deciſ. 41. n. 9. & 10. par. 2. † Vel ſuper validitate 18
Statuti, donec non reuocetur, vel eius nullitas declaretur, *Rot. diuerſ. dict. deciſ. 41. n. 12. deciſ. 50. n. 1. & deciſ. 64. n. 1. par. 2. & in dict. Aſſiſienſ. Statutorum coram
Eminentiſſimo D. Cardinali Pamphilio. poſt tract. deciſ.
247. n. 6. & ſeqq. & deciſ. 158. n. 8.* † Etiã quod poſſeſ- 19
ſio ſit vigore eiuſdem ſtatuti, *dict. deciſ. 50. n. 1. par. 2.
diuerſ.* Idq; procedit etiã lite pendente ſuper eo, An
ſit locus ſtatuto, *Rot. apud Cenc. de Cenſib. deciſ. 55. n. 6.*
Prout etiã lite pendẽte † ſuper validitate priuilegij, 20
Stace.

Scacc. de appellat. cap. 2. quæſt. 19. remed. 1. concluſ. 5.
n. 12. Giouagn. conſ. 28. n. 40. lib. 2. Capyc. deciſ. 209. n.
13. Rota diuerſ. d. deciſ. 41. n. 11. par. 2. Et in Dertuſen.
Decimarum coram Cardinali Sacrato poſt tract. deciſ.
157. n. 5. ſeu illius reuocatione, Melch. Lotter. de re
21 benefic. tom. 1. lib. 2. quæſt. 45. num. 10. † vel ſuper vali-
ditate præcepti Papæ, Rot. diuerſ. d. deciſ. 64. n. 3. par. 2.
[ſeu ſuperioris, Melch. Lotter. de re benefic. lib. 3.
quæſt. 18. n. 29. vel an interſ, vt habetur per D. Vacca-
rium in eius reſolutione in Bononienſ. exemptionis, poſt
tract. deciſ. 646. num. 60. ſeu illi fuerit controuentum,
Lotter. loc. cit.]

Sic quoque eſt quis manutendus, lite pendente
22 † ſuper nullitate Inſtrumenti, & obligationis, Scacc.
de concl. 5. n. 21. D. Cenc. de Cenſib. par. 2. cap. 2. quæſt. 5.
art. 2. nunc quæſt. 88. in nouiſſ. impreſſ. Taurinenſ. apud
DD. Tarinos n. 12. Seraph. deciſ. 705. in fin. Canal. deciſ.
228. ante numerum quintum Thomat. deciſ. 120. n. 8.
23 Prout pendente lite † ſuper nullitate Cenſus eſt poſ-
ſeſſor in illius exactione manutenendus, Gratian. diſ-
cept. forenſ. cap. 208. num. 14. & cap. 796. n. 39. Scacc. de
ſent. & re iudic. gloſſ. 14. quæſt. 19. n. 95. [Et donec lite-
ræ Apoſtolicæ examinentur, & exequantur, Rot.
in Tullen. Reformationis coram R. P. D. Dunozetto poſt
tract. deciſ. 662. n. 1. Et dum pendet diſcuſſio, an ſit lo-
cus priuationi inductæ ipſo iure, cum debeat inte-
rim reus manuteneri in ſua poſſeſſione, cui de facto
incumbit, Lotter. d. quæſt. 18. num. 28. lib. 3. de re be-
24 nefic.] Et in materia penſionis Eccleſiaſticæ † eſt
penſionarius in eius exactione conſeruandus, & ma-
nutenendus etiam pendente cauſa ſuper illius nulli-
tate, vel ſuper verificatione clauſulæ. Dummodo re-
maneant centum pro Rectore, ſeu mille pro Epiſ-
copo, Rota diuerſ. deciſ. 679. n. 1. par. 4. Mantic. deciſ.
196. quæ reperitur etiam penes Marcheſ. de Comm. par.
1. fol. 628. Rot. recent. deciſ. 547. n. 7. par. 1. Greg. XV.
deciſ. 523. in fin. Rot. in Lunenſ. Sarzanenſ. penſionis co-
ram Remboldo, poſt. tract. deciſ. 142. n. 2. & 3. vel ſuper
ipſius penſionis exceſſu, ſeu reductione, Veſtr. in
pract. lib. 3. c. vlt. Rot. coram bon. mem. Vbaldo in Cam-
panienſ. Penſionis apud Marcheſan. de Comm. par. 1. fol.
615. n. 1. Greg. XV. d. deciſ. 523. in fin. Rot. in d. Lunenſ.
Sarzanenſ. penſionis coram Remboldo, poſt tract. deciſ.
141. nu. 2. & 3. in Cremonenſ. penſionis coram bon. mem.
Vbaldo poſt tract. deciſ. 163. num. 2.
25 Item pendente Iudicio † ſuper nullitate reſigna-
tionis beneficij, nam quotieſcumque impugnatur
reſignatio, putà ob non publicationē, etiā poſt pro-
batam ipſam non publicationē, donec id per Iudicē
declaretur, datur manutentio reſignatario, Garz. de
benefic. par. 11. cap. 3. n. 312. poſt Pariſium quem allegat.
26 Quemadmodum etiam † lite pendente ſuper con-
feſſoria poteſt poſſeſſor iure ſuo vti, Capyc. deciſ.
209. num. 14.
27 Atque rurſus conceditur manutentio † penden-
te Iudicio ſuper diſcuſſione, & ſeparatione bono-
rum, Cenc. de Cenſib. par. 2. cap. 2. quæſt. 5. art. 2 vel
quæſt. 88. vt ſupra n. 27. & ibi Rot. deciſ. 232. in fin. [Et
durante controuerſia prioritatis, & potioritatis dict.
deciſ. 233. n. 5. in fin. penes Cenc. de Cenſib. quæ eſt etiam
inter diuerſ. deciſ. 99. nu. 3. in fin. par. 1. & inter recent.
deciſ. 1. n. 2. in fin. part. 3. ac pendente iudicio ſuper di-
uerſione, Rot. in Romana Diuiſionis de Antolinis coram
28 Vbaldo ſeniore, poſt tract. deciſ. 476. n. 3.] Prout † hoc
Iudicium non ſilet quolibet alio vniuerſali Iudicio
pendente, Marcheſ. de Comm. par. 1. de comm. app. in
29 poſſeſſ. fol. 931. n. 72. Vt etiam, † ſi vnus ex credito-
ribus prætendat ſe anteriorem, & poſſeſſorem, & ſic
excludere alium, & ille ſit in poſſeſſione, vel quaſi,
donec ſuper eius anterioritate diſcutiatur, non eſt
poſſeſſor priuandus ſua poſſeſſione, vel quaſi, ſed eſt
in ea manutenendus, Grat. diſcept. forenſ. cap. 948. n.
10. & 11. vbi de quaſi poſſeſſione exigendi cenſum.

Vt quoque mandatum de manutenendo datur
† in iudicio nunciationis noui operis. Nam, ſi nun- 30
cians probet poſſeſſionem, eſt interim manutenen-
dus, & reijcienda ſatiſdatio, quæ ex aduerſo offera-
tur, Grat. diſcept. forenſ. cap. 384. num. 18. 19. & ſeqq.

Hinc demum redditur manutentio etiam † pen- 31
dente Iudicio poſſeſſorio retinendæ ordinario, &
ordinariè introducto, quia hoc ſummariſſimum
competit Iudicis officio, & currit cum ordinario, ac
eſt cum illo compatibile, Menoch. de retin. remed. vlt.
n. 7. & 29. Ant. Gab. in ſuo Cod. Fabr. lib. 8. tit. 4. defin.
1. Io. Petr. Fontanell. de pact. nuptial. cauſ. 7. gloſſ. 3. par.
10. n. 7. tom. poſter. Giouagn. conſ. 11. n. 34. lib. 1. Melch.
Lotter. de re benefic. tom. 1. lib. 1. quæſt. 38. num. 220. &
222. Chriſtoph. Paz. de tenut. cap. 9. n. 21. Capyc. deciſ.
96. in princ. n. 1. 10. 11. 12. & 15. deciſ. 189. num. 1. 2. &
per totam, & deciſ. 209. n. 1. & ſeqq. Barz. deciſ. 47. ſub
n. 5. Seraph. deciſ. 299. n. 1. 9. & 10. quæ eſt etiam apud
Marcheſ. de comm. par. 1. fol. 1051. Herculan. de caut. de
non offen. cap. 2. ſub n. 17. † Quemadmodum, iudicio 32
retinendæ intentato, poteſt quis continuare ſuam
poſſeſſionem, Maſtrill. deciſ. 52. ſub n. 5. par. 1. † Ha- 33
bet enim ſe hoc remedium ad iudicium principale
retinendæ, vt ipſum Iudicium principale retinendæ
ad iudicium de proprietate, quod petitorium appel-
latur. Nam † ſicuti, antequam proprietatis cauſa tra- 34
ctetur, quis poſſeſſor, & ſic reus, & quis petitor, & ſic
actor ſit, conſtare debet; ita, cum cauſa poſſeſſoria
principalis tractatur, ueri conuenit eum, qui poſſeſ-
ſionem illam retinet, Menoch. d. remed. vlt. retinen. n.
29. Plot. de in lit. iur. §. 3. n. 43. & 44. Scacc. de appell.
cap. 2. quæſt. 17. limit. 6. memb. 2. ſub n. 11. Cancer. var.
reſol. cap. 14. n. 25. par. 3. Barz. deciſ. 47. n. 3. in fine, & n.
4. Prout hoc remedium, Interim, proponi ſolet etiam
in remedijs ſummarijs, Chriſtoph. Paz. de tenut. cap. 9.
n. 1. & in Hiſpania pendente iudicio, quod vocant,
Tenutæ, vt per Chriſtoph. Paz. d. cap. 9. per tot. contra
Molin. de Hiſpan. primog. cap. 13. n. 71. & Gutier. pract.
quæſt. lib. 5. quæſt. 73. qui etiam conueniunt cum Paz. in
caſu timoris armorum vt per Molin. vbi ſub n. 72. &
Guttier. loc. cit. num. 4.

Tertio implorari, & concedi poteſt mandatum
de manutenendo † in qualibet parte Iudicij, Rot. 35
apud Pacific. de Salu deciſ. 239. n. 3. in Romana domus
de Nocchiellis coram bon. mem. Vbaldo, poſt tract. deciſ.
168. n. 10. [Seu litis, Rota in Cernien. bonorum coram
Bracco, poſt tract. deciſ. 349. n. 11.] & † quandocun- 36
que vſque ad concluſionem in cauſa, Giouagn. conſ.
11. n. 47. lib. 1. Et † tam in prima, quam in ſecunda, 37
& qualibet vlteriori Inſtantia, Rol. conſ. 8. num. 24. &
ſeqq. lib. 4. Melch. Latter. de re benefic. tom. 1. lib. 2.
quæſt. 38. n. 225. Gracian. diſcept. forenſ. cap. 948. n. 13.
Seraph. d. deciſ. 299. n. 1. & ſeqq. & penes Marcheſ. d.
fol. 1051. ſub n. 1. par. 1. Rot. apud Cenc. de Cenſib. deciſ.
246. n. 10. & apud Pacific. de Salu. d. deciſ. 239. n. 3. &
in Papienſ. bonorum, coram Eminentiſſimo Domino Car-
dinali Veroſpio, penes Marcheſan. de Comm. d. par. 1.
fol. 985. n. 8. Canal. deciſ. 228. n. 5. deciſ. 535. in princ. &
ſub n. 2. & 6. Fontanell. de pact. nupt. clauſ. 7. gloſ. 3. par.
10. n. 64. & 65. tom. poſter. Giouagn. conſ. 11. n. 47. lib. 1.
Rota in Ciuitatis Caſtelli bonorum coram eminentiſſimo
D. Cardinali Veroſpio, poſt tract. deciſ. 133. n. 4. [ac in
gradu appellationis, Scapucc. de Salu. lib. 3. cap. 7. n. 5.
Thomat. deciſ. 62. num. 10. Rot. recent. deciſ. 764. num.
1. par. 3. & deciſ. 624. num. 8. par. 4. Buratt. deciſ. 169.
ſub num. 2.]

Fuit enim † introductum huiuſmodi poſſeſſoriū 38
ſummariſſimum, ne quis in ſua poſſeſſione lite pen-
dente turbetur, Caſtr. conſ. 3. num. 2. lib. 2. Couar. pract.
quæſt. cap. 17. num. 1. Seraph. d. deciſ. 299. nu. 2. & apud
Marcheſ. d. fol. 1051. num. 1. & diximus ſupra obſer. 4.

39. Add.

39 Add.ad dec. Buratt.68. † quæ ratio militat, ſiue ſi-
mus in prima Inſtantia,ſiue in Calculo appellatio-
40 nis,Seraph.d.dec.299.n.2.ſicut†iam in prima,quam
in vlteriori Inſtantia lis pendere dicitur, Rot. diu.
dec.675.ſub n.4.par.4.[Et ideo,nec pendente appel-
latione eſt quis ſua poſſeſſione priuandus Thomar.
deciſ.62.num.12.]
41 Prout in ſimili † remedium reſtitutorium dari
videmus etiam in ſecunda Inſtantia ſuſpenſo peti-
torio, licet lata ſit ſententia in negocio principali
42 contra ſpoliatum, † & facilius datur retentio,quam
reſtitutio, Seraph.dec.299.n.3. & 4. prout quaſi eſt
manutentio, Rot.in Bonon. fideicommiſſi de Blanchis
coram R. P. D. Royas, poſt tract.dec.639.n.6.]
43 Et † idem in remedio adipiſcendæ, vt in Saluia-
no,Pacific.de Salu. inſp.1.c.4.n.8. [& tamen pariter
facilius datur retentio,quam immiſſio; Rot. in dict.
Bonon. fideicommiſſi de Blanchis coram R.P.D. Royas,
44 poſt tract.dec.639.n.7. ſeu manutentio, quam noua
acquiſitio, Marr. Medic.dec.71.n.14.] Atque † pe-
titorium poteſt ſuſpendi in quacunque Inſtantia,&
quacunque parte Iudicij, & poſſeſſoriũ intentari,
Caputaq.dec.323.par.2.Rot.poſt tract.Iul.Viu.de Iur.
patr.dec.80.n.6.Et paſſim Rota ſeruat,Rot. ad d. tract.
Pacific.de Salu.dec.15.n.3.Greg.XV.dec.307.n.19.
45 Quare † non impeditur manutentio poſt ſenten-
tiam latam,non ſolum ad fauorem, ſed etiam con-
tra poſſeſſorem in negocio principali, quando fuit
ſuſpenſa per appellationem, & appellatione pen-
dente,c.cum teneamur, & ibi DD. communiter de ap-
pellat.Scapucc.de Saluian.lib.3.queſt.7.n. 4.& 5.Vbi
multo magis poſt ſententiam ad fauorem rei reuo-
catoriam primæ, Gratian.diſcept.forenſ.c.141. in fin.
c.569.n.34.& ſeqq.c.681.ſub n.27.& ſeqq.c.796.n.39.
& ſeqq.c.872.n.8. & c.948.n.10.& 11.Melch.Lotter.
de re benef.tom.1.lib.1.queſt.38.num.74.223. & 216.
Monac.deciſ.Bonon.40.n.37. & 38. Rot. diuerſ.deciſ.
9. n.1.par.4.Vbi, quod mandatum de manotenendo
eſt exequendum non obſtante ſententia liquidato-
ria damnorum,& intereſſe, & deciſ.118.num.1.& 4.
deciſ.187.n.6.ead par.4.diuerſ.Rot.in Bononien.cenſus
coram Card. Lancelloto,apud Marcheſ.de Comm.par.
1.fol.869. num.1.Rot.penes Cenc.de Cenſib.deciſ.101.
n.1.deciſ.310.in fin.deciſ.111.num.3.deciſ.312.in fin.
deciſ.213. num. 7. & 8.deciſ.234. num.5. deciſ. 248.
num.2.Rot. recent. deciſ.609.num.3.deciſ.632.num.1.
& 2.par.1.& deciſ.140.num.1.& 4.deciſ.147.num.5.
deciſ.525.ſub num.7.par.1. Gregor.XV.deciſ.313.n.4.
deciſ.365.num.3 Coccin.deciſ.125.num.1. & 4. dec.
185.in fin.deciſ.286. num. 6.deciſ.417. num.3. deciſ.
415.num.1.Canal.deciſ.228.num.4.deciſ.242.num.1.
& 2.& deciſ.315.num.1.Scacc.de ſent.& re iudic.gl.
14. quæſt.19. ſub num.97.verſ.primus caſus; Fontan-
nell.d.n. 65. Rot.in Peruſina bonorum 27. Iunij 1616.
coram Buratto,in Anconitana florum 4. Martij 1622.
coram eodem in Vrbeuetana Bonorum coram Vbaldo,
poſt tract. deciſ.181.num.16.in Reatina Iuris redimen-
di coram R.P.D. Verospio, poſt tract.deciſ.247.n.20.
in Romana domus coram R.P.D. Pirouano, poſt tract.
deciſ. 336.nu. 9. [Thom. deciſ.41.n.26. vbi, etiam
prima ſententia lata fuiſſet ſuper inualiditate titu-
li,deciſ.107.num. 23. vbi quod inſtitutus,& immiſ-
ſus in poſſeſſione beneficij ab ordinario eſt appel-
latione pendente manutenendus, & deciſ. 120.
num.7. vbi de ſententia declaratoria nullitatis con-
tractus emptionis.Rot.recent.dec.624.num. 8.par.4.
Scapp.de Salu. lib.3. cap.7. num.4. vbi de ſententia
ad fauorem Rei reuocatoria primæ, & quod Reo
datur ſtatim manutentio.Rot.in Squillacen. Abbatiæ
coram R. P. D. Verospio, poſt tract.deciſ.536.num.1.
46 Duran.deciſ.139.n.3.]† Præſertim non conſtito de
ſententiæ iuſtitia, ſeu illius tranſitu in iudicatum,

Rot. in d. Peruſina Bonorum. 27. Iunij coram Burato,
Neque cõſtituitur differẽtia,an pronunciatũ fuerit
per Schedulam,aut per Decretum,nam ſemper,con-
ſtito de poſſeſſione,datur manutentio ad ſtatum,in
quo quis reperitur,Rot.recent.de.512.num.1.par.4.]
Quemadmodum † poteſt poſſeſſor poſt ſentẽtiam 47
contra ſe latam,& appellatione pendente continua-
re,& vti ſua poſſeſſione,& veteri Iure,fructus etiam
exigendo,& percipiendo, Lancell.de attent.par.2.c.
12.in præfat.ſub n.39. & ſeqq.vbi ponit exempla,Gail.
pract.obſeru.lib.1.obſer.147.n.1.& 2.Plot.de in lit.iur.
§.5.ſub n.54.Farin.in 2.par.fragm.in Ver. Inhibitio. n.
327.Monac.dec.Bon.30.ſub n.337.& 39.† Et ea om- 48
nia facere; quæ ei ante ſententiam licebant citra
vitium innouationis,Farin.loc.cit. Menoch. de recu-
per. remed. vlt.num.49.Monac.d.dec.Bonon.30.n.38.
† donec de ipſius ſententiæ Iuſtitia videatur, Rot. 49
diuer. d.dec.9.num. 2. par. 4. † etiam ſi continuatio 50
fuerit per modum recuperationis, Monac.d.dec.
Bonon.30.n.39.quia † non dicitur innouari,quod le- 51
ge permittente conceditur, Monac.d.dec.Bonon.30.
n.40.† Immo contra eum diceretur innouari ab ad- 52
uerſario, ſi ipſe quid moliretur, Menoch.d.remed.
vlt.recuper.n.49.
Appellatio † enim ſuperueniens ſuſpendit effe- 53
ctum ſententiæ,& integer manet ſtatus antecedens,
& proceditur,ac ſi ſententia lata non eſſet,l.1.ff. ni-
hil nouan.app.penden.Lancell.de attent. par.2.cap.12.
in præfat.n.87.& ſeqq Monac.d.dec. Bon.30.n.29. &
30.Rot.recent.dec.525.n.3.par.2. Canal.dec.228.n.4.
dec.242.n.2.dec.630.n.1.Rot.in Romana Domus corã
R.P. D.Pirouano.poſt tr.dec.336.n.10. [Rot.rec. dec.
658.n.2.par.4.vbi,quod propterea ex ſententia nul-
lum ius parti acquiſitum cenſetur,& in Piſtorien.ſeu
Nullius beneficij coram R. P. D. Dunozetto.poſt tract.
dec.634.n.34.Add ad dec.Buratt. 436.n.12.] † ſeu 54
inſpecto præſenti ſtatu ſententiam extinguit,inſpe-
cto autem futuro ſuſpendit, Lancell.d.cap.12.in præ-
fat.num.93.Rot. recent.dec. 526.num.3.par. 2.[Aſin.
de execut. §.4. cap.136.num. 11. & 12.§. 6.cap. 31.
num.12.48. & 49. vbi quod appellatio præſenti in-
ſpecto ſtatu iudicatum tollit, & iura futuri euentus
ſuſpendit, vel immo appellatio extinguit omnes iu-
ris effectus,quod producit ſententia, licet non ex-
tinguat ipſam pronunciam, prout facti eſt; cum fa-
cta pro infectis haberi non poſſint,ſed effectus iu-
ris ab ipſa pronuncia prouenientes.Buratt.dec.436.
num.8. dec. 478.num.2.] † Nec tua, nec mea appel- 55
latio facit, quin ſi antea poſſidebam; etiam nunc
nõ poſſideam,l. pen. §.ſi fundum ff. qui ſatiſd. cogan.
Monac.d.dec.Bonon.30.num.32. & 37. [Rot. recent.
dec.551.num. 1.par. 3. vbi quod appellatio non ſu- 56
ſpendit poſſeſſionem] Prout † non tenetur qui Ius
ſuum dimittere propter Aduerſarij contradictio-
nem,vel interpoſitam appellationem,Monac.d.dec.
Bonon.30.num.31.
Ampliantur prædicta primo; vt † multo magis 57
procedant,ſi ſententia lata fuerit in ipſius poſſeſſo-
ris contumaciam,vt in terminis ſententiæ crimina-
lis, Grat. diſcept. forenſ.cap.217. num..19. Rot. re-
cent.dec.147.num.5.par.2.
Amplia ſecundo † etiam ſi ſententia fuerit in 58
poſſeſſorio plenario, & retinendæ ordinario, Rot.
conſ.8.num.24.& ſeqq.lib.4. Grat.diſcept.foren.c.569.
num. 34.Fontanell. de pact. nupt.clauſ.7.gl.3.par.10.
num.64.& 65.tom.poſter.Melch. Lotter.de re benefic.
tom.1.lib.1.quæſt.38.num. 223. & ſeqq. Caſ. de Graſſ.
dec. 103. alias 10.num.14. de re indicat Seraph. dec.
299.num.1.& ſeqq.quæ eſt etiam apud Marcheſan.de
Commun.par.1.fol.1051.num.1. & ſeqq. Rot.in Roma-
na Penſionis 13. Iunij. 1597. quæ adſcribitur Seraph.
impreſſ. apud eundem Marcheſ.d.par.1.fol.513.nu.7.

Rot. in recent. dec. 404. n. 3. par. 2. Greg. XV. dec. 275. num. 13. [Buratt. deciſ. 60. num. 10.]

59 Si tamen † ab huiuſmodi ſententia in poſſeſſorio
detur appellatio, & non habeat executionem para-
60 tam, Fontanell. d. par. 10. num. 65. † ex quo non intret
Ægidiana, vt quia ſit lata inter perſonas Eccleſiaſti-
cas, Chriſtoph. Paz. de tenut. cap. 12. n. 27. Rot. apud
Pacific. de Salu. dec. 234. num. 1. dec. 237. n. 6. dec. 238.
num. 1. dec. 239. n. 5. dec. 250. num. 5. Rot. in Imolen. le-
gati coram Orano, in Romana Saluiani coram Manza-
nedo, in Romana Domus de Scapuccijs coram Reueren-
diſſimo D. Coccino, de quibus penes March. de Comm.
par. 1. fol. 974. n. 2. fol. 1018. n. 1. fol. 1020. n. 1. fol. 1054
n. 2. fol. 1055. n. 1. & par. 2. fol. 468. n. 2. & 4. Rot. recent.
dec. 32. n. 2. par. 1. Adden. ad dec. 581. Greg. XV. n. 8.
Coccin. dec. 150. n. 5. Canal. dec. 267. n. 6. Rot. in Bono-
nien. fideicommiſſi de Manzolis coram Reuerendiſſimo
61 D. Coccino, poſt tract. dec. 116. n. 8. vbi n. 9. † niſi per-
ſona Eccleſiaſtica ante latam ſententiam deſeruerit
Statum Clericalem, in Romana Domus coram Cardi-
nali Sacrato, poſt tract. dec. 296. n. 12. in Ciuitatis Ca-
ſtelli Spolij coram R. P. D. Ghiſlerio, poſt tract. dec. 297.
62 n. 1. & ſeq. † Vel inter perſonam Eccleſiaſticam, ſeu
63 Eccleſiam, & Laicum, Atque etiam, † quod Eccle-
ſia ſit actrix, & Laicus reus, ſeu detur de Ægidiana
pro Eccleſia, ſeu contra Eccleſiam, Rot. in Spoletana
hæreditatis coram Cardinali Blanchetto, apud Mar-
cheſ. de Comm. par. 1. fol. 1026. n. 2. Add. ad dec. 581.
Gregor. n. 8. Rot. recent. dec. 391. n. 5. par. 2. Rot. in Ari-
minen. Deuolutionis Bonorum coram Cardinali Sacra-
to, poſt tract. dec. 111. n. 4. [Thom. dec. 26. n. 4. Buratt.
64 dec. 16. num. 1. vbi Add. num. 3.] † etiam quod reus
ſit Laicus, & actor Clericus, ſeu perſona Eccleſiaſti-
ca, Rot. in Albanen. hæreditatis coram R. P. D. Veroſpio,
poſt tract. dec. 266. num. 4. [Buratt. dec. 315. num. 1.
& ſeqq. & ibi Add. litt. A. vbi etiam reſpectu fra-
trum ſit litis conſortium Clerici actoris dec. 342.
65 num. 2.] † Vel ſententia ſit ſuper re Eccleſiæ, ſeu
perſonæ Eccleſiaſticæ, Chriſtoph. Paz. de tenut. c. 12.
num. 25. Rot. poſt tract. Pacific. de Saluian. dec. 231.
num. 1. dec. 232. num. 1. dec. 235. num. 1. dec. 236. nu. 3.
dec. 237. num. 6. Rot. diuerſ. dec. 381. num. 1. par. 4.
Rot. in d. Imolen. legati coram Orano, in Hortana San-
ctiſſimæ Trinitatis coram Rubeo, in d. Romana Saluia-
ni coram Manzanede, in Romana Caſalis Triſuſella
coram Clemente VIII. de quibus apud Marcheſan. de
Comm. par. 1. fol. 974. num. 2. fol. 1017. num. 1. fol. 1018.
num. 1. fol. 1020. n. 1. fol. 1054. num. 2. & par. 2. fol. 61.
num. 2. Rot. penes Cenc. de Cenſib. dec. 263. in fin. Rot.
in recent. dec. 32. num. 2. dec. 682. num. 2. par. 1. &
dec. 472. num. 1. par. 2. Coccin. d. deciſ. 150. num. 5.
Canal. d. dec. 267. num. 6. dec. 403. n. 1. Rot. in d. Ari-
minenſ. Deuolutionis Bonorum coram Cardinali Sacra-
to, poſt tract. deciſ. 111. num. 3. & 4. in Bononienſ. fi-
deicommiſſi de Manzolis coram Reuerendiſſimo D.
Coccino, poſt tract. dec. 216. num. 10. [Thomat. dec. 3.
num. 5. dec. 23. n. 6. dec. 26. num. 2. dec. 71. num. 12.]
66 Et quidem † etiam, quod actum fuerit inter ſolos
Laicos in poſſeſſorio rei Eccleſiaſticæ, vel Emphi-
teuticæ, Rot. poſt tract. Pacifi. de Salu. dec. 237. num. 3.
dec. 239. num. 6. Rota in d. Romana de Scappuccijs co-
ram Reuerendiſſimo D. Coccino, apud Marcheſan. de
Com. par. 1. fol. 1020. num. 2. Rot. recent. dec. 472. n. 1.
67 Canal. d. dec. 493. num. 2. † ſed, ſi ſint aliqua corpo-
ra Eccleſiaſtica, alia verò ab illis ſeparata laicalia,
quoad laicalia intrat Ægidiana, etiam, quod omnia
comprehendantur vnica ſententia, Rota in Bonon. de
Manzolis coram Reuerendiſſimo D. Coccino poſt tract.
68 dec. 257. n. 2. [Rot. recent. dec. 371. n. 10. par. 4.] † Si-
cuti Ægidiana intraret ad fauorem laici etiam,
quod eſſet, ac ageret vti ceſſionarius Eccleſiæ ad
69 ſui proprij vtilitatem, cum † res Eccleſiæ ceſſa laico
efficiatur laicalis, prout laicalis ceſſa Eccleſiæ effici-
tur Eccleſiaſtica, Rota in Romana Saluiani 19. Aprilis
1622. coram Buratto. Prout † Ægidiana excluditur 70
in omnibus cauſis Eccleſiaſticis, Canal. d. deciſ.
267. n. 6. † & Eccleſiaſtici fori, Seraph. dec. 424. Rot. 71
in d. Romana Saluiani corā Manzanedo, apud Marc.
de comm. par. 1. fol. 1018. num. 1. fol. 1055. n. 1. & par. 2.
fol. 469. nu. 2. Rot. recent. dec. 682. num. 2. par. 1. & in
Auximana fideicommiſſi coram R. P. D. Veroſpio, poſt
tract. dec. 334. n. 19. [Thomat. dec. 3. n. 4. dec. 58. n. 4. &
20. dec. 62. num. 6.] Etiam quod ſint inter laicos, &
ſuper re laicali, cum † Ægidiana reſpiciat ordina- 72
toria Iudicij, & per conſequens † ſit ſeruandum ius 73
fori, in quo cauſa agitatur, Contard. de moment. poſſeſſ. 74
limit. 4. n. 10. & ſeqq. Rot. in d. Romana Domus de Sca-
puccijs coram R. D. Coccino, apud Marcheſ. de comm.
par. 1. fol. 1023. ſub n. 10. & penes Pacific. de Salu. dec.
238. n. 24. & in Romana Saluiani 19. Aprilis 1622.
coram Barotto, [& in Bonon. fideicommiſſi de Blanchis
coram R. P. D. Royas, poſt tract. dec. 639. num. 15.] Et
† etiam in Ciuitate Perusij non obſtante Conſtitu- 75
tione Cardinalis Vrbini ſub Rub. 2. à Summo Pon-
tifice in forma ſpecifica confirmata diſpoſitione,
quod poſt ſtatuta locorum ſeruentur Conſtitutio-
nes Marchiæ, & deinde ius Canonicum, vel Ciuile;
quia intelligitur prout de iure, & prout aliàs eædem
Conſtitutiones locum habent non autē ampliatiue,
vel extenſiue, ad tradita per Rot. in Peruſina Relaxa-
tionis teſtamenti 7. Maij 1632. coram R. P. D. Piro-
uano, verſ. 2. ex eiſdem uerbis. ibi, & ſimiliter. Niſi
Iudex Eccleſiaſticus eſſet in cauſa merè laicali inter
laicos, & ad eius forum non ſpectante delegatus, ſeu
commiſſarius quia tunc, quaſi non conſideretur vti
Iudex Eccleſiaſticus, ſed vti Iudex laicus, videtur
Ægidiana attēdenda, ad tradita per Rot. in Auxima-
na fideicommiſſi coram R. P. D. Veroſpio, poſt tract.
dec. 334. num. 19. & in ſimili per Caualer. dec. 67. n. 2.
Prout † nec etiam eſt locus Ægidianæ, Vbi ſenten- 76
tia contineat mixturam petitorij, late Contard. de
moment. poſſeſſ. limit. 2. Rot. poſt tract. Pacific. de Salu.
dec. 230. n. 2. dec. 242. num. 25. dec. 243. n. 2. dec. 247.
n. 1. dec. 397. num. 5. [Thomat. dec. 12. n. 32. dec. 35.
n. 72. dec. 38. num. 21. deciſ. 57. n. 15. & 25. Rot. recent.
deciſ. 221. num. 3. & ſeqq. & dec. 362. num. 6. par. 4.
Duran. dec. 4. num. 1. Vel amplectatur condemna-
tionem fructuum, Rota recent. d. dec. 221. num. 5.
& dec. 638. num. 3. par. 4. ſeu expenſarum, d. deciſ.
221. num. 5.] Vel † ſit ſententia reuocatoria alterius, 77
ſeu in ea admixta ſit cauſa nullitatis, Rot. apud Pa-
cific. de Salu. dec. 144. num. 7. Canal. dec. 505. num. 1.
† Vel conſtet de ipſius ſententiæ notoria nullitate, 78
Contard. de moment. poſſeſſ. limit. 6. Rot. penes Pacific.
de Salu. dec. 72. num. 1. dec. 247. num. 1. & in Ro-
mana Saluiani Interd. coram Cardinali Langellotto, pe-
nes Marcheſ. de comm. par. 2. fol. 593. num. 1. Coccin.
dec. 417. num. 1. & ſeqq. vbi quod datur manuten-
tio, Rot. penes Cenc. de Cenſib. dec. 263. num. 11. Rot.
recent. dec. 18. ſub num. 1. par. 1. & dec. 91. n. 6. par. 2.
Rota in Anconitana Hæreditatis coram Vbaldo, poſt
tract. dec. 59. num. 3. in Ciuitatis Caſtelli Spolij coram
R. P. D. Ghiſlerio, poſt tract. dec. 297. num. 9. [Rot.
recent. dec. 493. num. 1. par. 3. & in Aſculana Spolij
coram Remboldo, poſt tract. dec. 107. num. 1.] † Vel 79
de euidenti Iniuſtitia, Contard. de moment. poſſeſſ.
limit. 9. Rot. poſt tract. Pacific. de Salu. dec. 31. num.
1. deciſ. 98. num. 5. Rot. recent. d. deciſ. 391. num. 6.
par. 2. Coccin. d. deciſ. 17. num. 2. & ſeqq. vbi pa-
riter, quod competit manutentio, Rot. apud Cenc.
de Cenſib. d. dec. 263. num. 11. Rot. in d. Anconi-
tana Hæreditatis, poſt tract. deciſ. 59. num. 14. in d.
Ciuitatis Caſtelli Spolij coram Ghiſlerio, poſt tract. de-
ciſ. 297. num. 9. [Thomat. dec. 38. num. 1. dec. 40.
n. 8.

Digitized by Google

n.8.dec.55.n. 1.Rot. recent.dec.599.n. 6.par.3.& dec. 221. in fin. par. 4. & in d. Aſculana Spoly coram Remboldo, poſt tract.deciſ.507.num.3.in Romana Melioramentorum coram Vbaldo Seniore , poſt tract. deciſ.
80 *609. n.19.*] † Vel ſententia patiat præiudicium irreparabile , *Contard.loc.cit. lim.1. Rot.apud Pacific.*
81 *de Salu. dec.297. num. 9.* † Vel ſit in iuriſdictionalibus, *Rotæ penes Pacific. de Salu. dec.252.num. 1.* [Vel cauſa poſſeſſorij proueniat ex contractu *Thomat. dec.35.n.76. Seraph. dec.430.n.2.*] & in aliis caſibus, de quibus *per Contard.ubi ſupra in alys limitat.* Cum
82 † Ægidiana æquiparetur *l. vnica C. de moment. poſſeſſ.*& eadem recipiat limitationes,quas recipit dicta lex vnica , *Contard.ibid.in gl.ad ver. moment.quæſt.1. de Ægid. Rota apud Pacific.de Salu.dec. 237.num.6.*
83 [*Thomat. dec.55.nu.44.* † Eſt enim poſſeſſio in vim manutentionis modici temporis, quæ non præiudicat longiori poſſeſſioni,*Formularium termin. Rota in tit.de ſuſpenſ.petit.fol.48.*
84 Amplia tertio † etiam poſt plures ſententias, donec de illarum iuſtitia videatur , *Gratian. diſcept. forenſ.cap.871.num.14. & cap.948.n. 11.Rot.in Peruſina reſciſſionis coram Cardinali Blancherto apud Marcheſ. de comm. par. 1. fol. 99. quæ eſt etiam poſt tract. Pacific.de Salu.dec.34.ſub num.2.* † Et donec fuerint
85 tres ſententiæ conformes , *Canal. dec. 228. num. 4.*
86 Atque † præcipuè,ſi aliqua afferantur, ex quibus earum iuſtitia offuſcetur,vel de ea poſſit dubitari , *d. dec.34.num 2.penes Pacific.& Marcheſ. reſpectiuè.*
87 Amplia quarto † etiam ſi poſſeſſio eſſet contra ius , *Rot. penes Cenc. de Cenſib. deciſ. 101. num. 2. Greg.XV.deciſ.370.num.7.*
88 Amplia quinto † etiam , quod non ſuperuenerit noua cauſa turbationis, & non adſit timor ſcandali, *Seraph. dec.299.n.11.&12. quæ eſt etiam apud Marcheſ.de comm.par.1.fol.1051.num.8.*
89 Amplia † ſexto præſertim ſi in toto tempore litis poſſeſſor ſe nunquam habuit pro ſpoliatu, *Rot.diuer.*
90 *dec.287.in fin. par.4.* Et † eo fortius, quando conſtat de poſſeſſione , vel quaſi etiam poſt latam ſententiam,ſeu ſententias , vt in materia quaſi poſſeſſionis exigendi , quando de ſolutionibus factis poſt ſententiam , *Greg. XV. dec.313.n. 5. & ſenit. Gionagn. conſ.9.num.108.lib.1.*
91 Amplia ſeptimo † etiam in cauſa ſupplicationis, *Rot.diuerſ.deciſ.64.in fin.par.2.*
92 Amplia octauo † etiam pendente lite ſuper nullitate ſententiæ, vel decreti, & ſic in gradu nullitatis æquè principaliter introductæ,vt putà , quia ſit iam deſerta appellatio , vel ſit datum tantummodo de nullitate ſententiæ , *Rot. diuerſ. deciſ.41.n.12.par. 2. Rot. in Papienſ.bonorum coram Eminentiſſimo D. Cardinali Veroſpio,apud Marcheſ.de comm.par.1.fol.984.*
93 *num.7. & 8.* Vbi , quod † cauſa nullitatis durat per triginta annos , *Rot. penes Cenc. de Cenſib. deciſ. 55. num.4. & 6. dec.113.n.7. dec.256.num. 4. dec. 246. num.8. & 9.Scacc.de ſent. & re iud. gl. 14. quæſt. 19. ſub n.97.verſ.primus caſus , Rot. in Anconitana florum 8. Nouembris 1624. coram Buratto,& in Ciuitatis Caſtelli Bonorum coram Eminentiſſimo D. Cardinali Veroſpio,poſt tract.dec.133.n.3.& 4.*
94 Amplia nono † etiam poſt rem iudicatam , & in gradu,ac articulo reſtitutionis in integrum , illaque pendente , & dum diſcutitur , an competat , *Grat. diſcept. forenſ.cap. 796. num.42. cap. 871.num.14. & cap. 948.num.11. Scacc. d.verſ.primus caſus.Cenc. de Cenſib. par. 2. cap .2. quæſt.5 .art. 2. num. 26.& ibi Rot.dec. 55.ſub num.4. deciſ.213.num. 7.deciſ.235.in fin. deciſ.244.n.4.dec.245.n. 4. deciſ.246. n. 10. Rot. diuerſ.dec.436.in fin.par.4.Seraph. dec.1463. num. 1. Rota in d. Papien. Bonorum coram Eminentiſſimo Cardinali Veroſpio d.n.8.Rot.recent. dec.3. in fin. par. 1.*

Greg.XV. dec.458.num.8.Rot.in Anconitana florum 4. Marty 1622. & 8. Nouembris 1824, coram Buratto, in Peruſina Societatis coram Vbaldo , poſt tract.dec.21. in Placen. penſionis coram Cardinali Lancellotto , poſt tract.deciſ.84. num.5. in Romana fideicommiſſi de Cincijs coram Remboldo,poſt tract. deciſ.302.num.4. & 5. Thomat. dec.66.n.11.Io.Mauris.Bolan.de reſtitut. in integ. cap.443.n.5.& 6.] Ac † præcipue vbi res iudi- 95
cata, quæ poſſit allegari reddatur turbida , vel poſſit dubitari de illius iuſtitia , ſeu validitate , *Greg. XV. d.dec.458.n.8.Rot.in d. Anconitana florum 8. Nouembris 1624.coram Buratto , in Auerſana penſionis coram R.P. D. Peruano, poſt tract.dec.202.n.12. in Reatina Iuris Redimendi coram R. P. D. Veroſpio , poſt tract. dec.247.n. 20.* † ſicuti ipſe poſſeſſor , reſtitutione in
integrū pendente,poteſt in eius poſſeſſione perſeue- 96
tare,fructus quoque colligendo.*Plot.de in lit.iur.§ 3. ſub num.34.* † Atque etiam lata ſententia , ſeu facta 97
declaratione ſuper ipſius reſtitutionis in integrum competentia ad fauorem aduerſarij , à qua fuerit appellatum , & declaratio ſuſpenſa , quia tunc omnia remaneant in eo ſtatu, in quo erant ante ſententiā latā,& cōpetit poſſidenti , & appellanti manutentio,
Mantic. dec.272.num. 5. & 5. licet † de ſtylo Rotæ, 98
& Curiæ ad effectum effugiendi appellationem non ſoleat pronunciari,An quis ſit reſtituendus , vel ne, ſed cognoſcatur , An ſententia ſit iuſta,vel iniuſta,& quatenus ſit iniuſta,& ſic locus ſit reſtitutioni , procedatur in negocio principali , quatenus verò ſententia ſit iuſta,& ſic reſtitutioni locus non ſit,moderetur inhibitio emanata vigore ipſius reſtitutionis, *Mantic.dec.315.n.5.Rot. recent.dec.13.num.1.par.2.* [*Gratian.diſcept.forenſ.cap 762. num.1. & ſeqq.* vbi, quid ſi adſit in loco ſtylus pronunciandi ſuper ipſa reſtitutione, *& cap.938.n.6. & 8. Rot. in Colimbrien. Præſtimoniorum coram Reuerendiſſimo D. Coccino , poſt tract.dec. 554. num. 1.*]

Reſtringe tamen , vt † facta executione non ſit 99
concedenda manutentio, nec etiam pendente cauſa reſtitutionis in integrum , *Rota in Anconitana florum Marty 1622. coram Buratto* , vbi,quod id procedit in executione petita,vel facta ab homine,non in ea,quæ venit ex diſpoſitione iuris,& in ſententia abſolutoria.

Amplia decimo † etiam poſt fulminatys nulliter 100
cenſuras , *Rota in Vlixbonen. Beneficy coram Vbaldo, poſt tract dec.151.num.19.*

Amplia vndecimo † etiam poſt terminatum iu- 101
dicium poſſeſſorium nam licet quando inter partes fuit iam terminatum iudicium poſſeſſorium ordinarium , fruſtrà , & nulliter videatur agi ſummariiſſimo poſſeſſorio, quod eſt præparatorium ad plenarium,& debeat agitari ante , non poſt plenarium, & plenarium pariat aduerſario perpetuum præiudicium? Vbi tamen ſubeſt timor ſcandali,poteſt ſemper Iudex officium ſuum interponere, & ſummariſſimè cognoſcere de detentore,vt eum manuteneat,& non eſt inconueniens , vt etiam poſt finitum plenarium adhuc inter eoſdem incipiatur ſummariſſimum, quia hoc ipſum ſummariſſimum erit præparatorium non ad plenarium iam terminatum, ſed ad aliud iudicium nouiter fortè inchoandum,& terminandum, *Rot.Lucenſ.deciſ.4.*

Demum animaduerſione dignum eſt,quod cauſa huius noſtri poſſeſſorij ſummariſſimi poteſt cognoſ-
ci , & expediri † etiam ferijs pendentibus , *Mar-* 102
cheſ.de Comm.par.3.de comm. derog.fer.n.47.fol.385. Achill.de Graſſ. dec. 100.alias 1.de fer. [*Rota in Aſtoricenſ. Præſtimoniorum corā Vbaldo Seniore , poſt tract.*
dec.614. num. 16.] Et † fortius , ſi Decreta principa- 103
lia emanauerint temporibus non feriatis , *Rota diuerſ. deciſ.8. num.2. par.4.* [Vnde Rotæ ſtylus eſt,

vt mandata de manutenendo dentur, & expediantur non ſolum in relationibus cauſarum per viam memorialium, *Buratt.dec.*238.*num.* 3. Sed etiam in relationibus cauſarum in Congregatione, quæ fit poſt indictas ferias, *Rota in Peruſina Societatis coram bon.mem.Vbaldo,poſt tract.dec.*21.*in princ.*]

SVMMARIA.

1 *Iudicem qui adiuit pro manutentione, poteſt redire ad viam facti.*
2. *Iudicem qui adiuit pro mandato de aſſociando, poteſt recurrere ad viam facti, ſi habeat facultatem capiendi poſſeſſionem propria auctoritate.*
3 *Attentare non dicitur poſſeſſionem capiendo, qui poteſt illam propria auctoritate capere, etiam ſi commiſerit cauſam ſuper iactationibus.*
4 *Iudicialiter petens immiſſionem non poteſt pro defenſione poſſeſſionis ad viam facti redire.*
5 *Iudicialiter petens mandatum de reintegrando etiam in continenti, an poſſit ad viam facti pro defenſione poſſeſſionis redire.*
6 *Spoliatus poteſt vti propria auctoritate in recuperatione poſſeſſionis incontinenti, etiam ſi Iudex ex officio, vt ſcandalis occurrat, ſpontaneam reſtitutionem polliceatur.*

OBSERVATIO IX.

An Iudice adito pro Manutentione poſſit poſſeſſor ad viam facti redire.

QVod ſi etiam poſt Iudicis aditionem pro manutentione vellet poſſeſſor ad viam
1 facti redire,† adhuc poſſet, vt dicitur de eo, qui habet facultatem capiendi poſ-
2 ſeſſionem propria auctoritate, † qui etiamſi adierit Iudicem pro familia, ſeu mandato de aſſociando, poteſt nihilominus poſteà recurrere ad viam facti, *Farin.de homic.quaeſt.*125.*num.*208. *Roderic.*33.*n.*16.*Greg.XV.dec.*105.*n.* 14. & dicitur huiuſmodi actus quodammodo extraiudicialis, *Melch.*
3 *Lotter.de re benefic.tom.*1. *lib.*1.*quaeſt.*40.*n.*296.† quemadmodum is non dicitur attentare poſſeſſionem capiendo, qui habet poteſtatem capiendi illam propria auctoritate, etiam quod antea cauſam committi obtinuerit ſuper iactationibus, moleſtationibus, &
4 manutentione, *Gomeſ.dec.*1.*lib.*1. licet † ſecus ſit, ſi quis iudicialiter petierit mandatum de immittendo,
5 *Mantic.d.dec.*33.*num.*16. Et † ſecus etiam ſi habens ſe pro ſpoliato naturali poſſeſſione implorauerit etiam incontinenti officium Iudicis per viam mandati de reintegrando, nam per huiuſmodi aditionem, & petitionem amiſiſſet ciuilem poſſeſſionem, nec poſſet redire ad factum, niſi fuiſſet coram Iudice eius tantum familia petita, ſeu impetrata, vel niſi adeundo Iudicem fuiſſet proteſtatus, ſe eius officium implorare, ne videretur rixæ auctor cum reſeruatione propriæ facultatis, à qua recedere non intenderet, cum eſſet ex ſe paratus ad omnimodam recuperationē, vel alias ſine expreſſa reſeruatione fuerit talis animus aliunde veriſimilis, quia id non videatur feciſſe, ex quo dubitauerit, ſe poſſe repelli, & diffideret de proprijs viribus, ſed ex obedientia, & vrbanitate, quæ ei obeſſe non debent, *vt colligitur ex Pont. de ſpol.lib.*3.*cap.*10.*nu.*158.*& ſeqq.& Perſonal.de adipiſ. poſſeſſ. num.* 325. *& ſeqq. Roderic. d. quaeſt.* 17. *num.*47.

6 Vt etiam, † ſi Iudex non requiſitus, ſed ex proprio officio, vt ſcandalis occurreret ſpontaneam reſtitutionem polliceretur, non propterea ſpoliatus impediretur vti propria auctoritate in poſſeſſione recuperanda incontinenti, *Pont.d.cap.*10.*n.*261.

SVMMARIA.

1 *Manutentio datur pro poſſeſſione cuiuſlibet rei corporalis immobilis, ſiue ruſtica, ſiue vrbana.*
2 *Pro poſſeſſione rei mobilis.*
3 *Pro poſſeſſione rerum ſe mouentium.*
4. *Pro quaſi poſſeſſione iurium incorporalium.*
5 *Quaſi poſſeſſio in incorporalibus idem operatur, quod vera poſſeſſio in corporalibus.*
6 *Statutum loquens de poſſeſſore locum habet etiam in quaſi poſſeſſore.*
7 *Verbum* Quaſi, *importat diminutionem.*
8 *Quaſi poſſeſſio aliquādo appellatur ſimpliciter poſſeſſio.*
9. *Iuriſdictionis quaſi poſſeſſori datur manutentio.*
10 *Manutentio datur in quaſi poſſeſſione gubernij, & adminiſtrationis Caſtri.*
11 *Caſtri Domino manutentio competit in quaſi poſſeſſione Caſtri, & recipiendi ſeruitia à Vaſſallis, & ſubditis.*
12 *In quaſi poſſeſſione faciendi contra Vaſſallos bannimenta, exigendi gabellas, affidam, & pœnas pro damnis datis, & maleficijs, & conficiendi Vrnam, ex qua Priores educi debeant,*
13 *Quouſque cognoſcitur de auctoritate Domini ſuper talibus.*
14. *Niſi extet præſumptio vſurpationis.*
15 *Gratias aliquas faciendi manutentio datur.*
15 *Superioratis ac poteſtatis, & obedientiæ in quaſi poſſeſſione manutentio competit, puta Patri in filium, & Superioribus Regularium in ſuos ſubditos.*
[*Manutentio permittitur in quaſi poſſeſſione dandi, & denegandi licentiam exeundi è monaſterio.*]
17 *Epiſcopus manutenendus eſt quaſi poſſeſſione exercitij iuriſdictionis Epiſcopalis quoad ſuos ſubditos.*
18 *In quaſi poſſeſſione deputandi examinatores pro Parochialium collatione.*
19 *In quaſi poſſeſſione approbandi Confeſſarios.*
20 *Exemptionis à iuriſdictione Epiſcopi in quaſi poſſeſſione permittitur manutentio.*
[*Et vt Eccleſia viſitatur perſonaliter per Epiſcopum & non per Vicarium, ſi conſtet de titulo coactiuo excludente factum voluntarium.*]
[*In quaſi poſſeſſione deputandi Capellanos ad nutum.*]
21 *Subdito competit contra Dominum manutentio pro ſtatu pacifica, & quieta libertatis.*
22 *Exemptionis, & libertatis ab oneribus, & impoſitionibus in quaſi poſſeſſione competit manutentio.*
23 *Libertatis non ſoluendi in quaſi poſſeſſione admittitur manutentio.*
24 *Conferendi in quaſi poſſeſſione datur manutentio.*
25 *Patrono Eccleſiæ ſeu Capellæ competit manutentio in quaſi poſſeſſione eligendi, ſeu nominandi, & præſentandi, ac inſtitutionem obtinendi, & n.*26.
26 *Conſtito tamen de Iure patronatus.*
17 *Rectori debetur manutentio in poſſeſſione Eccleſiæ.*
28 *In quaſi poſſeſſione iuris Rectoriæ.*
29 *In exercitio Curæ animarum, & Sacramentorum adminiſtratione.*
10 *Eccleſiæ manutentio permittitur in quaſi poſſeſſione faciendi proceſſionem,*
31 *Præcedentiæ in quaſi poſſeſſione datur manutentio, puta in proceſſionibus, delatione crucis, ſeſſione, & alijs actibus publicis, & diuinorum celebratione.*
[*In quaſi poſſeſſione præſidendi in Choro, & ſilentium in eo indicendi.*]
[*In quaſi poſſeſſione præcedendi in capella Sanctiſſimi, & alijs publicis functionibus, & concilijs.*]
32 *Manutētio datur in quaſi poſſeſſione celebrandi Miſ-*

ſas

ſas ſolemnes, & deferendi Sanctiſſimum Sacramentum in ipſius feſtiuitate, & per octauam.

33 In quaſi poſſeſſione aſportandi in poſſeſſione haſtā Palij

34 In quaſi poſſeſſione deferendi Caſmum per Eccleſiam petendo eleemoſynam.

35 In quaſi poſſeſſione conuocandi in funere Sacerdotes, & faciendi ſibi inſeruire a Clericis pro adminiſtratione Sacramentorum.

[Et Altari, ſeu Eccleſia in quaſi poſſeſſione recipiendi ſeruitium à Capellanis cum ſtipendio ab alio praeſtando.]

36 Canonico, ſeu alio exiſtenti in quaſi poſſeſſione ingrediendi, & intereſſendi in Capitulo, ſeu Congregatione competit manutentio.

37 Canonico debetur manutentio in quaſi poſſeſſione votandi, & vocem dandi, etiam ſi actus poſſeſſorij fuerint cum contradictione aliquorum de Capitulo.

[In quaſi poſſeſſione praeminentia, in ſedendo, & votando.]

[In officio, & Iudicatu ibid.]

38 In quaſi poſſeſſione ſedendi in Choro, & Scamno.

39 Manutentio datur in quaſi poſſeſſione Sedilis habendi, ſedendi in Eccleſia in eminentiori, ſeu alio loco, & in quaſi poſſeſſione recipiendi prius pacem, & habendi in Eccleſia inſignia.

40 Manutentio datur in quaſi poſſeſſione eligendi Magiſtratum.

41 In quaſi poſſeſſione eligendi perſonas ad dignitatem, & officium, & obtinendi confirmationem.

42 In quaſi poſſeſſione obtinendi officia.

43 Vniuerſitati, ſeu Collegio manutentio datur in quaſi poſſeſſione admittendi, ſeu aggregandi alios ad Collegium, & non idoneos reijciendi, & collegiales ad officia imburſandi, & extrahendi.

44 Manutentio competit Collegiato ad officia imburſato, ſi Vniuerſitas velit illum exburſare ſub praetextu mutationis conditionis donec de negocio cognitū ſit.

[Debitor Ciuitatis non poteſt lite pendente in eahonorem ſubire.]

[Decl. procedere, ſi debitum ſit clarum, ſecus è contra, & ſecus ſi debitum ſit modicum.]

[Debitor dicitur, à quo inuito exigi poteſt.]

[Tutor, vel Curator an eſſe poſſit pupilli, vel adulti debitor.]

[Appellatione interpoſita ab eo, qui abſtinere iuſſus eſt, poteſt interim participare, & in honore habito remanere, ſed à nouis abſtinere.]

45 Manutentio datur in quaſi poſſeſſione iuris ſepeliendi in loco etiam priuatiuè quoad alios.

[Eccleſiae manutentio datur in quaſi poſſeſſione mortuos recipiendi, vel ſepeliendi.]

46 Manutentio datur in tutela, & cura.

47 Manutētio datur in quaſi poſſeſſione adminiſtrationis bonorum, & maritaggiorum.

48 Procuratori ab Vniuerſitate conſtituto, & modo reuocato competit manutentio in quaſi poſſeſſione exercitij Procuratoris, ſi dubitetur de inualiditate reuocationis.

49 Manutentio datur in quaſi poſſeſſione ſeruitutis.

[Manutentio datur tam in ſeruitutibus continuis, quàm in diſcontinuis.]

[Ordinaria interdicta non faciunt ceſſare hoc extraordinarium pinguius prouidens.]

50 Pro vſu aquarum, & quaſi poſſeſſione iuris aquandi, aquaeductus, fontis, & venae.

[Manutenentio conceditur in quaſi poſſeſſione faciendi cluſam, vt aqua non poſſit decurrere ad alterius praedia, & è contra, vt aqua ad illius praedia defluat, & non poſſit alter diuertere, ſed debeat canalia, & alia neceſſaria conſeruare.]

51 In quaſi poſſeſſione iuris piſcandi.

[In quaſi poſſeſſione prohibendi vſum retium in lacu.]

[In quaſi poſſeſſione retinendi barcam.]

52 Pro vſu, & fruitione ſiluarum, & arborum domeſticarum, & quaſi poſſeſſione lignandi, incidendi, & extrahendi ligna, & conficiendi carbones.

[Et Baroni, & Domino in quaſi poſſeſſione indicendi banna prohibitoria inciſionum, eradicationum, & combuſtionis arborum.]

53 Pro quaſi poſſeſſione iuris paſcendi.

[Et in quaſi poſſeſſione paſcendi cum animalibus vagantibus, ſeu mercantilibus, & non aratorijs.]

[Ac in diſcontinua iuris paſcendi ſeruitute.]

[Et quoad paſcendum, lignandum, & faciendum Mandrias.]

54 Pro itinere, actuque priuato, iure eundi, euacuandi, ducendiue per fundum alienum.

[Et in ſeruitute via.]

[In quaſi poſſeſſione calcarias, ſeu fornaces, ibid.]

55 In quaſi poſſeſſione tranſeundi per aditum domus alterius.

56 In quaſi poſſeſſione venae, & iuris fodiendi, & cauandi.

57 In quaſi poſſeſſione fabricandi.

58 Manutentio competit pro iuribus, quae quis poſſidet in Mari.

59 Manutentio permittitur in quaſi poſſeſſione iuris macinandi, & admittendi Furnarios, & alios ad molendum.

60 Filiationis in quaſi poſſeſſione datur manutentio.

[In quaſi poſſeſſione fraternitatis, ſororitatis, conſanguinitatis, & affinitatis.]

[In quaſi poſſeſſione legitimitatis, ſeu legitimationis.]

61 Manutentio datur in quaſi poſſeſſione exigendi annuam praeſtationem, reſponſionem, & redditum.

[Manutentio datur etiam in actionibus perſonalibus.]

62 Et in annua reſponſione conſtituta, & debita ſiue ratione rei, ſiue non.

63 In quaſi poſſeſſione exigendi penſionem Eccleſiaſticam.

64 In quaſi poſſeſſione diſtributionum.

65 Etiam ſine reſidentia, ſi ea eueniat ex facto Capituli.

66 In quaſi poſſeſſione perceptionis decimarum, & contra alios illas praetendentes.

[Et in quaſi poſſeſſione exigendi quarteſimum, & annexum.]

67 In quaſi poſſeſſione exigendi primitias, & oblationes, ſeu obuentiones, & eleemoſynas ratione adminiſtrationis Sacramentorum contra alios illas praetendentes.

68 In quaſi poſſeſſione percipiendi ceras mortuorum, quartam funeralium, eleemoſynas pro ſepultura, & benedictione ouorum, & domorum ad excluſionem aliorum praedicta praetendentium.

69 In quaſi poſſeſſione exigendi annuum cenſum.

70 In quaſi poſſeſſione locorum montium, eorumque exactionis.

71 Domino directo permittitur manutentio in quaſi poſſeſſione exigendi tributum, cenſum, ſeu canonem.

72 Locatori manutentio datur in quaſi poſſeſſione exigendi affictus à conductore.

73 Fructus recompenſatiuos recipiendi in quaſi poſſeſſione ob rei, & pretij retentionem admittitur manutentio.

[In quaſi poſſeſſione exigendi emolumenta officij Notariatus.]

[Et marito in quaſi poſſeſſione exigendi dotis interuſuria.]

[In quaſi poſſeſſione exigendi ſalarium occaſione lecturae.]

74 Manutentio datur in quaſi poſſeſſione percipiendi affidam, & diffidam.

75 In quaſi poſſeſſione exigendi, & colligendi datium, ius vectigalis, & pedagia.

76 *Quaeſtuario exiſtenti in quaſi poſſeſſione quaeſtus datur manutentio.*
77 *Debitori datur manutentio in quaſi poſſeſſione ſoluendi ad certam rationem tantum.*
[*Debitor dicitur poſſidere, vel quaſi, debitum, & ius alienum.*]
78 *Manutentio datur in quaſi poſſeſſione, vt ſibi flores deferantur.*
79 *Confinium controuerſia occaſione intrat manutentio.*
80 *Impedimentorum praeſtiterum occaſione intrat manutentio.*
81 *Manutentio datur pro poſſeſſione muri liberi ad impediendam immiſſionem tigni aduerſary.*
[*Manutentio competit pro refectione, & vſu deſtinato contra ſocium prohibentem*]
82 *Attentatorum renocatio fieri poteſt mediante manutentione, tàm quoad praeterita, ſi quis ſe pro ſpoliato non habuit, quàm quoad futura.*
83 *Turbato in poſſeſſione lite pendente expedit potius intentare mandatum de manutenendo, quam renocationem illius facti per viam attentatorum.*
84 *Attentatis renocatis per viam manutentionis non impeditur recuperatio fructuum per viam attentatorū.*
85 *Attentata poſſeſſio inſtrumentalis purgata dicitur per ſolam manutentionem aduerſario conceſſam.*
[*Poſſeſſio inſtrumentalis habetur pro non capta, ſi primus poſſeſſor naturalem retinuit, ſeu ſtatim recuperauit.*]
86 *Attentatorum renocatione inducitur poſſeſſionis manutentio.*
87 *Attentatorum renocatio vim habet retinendae.*
88 *Manutentio datur non ſolum in prophanis, & in re ſaeculari, ac inter Laicos, ſed etiam in beneficialibus Eccleſiaſticis, & Spiritualibus, & inter perſonas Eccleſiaſticas.*
89 *Mandatum de manutenendo applicatur ad omnem materiam, quae poteſt poſsideri, vel quaſi.*
90 *Et in omnibus cauſis, in quibus quis exiſtimat, & praetendit poſſidere.*
[*Manutentio datur, vbi petitorium conſonat.*]
[*Ac etiam in his, in quibus non datur poſſeſſio, ſed quidam ſtatus.*]
[*Exceptionem, ſeu fallentiam allegans contra regulam, quod quiſque poſſidens, ſeu detinens de praeſenti, debeat in poſſeſſione, ſeu quaſi, vel ſtatu manuteneri, tenetur illam probare.*]
91 *Manutentio in quaſi poſſeſſione iuris improbi, vt concubinae, vel alterius rei inducentis peccatum, non datur.*
92 *Iuris improbi quaſi poſſeſſio acquiri non poteſt, etiam quod ſola praeſumptio aduerſetur.*
93 *Peccatum vbi inducitur non datur poſſeſſio.*
94 *Iudex ex officio, & nemine petente debet quem amouere à poſſeſſione rei peccatum inducentis.*
95 *Thori ſeparatio facienda eſt in matrimonio in faciem Eccleſiae non contracto, vbi lis eſt praetextu alterius matrimony.*
96 *Parochus an ſit manutenendus in quaſi poſſeſſione recipiendi aliquid pro ſepultura, & Sacramentorum, ac ſpiritualium adminiſtratione.*
97 *Peccati ſolus timor manutentionem impedit, vt in matrimonio, de cuius validitate dubitatur.*
98 *Matrimony lite pendente ſuper validitate, an, & quomodo detur manutentio.*
99 *Negatiuis in actibus, an, & quomodo acquiratur poſſeſſio.*
[*Quaſi poſſeſſio iuris negatiui conſiſtit in contemptu prohibitionis, ſeu contradictionis.*]
[*Animus obediendi in actibus negatiuis quomodo inferatur.*]
[*Dominus quando conſtituatur in qua poſſeſſione prohibendi.*]
100 *Penſionis non ſoluendae quaſi poſſeſſio an poſſit praeſcribi, & quomodo.*
101 *Decimarum non ſoluendarum quaſi poſſeſſio, an, & quomodo praeſcribatur.*
102 *Seruitutis negatiuae quaſi poſſeſſio, an, & quomodo acquiratur.*
103 *Libertatis, ſeu aliquid non faciendi quaſi poſſeſſio, an, & quomodo acquiratur.*
[*Manutentio debetur in quaſi poſſeſſione gabellam non ſoluendi.*]
[*Mandatum de manutenendo datur in quaſi poſſeſſione non reſidendi.*]

Observatio X.

An in omni re poſſeſſa, & in qualibet materia detur manutentio, & in qua.

MAnutentio, & mandatum de manutenendo
datur, primo † pro poſſeſſione cuiuſlibet rei 1
corporalis, tam immobilis, ſiue ruſticae, ſiue vrbanae,
Menoch. de retin. remed. 3. n. 100. Boccat. de interd. vti
poſſid. cap. 2. n. 15. Tuſc. in ver. Introductum concl. 284.
n. 2. Ricc. in Collect. deciſ. coll. 668. in fin. [*& in Romana*
Diuiſionis de Antolinis coram bon. mem. Vbaldo, poſt
tract. deciſ. 475. num. 10. & 11. vbi de manutentione
in poſſeſſione frumenti, *Buratt deciſ. 908. in princ.*]
† quam mobilis, *Menoch. d. remed. 3. retinend. n. 283.* 2
& ſeq. & remed. 2. per tot. Boccat d. cap. 2. ſub n. 15. &
c. 6. per tot. ſentit Saluſt. Tiber. in pract. A. C. lib. 2. cap. 7.
n. 1. Rota in Romana Bononien. ſeu libraria 8. Aprilis, &
13. May 1622. coram Buratto † & ſe mouentis, vt in 3
Grege, *Marcheſ. de comm. in rubr. de comm. app. in*
poſſ. §. 1. par. 1. fol. 938. num. 171.

Secundo conceditur manutentio † etiam in iuri- 4
bus, ſeu rebus incorporalibus, & pro earum quaſi
poſſeſſione, *Aret. in §. retinendae num. 2. verſ. 4. competit.*
Inſt. de interd. Menoch. de retin. d. remed. 3. n. 103. &
ſeqq & 126. & de recuper. in praelud. num. 35. Boccat. de
interd. vti poſſid. cap. 8. per tot. Marant. de ordin. iud.
par. 4. diſt. 7. n. 27. Saluſt. Tiber. in pract. A. C. lib. 2. c. 7.
n. 2. & 3. Tuſc. in ver. interdictum, concl. 284. n. 4. & in
verb. poſſeſſor, concl. 441. n. 5. Giouagn. conſ. 8. n. 67. lib. 1.
Ricc. in Coll. deciſ. coll. 1909. in princ Valaſc. conſult. 191.
n. 7. tom. 2. Rot. coram Card. Pamphilio Seniore in Aquilana Iuriſdictionis apud Marcheſ. de comm. par. 1. fol.
980. n. 1. Put. deciſ. 426. lib. 2. Seraph. deciſ. 277. n. 1. & 2.
& deciſ. 299. num. 9. quae eſt etiam penes Marcheſan. de
comm. d. par. 1. fol. 1052. n. 6. Rot. ad tract Cenc de Cenſib.
deciſ. 232. n. 1. Coccin. deciſ. 354. ſub num. 1. quae eſt etiam
apud Marcheſ. de comm. d. par. 1. fol. 972. num. 2. & idem
Marcheſ. de comm. appell. in poſſ. par. 1. §. 1. fol. 934. num.
111. Monach. deciſ. Bonon. 36. num. 7. [*Rot. Bonon.*
deciſ. 138. num. 11. & ibi Add. verſ. quod habeat.]
Cum † idem operetur, quaſi poſſeſſio in incorpo- 5
ralibus, quod vera poſſeſſio in corporalibus, *Saluſt.*
Tiber. d. cap. 7. n. 2. Pacific. de Saln. interd. inſp. 1. cap. 6.
num. 26. Vnde † ſtatutum loquens de poſſeſſore in- 6
telligitur etiam de quaſi poſſeſſore, *Menoch. d. remed.*
3 retinendae ſub num. 113. Grat. diſcept. forenſ. cap. 732.
num. 65. & ſeqq. Vide Contard. de moment. poſſeſſ. in
ampliat. n. 144. & ſeqq. Quamuis † verbum, *quaſi*, im- 7
portet quandam diminutionem, *Marcheſ. de comm.*
par. 1. de comm. appell. in cauſ. penſ. fol. 591. n. 89. Melch.
Lotter. de re benefic. tom. 1. lib. 1. q. 24. num. 63. & † ali- 8
quando abuſiuè quaſi poſſeſſio appellatur ſimplici-
ter poſſeſſio abſque adiuncto, quaſi, *Caſtill. de vſufr.*
cap. 12. num. 11.

Hinc ex ſupradictis infertur, quod † competit 9
manutentio exiſtenti in quaſi poſſeſſione iuriſdictio-
nis

nis exercendæ, Aret. in d. §. retinendæ, n. 2. verſ. 4. comperit. Inſt. de interd. Marcheſ. de comm. in rub de comm. appell. in poſſeſſ. p. tr. 1. §. 1. fol. 934. n. 11. Giouagn. conſ. 8. n. 67 lib. 1. Rot apud Pacifie. de Saln interd. deciſ. 39. n. 2. Coccin. deciſ. 16. n. 1. & deciſ. 354. ſub n. 1. quæ reperitur etiam apud Marcheſ. de comm. d. par. 1. fol. 972.

10 Vnde † manuteneretur quis reſpectu gubernij, & adminiſtrationis Caſtri, Rot. diuerſ. deciſ. 167. par.
11 4. † & Dominus Caſtri in quaſi poſſeſſione illius Caſtri, & recipiendi ſeruitia à ſuis Vaſſalis, & ſubditis, Menoch. de retin. remed. 3. n. 115. & ſeqq. Boccat. de
12 interd. vti poſſid. cap. 8. n. 4. & 5. Ac † in quaſi poſſeſſione faciendi contra illos bannimenta, exigendi gabellas, affidam, & pœnas pro damnis datis, & pro maleficijs, & in quaſi poſſeſſione conficiendi Vrnam, ex qua Priores pro tempore educi debeant, & alia faciendi, de quibus, per Coccin. deciſ. 354. in princ. [Add. ad deciſ. 131 Buratt. litt. A. idem Buratt. deciſ. 427. in
13 princ.] † quouſque cognoſcatur de auctoritate Domini ſuper talibus faciendis, Coccin. d. deciſ. 354. n. 8.
14 † niſi ceſſaret præſumptio vſurpationis, nam tunc manutentio Domino non daretur, Coccin. d. deciſ. 354. n. 5. [Capiblanc. pragmat. 1. de baron. & eorum offic. num. 229. 236. & ſeqq. lib. 1. & ſup. pragmat. 11. cap. 77. n. 6.
15 lib. 2.] vt quoque † daretur manutentio quoad facultatem faciendi aliquas gratias, Rot. diuerſ. deciſ. 167. in fin. par. 4.

16 Quemadmodum competit manutentio † in quaſi poſſeſſione ſuperioritatis, & poteſtatis, ac obedientiæ patri in filium, & ſuperioribus Religionum in ſuos ſubditos, Caual. deciſ. 75. Rot in Bononien. Profeſſionis coram R. P. D. Merlino, poſt tract. deciſ. 264. nu. 9. & ſeqq. [& in quaſi poſſeſſione dandi, & denegandi licentiam exeundi è Monaſterio, Buratt. deciſ. 827. in princ.]

17 Ita pariter † manutenendus eſt Epiſcopus in quaſi poſſeſſione exercitij iuriſdictionis Epiſcopalis quoad ſuos ſubditos, Boccat. de interd. vti poſſid. cap. 8. n. 6. Caputaq. deciſ. 306. in princ. & n. 1. 2. & 7. par. 1. & de-
18 ciſ. 201. par. 2. † Et in quaſi poſſeſſione deputandi examinatores pro collatione parrochialium, Mant.
19 deciſ. 228. n. 6. Ac † in quaſi poſſeſſione approbandi confeſſarios, Rot. recent. deciſ. 332. par. 1.

20 E conuerſo etiam † non negaretur manutentio exiſtenti in quaſi poſſeſſione exemptionis à iuriſdictione Epiſcopi. Rot. coram Card. Pamphilio Seniore in Aquilana Iuriſdictionis apud Marcheſ. de comm. par. 1. fol. 980. n. 1. [Et vt aliqua Eccleſia viſitetur perſonaliter ab Epiſcopis pro tempore exiſtentibus, & non per Vicarios generales, ſeu alios, Rot. recent. deciſ. 400. par. 4. vbi ſi tamen conſtet de titulo coactiuo excludente factum voluntarium.]

21 Prout † ſubditus, ſeu Vaſſallus haberet contra Dominum remedium hoc manutentionis quoad Statum ſuæ pacificæ, & quietæ libertatis, Menoch. de retin. d. remed. 3. num. 122. & ſeqq. Boccat. de interd. vti poſſid. d. cap. 8. num. 11.

22 Et concederetur manutentio † pro quaſi poſſeſſione libertatis, & exemptionis ab oneribus, & impoſitionibus, vt de Albergatoribus Burgi contra Albergatores Vrbis prætendentes exigere ab eis impoſitiones, & onera, Grat. diſcept. forenſ. cap. 898. ſub n. 17. & 18. † Et pro libertate non ſoluendi, Io. Petr. Fontanell. de pact. nuptial. clauſ. 7. gloſ. 3. par. 10. n. 12. & 42. tom. poſter.

24 Hinc † datur manutentio in iure conferendi, nam etiam in eo attenditur, quis ſit poſſeſſor, Iul. Viu. in prax. Iuris patr. par. 2. lib. 11. cap. 6. n. 19. Rot. in Veronen. Iuriſdictionis coram D. Cardinali Pamphilio, penes Marcheſ. de comm. par. 2. fol. 603. in fin. [& in Neocaſtren. Parochialis coram Remboldo, poſt tract. deciſ. 657. n. 9. & per tot. Nec non in quaſi poſſeſſione deputandi Capellanos ad nutum amouibiles, vt de Abbate in Eccleſijs, ſeu Beneficijs Regularibus Abbatiæ ſubiectis, Buratt. deciſ. 346. in princ. & num. 1.

Hinc quoque † manutentio competit Patrono 25
Eccleſiæ, ſeu Capellæ in quaſi poſſeſſione eligendi, ſeu præſentandi, vel nominandi, & vt ab eo præſentandi, vel nominandi, & vt ab eo præſentatus ſit inſtituendus, Menoch. de retin. remed. 3. nu. 131. & ſeqq. Boccat. de interd. vti poſſid. cap. 2. n. 29. Rot. recent. deciſ.
260. par. 2. Coccin. deciſ. 461. in princ. & num. 3. Vbi † ſi 26
tamen de iure patronatus conſtet, Iul. Viu. in prax. iuris patron. par. 2. lib. 11. cap. 6. n. 10. & 21. & ibi Rot. deciſ. 84. n. 10. & ſeqq. deciſ. 85. n. 4. deciſ. 86. n. . & ſeq. Rot. in Aliphana iuris patronatus coram R. P. D. Ghiſlerio, poſt tract. deciſ. 267. n. 3. & 5. in Regnſina Iuriſdictionis coram Remboldo, poſt tract. deciſ. 285. num. 6.

Hinc pariter conceditur mandatum de manute-
nendo † Rectori non ſolum in poſſeſſione Eccleſiæ, 27
Menoch. de retin. remed. 3. n. 130. ſed † etiam in quaſi 28
poſſeſſione iuris Rectoriæ Menoch. ibid. nu. 126. Boc-
cat. de interd. vti poſſid. cap. 2. num. 28. Et † in exercitio 29
curæ animarum, & Sacramentorum adminiſtratione, Rot. recent. deciſ. 214. num. 1 par. 1. [Rot. recent. deciſ. 461. par. 4. & in Tuden. Parochialis coram Card. Verſl., poſt tract. deciſ. 523. in princ. & n. 9. vbi de Cappellanis.]

Hinc etiam non negatur manutentio † Eccleſiæ in 30
quaſi poſſeſſione faciendi proceſſionem, Rot. recent.
deciſ. 533 num. 1. par. 1. Prout † permittitur manu- 31
tentio exiſtenti in quaſi poſſeſſione præeminentiæ, & præcedentiæ in proceſſionibus, in delatione Crucis, in ſeſſione in digniori loco, & in alijs actibus publicis, ac celebratione Diuinorum, Menoch. conſ. 52. n. 49 Rot. diuerſ. deciſ. 595. par. 4. Coccin. deciſ. 46 & deciſ. 452. n. 1. Rot. in Hiſpalen. Præeminentiarum 27. Februarij, & 13. Nouembris 1620. & 13. Februarij 1626. coram Buratto, in Colonien. Præcedentiæ coram Eminentiſſimo D. Vbaldo, poſt tract. deciſ. 32. & 33. in Cæſaraugustana Præeminentiarum coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. deciſ. 35. in Tiraſonen. Præeminentiarum coram Comitulo, poſt tract. deciſ. 73. in Oritana Præcedentiæ coram Manzanedo, poſt tract. deciſ. 101. in Lucana Præcedentiæ coram R. P. D. Ghiſlerio, poſt tract. deciſ. 219. [In quaſi poſſeſſione præſidendi in Choro, & ſilentium in eo indicendi, Rot. recent. deciſ. 118. n. 1. par. 4. & in Burgen. iuris præſidendi coram R. P. D. Merlino, poſt tract. dec. 661. & 667. Ac in quaſi poſſeſſione præcedendi in Capella Sanctiſſimi, & alijs publicis functionibus, & Concilijs, vt in Præceptore Sancti Spiritus reſpectu aliorum Capitum Ordinum, & Generali Ordinis Prædicatorum defen-
dit Gratian. diſcept. forenſ. cap. 845. num. 4. & 5.] Et † in 32
quaſi poſſeſſione celebrandi Miſſas ſolemnes, & deferendi Sanctiſſimum Sacramentum in ipſius feſtiuitate, & per Octauam, Caualer. deciſ. 589. in princ. Et
† in quaſi poſſeſſione aſportandi in proceſſione ha- 33
ſtam palij, Ricc. in Collect. deciſ. coll. 1446. verſ. alterum
vero. Et † in quaſi poſſeſſione deferendi Catinum per 34
Eccleſiam petendo eleæmoſynam, Cancer. var. reſol.
cap. 14. ſub. n. 10. par. 3. Prout datur manutentio † in 35
quaſi poſſeſſione conuocandi in funere Sacerdotes, & faciendi ſibi inſeruire à Clericis pro adminiſtratione Sacramentorum, Rota in Romana funeralium coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. deciſ. 148. num. 11. & 12. [Et Altari, ſeu Eccleſiæ in quaſi poſſeſſione recipiendi ſeruitium à Cappellanis cum ſtipendio ab alio præſtando, vt per Rot. in Salamantina Stipendiorum coram Card. Lancellotto, poſt tract. deciſ. 96.]

Hinc rurſus † manutenendus eſt Canonicus, ſeu 36
alius exiſtens in quaſi poſſeſſione ingrediendi, aſſiſtendi, & intereſſendi in Capitulo, ſeu Congregatione, Rot. recent. deciſ. 397. par. 2. Coccin. deciſ. 490. num. 1.

num.1.Rota in Oritana Voti coram Remboldo,poſt tract.
deciſ.201.in Romana Statutorum coram Reuerendiſſimo
37 *D Coccino,poſt tract.deciſ.245. n.3.* † & in quaſi poſ-
ſeſſione votandi,& vocem dandi, etiamſi actus poſ-
ſeſſorij fuerint cum contradictione aliquorum de
Capitulo,*Rot.recent.deciſ.465.n.1.& 2.par.1.& deciſ.*
391.par.2.& in d. Oritana Voti.[*Rot.recent.deciſ.268.*
n.1.par. 4. Et in quaſi poſſeſſione præeminentiæ, &
præcedentiæ in ſedendo, & votando, *Rot. in Cæſar-*
augustana Præcedentiarum coram R. P. D. Ghiſlerio,
38 *poſt tract.deciſ.594.*] Vt etiam † in quaſi poſſeſſione
ſedendi in Choro, & ſcamno ſeu ſede, *Rota coram*
Cardinali Lancellotto in Carthaginen.Canonicatus,apud
Marcheſ.de comm. par.1. fol.971. & in recent. deciſ.
39 378.*par.* 2. Prout † non negatur mandatum de ma-
nutenendo in quaſi poſſeſſione habendi ſediles,& ſe-
dendi in Eccleſia in eminentiori, ſeu alio loco,
Giouagn.conſ.8.n.12.lib.2.Grat.diſcept. forenſ.c.110. n.
16. & ſeqq.& c.110.n.32.& ſeqq.& n.53.& ſeqq. Rota
in Pampilonen. iuris ſedendi coram Manzanedo, poſt
*tract.deciſ.*117.Et in quaſi poſſeſſione recipiẽdi prius
pacem,& habendi inſignia in Eccleſia, *Grat.vbi ſup.*
40 Hinc ſimiliter † permittitur manutentio,in qua-
ſi poſſeſſione eligendi Magiſtratum, *Menoch. de re-*
tin. remed.3.n.142. & ſeqq.Rot.in recent.deciſ.752.ſub
41 *n.2.par.2.* & † in quaſi poſſeſſione eligendi perſonas
ad dignitatem, & officium, & obtinendi confirma-
tionem, *Rota coram Cardinali Lancellotto in Legionen.*
confirmationis penes Marcheſ. de comm par.1. fol.987.
42 *n. 1. in fin.* † Et datur etiam è contra manutentio in
quaſi poſſeſſione obtinendi officia,*Coccin. deciſ.380.*
n. 1. [& in officio, ac iudicatu aduerſus alium ha-
bentem anteriorem electionem, ſed non poſſeſſio-
nem,*Capiblanc.pragmat.3.de baron. & eor.offic.n.100.*
& 101.lib.1.]
43 Hinc quoque † mandatum de manutenendo con-
ceditur Vniuerſitati,ſeu Collegio in quaſi poſſeſſio-
ne admittendi,ſeu aggregandi alios ad Collegium,&
non idoneos reiiciendi,ac reprobandi,&Collegiales
ad officia imburſandi, & extrahendi, *Rota recent.*
44 *deciſ.752.n.1.& 2. par.2.* † Et verſa vice,ſi Vniuerſi-
tas vellet aliquem imburſatum exburſare,puta, quia
mutauerit conditionem,& ſuum ſtatum, ſubuenire-
tur illi petendo ſe manuteneri in eo ſtatu, donec de
negocio eſſet cognitum, *Fontanell.de pact.nupt.clauſ.*
7.gloſſ.2.par.10.n.43.tom.poſter. [Et in quaſi poſſeſ-
ſione Ciuilitatis ſtante imburſulatione,extractione,
& adepta poſſeſſione Magiſtratus, *Thomat.deciſ.7.n.*
17.ſeu debitor Ciuitatis,& ex cauſa vectigalium,qui
ſit poſtulatus debitor illius quantitatis,in qua Ciui-
tati tenetur,huiuſmodi iudicio pendente non poteſt
interim aliquem honorem in Ciuitate ſubire,*Lancell.*
de attent.par.2.c.4.de attent.lit pend.decl.4.n.51. alias
45.*Rot.recent.deciſ.149.n.1. par. 5.* Quod tamen cre-
derem eſſe intelligendum, dummodò debitum ſit
clarum,ſeu non poſſit probabiliter controuerti,*ad l.*
1.*C.de debit.Ciuit.lib.11.per Lancellot.alleg.*ponderan-
do ibi verba,*ſi conſtiterit*,& facit,quia debitor ille di-
citur,à quo mutò exigi poteſt, *l. ſi ex cautione,& ibi*
gloſ.& DD.de non num.pecun.l.fideicommiſſa §.ſi rem.
*ff. de legat.3.*Et inſuper non videatur debitor Ciuita-
tis excludendus ab honoribus pendente etiam lite,ſi
debitum ſit modicum, *Nouar.ad d.l.1.n.5.C.de debit.*
Ciuit. lib.11. vt in ſimili dicitur de tutore, & cura-
tore, qui quamuis, ſi ſit debitor pupilli, & adulti,
non poſſit eſſe illius tutor, & curator, attamen id
non procedit,ſi debitum ſit modicæ ſummæ, *Auth.*
minoris debitor C.qui tutor. vel curat.dar.poſſ. vbi Bart.
n. 5.& Bald.num.3.Vinc. de Franc.deciſ.404. num.4.
cum ſeqq. Prout ſi quis abſtinere ordine iuſſus ſit, &
prouocauerit,poteſt interim participare,& in hono-
re habito remanere,ſed debet à nouis honoribus ab-
ſtinere, *l. unic. §.ſi quis verſ. ergo, & ſi abſtinere vbi*
gloſ. in verb.participare ff. nil nouar. appell. inter poſ.]
Hinc etiam poteſt manutentio dari † in quaſi poſſeſ- 45
ſione iuris ſepeliendi in aliquo loco etiam priuatiuè
quoad alios, *vt ſentit. Coccin.deciſ.291.per tot.* [Et in
quaſi poſſeſſione recipiendi mortuos, & ſepeliendi
in aliqua Eccleſia, *Rot.recent.deciſ.508.par.3.*]
Hinc turſus manutentio competit † in tutela, & 46
cura, *vt dixit Rota in Romana tutela coram Manza-*
nedo, poſt tract. deciſ. 116.[*Gratian. diſcept. forenſ.*
cap.914. in princ.Seraph.de priuileg.iuramen.priuilegio
131.num.47.]
Hinc etiam † manutentio non negatur in quaſi 47
poſſeſſione adminiſtrationis bonorum, & maritag-
giorum, *Rota in Romana adminiſtrationis Hæreditatis*
coram R. P. D. Queipo, poſt tract. deciſ. 250. &
deciſ. 258.
Hinc pariter datur manutentio † Procuratori ab 48
Vniuerſitate conſtituto, & nunc reuocato in quaſi
poſſeſſione exercitij procuratoris illius, vbi diſputa-
tur de inualiditate reuocationis mandati, *Rota in*
Hiſpaniarum mandati coram Reuerendiſſimo D. Cocci-
no,poſt tract.deciſ. 199.
Hinc ſucceſſiuè eſt,quod † manutentio datur quaſi 49
poſſeſſori ſeruitutis, *Menoch.d.remed.3.num.103.&*
ſeqq. Boccat.de interd.vti poſſid.cap.2. num.79. & c.8.
num.2. & 3. & cap.11.num.3. Marant.de ord. Iudic.
par.4.diſt.7.num.27.Marcheſ.de comm.par.1.de comm.
app.in poſſ.§.1.fol.930.num.67.Seraph. deciſ.299. num.
9. quæ eſt etiam apud Marcheſ. de comm. d. par. 1. fol.
1952. Monach. deciſ. Bonon. 36. num. 7.[*Rot. Bonon.*
deciſ.138 num.22.& ibi Add. in verſ. quod habeat, &
non ſolum in ſeruitutibus continuis,ſed etiam in di-
ſcontinuis *d.deciſ.Bonon.138.num.22.& ſeqq.num.35.*
& ſeqq.n.45.& ſeqq. vbi reſpondet contrarius, etiam
quod pro illis prodita ſint particularia interdicta,vt
de itinere, actuque priuato, de riuis,de aqua quoti-
diana, & æſtiua, quia illa ſunt ordinaria,nec faciunt
ceſſare hoc extraordinarium, quod pinguius proui-
det,*d.deciſ.138. num. 50. & 51.*] Vt † pro vſu aqua- 50
rum,& quaſi poſſeſſione iuris aquandi,aquæductus,
fontis,& venæ,*Fontanell.de pact.nupt.clauſ.7. gloſſ. 3.*
par.10.num.44.tom.poſter.Plot.de in lit.iur.§.3. ſub n.
29.& 33.Capyc.deciſ.189.num.11.& per tot.Boccat.de
interd.vti poſſid.cap.9.num.17.Franc.Marc deciſ.589.
num.10. par.1. vbi etiam, quod ſemel in anno quis
fuerit vſus,*Vin.deciſ.411.num.17.& ſeq. lib. 3. Rot. in*
recent.deciſ.734.par.2. Rota in Interamnen. Aquarum
coram Manzanedo,poſt tract. deciſ.213. num. 1.[*Rot.*
*Bononien.deciſ.138.num.23.*Et in quaſi poſſeſſione fa-
ciendi cluſam, per quam faciens aqua eo modo vta-
tur, vt non poſſit poſt vſum ipſius prædiorum de-
currere ad alterius prædia; & è conuerſo poteſt alte-
ri dari manutentio, vt aqua ad illius prædia defluat,
& non poſſit alter ad alia loca diuertere, quinimmò
obligatus ſit,canalia,fontes, incaſta, & alia neceſſa-
ria conſeruare ad effectum, vt aqua poſſit defluere,
ad tradita per Rot.recent.deciſ.150.par 3.] † In quaſi 51
poſſeſſione iuris piſcandi,*Aret.in §.retinendæ num. 3.*
in fin.Inſt. de interd.Paſett.conſ.15.num.16.Rot.diuerſ.
deciſ.43. per tot.par.1. [& verſa vice in quaſi poſſeſ-
ſione prohibendi vſum retium in lacu,vt in exiſten-
te in quaſi poſſeſſione iuriſdictionis colligitur, *ex*
Rot.recent.deciſ. 129. in fin.par.4. vt quoque in quaſi
poſſeſſione retinendi barcam, ſeu ſchapham in flu-
mine ad effectum portizandi,& de vna ripa ad aliam
tranſuehendi,*Buratt.deciſ.222.in princ.& n.8.& 9.&*
deciſ.288.in princ.& per tot.] † Pro vſu, & fruitione 52
ſyluarum,& nemorum,ac arborum dumeſticarum,&
quaſi poſſeſſione lignandi,incidendi, & extrahendi
ligna cum ſaumis,ſeu alias à nemore, necnon confi-
ciendi Carbones, *Boccat. de interd. vti poſſid. cap.9.*
num.16.

num. 16. Plot. de in lit. iuran. §. 5. ſub num. 28. Gramm.
deciſ. 67. n. 6. & ſeqq. Mantic. deciſ. 95. in princ. & n. 11.
Rota in Tuſculana Siluarum coram Eminentiſſimo D.
Cardinali Veroſpio poſt tract. deciſ. 40. & 41. [Buratt.
deciſ. 372. num. 8. in fin. vbi de quaſi poſſeſſione diſ-
boſcandi, Et è conuerſo Baroni, & Domino in quaſi
poſſeſſione indicendi, & publicandi banna pænalia
prohibitoria inciſionum, eradicationum, & combu-
ſtionis arborum alicuius ſiluæ, ſeu momentaneæ,
Rota in Carpentoraten. iuris lignandi 27. Nouembris
53 1619. coram Buratto.] † Et pro quaſi poſſeſſione iu-
ris paſcendi cum aliquo, ſeu omni genere animalium,
Capyc. deciſ. 189. num. 11. & per tot. Menoch. de retin. d.
remed. 3. num. 137. & ſeqq. Boccat. de interd. vti poſſid.
cap. 2. num. 55. & cap. 9. num. 16. Plot. de in lit. iur. §. 3.
ſub num. 28. Seraph. deciſ. 971 [Io. Ant. Nouar. in ſchol.
ſeu comm. ad rubr. C. de paſc. publ. & priuat. n. 11. lib. 11.
Rot. Bonon. deciſ. 138. n. 22. Baratt. deciſ. 533. in princ. &
n. 3. deciſ. 648. n. 10. & cum animalibus vagantibus, ſeu
mercantilibus, & non aratoriis, iuxta ea, quæ haben-
tur in deciſ. 632. n. 1. par. 3. in recent. ac in diſcontinua
iuris paſcendi ſeruitute, d. deciſ. 632. n. 1. & quoad
paſcendum, lignandum, & faciendum Mandrias,
Rota in Balneorigen. Terrarum coram Card. Sacrato poſt
54 tract. deciſ. 419. in princ.] † Sic etiam pro itinere, actu-
que priuato, & pro iure eundi, euacuandi, ducendiue
per fundum alienum, Grat. diſcept. foren. c. 681. in princ.
Monac. deciſ. Bonon. 36. n. 5. & ſeqq. [Rot. Bonon. deciſ.
138. per tot. vbi omnia euacuat contraria, & in ſerui-
55 tute viæ, Rot. Bonon. d. deciſ. 138. n. 34.] † Et ſuper
quaſi poſſeſſione tranſeundi per adituum alicuius
domus ad effectum ad propriam domum accedendi,
56 Ioſeph. Lud. deciſ. Peruſ. 20. in princ. par. 1. † Vt quoque
pro quaſi poſſeſſione alicuius venæ, & iuris fodien-
di, & cauandi, vt in caſu, in quo conſuluit, Caſtren.
conſ. 3. lib. 2. & Raın. conſ. 28. lib. 4. [Rot. Bononien. d.
57 deciſ. 138. n. 22.] † Pro quaſi poſſeſſione fabricandi,
Tuſc. in ver. manutentio, concl. 79. num. 5. [Pro quaſi
poſſeſſione faciendi calcarias, ſeu furnaces, Buratt.
deciſ. 451. in princ.]

58 Competit etiam manutentio † pro iuribus, quæ
quis poſſidet in mari, l. ſane ſi maris ff. de iniur. Boccat.
de interd. vti poſſid. cap. 2. num. 17.

59 Hinc rurſus † permittitur manutentio in quaſi
poſſeſſione iuris macinandi, & admittendi furnarios,
& alios ad molendum in aliquo molendino, Pur.
deciſ. 183. lib. 2. Boccat. de interd. vti poſſid. c. 2. n. 80. &
cap. 8. num. 10.

60 Hinc etiam datur manutentio † in quaſi poſſeſ-
ſione filiationis, Maſcard. de probat. in ver. filiatio,
concl. 799. n. 28. [Pereg. de fideicommiſſ. art. 43. n. 66. in
quaſi poſſeſſione fraternitatis, ſororitatis, & cætero-
rum conſanguinitatis, ſeu affinitatis graduum, & in
quaſi poſſeſſione ipſius conſanguinitatis, & affinita-
tis, Pereg. d. art. 43. n. 67. ac etiam in quaſi poſſeſſio-
ne legitimatis, ſeu legitimationis.]

61 Hinc præterea † datur mandatum de manutenen-
do exiſtendi in quaſi poſſeſſione exigendi quamli-
bet annuam præſtationem, ſeu reſponſionem, vel re-
ditum, Marant. de ord. Iudic. par. 4. diſt. 7. n. 27. Boccat.
de interd. vti poſſid. cap. 8. num. 8 Salnſt. Tiber. in pract.
A. C. lib. 2. c. 7. n. 2. Put. deciſ. 180. num. 4. Ruginell. de
appell. §. 2. cap. 3. num. 694. Cancer. var. reſol. cap. 14.
ſub n. 48. Ricc. in Collect. deciſ. coll. 668. in fin. Greg. XV.
deciſ. 438. n. 1. Rot. in Romana fructuum coram Cordu-
ba, poſt tract. deciſ. 86. per tot. [Rot. penes Feazon. ad
ſtatut. Vrb. deciſ. 122. & ſic etiam in perſonalibus
actionibus, Rota in Cæſaraugustana Veſtiarij coram
R. P. D. Piromano poſt tract. deciſ. 511. num. 10. Baratt.
deciſ. 378. num. 4.]

62 Quod † ampliatur tam in præſtationibus annuis
debitis reſpectu alicuius rei, ſuper qua, ſeu cuius ra-
tione conſtituta ſit præſtatio, quam in debitis non
reſpectu rei, vt in eo, qui per plures annos aliquid
ſoluit ex obligatione vera, vel præſumpta nullo ha-
bito reſpectu ad aliquam rem, nam competit credi-
tori manutentio in huiuſmodi ſtatu præſtationis,
Grat. diſcept. forenſ. cap. 113. n. 13. & ſeqq. & c. 981. n. 19.
[Sed Rot. in d. Cæſaraugustana Veſtiarij coram R. P. D.
Piromano, poſt tract. deciſ. 511. n. 11. & ſeqq. videtur ſen-
tire, non denegari remedium retinendæ in perſona-
libus actionibus, quæ reſpiciant præſtationem ſubje-
ctam ratione rei, & quibus etiam petitori um conue-
nit, ſecus in perſonalibus actionibus, quibus non
conuenit petitorium, ſed agitur tantummodò ad
dandum, & Baratt. deciſ. 489. n. 10. ſentit, quod etiam
in merè perſonalibus competat officium Iudicis.]

Ita ut debeatur manutentio † in quaſi poſſeſſio- 63
ne exigendi penſionem Eccleſiaſticam, Boccat. de
interdict. vti poſſid. cap. 8. n. 8. Salnſt. Tib. in pract. A. C.
lib. 3. cap. 3. Marcheſ. de comm. par. 1. de comm. in cauſ.
penſ. §. 2. num. 26. & ſeqq. & n. 83. & ſeqq. Rot. apud
Pacific. de Salu. deciſ. 43. num. 2. & in fin. Coccin. deciſ.
31. num. 1. Canal. deciſ. 379. num. 1. & ſeqq. [Rot. recent.
deciſ. 436. num. 1. par. 3.] † In quaſi poſſeſſione diſtri- 64
butionum, Seraph. deciſ. 1089. in princip. † Et quod 65
beneficiato, qui eſt in quaſi poſſeſſione diſtributio-
num quotidianarum, debeatur manutentio, etiamſi
non reſederit, facto tamen Capituli, Cocc. deciſ. 21.
num. 1.

Veluti quoque † datur mandatum de manutenen- 66
do exiſtenti in quaſi poſſeſſione perceptionis deci-
marum, tam contra illas ſoluere debentes, quàm con-
tra alios illas prætendentes, Menoch. de retin. remed.
3. n. 134. & ſeqq. Boccat. de interd. vti poſſid. cap. 2. n. 30.
& ſeqq. Marc. Anton. var. reſol. lib. 1. reſol. 77. num. 6.
Monet. de decim. c. 8. q. 2. n. 30. & ſeqq. & c. 11. q. 4. num.
162. Rot. in recent. deciſ. 575. par. 2. Greg. XV. deciſ. 449.
[Rot. in Abulen. Decimarum coram Penia, poſt tract.
deciſ. 455. num. 1. Buratt. deciſ. 753. n. 3. & ibi Add. lit-
tera A. vbi, quod manutentio poteſt peti, & dari
tam nomine Eccleſiæ, quàm ex propria Parochi per-
ſona, & in quaſi poſſeſſione exigendi portionem de-
cimarum, quarteſimum nuncupatam, vt per Rot. in
Florentina Decimarum coram R. P. D. Veroſpio, poſt
tract. deciſ. 631. necnon portionem auuezum appel-
latam, Buratt. deciſ. 753. per tot.]

Pari modo conceditur manutentio † in quaſi 67
poſſeſſione exigendi primitias, & oblationes, ſeu ob-
uentiones, & eleæmoſynas ratione adminiſtratio-
nis Sacramentorum contra alios illas prætendentes,
Rot. recent. deciſ. 480. & deciſ. 511. par. 1. & deciſ. 573.
par. 2. Rota in Romana funeralium coram Reuerendiſſi-
mo D. Coccino, poſt tract. deciſ. 148. n. 9. Prout † manu- 68
tentio permittitur ad excluſionem alterius non poſ-
ſidentis in quaſi poſſeſſione percipiendi ceras mor-
tuorum, quartam funeralium, eleæmoſynas pro ſe-
pultura, & benedictione ouorum, & domorum, Rota
in d. Romana funeralium n. 4. & ſeqq.

Sic etiam † permittitur manutentio exiſtenti in 69
quaſi poſſeſſione exigendi annuum cenſum, Tuſc. in
ver. manutentio concluſ. 79. num. 1. & ſeqq. Cancer. var.
reſolut. cap. 14. num. 48. & ſeqq. Grat. diſcept. for. cap.
921. num. 4. Excellentiſſimus D. Ludouicus Cenc. exi-
mius, ac celeberrimus Aduocatus Peruſinus in ſuo ſo-
lemni, & doctiſſimo tract. de cenſib. in nouiſſ. impreſſione
Taurini apud DD. Tarinos quæſt. 88. num. 19. & ſeqq.
aliàs par. 2. cap. 2. quæſt. 5. art. 2. num. 19. & ſeqq. & ibi
Rot. deciſ. 226. num. 1. deciſ. 231. num. 10. deciſ. 232. n. 1.
deciſ. 235. num. 2. deciſ. 238. num. 10. deciſ. 242. num. 3.
deciſ. 247. num. 5. deciſ. 248. num. 2. Rot. recent. deciſ.
274. num. 1. par. 1. [Rot. diuerſ. deciſ. 314. in princ.
par. 4.] † in quaſi poſſeſſione locorum Montium, 70
eorumque exactionis, Rota in Romana de Tornellis

coram

Digitized by Google

coram Remboldo, poſt tract. deciſ. 135. in Romana Hereditatis de Cincis coram R.P.D. Pirouano, poſt tract.
71 *deciſ. 179. n. 1.* [*Burat. deciſ. 153. n. 1. & 2.*] † Et Domino directo in quaſi poſſeſſione exigendi, & percipiendi tributum, ſeu cenſum, vel canonem, *Ricc. in Collect. deciſ. coll. 1854. in fin. Caual. deciſ. 75. & 83.* Ac
72 † locatori in quaſi poſſeſſione exigendi affictus à conductore, *Caual. deciſ. 228. in princip. Rota in Romana man utentionis, ſeu pecuniaria coram bon. mem. Vbaldo, poſt tract. deciſ. 181. n. 9.* [*Burat. deciſ. 279. nu. 10.*]
73 † Et exiſtenti in quaſi poſſeſſione recipiendi fructus recompenſatiuos ob retentionem rei, & pretij, *Coccin. deciſ. 186. n. 1.* [Prout manutentio permittitur in quaſi poſſeſſione exigendi emolumenta officij Notariatus, *Rota in Romana Emolumentorum coram Remboldo, poſt tractat. deciſ. 656.* & marito in quaſi poſſeſſione exigendi dotis interuſuria poſt ſolutum matrimonium, *Gratian. diſcept. forenſ. cap. 427. in addit. impreſſ. in fin. tom. 3. poſt cap. 600. fol. mihi 605. verſ. quamuis circa med.* Atque Doctori in Studio legenti, ſeu iubilati in quaſi poſſeſſione exigendi ſalarium, & ſtipendium, *Rot. in Perusina Exemptionis coram R.P.D. Pirouano, poſt tract. deciſ. 555. 626. & 645.*]
74 Similiter † manutentio non negatur in quaſi poſſeſſione principiandi affidam, & diffidam pro animalibus aliqua paſcua intrantibus, *Capyc. deciſ. 96.*
75 Vt etiam † in quaſi poſſeſſione exigendi, & colligendi datium, ſeu ius vectigalis, vel pedagia, *Aret. in §. retinendæ ſub num. 2. verſ. quarto competit. Inſt. de interd. Marcheſ. de comm. par. 1. de comm. appell. in poſſ. §. 1. fol. 934. n. 111. Ruginell. de app. §. 2. cap. 3. num. 692.*
76 *& 693.* † Et quæſtuarij exiſtentes in quaſi poſſeſſione quæſtus ſunt in ea manutenendi, *Tuſc. in ver. poſſeſſor.*
77 *concluſ. 441. n. 5.* Verſa etiam vice † ad fauorem ſoluentis, & debitoris datur manutentio in quaſi poſſeſſione ſoluendi ad certam rationem tantum, *Rot. recent. deciſ. 454. num. 1. par. 1. & ſic de ſingulis.* [Nam etiam ipſe debitor dicitur poſſidere, ſeu quaſi poſſidere debitum, vel ius alienum, *Gratian. deciſ. 4. n. 47.*]
78 Veluti quoque † non negatur manutentio in quaſi poſſeſſione, vt ſibi flores deferantur, puta in, & pro ſolemnitate, & proceſſione Sanctiſſimi Corporis Christi, *vt per Rot. in Anconitana florum 4. Martij 1612. 8. Nouembris 1624. 18. Aprilis, & 20. Iulij 1626. coram Buratto.*
79 Tertio principaliter † permittitur manutentio etiam occaſione controuerſiæ confinium, nempe pro poſſeſſione vſque ad certum locum, & certos fines, *Menoch. de retin. remed. 3. num. 310. in fin. Boccat. de interd. vti poſſid. cap. 3. in fin.*
80 Quarto † datur manutentio ſi quis alium turbet faciendo murum, ſepem, vel arbores incidendo, fructus colligendo, etiam per vim, & alibi aſportando, colonos illius expellendo, intrando ſuam poſſeſſionem illo inuito tamquam in rem propriam, cum ſimilibus, nam per talia impedimenta non inducitur ſpoliatio, ita vt ſit agendum actione ſpolij, ſed turbatio, *Menoch de retinend. remed. 3. num. 468. & ſeq. Grat. diſcept. forenſ. 314. num. 9. & 10.*
81 Quemadmodum † manutentio datur pro poſſeſſione muri liberi ab immiſſione tigni aduerſarij ad effectum ipſam tigni immiſſionem impediendi, *ad tradita per Menoch. de retin. remed. 3. num. 290. & ſeqq. Boccat. de interd. vti poſſid. cap. 2. num. 74.* [Prout competit manutentio pro refectione muri communis, & demolitorum contra ſocium prohibentem, *Gratian. diſcept. forenſ. cap. 320. num. 22. Hect. Felic. de ſociet. cap. 31. num. 10.* & vbi ſocius à ſocio prohibeatur eo vti ad vſum deſtinatum, *Felic. ibid. ex. l. ſi ædes ff. comm. diuid.*]
82 Quinto conceditur mandatum de manutenendo † pro reuocatione, ſiue loco reuocationis attentatorum, tàm quoad attentata præterita, ſi poſſideos non habuit ſe pro ſpoliato, quam quoad futura, *Seraph. deciſ. 1176. n. 6. Coccin. deciſ. 380. n. 3. Cancer. var. reſol. cap. 14. nu. 74. par. 3. & Io. Petr. Fontanell. de pact. nupt. clauſ. 7. gloſ. 3. par. 10. n. 10. tom. poſter.* Quinimmo, † ſi 83
vna pars turbetur per aduerſarium in ſua poſſeſſione lite pendente, conſilium eſt, ne petat reuocationem illius facti per viam attentatorum, quia non voti compos euadit, cum conſequi non poſſit, vt pars aduerſa à dictis moleſtijs ſe abſtineat lite pendente, quia declaratio attentatorum ſolet remitti in illo iudicio ad diffinitiuam, ne merita diffinitiuæ pandantur, ſed debet confugere ad iſtud interdictum interim, *Cancer. d. cap. 14. num. 73. & ſeqq.* † Neque hoc 84
præiudicat, quin per viam attentatorum poſſint recuperari fructus, *Fontanell. d. num. 10. Seraph. d. deciſ. 1176. n. 6.* Vnde † per mandatum de manutenendo 85
aduerſario conceſſum dicitur purgata poſſeſſio Inſtrumentalis attentatè capta per aliam partem, *Rota apud Pacific. de Salu. deciſ. 15. n. 5.* [Poſſeſſio enim merè Inſtrumentalis, vbi naturalis fuit per primum poſſeſſorem ſemper retenta, vel ſtatim recuperata, non cauſat attentata, quæ ſint purganda, ſed habetur perinde, ac ſi poſſeſſio capta non eſſet, *Rota recent. deciſ. 503. n. 4. par. 3.*] licet † ex ipſa reuocatione no- 86
uitatum inducatur ipſa poſſeſſionis manutentio, & hoc etiam quod reuocatio fuerit facta pro bono pacis, *Giouagn. conſ. 9. nu. 76. & 86. lib. 1.* & † habeat at- 87
tentatorum reuocatio vim retinendæ, *Rota in Peſina Domus coram Reuerendiſſimo Domino Coccino, poſt tract. deciſ. 127. num. 3.*
Sexto † manutentio non ſolum datur in propha- 88
nis, & in re ſæculari, & inter laicos, ſed etiam inter perſonas Eccleſiaſticas, & in beneficialibus, Eccleſiaſticis, & Spiritualibus, *Cancer. var. reſolut. cap. 14. nu. 7. & per tot. par. 3. Fontanell. de pact. nupt. clauſ. 7. gloſſ. 3. par. 10. num. 47. & 48. tom. poſter.* & patet ex ſupra relatis exemplis in materia quaſi poſſeſſionis.
Denique † ad omnem materiam, quæ poteſt poſ- 89
ſideri, vel quaſi, applicatur hoc mandatum de manutenendo, *Fontanell. de pact. nuptial. clauſ. 7. gloſſ. 3. par. 10. n. 39. in fin. & n. 41. in fin. tom. poſter.* † & in omni- 90
bus cauſis, in quibus quis exiſtimat, & prætendit poſſidere, *Fontanell. vbi ſupra n. 62.* [ac vbi petitorium conſonat, *Rota in Cæſaraugustana Veſtiarij coram R.P.D. Pirouano, poſt tractat. deciſ. 511. num. 12.* atque etiam in his, pro quibus non eſt dare poſſeſſorium, quia nihilominus datur quidam ſtatus, pro cuius manutentione competit ſummariſſimum, *Rota Bonon. deciſ. 138. n. 25.* & ſtante regula, quod vnuſquiſque poſſidens, ſeu detinens de præſenti debet in ſua poſſeſſione, vel quaſi, ſeu ſtatu, in quo reperitur, manuteneri, non eſt ab ea recedendum, niſi doceatur de exceptione, & fallentia, *Rota Bonon. deciſ. 138. n. 37. & 38. iuncto num. 20.*].
Non tamen daretur manutentio † in quam poſſeſ- 91
ſione iuris improbi, vt in quaſi poſſeſſione Concubinæ, vel alterius rei inducentis peccatum, *Giouagn. conſ. 40. n. 27. lib. 2. poſt Menoch. de retin. remed. 3. num. 156. & 157.* Vbi, quod † iuris improbi quaſi poſſeſſio 92
non poteſt acquiri, & quod procedit, quando ſola iuris præſumptio aduerſatur, *Boccat. de interd. vti poſſid. cap. 3. nu. 19 Tuſc. in ver. interdictum concl. 284. n. 11.* Vbi, quod † in inducentibus peccatum non datur poſ- 93
ſeſſio, *idem Tuſc. in ver. poſſeſſor. concl. 441. n. 14.* Vbi, quod † iudex etiam ex officio, & nemine petente debet 94
quem amouere à tali poſſeſſione, & quod † ſi quis 95
exiſtat in poſſeſſione matrimonij non contracti in faciem Eccleſiæ ſit facienda ſeparatio thori, ſi litigatur prætextu alterius matrimonij, *Tuſc. d. num. 14. Caball. ad Conſt. March. lib. 6. cap. 26. num. 5.*

96 Sie

Digitized by Google

96 Sic † Parochus non poteſt petere manutentio-
nem in quaſi poſſeſſione recipiendi aliquid pro ſe-
pultura, ſeu pro adminiſtratione Sacramentorum, vel
pro aliis ſpiritualibus, nec etiam reſpectu pacti, ſeu
conſuetudinis, quia in iſtis non poteſt aliquid exigi
ab inuitis, & ex auaritia, ſed ſolum à ſponte, & gratis
dantibus, & ex deuotione fidelium, *vt per Caſtr. conſ.
364. per tot. lib. 1. relat. per Tuſc. in d. ver. Poſſeſſio concl.
447. in fin.*

97 Amplius † manutentio denegatur, etiam vbi eſt
ſolus timor peccati, vt in matrimonio de cuius vali-
ditate dubitatur, *Granat. ad pract. Veſtr. lib. 8. cap. 4.*
98 *num. 34. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 850. num. 6.* † Intel-
ligendo tamen in matrimonio non conſummato, &
quando mulier eſt adhuc virgo, & incorrupta, Nam
tunc eſt apponendum ſequeſtrum, *Grat. d. cap. 850.
num. 5. Put. deciſ. 149. n. 2. lib. 3. Greg. XV. deciſ. 351. n.
45. in fin.* ſecus in matrimonio iam conſummato, &
multo magis ſi ex tali matrimonio adſint etiam li-
beri, nam tunc non eſt conſiderandus timor peccati,
& maritus debet remanere in poſſeſſione, *Put. d.
deciſ. 349. n. 1. & 2. lib. 3. Gratian. d. cap. 850. n. 6. &
ſeqq. Rot. in Parmen. ſeu Lunen. Sarzanen ſeparationis
Thori coram R. P. D. Ghiſlerio, poſt tract. deciſ. 241. n. 3.
& 4.* vbi de matrimonio in faciem Eccleſiæ contra-
cto, & quando ſolus tertius dat de nullitate, & quan-
do etiam mulier eſſet conſcia peccati, & probatio-
nes offerentur in continenti infra triduum proban-
dæ, nihilominus cogeretur ſtare cum marito, & præ-
ſtare omnia ſeruitia, licet, ſtante ſua conſcientia, &
probationibus paratis, poſſet negare debitum, *Grat.
d. cap. 850. n. 9. & 10.* Immo manutentio daretur ma-
rito etiam quoad matrimoniũ nondum conſumma-
tum, ſed quoad ipſam cohabitationem, & alia obſe-
quia præter copulam, *Grat. vbi ſuprà n. 11.* & prædicta
procedunt, tàm in foro fori, quàm in foro conſcien-
tiæ *Grat. ibid. n. 12.* & etiam lata vna ſententia pro va-
liditate matrimonij, & alia pro illius nullitate, cum
in hoc dubio, non ſit quis priuandus poſſeſſione iuris
ſibi competentis ſuper matrimonio, *Grat. d. num. 12.*

99 Demum † non conceditur, nec acquiritur quaſi
poſſeſſio in actibus negatiuis, *Gionagn. conſ. 9. n. 92.
lib. 1. Caputaq. deciſ. 306. n. 7. par. 1.* præſertim in his,
quæ ſunt meræ facultatis, *Caputaq. loc. cit.* niſi con-
currat actus poſitiui cum ſcientia, & patientia ad-
uerſarij, ſeu prohibitio, vel negatio cum acquieſcen-
tia, *Gionagn. d. conſ. 9. n. 87. & 92. lib. 1. Rota in Craco-
uien. iuris legendi coram R. P. D. Queipo, poſt tract. deciſ.
351. n. 32.* [*Rot. recent. deciſ. 150. n. 3. par. 3.* Conſiſtit-
que quaſi poſſeſſio iuris negatiui in præcedentis
prohibitionis, ſeu contractionis contemptu, *Rot. in
Vicen. Collegij coram R. P. D. Motmanno, poſt tract. dec.
541. n. 11.* Ita vt animus obediendi in actibus negati-
uis non inferatur ex ſimplici patientia, ſed ex poten-
tioribus actibus actualis prohibitionis, & acquie-
ſcentiæ, *Rota in Burgen. iuris præſidendi coram R. P. D.
Merlino, poſt tract. deciſ. 667. n. 6. & vbi 12. de ſilentio.*
[Dominus conſtituitur in quaſi poſſeſſione prohi-
bendi, ſi ſubditi prohibitioni non contradixerint,
Buratt. deciſ. 312. n. 9. vbi Add lit. B. ſecus ſi re, & ver-
100 bis contradixerint, *Buratt. ibid.*] † Vnde quaſi poſſeſ-
ſio penſionis non ſoluendæ nec lapſu decem anno-
rum præſcribitur, niſi probetur illam fuiſſe denega-
tam, & denegationi penſionarium acquieuiſſe, &
quod alius fuerit in poſſeſſione naturali illius,
*Melch. Lotter. de re benefic tom. 1. lib. 1. q. 38. num. 217.
Rot. recent. deciſ. 404. n. 7. par. 2. Rota in Alben. conſiaium
101 coram R. P. D. Pirouano, poſt tract. deciſ. 156. n. 7.* † Et
idem quoad quaſi poſſeſſionem non ſoluendi deci-
mas, *vt fuit dictum in Placentina Decimarum perſona-
lium de Truxillo, 13. Nouembris 1610. coram Buratto.*
102 Prout † nec quaſi poſſeſſio ſeruitutis negatiuæ, pu-
ta altius non tollendi acquiritur, etiamſi vicinus per
mille annos depreſſam domum habuerit, niſi ædifi-
care volens fuerit prohibitus, & prohibitioni acquie-
uerit, *Gionagn. d. conſ. 9. n. 94. lib. 1. Rota in Cracouien.
iuris legendi coram R. P. D. Queipo poſt tract. deciſ. 312.
n. 32.* Quamuis † quaſi poſſeſſio libertatis, & ſic ali- 103
quid non faciendi, puta non recognoſcendi aliquem
in Dominum, ſeu non ſoluendi gabellam, etiam
quod euenerit caſus, non videatur requirere ſcien-
tiam, & patientiam, niſi præceſſerit obligatio, *ad tra-
dit. per Gionagn. d. conſ. 9. n. 95. & ſeqq lib. 1.* [& habetur
*per D. Vaccarium in eius reſolutione in Bonon. Exem-
ptionis, poſt tract. deciſ. 647. n. 64.* & debeatur manuten-
tio in quaſi poſſeſſione gabellam non ſoluendi, *vt in
eadem reſolutione n. 20. 70. & per tot.*

Daturque mandatum de manutenendo etiam in
quaſi poſſeſſione non reſidendi, *Rota in Bracharenſ.
Reſidentiæ coram Iuſto, poſt tract. deciſ. 579. num. 1.*]

SVMMARIA.

1 *Manutentio competit habenti iuſtam, & legitimam poſſeſſionem.*
2 *Præſumitur de iure poſſeſſio iuſta, legitima, & non vitioſa.*
3 *Cauſam iuſtam, & legitimam poſſidendi habens eſt manutenendus.*
4 *Creditori hypothecario poſſidenti competit manuten-tio, donec ſit ſatisfactus.*
5 *Creditor poſſidens pignus ex vna cauſa poteſt illud ex alia cauſa retinere, & obtinere manutentionẽ.*
[*Vxori competit manutentio contra poſteriores cre-ditores viri conſtito de illius vergentia ad ino-piam, & quod non habeat alia bona.*]
6 *Contractus vigore poſſidens eſt manutenendus.*
7 *Conſtitutario redditur manutentio.*
8 *Emptori contra venditorem ex clauſula* conſtituti *debetur manutentio.*
9 *Vidua poſſidenti bona viri pro credito ſuarum do-tium competit manutentio, & eo magis ſi habeat conſtitutum, & n. 4. & etiam illius heredibus d. num. 4.*
10 *Conſtitutarij heredi debetur manutentio, ſi etiam ad illius fauorem conſtitutum canet.*
11 *Conſtitutario competit manutentio etiam contra ter-tium docto de vera poſſeſſione conſtituentis tempo-rẽ conſtituti, ſicuti poteſt in poſſeſſione continuare.*
12 *Creditori exiſtenti in poſſeſſione pignorum conuentio-nalium competit manutentio.*
13 *Pignoris conſtitutione, & conſignatione transfertur in creditorem ciuilis, & naturalis poſſeſſio.*

OBSERVATIO XI.

Cui competat mandatum de manutenendo, & primò de Poſſeſſore Iuſto, legitimo, & vigore contractus, ſeu ex voluntate Patris.

COmpetit præcipuè manutentio † ei, qui ha- 1
bet iuſtam, & legitimam poſſeſſionem, *Ruin.
conſ. 28. ſub num. 5. lib. 4. Rot. diuerſ. deciſ. 155.
num. 1. par. 4.* [*Rota in Romana Caſalis S. Nicolai
coram Iuſto, poſt tract. deciſ. 413. num. 6.*] prout
† in dubio de iure omnis poſſeſſio præſumitur iu- 2
ſta, legitima, & non vitioſa, *Menoch. de præſumpt.
lib. 5. præſump. 2. num. 17. Cancer. var. reſol. par. 2. cap.
16. num. 78. Ant. Fab. in ſuo Cod. Fabr. lib. 8. tit. 4. defin.
1. Rot. diuerſ. deciſ. 802. num. 4. par. 1.* † Et ei, qui 3
habet

habet iuſtam, & legitimam cauſam poſſidendi, vt
4 ſi eſſet † creditor aduerſarij, vel ſui auctoris, & ha-
beret bypothecam, & ſic competeret illi retentio
ſuper re poſſeſſa, donec fuiſſet de credito ſatisfactus,
vt in vidua reſpectu bonorum mariti pro ſuis doti-
bus, *Ioſeph. Ludou. deciſ. Peruſ. 109. num. 1 par. 2. Rot.
diuerſ. 380. & deciſ. 562. in princ. par. 4. Rota re-
cent. deciſ. 761. ſub num. 1. par. 2. Fontanell. de poſt. nupt
clauſ. 7. gl. 3. par. 10. num. 20. & ſeqq. tom. poſter.* Et
in illius filijs, & hæredibus in eiuſdem bonis pro
dotibus maternis, *Ioſeph. Ludouic. d. deciſ. 109. num. 2.
Coccin. deciſ. 67.* Et generaliter in quolibet alio cre-
ditore bypothecario, cui competat retentio, *Rota
5 diuerſ. deciſ. 9. par. 4.* Vbi, quod † creditor poſſidens
pignus ex vna cauſa poteſt illud retinere ex alia cau-
ſa, & in illius poſſeſſione eſt manutenendus. Et in
hærede creditore defuncti, *facit deciſio Rota in In-
teramnen. Dotis coram M. Andrea, poſt tract. deciſ.
144. num. 1. & 2. & videas deciſ. 154. num. 2. &
ſeqq. Greg. XV.* [Prout vxor viro viuente poteſt ſe op-
ponere creditori viri poſteriori, & manuteneri in
poſſeſſione ipſius viri bonorum in odium poſterioris
exequentis, quando probauit viri vergentiam ad ino-
piam, & nulla alia bona habere, quam illa, ſuper
quibus facta executio, ſecundum *Ricc. in Collect.
deciſ. collect. 1914.*]

6 Atque manutenendus eſt † quilibet poſſidens vi-
gore contractus, *Cæſar de Graſſ. deciſ. 4 de cauſ. poſſ.
& propriet. Ricc. in Collect deciſ. collect. 1261. var.
amplia etiam.*

7 Hincque fit, quod † manutentio conceditur conſti-
tutario, *Put. deciſ. 434. num. 2. & 7. lib. 1. Baltram.
8 ad deciſ. 437. Greg. XV. num. 6.* Vt † emptori contra
venditorem ex clauſula conſtituti, *Capye. deciſ. 14.
9 num. 12.* & † Viduæ in poſſeſſione bonorum viri,
quæ habeat viri obligationem cum clauſula conſti-
tuti, *Suard. conſ. 481. tot. & præſertim num. 46.
lib. 4. Rot. diuerſ. deciſ. 330. num. 3. par. 4.* [*Buratt. deciſ.
10 145. num. 7.* [Atque † conſtitutarij hæredi, vbi con-
ſtitutum cautet etiam ad fauorem ipſius hęredis, *Rot.
in Ariminen. Bonorum coram R. P. D. Durano, poſt
11 tract. deciſ. 58. num. 29. & 30.* † Ac etiam contra ter-
tium, ſi doceatur, quod tempore conſtituti ipſe
conſtituens verè poſſidebat, *Rota in Anconitana Bo-
norum coram Litta, apud Marcheſ. de comm. par. 1.
fol. 989. ſub num. 2.* Proot admittitur continuatio,
*Lancellot. de attent. par. 2. cap. 4. limit. 1. num. 14. Farin.
in 2. par. fragment. in ver. inibitio, num. 329. vbi limitat.*

12 Hinc quoque † manutentio competit creditori
miſſo, & exiſtenti in poſſeſſione pignorum conuen-
tionalium, & bonorum debitoris. *Menoch. de retin.
remed. 3. num. 159. & ſeqq. Boccat. de interd. vti poſſid.
cap. 2 num 110. Saluſt. Tib. in pract. A C. lib. 1. cap.
42. num. 16. & ſeqq. Cyriac. contr. forenſ. lib. 1. contr. 77.
num. 3.* [*Neguſ. de pign. par. 3. membr. 1. num. 33.*]
13 † Per conſtitutionem enim pignoris vna cum eius
conſignatione transfertur in creditorem ciuilis, &
naturalis poſſeſſio *Rot. diuerſ. deciſ. 766. num. 5. &
6. par. 5* [*Neguſ. citat. num. 31.*]

SVMMARIA.

1 *Iudicis decreto, & auctoritate poſſidens eſt manute-
nendus, niſi probetur nulliter, vel iniuſtè proceſſiſſe.*
2 *Ampl. eo magis factis etiam in re melioramentis.*
3 *Præſumptio omnis in dubio eſt pro ſententia, & au-
ctoritate Iudicis.*
[*Immiſſus ſtatim incipit poſſidere.*]
[*Poſſeſſio probatur, & legitima, ex immiſſione Iu-
dicis auctoritate.*]
4 *Iudex præſumitur rite, & rectè proceſſiſſe, & iuſtè
iudicaſſe.*
[*Nullitas dubia non tollit præſumptionem quam ha-
bet Iudex, quod rite, & rectè, iudicauerit.*]
5 *Iuſtè dicitur poſſidere, qui poſſidet, auctore Prætore.*
[*Auctoritate Iudicis poſſidens iuſtè dicitur poſſide-
re, ſtante maxime titulo preambulo.*]
[*Ampl. etiam alio antea in poſſeſſione exiſtente.*]
[*Iudex non dicitur per immiſſionem alium ſpoliare.*
6 *Ampl. multo magis ſi poſſeſſio ſit data à Principe.*
7 *Nullitatem, & iniuſtitiam poſſeſſionis data à Iudi-
ce, qui aſſerit, probare tenetur.*
8 *Et per plenam probationem patentis, & notoria in-
iuſtitia ex eiſdem actis.*
[*Iudex dicitur validè, & iuſtè proceſſiſſe, vbi ſen-
tentia non eſt nulla, vel iniuſta ex eiſdem.*]
Notorietas ex eiſdem, non ex nouiter diſcutitur.]
[*Iudicium executiuum non impeditur ex ijs, quæ poſ-
ſint deduci, ſed ex probatis.*]
[*Iniuſtitia notoria poteſt etiam ex nouiter probari re-
ſpectu immiſſionis contra abſentem in contumaciã.*
9 *Notoria, & patens iniuſtitia, ſeu nullitas quando
dicitur, & num. 10. & 13.*
10 *Iniuſtitia immiſſionis iudicialis dubia in facto, vel in
iure exiſtente non debet Iudex ad quem aggredi
inſpectionem negotij principalis ad effectum manu-
tenendi, qui ipſam executionem paſſus fuit.*
11 *Remedium ordinarium, quod lex dat aduerſus exe-
cutionem per Iudicem ſeruato iuris ordine fact. vn
non eſt manutentio, ſed reſtitutio in integrum, vbi
prætenditur res iudicata, vel reuiſio in petitorio,
vbi aliàs denegatur appellatio ad effectum ſuſpen-
ſiuum.*
12 *Appellatio denegatur in iudicij poſſeſſorij, & obli-
gatione camerali.*
13 *Executio ſeruato iuris ordine facta, vbi poſſet indi-
ſtinctè mediante manutentione reuocari, fruſtra
lex negaret remedium appellationis.*
[*Iniuſtitia notoria apparere non dicitur ex deciſioni-
bus ex nouiter turbidis, vel vbi poterit obtineri
ex alio capite non diſcuſſo, niſi in contrarium adſit
confeſſio, vel res iudicata.*]
[*Iniuſtitiam, vel nullitatẽ ſufficit quoquomodo offuſcari
poſſe, vt ea non ſit attendenda ad effectum manu-
tentionis contra immiſſum.*
[*Saluiani in vim immiſſo competit manutentio.*
[*Manutẽtio datur immiſſo, & poſſidẽti iure pignoris.*]
15 *Ampl. iã durãte credito, pro quo fuit immiſſus quã
pro ſatisfactione alterius crediti hypothecã habẽtis.*]
[*Manutentio debetur poſſidenti in vim Saluiani, etiã
quod prætendatur ſatisfactus, niſi probatur.*]
16 *Hæredi immiſſo in vim* l. fin. *datur manutentio*
17 *Immiſſo cuilibet ex remedio adipiſcenda debetur ma-
nutentio.*
18 *Spoliato reſtituto competit manutentio.*
[*Reſtituto ad poſſeſſionem in Spolio non competit ma-
nutentio, ſi doceatur de nullitate, vel iniuſtitia.*]
19 *Creditori immiſſo ex ſecundo decreto debetur manu-
tentio.*
20 *Immiſſo ex ſecundo decreto fit contra reum perſeue-
rantem poſt primum decretum in contumacia, &
veram transfert poſſeſſionem.*
21 *Subhaſtationis, & deliberationis vigore poſſidens eſt
manutenendus.*
[*Poſſidens in vim ſubhaſtationis eſt manutenendus,
non diſputata illius validitate.*]
[*Ceſſionario, ſeu ſubrogato à poſſidente in vim ſub-
haſtationis debetur manutentio.*]
*Subhaſtationem paſſo manutentio non debetur, cum
amplius non poſſideat.*]
22 *Manutentio datur poſſidenti in vim mandati Execu-
toris Apoſtolici.*
23 *Breuis nomine Cameræ vigore, & legitimi Iudicis au-
ctoritate poſſidens eſt manutenendus.*

24 *Camera in vim breuis poſſidenti cõpetit manutentio.*

25 *Iudex ritè, & rectè, ac iuridicè procedens dando immiſſionem transfert in immiſſum poſſeſſionem.*

26 *Et facit perdere omnem poſſeſſionem ciuilem, & naturalem priori poſſeſſori.*

[*Immiſſio auctoritate Papæ priuat primũ poſſeſſorem.*]

27 *Etiam inuito.*

28 *Siue poſſideat per ſe, ſiue per colonum, & abſque expulſione.*

29 *Immiſſio auctore Prætore idem operatur, quod violenta expulſio ad effectum perdendæ poſſeſſionis ciuilis, & naturalis, vbi illius iuſtus eſt iuſtus, & ſeruatis ſeruandis.*

30 *Immiſſio auctoritate Iudicis operatur, quod primus poſſeſſor debeat ſuſpicari, ſe poſſe repelli.*

[*Cõtinuari nõ poteſt poſſeſſio amiſſa Iudicis auctoritate.*

31 *Poſſeſſio violenta non dicitur, ſed conſeruatoria, ſi quis licitè immiſſus ex Principis, ſeu Iudicis decreto reſiſtat etiam cum violentia primo poſſeſſori.*

32 *Manutenendus quis non eſt contra immiſſum à Iudice ſeruatis ſeruandis.*

33 *Manutentio non debetur primo poſſeſſori, qui fuit à Iudice ritè, & rectè procedente poſſeſſione priuatus.*

34 *Clauſula*, Non retardata vlteriori executione, *operatur, vt immiſſo danda ſit manutentio.*

35 *Sententia immiſſionis effectuata per ſecundum Iudicem reuocata, non eſt propterea manutenendus, qui reuocationem obtinuit, niſi ſit reuocata vti notoriè nulla, & iniuſta.*

36 *Iudex notoriè nulliter, ſeu iniuſtè ad immiſſionem, ſeu executionem procedendo dicitur vti priuatus procedere, & de facto, & non priuat primum poſſeſſorem, & n. n. ſeqq.*

37 *Immiſſione notoriè nulla, vel iniuſta exiſtente non debet immiſſus, ſed primus poſſeſſor manuteneri ratione ciuilis poſſeſſionis animo retentæ, ſiue ſententia ſit de ſui natura appellabilis, ſiue non, niſi habuerit ſe pro ſpoliato, vel immiſſioni acquieuerit, & n. n. ſeqq.*

38 *Rota ſæpè aduerſus factum Iudicis nulliter, & iniuſtè procedentis dat manutentionem.*

39 *Iudicis factum nulliter procedentis factum partis reputatur, & pars, non Iudex dicitur ſpoliaſſe, vbi id factum fuerit ad partis inſtantiam.*

40 *Iudex an ritè, & rectè proceſſerit non attenditur, ſed ſola poſſeſſio ſecuta, vbi primus poſſeſſor habuit ſe pro ſpoliato.*

41 *Proteſtans ſe nolle habere pro ſpoliato per immiſſionem à Iudice notoriè nulliter, & iniuſtè datum, & contradicens, & appellans non dicitur ſua poſſeſſione priuatus, & eſt manutenendus.*

42 *Quod quis non habuerit, ſeu habeat pro ſpoliato ſtatur eius declarationi,*

[*Poſſeſſor primus non perdit poſſeſſionem ex alterius immiſſione nulla, vel iniuſta, ſi remanſerint eius coloni, vel affictuarij, nec præceſſerit recognitio, vel eiectio.*]

43 *Iudicis factum de facto ſummariè debet reuocari.*

44 *Violenta, & vitioſa dicitur poſſeſſio capta in vim ſententiæ nullæ.*

[*Poſſeſſio capta in vim ſententiæ nullæ dicitur ſpoliatiua per vim expulſiuam, & attentata.*

45 *Iudex ad quem, cui cauſa ad effectum deuolutiuum tantum commiſſa eſt, an & quando poſſit executionem per viam attentatorum, vel manutentionis reuocare, & num. 46. & 47.*

46 *Clauſula*, ſine retardatione litterarũ Apoſtolicarum, *vel* ſiue præiudicio executionis, *vel* Non retardata executione *intelligitur, quatenus de iure ſit executioni locus, & executio ritè, & rectè fiat.*

[*Petens reintegrationẽ dicitur ſe habere pro ſpoliato.*]

[*Claues, & contenta in inuentario à fiſco facto recipiens cenſeretur habere ſe pro ſpoliato.*]

48 *Quod quis habuerit ſe pro ſpoliato non præſumitur, ſed eſt probandum.*

49 *Melioramentorum occaſione an, & quomodo detur manutentio.*

[*Melioramentorum non liquidorum exceptio non impedit mandatum de manutenendo.*]

50 *Melioramentis probatis in genere, dandus eſt terminus ad probandum in ſpecie.*

51 *Decl. parte petente, ſecus è contra.*

52 *Dilationes Iudex dare non tenetur, niſi petantur.*

[*Dilatio danda eſt, ſi petatur, ſi verba ſint Iudici directa.*]

53 *Terminus debitori ad ſoluendum datur, ſi petat,*

54 *Nihil petenti nihil impertitur.*

[*Terminus ad liquidandum in ſpecie melioramenta debet peti.*]

[*Audientia datur loquenti, & petenti.*

[*Liquidatione melioramentorum in termino non facta locus eſt cautioni, ſi de illis conſtet in genere.*]

55 *Melioramentorum in liquidatione quod minimum impenſum, vel melioratum attendi debet, prout magis expedit debitori.*

[*Terminus ad liquidandum in ſpecie melioramenta non eſt dandus in iudicio executiuo.*]

56 *Nulliter Iudex proceſſiſſe dicitur, ſi proceſſerit ſine iuriſdictione.*

57 *Vel poſſeſſore non citato, & n. n. ſeqq.*

58 *Citationis ad ſententiam defectus eſt inſanabilis, etiã ſi adſit reſcriptum cum clauſula,* Arbitrio.

59 *Abſente partis procuratore à Curia proceditur probata abſentia per contradictas, non per diligentias.*

60 *Subrogatione facta de Iudice, abſque clauſula,* In ſtatu & terminis, *requiritur noua citatio, vti nouum iudicium.*

61 *Citationis ad ſententiam defectus eſt inſanabilis de ſtylo Signaturæ Sanctiſſimi.*

[*Poſſeſſio nec ab iniuſtè poſſidente auferenda eſt ſine citatione, & cauſæ cognitione.*]

[*Cenſus Domino exiſtente in quaſi poſſeſſione illum exigendi ex domo cenſita competit manutentio aduerſus immiſſum in ea ex Saluiano ipſo non citato.*]

62 *Clauſula*, Vocato N. *ſeu* Vocatis vocandis, *vel* Amoto quolibet illicito detentore, *vel*, ſi conſtiterit, *ſeu* conſtito, *vel* verificato, *ſeu* vt ſe Iudex informet, *facit executorem mixtum, & vt debeat aſſumere partes Iudicis, procedere cum citatione cauſæ cognitione ſeruatis ſeruandis, litteris iuſtificatis, auditis poſſeſſoris defenſionibus, & vt ab eius ſententia detur appellatio. Declar, vt n. 63.*

[*Executor etiam merus cum clauſula, quod litteræ impugnari non poſſint ex eo, quod intereſſe habentes vocati non fuerint, & cum facultate ingrediendi poſſeſſionem propria auctoritate, poſſeſſorem citare tenetur.*

[*Princeps nunquam cenſetur velle priuare aliquem poſſeſſione, niſi exprimat.*]

[*Proceſſus per affixionem, ſeu contradictas non ſubſiſtetur, niſi præcedat citatio perſonalis, præſertim non conſtito de abſentia,*]

63 *Appellabile eſt decretum mixti Executoris, ſi aliàs ſui natura ſit appellabile ſecus è contra.*

[*Executor cuius litteræ non habent clauſulam, quæ portet iudicialem cognitionem, poteſt ſe extraiudicialiter informare, & ad earum executionem procedere.*]

64 *Tertio proteſtante, ne exequatur ſuper tali re per ipſum poſſeſſa, executio ſubſecuta ipſo non citato eſt ſine difficultate nulla.*

[*Citatus ſi proteſtetur citari talem poſſeſſorem nulliter*

ter proceditur eo non citato; & eo magis inhibitione præcedente.]

65 *Citari debet etiam, qui eſt intruſus lite pendente, niſi conſtet ex actis ipſum eſſe talem, habere cauſam à litigante, & nullam ei prorſus defenſionem competere.*

66 *Ampl. eo fortius ſi agatur de re, quæ non erat de lite, ſed lis erat in perſonali, & ad quantitatem.*

67 *Poſſeſſor citari debet in quolibet actu iudicij, & quando decernitur, & relaxatur mandatum, nec ſufficit citatio ad exhibēdum inhibitionem, & videndum mandari exequi, vel in actu deliberationis tantum.*

68 *Decl. niſi ſit intruſus ex cauſa voluntaria lite pendente, vel ſit uxor poſſidens cum viro.*

[*Proceſſus nouus quando non requiratur contra tertium, ſed ſufficiat citatio.*]

[*Intruſus lite pendente ex cauſa lucratiua, vel alienatione apertè doloſa, & in fraudem parata executionis, ſeu ſimulatè pati debet executionem etiam non citatus.*]

69 *Iudex non intendit ſpoliare abſentem non vocatum.*

70 *Immiſſio ex mandato Principis, de cuius animo, & expreſſa voluntate cōſtet, facit pendere poſſeſſionem primo poſſeſſori abſque expulſione, & citatione, & etiam quod iuſſus Principis non ſit iuſtus.*

71 *Lim. ſecus in immiſſione data ab inferioribus, niſi ſit Commiſſarius Summi Pontificis.*

72 *Sententia lata in ipſa die facta petitionis, ſeu dati libelli eſt nulla.*

73 *Sententia lata in die executa citationis eſt nulla.*

74 *Sententia contra minorem indefenſum eſt nulla.*

[*Nulliter proceſſum dicitur non citata legitima perſona, ſeu citato aliquo uti tutore, vel curatore, & non conſtito illum eſſe talem.*]

75 *Sententia lata ſede vacante eſt nulla, niſi ſit in die vacationis, & non conſtet de hora obitus.*

76 *Obligationis cameralis extenſio quando requiratur, & ea deficiente proceſſus ſit nullus.*

77 *Executiuus proceſſus nullus eſt, ubi agendum eſt ordinariè, ubi exempla.*

78 *Proceſſus inchoatus coram uno ex pluribus Executoribus in literis nominatis non poteſt coram alio proſequi non dato impedimento primi.*

[*Vel ſi ſecundus Executor, vel ſubexecuter proceſſerit non conſtito de negligentia primi ſed ſecus è cōtra.*]

79 *Via electa ordinaria in qua partes conſenſerint non poteſt fieri trāſitus ad executiuam nec cōmiſſa cauſa poteſt Ordinarius Iudex adiri Limit. ut n. 81.*

80 *Variatio nec in obligatione camerali admittitur, niſi reus ſit contumax vel actor reficiat expenſas.*

82 *Iuramento calumniæ petitio, & non præſtito proceſſus eſt nullus.*

83 *Nulla eſt executio præcipitanter decreta.*

[*Immiſſio data eadem die, qua fuerunt præſentatæ literæ, eſt nulla.*]

[*Sententia nulla eſt, quæ continet contrarietatem.*]

[*Sententia contra ſententiam, prima non reuocata, nulla eſt.*]

[*Sententia Iudicis incompetentis, eſt nulla.*]

84 *Iudex allegatus ſuſpectus quando nulliter procedat, & num. 86.*

85 *Signaturæ recurſus quando annullet ſubſecutam executionem.*

87 *Mandato procuræ non producto, & oppoſito, redditur iudicium nullum.*

88 *Termino ad ſoluendum, ſeu ad implendum ſuſcepto, & pendente non poteſt executio fieri, niſi nulliter.*

89 *Executio facta vigore ſententiæ continentis in ventre ſuſpenſionem executionis, ea non reuocata eſt nulla.*

90 *Abſente beneficiato non poteſt alter immitti nō expectatis ſex menſibus poſt trinam citationē in loco beneficij.*

91 *Executorialium vigore capta poſſeſſio nulla eſt illis prius non reproductis, & ſeruatis quatuor terminis ſubſtantialibus.*

92 *Immiſſio in vim l. fin. originali teſtamenti non exhibito nulla eſt parte opponente, & fortius conſtito poſtea de originali interlineato in parte ſubſtantiali.*

93 *Exceſſus etiam in minimo vitiat decretum, immiſſionem, executionem, ſubhaſtationem, deliberationem, adiudicationem.*

94 *Exceſſus cauſat etiam iniuſtitiam ſaltim ratione ſummæ exceſſæ.*

95 *Immiſſus pro credito partim vero, & partim falſo non eſt manutenendus.*

96 *Sententia eſt indiuidua, vitiata in parte vitiatur in totum, & num. 104.*

[*Exceſſus non præſumitur, ſed eſt probandus ad impediendam manutentionem poſſidentis Iudicis auctoritate.*]

97 *Exceſſus an conſideretur in ſubhaſtatione, & deliberatione facta pro tota ſumma non computatis fructibus rei perceptis.*

58 *Æſtimatorum error non vitiat decretum Iudicis eum eorum æſtimatione ſe conformantis.*

99 *Exceſſum allegare non poteſt, qui eandem ſummam fatendo ſuſcepit terminum ad illam ſoluendum.*

100 *Immiſſus ratione hypothecæ, quamuis nulliter ex defectu ſolemnitatis, poteſt in re manuteneri, donec ſatisfiat.*

101 *Decl. 1. ſi tamen de credito nihil poſſit controuerti, & ſit liquidum, ſecus in non liquido.*

102 *Decl. 1. ſecus in immiſſione, ſeu adiudicatione non ſolum nulla, ſed etiam iniuſta.*

103 *Immiſſio data in vim teſtamenti in tota re ſine reſeruatione partis alterius una cum defuncto poſſidentis eſt nulla, & iniuſta. Decl. ſecus eſſe fauore Eccleſiæ, ut num. 105.*

104 *Iniuſtitia immiſſionis in parte influit etiam in alias partes ubi decretum indiuiduum.*

106 *Subhaſtatio, & deliberatio non facta ſeruatis ſeruandis eſt nulla.*

107 *Subhaſtatio nulla, & iniuſta eſt, quæ eſt facta in vim ſententiæ nullæ, & iniuſtæ.*

108 *Vel credito in actis non iuſtificato.*

[*Deliberatio ſi ſit nulla, datur manutentio.*]

[*Poſſeſſio ex ſubhaſtatione nulla non transfertur, nec præbet ius manutentionis.*]

109 *Adiudicatio non liquidato prius credito nulla, & iniuſta dicitur.*

110 *Immiſſio data credito non iuſtificato, ſeu liquido nulla, & iniuſta eſt.*

111 *Adminiſtratoris fauore facta adiudicatio non reddita prius per ipſum ratione nulla, & iniuſta eſt, cum ſibi ſatisfeciſſe præſumatur.*

112 *Immiſſio conceſſa in bonis in permutationem datis, non facta prius reſtitutione bonorum compermutatorum, & non refectis melioramentis ex ſententia antea reficiendis, nulla, & iniuſta dicitur.*

113 *Sentētia Iudicis appellationis nō tranſportatis, & viſis actis integris prioris inſtātiæ nulla, & iniuſta eſt.*

114 *Immiſſio data in vim ſententiæ non factis prius detractionibus ex eadem ſententia faciendis nulla, & iniuſta eſt.*

115 *Inhibitione præſentata nulliter ad immiſſionem, & executionem proceditur.*

116. *Nullitates ex defectu iuriſdictionis, mandati, & citationis generaliter attenduntur, ad quas plures aliæ reducuntur.*

[*Nullitates tantum iuriſdictionis, mandati, & citationis Rotæ ſtylus obſeruat, & mandat attendi Paulus V.*]

117 *Iniuſtitia notoria dicitur, ſi ſententia, ſeu decretum latum ſit ſine probationibus, ſeu credito non producto, vel ſi ex actis non iuſtificetur, & num. 125.*

118 *Decl.*

118 *Decl. ſi tamen iuſtificatio totaliter deficiat, adeo vt reſultet notorium, & potens grauamen.*

119 *Immiſſio in beneficio contra poſſidentem ex litteris cum clauſula*, Dummodo alteri non ſit ius quæſitum, *dicitur notoriè iniuſta.*

[*Immiſſio data in beneficio non affecto tamquam affecto eſt iniuſta.*]

120 *Mandatum de aſſociando per vxorem obtentum ad bona viri pro aſſecuratione, ſeu reſtitutione dotis propter viri vergentiam ad inopiam, vergentia non probata, vel nulliter, dicitur notoriè iniuſtum.*

121 *Decl. niſi vergentia eſſet notoria.*

122 *Immiſſio, ſeu aſſociatio vigore generalis hypothecæ, & clauſulæ conſtituti ad bona ſubiecta fideicommiſſo, ſeu alienari prohibita, quæ in generali hypotheca non veniunt, eſt notoriè iniuſta.*

123 *Immiſſio in vim* l. fin. *contra legitimum contradictorem grauat, & non impedit manutentionem ad fauorem contradictoris.*

124 *Ampl. etiam quod opponeretur de nullitate tituli legitimi contradictoris.*

125 *Beneficia in dubio præſumuntur ſimplicia, nō curata.*

126 *Mandatum relaxatum pro credito iam extincto eſt iniuſtum.*

127 *Mandatum relaxatum in vim obligationis conditionalis, conditione non verificata, eſt iniuſtum.*

128 *Fideiuſſori ex ſolis moleſtiis, antequam ſoluat, non competit ſaluianum, nec ad effectum deponendi. Decl. vt num. 131.*

129 *Fideiuſſor, antequam ſoluat, vel certum damnum patiatur, non dicitur habere creditum liquidum pro ſaluiano neceſſarium.*

130 *Fideiuſſori cenſus non competit ſaluianum ad effectum deponendi pro extinguendo cenſum de ſui natura perpetuum. Decl. vt num. 131.*

[*Promiſſio indemnitatis ad fauorem fideiuſſoris quid comprehendat.*]

[*Fideiuſſor quando agere poſſit contra promiſſorem indemnitatis ex ſolis moleſtiis.*]

132 *Sententia in Saluiano pro fructibus cenſus decurrendis an ſubſtineatur.*

133 *Exceſſiua, & nulla eſt executio, ſeu immiſſio facta ſuper re in ſententia non comprehenſa.*

134 *Termino ad appellandum pendente facta executio eſt nulla.*

[*Executio, ſeu immiſſio poſt interpoſitam appellationem, & inhibitionem, eſt nulla, etiam quod poſtea inhibitio moderetur; & eſt manutenendus primus poſſeſſor, non ſecundus, niſi primus habuerit ſe pro ſpoliato.*]

135 *Ampl. 1. etiam quod pars poſſeſſionem dimiſerit, ſi dimiſſio fuerit facta coacta ex clauſula*, Parito indicato, *& cum proteſtatione, & reſeruatione ſui iuris.*

136 *Ampl. 2. etiam quod appellatio deinde interpoſita non fuerit.*

137 *Ampl. 3. etiam quod poſtea fuerit appellatum infra decem à die notitiæ.*

138 *Attentatorum via non reuocantur geſta, poſt decem dies à die ſententiæ, vbi fuit appellatum infra decem à die notitiæ, ſed via iniuſtitiæ.*

139 *Termino ad appellandum pendente facta executio valida eſt, ſi ab ipſa ſententia non datur appellatio.*

140 *Decl. niſi ſententia ſit notoriè nulla, vel iniuſta.*

141 *Decl. niſi ſententia in poſſeſſorio mixturam petitorij contineat.*

142 *Appellatione pendente executio facta nulla eſt;*

[*Etiam quod appellauerit tertius habens intereſſe, & non citatus, ac infra decem à die habita notitia.*]

143 *Decl. ſecus in poſſeſſionē capta pendente termino iuris à ſententia non appellabili, & vbi poſtea fuerunt dati Refutatorij.*

144 *Extende declarationem etiam quod Iudex ignorante appellato appellationi detuliſſet.*

145 *Appellatione pendente, & commiſſa cum clauſula*, ſi quid exequendum, *executio facta nulla eſt.*

146 *Clauſulæ*, ſi quid exequendum *effectus.*

147 *Rei iudicatæ prætextu executio facta ſine citatione nulla eſt ſecundum humaniorem, & æquiorem ſententiam Rotæ contra magis communem, etiam quod ſit ſuper eadem re, & inter eaſdem perſonas.*

148 *Ampl. præſertim ſi condemnatio ſit in generè, non autem præcisè, & in ſpecie.*

149 *Rei iudicatæ vigore mandatum relaxandum requirit ex ſtylo Curiæ quatuor terminos ad docendum de appellatione, eiuſque legitima proſecutione.*

150 *Termini ad docendum de appellatione ſeruantur ad euitandum pronunciam ſuper re iudicata.*

151 *Terminis ad docendum de appellatione elapſis poteſt Iudex à quo ſuam ſententiam exequi.*

152 *Citatio in executione rei iudicatæ non grauat citantem, & conuenit vt alia pars, quæ poteſt lædi, ſit vocata, vt poſſit deducere defenſiones, quæ executionem impedire poſſent.*

153 *Citatio in executione rei iudicatæ neceſſaria non eſt, ſi mandatum ſit in eadem ſententia relaxatum, & materia non ſit appellabilis, ſecus ſi appellabilis.*

154 *Ampl. etiam appellatione interpoſita, & termino iuris pendentè.*

155 *Ampl. vbi appellatio eſſet deſerta, & Index de hoc eſſet certus, ſecus è contra, & num. 157.*

156 *Certus dicitur Iudex de deſertione cauſæ appellationis ſi conſtet ex actis, puta de appellatione, & non legantur petiti apoſtoli.*

157 *Certus non dicitur Iudex de re iudicata, ſi poſſit dubitare de contrario, vel deſertio non ſit clara, ſeu poſſit dubitari de impedimento.*

158 *Certus non dicitur Iudex à quo de re iudicata ex eo, quod in eius actis non appareat de aliqua appellatione, quia potuit appellari, vel coram ſuperiore, vel coram honeſtis perſonis, nec ex eo, quod lapſus ſit terminus appellanti præfixus ad ſe præſentandum Iudici ad quem.*

[*Sententia nulla eſt non verificata clauſula* ; Conſtito de re iudicata.]

159 *Citatio eſt neceſſaria in executione ſententiæ, & rei iudicatæ, etiam ſuper eadem re; vbi facta eſt mutatio perſonarum ipſarum partium, vel Iudicis, & Executoris.*

[*Citatio eſt neceſſaria in executione ſententiæ poſt longum temporis interuallum.*]

160 *Poſſeſſor non dicitur per ſententiam ſine priuatus poſſeſſione, etiam quod ſit ritè, rectè, & iuſtè lata, niſi ſit etiam cum ea capta poſſeſſio, & n. 161. & ſeq.*

161 *Sententia eſt actus iuris, & ea ſola non poteſt poſſeſſione priuare.*

162 *Poſſeſſio in alium ex ſola voluntate Iudicis non transfertur.*

[*Decretum ſolum Iudicis non transfert in alium poſſeſſionem.*]

163 *Institut. non transfert in inſtitutum corporalē poſſeſ.*

164 *Continuare quis poteſt poſſeſſionem etiam poſt ſententiam contrariam reportatam donec in illius vim poſſeſſio capta non fuerit.*

165 *Poſſeſſor primus priuatus non dicitur ex licentia Iudicis, & immiſſione non pura, ſed cum clauſula*, ſine præiudicio iurium.

166 *Vſufructuarius ſua poſſeſſione priuatus non dicitur ex immiſſione data cum clauſula*, ſine præiudicio Vſufructuarij, *& debetur illi manutentio.*

[*Immiſſio cum clauſula, ſine præiudicio vſufructuarij, vel intelligitur cumulatiuè, vel ſi poſſeſſiones non compatiantur, vitiatur immiſſio.*]

167 *Tenuta ex primo decreto non priuat primum poſſeſ-*
ſorem

Digitized by Google

ſorem ſua poſſeſſione, niſi ſequatur ſecundum decretum, vel bona dentur in ſolutum.

168 *Mandatum executiuum non dat regulariter creditori poſſeſſionem ſuper bonis debitoris.*

169 *Executio mandati executiui non probat poſſeſſionem, nec perceptionem fructuum.*

170 *Executio cum mandato executiuo dicitur facta ad effectum licitationis, & ſubhaſtationis, non immiſſionis.*

171 *Creditor faciens ſe immitti in vim mandati executiui pro ſuo credito male agit, nec efficitur dominus, nec poſſeſſor, ſed nudus detentor, nec facit fructus ſuos non ſecuta ſubhaſtatione, & deliberatione.*

172 *Immiſſus ex primo decreto detinent cuſtodiæ cauſa, et debetur illi in huiuſmodi Statu, & detentione manutentio.*

173 *Ampl. eo magis ſi ſententia non cauet in primam tenutam, nec ad effectum ſubhaſtandi.*

174 *Ampl. vt manutendus ſit etiam in perceptione fructuum, ſi in tali ſtatu perceptionis reperiatur.*

175 *Immiſſus ex primo decreto licet non faciat fructus ſuos, illos tamen percipere poteſt, & cuſtodire, ac bona colere, & locare.*

176 *Immiſſus ex primo decreto eo magis manutenendus eſt, ſi ſit immiſſus, vt faciat fructus ſuos.*

177 *Immiſſus in actione reali efficitur poſſeſſor, & rei fructus percipit ſecundum magis communem.*

178 *Ampl. eo magis ſi Iudex motus fuerit ad immiſſionem ex aliqua magna cauſa, ſeu contumacia in decreto expreſſa.*

179 *Ampl. præſertim ſi primum decretum habeat vim ſecundi.*

180 *Ampl. etiam in legatario, & fideicommiſſario in poſſeſſionem miſſo in caſu* l. poſtquam liti. §. imperator. ff. vt leg. nom. cau.

181 *Monitorio, ſeu præcepto cum clauſula,* ſi quis, *ſeu,* iuſtificatum, &c. *capta poſſeſſio, vbi alter erat in poſſeſſione, & ſe pro ſpoliato non habuit, non eſt manutenebilis.*

182 *Lim. ſecus vbi nullus aderat poſſeſſor, ſeu contradictor, vel qui aderat, conſenſit.*

[*Poſſidenti in vim monitorij competit manutentio non obſtante contradictione habentis titulum.*]

OBSERVATIO XII.

De poſſidente auctoritate Iudicis, & quando ipſi, vel primo poſſeſſori danda ſit manutentio; & de pluribus Nullitatibus, & Grauaminibus in proceſſibus, ſententiis, mandatis, immiſſione, & executione contingentibus.

1 MANVTENENDVS eſt pariter, † qui nactus eſt poſſeſſiooem, ſeu poſſidet vigore decreti, ſententiæ, vel mandati, & auctoritate Iudicis, niſi probetur nulliter, vel iniuſte proceſſiſſe, *l. 1. & 2. ff. ne vis fiat ei. Menoch. conſ. 449. n. 5. Chriſtoph. Paz. de tenut. cap. 9. n. 6. & 22. cap. 10. nu. 24. Color. de proc. execut. in præfat. num. 25. Mart. Vot. 226. n. 4. Rot. diuerſ. deciſ. 62. in fin. par. 2. & deciſ. 8. in fin. & deciſ. 381. in princ. par. 4. Mantic. deciſ. 272. per totam. Ricc. in Collect. deciſ. coll. 1500. par. 5. Cenc. deciſ. 150. n. 1. quæ eſt etiam penes Marcheſ. de comm par. 1. fol. 967. n. 1. & fol. 1019. n. 1. Rot. in recent. deciſ. 92. n. 3. deciſ. 173. n. 1. & 2. & deciſ. 513. n. 2. par. 1. deciſ. 347. n. 1. & 2. par. 2. Greg. XV. deciſ. 107. nu. 1. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 266. n. 17. & ſeqq. cap. 912. num. 52. cap. 926. n. 1. cap. 950. nu. 31. & cap. 954. ſub. num. 12. Caualer. deciſ. 42. num. 1. Rota coram Cardinali Sacrato in Romana de Bombellis, quæ eſt poſt tract. deciſ. 9. in Peruſina fideicommiſſi coram R. P. D. Pirouano, poſt tract. deciſ. 13. n. 1. in Aſſiſien. bonorum coram Eminentiſſimo D. Cardinali Verоſpio, poſt tract. deciſ. 24. n. 1. & ſeq. in Romana Vineæ coram Dunozetto, poſt tract. deciſ. 27. num. 2. in Romana Domus coram R. P. D. Durano, poſt tract. deciſ. 30. n. 1. in Squillacien. Abbatiæ coram R. P. D. Merlino, poſt tract. deciſ. 38. num. 1. & 3. in Romana Spolij Domus coram Manzanedo, poſt tract. deciſ. 44. n. 3. deciſ. 45. n. 1. in Romana Situs coram Remboldo, poſt tract. deciſ. 46. n. 2. in Vercellen. Cappellaniæ coram Vbaldo, poſt tract. deciſ. 54. n. 8. in Mediolanen. Bonorum coram Cardinali Plato, poſt tract. deciſ. 76. n. 1. in Imolen. Pecuniaria coram Penia, poſt tract. deciſ. 109. n. 1. & 11. in Peruſina Reuelationis Indemnitatis coram Eminentiſſimo Dom. Cardinali Pamphilio, poſt tract. deciſ. 120. num. 1. in Romana Melioramentorum coram Vbaldo, poſt tract. deciſ. 137. num. 2. in Tudertina Dotis coram R. P. D Merlino, poſt tract. deciſ. 210. num. 1. in Nullius Parochialis coram R. P. D. Pirouano, poſt tract. deciſ. 232. n. 2. in Aſculana Bonorum coram R. P. D. Durano, poſt tract. deciſ. 233. n. 2. in Firmana Domus coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. deciſ. 324. num. 1. [Thomat. deciſ. 39. in fin. Rot. recent. deciſ. 362. n. 2. deciſ. 577. num. 8. par. 5. & in Camerinen. Bonorum coram R. P. D. Ghiſlerio, poſt tract. dec. 543. nu. 1. in Auximana Cenſus coram eodem, poſt tract. deciſ. 647. num. 73. in Lauretana Prædij coram R. P. D. Panzirolo, poſt tract. deciſ. 669. n. 1. Buratt. deciſ. 275. n. 1. & 2.* vbi præſertim ſi pars citata fuerit *deciſ. 326. in princ.*] † Et multo magis ſi vlterius 2
probetur fuiſſe in eadem re facta melioramenta, pro quibus competit retentio, *Grattan. diſcept. forenſ. cap. 926. n. 17.*

Cum [immiſſus ſtatim incipiat poſſidere, *Rota in Romana Palatij dell' Aquila coram Card. Lancellotto, poſt tract. deciſ. 398. n. 3.* & ex immiſſione Iudicis auctoritate probetur poſſeſſio, & quidem legitima, *Rota in d. Romana Palatij, poſt tract. deciſ. 398. n. 2.*]
† ac in dubio pro ſententia, & auctoritate Iudicis 3
vigeat omnis præſumptio, *l. 2. C. de offic. ciuil. iudic. Pontan. de ſpol. lib. 2. cap. 16. num. 182. Roderic. de ann. redit. lib. 1. quæſt. 17. ſub nu. 54. verſ. illud omittendum, Rot. recent. deciſ. 139. num. 8. par. 1.* [*Rot. recent. deciſ. 235. num. 4. par. 3.*] † Quod ſcilicet ritè, & rectè pro- 4
ceſſerit, *Alex. in leg. qui Romæ. §. duo fratres n. 20. ff. de verb. oblig. Gabr. de ſent. concl. 5. in princ. Rot. in recent. deciſ. 564. n. 6. par. 1. & deciſ. 347. n. 5. & deciſ. 646. n. 5. par. 2. Grat. diſcept. forenſ. d. cap. 950. n. 32. Rot. in d. Romana de Bombellis n. 38. in Placentina Decimarum coram R. P. D. Pirouano, poſt tract. deciſ. 218. n. 5. in Parmenſ. ſeu Lunenſ. Sarzanenſ. Separationis Thori coram R. P. D. Ghiſlerio, poſt tract. deciſ. 241. n. 8. in Reatina Iuris redimendi coram R. P. D. Verоſpio, poſt tract. deciſ. 247. n. 3. in Romana locorum Montium coram Eminentiſſimo D. Cardinali Verоſpio, poſt tract. deciſ. 265. n. 14.* [*Rota recent. deciſ. 577. n. 2. par. 4.* vbi etiam quod allegatur aliqua nullitas, quæ reddatur dubia, *Add. ad deciſ. 67. Buratt. n. 24. deciſ. 746. num. 16.*] Ac
iuſtè iudicauerit; iuſtéque † dicatur ille poſſidere, 5
qui auctore Prætore poſſidet, *l. iuſtè ff. de acquir. poſſeſſ. l. & generaliter in fin. ff. de noxal. act. cap. in præſentia de renunc. Menoc. conſ. 449. n. 7. & 10. conſ. 1173. n. 3. Gratian. diſcept. forenſ. d. cap. 926. n. 1. Ricc. d. collect. 1500. Rota diuerſ. deciſ. 641. n. 1. par. 1. Rota recent. deciſ. 690. ſub n. 1. par. 2. Greg. XV. deciſ. 336. n. 14. Cyriac. controu. forenſ. lib. 1. contr. 20. n. 21. Rota in d. Romana de Bombellis, poſt tract. deciſ. 9. n. 40. in d. Peruſina fideicōmiſſi, poſt tract. deciſ. 13. nu. 2. in d. Squillacienſ. Abbatia, poſt tractat. deciſ. 38. n. 1. in Anconitana Hæreditatis coram Vbaldo, poſt tract. deciſ. 59. num. 13. in Mediolanenſ.*

Bonorum

Bonorum coram Cardinali Platto, poſt tract. deciſ.76. num.1. in Cluſina, ſeu Peruſina Poſta coram Litta, poſt tract. deciſ.89. nu.10. in Placentina Decimarum coram R.P.D. Pirouano, poſt tract. deciſ.218. num.2. & 5. in Aſculana Bonorum coram R.P.D. Durano, poſt tract. deciſ.231. num.1. in Parmen. ſeu Lunen Sarzanen. Separationis Thori, poſt tract. deciſ.241. num.8. [Thomas deciſ.12. num.2. deciſ.35. num.13. deciſ.39. num. 2. deciſ. 55. num.7. deciſ.62. nu.3. vbi præſertim ſtante titulo præambulo, vt pro hærede, Rota recent. deciſ.577. nu. 2. par.4. & deciſ.340. num.11. par.5. & in Tropien. Canonicatus coram R.P.D. Buccabella, poſt tract. deciſ.122. num. 3. in Maceraten. Hæreditatis coram eodem, poſt tract. deciſ.638. num. 3. in Camerinen. Bonorum coram R.P.D. Vereſpio, poſt tract. deciſ.640. num.6. in Auximana Cenſus coram R.P.D. Ghiſlerio, poſt tract. deciſ. 643. num.2. in Spoletana Prædij coram R.P.D. Pirouano, poſt tract. deciſ.663. n.3. Molch. Lotter. de re benefic. lib.3. quæſt.11. num.82. etiam alio antea exiſtente in poſſeſſione, Thomas deciſ.39. nu.3. Rota in d. Tropien. Canonicatus coram R.P.D. Buccabella, poſt tract. deciſ. 522. num. 3. Nec dicitur Prætor per immiſſionem alium ſpoliare, Rota recent. deciſ. 167. num.2. par.3.
6 quæ eſt repetita etiam deciſ.167. nu.2. par.4.] † Et multo fortius ſi poſſeſſio ſit data à Principe, tamquam poſſideatur auctoritate magni Prætoris, Menoch. conſ.701. num.62. Gratian. diſcept. forenſ. cap.907. num.
7 12. † ita vt, qui aſſerit contrarium, teneatur id probare tamquam fundamentum ſuæ intentionis, Rota recent. d. deciſ.564. nu.6. par.1. & d. deciſ. 347. num.1. par.2. & in noſtris terminis Coccin. d. deciſ. 150. ſub num. 2. verſ. non obſtat, quæ eſt etiam apud Marcheſ. de comm. d. par.1. fol.967. & fol.1019. num.2. Rot. in d. Romana de Bombellis ſub num. 39. Gratian. diſcept. forenſ. d. cap.950. num.32. Rota in Aſſiſien. Bonorum coram Eminentiſſimo Dom. Cardinali Virili, poſt tract. deciſ.24. num. 2. in dicta Romana Melioramentorum coram Vbaldo, poſt tract. deciſ.137. num.2. [Thomas deciſ. 39. num.9. Rota recent. deciſ.326.2. nu.2. par.4. Buratt.
8 deciſ.746. num.16.] Et quidem † per plenam probationem patentis, & notoriæ nullitatis, ſeu iniuſtitiæ ex eiſdem actis reſultantis, Pont. de ſpol. lib.2. cap.16. num.182. & lib.3. cap.2. num.107. & ſeqq. Gratian. diſcept. forenſ. cap.912. num.53. cap.926. num.18. cap.950. num.33. Rota in Romana Vinea coram Dunozetto, poſt tract. deciſ. 27. num. 2. in Feretrana parochialis coram Eminentiſſimo D. Cardinali Virili, poſt tract. deciſ.236. num.1. & ſeqq. [Rota recent. deciſ.577. num.8. par.4. & in Romana Melioramentorum coram Vbaldo Seniore, poſt tractat. deciſ.609. num.9. Alias, vbi ſententia non eſt nulla, vel iniuſta ex eiſdem actis, Iudex dicitur validè, & iniuſtè proceſſiſſe, & non ſpoliatiue, Rota in Auximana Cenſus coram R.P.D. Ghiſlerio, poſt tract. deciſ.643. nu.28. vbi n.30. quod notorietas ex eiſdem non ex nouiter deductis eſt diſcutienda & n.31. quod iudicium executiuum non impeditur per poſſibilitatem iuria deducendi; ſed ex deductis, & probatis. Vel etiam ex nouiter deductis ſi immiſſio ſequuta fuerit in contumaciam, & aduerſario abſente, Rota in Caſentina Beneficij coram R.P.D. Durano, poſt tract.
9 deciſ.624. num.4. & 12.] † quæ tunc dicitur adeſſe, quando eſt adeo euidens, vt nulla ratione, vel excuſatione velati, ſeu offuſcari poſſit, ſecus ſi ſit dubia, & diſputabilis, ſeu aliquo modo velata, & requirat altiorem indaginem, Contard. de mon. poſſ. limit.7. nu. 25. & ſeqq. numer. 56. & ſeqq. & limit.9. numer.1. & ſeqq. & per tot. Marc. Anton. var. reſol. lib.1. reſol. 57. num. 5. Rota poſt 1. vol. conſ. Farin. deciſ.106. numer.1. Greg. XV. deciſ.501. num. 6. quæ eſt etiam inter recent. deciſ. 343. num.3. par.2. Caual. deciſ.337. numer.2. quæ eſt etiam inter recent. deciſ.646. num. 2. par. 2. & idem Caual. deciſ. 470. num.4. Grat. diſcept. forenſ. cap.912. num.53. & 54. & cap.950. num.33. Rota in d. Romana de Bombellis coram Cardinali Sacrato, poſt tract. deciſ.
9. n.19.21.26.28. & ſeqq. vbi habetur, quod † quando 10
prætenſa iniuſtitia immiſſionis datæ per Iudicem à quo eſt dubia, ſiue in facto, ſiue in iure, non debet Iudex ad quem aggredi inſpectionem negocij principalis ad effectum manutentionis illius, qui paſſus
fuit exequutionem, quia † manutentio non eſt reme- 11
dium ordinarium, quod det lex aduerſus executionem per Iudicem ſeruato Iuris ordine factam, ſed remedium ordinarium eſt reſtitutio in integrum, vbi prætenditur res iudicata, vel reuiſio in petitorio, vbi alias denegatur appellatio ad effectum ſuſpenſiuum,
† vt in iudicijs poſſeſſorijs, obligationis Cameralis, 12
& ſimilibus; † alias, ſi iſta praxis indiſtinctè admit- 13
teretur, confunderetur ordo iudiciorum, & fruſtra lex negaret remedium appellationis ordinarium, & fauorabile, ſi alio extraordinario, & ſummariſſimo manutentionis, & in quo ſolent admitti leuiores probationes, poſſet reuocari, quod ſeruata forma iudiciorum factum fuit, & idem fuit dictum in d. Romana Vinea coram Dunozetto, poſt tract. deciſ.27. nu.5. & ſeqq. in Squillacien. Abbatiæ coram R.P.D. Merlino, poſt tract. deciſ.38. nu.4. in Romana Melioramentorum coram Vbaldo, poſt tract. deciſ.137. num.3. in Vrbeuetana Bonorum coram eodem, poſt tract. deciſ.182. num.8. in Fanen. Bonorum coram R.P.D. Merlino, poſt tract. deciſ.104. num.4. in Tudertina Dotis coram eodem, poſt tract. deciſ.210. num.5. in Romana Domus coram Cardinali Sacrato, poſt tract. deciſ.296. num.15. [Rot. recent. deciſ.562. nu.2. par.4. vbi nu.3. & 4. quod non dicitur conſtare de notoria iniuſtitia ex deciſionibus in cauſa factis, ſi ex nouiter deductis deducta in illis reddantur turbida, vel vbi, ſi non potuerit obtineri ex deductis in deciſionibus, ſit poſſibile, quod potuerit obtineri ex alio capite adhuc non diſcuſſo, vel niſi adſit confeſſio, vel res iudicata in contrarium, Mart. Andr. deciſ.85. num.4. Rot. in Carthaginen. Decimarum coram Penia, poſt tract. deciſ.416. n.4. in Ariminen. fideicommiſſi coram R.P.D. Merlino, poſt tract. deciſ.566. nu.3. & 4. in Romana Domus coram R.P.D. Ghiſlerio, poſt tract. deciſ. 521. num. 11. vbi quod ſufficit quoquo modo offuſcari poſſe iniuſtitiam, vel nullitatem, in Auximana Cenſus coram R.P.D. Ghiſlerio, poſt tract. deciſ.643. n.2. in Lauretana Prædij coram R.P.D. Panzirolo, poſt tract. deciſ.669. nu.14. Add. ad deciſ.67. Buratt. n.25. idem Buratt. deciſ.158. num.5. & ſeqq. & ibi Add. nu.12. vbi quod prius diſcutiendum eſt, an ſententia ſit iniuſta, & deinde, an iniquitas ſit notoria, & quod Rotæ reſolutiones ſine ſententijs non faciunt notoriam iuſtitiam, vel iniuſtitiam, ſed res iudicata, vel partis confeſſio.]

Hinc ex ſupradictis eſt, quod † manutentio datur 14
poſſidenti in vim ſaluiani, Boccat. de interd. vti poſſid. cap.2. n.61. Rot. inter deciſ. impreſſ. poſt tract. Pacific. de Salu. deciſ.27. n.1. & deciſ.299. in princ. & inter recent. deciſ.551. n.1. & deciſ.585. n.7. par.2. Rota in Romana Melioramentorum coram Vbaldo, poſt tract. deciſ.137. [Thomas deciſ.12. nu.5. deciſ.39. nu.7.9. & 19. Rota in Romana Domus coram R.P.D. Ghiſlerio, poſt tract. deciſ. 519. in princ. & deciſ.521. nu.13. Et Immiſſo, ac poſſidenti iure pignoris, Rota in Romana Stagni coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. deciſ.129. num.1. &
deciſ.497. nu.1. & ſeqq.] † non ſolum durante illius 15
credito, pro quo fuit immiſſus, Sed etiam pro reſtitutione, & ſatisfactione alterius ſui crediti hypothecam habentis, Rot. diuerſ. deciſ.9. par.4. [Atque etiam quod prætendatur iam de credito ſatisfactus, niſi id ab allegante probetur, Rota in Romana Domus coram R.P.D. Ghiſlerio, poſt tract. deciſ.519. num.4.]

Hinc etiam † manutenẽdus eſt hæres immiſſus in 16
poſſeſſionem vigore l. fin. C. de edict. Diu. Adr. toll.

Caputaq.deciſ.347.in princ.par.2.vbi n.1.addit, etiam quod alius fuerit ſpoliatus,& eſſet reſtituendus, Rota in Forolinien. Hæreditatis 1. Martij 1621. coram
17 Buratto. Et generaliter † manutentio datur cuicumque immiſſo ex remedio adipiſcendæ, Marcheſ. de comm.par.1.de comm.appell.in poſſeſſ.§.2.fol.931.num. 73.[Thomas.deciſ.39.num.9.]

18 Hinc pariter † manutentio competit reſtituto ad poſſeſſionem in iudicio ſpolij, Rot. in recent. deciſ. 561.num.9.par.1.[& in Feretrana Parochialis coram Cardinali Verili, poſt tract.deciſ.518.num.2. vbi niſi doceatur de nullitate,vel iniuſtitia.]

19 Hinc turſus † manutentio conceditur creditori à Iudice miſſo in poſſeſſionem bonorum debitoris, ſeu penes debitorem exiſtentem ex ſecundo decreto, Menoch.de retin.remed.3.num.164. & ſeqq.Boccat.de
20 interd.vti poſſid.cap.2.num.56.†quæ miſſio ſit contra reum perſeuerantem poſt primum decretum in ſua contumacia,& transfert veram poſſeſſionem, vt late per Menoch.dict.num.164. & ſeqq. & per Marant.de ord.Iudic.par.6.membr.2.ſub num.12.

21 Hinc quoque † manutenendus eſt poſſidens in vim ſubhaſtationis,& deliberationis, Rot.in Anconitana Terrarum coram bon.mem.Vbaldo, poſt tract.dec. 167.nu.10.[& dec.502.nu.4.vbi abſque,& quod diſputetur ſuper illius validitate, Rot.recent.deciſ.165. nu.1.par.4.Atque etiam illius ceſſionarius, ſeu ſubrogatus, Rot.in Reatina Dotis coram Orano, poſt tract. dec.391.nu.1.Non autem eſt manutenendus primus poſſeſſor,qui amplius poſſidere non dicitur, Rot.in Spoletana Pradij coram R.P.D. Pirouano, poſt tract. deciſ.663.num.2.& 11.]

22 Hinc præterea † manutentio datur poſſidenti in vim mandati executoris Apoſtolici, Greg.XV.deciſ.
23 323. num.2. † Et illius, qui vigore Breuis nomine Cameræ auctoritate legitimi Iudicis poſſeſſionem appræhendit, Rot. coram Penia in Aquilana beneficij
24 apud Marcheſ.de comm.par.1.fol.984.num.1. † ſicut etiam vigore eiuſdem Breuis,& poſſeſſionis daretur manutentio ipſi Cameræ, Rot.coram Cardinali Lancellotto in Aurien.parochialis de Pao, apud Marcheſ. de comm.par.1.fol.436.nu.1.& in fin.quæ eſt etiam inter diuerſ.deciſ.179.par.4.& ſic de ſingulis.

25 Ratio autem ſupra dictorum eſt, quia † Iudex ritè, & rectè, ac iuridicè procedens dando immiſſionem transferet in ipſum immiſſum poſſeſſionem, Caual.deciſ.62.num.3.Pereg.de fideicom.art.47.nu.17.
26 † & facit perdere omnem poſſeſſionem,tam naturalem, quam ciuilem priori poſſeſſori, illaque illum priuat, l.qui vniuerſas.§.item prætor. vbi Bart. ff. de acquir.poſſ.Peregr.d.nu.27.Argel.de acq.poſſ.ex remed. l.fi.q.19.art.3.nu.129.& 130.Menoc.de retin.remed. 3.num.575.Boccat.de interd.vti poſſid.cap.14.num.13. Rocc.in coll.deciſ.coll.1500.& 1507. Grat.diſcept.for. cap.166.num.17.& ſeqq.cap.479.numer.25.& 26.cap. 912.num.51.& ſeqq.cap.932.num.18.& cap.950.nu. 36.& idem Grat.deciſ.11.num.13.& 20.& ibi Add. num.2.6.& 7.Rot.diuerſ.deciſ.802.num.6.& 7.par.1. & deciſ.62.num.1.& ſeqq.par.2.deciſ.187.num.2.& deciſ.381.num.1.par.4.Rot.apud Pacific.de Salu.deciſ. 156.num.1.& penes Zacch.de obl.Cam.deciſ.2.num.3. & 4.& coram Cardinali Sacrato in Tuden.parochialis de Ruberda,apud Marcheſ.de comm.par.2.fol.437.ſub num.2.& coram Rubeo in Eugubina beneficij,penes eundem Marcheſ.par.1.fol.954.num.2.& poſt addit. ad tract.Cenc.de Cenſib.deciſ.77.num.1.Seraph.deciſ.432. num.6.Rot.inter recent.deciſ.92.num.3.deciſ.173.nu.2. deciſ.193.num.5.deciſ.359.nu.2.deciſ.609.nu.2.deciſ. 634.num.1.par.1.& deciſ.347.num.2.deciſ.557.num. 2.deciſ.585.nu.6.& deciſ.690.nu.2.par.Rot. in Agrigentinen beneficij S.Antonij 12.Nouembris 1601.coram Corduba impreſſ.penes Grat.de benefic.par.6.cap.2.nu. 130.Greg.XV.deciſ.9.num.4.deciſ.69.nu.3.deciſ.205. num.1.vbi Add.num.5.deciſ.582.num.5.Coccin.deciſ. 51.num.6.deciſ.124.num.6.& deciſ.150.num.2.quæ eſt etiam penes Marcheſ.de comm.par.1.fol.967.num. 1.& fol.1019.num.1.Caual.deciſ.2.nu.4.& 5.& deciſ. 42.nu.2.Rot.in d.Romana de Bombellis, poſt tract.deciſ. 9.numer.1.in d.Peruſina fideicommiſſi poſt tract. deciſ. 13.numer.5.in Romana Vineæ coram Dunozetto, poſt tract.deciſ.27.numer.1. in Squillacien. Abbatiæ coram R.P.D.Merlino,poſt tract.deciſ.38.num.2.& 3.in Romana Spolij Domus coram Manzanedo,poſt tract.deciſ. 44.num.3. deciſ.45.num.1.in Vercellen. Cappellaniæ coram Vbaldo,poſt tract.deciſ.54.num.7. Mediolanen. bonorum coram Cardinali Plato, poſt tract.dec.76.nu. 3.in Gerunden.beneficij coram Reuerendiſſimo D.Coccino,poſt tract.deciſ.88.num.6.in Romana melioramentorum coram Vbaldo,poſt tract.deciſ.137.num.1.in Vlixbonen.beneficij coram eodem, poſt tract.deciſ.151.num. & deciſ.174.numer. 1. in Peruſina beneficiorum coram Manzanedo,poſt tract.deciſ.176.num.2.in Vrbeuetana Bonorum coram,bon.mem.Vbaldo,poſt tract. deciſ. 182. num.6.& 7.in Eſina Salelani coram R.P.D. Dunozetto, poſt tract.deciſ.219.num.1.& 2.in Colonien.Monaſterij coram Eminentiſſimo D. meo Cardinali Vbaldo, poſt tract. deciſ.220.la ſeconda,num.3.in Albanen.Hæreditatis coram R.P.D.Veroſpio,poſt tract.dec.266.nu. 10.in Sorana beneficij coram R.P.D.Veroſpio,poſt tract. deciſ.328.num.6.in Colimbrien.Præſtimoniorum, coram R.P.D.Dunozetto,poſt tract.deciſ.330.nu.7.in Romana Domus coram R.P.D. Pirouano,poſt tract deciſ.336.n. 4.[Thomas.deciſ.39.nu.3. & 8.Rot.recent.deciſ.315.n. 1.deciſ.341.num.2.deciſ.451.num.2.deciſ.493.num.2. par.3.& deciſ.362.num.2.deciſ.594.nu.1.par.4. Mart. Andr.deciſ.8.num.3.Rot.in Papienſ.Præpoſituræ coram Bubalo, poſt tract.deciſ.348.num.5.in Cæſaraguſtana fructuum coram Iuſto, poſt tract.deciſ.381.num.1. vbi multo magis quando adipiſcitur poſſeſſio auctoritate Papæ. in Leodien. Perſonatus coram eodem, poſt tract.deciſ.405.numer. 2. vbi de poſſeſſione capta in vim litterarum habentium derogationem regulæ, de iure quæſito non tollendo, in Ceſenaten. Bonorum coram eodem,poſt tract.deciſ.406.num.3.& 4.in Montis alti Prioratus coram R.P.D.Veroſpio poſt tract. deciſ.467.num.6.& 7. in Romana Domorum de Zacconis coram Vbaldo ſeniore, poſt tract.deciſ.493.num.12. in Feretrana Parochialis coram Card.Verili,poſt tract. deciſ.518.num.1.in Camerinen.Bonorum coram R.P.D. Ghiſlerio, poſt tract.deciſ.543.nu.2.& 3.in Colimbrien. Præſtimoniorum coram R.D.Coccino, poſt tract. deciſ. 554.num.6.& 7.in Leodien.Canonicatus coram R.P.D. Pirouano poſt tract.deciſ.578.num.4. in Leodien. Beneficiorum coram Eminentiſſimo D.Card.Pamphilio, poſt tract.deciſ.587.num.5.in Mediolanen. Canonicatus coram eod. poſt tract.dec.589.num.3. in Firmana Bonorum coram eodem,poſt tract.deciſ.597.num.4. in Theatina Præpoſituræ coram Card.Sacrato, poſt tract. deciſ. 610.num.1.in Maceraten. Hæreditatis coram R.P.D. Buccabella, poſt tract.deciſ.638.num. 2. in Camerinen. Bonorum coram R.P.D.Veroſpio, poſt tract.deciſ. 640. num. 4. in Auximana Cenſus coram R. P. D. Ghiſlerio poſt tract. deciſ.643.num.3.& 4. in Vigilien. Beneficij coram Ortembergo, poſt tract.deciſ.650.num.3.& 4.in Spoletana Pradij coram.R.P.D. Pirouano, poſt tract. deciſ.663.num. 3.10.& 12.in Romana Domus coram Manzanedo, poſt tract.deciſ.668.nu.4. in Lauretana Pradij corã R.P.D.Panzirolo,poſt tract.deciſ.669.n.2.]

† Etiam inuitum, Rot. coram Cardinali Sacrato in dicta Tuden.parochialis de Ruberda,apud Marcheſ.de 27
comm.d.par.1.fol.437.ſub num.2. † ſiue poſſideat per 28
ſe ipſum, ſiue per Colonum, & abſque alia expulſione, Angel. in d.l.qui vniuerſas §.item cum Prætor, & in l.clam poſſidere §.qui ad nundinas, num.2.in fin. ff.de

ff.de acq.poſſ.Balb.deciſ.71.Hond.conſ.20.nu. 18.lib.1.
Ricc.in coll.deciſ.coll.1570.Grat.deciſ.11.num.13.Rot.
diuerſ.deciſ.802.num.5. & 6.par. 1. & deciſ.381.num.
1.par. 4.Seraph. deciſ. 1325. num. 1.Rot.in Toletana
Parochialis coram Cardinali Sacrato, apud Marcheſ.
de comm.par.1.fol.391.num.2.Rot.recent. deciſ.101.n.
6.& 7.deciſ.269.n.3.par.1.& deciſ.35.n.4.deciſ.62.n.
3.& 4.& deciſ.525.n.3.par.2.Greg.XV.deciſ.9.nu.8.
deciſ.69.n.2.Beltram.ad deciſ.eiuſdem Greg.203.nu.5.
& deciſ.582.n.8.Cyriac.contr.for.lib.1.contr. 10.n. 11,
& 26.& contr.389.num.53.[Thomat.deciſ.39.num.3.
Martin. Andr.deciſ.1.num.5.Rot.in Romana Caſalis
Sancti Nicolai coram Iuſto,poſt tract. deciſ. 413.n.1.in
Colimbrien.praeſtimoniorum coram R.D.Coccino, poſt.
tract.deciſ.554.n.7.in Auximana Cenſus coram R.P.D.
Ghiſlerio, poſt tract.deciſ.643.n.4.in Recanaten.Prædij
coram R. P. D. Carrillo, poſt tract. deciſ.644.num.14.
Buratt.deciſ.887.num.4.]

29 Cum † immiſſio auctore Prætore idem operetur,
quod violenta expulſio quoad perdendam poſſeſſionem, tàm ciuilem, quàm naturalem, quando illius
iuſſus eſt iuſtus, & ſeruatis ſeruandis, Rot. diuerſ.
deciſ.802.num.6.par.1.Grat.d.deciſ.11.nu. 1. & ſeqq.
30 & diſcept.forenſ.cap.266.num.19. † Vt ſatis ſit quod
primus poſſeſſor debeat ſuſpicari, ſe poſſe repelli,
Grat.d.deciſ.11.nu.1.& ſeqq.& diſcept.forenſ.cap. 912.
num.51.Rota coram Rubeo in Engubina beneficij, penes
Marcheſ.de comm.par.1.fol.954.n.2.Beltram.ad deciſ.
582.Greg.num.9.[Rota in Colimbrien. Praeſtimoniorum
coram Reuerendiſſimo D.Coccino, poſt tract. deciſ.554.
num. 8. Adeo, vt non poſſit amplius poſſeſſionem
amiſſam continuare, Rot.in Camerinen. Bonorum coram R.P.D.Ghiſlerio,poſt tractat.deciſ.543.num.3.]

31 Quare, † ſi qui habuit legitimam poſſeſſionem
cum decreto Principis, ſeu iudicis cauſa cognita,
reſiſtat etiam cum violentia primo poſſeſſori volenti ad poſſeſſionem reuerti,non dicitur poſſeſſio violenta, ſed conſeruatoria primæ licitè captæ, Tuſc.
32 in ver.interdictum, concl.285.num.6.& † contra immiſſum in poſſeſſionem auctoritate Iudicis ſeruatis
ſeruandis, non eſt alius manutenendus, Seraph.de-
33 ciſ.1127.num. 1. † nec eſt danda manutentio primo
poſſeſſori, qui ſua poſſeſſione fuit à Iudice ritè, &
rectè procedente priuatus, Rot. diuerſ. deciſ. 381. in
princ.& num.1.par. 4. Rota in Romana Domus coram
Buratto,penes Marcheſ.de comm.par.2.fol.538.num.5.
vbi nec contra immiſſum, nec contra habentem ab
eo cauſam,quia ius excipiendi tranſit in ſingularem
ſucceſſorem, & in recent. deciſ.173.num.2. par.1. &
deciſ.347.num.2.& deciſ.557.num.1.& 2.par.2.Grat.
diſcept.forenſ.cap.266.num.1. & ſeqq.Ricc.Collect.deciſ.coll.1507.Rota in Interamnen.Dotis coram M. Andrea, poſt tract deciſ.144.num.13. & in Romana Domus coram Cardinali Sacrato, poſt tract.deciſ.296.nu.
14.& 15.[& in Bononien.de Gozadinis coram Eminentiſſimo D.Cardinali Veroſpio, poſt tract.deciſ.465.nu.
1.in Montis Alti Prioratus coram R.P.D.Veroſpio,poſt
tract.deciſ.467.num.4.& ſeqq.in Recanaten.prædij coram R.P.D.Carrillo,poſt tract deciſ.629.num.9.Buratt.
deciſ.158.num.4. vbi quod ille debet procedere per
34 viam appellationis ad reuocationem ſententiæ] † Et
eo magis immiſſo danda eſt manutentio,ſtante commiſſione cauſæ cum clauſula,non retardata vlteriori
executione, Rota in Peruſina Beneficiorum coram
Manzanedo,poſt tract.deciſ.176.num.5.

35 Et, † ſi contingat, quod ſententia, cuius vigore
quis fuit immiſſus in poſſeſſionem per ſecundum
Iudicem reuocetur, nihilominus non eſt danda manutentio illi,qui obtinuit reuocationem, niſi prima
ſententia fuiſſet reuocata tamquam notoriè nulla,
& iniuſta,Grat.diſcept.forenſ.cap.972.num.51.& ſeqq.
36 E conuerſo autem † quotieſcumque Iudex notoriè
nulliter, ſeu iniuſtè ad immiſſionem, ſeu executionem proceſſerit, & in hoc clarè,& plenè probetur,
vt ſupra diximus, non dicitur primum poſſeſſorem
poſſeſſione priuaſſe,ſed proceſſiſſe tamquam priua-
tus, & de facto, † ita vt non immiſſio, ſed primo 37
poſſeſſori grauato manutentio debeatur ratione ciuilis poſſeſſionis animo retentæ contra occupantem
naturalem, ſiue ſententia,vel decretum ſit de ſui natura appellabile, ſiue non, niſi primus poſſeſſor habuerit ſe pro ſpoliato, vel ſententiæ, ſeu decreto, &
immiſſioni acquieuerit, Boccat.de interd. vti poſſid.
cap.3.num.13.Hond.conſ.20.num.19.& 24.lib.1.Roderic. de ann. redit. lib. 1.quæſt.17.ſub num.54.verſ.illud
ommittendum,Ricc.Collect.deciſ.coll.1507.Benint.deciſ.
93.num.6.& ſeqq.Rot.poſt tract.Pacific.de Salu. deciſ.
156.num.9.& 10.& deciſ.196.nu.1.& 2.quæ eſt etiam
inter diuerſ.deciſ.180.nu.1.& 2.par 4.& apud eundem
Pacific.deciſ.197.nu.17.& deciſ.273 nu.5. Rot.diuerſ.
deciſ.802.ſub num.7.par.1. & deciſ 43.nu.2.deciſ.172.
num.1.& 2.deciſ.174.num.8.deciſ.187. num.1.3. & 5.
deciſ.890.num.3 par. 4.Rot. coram Cardinali Sacrato
in Toletana Parochialis,& coram Cardinali Pamphilio
Seniore in Cuſentina Parochialis, & coram Dunozetto.
in Regien.beneficij,& coram Gyptio in Iſpalen.ſeu Caxinen Permutationis, de quibus penes Marcheſ.de comm.
par.1.fol.391 ſub nu.2.fol.952.num.3. & fol.1067.n. 2.
& 3. & par.2 fol.490.n.4.& idem Marcheſ.d.par. 1.
de comm.appellat.in poſ.6.1 fol 916 n.21 & 22.& coram Corduba in dicta Agrigentina beneficij,apud Garz.
de benefic.d.par.6.cap.2.num. 130.Seraph.deciſ.432 n.
6.Rot.in recent.deciſ.106.num.2.& 3.deciſ.135.nu. 3.
deciſ.270.num.2.deciſ 359.n.1 deciſ.516.num.3 deciſ.
555.n.1.& 3.deciſ.560.n.6.deciſ.561.num 2 deciſ 609.
n.2.deciſ.632.n. 1. & 2. deciſ.660.n.4.deciſ.674.nu.1.
par.1.& deciſ.35.n.2.& 4.deciſ.56.n.3.deciſ.147 n.3.
& 4.deciſ.211.n.1.in fin.deciſ 525.n.3.& 7.deciſ.690.
nu.1.& ſeqq.par.2.Grat.diſcept.forenſ.cap.571.nu.1.&
ſeqq.& n.17.cap.739.n.25.cap.899.num.3.cap.912.n.
52.cap.926.num.2.cap.932.num. 17. & deciſ. 11. in
add.num.2.Argol.de acquir.poſſeſſ.ex remed.l.fin.quæſt.
18.art. 2.num. 97. & 101.& quæſt.19.art.1.num.9.&
ſeqq.Greg. XV. deciſ.46.num.5.deciſ.69.num.3.deciſ.
105.num.5. & 22.deciſ.307.num.7.deciſ.546.num.2.
deciſ.555.num.6.Coccin.deciſ.113. num. 3. deciſ. 150.
ſub num.2.verſ.non obſtat, quæ eſt etiam apud Marcheſ.de comm.par.1.fol.967.& fol.1019.num. 2.idem
Coccin.deciſ.233.num.2.deciſ.353.num. 4. & 5.deciſ.
378.num.4.& deciſ.417.num.1.& ſeqq.Rota poſt add.
ad tract.Cenc.de Cenſib.deciſ.111.num.2.deciſ.139.nu.
2.Rota poſt tract.Iul.Vin.de Iure patron.deciſ.55.num.
1.& ſeqq. deciſ. 56.num. 3.& 4. vbi, quod † paſſim 38
Rota aduerſus huiuſmodi factum Iudicis nulliter,&
iniuſtè procedentis dat manutentionem, Canal. deciſ.48.num.3.deciſ.171.num. 8.deciſ.432.num.2.deciſ.
535. num. 3.deciſ.539.num.9.Vbi, quod † ſtante in- 39
ſtantia partis ipſa dicitur ſpoliaſſe, non autem Iudex, cuius factum tali caſu nulliter procedentis reputatur factum partis,Rota in d.Romana de Bombello
coram Card.Sacrato,poſt tract.deciſ.9.num.18. & ſeqq.
in Peruſina fideicommiſſi coram R. P. D.Pirouano, poſt
tract.deciſ.13. num.7. & deciſ 14.num.21.in Peruſina
ſocietatis coram Vbaldo, poſt tract. deciſ. 21.num.5 in
Romana confiſcationis coram R P.D.Merlino,poſt tract.
deciſ.37. num. 3. & 4. in Parmen. Canonicatus coram
Manzanedo, poſt tract.deciſ.43.num.3. & 4.in Montis Faliſci fideicommiſſi coram Reuerendiſſimo D.Coccino, poſt tract. deciſ. 56.num. 1. & 2. in Mediolanen.
Parochialis coram Card. Platto, poſt tract. deciſ. 62.
la ſec onda num.1.in Mediolanen. Bonorum coram eodem, poſt tract. deciſ. 76.num.4.in Gerunden.beneficij
coram Reuerendiſſimo D.Coccino, poſt tract.deciſ.88.
num. 4. & 6. in Cluſina, ſeu Peruſina Poſta coram

D 2 Litta,

*Litta poſt tract.deciſ.89.n.12.in Viterbien.fideicommiſ-
ſi,poſt tract.deciſ.92.n.3.in Ariminen.Deuolutionis bo-
norum coram Card.Sacrato,poſt tract.deciſ.111 nu.1.in
Perusina Releuationis Indemnitatis coram Eminentiſſi-
mo D.Card.Pamphilio,poſt tract.deciſ.129.n.2.in Ver-
cellen. Diſmembrationis coram Manzanedo poſt tract.
deciſ. 126.nu.5. in Romana Hareditatis de Coccinis co-
ram R.P.D.Nauarro,poſt tract.deciſ.169 in Vlixbonen.
Beneficij coram bo.mem.Vbaldo,poſt tract.deciſ.174. n.*
40 *4.& 5.*vbi, quod , † vbi quis habuit ſe pro ſpoliato,
non attenditur , an Iudex ritè , & rectè proceſſerit,
ſed attenditur ſolum poſſeſſio poſterior. *in Vrbene-
tana Bonorum coram eodem,poſt tract deciſ.182.nu.6.7.
& 16.in Romana Spolij Domus coram Manzanedo,poſt
tract.deciſ.192.n.2.in Fanen.Bonorum coram.R. P. D.
Merlino,poſt tract.deciſ.204.n.3.in Craconien.penſionis
coram Reuerendiſſ.D.Coccino,poſt tract.deciſ. 207.n.8.
in Romana Domus S.Iacobi Hiſpaniarum coram Man-
zanedo,poſt tract.deciſ.208.n.2.in Colonien.Monaſterij
coram Eminentiſſimo D.Vbaldo,poſt tract.deciſ. 220.la
ſeconda nu.1.3.& ſeqq.deciſ.126.nu.1.& ſeqq.& deciſ.
240.num.5.in Derinſen.beneficij coram R.P.D.Merli-
no , poſt tract.deciſ.221.num.2.& 3.in Recanaten.Do-
mus coram R.P.D.Dunozetto, poſt tract.deciſ.230.num.
5. in Aſculana Bonorum coram R.P.D. Durano , poſt
tract.deciſ.233.num.3.in Romana Deuolutionis Domus
coram R.P.D.Merlino,poſt tract.deciſ.242.nu.3. & 4.
in Bononien.cenſus coram R.P.D.Dunozetto, poſt tract.
deciſ.246.nu.4.in Romana Vineæ coram R.P.D. Mer-
lino,poſt tract.deciſ.252.nu.5.& 6.in Ferrarien Atten-
tatorũ corã R.P.D.Durano,poſt tract.deciſ.259.n.1.in
Romana Domus coram Eminentiſſimo D.Vbaldo , poſt
tract.deciſ.261.num. 3. in Romana locorum Montium
coram Eminentiſſimo D.Cardinali Vtrili , poſt tract.de-
ciſ.265.num.14.in Albanen.Hareditatis coram R.P.D.
Verоſpio,poſt tract.deciſ.266.num.11.in Anconitana co-
ram R.P.D.Nauarro,poſt tract.deciſ.319.n.7.in Ferra-
rien.Bonorum 2.Martij 1626.coram Buratto, in Anco-
nitana Pradij coram R.P.D.Veroſpio , poſt tract.deciſ.
323.num.1.22. & 26.in Auximana fideicommiſſi , co-
ram eodem poſt tract.deciſ.334.num.3 in Romana Do-
mus coram R.P.D.Pirouano, poſt tract.deciſ.336.num.
5. [Thomat.deciſ.16.numer.2.deciſ.62.numer.15. Rot.
recent.deciſ.44.num.1.deciſ.181.num.1.*vbi, quod, eſt
in iure veriſſima concluſio. *deciſ.158.nu.2.dec.187.
nu.1.dec.315.nu.3.deciſ.341.nu. 2.dec.451.num. 2.dec.
476.nu.2.dec.511.nu.2.dec.539.nu.5. dec.749.num.3.
dec.764.nu.1.* vbi de communi,& trita concluſione,
& quotidiana Rotæ obſeruantia, *par.3.& deciſ.106.
num.4.deciſ.167.num.2.deciſ.448.num. 6. deciſ. 507.
num.1.deciſ.562. in fin. & deciſ.594.num.1.par. 4. &
deciſ.110.num.3.& 4.par.5.Mart. Andr.deciſ.1.num.
7.deciſ.6. num.6.Rot.in Ceſenaten.Bonorum coram Iu-
ſto, poſt tract.deciſ.406.num.2. & 4.in Leodien.Paro-
chialis coram Lugdunen.poſt tract.deciſ.451.numer.5.in
Montis alti Prioratus coram R.P.D.Veroſpio,poſt tract.
deciſ.467.num.7.& ſeqq.in Barchinonen. Beneficij co-
ram R.P.D. Dunozetto , poſt tract.deciſ.514.num. 2.in
Tropien. Canonicatus coram R. P. D. Baccabella , poſt
tract.deciſ.522.num 4.& 5.in Foroſempronien. Emphi-
teuſis coram Card. Vtrili,poſt tract. deciſ. 525. num.3.
in Meſſanẽ.Archipresbyteratus coram R.P.D. Mottua-
no, poſt tract.dec.537.num.5.in Placentina Parochialis
Traccaini coram R.P. D. Dunozetto , poſt tract.deciſ.
544.num.1.& deciſ.545.num.2.in Arboren Canonica-
tus coram R.P.D.Merlino, poſt tract.deciſ.557. num.
8.in Caſaraugustana Praceptoria de Codes coram Iu-
ſto , poſt tract.deciſ.568.num.4. in Interamnen. Hare-
ditatis de Brunellis coram eodem , poſt tract.deciſ.569.
num.1. & 3.in Carthaginen. Canonicatus coram Card.
Lancellotto , poſt tract.deciſ.571.num.8.in Caſaraugu-
ſtana Diſmembrationis coram Card.Sacrato,poſt tract.
deciſ. 573.num. 1. & 2.in Leodien.Canonicatus coram
R.P.D.Pirouano , poſt tract.deciſ.578 num.4. in Me-
diolanen. Canonicatus coram Eminentiſſimo D.Card.
Pamphilio, poſt tract.deciſ.589.num.5.in Mediolanen.
Cappellaniæ coram Iuſto, poſt tract.deciſ.641.num.3.in
Theatina Prepoſitura coram Card. Sacrato , poſt tract.
deciſ.610.nu.2.in Camerinen.Parochialis coram Man-
zanedo,poſt tract.deciſ.618.num.3. in Caſentina Bene-
ficij,ſeu Iuriſpatronatus coram R. P. D. Durano , poſt
tract.deciſ.624.num.4. & 12.& per tot.in Recanaten.
Pradij coram R.P.D.Carrello,poſt tract.deciſ.629. nu.
10.in Romana Cenſus coram R.P.D.Merlino poſt tract.
deciſ.630.num.2. in Parmen. Parochialis coram Card.
Sacrato,poſt tract.deciſ.641.num.2. & 3.in Auximana
Cenſus coram R.P.D.Ghiſlerio, poſt tract.deciſ.64 . nu.
29.& deciſ.647.n.46.Fenzon.ad Statut.Vrb.lib.1.cap.
92.nu.19.Rot.in Tullen. Reformationis coram R. P. D.
Dunozetto,poſt tract.deciſ.661.nu.3.6.& 8.in Spoletana
Pradij coram Reuerendiſſ.P.D.Pirouano, poſt tract.de-
ciſ.663.n.8.in Romana Domus coram Manzanedo,poſt
tract.deciſ.668.nu.5.Dunm.deciſ.114.nu. 3. vbi nu.4.*
quod paſſim Rota aduerſus huiuſmodi factum Iudi-
cis nulliter, & iniuſtè procedentis dat manutentio-
nem *deciſ.132.nu.6.deciſ.120.nu.4. & 5.Buratt.deciſ.
139.n.1.& ſeqq.& in fin.dec.169.n.1.& 2.& vbi Add.
littera A.dec.185.nu.5.vbi Add.littera. A.deciſ. 220.
num.2.& 3.deciſ.250.nu.8.dec.270.nu.6.dec.342.n.3.
vbi Add.littera A.deciſ.393.nu.3.vbi Add.littera B.
dec.614.num.2.dec.622.n.6 & 7.* † Et multo minus ſi 41
primus poſſeſſor appellauerit,recuſauerit, & contra-
dixerit , & proteſtatus fuerit , ſe nolle haberi pro
ſpoliato, *Menoch.conſ.104.n.79.Cocc.deciſ.14.n. 10.
Rot.poſt tract.Iul.Viu.de Iure patron.deciſ.55.n.2.Rot.
in Colonien. Monaſterij coram Eminentiſſimo D.Vbal-
do.poſt tract.deciſ.226.nu.3. [Thomat.deciſ.62.nu.9.&
10.Buratt.deciſ.908.ſub nu. 3.]* † In quo eius ſtatur 42
declarationi,*Cyriac.controuerſ.Forenſ.lib.2.contr. 389.
n.5.*[Vel tenianſeriu coloni,ſeu affictuarij,nec præ-
ceſſerit aliqua recognitio , nec eiectio , *Grat. deciſ.
12.in fin.Rot. in Romana Caſalis Sancti Nicolai coram
Iuſto,poſt tract.deciſ.413.n.1.& 4.in Romana Stagni co-
ram Reuerendiſſimo D.Coccino,poſt tract.deciſ.497. nu.
12.& 13.]* † Sicuti enim Iudex de facto proceſſit, 43
ita debet ſummarie reuocari eius proceſſus , *l. 1. in
princ.ff.ſimul.ventr.nom.l. mulier. in princ. ff. de euict.
Roder.de ann.redit.lib.1.q.17.ſub.n.54.prope. fin.*

Et † violenta,ac vitioſa dicitur poſſeſſio,quæ eſt 44
capta vigore ſententiæ nullæ,*Seraph.deciſ.732.num.
6.*vbi de capta cum præſentia Iudicis,& Satellitum,
Mantic.deciſ.165.nu.2. vbi de capta in vim ſenten-
tiæ,quæ ex breuitate temporis non præſumitur lata
cum cauſæ cognitione,[*Thomat.deciſ. 62.numer. 15.
deciſ.116.num.14.*vbi , quod dicitur ſpoliatiua cap-
ta per vim expulſiuam , habetorque pro attentata
Thomat.d.deciſ.62. num.7.] † Vnde Iudex ad quem 45
cum clauſula, *ſine retardatione litterarum Apoſtolica-
rum,* vel *ſine præiudicio executionis,* ſeu *illa non retar-
data,* detecta iuſtitia,vel nullitate ſententiæ,ſeu exe-
cutionis, poteſt per viam attentatorum , vel manu-
tentionis reuocare executionem non ritè , & rectè
factam à Iudice à quo , vel executore , quia † dictæ 46
clauſulæ intelliguntur,quatenus de iure ſit executio-
ni locus,& executio ritè,& rectè fiat, *Rot.in Iſpalen.
& Caurien. Permutationis coram Gyptio , penes Mar-
cheſ.de comm.par.2.fol.490.num.1. & 2.Caualer.deciſ.
515.num.6. Add.ad Greg.XV.deciſ.91.num.13.Rot.in
Romana Vinea coram R.P.D.Merlino,poſt tract.deciſ.
252.num.7.& in Romana Domus coram Manzanedo,
poſt tract.deciſ.668.numer. 2. & ſeqq. in Romana ſeu
Cartaginen. pecuniaria coram R. P. Pirouano , poſt
tract. deciſ. 666. numer. 5. Buratt.deciſ.185.numer.6.
vbi Add.littera B. deciſ.940. in fin.*] & eo magis ſi
In

Iudici ad quem fuerit etiam data facultas manute-
nendi, Add.ad.d.deciſ.91.Greg.num.13.Caual.d.deciſ.
535.ſub num.5. in fin.Rot.in Florentina Hoſpitij coram
Eminentiſſ.D.Vbaldo, poſt tract.deciſ.222.num.7.[Bu-
rat.d.deciſ.185.num.7.]vel ſaltim legatur huiuſmo-
di facultas in corpore commiſſionis petita, Rot.in d.
Iſpalen.& Caurien.Permutationis coram Gyptio, penes
Marcheſ.de comm.par.2.fol.490.num.1.

47 Sed † ſi idem primus poſſeſſor habuiſſet ſe pro ſpo-
liato, etiam quod Iudex de facto proceſſiſſet, & in-
iuſtè, vel non ſeruatis ſeruandis, non eſſet ipſe pri-
mus poſſeſſor manutenendus, Argel. de acq. poſſ. ex
remed.l.fin.quæſt.19.art.1.num.81.Coccin.deciſ.133.n.
3.[Rot.recent.deciſ.511.n.3.par.3. vbi quod pro ſpo-
liato diceretur, ſe habuiſſe, ſi petijſſet reintegratio-
nem, & in Romana Domorum coram Card.Lancellotto
poſt tract.deciſ.351.nu.1.vbi, quod pro ſpoliato quis
haberetur recipiendo claues, & ſuppellectilium in-
uentarium in immiſſionem nulliter data fiſco]licet,
48 † quod quis habuerit ſe pro ſpoliato, non præſuma
tur, niſi probetur, Rot.ad tract.Iul.Vin.de Iure patr.
deciſ.55.n.2.Cyriac.contr.Forenſ.lib.2.contr.38.nu.4.
[Rot.recent.deciſ.187.n.1.par.3.vbi quod dicitur pro-
batum contrarium, ſi conſtaret de contradictioni-
bus.]

49 Quod † ſi nulliter immiſſus fuiſſet in re melio-
ramenta, & expenſas, de quibus liquidè conſtaret,
non eſſet primo poſſeſſori tradenda manutentio, ni-
ſi illis refectis, ſecus ſi de illis non conſtaret; & ſi
conſtaret in genere, eſſet danda manutentio cum
cautione de illis reficiendis, quatenus adſint, & li-
quidentur, ad tradita per Rot. recent. dec.555.in fin.
par.2. Canal. dec.52.in fi.Rot.in Romana Bonorum de
Carcanis coram Remboldo, poſt tract.dec.140.nu.13.in
Romana Domus coram Vbaldo,poſt tract.dec.149.n.8.
[& in Viterbien. Caſtrorum coram Card.Sacrato, poſt
tract.dec.104.in princ. Rot. recent. dec.604.in fi.par.3.
vbi, quod exceptio melioramentorum non retardat
executionem mandati de manutenendo illis non li-
50 quidatis,] & † conſtito de melioramentis in genere,
debet præfigi terminus ad illa liquidandum in ſpe-
cie, Put.deciſ.471.n.7.lib.2.Rot.in Romana de Theſau-
ris coram Card.Sacrato.in Mediolanen.Bonorum coram
Litta, in Romana Saluiani interdicti coram Manzane-
do,de quibus penes Marcheſ.de comm.par.1.fol.1087.n.
2.& fol.1090.n.3. & par. 2.fol.469.n.9.Rot.recent.dec.
151.n.3.par.2. quæ eſt etiam apud Zacch. ad Galleſ. de
oblig.cam.dec.129.nu.8.& ſentit.Rot.ex dicta Romana
Domus poſt tract.deciſ.149.num.8.[& coram Vbalde,in
Terracinen.Domus coram Manzanede, poſt tract.dec.
51 429.n.9.Add.ad.dec.169.Burat.n.15.] † quod tamen
crederem intelligendum, ſi ipſe terminus petatur;
52 nam † Iudex dilationes dare non tenetur,niſi peten-
ti,Vant.de nullit.in tit.de nullis,ex defect.proceſſ.nu.42.
& ſeqq.[Coſt.de retrotract.cap.8.caſ.7.nu.9.Fenzon.ad
Statut.Vrb.lib.1.cap.77.nu.5.præſertim ſi verba dila-
tionis dandæ ſint Iudici directa,Luc.Pet.in pract.lib.
53 2.cap.10.ſub nu.7.]prout † terminus debitori ad ſol-
uendum datur ſi petatur, l.debitoribus.ff. de re iudic.
54 glo.& Bartol.in l.ſi debitori ff. de iudic. † & nihil pe-
tenti nihil impartitur, l.4.§.hoc autem iudicium ff.de
damn.infect.Mantic.deciſ.145.n.2.[Ant.Sol.ad decret.
Sabaud.lib.3.tit.40.de execution.glo.9.nu.16.vbi n.18.
ponit modum articulandi.Rot.recent.dec.297.n.1.par.3.
ſed, quod huiuſmodi terminus debeat peti,videtur
in terminis deciſio Put.relata inter diuerſ.par.3.lib.1.
deciſ.111.n.3.vbi,Domini voluerūt,quod ſi Comes de
Sala, qui fecerat melioramenta, eſſet paratus ea ſta-
tim liquidare quod audiretur, ponderando verbum,
audiretur, nam auditur,qui loquitur, & petit,& vi-
detur ſentire Galleſ.de oblig.camer.9.18.n.13.ibi,habe-
ret dilationem,ſecundum impreſſ. cum Zacch. & Mar-
cheſ.de Sala.par.2.cap.11.nu.8.Et ſi nihil in termino
præfixo liquidatum fuerit,adhuc cautioni locus erit,
vbi de melioramentis conſtet in genere, Rot.recent.
deciſ.206.in fin.par.4.] † in quorum liquidatione, & 55
taxatione,quod minimum eſt attenditur,ita vt refi-
ci debeat, quod minimum eſt impenſum,vel mini-
mum melioratum, & quod magis expedit debitori,
Cagnol.in l.2.n.175.C.de pact.inter empt.& vend.Rot.
recent.deciſ.650.n.2.par.2.Seraph.deciſ.1051.n.1.Rot.
in Romana Domus coram Cardinali Sacrato poſt tract.
deciſ.296.n.8.[Rot.recent.deciſ.206.nu.1.par.4.& in
Terracinen.Domus coram Manzanedo,poſt tract.deciſ.
420.nn.7.ſed,quod in iudicio executiuo non ſit dan-
dus terminus ad liquidandum, Sentit. Duran. deciſ.
154.num.14.]

Nullitates autem,quæ contingere poſſunt in Iu- 56
dicijs habes late per Vant. in ſuo tract.de nullit. † ſed
ad effectum manutentionis attenderentur præſer-
tim infraſcriptæ, videlicet,ſi a iudice incompetenti
fuiſſet iudicatum, Gratian.diſcept.Forenſ.d.cap.571.
num.4.

Si fuiſſet † proceſſum,vel pronunciatum,aut data, 57
vel ſequuta immiſſio,ſeu executio ſententiæ primo
poſſeſſore non citato,Hond.d.conſil.20.n.14.& ſeqq.
lib.1.Menoch.conſ.1073.n.13.Rot.diuerſ.d.deciſ.802.
ſub n.7.par.1.& deciſ.43.n.2.deciſ.179.n.5.deciſ.187.
n.3.deciſ.890.n.3.par.4.Seraph.deciſ.432.nu.6 Rot.co-
ram Litta in Anconitana Bonorum penes Marcheſ.in de
comm.par.1.fol.989.n.3.& coram Cardinali Lancellotto
in Aurien. Parochialis penes Marcheſ.d.par.1.fol.436.
num.2.& coram Reuerendiſſimo Coccino in Romana de
Cocchinis apud eundem Marcheſ.par.3.fol.257.num.1.
vbi,quod improba,vitioſa, & non manutenibilis eſt
immiſſio à iudice data creditoribus defuncti decocti
in poſſeſſionem illius bonorum non vacantium ad-
uerſus hæredes poſſidentes,Rot.recent.d.deciſ.106.n.
2.deciſ.274.per tot.deciſ.516.n.3.deciſ.555.n.2.par.1.
& deciſ.35.nu.1.deciſ.147.n.9.deciſ.525.num.4.par.2.
Grat.diſcept.Foren.cap.571.n.1.& ſeqq. & cap.899.n.
2.& ſeqq.Greg.XV.d.deciſ.46.n.7. quæ eſt etiam inter
recent.deciſ.50.n.4.par.2.Caual deciſ.48.nu.2. & 3.&
deciſ.52.n.1.& 1.Rot.poſt Addit.Cenc.de cenſib.deciſ.
211.nu.3. in Peruſina hereditatis 6.Iunij 1616. coram
Buratto.in Forolinien. hereditatis prima Martij 1621.
coram eodē in Cæſarauguſtana Diſmembrationis coram
bon.me.Vbaldo, poſt tract.deciſ.34.nu.6.vbi de execu-
tione facta contra Eccleſiam vacantem ea legitime
non citata. in Mediolanen. bonorum coram Cardinali
Platto.poſt tract.deciſ.76.nu.5. in Cluſina,ſeu Peruſina
Poſtæ coram Litta, poſt tract.deciſ.89.n.13.in Romana,
hereditatis de Coccinis coram R.P.D. Nauarro, poſt
tractat.deciſ.169.n.6.in Camerinen.Prædij coram Rem-
boldo.poſt tract.deciſ.189.n.3.in Romana ſpolij Domus
coram Manzanedo,poſt tract.deciſ.192.n.3.& 4.vbi de
citatione omiſſa quoad vnam pro indiuiſo poſſiden-
tem, & quod faciat nullitatem etiam quoad citatos
in Colonien.Monaſterij coram Eminētiſſimo D.Vbaldo,
poſt tract.deciſ.220.la 2.n.5.in Recanaten. Dotis coram
R.P.D.Dunozetto, poſt tract.deciſ.230.nu.6.in nullius
Parochialis coram R.P.D. Pirouano, poſt tract. deciſ.
232.n.3.in Salernitana Beneficij coram R.P.D.Ghiſle-
rio, poſt tract.deciſ.235.nu 6.in Ciuitatis Caſtelli Bono-
rum coram R.P.D.Mot mann o,poſt tract.deciſ.271.nu.
12.in Auximana fideicommiſſi coram R.P.D.Veroſpio,
poſt tract. deciſ.334.nu.26.& 27.vbi quod omiſſio ci-
tationis contra vnum operatur nullitatem,& ad fa-
uorem alterius, vbi communis eſt cauſa defenſionis,
& de defectu citationis ad ſententiam Rot. coram
Dunozet.in Regien.Beneficij,penes Marcheſ. de comm.
par.1.fol.1067.ſub.n.2.Rot.in Vrbeuetana Bonorum co-
ram bo.mem.Vbaldo,poſt tract.deciſ.182.num.9.& 10.
vbi quod † citationis defectus ad ſententiam eſt 58

inſanabilis, etiamſi obtineatur reſcriptum cum clau-
59 ſula, Arbitrio, *& n. 12. & 13.* vbi, quod † abſente Pro-
curatore à Curia, debet probata abſentia citari per
60 contradictas non per diligentias, & quod † ſi Iudex
deputatus, ſeu ſubrogatus ſit abſque clauſula, *in ſta-
tu, & terminis*, eſt neceſſaria noua citatio principalis,
quaſi ſit nouum Iudicium, *in dicta Romana Spolij Do-
mus coram Manzanede, poſt tract. dec. 192. n. 3. & ſeqq.*
61 vbi pariter, quod † defectus citationis ad ſententiam
eſt inſanabilis de ſtylo Signaturæ Sanctiſſimi. [*Tho-
mat. dec. 16. n. 3. Rot. recent. decij. 279. num. 1.* vbi, quod
nec ab iniuſtè poſſidente auferenda eſt poſſeſſio nul-
la præcedente citatione, aut cauſæ cognitione, *&
deciſ. 749. n. 3.* vbi de mandato de amouendo contra
immiſſum non citatum, *par. 3. & deciſ. 458. nu. 10. de-
ciſ. 507. n. 3. deciſ. 562. n. 3. par. 4. Mart. And. deciſ. 1.
n. 7.* vbi ſi poſſeſſor non ſit citatus, vel non legitimè
*Rot. in Ceſenaten. Bonorum coram Iuſto, poſt tract. deciſ.
406. n. 5. in Romana Cenſus coram Remboldo, poſt tract.
deciſ. 505. nu. 1. 6. & 7.* vbi de ſententia lata in Saluia-
no aduerſus domum, ſuper qua impoſitus erat cen-
ſus ad fauorem tertij, qui reperiebatur in quaſi poſ-
ſeſſione illum exigendi ſuper eadem domo, & non
fuit in eadem ſententia citatus, & quod ſibi pro-
pterea debebatur manutentio, *in Auximana fidei-
commiſſi coram R. P. D. Merlino, poſt tract. deciſ. 506. n.
4. & ſeqq. & deciſ. 508. n. 3. & ſeqq. in Placentina Paro-
chialis Trauaini coram R. P. D. Dunozetto, poſt tract.
deciſ. 544. nu. 2. & deciſ. 541. n. 2. in Arboren. Canonica-
tus coram R. P. D. Merlino, poſt tract. deciſ. 557. nu. 9. in
Interamnen. Hereditatis de Brunellis coram Iuſto, poſt
tract. deciſ. 569. nu. 3. in Cæſaraugustana Diſmembratio-
nis coram Card. Sacrato, poſt tract. deciſ. 573. n. 3. in Ro-
mana cenſus coram R. P. D. Merlino, poſt tract. deciſ.
630. nu. 2. & ſeqq. in Auximana cenſus coram R. P. D.
Ghiſlerio, poſt tract. deciſ. 647. n. 36. in Vigilien. Beneficij
coram Ortembergo, poſt tract. deciſ. 650. n. 4. in Miran-
den. Vnionis coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract.
deciſ. 664. n. 18. Duran. deciſ. 132. n. 6. deciſ. 210. num. 4.
Lotter. de re benefic. lib. 3. q. 11. num. 74.* vbi de intrulo
Burat. deciſ. 133. n. 1. & 2. & ibi Add. littera A. vbi de
executione facta cum mandato relaxato contra vi-
rum in bonis poſſeſſis per vxorem *deciſ. 186. nu. 4. &
deciſ. 238. n. 2. deciſ. 263. n. 3. deciſ. 609. nu. 5. deciſ. 614.
62 n. 1.*] † Et in terminis immiſſionis decretæ, ſeu datæ
abſque citatione vigore litterarum Apoſtolicarum
habentium, clauſulam, *vocato N.* ſeu *vocatis vocandis*,
vel *amoto quolibet illicito detentore*, aut *ſi conſtiterit*, vel
conſtito, aut *verificato*, ſeu *vt ſe Iudex informet*, quæ
clauſulæ, & earum quælibet faciunt executorem de
mero mixtum, & vt debeat aſſumere partes Iudicis,
& poſſeſſorem citare, ac procedere cum cauſæ co-
gnitione, & diſcuſſione, ac ſeruatis ſeruandis, au-
ditiſque, poſſeſſoris defenſionibus, atque litteris
iuſtificatis, & vt ab eius ſententia detur appellatio,
*Mart. de clauſ. ſub. dictis clauſulis, Rot. coram Card.
Blanchetto in Vrgellen. Canonicatus, coram Cardinali
Platto, in Mediolanen. parochialis, vbi* etiam quod
habeant clauſulam, *Contradictoris appellatione poſtpo-
ſita compeſcendo*, quia intelligitur de Contradictori-
bus de facto, non de iure, *coram Penia in Panormi-
tana Archidiaconatus*, vbi etiam non obſtante clau-
ſula contradictoris appellatione remota compeſ-
cendo, *Coram Cardinali Sacrato in Baren. ſeu nullius
Prioratus, & coram Dunozetto in d. Regien. beneficij.
de quibus penes Marcheſ. de comm. par. 1. fol. 277. num.
4. fol. 311. num. 7. & 8. fol. 960. num. 1. fol. 985. ſub num.
2. fol. 991 num. 3. & fol. 1067. num. 3. & par. 2. fol. 491.
num. 2. & ſeqq. Rot. diuerſ. d. deciſ. 802. num. 8. par. 1. &
deciſ. 174. in fin. par. 4. Seraph. deciſ. 1041. num. 2. quæ eſt
etiam apud Marcheſ. d. par. 1. fol. 953. nu. 2. Rot. recent.
deciſ. 516. num. 5. par. 1. & deciſ. 147. num. 3. & 4. deciſ.
525. num. 4. & 7. par. 2. Greg. XV. deciſ. 69. n. 4. & ſeqq.
& deciſ. 307. num. 5. & 6. Coccin. deciſ. 113. numer. 5. &
deciſ. 366. numer. 3. Argel. de acq. poſſ. ex remed. l. fin.
quæſt. 29. art. 1. numer. 11. Canal deciſ. 432. num. 4. Rot.
in Parmen. Canonicatus coram Manzanedo, poſt tract.
deciſ. 43. num. 4. in Vercellen. Capellaniæ coram Vbaldo,
poſt tract. deciſ. 54. numer. 9. 10. & 14. in Mediolanen.
Parochialis coram Card. Platto, poſt tract. deciſ. 62. la
ſeconda nu. 2. in Braccaren. beneficij coram Manzane-
do, poſt tract. deciſ. 103. num. 6. & ſeqq. in Vercellen. Diſ-
membrationis coram eodem, poſt tract. deciſ. 126. numer.
3. deciſ. 128. num. 1. in Lunen. Sarzanen. Iuris patrona-
tus coram R. P. D. Merlino, poſt tract. deciſ. 241. numer.
3. in Sueſſana beneficij coram R. P. D. Motmanno, poſt
tract. deciſ. 277. per tot. in Florentina Hoſpitij, prima
Iulij 1626. coram Buratto.* [*Rot. recent. deciſ. 187. nu. 1.
& 2.* vbi, quod etiam merus Executor nulliter pro-
cedit, niſi citet primum poſſeſſorem, etiam quod
in litteris adſit clauſula, quod impugnari non poſ-
ſint ex eo, quod intereſſe habentes vocati non fue-
rint, & cum facultate, ingrediendi poſſeſſionem pro-
pria autoritate, quia, vbi agitur de priuando ali-
quem ſua poſſeſſione abſque citatione nunquam id
cenſetur à Principe cogitatum, niſi expreſsè dica-
tur *deciſ. 341. num. 3. deciſ. 451. num. 3. deciſ. 476. num.
3.* vbi etiam ſi alias Executoris delegatio ſonaret in
merum Executorem *par. 5. & deciſ. 106. numer. 3.*
vbi de clauſula, Dummodo aſſenſus N. accedat *de-
ciſ. 391. numer. 1. deciſ. 507. numer. 6. & 7. deciſ. 562.
num. 3. deciſ. 565. numer. 4.* vbi de clauſula Dummodo
non ſit alteri ius quæſitum *deciſ. 618. num. 3. deciſ.
614. num. 1.* vbi de eadem clauſula, *& deciſ. 270. num.
3. par. 4. Mart. Andr. deciſ. 1. num. 15. & ſeqq. Rot. in
Spoletana Bonorum coram Penia, poſt tract. deciſ.
373. numer. 1. & ſeqq. in Leodien. Parochialis coram
Lugdunen. poſt tract. deciſ. 451. numer. 3. & 4. in Meſ-
ſanen. Archipresbiteratus coram R. P. D. Motman-
no, poſt tract. deciſ. 537. numer. 4. in Tropien. Canoni-
catus coram R. P. D. Buccabella, poſt tract. deciſ.
522. numer. 6. & 9. vbi numer. 7.* quod nec ſuſtinetur
proceſſus per affixionem, ſeu contradictas niſi præ-
ceſſerit citatio perſonalis, non conſtito præſertim
de abſentia, *in Arboren. Canonicatus, coram R. P. D.
Merlino poſt tract. deciſ. 557. numer. 9. & 10. in Cæſar-
auguſtana Diſmembrationis coram Cardinali Sacrato,
poſt tract. deciſ. 573. numer. 4. & 5. in Leodien. Canoni-
catus Trongen. coram R. P. D. Pirouano, poſt tract. deciſ.
578. num. 5. in Mediolanen Cappellaniæ coram Iuſto, poſt
tract. deciſ. 601. numer. 3. & 4. in Parmen. Parochialis
coram Card. Sacrato, poſt tract. deciſ. 641. numer. 4. &
ſeqq.* vbi de litteris in forma dignum, &c. & cum
clauſula, ſi per diligentem examinationem, &c.
Duran. deciſ. 78. num. 4. & ſeqq. deciſ. 238. nu. 6. vbi de
clauſula ſeruatis ſeruandis, *deciſ. 250. numer. 10. Bu-
ratt. deciſ. 171. num. 2. & ibi Add. num. 8. deciſ. 185.
num. 3. & ſeqq. deciſ. 220. numer. 3. deciſ. 270. num. 4. &
ſeqq. deciſ. 491. num. 2. 3. & 5. deciſ. 529. num. 5. & ſeqq.
deciſ. 746. num. 3. & ſeqq.* vbi de denegata probatione,
dilatione, & reſponſiue ad poſitiones, & ibi, *Add.
littera B.*]

Intelligendo † tamen, vt mixtus executor debeat 63
procedere via ordinaria, & ab illius decreto detur
appellatio, vbi alias cauſa de ſui natura ſit ordinaria,
& decretum appellabile, ſecus è contra *Rot. in Hiſ-
palen. Præeminentiarum coram Cardinali Sacrato,
penes Marcheſ. de comm. par. 2. fol. 498. numer. 3. &
ſeqq. quæ eſt etiam inter recent. par. 1. deciſ. 558. nu.
3. & ſeqq. & in Ferrarien. Attentatorum coram R. P. D.
Durano, poſt tract. deciſ. 159. numer. 4. & 5.* [& ſe-
cus ſi litteræ non habent clauſulam, quæ importet
iudicialem cognitionem, quia tunc Executor po-
teſt ſe extraiudicialiter informare, & ad earum exe-
cutio

cutionem procedere, vti executor merus, Rota in
Tullen. Reformationis coram R. P. D. Dunozetto, poſt.
tract. decif. 662.n.4. Add. ad Buratt. decif.746.n.24.]
64 Multoque † magis nulla eſſet immiſſio, ſeu exe-
quutio facta contra tertium non citatum, qui prote-
ſtatus fuiſſet, ne executio fieret in tdibus bonis per
ipſum poſſeſſis, Greg. XV. decif.21.n.2.Canal.d.decif.
48. num.2. decif.52.num.1.& 2. vbi de muliere, quæ
pendente ſubhaſtatione ſupermanebat, & citauerat ad
videndum ſibi inhiberi Rot. in Ferrarien. Bonorum
2. Martij 1616. coram Buratto, vbi de proteſtatione
facta de non exequendo ſuper rata proteſtantis pro
indiuiſo poſſidentis, Et idem ſi proteſtatus fuiſſet
nihil fieri, niſi ipſo citato, & audito, Trinifan decif.
25. num. 12. & ſeqq. lib. 1. [Vel alius in cauſa cita-
tus proteſtatus fuiſſet, vt citaretur N. poſſeſſor, Rot.
recent. decif. 279. num. 1. par. 3. vel inhibitionem
tranſmiſiſſet, Duran.decif.132.num.7.] Qui defectus
65 citationis † procedit etiam reſpectu tertij, qui ſit in-
truſus lite pendente, niſi conſtet ex actis, ipſum eſſe
talem, & h ✝ere cauſam à litigante, & nullam ei
prorſus defenſionem competere, Cocc. decif.378.nu.
1. & ſeqq. quæ eſt etiam in recentior. decif. 211. num.
1. & ſeqq. par 1. in Perusina Domus coram eodem,
poſt tract. decif.124.num 4 in Bracharen. Archidia-
conatus coram eodem poſt tract. decif. 234. [Thomas.
decif 40. num. 19. & ſeqq. & præſertim nu.29 Man-
tic.decif.⁊.num 4. Rot. in Ariminen fideicomm. coram
R. P. D. Merlino poſt tract. decif. 506. num. 5. &
ſ. 9. & decif. 608. num. 4. & ſeqq. Add. ad decif.
166. Buratt. num. 12. idem Buratt. decif. 527.num 4.
vbi, quod exiſtens in detentatione eſt citandus, dum
non eſt certum, illi aliquam defenſionem non com-
petere quamuis ſufficiat ſola citatio, non autem re-
quiratur nouus proceſſus, Marcheſ. de commiſſ.par.
66 2. de comm. ſup. attent. §. 2. num.19.] † Eoque magis,
ſi agatur de re, quæ non erat in lite, ſed lis erat in
actione perſonali ad quantitatem, ſeu ſolutionem
æris alieni, & reus interim alienauit, ſeu vendidit,
tertio aliqua eius bona, nam non poteſt recta via
contra iſtum tertium fieri in dictis bonis executio,
cum mandato obtento contra alienantem, ſeu ven-
dentem lite pendente abſque nouo proceſſu, ſeu cita-
tione contra ipſum tertium, Capyc. decif.128. in fin.
Giurb.decif.62.nu.17. Mantic. decif.218.nu.8. & ſeqq.
Ant.Sol.ad.Conſt.Sabaud.lib.3.tit.36.nu.1.& ſeqq. Bu-
ratt.decif.133.n.8.vbi Add. littera.B. decif.204.n.1.&
ſeq.decif.231.n.3. & 4.] & verificatis, de quibus per
Couarr.pract.quaſt.cap.5.n.7.ſub. verſ.immo ex hac opi-
nione.Giurb.d.decif.62.nu.5.& 16. Marcheſ. de comm.
par. 2.de commiſſ.quoad.tert.ad cauſ.admit.numer.25.&
per Buratt.decif.166.vbi Add.decif.131.n 3.& ſeqq.de-
cif.450 vbi Add. littera C. Mantic. decif.7.nu.4. Add.
67 ad d. decif. 166. num. 10. † Debetque poſſeſſor ci-
tari in quolibet actu Iudicij, & quando decernitur,
& relaxatur mandatum, nec ſufficit citatio ad exhi-
bendum inhibitionem, & videndum mandari exequi
mandatum, Rot. in Interamnen. manutentionis coram
Vbaldo, poſt tract. decif.153.n.2. nec in actu delibera-
tionis tantũ, Rot.poſt add.Cenc.de cenſib.decif.111.n.
68 4. † niſi agatur cum intruſo ex cauſa voluntaria, &
lite pendente, Giurb.decif.62.n.17. & 18.[Duran.de-
cif.88.num.4.& 11.vbi quod non requiritur nouus
proceſſus ſed ſufficit tertium fuiſſe citatum, ſeu aga-
tur de alienatione ex cauſa lucratiua, & de alienatio-
ne appertè facta doloſè, & in fraudem paratæ exe-
cutionis, ſeu ſimulatè. Caualer.decif.131.num.2.Rot.
recent. decif. 741. num. 1. & 2.par.3.& in Ariminen.
fidei comiſſi coram.R. P. D. Merlino, poſt tract. decif.
508.num. 5. in Miranden. Vnionis coram Reuerendiſ-
ſimo Domino Coccino, poſt tract. decif. 664. num.18.
Buratt. decif. 450. num. 1. & ſeqq. vel cum vxore de-
bitoris habente inhibitionem dotalem, & vna cum
viro poſſidente pro ſuis iuribus dotalibus, vt paſ-
ſim practicatur in Tribunali A.C.
Quemadmodum † nec Iudex intendit ſpoliare 69
ſeſſorem abſentem non vocatum. Rot. coram Rubeo in
Eugubina beneficij penes Marcheſ.de comm. par prima
fol.954.ſub. num.2. licet † ſi immiſſio ſit ex manda- 70
to Principis, de cuius animo, & expreſſa voluntate
conſtet, amitteretur poſſeſſio abſque expulſione, etiam
quod non adſit citatio, & iuſtus Principis non iuſtus
Grat. decif. 11. num. 21. vt ſub num. 22. quod † non 71
poterit hoc ab Inferioribus impetrari, niſi eſſet, qui
fungeretur officio Commiſſarij ſummi Pontificis.
Nulliter quoq; proceſſum fuiſſet, † ſi ſententia lata 72
fuiſſet eadem die, qua fuiſſet facta petitio Rot. in Tu-
dertina Prædij coram Ortembergo, poſt tract. decif.
119 num. 9. † vel in ipſa die executæ citationis, Rot. 73
in Nouarien. Beneficiorum coram Penia, poſt tract. de-
cif. 110. nu. 3. † vel contra minorem indefenſum, 74
Rot. in Vrbeuetana Bonorum coram bo. mem. Vbaldo,
poſt tract. decif. 181. num.11. [Buratt.decif 393.nu.4.
vel non citata pro eo legitima perſona, vel citato
aliquo vti tutore, vel curatore, & de tutela, vel cura
non conſtito, Rot. recem.decif.167.nu.2.par.4. Buratt.
d.decif.393.n.5.vbi Add.littera C.] † vel ſede vacante. 75
niſi eſſet in ipſa die vacationis, & non conſtaret de
hora, quia in dubio præſumeretur ſententia lata an-
te obitum Pontificis, Rot. in d. Vrbeuetana num. 14.
Nulliter etiam actum eſſet, † ſi fuiſſet proceſſum 76
vigore obligationis Cameralis illa non extenſa, &
illius inſtrumentum eſſet rogatum ab alio Notario,
quam Actuario, Marcheſ. de comm. par. 1. de comm.
app.ab oblig.Camer.§.1.num.120.& ſeqq fol.704. Rot.
diuerſ. decif.118. num.6. & ſeqq. par.4. Rot. recent. de-
cif.555.num. 3.par. pri. niſi fuiſſet etiam conſenſum
in mandatum executiuum, Marcheſ.vbi ſub.numer.
124. Zacch. ad Galles de obligat. Cameral. quaſt. 34.
num. 10. Rot. recent. decif. 303. numer.4. par. pri.
Canal. decif. 38. num. 3. Rot. in Interamnen. Dotis co-
ram M. Andron, poſt tract. decif.144.num.9. in Rea-
tina Iuris redimendi coram. R. P. D. Veroſpio, poſt
tract. decif. 247. num. 19. Vel repetita, ſeu produ-
cta extenſio eiuſdem obligationis inter eaſdem, ſeu
alias partes facta. Marcheſ.loc.cit.n. 123. Rot.diuerſ.
decif.893.par.4.Rot.recent.decif. 530. num. 1. par.pri.
Zacch.d.quaſt.34.num.7. Cherub. in compend.bull. ad
conſtitut. 18. Pij V. Schol 2. quibus addas ea quæ latè
traduntur per Galles. & Zacch. eadem queſt.34.per.tot.
Vel † ſi fuiſſet proceſſum executiuè, & eſſet pro- 77
cedendum ordinariè, vt ſi fuiſſet actum executiuè
contra habentem parem titulum ab eodem fonte, in-
ter quos non eſt agendum niſi ordinariè, Rot.recent.
decif.711.par.1.Greg.XV.decif.46.num.7.quæ eſt etiam
inter recent. decif.56. num.4. par.2. Rot. in Vercellen.
Cappellaniæ coram Vbaldo, poſt tract. decif.54 num.11.
[& in Camerinen. Parochyis coram Manzanedo, poſt
tract. decif. 618. num. 5.] Vel contra tertium poſ-
ſeſſorem, Rot. poſt Add. Cenc. de cenſib. decif. 111.
num.5. vel decif.434. iuxta nouiſſ. impreſſ. Taurin.
Si inchoato † Iudicio, per vnum ex executoribus 78
in litteris comprehenſum non dato impedimento
alter proceſſerit, Rot. in Vrgellen. Canonicatus coram
Cardinali Blanchetto, apud Marcheſ.de comm.par.1.fol.
277.num. 2. Greg. d. decif. 46. in fin. ſeu ſecundus
executor, vel ſubexecutor proceſſerit non conſtito
de negligentia primi, quamuis ſecus è contra, Rot.in
Vigilen. Beneficij coram Ortembergo, poſt tractat.decif.
650.nu.6.& ſeqq.Buratt.decif.746.num.16.& 17.
Vel † ſi poſt electam viam ordinariam, in qua 79
partes conſenſerint, factus fuerit tranſitus ad exe-
cutiuam, Rot. in Auximana fideicommiſſi coram R.P.
D. Veroſpio, poſt tract. decif. 334. num. 4. Aut poſt

commiſ-

commiſſam cauſam fuerit aditus Iudex ordinarius, ille pronunciauerit etiam in caſu obligationis in forma Cameræ, vt ſi fuerit aditus A. C. poſt commiſ-
80 ſam cauſam in Rota; cum † nec in obligatione Camerali admittatur variatio, niſi quando reus ſit contumax, *Grat. diſcept. for. cap. 18. n. 57. Rot. diuerſ. deciſ. 118. num. 10. par. 4. quæ eſt penes Zacch. de oblig. Cameral. deciſ. 56. num. 10. & apud Marcheſ. de comm. par. 1 fol. 745. nu. 5. in Ciuitatis Caſtelli Bonorum coram R. P. D. Motmanno, poſt tract. deciſ. 271. num. 12. in Auximana fideicommiſſi coram R. P. D. Veroſpio, poſt tract. deciſ. 334. num. 6. & 7.* vel actor reficiat omnes expenſas primi Iudicij, *Rot. in d. Auximana fidei-*
81 *commiſſi num. 7.* licet † ſecus ſi commiſſio nondum fuiſſet præſentata, *Rot. recent. deciſ. 772. num. 3. par. 2.*
82 Si fuerit † petitum Iuramentum calumniæ, & non præſtitum, *Coc. deciſ. 417. num. 5.*
83 Si † fuerit executio præcipitanter decreta, *Mantic. deciſ. 165. num. 1. Rota recent. deciſ. 135. ſub. num. 4. par. 1.* [*Rot. recent. deciſ. 507. num. 5. par. 4.* vbi de immiſſione data eadem die, qua fuerunt præſentatæ litteræ, ſi ſententia contineat contrarietatem, *Rot. in tract. deciſ. 525. num. 4.* ſeu ſit contra aliam ſententiam illa non reuocata, *Rot. in d. Foro Sempronien. Emphyteuſis coram Cardinali Virili, poſt tract. deciſ. 25. n. 6.* ſi ſit ſententia Iudicis incompetentis, vt ſi A. B. abſque ſpeciali deputatione proceſſerit in cauſis vltra duas dietas, *Buratt. deciſ. 250. num. 2. & 3.*]
84 Si Iudex † proceſſerit, poſtquam fuerit cum Iuramento, & cauſa recuſatus, & allegatus ſuſpectus à principaliter, ſeu ab illius Procuratore ad hoc ſpeciale mandatum habente, & eo magis ſi fuerit etiam addita appellatio in caſu vlterioris proceſſus, & fuerit habitus, & notificatus recurſus ad ſignaturam, & illo pendente proceſſum fuerit, *Rota recent. d. deciſ. 135. num. 4. par. 1. & in Iannen. Iurispatronatus coram Litta penes Marcheſ. de comm. par.*
85 *2. fol. 518. num. 1. & ſeqq.* Et † de poſſeſſione capta pendente appellatione, & recurſu ad ſignaturam, quæ deinde cauſam ſimpliciter commiſerit, *Rot. in Bononien. cenſus coram R. P. D. Dunozetto, poſt tract. deciſ. 246. num. 3. 7. & ſeqq. in Peruſina fideicommiſſi coram R. P. D. Durano, poſt tract. deciſ. 273. num.*
86 *3.* † Niſi fuerit poſtea coram eodem comparitum, abſque alia proteſtatione, vel etiam actus poſitiui facti ſint *Seraph. deciſ. 971. nu. 2. Rota in d. Iannen. Iurispatronatus coram Litta, penes Marcheſ. de comm. par. 2. fol. 518. num. 3.*
87 Si † facta oppoſitione de mandato procuræ ex aduerſo comparentis fuerit proceſſum illo non producto, *Rot. recent. deciſ. 131. num. 4. par. 1.*
88 Si † data fuerit immiſſio, ſeu facta executio pendente termino ſuſcepto ad ſoluendum, ſeu adimplendum petita per partem aduerſam præuia confeſſione debiti, vt de termino ſuſcepto 30. dierum in Tribunali A. C. in Iudicio Saluiani, *Rot. poſt Pacific. de Saluian. deciſ. 273. nu. 6. quæ eſt etiam in recent. deciſ. 359. nu. 3. par. 1. & apud Zacch. ad Galleſ. de oblig. Cameral. deciſ. 2. ſub nu. 4. quæ deciſ. fuit etiam per aliam confirmata, de qua penes eundem Pacific. deciſ.*
89 *274. & apud d. Zach. deciſ. 3.* † Vel in vim ſententiæ continentis ſuſpenſionem executionis ſuſpenſione non reuocata; *Rot. in Cracouien. Parochialis coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. deciſ. 207. num. 7.*
90 Si † quis fuerit propter abſentiam priuatus beneficio, & alter immiſſus, non expectatis ſex menſibus poſt trinam citationem in loco beneficij, *Rot. recent. deciſ. 609 num. 2. par. 1.* [*& in Montiſalti Prioratus coram R. P. D. Veroſpio, poſt tract. deciſ. 467. num. 3 in Theatina Præpoſitura coram Card. Sacrato, poſt tract. deciſ. 610. num. 3.*]
91 Si † fuerit capta poſſeſſio vigore executorialium, illis non reproductis, vel non ſeruatis quatuor terminis ſubſtantialibus poſt illarum reproductionem, *Rot. recent. deciſ. 3. num. 6. & ſeqq. par. 1.*
Si † fuerit data immiſſio vigore, *l. fin. C. de edict. diu. Adr. tollen.* & teſtamenti, de quo fuerit doctum 92
per ſimplex, vel etiam publicum exemplum non exhibito ipſo originali, quotieſcumque maximè ex aduerſo fuerit oppoſitum, vt quando contra huiuſmodi exemplum, ſeu Iura fuerit oppoſitum quidquid de Iure poterat, & multo magis, ſi poſtea conſtet de originali interlineato in parte ſubſtantiali, *Rota recent. deciſ. 135. num. 4. 6. & ſeqq. par. 1.*
Si † fuerit decreta, & ſubſecuta immiſſio, ſeu 93
executio, atque ſubhaſtatio, & deliberatio, vel adiudicatio pro ſumma exceſſiua, etiam in minimo, *Rot. in recent. deciſ. 359. in fin. par. 1. quæ eſt etiam Pacific. de Saluian. deciſ. 273. & penes Zacch. de oblig. Camer. deciſ. 2. Rot. in recent. deciſ. 630. nu. 1. & 3. & deciſ.*
690. n. 4. par. 2. vbi, quod † exceſſus cauſat etiam in- 94
iuſtitiam, ſaltim ratione ſummæ exceſſæ, *Rot. coram Iuſto in Romana Spolij domorum apud Marcheſ. de comm. par. 3. fol. 45. n. 1. & ſeqq. Canal. deciſ. 84. n. 1. & 2. Rot. in Anconitana Prædij coram R. P. D. Veroſpio, poſt tract. deciſ. 323. nu. 1. 4. & ſeqq. in Auximana fideicom-*
miſſi coram eodem poſt tract. dec. 334. n. 21. † Nec enim 95
miſſus in poſſeſſionem pro credito partim vero, &
partim falſo, manuteneri debet, quia † ſententia, & 96
decretum eſt indiuiduum, & ideo in parte vitiatum in totum vitiatur *Boccat. de interd. vti poſſid. cap. 3. nu. 14 & 15.* [*Rot. in Auximana cenſus coram R. P. D. Gloſterio, poſt tract. deciſ. 643. nu. 15. vbi num. 20. & ſeqq.* quod tamen exceſſus non præſumitur, ſed eſt ab allegante concludenter probandus ad effectum impediendi manutentionem poſſidentis Iudicis auctoritate.] Et
† exceſſus conſideratur etiam in ſubhaſtatione, & 97
deliberatione facta pro tota ſumma in mandato contenta non habita ratione fructuum ex re ſubhaſtata perceptorum, ad *tradita per Rot. in Ariminen. Spolij coram R. P. D. Merlino poſt tract. deciſ. 255. num. 11.* niſi tamen ſint fructus percepti ultra trienium, quia tunc competit actio pro illorum reſtitutione, non autem poteſt dari de exceſſu ſubhaſtationis, *Rot. in d.*
Ariminen. Spolij num. 13. Sed † ſi ſit error æſtimato- 98
rum electorum à Iudice, non vitiatur miſſio in poſſeſſionem facta à Iudice in aliqua re æſtimata pro concurrenti quantitate debiti, licet res ſit minori prætio æſtimata, quia error non eſt Iudicis, ſed æſtimatorum, qui non vitiat Iudicis decretum, & ideo iſto caſu poteſt dari mandatum de manutenendo poſſeſſori auctoritate Iudicis, *Boccat. d. cap. 3. num. 16.*
Quemadmodum † non poſſet dari de exceſſu, ſi 99
quis eamdem ſummam fatendo ad illam ſoluendum ſuſcepiſſet terminum, *Rot. ad tract. Zacch. de Societ. offic. deciſ. 60. num. 9.*
Prout quoque † immiſſus in poſſeſſionem ratio- 100
ne hypothecæ, vel ei facta adiudicatione, licet nulliter ex defectu ſolemnitatis, poteſt nihilominus retinere rem hypotecatam, & in ea manuteneri donec ſatis fiat, *Menoch. de retin. remed. pri. num. 34. Boccat. de interd. vti poſſid. cap. 2. num. 109. Negus. de pign. par. 3. memb. 1. numer. 20. Ann alleg. 80. Oſaſc. deciſ. Pedemont. 34. numer. 17. Surd. deciſ. 46. numer. 9. & 13. Burſatt. conſ. 73. nu. 28. lib. 1. Pacific. de Saluian. inſp. 3. cap. 4. numer. 27. & ibi Rot. deciſ. 157. numer. 7. Canal. deciſ. 539. num. 8. & ſeqq. Rot. recent. deciſ. 416. num. 6. par. 4.*
† ſi tamen creditum ſit tale, vt de eo nihil poſ- 101
ſit controuerti, vt ſi ex confeſſione partis, vel ex re iudicata in totum redderetur indubitatum, & liquidum, *Surd. d. deciſ. 46. in fin. & per tot. Grat. diſcept. forenſ. cap. 734. num. 13. Canal. d. deciſ. 539. nu. 5. & 6. Rot. in Anconitana Prædij coram R. P. D. Veroſpio, poſt tract. deciſ. 323. numer. 20.* [illegible] Secus non

in non liquido, quia in eo ceſſat retentio, & com-
penſatio, *Grat. ibid. num. 14. Canal d. deciſ. 539. num.
5. Rot. in d. Anconitana Prady coram R.P.D. Veroſpio,*
102 *poſt tract. num. 14. & 27.* Et † ſecus etiam, vbi immiſſio
fuiſſet data, vel adiudicatio ſequuta non ſolum nul-
liter, ſed etiam iniuſtè, *Canal. d. deciſ. 539. num. 8.*
103 Nulliter pariter, & iniuſtè fuiſſet data † immiſſio
vigore *l. fin.* & teſtamenti in tota re, puta in totis
caſtris ſine exceptione, vel reſeruatione partis alte-
rius, qui vna cum teſtatore pro indiuiſo poſſidebat,
poſſidere continuauit, *Rot. recent. deciſ. 135. num.
9. & 10. par. pri.* Vbi quod † iniuſtitia immiſſio-
104 nis, etiam in parte, influit in alias tamquam decre-
tum indiuiduum, & executio in parte nulla, eſt nul-
la in totum licet, *Rot. recent. deciſ. 270. in fin. par. pri.*
105 † contrarium dixerit fauore Eccleſiæ, hoc eſt,
quod vterque poſſidere debeat pro ſua rata.
106 Nulliter † etiam actum fuiſſet, ſi fuiſſet facta
ſubhaſtatio, & deliberatio non ſeruatis ſeruandis,
*Grat. diſcept. for. cap. 759. num. 21. & ſeqq. Roc. in Au-
ximana fide icommiſſi coram R.P.D. Veroſpio poſt tract.*
107 *deciſ. 334. num. 13.* † Prout eſſet nulla, & iniuſta
ſubhaſtatio, ſi eſſet facta vigore ſententiæ iniuſtæ,
& nullæ, *Rot. coram bo. mem. Vbaldo in Peruſina ſo-*
108 *cietatis 31. Iuly 1624.* † vel credito antea in actis
non iuſtificato, *Rot. poſt addit. Cenc. de cenſib. deciſ.
111. num. 7. & 9. Rot. recent. deciſ. 476. num. 4. par. 2.*
[Vnde ex capite nullitatis deliberationis datur ma-
nutentio, *Rot. poſt addit. Cenc. de Cenſib. deciſ. 54. in
princ.* cum tunc poſſeſſio in alium non transferatur,
Buratt. deciſ. 614. num. 1. nec detur manutentio poſ-
ſidenti in vim ſubhaſtationis, & deliberationis, *Bu-
ratt. deciſ. 614. in princ.*]
109 Vt etiam † nulliter, & iniuſtè actum eſſet, ſi fuiſſet
facta adiudicatio non liquidato pariter prius credito
110 *Canal deciſ. 171. num. 6.* † Vel credito iuſtificato,
ſeu liquidato immiſſio data, *Rot. in Ferrarien. Bono-*
111 *rum 2. Marty 1626. coram Buratto.* † vel ſi facta
fuiſſet adiudicatio ad fauorem adminiſtratoris non
reddita prius per ipſum ratione, cum, antequam ra-
tionem reddiderit, præſumatur ſibi ſatisfeciſſe de
pecunijs habitis ex adminiſtratione, *Canal. d. deciſ.
171. n. 6. & 7. circa quod ſupple, quæ habetur per Pacch.
ad Galleſ. de obl. Camerali quæſt. 17. num. 35. & ſeqq.*
112 Item ſi fuerit conceſſa immiſſio ad bona data in
permutationem, non facta prius reſtitutione bono-
rum compermutatorum, & non refectis melioramen-
tis, quæ ex forma alterius ſententiæ eſſent reſtituen-
da, antequam daretur immiſſio, *Rot. recent. deciſ.
111. num. 3. & ſeqq. par pri.* [*& in recent. deciſ. 158.
num. 2. vbi. n. 3.* an & quando ſufficiat depoſitum *par.
3.*] † Vel ſi Iudex appellationis ſententiauerit,
113 non transportatis, & ſic non viſis, integris actis prio-
ris inſtantiæ, *Rot in Romana ſpoly coram Manza-
nedo, poſt tract. deciſ. 192. num. 5.*
Idem eſt † ſi fuerit data poſſeſſio in vim ſententiæ
114 non factis prius detractionibus ex eadem ſententia
faciendis, *Rot in Viterbien. fideicommiſſi coram Cardi-
nali Pamphilio, poſt tract. deciſ. 92. num. 3.*
Si fuerit proceſſum, ſeu facta immiſſio, vel exe-
cutio † poſt præſentatam Inhibitionem, *Rot. in To-*
115 *letana Parochialis coram Cardinali Sacrato apud Mar-
cheſ. de comm. par. pri fol. 391. num. 3. Rot. recent. deciſ.
135. num. 4. par. pri. Coccin. deciſ. 14. num. 9. Rot. in
Romana Deuolutionis Domus coram R.P.D. Merlino,
poſt tract. deciſ. 243. num. 4.*
116 Et † generaliter attendi debent nullitates, quæ
ſunt ex tribus, nempe ex defectu Iuriſdictionis, ſeu
mandati, vel citationis, *iuxta Conſtit. 18. Clement.
VIII. Rot in Orioten. de cimarum coram Orano apud
Marcheſ. de comm. par. 1. fol 174. num. 1. Greg. XV. deciſ.
492. num. 5. deciſ. 508. num. 2.* [& iſtas tres nullita-
tes inuiolabiliter, & ſolummodo Rotæ Stylus obſer-
uat, *Rot. diuerſ. deciſ. 117. num. 3 par. 4. & in re-
cent. deciſ. 333. num. 2 par. 4.* & mandat attendit *Paul.
V. in reformat. Tribun. Vrb. in rubr. de iudic. 16. in cau-
ſis ciuilibus, verſ. non attendant. & in rubr. de Audi-
tor Rot. verſ non attendatur.*] ad quas quam plures
nullitates reducuntur. Iniuſtitia † etiam notoria 117
deduceretur exempli gratia, ex ſententia, ſeu de-
creto latis ſine probationibus, vel Inſtrumento cre-
diti non producto & quæ ex actis non iuſtificarentur
*Rot. diuerſ. deciſ. 1 8. num. 5. & ſeqq. par. 4. Coccin. deciſ.
417 n. 7. & ſeqq.* [*Rot. recent deciſ 764. n. 2. par. 3. Tho-
mat. deciſ. 16. num. 4.* vbi ſi non fuerit liquida deuolu-
tio ob prætenſam lineam finitam.] † ſi tamen iuſti- 118
ficatio totaliter deficeret, ita vt reſultaret notorium,
& patens grauamẽ in exequẽdo, *Rot. corã Cardinali
Sacrato in Romana de Bombellis, poſt tract. deciſ. 9. n. 33.*
Item † ſi fuerit data immiſſio in beneficio con- 119
tra poſſidentem vigore litterarum habentium clau-
ſulam, dummodo alteri non ſit ius quæſitum, *Rot.
poſt tract. Iul Vin. de Iure patronatus, deciſ. 56. num.
5. & 6.* [Vel fuerit data in eo immiſſio in vim litte-
rarum tamquam de effecto, & affectio vere non adeſ-
ſet *Rot. recent. deciſ. 44. num. 3. par. 3.*
Item † ſi fuerit obtentum per mulierem mandatũ 120
de aſſociando ad bona viri præ aſſecuratione, ſeu
reſtitutione ſuæ dotis propter vergentiam ipſius vi-
ri ad inopiam, vergentia non probata, vel probata
ſolum per teſtes nulliter examinatos, *Rot recent. deciſ.
555. num. 4. par. 1.* † niſi vergentia eſſet notoria, 121
*Rot. in Romana Domus coram Cardinali Sacrato, poſt
tract deciſ. 196. num. 4.*
Si † fuerit data immiſſio, ſeu aſſociatio vigore 122
hypothecæ generalis, & clauſulæ conſtituti ad bona
ſubiecta fideicommiſſo, & prohibitioni de non alie-
nando, quæ non veniunt ſub generali hypotheca,
Rot. recent. deciſ. 355. num. 5. & ſeqq. par. 1.
Si † quis fuerit immiſſus vigore *l. fin.* contra legi- 123
timum contradictorem, vt ſi contra titulo legati, &
ſine vitio poſſidentem, vt contra vxorem, cui à vi-
ro relictus eſſet vſusfructus, & quæ poſſeſſionem, quã
habebat viuente viro, poſt illius mortem continuaue-
rit; Nam per talem immiſſionem dicitur mulier gra-
uata, & competit ſibi retentio, & manutentio, *Rot.
apud Paciſc. de Saln. deciſ. 156. num. 12. & ſeqq. Rot.
recent. deciſ 315. num. 4. par. 3.* vel contra poſſidentem
vigore donationis ab ipſomet teſtatore in vim clau-
ſulæ coſtituti, & actualis poſſeſſionis, † etiam quãdo 124
opponeretur de donationis nullitate, ſeu reuoca-
tione, *Rot. recent. deciſ. 270. num. 2. & ſeqq. par. 1.*
Si quis fuerit per ſententiam priuatus beneficio, ex
quo non expreſſerit illud eſſe curatũ, & non fuerit ex
aduerſo in actis probatum, quod eſſet curatum, cum
† regulariter omnia beneficia præſumantur ſim- 125
plicia, & non curata; *Rot. recent. deciſ. 631. num.
4. par prima.*
Si † fuerit relaxatum mandatum pro credito iam 126
extincto, *Rot. recent. deciſ. 560. num. 7. par. 1.*
Vel in vim obligationis conditionalis ipſa con- 127
ditione non verificata, *Rot. poſt addit. Cenc. de cen-
ſib. deciſ. 111. num. 6.*
Si † fideiuſſor, antequam ſoluerit; ex ſolis mole- 128
ſtijs egiſſet, & obtinuiſſet in Iudicio Saluiani, &
quando ſententia cantaret ad effectum deponendi;
*Rot. poſt Add. ad. tract. Cenc de cenſib. deciſ. 139. in
princ. & num. 5. & 7. in Tiburtina Saluiani inter-
dicti coram Cardinali Sacrato, penes March. de comm.
par. 1. fol. 1042.* & eſt ratio, quia, † donec non
ſoluerit, ſeu dãnandum aliquod certum paſſus non 129
fuerit, non dicitur eſſe creditor pecuniæ, nec habere
aliquod creditum liquidem, quo ceſſante, ceſſat Sal-
uianum, *vt in dd. deciſionibus.* Et idem, † fideiuſ- 130
ſor

Digitized by Google

ſor cenſus obtinuiſſet immitti ex Saluiano ad effectũ deponendi pro extinguendo ipſum cenſum, cum ſit de ſui natura perpetuus. *Rot. dicta deciſ. 139. num. 3. poſt Add. ad tract. Cenc. de cenſibus.*

131 Licet † ſecus videatur dicendum, quando idem fideiuſſor habet ad ſui fauorem expreſſam obligationem liberationis à moleſtiis, vel de cenſum extinguendo, ſeu deliberando à fide iuſſione, quia tunc videtur habere creditum liquidum, & illi competere Saluianum, *vt ſentit, Rot. recent. deciſ. 456. n. 2. & 3. par. 1.* Sed immiſſio eſt danda, quoad moleſtias ad effectum deponendi, & ſoluendi, cui debetur, prout ego alias obtinui, & quoad eximitionem à fideiuſſione ad effectum deponendi ſummam æquiualentem ſorti principali cenſus, loco intereſſe, non pro extinguendo cenſu, ſed pro habendo idoneum reuelatorẽ, *iuxta tradita, per Cenc. de cenſib. par. 2. c. 2. quaſt. 3. art. 4. ſeu quaſt. 74. in nouiſs. impreſſ. Taurin. in fin. vbi Rot. deciſ. 200. n. 3. qua eſt Canal. deciſ. 74. & Rot. poſt addit. eiuſdem Cenc. 1. d. deciſ. 139. n. 4. & ſeqq.* [Sed tamen reſpectu promiſſionis indemnitatis ad fauorem fideiuſſoris, quæ videtur habere plenum ſignificatum, ita vt comprehendat etiam ſuſceptionem litis, & liberationem à moleſtiis, *ad Rot. in Ceſenaten. Bonorum coram Eminentiſſ. D. Card. Pamphilio, poſt tract. deciſ. 582. n. 4. & ſeqq. & in Romana Societatis 22. Iunij 1611. coram eodem Bertazzol. de clauſ. clauſ. 43. gl. 2. Gratian. diſcept. for. cap. 549. n. 1. & ſeqq. Cenc. de cenſib. par. 2. cap. 2. quaſt 3. art. 3. n. 5. & Rot poſt addit. eiuſdem deciſ. 62. n. 2. Monac. deciſ. bonon. 14. n. 13.* præſertim ſi adſit clauſula, Ita, quod, &c. *Rot. penes Zacch. de oblig. camer. deciſ. 55. n. 2. & inter. diuerſ. deciſ. 826. n. 6. par. 4.* quæ extenditur, Ita quod nullum propterea damnum, aut moleſtiam patiatur, *vt in formul. inſtrum. Saluſt. Tiber. in forma inſtrum. cenſ. cap. 7. ſub num. 9. lib. 1.* agi poteſt etiam ex ſolis moleſtijs ad effectum liberationis, & deponendi, poſtquam conſtat de illarum illatione, & intimatinone, *Rot. in d. Ceſenate. Bonorum coram Eminentiſſimo D. Card. Pamphilio, poſt tract. deciſ. 582. num. 7. & 8.* quamuis ſecus non intimatis moleſtijs, *Seraph. deciſ. 1024. numero. 1.*

132 Prout † nulla eſſet ſententia, & immiſſio inde ſecuta in Saluiano pro fructibus cenſus decurrendis ad fauorem fideiuſſoris, cum adhuc illos non ſoluerit, & ſubſtineretur ſolum pro decurſis, & ſolutis, *Rot. in Bononien. Cenſus 27. Nouembris 1626. coram R. P. D. Durano, verſ. nonobſtant, & in Aſculana Bonorum coram eodem, poſt tract. deciſ. 233. num. 10.* [*& in Bononien. Releuationis indemnitatis 10. Ianuarij 1600. coram Litta*, vbi, quod ſententia pro decurrendi dicitur iuſta, *Duran. deciſ. 50 numero. 13.*] Quamuis ſecus videatur dicendum reſpectu principalis creditoris cenſus *vt ſentit. Rot. in d. Bononien. Cenſus d. verſ. non obſt.* [*& in Romana Domus coram R. P. D. Ghiſlerio, poſt tract. deciſ. 521 num. 15.*]

133 Notorie † ſimiliter nulla, & exceſſiua eſſet executio, ſeu immiſſio facta ſuper re in ſententia, & decreto non comprehenſa, *Gabr. conſ. 552. num. 4. lib. 1. Greg. XV. deciſ. 458. num. 9. & deciſ. 555. num. 3. & 4. Rot. poſt tract. Iul. Vin. de iure patron. deciſ. 55. num. 4. Rot in Colonien. Monaſterij coram Eminentiſſimo D. meo Card. Vbaldo, poſt tract. deciſ. 220. num. 6. deciſ. 226. num. 5. deciſ. 256. num. 2.*

134 Prout † nulla eſſet executio facta, & poſſeſſio capta pendente termino ad appellandum à ſententia appellabili, & ante appellationem, *Rot. in Mediolanen. Parochialis coram Cardinali Platto, penes Marcheſ. de comm. par. 1. fol. 311. num. 4. & 7. & coram Dunozet. in dicta Regien. beneficij, a ſub Marcheſ. d. par. 1. fol. 1067. ſub num 3. Grat. deciſ. 11. in Add. num. 2. & 3. Seraph. deciſ. 1471. num. 1. & deciſ. 1383. num. 1. & 5. Rot. recent. deciſ. 618 num. 2. & deciſ. 532. num. 2. par. 1. Greg. XV. deciſ. 646. num. 2. & ſeqq. Coce. deciſ. 366. num. 3. Rot. poſt tract. Iul. Vin. de Iure patron. deciſ. 109. num. 2. Rot. in Vercellen. Cappellania coram Vbalde, poſt tract. deciſ. 54. num. 13. in Vercellen. Capella coram Comitulo, poſt tract. deciſ. 72. in fin. in Ariminen. deuolutionis Bonorum coram Cardinalis Sacrato, poſt tract. deciſ. 111. num. 2. in Pampilonen. Iuris ſedendi coram Manzanedo, poſt tract. deceſ. 117. num. 9. in Vrbeuetana bonorum coram bo. mem. Vbalde, poſt tract. deciſ. 182. num. 15. in Romana Vinea de Capoceſalis coram R. P. D. Dunozetto, poſt tract. deciſ. 248. num. 3. deciſ. 250. num. 1. in Albanen. Hæreditatis coram R. P. D. Veroſpio, poſt tract. deciſ. 266. num. 2. in Sueſſana beneficij coram R. P. D. Motmanno, poſt tract. deciſ. 277. num. 5.* [*Tomas. deciſ. 43. num. 21. deciſ. 62. num. 6. & ſeqq. Rot. recent. deciſ. 341. num. 3. deciſ. 658. num. 2. par. 3. & deciſ. 363. in fin. deciſ. 565. num 2. par. 4. in Spoletana Bonorum coram Penia. poſt tract. deciſ. 373. num. 6. in Romana Domorum de Zacconis coram Vbalde ſeniore, poſt tract. deciſ. 493. num. 13.* vbi in caſu, quo poſtea appellatio fuit per ſignaturam commiſſa, & quod huiuſmodi poſſeſſio non eſt manutenibilis, *& num. 14.* quod primus poſſeſſor, niſi habuerit ſe pro ſpoliato, *in Meſſanen. Archipresbyteratus coram R. P. D. Motmanno, poſt tract. deciſ. 537. num. 6. & deciſ. 548. num. 4. & 5. in Tropien. Canonicatus coram R. P. D. Buccabella, poſt tract. deciſ. 522. num. 8. in Cæſaraugustana Diſmembrationis coram Card. Sacrato, poſt tract. deciſ. 573. num. 5. in Leodien. Canonicatus Tongren. coram R. P. D. Peroxano, poſt. tract. deciſ. 578. num. 7. in Camerinen. Parochialis coram Manzanedo, poſt tract. deciſ. 618. num. 4. in Piſtorien. ſeu nullius Beneficij coram R. P. D. Dunozetto, poſt tract. deciſ. 633. num. 2. deciſ. 634. num. 1. Duran. deciſ. 4. num. 2.* vbi quod eſt attentata, & non manutenibilis *Burat. deciſ 306. num. 2.*]

Etiam † quod pars aduerſa poſſeſſionem dimiſerit, ſi dimiſſio fuerit facta coactè propter clauſulam, *Parito iudicato*, & cum proteſtatione, & reſeruatione ſui iuris, *Seraph d. deciſ. 1383. num. 5.* 135

Atque † etiam quod poſtea non fuerit appellatum, *Rot. in recent. d. deciſ. 618. num. 2. par. 1. & in d. Romana Vinea de Capoceſalis coram R. P. D. Dunozetto, poſt tract. deciſ. 280. num. 3.* † Vel fuerit appellatum infra decem à die habitæ notitiæ, vbi citatio fuerit domi executa, *Rot. in d. Romana Vinea num. 5. poſt tract. deciſ. 248.* Nam, † licet hoc vltimo caſu geſta poſt decem dies à die ſententiæ, non reuocentur per viam attentatorum, reuocantur tamen per viam iniuſtitiæ, *Lancell. de attent. par. 2. cap. 11. num. 16. Rot. in Mediolanen. Parochialis coram Cardinali Platto, poſt tract. deciſ 62. la ſecunda n. 5.* 136 137 138

Secus † vero, ſi ab huiuſmodi ſententia non dabatur appellatio, vt puta, quia eſſet in poſſeſſorio, & intraret Ægidiana, *Ricc. in coll. deciſ. coll. 1500. Coccin. deciſ. 150. num. 4.* † Niſi fuiſſet notoriè nulla, vel iniuſta, *Coccin. deciſ. 417. num. 2. & 3.* † vel mixturam petitorij contineret, *Rot in Romana Melioramentorum coram Vbalde, poſt tract. deciſ. 137. n. 7.* 139 140 141

Nulla † itidem eſſet executio, ſeu immiſſio ſecuta poſt interpoſitam appellationem in caſu appellabili, & illa pendente, *Grat. d. deciſ. 11. in Add. num. 4.* vbi de Iudice, qui immiſit, poſtquam fuerat appellatum à pronuncia competentiæ, *Boccat. de interd. vti poſſid. cap. 3. num. 10. Ricc. in Coll. deciſ. coll. 1261. in fin. Rot. diuerſ. deciſ. 180. num. 3. par. 4. qua eſt etiam poſt tract. Pacific. de Salnian deciſ. 196. num. 3. Rot. apud eundem Pacific. deciſ. 144. num. 3. Rot. in recent. deciſ. 225. num. 3. & 4. in fin. deciſ. 632. num. 1. deciſ. 661. num. 3. par. 1. Greg. XV. deciſ. 69. num. 4. & ſeqq. & deciſ. 546. num. 5. Rot.* 142

*in Abulen.ſeu Zamoren.Beneficiorum coram Penia penes Garz.de benefic.par.6.cap.1. ſub num. 126. Canal. deciſ.66.in princip.deciſ.267.ſub num.5.deciſ.359.ſub num.7. Rot. in Gerunden. Beneficij coram Manzanedo, poſt tract.deciſ.115.num. 6.in Tudertina Pradij coram Ortembergo, poſt tract.deciſ.159.num.10.in Vrbenetana bonorum coram bon. mem. Vbaldo, poſt tract. deciſ. 182.nu.15.*vbi in caſu, quod ſuperuenerit commiſſio cauſæ appellationis, *in Cæſaraguſtana Diſmembrationis coram eodem,poſt tract.deciſ.190.nu.8.in Florentina Hoſpitij coram Eminentiſſimo D. Vbaldo, poſt tract.deciſ.212.num.1. in Lunen.Sarzanen. Iuriſ[illegible] natus coram R.P.D. Merlino, poſt tract.deciſ.242.nu. 4.in Sueſſana Beneficij coram R. P. D. Moſcanno, poſt tract.deciſ.277.nu.5.in Florentina Hoſpitij prima Iulij 1626.coram Buratto.* [*Rot.recent.deciſ.511.n.4. & deciſ.658.n.2.par.3.& in Romana Vineæ coram Cardinali Lancelloto, poſt tract.deciſ.399.num.2.& ſeqq.* vbi etiam, quod poſtea fuiſſet moderata inhibitio; *in Anconitana fideiuſſionis coram Cardinali Sacrato, poſt tract.deciſ.421.n.1.in Leodien.Parochialis coram Lugdunen.poſt tract.deciſ.451.n.5. in Mediolanen. Canonicatus coram Eminentiſſ. D. Cardinali Pamphilio, poſt tract.deciſ.589.num.4.in Camerinen.Parochialis coram Manzanedo,poſt tract.deciſ.618.n.4.Buratt.deciſ.542. n.2.deciſ.746.nu.9.&* 10.*deciſ.940.nu.9.*atque etiam poſt interpoſitam appellationem à tertio intereſſe habente in cauſa non citato,& appellante infra decem à die habitæ notitiæ, *Rot.in Bergomen. Præminentiarum coram Manzanedo, poſt tract.deciſ.603.nu. 4.& 5.*]

143 Quamuis† ſecus,ſi poſſeſſio fuerit capta pendente termino iuris à ſententia de ſui natura inappellabili,& vbi poſtea fuerint dati refutatorij, *Rot.in Romana Vineæ coram Comitulo, poſt tract.deciſ.66.num.1.&*
144 *ſeqq.*†Atque etiam,quod Iudex ignorante appellato appellationi detuliſſet, *Rot.recent.deciſ.562.nu.1.& ſeqq.par.2.*

145 Vt quoque †nulla eſſet executio facta,& poſſeſſio capta poſt appellationem interpoſitam, & commiſ-
146 ſam cum clauſula, *ſi quid exequendum*, †Cuius effectus eſt,vt præſeruet viam executiuam, ſed eandem ſuſpendat,& vt executio,quatenus illi locus ſit, pertineat ad Iudicem ad quem, *Gratian.diſcept.forenſ.cap. 41.n.20.& 21.& cap.968.nu.3.Rot. in Toletana Parochialis coram Sacrato apud Marcheſ. de comm. par. 1. fol.391.num.3.*

147 Nulla † etiam eſſet executio relaxata,& facta ſub prætextu rei iudicatæ etiam ſuper eadem re, ſuper qua fuerit iudicatum, & inter eaſdem perſonas, ſi pars non fuerit citata, *Secundum humaniorem, & æquiorem opinionem contra magis communem, vt tenuit Rota coram Reuerendiſſimo Coccino deciſ.130.n.1.& 2. & deciſ.224.per tot.Beltram.ad deciſ.545.Greg.XV.n. 11.Ricc.in coll.deciſ.coll.3182.Cancer.var.reſol.cap.17. n.354.& ſeqq.par.3.Marant.de ord.iud.par.6.act. vlt. num.16.& ſeqq.& Marcheſ.de comm.par.2. de comm. inſtit.non integr.§.2.n.103.& par.3.de null.ſanat.§.3.n. 144.Pancirol.in pract.par.3.verſ.poteſt, & ſecundo ſententia.vbi, Addent.in verb.citandus eſt condemnatus fol. 291.& 292.* [*Thomas.deciſ.116.nu.80.& ſeqq.Rot.diuerſ.deciſ.758.in princ.& n.2.par.3.lib.3.& in Romana Vineæ coram Cardinali Lancellotto,poſt tract.deciſ.399. n.5.*& quod tutius ſit citationem ſeruare, *Ant.Sola ad*
148 *Conſt.Sab.lib.3.tit.35.de execut.gl.3.n.1.*] †Præſertim ſi condemnatio fuerit in genere,non autem præciſè,
149 & in ſpecie, *Rot.recent.deciſ.365.n.5.par.1.* †Cum in relaxatione mandati vigore rei iudicatæ ſint de ſtylo curiæ ſeruandi quatuor termini ad docendum de appellatione,eiuſque legitima proſecutione, aliàs nulliter procedatur, *Veſtr.in pract.lib.8.cap.vlt.nu.8.Saluſt.Tiber.in pract.A.C.lib.2.cap.24.n.15.& cap.25.n. 3.Farin.conſ.148.n.16.vol.2.Rot.recent.deciſ. 506.n.1. par.2.Rot.coram Reuerendiſſimo Coccino in Peruſina bonorum,poſt tract.deciſ.122.n. 1.* † qui termini ſeruan- 150
tur ad euitandum prononciam ſuper re iudicata,ſeu deſertione, *Saluſt.Tiber.loc.cit.nu.15.& 20.reſpectiuè Rot.in d.Peruſina Bonorum*,à qua daretur appellatio, *Rugmell.de appell.2.§.2.cap.3.in verb.deſerito nu.265. Seraph.deciſ.565.n.9.& ſeqq.quæ eſt etiam apud Mar-*
cheſ.de comm.par.2.fol.158. †Et dictis terminis elap- 151
ſis poteſt Iudex à quo ſuam exequi ſententiam, *Se-*
raph.deciſ.1335.n.1.†Nec ex citatione grauatur ille, 152
qui petit executionem, atque videtur ſatis conueniens, quod alia pars,quæ poteſt lædi, ſit vocata, vt poſſit deducere ſuas defenſiones, quæ ei poſſunt competere pro impedienda executione, *Pract.Papien.in for.execut.ſent.diffin.in gl.Sapiens nu.4.vbi apoſtill.littera A.Cocc.d.deciſ.130.n.1.Saluſt.Tiber.d.n.15.*

Licet † non eſſet neceſſaria citatio, ſi mandatum 153
eſſet in eadem ſententia relaxatum, & materia non eſſet appellabilis,quamuis ſecus ſi appellabilis, *Beltr. ad.d.dec 545.Greg.n.11.Marit.deciſ.467.nu.9.& 10.* [*Rot.in Maceraten.Hæreditatis coram R.P.D. Buccabella,poſt tract.deciſ.638.num.14.& 15.*]Vbi † etiam, 154
quod eſſet appellatum,& datus terminus iuris, illoque pendente, *Thomas.deciſ.116.num.18.*]

Nec † etiam eſſet neceſſaria citatio, quando ap- 155
pellatio eſſet deſerta, & Iudex de hoc eſſet certus, *Rot.deciſ.25.de appell. in nou.Rot.diuerſ.deciſ.300.n.4. par.2 Seraph d.deciſ.525.nu.5. Rot. coram Card. Blanchetto in Taurinen. Cappellaniæ apud Marcheſ. de comm.d.par.2.fol.158.Coccin.d.deciſ.130.n.2.& in d.*
Peruſina bonorum,poſt tract.deciſ.22.nu.2. Et † certus 156
diceretur,ſi conſtaret ex actis, *Rugmell de appell.§.11. gl.1.cap.1.n.29. Add.ad pract.Pancirol.par.3.fol.293. ſub.verſ.& ſi crebriori calculo.Coccin.in d.Peruſina bonorum d.n.2.& ſeqq.*vt ſi conſtaret ex proceſſu de appellatione,& non reperirentur in eiſdem actis petiti
apoſtoli, *Coccin.in d.Peruſina bonorum num.3.* † Se- 157
cus verò quando non eſſet certus, ſed poſſet dubitari de contrario, *Rot. coram Cardinali Blanchetto in d.Taurinen.Cappellaniæ*, Vel non eſſet clara deſertio, ſeu conſtaret de aliquo impedimento, *Rugmel.*
ſub d.num. 29. Et † quod non ſufficiat certitudo de- 158
ſumpta ex eo,quod in actis Iudicis à quo non appareat de aliqua appellatione, *Colligitur ex Coccin. d. deciſ.130.& 224. in vna & eadem cauſa factis*, In quarum prima ſub num. 3. præſupponitur ex reſolutione actorum non conſtitiſſe de appellatione,& tamen in ſecunda concluditur pro inualiditate executionis factæ abſque partis citatione; Et ratio poteſt eſſe,quia potuit pars appellaſſe, vel coram alio Iudice Superiore,vel coram honeſtis perſonis.Prout non redderetur certus Iudex de deſertione ob lapſum termini præfixi appellanti ad ſe præſentandum Iudici ad quem,cum huiuſmodi terminus incipiat à die ſcientiæ, ſitque vtilis, & non currat impedito, *Rot.diuerſ.deciſ.300.num.4.& 5.par.2.* [Prout ſimiliter eſſet nulla ſententia non iuſtificata clauſula commiſſionis, conſtito de re iudicata ob non ſeruatam formam reſcripti, *Rot. recent. deciſ. 448. nu.12. par.4.*]

Eſſet † quoque ſine dubio neceſſaria citatio, ſi 159
ageretur de exequendo ſententiam etiam ſuper eadem re contra hæredem, vel ad inſtantiam hæredis propter mutationem perſonæ, *Beltram. ad d. deciſ. 545.Greg.ſub d.num.11.faciunt tradita per.Saluſt.Tib. in pract. A. C. lib. 1. cap. 26. num. 2. cap. 45. num. 1.Lancell. de attent. par. 3. cap. 27. numer. 29. & 30. Benint.deciſ.93.numer.12.Ricc.in coll.deciſ.coll. 1362.* [*Mant. de ord. iudic. par.6.art.vlt.numer. 18. Rot. in Peruſina Nullitatis executionis coram R. P. D. Ghiſlerio, poſt tract.deciſ.527.num. 2.*] Prout etiam quando eſſet

do eſſet mutata perſona iudicis, vel executoris, Beltr. ſub. d. num. 11. Cancer. var. reſol. cap. 17 num. 359. par. 3. Ioſeph. Ludeuic. deciſ. Peruſina 6. num. 3. par. 1. Benint. d. deciſ. 93. num. 12. Rot. recent. deciſ. 365. n 5. par. 1. [Marant. d. num. 18. Canar. de execut. inſtrum. queſt. 43. num. 81. vbi maximè in executione poſt longum temporis interuallum.]

160 Non † tamen diceretur primus poſſeſſor priuatus ſua poſſeſſione ex ſententia etiam ritè, & rectè, ac iuſtè lata, niſi etiam eſſet illius vigore capta poſſeſſio, Rot. poſt tract. Pacific. de Saluian. deciſ. 144. num. 2. Rot. in recent. deciſ. 215. n. 4. par. 1. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 545. n. 38. & 39. Greg. XV. deciſ. 546. num. 9. Coccin. deciſ. 175. n. 3. Canal. deciſ. 565. num. 4. videtur ſenſiſſe Rot. in Anconitana Terrarum coram bon. mem. Vbaldo, poſt tract. deciſ. 167. num. 7. [& in Leodien. Parochialis coram Lugdunen. poſt tract. deciſ. 451. num. 2. in Ariminen. fideicommiſſi coram R. P. D. Merlino, poſt tract. deciſ. 596. num. 3.]

161 Cum enim † ſententia ſit actus Iuris, ea ſola non poteſt poſſeſſione priuare, Rot. in Cracouien. Parochialis coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. de-
162 ciſ. 207. num. 6. † Nec poſſeſſio in alium transfertur ex ſola voluntate Iudicis, Greg. d. deciſ. 546. num. 10. [nec ex ipſius ſolo decreto, Rot. in Egitanien. Commende coram Vbaldo ſeniore, poſt tract. deciſ. 613. n. 6.]
163 Quemadmodum in ſimili † in iure patronatus non transfertur per ſolam inſtitutionem in inſtitutum corporalis poſſeſſio, Lud. Vin. de iure patron. par. 2. lib.
164 13. cap. 2. num. 1. Vnde † poſſeſſionem ſuam quis continuare poteſt etiam poſt ſententiam condemnatoriam exequutione non ſubſequuta, Gabr. conſ. 189. num. 9. lib. 2.

165 Vt quoque † primus poſſeſſor non priuaretur, ex licentia Iudicis, & immiſſione non pura, ſed cum clauſula ſine præiudicio Iurium N. Rot. coram Lata in Anconitana bonorum penes Marcheſ. de comm. part.
166 prim. fol. 989. num. 5. & habes infra obſer. 50. Vel † cum clauſula, ſine præiudicio habentis vſumfructum, quia tunc vſufructuario debetur manutentio. Rot. apud Pacific. de Saluian. deciſ. 156. num. 1. & 2. [Rot. recent. deciſ. 315. num. 2. par. 3. vel cum ex d. clauſula præſeruata poſſeſſio vſufructuarij, vel quatenus ſimul ſtare non poſſint, potius vitietur immiſſio Rot. recent. deciſ. 315. num. 2. deciſ. 396. n. 3. par. 3.]

167 Nec † etiam primus poſſeſſor priuaretur, ex poſſeſſione, ſeu tenuta data, & capta ex primo decreto niſi ſequeretur ſecundum, vel bona darentur in ſo-
168 lutum, Seraph. deciſ. 1107. num. 1. Cum † mandatum exequutiuum regulariter non det creditori poſſeſſionem ſuper bonis debitoris, Rot. diuerſ. deciſ. 773.
169 num. in princ. par. 4. † nec ex ſola illius exequutione probetur poſſeſſio, nec perceptio fructuum, d.
170 deciſ. 773. per. tot. Sed † dicatur exequutio facta ad effectum licitationis, & ſubhaſtationis, non autem immiſſionis in poſſeſſionem, Seraph. deciſ. 973.
171 num. 2. & Idem † creditor, qui pro conſequutione ſui crediti vigore mandati exequutiui facit ſe immitti in poſſeſſionem bonorum ſui debitoris, malè agit, quia ipſe non efficitur nec dominus, nec talis poſſeſſor, qui faciat fructus ſuos non ſecuta ſubhaſtatione, & deliberatione, ſed ſolum efficitur nudus detentor, Saluſt. Tiber. in pract. A.C. lib. 1. cap. 44. n. 6. Canal. deciſ. 539. n. 11. [Scacc. de iudic. lib. 1. cap. 96. n. 7. Rot. recent. deciſ. 640. circa fin. par. 4.]

Sed † benè verum eſt, quod, licet ita miſſus ex
172 primo decreto dicatur ſolummodo detinere cuſtodiæ cauſa, competit nihilominus, ſibi in huiuſmodi ſtatu, & detentatione manutentio, & officium Iudicis, gl. in l. 3. §. creditores in ver. non poſſe. in fin. ff. vti poſſid. Rot. coram Reuerendiſſimo D. Decano in Peruſina
173 Bonorum de Alphanis, poſt tract. deciſ. 12. n. 3. vbi † eo magis ſi ipſa ſententia non cantet in primam tenutam, nec ad effectum ſubhaſtandi, Rot. in Romana ſtagni coram eodem, poſt tract. deciſ. 129. num. 2. [& deciſ. 497. num. 2. 14.] in Ariminen. Spolij coram. R. P. D. Merlino, poſt tract. deciſ. 255. num. 4. & in Anconitana Bonorum 9. Iunij 1614. coram Buratto [Duran. deciſ. 132. num. 3. vbi num. 4. niſi fuerit eidem primo directo renunciatiuo, Add. ad deciſ. 194. Buratt. litera A.]

Et quando † taliter miſſus ex primo decreto, re- 174
peritur etiam in quaſi poſſeſſione percipiendi fructus debet manuteneri in eodem ſtatu, & perceptione, Rot. coram Ortembergo in Peruſina bonorum, poſt tract. deciſ. 10. vbi n. 11. quod exceptio non factæ ſubhaſtationis, ſeu adiudicationis reſpicit petitorium,
Nam, † licet non faciat fructus ſuos, illos tamen 175
percipit, ſeu percipere poteſt, & cuſtodit, atque bona colit, & locat, Rot. ind. Ariminen. Spolij coram R. P. D. Merlino, poſt tract. deciſ. 255. num. 7.]

Quod † Amplia primo, multo magis procedere, ſi 176
creditor fuiſſet immiſſus ex primo decreto, vt faceret fructus ſuos, quaſi tunc effectus fuerit verus poſſeſſor, Menoch. de retin. remed. 3. n. 177. & ſeqq. Rot. in d. Peruſina bonorum. 27. Iunij 1616. coram Buratto, in qua ego interueni pro deciſ. prout contingit in im-
miſſo ex actione reali, † qui efficitur poſſeſſor, reiq; 177
fructus percipit, ſecundum magis communem opinionem, Scacc. de iudic. lib. 1. cap. 96. num. 7.

Amplia ſecundo † multo magis, quando Iudex 178
motus fuit ex aliqua magna cauſa, & contumacia in eodem primo decreto expreſſa, Menoch. loc. cit. num. 186. Boccat. de interd. vti poſſid. cap. 2. num. 58.

Amplia tertio, † etiam, quando primum decre- 179
tum habet vim ſecundi, Menoch. ibidem num. 202. 206. 207. Boccat. d. cap. 2. num. 60.

Amplia quarto † etiam in legatario, & fideicom- 180
miſſario in poſſeſſione miſſo in caſu, l. poſtquam §. Imperator, ff. vt leg. non cau. nam, & ipſe manuteneri debet, donec de cauſa appellationis ab hærede interpoſita cognoſcatur, Menoch. d. remed. 3. retinen. num. 203. & ſeqq. Boccat. d. cap. 2. num. 59.

Demum † non eſſet manutenibilis poſſeſſio capta 181
cum ſolo monitorio A.C. ſeu Iudicis præcepto habente clauſulam, ſi quis, &c. ſeu clauſulam iuſtificatiuam, quando alter erat in poſſeſſione, & non habuit ſe pro ſpoliato, Rot. poſt tract. Pacific. de Saluian. deciſ. 197. n. 15. & ſeqq. quæ eſt Greg. XV. deciſ. 105. n. 6. Rot. in Caſertana beneficij coram Card. Marquemontio, apud Marcheſ. de comm. par. 1. fol. 986. n. 1. Cocc. deciſ. 492.
n. 7. Canal. deciſ. 534. num. 2. Licet † ſecus videatur 182
dicendum, quando nullus aderat poſſeſſor, vel legitimus contradictor, aut aderat, & conſenſit, quia tunc poſſeſſio ſit capta dicitur valida, Cocc. d. deciſ. 492. num. 5. [& competit manutentio non obſtante contradictione alterius habentis titulum, Melch. Lotter. de re beneſic. lib. 3. quaſt. 11. n. 79. & ſeqq.

S V M M A R I A.

1 Authoritate propria poſſidens eſt manutenendus, & num. ſeqq. vbi exempla.
2 Poſſeſſio manutenenda eſt, ſiue acquiſita fuerit cum mandato Iudicis, ſiue ſine, & quomodocumque.
3 Authoritate propria poteſt, habens titulum poſſeſſionem vacantem capere.
[Prælatus poteſt authoritate propria capere poſſeſſionem naturalem vacantem antea ſibi occupatam.]
[Poſſeſſio vacans quæritur animo, & facto.]
4 Lim. ſecus in poſſeſſione non vacua, ſiue res ſit aliena, ſiue propria ab alio poſſeſſa.
5 Bannimenta generalia ſtatus Eccleſiaſtici prohibent poſſeſſionem capi abſque Iudicis licentia, & curia mediante

Digitized by Google

mediante, vel ſine conſenſu partis.
6 *Decl.vt recipiant interpraetationem à iure communi, & non procedant in poſſeſſione vacante.*
[Facultas capiendi poſſeſſionem propria auctoritate intelligitur de vacua, non de plena.]
[Canonicatus poſſeſſio non poteſt capi auctoritate propria, ſed capi debet capitulariter.]

Observatio XIII.

Manutentio an competat ei, qui poſſidet auctoritate propria.

1 MAnteneri † quoque debet, qui poſſidet
auctoritate propria; nam quomodocun-
2 que acquiſita fuerit poſſeſſio, † ſiue cum
mandato Iudicis, ſiue ſine, eſt manutenen-
da, *Achill.Perſon.de adipiſc.poſſ.nu.8. & 10.Surd.conſ.*
481.n.5.lib.4.Gratian.diſcept.for.cap.542.n.55. vbi de
capta per tutorem propria auctoritate ad commo-
dum pupillorum ante decretam adminiſtrationem,
& ſolemnibus non adimpletis, *idem Gratian.diſcept.*
forenſ.cap.921. vbi de poſſeſſione capta propria au-
ctoritate a reſeruatario penſionis de beneficio in vim
facultatis ſibi in Bullis reſeruatæ, vt in defectum ſo-
lutionis liberum haberet regreſſum ad poſſeſſionem
eiuſdem beneficij propria auctoritate capiendam,
non ſecus, ac ſi reſignatario facta non fuiſſet, *Greg.XV.*
deciſ.107.nu.1. [*Rot.in Placentina Cappellaniæ coram*
Cardinali Pamphilio, poſt tract.deciſ.402.nu.13.] quæ
3 poteſt eſſe etiam iuſta, quia † habens titulum, poteſt
etiam propria auctoritate poſſeſſionem vacantem
capere, *Lancell.de attent.par.2.cap.4.limit.1.num.96.*
Plott.de in lit.iur.§.3.nu.26.in fin.Menoch.de adipiſc.
remed.vlt.n.4.Perſon.etiam de adipiſc.n.8.19. & 244.
Tuſc.in ver.poſſeſſio concl.408.Farin.de furt.quæſt.175.
*ſub num.48.& 49.*vbi de re propria omnino vacante,
Valaſc.conſult.191.nu.13.tom.1.Rot.in Peruſina Hære-
ditatis de Amicis 6.Iunij 1616.coram Buratto, & in Sa-
uonen.Hæreditatis coram R.P.D.Queipo poſt tract.de-
ciſ.294.n.3. [*& in Vrbenetana Caſtrorum coram Ora-*
dino, poſt tract.deciſ.339.nu.1.in Colimbrien.Præſtimo-
niorum coram Reuerendiſſimo D.Coccino, poſt tract.deciſ.
*554.n.40.*vbi quod Prælatus impune poteſt auctori-
tate propria capere poſſeſſionem naturalem vacan-
tem, quæ antea ſibi fuerat occupata, cum neminem
tunc ſpoliare dicatur, *in Vigilien.beneficij coram Or-*
tembergo, poſt tract.deciſ.650.n.11.Melch.Lotter.de re
benefic.lib.3.quæſt.13.nu.53.quæſt.22.n.8. & 10 Neui-
*zan.conſ.82.n.29.*vbi de hærede inſtituto, *Buratt.de-*
*ciſ.746.n.18.*eaque quæritur animo, & facto, *Lotter.*
4 *d.lib.3.quæſt.24.n.1.*] licet † non vacuam non poſſit,
ſine incurſu pœnæ, ſiue res ſit aliena, ſiue propria ab
illo poſſeſſa, *Farin.de furt.d.quæſt.175.nu.3.& ſeqq.&*
conſ.169.n.16.vol.2.Rot.in dict.Sauonen.Hæreditatis
5 *coram R.P.D.Queipo, poſt tract.deciſ.294.n.3.* † & ſe-
cundum diſpoſitionem bannimentorum generalis
ſtatus Eccleſiaſtici, *nu.70.* prohibetur poſſeſſio capi
abſque Iudicis licentia, & curia mediante, vel ſine
6 conſenſo partis. Quæ † tamen recipiunt interpræta-
tionem à iure communi, ac ideò non procedunt,
quando poſſeſſio eſt vacans, *Rot.in d.Peruſina Hære-*
ditatis de Amicis 6.Iunij 1616.coram Buratto, [*Gratian.*
diſcept.forenſ.cap.542.n.13.& ſeqq. Buratt.deciſ.67.n.
*15.& 16.*Prout è conuerſo poteſtas capiendi poſſeſ-
ſionem propria auctoritate intelligi debet, quatenus
vacua ſit poſſeſſio, ſecus ſi plena, *Neuizan.conſ.82.n.*
*29.*vbi ponit limitationem, & aliam affert *n.33.Her-*
cul.de caut.de non offend.cap.2.ſub n.30.vbi n.31. quod
poſſeſſio defuncti dicitur vacans, etiamſi ex ſtatuto
huiuſmodi poſſeſſio continuetur in hæredem, *Add.*
ad Buratt.deciſ.67.littera F.Gratian.d.cap.542.n.15.
& ſeqq.Gan.de credit.cap.4.tit.1.quæſt.7.nu.932.Rot.
recent.deciſ.187.in fin.& deciſ.521.n.5.par.3. Veluti
etiam non poteſt auctoritate propria capi poſſeſſio
Canonicatus, cum capi debeat capitulariter, *Rot.in*
Placentina Cappellaniæ coram Cardinali Pamphilio
ſeniore, poſt tract.deciſ.402.num.13.& 14.]

SVMMARIA.

1 *Manutentio datur contra turbantem, vel turbare ſe velle iactantem, ſeu contra eum, à quo nos moleſtias paſſuros eſſe dubitamus, & contra ſoluere negantem.*
2 *Contra minorem, & num.3.*
3 *Minoris rem occupans acquirit detentationem, & eſt ex ea manutenendus.*
4 *Pupillus ſoluendo non transfert quaſi poſſeſſionem exigendi.*
5 *Minor debet legitimè citari.*
6 *Manutentio datur contra fiſcum.*
[Manutentio datur etiam contra Cameram.]
7 *Contra quemlibet proprietarium.*
8 *Etiam ſi proprietarius ſit fiſcus, ordinarius; qui viſitet, vel ſupremi Principis Delegatus.*
9 *Auctoritate propria poſſeſſionem plenam capere non poſſunt nec fiſcus, nec Ordinarius, nec Delegatus ſupremi Principis, ſed debent agere per viam iudiciariam.*
[Princeps an poſſit alienam poſſeſſionem acquirere abſque ordine iudiciario.]
10 *Fiſcus poteſt poſſeſſorem lite etiam pendente priuare, vbi non eſt legitimus contradictor, vel timor eſt dilapidationis.*
11 *Bonorum deſcriptio, & depoſitum fit ab initio in criminalibus, in quibus cadere poteſt confiſcatio, & in cauſis ſpoliorum Eccleſiaſticorum ad obuiandum fraudibus, & dilapidationibus.*
12 *Manutentio non datur contra illos, qui non ſunt in cauſa.*
13 *Mandatum de manutenendo datum contra vnum non exequitur contra alium.*
[Mandatum de manutenendo relaxari, & exequi poteſt etiam non intruſum lite pendẽte, & non citatũ.]

Observatio XIV.

Contra quos detur mandatum de manutenendo.

MAnutentioni † locus eſt contra inquie- 1
tantem, ſeu turbantem, vel etiam turba-
re velle ſe iactantem, aut contra eum, à
quo nos moleſtias paſſuros eſſe dubita-
mus per viam iudiciariam, vel extraiudiciariam, &
contra ſoluere negantem, *arg.eorum, quæ habuimus*
obſeru.5.n.2.& ſeqq.& obſeru.8.nu.1.Boccat.de interd.
vti poſſid.cap.11.n.1.& ſeqq. † Atque etiam contra mi- 2
norem, cum etiam occupans rem minoris † acquirat 3
ſaltem nudã detentationem, pro qua debetur manu-
tentio, *l.poſſeſſionem, vbi gl.in verb.vt corpore ff.de acq.*
poſſ.Gratian.diſcept.forenſ.cap.113.n.69.& 70.vbi de ve-
riori opinione, Rot.in Romana Fideicommiſſi de Epiſ.corã
*R.P.D.Verospio poſt tract.deciſ.295.num.17.*licet ſe-
cus ſit reſpectu ſolutionis per pupillum factæ, quia
† pupillus ſoluendo non transfert quaſi poſſeſſio- 4
nem exigendi, *Gratian.d.cap.113.nu.68.& 69.* Sed,
vbi agendum eſt contra minorem, † debet in primis 5
eius perſona legitimari, & legitimè citari, *iuxta tra-*
dita per Vant.de null.in rubr.de null.ex defect.in habil.
&c.num.4.& ſeqq.num.28.& ſeqq.& nu.144.Luc.Pet
in pract.

in pract.lib.1.cap.7.n.3.& ſeqq.Saluſt.Tib.in pract.A.
C.lib.3.cap.15.nu.8. & ſeqq. & *Peruſiæ prouidetur per*
6 *ſtatut.lib.2.rubr.*20.†Datur quoque manutentio con-
tra fiſcum,*Gabr.de acq.poſſ.concl.6.nu.10.Peregrin. de*
iur.fiſc.lib.7.tit.3.num.10.Tuſc.in verb. litis pendentia
concl.381.n. 18 & in verb.poſſeſſor concluſ.441.nu.10.
Chriſtoph.Paz.de tenut.cap.10.n.4.Gutierr pract.quæſt.
lib.3.quæſt.14.n.66. [& habetur per D.Vaccarium in
eius reſolutione, *in Bononien.Exemptionis , poſt tract.*
deciſ.646.n.58. vbi quod datur etiam contra Came-
7 ram. † Et contra quemlibet proprietarium, *Rot.di-*
uerſ.deciſ 99.nu.n.4.par.1.quæ eſt etiam penes Cenc.de
cenſib.deciſ.132.n.7. & *apud Boccat. pariter de cenſib.*
8 *par.1.n.176.* †etiam quod proprietarius ſit fiſcus,vel
Ordinarius in actu viſitandi, vel Delegatus ſupremi
Principis, *Tuſc.in verb.manutentio.concl. 79. n.1.Rot.*
diuerſ.d.deciſ.99.n.5.par.1.& penes Cenc. d.deciſ.132.
9 *n.8.& 9.& apud Boccat.d.n.176.* † Cum nec iſti poſ-
ſint ſibi ius dicere,& poſſeſſorem turbare,atque poſ-
ſeſſionem capere propria auctoritate, quouſque per
viam agendi,vel præfixionem termini illa poſſeſſio,
vel quaſi non fuerit ab ipſo poſſeſſore in petitorio
euicta,*Rot.diuerſ.d.deciſ.99.n.4.& ſeq.& d.deciſ.231.*
n.6.& ſeqq penes Cenc.& apud Boccat.d.n.176. [*No-*
uar.in comment.ad l.defenſionis facultas n.4.C.de iur fi-
ſc.lib. 10. vbi quod poſſeſſio aliena per Principem
ablata ſine ordine iudiciario,ei non acquiritur, cum
nec ipſe debeat alium in ſua poſſeſſione turbare,
niſi doceat de iure ſuo.]

10 Poſſet†tamen fiſcus priuare partem poſſidentem
poſſeſſione etiam lite pendente, vbi qui poſſideret,
non eſſet legitimus contradictor,*Tuſc.in d.verb.poſ-*
ſeſſor.concl.441.num.9. 10. ſeu vbi eſſet timor dilapi-
dationis, *Tuſc.d.num.*10.

11 Hinc eſt, quod †criminalibus, vbi agitur de de-
licto,in quo cadere poſſit confiſcatio,ad obuiandum
fraudibus, & dilapidationibus, fit ab initio deſcri-
ptio, & depoſitum bonorum, quæ ad indiciarium
quoquo modo ſpectare dignoſcuntur, *Guid. Pap.*
quæſt. 366. n.3.Ambroſ.de proc.informat lib.1.cap.1.n.
*23.& ſeqq.*Idemque obſeruatur in cauſis ſpoliorum
Eccleſiaſticorum,in quibus Camera,& pro ea Com-
miſſarius Apoſtolicus, ſeu ſubcollector, cuius ego
munus in patria exercui per plures annos,ſtatim aſ-
ſequitur poſſeſſionem bonorum ad ſpolium perti-
nentium, & etiam eorum, in quibus cadere poteſt
dubitatio, an pertineant, illaque omnia legaliter in
inuentario redigi facit manu publici notarij, & de-
ponit penes ipſius, vel Cameræ depoſitarium, ſeu
aliam idoneam perſonam, per quod fraudibus ob-
uiatur,& hæredibus Clerici nullum fit præiudicium,
Redoan, de ſpol. Eccleſ. quæſt. 15.ſub num. 24. verſ.&
Eccleſiam.cum ſeqq.& num.15.

12 Quemadmodum etiam†non datur mandatum de
manutenendo contra illos, qui non ſunt in cauſa,
13 *Seraph.deciſ.7.* † & datum contra vnum non poteſt
exequi, nec illius vigore dari declaratoria contra
alium, *Rot.in Brundrſina Archiepiſcopatus coram Re-*
uerendiſſimo D.Coccino,poſt tract.deciſ.36.in fin. [Niſi
ſit, qui ſe intruſerit lite pendente, quod probetur,
nam tunc videtur etiam contra eum poſſe relaxari,
& exequi mandatum de manutenendo abſque alia
citatione, vt videtur ſentire, *Rot.in Neapolitana Bene-*
ficij coram Remboldo,poſt tract deciſ.512.num.3.]

SVMMARIA.

1 *Petens manutentionem preſupponit penes ſe poſſeſſionem.*
2 *Poſſeſſio, vel quaſi requiritur in eo, qui manutentionem prætendit.*
3 *Manutentionis fundamentum eſt poſſeſſio.*
4 *Poſſeſſio præcedere debet manutentioni.*
5 *Poſſeſſio ad effectum manutentionis debet eſſe acquiſita.*
6 *Adipiſcendæ in iudicio non datur manutentio niſi poſt ſecutam immiſſionem.*
7 *Facultas ingrediendi poſſeſſionem propria auctoritate non transfert poſſeſſionem, nec ſuffragatur pro manutentione.*
8 *Actus poſſeſſorij non effectuati non ſuffragantur pro manutentione.*
[*Actus poſſeſſorius ad ſui factum requirit extremum, in quo realiter agat,& non abuſiue.*]
9 *Poſſeſſionem realem,& actualem habuiſſe neceſſe eſt, qui petit manutentionem.*
10 *Poſſeſſio, vel quaſi non acquiritur,ſine actu facti.*
[*Poſſeſſio naturalis requirit apprehenſionem.*]
[*Optio ſola non infert ad poſſeſſionem res optata.*
11 *Poſſeſſio requiritur actiua pro manutentione, nec ſufficit paſſiua.*
[*Poſſeſſio paſſiua quando ſufficiat pro manutentione.*]
[*Nemo eſſe poteſt ſui ipſius creditor, & debitor. Lim,vt intr.*
12 *Poſſeſſio tanquam quid facti non præſumitur.*
13 *Poſſeſſio probanda eſt ad effectum manutentionem obtinendi.*
[*Poſſeſſio,vel quaſi in aliqua re,ſeu iure particulari debet in ſpecie probari,non generaliter; vbi exemplum.*
[*Probari debet poſſeſſio in caſu,in quo petitur manutentio,& in ſubiecta materia.*]
[*Actus probandus eſt, ex quo reſultet poſſeſſio, & ſic per aliquod factum apprahenſionis,& traditionis.*]
[*Poſſeſſio transferri non poteſt ſine apprahenſione, & traditione.*]
[*Poſſeſſio illi inſinet,qui illam prætendit,probari debet.*]
[*Manutentio datur tantummodo poſſeſſoribus.*]
[*Poſſeſſio vnius alteri non prodeſt.*] e
14 *Manutentio conceditur probata poſſeſſione.*
15 *Ampl.eo magis ſi conſtet de poſſeſſione iuſta,& legitima.*
[*Manutentio conſtito de poſſeſſione regulariter non denegatur.*]
19 *Manutentio denegatur non poſſidenti, ſeu poſſeſſionem non probanti.*
17 *Retinendi ius non ſuffragatur,neque manutentio competit ei,qui non probat poſſidere, vel in poſſeſſione aliquando fuiſſe.*
[*Manutentio conceſſa poſſeſſionem non habenti dicitur iniuſta,& ſpoliatiua.*]
18 *Poſſeſſio,detentio, factique inſiſtentia ſola probata ſat eſt pro manutentione.*
19 *Manutentionis in iudicio inſpicitur tantum, quis poſſideat.*
20 *Manutentionis in iudicio agitur ſolum de probando factum.*
[*Manutentio veritatem facti requirit.*]
21 *Factum nudum exactionis,ſeu poſſeſſionis ad manutentionem ſatis eſt.*

OBSERVATIO XV.

An ad effectum manutentionis requiratur, & ſufficiat ſola poſſeſſio.

SIcuti†manutentionem petens præſupponit 1
penes ſe poſſeſſionem, *Menoch.conſ 268.n.*
13.Giouagn.conſ.9.n.77.lib.1.Rot.diuerſ.deciſ.
317.in princip.par. 1. [*Rot.recent.deciſ.99.nu 1.par.4.*
Nouar.in ſchol.ſeu comment.ad l.1.n.8.C.de col.lib.12.
ita†ad effectum manutentionem obtinendi requiri- 2
tur poſſeſſio, vel quaſi ex parte illius,qui eam petit,
Couar.

Couar.pract.quaeſt.cap.17.nu.3.Chriſtoph.Pax.de tenut.
cap.2.n.19.cap.9.n.& ſeqq.Ricc.miſcell.deciſ.coll.1906.
verſ.& à parte.Rot.recent.deciſ.129.n.7.par. 2. [*Add.*
3 *ad dec.Bon.138.verſ. à parte verò*] † & ipſius manu-
tentionis eſſentiale fundamentum , & præcipuum
requiſitum eſt ipſa poſſeſſio, *Rot.in Toletana Sepultu-*
ra coram bo.mem.Vbaldo apud March.de comm.par.1.
fol. 1062.n.1.in Anconitana Florum 18. Aprilis 1626.
coram Buratto,in Nouarien.Canonicatus coram Cardi-
nali Lancellotto,poſt tract. deciſ.5.nu.2.in Tullen. Præ-
ceptoria coram eodem,poſt tract.deciſ.7.n.1.in Viterbien.
Caſtrorum coram Cardinali Sacrato , poſt tract. deciſ.
106.n.2.in Albanen.Confinium coram R.P.D. Pirouà-
no, poſt tract.deciſ.156.n.6.[*Rot.recent.deciſ.696.nu.1.*
4 *par.5.*] †quæ debet præcedere, *Rot.in Cæſaraugustana*
Diſtributionum coram Cardinali Sacrato, poſt tract.de-
5 *ciſ.154.n.1.* †& eſſe iam acquiſita,alias non acquiſi-
ta non poteſt retineri,neque conſeruari, nec manu-
teneri, *Benint.dec.70.nu.1.& 3.Rot.diuerſ.dec.595.in*
fin.par.1.in Sorana Beneſ.coram R.P.D.Veroſ.poſt tract.
6 *dec.328.n.2.* †Ideòque non datur manutentio in iu-
dicio adipiſcendæ, niſi poſt obtentam , & adeptam
immiſſionem, *Marcheſ.de comm.par.1.de comm.app.*
7 *in poſſ.fol.931.nu.73.* †nec habenti poteſtatem ingre-
diendi poſſeſſionem propria auctoritate , quia iſte
non eſt modus transferendi poſſeſſionem, *Rot.in Ro-*
mana Bonorum coram Remboldo,poſt tract.deciſ.26.nu.
8 4. †nec ex actibus poſſeſſorijs non effectuatis , *Rot.*
diuerſ.deciſ.165.n.5.par.4. vbi de monitione emana-
ta ab Epiſcopo contra exemptum ſuper exhibitione
libri computorum , de cuius effectu non apparebat,
Rot. in Vicentina Adminiſtrationis Epiſcopatus coram
Remboldo,poſt tract.deciſ.194.n.4. [*& in Burgen. Iuris*
præſidendi coram R.P.D.Merlino,poſt tract.deciſ.667.
n.15. vbi de quaſi poſſeſſione iuriſdictionis,& quod
ad ſui effectum requirit exercitium , in quo realiter
9 agat, & non abuſiuè.Eſtque † neceſſe, quod petens
manutentionem habuerit poſſeſſionem realem , &
10 actualem, *Gud.Pap.deciſ. 552.* † cum poſſeſſio , vel
quaſi non acquiratur ſine actuali , & corporali ap-
præhenſione, ſiue actu facili, *l.poſſideri in princip. &*
l. quemadmodum ff.de acquir.poſſ.l.licet C.eod. Cyriac.
controu.forenſ.lib.2.contr.301.nu.35.Rot.deciſ.12.aliàs
275.de reſtit.ſpol.n.1.in nouiſſ.Mantic.deciſ.191.nu.2.
Rot. in Brixien. Penſionis coram Cardinali Mellino ,
apud Marcheſ.de comm.par.1.fol.561.nu.1.& 3. [*& in*
Mediolanen. Donationis de Porris coram Orano , poſt
tract.deciſ.390.nu.5. vbi, quod poſſeſſio naturalis re-
quirit appræhenſionem, *in Cremonen.Præbendæ coram*
Cardinali Lancellotto , poſt tract.deciſ.434.num.2. vbi,
quod ſola optio non infert ad poſſeſſionem rei op-
11 tatæ. † Requiriturque poſſeſſio actiua, nam paſſiua
non ſufficit, *Bald.conſ.242.n.2.lib.2.Rot.recent.deciſ.*
605.n.2.par.1.Fontanell.de pact.nupt.clauſ.7.gl.3.par.
10.n.58.tom.poſter. vbi affert exemplum,quod ſi quis
prætenderet, ſe eſſe in quaſi poſſeſſione decimandi,
& probaret ſolum,quod ipſe ſoluit cenſum pro de-
cimis ſibi in inueſtitura, aut alias pro eis appoſitis,
huiuſmodi poſſeſſio paſſiua ſolum prodeſt ei qui
cenſus recepit,non autem ſoluenti. [Niſi ſit,qui re-
præſentet duplicem perſonam,creditoris ſcilicet,&
debitoris,vt in hærede cum beneficio legis,& inuen-
tarij , qui ſit etiam hæreditatis creditor , nam tunc
cum perſonæ non confundantur , datur tibi manu-
tentio in quaſi poſſeſſione à ſe ipſo exigendi,quam-
uis alias contrarium regulariter procedat, cum ne-
mo eſſe poſſit ſui ipſius creditor , & debitor, *Rot.in*
Romana Annuæ præſtationis coram Eminentiſſimo D.
Veroſpio , poſt tract.deciſ.642.num.4.& ſeqq.
12 Cumque † poſſeſſio tamquam quid facti,non præ-
ſumatur , *l.in bello, §. facta. ff. de capt. & poſt limin.*
reuerſ.Menoch.conſ.701.num.3.Caual.deciſ.429.num.
1.Rot. in Narnien.ſucceſſionis coram R.P.D. Veroſpio,
poſt tract.deciſ.325.num.5. [*& in Camerinen. Bonorum*
coram eodem,poſt tract.deciſ.640.n.10.& 11.] †volens 13
in in huiuſmodi iudicio obtinere, debet illam pro-
bare ; *Marcheſ. de comm.par.2.de comm.ſuper Eugen.*
fol.455.ſub n.10.Menoch.conſ.1236.n.10.Grat.diſcept.
for.cap.899.n.1.Rot.diuerſ.deciſ.58.nu.1.par.2.Rot. in
d.Narnien.ſucceſſionis,coram R.P.D.Veroſpio,poſt tract.
deciſ.325.num.5.[*Thomat.deciſ.35.num.28.30.& 31.*
Rot. recent. deciſ. 544.num.5.par.3.& in Cartaginen.
Primitiarum coram Manzanedo,poſt tract.deciſ. 484.
nu.1. Et vbi agitur de poſſeſſione,vel quaſi in aliqua
re,ſeu iure particulari,debet poſſeſſio probari in ſpe-
cie;vt,ſi agatur de quaſi poſſeſſione percipiendi fu-
neralia reiterata, non ſufficit probatio generica de
perceptione funeralium , ſed debet probari percep-
tio in ſpecie de funeralibus reiteratis, *Rot.recent.de-*
ciſ. 473. num.1.par.3. Ac debet poſſeſſio probari in
caſu,in quo manutentio petitur, *Duran.deciſ.215.nu.*
8.& in ſubiecta materia, *Duran. d.deciſ.215.num.8.*
alias non releuat *Duran. ibid.* Eſtque opus probare
actum , ex quo reſultet poſſeſſio , *Thomat. deciſ.35.*
num. 28. & 32.& per aliquod factum appræhenſio-
nis , & traditionis , ſine quibus poſſeſſio transferri
non poteſt *Thomat d.deciſ.35.num.30.* Ac debet pro-
bari ſpecialis poſſeſſio,vel quaſi illiuſmet,qui illam
prætendit, *d.deciſ.473.num.2.par.3.recent.* cum ſolum
poſſeſſoribus detur manutentio, *Thomat d.deciſ.35.*
num. 17. Barat. deciſ. 566.num.5.& poſſeſſio vnius
alteri non proſit, *d.deciſ. 473. num. 2. par. 3.recent.*
†Qua probata datur poſſeſſori manutentio, *Cancer.* 14
var.reſol.cap.14. ſub num.3.par.3. Seraph. deciſ. 342.
num.1.Rot.diuerſ.deciſ.155.num.1.par.4. vbi † multo
fortius ſi conſtet de poſſeſſione iuſta , & legitima, 15
Rot.in Aquilana Iuriſdictionis,coram Cardinali Pam-
philio Seniore apud Marcheſ. de comm. par. 1.fol. 980.
num. 1. Rot. poſt addit. ad tract. Cenc.de cenſib.deciſ.
82.nu.2.Rot.recent.dec.660.nu.1.par.1.Greg.XV. dec.
160.num.1.Coccin.dec.354.num. 2. quæ eſt etiam apud
Marc.de comm. par. 1.fol. 972. num. 1.Rot. in Burgen.
Iuriſdictionis , coram Rubeo,poſt tract.deciſ.8.num.1.in
Tuſculana Siluarum , coram Eminentiſſimo D.Cardi-
nali Veroſpio , poſt tract.deciſ.40.num.2.in Romana Si-
tus , coram Remboldo , poſt tract.dec.46.num.1.& 2.in
Placen. penſionis coram Cardinali Lancellotto , poſt
tract. deciſ. 84.num.2. in Salamantina Stipendiorum,
coram eodem poſt tract.deciſ.96.num.1.in Ortana Præ-
cedentiæ coram Manzanedo, poſt tract.deciſ.101.nu.1,
in Neapolitana Iuris conferendi coram eodem poſt tract.
deciſ.125.num.2.Romana Funeralium coram Reueren-
diſſimo D.Coccino,poſt tract.deciſ.148.num.1.in Came-
rinen.prædij coram Remboldo,poſt tract.deciſ.189.num.
1.in Hiſpaniarum Mandati coram Reuerendiſſimo D.
Coccino , poſt tract.deciſ.199.num.2.in Fanen.Bonorum
coram R.P.D.Merlino,poſt tract.deciſ.205. num.2. in
Ampurien.Domorum,coram Eminentiſſ.D.Card. Vero-
ſpio,poſt tract.deciſ.214.num.1.in Romana. ſeu Terraci-
nen.Affictus , coram R.P.D. Pirouano, poſt tract.deciſ.
215.num.2.in Florentina Hoſpitij,coram Eminentiſſimo
D.Card.Vbaldo,poſt tract.dec. 222.num.2.in Narnien.
bonorum , coram R. P. D. Pirouano , poſt tract. dec.
228. numer. 2. in Nullius Parochialis coram eodem,
poſt tract.deciſ.232.numer.1. in Romana Deuolutionis
domus coram R.P.D. Merlino , poſt tract. deciſ. 243.
num. 3. in Romana Vineæ coram eodem , poſt tract.
deciſ. 252.numer.4. in Romana Domus coram Eminen-
tiſſimo D. Vbaldo poſt tract.deciſ.261.numer.2.in Ro-
mana Locorum Montium coram Eminentiſſimo D.Car-
dinali Virili , poſt tract. deciſ. 265. numer.4.in Colim-
brien.Præſtimoniorum coram Reuerendo P.D. Dunozet-
to , poſt tract. deciſ. 330. numer. 24. in Arboren. Co-
miteatus , coram R. P. D. Merlino , poſt tract. deciſ.
337.

inſanabilis, etiamſi obtineatur reſcriptum cum clau-
59 ſula, Arbitrio, *& n.12. &* 13. vbi, quod † abſente Pro-
curatore à Curia, debet probata abſentia citari per
60 contradictas non per diligentias, & quod † ſi Iudex
deputatus, ſeu ſubrogatus ſit abſque clauſula, *in ſta-
tu, & terminis*, eſt neceſſaria noua citatio principalis,
quaſi ſit nouum Iudicium, *in dicta Romana Spoly Do-
mus coram Manzanedo, poſt tract. dec. 192. n. 3. & ſeqq.*
61 vbi pariter, quod † defectus citationis ad ſententiam
eſt inſanabilis de ſtylo Signaturæ Sanctiſſimi. [*Tho-
mat. dec. 16. n. 3. Rot. recent. deciſ. 279. num. 1.* vbi, quod
nec ab inuito poſſidente auferenda eſt poſſeſſio nul-
la præcedente citatione, aut cauſæ cognitione, *&
deciſ. 749. n. 3.* vbi de mandato de amouendo contra
immiſſum non citatum, *par. 3. & deciſ. 498. nu. 10. de-
ciſ. 507. n. 3. deciſ. 562. n. 3. par. 4. Mart. And. deciſ. 1.
n. 7.* vbi ſi poſſeſſor non ſit citatus, vel non legitimè
*Rot. in Ceſenaten. Bonorum coram Iuſto, poſt tract. deciſ.
406. n. 5. in Romana Cenſus coram Remboldo, poſt tract.
deciſ. 505. nu. 1. 6. & 7.* vbi de ſententia lata in Saluia-
no aduerſus domum, ſuper qua impoſitus erat cen-
ſus ad fauorem tertij, qui reperiebatur in quaſi poſ-
ſeſſione illum exigendi ſuper eadem domo, & non
fuit in eadem ſententia citatus, & quod ſibi pro-
pterea debebatur manutentio, *in Auximana fidei-
commiſſi coram R.P.D. Merlino, poſt tract. deciſ. 506. n.
4. & ſeqq. & deciſ. 508. n. 3. & ſeqq. in Placentina Paro-
chialis Trauaini coram R.P.D. Dunozetto, poſt tract.
deciſ. 544. nu. 2. & deciſ. 545. n. 2. in Arboren. Canonica-
tus coram R.P.D. Merlino, poſt tract. deciſ. 557. nu. 9. in
Interamnen. Hæreditatis de Brunellis coram Iuſto, poſt
tract. deciſ. 569. nu. 3. in Cæſaraugustana Diſmembratio-
nis coram Card. Sacrato, poſt tract. deciſ. 573. n. 3. in Ro-
mana cenſus coram R.P.D. Merlino, poſt tract. deciſ.
630. nu. 2. & ſeqq. in Auximana cenſus coram R.P.D.
Ghiſlerio, poſt tract. deciſ. 647. n. 36. in Vigilien. Beneficij
coram Ortembergo, poſt tract. deciſ. 650. n. 4. in Miran-
den. Vnionis coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract.
deciſ. 664. n. 18. Duran. deciſ. 132. n. 6. deciſ. 220. num. 4.
Lotter. de re benefic. lib. 3. q. 11. num. 74.* vbi de intruſo
Burat. deciſ. 133. n. 1. & 2. & ibi Add. littera A. vbi de
executione facta cum mandato relaxato contra vi-
rum in bonis poſſeſſis per vxorem *deciſ. 186. nu. 4. &
deciſ. 238. n. 2. deciſ. 263. n. 3. deciſ. 609. nu. 5. deciſ. 614.*
62 *n. 1.*] † Et in terminis immiſſionis decretæ, ſeu datæ
abſque citatione vigore litterarum Apoſtolicarum
habentium, clauſulam, *vocato N. ſeu vocatis vocandis*,
vel *amoto quolibet illicito detentore*, aut *ſi conſtiterit*, vel
conſtito, aut *verificato*, ſeu *vt ſi Iudex informet*, quæ
clauſulæ, & earum quælibet faciunt executorem de
mero mixtum, & vt debeat aſſumere partes Iudicis,
& poſſeſſorem citare, ac procedere cum cauſæ co-
gnitione, & diſcuſſione, ac ſeruatis ſeruandis, au-
ditiſque, poſſeſſoris defenſionibus, atque litteris
iuſtificatis, & vt ab eius ſententia detur appellatio,
*Mart. de clauſ. ſub. dictis clauſulis, Rot. coram Card.
Blanchetto in Vrgellen. Canonicatus, coram Cardinali
Platto, in Mediolanen. parochialis, vbi* etiam quod
habeant clauſulam, *Contradictoris appellatione poſtpo-
ſita compeſcendo*, quia intelligitur de Contradictori-
bus de facto, non de iure, *coram Penia in Panormi-
tana Archidiaconatus*, vbi etiam non obſtante clau-
ſula contradictoris appellatione remota compeſ-
cendo, *Coram Cardinali Sacrato in Baren. ſeu nullius
Prioratus, & coram Dunozetto in d. Regien. beneficij.
de quibus penes Marcheſ. de comm. par. 1. fol. 277. num.
4. fol. 311. num. 7. & 8. fol. 960. num. 2. fol. 985. ſub num.
2. fol. 992. num. 3. & fol. 1067. num. 3. & par. 2. fol. 491.
num. 2. & ſeqq. Rot. diuerſ. d. deciſ. 802. num. 8. par. 2. &
deciſ. 174. in fin. par. 4. Seraph. deciſ. 1041. num. 2. quæ eſt
etiam apud Marcheſ. d. par. 1. fol. 953. nu. 2. Rot. recent.
deciſ. 516. num. 3. par. 1. & deciſ. 147. num. 3. & 4. deciſ.
525. num. 4. & 7. par. 2. Greg. XV. deciſ. 69. n. 4. & ſeqq.
& deciſ. 307. num. 5. & 6. Coccin. deciſ. 113. numer. 5. &
deciſ. 366. numer. 3. Argel. de acq. poſſ. ex remed. l. fin.
quæſt. 19. art. 1. numer. 11. Canal deciſ. 432. num. 4. Rot.
in Parmen. Canonicatus coram Manzanedo, poſt tract.
deciſ. 43. num. 4. in Vercellen. Capellaniæ coram Vbaldo,
poſt tract. deciſ. 54. numer. 9. 10. & 14. in Mediolanen.
Parochialis coram Card. Platto, poſt tract. deciſ. 62. la
ſecunda nu. 1. in Braccaren. beneficij coram Manzane-
do, poſt tract. deciſ. 103. num. 6. & ſeqq. in Vercellen. Diſ-
membrationis coram eodem, poſt tract. deciſ. 126. numer.
3. deciſ. 128. num. 1. in Lunen. Sarzanen. Iuris patrona-
tus coram R.P.D. Merlino, poſt tract. deciſ. 242. numer.
3. in Sueſſana beneficij coram R.P.D. Motmanno, poſt
tract. deciſ. 277. per tot. in Florentina Hoſpicij, prima
Iulij 1626. coram Buratto.* [*Rot. recent. deciſ. 187. nu. 1.
& 2.* vbi, quod etiam merus Executor nulliter pro-
cedit, niſi citet primum poſſeſſorem, etiam quod
in litteris adſit clauſula, quod impugnari non poſ-
ſint ex eo, quod intereſſe habentes vocati non fue-
rint, & cum facultate, ingrediendi poſſeſſionem pro-
pria autoritate, quia, vbi agitur de priuando ali-
quem ſua poſſeſſione abſque citatione nunquam id
cenſetur à Principe cogitatum, niſi expreſsè dica-
tur *deciſ. 341. num. 3. deciſ. 451. num. 3. deciſ. 476. num.
3.* vbi etiam ſi alias Executoris delegatio ſonaret in
merum Executorem *par. 5. & deciſ. 106. numer. 3.*
vbi de clauſula, Dummodo aſſenſus N. accedat *de-
ciſ. 391. numer. 1. deciſ. 507. numer. 6. & 7. deciſ. 562.
num. 3. deciſ. 565. numer. 4.* vbi de clauſula Dummodo
non ſit alteri ius quæſitum *deciſ. 618. num. 3. deciſ.
614. num. 2.* vbi de eadem clauſula, *& deciſ. 270. num.
3. par. 4. Mart. Andr. deciſ. 1. num. 15. & ſeqq. Rot. in
Spoletana Bonorum coram Penia, poſt tract. deciſ.
373. numer. 1. & ſeqq. in Leodien. Parochialis coram
Lugdunen. poſt tract. deciſ. 451. numer. 3. & 4. in Meſ-
ſanen. Archipresbiteratus coram R. P. D. Motman-
no, poſt tract. deciſ. 537. numer. 4. in Tropien. Canoni-
catus coram R. P. D. Buccabella, poſt tract. deciſ.
522. numer. 6. & 9. vbi numer. 7.* quod nec ſubſtinetur
proceſſus per affixionem, ſeu contradictas niſi præ-
ceſſerit citatio perſonalis, non conſtito præſertim
de abſentia, *in Arboren. Canonicatus, coram R.P.D.
Merlino poſt tract. deciſ. 557. numer. 9. &* 10. *in Cæſar-
augustana Diſmembrationis coram Cardinali Sacrato,
poſt tract. deciſ. 573. numer. 4. & 5. in Leodien. Canoni-
catus Trongen. coram R.P.D. Pirouano, poſt tract. deciſ.
578. num. 5. in Mediolanen. Cappellaniæ coram Iuſto, poſt
tract. deciſ. 601. numer. 3. & 4. in Parmen. Parochialis
coram Card. Sacrato, poſt tract. deciſ. 641. numer. 4. &
ſeqq.* vbi de litteris in forma dignum, &c. & cum
clauſula, ſi per diligentem examinationem, &c.
Duran. deciſ. 78. num. 4. & ſeqq. deciſ. 238. nu. 6. vbi de
clauſula ſeruatis ſeruandis, *deciſ. 250. numer. 10. Bu-
rati. deciſ. 171. num. 2. & vbi Add. num. 8. deciſ. 185.
num. 3. & ſeqq. deciſ. 220. numer. 3. deciſ. 270. num. 4. &
ſeqq. deciſ. 491. num. 2. 3. & 5. deciſ. 529. num. 5. & ſeqq.
deciſ. 746. num. 3. & ſeqq.* vbi de denegata probatione,
dilatione, & reſponſione ad poſitiones, & ibi, *Add.
littera B.*]

Intelligendo † tamen, vt mixtus executor debeat 63
procedere via ordinaria, & ab illius decreto detur
appellatio, vbi alias cauſa de ſui natura ſit ordinaria,
& decretum appellabile, ſecus è contra *Rot. in Hiſ-
palen. Præminentiarum coram Cardinali Sacrato,
penes Marcheſ. de comm. par. 2. fol. 498. numer. 3. &
ſeqq. quæ eſt etiam inter recent. par. 1. deciſ. 558. nu.
3. & ſeqq. & in Ferrarien. Attentatorum coram R.P.D.
Durano, poſt tract. deciſ. 259. numer. 4. & 5.* [& ſe-
cus ſi litteræ non habent clauſulam, quæ importat
iudicialem cognitionem, quia tunc Executor po-
teſt ſe extraiudicialiter informare, & ad earum exe-

cutionem procedere, vti executor merus, *Rota in Tullen. Reformationis coram R. P. D. Dunozetto, poſt. tract. deciſ. 662. n. 4. Add. ad Buratt. deciſ. 746. n. 24.*]
64 Multoque † magis nulla eſſet immiſſio, ſeu exe-
quutio facta contra tertium non citatum, qui proteſtatus fuiſſet, ne executio fieret in talibus bonis per ipſum poſſeſſis, *Greg. XV. deciſ. 2. n. 2. Caual. d. deciſ. 48. num. 2. deciſ. 52. num. 1. & 2.* vbi de muliere, quæ pendente ſubhaſtatione intimauerat, & citauerat ad videndum ſibi inhiberi *Rot. in Ferrarien. Bonorum 2. Martij 1626. coram Buratto*, vbi de proteſtatione facta de non exequendo ſuper rata proteſtantis pro indiuiſo poſſidentis, Et idem ſi proteſtatus fuiſſet nihil fieri, niſi ipſo citato, & audito, *Triuiſan deciſ. 25. num. 12. & ſeqq. lib. 1.* [Vel alius in cauſa citatus proteſtatus fuiſſet, vt citaretur N. poſſeſſor, *Rot. recent. deciſ. 179. num. 1. par. 3.* vel inhibitionem tranſmiſiſſet, *Duran. deciſ. 132. num. 7.*] Qui defectus
65 citationis † procedit etiam reſpectu tertij, qui ſit intruſus lite pendente, niſi conſtet ex actis, ipſum eſſe talem, & h bere cauſam à litigante, & nullam et prorſus defenſionem competere, *Cocc. deciſ. 378. nu. 1. & ſeqq. quæ eſt etiam in recentior. deciſ. 111. num. 1. & ſeqq. par 2. in Peruſina Domus coram eodem, poſt tract. deciſ. 124. num 4. in Bracharen. Archidiaconatus coram eodem poſt tract. deciſ. 234.* [*Thomas. deciſ. 40. num. 19. & ſeqq. & præſertim nu. 29. Mantic. deciſ. 7. num 4. Rot. in Arminen. fideicomm. coram R. P. D. Merlino poſt tract. deciſ. 506. num. 5. & ſeqq. & deciſ. 608. num. 4. & ſeqq. Add. ad deciſ. 166. Buratt. num. 12. idem Buratt. deciſ. 527. num 4.* vbi, quod exiſtens in detentatione eſt citandus, dum non eſt certum, illi aliquam defenſionem non competere quamuis ſufficiat ſola citatio, non autem requiratur nouus proceſſus, *Marcheſ. de commiſſ. par.*
66 *2. de comm. ſup. attent. §. 2. num. 19.*] † Eoque magis, ſi agatur de re, quæ non erat in lite, ſed lis erat in actione perſonali ad quantitatem, ſeu ſolutionem æris alieni, & reus interim alienauit, ſeu vendidit tertio aliqua eius bona, nam non poteſt recta via contra iſtum tertium fieri in dictis bonis executio, cum mandato obtento contra alienantem, ſeu vendentem lite pendente abſque nouo proceſſu, ſeu citatione contra ipſum tertium, *Capyc. deciſ. 128. in fin. Giurb. deciſ. 62. nu. 17. Mantic. deciſ. 218. nu. 8. & ſeqq. Ant. Sol. ad Conſt. Sabaud. lib. 3. tit. 36. nu. 1. & ſeqq. Buratt. deciſ. 133. n. 8. vbi Add. littera B. deciſ. 204. n. 1. & ſeq. deciſ. 231. n. 3. & 4.*] & verificatis, de quibus *per Couarr. pract. quæſt. cap. 5. n. 7. ſub. verſ. immo ex hac opinione. Giurb. d. deciſ. 61. nu. 5. & 16. Marcheſ. de comm. par. 2. de commiſſ. quoad. tert. ad cauſ. admit. numer. 25. & per Buratt. deciſ. 166. vbi Add. deciſ. 131. n. 3. & ſeqq. deciſ. 450 vbi Add. littera C. Mantic. deciſ. 7. nu. 4. Add.*
67 *ad d. deciſ. 166. num. 10.* † Debetque poſſeſſor citari in quolibet actu Iudicij, & quando decernitur, & relaxatur mandatum, nec ſufficit citatio ad exhibendum inhibitionem, & videndum mandari exequi mandatum, *Rot. in Interamnen. manutentionis coram Vbaldo, poſt tract. deciſ. 153. n. 2.* nec in actu deliberationis tantũ, *Rot. poſt add. Cenc. de cenſib. deciſ. 111. n.*
68 *4.* † niſi agatur cum intruſo ex cauſa voluntaria, & lite pendente, *Giurb. deciſ. 62. n. 17. & 18.* [*Duran. deciſ. 88. num. 4. & 11.* vbi quod non requiritur nouus proceſſus ſed ſufficit tertium fuiſſe citatum, ſeu agatur de alienatione ex cauſa lucratiua, & de alienatione apperte facta doloſè, & in fraudem paratæ executionis, ſeu ſimulatè. *Caualer. deciſ. 131. num. 2. Rot. recent. deciſ. 741. num. 1. & 2. par. 3. & in Arminen. fidei comiſſi coram. R. P. D. Merlino, poſt tract. deciſ. 508. num. 5. in Miranden. Vnionis coram Reuerendiſſimo Domino Coccino, poſt tract. deciſ. 664. num. 18. Buratt. deciſ. 450. num. 1. & ſeqq.* vel cum vxore de-

bitoris habente inhibitionem dotalem, & vna cum viro poſſidente pro ſuis iuribus dotalibus, vt paſſim practicatur in Tribunali A.C.
Quemadmodum † nec Iudex intendit ſpoliare 69
ſeſſorem abſentem non vocatum. *Rot. coram Rubeo in Eugubina beneficij penes Marcheſ. de comm. par prima*
fol. 954. ſub. num. 2. licet † ſi immiſſio ſit ex manda- 70
to Principis, de cuius animo, & expreſſa voluntate conſtet, amittetur poſſeſſio abſque expulſione, etiam quod non adſit citatio, & iuſtus Principis non iniuſtus
Grat. deciſ. 11. num. 21. vt ſub num. 22. quod † non 71
poterit hoc ab Inferioribus impetrari, niſi eſſet, qui fungeretur officio Commiſſarij ſummi Pontificis.
Nulliter quoque proceſſum fuiſſet, † ſi ſententia lata 72
fuiſſet eadem die, qua fuiſſet facta petitio *Rot. in Tudertina Pradij coram Ortembergo, poſt tract. deciſ.*
119 num. 9. † vel in ipſa die executæ citationis, *Rot.* 73
in Nouarien. Beneficiorum coram Penia, poſt tract. de-
ciſ. 110. nu. 3. † vel contra minorem indefenſum, 74
Rot. in Vrbeuetana Bonorum coram bo. mem. Vbaldo, poſt tract. deciſ. 182. num. 11. [*Buratt. deciſ. 393. nu. 4.* vel non citata pro eo legitima perſona, vel citato aliquo vti tutore, vel curatore, & de tutela, vel cura non conſtito, *Rot. recent. deciſ. 167. nu. 1. par. 4. Buratt.*
d. deciſ. 393. n. 5. vbi Add. littera C.] † vel ſede vacante. 75
niſi eſſet in ipſa die vacationis, & non conſtaret de hora, quia in dubio præſumeretur ſententia lata ante obitum Pontificis, *Rot. in d. Vrbeuetana num. 14.*
Nulliter etiam actum eſſet, † ſi fuiſſet proceſſum 76
vigore obligationis Cameralis illa non extenſa, & illius inſtrumentum eſſet rogatum ab alio Notario, quam Actuario, *Marcheſ. de comm. par. 1. de comm. app. ab oblig. Camer. §. 1. num. 120. & ſeqq fol. 704. Rot. diuerſ. deciſ. 118. num. 6. & ſeqq. par. 4. Rot. recent. deciſ. 555. num. 3. par. pri.* niſi fuiſſet etiam conſenſum in mandatum executiuum, *Marcheſ. vbi ſub. numer. 124. Zacch. ad Galles de obligat. Cameral. quæſt. 34. num. 10. Rot. recent. deciſ. 103. numer. 4. par. pri. Canal. deciſ. 38. num. 3. Rot. in Interamnen. Dotis coram M. Andrea, poſt tract. deciſ. 144. num. 9. in Reatina Iuris redimendi coram. R. P. D. Veroſpio, poſt tract. deciſ. 247. num. 19.* Vel repetita, ſeu producta extenſio eiuſdem obligationis inter eaſdem, ſeu alias partes facta. *Marcheſ. loc. cit. n. 123. Rot. diuerſ. deciſ. 893. par. 4. Rot. recent. deciſ. 530. num. 2. par. pri. Zacch. d. quæſt. 34. num. 7. Cherub. in compend. bull. ad conſtitut. 18. Pij V. Schol 2. quibus addas ea quæ latè traduntur per Galles. & Zacch. eadem quæſt. 34. per. tot.*
Vel † ſi fuiſſet proceſſum executiuè, & eſſet pro- 77
cedendum ordinariè, vt ſi fuiſſet actum executiuè contra habentem parem titulum ab eodem fonte, inter quos non eſt agendum niſi ordinariè, *Rot. recent. deciſ. 711. par. 1. Greg. XV. deciſ. 46. num. 7. quæ eſt etiam inter recent. deciſ. 56. num 4. par. 2. Rot. in Vercellen. Cappellaniæ coram Vbaldo, poſt tract. deciſ. 54 num. 11.* [*& in Camerinen. Parochialis coram Manzanedo, poſt tract. deciſ. 618. num. 5.*] Vel contra tertium poſſeſſorem, *Rot. poſt Add. Cenc. de cenſib. deciſ. 111. num. 5. vel deciſ. 434. iuxta nouiſſ. impreſſ. Taurin.*
Si inchoato † Iudicio, per vnum ex executoribus 78
in litteris comprehenſum non dato impedimento alter proceſſerit, *Rot. in Vrgellen. Canonicatus coram Cardinali Blanchetto, apud Marcheſ. de comm. par. 1. fol. 277. num. 2. Greg. d. deciſ. 46. in fin.* ſeu ſecundus executor, vel ſubexecutor proceſſerit non conſtito de negligentia primi, quamuis ſecus è contra, *Rot. in Vrgellen. Beneficij coram Ortembergo, poſt tractat. deciſ. 650. nu. 6. & ſeqq. Buratt. deciſ. 746. num. 16. & 17.*
Vel † ſi poſt electam viam ordinariam, in qua 79
partes conſenſerint, factus fuerit tranſitus ad executionem, *Rot. in Auximana fideicommiſſi coram R. P. D. Veroſpio, poſt tract. deciſ. 334. num. 4.* Aut poſt

commiſſam cauſam fuerit aditus Iudex ordinarius,
ille pronunciauerit etiam in caſu obligationis in for-
ma Cameræ, vt ſi fuerit aditus A. C. poſt commiſ-
80 ſam cauſam in Rota; eum † nec in obligatione
Camerali admittatur variatio, niſi quando reus ſit
contumax, *Grat. diſcept. for. cap. 118. n. 57. Rot. diuerſ.*
deciſ. 118. num. 10. par. 4. quæ eſt penes Zacch. de oblig.
Cameral. deciſ. 56. num. 10. & apud Marcheſ. de comm.
par. 1 fol. 741. nu. 5. in Ciuitatis Caſtelli Bonorum coram
R. P. D. Mormanno, poſt tract. deciſ. 271. num. 12. in
Auximana fideicommiſſi coram R. P. D. Veroſpio, poſt
tract. deciſ. 334. num. 6. & 7. vel actor reficiat omnes
expenſas primi Iudicij, *Rot. in d. Auximana fidei.*
81 *commiſſi num. 7.* licet † ſecus ſi commiſſio nondum
fuiſſet præſentata, *Rot recent. deciſ. 771. num. 3. par. 2.*
81 Si fuerit † petitum Iuramentum calumniæ, & non
præſtitum, *Cocc. deciſ. 417. num. 5.*

83 Si † fuerit executum præcipitanter decreta, *Man-*
tic. deciſ. 165 num. 1. Rota recent. deciſ. 135. ſub. num. 4.
par. 1. [*Rot. recent. deciſ. 507. num. 5. par. 4.* vbi de
immiſſione data eadem die, qua fuerunt præſentatæ
litteræ, ſi ſententia contineat contrarietatem, *Rot. in*
tract. deciſ. 525. num. 4. ſeu ſit contra aliam ſenten-
tiam illa non reuocata, *Rot. in d. Foro Sempronien.*
Emphytenſis coram Cardinali Verulo, poſt tract. deciſ. 125.
n. 6. ſi ſit ſententia Iudicis incompetentis, vt ſi A. B.
abſque ſpeciali deputatione proceſſerit in cauſis vl-
tra duas dietas, *Buratt. deciſ. 250. num. 2. & 3.*]

84 Si Iudex † proceſſerit, poſtquam fuerit cum Iu-
ramento, & cauſa recuſatus, & allegatus ſuſpectus
à principali met, ſeu ab illius Procuratore ad hoc
ſpeciale mandatum habente, & eo magis ſi fuerit
etiam addita appellatio in caſu vlterioris proceſſus,
& fuerit habitus, & notificatus recurſus ad ſigna-
turam, & illo pendente proceſſum fuerit, *Rota re-*
cent. d. deciſ. 135. num. 4. par. 1. & in Iannen. Iuriſ-
patronatus coram Litta penes Marcheſ. de comm. par.
85 *2. fol. 518. num. 1. & ſeqq.* Et † de poſſeſſione capta
pendente appellatione, & recurſu ad ſignaturam,
quæ deinde cauſam ſimpliciter commiſerit, *Rot. in*
Bononien. cenſus coram R. P. D. Dunozetto, poſt tract.
deciſ. 246. num. 3. 7. & ſeqq. in Peruſina fideicommiſ-
ſi coram R. P. D. Durano, poſt tract. deciſ. 273. num.
86 *3.* † Niſi fuerit poſtea coram eodem comparitum,
abſque alia proteſtatione, vel etiam actus poſitiui
facti ſint *Seraph. deciſ. 971. nu. 1. Rota in d. Iannuen.*
Iuriſpatronatus coram Litta, penes Marcheſ. de comm.
par. 2. fol. 518. num. 3.

87 Si † facta oppoſitione de mandato procuræ ex-
aduerſo comparentis fuerit proceſſum illo non pro-
ducto, *Rot. recent. deciſ. 131. num. 4. par. 1.*

88 Si † data fuerit immiſſio, ſeu facta executio pen-
dente termino ſuſcepto ad ſoluendum, ſeu adim-
plendum petita per partem aduerſam præuia con-
feſſione debiti, vt de termino ſuſcepto 30. dierum
in Tribunali A. C. in iudicio Saluiani, *Rot. poſt*
Pacific. de Saluian. deciſ. 273. nu. 6. quæ eſt etiam in re-
cent. deciſ. 359. nu. 3. par. 1. & apud Zacch. ad Galleſ. de
oblig. Cameral. deciſ. 2. ſub nu 4. quæ deciſ. fuit etiam per
aliam confirmata, de qua penes eundem Pacifie. deciſ.
89 *274. & apud d. Zach. deciſ. 1.* † Vel in vim ſententiæ
continentis ſuſpenſionem executionis ſuſpenſione
non reuocata; *Rot. in Cracouien. Parochialis coram Re-*
uerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. deciſ. 207. num. 7.

90 Si † quis fuerit propter abſentiam priuatus bene-
ficio, & alter immiſſus, non expectatis ſex menſibus
poſt trinam citationem in loco beneficij, *Rot. recent.*
deciſ. 609 num. 2. par. 1. [*& in Montiſfalis Prioratus*
coram R. P. D. Veroſpio, poſt tract. deciſ. 467. num. 3 in
Theatina Præpoſitura coram Card. Sacrato, poſt tract.
deciſ. 610. num. 3.]

91 Si † fuerit capta poſſeſſio vigore executorialium,
illis non reproductis, vel non ſeruatis quatuor ter-
minis ſubſtantialibus poſt illarum reproductionem,
Rot. recent. deciſ. 3. num. 6. & ſeqq. par. 1.

Si † fuerit data immiſſio vigore, *l. fin. C. de edict.* 92
diu. Adr. tollen. & teſtamenti, de quo fuerit doctum
per ſimplex, vel etiam publicum exemplum non ex-
hibito ipſo originali, quotieſcumque maximè ex-
aduerſo fuerit oppoſitum, vt quando contra huiuſ-
modi exemplum, ſeu Iura fuerit oppoſitum quidquid
de Iure poterat, & multo magis, ſi poſtea conſtet
de originali interlineato in parte ſubſtantiali, *Rota*
recent. deciſ. 135. num. 4. 6. & ſeqq. par. 1.

Si † fuerit decreta, & ſubſecuta immiſſio, ſeu 93
executio, atque ſubhaſtatio, & deliberatio, vel adiu-
dicatio pro ſumma exceſſiua, etiam in minimo,
Rot. in recent. deciſ. 359. in fin. par. 1. quæ eſt etiam Paci-
fic. de Saluian. deciſ. 273. & penes Zacch. de oblig. Ca-
mer. deciſ. 2. Rot. in recent. deciſ. 630. nu. 2. & 3. & deciſ.
690. n. 4. par. 2. vbi, quod † exceſſus cauſat etiam in- 94
iuſtitiam, ſaltim ratione ſummæ exceſſæ, *Rot. coram*
Iuſto in Romana Spolij domorum apud Marcheſ de
comm. par. 3. fol. 45. n. 1. & ſeqq. Caual. deciſ. 84. n. 1. &
2. Rot. in Anconitana Prædij coram R. P. D. Veroſpio, poſt
tract. deciſ. 323. nu. 1. 4. & ſeqq. in Auximana fideicom
miſſi coram eodem poſt tract. dec. 334. n. 21. † Nec enim 95
miſſus in poſſeſſionem pro credito partim vero, &
partim falſo, manuteneri debet, quia † ſententia, & 96
decretum eſt indiuiduum, & ideo in parte vitiatum
in totum vitiatur *Boccat. de interd. vti poſſid. cap. 3. nu.*
14. & 15. [*Rot. in Auximana cenſus coram R. P. D. Ghiſle-*
rio, poſt tract. deciſ. 643. nu. 15. vbi num. 20. & ſeqq. quod
tamen exceſſus non præſumitur, ſed eſt ab allegante
concludenter probandus ad effectum impediendi
manutentionem poſſidentis Iudicis auctoritate.] Et
† exceſſus conſideratur etiam in ſubhaſtatione, & 97
deliberatione facta pro tota ſumma in mandato con-
tenta non habita ratione fructuum ex re ſubhaſtata
perceptorum, ad *tradita per Rot. in Ariminen. Spolij*
coram R. P. D. Merlino poſt tract. deciſ. 255. num. 11. ni-
ſi tamen ſint fructus percepti intra triennium, quia
tunc competit actio pro illorum reſtitutione, non
autem poteſt dari de exceſſu ſubhaſtationis, *Rot. in d.*
Ariminen. Spolij num. 13. Sed † ſi ſit error æſtimato- 98
rum electorum à Iudice, non vitiatur miſſio in poſ-
ſeſſionem facta à Iudice in aliqua re æſtimata pro
concurrenti quantitate debiti, licet res ſit minori
prætio æſtimata, quia error non eſt Iudicis, ſed æ-
ſtimatorum, qui non vitiat Iudicis decretum, & ideo
iſto caſu poteſt dari mandatum de manutenendo
poſſeſſori auctoritate Iudicis, *Boccat. d. cap. 3. num. 16.*

Quemadmodum † non poſſet dari de exceſſu, ſi 99
quis eamdem ſummam fatendo ad illam ſoluendum
ſuſcepiſſet terminum, *Rot. ad tract. Zacch. de Societ.*
offic. deciſ. 60. num. 9.

Prout quoque † immiſſus in poſſeſſionem ratio- 100
ne hypothecæ, vel ei facta adiudicatione, licet nulli-
ter ex defectu ſolemnitatis, poteſt nihilominus reti-
nere rem hypotecatam, & in ea manuteneri donec
ſatis fiat, *Menoch. de retin. remed. pri. num. 34. Boccat.*
de interd. vti poſſid. cap. 2. num. 109. Neguſ. de pign. par.
3. memb. 2. numer. 10. Ant alleg. 80. Oſaſc. deciſ. Pede-
mont. 34. numer. 17. Surd. deciſ. 46. numer. 9. & 13. Bur-
ſatt. conſ. 73. nu. 18. lib. 1. Pacific. de Saluian. inſp. 3. cap.
4. numer. 27. & ibi Rot. deciſ. 157. numer. 7. Caual. deciſ.
539. num. 8. & ſeqq. Rot. recent. deciſ. 316. num. 6. par. 4.
† ſi tamen creditum ſit tale, vt de eo nihil poſ- 101
ſit controuerti, vt ſi ex confeſſione partis, vel ex
re iudicata in totum redderetur indubitatum, &
liquidum, *Surd. d. deciſ. 46. in fin. & per tot. Grat.*
diſcept. forenſ. cap. 734. num. 13. Caual. d. deciſ. 539. nu.
5. & 6. Rot. in Anconitana Prædij coram R. P. D.
Veroſpio, poſt tract. deciſ. 323. numer. 20. & 21. Secus
in non

in non liquido, quia in eo ceſſat retentio, & com-
penſatio, Grat. ibid. num. 14. Canal. d. deciſ 539. num.
5. Rot. in d. Anconitana Pradij coram R.P.D. Veroſpio,
102 poſt tract. num. 14. & 17. Et † ſecus ctiam, vbi immiſſio
fuiſſet data, vel adiudicatio ſequuta non ſolum nul-
liter, ſed etiam iniuſtè, Canal. d. deciſ. 539. num. 8.
103 Nulliter pariter, & iniuſtè fuiſſet data † immiſſio
vigore l. fin. & teſtamenti in tota re, puta in totis
caſtris ſine exceptione, vel reſeruatione partis alte-
rius, qui vna cum teſtatore pro indiuiſo poſſidebat,
poſſidere continuauit, Rot. recent. deciſ. 135. num.
9. & 10. par. pri. Vbi quod † iniuſtitia immiſſio-
104 nis, etiam in parte, influit in alias tamquam decre-
tum indiuiduum, & executio in parte nulla, eſt nul-
la in totum licet, Rot. recent. deciſ. 170. in fin. par. pri.
105 † contrarium dixerit fauore Eccleſiæ, hoc eſt,
quod vterque poſſidere debeat pro ſua rata.
106 Nulliter † etiam actum fuiſſet, ſi fuiſſet facta
ſubhaſtatio, & deliberatio non ſeruatis ſeruandis,
Grat. diſcept. for. cap. 739. num. 22. & ſeqq. Rot. in Au-
ximana fideicommiſſi coram R.P.D. Veroſpio poſt tract.
107 deciſ. 334. num. 13. † Prout eſſet nulla, & iniuſta
ſubhaſtatio, ſi eſſet facta vigore ſententiæ iniuſtæ,
& nullæ, Rot. coram bo. mem. Vbaldo in Peruſina ſo-
108 cietatis 31. Iulij 1624. † vel credito antea in actis
non iuſtificato, Rot. poſt addit. Cenc de cenſib. deciſ.
111. num. 7. & 9. Rot. recent. deciſ. 476. num. 4. par. 2.
[Vnde ex capite nullitatis deliberationis datur ma-
nutentio, Rot. poſt addit. Cenc. de Cenſib. deciſ. 54. in
princ. cum tunc poſſeſſio in alium non transferatur,
Buratt. deciſ. 614. num. 1. nec detur manutentio poſ-
ſidenti in vim ſubhaſtationis, & deliberationis, Bu-
ratt. deciſ. 614. in princ.]
109 Vt etiam † nulliter, & iniuſtè actum eſſet, ſi fuiſſet
facta adiudicatio non liquidato pariter prius credito
110 Canal deciſ. 171. num 6. † Vel credito iuſtificato,
ſeu liquidato immiſſio data, Rot. in Ferrarien. Bono-
111 rum 2. Martij 1626. coram Buratto. † vel ſi facta
fuiſſet adiudicatio ad fauorem adminiſtratoris non
reddita prius per ipſum ratione, cum, antequam ra-
tionem reddiderit, præſumatur ſibi ſatisfeciſſe de
pecunijs habitis ex adminiſtratione, Canal. d. deciſ.
171. n. 6. & 7. circa quod ſupple, quæ habetur per Iacob.
ad Galleſ. de obl. Camerali quæſt. 17. num. 35. & ſeqq.
112 Item ſi fuerit conceſſa immiſſio ad bona data in
permutationem, non facta prius reſtitutione bono-
rum compermutatorum, & non refectis melioramen-
tis, quæ ex forma alterius ſententiæ eſſent reſtituen-
da, antequam daretur immiſſio, Rot. recent. deciſ.
115. num. 3. & ſeqq. par pri. [& in recent. deciſ. 158.
num. 2. vbi. n. 4. an & quando ſufficiat depoſitum par.
3.] † Vel ſi Iudex appellationis ſententiauerit,
113 non tranſportatis, & ſic non viſis, integris actis prio-
ris inſtantiæ, Rot. in Romana ſpolij coram Manza-
nede, poſt tract. deciſ. 192. num. 5.
Idem eſt † ſi fuerit data poſſeſſio in vim ſententiæ
114 non factis prius detractionibus ex eadem ſententia
faciendis, Rot in Viterbien. fideicommiſſi coram Cardi-
nali Pamphilio, poſt tract. deciſ. 92. num. 3.
Si fuerit proceſſum, ſeu facta immiſſio, vel exe-
cutio † poſt præſentatam Inhibitionem, Rot. in To-
115 letana Parochalis coram Cardinali Sacrato apud Mar-
cheſ. de comm. par. pri fol. 391. num. 3. Rot. recent. deciſ.
135. num. 4. par. pri. Coccin. deciſ. 14. num. 9. Rot. in
Romana Deuolutionis Domus coram R.P.D. Merlino,
poſt tract. deciſ. 243. num. 4.
116 Et † generaliter attendi debent nullitates, quæ
ſunt ex tribus, nempe ex defectu Iuriſdictionis, ſeu
mandati, vel citationis, iuxta Conſtit. 18. Clement.
VIII. Rot in Oriolen. de cimarum coram Orano apud
Marcheſ. de comm. par. 1. fol 174. num. 1. Greg. XV. deciſ.
492. num. 5. deciſ. 508. num. 2. [& iſtas tres nulli-
tates inuiolabiliter, & ſolummodo Rotæ Stylus obſer-
uat, Rot. diuerſ. deciſ. 117. num. 3 par. 4. & in re-
cent. deciſ. 333. num. 2. par. 4. & mandat attendit Paul.
V. in reformat. Tribun. Vrb. in rubr. de iudic. 16. in cau-
ſis ciuilibus, verſ. non attendant. & in rubr. de Audi-
tor Rot. verſ non attendatur.] ad quas quam plures
nullitates reducuntur. Iniuſtitia † etiam notoria 117
deduceretur exempli gratia, ex ſententia, ſeu de-
creto latis ſine probationibus, vel Inſtrumento cre-
diti non producto & quæ ex actis non iuſtificarentur
Rot. diuerſ. deciſ. 1 8. num. 5. & ſeqq. par. 4. Coccin. deciſ.
417. n. 7. & ſeqq. [Rot. recent deciſ. 764. n. 2. par. 3. Tho-
mat. deciſ. 16. num. 4. vbi ſi non fuerit liquida deuolu-
tio ob prætenſam lineam finitam.] † ſi tamen iuſti- 118
ficatio totaliter deficeret, ita vt reſultaret notorium,
& patens grauamẽ in exequẽdo, Rot. corã Cardinali
Sacrato in Romana de Bombellis, poſt tract. deciſ. 9. n. 33.
Item † ſi fuerit data immiſſio in beneficio con- 119
tra poſſidentem vigore litterarum habentium clau-
ſulam, dummodo alteri non ſit ius quæſitum, Rot.
poſt tract. Iul Vſu. de Iure patronatus, deciſ. 56. num.
5. & 6. [Vel fuerit data in eo immiſſio in vim litte-
rarum tamquam de effecto, & affectio vere non adeſ-
ſet Rot. recent. deciſ. 44. num. 3. par. 3.
Item † ſi fuerit obtentum per mulierem mandatũ 120
de aſſociando ad bona viri præ aſſecuratione, ſeu
reſtitutione ſuæ dotis propter vergentiam ipſius vi-
ri ad inopiam, vergentia non probata, vel probata
ſolum per teſtes nulliter examinatos, Rot recent. deciſ.
555. num. 4. par. 1. † niſi vergentia eſſet notoria, 121
Rot. in Romana Domus coram Cardinali Sacrato, poſt
tract deciſ. 196. num. 4.
Si † fuerit data immiſſio, ſeu aſſociatio vigore 122
hypothecæ generalis, & clauſulæ conſtituti ad bona
ſubiecta fideicommiſſo, & prohibitioni de non alie-
nando, quæ non veniunt ſub generali hypotheca,
Rot. recent. deciſ. 555. num. 5. & ſeqq. par. 1.
Si † quis fuerit immiſſus vigore l. fin. contra legi- 123
timum contradictorem, vt ſi contra titulo legati, &
ſine vitio poſſidentem, vt contra vxorem, cui à vi-
ro relictus eſſet vſusfructus, & quæ poſſeſſionem, quã
habebat viuente viro, poſt illius mortem continuaue-
rit; Nam per talem immiſſionem dicitur mulier gra-
uata, & competit ſibi retentio, & manutentio, Rot.
apud Pacific. de Salu. deciſ. 156. num. 12. & ſeqq. Rot.
recent. deciſ. 315. num. 4. par. 3. vel contra poſſidentem
vigore donationis ab ipſomet teſtatore in vim clau-
ſulæ conſtituti, & actualis poſſeſſionis, † etiam quãdo 124
opponeretur de donationis nullitate, ſeu reuoca-
tione, Rot. recent. deciſ. 270. num. 1. & ſeqq. par. 1.
Si quis fuerit per ſententiam priuatus beneficio, ex
quo non expreſſerit illud eſſe curatũ, & non fuerit ex
aduerſo in actis probatum, quod eſſet curatum, cum
† regulariter omnia beneficia præſumantur ſim- 125
plicia, & non curata; Rot. recent. deciſ. 632. num.
4. par prima.
Si † fuerit relaxatum mandatum pro credito iam 126
extincto, Rot. recent. deciſ. 560. num. 7. par. 1.
Vel in vim obligationis conditionalis ipſa con- 127
ditione non verificata, Rot. poſt addit. Cenc. de cen-
ſib. deciſ. 111. num. 6.
Si † fideiuſſor, antequam ſoluerit; ex ſolis mole- 128
ſtijs egiſſet, & obtinuiſſet in Iudicio Saluiani, &
quando ſententia cantaret ad effectum deponendi;
Rot. poſt Add. ad. tract. Cenc de cenſib. deciſ. 139. in
princ. & num. 5. & 7. in Tiburtina Saluiani inter-
dicti coram Cardinali Sacrato, penes March. de comm.
par. 1. fol. 1042. & eſt ratio, quia, † donec non 129
ſoluerit, ſeu dãnandum aliquod certum paſſus non
fuerit, non dicitur eſſe creditor pecuniæ, nec habère
aliquod creditum liquidum, quo ceſſante, ceſſat Sal-
uianum, vt in dd. deciſionibus. Et idem, † fideiuſ- 130
ſor

Digitized by Google

ſor cenſus obtinuiſſet immitti ex Saluiano ad effectū deponendi pro extinguendo ipſum cenſum, cum ſit de ſui natura perpetuus. *Rot. dicta deciſ. 139. num. 3. poſt Add. ad tract. Cenc. de cenſibus.*

131 Licet † ſecus videatur dicendum, quando idem fideiuſſor habet ad ſui fauorem expreſſam obligationem liberationis à moleſtijs, vel de cenſum extinguendo, ſeu deliberando à fide iuſſione, quia tunc videtur habere creditum liquidum, & illi competere Saluianum, *vt ſentit, Rot. recent. deciſ. 456. n. 2. & 3. par. 2.* Sed immiſſio eſt danda, quoad moleſtias ad effectum deponendi, & ſoluendi, cui debetur, prout ego alias obtinui, & quoad eximitionem à fideiuſſione ad effectum deponendi ſummam æquiualentem ſorti principali cenſus, loco intereſſe, non pro extinguendo cenſu, ſed pro habendo idoneum reuelatorē, *iuxta tradita, per Cenc. de cenſib. par. 2. c. 2. quæſt. 3. art. 4. ſeu quæſt. 74. in nouiſſ. impreſſ. Taurin. in fin. vbi Rot. deciſ. 200. n. 3. quæ eſt Canal. deciſ. 74. & Rot. poſt addit. eiuſdem Cenc. 2. d. deciſ. 139. n. 4. & ſeqq.* [Sed tamen reſpectu promiſſionis indemnitatis ad fauorem fideiuſſoris, quæ videtur habere plenum ſignificatum, ita vt comprehendat etiam ſuſceptionem litis, & liberationem à moleſtiis, *ad Rot in Ceſenaten. Bonorum coram Eminentiſſ. D. Card. Pamphilio, poſt tract. deciſ. 582. n. 4. & ſeqq. & in Romana Societatis 22. Iunij 1611. coram eodem Bertazzol. de clauſ. clauſ. 43. gl. 2. Gratian. diſcept. for. cap. 549. n. 1. & ſeqq. Cenc. de cenſib. par. 2. cap. 2. quæſt 3. art. 3. n. 5. & Rot poſt addit. eiuſdem deciſ. 62. n. 2. Monac. deciſ. bonon. 14. n. 13.* præſertim ſi adſit clauſula, Ita, quod, &c. *Rot. penes Zacch. de oblig. camer. deciſ. 55. n. 2. & inter. diuerſ. deciſ. 826. n. 6. par. 4.* quæ extenditur, Ita quod nullum propterea damnum, aut moleſtiam patiatur, *vt in formul. inſtrum. Saluſt. Tiber. in forma inſtrum. cenſ. cap. 7. ſub num. 9. lib. 1.* agi poteſt etiam ex ſolis moleſtijs ad effectum liberationis, & deponendi, poſtquam conſtat de illarum illatione, & intimatinone, *Rot. in d. Ceſenate. Bonorum coram Eminentiſſimo D. Card. Pamphilio, poſt tract. deciſ. 582. num. 7. & 8.* quamuis ſecus non intimatis moleſtijs, *Seraph. deciſ. 1024. numero. 1.*

132 Prout † nulla eſſet ſententia, & immiſſio inde ſecuta in Saluiano pro fructibus cenſus decurrendis ad fauorem fideiuſſoris, cum adhuc illos non ſoluetit, & ſubſtineretur ſolum pro decurſis, & ſolutis, *Rot. in Bononien. Cenſus 27. Nouembris 1626. coram R. P. D. Durano, verſ. nonobſtans, & in Aſculana Bonorum coram eodem, poſt tract. deciſ. 233. num. 10.* [*& in Bononien. Relenationis indemnitatis 10. Ianuarij 1600. coram Litta,* vbi, quod ſententia pro decurrendi dicitur iuſta, *Duran. deciſ. 50 numero. 13.*] Quamuis ſecus videatur dicendum reſpectu principalis creditoris cenſus *vt ſentit. Rot. in d. Bononien. Cenſus d. verſ. non obſt.* [*& in Romana Domus coram R. P. D. Ghiſlerio, poſt tract. deciſ. 521 num. 15.*]

133 Notorie † ſimiliter nulla, & exceſſiua eſſet executio, ſeu immiſſio facta ſuper re in ſententia, & decreto non comprehenſa, *Gabr. conſ. 552. num. 4. lib. 1. Greg. XV. deciſ. 458. num. 9. & deciſ. 555. num. 3. & 4. Rot. poſt tract. Iul. Vin. de iure patron. deciſ. 55. num. 4. Rot in Colonien. Monaſterij coram Eminentiſſimo D. meo Card. Vbaldo, poſt tract. deciſ. 220. num. 6. deciſ. 226. num. 5. deciſ. 256. num. 2.*

134 Prout † nulla eſſet executio facta, & poſſeſſio capta pendente termino ad appellandum à ſententia appellabili, & ante appellationem, *Rot. in Mediolanen. Parochialis coram Cardinali Plato, penes Marcheſ. de comm. par. 1. fol. 311. num. 4. & 7. & coram Dunozet. in dicta Regien. beneficij, a ſub Marcheſ. d. par. 1. fol. 1067. ſub num 3. Grat. deciſ. 11. in Add. num. 2. & 3. Seraph. deciſ. 1471. num. 1. & deciſ. 1383. num. 1. & 5. Rot. recent. deciſ. 618 num. 2. & deciſ. 532. num. 2. par. 1. Greg. XV. deciſ. 646. num. 2. & ſeqq. Cocc. deciſ. 366. num. 3. Rot. poſt tract. Iul. Vin. de Iure patron. deciſ. 109. num. 2. Rot. in Vercellen. Cappellania coram Vbaldo, poſt tract. deciſ. 54. num. 13. in Vercellen. Capella coram Coccinulo, poſt tract. deciſ. 72. in fin. in Ariminen. deuolutionis Bonorum coram Cardinalis Sacrato, poſt tract. deciſ. 111. num. 2. in Pampilonen. Iuris ſedendi coram Manzanedo, poſt tract. deciſ. 117. num. 9. in Vrbeuetana bonorum coram bo. mem. Vbaldo, poſt tract. deciſ. 182. num. 15. in Romana Vinea de Capoceſalis coram R. P. D. Dunozetto, poſt tract. deciſ. 248. num. 3. deciſ. 250. num. 1. in Albanen. Hæreditatis coram R. P. D. Vereſpio, poſt tract. deciſ. 266. num. 2. in Sueſſana beneficij coram R. P. D. Motmanno, poſt tract. deciſ. 277. num. 5.* [*Tomat. deciſ. 43. num. 21. deciſ. 62. num. 6. & ſeqq. Rot. recent. deciſ. 341. num. 3. deciſ.* 70.
658. num. 2. par. 3. & deciſ. 363. in fin. deciſ. 565. num 2. par. 4. in Spoletana Bonorum coram Penia. poſt tract. deciſ. 373. num. 6. in Romana Domorum de Zacconis coram Vbalde ſeniore, poſt tract. deciſ. 493. num. 13. vbi in caſu, quo poſtea appellatio fuit per ſignaturam commiſſa, & quod huiuſmodi poſſeſſio non eſt manutenibilis, *& num. 14.* quod primus poſſeſſor, niſi habuerit ſe pro ſpoliato, *in Meſſanen. Archipræsbyteratus coram R. P. D. Motmanno, poſt tract. deciſ. 537. num. 6. & deciſ. 548. num. 4. & 5. in Tropien. Canonicatus coram R. P. D. Buccabella, poſt tract. deciſ. 522. num. 8. in Cæſaraugustana Diſmembrationis coram Card. Sacrato, poſt tract. deciſ. 573. num. 5. in Leodien. Canonicatus Tengren. coram R. P. D. Pirouano, poſt. tract. deciſ. 578. num. 7. in Camerinen. Parochialis coram Manzanede, poſt tract. deciſ. 618. num. 4. in Piſtorien. ſeu nullius Beneficij coram R. P. D. Dunozetto, poſt tract. deciſ. 633. num. 2. deciſ. 634. num. 1. Duran. deciſ 4. num. 2.* vbi quod eſt attentata, & non manutenibilis *Burat. deciſ 306. num. 2.*]

Etiam † quod pars aduerſa poſſeſſionem dimi- 135
ſerit, ſi dimiſſio fuerit facta coactè propter clauſulam, *Pariso iudicato*, & cum proteſtatione, & reſeruatione ſui iuris, *Seraph d. deciſ. 1383. num. 5.*

Atque † etiam quod poſtea non fuerit appellatum, 136
Rot. in recent. d. deciſ. 618. num. 2. par. 1. & in d.
Romana Vinea de Capoceſalis coram R. P. D. Duno-
zetto, poſt tract. deciſ. 280. num. 3. † Vel fuerit 137
appellatum infra decem à die habitæ notitiæ, vbi
citatio fuerit domi executa, *Rot. in d. Romana Vi-*
nea num. 5. poſt tract. deciſ. 248. Nam, † licet hoc 138
vltimo caſu geſta poſt decem dies à die ſententiæ,
non reuocentur per viam attentatorum, reuocantur
tamen per viam iniuſtitiæ, *Lancell. de attent. par. 2.*
cap. 11. num. 16. Rot. in Mediolanen. Parochialis co-
ram Cardinali Platto, poſt tract. deciſ. 62. la ſecunda n. 5.

Secus † vero, ſi ab huiuſmodi ſententia non daba- 139
tur appellatio, vt pura, quia eſſet in poſſeſſorio, & in-
traret Ægidiana, *Ricc. in coll. deciſ. coll. 1500. Coccin.*
deciſ. 150. num. 4. † Niſi fuiſſet notoriè nulla, vel 140
iniuſta, *Coccin. deciſ. 417. num. 2. & 3.* † vel mix- 141
turam petitorij contineret, *Rot in Romana Melio-*
ramentorum coram Vbalde, poſt tract. deciſ. 137. n. 7.
Nulla † itidem eſſet executio, ſeu immiſſio ſecu- 142
ta poſt interpoſitam appellationem in caſu appellabili, & illa pendente, *Grat. d. deciſ. 11. in Add. num. 4.* vbi de Iudice, qui immiſit, poſtquam fuerat appellatum à pronuncia competentiæ, *Boccat. de interd. vti poſſid. cap. 3. num. 10. Ricc. in Coll. deciſ. coll. 1261. in fin. Rot. diuerſ. deciſ. 180. num. 3. par. 4.* quæ eſt etiam *poſt tract. Pacific. de Saluian. deciſ. 196. num. 3. Rot. apud eundem Pacific. deciſ. 144. num. 3. Rot. in recent. deciſ. 225. num. 3. & 4. in fin. deciſ. 632. num. 2. deciſ. 661. num. 3. par. 1. Greg. XV. deciſ. 69. num. 4. & ſeqq. & deciſ. 546. num. 5. Rot.*

in

in Abulen ſeu Zamoren. Beneficiorum coram Penia penes Garz. de benefic. par. 6. cap. 1. ſub num. 126. Canal. deciſ. 66. in princip. deciſ. 267. ſub num. 5. deciſ. 359. ſub num. 7. Rot. in Gerunden. Beneficij coram Manzanedo, poſt tract. deciſ. 115. num. 6. in Tudertina Pradij coram Ortembergo, poſt tract. deciſ. 119. num. 10. in Vrbeuetana bonorum coram bon. mem. Vbaldo, poſt tract. deciſ. 182. nu. 15. vbi in caſu, quod ſuperuenerit commiſſio cauſæ appellationis, *in Cæſaraugustana Diſmembrationis coram eodem, poſt tract. deciſ. 190. nu. 1. in Florentina Hoſpitij coram Eminentiſſimo D. Vbaldo, poſt tract. deciſ. 212. num. 1. in Lunen. Sarzanen. Iuriſpatronatus coram R. P. D. Merlino, poſt tract. deciſ. 242. nu. 4. in Sueſſana Beneficij coram R. P. D. Motmanno, poſt tract. deciſ. 277. nu. 5. in Florentina Hoſpitij prima Iulij 1626. coram Buratto.* [*Rot. recent. deciſ. 511. n. 4. & deciſ. 658. n. 2. par. 3. & in Romana Vinea coram Cardinali Lancellotto, poſt tract. deciſ. 399. num. 2. & ſeqq.* vbi etiam, quod poſtea fuiſſet moderata inhibitio; *in Anconitana fideiuſſionis coram Cardinali Sacrato, poſt tract. deciſ. 421. n. 1. in Leodien. Parochialis coram Lugdunen. poſt tract. deciſ. 451. n. 5. in Mediolanen. Canonicatus coram Eminentiſſ. D. Cardinali Pamphilio, poſt tract. deciſ. 589. num. 4. in Camerinen. Parochialis coram Manzanedo, poſt tract. deciſ. 618. n. 4. Buratt. deciſ. 542. n. 2. deciſ. 746. nu. 9. & 10. deciſ. 940. nu. 9.* atque etiam poſt interpoſitam appellationem à tertio intereſſe habente in cauſa non citato, & appellante infra decem à die habitæ notitiæ, *Rot. in Bergomen. Præeminentiarum coram Manzanedo, poſt tract. deciſ. 603. nu. 4. & 5.*]

143 Quamuis † ſecus, ſi poſſeſſio fuerit capta pendente termino iuris à ſententia de ſui natura inappellabili, & vbi poſtea fuerint dati refutatorij, *Rot. in Romana Vinea coram Comitulo, poſt tract. deciſ. 66. num. 1. &*
144 *ſeqq.* † Atque etiam, quod Iudex ignorante appellato appellationi detuliſſet, *Rot. recent. deciſ. 562. nu. 1. & ſeqq. par. 2.*

145 Vt quoque † nulla eſſet executio facta, & poſſeſſio capta poſt appellationem interpoſitam, & commiſ-
146 ſam cum clauſula, *ſi quid exequendum*, † Cuius effectus eſt, vt præſeruet viam executiuam, ſed eandem ſuſpendat, & vt executio, quatenus illi locus ſit, pertineat ad Iudicem ad quem, *Gratian. diſcept. forenſ. cap. 41. n. 20. & 21. & cap. 968. nu. 3. Rot. in Toletana Parochialis coram Sacrato apud Marcheſ. de comm. par. 1. fol. 391. num. 3.*

147 Nulla † etiam eſſet executio relaxata, & facta ſub prætextu rei iudicatæ etiam ſuper eadem re, ſuper qua fuerit iudicatum, & inter eaſdem perſonas, ſi pars non fuerit citata, *Secundum humaniorem, & æquiorem opinionem contra magis communem, vt tenuit Rota coram Reuerendiſſimo Coccino deciſ. 130. n. 1. & 2. & deciſ. 214. per tot. Beltram. ad deciſ. 545. Greg. XV. n. 11. Ricc. in coll. deciſ. coll. 3182. Cancer. var. reſol. cap. 17. n. 354. & ſeqq. par. 3. Marant. de ord. iud. par. 6. act. vlt. num. 16. & ſeqq. & Marcheſ. de comm. par. 2. de comm. inſtit. non integr. §. 2. n. 103. & par. 3. de null. ſanat. §. 3. n. 144. Paneirol. in pract. par. 3. verſ. poteſt, & ſecundo ſententia, vbi Addent. in verb. citandus eſt condemnatus fol. 291. & 292.* [*Thomat. deciſ. 116. nu. 80. & ſeqq. Rot. diuerſ. deciſ. 758. in princ. & n. 2. par. 3. lib. 3. & in Romana Vinea coram Cardinali Lancellotto, poſt tract. deciſ. 399. n. 5.* & quod tutius ſit citationem ſeruare, *Ant. Sola ad*
148 *Conſt. Sab. lib. 3. tit. 35. de execut. gl. 3. n. 1.*] † Præſertim ſi condemnatio fuerit in genere, non autem præciſè,
149 & in ſpecie, *Rot. recent. deciſ. 365. n. 5. par. 1.* † Cum in relaxatione mandati vigore rei iudicatæ ſint de ſtylo curiæ ſeruandi quatuor termini ad docendum de appellatione, eiuſque legitima proſecutione, aliàs nulliter procedatur, *Veſtr. in pract. lib. 8. cap. vlt. nu. 8. Saluſt. Tiber. in pract. A. C. lib. 2. cap. 24. n. 15. & cap. 25. n. 3. Farin. conſ. 148. n. 16. vol. 2. Rot. recent. deciſ. 506. n. 1. par. 1. Rot. coram Reuerendiſſimo Coccino in Peruſina bonorum, poſt tract. deciſ. 122. n. 1.* † qui termini ſeruan- 150
tur ad euitandum pronunciam ſuper re iudicata, ſeu deſertione, *Saluſt. Tiber. loc. cit. nu. 15. & 20. reſpectiuè Rot. in d. Peruſina Bonorum*, à qua daretur appellatio, *Ruginell. de appell. 2. §. 2. cap. 3. in verb. deſertio nu. 265. Seraph. deciſ. 565. n. 9. & ſeqq. quæ eſt etiam apud Marcheſ. de comm. par. 2. fol. 158.* † Et dictis terminis elap- 151
ſis poteſt Iudex à quo ſuam exequi ſententiam, *Seraph. deciſ. 1335. n. 1.* † Nec ex citatione grauatur ille, 152
qui petit executionem, atque videtur ſatis conueniens, quod alia pars, quæ poteſt lædi, ſit vocata, vt poſſit deducere ſuas defenſiones, quæ ei poſſunt competere pro impedienda executione, *Pract. Papien. in for. execut. ſent. diffin. in gl. Sapiens nu. 4. vbi apoſtill. littera A. Cocc. d. deciſ. 130. n. 1. Saluſt. Tiber. d. n. 15.*

Licet † non eſſet neceſſaria citatio, ſi mandatum 153
eſſet in eadem ſententia relaxatum, & materia non eſſet appellabilis, quamuis ſecus ſi appellabilis, *Beltr. ad d. dec. 541. Greg. n. 11. Mant. deciſ. 167. nu. 9. & 10.* [*Rot. in Maceraten. Hæreditatis coram R. P. D. Buccabella, poſt tract. deciſ. 638. num. 14. & 15.*] Vbi † etiam, 154
quod eſſet appellatum, & datus terminus iuris, illoque pendente, *Thomat. deciſ. 116. num. 18.*]

Nec † etiam eſſet neceſſaria citatio: quando ap- 155
pellatio eſſet deſerta, & Iudex de hoc eſſet certus, *Rot. deciſ. 25. de appell. in nou. Rot. diuerſ. deciſ. 100. n. 3. par. 1. Seraph d. deciſ. 525. nu. 5. Rot. coram Card. Blanchetto in Taurinen. Cappellaniæ apud Marcheſ. de comm. d. par. 2. fol. 158. Coccin. d. deciſ. 130. n. 3. & in d. Peruſina bonorum, poſt tract. deciſ. 22. nu. 2.* Et † certus 156
diceretur, ſi conſtaret ex actis, *Ruginell. de appell. §. 11. gl. 1. cap. 2. n. 29. Add. ad pract. Paneirol. par. 3. fol. 193. ſub verſ. & ſi crebriori calculo. Coccin. in d. Peruſina bonorum d. n. 2. & ſeqq.* vt ſi conſtaret ex proceſſu de appellatione, & non reperirentur in eiſdem actis petiti apoſtoli, *Coccin. in d. Peruſina bonorum num. 3.* † Se- 157
cus verò quando non eſſet certus, ſed poſſet dubitari de contrario, *Rot. coram Cardinali Blanchetto in d. Taurinen. Cappellaniæ*, Vel non eſſet clara deſertio, ſeu conſtaret de aliquo impedimento, *Rugnel. ſub d. num. 29.* Et † quod non ſufficiat certitudo de- 158
ſumpta ex eo, quod in actis Iudicis à quo non appareat de aliqua appellatione, *Colligitur ex Coccin. d. deciſ. 130. & 214. in vna, & eadem cauſa factis*, In quarum prima ſub num. 3. præſupponitur ex reſolutione actorum non conſtitiſſe de appellatione, & tamen in ſecunda concluditur pro inualiditate executionis factæ abſque partis citatione; Et ratio poteſt eſſe, quia potuit pars appellaſſe, vel coram alio Iudice Superiore, vel coram honeſtis perſonis, Prout non redderetur certus Iudex de deſertione ob lapſum termini præfixi appellanti ad ſe præſentandum Iudici ad quem, cum huiuſmodi terminus incipiat à die ſcientiæ, ſitque vtilis, & non currat impedito, *Rot. diuerſ. deciſ. 300. num. 4. & 5. par. 2.* [Prout ſimiliter eſſet nulla ſententia non iuſtificata clauſula commiſſionis, conſtito de re iudicata ob non ſeruatam formam reſcripti, *Rot. recent. deciſ. 448. nu. 12. par. 4.*]

Eſſet † quoque ſine dubio neceſſaria citatio, ſi 159
ageretur de exequendo ſententiam etiam ſuper eadem re contra hæredem, vel ad inſtantiam hæredis propter mutationem perſonæ, *Beltram. ad d. deciſ. 545. Greg. ſub d. num. 11. faciunt tradita per Saluſt. Tib. in pract. A. C. lib. 1. cap. 26. num. 2. cap. 45. num. 1. Lancell. de attent. par. 3. cap. 27. numer. 29. & 30. Benint. deciſ. 93. numer. 12. Ricc. in coll. deciſ. coll. 1362.* [*Mant. de ord. iudic. par. 6. art. vlt. numer. 18. Rot. in Peruſina Nullitatis executionis coram R. P. D. Ghiſlerio, poſt tract. deciſ. 527. num. 2.*] Prout etiam quando eſſet

do eſſet mutata perſona iudicis,vel executoris,*Beltr. ſub.d.num.11. Cancer. var.reſol. cap.17.num.359.par. 3. Ioſeph. Ludouic. deciſ. Peruſina 6. num.3. par.1. Benint. d.deciſ.93. num.12. Rot. recent. deciſ.365.n 5. par.1.*[*Marant.d. num.18. Canar. de execut. inſtrum. queſt.43.num.81.* vbi maximè in executione poſt longum temporis interuallum.]

160 Non † tamen diceretur primus poſſeſſor priuatus
ſua poſſeſſione ex ſententia etiam ritè, & rectè, ac
iuſtè lata, niſi etiam eſſet illius vigore capta poſſeſ-
ſio,*Rot.poſt tract.Pacific. de Saluian.deciſ.144.num.2. Rot. in recept.deciſ.215.n.4. par.1.Gratian. diſcept.forenſ.cap.545.n.38. & 39.Greg.XV. deciſ.546.num.9. Coccin. deciſ.175. n.3. Caual. deciſ.565. num.4.videtur ſenſiſſe Rot. in Anconitana Terrarum coram bon. mem. Vbaldo, poſt tract. deciſ.167. num.7.*[*& in Leodien.Parochialis coram Lugdunen. poſt tract.deciſ.451. num. 2. in Ariminen. fideicommiſſi coram R.P.D. Merlino,poſt tract. deciſ.596. num.3.*]

161 Cum enim † ſententia ſit actus Iuris,ea ſola non
poteſt poſſeſſione priuare, *Rot. in Cracouien. Parochialis coram Reuerendiſſimo D.Coccino, poſt tract. de-*
162 *ciſ. 207. num.6.* † Nec poſſeſſio in alium transfertur
ex ſola voluntate Iudicis,*Greg.d. deciſ.546. num.10.* [nec ex ipſius ſolo decreto, *Rot. in Egitanien. Commende coram Vbaldo ſeniore,poſt tract.deciſ,613.n.6.*]
163 Quemadmodum in ſimili † in iure patronatus non
transfertur per ſolam inſtitutionem in inſtitutum
corporalis poſſeſſio,*Iul.Vin.de iure patron.par.2.lib.*
164 *15. cap. 2. num. 1.* Vnde † poſſeſſionem ſuam quis
continuare poteſt etiam poſt ſententiam condem-
natoriam exequutione non ſubſequuta, *Gabr. conſ. 189.num.9.lib.2.*

165 Vt quoque † primus poſſeſſor non priuaretur, ex
licentia Iudicis, & immiſſione non pura, ſed cum
clauſula ſine præiudicio Iurium N. *Rot.coram Litta in Anconitana bonorum penes Marcheſ. de comm.pars.*
166 *prim. fol.989. num. 5. & habes infra obſer. 50.* Vel †
cum clauſula, *ſine præiudicio habentis vſumfructum,* quia tunc vſufructuario debetur manutentio, *Rot. apud Pacific. de Saluian. deciſ.156. num.1.& 2.*[*Rot. recent. deciſ.315. num.2. par. 3.* vel cum ex d. clauſula præſeruata poſſeſſio vſufructuarij, vel quatenus ſimul ſtare non poſſint, potius vitietur immiſſio *Rot.recent.deciſ.315.num.2. deciſ.396. n.3, par.3.*]

167 Nec † etiam primus poſſeſſor priuaretur, ex poſ-
ſeſſione, ſeu tenuta data,& capta ex primo decreto
niſi ſequeretur ſecundum, vel bona darentur in ſo-
168 lutum,*Seraph. deciſ.1107. num.2.* Cum † mandatum
exequutiuum regulariter non det creditori poſſeſ-
ſionem ſuper bonis debitoris,*Rot. diuerſ. deciſ.773.*
169 *num. in princ.par. 4.* † nec ex ſola illius exequutio-
ne probetur poſſeſſio, nec perceptio fructuum, *d.*
170 *deciſ.773. per. tot.* Sed † dicatur exequutio facta ad
effectum licitationis, & ſubhaſtationis, non au-
tem immiſſionis in poſſeſſionem,*Seraph. deciſ.973.*
171 *num.2.* & Idem † creditor, qui pro conſequutione
ſui crediti vigore mandati exequutiui facit ſe im-
mitti in poſſeſſionem bonorum ſui debitoris, malè
agit,quia ipſe non efficitur nec dominus, nec talis
poſſeſſor, qui faciat fructus ſuos non ſecuta ſubha-
ſtatione, & deliberatione,ſed ſolum efficitur nudus
detentor,*Saluſt.Tiber.in pract.A.C.lib.1. cap.44.n.6. Caual.deciſ.539.n.11.* [*Scacc de iudic.lib.1. cap.96.n. 7. Rot.recent.deciſ.640. circa fin.par.4.*]

172 Sed † bene verum eſt,quod,licet ita miſſus ex
primo decreto dicatur ſolummodo detinere cuſto-
diæ cauſa,competit nihilominus ſibi in huiuſmodi
ſtatu,& detentatione manutentio, & officium Iudi-
cis,*gl. in l.3.§. creditores in ver.non poſſe, in fin. ff.uti poſſid. Rot.coram. Reuerendiſſimo D.Decano in Peruſina*
173 *Bonorum de Alphanis,poſt tract.deciſ.12.n.3.* vbi † eo
magis ſi ipſa ſententia non caueret in primam tenu-
tam, nec ad effectum ſubhaſtandi, *Rot. in Romana ſtagni coram eodem, poſt tract. deciſ. 129. num.2.* [*& deciſ.497. num.2. 14.*] *in Ariminen. Spolij coram. R. P.D.Merlino, poſt tract.deciſ.255. num.4. & in Anconitana Bonorum 9. Iunij 1614. coram Buratto* [*Duran. deciſ. 132. num. 3. vbi num.4.* niſi fuerit eidem primo directo renunciatum, *Add. ad deciſ.194.Buratt. littera A.*]

Et quando † taliter miſſus ex primo decreto, re- 174
peritur etiam in quaſi poſſeſſione percipiendi fru-
ctus debet manuteneri in eodem ſtatu,& perceptio-
ne, *Rot. coram Ortembergo in Peruſina bonorum, poſt tract.deciſ.20.vbi n.11.*quod exceptio non factæ ſub-
haſtationis, ſeu adiudicationis reſpicit petitorium,
Non, † licet non faciat fructus ſuos, illos tamen 175
percipit,ſeu percipere poteſt,& cuſtodit, atque bo-
na colit,& locat, *Rot. ind. Ariminen. Spolij coram R. P.D. Merlino,poſt tract. deciſ.255. num.7.*]

Quod † Amplia primo,multo magis procedere, ſi 176
creditor fuiſſet immiſſus ex primo decreto, vt face-
ret fructus ſuos,quaſi tunc effectus fuerit verus poſ-
ſeſſor,*Menoch.de retin. remed. 3. n.177. & ſeqq. Rot. in d.Peruſina bonorum. 27. Iunij* 1616. *coram Buratto, in qua ego interueni pro deciſ.* prout contingit in im-
miſſo ex actione reali,† qui efficitur poſſeſſor, reiq; 177
fructus precipit, ſecundum magis communem opi-
nionem, *Scacc.de iudic.lib.1. cap.96. num.7.*

Amplia ſecundo † multo magis,quando Iudex 178
motus fuit ex aliqua magna cauſa,& contumacia in
eodem primo decreto expreſſa,*Menoch.loc.cit.num. 186. Boccat.de interd. vti poſſid.cap.2. num.58.*

Amplia tertio, † etiam, quando primum decre- 179
tum habet vim ſecundi, *Menoch. ibidem num. 202. 206.207. Boccat. d.cap.2. num.60.*

Amplia quarto † etiam in legatario,& fideicom- 180
miſſario in poſſeſſione miſſo in caſu *l. poſtquam §.Imperator, ff.vt leg.non cau.* nam,& ipſe manuteneri debet, donec de cauſa appellationis ab hærede interpoſita cognoſcatur,*Menoch. d.remed.3.retinen.num. 203.& ſeqq. Boccat.d. cap.2. num.59.*

Demum † non eſſet manutenibilis poſſeſſio capta 181
cum ſolo monitorio A.C.ſeu Iudicis præcepto ha-
bente clauſulam,*ſi quis,&c.* ſeu *clauſulam iuſtificatiuam*,quando alter erat in poſſeſſione,& non habuit ſe pro ſpoliato,*Rot.poſt tract.Pacific.de Saluian.deciſ. 197. n.15.& ſeqq.qua eſt Greg.XV.deciſ.105.n.6.Rot. in Caſertana beneficij coram Card.Marquemontio,apud Marcheſ.de comm.par.1.fol.986. n.1. Cocc.deciſ.492. n.7.Caual. deciſ. 534. num. 2.* Licet † ſecus videatur 182
dicendum, quando nullus aderat poſſeſſor, vel legi-
timus contradictor, aut aderat, & conſenſit, quia
tunc poſſeſſio ſit capta dicitur valida, *Coec. d. deciſ. 492. num.5.* [& competit manutentio non obſtante contradictione alterius habentis titulum, *Melch. Lotter. de re benefic.lib.3. quaſt.11. n.79. & ſeqq.*

SVMMARIA.

1 *Authoritate propria poſſidens eſt manutenendus,& num. ſeqq.vbi exempla.*

2 *Poſſeſſio manutenenda eſt, ſiue acquiſita fuerit cum mandato Iudicis,ſiue ſine, & quomodocumque.*

3 *Authoritate propria poteſt, habens titulum poſſeſſionem vacantem capere.*

[*Prælatus poteſt authoritate propria capere poſſeſſionem naturalem vacantem antea ſibi occupatam.*]

[*Poſſeſſio vacans quæritur animo,& facto.*]

4 *Lim.ſecus in poſſeſſione non vacua,ſiue res ſit aliena, ſiue propria ab alio poſſeſſa.*

5 *Bannimenta generalia ſtatus Eccleſiaſtici prohibent poſſeſſionem capi abſque Iudicis licentia, & curia mediante*

mediante, vel ſine conſenſu partis.
6 *Decl. vt recipiant interpraetationem à iure communi, & non procedant in poſſeſſione vacante.*
[Facultas capiendi poſſeſſionem propria auctoritate intelligitur de vacua, non de plena.]
[Canonicatus poſſeſſio non poteſt capi auctoritate propria, ſed capi debet capitulariter.]

Observatio XIII.

Manutentio an competat ei, qui poſſidet auctoritate propria.

1 MAnutenerl † quoque debet, qui poſſider
auctoritate propria; nam quomodocun-
2 que acquiſita fuerit poſſeſſio, † ſiue cum
mandato Iudicis, ſiue ſine, eſt manutenen-
da, *Achill. Perſon. de adipiſc. poſſ. nu. 8. & 10. Surd. conſ.*
481. n. 5. lib. 4. Gratian. diſcept. for. cap. 542. n. 55. vbi de
capta per tutorem propria auctoritate ad commo-
dum pupillorum ante decretam adminiſtrationem,
& ſolemnibus non adimpletis, *idem Gratian. diſcept.*
forenſ. cap. 921. vbi de poſſeſſione capta propria au-
ctoritate à reſeruatio penſionis de beneficio in vim
facultatis ſibi in Bullis reſeruatæ, vt in defectum ſo-
lutionis liberum haberet regreſſum ad poſſeſſionem
eiuſdem beneficij propria auctoritate capiendam,
non ſecus, ac ſi reſignatio facta non fuiſſet, *Greg. XV.*
deciſ. 107. *nu.* 1. *[Rot. in Placentina Cappellania coram*
Cardinali Pamphilio, poſt tract. deciſ. 401. nu. 13.] quæ
3 poteſt eſſe etiam iuſta, quia † habens titulum, poteſt
etiam propria auctoritate poſſeſſionem vacantem
capere, *Lancell. de attent. par. 2. cap. 4. limit. 1. num. 90.*
Plott. de in lit. iur. §. 3. nu. 26. in fin. Menoch. de adipiſc.
remed. vlt. n. 4. Perſon. etiam de adipiſc. n. 8. 19. & 244.
Taſc. in ver. poſſeſſio concl. 408. *Farin. de furt. quæſt.* 175.
ſub num. 48. *&* 49. vbi de re propria omnino vacante,
Valaſc. conſult. 191. *nu.* 13. *tom.* 2. *Rot. in Peruſina Hæ-*
reditatis de Amiciis 6. Iunij 1616. *coram Baratto, & in Sa-*
onen. Hæreditatis coram R. P. D. Queipo poſt tract. de-
ciſ. 294. *n.* 3. *[& in Vrbeuetana Caſtrorum coram Ora-*
dino, poſt tract. deciſ. 339. *nu.* 1. *in Colimbrien. Præſtimo-*
niorum coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. deciſ.
554. *n.* 40. vbi quod Prælatus impunè poteſt aucto-
ritate propria capere poſſeſſionem naturalem vacan-
tem, quæ antea ſibi fuerat occupata, cum neminem
tunc ſpoliare dicatur, *in Vigilien. beneficij coram Or-*
tembergo, poſt tract. deciſ. 650. *n.* 11. *Melch. Lotter. de re*
benefic. lib. 3. *quæſt.* 13. *nu.* 53. *quæſt.* 21. *n.* 8. *&* 10. *Neui-*
zan. conſ. 82. *n.* 29. vbi de hærede inſtituto, *Buratt. de-*
ciſ. 746. *n.* 18. eaque quæritur animo, & facto, *Lotter.*
4 *d. lib.* 3. *quæſt.* 24. *n.* 2.] licet † non vacuam non poſſit,
ſine incurſu pœnæ, ſiue res ſit aliena, ſiue propria ab
illo poſſeſſa, *Farin. de furt. d. quæſt.* 175. *nu.* 3. *& ſeqq. &*
conſ. 169. *n.* 16. *vol.* 2. *Rot. in dict. Saonen. Hæreditatis*
5 *coram R. P. D. Queipo, poſt tract. deciſ.* 294. *n.* 3. † & ſe-
cundum diſpoſitionem bannimentorum generalis
ſtatus Eccleſiaſtici, *nu.* 70. prohibetur poſſeſſio capi
abſque Iudicis licentia, & curia mediante, vel ſine
6 conſenſu partis. Quæ † tamen recipiunt interpræta-
tionem à iure communi, ac ideò non procedunt,
quando poſſeſſio eſt vacans, *Rot. in d. Peruſina Hæ-*
reditatis de Amiciis 6. Iunij 1616. *coram Buratto, [Gratian.*
diſcept. forenſ. cap. 541. *n.* 13. *& ſeqq. Baratt. deciſ.* 67. *n.*
15. *&* 16. Prout è conuerſo poteſtas capiendi poſſeſ-
ſionem propria auctoritate intelligi debet, quatenus
vacua ſit poſſeſſio, ſecus ſi plena, *Neuizan. conſ.* 82. *n.*
29. vbi ponit limitationem, & aliam affert *n.* 33. *Her-*
cul. de caut. de non offend. cap. 2. *ſub n.* 30. *vbi n.* 31. quod
poſſeſſio defuncti dicitur vacans, etiamſi ex ſtatuto
huiuſmodi poſſeſſio continuetur in hæredem, *Add.*
ad Burati deciſ. 67. *litera F. Gratian. d. cap.* 541. *n.* 15.
& ſeqq. Gaii. de credit. cap. 4. *tit.* 1. *quæſt.* 7. *nu.* 932. *Rot.*
recent. deciſ. 187. *in fin. & deciſ.* 511. *n.* 5. *par.* 3. Veluti
etiam non poteſt auctoritate propria capi poſſeſſio
Canonicatus, cum capi debeat capitulariter, *Rot. in*
Placentina Cappellania coram Cardinali Pamphilio
ſeniore, poſt tract. deciſ. 402. *num.* 13. *&* 14.]

SVMMARIA.

1 *Manutentio datur contra turbantem, vel turbare ſe velle iactantem, ſeu contra eum, à quo nos moleſtias paſſuros eſſe dubitamus, & contra ſoluere negantem.*
2 *Contra minorem, & num.* 3.
3 *Minoris rem occupans acquirit detentationem, & eſt ex ea manutenendus.*
4 *Pupillus ſoluendo non transfert quaſi poſſeſſionem exigendi.*
5 *Minor debet legitimè citari.*
6 *Manutentio datur contra fiſcum.*
[Manutentio datur etiam contra Cameram.]
7 *Contra quemlibet proprietarium.*
8 *Etiam ſi proprietarius ſit fiſcus, ordinarius, qui viſitet, vel ſupremi Principis Delegatus.*
9 *Auctoritate propria poſſeſſionem plenam capere non poſſunt nec fiſcus, nec Ordinarius, nec Delegatus ſupremi Principis, ſed debent agere per viam iudiciariam.*
[Princeps an poſſit alienam poſſeſſionem acquirere abſque ordine iudiciario.]
10 *Fiſcus poteſt poſſeſſorem lite etiam pendente priuare, vbi non eſt legitimus contradictor, vel timor eſt dilapidationis.*
11 *Bonorum deſcriptio, & depoſitum fit ab initio in criminalibus, in quibus cadere poteſt confiſcatio, & in cauſis ſpoliorum Eccleſiaſticorum ad obuiandum fraudibus, & dilapidationibus.*
12 *Manutentio non datur contra illos, qui non ſunt in cauſa.*
13 *Mandatum de manutenendo datum contra vnum non exequitur contra alium.*
[Mandatum de manutenendo relaxari, & exequi poteſt etiam non intruſum lite pendente, & non citatum.]

Observatio XIV.

Contra quos detur mandatum de manutenendo.

MAnutentioni † locus eſt contra inquie- 1
tatorem, ſeu turbantem, vel etiam turba-
re velle ſe iactantem, aut contra eum, à
quo nos moleſtias paſſuros eſſe dubita-
mus per viam iudiciariam, vel extraiudiciariam, &
contra ſoluere negantem, *arg. eorum, quæ habuimus*
obſeru. 5. *n.* 2. *& ſeqq. & obſeru.* 8. *nu.* 1. *Boccat. de interd.*
vti poſſid. cap. 11. *n.* 1. *& ſeqq.* † Atque etiam contra mi- 2
norem, cum etiam occupans rem minoris † acquirat 3
ſaltem nudam detentationem, pro qua debetur manu-
tentio, *l. poſſeſſionem, vbi gl. in verb. vt corpore ff. de acq.*
poſſ. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 113. *n.* 69. *&* 70. *vbi de ve-*
riori opinione, Rot. in Romana Fideicommiſſi de Epiſ. corā
R. P. D. Veroſpio poſt tract. deciſ. 195. *num.* 17. licet ſe-
cus ſit reſpectu ſolutionis per pupillum factæ, quia
† pupillus ſoluendo non transfert quaſi poſſeſſio- 4
nem exigendi, *Gratian. d. cap.* 113. *nu.* 68. *&* 69. Sed,
vbi agendum eſt contra minorem, † debet in primis 5
eius perſona legitimari, & legitimè citari, *iuxta tra-*
dita per Vant. de null. in rubr. de null. ex defect. in habil.
& c. num. 4. *& ſeqq. num.* 28. *& ſeqq. & nu.* 144. *Luc. Pet.*
in pract.

in pract.lib.1.cap.7.n.3.& ſeqq.Saluſt.Tib.in pract.A. C.lib.3.cap.15.nu.8. & ſeqq. & Peruſiæ prouidetur per
6 *ſtatut.lib.2.rubr.20.*† Datur quoque manutentio contra fiſcum, *Gabr.de acq.poſſ.concl.6.nu.10.Peregrin. de iur.fiſc.lib.7.tit.3.num.10.Tuſc.in verb. lite pendente concl.381.n.18 & in verb.poſſeſſor concl.441.nu.10. Chriſtoph.Paz.de tenut.cap.10.n.4.Gutierr.pract.quaſt. lib.3.quaſt.14.n.66.* [& habetur per D.Vaccarium in eius reſolutione, *in Bononien.Exemptionis, poſt tract. deciſ.646.n.58.* vbi quod datur etiam contra Came-
7 ram. † Et contra quemlibet proprietarium, *Rot.diuerſ.deciſ.99.nu.n.4.par.1.quæ eſt etiam penes Cenc.de cenſib.deciſ.232.n.7.& apud Boccat. pariter de cenſib.*
8 *par.1.n.176.* †etiam quod proprietarius ſit fiſcus, vel Ordinarius in actu viſitandi, vel Delegatus ſupremi Principis, *Tuſc.in verb.manutentio.concl.79.n.1.Rot. diuerſ.d.deciſ.99.n.5.par.1.& penes Cenc.d.deciſ.132. n.8.& 9.& apud Boccat.d.n.176.*
9 † Cum nec iſti poſſint ſibi ius dicere, & poſſeſſorem turbare, atque poſſeſſionem capere propria auctoritate, quouſque per viam agendi, vel præfixionem termini illa poſſeſſio, vel quaſi non fuerit ab ipſo poſſeſſore in petitorio euicta, *Rot.diuerſ.d.deciſ.99.n.4.& ſeq.& d.deciſ.231. n.6.& ſeqq penes Cenc.& apud Boccat.d.n.176.* [*Nouar.in comment.ad l.defenſionis facultas n.4.C.de iur fiſc.lib.* 10. vbi quod poſſeſſio aliena per Principem ablata ſine ordine iudiciario, ei non acquiritur, cum nec ipſe debeat alium in ſua poſſeſſione turbare, niſi doceat de iure ſuo.]

10 Poſſet† tamen fiſcus priuare partem poſſidentem poſſeſſione etiam lite pendente, vbi qui poſſideret, non eſſet legitimus contradictor, *Tuſc.in d.verb.poſſeſſor.concl.441.num.9.* 10. ſeu vbi eſſet timor dilapidationis, *Tuſc.d.num.10.*

11 Hinc eſt, quod † criminalibus, vbi agitur de delicto, in quo cadere poſſit confiſcatio, ad obuiandum fraudibus, & dilapidationibus, fit ab initio deſcriptio, & depoſitum bonorum, quæ ad inditiatum quoquo modo ſpectare dignoſcuntur, *Guid. Pap. quaſt. 366. n 3. Ambroſ.de proc.informat lib.1.cap.1.n. 23.& ſeqq.* Idemque obſeruatur in cauſis ſpoliorum Eccleſiaſticorum, in quibus Camera, & pro ea Commiſſarius Apoſtolicus, ſeu ſubcollector, cuius ego munus in patria exercui per plures annos, ſtatim aſſequitur poſſeſſionem bonorum ad ſpolium pertinentium, & etiam eorum, in quibus cadere poteſt dubitatio, an pertineant, illaque omnia legaliter in inuentario redigi facit manu publici notarij, & deponit penes ipſius, vel Cameræ depoſitarium, ſeu aliam idoneam perſonam, per quod fraudibus obuiatur, & hæredibus Clerici nullum fit præiudicium, *Redoan. de ſpol. Eccleſ. quaſt. 15.ſub num. 24. verſ.& Eccleſiam.cum ſeqq.& num.25.*

12 Quemadmodum etiam† non datur mandatum de manutenendo contra illos, qui non ſunt in cauſa,
13 *Seraph.deciſ.7.* † & datum contra vnum non poteſt exequi, nec illius vigore dari declaratoria contra alium, *Rot.in Brundnſina Archiepiſcopatus coram Reuerendiſſimo D.Coccino,poſt tract.deciſ.36.in fin.* [Niſi ſit, qui ſe intruſerit lite pendente, quod probetur, nam tunc videtur etiam contra eum poſſe relaxari, & exequi mandatum de manutenendo abſque alia citatione, vt videtur ſentire, *Rot.in Neapolitana Beneficij coram Remboldo,poſt tract deciſ.512.num.3.*]

SVMMARIA.

1 *Petens manutentionem præſupponit penes ſe poſſeſſionem.*
2 *Poſſeſſio, vel quaſi requiritur in eo, qui manutentionem prætendit.*
3 *Manutentionis fundamentum eſt poſſeſſio.*
4 *Poſſeſſio præcedere debet manutentioni.*
5 *Poſſeſſio ad effectum manutentionis debet eſſe acquiſita.*
6 *Adipiſcendæ in iudicio non datur manutentio niſi poſt ſecutam immiſſionem.*
7 *Facultas ingrediendi poſſeſſionem propria auctoritate non transfert poſſeſſionem, nec ſuffragatur pro manutentione.*
8 *Actus poſſeſſorij non effectuati non ſuffragantur pro manutentione.*
[*Actus poſſeſſorius ad ſui factum requirit extremum, in quo realiter agat, & non abuſiue.*]
9 *Poſſeſſionem realem, & actualem habuiſſe neceſſe eſt, qui petit manutentionem.*
10 *Poſſeſſio, vel quaſi non acquiritur, ſine actu facti.*
[*Poſſeſſio naturalis requirit apprehenſionem.*]
[*Optio ſola non infert ad poſſeſſionem rei optatæ.*
11 *Poſſeſſio requiritur actiua pro manutentione, nec ſufficit paſſiua.*
[*Poſſeſſio paſſiua quando ſufficiat pro manutentione.*]
[*Nemo eſſe poteſt ſui ipſius creditor, & debitor. Lim.vt intr.*
12 *Poſſeſſio tanquam quid facti non præſumitur.*
13 *Poſſeſſio probanda eſt ad effectum manutentionem obtinendi.*
[*Poſſeſſio, vel quaſi in aliqua re, ſeu iure particulari debet in ſpecie probari, non generaliter, vbi exemplum.*
[*Probari debet poſſeſſio in caſu, in quo petitur manutentio, & in ſubiecta materia.*]
[*Actus probandus eſt, ex quo reſultet poſſeſſio, & ſic per aliquod factum apprehenſionis, & traditionis.*]
[*Poſſeſſio transferri non poteſt ſine apprehenſione, & traditione.*]
[*Poſſeſſio illiuſmet, qui illam prætendit, probari debet.*]
[*Manutentio datur tantummodo poſſeſſoribus.*]
[*Poſſeſſio vnius alteri non prodeſt.*]
14 *Manutentio conceditur probata poſſeſſione.*
15 *Ampl.eo magis ſi conſtet de poſſeſſione iuſta, & legitima.*
[*Manutentio conſtito de poſſeſſione regulariter non denegatur.*]
19 *Manutentio denegatur non poſſidenti, ſeu poſſeſſionem non probanti.*
17 *Retinendi ius non ſuffragatur, neque manutentio competit ei, qui non probat poſſidere, vel in poſſeſſione aliquando fuiſſe.*
[*Manutentio conceſſa poſſeſſionem non habenti dicitur iniuſta, & ſpoliatiua.*]
18 *Poſſeſſio, detentio, factique inſiſtentia ſola probata ſat eſt pro manutentione.*
19 *Manutentionis in iudicio inſpicitur tantum, quis poſſideat.*
20 *Manutentionis in iudicio agitur ſolum de probando facto.*
[*Manutentio veritatem facti requirit.*]
21 *Factum audam exactionis, ſeu poſſeſſionis ad manutentionem ſatis eſt.*

OBSERVATIO XV.

An ad effectum manutentionis requiratur, & ſufficiat ſola poſſeſſio.

SIcuti† manutentionem petens præſupponit 1
penes ſe poſſeſſionem, *Menoch.conſ.268.n. 13.Gionagn.conſ.9.n.77.lib.1.Rot.diuerſ.deciſ. 317.in princip par. 2.* [*Rot.recent.deciſ.99.nu 1.par.4. Nouar.in ſchol.ſeu comment.ad l.1.n.8.C.de col.lib.12.*
ita† ad effectum manutentionem obtinendi requiri- 2
tur poſſeſſio, vel quaſi ex parte illius, qui eam petit,

Couar.

Couar.pract.quaeſt.cap.17.nu.3.Chriſtoph.Pax.de tenut.
cap.2.n.19.cap.9.n.& ſeqq.Ricc.in coll.deciſ.coll.1906.
verſ.& à parte.Rot.recent.deciſ.129.n.7.par. 2: [Add.
3 *ad dec.Bon.138.verſ. à parte verò*] † & ipſius manu-
tentionis eſſentiale fundamentum , & præcipuum
requiſitum eſt ipſa poſſeſſio, *Rot.in Toletana Sepultu-*
ra coram bo.mem.Vbaldo apud March.de comm.par.1.
fol. 1062.n.1.in Anconitana Florum 18.Aprilis 1626.
coram Buratto,in Nouarien.Canonicatus coram Cardi-
nali Lancellotto,poſt tract. deciſ.5.nu.2.in Tullen. Præ-
ceptoria coram eodem,poſt tract.deciſ.7.n.1.in Viterbien.
Caſtrorum coram Cardinali Sacrato , poſt tract. deciſ.
106.n.2.in Albanen.Confinium coram R.P.D. Pirona-
no,poſt tract.deciſ.156.n.6.[Rot.recent.deciſ.696.nu.1.
4 *par.3.*] †quæ debet præcedere,*Rot.in Cæſaraugustana*
Diſtributionum coram Cardinali Sacrato, poſt tract.de-
5 *ciſ.154.n.1.* †& eſſe iam acquiſita,alias non acquiſi-
ta non poteſt retineri,neque conſeruari, nec manu-
teneri,*Benint.dec.70.nu.1.& 3.Rot.diuerſ.dec.595.in*
fin.par.1.in Sorana Beneſ.coram R.P.D.Veroſ.poſt tract.
6 *dec.328.n.2.*†Ideòque non datur manutentio in iu-
dicio adipiſcendæ , niſi poſt obtentam , & adeptam
immiſſionem,*Marcheſ.de comm.par.1.de comm.app.*
7 *in poſſ.fol.931.nu.73.* †nec habenti poteſtatem ingre-
diendi poſſeſſionem propria auctoritate , quia iſte
non eſt modus transferendi poſſeſſionem,*Rot.in Ro-*
mana Bonorum coram Remboldo,poſt tract.deciſ.26.nu.
8 4. †nec ex actibus poſſeſſorijs non effectuatis , *Rot.*
*diuerſ.deciſ.165.n.5.par.4.*vbi de monitione emana-
ta ab Epiſcopo contra exemptum ſuper exhibitione
libri computorum , de cuius effectu non apparebat,
Rot. in Vicentina Adminiſtrationis Epiſcopatus coram
Remboldo,poſt tract.deciſ.194.n.4. [*& in Burgen. Iuris*
præſidendi coram R.P.D.Merlino,poſt tract.deciſ.667.
*n.15.*vbi de quaſi poſſeſſione iuriſdictionis,& quod
ad ſui effectum requirit extremum , in quo realiter
9 agat, & non abuſiuè.Eſtque † neceſſe, quod petens
manutentionem habuerit poſſeſſionem realem , &
10 actualem, *Guid.Pap.deciſ. 552.* † cum poſſeſſio , vel
quaſi non acquiratur ſine actuali , & corporali ap-
præhenſione, ſiue actu facili, *l.poſſideri.in princip. &*
l.quemadmodum ff.de acquir.poſſ.l.licet C.eod. Cyriac.
controu.forenſ.lib.2.contr.301.nu.35.Rot.deciſ.12.aliàs
275.de reſtit.ſpol.n.2.in nouiſſ.Mantic.deciſ.191.nu.2.
Rot. in Brixien. Penſionis coram Cardinali Mellino,
apud Marcheſ.de comm.par.1.fol.561.nu.1.& 3. [*& in*
Mediolanen. Donationis de Porris coram Orano , poſt
*tract.deciſ.390.nu.5.*vbi, quod poſſeſſio naturalis re-
quirit appræhenſionem,*in Cremonen.Præbendæ coram*
*Cardinali Lancellotto , poſt tract.deciſ.434.num.2.*vbi,
quod ſola optio non infert ad poſſeſſionem rei op-
11 tatæ. † Requiriturque poſſeſſio actiua, nam paſſiua
non ſufficit, *Bald.conſ.242.n.2.lib.2.Rot.recent.deciſ.*
605.n.2.par.1.Fontanell.de pact.nupt.clauſ.7.gl.3.par.
*10.n.58.tom.poſter.*vbi affert exemplum,quod ſi quis
prætenderet, ſe eſſe in quaſi poſſeſſione decimandi,
& probaret ſolum, quod ipſe ſoluit cenſum pro de-
cimis ſibi in inueſtitura, aut alias pro eis appoſitis,
huiuſmodi poſſeſſio paſſiua ſolum prodeſt ei qui
cenſus recepit,non autem ſoluenti. [Niſi ſit,qui re-
præſentet duplicem perſonam,creditoris ſcilicet,&
debitoris,vt in hærede cum beneficio legis,& inuen-
tarij , qui ſit etiam hæreditatis creditor , nam tunc
cum perſonæ non confundantur , datur ſibi manu-
tentio in quaſi poſſeſſione à ſe ipſo exigendi,quam-
uis alias contrarium regulariter procedat , cum ne-
mo eſſe poſſit ſui ipſius creditor, & debitor, *Rot.in*
Romana Annuæ præſtationis coram Eminentiſſimo D.
Veroſpio , poſt tract.deciſ.642.num.4.& ſeqq.
12 Cumque † poſſeſſio tamquam quid facti,non præ-
ſumatur , *l.in bello, §. facta. ff. de capt. & poſt limin.*
reuerſ.Menoch.conſ.701.num.3.Canal.deciſ.429.num.
1.Rot. in Narnien.ſucceſſionis coram R.P.D. Veroſpio,
poſt tract.deciſ.325.num.5. [*& in Camerinen. Bonorum*
coram eodem,poſt tract.deciſ.640.n.10.& 11.] †volens 13
in in huiuſmodi iudicio obtinere, debet illam pro-
bare , *Marcheſ. de comm.par.2.de comm.ſuper Eugen.*
fol.455.ſub n.10.Menoch.conſ.1236.n.10.Grat.diſcept.
for.cap.899.n.1.Rot.diuerſ.deciſ.58.nu.1.par.2.Rot. in
d.Narnien.ſucceſſionis.coram R.P.D.Veroſpio,poſt tract.
deciſ.325.num.5.[*Thomat.deciſ.35.num.28.30.& 32.*
Rot. recent. deciſ. 544.num.5.par.3. & in Cartaginen.
Primitiarum coram Manzanedo,poſt tract.deciſ. 484.
nu.1. Et vbi agitur de poſſeſſione,vel quaſi in aliqua
re,ſeu iure particulari,debet poſſeſſio probari in ſpe-
cie;vt,ſi agatur de quaſi poſſeſſione percipiendi fu-
neralia reiterata, non ſufficit probatio generica de
perceptione funeralium , ſed debet probari percep-
tio in ſpecie de funeralibus reiteratis, *Rot.recent.de-*
ciſ. 473. num. 1.par.3. Ac debet poſſeſſio probari in
caſu,in quo manutentio petitur,*Duran.deciſ.215.nu.*
8.& in ſubiecta materia , *Duran. d.deciſ.215.num.8.*
alias non releuat *Duran. ibid.* Eſtque opus probare
actum , ex quo reſultet poſſeſſio , *Thomat. deciſ.35.*
num. 18. & 32. & per aliquod factum appræhenſio-
nis , & traditionis , ſine quibus poſſeſſio transferri
non poteſt *Thomat.d.deciſ.35.num.20.*Ac debet pro-
bari ſpecialis poſſeſſio,vel quaſi illius,per,qui illam
prætendit,*d.deciſ.473.num.2.par.3.recent.*cum ſolum
poſſeſſoribus detur manutentio, *Thomat d.deciſ.35.*
num. 17. Buratt. deciſ. 566. num.5.& poſſeſſio vnius
alteri non proſit, *d.deciſ. 473. num. 2. par. 3.recent.*
†Qua probata datur poſſeſſori manutentio, *Cancer.* 14
var.reſol.cap.14. ſub num.3.par.3. Seraph. deciſ. 342.
*num.1.Rot.diuerſ.deciſ.155.num.1.par.4.*vbi † multo
fortius ſi conſtet de poſſeſſione iuſta , & legitima, 15
Rot.in Aquilana Iuriſdictionis,coram Cardinali Pam-
philio Seniore apud Marcheſ. de comm. par. 1.fol. 980.
num. 2. Rot. poſt addit. ad tract. Cenc.de cenſib.deciſ.
81.nu.2.Rot recent.dec.660.nu.1.par.2.Greg.XV. dec.
160.num.1.Coccin.dec.354.num. 1. quæ eſt etiam apud
Mar.de comm. par. 1. fol. 971. num. 1.Rot. in Burgen.
Iuriſdictionis , coram Rubeo,poſt tract.deciſ.8.num.1.in
Tuſculana Siluarum , coram Eminentiſſimo D. Cardi-
nali Veroſpio , poſt tract.deciſ.40.num.1.in Romana Si-
tus , coram Remboldo , poſt tract.dec.46.num.1.& 2.in
Placen. penſionis coram Cardinali Lancellotto , poſt
tract. deciſ. 84.num.2. in Salamantina Stipendiorum,
coram eodem poſt tract.deciſ.96.num.1.in Ortana Præ-
cedentiæ coram Manzanedo,poſt tract.deciſ.101.nu.1.
in Neapolitana Iuris conferendi coram eodem poſt tract.
deciſ.125.num.2.Romana Funeralium coram Reueren-
diſſimo D.Coccino,poſt tract.deciſ.148.num.1.in Came-
rinen.prædij coram Remboldo,poſt tract.deciſ.189.num.
1.in Hiſpaniarum Mandati coram Reuerendiſſimo D.
Coccino , poſt tract.deciſ.299.num.2.in Fanen.Bonorum
coram R.P.D.Merlino,poſt tract.deciſ.205. num.1. in
Amparien.Domorum,coram Eminentiſſ.D.Card. Vero-
ſpio,poſt tract.deciſ.214.num.1.in Romana ſeu Terraci-
nen.Aſſictus , coram R.P.D. Pirouano, poſt tract.deciſ.
215.num.1.in Florentina Hoſpitij,coram Eminentiſſimo
D.Card.Vbaldo,poſt tract.dec. 222.num.1.in Narnien.
bonorum , coram R. P. D. Pirouano , poſt tract. dec.
228. numer. 2. in Nullius Parochialis coram eodem,
poſt tract.deciſ.232.numer.2. in Romana Deuolutionis
domus coram R.P.D. Merlino , poſt tract. deciſ. 243.
num. 3. in Romana Vineæ coram eodem , poſt tract.
deciſ. 252.numer.4. in Romana Domus coram Eminen-
tiſſimo D. Vbaldo poſt tract.deciſ.261.numer.2.in Ro-
mana Locorum Montium coram Eminentiſſimo D.Car-
dinali Virili , poſt tract. deciſ. 265. numer.4.in Colim-
brien.Præſtimoniorum coram Reuerendo P.D. Dunozet-
to , poſt tract. deciſ. 330. numer. 24. in Arboren. Co-
mmeatus , coram R. P. D. Merlino , poſt tract. deciſ.

337.

337.num.2. [Thomat. deciſ.16.num.1.deciſ.30.num.1. deciſ.33.num.6.deciſ.39.num.26.deciſ.62.num.1.deciſ. 112.num.1.deciſ.118.num.24.deciſ. 120. num. 6. Rot. recent.deciſ.429.num.2.deciſ.512. num.1. vbi , quod vbi conſtat de poſſeſſione regulariter decretum manutentionis non denegatur , & deciſ. 624.num.1.in fin.par.4. Mart. Andrea deciſ.61.nu.4.Rot.in ſebricen. Manſionariatus coram R.P.D.Pirouano,poſt tract.deciſ. 460.nu.1.in Vicen. Cappella Sancti Iuſti coram eodem, poſt tract.deciſ.546.num. 5. in Turritana Scribania coram R.D.Coccino, poſt tract.deciſ.556.numer.1.in Interamnen. Hæreditatis de Brunellis coram Iuſto , poſt tract.deciſ.569.num.1. in Nullius Prioratus , ſeu Præceptoria coram Card.Sacrato,poſt tract.deciſ.576. num. 2.in Toletana Conſeruatoria coram R. P. D.Dunozetto, poſt tract.deciſ.635.nu.1. & 11.in Camerinen. Bonorum coram R.P.D.Veroſpio,poſt tract.deciſ.637.num.3.Duran. deciſ. 138.num.2.Buratt.deciſ.491. num.1. deciſ. 940.num.3.]

16 Et † non poſſidenti,ſeu abſque poſſeſſione , illaque oon probata mandatum de manutenendo non conceditur,Boccat.de interd.vti poſſid.cap.3.numer.1. Couar.pract.quæſt.cap.17.num.3 Cancer.var.reſol. par. 3. cap. 14. numer.34. in fin.Surd.conſ.491.in fin.lib.4. Grat.diſcept.for.cap.314.num.16.cap.899.num.1.Chriſtoph.Paz.de tenut.cap.9.numer.9.& ſeqq. Vin. deciſ. 126.numer.9.lib.1.Rot.diuerſ.deciſ.58.numer.6.par.2. & deciſ.170.numer.3.par.4. quæ eſt Mant. deciſ. 252. numer.2.Rot. in Caſertana Beneficij , coram Cardinali Marquemontio,& in Auconitana Bonorum,coram Lita , de quibus apud Marcheſ. de comm.par.1. fol. 986. in princ.& fol.989.numer.1. & idem Marcheſ. eadem par.1. de comm.appell.in poſſ.§.1.fol.930. numer. 7. & fol.931. numer. 73. & par.2.de comm.reſtit. in integr. §.3 fol.191. numer. 209. & de comm. ſuper Eugen. fol. 455 ſub numer.10.Rot.penes Pacific.de Saluian.deciſ. 44.numer.1. Rot. recent. deciſ.605.numer.1. par. 1. & deciſ. 557. num.1.par.2.Rot. in Romana de Zambeccariis coram Comitulo,poſt tract.deciſ.68.in fin.in Peruſina Releuationis Indemnitatis , coram Eminentiſſimo D. Cardinali Pamphilio , poſt tract. deciſ.120.num. 13.in Romana Stagni coram Reuerendiſſimo D. Cocc. poſt tract.deciſ.129.numer. 3. in Veliterna affictus , coram Remboldo,poſt tract.deciſ.195.num.1.in Craconien. Iuris legendi , coram Reuerendiſſimo P. D. Queipo , poſt tract.deciſ.321.nu.33.in Serana beneficij coram R.P.D. Veroſpio,poſt tract.deciſ.328.num.2. [Marcheſ.de commiſ.par.2.de commiſſ. reſtit. in integr. §. ſub num.209. Thomat.deciſ.15.num.15.Rot.recens.deciſ.473.num.1. & deciſ.696.num.1.par.3.Mart.Andr.deciſ.8.num.2. & deciſ.40. num.1. Rot. in Meſſanen. Penſionis coram Penia,poſt tract.deciſ.386.nu.1.in Brixinen. Parochialium coram R.P.D. Dunozetto.poſt tract. deciſ.636.nu. 1.in Spoletana Prædij coram R. P. D. Pirouano , poſt

17 tract.deciſ.663.num.5.Buratt.deciſ.489.num.1.] †Nec enim ius retinendi opitulatur , neque manutentionem poteſt obtinere, qui oon probat poſſidere, vel aliquando fuiſſe in poſſeſſione,Benint.deciſ.70.num. 3.Seraph.deciſ.1037.num.1.[Manutentioque conceſſa poſſeſſionem non habenti dicitur iniuſta, & ſpoliatiua, Rot.in Spoletana Prædij coram R.P.D. Pirouano,poſt tract.deciſ.663.num.10.]

18 Non † tamen aliud requiritur,nec attenditur,ſeu probari debet,niſi ſola,& ſimplex poſſeſſio, vel quaſi,vel immo etiam nuda detentio,ſeu deteotatio, & ſola facti inſiſtentia,Couar.pract.quæſt.cap.17.ſub nu. 4.verſ.in ſpecie , Menoch. de retin.remed.vlt.num.36. Fontanell.de pact.nupt.clauſ.7.gl.3.par.10 nu. 51.tom. poſter.Conc. de cenſib.par. 2.cap.2.quæſt.5.art.2.in addit.ſub num. 5. ſeu quæſt.88. in nouiſſ. impreſſ. Taurin. vbi vtraque allegatio poſita eſt pro faciliori inuentione, Chriſtoph.Paz.de tenut.cap. 9.num. 4.Franc. Milan. deciſ.1.num.48. & 99.lib.3.Barz.deciſ.47. numer.17. verſ.nam breuiter.Rot.apud Saluſt.Tiber.in pract. A.C. lib.3.poſt cap.7.fol. mihi 365.num.3. Rot. diuerſ.deciſ. 423.num.1.deciſ.595.num.1.deciſ.641.num.8.par.1.& deciſ.382.in fin.par.4. Rot. recent. deciſ.512.in fin.deciſ.660. num.3.par.1.deciſ.639.in fin.deciſ.752. in fin. par.2.Greg.XV.deciſ.9.nu.9.deciſ.275.nu. 12.Coccin. deciſ.99.num.4.Rot.in Placentina Xarum 15.Nouembris 1621.coram Buratto.Rot.in Colonien. Præcedentiæ Coram Eminentiſſimo D.Vbaldo,poſt tract.deciſ.32.nu. 1.in Auximana Penſionis coram Comitulo , poſt tract. deciſ.70.num.2.in Mediolanen.Optionis coram Manzanedo , poſt tract.deciſ.112.num.8.in Cæſarauguſtana Penſionum , coram eodem , poſt tract. deciſ.113.nu.26. in Interamnen.Manutentionis coram Vbaldo,poſt tract. deciſ.153.num.4.in Vlixbonen.Beneficij, coram eodem, poſt tract.deciſ.174.num.6.in Camerinen.Prædij coram Remboldo, poſt tract.deciſ.189.num. 3.in Oritana Voti coram eodem , poſt tract.deciſ.201.nu.5. in Ampurien. Domorum coram Eminentiſſ.D.Vbaldo,poſt tract.deciſ. 214.num.4.in Romana Vineæ coram R.P.D. Merlino, poſt tract.deciſ.251.num.2.[Thomat.deciſ.30.num. 32. Rot.recent.deciſ.193.num. 13.par.3. & in Ceruien. Bonorum coram Bracco, poſt tract. deciſ.349.num.1. & 7. in Fanen.Iuriſdictionis coram Cardinali Pamphilio ſeniore,poſt tract.deciſ.400.n.3.in Sabinen.Caſtri Mompei coram Eminentiſſimo D. Cardinali Veroſpio , poſt tract.deciſ.470.num. 7. & 15.in Oueten. Iuriſdictionis coram Eminentiſſimo D.Cardinali Vbaldo , poſt tract. deciſ. 515. num.1. in Mediolanen. Canonicatus coram Eminentiſſimo D.Cardinali Pamphilio,poſt tract.deciſ. 589.num.8.in Firmana Præbendæ coram Vbaldo ſeniore,poſt tract.deciſ.616.nu.2.in Neocaſtren. Parochialis coram Remboldo,poſt tract.dec.657.num.8.Buratt.dec. 131.vbi Add.littera E.dec.252.n.4.dec.360.n.5.in fin. dec.572.n.2.in fin.dec.609.n.2.& vbi Add.littera, E. vbi ſi tamen conſtet de animo retinendi,deciſ.623.n.

3.deciſ.746.n.19.] † ſolumque inſpicitur qois poſſi- 19

deat, Rot.deciſ.512.in fin.par.1. † Agiturque tantum 20

de probando factum,Rot.recent.deciſ.573.nu.5.par.2. [& in Cæſarauguſtana Præcedentiarum coram R.P.D. Ghiſlerio,poſt tract.deciſ.594.n.1.& 11.& de facti veritate, Rot.in Romana Locationis coram R.P.D.Vero-

ſpio,poſt tract.deciſ.632.n.19.] Vnde † ſat eſt docere de 21

nudo facto exactionis,ſeo poſſeſſionis , Ant. Fab.in ſuo Cod.Fab.lib.8.tit.4.de fin.5. Conc.in add. ad tract. de cenſib.par.2.cap.1.q.2.art.6.n.17.& ſeqq.ſeu quæſt. 70.Rot.ad d.tract.deciſ.246.n.1.& ſeqq. quæ eſt etiam apud Marcheſ.de comm.par.1.fol.984. vbi de penſione, cenſu , & Caoone, Rot.in Placentina Decimarum coram R.P.D.Pirouano , poſt tract.deciſ.218.num.6.in Romana Præſtationis annuæ coram Cardinali Sacrato , poſt tract.deciſ.301.nu.2.[& in Romana Domus coram R.P.D.Durano,poſt tract.deciſ.665.num.6.]

S V M M A R I A.

1 Manutentio conceditur illi , qui naturaliter , & ciuiliter, hoc eſt corpore,& animo poſſidet.

2 Poſſidere propriè dicitur,qui naturaliter,& ciuiliter poſſidet.

[Verbum , Poſſeſſio , ſimpliciter prolatum intelligitur naturali,& ciuili.]

3 Poſſeſſio naturalis ſola ſufficit pro manutentione.

4 Conſeruari quis debet in ſtatu , in quo reperitur lite ordinaria pendente.

5 Poſſeſſor etiam naturalis in manutentione vincit , dummodo ab Aduerſario vi,clam, vel precario de recenti non poſſideat.

6 Feudatario. & Vaſſallo manutentio competit , cum naturaliter poſſideat rem feudalem.

7 Ampl. etiam in feudatario feudatarij , ſeu Vaſſallo Vaſſalli.

8 Em-

8 *Emphiteuta manutentio competit, ex quo naturaliter poſſidet.*

9 *Emphiteuta habet & naturalem poſſeſſionem & quãdam ciuilẽ, quæ animo retinetur, & differt à poſſeſſione coloni, & à ciuili, quæ remanet penes dominũ.*

10 *Iudicium poſſeſſorium tenet factum cum emphiteuta non citato dominio directo.*

11 *Inquilinus, conductor, ſeu qui nummis colit, & colonus partiarius ſunt manutenendi, ex quo naturaliter poſſident, vel ſaltim detinent, & num. 13.*

12 *Inquilinus, conductor, & colonus poſſident pro domino, non nomine proprio, & licet verè naturaliter poſſideant, iuris tamen interpretatione dicuntur detinere cuſtodiæ cauſa.*

[Conductor non dicitur poſſidere, ſed eſſe in poſſeſſione]

[Conductor habens hypothecam generalem, & poſſidens poteſt per viam retentionis reſiſtere ſingulari ſucceſſori, & manutenerietiam contra alium primum conductorem.]

14 *Vſufructuario, & Vſuario datur manutentio.*

[Vſufructuario competit manutentio, ſi ſuo nomine poſſideat, ſecus ſi alieno.

15 *Vſufructuarius, & Vſuarius habent poſſeſſionem naturalem, ſeu fere naturalem, & corporalem.*

16 *Vſufructuarius, & Vſuarius, an ſibi naturaliter poſſideant, eſt magna diſputatio inter Doctores.*

17 *Vſufructuarius occupata ſibi naturali poſſeſſione dicitur habere quaſi ciuilem, ex qua competit ſibi manutentio.*

[Vſufructuarius non dicitur habere meram ciuilem poſſeſſionem.]

18 *Vſufructuario manutentio datur etiã, quod dominus habeat poſſeſſionem, vel vſum.*

19 *Ampl. etiam aduerſus immiſſum vigore l. fin.*

20 *Ampl. eo magis aduerſus immiſſum, ſine præiudicio Vſufructuarij.*

21 *Patri datur manutẽtio in quaſi poſſeſſione vſufructus in bonis filij, etiam filio mortuo, & durante vita ipſius patris.*

22 *Iure Vſufructuarij, conductoris, coloni, & precarij finito non datur iſtis manutentio aduerſus dominum, niſi illius poſſeſſionem interuertant, & num. 13.*

23 *Superficiario competit in ſua poſſeſſione manutentio ſecundùm legem locationis, ſeu conceſſionis.*

24 *Bannitus fructus percipiẽdo, & poſſeſſioni incũbendo, quamuis dicatur naturaliter poſſidere, non poteſt tamen manutentionem prætendere, nec poſſidere ciuiliter.*

25 *Manutentio datur etiam ex ſola poſſeſſione ciuili animo retenta, & num. 34.*

26 *Debet procedere, quãdo alter non poſſidet naturaliter*

27 *Ciuiliter poſſidens poteſt naturalem vacantẽ capere etiam lite pendente, & dicitur continuare, non adtentare.*

28 *Statutum diſponẽs, quod pro noua poſſeſſione ſoluatur gabella, non procedit in poſſeſſione naturali acquiſita per habentem ciuilem.*

29 *Attentata an intrent in iudicio manutẽtionis, ſi poſſidere prætendens aliquem actum poſſeſſorium faciat.*

30 *Manutentio datur ex ſola ciuili poſſeſſione in ijs, quæ naturaliter poſſideri non poſſunt, vt in annuis præſtationibus, & iuribus, incorporalibus.*

31 *Manutẽtio datur ex ſola ciuili poſſeſſione, quando naturalis fuit de facto poſtea de recenti ab altero occupata, & primus poſſeſſor non habuit ſe pro ſpoliato, quia dicitur animo retinuiſſe ciuilem*

32 *Ciuilis poſſeſſio animo retenta trahit ad ſe naturalẽ.*

33 *Habet effectum veræ poſſeſſionis, & vt ob eam poſſeſſor fructus ſuos faciat.*

35 *Poſſidẽs ciuiliter præfertur in concurſu poſſidenti naturaliter de facto, & de recenti.*

36 *Ampl. etiam ad effectum recuperationis, & manutentionis in naturali.*

37 *Ciuilem poſſeſſionem habẽs dicitur in ea turbari per retentionem naturalis de facto factam ab Aduerſario, & num 45.*

[Poſſeſſionem habens ciuilem poteſt ex ſe naturalem apprehendere, & eò magis ingreſſum à iudice petere. & num. 18.]

[Proprietarij ciuilis poſſeſſio trahit ad ſe naturalem vſufructuarij.]

38 *Et naturalẽ recuperãdo dicitur remouere turbationes.*

39 *Et turbando occupantem naturalem dicitur ſe tueri.*

40 *Ciuilem poſſeſſionem ſe habenti fit reſtitutio naturalis, ne fiat turbatio in ipſa ciuili.*

[Poſſidens ciuiliter, & apprehendens poſſeſſionem naturalem, eſt eo fortius manutenendus.]

41 *Proprietario, & dominio directo, & quando cõpetat manutentio ex eius ciuili poſſeſſione, & num. ſeqq.*

42 *Vſufructuario mortuo competit proprietario manutẽtio contra illius hæredes, ſi retineant ſine cauſa, & conſtet de proprietarij iuribus, è contra verò manutentio competit contra hæredibus.*

43 *Proprietarij poſſeſſio capta poſt mortem vſufructuarij non dicitur noua, ſed eadem cum ciuili, quam habebat, cum ſuo incremento.*

[Hæres proprietarij poteſt ſe facere manu teneri contra hæredem vſufructuarij.

44 *Dominio directo bonorum emphiteuticorum generatione finita debetur ex ſua ciuili poſſeſſione manutentio pro recuperatione naturalis contra hæredes vltimi inueſtiti, ſeu illam occupantem. Amplia vt num. 46.*

[Colonus, & emphiteuta locatione, & inueſtitura finita, de quo conſtet, nõ ſunt manutenendi ſed prohibendi vim fieri domino etiam ex officio]

45 *Naturalis poſſeſſio rei emphiteuticæ ab alio finita generatione, occupata dicitur clandeſtina, & turbatiua, & non impedit manutentionem domino directo pro recuperatione naturalis.*

47 *Domino directo finita generatione, & facta deuolutione competit ex ſua ciuili poſſeſſione manutẽtio etiam pro recuperatione naturalis, ſi finis lineæ, ipſaque deuolutio ſit probata, & clara, ſecus ſi probabiliter conuertatur, quia tunc manutentio datur Vaſſallo emphiteutæ, & naturalem habenti.*

[Dominus directus non poteſt ex ſe capere poſſeſſionem ob lineam finitam, ſed an ex capite non ſoluti Canonis eſt dubium, & num. 13.

[Lite pendente an venerit caſus deuolutionis non debet poſſeſſor ſua poſſeſſione priuari.

48 *Ampl. etiam ſtante pacto ingrediendi poſſeſſionem propria auctoritate, ſeu aſſociando.*

49 *Locatori locatione finita datur manutentio.*

50 *Locator locatione finita poteſt propria auctoritate, & lite pendente in continuationem ſuæ poſſeſſionis naturalem capere abſque vitio attentatorum.*

[Donatarius proprietarius poteſt vſufructu finito naturalem poſſeſſionem apprehendere etiam lite pendente ſuper validitate donationis abſque vitio attentatorum.]

51 *Donatarius, vbi donans vſumfructum reſeruauit, dicitur habere ciuilem poſſeſſionem, ex qua, tam ipſi, quam habẽti cauſam ab eo debetur manutẽtio.*

52 *Proprietarius omnes ciuiliter poſſidet, & ex ciuili poſſeſſione competit illi manutentio.*

53 *Qui poteſt manutentionẽ obtinere ex ciuili poſſeſſione, & litem mouet ſuper naturali, in qua ſit inferior, non poteſt defendi in ciuili, vnde cautus debet quis eſſe in explicanda qualitate poſſeſſionis.*

Observatio XVI.

An pro manutentione requiratùr ciuilis, & naturalis poſſeſſio.

1 NOn eſt dubium,quod † iudicium illi concedi-
tur,qui naturaliter,& ciuiliter ſimul,ideſt cor-
pore,& animo poſſidet , *Pract. Pap. inform. lib. pro*
turb. poſſ. in gl Hodie num.3. Menoch. de retin. remed. 5.
num. 18. & remed. vlt, num. 14. Valaſc. deciſ. 79. num 9.
2 *tom. 1.* † cum is propriè poſſidere dicatur, *Menoch. d.*
remed. 3 ſub d. num. 18. [Prout de naturali,& ciuili
intelligitur poſſeſſio ſimpliciter prolata, *Feazon. in*
adnot. ad ſtatut. Vrb. cap. 147. nu. 19.] Sed difficultas
poteſt videri , an debeatur manutentio habenti ſolã
naturalẽ poſſeſſionem, & an habenti ſolam ciuilem.
3 Quoad primum dicendum eſt,† pro manutentio-
ne ſufficere ſolã naturalem poſſeſſionem, *Pract. Pap.*
d. n. 3. Menoch de retin d remed. vlt. n. 15. & 17. Valaſc.
d dec. 79. nu 9. tom. 1. Barz deciſ. 47. ſub nu. 10. Caputaq.
deciſ 196. per tot. par 2 [*Rot. in Gerunden. Iuriſpicaadi*
corã Iuſto, poſt tract. deciſ 396. nu 6. in Colimbrien Pre-
ſtimoniorũ coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract.
4 *deciſ 514. n. 18. in fin.*]† In eo enim ſtatu,in quo quis
reperitur,lite ordinaria pendente , conſeruari, atque
5 defendi debet, *Menoch d. remed. vlt. n 51.* †Euincit in
hoc iudicio etiam naturalis poſſeſſor, dummodo ab
Aduerſario vi,clam,vel precario de recenti non poſ-
ſideat, *l. 1. in fin ff. vti poſſid. Barz deciſ. 140. num 30.*
6 Hinc ex prædictis infertur , quod † manutentio
permititur Feudatario, & Vaſſallo in poſſeſſione ſui
feudi,cum naturaliter rem feudalem poſſidere dica-
tur , *Menoch. de retin. remed 3. num. 81, & 82. & re-*
med. vlt. num. 15. Boccat. de interd. vti poſſid. cap 2 nu.
26 Giouag. conſ. 8 num. 132. conſ. 9. num. 11. conſ. 10 nu.
51. lib. 1 Io. Ant. Belloa. conſ. 45. num. 13. & 36. vbi.
quod eſt Vaſſallus inpoſſeſſione feudi manutenen-
dus , ſi eã animo retinuit,& quod etiã in feudalibus
poſſeſſio transfert onus probandi in Aduerſarium.
7 Quod extẽditur † etiam ad feudatarium feuda-
tarij, ſeu Vaſſallum Vaſſalli,cum, & ille naturaliter
poſſideat,& ob id ei manutentio debeatur, *Menoch.*
d. remed. 3. num. 44. & 83. Boccat. d. cap. 2. nu. 26 Gioua-
ga d. conſ 8. num. 132.
8 Hinc pariter † redditur hoc remedium manuten-
tionis, etiã emphiteutæ,ex quo naturaliter poſſidet,
Menoch. d. remed. 3. num. 44 & 85 Boccat. d cap. 2 nu.
27. Giouagn. conſ. 9. num. 11. conſ. 10. num. 51. lib. 1. Rot.
in Lauretana Bonorum coram Reuerendiſſimo D Cocci-
no poſt tract. deciſ. 275. num. 1. in Romana Domus co-
ram R. P D. Pirouano, poſt tract. deciſ 528. num. 1.
9 Quinimò † etiam,quod ciuilis poſſeſſio remaneat
penes Dominum, habet tamen cum naturali, etiam
quandam poſſeſſionem ciuilem,quæ ſolo animo reti-
netur,& differt à poſſeſſione Coloni, *Rot. recent. deciſ.*
10 *263 nu 2 & 4. par. 2.* Vnde benè † ſubſiſtit iudici-
um poſſeſſorium intentatum contra ſolum emphi-
teutam non citato Domino directo, *vt per Cauol.*
deciſ 128. num 1 & ſeqq.
11 Hinc rurſus manutenendi ſunt † etiã Inquilinus
conductor, ſeu qui nummis colit, & colonus partia-
rius, cum & illi naturaliter poſſideant, *Bocat. d. cap.*
2. num. 47 & 50 Contard. de moment. poſſ. limit. 21.
num. 10. Vbi de Colono contra tertium, *& num. 19.*
Roderic de ann. redit. lib. 1 queſt 17. num. 30. Seraph.
deciſ 496. num 4. [*Rot. in Romana Locationis coram*
R. P D. Veroſpio , poſt tract. deciſ. 632. num. 1. 7. 14.
12 *& 15.*]& quatenus dicamus,quod † naturaliter poſ-
ſident pro Domino, & locatore,non autem nomine
proprio &quod Colonus,licet naturaliter poſſideat
inſpecta veritate , tamen iuris interpretatione non
dicitur poſſidere,ſed detinere,cuſtodiæ cauſa, *Cõtard.*
de moment. poſſ limit. 21. num. 7. [*Rot. in Romana Lo-*
cationis coram R. P. D Veroſpio , poſt tract. deciſ. 632.
num 2. & 5. vbi,quod conductor non dicitur poſſide-
re,ſed eſſe in poſſeſſionẽ, dicendum etiam eſt, quod
† ex ſola detentione,quam habent,illis competit ma- 13
nutentio , *Scacc. de appell. cap. 2. quaſt. 17 limit. 6.*
membr. 6. num. 52. Gyriac. controu. forenſ lib. 2. controu.
389 num, 2. Caual. deciſ. 182. num. 1. & 2. [*Rot. in d.*
Romana Locationis coram R. P. D. Veroſpio , poſt tract.
deciſ 632. num. 1, 7. & 15.] & habent adminiculum
iuris de inſiſtendo rei , *Contard. d limit. 21. num. 19.*
Etiam quodq; conſtet de actibus poſſeſſoriis locatoris,
qui vel ſtant ſimul,& ſunt compatibiles,vel ſunt tur-
batiui, *Caual. d. deciſ. 181. num. 5.* Et multo magis ſi
interuertant Domini poſſeſſionem, *Boccat. d. cap. 2.*
num. 49. & videas , quæ dicas infra *obſeru. 52.* [Itaut
conductor habens hypothecam generalem, & poſſi-
dens rem locatam poſſit in ea perſiſtere pro ſuo iure,
intereſſe , & per viam retentionis reſiſtere ſingulari
ſucceſſori,& in poſſeſſione,ſeu detentatione defendi,
& manuteneri, etiam contra alium primum condu-
ctorẽ, *Rot. in d. Romana Locationis corã R. P. D. Vero-*
ſpio , poſt tract deciſ. 632. num. 1. 14. & 15]
Hinc ſimiliter datur hoc remedium † vſuario, & 14
vſufructuario, *Menoch. de retin. d. remed. 3. num.*
70 & ſeqq & remed. vlt. num 15. Boccat d. cap. 2. num.
78. & cap. 11 num 4. Caſtil. de vſufr. cap. 6. num. 33.
Valaſc d deciſ. 79 num 9 tom. 1. Rot apud Pacific. de
Saluian dec. 156. nu. 1 & ſeqq. Rot. in recent. deciſ. 366.
par. 1. [*Gratian diſcep. forenſ. cap 311 nu. 23.* vbi de
vſufructuario,qui ſuo nomine poſſideat,ſecus ſi alie-
no, *Thomat deciſ. 105. num. 6 Rot. recent deciſ. 396. nu.*
3 par 3.] † cum, & iſti habeant poſſeſſionẽ natura- 15
lem,ſeu fere naturalem,& corporalem, *Menoch d. re-*
med 3. num. 74. 79. & 80. Rot in Ariminen. honorum co-
ram R. P. D Durano, poſt tract. deciſ. 58. n. 24 [*Grat.*
cap. 311 n. 13 Rot recent dec. 315 nu. 1. par. 136. deciſ.
664. num. 1. in fin par 4]† licet ſit magna diſputatio 61
inter doctores, An ſibi naturaliter poſſideant, *Caſtill.*
de vſufr. cap 6. n. 28 & ſeqq. Mantic. deciſ 167. n. 6.
Et † quatenus fuerit per alium occupata naturalis
dicitur vſufructuarius habere quaſi ciuilẽ , quæ re- 17
manet penes ipſum,& ex ea competit illi manuten-
tio , *Rot. in recent. d. deciſ 366. num. 3. & 5. par. 1.*
(*Thomat. deciſ. 105. num. 6. Rot. recent. deciſ. 396. num.*
2. par. 1. vbi,quod non tamen dici poteſt habere me-
ram ciuilem.† Daturque vſufructuario manutentio, 18
etiam quod Dominus habeat poſſeſſionẽ, vel vſum,
Boccat. d cap 2. num 78. ac † etiam aduerſus immiſ- 19
ſum vigore, *l fin. C de edict. diu Adr. toll. Rot. apud Pa-*
cific de Saluian. d deciſ. 156. num. 9. † & eo magis ad- 20
uerſus immiſſũ ſine præiudicio vſufructuarij, quoad
vſufructum , *d. deciſ. 156. per tot. penes Pacific. & d.*
deciſ. 366. num. 4. par. 1. recent. † Dareturque manu- 21
tẽntio patri in quaſipoſſeſſione vſusfructus, quẽ ha-
bet in bonis filij, etiam filio mortuo,cũ duret vſuſ-
fructus durãte vita ipſius patris,& dicatur pater rẽ-
tinere illius poſſeſſionem,etiã filio mortuo, *Rot. re-*
cent deciſ 476 per tot. par 1. † ſed finito,& reſoluto 22
iure vſufructuarij, conductoris,coloni , & precarij,
nõpoſſunt iſti agere ad manutentionem aduerſus
eum, à quo precario poſſident, *Peregr. deciſ. 127 nu.*
5. niſi illius poſſeſſionem interuertant.
Hinc etiam non negatur manutentio † ſuperfi- 23
ciario pro ſua poſſeſſione ſecundum legem locatio-
nis,ſeu conceſſionis, *l. 3. § ſed ſi ſuper ædes ff. vti poſ-*
ſid. Bart. in l. ſi dnõ § cæterum ff eod.
Diceretur etiam † naturaliter poſſidere bannitus, 24
qui fructus perciperet , & poſſeſſioni incumberet,
licet

Digitized by Google

licèt ciuiliter non poſſit poſſidere, nec manutentio-
nem prætendere, Mantic. deciſ. 241. num. 3.

Quoad ſecundum eſt pariter affirmatiuè reſpon-
25 dendum, † hoc ſcilicet remedium dari pro ſola ci-
uili poſſeſſione, vel quaſi animo retentã, Aret. in
§. retinen. inſt. de interd. ſub num. 3. Menoch. de re-
tinen. remed. 3. num. 22. & ſeqq. Bocat. de interd.
vti poſsid. cap. 2. num. 7. & 19. cap. 10. num. 7. Sa-
luſt. Tibor. in pract. A. C. lib. 2. cap. 7. ſub num.
10. Tuſc. in Ver. interdictum concl. 284. num. 9. Va-
laſt. deciſ. 79. num. 9. tom. 1. Rot. in Bononien. de
Carnalibus coram Cardinali Pamphilio. penes Mar-
cheſ. de comm. par. 2. fol. 546. num. 7. Put. deciſ. 198.
num. 4. lib. 1. Mantic. deciſ. 185. num. 4. Rot. penes
Pacific. de Saluian. deciſ. 169. num. 6. vbi reprobat.
Couarr. contrarium ſententiam, & deciſ. 219. num.
3. Rot. apud Cenc. de cenſib. deciſ. 212. num. 4. deciſ.
232. num. 1. Rot. recent. deciſ. 135. ſub num. 3. de-
ciſ. 660. num. 4. deciſ. 661. num. 3. par. 1. & deciſ.
677. in fin. par. 2. Canal. deciſ. 2. num. 10. deciſ. 48.
ſub. num. 3. deciſ. 86. num. 3. Rot. poſt tract. Iul. Viu.
de Iure. patron. deciſ. 55. num. 3. deciſ. 56. num. 8.
Ant. Fab. in ſuo Cod. Fabr. lib. 8. tit. 4. diff. 9. Rot.
in Romana de Zambeccarijs coram Comitulo, poſt tract.
deciſ. 68. num. 2. in Mediolanen. Optionis coram
Manzanede, poſt tract. deciſ. 112. n. 7. in Colonien. Mo-
naſterij coram Eminentiſsimo D. Vbaldo, poſt tract. deciſ.
226. n. 4 in Romana Vinea coram R. P. D. Merlino, poſt
tract. deciſ. 252. n. 6. in Anconitana Bonorum, coram
R. P. D Nauarr. poſt tract deciſ. 319. In qua ego inter-
ueni pro deciſione, & fuit explicitè datũ mãdatũ de
manutenẽdo in ciuili poſſeſſione [& in Gerũden. Iuriſ-
piſcandi coram Iuſto, poſt tract. deciſ. 396. n. 6 in Maren.
fructuum, & distributionum coram Manzanedo, poſt
tract. deciſ. 468. n. 5. in Colimbrien. Praſtimoniorũ, corã
Reuerendiſsimo D. Coccino, poſt tract deciſ. 514 n. 18.
in fin. in Hiſpalen. Praſtimoniorum, coram Eminentiſs.
D. Card. Pamphilio, poſt tract. deciſ. 595. n. 7. in Ianuen.
Beneficij coram Vbaldo. poſt tract. deciſ 605. n 4 in Hiſ-
palen. Decimarum de Tablada coram eodem, poſt tract.
deciſ. 607. n. 9. Rot. recent. deciſ. 110 n. 10. par. 5. Fenzon.
in adnot. ad ſtatut Vrb. cap. 147. n. 28.

Intellige tamen, vt pro ſola ciuili poſſeſsione
26 detur manutentio primo, † quãdo alter nõ poſſidet
naturaliter, Menoch de retin. remed. vltimo, nu. 16.
Seraph. deciſ. 299. num. 8 quæ eſt etiam apud Mar-
cheſ. de comm. par. 1. fol. 1051. n. 5. Rot. in Colimbrien.
Praſtimoniorum coram R. P. D. Dunozetto, poſt tract.
27 deciſ. 330. num. 14. & 15. † Prout tunc ciuiliter
poſſidens poteſt capere poſſeſſionem naturalem lite
pendente, & dicitur continuare, & non attentare,
Lancell. de attent. par. 2 cap. 4. limit. 1. num. 82 &
28 ſeqq Vnde † Statutum diſponens, quod pro noua
poſſeſſione ſoluatur gabella nõ procedit in haben-
te ciuilem, qui acquirat naturalem, Lancell. loc cit.
29 nu. 84. & † non poteſt in hoc iudicio ſummariſſi-
mo dari de attentatis, ſi fortè is, qui illud intentauit,
prætẽdens ſe poſſidere aliquem actum poſſeſſorium
faciat, vt ſi habens ciuilem apprehenderet naturalẽ,
vel alias quia per hoc panderentur merita cauſæ, cũ
an, ſit attentatum, vel ne, pendeat ex eo, an, qui præ-
tenditur attentaſſe, ſit in poſſeſſione, vel ne, Fontanell.
de pact. nupt. clauſ. 7. gl 3. par. 10 nu. 79. tom. poſter.

Secundo ex ſola ciuili poſſeſsione datur manuten-
30 tio, † quando ſumus in ijs, quæ naturaliter non poſ-
ſidentur, nec poſsideri poſſunt, vt in penſione, alijſ-
que annuis præſtationibus, & iuribus incorporali-
bus, Seraph. d. deciſ. 299. num. 8.

Tertiò ex ſola poſſeſsione ciuili datur manuten-
31 tio, † quando poſſeſsio naturalis de facto fuit ab
altero poſtea de recenti occupata, vt puta clam vel
vi, ſeu ſpoliatiuè, vel furtiuè, ab ipſo poſſeſſore,
ſeu lite pendente, vel poſſeſſore non citato, nec eo
vel illius colonis electis, ſeu alias iniuſte, ac nulli-
ter. Nam iſtis in caſibus qui non habuit ſe pro ſpo-
liato, dicitur retinuiſſe ciuilem, ad l. clam. poſſidere.
§. qui ad nundinas. ff. de acquir poſſ. Rot. in Cuſentina
Parochialis, coram Cardinali Pamphilio ſeniore, apud
Marcheſ. de comm. par. 1. fol. 952. ſub num. 3. [&
in Meten. fructuum, & distributionum coram Manza-
nede, poſt tract. deciſ. 468. nu. 4. & 5. in Colimbrien.
Praſtimoniorum coram Reuerendiſsimo D. Coccino, poſt
tract. deciſ. 554. n. 17.] & † ciuilis animo retenta tra- 32
hit ad ſe naturalem, Rot. apud Pacific. de Saluian de-
ciſ. 239. n 3 [Melch. Lott. de re benefic. lib 3 quæſt. 11.
n. 87.] † habetque effectum veræ poſſeſsionis, vt ob 33
eam poſſeſſor fructus ſuos faciat, Menoch. de retin.
remed. 3. n. 25. & 31. Tuſc. in Ver. poſſeſſio, concl. 400.
n. 4. † Et ex ſola ciuili retentione eſt illi danda à Iu- 34
dice manutentio, Monac. deciſ. Bonon. 30. n 14. 21. &
30 Rot. diuerſ deciſ. 401 n. 3 par. 4. Rot. in Peruſina Bo-
norum coram Ortembergo, poſt tract. deciſ. 20. n. 8. in
Colimbrien. Praſtimoniorum, coram R. P. D. Dunozetto,
poſt tract. deciſ. 327. n. 13. vbi quod hoc eſt indubita-
tum contra occupantem naturalem, Menoch. d. re-
med. 3. retin. n. 22. & ſeqq. Giouagn. conſ. 40. n. 3. lib. 1.
Put. deciſ. 198. n. 4. lib. 1. Rot. in d. Cuſentina Parochia-
lie, coram Cardinale Pamphilio, apud Marcheſ. d. par. 1.
fol. 952. num. 3. Rot. recent. dec. 106. nu. 2. dec. 266. nu.
3. dec. 511. nu. 4. par. 1. & deciſ. 85. num. 6. par. 2.
Greg. XV. d. deciſ. 307. ſub num. 14. [Marcheſ. de
comm. par. 2. de comm. reſtit. in integr. §. 3. ſub nu.
209. Thomat. deciſ. 105. num. 4. Rot. recent. deciſ.
196. num. 4. deciſ. 396. num. 2. par. 3. & in Hiſ-
palen. Præeminentiarũ coram Eminentiſsimo D. Card.
Pamphilio, poſt tract. deciſ. 585. num. 7.] Eique † 35
in concurſu præfertur, Fab. in §. retinendæ num. 14.
Inſt. de interd. Ruin. conſ. 28. ſub num. 9. verſ.
tertius caſus, lib. 4. Menoch. d. remed. 3. retinen.
num. 28. Rot. recent. deciſ. 56. num. 3. par. 2. Coccin.
deciſ. 239. num. 3. & deciſ. 417. num. 4. ſecundum.
opinionem, quam ſeruat Rota, Cocc. d. deciſ. 417. num.
4. † etiam pro recuperatione, & manutẽtione in na- 36
turali per ciuilẽ retentionem factam ab Aduerſario
† habente ciuilem dicitur in eadem ſua Ciuili tur- 37
bari, Add. ad pract. Pap. in forma libel. prouur. poſſ.
ad. gl. coram Vobis, in verb. vti poſsideris, & ad gl.
ad ceſſandum in ipſo verb. ad ceſſandum. Menoch de
retinen. d remed. 3. num. 27. Boccat. d. interd. vti
poſsid. cap. 18. num. 3. Tuſc. in Verb. interdictum
concluſ. 284. numer. 10. & in verb. poſſeſſio concluſ.
400. num. 30. & ſeqq. & concl. 412. num. 5. Gio-
uagn. conſ. 40. num. 5. lib. 2. Ricc. in coll. deciſ. coll.
3121. Barz deciſ. 47. num. 9. & 10. Rot. in Bono-
nien. de Carnalibus, coram Cardinali Pamphilio, pe-
nes Marcheſ. de comm. par. 2. fol. 546. num. 7. Rot.
diuerſ. deciſ. 19. num. 12. & 13. par 2. Rot. recent.
deciſ. 560. num. 3. & 4. par. 1. Rot. in Romana Con-
fiſcationis coram R. P. D. Merlino, poſt tract. deciſ.
37. num. 4. in Colimbrien. Praſtimoniorum coram R. P.
D. Dunozetto, poſt tract. deciſ. 327. num. 13. & 18.
[& in eadem coram Reuerendiſsimo D. Coccino, poſt
tract. deciſ. 554. num. 17. in Hiſpalen. Præeminen-
tiarum coram Eminentiſsimo D. Cardinali Pamphilio,
poſt tract. deciſ. 595. num. 7. Ita vt ciuilis poſſeſſio-
nis ratione poſſit quis ex ſe apprehẽdere naturalem,
Thomat. deciſ. 17. num. 31. & deciſ. 118. num. 10.
Rot. in Romana Spolij corã Reuerendiſsimo D. Coccino,
poſt tract. deciſ. 538. num. 2. & 6. vbi de proprieta-
rio finito vſufructu; & num 7. quod proprietarij ci-
uilis poſſeſſio trahit ad ſe naturalem vſufructuarij,
& dixi ſupra obſer 1. num. 63. & ſ. 99. & eo ma-
gis petere ingreſſum à Iudice, Thomat d. deciſ.
118. num. 15. Rot. in Romana Spolij coram R. D.

38 *Coccino, poſt tract. decis.* 538.*numero.* 2. *&* 6. † &
naturalem recuperando dicitur remouere turbatio-
nem, *Ricc. d. coll.* 3121. *Greg. XV. decis.* 203. *num.*
3. *& ibi Adnot.num.* 6. *Rot. in d. Colimbrien. nu.* 14.
39 † Atque turbando occupantem naturalem diciturſe
tueri, *Tusc. in d. verb. poſſeſſio concl.* 400. *num.* 31.
40 † Fitque reſtitutio naturalis,ne fiat turbatio in ciui-
li *Add. ad Pract. Pap. loc.cit. Rot. in d. Colimbrien.*
num. 13. Habet enim remedium retinendæ naturam
mixtam, directè ſcilicet retinendæ reſpectu ciuilis
poſſeſsionis,& in conſequentiam, recuperandæ reſ-
pectu naturalis, *Rot. in d. Colimbrien, poſt tract.*
*decis.*327.*num.*13. [*& decis.* 554. *num.* 35. & vbi vti-
liter poſsidens apprehendit etiam naturalem,eo for-
tius competit ſibi manutentio, *Thomat.decis.*118.*nu.*
25. *Rot.in d. Colimbrien.Praſtimoniorum coram Reue-*
rendiſſimo D. Coccino, poſt tract.decis. 554. *num.* 33]
41 Vnde † ex ſola ciuili poſſeſſione animo retenta de-
betur manutentio proprietario, & Domino directo,
quando in illius præiudicium Vſufructuarius, Emphi-
teuta, Vaſſallus, Conductor, Colonus Adminiſtrator,
precario poſſidens, & ſimiles,ſeu eorum hæredes fi-
nito vſufructu,tertia generatione,conductione,colo-
nia,adminiſtratione, & precario naturalē poſſeſſio-
nem,ſeu detētationem,quæ à principio habuit iuſtū
42 initium,tunc retinēt abſque vlla cauſa. Prout † quod
proprietario vſufructuario mortuo competat manu-
tentio contra illius hæredes,ſi nullam illi cauſam re-
tinēdi habeant,& cōſtet de iuribus proprietarij,qua.
ſi tunc naturalis poſſeſſio,quæ erat apud vſufructua-
rium conſolidetur per mortem ipſius cū poſſeſſione
proprietarij,licet ſecus ſi aliquā cauſam retinendi ha-
beant, & conſtet de proprietarij iuribus, quia tunc
eſſet potius dāda manutētio ipſis hęredibus, *tradit*
*Grat. diſcep. fore cap.*889 *n.* 6.*& ſeqq Rot. in Tuder-*
tina Prad. 3 *coram Ortembergo,poſt tract.decis.*119.*n* 5.
43 vbi, quod † nec poſſeſſio capta per proprietarium
dicitur noua,ſed eſt eadem cum ſuo incremento, *in*
Romana de incoronatis coram Vbaldo, poſt tract. decis.
299.*n* 5 [*& decis* 300.*n.*1. *Thomat. decis.* 35.*n* 40. *&*
*ſeqq.decis.*118. *n.*8. *& ſeqq.vbi n.*13. quod etiā hæres
proprietarij poteſt ſe facere manutenere aduerſus
hæredem vſufructuarij.]
44 Et quod † Domino directo bonorū emphiteuti-
corū finita generatione ratione ſuæ ciuilis poſſeſſio-
nis competat hoc remedium retinendæ pro recupe-
ratione naturalis cōtra heredes vltimi inuestiti, ſeu
illām occupātem, *tradit Aret in §.retinendæ n* 8 *Inſt.de*
interd.Rot.in Ariminen. Deuolutionis corā Cardinali Sa-
crato,& in Ciuitatis Caſtelli Cenſus corā Cardinali Pā-
philio ſeniore,de quibus apud Marcheſ.de comm.par 1.
fol 959 *n.*1.*fol* 968.*n.*3 *Rot.recent decis.* 85.*n* 6.*par.*2.
*Greg XV d.decis.*205.*n.*5.*Rot.in Aſſiſien Bonorū coram*
*Eminentiſſimo D.Cardinali Verili,poſt tract decis.*24 *n.*3.
*& decis.*25 *n.*11.*in Ciuitatis Caſtellana Iuris paſcuis, &*
*lignādi coram Cardinali Millino,poſt tract decis.*8 *n.*
3 *in Ciuitatis Caſtelli Bonorū coram Eminentiſſimo D.*
*Cardinali Veroſpio,poſt tract.decis.*134 *n.* 7. *in Roma-*
na Domus de Mocchiellis coram bon mem Vbaldo poſt.
tract decis 158 *n.* 6. *in Ciuitatis Caſtelli Bonorum co-*
*ram R.P.D Nomano,poſt tract.decis.*171.*n* 1 *in Regi-*
en Bonorum coram Reuerendiſſimo D.Coccino,poſt tract.
decis. 293 *n.* 1.[*Tusc.in verb. clauſula concl* 360.*n* 8.
vbi quod colonus, & emphiteuta finita locatione,&
inueſtitura non ſunt conſtituendi rei couſtito de lo-
catione, & emphiteuſi finita, ſed immó Iudex
debet prohibere vim fieri Domino etiam ex of-
ficio, *Rot.recent decis.*211 *n.*1 *par.*3 *Mart. Andr.decis.*
36 *n.*6. *& decis.* 61. *num.*7.
45 † Cum poſſeſſio naturalis occupata ab alio dicatur
clandeſtina,& turbatiua,& non impediat,quominus
Dominus directus poſſet ratione ciuilis agere reme-
dio manutentionis pro recuperatione naturalis: Eo
enim ipſo quod detētor naturalis in ipſam nonreſti-
tuit,dicitur turbare Dominum directum in ſua ciuili,
& tenetur hoc remedio,vt à turbatione deſiſtat *Rot.in*
d. Ciuitatis Caſtelli Cenſus corā Cardinali Pamphilio,
ſeniore ſub n 3.*& in d. Aſſiſien Bonorum d.n.*3.*Rot. poſt*
tract. Pacific. de Saluian. decis.n. 11. † Eoque magis 46
Domino directo competit manutētio,quādo inſtru-
mento conceſſionis adeſt clauſula *cōſtituti* ad fauo-
rem ipſius,quæ operatur, vt vtraque poſſeſſio dica-
tur reſidere penes ipſum Dominum directum, *Rot in*
d.Ciuitatis Caſtelli Cenſus corā Cardinali Pamphilio d.
*n.*3 *& in d.Aſſiſien. Bonorū n* 3.*&* 11.*reſpectiue.*
Quæ tamē declarantur procedere † dummodo fi- 47
nis lineæ,& ipſa deuolutio ſit turbata,& clara,ſecus,
ſi illa probabiliter cōtrouertatur,quia tūc datur ma-
nutentio Vaſſallo, Emphiteutæ, & habenti natura-
lem, *Fachin contron iur.lib.*1 *cap.*95. *in fin.Gratian.di-*
ſcep.forenſ.cap. 736.*num.* 8. *Rot.in d.Ariminen.Deuo-*
lutionis coram Cardinali Sacrato,& in d.Ciuitatis Ca-
ſtelli Cenſus coram Cardinali Pamphilio,apud Marcheſ.
de comm.par. 1.*fol.*959.*ſub num.* 1 *& fol.*968,*num.*4.
& ſeqq.Rot.in Bononien de Carnalibus corā eodem pe-
*nes d. Marcheſ par.*2 *fol.*545,*nu* 1 *&* 5.*apud Pacific.de*
*Saluian decis.*196.*& decis* 197. *num.* 12. *&* 13. *Greg.*
*XV d decis.*105.*num* 18.*Rot.in Romana Domus de Noc*
chiellis coram Vbaldo,poſt tract. decis. 168. *num.* 7. *&*
9. *& decis.* 899 *num.* 10. *in Narnien. Bonorum coram*
*R.P.D. Pirouano,poſt tract decis.*227.*num.* 6 *in Paceņ.*
Capellaniarum coram Cardinali Lancellotto, poſt tract.
*decis.*183.*num.*7 *in d Regien.Bonorum coram Reueren-*
diſſimo D.Coccino, poſt tract decis 293. *num* 3. *in Ro-*
mana Domus coram R. P D. Pirouano, poſt tract.decis.
316.*num.*7 [*Thomat decis.* 16. *num.* 16. *&* 18. vbi
quod Dominus directus non poteſt capere poſſeſſio-
nem propria auctoritate ob lineam finitam, *Martin.*
*Andr. d. decis.*36.*num.*7. *& decis* 61.*num.* 7. *Rot. re-*
*cent.decis.*161.*num.*2.vbi, quod pendente lite,an ve-
nerit caſus deuolutionis non debet poſſeſſor priuari
ſua poſſeſſione, *& decis* 211.*num.*1.*par.*3. *Fenzon in*
*adnot ad ſtatut.Vrb cap.*147 *n* 24. & habetur per D.
Vaccarinm in eius reſolutione, *in Bononien. Exēptio-*
nis poſt tract decis 646.*n.*68] † Etiam ſtante pacto in- 48
grediendi poſſeſſionem propria auctoritate, ſeu de
aſſociando, *Rot in d. Bononien. de Carnalibus coram*
*Cardinali Pamphilio, penes Marcheſ. de comm. par.*2.
fol 546.*n.*1.*& in recent,decis* 85.*n.*7 *par.* 2. *in d. Ari-*
minen.Deuolutionis Bonorum coram Cardinali Sacrato,
*poſt tract decis.*111.*n.*8.*in d.Romana Domus coram R.*
*P D. Pirouano,poſt tract decis.*336. *n.* 8. *Thomat.decis.*
16.*n.*19.licet ſecus eſſet,ſi Dominus ingrederetur poſ-
ſeſſionem vigore pacti de ingrediēdo propria aucto-
ritate in caſu non renouationis infra tot annos,nam
tunc deberet ipſe,non autem Emphiteuta manute-
neri, *Hond conſ* 21.*n.* 20.*lib.*2 [Sed, an poſſit Domi-
nus directus capere poſſeſſionē propria auctoritate
eſt controuerſum. *Thomat d.decis.* 16.*n.* 17]
Et quod † ſi conductor finita conductione ſtet ni- 49
hilominus in naturali poſſeſſione, ſeu detentatione,
debeatur Domino manutentio, *tradit Aret.in d §.re-*
tinenda num. 8.*Inſt.de interd.Boccat.de interd.vti poſ-*
*ſid cap.*2.*nu.* 19. *Gratian.diſcept forenſ.cap* 899.*num.*
6.*Rot.in Bononien. Affictus corā Eminentiſſimo D.Car-*
*dinali Verili,poſt tract decis.*169.*num.*2. *in Regien. Bo-*
norum coram Reuerendiſsimo D. Coccino,poſt tract. de-
*cis.*293. *num.*2. *&* 3. vbi etiam ad fauorem hæredis.
† Et quod immo locator,finita locatione,poſſit pro- 50
pria auctoritate, ac etiam lite pendente,& in conti-
nuationem ſuæ poſſeſſionis abſque vitio attētatorū,
poſſeſſionem naturalem rei locatę capere, *tradit Rot.*
in Nepeſina Locationis coram Litta apud Marcheſ de
*comm.par.*1.*fol.* 1081. *num.* 1. *& ſeqq.Lancell. de at-*

Digitized by Google

ſent.par 2 quaſt.4 limit. 1. num. 85. [& idem etiam de donatario proprietario vſufructu finito, quod ſcilicet facta conſolidatione de ciuili poſſeſſione cũ naturali poſſit etiam lite pendente ſuper nullitate donationis naturalem apprehẽdere abſque eo, quod dicatur attẽtare, tamquam caveniat ex natura rei, & in præcedentis ciuilis poſſeſſionis acquiſitæ ſequelam, & acceſſionem, *firmauit Rot. in Mediolanen. Donationis de Porris coram Orana, poſt tract. deciſ.* 390. *num* 6.]

51 Prout quod † donatarius, quando donans in donatione ſibi vſumfructum reſeruauit, dicatur habere ciuilem poſſeſſionẽ, & poſſit tam ipſe, quàm habens cauſam ab eo hoc remedio experiri, *habetur per Menoch. de retin remed. 3. a. 14. & Beccat. de interd. vti poſ-*
52 *ſid. cap. 1. n.* 19. Et in ſumma † quemadmodũ quilibet proprietarius ciuiliter poſſidet, *Valaſ. deciſ. 79. n 9. tom 1. Mantic. deciſ. 167. n. 7.* ita ex huiuſmodi ciuili poſſeſſione datur illi manutentio, *Valaſc. d. n 9.*

53 Nõ omitto, † quod, ſi is, qui poterat obtinere ſuper ciuili, moueat litẽ ſuper corporali, ſeu naturali in qua ſit inferior, non poteſt Iudex eum defendere in ciuili, *Fab. in §. retinendæ n. 21. Inſt. de interd.* vbi admonet Aduocatum, vt ſit cautus in explicãda qualitate poſſeſſionis, vt poſſit vincere, *quem refert Ladere. conſ. 95. num.* 11.

S V M M A R I A.

1 *Mandatum de manutenendo ad inſtar retinendæ, ſeu vti poſſidetis ordinarij datur ei, qui poſſidet, & poſſidere probat de tempore orta controuerſia, vel turbationis, ſeu mota, vel conteſtata litis, & non poſſidẽti, ſeu nõ probãti ſe poſſidere de iſto tẽpore nõ datur.*

[Manutentio poſſidenti de tempore mota litis facilius datur, ſi etiam poſtea continuauerit.]

[Poſſeſſio de tempore mota litis eſt præcipuum, & neceſſarium requiſitum pro manutentione.]

2 *Mandatum de manutenendo requirit poſſeſſionem de præſenti, & nunc.*

3 *Et de tempore, quo petitur.*

4 *Mandatum de manutenendo facilius dandum eſt, ſi probetur non ſolum poſſeſſio de præſenti, ſed etiam antiquior, vel fuerit auctoritate Iudicis capta,*

5 *Manutentionis ad effectum ſufficit poſſeſſio de præterito, ſeu ante introductam litem.*

6 *Vel de tempore turbationis.*

7 *Etiam quod non probetur de tempore inſtituti iudicij.*

8 *Mandatum de manutenẽdo conceditur poſſidenti, vel quaſi de tempore mota, vel conteſtata litis, ſeu paulo ante, & poſſeſſionem probanti de altero ex iſtis temporibus.*

[Teſtes circa poſſeſſionem ad effectum manutentionis debent percutere tempus ante motam litem.]

[Manutentio eo magis dari debet, ſi probata ſit poſſeſſio de tempore mota litis, & ante, & fortius ſi ſit auctoritate Iudicis.]

[Tempus poſſeſſionis eſt de ſubſtantia manutentionis.]

Iura, & ſeruitutes, quæ non requirunt vſum, niſi interpolatum, de quo tempore poſſeſſionem deſiderent pro manutentione.]

9 *Qui olim, ſeu ab initio, & ſemel adeptus fuit poſſeſſionem, ſeu rem poſſedit, & probauit, præſumitur continuaſſe vſque ad tempus moleſtiarum, & turbationis, ſi hoc idem poſſeſſor aſſerat.*

10 *Et vſque ad tempus mota litis.*

[Continuata præſumitur poſſeſſio vſque ad tempus motæ litis, ſiue hoc allegetur à poſſidente, ſiue ab eius ſucceſſore.]

11 *Et vſque quo allegat ſe poſſediſſe.*

12 *Et vſque in præſens ſi nunc allegat ſe poſſidere, & eſt manutenendus.*

13 *Poſſeſſio turbata de tempore turbationis facit præſumere poſſeſſionem etiam de tempore litis, & conteſtationis.*

14 *Et probata de tempore litis mota præſumitur durare etiam lite pendente.*

15 *Probare non eſt neceſſe, quod poſſeſſionem, quam quis habebat tempore litis motæ, conſeruarit etiam lite pendente ſuper manutentione.*

16 *Ciuilis poſſeſſio ſolo animo retinetur tàm in corporalibus, quam in incorporalibus.*

17 *Ciuilis poſſeſſio à principio acquiri non poteſt ſine naturali, & mediante animo, & corpore.*

18 *Animo retinetur poſſeſſio ſiue ſit ciuilis ſiue naturalis tantum, ſi poſſeſſor diſcedat à fundo animo illam retinendi, etiam quod vadat in lõginquã regionem.*

19 *Seu ſit abſens, & num. 21.*

20 *Vel nunquam vadat ad fundum, ſeu poſſeſſione non vtatur, & num. 21.*

22 *Etiam quod iam diù poſſederit.*

[Occupatio naturalis, ſiue detentio conſeruatur in poſſeſſione ciuili, & ſeu in animo poſſidendi.]

[Detentio naturalis non aliter impletur, quam patiatur naturalis incubatio, & detentio]

23 *Animum poſſidendi an quis habuerit, ſeu retinuerit, ſtatur eius aſſertioni, prout in alijs omnibus ab alicuius animo dependentibus, & aſſerenti contrarium incumbit onus probandi.*

24. *Poſſeſſio de tempore motæ litis dupliciter probatur, verè ſcilicet & præſumptiuè, arguendo a poſſeſſione de præterito ad poſſeſſionem de præſenti.*

25 *Poſſeſſio ſemel probata continuata præſumitur eo ipſo, quod interrupta non apparet.*

[Poſſeſſio continuata præſumitur, vbi de alterius poſſeſſione non conſtat.]

26 *Poſſeſſionis initium, & eius continuatio faciunt, vt quis ſit in ea manutenendus.*

[Continuatio poſſeſſionis probatur per teſtes deponẽtes per verbum, citra, cum copula, & vel per dictiones denotantes temporis continuationem, vt ſemper, & toto tempore.]

[Teſtes deponentes de poſſeſſione à tot annis citra abſque copula, & non probant poſſeſſionem de tempore motæ litis.]

27 *Præſumptio continuationis poſſeſſionis de vno tempore ad aliud procedit ad poſſeſſoris commodum, & quãdo allegatur ab ipſo poſſeſſore ſeu illius herede, non ad incommodum, ſi id ipſe neget, & tertius affirmet.*

28 *Et non procedit neque ad ſui commodum, vbi ſe poſſidere negat.*

29 *Præſumptio continuationis, ceſſat per veritatem in contrarium probatam.*

30 *Vel vbi adeſt iuſta cauſa arguendi, quod continuatio non interuenerit.*

31 *Præſumptio continuationis poſſeſſionis ceſſat, vbi probatur poſſeſſorem ſe habuiſſe pro ſpoliato.*

32 *Vel deſiiſſe poſſidere.*

33 *Vel poſſeſſionem amiſiſſe.*

34 *Vt ſi ſua voluntate receſſerit.*

35 *Vel probaretur expulſus.*

36 *Vel probaretur actus intermedius continens priuationem poſſeſſionis.*

37 *Vel apparet eius poſſeſſionem fuiſſe interruptam.*

38 *Vt ſi de interuerſione doctum fuiſſet.*

39 *Præſumitur poſſeſſio cõtinuata, etiam ſi per cõductores non fuerit ſoluta pẽſio niſi probetur interuerſio, puta, quod colonus, ſeu vaſſallus aliũ recognouerit.*

40 *Præſumptio continuationis poſſeſſionis ceſſat, vbi probetur, poſſeſſionem fuiſſe ab aduerſario medio tempore apprehenſam, ſeu alium poſtea poſſediſſe vel actus poſſeſſoris feciſſe.*

[Poſſeſſio, quatenus eſt quid facti, non poteſt eodem tempore penes duos eſſe.]

41 *Lim. niſi iunior poſſeſſio ſit clandeſtina, prout ſemper in dubio iudicari debet.*

42 *Præſumptio continuationis poſſeſſionis non procedit in rebus mobilibus, in quibus non retinetur poſſeſſio animo, ſicut in immobilibus, ſed donec ſint in noſtro conſpectu, & cuſtodia.*

43 *Ampl. in mobilibus inanimatis, & animatis, & tam domeſticis, quam feris.*

[*Mobilium poſſeſſio quando retenta, & continuata dicatur.*]

44 *Actus, & poſſeſſio, quæ dederunt cauſam liti, non ſunt habendi in conſideratione ad obtinendam manutentionem. Lim. vt num. 54. & 55.*

[*Cluſa de recenti facta, ne aqua fluat ad prædiũ alterius, & quæ dedit cauſam liti, dicitur actus turbatiuus, & non deſeruit pro manutentione.*]

45 *Actus, qui dederunt cauſam liti non probant poſſeſſionem, vel quaſi.*

46 *Nec tribuunt ius conſiderabile.*

[*Poſſeſſio controuerſa, & turbatiua non releuat pro manutentione, ſed requiritur pacifica, & continuata*]

47 *Præſentatio, quæ dedit cauſam liti, in quaſi poſſeſſione præſentandi non conſtituit.*

48 *Collatio, ſiu deputatio, quæ dedit cauſam liti, non conſtituit in quaſi poſſeſſione.*

49 *Litis mota tempore quis poſſidere non dicitur per actum, quem fecerit propria auctoritate, ſuper qua tu ſimul, ac ſciuiſti, iudicialiter conqueſtus fuiſti.*

50 *Poſſeſſio, vel quaſi non dicitur quæſita ex actu contradicto, & appellato.*

51 *Conferendi libertas non dicitur ab Ordinario acquiſita ex prouiſione, quæ dedit cauſam liti, & a qua fuit appellatum, etiam quod appellatio non fuerit proſecuta, niſi adſint adminicula ad arguendum appellantem animo quaſi poſſeſſionem nominandi dimiſiſſe.*

52 *Attentat, qui prætextu acquiſitæ poſſeſſionis per actum, qui dedit cauſam liti, vult continuare.*

53 *Turbato in poſſeſſione pro conſilio datur, vt ſtatim Iudicem adeat.*

54 *Iure iam quæſito ex actu poſitiuo poſſeſſionis, etiam quod ſubſequatur contradictio partis, non impeditur mandatum de manutenendo.*

55 *Poſſeſſio, quæ dedit cauſam liti, tunc non eſt conſiderabilis, & dicitur turbatio, vbi ille antea non poſſidebat, ſecus ſi poſſidebat ciuiliter, & naturalem adeptus fuerit.*

56 *Poſſeſſio poſt litem motam non attenditur ad effectũ manutentionis.*

[*Lite pendente non poteſt acquiri poſſeſſio manutenibilis.*

57 *Conſenſus præſtitus reſignationi lite pendente non eſt conſiderabilis ad effectum quaſi poſſeſſionis præſentandi.*

58 *Præſentatio facta lite pendente, & poſt inhibitionem non conſtituit in quaſi poſſeſſione manutenibili.*

[*Collatio facta lite pendente non tribuit quaſi poſſeſſionem manutenibilem.*]

59 *Locatio facta poſt litem motam non eſt in conſideratione ad effectum manutentionis.*

Observatio XVII.

An pro mandato de manutenendo requiratur poſſeſſio de tempore motæ litis, vel ſufficiat poſſeſſio ante motam litem, & de præſumpta continuatione in poſſeſſione, & an ſatis ſit poſſeſſio, quæ dedit cauſam liti, vel quæ poſt litem motam capta fuit.

Notiſſimi iuris eſt, † mandatum de manutenendo ad inſtar interdicti retinendæ, ſeu vti poſſidetis ordinarij dari ei, qui poſſidet, ac poſſidere probat de tempore ortæ controuerſiæ, vel turbationis, ſeu motæ, vel conteſtatæ litis, & non poſſidenti, ſeu non probanti ſe poſſidere de iſto tempore non dari, *§ hodie. Inſt. de interd. Couar. pract. quæſt. cap. 17. num 3. & 5. Mazzol. conſ. 91. ſub. num. 53. Boccat. de interd. vti poſſ. cap. 2. num. 100. Marcheſ. de comm. par. 2. de comm. reſtit. in integ. §. 3. num. 209. fol. 191. Cancer. var. reſol. cap. 14. num. 34. 69. & ſeqq. par. 3. Grat. deciſ. for. cap. 310. num. 54. cap. 514 num. 17. cap. 431. num. 1. cap. 899. num. 1. cap. 910. num. 1. cap. 921. num. 3. Roderic. de ann. reddit. lib. 1. quæſt. 17. num. 33. Gianagn. conſ. 8. num. 103. & 120. conſ. 11. num. 2. conſ. 12. num. 16. & 18. lib. 1. & conſ. 40 num. 6. lib. 2. Luderc. conſ. 93. num. 6. & 9. Chriſtoph. Paz. de tenut. cap. 2. num. 20. & 22. cap. 9. num. 10. Ricc. in coll. deciſ. coll. 1371. & 1500. Io. Petr. Fontanell. de pact. nupt. clauſ. 7. gl. 3. par. 10. num. 41. tom. poſter. Saluſt. Tib. in pract. A. C. lib. 2. cap. 7. ſub num 4. Put. deciſ. 362. num. 2. lib. 2. Rot. diuerſ. deciſ. 27. num. 21. deciſ. 42. num. 9. par. 1. deciſ. 4. num. 11. & 19. par. 2. deciſ. 169. num. 1. deciſ. 174. num. 1. & 2. deciſ. 177. num. 1. deciſ. 170. num. 2. deciſ. 187. num. 7. deciſ. 315. in princ. deciſ. 382. num. 1. deciſ. 562. in princ. deciſ. 681. num. 1. deciſ. 712. num. 1. par. 4. Seraph. deciſ. 287. num. 1. deciſ. 1047. num. 7. Mantic. deciſ. 72. num. 3. deciſ. 95. num. 1. deciſ. 185. num 1. deciſ. 192. num. 1. deciſ. 199. num. 3. deciſ. 227. in fin. Rot. in Aurien. Parochialis de Paa coram Cardinali Lancellotto, in Pobien. Canonicatus coram Gyptio in Sabinen. Silua corã Penia, in Papien. Bonorum coram Eminentiſsimo D. Cardinali Veroſpio in Couen. Beneficiorum coram Cardinali Sacrato, in Toletana Sepulturæ coram bo. mem. Vbaldo. in Ferrarien. Bonorum coram Eminentiſs. D. Car. Pamphilio, de quibus apud Marcheſ. de comm. par. 1. fol. 936. num. 1. fol. 961. num. 1. fol. 962. num. 1. fol. 984. num. 5. fol. 687. num. 2. fol. 1062. ſub. num. 1. fol. 1064. num. 2. Rot. poſt tract. Pacific. de Saluian. deciſ. 27. num. 4. deciſ. 44. num. 1. deciſ. 169. num. 2. deciſ. 273. num. 1. Rot. poſt ſecundum vol. conſ. Faria. deciſ. 179. num. 1. deciſ. 394. num. 1. Rot. in recent. deciſ. 63. num. 1. deciſ. 270. num. 1. deciſ. 512. num. 1. deciſ. 561. num. 1. deciſ. 685. num. 1. par. 1. deciſ. 147. num. 1. deciſ 501. ſub num. 2. deciſ. 525. num. 1. deciſ. 557. num. 1. deciſ. 573. num. 1. deciſ. 658. num. 1. deciſ. 734. num. 1. par. 2. Greg. XV. deciſ. 582. num. 1. Cocc. deciſ. 52. num. 4. deciſ. 314. in princ. deciſ. 452. ſub. num. 1. deciſ. 486. num. 2. deciſ. 490. ſub num. 3. Caual. deciſ. 171. ſub num. 1. deciſ. 209. num. 1. deciſ. 242. num. 1. deciſ. 559. num. 1. deciſ. 391. in fin. deciſ. 418. num. 1. de-* 1

Digitized by Google

ciſ. 563. num. 1. deciſ. 589. num. 4. & 7. in fin. Rot.
in Aconitana Bonorum 18. Aprilis 1626. coram Bu-
rotto, in Peruſina Bonorum coram Otembergo, poſt
tract. deciſ. 20. num. 1. in Peruſina Societatis coram
Vbaldo, poſt tract. deciſ. 22. nu. 1. in Aſſiſien. Bono-
rum coram Remboldo, poſt tract. deciſ. 23. num. 1. in
Veronen. Contributionum coram Selucien. poſt tract.
deciſ. 42. num. 1. in Marſicana Iuriſdictionis coram
Comitulo. poſt tract. deciſ. 78. num. 2. in Gerunden.
Beneficij coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract.
deciſ. 88. n. 1. in Viterbien. Caſtrorum coram Cardinali
Sacrato, poſt tract. deciſ. 105. num. 1. & deciſ. 106. n. 3.
in Caſaraguſtana Penſionum coram Manzanedo, poſt
tract. deciſ. 113. n. 1. & 16. in Gerundien. Beneficij co-
ram eodem, poſt tract. deciſ. 115. n. 1. in Romana Cano-
nicatus Sancti Marci coram Eminentiſſimo D. Cardi-
nali Pamphilio, poſt tract. deciſ. 123. n. 2. in Vercellen.
Diſmembrationis coram Manzanedo, poſt tract. deciſ.
126. n. 1. in Peruſina Domus coram Reuerendiſſimo D.
Coccino, poſt tract. deciſ. 127. n. 1 in Vrbeuetana Iuriſdic-
tionis coram Penia, poſt tract. deciſ. 131. n. 1. in Ciuitatis
Caſtelli bonorum coram Dunozotto, poſt tract. deciſ. 132.
num. 1. in Spoletana Bonorum coram Vbaldo, poſt tract.
deciſ. 138. n. 1. in Bononien. Exemptionis coram Emi
nentiſſimo D. Cardinali Veroſpio, poſt tract. deciſ. 139.
n. 1. in Aſſiſien. Statutorum coram Eminentiſſimo D. Car-
dinali Pamphilio, poſt tract. deciſ. 147. num. 2. in Vlixbo-
nen. Beneficij coram Vbaldo, poſt tract. deciſ. 151. n. 5. in
Albanen Confinium coram R. P. D. Pironano, poſt. tract.
deciſ. 156. n. 1. in Aſſiſien Statutorum coram Eminen-
tiſſimo D. Cardinali Pamphilio, poſt tract. deciſ 158. n. 1.
in Hiſpalen. Primitiarum coram R. P. D. Nauarro, poſt
tract. deciſ. 166. n. 2. in Romana Domus de Nocchiellis
coram Vbaldo, poſt tract. deciſ. 168. n. 1. in Vrbeuetana
Bonorum coram eodem, poſt tract. deciſ. 182 num. 1. in
Eluen. Decimarum coram Remboldo, poſt tract. deciſ. 177
n. 5. in Cracouien. Parochialis coram Reuerendiſſimo D.
Coccino, poſt tract. dec 207. n. 4. in Narnien. Bonorum co-
rã R. P. D. Pironano, poſt tract. dec. 227. n. 1. in Romana
Adminiſtrationis Hereditatis corã R. P. D. Queſpo poſt
tract. dec. 250. n. 1. in Mediolanen. Bonorũ corã Reuerẽ-
diſſi. D. Coccino, poſt tract. dec. 253 n. 1. in Maſſanen. Ar-
chipreſbyteratus coram Eminentiſſi. D. Card Virili, poſt
tract. dec. 64 n 1. n. Nullius Parochialis, poſt tract. dec.
168. n. 1 in Romana Domus corã R. P. D. Pironano poſt
tract. deciſ. 336 n. 3. in Hiſpalen. Præeminentiarum 13.
February 1626 coram Buratto. [Rot. recent. deciſ. 150.
n. 1. deciſ. 588 n. 1. deciſ. 193. n. 1. deciſ. 696. in fin. de-
ciſ. 762. n 1. deciſ. 787. n. 1. par. 3. deciſ. 93. n. 2. in fin de-
ciſ. 116. n. 2 deciſ. 224. n. 1. deciſ 249. n 2. deciſ. 339. n. 1.
deciſ. 461. n. 1. par. 4. & dec. 281. n. 1. par. 5. Mart. Andr.
deciſ. 1. in princ deciſ 8 n. 1. deciſ. 12. n. 1. deciſ. 39. nu.
1. deciſ 61. num. 1 Rot. in Sorana Bonorum coram Ora-
no, poſt tract. deciſ 354. num. 1. in Sabinen. Caſtri Mom-
pei coram Eminentiſſimo D. Cardinali Veroſpio, poſt
tract. deciſ. 470. num. 1. & habetur per D. Vaccarium in
eius reſolutione in Bononien. Exemptionis poſt tract. de-
ciſ. 646. num. 42. Rot in Romana Emolumentorum co-
ram Remboldo, poſt tract. deciſ. 656. num. 1. in Neoca-
ſtren. Parochialis coram eodem, poſt tract. deciſ. 657.
num. 1. Duran. deciſ. 21 num. 1. deciſ. 159. num. 1. Rot.
Bononien. deciſ. 138. num 67. & 68. Neuizan. conſ. 81.
num. 17. vbi ſub num. 6. quod quis facit prudenter, ſi
capitulet poſſeſſionem cum patientia aduerſarij vſ-
que ad tempus controuerſiæ, Buratt. deciſ. 145. nu. 1.
deciſ. 220. num. 1. deciſ. 285. in princip. deciſ 292. num.
1. deciſ 451. num. 1. deciſ. 513. num 1. deciſ. 614. nu 2.
in fin deciſ. 730. num. 1. deciſ. 823. num. 2 deciſ. 904. nu.
6. & fortius ſi quis etiam poſt litem continuauerit,
Rot. in Papien. Præpoſituræ coram Bubalo, poſt tract de-
ciſ. 348 num. 1. in Balneorigen. Confinium coram Cardi-
nali Sacrato, poſt tract. deciſ. 412 num. 5. in Neapolita-
na Iuris conferendi coram Manzanedo, poſt tract. deciſ.
466. num. 1. in Romana Domorum de Zauonis coram
Vbaldo ſeniore, poſt tract. deciſ. 493 num . Cum poſ-
ſeſſio de tempore motæ litis ſit præcipuum, & neceſ-
ſarium requiſitum ad manutentionem, Rot. in Tullen.
Præpoſituræ Sancti Apri coram R. P. D. Pironano poſt
tract. deciſ. 457. num. 1. in Romana Domus coram R. P.
D. Ghiſlerio, poſt tract dec 519. nu. 2. in Anconitana Præ
dij coram R. P. D. Buccabella, poſt tract. deciſ. 570 num.
2. in Firmana Bonorum coram Eminentiſſimo D. Cardi-
nali Pamphilio, poſt tract. deciſ. 597. num 7. in Cæſar-
auguſtana Præeminentiarum coram R. P. D. Ghiſlerio,
poſt tract. deciſ. 594. num. 5. in Mediolanen. Cappellaniæ
coram Iuſta, poſt tract. deciſ. 601. num. 2.] & ſic requi-
ritur poſſeſſio de tempore præſenti, atque nunc, Ca-
uar. pract. quæſt. d. cap. 17. num. 3. Paſett. conſ. 16. num.
6. Laderc d. conſ 95. n. 9. in fin Rot. in Tiraſonen. Deci-
marum coram Cardinali Marquemontia, apud Marcheſ.
de comm. par. 1 fol. 1362. n. 1. †& de tempore petitio- 3
nis mandati de manutenẽdo, Surd. conſ 491. in fin lib.
4. Ladrec. d. conſ. 95. n 10. †Eoque magis manutentio 4
datur, ſi probetur poſſeſſio etiam antiquior, Rot. penes
Pacific. de Salman. deciſ. 169. n. 2. ſeu fuerit auctoritate
Iudicis capta, Greg. XV. d. deciſ 582. n. 1. Rot in Romana
Domus co. R. P. D. Ghiſlerio, poſt tract. dec. 5 9 n 3.]

Immo †ſufficit poſſeſſionem fuiſſe acquiſitam, & 5
probari de tempore præterito, & ante introductam li-
tem, Tuſc. in verb mandatum de manutenendo concl 69.
n. 1. Ricc. in coll deciſ. coll. 1108. Maſtrill. deciſ. 52. n.
4. Caputaq. deciſ. 198. n. 1. par. 2. Gratian. diſ. ep. forenſ.
cap. 310. n. 54. cap. 384 n. 19. cap. 431. n 2. Rot. diuerſ.
deciſ. 118. n. 4. & 5. deciſ. 167. in princip. par. 4. Mantic.
deciſ. 40. num. 2. deciſ. 322. num. 11. Rot. poſt Pa-
cific. de Salnian. deciſ. 4 in fin. Rot. ad tract. Cenc de cen-
ſib deciſ. 209. n. 1. deciſ. 212 n. 1 deciſ. 242. n. 6 Rot in re-
cent. deciſ 533 n. 1 par. 1. & deciſ. 140. n. 1. par. 2 Rot in
Ianuen. Parochialis coram R. P. D. Durano, poſt tract de-
ciſ. 217. n. 44. in Placẽtina Decimarum coram R. P. D.
Pironano, poſt tract. deciſ. 218. n. 1. [& in Mediolanen.
Parochialis coram Cardinali Platto, poſt tract. deciſ.
356. num. 1. in Farſen. Territorij coram Cyprio, poſt
tract. deciſ 370. n. 1. in Burgen. Iuris Præſidendi coram
R. P. D. Merlino, poſt tract. deciſ. 667. n. 19. Rot. diuerſ.
deciſ. 314. n. 1. par. 4. Buratt. deciſ. 28 in princip. deciſ.
289. n. 7. in fin. †ſeu de tempore turbationis, Aret. in 6
§ retinendæ. ſub n. 3. Inſt. de Interd. Couar. pract. quæſt. d.
cap. 17. in fin. †Etiã quod non probetur poſſeſſio de 7
tempore inſtituti iudicij, Put. deciſ. 16. lib. 2. Mantic.
dec. 95. n. 4. & dec 172. n. 4. Rot. diuerſ. 252 n. 7 par. 4.

Hincque †dicitur mandatum de manutenẽdo cõ- 8
cedi poſſidenti, vel quaſi de tempore motæ, vel con-
teſtatæ litis, ſeu paulo ante, & poſſeſſionem probanti
de altero ex iſtis temporibus, Couar pract. quæſt. d cap.
17. num. 5. in fin. Cenc. de cenſib. quæſt. 90. iuxta nouiſſ.
impreſſ. Taurinen. alias par. 2. cap. 2. quæſt. 5. art. 4.
n. 1. vbi Rot. deciſ. 309. n. 1. deciſ. 212. num. 1 deciſ. 242.
num. 6. deciſ. 246. num. 6. Rot diuerſ. deciſ. 174. num. 1.
par. 4. Mantic. deciſ. 72. num. 3. deciſ. 172. ſub. num. 3.
Rot. in Ciuitatis Caſtelli Bonorum apud Saluſt. Tib in
pract. A. C. lib. 3. ante cap. 18. fol. mihi 365. penes Mar-
cheſ. de comm. par. 1. fol. 968. num. 1. in Panormitana
Archidiaconatus coram Penia, penes eundem Marcheſ.
par. 2. fol. 491 num 1. ac in Firmana Fontis coram Car-
dinali Lancellotto, apud d. Marcheſ. d. par. 2. fol. 96.
num. 1. & 3. Fontanell. de pact. nupt. clauſ. 7 gl 3.
par. 10. num 53. tom. poſter. Rot. in Clauſina, ſeu Pe-
ruſina Poſtæ Puteali coram Litta, poſt tract. deciſ 89.
num. 1 [& in Hiſpalen. Præeminentiarum 13. Nouem-
bris 16 c. coram Buratto, vbi quod eſt neceſſarium,
vt teſtes percutiant tempus ante motam litem. Eo-
que magis manutẽtio danda eſt, ſi probata ſit deten-
tio tam de tempore motæ litis, quàm de tempore ante

litem, Thomat deciſ.35 n.15. Mart. Andr.deciſ.39.n.
1.Rot.in Recanaten.Pradu coram R. P. D. Carillo, poſt
tract.deciſ. 619.n. 1. & deciſ. 644.n.1. vbi n.2.& for-
tius ſi eſſet auctoritate Iudicis, ac eſt ipſum tempus
poſſeſſionis de ſubſtantia manutentionis, Rot.in Far-
ſen.Terrrtory coram Gyptio, poſt tract.dec.370.n.2.

Et in iuribus, ac ſeruitutibus, quæ non requirunt
vſum, niſi interpolatum aliquo, ſed etiam magno in-
teruallo; vt in euacuatione Syluę per fundum alte-
rius, puta de ſeptennio in ſeptennium, & in vſu viæ
ſufficit poſſeſſio de illo tempore, vel anno, & à longo
tempore retro, Rot.Bonon.deciſ.138.num.68.]

9 Nam, † qui olim, ſeu ab initio, & ſemel adeptus
poſſeſſionem, ſeu rem poſſedit, & poſſediſſe, probauit,
pręſumitur continuaſſe vſque ad tempus moleſtiarũ,
& turbationis, ſi hoc idem poſſeſſor aſſerat, Cacheran.
deciſ. Pedemont.99.n.51. Seraph. deciſ. 1154. num. 4.
[Add. ad deciſ. Bonon.138. ſub verſ. à parte verò, Bu-
ratt.deciſ.158.n.3. vbi maximè quando non probatur
aliquis actus poſſeſſorius contrarius, deciſ. 289. n. 7.
10 in fin.] † ac vſque ad tempus motæ litis, Tuſc.in verb.
poſſeſſio concluſ 417. num.17. Gratian. diſcept. forenſ.
cap.384.n. 19. Put.deciſ. 161.lib. 2 Rot.diuerſ.deciſ.80.
n.7.par.1.Seraph.deciſ. 1047.num.8. Mantic.deciſ.95.
n. 4. deciſ.172 n. 4. Rot. in Peruſina Receſſionis coram
Cardinali Blanchetto.in Canen. Beneficiorum coram Car-
dinali Sacrato, in Ferrarien. Bonorum coram Eminen-
tiſſimo D. Cardinali Pamphilio, de quibus apud Mar-
cheſ. de comm par.1.fol. 100 ſub n.4.fol.987.ſub.n.1 &
fol.1064.n.2.Rot.recent.deciſ 601.n.5.deciſ. 761. n. 1.
par. 2. Cocc.deciſ.286.n 4 deciſ.452.n.5 deciſ. 490. n.
5. Rot in Anconitana Florum 18. Nouembris 1624.
coram Buratto, fuit dictum in Hibrien. Beneficij coram
Cardinali Lancellotto poſt tract deciſ.4 num.2.in Mar-
ſicana Iuriſdictionis Comitulo, poſt tract.deciſ.78. num.
3.in Romana Fructuum coram Corduba, poſt tract. de-
ciſ.86. num.7 in Eburn. Canonicatus coram Cardinali
Lancellotto, poſt tract deciſ.91.num.1 in Aſſiſien Statu-
torum coram Eminentiſſimo D. Cardinali Pamphilio,
poſt tract deciſ. 147 num. 1 in Vlixbonen. Beneficij co-
ram Vbaldo, poſt tract.deciſ 151. num. 4 in Cracouien.
Parochialis coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt
tract.deciſ.207.num. 3 vbi, ſi ita aſſerat poſſeſſor, in
Ianuen. Parochialis coram R P D. Durano, poſt tract.
deciſ 217. num.35.44. & ſeqq. in Placentina Decima-
rum coram R.P.D Pironano, poſt tract. deciſ. 218. num.
3.[Thomat. deciſ. 41. num. 18. deciſ.127. num.5. Rot.
recent.deciſ.341. num. 1.par 3 & deciſ 224.num.1. in
fin.par.4.& in Lunen.Sarazanen Beneficij coram Reue-
rendiſſimo D. Coccino, poſt tract. deciſ. 314 num 2.in
Turritana Scribaniæ coram eodem, poſt tract. deciſ. 356.
num 2 in Leodien. Canonicatus Tongren coram R.P.D.
Pironano, poſt tract. deciſ. 578. num. 3. in Cæſaraugu-
ſtana Præcedentiarum coram R. P. D. Ghiſlerio, poſt
tract.deciſ. 594. num 7. in Florentina Decimarum co-
ram R.P D. Vtroſpio, poſt tract deciſ 631.num.6 in Ca-
merinen Bonorum coram eodem, poſt tract. deciſ. 640.
num.11.& 12. vbi ſiue poſſeſſio allegetur à poſſiden-
te, ſiue ab illius ſucceſſore, Buratt. deciſ. 249. num. 4.
deciſ 275.num.3. deciſ. 648. num. 5. vbi ad effectum
11 manutentionis, deciſ. 821. num. 3] † Et vſque quo al-
legat ſe poſſediſſe, Rot in Calaguritana Iuris accedendi
ad Proceſſiones coram Remboldo, poſt tract. deciſ.
12 165. num. 3. † Et vſque in præſens; ſi non allegat ſe
poſſidere, & eſt manutenendus, Aret.in d §. retinen-
da, Inſt. de interd. Pract. Papien. in form.lib. pro turb.
poſſ. in gl. hodie ſub num. 2. & 7. Gabr. de præſumpt.
concl. 10.Bald.conſ.458 num.1.lib 1. Ruin.conſ. 18.num.
16.lib.4. Hond conſ.20.num.12.lib. 1. Surd. conſ. 135.
num. 53. lib. 1. conſ. 160. num. 81. & ſeqq. lib 2.conſ.
481.num. 3. & 4. lib. 4. Gionagn. conſ. 11. num. 1. &
conſ. 14. num. 62. lib. 1. Tuſc.in d.verb.poſſeſſio concl.
417.nu.4.& ſeqq. Maſc de probat.in verb.poſſ. concl.
1178.num.22.Perſon.de adipiſc. poſſ.num. 171. ver.ac-
cedente quoque.Grat. diſcep. forenſ. cap. 310. num. 54.
& ſeqq.cap. 384.num 20.cap.431.num.2 cap. 981.nu.
31. Cyriac.contron for.lib. 1. contron. 192. num.23. &
lib. 2. contron. 362. num. 5. Ricc.in coll deciſ coll.
1507.in fin.2097.2679 Capic deciſ. 209 num.2.Boer.
deciſ.239.num.6.Oſaſc.deciſ. 43 num. 2 Ioſ. Ludou de-
ciſ Peruſ.59. num.4. par. 1. & deciſ.69.num.3. par. 2.
Rot. deciſ 4.alias 124.de prob.in nou. Rot. diuerſ. deciſ.
765 num.2. par. 1. deciſ.4.num.12.& deciſ.80. num.9.
& ſeqq.par. 2. deciſ. 401. num. 2.par 4. Seraph.deciſ.
983 num.1. Mantic.deciſ.95.in fin Rot apud Pacific. de
Salnian.deciſ. 167.num 3. & poſt Zacch. ad Galleſ. de
oblig.Cam.deciſ.66. num.2.& poſt tract. Iul.Vin. de Iu-
re patron.deciſ. 53.n. 4.deciſ. 86.n. 25 31 & ſeqq. Ca-
nal.deciſ.226.n.4.deciſ.390.n 4.deciſ.159.num 3.deciſ.
608 num.3.Rot.in Peruſina Bonorum coram Ortember-
go, poſt tract.deciſ.20.num. 4.[& in Fanen. Iuriſdictio-
nis coram Card. Pamphilio ſeniore, poſt tract. deciſ.400.
num.8] † Atque poſſeſſio probata de tẽpore turbatio- 13
nis facit præſumere poſſeſſionem & de tempore li-
tis, & conteſtationis, Aret. in d.§.retinenda. ſub n.3.
Inſt.de interd Conar.pract.quæſt.d.cap 17. in fin.Rot.in
Calaguritana Iuris accedendi ad poſſeſſione coram Rem-
boldo, poſt tract.deciſ.165.n.4 & 5. † & probata de tem- 14
pore litis motæ præſumitur durare etiam lite pen-
dente, Ladrec. conſ. 95.n 10 † Nec tenetur quis pro- 15
bare, quod hanc ſuam poſſeſſionem conſeruauerit e-
tiam lite pendente, donec ius ſuper hoc poſſeſſorio
dictum ſit, Cancer.var.reſol.cap. 14.n.69. & ſeqq.p.3.
Fontanell de pact.nupt.clauſ.7.gl 3 par.10.num.54.

Cum † poſſeſſio ciuilis ſolo animo retineatur, 16
tam in corporalibus, quam in corporalibus, l. 3.
§ in amittenda. ff de acquir poſſ. l. licet. C. eodem
Maſcard. de prob. in Ver. poſſeſſio. concl. 1178. num.
21. Gionagn. conſ.40.num. 3. & 9. lib.2. Tuſc. in Ver.
poſſeſſio concl. 400. num. 23. & 34. Cacheran. deciſ.
Pedemont. 99. num. 51. Mantic. deciſ. 38. num 9. de-
ciſ. 172. num. 4. Rot. diuerſ. deciſ 99. num. 1. par. 1.
deciſ. 152. num. 7. par. 4. Rot.penes Cenc de ſenſib.
deciſ. 242. num. 7. Cocc deciſ. 300. num.5. deciſ 354.
num. 2. deciſ. 380. num. 4. deciſ. 402. num. 5. Put.
deciſ. 216 num. 2. lib. 3. Canal deciſ. 66. num. 1.
Rot. apud. Pacific. de Salnian. deciſ. 139 num.3. Rot.
in Albinen. confinium, coram. R. P. D. Pironano, poſt
tract. deciſ. 156 n. 4. in Ianuen. Parochialis coram R.
P D. Durano poſt tract. deciſ. 217. n.45.[Rot.in Cæ-
ſaraguſtana Præcedentiarum coram Reuerendiſſimo P.
D. Ghiſlerio poſt tract. deciſ 594. nu.7.] † quamuis à 17
principio non acquiratur ſine naturali, & niſi medi-
ante animo, & corpore, Tuſc. in d.Ver. poſſeſſio d.con-
cl. 400.n. 34.Put.d. deciſ.216.num.2.lib.3.[Rot.in Co-
limbrien. Præſtimoniorum corã R.P.D.Coccino, poſt tract.
deciſ. 554.n. 24. in recent.deciſ.9.num.8. par. 5.

Immo † animo retinetur poſſeſſio, etiam quod 18
ſit naturalis tantum, ſi poſſeſſor diſcedat à fundo ani-
mo illam retinendi, etiam quod vadat in longinquã
regionem, §. poſſidere verſ. quin etiam Inſtit. de in-
terd Aret. in d.§. retinendo, num. 1 & 7. Inſt. eod.
[Rot. in Colimbrien. Præſtimoniorum coram Reueren-
diſſimo D Coccino, poſt tract. deciſ. 554. num. 37.]
† ſit quoque abſens, Creſc. deciſ. 1. alias 53. num. 3. de 19
cauſ. poſſ. & propr. † vel nunquam vadat ad fundum, 20
Cyriac.contr. foren lib. 2 contr. 258.num. 41.
† Neque enim per abſentiam, ſeu non vſum amit- 21
titur poſſeſſio, vel quaſi, d. l. 3. §. in amittenda. &
§. ſeqq. & l. clam poſſidere. §. qui ad nundinas. ff. de
acq. poſſ. & in terminis Iuris præſentandi, Iul. Vin. in
pract. iur. patron. par. 2. lib. 5. cap. 2. num. 43. &
58. Rot in Ianuen. Parochialis coram R. P. D. Dura-
no, poſt tract. deciſ. 217. num. 44. & ſeqq. † Etiam 22
quod

Digitized by Google

quod iam diu quis poſſederit, *Rot. in d. Ianuen. Parochialis num.* 48. [Cum illa naturalis occupatio ſiue detentio perpetuo conſeruetur in ciuili poſſeſſione, & ſic in ipſo animo poſſidendi, *Lotter. de re benef. lib. quæſt. 9 n. 37.* quãuis non aliter naturalis detentio impleatur, quam patiatur naturalis incubatio, ſiue detẽ-
23 tatio, *Lott. de re benef. lib. 3. quæſt. 13. n. 23.*] † Et an poſſidẽdi animum, quis retinuerit, nec nõ, eius aſſertioni ſtatur, *Maſcard. de prob. in d. Vor. poſſ. concl. 1178. n. 23.*

Cum in his, quæ pẽdent ab animo alicuius ſtetur eius declarationi, & aſſertioni, *Cyriac. contr. for. lib. 1. contr. 10. n. 8.* Itaut aſſerenti contrarium incumbat onus probandi, *Rot. in d. Ianuen. Parochialis coram R. P. D. Durano, poſt tract. deciſ. 217. n. 49.*

24 Vnde † poſſeſſio de tempore motæ litis dupliciter probatur, verè ſcilicet, & præſumptiuè, arguendo à poſſeſſione præteriti temporis ad poſſeſſionem temporis præſentis. *Gionagn. conſ. 8. num. 104. lib. 1. Caball. ad Conſt. March. lib. 5. cap. 8. gl. vnic. Rot.*
25 *diuerſ. deciſ. 4. num. 13. par. 2.* † & ſemel probata continuata præſumitur eo ipſo, quod non apparet interrupta, *Rot. in Colonien. Præcedentiæ, coram Eminentiſſimo D. Vbaldo, poſt tract. deciſ. 33. num. 3.* [*Add. ad deciſ. Bonon. 138. ſub. verſ. à parte vero,* vel de alterius poſſeſſione non conſtat, *Rot. recent. deciſ. 341. num. 1. par. 3. Add. ad d. deciſ. Bonon. 138.*
26 *ſub verſ. à parte vero.*] † Atque poſſeſſionis initium, & eius continuatio faciunt, vt quis ſit in ea manutenendus, *Rot. diuerſ. deciſ. 378. num. 1. par. 1.* [*Rot. recent. deciſ. 129. num. 4. par. 4.*] & ſatis eſt continuatio præſumpta, *Rot. in Placentina Decimarum coram R. P. D. Pirouano, poſt tract. deciſ. 218. num. 4.* [Probareturque poſſeſſionis continuatio per teſtes, ſi deponerent per verbum, citra, cum copula, &, vel perdictiones denotantes temporis continuationem, vt ſemper, & omni tempore, *Rot. recent. deciſ. 309. num. 7. par. 4. & in Farfen. Territorij coram Gyptio, poſt tract. deciſ. 370. num. 1. vbi num. 3.* quod non probarent poſſeſſionem de tempore motæ litis, ſi deponerent de poſſeſſione à tot annis citra abſque copula, &c.]

Præſumptio tamen continuationis poſſeſſionis de
27 vno tempore ad aliud † procedit ad poſſeſſoris commodum, & quando allegatur ab ipſo poſſeſſore, ſeu illius herede, non ad incommodum, ſi id ipſe neget, & tertius affirmet, *Achil. Perſonal. de adipiſc. poſſ. n. 171. verſ. accedente quoque Cyriac. contr. for. lib. 1. contr. 41. n. 47. Cacheran. deciſ. Pedemont. 40. n. 9. Cocc. deciſ. 475. in princ. Rot. in Eluen. Canonicatus coram Cardinali Lancellotto, poſt tract. deciſ. 91. n. 4. & 5.* [*Rot. recent. deciſ. 407. n. 2. par. 3. & deciſ. 559. n. 4.*
28 *par. 4*] † Et non procedit neq. ad ſui commodum, vbi ſe poſſidere negat, *Rot. diuerſ. deciſ. 765. n. 2. par. 1.*

19 Vt etiam † præſumptio continuationis poſſeſſionis ceſſaret per veritatem in contrarium probatam, *Pract. Papien. in form. lib. pro turb. poſſ. in gl. Hodie, ſub num. 2. Maſcard. de prob. in Ver. poſſeſſio. concl. 1178. num. 22. Tuſc. in Ver. poſſeſſio, concl. 417. num. 7. & ſeqq. Grat. diſc. for. cap. 310. num. 54. & ſeqq. & num. 58. Cenc. de cenſib. par. 2. cap. 2. quæſt. 5. art. 4 num. 2. vel. d. quæſt 90. in imoreſſ. non ſſ. Tanvin. vbi vtroque modo allegatur. Ladrec. conſ. 95. num. 10. Ricc. in coll. deciſ. coll. 1507. in fin. Rot. diuerſ. deciſ. 401. num. 2. par. 4. Seraph. deciſ. 983. num. 1. & deciſ. 1047. num. 8. Caual. deciſ. 390. num. 4. Rot. in Cauen. Beneficiorum coram Cardinali Sacrato, in Ferrarien. Bonorum coram Eminentiſſimo Cardinali Pamphilio, penes Marcheſ. de comm par. 1. fol. 987. ſub num 1. & fol. 1064. num. 2. fuit dictum in Hibrien Beneficij coram Cardinali Lancellotto, poſt tract. deciſ 4. num. 2. in Aſſiſien Statutorum coram Eminentiſſimo D. Cardinali Pamphilio, poſt tract. deciſ. 147. n. 1. in Ianuen. Parochialis coram R. P. D. Durano, poſt tract. deciſ. 217. num. 35. in Placentina Decimæ coram R. P. D. Pirouano, poſt tract deciſ. 218. nu 3.* [*Thomat. deciſ. 120. n. 5.*] Vel † vbi adeſſet iuſta cauſã arguendi, 30
quod continuatio non interueniret, nam tunc ex eo ſolo, quod quis ſemel habuerit, vel poſſederit, nõ præſumeretur continuata poſſeſſio, *Tuſc. d. concl. 417. ſub n. 21. & 30. Rot. diuerſ. deciſ. 239. n. 15. par. 4.*

Quare † non intraret præſumptio continuationis, 31
vbi probaretur, poſſeſſorem habuiſſe ſe pro ſpoliato, *Fontanell. de pact. nupt. clauſ. 7. gl. 3. par. 10. num. 55. tom. poſter. Rot. in Romana fructuum coram Cardu-ba, poſt tract. deciſ. 86. num. 7.* [*Thomat. deciſ. 41*
num. 18.] † vel deſijſſe poſſidere, *Mantic. deciſ.* 32
245. num. 5. [*Thomat. d. deciſ. 41. num. 18.*] † ſeu 33
poſſeſſionem amiſiſſe, *Gionagn. conſ. 8. num. 125. lib. 1. Rot. in Ianuen. Parochialis coram R. P. D. Durano, poſt tract. deciſ. 217. num. 44.* Vt † ſi ſua vo- 34
luntate receſſerit, *Grat. diſcep. for. cap. 981. num. 31.*
† Vel probaretur expulſus *Grat. d. num. 31. Lancell.* 35
de attent. par. 2. cap. 4. limit. 1. num. 47. † vel pro- 36
baretur actus intermedius continens priuationem poſſeſſionis, *Rot. diuerſ. deciſ. 4. num. 14 par. 2.*
† Vel appareret eius, poſſeſſionem fuiſſe interruptã, 37
Gionagn. conſ. 8. num. 121. & ſeqq. lib. 1. Rot. diuerſ. deciſ. 712. n. 3. par. 4. Seraph. deciſ. 983. n. 1. Mantic. deciſ. 95. ſub n. 9. & in fin. Caual. deciſ. 332. n. 3. deciſ. 589. num. 7. Rot in Peruſina Bonorum coram Ottembergo, poſt tract. deciſ. 20. n. 4. in Marſicana Iuriſdictionis coram Comitulo, poſt tract. deciſ. 78. n. 4. & 5. vbi quod antiquior poſſeſſio interrupta cedit iuniori, [*& in Florentina Decimarum coram R. P. D. Veroſpio, poſt tract. deciſ. 631. nu. 6.*]
† Vt ſi de interuerſione doctum fuiſſet, *Rot. in* 38
Peruſina Reſciſſionis coram Cardinali Blanchetto, apud Marcheſ. de comm. par. 1. fol. 100. ſub num. 4. Rot. diuerſ. deciſ. 80. num. 20. par. 2. vbi quod † poſſeſſio 39
præſumitur continuata, etiamſi per conductores non fuerit ſoluta penſio, niſi probetur interuerſio poſſeſſionis, quæ contingeret, ſi Colonus, ſeu Vaſſallus alium recognouerit, *Gionagn. conſ. 8. num. 123. lib.*
1. Rot. diuerſ. deciſ. 506. num. 7. par. 1. † Vel ſi pro- 40
baretur poſſeſſionem fuiſſe ab aduerſario medio tẽpore apprehenſam, ſeu alium poſtea poſſediſſe, vel actus poſſeſſorios feciſſe, *Aret. in §. retinendæ. num. 3. Inſt. de interd. Gaill, pract. obſer. de pignorat. obſer. 22. in fin. Tuſc. in verb. poſſeſſio concl. 417. num. 24. Surd. conſ. 160. num. 83. lib. 2. & conſ. 481. num. 3. lib. 4. Gionagn. conſ 12 num 17. lib. 1. Mar. Ant. var. lib. 3. reſol. 40. num. 12. Cacheran. deciſ. Pedemont. 99. num 31. Rot. in Firmana Fontis coram Cardinali Lancellotto, penes Marcheſ. de comm. par 2. fol. 596. num. 3. Rot. diuerſ. deciſ. 4. num. 14. & deciſ. 62. in fin. par. 2. deciſ. 582. ſub. num. 3. verſ. non prodeſt. par. 4. Mantic. deciſ. 46. num. 2. & deciſ. 172. nu. 4. & 5. quæ eſt etiam inter. diuerſ. deciſ. 1 2. num. 6. & 7. par. 4. Rot penes Pariſiũ. de Salu. deciſ. 34. in fin. & apud Cenc. de cenſib. deciſ. 242. num. 6. Rot. recent. deciſ. 287. num. 4. vbi de comm. & deciſ. 397. num. 2. par. 2 Rot. in Calaguritana Iuriſ. accedendi ad proceſſiones coram Rembaldo, poſt tract. deciſ. 165. num. 5.* [*Rot. recent. deciſ. 212 num. 3. par. 3.* vbi reddit rationem, quia poſſeſſio, quatenus eſt quid facti, non poteſt eodem tempore fuiſſe penes duos, *& in Leodien. Canonicatus Tongren. coram Reuerendo R. P. D Pirouano, poſt tract. deciſ. 578 nu. 3. Lotter. de re benefic. lib 3. quæſt 21 num. 86.*]
† Niſi tamen iunior poſſeſſio eſſet clandeſtina, pro- 41
ut ſemper indubio iudicãri debet, quando, eſt iunior, *Surd. d. conſ 483. num. 3. & 4.*

Præterea † nunquam procedit præſumptio conti- 42
nuationis poſſeſſionis in poſſeſſorem rerum mobiliũ,
cum

cum in eis non retineatur poſſeſſio ciuilis animo, ſi-
cut in ſtabilibus, ſed quatenus iſtę res mobiles ſint
in conſpectu noſtro, & in noſtra cuſtodia ſecundum
crebriorem, & veriorem opinionem, *Grat. diſc. for.
cap.950. n. 39.& ſeqq. Mrant. in ſuis ſingul. in verb.
poſſeſſio, fol mihi 86. & 87.* [*Rot. in Ciuitatis Caſtelli
Spoly corã Orano, penes Marcheſ. de cõmiſſ. par. 1. de cõ-
miſſ. appell. in poſſeſſ. Salu. fol. 1017 n.4.& in Romana Di-
uiſionis de Antolinis coram Vbaldo ſeniore, poſt tract. dec.*
43 *475.n.8.*] † Et de rebus mobilibus tàm inanimatis,
quàm animatis, & tàm domeſticis, quàm feris, *eſt text.
in l.3 §. Nerua.& §. itẽ feras ff. de acq. poſſ.* [Sed diceretur
cõtinuata, & retenta poſſeſſio etiã reſpectu mo-
bilium, quæ eſſent apud ſocium, vel apud alium inde-
poſitum, ſeu ex commodato, aut precario, *Rot in d.
Romana Diuiſionis de Antolinis coram Vbaldo ſeniore,
poſt tract. deciſ. 475. num. 9.*]

44 Actus † verò, & poſſeſſio de recenti, & quæ dede-
runt occaſionem liti, non ſunt habendi in cõſidera-
tione ad obtinendam manutentionem, *Lancell. de at-
tent. par 2. cap. 4. limit. 1 num. 111. & ſeqq. Farin. in 2.
par. fragment. in verb. Inhibitio n. 319. Fontanell. de pact.
nupt. clauſ. 7. gl. 13 par. 10. n. 56. & 57. tom. poſter. Gio-
uagn. conſ. 28. n. 38 conſ. 40 n. 7. lib 2. Rot. recent. deciſ.
333. n. 2. par. 1. & deciſ. 409. n. 4. par. 3. Rot. in Bononien.
Poſſeſſionis coram R. P. D. Merlino, poſt tract. deciſ.
364. n. 8. in Vicentina Adminiſtrationis Epiſcopatus co-
ram Remboldo, poſt tract. deciſ. 194. n. 5. in Interamen.
Aquarum coram Manzanedo, poſt tract. deciſ. 213. n. 2.
in Lucana Præcedentiæ coram R. P. D. Ghiſlerio, poſt tract.
deciſ 229 n. 14. in Veronen. Parochialis coram Eminen-
tiſſimo D. Cardinali Virili, poſt tract. deciſ. 260. n. 5. in
Aliphana Iuris patronatus coram R. P. D. Ghiſlerio. poſt
tract. deciſ. 267. n. 4.* [*Rot. recent. deciſ.* 150. *in fin*, vbi de
cluſa, ne aqua fluat ad prædium alterius, & quod di-
citur actus turbatiuus, *par. 3 & dec. 129. n. 6. dec. 118.
n. 6. par. 4 & in d. Romana Diuiſionis de Antolinis co-
ram Vbaldo ſeniore, poſt tract. deciſ. 475. n. 5. in Vicen.
Capellania coram R. P. D. Pirouano, poſt tract. deciſ. 546.
n. 7. in Cæſaraugustana Præheminentiarum coram Reue-
rendiſſimo D. Coccino, poſt tract. deciſ. 550 n. 2. deciſ. 551.
n. 2. & deciſ. 553. n. 6. in Aprutina Iuriſdictionis coram
Eminentiſſimo D. Cardinali Pamphilio, poſt tract. deciſ.
589. n. 2. in Brixinen. Iuriſdictionis coram R. P. D. Piro-
uano, poſt tract. deciſ. 627. n. 8. in Burgen. Iuris præſidendi
coram R. P. D. Merlino, poſt tract. deciſ. 661 n. 7. & de-*
45 *ciſ. 667. n. 19.*] † quia non probant poſſeſſionem, vel
46 quaſi, *Greg. XV. deciſ. 4. num 2.* † nec tribuunt ius
conſiderabile, *Rot. in recent. deciſ. 30. num. 1. par. 1. Rot.
in d. Aliphana Iuris patronatus coram R. P. D. Ghiſle-
rio, poſt tract. deciſ. 267. num. 4.* [Nec releuat poſſeſſio
controuerſa, & turbatiua, ſed requiritur pacifica, &
continuata, *Rot. in Albanen. Confinium coram R. P. D.
Pirouano, poſt tract. deciſ. 498. num. 4.*] Hincque eſt,
47 quod † præſentatio, quæ dedit cauſam liti, non con-
ſtituit in quaſi poſſeſſione præſentãdi, *Greg. XV. dec.
417. num. 4. Iul. Vin. in prax. Iuris. patron. par. 2. lib. 2.*
48 *cap. 6. num. 11.* Nec † collatio, ſeu deputatio, *Rot. poſt
d. tract. Iul. Vin. de iure patron. deciſ. 86. num. 36.* [*& in
Neocaſtren. Parochialis coram Remboldo, poſt tract.*
49 *deciſ. 657. num. 5.*] † Non enim dicitur quis poſſide-
re tempore litis motæ propter aliquem actum, quem
ipſe fecerit propria auctoritate, ſuper quod, ſimulat-
que ſciuiſti iudicialiter conqueſtus fuiſti, quia ille ex
illo actu non dicitur adeptus fuiſſe poſſeſſionem, ne-
que ſtatum aliquem, *Cancer. var. reſol. cap. 4. num. 95.*
50 *& cap. 14. num 72. par. 3.* † Nec poſſeſſio, vel quaſi
dicitur quæſita ex actu contradicto, & appellato, *Ro.
diuerſ. deciſ. 17. num. 6. par. 2. & deciſ. 165. num. 5. par.*
51 *4.* † Vnde non dicitur acquiſita ab Ordinario confe-
rendi libertas ex prouiſione, quæ dedit cauſam liti, &
à qua fuit appellatum, etiã quod appellatio nõ fue-
rit proſecuta, niſi concurrant adminicula ad arguen-
dum appellantem poſſeſſorem animo diuiſiſſe quaſi
poſſeſſionem nominandi, *Rot. in Ianuen. Parochialis
coram R. P. D. Durano, poſt tract. deciſ. 200. num. 10. &
22.* Nec exactiones, quæ dederũt cauſam liti pro ma-
nutentione ſuffragantur, *Ro. in Romana Officij Aqua-
rum coram R. P. D. Verospio, poſt tract. deciſ. 335. num.*
19. † Et qui prætextu talis poſſeſſionis vellet conti- 52
nuare, non excuſaretur ab attentatis, *Cancer. d. cap. 4.
nu. 95.* † Datur itaque pro conſilio, vt, qui ita turba- 53
tur, ſtatim Iudicem adeat, *vt per Cancer. d. cap. 4. n. 91.
& ſeqq. par. 3.* † Sed ſi eſſet iam ius quæſitum ex actu 54
poſitiuo, & ſubſequeretur contradictio partis, non
impediretur mandatum de manutenẽdo, *Seraph. dec.
1437. in fin. Rot. in Oreana voti coram Remboldo, poſt
tract. dec. 201. n. 7.* [*& in Carthaginen. Canonicatus corã
Cardinali Lancellotto, poſt tract. deciſ. 571. n. 2. 6. & 7.*
† Prout tunc poſſeſſio, quæ dedit cauſam liti, non eſt 55
conſideranda, ſed dicitur turbatio, quando ille antea
non poſſidebat, ſecus ſi poſſidebat ciuiliter, & adep-
tus fuit naturalem poſſeſſionem, quia tunc non dici-
tur turbare, ſed cõtinuare, *Giouag. conſ. 40. n. 8. lib. 2.*

Multo † minus ad effectum manutentionis eſt at- 56
tendẽda poſſeſſio poſt litem motam, vt dicam obſer.
48. [Nam lite pendente non poteſt acquiri poſſeſſio
manutenibilis, *Rot. in Hiſpalen. Præheminentiarum 13.
Nouembris 1620. coram Durano.*] Hinc dicitur, quod
† ad effectum quaſi poſſeſſionis præſentandi non eſt 57
in conſideratione conſenſus præſtitus reſignationi
lite pendente, *Greg. XV. deciſ. 12. n. 4.* † Nec præſenta- 58
tio facta lite pendente, & poſt inhibitionem conſti-
tuit in quaſi poſſeſſione manutenibili, *Greg. XV. dec.
417. num. 11.* [& idem eſſet in collatione *Rot. in Neo-
caſtren Parochialis coram Remboldo, poſt tract. deciſ.
657. n. 5 & 9.*] † Hinc quoque nõ habetur in conſide- 59
ratione locatio facta poſt litem motam, *Rot. in Leo-
dien. Beneficiorum coram Cardinali Lancellotto apud
Marcheſ. de comm. par. 1. fol. 959. ſub n. 2.* Rot *in Roma-
na Domus de Necchiellis, coram bon. mem. Vbaldo, poſt
tract. deciſ. 168. num. 11.*

S V M M A R I A.

1 *Manutentionis ad effectum non eſt neceſſaria longiſſi-
ma poſſeſſio.*

[*Manutentionis ad effectum non eſt neceſſaria poſ-
ſeſſio quadragenaria.*]

2 *Satis eſt momentanea, & inſtantanea.*

[*Satis eſt qualis qualis vſus.*]

3 *Actus vnicus poſſeſſorius ſufficit ad effectum manu-
tentionis.*

4 *Actu etiam vno quæritur poſſeſſio tàm in corporalibus*

5 *Quam in incorporalibus.*

6 *Inſtrumentali poſſeſſione acquiritur, & probatur poſ-
ſeſſio manutenibilis.*

[*Actus ſolus apprehenſionis probat poſſeſſionem.*]

7 *Locatione vnica effectum ſortita cum ſolutione affec-
tus probatur locationis poſſeſſio.*

8 *Actus vnus vtendi ſufficit ad effectum manutentionis
in quaſi poſſeſſione ducendi aquam, & quod aqua ſe-
mel de anno ſuperiore ducta fuerit.*

[*Aquam ducendi quaſi poſſeſſio non acquiritur ex
vnico actu in re communi.*]

[*Vſus vnicus an ſufficiat in ſeruitutibus habẽtibus cau-
ſam diſcontinuã ad effectũ manuten. vbi exẽpla.*]

[*Tigni vnius immiſſione acquiritur illius ſeruitutis
quaſi poſſeſſio.*]

9 *Actu vnico acquiritur quaſi poſſeſſio intereſſendi, &
votandi in Capitulo.*

[*Communis patientia intereſſendi in conſilia non dat
quaſi poſſeſſionẽ illius iuris, niſi patiatur eſſe de Pri-
oribus vel in Conſilio proponere, etiã vnius actu.*]

10 *In-*

10 *Iuriſdictionis quaſi poſſeſſio vnico actu quaritur, & iuſtificatur.*

11 *Ampl. praſertim alio non poſſidente, & titulo pracedente, vel alio poſsidente ſciente, & patiente.*

12 *Decl. procedere quoad ſpeciem iuriſdictionis, cuius eſt actus.*

13 *Conferendi quaſi poſſeſſio vnica collatione, & prouiſione effectuata quaritur*

14 *Libertas beneficia collatiui inducitur ex vnica collatione effectuata.*

15 *Ampl. etiam quod collatio fuerit ob reſignationem.*

16 Iuriſpatronatus *quaſi poſſeſſio vnico actu, praſentatione, electione, nominatione effectum ſortita, ſecutaque inſtitutione acquiritur, & probatur.*

17 *Ampl. etiam contra prouiſum ab Ordinario.*

[Praſentationis vnius actus ſufficit ad effectum, vt praſentatus ſit inſtituendus, & quid ſi conſtet de iuriſpatronatus proprietate.]

18 *Ampl. etiam effectuatione ſecuta ex inſtitutione nulla, & contra Epiſcopum.*

19 *Ampl. etiam, quod non conſtet de effectuatione, & inſtitutione, vbi agitur inter compatronos.*

20 *Secus ſi non inter compatronos.*

21 *Praſentandi in quaſi poſſeſſione dando eſt manutentio etiam ex vnica praſentatione, & taliter, vt praſentatus ab eo, qui erat in bono fide, non ſit amouendus, etiam ſi poſtea conſtiterit, eum non eſſe patronum.*

22 *Praſētatio vnica a ſuperiore reiecta, vel caſſata ſeu à Iudice appellationis reuocata, non ſuffragatur, nec ſtatum facit.*

23 *Praſentatio vnica non releuat, vbi ante inſtitutionem conſtat de iuriſpatronatus proprietate.*

[Inſtituendi quaſi poſſeſſio probatur vnica inſtitutione effectum ſortita]

24 Proceſſionem *faciendi quaſi poſſeſſio per vnicum actum probatur.*

[Pracedentia actu vnico acquiritur quaſi poſſeſſio manutenibilis: vt in ſedendo, & votando cum prohibitione, & acquieſcentia.]

25 *Sedilium quaſi poſſeſſio in Eccleſia vnico actu acquiritur.*

[Sepeliendi quaſi poſſeſſio acquiritur vnico actu.]

26 *Solutio vnica ſufficit ad acquirendam, & probandam quaſi poſſeſſionem exigendi, ſeu poſſeſſionem rei, ex qua fit ſolutio. Contr. num. 28.*

27 *Decl. ſi tamen ſolutio ſit facta ſine proteſtatione.*

29 *Acta vnica quaſi poſſeſſio quaritur in ſemeſtralibus, vel menſtruis reſponſionibus.*

[Exigendi annuum redditum quaſi poſſeſſio acquiritur vnica receptione.]

30 *Solutio vnica facilius ſufficit ad quaſi poſſeſſionem exigendi quarendam, ſi ſit ponderoſa.*

31 *Vel ſit pro reſiduo.*

32 *Vel appareat facta, vt quolibet anno in futurum ſoluatur.*

33 *Solutio vnica ſuffragatur ad effectū quaſi poſſeſſionis etiā facta à tertio de ordine debitoris, de quo cōſtet.*

34 *Cenſus fructuum vnica ſolutione acquiritur, & probatur quaſi poſſeſſio Cenſum exigendi, & ex ea competit manutentio.*

35 *Ampl. eo magis concurrentibus adminiculis vbi exempla,*

[Soluti cenſus in parte totum conſeruat docto de pracedenti titulo]

[Locorum montium fructuum exigendi quaſi poſſeſſio probatur vnica ſolutione d. num 13.]

[Decimarum exactionis quaſi poſſeſſio probatur etiam per vnicā exactionem Ampl. vt ſolutio partis conſtituat etiam in quaſi poſſeſſione quoad totum.]

Partis poſſeſſione totius poſſeſſio retinetur]

36 *Penſionis exigenda quaſi poſſeſſio acquiritur per vnicum actum ſolutionis.*

Poſſeſſionis ſolutio non ſolum lina, ſed etiam vnica, & integra ſufficit pro manutentione integrè exigendi abſque deductione onerum, etiam quod antea minus integrè ſoluta fuiſſet.]

37 *Ampl. ſiue ſit ſolutio vnius termini ſiue illius partis.*

[Cauſa actus vniuerſalis potius attenditur, quam ipſe actus.]

38 *Solutione partis acquiritur quaſi poſſeſſio totius, niſi appareat ſoluentem habuiſſe animum agnoſcendi debitum ſolum pro parte.*

39 *Solutio in vna parte non praiudicat in alia non ſoluta, quam quis non videtur tamquam debitum agnouiſſe, nec ex ea datur manutentio quoad totum.*

40 *Soluente aliquo decimam, penſionem, vel huiuſmodi vt ſoluat pro vno anno tantum, & non pro quolibet anno, non datur contra eum manutentio pro ſingulis annis.*

41 *Penſionario cum clauſula*, Dummodo remaneant centum pro Rectore, ſeu mille pro Epiſcopo. *qui iam ſit in quaſi poſſeſſione exigendi, competit manutentio abſque verificatione dicta clauſula, ſi conſtat de quaſi poſſeſſione exigendi totam penſionem, ſeu de agnitione totius debiti etiam per ſolutionem partis, ſecus è contra.*

42 *Confeſſio de recepto, qua poteſt adaptari ad partem tantum, non ſufficit ad effectum manutentionis pro tota ſumma, niſi concurrant adminicula.*

43 *Confeſſio de recepto ad effectum mandati de manutenendo pro tota ſumma debet eſſe de toto, nec ſufficit de parte, pato de ſcutis tot pro integra ſolutione, &c. vbi redditur ratio.*

44 *Exceptio non ſolutionis integra penſionis ex decreto annullatiuo in litteris appoſito manutentionem non impedit, ſed reycitur ad petitorium.*

[Arbitrium intrat pro cumulatione petitorij cum poſſeſſio in penſione impoſita cum decreto annullatiuo, vbi adſit reſcriptum ipſius arbitrij.]

[Collectandi quaſi poſſeſſio acquiritur, & probatur per vnicam ſolutionem.]

45 *Actus vnicus ſolutionis. ſeu praſtationis ſatis eſt ad acquirēdam quaſi poſſeſſionē in cauſa Cenſus, libelli, fundi, decima, penſionis, iuriſdictionalium, vſus, vſusfructus, & alterius ſeruitutis, perceptionis, vbi praſtatio appareat facta ex cauſa obligatoria*

[Solutionis vnicus actus non ſufficit ad effectum manutentionis, ſi ſit euidenter nullus.]

46 *Actus vnicus ſatis eſt ad acquirendam poſſeſſionem. vel quaſi in ijs, qua non ſolent ex cauſa liberali, gratis, aut iure familiaritatis, fieri, dari, vel concedi, vbi exempla, ſecus è contra.*

[Actus vnicus ſufficit ad quaſi poſſeſſionem acquirendam, ſi ſit actus, qui non ſoleat fieri niſi à poſſeſſoribus.]

[Actus vnicus, in ſolitis fieri aliquando iure facultatis, ſeu familiaritatis, aliquando ratione iuris proprij non ſufficit pro manutentione, ſed requiruntur tot actus, qui excludant preſumptionem facultatis, ſeu familiaritatis.]

[Itineris vnicus actus, vti ſolitus concedi familiaritatis gratia, non ſufficit ad acquiſitionem quaſi poſſeſſionis, niſi probetur etiam vnica itineris refectio.]

[Actum exerceas ſciente, & patiente eo, ad quem pertinet, an dicatur exercere iure ſuo, & acquirat ex eo poſſeſſionem exercendi in futurum]

[Via, vel itinere non cenſetur in dubio quis vſus iure ſeruitutis, niſi ſit vnicus vſus, cum actu in frequentia, vbi exemplum]

47 *Actus vnicus ad poſſeſſionem acquirendam ſufficit qui fuerit vltimus, & poſtremus, & conſtituat vltimum ſtatum.*

48 *Actus vnicus non ſufficit ad effectum manutentionis,*

in

*in Regalibus, ſed requiritur quaſi poſſeſſio decen-
nalis.*

49 *An vnico poſſeſſio, vel quaſi amittitur, ſicut acqui-
ritur, cum omnis res per quaſcunque cauſas acqui-
ratur, per eadem amittatur.*

Observatio XVIII.

An ad effectum manutentionis obtinēdæ, & poſſeſſionis acquirendæ ſufficiat poſſeſſio momentanea, & vnicus actus, & an ſolutio partis ſuffragetur pro toto.

1 AD effectum † manutentionem impetrandi,
& iuſtificandi non eſt neceſſaria longiſsima
poſſeſſio, *Cancer. var. reſolut. cap. 14. numero. 49.
par. 3.* [Nec quadragenaria, *Rot recent. deciſ. 257.*
2 *num 6 par. 3*]Sed†ſatis eſt momentanea, & inſtanta-
nea, *Mandell conſ. 560 num 2. lib 3. Peregr. de fideicom-
miſſ art. 48. num. 38 Maſtrill deciſ 52. num. 1. par. 1.*
[& qualis qualisvſus, *Rot. Bonon deciſ. 138. num. 63*]
3 †Et vnicus actus poſſeſſorius, *Gratian. diſcept. forenſ.
cap. 310 num. 76. Monet. de decim cap. 11. quaſt. 4 nu.
163. Rot. diuerſ. deciſ. 422. num 3. par. 1* [*Thomat. de-
ciſ. 41 num. 35 Rot. recent. deciſ. 193 num. 2. deciſ. 508.
num 1 par. 3. Rot. Bonon. deciſ. 138. num. 54. Buratt. de-
ciſ. 347. num. 2.*]†Cum poſſeſſio etiam vno actu quæ-
4 ratur tàm in corporalibus, *Put. deciſ. 276. num. 2. lib.*
5 *1.*†quàm in incorporalibus, *Peregr. conſ. 19. num. 2.
3. & ſeqq. lib. 5. Menoch. conſ. 612. num 16. Tuſc in
verb. poſſeſſio. concl. 421. per tot. & in verb. quaſi poſ-
ſeſsio con l. 34 per tot. Pacific. de Saluian. inſp. 1. cap. 6.
num 47. & ibi Rot deciſ. 41. num. 1. Gonzal. ſuper reg.
8. Cancell. gl. 45 §. 2. num 29. Cenc. de cenſib. quaſt. 90.
iuxta nouiſs impreſſ. Taurinen. vel par. 2. cap. 2. quaſt.
5. art. 4. num. 21. & 23. ibi Rot. deciſ. 213. num. 1. deciſ.
235. num 1. deciſ. 244. num. 2. deciſ. 245. num. 1. Melch.
Lotter. de re beneſic. tom. 1. lib 1. quaſt. 38. num 105. &
109 Franc. Marc. deciſ. 09 num. 3 par. 2. Maſtrill d.
deciſ. 52 num. 3. Rot diuerſ. deciſ 17 num. 1 par. 2. Se-
raph. deciſ. 339. num 4. deciſ. 476. num. 1. deciſ. 799. nu.
4. deciſ. 1011 num. 2. deciſ. 1417. num 2 Rot in recent.
deciſ. 454 num. 1. deciſ. 533. num 2. par. 1. & deciſ 235.
num. 1. par. 2. Coccin. deciſ. 52. num. 1. deciſ. 286. n. 5.
deciſ. 354. num. 9. deciſ 497. ſub num. 4. & coram eo-
dem in Tudertina Aſsigna penes Marcheſ. de camm.
par. 1 fol 972. num. 4 in fin. Caual deciſ. 55 num. 4. de-
ciſ 19, num. 3. deciſ. 379. ſub num 3. deciſ. 424. num.
1. deciſ. 655. num. 2. Rot. in Romana Fructuum coram
Carduba, poſt tract. deciſ. 86. num. 3. in Caſaragnſtana
Penſionum coram Manzanedo, poſt tract. deciſ. 113. n.
4. in Bananien. Exemptionis coram Eminentiſsimo D.
Cardinali Veraſpio, poſt tract. deciſ. 239. num. 2. in Vi-
centina Adminiſtrationis Epiſcopatus coram Reboldo,
poſt tract. deciſ. 194. num. 1. in Oritana Voti coram eo-
dem, poſt tract. deciſ. 201. num. 2. in Lucana Præce-
dentiæ coram R. P. D. Ghiſlerio, poſt tract. deciſ. 229.
num. 5. in Romana Adminiſtrationis Hæreditatis coram
R. P. D. Qneppo poſt tract. deciſ. 258. num. 1. in Alpha-
na Iuriſpatronatus coram R. P. D. Ghiſlerio, poſt tract.
deciſ. 267. num. 2.* [*Rot. recent. d. deciſ. 193. num. 2. par.
3. Mart. Andr. deciſ. 98. num. 2. Rot. in Nouarien. Cano-
nicatus coram Inſto. poſt tract. dec. 563. nu. 1. Add. ad
Rot. Bonon. dec. 138. verſ. a parte verò, Capiblanc. pract.
quaſt. ſupra pragmat. 1. de baron. cap. 1. nu. 1. lib. 2. &
pragm. 1. de baron. & eor. offic. nu. 204. lib. 1.* vbi de vni-
co actu cū ſcientia, & patiētia aduerſarij, *Burat. dec.
542. num. 1. deciſ. 691. num. 2. & ibi Add. litera A.*]
6 Hinc propterea eſt, quod † per inſtrumentalem
poſſeſſionem, poſſeſſioniſque adeptionis inſtrumen-
tū acquiritur, & probatur poſſeſſio manutenibilis, vt
dicam obſeru. 21. [*Rot. recent. deciſ. 181. ſub num. 2.
par. 3.* vbi quod apprehenſionis ſolus actus probat
poſſeſſionem.]
Hinc etiam †ex vna locatione, quæ ſortita fuerit 7
effectum, vt quia ſolutus fuerit aſſictus, probatur
poſſeſſio locatoris, *Tuſc. in verb. quaſi poſſeſſio con-
cluſ 34. num. 14* [*Rot. in Romana Damus coram
Cardinali Pamphilio, poſt tract. deciſ. 651. num. 3.* [
Hinc quoque † ad effectum manutentionis in quaſi 8
poſſeſſione ducendi aquam ſufficit actus vnus vten-
di, & quod probetur, aquam ſemel de anno ſuperio-
ri fuiſſe ductam, *Tuſc in verb. quaſi poſſeſsio, concl.
34. num. 13. Rot. in Interamnen aquarum coram
Manzanedo, poſt tract. deciſ. 213. num. 1.* [*Rip. in
cap cum Eccleſia Sutrina num 52. de cauſ poſſ. &
propr. Alex. conſ. 141. num. 1. lib. 1. vbi num. 2.*
limitat in re communi, & idem in alijs ſeruitutibus
habentibus cauſam diſcontinuam, & quæ non re-
quirunt vſum, niſi de vno tempore, ſeu de certo an-
ni tempore, vt in quaſi poſſeſſione euacuandi nemus
per fundum alterius, & generaliter in materia iti-
neris, & viæ. *Rot. Bonon dec. 138. n 52 & ſeqq. & n. 68.*
Et per immiſſionem ſolā vniuſtigni in patietē alteri-
us acquiritur quaſi poſſeſſio ſeruitutis tigni immit-
tendi, *Rip. vbi ſupra num 53.*]
Hinc ſimiliter†quaſi poſſeſſio intereſſendi in Ca- 9
pitulo, & votandi per vnicum actum acquiritur,
*Rot. in Ortana Voti coram Remboldo, poſt tract, deciſ.
201. num. 2.* [Prout, quaſi, ſi commune ciuitatis
pateretur aliquem intereſſe conſilio, ex tali intereſ-
ſentia non conſequeretur poſſeſſionē illius iuris; at-
tamē ſi pateretur intereſſentem eſſe de Prioribus, vel
proponere in conſilio tamquam conſiliarium, tunc
ex vnico etiam actu acquireret poſſeſſionem eſſendi
de conſilio, *Rot recent. deciſ. 27. num. 2 par 3.*]
Hinc pariter†quaſi poſſeſſio Iuriſdictionis ex vni- 10
co actu quæritur, & iuſtificatur, *Pont. de ſpol lib 2.
cap. 16 num. 174. Pacific. de Salnian. inſpect. 1. cap.
6 num. 47. vbi Rot deciſ. 41. num 11. & deciſ. 42.
num. 1. quæ eſt Mantic. deciſ. 40. Pereg. conſ. 16. nu.
3. lib. 5. Gionagn. conſ. 8. num. 106. lib 1. Tuſc. in ver.
poſſeſſio, concl. 421. num. 7 & 8. Mar. Anton. var reſol.
lib. 1. reſol. 103. n. 13* [*Rot. recent. deciſ. 119. n. 1. 1. par.
4. Capiblanc. pragmat. 14. de baron & eor offic. n. 31. in
fine lib. 1. Buratt deciſ. 427. ſub num 8.*]† præſertim 11
alio non poſſidente, & præcedente titulo vel altero
etiam poſſidente, ſed ſciente, & patiente per alium
exerceri, *Vant. de nullit. in tit. quol. ſent. & proceſſ. qui
dic. nulli. & c. n. 40.* Vbi, †quod hoc intelligitur quoad 12
ſpeciem illius iuriſdictionis, cuius erat actus.
Hinc rurſus†quaſi poſſeſſio cōferendi acquiritur 13
vnica collatione, & prouiſione effectuata, *Ferrett.
conſ 2. num. 3. Mazzol. conſ 91 num. 12. Triuiſan. de-
ciſ 54 num. 1. lib. 2. Gonzal ſuper reg. 8. Cancell. gl. 45.
§. 2. num. 49. Tuſc. in verb, poſſeſſio. concluſ. 421. num. 9.
& ſeqq. Rot. recent. deciſ 421. num. 1. & deciſ. 453.
ſub nu. 1. par. 3. Rot. poſt tract. I. d. Vinian. de Iure pa-
tron. deciſ. 88. num. 2 Caual. deciſ. 655. num. 2.* [*Rot.
recent. deciſ. 39. n. 2. par. 3. in Famen Iuriſdictionis co-
ram Cardinali Pamphilio ſeniore poſt tract. deciſ. 400.
num. 2. & 3. in Sebericen. Manſionariatus coram R. P.
D. Pironano, poſt tract deciſ 460. num 2. in Oueten.
Iuriſdictionis coram Eminentiſsimo D Card Vbaldo,
poſt tract. deciſ. 513 num. 4 in Neocaſtren. Parochialis
coram Rembolda, poſt tract. deciſ. 657. numer 3*]
† Prout ex ea indicitur libertas beneficij collatiui, 14
Tuſc. in d. verb Quaſi poſſeſſio, concl. 34 num. 12.
†Etiam quod collatio fuerit ob reſignationem, *Rot
recent. d. deciſ. 423. num. 2. par 2. vbi reprobatur, ſeu* 15
declaratur Rot. antiqua, quæ contra tenuerat.

16 Hinc etiam † quaſi poſſeſſio Iuris patronatus,ſeu
iuris præſentandi,vel eligendi , aut nominandi vni-
co actu , vnaque præſentatione,erectione, nomina-
tione effectum ſortita,ſecutaque inſtitutione acqui-
ritur, & probatur, *Mazzol.conſ.91.num. 12.Pont. de
ſpol.lib.2.cap.16. num. 173. Tuſc.in verb.poſſeſsio.con-
cluſ.421. num.12.& in verb quaſi poſſeſsio.concluſ. 34.
num. pri. 3.& 4.Grat. diſcept. for. cap.113.num.32.&
cap.310.num.77.Gonzal.ſuper.reg. 8. Cancell gl. 45.
§. 2. num. 19.Garz.de benefic. par. 5. cap. 5. num. 59.
vbi de comm. Iul. Vinian in praxi Iuris patron. par. 2.
lib.5.cap.1.ſub num. 12. cap.4. num. 29.& lib 11. cap.
5. num.65.& 66.& ibi Rot.deciſ 42.num.4.deciſ.* 110.
num. 1. Triuiſan.deciſ 54.num. 2.& ſeqq.lib. 2. Capu-
*taquen deciſ.337. in fin. par. 1. Put.deciſ. 366. num. 1.
lib. 2. Rot.in recent.deciſ.174.num. 2.& deciſ.235. nu.
1.par.1.Cocc.deciſ.14 num. 1.Caual.deciſ. 55. num.4.
deciſ.197.num.5.deciſ.381.num. 5.deciſ.655. num. 2.
Rot.in Ianuen Parrochialis coram R.P.D. Durano,poſt*
17 *tract.deciſ.200.num.7.* vbi † etiam contra Prouiſum
ab ordinario,*& deciſ. 217. num. 1. 9. & 27. in Ali-
phana Iuris patronatus coram* R. P. *D. Ghiſlerio , poſt
tract deciſ.167.num.2.*[*Rot.recent. deciſ. 179. num. 1.
verſ.& quod ex iſta deciſ.256.num. 2. in fin.par. 3. de-
ciſ. 176. num. 3.par. 4. & deciſ. 83. num. 3. & ſeqq.*
vbi ad effectum , vt præſentatus ſit inſtituendus,
& quid ſi conſtet de proprietate iuris patronatus,
*deciſ.285.num.1.deciſ. 290.num.8. & 9.& deciſ. 562.
num.3.par.1.Duran.deciſ.19.num.2.Buratt.deciſ.633.
num.1.& vbi Add.num.13. & 15. vbi num.14.*etiam
contra prouiſum ab ordinario ſecus non conſtito de
18 effectuatione,*Buratt.deciſ. 876.nu.5.*] † Etiam quod
effectuatio ſecuta fuerit ex inſtitutione nulla,& con-
tra Epiſcopum, *Rot.in Ianuen. Parrochialis coram R.
P. D. Durano , poſt tract deciſ. 217. num.* 28. Immo,
19 † etiam quod non conſtet de effectuatione,& Inſti-
tutione , quando agitur inter compatronos, *Rot.re-*
20 *cent.d.deciſ.174.n.4. & 5. par.1.* licet † ſecus, ſi non
agatur inter cõpatronos,quia tunc requiritur, quod
etiam Inſtitutio ſubſecuta habuerit effectum , *Grat.*
21 *diſcep.forenſ. d. cap.113.n. 32.* † Et in iſta quaſi poſ-
ſeſſione eſt danda manutentio , itaut ipſe præſenta-
tus ab eo, qui erat in bona fide, non ſit amouendus,
etiam quod poſtea conſtiterit , eum non eſſe patro-
num,*Grat diſcept.forenſ.cap.113.n.32.& 35.*

22 Non † tamen ſuffragaretur , nec faceret ſtatum
vnica præſentatio , quæ à ſuperiore fuiſſet reiecta,&
caſſata, vel poſtea à Iudice reuocata; vt puta in cau-
ſa appellationis, ſed quaſi poſſeſſio amitteretur caſ-
ſata præſentatione per ſententiam,*Tuſc in verb.quaſi
poſſeſſio concluſ 34.n.1.Iul Vin.in prax Iuris patron.par*
23 *2. lib.5.cap.4.n. 41.& 42.* Vt quoque † non releua-
ret vnica præſentatio, quando conſtaret de proprie-
tate Iuris patronatus ante Inſtitutionẽ, *Rot.poſt tract.
deciſ.Iul.Vinian. de Iure patr. deciſ. 42. n. 5. & ſeqq*]
Hinc pariter quaſi poſſeſſio inſtituendi probatur vni-
ca inſtitutione effectum ſortita , *Rot. recent. deciſ.
256.num. 2. in fin. par. 3.*]

24 Hinc ſimiliter † quaſi poſſeſſio faciẽdi proceſsionẽ
probatur per vnicum actum, *Rot.recent. in deciſ.533.
n.2.par.1.* [Hinc quoque ex vnico actu eſt quis ma-
nutenẽdus in præcedendo,*Grat diſcep.for.cap.845 n.
5.* Adeò,vt ex vnico actu præcedentiæ in ſedendo,&
votando cum prohibitione, & acquieſcentia acqui-
ratur , & probatur quaſi poſſeſſio manutenibilis in
ſic ſedendo,& votando,*Rot.in Cæſaraugustana Præce-
dentiarum coram R. P. D. Ghiſlerio , poſt tract. deciſ.
594. num. 4. & 6.*]

25 Hinc etiam † quaſi poſſeſſio in Eccleſia pro ſedili-
bus,& ſcamnis vnico actu acquiritur,*Giouag.cõſ.8.n.
17.lib. 2.*[Hinc ruſtus vnicus actus ſufficit pro qua-
ſi poſſeſſione ſepeliendi, *Rot.rec.dec. 508. n.1. p.3.*]

Hinc demum † quaſi poſſeſſio exigendi,ſeu poſ- 26
ſeſſio rei, ex qua ſit ſolutio, acquiritur, & probatur
per vnicam ſolutionem , *cap. cum Eccleſia Sutrina,
vbi Rip. nu. 53. de cauſ. poſſ. & propriet. Maſcard. de
prob.in verb. poſſeſſio. concluſ. 1180. num. 9. 10. &
12. Saluſt. Tiber. in prax. A. C. lib. 3.cap. 3. in fin.
vbi quod ita procedit de Iure Canonico, Tuſc. in verb.
poſſeſſio concl. 420. num. 3. & concl. 421. num. 1. &
ſeqq. Pacific. de Saluian.inſpect. 1. cap.6. num. 49.vbi
Rot. deciſ. 43. num. 1. Marcheſ. de com. par. 1. de
comm. appell. in cauſ.penſ. §. 2. num.87.fol.590. Grat.
diſcept. for. cap. 552. num. 28. & 29. Melch. Lotter
de re benefic.tom. 1. lib. 2.quaſt 28. num. 106.& 114.
vbi ſi ſolutio ſit liquida. Peregr. deciſ. 53. num. 11. &
deciſ. 115.num. 3. Ricc.in collect.deciſ. coll. 3011. Rot.
in Regien. penſionis coram Orano , apud Marcheſ. de
comm. par. 1. fol.563. num. 1. quæ etiam eſt repetita
fol. 616. Rot. poſt tract. Cenc.de cenſib. deciſ. 244. nu.
4.deciſ. 250. num. 2.* vbi,† ſi tamen ſolutio ſit facta 27
ſine proteſtatione, *& poſt. addit. eiuſdem deciſ.87.n.
4. Rot. in Bononien. Affrancationis coram Dunozetto,
poſt tract.deciſ. 141.num.4. in Lunen Sarzanen. Pen-
ſionis coram Remboldo , poſt tract. deciſ. 142. num. 5.
deciſ. 143. num. 1. in Cremonen.Penſionis coram Vbal-
do , poſt tract.deciſ. 163. num. 12. in Regien. penſionis
coram R.P.D. Pirouano , poſt tract.deciſ. 160. num. 2.
in Romana Manutentionis, ſeu pecuniaria coram Vbal-
do, poſt tract.deciſ. 181. num. 1. in Calaguritana pen-
ſionis coram Manzanedo , poſt tract.deciſ. 188. num.
1. in Romana locorum Montium coram Eminentiſſimo
D. Cardinali Virili , poſt tract. deciſ. 265.num. 10. in
Spoletana Penſionis coram Vbaldo , poſt tract. deciſ.
318. num. 1.* [*Thomat. deciſ. 41.num. 35.Rot. recent.
deciſ. 193. num. 2. par. 3. & deciſ. 201. num. 5. deciſ.
310. num.1. deciſ. 382. num. 1. deciſ.559. num. 2. par.
4. Mart. Andreas deciſ. 75. num. 5. Rot. in Alerien.
Penſionis coram Reuerendiſſimo* D. *Coccino, poſt tract.
deciſ. 509.num.1. & apud Fenzon ad Statut.Vrb.deciſ.
122. ſub. verſ.nam cum conſtet , & habetur in reſolu-
tione R. P. D.Vaccaris in Bononien. Exemptionis , poſt
tract. deciſ.646.n. 3.& 25.Duran deciſ. 46.n.4.Buratt.
deciſ. 133. n. 7. deciſ. 158. n. 2. deciſ.275. n. 8. deciſ.
289.n. 4. deciſ. 347. n. 2.*[† licet non deſint, qui cõ- 28
trarium teneãt,quos allegat,*Cenc.de cenſib.par. 2.c.2.
quæſt 5. art.4. n.20.* † Quoque in ſemeſtralibus , vel 29
Menſtruis reſponſionibus, vno etiam actu quæratur
quaſi poſſeſſio,*tradit. Put.deciſ. 269.ſub.n. 1. lib.1. in
nouiter impreſſis* [Et quod vnica receptio, & exactio
ſufficiat ad conſtituendum quem in quaſi poſſeſſio-
ne exigendi annuum reditum,*Rot.recent.deciſ. 205.n.
5.par.4.* & etiam. quod ſit ad bonum computum,
Buratt,deciſ. 378.num. 1.]

Multoque † magis vnica ſolutio ſufficit,ſi ſit pon- 30
deroſa , *Tuſc. in verb. quaſi poſſeſſio concl. 34. num. 8.
vbi de Iure Canonico , Melch. Lotter. de re benefic.
tom. 1. lib. 1. quæſt. 78. n. 148.* † Vel ſolutio cantet, 31
aut ſi pro reſiduo, cum præſupponit alias etiam ſo-
lutiones , ſeu ſolutionem præceſſiſſe , *Marcheſ. de
comm. par. 1. de comm. appell in can. penſion.§. 2. nu.
87. fol. 590. Ant.Fab. in ſuo Cod. Fabr. lib. 4. tit. 14.
defin. 32. Rot. in d. Regien. Penſionis coram Orano,
penes eundem, Marcheſ. d. par. 1. fol.563. & 616. nu.
2. Caualer. deciſ. 228. num. 2. Rot. in Spoletana Pen-
ſionis coram Vbaldo, poſt tract. deciſ. 318. num. 2. &
ſeqq.* [*Rot. recent. deciſ. 76. num. 2. & ſeqq. par.5
Duran deciſ. 73.n.3. Buratt. deciſ. 759.n.6.*]Vel † ap- 32
pareat vnicam ſolutionem fuiſſe factam,vt quolibet
anno in futurum ſoluatur, *Cenc.d.cenſib.par.2.cap. 2.
quæſt. 5. art. 4. n. 22.* † Atque etiam quod iſta vnica
ſolutio facta fuerit à Tertio de ordine debitoris , de 33
quo conſtet, *Rot. diuerſ.deciſ. 436. n. 1. par. 4.*

Ex vnica † itaque ſolutione fructuum Cenſus ac- 34
quiritur

quitur, & probatur quaſi poſſeſsio cenſum exigendi, atque debetur ex ea manutendo, *Rot. diuerſ. deciſ. 436.num.1. par.4. Rot. poſt addit. Cenc. de cenſib. deciſ.61.num.1. vbi num. 2.*
35 † multo fortius, ſi concurrãt adminicula, vt ſi præcedat obligatio de ſoluendo, ſi fuerit à Procuratore ſuſceptus terminus, vel conſtet de ordine dato ad ſoluendum, etiam à Tutore reſpectu pupilli, ſi partita banchi mercatoris, qui ſoluit, cantet ad debitum ſoluentis, ſeu illius, pro quo ſolutum fuit, & ſit ex huiuſmodi ſolutione reportata quitantia [*& penes Fenzon. ad Statut. Vrb. deciſ. 122. ſub verſ. nam cum conſtet Burat. deciſ. 60. num.4. deciſ.275. num.8. deciſ.347. num.2.* Quinimmo ſolutio cenſus in parte cõſeruat totũ, ſi appareat de titulo primordiali, *Thomat. deciſ 41. num. 20.* Vt etiam quaſi poſſeſſio exigendi fructus locorum montium vnica ſolutione probatur, *Burat. deciſ 133. num 7.* Veluti etiam quaſi poſſeſſio exactionis decimarum probatur ne dum per ſolutiones multiplicatas, ſed etiam per vnicam, *Thomat d. deciſ 41. nu. 35. Rot recent. deciſ 44 num 1. par. 4.* & illius partis ſolutio ſufficit ad effectum, vt recipiens dicatur conſtitutus in quaſi poſſeſſione recipiẽdi totam ſummã debitam, *Thomat. ead deciſ 41. num. 19.* cum ex poſſeſſione partis retineatur poſſeſſio totius, *Thomat. d. deciſ. 41. num 20*]

36 Vt quoque † quaſi poſſeſſio exigendi, penſionem ad effectum manutentionis acquiritur per vnicum actum ſolutionis, *Pereg conſ.96 n 2. lib. 3. Garz. de benefic. par.1 n.450. Melch. Lotter de re benef. tom. 1. lib. 1. quaſt. 38 n.106. Rot in Cæſarauguſtana Penſionis coram Mazanede, poſt tract. deciſ.113. n 3. & in Spoletana Penſionis coram Vbaldo, poſt tract. deciſ.318. n. 1. & ſeqq [Rot Recent. deciſ.193. n.2. par 3. & deciſ.310. n. 1. deciſ. 382 n. 1. & deciſ. 538. n 1.* vbi, quod non ſolum bina, ſed etiam vnica ſolutio integræ penſionis ſufficit ad effectum manutentionis integræ exigendi etiam quod antea fuiſſet minus integre exacta, quia ex vltimis ſolutionibus abſque vlla onerum deductione ſibi integrè ſatisfactis dicitur conſtitutus in quaſi poſſeſſione exigendi de tempore motæ litis, quod attenditur ad iſtũ effectũ *par. 4. & in Alerien. Penſionis coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. deciſ 509. n 1. Duran. deciſ. 73 n 2 Curati. deciſ. 542. n.1. deciſ 759. n 2 & ibi Add. n 20*] Etiam contra ſucceſſorem, *Melch. Lotter de re benef. tom. 1. lib. 1 quaſt. 38. num. 109. & 113. Rot. in d. Spoletana num. 5.* [*Rot. recent. deciſ 310 num. 2 & deciſ. 382. n. 1. par 4. Buratt. deciſ. 542. n. 1. deciſ. 759. n 3. vbi Add. littera A*]

37 Et quidem acquiritur quaſi poſſeſſio exigendi pẽſionem ex vnica ſolutione, † vel vnius integri termini, vel etiam partis ipſius termini, *Tuſc. in Ver quaſi poſſeſſio concluſ 34. n 17. Melch. Lotter de re beneficij tom 1 lib. 1. q 38 n 123. & ſeqq Rot. in Pamphilionen. Penſionis coram Cardinali Sacrato, apud Marcheſ. de comm par 1 fol. 546 n 4. Caualer. deciſ. 379. n 3 & 4. Rot. in Calaguritana penſionis coram Manzanedo, poſt tract deciſ 188 n. 4. in Auerſana Penſionis coram R.P. D Peirauano, poſt tract. deciſ. 202 n 3* [*Rot. recent deciſ. 460. n.6. par 3. & in d Alerien Penſionis coram R. D. Coccino, poſt tract deciſ. 509. n. 5. & 6. Add ad deciſ. 60. Buratt. littera B.* vbi etiam ſi facta ſit metu mãdati, vel cenſuratum, niſi in actu ſolutionis fuerit proteſtatum, *idem Buratt deciſ. 542. num. 1.* Cum magis attendatur cauſa vniuerſalis, per quam deuenitur ad actum, quam ipſe actus, *d. deciſ. 450. num. 7. par. 3 recent*]

38 Nam ex † ſolutione partis acquiritur quaſi poſſeſſio totius; intelligendo tamen in dubio, quando ſcilicet non apparet, quod ſoluens habeat in animo agnoſcendi debitum pro parte tantum, ſecus verò, ſi apparet habuiſſe animum agnoſcendi debitum ſolum pro parte, cum præcipuè ſoluẽtis animus attendatur in hac materia, *Grat diſcep. for. cap. 426. num. 3. 12. & 16. Rot. in recent. deciſ. 547 num. 8. par. 1.*
† nec ſolutio in vna parte præiudicat in alia non ſo-
luta, quam quis non videtur tanquam debitam agno- 39
uiſſe. *Gratian. diſc. for. cap. 485. in fin.* Vnde tunc non datur manutentio quoad totum, *Grat diſcep. for. 40. d. cap. 426. num. 11.* † Nec, ſi quis ſoluerit Deci- 40
mam, penſionem, vel ſimilia, vt ſolueret pro vno anno tantum, & non pro quolibet anno, eſſet contra cum danda manutentio pro ſingulis annis, cum non habuerit talem animum, qui ad hunc effectum requiritur, *Gratian, diſcept. for. d. cap. 426 num. 4.*

Vnde † in terminis poſſeſsionis reſeruatæ cũ clau- 41
ſula, Dummodo remaneant centum pro Rectore, ſeu mille pro Epiſcopo, licet competat penſionario manutentio ex quaſi poſſeſsione exigendi iam acquiſita abſque verificatione dictæ conditionis. *Grat. diſc. for. cap 426. n 14 & 15 Rota recent. d deciſ. 547. n. 4. par. 1.* Attamen hoc procedit, quando cõſtat, vel de quaſi poſſeſsione exigendi totam penſionem, vel de agnitione totius debiti penſionis quamuis illius tantum pars ſoluta fuerit, ſecus autem, quando non conſtat de quaſi poſſeſſione exigendi totam penſionem, ſed conſtat fuiſſe ſolutam partem abſque animo agnoſcendi totum debitum, *Grat d. cap. 426 n. 16. & 17. Rot. recent d. deciſ. 547. n. 8. par. 2. Melch. Lotter. de re benefi. tom. 1. lib. 1 quaſt. 38. n. 128. Tho. deciſ. 4. n. 16.*

Quare, † ſi de ſolutione doceatur ex quitantijs 42
ſeu confeſsionibus de recepto, quæ poſsint adaptari ad partem tantum, illæ non ſufficiunt ad effectum manutentionis pro tota ſumma niſi concurrentibus adminiculis, pro integra ſumma, cum poſsibilitas excludat probationem totius, *Grat. d. cap. 426, num. 18. & 19. Rot. Recent. d. deciſ. 547. num. 7. par. 1.*
† ſed opus eſt, vt talis confeſsio de recepto ſit de 43
toto, ita, & taliter, vt confitens fateatur ſe habuiſſe totum, vt puta ſcuta mille pro duobus terminis maturatis, *Grat. d. cap. 426. num. 19. Rot. recent. deciſ. 547. num. 7. par. 1.* nec ſufficiat, quod diceret ſe recepiſſe, vt puta ſcuta centum pro integra, & finali ſolutione duorum terminorum, vel recepiſſe ſcuta centum pro penſione eidem reſeruata, ſcilicet pro duobus terminis maturatis: Nam, licet huiuſmodi quitantiæ confeſsiones cantent in liberationem pro duobus terminis, nõ propterea concludũt, quod hoc fuerit factum per ſolutionem integræ ſũmæ, ac proinde poſſunt verificari in ſolutione ſcutorum centum, & ſic partis tantum, & quod reſpectu alterius ſummæ voluerit quitare, quia fortè conſcius eſſet quod per illos duos terminos plus non ſuperfuerit deductis ſcutis centum pro Rectore, ſeu mille pro Epiſcopo, *Rot. recent. d. deciſ. 547. n. 5. & 7. par. 1.*
† Exceptio tamen non ſolutionis integræ penſionis 44
deducta ex decreto annullatiuo in literis poſito non impedit manutentionem, ſed ad petitorium reijcitur, *Melch. Lotter. de benefi. ijs tom. 1. lib. 1. quaſt. 38. n. 119. Rot. in Calaguritana Penſionis coram Manzanede, poſt tract. deciſ. 188. n. 9.*] Niſi adſit reſcriptum cum clauſula, Arbitrio, quia tunc intrat arbitrium pro cumulatione petitorij cum poſſeſſorio, *vt fuit tentum per Rot. in Caruien. Penſionis coram R.P.D. Veroſpio poſt tract. deciſ. 540, per tot. & præſertim n. 16.* vbi ita concordantur deciſiones contrariæ.

Quemadmodum etiam quaſi poſſeſsio iuris collectandi acquiritur, & probatur per vnicam collectæ ſolutionem, *Rip. in c. cum Eccleſia Sutrina num. 54. de cauſ. poſſ. & propr.*]

Declarantur † tamen prædicta, vt ſufficiat vnicus
actus ſolutionis, ſeu præſtationis ad acquirendam 45
quaſi poſſeſsionem, tam in cauſa cenſus, quam libel-

li,

li, feudi, Decimę penſionis, iuriſdictionalium, vſus, vſusfructus, aut alterius ſeruitutis, & perceptionis, vbi annua præſtatio apparet facta ex cauſa obligatiõis. *Grat. diſcept. forenſ. cap. 113. num. 2.* [Et dummodo poſſeſsio non ſit euidenter nulla, *Rot. in ſupradicta Seruien. Penſionis coram* R. *P. D. Veroſpio, poſt pract. deciſ. 540. num. 9. 10. & 18.*]

46 Declara ſecundo, † vt vnicus actus ſatis ſit ad acquirendam poſſeſſionem, vel quaſi in ijs, quæ non ſolent ex cauſa liberali, vel ex gratia, aut iure familiaritatis fieri, dari, vel concedi, vt in electione, præcedentia, Iuriſdictione, penſione, & ſimilibus, *Peregr. conſ. 19. num. 3. lib. 5. Tuſc. in Verbo. poſſeſſio concluſ. 421. num. 8. & in verb. quaſi poſſeſſio concl. 34. nu. 9. 10. & 15. Pont de ſpol lib. 2. cap. 16. num.* 174. *Gracian. diſcept. forenſ. cap. 113. num.* 64 [*Addent. ad Alex. conſ. 142. in verb. in quaſi poſſeſſione lib. 1.* & per actum, qui nõ ſolet fieri, niſi à poſſeſſoribus illius iuris, *Rip. in cap. cum Eccleſia Sutrina num 52. de cauſ. poſſ. & propr.*] Vnde ſecus dicendum eſt in vnico actu facto iure familiaritatis, ſeu circa ea, quæ conceduntur iure familiaritatis, & amicitiæ, *Tuſc. in d verb poſſeſſio d concl. 421. num. 5 & 8. Cenc de cenſib quaſt. 90. in nouiſſ. impreſſ Taurini, ſeu par. 2. cap 2 quaſt. 5. art. 4 num 24 Gratian. diſcep forenſ d cap. 113. num. 64. Coccin deciſ 497 num. 4* [Seu in vnico actu, qui ſolet fieri promiſcuè, hoc eſt aliquãdo ratione facilitatis, ſeu familiaritatis, aliquando ratione iuris ſui, *Rip. in cap cum Eccleſia Sutrina nu. 55. de cauſ poſſ. & propr.* ſed requiruntur tot actus, qui veriſimiliter excludãt præſumptionem facultatis, ſeu familiaritatis, *Rip. d. num. 55.* Vnde, cum ire per fundum alterius ſit actus, qui communiter ſolet concedi familiaritatis gratia, nonſufficit vnius actus eundi ad acquiſitionem illius quaſi poſſeſſionis, *Rip. in d. cap cum Eccleſia Sutrina num. 93. prope fin. de cauſ poſſ. & propr* Sed, ſi vltra vſum itineris probetur illius vnica refectio, dicitur acquiſita quaſi poſſeſſio, quia reficere iter nõ eſt act⁹, qui ſoleat concedi iure familiaritatis. *Rip loco proxime cit.* Ideò non videtur admittenda doctrina, *Abb. in d. cap cum Eccleſia Sutrina nu. 4. de cauſ poſſ. & propr. quem ſequitur Rot. Bonon deciſ. 138. num 58.* dum habet quod quando quis actum exercet ſciente, & patiente eo, ad quem pertinet, non ſolum videtur exercere intendens vti iure ſuo, ſed etiam ex illo acquirit quaſi poſſeſſionem exercendi de cætero, ſi ſit actus, qui de facili gratioſè cõcedatur, ſed immo potius dicendum videtur ex illo actu acquiſita quaſi poſſeſſio ſi agatur de actu, qui de facili gratioſè non concedatur, ex ſupradictis. Prout ex vnico actu in dubio non cenſeretur quis vſus via, vel itinere iure ſeruitutis, niſi eſſet vnius vſus cum actuum frequentia, puta euacuationis Syluæ cæſæ per fundum alterius, & loca, vbi erant ſigna viæ, vel itineris, vt ſentire, & intelligenda videtur, *Rot. Bonon. d deciſ 138 num. 54. 59. & 60.*]

47 Declara tertiò † prædicta habere locum in vnico actu, qui fuerit vltimus, & poſtremus, & conſtituat vltimum ſtatum, *Pont de ſpol lib. 2 cap. 16. num.* 64. *Monet. de decim cap. 11. quaſt. 4. num* 163. *Gratian diſcept forenſ cap 113 num. 4 & cap. 310 num. 76 Tuſc. in verb. poſſeſſio d concl. 421 num 11. & ſeqq. Maſtrill. deciſ 12. num. 2. par. 1. Seraph. deciſ 1213. num. 5. Rot. poſt tract. Iul Vin. de iure patron. deciſ. 87. num. 2. deciſ. 88. num 2. & 3.*

48 Declara quartò † nõ procedere in Regalibus, quia in eis requiritur quaſi poſſeſſio decẽnalis ad effectũ mãdari de manutenẽdo, *Rot. diuerſ. dec. 27 n. 19. par 1.*

[Declara quintò generaliter, vt vnicus actus debeat eſſe effectuatus, *Add ad deciſ. 691 Burat nu* 16.

49 Verſa etiam vice † vnico actu poſſeſſio, ſeu quaſi amittitur, ſicuti õnis res per quaſcũque cauſas acquiritur, per eaſdẽ amittitur, *Put. deciſ. 276. ſub n. 2. lib. 1.*

S V M M A R I A.

1 *Poſſeſſio probatur ad effectũ maximè manutẽtionis teſtibus, ſcripturis, & partis aduer. cõfeſſione, & n. 6.*
2 *Amp. vt poſſeſſio per teſtes probetur etiam in beneficialibus.*
3 *Reſtringe ampliationem, vt ſecus ſit in Cathalonia, vbi poſſeſſio in beneficialibus debet probari per inſtrumentum.*
4 *Poſſeſſio probatur ex dictis teſtium teſtificantium de actibus poſſeſſorijs poſitiuis.*
5 *Et ex teſtium depoſitionibus de viſu, publica voce, & fama, & auditu à maioribus.*
[*Teſtes de auditu, & credulitate in hoc iudicio, & in cauſa poſſeſſorij plene probant præſertim contra inducentem*]
[*Teſtes de ſimplici auditu non probant poſſeſſionem.*]
Ampl præſertim in concurſu probationis certa per inſtrumentum]
[*Ampl eo minus in teſtibus de auditu à parte ſeu perſona ſuſpecta*]
[*Poſſeſſio non probatur per teſtes, qui non concludant in dicto*]
[*Nec per teſtes, qui non ſint benè informati de loco, differentia, & confinibus.*]
7 *Confeſſio clara in dubium reuocari non poteſt.*
8 *Sufficit in præiudicium confitentis.*
9 *Impugnare nemo debet, quod verbis expreſſit.*
10 *Viro bono non conuenit, vt quod ſemel dixit, poſtea reuocet.*
11 *Probatio ex confeſſione partis dicitur pleniſſima.*
[*Probatio, quaſi ex cõfeſſione partis, dicitur plena.*]
12 *Probatio per aduerſarij confeſſionem omne genus probationis ſuperat.*
13 *Confeſſio vbi eſt, ibi relaxatio omnis probationis.*
14 *Probatio ex confeſſione partis maior eſt quocunque publico inſtrumento, & quibuſcunque depoſitionibus teſtium.*
15 *Confeſſio partis prævalet teſtibus contrarium deponentibus.*
16 *Ampl etiam quod teſtes eſſent mille.*
17 *Ampl præſertim quando confeſſio eſt iudicialis.*
18 *Iudicis partes in cõfeſſum ſunt in condemnando,* iuxta illud Euãngelij *in ore tuo te iudico.*
[*Iudicis partes in confeſſum ſunt in exequendo.*]
[*Confeſſio partis obtinet vim ſententiæ in iudicatum tranſactæ*]
19 *Confeſſus in iure pro iudicato habetur.*
[*Confitens alium poſſidere non eſt manutenendus, ſed alter*]
20 *Probatur poſſeſſio ex actione intentata per aduerſarium, & ex verbis libelli, petitionis, monitorij, præcepti, citationis, commiſſionis, in quibus quis enunciatur poſſeſſor, vel detentor, occupator, vel etiam occupator iniuſtus, indebitus, illegitimus, intruſus poſſeſſor de facto, & cum vitio.*
21 *Confeſſio facta per aliquem de poſſeſſione ſui aduerſarij, ſed cum qualitate vitij, poteſt acceptari reiecta vitij qualitate, ex quo poſſeſſio præſumitur iuſta, legitima, & non vitioſa, & num. 68.*
[*Poſſeſſio præſumitur iuſta, & legitima, vbi præſertim adſit titulus*]
[*Limita niſi iniuſtitia aliunde probetur*]
22 *Ampl. idem eſſe in confeſſione poſſeſſionis cum qualitate iure familiaritatis.*
[*Poſſeſſio probatur ex confeſſione partis etiam cum qualitate erroris, vti ſeparabile.*]
[*Ex confeſſione, quod aduerſarius poſſideat pro confitente.*]
[*Poſſeſſio præſumitur nomine proprio non alieno.*]
[*Cõfeſſio cõditionalis non probat poſſeſſionẽ. ibidem.*)

23 *Pro*

23 *Probatur poſſeſſio per petitionem, quod bona dimittantur, ſeu quis condemnetur ad dimittendum, cum priuatio ſupponat habitum, & dimiſſio poſſeſſionem.*

24 *Per petitionem immiſſionis.*

25 *Per iudicium motum in Saluiano.*

26 *Per petitionem, quod bona reddantur, & reſtituãtur.*

27 *Per petitionem mandati de reintegrando, vel commiſſionis cauſa in ſpolio.*

28 *Per petitionem mandati de aſſociando.*

29 *Per inhibitionem obtentam contra partem de deſiſtendo à perceptione.*

30 *Per preceptum de diſcedendo de domo, eamque dimittendo, & relaxando.*

31 *Per inhibitionem directam colonis, ne ſoluant affictus, ſeu fructus tradant.*

32 *Per preceptum prohibens perforationem parietis reſpectu manſionis, per quam progredietur ad parietem.*

33 *Emphiteutica rei poſſeſsio probatur per declarationem deuolutionis à domino contra aliquem, vti inueſtitum, & poſſeſſorem factum.*

34 *Exigendi quaſi poſſeſſio probatur per petitionem aduerſarij, quod ſibi reſtituantur pecunia.*

35 *Solutio probatur ex confeſſione debitoris in ſui praeiudicium.*

36 *Probatur poſſeſsio ex confeſſione partis in poſitionib⁹.*

37 *Lim. niſi aduerſarius illas negauerit, quia non poteſt ſe fundare in poſitione negata.*

[*Actum, quem quis impugnat, allegare non poteſt pro ſua poſſeſſione probanda.*]

[*Limita, vt infra.*]

[*Poſſeſsio probatur ex reſponſione ad poſitiones*]

[*Ex ficta confeſsione reſultante ex habitis poſitionibus pro confeſſatus.*]

38 *Probatur poſseſſio ex confeſſione partis in articulis.*

39 *Decl ſi ſint concepti per modum poſitionum, ſecus ſi ſint directi teſtibus, & per modum interrogatoriorum, quia tunc articulans non fatetur.*

40 *Probatur poſſeſsio ex confeſsione aduerſarij in comparitione.*

[*Ex oppoſitione in actis facta*]

41 *Vel alias in actis.*

42 *Probatur poſſeſsio ex confeſsione aduerſarij in interrogatorijs, exceptionibus, & replicationibus.*

[*Ex confeſsione facta in iudicio*]

43 *Intellige, quoad interrogatoria ſi ſint concepta per modum aſſertionis, ſecus ſi per modum interrogationis, quia alios interrogans non fatetur.*

44 *Probatur poſſeſsio etiam per confeſsionem extraiudicialem Aduerſarij.*

45 *Penſionarij quaſi poſſeſsio exigendi probatur ex confeſsione titulari etiam extraiudiciali.*

46 *Confeſsio Aduerſarij in precibus, ſupplicatione, gratia, & literis Apoſtolicis in actis productis probat poſſeſsionem.*

47 *Secus illis in actis non productis*

[*Ex confeſſione facta in appellatione. Decl. vt infra.*]

[*Confeſsio in ſcriptura priuata probat poſſeſsionem. ibidem.*]

48 *Probatur poſseſsio ex confeſsione in inſtrumento venditionis rei cenſuata.*

49 *In literis miſſiuis*

40 *Confeſsio partis eo magis poſſeſsionem probat ſi ſit ſapius repetitia.*

51 *Vel etiam adminiculata.*

52 *Confeſsio Rectoris, Parrochi vel Pralati probat poſſeſsionẽ vel quaſi contra Eccleſiam, & Succeſorem ad effectum manutẽtionis ſiue ſit iudicialis, ſiue extraiudicialis. Ampl vt ibidem, & num 53. Decl. vt num 55.*

[*Titularis confeſsio plenè probat contra ſe ipſum*]

[*Penſionis exigenda quaſi poſſeſsio probatur ex confeſsione ſucceſſoris de ſolutionibus anteceſſoris. Ampl. vt infra.*]

[*Confeſsio extraiudicialis de aquitate canonica probat plenè, & de iure ciuili ſemiplenè.*]

[*Confeſſio anteceſſoris in articulis, vel breue prabet veritatis indicium, & fortius ſi ſit geminata*]

[*Confeſsio Pralati concurrentibus adminiculis, nocet Eccleſia, & ſucceſſori.*]

[*Confeſsio partis ſufficit ad probandum factum. Ampl. vt infra.*]

[*Manutentionis in iudicio agitur de ſolo facto.*]

53 *Confeſsio auctoris nocet ſucceſſori.*

54 *Confeſsio ſola anteceſſoris non probat cõtra ſucceſſorem, & Eccleſiam quoad effectum praiudicij diffinitiui.*

56 *Lim. ſecus concurrentibus adminiculis.*

57 *Confeſsio Procuratoris, vel Syndici partis aduerſa iudicialis probat poſſeſsionem.*

[*Poſſeſsio probatur ex confeſsione Procuratoris in proteſtationibus, vbi exemplum.*]

58 *Decl. niſi ſit à domino re integra reuocata, vti poteſt.*

59 *Confeſsio Procuratoris poteſt a domino re integra reuocari etiam non docto de errore, & quandocunque.*

[*Procuratoris confeſsio reuocari non poteſt, ſi fuerit ratificata per generalem ratificationem geſtorum.*]

60 *Decl. niſi illius vigore in primo iudicio obtinuerit.*

61 *Subdeci. niſi ex ipſo proceſſu conſtet de errore.*

62 *Confeſsio Patris, legitimi adminiſtratoris, curatoris, tutoris iudicialis probat poſſeſsionem aduerſus filium, adultum pupillum.*

[*Procuratoris confeſsio reuocata deſeruit pro adminiculo.*]

[*Curatoris confeſsio de facto alieno non probat.*]

63 *Confeſsio extraiudicialis Procuratoris, Sindici, Patris, legitimi adminiſtratoris, curatoris tutoris non probat poſſeſsionem, nec domino, vniuerſitati, filio, adulto, pupillo praiudicat.*

64 *Decl. vt faciat tamen adminiculum, praſertim ſi ſit geminata.*

65 *Confeſsio Aduerſarij dubia poſſeſsionem non probat vbi exemplum.*

[*Confeſsio facta coram Iudice penitus incompetente non probat*]

66 *Confeſsio Aduerſarij emanata poſt plures annos à die mota litis poſſeſsionem non probat, quia poteſt intelligi de poſſeſsione, de facto, & turbatiua lite pendente, qua in manutentione non attenditur, nec praiudicat ciuiliter poſſidenti.*

67 *Confeſsio deſumpta ex reſponſionibus ad poſitiones, quod poſſeſsio de facto, & contra ius, non probat poſſeſsionem*

68 *Decl. ſi tamen reſpondens habeat praſumptionem pro ſe, vt quia habeat iuris aſsiſtentiam, ſecus, è contra.*

69 *Confeſsio impugnata non probat poſſeſsionem ad fauorẽ impugnantis, nec ille poteſt ea vti, praſertim ſi ſuper impugnatione obtinuit, & num 56.*

70 *Probatur poſſeſsio etiam mediante acceſſu Iudicis ad locum, de quo agitur.*

71 *Et per euidentiam facti, ocularemque inſpectionem.*

72 *Ocularis inſpectio multum valet ad iudicis informationem, cum non fallit, & eſt validiſsima, & liquidiſsima probatio, & omnem aliam ſuperat probationem, etiam contrariam.*

[*Inſpectio ocularis conuincit teſtes de falſo.*]

[*Eſt melior, & tutior probatio de mundo.*]

Poſſeſ-

Observatio XIX.

Poſſeſſio, vel quaſi quibus medijs probetur ad effectum præſertim manutentionis.

1 Poſſeſſio† ad effectum maximè manutentionis probatur mediantibus teſtibus, ſcripturis, & partis aduerſæ confeſſione, *Saluſt. Tib. in pract. A.C. lib. 2, cap. 7. n. 4. & lib. 3. cap. 1. ſub n. 6. Boccar. de interd. vti po ſ d. cap. 14. n. 1. & 16. Menoch. conſ. 725. n. 416. Eug. conſ. 55. n. 44. & ſeqq. lib. 1.* Rot. *in Aquilana Iuriſdictionis coram Card. Pamphilio ſeniore apud Marc. de comm. par. 1. fol. 980. n. 1.* & quoad teſtes tradit etiã *Barz. dec. 46. n. 8.* Rot. *penes Pacific. de Saluian. dec. 26. n. 15. & apud Zacc. de oblig. Came. dec. 141. num. 15. & in recent. deciſ. 225. n. 1. par. 1. Coccin. dec. 32. n. 3. & 7. deciſio 239. numer. 1. deciſ. 344. numer. 2. deciſ. 425. n. 1. Canal. deciſ. 655. n. 1 dec. 452. n. 4. & latè Maſcard. de probat. in verb. poſſeſſio concluſ. 1202. per tot.* [R*ot. in Mediolanen. Cappellaniæ coram Iuſto, poſt tract. deciſ. 601. n. 1.*] Et quod poſſeſſio probetur per inſtrumentum antiquum, in quo dicatur talem poſſidere, *Menoch. conſ. 402. n. 15. cõſ. 725. n. 13. & 14. conſ. 904. n.*
2 52. Et† probatio per teſtes locum habet etiam in beneficialibus, *in quibus terminis loquitur d. deciſ. 221. n. 1. in recent. par. 1. & d. deciſ. Coccin. 425. n. 1* licet† in
3 Cathalonia aliud ſit ex particulari conſtitutione, quod de poſſeſſione in beneficialibus debeat conſtare per inſtrumentum, *ſecundum Cancer. var. reſolut. cap.*
4 *14. n. 23. par. 3.* Vnde† ex dictis teſtium teſtificantium de actibus poſſeſſoriis, & poſitiuis reſultat poſſeſſionis probatio, *Mandell. conſ. 560. n. 3. lib. 3.* Rot. *diuerſ. dec. 254. n. 1. in fin. par. 4.* Rot. *in Ceſenaten. Bonorum coram bo. mem. Vbaldo, poſt tract. deciſ. 162. n. 2.* Rot. *in Romana Dotis, ſiue Saluiani coram* R. P. D. *Durano, poſt tract. deciſ. 206. n. 2. in Ampurien. Domorum coram Eminentiſſimo D. Cardinali Vbaldo, poſt tract. deciſ. 214. n. 2. in* R*omana Vineæ coram R. P. D. Merlino, poſt tract. deciſ. 252. n. 2. in Mediolanen. Bonorum coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. deciſ. 253. n. 2.* [*Rot. recent. deciſ. 371. n. 4. deciſ. 445. n. 2. deciſ. 461. n. 2. quæ eſt repetita deciſ. 466. dec. 462. n. 1. & deciſ. 539. n. 2. par. 4. & in Senogallien. Pratenſi Spolij coram Cardinali Pamphilio ſeniore, poſt tract. deciſ. 420. n. 2. & 3. in Teracinen. Bonorum coram Eminentiſſimo D. Cardinali Vbaldo, poſt tract. deciſ. 515. n. 4 Buratt. deciſ. 768. n. 4. & ibi Add. littera C.* vbi quod ſufficit teſtes deponere, ſe vidiſſe poſſidere, etiã ſi actus poſſeſſorios non referant, nec aliquam ſcientiæ cauſam reddant]
† Prout ex eorum depoſitionibus de viſu, publica
5 voce, & fama, & auditu à maioribus, *Rot. in Tuſculana Siluarum coram Eminentiſſimo D. Cardinali Veroſpio, poſt tract. deciſ. 40. n. 1.* [*Thomat. deciſ. 13. n. 11. Rot. recẽt. deciſ. 309. n. 2. deciſ. 355. n. 11. par. 4. & in Sabinen. Caſtri Mompei coram Eminentiſſimo D. Cardinali Veroſpio, poſt tract. deciſ. 470. n. 2. in Toletana Conſeruatoriæ coram* R. P. D. *Dunozetto, poſt tract. deciſ. 635. n. 2.* Et quod teſtes de auditu, & credulitate in hoc iudicio, & in cauſa poſſeſſorij plenè probent, *Rot. Bonon. deciſ. 138. num. 5.* præſertim contra inducentem, *Rot. Bonon. d. deciſ. 138. n. 4.* quamuis non probent teſtes de ſimplici auditu, *Rot. recent. deciſ. 762. num. 5. in fin. par. 3. & in Carthaginen. Primitiarum coram Manzanedo, poſt tract. deciſ. 484. num. 2.* maximè in concurſu probationis certæ per inſtrumentum, *Rot. in Teracinen. Bonorum coram Eminentiſſ. D. Card. Vbaldo, poſt tract. deciſ. 515. num. 4.* & multo minus per teſtes de auditu à parte, ſeu perſonis ſuſpectis, *Rot. in Farſen. Territorij coram Gyptio, poſt tract. deciſ. 463. num. 3. & coram* R. P. D. *Buccabella, poſt tract. deciſ. 570. nu. 5.* nec teſtes, qui nõ concludant in dicto de ſufficienti poſſeſſione, *Rot. in Cæſaraugustana Vaſtitatis coram R. P. D. Pironano, poſt tract. deciſ. 511. ſub. num. 16. verſ. placebat etiam* vel non ſint benè informati de loco differentiæ, & finibus eiuſdem, *Rot. in d. Farſen. Territorij coram Gyptio, poſt tract. deciſ. 463. num. 1. & ſeqq.*] †Et quoad partis aduerſæ confeſſionem, *habetur etiam per Menoch. conſ. 1242. num. 12. Gionag. conſ. 11. num. 25. lib. 1. Rot. apud Pacific. de Saluian. deciſ. 34. num. 1. deciſ. 35. num. 5. deciſ. 37. num. 2. & deciſ. 101. n. 7. Mantic. deciſ. 252. num. 3. Rot. apud Zacch. de oblig. camer. deciſ. 66. num. 1. Coccin. deciſ. 14. num. 4.* Rot. *coram Cardinali Blanchetto in Peruſina Reſciſſionis penes Marcheſ. de comm. par. 1. fol. 99. num. 1.* Rot. *poſt tract. Cenc. de cenſib. deciſ. 209. num. 3. deciſ. 210. num. 3. & 7. deciſ. 234. num. 2. & poſt addit. deciſ. 139. num. 1.* Rot *in recent. deciſ. 573. ſub num. 2. & 5. & deciſ. 652. ſub num. 6. par. 2. Canal. deciſ. 432. num. 1. & deciſ. 617. num. 2.* Rot. *in Albanen. Diuiſionis coram* R. P. D. *Pironano, poſt tract. deciſ. 51. num 6. in Cæſaraugustana Penſionum coram Manzanedo, poſt tract. deciſ. 113. num 14. in Gerunden. Beneficij coram eodem, poſt tract. deciſ. 115. num. 3. in* R*ecanaten. Dotis coram* R. P. D. *Dunozetto, poſt tract. deciſ. 230. num. 1. in* R*omana Vineæ de Capocefalis corã* R. P. D. *Dunozetto, poſt tract. deciſ. 20.. num. 1. in* R*oma. Fideicom. de Epiſco. corã* R. P. *D. Veroſpio, poſt tract. deciſ. 295 n. 13.* [*Thomat. deciſ. 120. n. 3. Rot. recent. deciſ. 193. n. 12. par. 3. Mart. And. deciſ. 12. n. 3. deciſ. 75. ſub n. 4.* Rot. *in Camerin. Bonorũ corã* R. P. *D. Veroſ. poſt tract. deciſ. 640. n. 2. in* R*omana Domus coram Cardinali Pamphilio, poſt tract. deciſ. 651. num. 4. Duran. deciſ. 118. n. 1. Buratt. dec. 278. n. 2. dec. 393. num. 2. vbi Add. littera A.*]

Quando enim quis† dilucidè confeſſus eſt, in dubium reuocari non poteſt, *Mantic. deciſ. 310. n. 6.* & 7
† ſufficit in præiudicium confitentis, Rot. *poſt. tract.* 8
Iul. Viuian. de Iure patron. dec. 85. n. 1. poſt. gl. in cap. peruenit. in Ver. ex confeſſione de fideiuſſ. [*Buratt. deciſ. 378. n. 2.* vbi etiam contra habentem ab eo cauſam]
cum nemo debeat impugnare, quod verbis expreſſit, 9
Mantic. dec. 36. n. 6. &† viro bono non conueniat, vt, 10
quod ſemel dixit, poſtea tenuet, *Caputaque deciſ. 190. n. 2. par. 1. Gratian diſcept. for. cap. 469 n. 29.*

Vnde† probatio ex confeſſione partis dicitur ple- 11
niſſima, *Granat. ad pract. Veſtr. lib. 5. cap. 16. ſub nu. 9* [ſeu plena, Rot. *recent. deciſ. 157. num. 2, par. 4.*]
Immo † probatio per aduerſarij confeſſionem om- 12
ne genus probationis ſuperat, *l. fin. C. de non n. pecun. l. cum. te. C. de tranſact. l. debitores. ff. de iudic. cap. per tuas. de probat. latè. Tuſc. in Ver. Confeſſio, concluſ. 645. Chriſtoph. Paz. de tenut. cap. 32. n. 31* Rot. *diuerſ. dec. 170. n. 4. par. 4. & apud Cenc. de cenſib. dec. 210. n. 4. dec. 212. n. 2. deciſ. 234. n. 3. Mantic. dec. 57. n. 8 dec. 105. n. 2. deciſ. 168. n. 3. deciſ. 252. n. 3. deciſ. 312. n. 7.* Rot. *poſt ſecundum vol. conſ. Farinac. deciſ. 94. nu. 4. & deciſ. 352. num. 1.* Rot. *poſt tract. Iul. Viu. de Iure patron deciſ. 51. num. 4. Ioſ. Lud. deciſ. Lucen. 5. nu. 50. & ſeq. par. 1. Barz. deciſ. 140. ſub num. 4.* Rot. *in Colonien. Præcedentiæ, coram Eminentiſſimo D. Vbaldo, poſt tract. deciſ. 32. num. 3. in Cæſaraugustana Penſionum, coram Manzanedo, poſt tract. deciſ. 113. num. 15. in Cæſaraugustana Diſtributionum coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. deciſ. 185. num. 2. in Calaguritana Penſionis coram Manzanedo, poſt tract. deciſ. 193. num. 3. in Hiſpalen. Mandati, coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt d. tract. deciſ. 199. num. 1. in Arboren. Canonicatus coram* R. P. *D. Merlino, poſt tract. deciſ. 337. num. 6.* [Rot. *recent. deciſ. 193. num. 12. par. 3. deciſ. 125. num. 1. deciſ. 172. n. 2. in fin. dec. 644. n. 1. par. 4. dec. 15. n. 5. dec. 69. n 10 dec. 348 n. 7. par. 5. Mart. Andr. dec. 12. n. 3.* Rot. *in Anconitana. Prædij. 4. in Toletan. cõſeruatoriæ corã.* R. P. *D. Dunozetto,*

to, poſt tr act. deciſ. 635 num. 5. Buratt. deciſ. 326 num. 1 deciſ. 378. num. 3. deciſ. 730. numer. 2.]

13 †Et vbi eſt confeſſio, ibi eſt relaxatio omnis probationis, Ioſeph. Lud. d. deciſ. Lucen. 5. num. 50. par. 1.
14 [Rot. recent. deciſ. 157. num. 4. par. 4.] † Eſtque maior quocunque publico Inſtrumento, & quibuſcunque depoſitionibus teſtium, Ioſeph. Lud. d. deciſ. Lucen 5. num. 50. Mantic deciſ. 57. num. 9 Gratian. diſcept. for cap 8·0. num. 2. Rot. poſt tract. ſecundum. vol. conſ. Farinac. deciſ. 302. num. 5. [Rot. recent. d.
15 deciſ. 157. num. 4. par 4. † Et ſtante diuerſitate inter teſtes, & confeſſionem partis, præualet confeſſio reiecta depoſitione teſtium, Tuſc. in verb. confeſſio concluſ. 646. num. 15. Gratian. diſcep for. cap. 736. num.
16 68. † Atque prevalet confeſſio, etiam mille teſtibus contrarium deponentibus, Rot. poſt ſecundum vol. conſ.
17 Farinac. deciſ. 251. num. 2. † præſertim quando eſt Iudicialis, d. deciſ. 352. num. 1. in fin poſt ſecundum vol. conſ. Farinac Tuſc. in Ver. confeſſio concl. 641. per tot concl. 645. num. 3. & concl 646. [Rot. recent. deciſ. 172. num. 2. in fin. deciſ. 644. nu. 1. par. 4.].
18 Ita vt†nullæ ſint partes Iudicis in confeſſum, niſi in illum condemnando, iuxta illud Euangelij in ore tuo te Iudico, Tuſc. in Ver. confeſſio d. concl. 645. ſub num. 1. poſt Granat. ad pract. Veſtr. d. lib. 5. cap. 16. ſub num. 9. [ſeu in exequendo, Thomat. deciſ. 75, num. 7. Rot. recent. deciſ. 619 num. 3. in fin. par. 3. Nam confeſſio partis vim obtinet ſententiæ, Rot. recent. deciſ. 157. num. 4. par. 4. & quidem tranſacta in iudicatum, Thomat. d. deciſ. 75. num. 7. vbi
19 in ciuilibus] Et†confeſſus in Iure pro iudicato habetur, gl. in cap. peruenit. in ver. ex confeſſione, de fideiuſſ. Grat. deciſ. 90. n. 13. vbi, quod nihil aliud expectat, niſi præceptum de ſoluẽdo [Nec confitenti poſſit dari manutentio, ſed alteri, Duran. dec. 118. n. 1.]

20 Hinc eſt, quod†poſſeſſio probatur ex actione intentata per aduerſarium, & ſic ex verbis libelli, petitionis, Monitorij, ſeu præcepti, vel citationis, aut Cõmiſſionis, in quibus quis enuncietur poſſeſſor vel detentor, ſeu occupator, aut etiam occupator indebitus, iniuſtus, illegitimus, vel intruſus poſſeſſor de facto, & cum vitio, Giouagn. conſil. 8 num. 145. lib. 1. Rot. diuerſ. deciſ. 80. n. 1. & ſeqq. par. 1. Rot. penes Cenc. de cenſib. deciſ. 209. n 3. & poſt addit. eiuſdem deciſ. 139. n. 1. & apud Pacific. de Saluian. deciſ. 101. n. 5. & deciſ. 141. n. 1. & penes Zacch. de obl. cam. dec. 66. n. 1. Rot. in recent. dec 225. num. 1 par. 1. & deciſ. 515. n. 2. Mantic. dec. 232 ſub n. 4. Greg. XV deciſ. 45? n. 3. 5. & 6. Canaler. dec. 106. n 1. & 2. dec. 535. n. 2. Rot. poſt tract. Iul. Viuian. de Iurepatron. deciſ. 51. num 4. in Romana Spolij Domus coram Manzanedo, poſt tract. deciſ. 44. num. 2. in Materaten. Hereditatis coram Cardinali Pamphilio, poſt tract. deciſ. 74. num. 27. in Cæſaraugustana Diſtributionum coram Reuerendiſſimo D Coccino, poſt tract. deciſ. 185. num. 1. in Ceſenaten Bonorum coram bo. mem. Vbaldo, poſt tract. deciſ. 196. num. 7. in Romana Domus S. Iacobi Hiſpanorum coram Manzanedo poſt tract. deciſ. 20? num 1. in Lunen. Sarazanen. Iurispatronatus coram R.P.D. Merlino, poſt tract. deciſ. 242. num. 2. in Bononien. Cenſus coram R.P.D. Dunozetto, poſt tract. deciſ 246. num. 1. in Romana Vineæ coram R.P D. Merlino, poſt tract. deciſ. 252. num 1. in Albanen. Hereditatis coram R.P.D. Veroſpio, poſt tract. deciſ. 266 num. 1. in Romana Hereditatis coram Remboldo, poſt tract. deciſ. 284. num. 5. [Thomat. deciſ. 62. num. 4. Rot. recent. deciſ. 158. num. 1. deciſ. 749. num. 2. & 3. par. 3. & deciſ. 461. num. 3. deciſ. 562. num. 2. par. 4. & in Sabinen. Caſtri Mompei coram Eminentiſſimo D. Cardinali Veroſpio, poſt tract. deciſ. 470. num. 4. in Anconitano Pradij coram R.P.D. Merlino, poſt tract. deciſ. 528. num. 5. in Meſſanen. Archipresbyteratus coram R.P.D. Merlino, poſt tract. deciſ. 548. num. 2 in Peruſina Hereditatis coram R. P. D. Veroſpio, poſt tract. deciſ. 552. n. 2. & ſeqq. in Interamen. Hereditatis de Brunellis coram Iuſto, poſt tract. deciſ. 569. n. 2. in Toleſana Conſeruatoriæ coram R. P. D. Dunazetto, poſt tract. deciſ. 615. n. 4. & ſeqq. Duran. deciſ. 21 n. 3. dec 52. n. 7. Buratt. dec. 100 n. 19. vbi Add. litera C. & quod ſimilis confeſſio ſufficit pro manutentione, deciſ. 185. n 2. dec. 270. n. 2. deciſ. 326. n. 1. vbi etiam ad effectum manutentionis, deciſ. 529. n. 2. dec. 720. n. 1. dec. 730. n. 2.]

21 Nam, †cum enũcians habeat præſumptionem iuris contra ſe, ex quo poſſeſſio præſumitur iuſta, legitima, & non vitioſa, poteſt confeſſio acceptari reſpectu poſſeſſionis reiecta qualitate vitij, d. deciſ. 801. n. 3. & 4. par. 1. diuerſ. d. dec. 125 n. 2. par. 2. recẽt. Mantic. d. dec. 252. n. 5. Canaler. d dec. 535. n. 2. Rot. in d. Ceſenaten. Bonorum coram Vbaldo, poſt tract. dec. 196. n. 7. [Thomat. dec. 62. n. 3. & ſeqq. vbi præſertim, ſi adſit titulus præambulus, Rot. recent. dec. 749. n. 3. par. 3. & dec. 562. n. 2. par. 4. Mart. Andr. dec. 1. n. 3. & 4 Rot. in Anconitana Pradij corã R.P.D. Merlino, poſt tract. deciſ. 528 n. 3. in Peruſina Hereditatis coram R.P.D. Veroſpio, poſt tract. deciſ. 552. n. 3 Buratt. d deciſ. 100. num. 19. deciſ. 270. num. 2. deciſ 529. num. 2. deciſ. 720. num. 1. deciſ. 730. num. 2. niſi iniuſtitia aliundè probetur, Rot.
22 recent. dec. 158. nu. 1 par 3] †Et idẽ eſt, ſi quis fateatur ſuum Aduerſariũ poſſidere iure familiaritatis, nã remouetur qualitas, iure familiaritatis, vbi præſertim nõ haberet præſumptionem contra ſe, Rot in Recanaten. Dotis coram R.P.D Dunozetto poſt tract. deciſ. 230. num. 2. & 3. [Prout idem procederet, ſi eſſet confeſſio cum qualitate erroris, cũ non ſit adeò connexa ipſa qualitatis erroris cum ipſa confeſſione, quin poſſit ſeparari, Rot. recent. deciſ. 112. num. 4. par. 4. & idem ſi cõfeſſio contineret, quod aduerſarius poſſideret pro ipſo confitente, ſeu illius nomine, quia poſſeſſio præſumitur nomine proprio, non alieno, Rot. in Anconitana Pradij coram R.P.D. Merlino, poſt tract. deciſ. 528. num. 3 ſecus tamen eſſet in confeſſione conditionali. quia per eam poſſeſſio non probatur, Buratt. deciſ. 506. num. 8.]

23 Quare†probatur poſſeſſio, ſi Aduerſarius in actione mota petiſſet, quod bona dimitterentur, ſeu quis condemnaretur ad dimittendum, cum priuatio præſupponat habitum, & conſequenter dimiſſio præſupponat poſſeſſionem, Rot. in recent. deciſ. 347. num. 1. par. 2. Greg. XV deciſ 406. num. 1. Canal. deciſ. 106. nu. 1. & deciſ. 609. num 4. [Rot. recent deciſ. 749. num. 2. par. 3, Buratt. deciſ 342. 1. vbi, quod ſufficit pro manutentione, deciſ. 393. num. 1.]

24 Vel † ſi petijſſet immiſſionem, Rot poſt Pacific. de Saluian. deciſ. 101. num. 4. & 8. & in Vrbeuetana Bonorum coram Vbaldo, poſt tract. deciſ. 182. num. 4. [Thomat deciſ. 116. num. 77. Rot. in Interamen. Hereditatis de Brunellis coram Iuſto, poſt. tract. deciſ. 569. num. 2. Buratt. deciſ 306. num. 1 vbi Add. littera A. deciſ. 342.
25 num. 1. deciſ. 393. num. 1. deciſ. 908. num. 2.] †vt ſi intentaſſet Saluianum, Rot. poſt Pacific. de Saluian. deciſ. 144. num. 1. [& in Foroliuien, Fideicommiſſi coram Eminentiſſimo D. Cardinali Pamphilio poſt tract. deciſ. 588. num. 2 Buratt. deciſ. 252. num. 1. deciſ. 342. nu. 1.]
26 †Vel ſi petijſſet ſibi reddi, & reſtitui bona, Rot. in Vrbeuetana Bonorum coram bo. mem. Vbaldo, poſt tract.
27 deciſ. 182. num. 3 [Buratt. d. deciſ. 342 nu 1.] † Idem etiam eſt, ſi aduerſarius petierit ad poſſeſſionem reintegrari, Mantic. deciſ. 272. num. 1. Rot. in recent. deciſ. 661. num. 2. par. 1. & in Romana Spolij coram Manzanedo, poſt tract. deciſ. 44. num. 2. vel cauſam committere fecerit ſuper ſpolio, Mantic. deciſ. 167. num. 1. Rot. in Bononiẽn. Cenſus coram R.P.D. Dunozetto poſt tract. deciſ 246. num. 2. [ſeu petierit, aduerſarium priuari, & amoueri, cum amotio ſupponat exiſtentiam, Burat.
28 dec. 306. nu. 1.] vel † petierit mandatum de aſſociando,

do, *Rot in Romana Domus coram* R. P. D. *Pirouano,*
29 *poſt tract. deciſ.* 336. *num.* 1. *&* 2. † Vel ſi ipſe Ad-
uerſarius inhibitionem obtinuerit contra partem de
deſiſtendo à perceptione, vt in terminis decimarum,
30 *Canal. deciſ.* 244. *ſub num.* 1. †vel obtinuerit præce-
ptū de diſcedendo ex domo, eamque dimittendo, &
relaxando, *Rot. in Ferrarien. Bonorum* 2. *Martij* 1626.
31 *coram Buratto.* Vt quoque † ſi Aduerſarius obtinuerit
præceptum, ſeu inhibitionem directam Colonis, ne
ei ſoluerent affictus, ſeu fructus traderent, *Rot. apud*
32 *Pacific. de Saluian. deciſ.* 141. *n.* 2 † Vel obtinuerit
præceptum prohibens perforationem fieri alicuius
parietis, ad quem nonpoſſit perueniri, niſi progrede-
retur per aliquam aliam manſionem, quia ex eo pro-
baretur, & præſupponeretur poſſeſſio, ſeu inſiſten-
tia præceptati reſpectu eiuſdem manſionis, & ſufficit
pro manutentione, *Barz. deciſ.* 47 *ſub num.* 17. *verſ.
nam breuiter.* [Sic in monitorio de deſiſtendo à pa-
ſcendo, & abbeuerando animalia cum priuatio præ-
ſupponat habitum, *Burat. deciſ.* 648. *num.* 6. *&* 7.]
33 † Vel in materia emphiteutica, ſi Aduerſarius fece-
rit declarationem deuolutionis, contra aliquem vti
inueſtitum, & poſſeſſorem, *Rot. d. deciſ.* 141. *num.* 2.
34 † ſic etiam probaretur quaſi poſſeſſio exigendi per
confeſſionem aduerſarij petentis ſibi reſtitui ſummā
pecuniariam habitam ab eo, qui inſtat pro manuten-
tione, *Rot. apud Cenc. de cenſib. deciſ.* 212. *ſub num.* 1. *Greg.
XV. deciſ.* 363. *n.* 1. *Rot in recent. deciſ.* 140. *n.* 1. *par.* 2.
35 Cum † per confeſſionem debitoris probetur ſolutio,
Cenc de cenſib. par. 2. *cap.* 2. *quaſt.* 5. *art.* 4. *n* 12.

36 Rurſus probaretur poſſeſſio † ex confeſſione partis
in poſitionibus, *Farinac. conſ.* 50. *n.* 30. *lib.* 1. *Rot poſt
addit. ad tract. Cenc. de cenſib. deciſ.* 29 *in princip. & de-
ciſ* 111. *num.* 1. *Coccin. deciſ.* 125 *num.* 2. *Rot in Colonien.
Canonicatus coram Comitulo, poſt tract. deciſ.* 69. *nu.
3. in Romana Vinea de Capocefalis coram R. P. D. Du-
nozetto, poſt tract. deciſ.* 248. *num.* 2. [*Rot. recent deciſ.*
441. *num* 1 *par.* 4. *Buratt. deciſ.* 556. *num.* 3. *vbi Add.*
37 *littera B. deciſ* 730. *num.* 2.] † niſi tamen alia pars
illas negauerit, quia non poteſt quis ſe fundare in po-
ſitione negata, *Surd. conſ* 481. *in fin. lib.* 4. [*Rot. in Ro-
mana, ſeu Maceraten. Fideicommiſſi de Gabutijs co-
ram Orano. poſt. tract. deciſ.* 364. *num.* 4. nec actum,
quem quis impugnat, pro ſe allegare, & illo iuuari
poteſt ad probandam ſuam poſſeſſionem, *Rot. recent.
deciſ.* 144. *num.* 2. *par.* 4 quamuis ſi poſſeſſio in reſpon-
ſionibus fuiſſet per procuratorē negata, adhuc poſſet
quis ſe fūdare in poſitionibus aduerſarij, vbi negatio
fuiſſet facta ad euitandam ſolutionem pretij, & ſi ad
alium finem, & huiuſmodi reſponſio fuiſſet reuocata,
Rot. recent deciſ. 445. *n.* 3. *par.* 4. Quemadmodum poſ-
ſeſſio probatur ex reſponſione ad poſitiones, *Rot. in
Anconitana Prædij coram R. P. D. Merlino, poſt tract.
deciſ.* 528 *in princip.* vt quoque probaretur poſſeſſio ex
ficta confeſſione, quando poſitiones fuiſſent habitæ
pro confeſſatis, *Pacif. de Saluian. inſp.* 1. *cap.* 6. *n.* 14.]
Prout quod; probatur poſſeſſio † ex confeſſione in ar-
38 ticulis, *Mar. Anton. var. reſolut. lib* 2. *reſolut.* 11. *n.* 45 *&*
46. vbi præſertim ſi ſint cum iuramento, *Farin. d. conſ.*
50. *n.* 30. *lib.* 1. *Rot. in recent. deciſ.* 225. *n.* 1. *par.* 1. *& in
Albanen. Hæreditatis coram* R. P. D. *Vereſpio, poſt tract.
deciſ.* 166. *n.* 1. [*in Romana Hæreditatis coram R. P. D. Pi-
rouan. poſt tract. deciſ.* 473. *n.* 5. vbi de articulis iuratis.]
39 † ſi tamē ſint cōcepti per modum poſitionum, ſecus ſi
ſint directi teſtibus, & per modum interrogatorium,
quia tunc articulans non fatetur, *Rot. in Hiſpalen. Pri-
mitiarum corā R. P. D. Nauarro, poſt tract. deciſ.* 166. *n.*
132. *&* 153. [*& in Romana, Maceraten. Fideicommiſſi de
Gabutijs coram Orano, poſt tract. deciſ.* 364 *n.* 3. *Duran.*
40 *dec.* 33. *n.* 17.] Vt etiam probatur poſſeſſio † ex con-
feſſione in comparitione, *Rot. in Parmen. Canonicatus
coram Manzanedo, poſt tract. deciſ.* 43. *num.* 2 [vel op-
poſitione, *Thomat. deciſ.* 35. *num.* 35. ſeu citatione, *Bu-
ratt. deciſ* 529. *num* 3.] † Vel alias in actis, *Rot. apud* 41
Cenc. de cenſib. deciſ. 234. *num.* 2. *Gionagn. conſ.* 8. *num.*
105. *& conſ.* 20. *num.* 1. *lib.* 1. vbi † de interrogatorijs, 42
exceptionibus, & replicationibus, *Rot. in d. Romana
Vinea num.* 2. [*Thomat. deciſ* 35. *num.* 35. *deciſ.* 62. *nu.* 2.
Durant. deciſ. 118. *num.* 1. vbi de confeſſione in iudi-
cio. Et de interrogatorijs, & exceptionibus tradit
etiam *Farin. d. conſ.* 50. *num.* 30 *lib.* 1. Sed quoad inter-
rogatoria intelligas, † ſi ſint concepta per modum 43
aſſertionis, ſecus ſi per modum interrogationis, quia,
qui interrogat, non fatetur, *Grauat. ad Veſtr. in pract.
lib.* 5. *cap.* 14. *ſub num.* 19. *Pract. Papienſ. in form. poſit.
act. in gl. Ponit. num.* 2. *Melib. de poſi. cap.* 3. *n.* 16.

Amplius probatur poſſeſſio etiam † ex confeſſione 44
extraiudiciali, de qua conſtet in actis, quæ facta etiā
parte abſente de æquitate Canonica plenè probat, ſe-
cundum opinionem, quam ſeruat Rota, vt habetur
in deciſ. 4 *num.* 1 *par.* 2. *diuerſ. in Pampilonen. Penſio-
nis coram Cardinali Sacrato apud Marcheſ. de comm.
par.* 1. *fol.* 545. *num.* 2. *&* 3. vbi † de confeſſione titu- 45
laris reſpectu penſionis ad fauorem penſionarij, &
num 4. etiam quod eſſet confeſſio de vno tantum ter-
mino, [*Rot. recent. deciſ.* 157. *num* 2. *par.* 4]

Vnde probaretur poſſeſſio † per confeſſionem Ad- 46
uerſarij in precibus, ſeu libello ſupplicationis Sanctiſ-
ſimo, & Principi porrecto, & in ſua gratia, & litteris
Apoſtolicis in cauſa productis, *l. cum. precum ff. de lib.
cauſ. Mandell. conſ.* 778 *nu.* 10. *lib.* 3. *Rot. in Regien. Be-
neficij coram Dunozetto apud Marcheſ. de commiſſ. par.*
1. *fol.* 1067. *ſub num.* 1. *Rot. apud Pacific. de Saluian. de-
ciſ.* 37. *num.* 2. *Rot. diuerſ. deciſ.* 167. *num.* 5. *par.* 4. *&
in Aquilana Bonorum coram Remboldo, poſt tract. de-
ciſ.* 11. *num.* 1. *in Colonien. Præcedentiæ coram Eminen-
tiſſimo D. Vbaldo, poſt tract. deciſ.* 32. *num.* 2. *in Lunen.
Sarzanen. Iuriſpatronatus coram* R. P. D. *Merlino, poſt
tract. deciſ.* 242. *num.* 1. *Rot. recent. deciſ.* 205. *num.* 3.
par. 4. *Mart. Andr. deciſ.* 1. *num.* 2. *Rot. in Meſſanen. Ar-
chipreſbyteratus coram* R. P. D. *Motmanno, poſt. tract.
deciſ.* 548, *num.* 1. *in Parmen. Parochialis coram Cardi-
nali Sacrato, poſt tract. deciſ.* 641. *num.* 1. *Buratt. deciſ*
529. *num.* 1. *&* 2.] † ſecus tamen, ſi ſupplicatio, ſeu 47
preces non ſint præſentatæ in actis, *Rot. poſt ſecundū
vol. conſil. Farin. deciſ.* 89 *num.* 4. [Probatur quoque
poſſeſſio per confeſſionem factam in appellatione,
narrando grauamina, puta quia non fuit liberatus à
ſolutione penſionis nullæ, & extinctæ, neque etiam
partē aduerſam condemnauit ad reſtituendum quid-
quid per errorem fuerat ſolutum, *Rot. recent. deciſ.*
512. *n.* 3. *par.* 4. ſi tamen verba ſint diſpoſitiuè narrata;
ſecus ſi exceptiuè, & præſuppoſitiuè, *d. dec.* 512. *num.*
3.] Vt quoque † per confeſſionem in inſtrumento 48
venditionis rei cenſuatæ, *Rot. penes Cenc de cenſib. de-
ciſ.* 209. *nu.* 3. † In literis miſſiuis, *Canal. deciſ.* 432. 49
n. 1. [in ſcriptura priuata, *Buratt. dec.* 330. *n.* 1.]

Item confeſſio multo magis probaret poſſeſſio-
nem, † ſi fuiſſet ſæpius repetita, *Rot. diuerſ deciſ.* 170. 50
n. 5. *par.* 4. *Mantic. deciſ.* 252. *n.* 3.] *Rot. recent. deciſ.*
157. *n.* 2. *deciſ.* 287. *n.* 5. *par.* 4.] Et longè fortius, † ſi 51
eſſet etiam adminiculata, *Mant. d. deciſ.* 252. *n.* 4.

Extende vt poſſeſſio, vel quaſi probetur † etiam ex 52
confeſſione Rectoris, ſeu Parochi, vel Prælati, [& Ti-
tularis, non ſolum contra ſe ipſum, & quidem plenè,
Rot. recent. deciſ. 193. *n.* 12. vbi, quod quaſi poſſeſſio
exigendi penſionem probatur ex confeſſione Succeſ-
ſoris de ſolutionibus factis ab Anteceſſore *dec.* 429.
num. 4. *&* 5. vbi pariter de quaſi poſſeſſione exigendi
penſionem, *par.* 3.] contra Eccleſiam, & Succeſſorem
ad effectum manutentionis, ſiue confeſſio ſit iudicia-
lis, ſiuè etiam extraiudicialis, *Rot. in recent. deciſ.* 573.
num. 5. *par.* 2. *& in d. Pampilonen. Penſionis coram Car-
dinali Sacrato apud Marcheſ. de com. par.* 1. *fol.* 545.

num 1.& ſeqq. Vbi de penſione, etiam quod agatur de onere beneficij, & multo magis, ſi conſtet de titulo reſeruationis, *& in Regien. Penſionis coram Orano, penes eundem Marcheſ.d.par. 1. fol 616 num.3* [*Rot. recent.deciſ.460,num.1.& ſeqq.* vbi etiam de quaſi poſſeſſione exigendi pēſionem, atque etiam quod agatur de onere beneficij, & cōfeſſio ſit extra iudicium, quæ de æquitate canonica probat plenè, & de iure ciuili ſemiplenè, *& deciſ.309.num.4 par. 4.* vbi quod confeſſio Anteceſſoris in articulis, vel breue maximum inditium præbet veritatis; & eo maximè ſi ſit geminata, & quod quando concurrunt adminicula, confeſſio Prælati nocet Eccleſiæ, & Succeſſori, *Mart. Andr. deciſ.11.num.7* vbi quod huiuſmodi confeſſio ſufficit ad probādum factum, de quo ſolum agitur de interdicto & ſummariſſimo iudicio manutētionis, *Rot.in Cæſaraguſtana Præeminentiarum coram Reuerendiſſimo D.Coccino, poſt tract.deciſ.534.n.18.& 19.* vbi præſertim circa actum geſtum à confitente, *in Florentina Decimarum coram R.P.D.Veroſpio, poſt tract.deciſ.633.*
53 *n.8.& ſeqq.*]Prout regulariter † confeſſio Auctoris nocet ſucceſſori, *Coccin.deciſ.98.n.4.Canal.deciſ.267. n.1.*[*Rot.in Ancomtana Prædij coram R.P.D.Buccabel-*
54 *la poſt tract deciſ.570.n.4.*]† quod eo fortius procedit, ſi cōfeſſio ſit adminiculata, puta ex teſtibus, vel alijs, *Gratia. diſcept. forenſ. cap. 870. n.3. Rot in Hiſpalen. Primitiarum coram Eminentiſſimo D Cardinali Pamphilio, poſt tract.deciſ.29.num.7.& in eadem coram R.P. D. Nauarre, poſt tract.deciſ.166.n.48.& 49.* vbi, ſi tamen percurrat tempus litis motæ, & non poſſit in-
55 telligi de perceptione, ſeu moleſtatione de facto, † licet ſecus dicendum eſſet quoad effectum præiudicij diffinitiui, nam tunc ſola confeſſio anteceſſoris non probaret contra ſucceſſorem & Eccleſiam, *Rot.recent. deciſ.334.n.1.par.1.& deciſ.573.n.5.par.2. Rot. apud Pacific.de Saluian.deciſ.44 n.7, Rot.diuerſ.deciſ.683.n. 2.& deciſ.713 n.3 par.4 Gratian d.ſ.ep.for. cap. 113. num. 44.Garz.de benefic.lib. 1.cap.5 num.453.*[*Mart.*
56 *Andr deciſ 13.num.7.*]† niſi concurrerent adminicula, quæ percuterent tempus, & illud idem, quod percutit confeſſio anteceſſoris; Nam alias non poſſet agi de coniungendis probationibus, *Gratian.d. cap 113. num. 19. Rot. recent. deciſ 314 ſub num.1.par 1.*
57 Præterea probatur poſſeſſio etiam † ex confeſſione facta à legitimo Procuratore, vel Syndico in iudicio, *Cen. de cenſib.par.2. quæſt.90.in noniſſ.Taurin.ſen cap. 2.quæſt.5.art 4.n.13.& 15.& ibi Rot. deciſ. 234.n 2. Gratian.diſcept.forenſ cap.113.n.50.* [*Rot recent. deciſ. 193.n.6.deciſ.460.n.9.par.3. & deciſ. 312.n.2. par. 4.* vbi de confeſſione facta in proteſtationibus, quod intendebat repetere hactenus indebitè ſoluta, ſtante reſolutione ciuili penſionis per ingreſſū Religionis, *Buratt.deciſ.566 n.10. & ſeqq.* vbi de confeſſione in poſitionibus à Procuratore nō habente mādatum in-
58 diuiduum, ſed præſumptum]† quæ tamen non ſit à Domino, re integra, reuocata, prout tamquam erronea reuocari poteſt, *Gratian.d.cap. 113.n.50* [*Buratt.*
59 *deciſ.566.n 15.*]† etiam non docto de errore, *Coccin. deciſ.186.n.1* [*Rot.recent.deciſ.460 n.8.par 3.*]& quidem quandocunque, *Rot. penes Cenc.de cenſib. deciſ. 210 n.7.*[*& d deciſ.460.n.8 part.3 recēt.* nec fuerit per dominum antea ratificata per generalem ratificationem geſtorum, *Rot.recent deciſ.312.num.3.Par 4.*]vel
60 † niſi illius vigore in primo iudicio obtinuerit, nam
61 tunc in ſecundo neceſſarium ſibi eſſet illam ſequi,† ſi tamen de illius errore in proceſſu non conſtaret, *d. deciſ.210.n.8. penes Cenc.* [*Buratt. deciſ. 566.n. 14.* & ſi fuerit reuocata, deſeruit tamen pro adminiculo, *Rot recent. deciſ.191. num. 6 par.3.* & nocet, vbi eſt
62 veriſimilis, *Buratt d.deciſ.566.num 5.*]† Probatur poſſeſſio per confeſſionem iudicialem Patris legitimi adminiſtratoris, curatoris, & tutoris, *ad Rot.recēt. deciſ. 334.n.3.& 4. par.1.& videas Surd deciſ. 229. ſub n.24.& Rot. in Romana Fideicommiſſi de Epiſ.corā R.P.D.Veroſpio, poſt tract.deciſ. 295.n.14.*[*& in Interamnen.Hæreditatis de Brunellis coram Iuſto, poſt tract. dec.569.n.2.in Camerinen.Bonorum corā R.P.D.Veroſpio, poſt tract.deciſ.640.n 16.vbi n.17 & 18.* dat limitationem, vt confeſſio ſola Curatoris non probet, quando eſt circa factum alienum, de quo aliter non conſtet, ſed tunc requirantur etiam adminicula, & eo fortius ſi non fuerit ex aliqua neceſſitate, ſeu iuſſu Iudicis, ſed ſpontanea, quæ propterea habetur pro extraiudiciali.]

Confeſſio † verò facta per Procuratorem, vel Syn- 63
dicum, ſeu Patrem legitimum adminiſtratorem, Curatorem, Tutorem, etiam extra iudicium, vt puta in inſtrumento refutationis, vel in litteris miſſiuis, & conſequenter ſpontaneæ, & voluntariæ, & non per modum contentioſæ iuriſdictionis, non probat poſſeſſionem, nec Domino, ſed Vniuerſitati, vel Monaſterio, aut filio, ſeu adulto, & pupillo præiudicat, *Cenc. de cenſib.par.2.cap.2.quæſt.5. art.4. n. 14. & 15. Gratian.diſcept.forenſ.cap.870.n.20.& 21.Rot.recēt. d. de-*
ciſ.334 n.1.3.& ſeqq par.1.† licet faceret adminiculū, 64
præſertim ſi eſſet geminata, *Canal.deciſ.470. n 2.&* præiudicaret, quando iuuaretur coniecturis, *Rot. recent.d. deciſ 334.num 3 & ſeqq. par.1.*

Rurſus poſſeſſionem non probaret † confeſſio 65
Aduerſarij dubia, Vt ſi eſſet facta in mandato Procuræ, vt puta in clauſula, cum facultate citandi quoſcunque intruſos, *Rot in recent. deciſ. 663.n. 6. par.1.* [Neque eſſet facta coram Iudice penitus incompetente *Rot in Carthaginen.Canonicatus, coram Card. Cācell. poſt tract.deciſ. 571.n.9.*† Vt pariter non probare- 66
tur poſſeſſio, ex confeſſione emanata per plures annos poſt litem motā, quia poteſt intelligi de poſſeſſione de facto, & turbatiua, lite pendente, quæ non attenditur in hoc iudicio manutentionis, nec præiudicat Ciuiliter poſſidenti, *Rot.in recent.deciſ 511.n.*
4 par. 1. † nec ex reſponſione facta ad poſitiones, 67
quod poſſeſſio ſit de facto & contra ius, *Rot.diuerſ. deciſ.713.ſub n.3.par.4.& in Veronen Iuriſdictionis coram Cardinali Pamphilio, penes Marcheſ de commiſſ.*
par.2.fol.601 n.2.† Si tamen reſpondens habeat præ- 68
ſumptionem pro ſe, vt quia habeat Iuris aſſiſtentiam, vt eſt caſus dictarum deciſionum, cum alias poſſeſſio præſumatur iuſta, & legitima, & poſſit confeſſio diuidi, & acceptari quoad poſſeſſionem, atque reijci
quoad qualitatē vitij, vt ſupra diximus.† Nec ex cō- 69
feſſione impugnata, quia non poteſt pars impugnans in ea ſe fundare, & multo minus, ſi ſuper impugnatione obtinuerit, *Rot. in recent deciſ. 511. n. 5.par.2. Greg. XV. deciſ. 44. num. 2.*

Præterea poſſeſſio etiam probatur † mediante ac- 70
ceſſu Iudicis ad locum, de quo agitur, *Tuſc.in verb. poſſeſſio concl. 418.n.33. Engen conſ.47. n.21. lib. 1.*
[*videtur ſentire Nenizan.conſ.80. in princ*]†& per e- 71
uidentiam facti, oculareque inſpectionem, † quæ 72
multum valet ad Iudicis informationem, & cum non fallit, & eſt validiſſima, & liquidiſſima probatio, & omnem probationem ſuperat, *l.ſi irruptione.ff.fin. regund.l.4.in princ.ff.de damn.inf.c.l.eadem.vbi gl.in verb. atrox.aſpectu ff. de ſer.l.3.§.in magiſtrate poteſt.ff.de teſtib.l.1.§.1.ff.de ventr.inſpic.l.comparationes§.omnes auctoritate.C.de prob. Mar. Anton.var.reſolut. lib. 1. reſol. 66.n.5.Coler de proceſſ.execut.par 3. cap. 9.n.101. & ſeqq.* [quod eſt melior, & tutior probatio de mundo, *Thomat. deciſ. 50. num 418. Rot. recent. deciſ. 229, num. 3. par. 4.*]& in terminis manutentionis, *Mazol.conſ. 91. num. 10.* Vt ſi appareat Iudici aliquem, claues domus detinere, in eaque vegetes ſuas vino, & aceto plenas habere, *Eugen.d. conſ. 47. num.12.* omniſque probatio vincitur, ſi aſpectus contrarium teſtifi-

teſtificetur, *Rot poſt primum vol conſ. Farinac. deciſ. 70. n. 4. quaeſt Mantic. dec. 79. pariter n. 4.*

S V M M A R I A.

1 *Traditione facta à poſſidente per ſe, vel alium, ſiue verè, ſiue fictè acquiritur; & probatur poſſeſſio.*

[Poſſeſſio acquiritur traditione verbali ab eo, qui tradere poteſt, & conſenſu.]

[Poſſeſſio, vt transferatur, requirit actum facti, nec ſat eſt conuentio.]

[Conſignatio aliud eſt, aliud promiſſio de conſignando.]

2 *Inſtrumento venditionis, conceſſionis, ſeu ceſſionis celebrato intra fundum venditum, conceſſum, ſeu ceſſum, vel extra, in illius tamen conſpectu transfertur, & probatur poſſeſſio.*

[Emptor non dicatur poſſidere, vbi venditor ſibi dominium, & poſſeſſionem reſeruauit, & an ſit manutenendus.]

3 *Secus ſi in abſentia rei, & abſque clauſula* conſtituti.

[Ceſſio non transfert poſſeſſionem rei, quae non eſt in conſpectu, etiam quod cedatur ius competens in poſſeſſione.]

[Contractus diuiſionis, venditionis, aut alius quicumque aptus ad transferendum dominium non infert ad poſſeſſionem.]

4 *Clauſula* Cõſtituti vel Precarij, *inſtrumentumque illam habens probat poſſeſſionẽ inter contrahentes.*

[Clauſula conſtituti probat poſſeſſionem conſtituentis de tempore conſtituti, & cõſtitutarij poſt conſtitutũ]

[Ampl. ad fauorem conſtitutarij, habentis ab eo cauſam.]

5 *Clauſula* Conſtituti *transfert in alium poſſeſſionem contentorum in inſtrumento.*

[Conſtitutum ad fauorem conſtitutarij, & heredum tr[illegible]fert poſſeſſionem etiam in ipſos heredes.]

[Detentatio remanet in conſtituente d. num. 7.]

6 *Etiam quod contractus ſit ſimulatus, ſi ſimulatio ſit ad bonum finem.*

7 *Etiam appoſita in teſtamento, praeſertim ſi adſit clauſula,* ex nunc prout ex tunc.

8 *Et tam poſſeſſionem ciuilem, quam naturalem,*

9 *Et veram, ac realem.*

10 *Et verè, ac propriè.*

11 *Sed per per modum fictum.*

12 *Et non transfert actualem.*

13 *Clauſula* Conſtituti *transfert, & probat poſſeſſionẽ, tam in incorporalibus, quam in corporalibus.*

14 *Ad quoſcunque effectus.*

15 *Ad omne remedium poſſeſſorium.*

16 *Ad effectum agendi in ſpolio.*

[Conſtitutum probat poſſeſſionem ad effectum adipiſcendi.]

17 *Ad effectum mandati de aſſociando.*

[Et ad effectum mandati de aſſociando, etiam contra tertium.]

[Et ad effectum mandati de immittendo]

18 *Ad effectum mandati de manutenendo, & etiam contra tertium.*

[Et ad effectum mandati de manutenẽdo contra quoſcunque.]

[Et etiam contra conſtituentem.]

[Et fortius ſi conſtet etiam de exactione fructuum, & penſionum.]

19 *Clauſula* Conſtituti *transfert poſſeſſionem, vbi quis habet animum ipſam poſſeſſionem tradendi, ſecus e contra.*

20 *Animus potiſſimum ſpectatur ad conſtituendum aliquem in poſſeſſione.*

21 *Clauſula* Conſtituti *tunc transfert poſſeſſionem, vbi praeſens eſt ille, cuius nomine ſit conſtitutum, vel vbi re integra ratificat.*

22 *Animus volentis tradere, & volentis acquirere attendi debet ad poſſeſſionem acquirendam, tam in corporalibus, quam in incorporalibus.*

[Donata rei poſſeſſio non transfertur in donatarium abſentem abſque acceptatione.]

23 *Clauſula* Conſtituti *tunc transfert poſſeſſionem, vbi res poſſidetur a conſtituente, ſecus è contra.*

24 *Nemo plus iuris in alium transferre poteſt, quam ipſe habeat.*

25 *Clauſula* Conſtituti *appoſita in decreto, ſeu inſtrumento deliberationis a Iudice ex officio facto non transfert poſſeſſionem.*

[Poſſeſſio ex venditione facta ſub haſta cum clauſula conſtituti per procuratorem ſine ſpeciali mandato non transfertur, & eo minus ſi nec principalis poſſidet. Decl. vt infra.[

26 *Sed dat emptori facultatem poſſeſſionem capiendi propria auctoritate.*

27 *Immiſſio à iudice, ſeu Executore data transfert poſſeſſionẽ, quamuis Iudex, & executor nõ poſſideat.*

28 *Factum Iudicis factum partis reputatur.*

[Seruitutis poſſeſſio, vt puta itineris, an poſſit acquiri per conſtitutum, vel precarium domino fundi.]

[Conſtitutum factum non ab eo, qui poſſidet, ſed ab eo, qui po[illegible] detur, vt a ſubditis iuriſdictionem ſui alienantibus, non transfert poſſe[illegible] onem]

29 *Clauſula* Conſtituti, *ſeu* Precarij *appoſita in genere ſuper omnibus bonis non operatur tranſlationem poſſe[illegible] onis manutenibilis in aliqua parte.*

[Dotis quantitate promiſſa per mulierem cum obligatione omnium bonorum immobilium cum clauſula conſtituti ad viri electionem, & eo vxore viuẽte, non facta non dicitur vir, ex d. clauſula poſſeſſionem acquiſiuiſſe ob incertitudinẽ loci, & quota.]

[Vxor habens clauſulam conſtituti in obligatione omniũ bonorum pro reſtitutione dotis, non poteſt manuteneri in aliquo particulari corpore ratione incertitudinis.]

[Conſtitutum appoſitum circa bona illiquida non operatur niſi illis liquidatis.]

[Enunciatiua non probat contra tertium ibid.]

30 *Clauſula* Conſtituti, *probat poſſeſſionem conſtituentis de tempore conſtituti, & contra ipſum conſtituentem, ipſius heredes, habentes cauſam ab eo.*

31 *Et contra ſingulorem ſuc eſſorem.*

32 *Secus contra tertium, & ad fauorem eius cuius gratia ſit conſtitutum, niſi aliunde poſſeſſio probetur, & num. 14.*

33 *Vel niſi ſimus in antiquis.*

34 *Vel ad effectum tantummodo qualis qualis probationis.*

35 *Conſtitutum expirat, & extinguitur morte conſtituentis.*

[Conſtitutum, ſeu precarium cantantia poſt mortem conſtituentis non operatur, cum tam conſtituens poſſidere non po[illegible]t]

36 *Decl procedere reſpectu conſtituentis, ſecus reſpectu conſtitutarij.*

37 *Decl. procedere quando conſtitutum collatum eſt ſimpliciter poſt mortem conſtituentis, ſecus quando ex verbis conſtituti vnum tempus ineſt alteri. ſeu adeſt clauſula,* ex nunc, prout ex tunc, *& num. 38.*

38 *Conſtitutum poteſt ex pacto firmari à die contractus ſuſpenſo effectu, ſeu executione in aliud tempus*

[Clauſula, Ex nunc, prout ex tunc, *quid operetur]*

39 *Conſtitutum non probat poſſeſſionem conſtitutarij, vbi poſt mortem conſtituentis bona fuerint ab illius herede apprehenſa, & cõſtitutarius ſciens neglexeris etiam per modicum tempus actualem poſſeſſionem*

tiem apprehendere.

40 *Conſtitutum non probat poſſeſſionem conſtituarij, quādo contractus, ſuper quo eſt appoſitum, eſt nullus; ſed eo caſu neceſſaria actualis traditio.*

41 *Conſtitutum vti acceſſorium non operatur niſi data validitate contractus.*

42 *Conſtitutum ſequitur naturam contractus tam reſpectu validitatis, quam reſpectu conditionis.*

43 *Exceptiones, quæ competunt contra contractum, admittuntur contra poſſeſſorium, quod innititur clauſula* conſtituti.

44 *Conſtitutum inualidatur, & reſoluitur ex inualiditate, & reſolutione contractus.*

45 *Conſtituto quis vti non poteſt lite pendente ſuper nullitate contractus, ſi nullitas clara ſit, ſecus ſi altioris indaginis.*

[*Clauſula conſtituti an poſſit referri tam ad præſentia, quam ad futura bona.*]

46 *Probatur poſſeſſio non ſolum poſt conſtitutum, ſed etiam ſi quis aliter fateatur, ſe nomine alterius poſſidere.*

47 *Decl. inter partes, inter quas confirmatio emanauit, ſecus inter alios.*

48 *Depoſitum, quodquis tenere dicit nomine alterius, non probat illius poſſeſſionem, niſi conſtet illum aliquando poſſediſſe, ſeu alium contractum præceſſiſſe, ex quo fingi poſſit facta tranſlatio.*

49 *Aſſertio alicuius ſe poſſidere, ſeu actus poſſeſſorios feciſſe nomine domini, ſeu alterius abſentis, non probat illius poſſeſſionem contra tertium, niſi conſtet de mandato, vel ratificatione.*

50 *Secus eo præſente, & conſentiente ſeu ſciente, & patiente, quia tunc dicitur mandatum, ſeu ratihabitionem interueniſſe.*

51 *Secus ſi eſſet colonus ab eo oppoſitus, vel oppoſitus à defuncto, cuius ipſe eſſet hæres.*

52 *Recognitio facta per colonum, ſeu affictuarium de aliqua in dominum, & poſſeſſorem ipſam poſſeſſionem probat.*

53 *Secus in recognitione in dominum tantum.*

54 *Vſusfructus retentio, ſeu reſeruatio probat poſſeſſionem rei ad fauorem proprietarij.*

55 *Vſusfructus reſeruatione dicitur retenta naturalis poſſeſſio, & tranſlata in alium ciuilis.*

[*Continuari poſſeſſio non poteſt in vim conſtituti poſt inhibitionem, ſi ſuper contractus validitate ſit lis introducta.*]

[*Clauſula ſola conſtituti, vel precarij non transfert poſſeſſionem, vbi ex conſuetudine requiritur actualis, & corporalis traditio introducta.*]

[*Donatione facta cum reſeruatione vſusfructus, & clauſula conſtituti dicitur in Donatarium, & ſubſtitutum tranſlata ciuilis poſſeſſio Lim vt n. 55.*]

[*Conſtituentis patientia, & vſus conſtituarij requiritur ad trāſferendā poſſeſſionem in corporalibus.*]

56 *Proprietatis retentio non probatur non facta traditio vſusfructus, ſeu vtilis dominij.*

57 *Decl. niſi in caſu retentionis iuris emphiteuſis quia tunc diceretur tranſlatum dominium & poſſeſſio.*

58 *Vſusfructus retentione tunc proprietatis transfertur poſſeſſio, vbi qui ſe vſufructuarium conſtituit, eo tempore poſſidebat, alias ſecus.*

[*Vaſallus per retentionem vſusfructus non transfert poſſeſſionem ciuilem, cum eam non habeat, ſed Dominus.*]

59 *Vſusfructus retentione non probatur poſſeſſio proprietatis tranſlata, vbi adeſt pactum in contrarium, & redditur ratio.*

60 *Vſusfructus retentione non dicitur tranſlata poſſeſſio proprietatis ex contractu nullo, & inutili.*

Observatio XX.

Poſſeſſio quibus actibus acquiratur, & probetur, & primo de traditione, de inſtrumento venditionis, conceſſionis de clauſula Conſtituti, & Precarij, *& de fatente ſe nomine alterius poſſidere, de recognoſcente aliquem in dominum, & poſſeſſorem, & de retentione vſusfructus.*

DEueniendo modo ad actus poſſeſſorios poſſeſſio acquiritur, & probatur. Primo † per 1
traditionem factam à poſſidente per ſe, vel alium, ſiue verè, ſiue fictè, *iuxta tradita per Marant. in ſuis ſingul in Ver. poſſeſſio, fol. mihi 85. & ſeqq.* [*Rot. recent deciſ.* 78 *num.* 2. *par.* 4. vbi de traditione verbali ab eo, qui tradere poteſt, & conſenſu per actum ſcilicet facti, nam poſſeſſio, vt transferatur, requiritur actum facti, non autem contentatur ſola conuentione, *l. cum hæredes ff. de acq poſſ. Rot recent. deciſ* 445. *num.* 1. *par.* 4 vbi quod aliud eſt promiſſio de conſignando, aliud conſignatio.]

Et ſic † ex inſtrumento venditionis conceſſionis, 2
ſeu ceſſionis celebrato intra fundum venditum, conceſſum, ſeu ceſſum, vel etiam extra, ſi factum fuerit in conſpectu ipſius rei, cum tunc dicatur tranſlata poſſeſſio in emptorem, & ceſſionarium, *Pont. de ſpol. lib.* 2. *cap* 14. *num.* 89. *& ſeqq. vbi ponit declarationes Menoch. de retin. remed.* 3. *num.* 587. *Canal. deciſ.* 307. *num.* 2. [*Rot. recent. deciſ.* 445. *num.* 3. *&* 4. vbi quod emptor dicitur titulo emptionis poſſidere, etiam quod venditor ſibi dominium, & poſſeſſionem reſeruauerit, puta donec fuiſſet obtētum beneplacitum domini directi, & quod in omnem euentum non poteſt negari rei venditæ commoditatem, & detentionem penes emptorem extitiſſe, ſeu exiſtere, & in ea ſaltim eſſe manutenendum, *& deciſ.* 647. *num.* 4. *par.* 4. vbi de inſtrumento aſſignationis, & acceptationis, *& in Ancomitana Prædij coram R. D. D. Buccabella, poſt tract. deciſ* 570. *numer.* 1. *Burat. deciſ.* 574. *in princ. & numer.* 4. vbi etiam de inſtrumento aſſignationis] licet † ſecus, ſi ſit facta conceſ- 3
ſio abſque clauſula, *Conſtituti* in abſētia rei, *Gionagn conſ.* 8. *num.* 130. *lib.* 1. *Rot. in Ceſenaten. Bonorum coram Vbaldo, poſt tract. deciſ.* 162. *num* 1.] [Ex ceſſione enim non acquiritur poſſeſſio, quando cedens non eſt in conſpectu rei ceſſæ, etiam omne ius tam in proprietate, quam in poſſeſſione competens ceſſum fuerit, *Rot. recent. deciſ.* 99. *num.* 4. *par.* 4. nec ex diuiſione, ſeu venditione, aut alio quocunque contractu apto ad transferendum dominium infertur ad poſſeſſionem. *Rot. in Camerinen. Bonorum coram Reuerendiſſimo P. D. Veroſpio, poſt tract. deciſ.* 640. *num.* 8. *&* 9.]

Sed † per Conſtitutum, ſeu Precarium, & per in- 4
ſtrumentum habens huiuſmodi clauſulam probatur poſſeſſio inter contrahentes abſque alia probatione, *Pont. de ſpol. lib.* 2. *cap.* 14. *num.* 109. *& ſeqq. Boccat. de interd. vti poſſid. cap.* 14. *num.* 6. *Marant. in ſuis ſingul. in Ver poſſeſſio fol. mihi* 86. *verſ. vel per* 5
Conſtitutum Maſcard. de probat. in Ver. conſtitutum concl. 422. *Menoch. conſ.* 704. *num.* 30. *Tuſc. in Ver. Conſtitutum concl.* 785. *num.* 47. *& in Ver. poſſeſſio*

concluſ.

concluſ.424.num.3 & ſeqq. Greg. XV. deciſ. 362. num.
3.& per tot. Canal. deciſ.515. num. 1. Rot. in Bononien.
Aſſecurationis coram Dunozetto, poſt tract. deciſ. 141.
nu. 1. [Thomat. deciſ.13 n.4. dec.30. n. 10. dec. 88. n. 9.
dec.112 n.2. Rot recent. deciſ. 412. n.3. deciſ.539. n.2. &
3. vbi quod clauſula conſtituti probat poſſeſſionem
conſtituentis de tempore conſtituti contra conſtitu-
tarium, & poſſeſſionem conſtitutarij poſt conſtitu-
tum, & dec 599. n.1. par.4. tam ad fauorem conſtitu-
tarij, quàm ad fauorem habentis ab eo cauſam, Rot.
5 recent deciſ.412. num.3. & dec.599. n.1 par.4.] † Cum
per illud transferatur in alium poſſeſſio contento-
rum in inſtrumento l. quod meo ff. de acq. poſſ. l. & ha-
bet §. penult. ff. de precar. Tuſc. in verb. Conſtitutum d.
concl.785. per tot. & in verb. poſſeſſio d. concluſ. 406. n.
44. & ſeqq. Chriſtoph. Paz. de tenut cap.4. n. 3. Rot. di-
uerſ. deciſ. 349. n. 1. par. 1. & deciſ. 562. n. 1. par. 4.
Mantic. deciſ 33. n.13. dec.37. n. 1. Rot. in recent. deciſ.
270. in princip. par. 1. Caualer. dec. 515. n.1. Rot. in Ma-
ceraten. Hæreditatis coram Cardinali Pamphilio, poſt
tract. dec.79. n. 3. in Viterbien. Caſtrarum coram Car-
dinali Sacrato, poſt tract. deciſ. 104. n.1. in Vrbenetana
Iuriſdictionis coram Penia, poſt tract. deciſ. 131. n.2. in
Bononien. de Gazzadinis coram Rembalda, poſt tract. dec.
145. n. 1. in Romana Locorum Montium coram Emi-
nentiſſimo D. Cardinali Virili, poſt tract. deciſ.265 n.1.
& 13 in Romana de Incoronatis coram Vbaldo, poſt trac-
tat. deciſ.299. n. 1. [Rot. recent. deciſ. 128. nu. 1. par.
3. Mart. Andr deciſ.61. num. 2. Rot. in Romana Fidei-
commiſſi coram Penia, poſt recent. deciſ. 565. nu. 1. &
Nenizan. conſ.82. num. 13. Buratt. deciſ. 141. num. 2.
deciſ.690. ante num. 1. deciſ. 736. num. 2. Et per con-
ſtitutum ad fauorem conſtitutarij, & hæredũ tranſ-
feratur etiam in ipſos hæredes, vt in emptione, Rot.
6 recent. deciſ 445. num. 1 par. 4.] † Etiam quod con-
tractus ſit ſimulatus, ſi ſimulatio ſit ad bonum finem,
7 Gratian. diſcept. forenſ. cap. 117. num. 19. † Atque etiã
quod Conſtitutum fuerit appoſitum in teſtamento;
nam poſſeſſio trãsferetur etiam per teſtatorem con-
ſtituentem in teſtamento, ſe pro alio poſſidere, & eò
magis ſi appoſuit etiam clauſulam, ex nunc prout ex
tunc, Rot. diuerſ. d deciſ. 549. num.2. par. 1. Mart. de
clauſ. par.1 clauſ.20. ſub num 3. verſ. ſed Rota & num.
ſeqq vbi an competat remedium retinendæ Et qui-
8 dem † transfertur per conſtitutum omnis poſſeſſio
tam ciuilis, quàm naturalis, l. quod meo in princip. ff.
de acq poſſ. Pont. de ſpo. lib.2. cap.14. num. 109. Surd.
conſ.481. num.6. lib. 4. Saluſt. Tiber. in pract. A. C. lib.
1. cap. 57. ſub num.9. circa fin. Gratian. diſcept. forenſ.
cap.934. num.2. Rot. diuerſ. deciſ.766. num. 5. par. 1.
Barz. deciſ. 49. nu. 24. Gutierr. pract. quæſt. lib. . quæſt.
64. num.23. & 24. & lib. 2. quæſt. 87. num. 8. Molin.
de Hiſpan. primog. lib.3. cap.13 num.4. Cyriac. contron.
lib.2. contr. 258. num.28. Seraph. deciſ. 157. ſub num.1.
Rot recent. 551. num.3. par.2. Caualer deciſ. 128. num.
6. & deciſ.391, num.1. Rot. in Romana Bonorum coram
Remboldo, poſt tract. deciſ. 26. num 3 in Romana Hæ-
reditatis de Cinqys coram R.P.D. Pironano, poſt tract.
deciſ.28. num. 1. in Mediolanen. Donationis de Porris
coram Cardinali Pamphilio. poſt tract. deciſ. 85. num.
6. in Cluſina, ſeu Peruſina Poſta coram Litta, poſt
tract. deciſ.89 num.5. in Ciuitatis Caſtelli Bonorum co-
ram R.P.D. Motmanno poſt tract. deciſ.271 num.2. in
Peruſina Dotis coram Ottembergo, poſt tract. deciſ.
308. num. 1. in Bononien. Bonorum 18. May 1616. co-
ram Buratto, in Romana Bonorum, ſeu Libraria 8.
Aprilis, & 13. May 162 . coram eodem. [& in Ro-
mana de Incoronatis coram Vbaldo ſeniore, poſt
tract. deciſ.300. num.21. Thomat d ciſ.15. num. 2. de-
ciſ. 30. num.7 deciſ.96. num 43. deciſ.11 . num. 3. deciſ.
120. num.1. Rot. recent. deciſ.770. num. 1. & 2. par. 3.
vbi de conſtituto, vel precario, & in Romana Prala-

tionis Vinea coram Vbaldo ſeniore, poſt tract. deciſ.438.
nu 1. Buratt. dec.145. nu.2. vbi. Add litt. A. dec.1 9. a.
Add. litt. A. dec.623. in princ.] † Et vera, ac realis, 9
Giouag. conſ 9. n.2. lib.1. Menoc. conſ.687. n.7. Gutierr.
pract. quæſt. lib. 5. quæſt. 64. num. 23. & lib. 2. quæſt.
87. num.8. Giurb. deciſ.112. num.11. Canal. deciſ.519.
num.2. Rot. in Ariminen. Bonorum coram R.P.D. Dura-
no, poſt tract. deciſ 58. num. 1. & 20. in d. Mediolanen.
Donationis de Porris coram Cardinali Pamphilio, poſt
tract. deciſ. 85. n.3. in Spoletana Bonorum coram Vbal-
do, poſt tract. deciſ. 138. n.2. in Bononien. de Bologni-
nis coram Eminentiſſimo D Cardinali Veroſpio, poſt tract.
deciſ. 150. n. 1. & in Romana Domus coram Cardinali
Sacrato, poſt tract. deciſ. 152. n. 1. in Narnien. Bono-
rum coram R.P.D. Nauarro, poſt tract. deciſ.228. n.1.
[Thomat. deciſ.77 n.5. deciſ.96. n.39. Rot. recent. deciſ.
471. n 2 par.4. & in d. Mediolanen. Donationis de Por-
ris coram Orano, poſt tract. deciſ. 391. n. 4. in Sabinen.
Caſtri Mompei coram Eminentiſſimo D Cardinali Ve-
roſpio. poſt tract. deciſ.470. n. 5. Duran. deciſ.48 n 4.]
† Et verè, ac propriè, Rot. diuerſ. deciſ. 167. n.2. par. 4. 10
Greg. XV. deciſ.437. n.1. & ibi Beltram. n.5. [Rot. in Ro-
mana Sodorum coram R P.D. Pironano, poſt tract. deciſ.
524. numer. 1. Add. deciſ. 179. Buratt. ſub littera A.
vbi quod non minus operatur, quam vera traditio.]
† licet per modum fictum, Giurb d. deciſ.112. nu.11. 11
Gutierr. pract. quæſt. lib. 5. quæſt. 64. num. 23. & lib.
2. quæſt.87 num. 8. Beltram. d num.5. Rot. in d. Medio-
lanen. Donationis de Porris d. num.3 in d. Narnien. Bo-
norum d. num.1. [Thomat. deciſ.15. nu.1. Rot. in. d. Me-
diolanen. donationis de Porris coram Orano, poſt tract.
deciſ.394. n 4 Add. ad d dec.179. Buratt. ſub littera A.]
† Et non transferatur actualis, Saluſt. Tibe. in d. pract. 12
A. C. lib.1. cap.57. ſub n. 9. circa fin [Rot. recent deciſ.
13. n.15. par. 5. ſed detentatio remaneat penes conſ-
tituentem, Nenizan. conſ. 82. n 13]

Quæ procedunt † tàm in corporalibus, quàm in 13
in corporalibus, Barz. deciſ 66. n.40. & 41. Beltram.
ad d. deciſ. Greg. 437. ſub num. 5. [Buratt. deciſ. 133.
num. 3. deciſ. 175. num. 6. deciſ. 326. num. 1.] † & ad 14
quoſcunque iuris effectus, Beltram. loc. cit. num. 6.
Mart. de clauſ. par.1. clauſ. 20. num. 4. Rot. in Cluſi-
na, ſeu Peruſina Poſta coram Litta, poſt tract. deciſ.
89. num. 6. in Ciuitatis Caſtelli Bonorum coram Mot-
manno, poſt tract. deciſ.271. num.2. [Thomat. deciſ. 15.
num. 3. deciſ. 120. num.1. Rot. in Romana Sodorum co-
ram R. P. D. Pironano, poſt tract. deciſ.524. num.1. &
in recent. deciſ 217 num.5. par 5.] † Ac ad omne re- 15
medium poſſeſſorium, Greg. XV. d. deciſ. 437. num. 2.
Thomat. deciſ. 15 num.4. deciſ. 30. num.8. deciſ. 77. nu.
6. deciſ. 112. num.5.] † Vt ad effectum agendi in ſpo- 16
lio, Beltram. ad d deciſ. 437. Greg. num. 6. Pont. de
ſpol. lib.2. cap.14. num. 109. & ſeqq [Thomat. d. deciſ.
15. num. 4. deciſ.30. num 8. deciſ.112. num. 6. Rot re-
cent. deciſ. 118. num.1. par. 3. Buratt. deciſ. 736. num.
3. ad effectum adipiſcendæ, Thomat. d deciſ. 15. num.
4.] † & ad effectum mandati de aſſociando, Saluſt. 17
Tiber. in d. pract. A C. lib. 1. cap 57. per tot. [Thomat.
deciſ.77 num.6. & 7. vbi etiam contra tertium, Rot.
recent. deciſ. 587. num 4. par. 1. Duran. deciſ. 48. num.
3. & 6. vel de immittendo, Rot. in Romana fidei com-
miſſi coram Penia, poſt tract. deciſ. 565. num. 3.] † & 18
ad effectum mandati de manutenendo, Cacheran de-
ciſ. Pedemont. 133. num. 7. Beltram. ad d. deciſ. 437.
Greg ſub. num.6. Rot. diuerſ. deciſ. 549. num. 1. par. 1.
& in recent. deciſ 240. in princip. par. 1. & deciſ. 551.
num. 3. par. 2. & in d. Bononien. Bonorum 18. May
1616. coram Buratto. in d. Romana Hæreditatis de Cin-
cijs coram R. P. D. Pironano, poſt tract. deciſ 18. nu.
1. & 2. vbi etiam contra tertium, in d. Cluſina, ſeu
Peruſina Poſta coram Litta, poſt tract. deciſ. 89. nu. 6.
in Vrbenetana Iuriſdictionis coram Penia, poſt tract.

decis. 132. num. 2. *in Spoletana Bonorum coram Vbaldo poſt addit. deciſ.* 138. *num.* 2. *in Bononien. de Gozadinis coram* Remboldo, *poſt tract. deciſ.* 145. *num.* 2. *in Bononien. de Bologninis coram Eminentiſſimo D. Cardinali Vereſpio, poſt tract. deciſ.* 150. *num.* 2. *in* Romana *Locorum Montium coram Eminentiſſimo D. Cardinali Verili poſt tract deciſ* 265. *num.* 2. *in* Romana *de Incoronatis coram Vbaldo, poſt tract. deciſ.* 199. *num.* 3. [*Tomat. d. deciſ.* 15. *num.* 4. 5. *&* 35. vbi aduerſus quoſcumque, *d. deciſ.* 30. *num.* 8. 9. *&* 14. vbi etiam aduerſus conſtituentem, *& deciſ.* 112. *num.* 6. Rot. *recent. deciſ.* 770. *n.* 2. *par.* 3. *& dec.* 471 *n.* 2. *par.* 4. *Mart Andr. dec.* 61. *n.* 2. Rot. *in* Romana *Fideicommiſſi coram Penia, poſt tract. deciſ.* 565. *n.* 2. vbi fortius ſi etiam fructus, ſeu penſiones exegerit, *in Fulginaten. Montium coram Cardinali Cruaterio, poſt tract. deciſ.* 655. *n.* 6. *Add. ad deciſ.* 145. *Buratt ſub littera A. idem Buratt. dec.* 179. *n.* 5. *vbi Add. littera A. deciſ.* 887. *n.* 3.]

19 Animaduertendo tamen, quod tunc per conſtitutum dicitur tranſlata poſſeſſio, † quando quis habet animum tradendæ poſſeſſionis, ſecus è contra, *Mantic. deciſ.* 37. *num.* 1. cum † animus potiſſimum ſpe-
20 ctetur ad conſtituendum aliquem in poſſeſſione, *Rot. in Parmen. Penſionis coram Vbaldo, poſt tract. deciſ.* 47. *num.* 6. [*& in Bononien. Hæreditatis de Gargamibus coram Cardinali Mellino, poſt tract. deciſ.* 404. *num* 7.] Et † quando fuit præſens ille, cuius nomi-
21 ne fuit factum conſtitutum, vel quando poſtea re integra ratificat, *Tusc. in verb. poſſeſſio concl.* 406. *num.* 44. *Gratian. diſcept. forenſ. cap.* 365. *num.* 17. *&* 18. *alias ſecus, Mart. de clauſ. par.* 1. *clauſ.* 20 *num.* 8.
22 † Ad poſſeſſionem enim acquirendam tàm in corporalibus, quam in incorporalibus attendi debet animus volentis tradere, & volentis acquirere, *Rot. in Ciuitatis Caſtelli Penſionis* 19. *Ianuarij* 1622. *coram Buratto, & in Calaguritana Penſionis coram Manzanedo poſt tract. deciſ.* 188. *num.* 5. [Adeò vt poſſeſſio rei donatæ non transferatur in donatarium abſentem abſque illius acceptatione, *L. abſenti ff. de donat.* Rot *recent. deciſ.* 516. *n.* 5. *in fin. par.* 4.]

23 † Et quando res contenta in inſtrumento, & conſtituto poſſidetur per ipſum conſtituentem, ſecus è
24 contrà, quia, † nemo plus iuris, &c. *Tusc. in verb. Conſtitutum concl.* 78 *n.* 44. *& in verb poſſeſſio concluſ.* 406. *n.* 46. *&* 57. *Valaſc conſult.* 06. *n.* 11. *tom.* 1. Rot. *recent. dec.* 605 *n.* 3. *par.* 1. [*Thomat. dec.* 15. *n.* 2. *dec.* 35. *n.* 33. *dec.* 96 *n.* 41. *Rip. in cap. cum Eccleſia Sutrina n.* 61.
25 *de cauſ. poſſ. & propr.* Et ideo † non transfertur poſſeſſio per conſtitutum appoſitum in decreto Iudicis, vel inſtrumento deliberationis facto iudiciario nomine, ſeu à Iudice ex officio, *Giurb. deciſ.* 64 *num.* 10. Rot. *in Peruſina Reuelationis Indemnitatis coram Eminentiſſimo D. Card. Pamphilio poſt tract. deciſ.* 120. *num.* 6. [*Thomat. deciſ.* 35. *num.* 34. vbi, quod ſi emptio facta fuerit ſub haſta, & venditio per Procuratores. qui regulariter non poſſunt per conſtitutum trãſferre poſſeſſionem ſine ſpeciali mandato ad conſtituendum poſſeſſio per clauſulam conſtituri nõ trãſfertur, & eo minus ſi nec principales poſſideant, *Gait. de credit. cap.* 4. *tit.* 1. *quæſt.* 7. *num.* 928. *& ſeqq.* quidquid contra videatur dictum per Rot. *coram R. P. D. Durano in eius impreſſ. deciſ.* 48 *num.* 4. qui loquitur ad effectum agendi contra emptorem, non ad effe-
26 ctum eundem manutenendi.] ſed ſolum † dat emptori facultatem capiendi poſſeſſionem propria au-
27 ctoritate, *Giurb. d. deciſ.* 64. *num.* 11. † Transfertur tamen poſſeſſio per immiſſionem datam à Iudice, & executore, licet Iudex, & executor non poſſideat,
28 quia † factum Iudicis factum partis reputatur, *Canal. deciſ.* 319. *num.* 1. *& ſeqq.* [Quemadmodum, non poteſt acquiri, nec transferri per conſtitutum ſeu precarium quaſi poſſeſſio ſeruitutis, vt puta, itineris per fundum conſtituentis, quia conſtituens antea illam non poſſidebat, cum in re propria non cedat ſeruitus, & ideò requiratur vſus conſtitutarij, *Rip. in cap. cum Eccleſia Sutrina num.* 61. *de cauſ. poſſ. & propr.* vbi limitat in ſeruitute vſusfructus. Neque per cõſtitutum, quod fiat non ab eo, qui poſſidet, ſed ab eo, qui poſſidebat, vt ſi ſubditi alienent Domini ſui iuriſdictionem, & conſtituant, ſe nomine alterius poſſidere, nam non dicitur per huiuſmodi conſtitutum acquiſita quaſi poſſeſſio iuriſdictionis, & ſubiectionis, *Rip. in d. cap. cum Eccleſia num.* 61.]

Prout † nec ſolum precarium, ſeu conſtitutum appo-
ſitum in genere ſuper omnibus bonis operatur tranſ- 29
lationem poſſeſſionis manutenibilis in aliqua parte, *Canal. deciſ.* 391. *num.* 2. [Quare ſi pro certa quantitate Dotis fuerit cum clauſula conſtituri, vel precarij facta per mulierem obligatio eius bonorum immobilium ad mariti electionem, & electio in vita vxoris ſecuta non fuerit, non dicitur maritus poſſeſſionem ex dicta clauſula acquiſiuiſſe ratione incertitudinis loci, & quotæ, *l.* 3. *§. incertam. ff. de acq. poſſ.* Rot *recent. deciſ.* 787. *num.* 2. *par.* 3. Prout ſi vxor pro Dotis reſtitutione obligata habeat omnia bona viri cum clauſula conſtituti, nõ poteſt ex ſola dicta clauſula manutentionem prætendere in aliquo particulari corpore ratione incertitudinis, *vt in d. deciſ.* 391. *Canaler. num.* 1. *&* 2. Quemadmodum conſtitutum appoſitum circa bona illiquida non videtur operari poſſe, niſi illius liquidatis, *Rot in Romana de Incoronatis coram Vbaldo ſeniore, poſt tract dec* 300. *n.* 9.]

Probat † quoque Conſtitutum poſſeſſionem Con- 30
ſtituentis de tempore Conſtituti, tàm contra ipſum Conſtituentem, quàm contra ipſius hæredes, & habentes cauſam ab eo, *Pacific. de Salman. inſpect.* 3. *cap.* 2. *num.* 1020. *Gratian. diſcept. forenſ. cap.* 954. *nu.* 3. 4. *&* 8. *Greg. XV. dec.* 362. *n.* 1. *& Adnot. ibid. n.* 11. *& dec.* 491. *n.* 10. *Rot. in Mediolanen. Donationis de Porris coram Cardinali Pamphilio, poſt tract deciſ.* 85. *n.* 11. *Bononien. Affrancationis coram Dunozetto ſeniore, poſt tract. deciſ.* 141. *n.* 1. *in Eſina Salmam coram* R. P. *D. Dunozetto iun. poſt tract. dec.* 219. *n.* 5. *in Narnien. Bonorum coram* R. *P. D. Pironano, poſt tract. deciſ.* 227. *n.* 4. [*Thomat. dec.* 96. *n.* 50. *Rot. recent. dec.* 182. *n.* 2. *dec.* 412. *n.* 3. *dec.* 599. *n.* 1. *par.* 4. *& dec.* 13. *n.* 17. *par.* 5. *& in Romana de Incoronatis coram Vbaldo ſeniore, poſt tract. dec.* 300. *nu.* 2. *&* 28. *Add. ad deciſ.* 145. *Buratt. in fin. idem Buratt. deciſ.* 441 *num.* 3. *vbi Add. littera A. deciſ.* 623. *num.* 1. *deciſ.* 768. *num.* 3. *vbi add. littera*
B.] † Et contra ſingularem ſucceſſorem, *Pacific. d.* 31
num. 1020. *Rot. diuerſ. deciſ.* 766. *num.* 11. *par.* 1.] *Duran. deciſ.* 48. *num.* 3. Rot. *in Romana Emolumentorum coram Remboldo, poſt tract. deciſ* 656. *num.* 1. *&* 2.]
licet † non probet contra tertium, & in fauorem
eius, cuius gratia fit Conſtitutum, niſi aliter probetur 32
poſſeſſio Conſtituentis de tempore ipſius Conſtituti, *Pacific. d. inſpect.* 3. *cap.* 2. *num.* 1017. *&* 1019. *Tusc. in verb. Conſtitutum concl.* 785. *num.* 45. *&* 47. *Gratian. diſcept. forenſ. cap.* 728. *num* 10. *& d. cap.* 954. *num.* 3. 4 *&* 8. *Rot. diuerſ. deciſ.* 766. *num* 3. *par.* 1. *& deciſ.* 583. *ſub num.* 3. *par.* 4. Seraph. *deciſ.* 300. *n.* 6. *Rot. in Anconitana Bonorum coram Litta, penes Marcheſ. de comm. par.* 1. *fol.* 989. *ſub num.* 2 *Canal. deciſ.* 128. *nu.* 6. *Cyriac. controu. forenſ. lib.* 2. *controu.* 258. *num.* 4. [*Thomat. deciſ.* 15. *num.* 23. *deciſ.* 96. *num.* 41. *Buratt. deciſ.* 145. *num.* 3. *&* 4. vbi quod enunciatiua non probat contra tertium, *deciſ.* 701. *in fin.*] Vel † niſi
ſimus in Antiquis, *Pacific. d. inſpect.* 3 *cap.* 2. *num.* 33
1018. *Tusc. in verb. Conſtitutum. d. concl.* 785 *num.* 48. *& in verſ. poſſeſſio. d. concl* 406. *num.* 58. † ſed benè,
tamen Conſtitutum facit qualem qualem probatio- 34
nem poſſeſſionis Conſtituẽtis etiam in præiudicium tertij, *Gionagn. conſ.* 14. *num.* 64. *lib.* 1. [*Add. ad deciſ.*

Buratt.

Buratt. 441. num. 9.] Quod ſi tempore conſtituti ipſe conſtituens non poſſidebat, ſed illi poſſeſſio poſtea ſuperuenit, huiuſmodi ſuperueniens poſſeſſio operatur in præiudicium ipſios Conſtituentis non autem Tertij poſſeſſoris, *Menoch. conſ.* 701. *num.* 11.

35 Et licet † Conſtitutum videatur expirare, & extingui morte Cooſtituentis, & poſt illius mortē non operari, *§. fructus. Inſt. de nupt. Barz decis.* 49. *num.* 27. *& ſeqq Mart. de clauſul. par.* 1. *clauſ.* 20. *num.* 9. *&* 10. *habetur. per allegatos à Rota in Cluſina, ſeu Peruſinn Poſta corā Litta, poſt tract decis.* 89. *n.* 7. *& in Romana Hæreditatis de Cincys coram* R. P. D. *Pirouano, poſt tract. decis.* 28. *n.* 4. [*Rota receat dec.* 787. *n.* 3. *par.* 3. vbi, quod conſtitutum vel precarium non poſſunt operari vbi expreſsè cantant poſt mortem conſtituentis, & ſic de tempore, quo conſtituens poſſidere non poteſt, *& in Ariminen. Bonorum coram R. P. D. Durano, poſt tract. decis.* 620. *n.* 4. *Add. ad decis.* 179.
36 *Buratt. litera B.*] id tamen † procedit, vel reſpectu Cōſtituentis; hoc eſt, nec videatur illius hæredibus per Conſtitutarium data licentia detinendi, ſecus autē reſpectu Conſtitutarij, hoc eſt, quin poſſeſſionem acquiſitam mediante conſtituto adhuc retinere valeat, *Rot. in Romana Boto:ū, ſeu libraria* 13. *Maij* 1622. *coram Buratto, & in dicta Cluſina, ſeu Peruſina Poſta coram Litta, poſt tract. decis.* 89. *num.* 8. [*NeuZan. conſ.* 82. *nu* 18. *& ſeqq. Buratt. decis.* 623. *num.* 2. *& ibi Add. vbi ſe de precario*] Vel † procedit, quan-
37 do conſtitutum collatum eſt ſimpliciter poſt mortem conſtituentis, nam tunc confertur in tempus, in quo non eſt amplius poſſeſſio penes conſtituentem, ſed eſt extincta per illius mortem, *& in his terminis loquitur Barz d. decis.* 49. *num.* 27. *& ſeqq. & fuit dictam per Rota in Ariminen. Bonorum coram* R. P. D. *Pirouano poſt tract. decis.* 58. *num.* 6. [*Neguſ. de pignor. par.* 2. *mem.* 2. *num.* 3. *&* 4. *vbi declarat. & num.* 5. *Buratt. decis.* 220. *num* 8. *vbi Add. littera B*] ſecus autē, quando ex verbis conſtituti vnum tēpus cenſetur alteri ineſſe, ſeu appoſita eſt clauſula, *ex nunc prout ex tunc*, quia tunc tenet conſtitutum col-
38 latum in tempus de futuro, cum † conſtitutum ex pacto firmari valeat à dic contractus, ſuſpenſo effectu, ſeu executione in aliud tempus ſecundum caſus contingentiam, *Barz d. decis.* 4 *n.* 28. *Mart. de clauſ. par.* 1. *clauſ.* 20. *n.* 2. 4. 8. *& ſeqq. Rot in Bononien. Bonorum* 18. *May.* 1616 *coram Buratto in Romana de Zābeccarijs coram Comitulo, poſt tract. dec.* 68. *n* 1. *in d. Romana Hæreditatis de Cincys coram* R. P. D. Pirouano *poſt tract dec.* 28. *n.* 6. *in Bonon.en. d. Bologainae coram Eminentiſſimo D Cardinali Veroſpio poſt tract. dec.* 150. *n.* 4. *&* 5. *in Romana de Incoronatis coram Vbaldo, poſt tract. dec.* 299 *n.* 7. *&* 9. [*& dec.* 300. *n.* 14. 22. 24. *&* 26. vbi etiam de clauſula, ex nunc, abſque adiuncto, Prout ex tunc, *Thomat. decis.* 16. *num* 9. *Rot. recent. decis.* 770. *num.* 3. vbi quod clauſula, ex nunc, prout ex tunc, operatur, quod actus ſumere poſſit initium ex quocunque tempore, & effectum ſuum operatur etiam in præiudicium tertij, cui fuerit pendente conditione tradita poſſeſſio, licet ibi referantur nonnulli contrarium tenentes, & *decis.* 787. *num.* 4. *par.* 3. *Buratt. decis.* 179. *num.* 9. *vbi Add. littera B.*] Vnde conſtitutum bonorum præſentium, & futurorum operatur, nec dicitur incertum, cum reſpectu transferendo futurorum tunc operatur effectum transferēdo poſſeſſionē, cum fuerint acquiſita, quo tempore dicūtur certa reſpectu quotæ, & loci, licet tempore conſtituti eſſent vtroque reſpectu incerta, *Alex. in l.* 3. *§. incertam. num.* 8. *vbi etiam Iaſ. num.* 16. *ff. de acq. poſſ. Surd. conſ.* 221. *nu.* 33. *verſ. reſpondeo, Rot. diuerſ. decis.* 59. *num.* 6. *par.* 2. *Gutierr. pract. quaſt lib.* 5. *quaſt.* 64. *num.* 28. *&* 29. [*Neguſ. de pignor. par.* 2. *memb.* 2. *nu.* 3. vbi quod licet clauſula conſtituti non videatur poſſe, & referri, niſi ad bona præſentia, quia futura incertantur, & poſſideri non poſſunt; attamen d. incertitudo eſt ante acquiſitionē bonorum futurorū, ſed poſt acquiſitionem ceſſat incertitudo, ſicut dicitur in fructibus naſcituris emptis, nam illis natis non dicitur empta res incerta, & quod, quamuis non adſit omnimoda certitudo reſpectu rerum particularium, eſt tamen certitudo reſpectu vniuerſi, & generalis, quæ ſufficit, *Buratt. dec.* 220. *n* 6. *&* 7. *vbi Add. litt. A.*]

Non † tamen probaret conſtitutum poſſeſſionem 39
conſtitutarij, vbi poſt mortem Conſtituentis ipſa bona fuiſſent ab illius hærede apprehenſa, & poſtmodum conſtitutarius ſciens neglexiſſet, etiam per modicum tempus, apprehendere actualem poſſeſſionem, nam tunc diceretur amiſiſſe poſſeſſionem, quam prius habebat, quia videretur ſuſpicari ſe poſſe repelli, *Pacific. de Saluian. inſp.* 3. *cap.* 2. *n.* 1026. *&* 1027. *& ibi Rot. decis.* 170. *n.* 12. *quæ eſt etiam apud Con. de cenſib dec.* 253. *n.* 10. *Grat diſcept for. cap.* 954 *n.* 5. 6. *&*
7. Prout etiam † conſtitutum non probat poſſeſſio- 40
nem conſtitutarij, quando Contractus, ſuper quo eſt appoſitum, eſt nullus, cum eo caſu ſit neceſſaria actualis traditio, *Pacific. loc. cit. n.* 1028. *Tuſt. in Ver. poſſeſſio concluſ.* 425 *n.* 7. [*Thomat. decis* 40. *n.* 24 *Rot. recent. dec.* 787. *n.* 1 *par.* 3. *& in Mediolanen. Donationis de Porris coram Orano, poſt tract decis.* 390. *n.* 10. *Buratt. dec.* 220. *n.* 10. *vbi Add. n.* 13] † & tamquam 41
acceſſorium non operatur, niſi data validitate contractus, *Rot. in Mediolanen. Donationis de Porris coram Cardinali Pamphilio, poſt tract decis.* 85. *in fin.* † ſed ſequitur naturam Contractus, ſiue validi, ſiue conditionalis *Rot. in Narnien. Bonorum, coram* R. P. D. *Pirouano, poſt tract. decis.* 228. *num.* 5. [*& in Romana de Incoronatis coram Vbaldo ſeniore, poſt tract decis.* 300. *num* 4. *&* 19. *& in Ariminen. Bonorū coram R P. D. Durano, poſt tract. decis.* 620. *num.* 3.]

Vnde † eæ exceptiones admittuntur contra poſ- 42
ſeſſorium, quod innititur clauſulæ, *Conſtituti*, quæ competunt contra ipſum principalem contractum, *Rot. in d. Romana de Zambeccarys corā Comitulo, poſt tract. decis.* 68. *num.* 3. *in Romana Domus coram Cardinali Sacrato; poſt tract. decis.* 151. *num.* 8. [*& in d. Romana de Incoronatis coram Vbaldo ſeniore, poſt tract. decis.* 300. *num* 5. *& in d. Mediolanen. Donationis de Porris coram Orana, poſt tract. decis.*
390. *num.* 12. † Et inualiditatem ac reſoluitur ipſum 44
Conſtitutum ex inualiditate, & reſolutione ipſius contractus, *vt dicitur in eadem Romana de Zambeccarijs num.* 4. † Nec poteſt quis vti conſtituto, ſi lis 45
pendeat ſuper nullitate contractus, in quo eſt conſtitutum appoſitum, ſi tamen nullitas clarā ſit, ſecus ſi altioris indaginis, *Rot. in Mediolanen. Donationis de Porris coram Cardinali* Pamphilio, *poſt tract. decis.* 85. *num.* 7. *&* 8. *in Ciuitatis Caſtel i Bonorum coram Eminentiſſimo D. Cardinali Veroſpio poſt tract. decis.* 133. *num.* 7. *in Romana de Incoronatis coram Vbaldo, poſt tract. decis.* 300. *num.* 12. [*Lancell. de attent. par.* 2. *cap.* 20. *de atent poſt inhib. t. limit.* 9 *num.* 4. vbi, quod poſt inhibitionē licet continuare poſſeſſionem in vim cōſtituti poſſeſſorij in contractu appoſiti, ſi ſuper illius inualiditate ſit lis introducta. *Rot. in d. Mediolanen. Donatione de Porris coram Orano, poſt tract. decis.* 390. *num.* 7. *&* 8. *Add ad decis.* 220. *Buratt. num.* 16. Prout etiam clauſula conſtituti, ſeu precarij non ſufficeret ad transferendam poſſeſſionē, vbi ex conſuetudine requireretur actualis, & corporalis traditio, *Mart Andr. decis* 68. *nu.* 2. an autem conſtitutum operetur in donatione cum reſeruatione poſſeſſionis, & vſusfructus, videat, *in Romana de Incoronatis coram Vbaldo ſeniore, poſt tract. decis.* 300. *num.* 13. *cum ſeqq. vbi numer.* 18.

quod

quo ad transferendam poſſeſſionem in incorporali-
bus requiritur patientia conſtituentis, & vſus con-
ſtitutarij]De qua clauſula Conſtituti habes, latè per
Tiraq. in tract. de conſtit. & per Pont. de Spol. lib.
2. cap. 14. n. 109. & ſeqq. & per Carpan. ad Statutum
Mediolanen. cap. 462. & per Mart. d. clauſ. 20. par. 1.
46 Item † poſſeſſio non ſolum transfertur, & pro-
batur per Conſtitutum, ſed etiam, ſi quis aliter fa-
teatur, ſe nomine alterius poſſidere, Carpan. ad Sta-
47 tutum Mediolanen. d. cap. 462. num. 13. † Intelligen-
do tamen inter ipſas partes, inter quas confeſſio ema-
nauit, ſecus inter alias, Maſcard. de prob. in Ver. poſſeſ-
ſio, concl. 1191 n. 2. Tuſc. in Ver. Conſtitutum, concl. 785.
48 n. 35. † Non tamen, ſi quis dicat, tenere aliquid inde-
poſitum nomine Titij, probat Titij poſſeſſionem, ni-
ſi conſtet illum aliquando poſſediſſe, quia tunc ex de-
poſito nomine alterius acquiritur poſſeſſio, quando
ille antea poſſidebat, vel alius Contractus præceſſit,
ex quo fingi poſſit facta translatio, Rot. diuerſ. deciſ.
467. num. 3. par. 3. lib. 3.
49 Nec † quoque contra tertium dicitur probata poſ-
ſeſſio ex eo, quod quis dicat, ſe poſſidere, ſeu feciſſe
actus poſſeſſorios nomine Domini, ſeu alterius ab-
ſentis, niſi doceatur de illius mandato præcedente,
vel ratificatione ſubſecuta, Maſcard. in d. Ver. poſ-
ſeſſio concl. 1190. n. 6. & ſeqq. Tuſc. in Ver. poſſeſſio
concl. 424. n. 2. & concl. 444. num. 2.
50 Diceretur † tamen mandatum; ſeu ratihabitio in-
terueniſſe, ſi ille, cuius nomine fuit cæptum poſſide-
re fuiſſet tunc temporis præſens, & conſentiens, ſeu
ſciret, & pateretur, Maſcard. d. concl. 1190. n. 12. 13. &
51 24. Vel † ſi is qui pro eo faceret actus poſſeſſorios,
eſſet Colonus ab ipſomet appoſitus, Maſcard. d. con-
cl. 1190. n. 20. & 21. Vel eſſet appoſitus à defuncto,
cuius ipſe ſit heres, in quo dicas, vt dicam obſer. 59.
52 Atque eſt generale quod † probatur poſſeſſio, quod
quis per Colonum, ſeu Affictuarium recognoſcitur
in dominum, & poſſeſſorem l. qui vniuerſas, §. quod
per Colonum. ff. de acq poſſ. Surd. conſ. 481. n. 9. lib. 4.
Hond. conſ. 20. n. 9. & conſ. 42 n. 38. lib. 1. Canal. deciſ.
629. n. 5. Tuſc. in Ver poſſeſſio, concl. 426. n. 9. & 11. &
videas eumdem in eod. Ver. poſſeſſio, concl. 406. n. 15. &
ſeqq Barz. dec. 46 ſub. n. 12. & 13 licet † ſecus, quando
53 in Dominum tantum recognoſcitur, cum hæc re-
cognitio reſpiciat proprietatem, non poſſeſſionem,
Rot. diuerſ. d. deciſ. 467. num. . par. 3. lib. 3.
54 Quemadmodum † probatur poſſeſſio per retentio-
nem, ſeu reſeruationē vſusfructus; nam, ſi quis conſti-
tuat ſe vſufructuariū, vt puta vendendo, vel donādo
alicui, retento pro ſe vſufructu, neceſſe eſt in conſe-
quens, vt proprietatem à ſe abijcere velit, & nomi-
ne proprietarij poſſidere, Pont. de Spol. lib. 2. cap. 14.
num. 103. & ſeqq. Maſcard. de prob. in Ver. poſſeſſio
concl. 1189. num. 1. & 2. Tuſc. in Ver. poſſeſſio con-
cluſ. 424. num. 1. & 9. Imrigl or. deciſ. 35. num. 27.
Barz. deciſ. 49. num. 24 dixit Rot. in Arminen. Bo-
norum, coram R. P. D. Durano, poſt tract. deciſ. 58.
num. 2. 21. 24. in Mediolanen. Donationis coram Car-
dinali Pamphilio, poſt tract. deciſ. 85. num. 2. in Ro-
mana de Incoronatijs coram Vbaldo, poſt tract. de-
55 ciſ. 299. num. 4. vbi quod † per reſeruationem vſuſ-
fructus dicitur retenta naturalis poſſeſſio, & transla-
ta ciuilis, [& deciſ. 300. num. 16. & 22 & in d. Me-
diolanen. Donationis de Perris coram Orano, poſt tract.
deciſ. 390 num. 1. & ſeqq. vbi pariter, quod dicitur
in donatarium, & ſucceſſiue in ſubſtitutum tranſlata
poſſeſſio, Neuiz. conſ. 82. num. 13. poteſtque per
donantem, & per vſusfructus retentionem expecto
retineri etiam poſſeſſio ciuilis, vel impediri, ne illa
transferatur eius vita durante, Rot. in Ariminen.
Bonorum coram R. P. D. Durano, poſt tract. deciſ. 620.
num. 6.]

Quod † tamen non procederet è contra, nam per 56
retentionem proprietatis non probaretur facta tra-
ditio vſufructus, ſeu vtilis Dominij, Maſcard. d.
concl. 1189 n. 4. & 5. Imriglior. d. deciſ. 35. n. 28. † Niſi in 57
caſu, in quo quis ſibi retineret, ius Emphitheuſis in
aliqua re, nam tunc videretur transferre Domini-
um, & poſſeſſionem, Maſcard. loc. cit. n. 6
Intellige etiam, † vt tunc per retentionem vſuſ- 58
fructus transferatur poſſeſſio proprietatis, quando,
qui ſe vſufructuarium conſtituit, eo tempore poſſi-
debat, alias ſecus, Maſcard. d. concl. 1189. num. 3.
[Vnde Vaſallus non poteſt per retentionem vſusfru-
ctus transferre ciuilem poſſeſſionem cum eam non
habeat, ſed Dominus, Rot. in Romana de Incoronatis
coram Vbaldo ſeniore, poſt tract. dec. 300. n. 17.]
Amplius intellige, † vt per retentionem vſusfru- 59
ctus non poſſit probari poſſeſſioné fuiſſe translatam,
vbi aliter expreſſè conuentum eſſet, Nam, cum hic
ſit fictus modus transferendi poſſeſſionem, fictio non
operatur, vbi aliter ſuadet æquitas, & æquitas ſuadet
pacta ſeruari, Maſcard. d. concl. 1189. num. 7. &
ſeqq.

Vltimo intellige, † vt tamen non dicatur trans-
lata poſſeſſio proprietatis ex contractu nullo, & inu-
tili; Nam ſi principale non valet, nec acceſſorium,
Maſcard. vbi ſupra num. 11.

S V M M A R I A.

1 *Ingreſſus in ipſam rem animo poſſidendi transfert, & probat poſſeſſionem.*
2 *Tam ciuilem, quam naturalem.*
3 *Secus non conſtito de animo, ſeu de cauſa poſſidendi.*
4 *Teſtes deponentes de ingreſſu poſſeſſionis probant poſſeſſionem.*
5 *Inſtrumentum ingreſſus, adeptionis, inductionis, & immiſſionis in poſſeſſionem probat poſſeſſionem, Decl. vt num. 9.*
[*Inſtrumentum adeptæ poſſeſſionis à ſpeciali procuratore probat poſſeſſionem.*]
6 *Inſtrumentum poſſeſſionis capto ad effectum manutentionis ſufficit, & facit probationem probatam,*
7 *Et rem manifeſtam.*
8 *Et productum in actis parte citata ſufficienter probat non ſolum in iudicio manutentionis, ſed etiam in iudicio proprietatis.*
9 *Inſtrumentum adeptæ poſſeſſionis, quamuis Doctores aliquod controuertant, an probet poſſeſſionem, certum tamen eſt, quod probat apprehenſionem, & ingreſſum.*
10 *Et poſſeſſionem inſtrumentalem.*
11 *Ingreſſus, & inſtrumentalis poſſeſſio facit præſumere continuationem.*
[*Inſtrumentalis poſſeſſio præſumitur continuata vſque ad tempus litis*]
12 *Et fructuum perceptionem non dato alio poſſeſſore.*
[*Inſtrumentalis poſſeſſor, alio dato poſſeſſore, non præſumitur percepiſſe fructus.*]
13 *Inſtrumentum adeptæ poſſeſſionis, & teſtes de poſſeſſione deponentes vbi concurrunt, dicitur hic legitimus modus poſſeſſionem probandi.*
14 *Inſtrumentum ingreſſus, & apprehenſionis probat poſſeſſionem etiam ſi ſit factum in die feriata in honorem Dei.*
15 *Beneficij poſſeſſio quando apprehendatur.*
[*Eccleſiæ poſſeſſio capi debet in ipſa Eccleſia, non in loco diuerſo vbi limit.*]
16 *Aſpectu ſolo abſque introitu, & apprehenſione acquiritur poſſeſſio, vbi traditur ab alio poſſeſſore, ſeu ab habente poteſtatem illam tradendi, & numer. 17. & 25*
[*Eccleſiæ clauſæ poſſeſſio capta per viſum, & aſpectum,*

ctum, & tactum ianua, quando valeat ad effectam manutentionis.

17 Impedimentum datum in capienda poſſeſſione an, & quando imped at illius acquiſitionem, & num. 25.

18 Vſusfructus quaſi poſſeſſio acquiritur per ingreſſum in fundum abſque vſu.

19 Seruitutis quaſi poſſ. ſſio, & quando acquiratur per ſolum ingreſſum in rem abſque eo, quod fiat aliquod opus in re ſeruiente.

20 Inſtrumentum continens aſſertionem, quem fuiſſe ingreſſum animo continuandi probat poſſeſſionem, etiam quod ille antea poſſeſſionem non haberet.

21 Poſſeſſionis acquiſitio pendet non ſolum ab animo acquirere volentis, ſed etiam à facto, & vtrumque ſimul attenditur.

22 Error in corpore impedit acquiſitionem poſſeſſionis

[Pactum perfectum ſufficit ad acquirendam poſſeſſionem, & concurſus animi etiam imperfectè, & non eo modo, quo debet,]

[Immiſſio a Iudice inualidè data de poſſeſſione vacuaan poſſit ſuſtineri tamquam actus factos auctoritate propria.]

23 Praeſes per ingreſſum in prouinciam acquirit quaſi poſſeſſionem iuriſdictionis.

24 Ingreſſus, & inſtrumentalis poſſeſſio transfert, & probat veram, & naturalem, ac ciuilem poſſeſſionem, ſi tunc poſſeſſio erat vacans

[Citatio non eſt neceſſaria ad acquirendam poſſeſſionem vacantem.]

25 Inſtrumentalis poſſeſſio manutenibilis eſt, ſi alius tunc in poſſ. ſſione non exiſtebat.

[Inſtrumentalis poſſeſſio capta de re vacanti eſt manutenibilis, vbi praeſertim inſtrumentum fuit celebratum in ipſo loco capta poſſeſſionis.]

[Inſt umentalis poſſ ſſio, alio non poſſi lente, manutenibilis eſt etiam in beneficialibus.]

26 Prodeſt, probat, ac ſufficit non ſolum ad manutentionem, ſed etiam ad al os quoſcunque effectus.

[Inſtrumentalis poſſeſſio ſufficit etiam ad effectum reſtitutionis]

27 Etiam quod pars, quae non poſſidebat, in apprehenſione poſſeſſionis non fuerit citata.

28 Eoque magis ſi concurrat titulus.

29 Vel ſit vigore decreti Iudicis.

30 Seu ſubſecuta fuerit etiam colonorum, vel inquilinorum recognitio.

[Inſtrumentalis poſſ ſſio eo magis eſt manutenibilis, ſi ſit etiam effectuata.]

31 Inſtrumentalem poſſeſſionem habens non tenetur probare alium tunc in poſſ ſſione non fuiſſe, cum habeat pro ſe praeſumptionem, ſed onus probandi contrarium eſt aduerſarij, & n. 33 Decl. vt n. 32.

[Poſſ ſſio vacua probatur eo ipſo, quod non apparet plena.]

[Poſſ ſſionis apprehenſio eſt quid facti, quod non praeſumitur, ſed eſt probandum, & pleno.

34 Poſſ ſſio auocata per iudicem non actualiter, ſed verbaliter tantum, & cuſtodia cauſa viuente adhuc defuncto non dicitur plena.

35 Ingreſſus, ſeu actus poſſeſſorij merè inſtrumentales alio exiſtente in poſſeſſione etiam ciuile, poſſeſſore abſente, ac inſcio, & non citato, non praebent, nec probant poſſeſſionem.

36 Nullius ſunt conſiderationis, nec ſuffragantur.

37 Sunt ſine eff. ctu.

38 Inſtrumentalis poſſeſſio capta alio exiſtente in poſſeſſione dicit. ficta, imperfecta, clandeſtina, & vitioſa.

39 Nulla, & inualida.

40 Pro non poſſeſſione habetur quoad omnem iuris eff. ctum.

41 Non priuat primum poſſeſſorem.

42 Praeſertim ſi ipſe primus poſſeſſor rediens, ſeu ſciens ſuam poſſeſſionem continuauerit.

43 Etiam quod primus poſſeſſor eſſet in detentatione, & de facto inſiſteret.

44 Vel eius poſſeſſio eſſet attentata.

45 Poſſeſſio plena non dicitur non ſolum, quando alius poſſidet, ſed etiam quando detinet, ſeu occupat.

46 Et ſine titulo poſſidet.

47 Vel eſt poſſ. ſſor iniuſtus, & praedo.

[Detentatio reddit poſſeſſionem plenam, ſeu ſaltim ſemiplenam.]

48 Pupilli morte non dicitur vacare poſſe ſſio, ſed remanet detentio penes tutorem, qui habet cuſtodiam, & intereſſe ratione adminiſtrationis reddendae, & reliquorum reſtitutionis.

49 Poſſe ſſio capta vi expulſo eo, qui erat in detentatione, ſeu de facto inſiſtebat, dicitur violenta, vitioſa, & iniuſta.

50 Secus ſi ſit expulſus, qui ſe opponebat de facto, & poſſe ſſio erat vacans.

51 Ingrediens, poſſe ſſione naturali vacante, ipſam naturalem acquirit, & dominus non perdit ciuilem.

52 Poſſeſſione naturali non vacante, nullam acquirit, & primus poſſeſſor nullam perdit, niſi ſuſpicetur, ſe poſſe repelli.

53 Inſtrumentalis poſſ ſſio capta alio exiſtente in poſſe ſſione eo magis eſt nullius momenti, vbi non apparet continuata.

54 Secus ſi etiam continuata appareat.

[Inſtrumentalis poſſe ſſio capta, dum erat plena, eſt manutenibilis ſi conſtet etiā de perceptione fructuū.]

55 Ingreſſus, & inſtrumentalis poſſe ſſio alio exiſtente in poſſeſſione non eſt manutenibilis.

56 Etiam quod aliqui fructus fuerint percepti.

57 Et ingrediens bono iure ſit munitus

58 Eoque minus ſi exiſtens in poſſe ſſione, vel illius coloni, & cuſtodes cum tota familia non fuerint eiecti à conſpectu rei, vel poſſeſſor non fuerit vocatus, ſeu citatus, & num. 59.

59 Recognitio ſola coloni non ſufficit ad acquirendam poſſeſſionem rei, niſi interuenerit etiam expulſio.

60 Inſtrumentalis poſſeſſio capta per locatorem in vim pacti auctoritate propria ob ceſſationem ſolutionis penſionis non eiectis colonis conductoris non impedit manutentionem conductori.

61 Ingreſſus, & inſtrumentalis poſſe ſſio probationem facit, & eſt manutenibilis etiam alio tunc exiſtente in poſſeſſione, ſi poſſeſſio ſit tradita illo citato, qui non contradixerit.

62 Vel alias data ſit auctoritate Iudicis ritè, & rectè procedentis.

63 Vel primus poſſ. ſſor fuerit expulſus, & non habuerit animum recuperandi in continenti, ſecus è contra.

64 Vel fuerint expulſi eius coloni, & pro eo poſſidentes, ſecus ſi non expulſi, vt d. num. 63.

65 Vel primus poſſ. ſſor ſponte exierit, ſeu ceſſerit, vel conſenſerit.

66 Vel alias habuerit ſe pro ſpoliato, & poſſeſſionem amiſerit.

67 Vel prima poſſ ſſio ſit omnino nulla, & infecta.

[Citari debet in apprehenſione poſſ. ſſionis primus detentor, ſeu intruſus, niſi notorie conſtet, & nullam ius, & defenſionem competere.]

[Fides in Curia facit fidem d. num.]

68 Vel de alterius poſſeſſione non conſtet in actis.

69 Vel alterius poſſeſſio capta ſit per aſſertum procuratorem, de cuius mandato non conſtet.

70 Inſtrumentum adeptae poſſ. ſſionis non probat, niſi ſit in forma probanti.

71 Niſi probet de conſuetudine loci, de qua conſtet.

72 Niſi conſtet de obſeruantia ſubſecuta, quae ſufficit ad eff. ctum manutentionis.

73 Notarij fides, ſeu inſtrumentum captae poſſeſſionis per

per aliquem an, & quando probet, & quid continere debeat.

[*Notarij atteſtatio de poſſe . one capta probat, ſi habeat teſtes, tanquam actus factus ipſis teſtibus præſentibus.*]

[*Transſumptum extractum à Notario rogato habetur loco originalis inſtrumenti & probat.*]

[*Notario creditur, poſſe onem fuiſſe captam tamquam de bonis hæreditarijs, d. num.*]

[*Fides Notarij de actu a ſe geſto, vel rogato facit adminiculum non leue. dict. num.*]

74 *Fides Nuncij, Mi , vel famuli Baroncelli an, & quando probet immi onem, ſeu adeptionem poſſe onis*

[*Atteſtatio Subexecutoris, vel Nuncij de data poſſe, one, & a ſentia in inductione non probat tamquam de actu de præterito*]

[*Poſſe o capta per Baiulum, ſeu Nunciũ abſque Iudicis licẽtia, ſeu de ea non conſtito, nõ ſuffragatur.*]

[*Ampl. etiam ſi conſtet de licentia, ſeu ſententia, quæ ſit in actione perſonali, non autem ſuper immiſſione, vel cum relaxatione mandati de capienda poſſe one.*]

[*Inſtrumentum vt vacillet, quo probatio ſit neceſſario, & an ſufficiat fides, vel vnicus teſtis.*]

[*Poſſe o rei adiudicatæ tradi debet per Executores a Iudice deputatos.*]

Observatio XXI.

De Ingreſſu in ipſam rem, & de Poſſeſſione Inſtrumentali.

1 SEcundo † probatur poſſeſſio per ingreſſum ipſius rei, ſicuti per ingreſſum in locum animo poſſidendi ipſa poſſeſſio acquiritur, *Ruyn. conſ. 28. num. 10. lib. 4. Rebuff. in pract. benef. in rub. de miſſ. in poſſ. num. 26. & ſeqq.* Vbi de actibus faciendis in capienda poſſeſſione Eccleſiæ, *Maſcard. de probat. in Ver. poſſe o concluſ. 1189. num. 14. Gratian. diſcept. for. cap. 615. num. 36. Affl. deciſ. 167. num. 1.* [*Rot. in Anconitana Prædij coram R. P. D. Buccabella, poſt tract. deciſ. 570. num. 1. Franc. Merlin. Pignatell. contr. for. cap. 89. num. 5.*]
2 † immo ex apprehenſione poſſeſſionis quæritur ciuilis, & naturalis poſſeſſio, *Ladrrec. conſ. 95. num. 6. in fin. Canal. deciſ. 470. ſub n. 1.*
3 licet † ſecus, quando non conſtaret de animo, ſeu de cauſa poſſidendi, *Maſcard in verb. poſſe o concluſ. 1179. num. 18. & concl. 1183 num. 15. & 16.*

4 Vnde † poſſeſſio probatur per teſtes deponentes de ipſo ingreſſu poſſeſſionis, *Pract. Pap. in for. lib. procurb. poſſ. in Ver. hodie, num. 7. Rebuff. loc. cit. num. 41.*
5 [*Rot. recent. deciſ. 615. num. 1. par. 3.*] & † per publicum Inſtrumentum ingreſſos, adeptionis, inductionis, & immiſſionis in poſſeſſionem, *l. prædia, vbi Bart. num. 1. ff. de acq. poſſ. l. non idcirco. vbi Bal. C. de fid. inſtr. Rebuff. vbi ſupra num. 41. Pract. Pap. d. num. 7. Bald. deciſ. 22 Vin. deciſ. 174. lib. 1.* Vbi, quod captura poſſeſſionis probatur etiam per inſtrumentum capturæ poſſeſſionis geſtũ in illo loco, in quo dicatur, quod talis cæpit poſſeſſionem talis domus intrando, aperiendo, claudendo, &c. *Vin. de Franc. deciſ. 204. num. 31. Intrigliol deciſ. 35. num. 18. Rot. deciſ. 5. de can. poſſ. & propriet. in antiq. Put. dec. 369 n. 8. lib. 1. & dec. 7. lib. 2. Ricc. in coll. dec. coll. 987 & coll. 1484. circa fin. Rot. diuerſ. dec. 641. n. 2. par. 1. & dec. 19. in princ. par. 2 & dec. 161. n. 1. dec. 167. n. 1. dec. 412. n. 1. dec. 890. n. 1 par. 4. Surd. conſ. 160. n. 1. lib. 2. Hond. conſ. 16 n. 28. & 29. lib. 2. Tuſc. in Ver. Interdictum, concl. 286. n. 18. Conc. de Conc. par. 2. cap. 1. queſt. 5. art. 9. in addit. num. 3. Rot. in Arien. Parochialis de Pao coram Card. nali Lancellotto, & in Ciuitatis Caſtelli Cenſus Coram Cardinali Pamphilio ſeniore, de quibus penes Marches. de com. par. 1. fol. 436. num. 1. & fol. 968. nu. 1. Rot. poſt tract. Pacific. de Salu. deciſ. 27. nu. 3. & deciſ. 73. nu. 3. Rot. in recent. dec. 106 nu. 1. deciſ. 275. nu. 2. deciſ. 397. num. 1. dec. 913. ſub. num. 1. dec. 634. n. 4. dec. 700. n. 3. par. 1 & dec. 15. n. 1. dec. 56. n. 1. deciſ. 211. n. 1. dec. 60. n. 1. dec. 658 n. 1. dec. 761. n. 1. par. . Greg. XV. dec. 138. n. 1. Coccin. dec. 14. n. 2. dec. 113. n. 1 deciſ. 212. n. 6. deciſ. 233. num. 1. & 6. deciſ. 378. num. 1. deciſ. 425. n. 1 dec. 488. n. 2. Gratian. diſcept. for. cap. 732. n. 11.* Vbi de recognitione facta per diuerſos debitores Cenſuũ, Societatum officiorum, & locorum Montium, & de alijs actibus ſuper rebus factis in ipſa apprehenſione poſſeſſionis, *Canal. dec. 150. n. 1.* vbi de inſtrumẽto adeptionis poſſeſſionis à tergo litterarum Apoſtolicarum, *dec. 56. n. 3. & dec. 478. n. 1* [*Rot. in Maceraten. Hæreditatis coram Cardinali Pamphilio, poſt tract. dec. 77. n. 1. in Gerunden. Beneficij coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. deciſ. 38. n. 2. in Braccaren Beneficij coram Manzanedo, poſt tract. deciſ. 103. n. 3. in Oneten. Beneficij coram eodem, poſt tract. deciſ. 107. n. 1. in Mediolanen. Optionis coram eodem, poſt tract. deciſ. 112. num. 1. in Tudertina Prædij coram Ottembergo poſt tract. deciſ. 119. n. 1. in Cæſaraugustana Onerum coram R. P. D. Pirouano, poſt tract. deciſ. 175. n. 4. in Fanen. Bonorum coram R. P. D. Merlino, poſt tract. deciſ. 2 4. num. 1. in Cracouien. Parochialis coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. deciſ. 107. num. 1. in Neopolitana Beneficij coram Eminentiſſimo Domino Cardinali Virili, poſt tract. deciſ. 237. nu. 1. in Ferrarien. Attentatorum corã Reuerendiſſ. R. P. D. Durano, poſt tract. deciſ. 259. num. 11. in Auximana fideicommiſſi coram R. P. D. Verospio, poſt tract. deciſ. 334. num 1. in Arboren Canonicatus coram R. P. D. Merlino, poſt tract. deciſ. 337. num. 1.* [*Toomas. deciſ. 12. num. 1. deciſ. 29. nu. 1. Rot. recent deciſ. 749 num. 1. par. 3.* vbi de inſtrumento adeptæ poſſeſſionis mediante ſpeciali Procuratore, *& deciſ. 15. num. 6. in fin. par. 1. & in Papien. Præpoſitura coram Bubalo, poſt tract. deciſ. 348. num 2. in Ceruien. Bonorum coram Bracco, poſt tract. dec ſ. 349. num. 6. in Aſtoricen. Capellania delos Pegos coram Comitulo poſt tract. deciſ. 36 . num. 3. in Placentina Cappellaniæ coram Cardinali Pamphilio ſeniore, poſt tract. deciſ. 402. num. 1 in Abulen. Beneficij del Vaico coram Iuſto, poſt tract. deciſ. 408. num. 1. in Sabinen Caſtri Mon. pei coram Eminentiſſimo D. Cardinali Veroſpio, poſt tract. deciſ. 470. num. 8. in Tropien. Canonicatus coram R. P. D. Buccabella, poſt tract. deciſ. 522 num. 1. in Hiotoregien. Cappella coram Penia, poſt tract. deciſ. 675. num. 3. in Leodien. Canonicatus coram Reuerendiſſ. P. D. Pirouano, poſt tract. deciſ. 478. num. 1. in Coſentaten. Bonorum coram Eminentiſſ. D. Cardinali Pamphilio, poſt tract. deciſ. 582. num. 1. in Auximana Cenſus coram R. P. D. Ghiſlerio, poſt tract. deciſ. 643. num 1. Burat. deciſ. 67. num. 1. & ſeqq.* vbi præſertim quando inſtrumentum factum ſit in conſpectu rei *deciſ. 80. num. 1. deciſ. 80. deciſ. 690. num. 1.*]

Inſtrumentum † namque poſſeſſionis captæ ad effectum manutentionis ſufficit, & facit probationem probatam, *Rot. diuerſ. deciſ. 174. num. 1. part. 4 & in recent deciſ. 690. num. 1. par. 2. Canal. deciſ. 181. num. 3. & deciſ. 432. nu. 2. Rot. in Lun. n. Sarzanen. Penſionis coram. Rimboldo, poſt tract. deciſ. 142. num. 4. in Cæſaraugustana Onerum coram Reuerendiſſ. P. D. Pirouano, poſt tract. deciſ. 175. num. 1. in Peruſina Beneficiorum coram Manzanedo, poſt tract. deciſ. 176. num. 1. in Aſtoricen. Scholaſtica coram bo. mem. Vbaldo poſt tract. deciſ. 177. num. 1. & 2* [*Rot. recent. deciſ.* 6

*deciſ.*280 *num.* 1. *deciſ.* 341.*num.* 1. *par.*3. *& in Mon*
tis Alti Prioratus coram R. P. *D. Veroſpio , poſt tract.*
*deciſ.*467. *num.* 1. *Buratt.deciſ.*375 *num.* 1.*deciſ.*512.
7 *ſub num* 1. *deciſ.*732 *num.* 1.] † Et rem manifeſtam,
d.deciſ. 174.*num.*4.*par* 4. *diuerſ.& d.deciſ* 181.*num.*
8 3. *coram Canal.* † & productum in actis parte citata
facit ſufficientem probationem , non ſolum in iudi-
cio manutentionis,ſed etiam in iudicio proprietatis,
Rot. recent deciſ. 192.*ſub num* 1.*par* 2.

9 Et † quamuis per Doctores aliquando controuer-
tatur , An probetur per inſtrumentum poſſeſſio, ta-
men hoc eſt abſolutum,quod per illud probatur ap-
prehenſio,vel ingreſſus, *Surd conſ.* 117. *num.* 2. *lib.*
1. [*& in Romana Sodorum coram R. P. D. Pirouano,*
10 *poſt tract. deciſ.* 524. *num.* 2.] † & poſſeſſio inſtru-
mentalis, *Mantic.deciſ.*46.*num* 3. Ex quibus deinde
11 † præſumitur continuatio, *Surd.d. conſ.* 117. *num.* 2.
lib. 1. *Canal.deciſ.*332.*n* 3 [*Rot.in Piſtorien ſeu nullius*
Beneficij coram R. P. *D. DunoZetto poſt tract. deciſ.*
633 *n.* 15. vſque ad tempus motæ litis,*Thomat.deciſ.*
35. *n.*14.*Rot.recent.deciſ.*496 *n.*2. *in fin. par.*4.*& dec.*
12 15. *n.*6.*par.*5.*Buratt.deciſ.*80.*n.*2.] † Et non dato alio
poſſeſſore , inſtrumentalis præſumitur , quod etiam
fructus perceperit, *Lancell de attent.par.*2.*cap.*4.*limit*
1 *num.*55.[Quamuis ſecus dato alio poſſeſſore,*Rot,in*
*Auximana Cenſus coram Rev.*P.*D.Ghiſlerio,poſt tract*
13 *deciſ.*647.*num* 30. *&* 45. *ex Canaler.deciſ* 138.] † &
quando conſtaret non ſolum de inſtrumento adeptæ
poſſeſſionis, ſed etiam teſtes deponerent , illum ta-
lem poſſidere , iſte eſſet legitimus modus probandi
poſſeſſionem , R*ot. in Sabinen Siluæ coram Penia pe-*
nes Marchſ. de comm. par. 1. *fol* 962. *num.*2.

14 Amplia primo , vt † Inſtrumentum ingreſſus , &
apprehenſionis probet poſſeſſionem , etiam quod
fuerit factum in die feriato in honorem Dei , cum
iſte actus non ſit Iudicialis , ſed voluntariæ Iuriſdi-
ctionis, *Surd.d.conſ.*117 *n* 4.*lib.*1.*& faciunt tradita per*
*Marant.de ord.iudic.par.*4.*diſt.*16.*n.*86.*& per Seraph.*
deciſ. 782.*n.*2,*& ſeqq.Buratt. deciſ.*6?8.*n.*12.

15 Amplia ſecundo , vt † in beneficialibus ſufficiat
apprehendere poſſeſſionem beneficij per amplexum
altaris, & alios actus, qui fiunt in Eccleſia, & etiam
per tactum annuli Eccleſiæ clauſæ , vt cenſeatur ac-
quiſita poſſeſſio non ſolum Eccleſię,ſed omnium re-
rum , & iurium illius. *Cancer. var.reſol. cap.* 14. *ſub.*
*num.*53. *par.*3. quod poſſeſſio beneficij, & Eccleſiæ
acquiratur etiam per apprehenſionem,& tactum an-
nuli portæ Eccleſiæ clauſæ,ſi fiat in præſentia habē-
tis poteſtatem inducendi in poſſeſſionem,*Rot. deciſ.*
prima alias 202. *n.* 1. *& deciſ.* 5. *alias* 153. *de cauſ.*
poſſ. & propriet.in antiq. Biſignet. deciſ. 8. *num.* 1. *de*
reſt.ſpol. Rot in Caſar auguſtana Onerum coram Reue-
*rendiſſ.*P.*D. Pirouano, poſt tract.deciſ.* 175. *num.* 2. *&*
3. vbi quod poſſeſſio Dignitatis , ſeu Canonicatus
capta probatur , ſi inſtrumento dicatur , quod ce-
pit poſſeſſionem de ambulādo in choro,& ſtallo di-
gnitatis ſedendo, & quod poſſeſſio acquiritur etiam
per tactum annuli portæ clauſæ,vbi non apparet ali-
quem intus eſſe animo poſſidendi [Debetque poſ-
ſeſſio Eccleſiæ capi in ipſa Eccleſia, non in loco di-
uerſo, niſi Eccleſia ſit prophanata,& illius Rectoria
ad aliam Eccleſiam tranſlata,quia tunc debet capi in
Eccleſia in qua dicitur facta tranſlatio, debet doceri
de prophanitate , & tranſlatione , R*ot. recent. deciſ.*
339. *num.* 4. *par.* 4.]

16 Amplia tertiò, vt † poſſeſſio acquiratur etiam per
ſolum aſpectum ſine introitu,& apprehenſione,quā-
do traditur ab alio poſſeſſore, *l.* 1. § *ſi iuſſerim. ff. de*
*acqu.poſſ.*Vbi traditur exemplum in rebus, quæ pro-
pter magnitudinem moueri non poſſunt,vt Colum-
næ, *Maſcard. de probat. in verb. poſſeſſio, concl.* 1183.
num. 15. *Gratian. diſcep.for. cap.* 615. *num.* 38. *Ma-*
rant. in ſuis ſingul. in verb. poſſeſſio fol. mihi 86. *verſ.*
& quod ſupra. [*Mandoſ. ad regn. l. Cancell.* 16. *quaſt.*
22.*num.*7. & quod ſuſtineatur , & ſit manutenibilis
poſſeſſio Eccleſiæ clauſæ capta per viſum , & aſpec-
tum,& tactum ianuæ,ac deambulationē ſubtus por-
ticum,cuius claues erant penes Vicarium perpetuū,
ad quem Eccleſiæ cuſtodia pertinebat , quique præ-
ſens erat,& dicebat tunc non habere claues,nec im-
pedire,quo minus poſſeſſio apprehenderetur,vt nul-
lus erat intus Eccleſiam,qui eſſet in poſſeſſione,*cen-*
ſuit Rot. in Vicen. Prioratus coram Eminentiſſimo D,
Cardinali P*amphilio poſt tract. deciſ.*590.*n.* 3.]

Prout † pro poſſeſſore reputaretur ille, qui habe- 17
ret mandatum Iudicis de ingrediendo,& in actu in-
greſſus ab Aduerſario fuiſſet impeditus , *Pontan. de*
*ſpol. lib.*2.*cap.*14. *num.*130. Et quod in Eccleſiaſticis
poſſeſſio habeatur pro tradita,vt fuit præſtitum im-
pedimentum ex recurſu ad Iudices Laicos , *Rot. in*
Caſar auguſtana Onerum coram R.P.*D.* Pirouano, *poſt*
tract. deciſ. 175. *num.* 15.

Sed,quod in beneficialibus,vt poſſeſſio acquiratur
ex oculari aſpectu,debeat conſtare de impedimento,
& de non tuto acceſſu, quod adſit decretum executo-
ris, vt poſſeſſio tradatur, & quod interueniat Nun-
cius publicus habens poteſtatem tradendi poſſeſſio-
nem,habetur per *Canal. deciſ.* 169.

Amplia quarto,† vt per ingreſſum Vſufructuarij 18
in fundum dicatur acquiſita quaſi poſſeſſio vſu-
fructus abſque vſu; † & idem in alijs ſeruitutibus ad 19
quarum vſum non requiritur,quod aliquod opus fiat
in re ſeruiente,vt in ſeruitute, itineris,viæ,vel altius
non tollendi,ſeu hauſtus,aquæ,vel ſimilium,licet ſe-
cus in ſeruitutibus,ad quarum vſum requiritur,quod
aliquod opus fiat in re ſeruiente , vt in ſeruitute
Aquæductus, quæ non incipit, antequam fiat riuus,
per quem ducatur, & in ſeruitute tigni immittendi,
in qua requiritur, quid fiat foramen, *Vt per Gratian.*
*diſcept.for.cap.*615.*n.*13.*& ſeqq.& n.* 20.*& ſeqq.*

Amplia quintò , † vt etiam ſi inſtrumento fuerit 20
facta aſſertio , talem fuiſſe ingreſſum animo conti-
nuandi in poſſeſſione, vt puta, quia crederet poſſeſ-
ſionem ſibi antea fuiſſe traditam, vel illam iam ha-
bere,& verè non haberet,nihilominus per huiuſmo-
di actum dicitur poſſeſſionem de nouo acquirere
nō obſtante,quod animum haberet non acquirendi,
ſed iam acquiſitam retinendi,& continuandi: Et eſt
ratio , quia † acquiſitio poſſeſſionis pendet non ſo- 21
lum ab animo,ſed etiam à facto , & ideò non atten-
ditur ſolum, quid acquirens geſſerit in animo,ſed ſi-
mul quid fecerit,*Pont.de ſpol.lib.*2.*cap.*14.*n.*133.*Ruin.*
*conſ.*28.*ſub.n.* 11.*lib.*4. *Surd.conſ.*93. *n.*12.*lib.* 1.

Vnde † error in corpore impediret acquiſitionem 22
poſſeſſionis , *l. ſi me in vacuam.ff. de acq. poſſ. Rot. in*
Maceraten. Hæreditatis coram Cardinali Pamphilio,
poſt tract. deciſ. 74. *num.* 18. [Sufficitque ad acqui-
rendam poſſeſſionem , vt interueniat factum perfe-
ctè, vt ingreſſus, & apprehenſio , & concurrat ani-
mus aliqualiter etiam imperfectè, & non eo modo,
quo debet , *Rot. in Vigilen. Beneficy coram Ortember-*
go, poſt tract.deciſ. 650. *num.*13. ita vt ſi detur de in-
ualiditate immiſſionis à Iudice obtentæ , poſſit , ſi
erat poſſeſſio vacans , ingreſſus ſubſtineri ad effe-
ctum manutentionis , tamquam factus auctoritate
propria, *vt in d.deciſ.* 650. *num.* 12.*&* 13.]

Amplia ſextò,vt † etiam Præſes per ingreſſum in 23
Prouinciam acquirat quaſi poſſeſſionem iuriſdictio-
nis, vt dicitur de Proconſule,*Gratian.d. cap.* 615. *nu.*
14. *&* 15.

Decl.tamen, vt † per ingreſſum, & inſtrumenta- 2
lem poſſeſſionem acquiratur , & probetur vera , &
naturalis , & ciuilis poſſeſſio , ſi tunc poſſeſſio erat
vacans, *Hond. conſ.* 76.*num.* 29.*lib.*2. *Cenc. de cenſib.*
*par.*2.

par 2. cap. 2. quæſt. 5 art. 9. in addit. num. 4. Cyriac. controu. for. lib. 1. controu. 10. num. 19. Rot. diuerſ. deciſ. 155. n. 2. par. 4. Rot. in Corduben. Patrimoniorum coram Litta, penes Marcheſ. de comm. par. 1. fol 341. nu 1. & fol. 390. num. 2. Rot. recent. deciſ. 56. num. 1. deciſ. 467. num 1. par. 2. Greg. XV. deciſ. 40. num. 1. deciſ. 46. nu. 2. deciſ. 171. num. 1. deciſ. 258. num. 1. deciſ. 500. nu. 1. Canal deciſ. 217. num. 1. deciſ. 332. nu. 2. deciſ. 359. num. 2. deciſ. 470. num. 1. Rot. in Peruſina Hæreditatis de Amicis 16. Iunij 1616. coram Buratto, & in Forolinien. Hæreditatis prima Martij 1621. coram eodem. [Thomat. deciſ. 35. num. 8. Rot. recent deciſ. 181. ſub. num. 2. & 3. par. 3. & deciſ. 448. num. 3. par 4. Mart. Andr. deciſ 1. num. 1. deciſ. 67. num. 1. Rot. in Cremonen. Præbendæ coram Cardenali Lancellotto, poſt tract. deciſ. 434. num. 1. in Calaguritana Beneficiorum de Antolinis coram Cardinali Sacrato, poſt tract. deciſ. 441. num. 1. in Nullius Præpoſitura Caſtri Durantis coram Remboldo, poſt tract. deciſ. 500. num. 1. in Anconitana Terrarum coram Vbaldo ſeniore, poſt tract. deciſ. 502. num. 2. in Foroſempronien. Emphiteuſis coram Cardinali Virili, poſt tract. deciſ. 525. num. 1. Etiam ſi ingreſſus, & adeptio poſſeſſione ſit abſque citatione, quia, vbi poſſeſſio eſt vacans, non requiritur alicuius citatio, *Rot. in Sabinen. Caſtri Mompei coram Eminentiſſimo D. Cardenali Veroſpio, poſt tract. dec. 479. n. 11.*]

25 Vnde † poſſeſſio inſtrumentalis manutenibilis eſt, quando alius tunc in poſſeſſione non exiſtebat, *Marcheſ. de comm. par. 1. de comm. app. in poſſ. §. 1. fol. 919. num 47. & ſeqq. & fol. 934 num. 110. Rot. in Cuſemina Parochialis coram Cardinali Pamphilio ſeniore in Leodien. Beneficiorum coram Cardinali Lancellotto, in Baren. ſeu Nullius Prioratus coram Cardinali Sacrato, in Canen. Beneficiorum coram eodem, in Ferrarien. Bonorum coram Eminentiſſimo D. Cardinali Pamphilio iuniore, in Regien. Beneficij coram Dunozetto, in Barchionen. Beneficiorum coram Cardinali Pamphilio ſeniore, in Caſalen. Canonicatus coram Cardinali Marquemontio, de quibus omnibus apud eumdem Marcheſ. d. par. 1. fol. 95. num. 4. fol. 959. n. 1. fol. 985 n. 1. fo. 987. n. 1. fol. 991. n. 1. fol. 1064. n. 1. fol. 1067. n. 7. par. 2. fol. 597. n. 1. & par. 3. fol. 76. n. 1. Rot. in coll. deciſ. coll. 1484. & 1711. Rot diuerſ. deciſ 171. n. 1. deciſ. 174. n. 1. deciſ. 178. deciſ. 179. n. 1. deciſ. 874. in princip. deciſ. 890. n. 2. par. 4. Rot. penes Zacch. de oblig. Camer. deciſ. 2. nu. 1. & 2 dec. 144. n. 1. Rot. poſt ſecundũ vol conſ. Farin. dec. 319. nu. 1.* vbi de poſſeſſione tradita per modum à iure regulariter improbatum, videlicet in conſpectu Eccleſiæ per ocularem inſpectionem à Miniſtris Epiſcopi vigore ſuæ prouiſionis ob impedimentum præſtitum per homines armatos, explotantes offendere, qui ad accipiendam poſſeſſionem ſe conferebant, *Rot. recent. deciſ. 92. num. 1. deciſ. 106. num. 4 deciſ. 293. num. 4. deciſ. 359. num. 1. deciſ. 513. ſub num 1. dec. 516. num. 1. dec. 609. num. 1. dec. 618. nu. 1. dec. 632. num. 1. dec. 652. num. 1. dec. 660. nu. 1. deciſ. 661. deciſ. 687. num. 3. parte 1. & deciſ. 525 n. 1. dec. 761. num. 1 parte 2. Greg. XV. dec. 138. num. 1. dec. 2. 68. num. 1. & Adnot. num. 8. Cocc. deciſ. 14. num. 5. dec. 30. nu. 1. dec. 181. nu. 1. dec 239. n. 1. dec. 314. n. 2. dec. 325. nu. 2. dec. 353. nu. 1. Rot. poſt tract. Iul. Vin. de Iure patron. dec. 56. num. 1. dec. 109. num. 3. Canal. dec. 2. num. 2. dec. 185. nu. 5. dec. 315. in princ. dec. 432. num. 1. de 478. num. 2. & fuit dictum in Peruſina Hæreditatis de Amicis 6. Iunij 1616. coram Buratto in Recanaten. Succeſſionis 26. Iunij 1617. coram eodẽ vbi quod hoc quotidie dicitur, in Forolinien. Hæreditatis prima Martij 1621. coram eodem in Aquilana Vnionis coram* R. P. D. *Pirouano poſt tract. dec. 1. in Hebrien. Beneficij coram Cardinali Lancellotto, poſt tract. dec. 4. in Namurien Canonicatus coram eodem poſt tract. dec. 5. num. 1. & 2. in Sorana Beneficiorum coram* R. P. D. *Pirouano, poſt tract. dec. 6. in Tullen. in Præceptoria corã Cardinali Lancellotto, poſt tractat. deciſ. 7. numero 2. in Imolen. Præceptoria coram Manzanedo, poſt tract. deciſ. 10 in Peruſina Fideicommiſſi coram* R. P. D. *Pirouano poſt tract. dec. 13. nu. 1. in Regien. Præceptoria coram Marc. Andrea, poſt tract. dec. 14. numero 1. in Romana Confiſcationis coram* R. P. D. *Merlino, poſt tract. dec. 37. nu. 1. in Parmen. Canonicatus, & Beneficij coram Manzanedo, poſt tract. deciſ. 43. num. 1. in Vercellen. Capellania coram bo. mem. Vbaldo, poſt tract. deciſ. 54. num. 1. 2. & 3. in Spol. Canonicatus coram Manzanedo, poſt tract. deciſ. 95. num. 2. in Nucerina Prædij coram Cardinali Sacrato, poſt tract. deciſ. 100. num. 2 in Braccaren. Beneficij coram Manzanedo, poſt tract. deciſ. 103. num. 4. in Colonien. Canonicatus Sancti Andreæ coram Penia, poſt tract. deciſ. 108. num. 2. in Mediolanen. Optionis coram Manzanedo, poſt tract. deciſ. 112. num. 2. in Gerunden. Beneficij coram eodem, poſt tract. deciſ. 115. num. 2. in* Nullius-*Plebania Sancti Petri coram eodem, poſt tract. deciſ. 118. num. 1. in Ciuitatis Caſtelli Bonorum coram* Eminentiſſimo *D. Cardinali Veroſpio, poſt tract. deciſ. 133. num. 5. in Vlixbonen. Beneficij coram Vbaldo, poſt tract. deciſ. 151. num. 1. in Interamen. manutentionis coram eodem, poſt tract. deciſ. 153. num. 1. in Tullen. Capellaniæ coram* R. P. D. *Merlino, poſt tract. deciſ. 161. num. 1. in Anconitana Terrarum coram bo. mem. Vbaldo, poſt tract. deciſ. 167. num. 6. in Cracouien. Parochialis coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. deciſ. 207. num. 2. in Nullius Canonicatus Sancti Deodati coram* R. P. D. *Pirouano, poſt tract deciſ. 209. n. 1. in Dertuſin. Beneficij coram* R. P. D. *Merlino, poſt tract. deciſ. 221. num. 1. in Romana Deuolutionis Domus coram eodem, poſt tract. deciſ. 243. n. 1. & ſeqq. in Meſſanen. Archipreſbiteratus coram Eminentiſſimo D. Cardinali Virili, poſt tract. deciſ. 264. n. 2. in Nullius Parochialis, poſt tract. deciſ. 268. n. 2. in Aquilann, Capellaniæ coram* R. P. D *Durano, poſt tract. deciſ. 315. n. 6. in Sorana Beneficij coram* R. P. D. *Veroſpio, poſt tract. deciſ. 328. n. 1. in Arboren. Canonicatus, coram* R. P. D. *Merlino, poſt tract. deciſ. 337. n. 1. [Thomat. deciſ. 45. n. 6. deciſ. 35. n. 8. 10. & 11. Rot. recent. deciſ. 196. n. 1. deciſ. 360. n. 1. deciſ. 476. n. 1 deciſ. 523 n. 1 deciſ. 564. n. 1. par. 3. deciſ. 224. n. 1. deciſ. 269. n. 2. deciſ. 339. n. 1. deciſ. 496. n. 1. deciſ. 507. n. 1. deciſ. 562. n. 1. deciſ. 611. n. 1. par. 4. deciſ. 110. n. 1. deciſ. 165. n. 5. deciſ. 281. n. 2. par. 5. Mart. Andr deciſ. 40. n. 9. & 10. Rot. in Mediolanen. Parochialis coram Cardinali Platto poſt tract. deciſ. 356. n 1. in Placentina Capellaniæ coram Cardinali Pamphilio ſeniore, poſt tract. deciſ. 402. n. 2. in Placentina Præbendæ coram Cardinali Lancellotto, poſt tract. deciſ. 417. n. 6. in Tullen. Præpoſitura Sancti Apri coram R. P. D. Pirouano, poſt tract. deciſ 457. n. 2. & deciſ. 458 n. 3. in Maſſanen. Archipreſbiteratus coram* R. P. D *Moimanno poſt tract. dec. 537 num. 1. & 2* vbi præſertim ſi inſtrumentum fuerit celebratum in loco captæ poſſeſſionis, *& deciſ. 548. num 1. in Tropien Canonicatus coram* R. P. D. *Buccabella, poſt tract. deciſ. 522. num. 2. in Placentina Parochialis Traniani coram R. P. D. Dunozetto, poſt tract. deciſ. 544. num. 1. & deciſ. 545. nu. 1. in Peruſina Hæreditatis coram* R. P. D. *Veroſpio, poſt tract. deciſ. 552. num. 1. in Arboren. Canonicatus Coram* R. P. D. *Merlino, poſt tract. deciſ. 557. n. 2. in Vicen. Prioratus coram Eminentiſſimo D. Cardinali Pamphilio, poſt tract. deciſ 581 num 2. & deciſ. 590. nu. 1 in Leodien. Beneficij coram eodem. poſt tract. deciſ. 587. num. 2. in Mediolanen. Canonicatus coram eodem, poſt tract. deciſ. 589. num. 1. in Placentina, ſeu Cauarien. Beneficiorum coram eodem, poſt tract. deciſ. 593. n 1. in Iauuen. Beneficij coram Vbaldo ſeniore, poſt tract. deciſ. 605. nu. 1. in Cremonen. Beneficij corã eodem, poſt tract. dec 611. num. 5. in Firmana Præbendæ coram eodem., poſt tract. deciſ.*

deciſ. 616. num. 4. in Camerien. Parochialis coram
Manzanedo poſt tract. deciſ.618. num. 1. in. Burgen.
Beneficij coram R. P. D. Dunzano,poſt tract. deciſ. 623.
num.1. in Cuſentina Beneficij coram eodem , poſt tract.
deciſ. 624. num 2. in Piſtorien., ſeu Nullius Beneficij
coram R.P.D.Dunozetto, poſt tract. deciſ. 633.num. 1.
vbi quod hoc procedit etiam in beneficialibus , in
Vigilen. Beneficij coram Ortembergo , poſt tract. deciſ.
610. num. 1. Duran. deciſ. 4. num.4 deciſ. 13.num 1.
deciſ 114. num. 1 deciſ. 120 num.1. deciſ. 131. nu. 2.
deciſ. 1 9. num. 1. deciſ. 220. num. 1. Burate. deciſ.
6 . in princ. & ibi Add. littera A deciſ. 185. num. 1.
deciſ. 186. num. 1. deciſ 235. num.1.deciſ. 249. nu. 1.
deciſ. 270.num. 1. deciſ. 302. num. 1. deciſ. 318. num.
1. deciſ. 495.num.1. deciſ. 511.num.2.deciſ. 688. num.
1. deciſ.746.n 1.dec.837. n. 1. dec. 940. n. 4.]
26 † Et prodeſt , probat , & ſufficit, non ſolum ad
manutentionem, ſed etiam ad alios quoſcunque ef-
fectus, Seraph. deciſ. 1065. num. 2. Rot. recen . deciſ.
106.in fin.deciſ.476 num. 1. par. 1. Caual. deciſ. 478.
num. 2 . Rot in Aſtoricen Scholaſticæ coram Vbaldo,
poſt tract. deciſ. 177. num. 2. [Thomat deciſ 35. num.
9. Rot recent.deciſ.426. num.3.deciſ.496.num.1.par.4.
& in Elnen.Canonicatus coram Eminentiſſimo D. Car-
dinali Vbaldo, poſt tract. deciſ. 517. num. 1. in Medio-
lanen Canonicatus coram Eminentiſſimo D. Cardinali
Pamphilio , poſt tract. deciſ. 389. num. 1. in Firmana
Bonorum coram eodem , poſt tract. deciſ. 597 num. 1.
Burat. deciſ. 519. num. 1.deciſ.649 num.1. Et ad effe-
ctum reſtitutionis, Rot.recent. deciſ. 58.num. 3.deciſ.
27 448. num. 3. par. 4.]† Etiam , quod pars, quæ non
poſſidebat in apprehenſione poſſeſſionis, non fuerit
citata, Ricc.d.coll. 1484. † & eo magis , ſi concurrat
28 etiam titulus , Rot. in Cauonen. Beneficiorum coram
Cardinali Sacrato,apud Marches de comm. par. 1 . fol.
987. ſub num. 2. in fin.in Aquilana Vnionis coram R.
P. D. Pirouano , poſt tract deciſ. 1. num. 2. in Tullen.
Præceptoriæ coram Cardinali Lancellotto,poſt tract. de-
ciſ. 7. num. 3. [& in Tullen. Præpoſituræ Sancti Arpi
coram R.P.D.Pirouano, poſt tract. deciſ 457. num. 3.
29 Duran. deciſ. 120. num. 2.] ſeu † ſit vigore decreti.
Iudicis, Rot. in Ferrarien. Bonorum.coram Eminentiſ-
ſimo D. Cardinalis Pamphilio,penes Marcheſ. de comm.
par 1 fol. 1064.num. 2. Rot. recent deciſ. 513. nu. 2.
par. 1. [Thomat. deciſ.35 num. 13. Rot. recent. deciſ.
749. num. 1. par 3. & in Anconitana Hæredij coram.
R. P D. Merlino, poſt tract deciſ.528. num. . in Vi-
cen. Prioratus coram Eminentiſſimo D.Cardinali Pam-
philio , poſt tract. deciſ. 385. num. 3. & deciſ. 590.
num. 2. in Mediolanen. Canonicatus coram eodem, poſt,
tract. deciſ. 589. num. 1. Buratt. deciſ. 73 . num. 1.]
30 & dixi obſer. 12. † & ſubſecuta fuerit etiam colono-
rum ſeu , Inquilinorum recognitio, Rot. in Mediola-
nen. Optionis Coram Manzanedo. poſt tract. deciſ. 112.
num. . in Romana Deuolutionis Domus coram R.P.D.
Merlino , poſt tract.deciſ. 243. n. 2. [Rot. recent. dec.
4 1.n.3. dec.539.num.3.par.4. & in Cremonen. Præben-
dæ coram Cardinali Lancellotto, poſt tract.dec.434.n.8.
Buratt.dec.67.n.3.dec.732.n.1.ſeu aliasſit inſtrumen-
talis poſſeſſio effectuata, Rot. in Placentina Capellaniæ
coram Cardinali Pamphilio ſeniore,poſt tract.deciſ.401.
n. 3 Buratt. deciſ. 1 2.n.1. vbi de fructuum, & pen-
ſionum exactione.]
31 Nec † propterea opus eſt, quod is, qui habet poſ-
ſeſſionem inſtrumentalem probet alium tunc tēpo-
ris non fuiſſe in poſſeſſione,ſed incumbit onus pro-
bandi ei,qui dicit poſſeſſionē tunc tēporis plenā fuiſ-
ſe , cum alias præſumatur vacua , Seraph. deciſ. 322.
num. 3 deciſ.1015.num. 2. Rot. poſt primum vol conſ.
Farin.deciſ.67. num.1. Rot. in Aurien. Parochialis de
Pao coram Cardinali Lancellotto, & in Baren.ſeu Nul-
lius Prioratus coram Card. Sacrato, de quibus apud
Marcheſ.de comm. par.1.fol. 436. num. 1. & fol. 985.
nu.1. Adnot ad deciſ.268.Greg.XV.ſub nu.10. Rot. poſt
tract. Iul.Viuian.de iure patr.deciſ.109.nu 4. Rot. in Ro-
mana Confiſcationis coram R.P.D. Merlino. poſt tract.
deciſ.37.num. 1. in Vercellen. Cappellania coram Vbal-
do, poſt tract. deciſ 54. num. 4. in Vlixbonen. Beneficij
coram eodē, poſt tract dec. 51. n 2. in Tullen. Cappella-
niæ coram R. P. D. Merlino,poſt recent. deciſ.161 . num.
2. in Anconitana Terrarum coram Vbaldo , poſt tract.
deciſ.167.n.6. in Aſtoricen. Scholaſticæ coram eodem,poſt
tract.deciſ. 177.n. 3. in Sorana Beneficij coram R.P.D.
Veroſpio,poſt tract. deciſ.328.n.1 in Arboren. Canonica-
tus coram R. P. D. Merlino poſt tract deciſ.337. n 1.
† licet ſufficiat,quod conſtet præſumptiune,arguen- 32
do de vno tempore ad aliud, Rot. in Peruſina Fideicō-
miſſi coram R. P. D. Pirouano,poſt tract. dec.14.n.4.
Neq, obſtat, dec. Rot. diuer. 1362.p.3. lib. 3. vbi fuit
denegatum mandatum de manutenendo , quia non
conſtabat poſſeſſionem vacuam eſſe captam , Tum
† quia contrariū fuit poſtea deciſum in dictis pluri- 33
bus deciſionibus , Tum quia ibi fuit potius dilatum
mandatum de manutenendo, quia Aduerſarius para-
tus erat probare poſſeſſionem fuiſſe plenam , vt ibi
dicitur, de quo erat, iam fortaſſe datus fumus, † Nec 34
plena diceretur poſſeſſio auocata per Iudicem non
actualiter, ſed verbaliter tantum , & cuſtodiæ cauſa
viuente adhuc defuncto, Rot. in Peruſina Hæreditatis
de Amiciſ. 2. Iunij 1616. coram Buratto , vbi etiam
ſtante clauſula , ex tunc , prout ex tunc.
Ingreſſus † autem , ſeu actus poſſeſſorij merè in- 35
ſtrumentales, alio exiſtente in poſſeſſione, etiam ci-
uili, poſſeſſore abſente, & inſcio, ac non citato , non
præbent, nec probant poſſeſſionem, l.quod meo §. fin.
& l.peregrè.§.fin. ff. de acq. poſſ. Greg. XV. deciſ. 159.
num.1.deciſ.582.num 4. Hond. conſ.20.num.14. lib. 1.
& conſ. 21. num.27. lib. 2. Rot. diuerſ. deciſ. 165. ſub
num. 6. par. 4. Rot. in Peruſina Hæreditatis de Amicis
6. Iunij 1616. coram Buratto , [Rot. recent. deciſ. 91.
num.1.deciſ.493.num. 2. par.3. & in Bracharen. Iuris
patronatus de Padurelſo coram Cardinali Sacrato, poſt
tract.deciſ. 423. num. 1. in Cremonen. Præbendæ coram
Cardinali Lancellotto,poſt tract. deciſ. 434. num 11.]
† Nullius ſunt conſiderationis, Rot. diuerſ. deciſ. 39 . 36
n 2 par.1.dec.692.ſub n.3.par.4 Rot. in Imolen. Bonorū
coram Cardinali Pamphilio ſeniore, apud Marcheſ. de
comm.par.1.fol.947.n.1.Seraph.dec.609 n. .dec.1038.
n.2.Greg.XV.dec.14.n.2.dec.40.n.4.[Thomat dec. 150.
n. 2. Rot. recent. dec. 158. n. 4. par.3.& dec.261.n.6.
par.4. Rot. in Nullius Prioratus. ſeu Præceptoriæ coram
Cardinali Sacrato,poſt tract. dec.576.n. 5. Duran. dec.
118.num.5]Nec ſuffragantur , Rot. apud Pacific. de
Saluian. deciſ. 73. n. 9. Greg. XV. deciſ. 248. num. 4.
† ſuntque ſine effectu, Rot. in Imolen. Bonorum , coram 37
Cardinali Pamphilio ſeniore penes Marcheſ. de com-
miſſ.d.par.1 fol 947.nu.1. Seraph.dec.732.nu 2. Greg.
XV. deciſ. num. 7. † Eſtque huiuſmodi poſſeſſio fi- 38
cta, imperfecta, & clandeſtina, atque vitioſa, Rot. di-
uerſ.deciſ 165.ſub nu.3 & deciſ. 411. ſub nu. 3. par. 4.
Mantic. deciſ. 168 num. 6 deciſ 227. num. 1.5.6. deciſ.
346. per tot. Hond. conſ 18. num. 2427. & 28. lib 2.
Marant de ord.iud. par. 4. diſt. 7. num.19. Rot. penes
Zacch de oblig.Cam.deciſ 144. num 2. Rot. poſt ſecun-
dum vol.conſ. Farin. deciſ 291.nu. 16. Coccin. deciſ. 14.
num.7.deciſ.113.num. 2. deciſ. 314 num. 1. deciſ. 325.
num.3.deciſ.353.num.3. Rot.apud Cenc.de cenſib. deciſ.
21.num.3. in addit Rot in Maceraten. Hæreditatis corā
Cardinali Pamphilio , poſt tract. deciſ. 24. num. 25.
† Et nulla, ac inualida, Rot. recent. deciſ. 639. num. 10. 39
par 2. atque † pro non poſſeſſione habetur quoad 40
omnem iuris effectum , Rot. in Anconitana Bonorum
coram Litta apud Marcheſ. de ſom. par. 1. fol. 989.
num. 4. Rot. apud Cenc. de cenſib. deciſ. 232. num. 19.
† nec

† nec priuat primum poſſeſſorem , *cap. licet cauſam, cum ibi not. de prob. l. non idcirco, vbi Bald. C. de fid. inſtrum Alex. conſ. 87. num. 3. lib. 2. Hond. conſ. 20. num 34. lib. 1. Saluſt. Tib. in pract. A.C. lib. 2. cap. 7. ſub. num. 10 Caputaq. deciſ. 333. par. 2. Put. deciſ. 372. lib. 2 Rot. diuerſ. deciſ. 324. num. 2. deciſ. 802. num. 5. Rot. in Tuden. Parochialis coram Cardinali Sacrato , & in Ancanitana Bonorum coram Litta apud Marcheſ. de comm. par. 1. fol. 437. ſub num. 1. & fol. 989. nu. 3. Rot. penes Pacific. de Saluian. deciſ. 36. n. 8. deciſ. 37. n. 9. Rot recent. deciſ. 60. n. 1. deciſ. 700. n. 1. par. 1. deciſ. 35. n. 4. deciſ. 121. n. 1. deciſ. 206. n. 8. deciſ. 639. ſub n. 9. par. 2. Greg. XV. deciſ. 6. n. 3. deciſ. 138. n. 2.*

42 Præſertim † ſi primus poſſeſſor rediens, ſeu ſciens ſuampoſſeſſionem continuauerit. *Caputaq. deciſ. 334.*
43 *num. 2, par. 2.* † Etiam quod primus poſſeſſor eſſet in detentatione, & de facto inſiſteret , *Seraph. deciſ. 1041. num. 5. & 8. quæ eſt etiam apud Marcheſ. de comm. par. 1. fol. 953. ſub num. 3. Adnot. ad deciſ. 268. Greg. XV. num. 9. Rot. in Maceraten. Hæreditatis coram Card. Pamphilio, poſt tract. deciſ. 74. nu. 20. 21. &*
44 23. [*Add. ad dec. 67. Buratt. nu. 19.*] Ac† etiam quod prima poſſeſſio eſſet attentata, *Adnot. ad d. deciſ. 168.*
45 *Greg. eodem num. 9* Quoniam † non vacua dicitur poſſeſſio non ſolum, quando alius poſſidet, ſed etiam quando detinet, *l. 2 §. vacuam ff. de act. emp. Greg. XV.*
46 *deciſ. 90. num 2.* [*Add. ad deciſ. Buratt. 609.*] & ſine titulo poſſidet, *Menoch. deciſ. 20. alias 238. de reſt. ſpol.* ſeu occupat , *Melch. Lotter. de re benef. tom. 1. lib. 2.*
47 *quæſt. 46. num. 69.* † atque etiam quod ſit poſſeſſor iniuſtus & prædo, *Rot. in d. Maceraten. Hæreditatis nu.*
48 23. Vnde non dicitur vacans poſſeſſio per mortem pupilli, cum remaneat detentio penes tutorem , qui habet cuſtodiam, & intereſſe ratione adminiſtrationis reddendæ, & reliquorum reſtitutionis, *Seraph. deciſ. 82 per tot. Rot in Romana Caſalis coram R. P. D. Durano, poſt tract. deciſ. 322. n. 24. & ſeqq. in Romana Fideicommiſſi de Carpian, corã eodẽ, poſt tract. dec. 329. n. 4.*

49 Et † violenta, vitioſa, ac iniuſta diceretur poſſeſſio, quæ eſſet capta vi expulſo eo, qui eſſet etiam in detentatione, & de facto inſiſteret, *Seraph. deciſ. 1041.*
50 *num. 4. & ſeqq.* licet † ſecus, ſi eſſet expulſus , qui ſe de facto opponeret, & poſſeſſio eſſet vacua , *Seraph.*
51 *d deciſ. 1041. num 6.* Et † quando eſſet vacans poſſeſſio naturalis ingrediens acquireret ipſam naturalẽ, & Dominus non perderet ciuilem, *Marant, in ſuis ſingul. in Verb. poſſeſſio. fol. 86. verſ. ſi verò alius, &c.* vbi
52 † ſecus ſi naturalis non ſit vacans, quia nullam acquirit, & poſſeſſor nullam perdit, niſi ſuſpicetur ſe poſſe repelli

53 Quæ procedunt † præſertim, ſi vltra inſtrumentalem poſſeſſionem non appareat de aliqua poſſeſſionis continuatione, *Hond. conſ. 21. num. 27. lib. 2. Saluſt.*
54 *Tib. in pract. A.C. lib. 2. cap. 7. num.* 10. licet † ſecus ſi conſtet etiam de continuatione, *Hond conſ. 20. num. 14. lib. 1.* [vel de perceptione fructuum, *Rot. recent. deciſ. 91. num. 1. par. 3.*

55 Quare † poſſeſſio inſtrumentalis alio exiſtente in poſſeſſione non eſt manutenibilis, *Hond. conſ. 18. nu. 29. lib. 2 Cyriac. controu. forenſ. lib. 2. controu. 366. num. 1. & ſeqq. Ric. in coll. deciſ. coll. 2905 par. 6. Rot. recent. deciſ. 142. num. 2. par. 2. Greg. XV deciſ. 6. num. 1. deciſ. 138. num. 2. deciſ. 268. num. 1, & ibi, Adnot. num 8. Caual. deciſ. 14. num. 1. deciſ. 106. num. 4. deciſ. 150. num. 3. Rot. in Romana Domus coram R. P. D. Durano, poſt tract. deciſ. 30. num 2. in Auerſana Beneficij, coram Litta, poſt tract. deciſ. 90. num. 1. in Romana de Incoronatis coram Vbaldo, poſt tract. deciſ. 299. num. 15.* [*Rot. recent. deciſ. 235. num 1. par. 3. deciſ. 471. num. 1. par. 4. & in Laudien. Perſonatus coram Iuſto, poſt tract. deciſ. 405. num. 3. in Bituntin. Beneficij. coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. deciſ. 480. num. 6. in Teracinen. Bonorum coram Eminentiſſimo D. Cardinali Vbaldo, poſt tract. deciſ. 515. num 2. in Romana Sodorum coram R. P. D. Pirouano, poſt tract. deciſ. 524. num. 3. in Arboren. Canonicatus coram R. P. D. Merlino, poſt tract. deciſ. 557. num. 7. Duran. deciſ. 170. in princip. Buratt. deciſ. 186. num. 2.* vbi *num. 3.* præſertim ſi fuerit capta primo poſſeſſore non citato, *& num. 4.* etiam ſi capta fuerit Iudicis auctoritate.] † etiam quod fuerint 56
percepti aliqui fructus , *Lancell. de attent. par. 2. cap. 4. limit. 1. num. 51. Cyriac. d. controu. 366. num. 4. Seraph. deciſ. 432. n. 5. Coccin. deciſ. 325. n. 3. ſentit Rot in d. Romana Domus coram R. P. D. Durano, poſt tract. deciſ. 30. n. 3. in d. Auerſana Beneficij coram Litta, poſt tract. deciſ. 90. n. 2.* & † iſte ſecundus poſſeſſor bono iure 57
eſſet munitus, *Hond. conſ. 18. n. 30. lib. 2.*

Multoque † minus eſt manutenibilis apprehẽſio, 58
& poſſeſſio inſtrumentalis poſſeſſione plena exiſtente, nec nomẽ poſſeſſionis meretur, nec aliquem operatur effectum, ſi ipſe exiſtens in poſſeſſione, vel illius Coloni , & cuſtodes cum tota familia non fuerint eiecti à conſpectu rei , vel poſſeſſor non fuerit vocatus, ſeu citatus, *l. ſi Colonus vbi DD. ff. de acq. poſſ. Farin. conſ. 148. num 6. & 21. vol. 2.* vbi de fiſco, *Pont. de ſpol. lib. 3. cap. 2. ſub n. 56. Cyriac. controu. forenſ. lib. 2. controu. 366. num. 2. & 4. Rot. diuerſ. deciſ. 412. num. 1. deciſ. 474. num. 1. & 2. deciſ. 873. num. 1. in fin. deciſ. 874. in princip. & num. 4 par. 4. Rot. in d. Imolen. Bonorum coram Cardinali Pamphilio ſeniore , apud Marcheſ. de comm. par. 1. fol. 948. n. 2.* vbi quod † nec 59
ſufficit ſola recognitio Coloni abſque expulſione, *Rot. in Romana Domus de Nocchiellis coram Vbaldo. poſt tract. deciſ. 168. n. 3.* Neque excuſatur ingrediens poſſeſſionem tertij ſub prætextu , quod ignorauerit poſſeſſionem plenam, *Benint. dec. 93. n. 10.*

Hincque eſt , quod † poſſeſſio inſtrumentalis cap- 60
ta per locatorem vigore pacti de capienda poſſeſſione propria, auctoritate in caſu ceſſationis ſolutionis, penſionis, non eiectis colonis conductoris , non impedit manutentionem conductori, *Rot. diuerſ. dec. 856. in princip. & num. 1. & 2. par. 4.*

Faceret † tamen ingreſſus, & inſtrumentalis poſ- 61
ſeſſio probationem , & eſſet manutenibilis , etiam alio tunc exiſtente in poſſeſſione , ſi poſſeſſio eſſet tradita illo citato , qui non contradixiſſet , *Seraph. deciſ. 1298. quæ eſt etiam inter diuerſ. deciſ. 164. num. 1. & 2. par. 4.* vel † alias data eſſet Iudicis auctori- 62
tate, qui ritè, & rectè proceſſiſſet , *vt dixi obſeru. 12.* [*& tradit Rot. in Ceſenaten. Bonorum coram Eminentiſſimo D Cardinali Pamphilio , poſt tract deciſ. 582. num. 2. Add. ad deciſ. 67. Buratt. num. 22. & 23.*] vel
† primus poſſeſſor fuiſſet expulſus , & non habuiſ- 63
ſet animum recuperandi incontinenti, qui perpenditur, ſi feciſſet præparamenta , alias ſecus , quia tunc ſolam naturalem poſſeſſionem perdidiſſe intelligeretur. *Marant. in ſuis ſingul. in Verb. poſſeſſio. fol. mihi 85. verſ. ſi verò expellitur* , & † ſecus etiam, ſi non 64
fuiſſent expulſi eius coloni, vel alij, quorum corpore poſſidebat, *l. 1. §. non alij, vbi gl. in Verb. retineo ff. de vi, & vi arm. Marant. loc. cit. fol. 86 verſ. ſi autem Dominus.* Sed, ſi fuiſſent expulſi eius Coloni pro eo poſſidentes, poſſeſſio acquiſita eſſet ingrediendi, & quidem manutenibilis , *vt dicam obſeru. 59.* & † idem 65
ſi primus poſſeſſor ſponte exiuiſſet, ſeu ceſſiſſet , vel conſenſiſſet, nam tunc, nec eſt neceſſaria expulſio ipſius poſſeſſoris, nec illius Colonorum, *Ruin. conſ. 28. num. 10. lib 4. Seraph. deciſ. 1038. num. 2. Rot. in Viterbien. Caſtrorum coram Cardinali Sacrato, poſt tract. deciſ. 106. num. 6.* [*Rot. recent. deciſ. 279. num. 2. par. 3.*]
† ſeu alias habuiſſet ſe pro ſpoliato, & poſſeſſionem 66
amiſiſſet , *vt dicam obſeru. 57. & 58.* † Vel prima 67
poſſeſſio eſſet omnino nulla , & infecta, vt puta reſpectu decreti irritantis , quia tunc habetur pro vacua,

eua, & inſtrumentalis poſterior eſt manu tenibilis,
Adnot.ad. deciſ. 208. Greg. XV. num. 9. Coccin. deciſ. 51.
num. 2. & ſeqq. Quæ reperitur. etiam apud Marcheſ. de
comm. par 1. *fol.* 955. *ſub num.* 2. [*& coram eodem in*
Boianen. Beneficij poſt tract. deciſ. 481. *num.* 2. *Add. ad*
deciſ. 235. *Buratt. num.*4. ſi tamen primus detentor,
ſeu intruſus fuerit in apprehenſione citatus, niſi no-
toriè conſtiterit, ei nullum ius, & defenſionem com-
petere, *Rot. in d. Bononien. Beneficij coram Reuerendiſ-*
ſimo D. Coccino, poſt tract. deciſ. 481. *num.* 4. *& deciſ.*
482. *num.* 6. *& ſeqq.*] Vt ſi anterior poſſeſſio puta
Canonicatus capta eſſet vigore conſuetudinis optan-
di Canonicatum, & Canonicatus eſſet reſeruatus,
68 *Ricc. in coll. deciſ. coll.* 1484. † Aut ſi de alterius poſ-
ſeſſione non conſtaret in actis, *Rot. diuerſ. deciſ.* 202.
69 *num.* 3. *par.* 1. † Vel poſſeſſio anterior fuiſſet capta
per aſſertum procuratorem, de cuius mandato non
conſtaret, *Rot. in Leodien. Beneficiorum coram Cardi-*
nali Lancellotto, apud Marcheſ. de com. par. 1. *fol.*
959. *num.* 2.
70 Item † inſtrumentum poſſeſſionis non probaret,
ſi non eſſet in forma probanti, vt quia eſſet ſine die,
teſtibus, vel ſubſcriptione, & ſigno Notarij, *Rot. inter*
impreſſ. poſt tract. Pacific de Saluſan. deciſ. 36. *in princ.*
Rot. in recent. deciſ. 339. *num.* 2. *par.* 1. [*& in Tullen.*
Præpoſitura Sancti Apri coram R. P. D. *Pirouano, poſt*
tract. deciſ. 458. *nu.* 5. *Buratt. deciſ.* 688. *n.* 3. *& ibi Add.*
71 *littera B.*] † niſi conſuetudo loci probata releuaret
ab iſta ſolemnitate, *d. deciſ.* 339. *num.* 3. *&* 4. [*& in*
Tullen. Præpoſitura Sancti Apri coram R. P. D. *Pirouа-*
no, poſt tract. deciſ. 458. *num.* 5. *& ſeqq. vbi vide.*]
72 † Vel niſi conſtaret de obſeruantia ſubſecuta huiuſ-
modi in formis inſtrumenti, puta ex locationibus, &
ſolutionibus affictuum, *d. dec.* 36. *nu* 1. *&* 2. *poſt d. tract.*
Pacific. de Salu. quæ obſeruantia ſufficit ad effectum
mandati de manutenendo, *d. deciſ.* 36. *num.* 7.
73 Nec † ſimiliter probaret fides Notarij de rogitu
inſtrumenti, ſeu de acceſſu ad capiendam poſſeſſio-
nem de præterito, quamuis probaret ipſius atteſtatio
de facto, & actis poſſeſſorijs coram ſe geſtis cum te-
ſtium ſubſcriptione, & ſigno eiuſdem, *Rot. in recent. de-*
ciſ. 467. *par.* 2. *Canal. deciſ.* 609. *num.* 4. [*Rot. recent. de-*
ciſ. 594. *num.* 3. *par.* 3. *Mart. Andr. deciſ.* 40. *num.* 3. *&*
ſeqq. Add. ad deciſ. 688. *Buratt. num.* 16. *& ſeqq.* vbi
limitant in Curia, ex quo facilè à partibus inſpici
poſſit inſtrumentum.] Debet enim inſtrumentum
continere actus poſſeſſorios de ſuper factos, nec ſuf-
ficit ſimplex atteſtatio Notarij de poſſeſſione capta,
niſi ad alias probationes coadiuuandas, *Rot. in Alba-*
nen. Vinea coram Rembaldo, poſt tract. deciſ. 146. *nu.* 2.
[Sed ſi adeſſent teſtes, poſſet actus ſuſtineri tanquam
factus ipſis teſtibus præſentibus, *Mart. Andr. d. deciſ.*
40. *num.* 4. & idem ſi eſſet copia extracta ab inſtru-
mento per eiuſdem Notario rogato, quæ habetur ro-
co originalis, & probat *Mart. Andr. deciſ.* 40. *num.* 5.
Prout Notario crederetur, poſſeſſionem fuiſſe ca-
ptam, vti de bonis hæreditarijs alicuius, *Buratt. deciſ.*
511. *num.* 1. & faceret nihilominus ſimplex fides No-
tarij de actu à ſe geſto, & erogato adminiculum non
leue, *Buratt. deciſ.* 759. *num.* 8.]
74 Vt quoque † non probaretur poſſeſſio beneficij
per fidem immiſſionis in poſſeſſionem factæ de ali-
quo per nuncium, miſſum, vel famulum Baroncelli,
ſine interuentu Notarij, vel perſonæ Eccleſiaſticæ,
Rot. recent. deciſ. 634. *ſub num.* 3. *par.* 2. [de quo tamen
vide, *Buratt. deciſ.* 789. *num.* 1. *vbi Add.*] licet alias
in prophanis ſtaretur relationi nuncij, & executoris
deponentis de adeptione poſſeſſionis alicuius de ali-
qua re, ſeu de immiſſione facta de aliquo, *Greg. XV.*
deciſ. 402. *num.* 2. *Coccin. deciſ.* 378. *num* 5. *quæ eſt etiã*
in recent. deciſ. 211. *num.* 2. *par.* 2. *Canal. deciſ.* 106. *nu.*
2. *& deciſ.* 629. *num.* 1. *Rot. in Peruſina Bonorum de Al-*
phanis coram R. P. D. *Decano, poſt tract. deciſ.* 11. *num.*
1. *& in Eſina Salutiani coram R. P. D. Dunozetto, poſt*
tract. deciſ. 220. *la prima num.* 1. [*Thomas. deciſ.* 39.
num. 1. *Rot. in Spoletana Prædij coram* R. P. D. *Pirouа-*
no, poſt tract. deciſ. 663 *num.* 11. *Buratt. deciſ.* 158 *nu.*
1. *deciſ.* 292. *num.* 2. *deciſ.* 363. *num.* 1. *deciſ.* 466. *ſub n.*
2. Niſi eſſet atteſtatio.

SVMMARIA.

1 *Traditio inſtrumenti, ſeu ſcripturarum transfert, & probat poſſeſſionem rei in ſcriptura, & inſtrumento contenta.*

2 *Traditio inſtrumentorum quibus dicitur Nauis operatur traditionem poſſeſſionis nauis. Dec. vt nu.* 4.

3 *Traditio ſellæ, & freni transfert dominium equi. Dec. vt num.* 4.

5 *Clauium traditione, & acceptione probatur poſſeſſio eorum quæ ſub clauibus ſunt, ſiue ſint mobilia, ſiue immobilia a tradente poſſeſſa, & n. n. & ſeqq.*

6 *Acquiritur poſſeſſio manutenibilis.*

[*Poſſeſſio probatur, ex quo quis remanſerit in domo, eamque clauſerit, & claues ſecum reportauerit.*]

8 *Claues dicuntur pars rei, cum per eas intretur ad poſſidendum, & num.* 27. *&* 28.

9 *Clauium traditio eſſet inutilis, niſi ex ea ſequeretur dominij, & poſſeſſionis tranſlatio.*

10 *Traditio Vecti, ſiue Catenacij, vel Anuli transfert rei poſſeſſionem.*

11 *Clauium traditio transfert poſſeſſionem, etiam quod oſtia non aperiantur.*

12 *Clauium receptio, & cuſtodia commiſſio ſufficit pro actibus poſſeſſorijs re vacua exiſtente.*

13 *Clauium detentio probat poſſeſſionem.*

14 *Clauium traditione ſimpliciter facta cenſetur tradita poſſeſſio domus, & rerum in ea exiſtentium*

15 *Immiſſio regulatur ex petitione, adeo vt petita quoad domum non extendatur ad res in ea exiſtentes*

16 *Clauium Eccleſiæ traditio probat etiam quaſi poſſeſſionem iurium Eccleſiæ.*

17 *Clauium traditio, & receptio probat poſſeſſionem præſertim contra tradentem, & poſſeſſioni captæ acquieſcentem.*

18 *Clauium traditio, & receptio eo magis poſſeſſionem probat concurrentibus alijs actibus poſſeſſionis.*

19 *Clauium traditio dat, & probat poſſeſſionem, ſi fiat à poſſeſſore, ſecus ſi à tertio.*

20 *Niſi tertius tradiderit de conſenſu, ſeu iuſſu poſſeſſoris*

21 *Clauium traditio dat, & probat poſſeſſionem, ſi concurrat titulus, vel animus tradentis, alias in dubio traditio cenſetur facta cuſtodiæ cauſa.*

22 *Clauium traditio non probat poſſeſſionem, vbi ex qualitate perſonæ, vel rei colligitur recipientem fuiſſe electum in cuſtodem, & non in poſſeſſorem.*

23 *Clauium traditio non transfert, nec probat poſſeſſionem, quando alius eſt in poſſeſſione.*

24 *Clauium Eccleſiæ traditio facta a non habente facultatem non transfert Eccleſiæ poſſeſſionem.*

25 *Clauium traditio iure familiaritatis non transfert poſſeſſionem.*

26 *Clauium traditio dat, & probat poſſeſſionem mobilium ſi ſit facta in rei præſentia, alias ſecus, niſi qui claues recipit aperiat etiam domum, ſeu horreum.*

27 *Claues dicuntur pars domus, ſed non pars mercium.*

28 *Clauium traditio transfert poſſeſſionem domus, vel horrei, ſiue fiat in præſentia rei, ſiue in loco propinquo.*

[*Inſpectione ſola fouearum, ſeu puteorum non acquiritur poſſeſſio tritici, ſeu olei ibidem exiſtentis.*]

Observatio XXII.

De traditione, & receptione instrumentorum ſcripturarum, & Clauium

1 TErtiò probatur poſſeſſio † ex traditione,
& receptione inſtrumenti, & ſcriprutarum,
tum ex traditione inſtrumenti, ſeu ſcripturarum
transferatur poſſeſſio, & Dominium rei in eo, ſeu
eis contentæ, itaut, ſi donem, ſeu tradam tibi in-
ſtrumentum venditionis domus meæ, poſſeſſionem
etiam domus tradere videar, *iuxta tex. in l. 1. C. de
donat. Maſcard. de probat. in Ver. poſſeſſio, concluſ.
1184. num. 24. & ſeqq. & concl. 1185. num. 1. &
per tot. Grat. diſcept. forenſ. cap. 910. num. 2. Rot poſt
tract. Pacif. de ſalu.dec. 181. num. 5.* vbi de teſtatore,
qui iuſſit tradi ſcripturas pertinentes ad rem per
ipſum legatam.

2 Sic quoque † per traditionem Inſtrumentorum na-
uis, ſine quibus nauis eſt inutilis, & quibus ducitur,
& per illa quodammodo repræſentatur, cenſetur tra-
dita poſſeſſio ipſius nauis, *Maſc. d. concl. 1185. nu. 5.*
3 Vt quoque † traditione ſellæ, & fræni, quibus duci-
tur, & gubernatur Equus, transfertur Dominium
4 Equi *Maſc. d. concl. 1185. num. 6.* † Aliqua tamen re-
quiruntur, vt per huiuſmodi Inſtrumentorum tradi-
tionem dicatur probata poſſeſſionis traditio, *vt re-
miſſiue per Maſc. d. loc. nu. 7. vbi numeris ſeqq. videas
ampliationem, & plures declarationes, & videas d.
concl. 1184. nu. 34. & ſeqq.*

5 Vt etiam probatur poſſeſſio † ex clauium traditio-
nè, & acceptione, eorum ſcilicet, quę ſub clauibus
ſunt, ſiue ſint mobilia, ſiue immobilia, & ſi is, qui il-
las tradidit, poſſidebat, *§. Item ſi quis merces. Inſt.
de rerum diuiſ. l. clauibus ff. de contrah. empt. Menoch.
de retin. remed. 3. num. 569. & 577. Pont. de ſpol. lib.
2. cap. 14 num. 123. Boccat. de int. vti poſſid. cap. 14.
num. 11. & 15. Maſcard. de probat. in Ver. poſſeſſio,
concl. 1184. num. 1. 12. & ſeqq. Tuſc. in Ver. poſſeſſio,
concl. 407. nu. 1. & per tot. Grat. diſcept. for. cap. 310.
6 nu. 17. cap. 503. num. 1. & 2.* vbi quod † ex clauium
traditione acquiritur poſſeſſio domus manutenibi-
7 lis, *& cap. 681. num. 5* vbi † de illo, qui prætendit
quaſi poſſeſſionem itineris, & retinet claues Cancel-
li, per quem intratur ad poſſidendum. *Seraph. deciſ.
717. num. 1 Rot apud Pacific. de Saluian. d. dec. 181.
num. 5. Caual. dec. 609. num. 1. Rot. in Salernitana Be-
neficij, coram R. P. D. Ghiſlerio, poſt tract. dec. 135.
nu. 1. [& in Terracinen. Bonorum coram Eminentiſſ.
D. Cardinal Vbaldo, poſt tract. dec. 515. nu. 8.* vbi de
eo, qui remanſit indomo, & illam clauſit, & claues
ſecum aſportauit. *Buratt. dec. 32. nu. 2. vbi Add. n. 7.
dec. 67. num. 3.*]

8 Et eſt ratio, quia † claues dicuntur pars rei, *Ma-
ſcard. d. concl. 1184. nu. 4. & 8. Grat. diſcept. for. cap.
9 681. num. 5.* Et quia † aliàs eſſet pene inutilis ipſa
clauium traditio, niſi ex ea ſequeretur Dominij, &
poſſeſſionis tranſlatio, *Maſc. d. concl. 1184. num. 4.
& 8.*

10 Amplia † etiam in traditione Vectis, ſeu Catena-
tij, *Maſc. loc. cit. nu. 10.* vel etiam annuli, *Pont de ſpol.
lib. 2. cap. 14. num 123. Maſc. ibid. num. 2. & 11.* vbi
quod in beneficialibus poſſeſſio probatur acquiſita
per ſolam traditionem annuli portæ Eccleſię clauſę,
cuius claues erant penes eum, ad quem pertinebat
cuſtodia Eccleſiæ tunc vacantis. modo tamen annu-
lus ſit traditus per illum, qui dicebatur habere po-
teſtatem conferendi, quia annulus eſt inſtrumen-
tum Ædificij, *idem habetur per Tuſc. d. concl. 407.
num. 12.*

Amplia ſecundo † etiam, ſi oſtia non aperian-
tur, *d. l. Clauibus. ff. de contrah. empt.* cum ſufficiat in 11
conſpectu Domini poſſeſſionem oculis, & effectu per
clauium traditionem apprehendere, *Coler. de proceſ.
execut. par. 2. cap. 3. num. 451.*

Amplia tertio, † vt etiam pro actibus poſſeſſorijs 12
re vacua exiſtente ſufficiat clauium receptio, & cu-
ſtodiæ commiſſio, vt in terminis Caſtri, *Seraph dec.
62. num. 1.* ac † clauium detentio, *Rot. in recent. deciſ.* 13
514. num. 1. par. 2.

Amplia quarto, vt † ex traditione clauium ſimpli- 14
citer facta cenſeatur tradita non ſolum poſſeſſio Do-
mus, ſed etiam poſſeſſio aliarum rerum in Domo
exiſtentium, *Pont. de ſpol. lib. 2. cap. 14. n. 123. in fin.*
Sed, † ſi fuiſſet ſpecificè petita immiſſio in poſſeſ-
ſionem Domus, cum ex petitione reguletur immiſ- 15
ſio, cenſeretur quæſita poſſeſſio tantum Domus, non
autem cæterarum rerum, deficiente animo in primis
requiſito, ad quærendam poſſeſſionem, *Pont. d. nu.
123. in fin.*

Amplia quinto, vt † per traditionem clauium 16
Eccleſiæ probetur etiam quaſi poſſeſſio Iurium Ec-
cleſię, *Menoch. de retinen. remed. 3. nu. 584. Maſcard. d.
concl. 1184. nu. 17.*

Amplia ſexto, vt † clauium traditio, & receptio
probet poſſeſſionem, præſertim contra illum, qui 17
claues tradidit, & poſſeſſioni captæ acquieuit, *Se-
raph. d. dec. 717. num.*

Amplia ſeptimo, † multo magis, ſi adſint etiam 18
aliqui actus poſſeſſorij, *Seraph. d. dec. 717. num. 1.*

Declara modo, vt † per traditionem clauium tūc 19
acquiratur, & probetur poſſeſſio, ſi traditio fiat à
poſſeſſore, ſecus ſi à tertio, *Menoch. de retin. remed.
3. num. 169. Boccat. de interd. vti poſſid. cap. 14. num.
11. Grat. diſcept. forenſ. cap. 503. num. 7. & 8.* † Niſi
ille tertius tradiderit de conſēſu, & iuſſu poſſeſſoris 20
Aduerſarij vt de clauibus Caſtri, *Rot. diuerſ. dec. 107.
ſub. nu. 3. part. 4.*

Declara 2. † ſi conſtet de titulo, aut quod ille qui 21
claues tradidit voluerit poſſeſſionē transferre, alias
in dubio traditio cenſetur facta cauſa cuſtodiæ,
*Pont. de ſpol. lib. 2 cap 14. num. 123. Tuſc. in. Ver. poſ-
ſeſſio. concl. 407. nu. 6. Grat. diſcept. forenſ d. cap. 503.
nu. 3. & 5. [Buratt. dec. 31. n. 8. in addit.]* Et † idem 22
eſſet, quando ex qualitate perſonæ, vel rei conijce-
retur recipientem fuiſſe electum in cuſtodem, & nō
in poſſeſſorē *Menoch de retin. d remed. 3. ſub. n. 577.*

Declara 3. vt † ex traditione clauium non acqui- 23
ratur, nec probetur poſſeſſio, quando alius eſt in po-
ſeſſione eiuſdem rei, *Tuſc. d concl. 407. nu. 15. Pont.
d. cap. 14. num. 123. Grat. diſcept. forenſ. cap. 310. n.
17.* Declara 4. vt † non intelligatur tranſlata poſ-
ſeſſio Eccleſiæ eum clauibus tantum ab eo tributa, 24
qui eius poſſeſſionis tradendæ nullam haberet facul-
tatem, *Pont. de ſpol. lib. 3. cap. 2. ſub numer. 56. V eſq.
idemque defectus*

Declara 5. ſecus eſſe, quando claues eſſent tradi-
tæ Iure familiaritatis, *Grat. diſ. for. d cap. 310. n. 17.* 25

Declara 6. vt † quoad mobilia, ita demum per 26
traditionem clauium intelligatur acquiſita, & proba-
ta eorum poſſeſſio, ſi claues traditæ fuerint in rei
præſentia, *Menoch. de retin. d. remed. 3. num. 577. vbi
de com. Maſcard. in d. Ver. poſſeſſio, concl. 1184. nu.
18. & ſeqq. Pont. de ſpol. lib. 3. cap. 14. numer. 123.*
Itaut quoad res, ſeu merces in Domo, vel horreo
incluſas, tunc transferatur poſſeſſio, ſi apud horrea
claues tradantur, licet recipiens claues, tunc non
aperiat, ſed ſi tradantur extra præſentiam horrei nō
acquiratur mercium, ſeu rerum poſſeſſio, niſi qui
claues recepit, aperiat etiam horrea, cum † claues
non dicantur pars mercium, ſicut dicuntur pars Do- 27
mus, *Maſc. loc. cit. Grat. diſcept. forenſ. d. cap. 503. nu.*

9. &

28 9. & 10. Vnde † quoad Domum, vel horreum, ex traditione clauium intelligitur tradita poſſeſſio Domus, ſeu horrei, ſiue ſimus in præſentia rei, ſiue in loco propinquo, adeo, vt de proximo poſſit ad eãdem rem accedi, cum per claues intretur ad poſſidendum, & claues ſint pars rei, *Pont. de ſpol. lib. 2. d. lib. 14. num. 123. Gratian. diſcept. forenſ. d. cap. 503. num. 2. 9. & 10.* [Demum adnotandum quoque eſt, quod non tamen transfertur poſſeſſio tritici, ſeu olei ex ſola inſpectione fouearum, ſeu puteorum, cum iſte non ſit modus tradendæ poſſeſſionis. *Seraph. deciſ. 403. in princip.*]

S V M M A R I A.

1 *Vſu, & fruitione rei, & ex teſtibus de hoc deponentibus probatur illius poſſeſſio.*
[Poſſeſſio actualis probatur ex vſu rei.]
2 *Actus poſſeſſorij, qui non ſolent niſi à Dominis, & poſſeſſoribus fieri, & teſtes de his deponentes probant poſſeſſionem.*
3 *Actus facti tamquam à Domino probant poſſeſſionem.*
4 *Fructuum perceptio probat rei poſſeſſionem.*
[Arrendatarij ſolutio probat poſſeſſionem.]
5 *Actus percipiendi fructus pertinet ad poſſeſſionem.*
[Actus perceptionis fructuum pertinet ad vſum rei.]
6 *Fructuum perceptio eſt præcipuum, & indubitatum ſignum poſſeſſionis, & fructus ſine poſſeſſione conſiſtere non poſſunt.*
[Fructuum perceptione nulla eſt maior poſſeſſionis probatio.]
7 *Fructuum perceptio inter actus poſſeſſorios primum locum obtinet.*
8 *Fructuum in perceptione conſiſtit poſſeſſionis efficacia, vis, & vtilitas, ac effectus.*
[Fructuum perceptio eſt verus naturalis, & ciuilis poſſeſſionis effectus.]
9 *Fructus qui percipit, & eis vtitur pro libito voluntatis, vere, & proprie dicitur poſſidere.*
[Regula verior poſſeſſionis ex fructuum perceptione ſumitur,]
Fructus ſine dominio, vel poſſeſſione deberi non poſſunt.]
10 *Subſtantia poſſeſſionis non conſiſtit in perceptione fructuum, & prouentuum.*
11 *Aliud eſt fructus, aliud poſſeſſio.*
12 *Poſſeſſio paſſim acquiritur abſque fructuum perceptione, etiam in re ex qua fructus percipiuntur.*
]Poſſeſſio non infert perneceſſe ad fructuum perceptionem, nec ad realem inſiſtentiam.]
13 *Teſtes deponentes de perceptione fructuum probant poſſeſſionem.*
[Fructuum quietantia, & eo magis à parte producta, probant poſſeſſionem.]
14 *Siluarum, & lignorum inciſio, acceptio, & aſportatio probat rei poſſeſſionem.*
[Poſſeſſio probatur per exactionem annuarum recognitionum, & reſponſionum, & venditionem lignorum, ſeu ſilua ad cædendum.]
15 *Fœni ſecatio, & perceptio, ſeu paſcuorum paſculatio, vel venditio, & beſtiarum inductio probat rei poſſeſſionem.*
[Paſcuorum conceſſione, & penſionis ſolutione probatur poſſeſſio.]
16 *Animalium poſſeſſio probatur per receptionem caſei, butiri, & fœtuum.*
[Bubularum poſſeſſio probatur ex receptione butiri, caſei, prouaturarum, pellium, coriorum, & carnium mortuarum.]
[Animalium poſſeſſio, quomodo probetur.]
17 *Fructuum perceptio facta ab aliquo nomine alterius, ſeu ſuo mandato, vt à famulo, colono, conductore, factore, miniſtro probat poſſeſſionem eius cuius nomine facta eſt.*
18 *Fructuum perceptio facta ab aliquo abſentis nomine, eidem abſenti ſuffragatur ad poſſeſſionem probandam, etiam non conſtito de ordine, ſeu mandato.*
19 *Poſſidet quis per colonum, ſeruum, factorem, & miniſtros, eorumque opera dicitur fructus percipere.*
20 *Fructuum etiam aliquorum tantum, & non omnium perceptio probat poſſeſſionem.*
21 *Fructuum modica tantum ſolutio probat poſſeſſionem.*
22 *Fructuum perceptio facta non iure proprio, nec dominij, vel poſſeſſionis, ſed iure familiaritatis, vel alias alterius nomine, alioque iure non probat poſſeſſionem, vbi exempla, & num. 23.*
23 *Fructuum perceptio facta non proprio, ſed alio iure, non impedit manutentionem poſſeſſionis alterius.*
24 *Poſſidere proprio, & non familiaritatis iure pro alio cenſetur ille, qui aliqualem titulum etiam inualidum habet.*
25 *Fructuum perceptio facta per aliquem non vti poſſidentem, ſed vti creditorem, vt per mulierem viro ad inopiam vergente non probat poſſeſſionem.*
26 *Fructuum perceptio poſſeſſionem non probat, vbi probatur re ipſa alterum poſſidere.*
27 *Eoque minus in præiudicium poſſeſſoris.*
28 *Fructuum perceptio non probat poſſeſſionem, vbi fructus ad percipientem non ſpectabant.*
29 *Teſtis dicens conſignaſſe fructus de mandato alicuius non probat, non conſtito de mandato.*
30 *Teſtis deponens de perceptione fructuum non præiudicat poſſeſſori, niſi deponat etiam de illius ſcientia, & patientia.*
31 *Fructuum ciuilium perceptio, vt penſionis, vel affictus, aut mercedis, canonis, cenſus probat rei poſſeſſionem.*
[Domus poſſeſſio probatur ex exactione penſionis præſertim illius poſſeſſione penes alium non exiſtente.]
32 *Tam inter ſoluentem, & recipientem, quam contra tertium.*
33 *Etiam ſi de perceptione conſtet ex confeſſione de recepto.*
34 *Etiam non probata effectuatione locationis.*
35 *Veriſimile non eſt, quod conductor ſoluat, vbi non ſit in poſſeſſione rei conducta.*
36 *Fructuum ciuilium perceptio probat rei poſſeſſionem, etiam ſi ſit facta mediante Procuratore ad exigendum.*
37 *Fructuum ciuilium, puta penſionis perceptio non probat rei poſſeſſionem, vbi conſtat, aduerſarium, vel tertium verè poſſidere.*
39 *Solutio penſionis probat poſſeſſionem rei contra colonum ſoluentem per ſe, vel per habentem ab eo mandatum, ſecus ſi per non habentem mandatum.*
39 *Et quando ſoluens eſt in poſſeſſione rei, cuius ratio ſoluitur.*
40 *Solutio penſionis, ſeu cenſus probat rei poſſeſſionem ad fauorem recipientis, ſi conſtet de præcedente titulo, alias ſecus.*

Observatio XXIII.

De Vſu, & fruitione rei, & de Actibus, qui ſolent fieri à Dominis in rebus ſuis; & primo de fructuum perceptione.

QVantò probatur poſſeſſio † ex vſu, & frui-
1 tione rei, & ex teſtibus de hoc deponen-
tibus, *Tuſc. in Ver poſſeſſio, concl.* 418. *n.* 45. [*Rot. re-
cent. deciſ.* 13. *n.* 20. *par.* 5. *Duran. dec.* 34. *n.* 19. vbi quod
2 inde probatur actualis poſſeſſio] Atque † per actus
poſſeſſorios, qui non ſolent fieri, niſi a veris Domi-
nis, & poſſeſſoribus, & per teſtes de his deponentes,
Maſcard. in Ver poſſeſſio, concl. 1190. *n.* 3. *Tuſc. in
Ver. poſſeſſio, concluſ.* 418. *num.* 43. *Giurb. dec.* 22. *n.* 13.
Rot. recent. dec. 131. *n* 3. *par.* 1. [*Thomat. dec.* 30. *n.* 4.
Rot. recen. deciſ. 471. *num.* 3. *par.* 4. *& in Senogallien.
pratenſi ſpolij coram Cardinali Pamphilio, poſt tract.
deciſ.* 420. *num.* 3. *& 6. in Anconitana Pradij coram
Reuerendiſſimo P. D. Buccabella, poſt tract dec.* 570. *n.*
1. *in Fulginaten. Montium coram Cardinali Caualerio,
poſt tract. deciſ.* 655. *num.* 1. *Buratt. deciſ.* 730. *nu.* 4.]
3 Et † ex quo quis fecerit aliquos actus tamquã Domi-
nus, *Gratian. diſcept. for. cap* 615. *num.* 33. [*Facit.
Rot in Sabinen. Silua. coram* R. *P. D. Panzirolo, poſt
tract. deciſ.* 469. *num.* 2. *&* 2.] Vnde probatur poſ-
4 ſeſſio † ex fructuum ipſius rei perceptione, *Menoch.
de retin. remed.* 3. *num.* 564. *& ſeqq. & conſ.* 1242.
num. 1. 4. *&* 6. *Pont. de Spol. lib.* 3. *cap.* 14. *num.*
82. *Ricc. in coll. deciſ. coll.* 3061. *Boccat. de interd. vti
poſſid. cap* 14 *num.* 5. *Maſcard. in Ver. poſſeſſio, concl.*
1183. *per tot. Eugen. conſ.* 47. *num.* 44. *lib.* 1. *Tuſc. in
Ver. poſſeſſio concl.* 418. *num.* 44. 48. *&* 56. *& concluſ.*
420. *num.* 5. *& ſeqq. Paſcet. conſ.* 11. *num.* 4. *Hond.
conſ.* 17. *num.* 16. *conſ.* 20. *num.* 10. *lib.* 1. *& conſ.* 21.
num 30. *conſ* 84. *num.* 13. *lib.* 2. *Bellamer. deciſ.* 703.
Pract. Pap. in for. lib. pro turb. poſſ. in Ver. Hodie. n. 7.
Cacher. deciſ. Pedemont. 43 *num.* 3 *Ioſeph. Ludon. de-
ciſ. Peruſ.* 20. *num* 14. *par.* 1. *Laderc. conſ.* 95. *ſub
num.* 6. *Rot. diuerſ. deciſ* 167. *num.* 4. *deciſ.* 254. *num.*
4. *par.* 4. *deciſ.* 382. *num.* 2. *Mantic. deciſ.* 271. *num.*
1. *Rot. in Illerden. Penſionis coram Penia, apud Mar-
cheſ. de comm par.* 1. *fol.* 356. *num.* 2. *Rot. apud. Paci-
fic. de Saluian. deciſ.* 40. *num.* 1. *Rot. penes Zacch. de
oblig. Camer. deciſ.* 31. *num.* 1. *deciſ.* 65. *num.* 2. *Rot.
poſt ſecundum Vol conſ. Farinac. deciſ.* 247. *num.* 2. *de-
ciſ.* 291. *num.* 18. *Rot. in recent. deciſ.* 691. *num.* 2.
par. 2. *Greg. XV. deciſ.* 549. *num.* 3. *& ibi Adnot. num.*
7. *Gratian. diſcept. for. cap.* 615 *num.* 31. *Canal. dec.*
13. *num.* 1. *deciſ.* 44. *num.* 1. *& deciſ.* 535. *num.* 1. *Cy-
riac. contr for. lib.* 2. *contr.* 300. *num.* 43. *Rot. in Peruſi-
na Bonorum coram Ortembergo, poſt tract. deciſ.* 20.
num. 2. *&* 2. *in Romana Confiſcationis coram Reue-
rendiſſimo* P. D. *Merlino, poſt tract. dec. ſ* 37. *num.*
2. *in. Aſſiſien. Succeſſionis coram R. P* D. *Ghiſlerio,
poſt tract. deciſ* 320. *num.* 1. [*Thomat. deciſ.* 15. *num.*
7 *Rot. recent. deciſ.* 181. *ſub num* 2. *&* 3. *deciſ.* 222.
num. 6. *deciſ.* 280. *num.* 1. *deciſ.* 493. *num.* 2 *deciſ.* 615.
num. 4. *par.* 3. *deciſ* 444. *num.* 2. *deciſ.* 471. *num.* 3.
par 4. *deciſ.* 348. *num.* 2. *par.* 5. *& in Aſtoricen Cap-
pellania de los Pegos coram Comitulo, poſt tract. de-
ciſ.* 361. *num.* 3. *In. Sabinen. Silua coram Reueren-
diſſimo* P. D. *Panzirolo, poſt tract. deciſ.* 469. *num.*
4. *in Tracinen. Bonorum coram Eminentiſſimo D. Car-
dinali Vbaldo, poſt tract. deciſ.* 515. *num.* 11. *in Anconi-
tana Pradij coram* R. P. D. *Buccabella, poſt tract. de-
ciſ.* 570. *num.* 1. *Duran. deciſ.* 34. *nu* 20. *deciſ.* 118. *nu* 2.
deciſ. 159 *num.* 2. *Buratt. deciſ.* 152. *num.* 3. *deciſ.* 466.
num. 1. vbi de perceptione tàm per manus coloni,
quam per ſe ipſum, & per Arrendatarij ſolutionem,
Rot. recent. deciſ. 323. *num.* 2. *par.* 3. *in Fulginaten.
Montium coram Cardinali Caualerio, poſt tract. deciſ.*
651. *num.* 1.] † Actus enim percipiendi fructus ad 5
poſſeſſionem pertinet, *Rot. poſt ſecundum vol. conſil.
Farin. d. deciſ.* 291. *ſub num.* 18. [& ad vſum rei, *Rot. in
Albanen. Confinium coram R. P. D. Pirouano, poſt tract.
deciſ.* 498. *num.* 3.] Immo † fructuum perceptio eſt 6
præcipuum, & indubitatum ſignum poſſeſſionis, *Caſ.
de Graſſ. deciſ.* 38. *alias* 10. *n.* 3. *de cauſ. poſſ. & propriet.
Greg. XV. d. dec.* 549. *n.* 3. [*Rot. recent. dec.* 615. *n.* 1. *par.* 3.
dec. 261. *n.* 5. *par.* 4. *& dec.* 13. *n.* 21 *par.* 5. & ea nulla eſt
maior poſſeſſionis probatio, *Duran. dec.* 139 *n.* 2.] Et
† inter actus poſſeſſorios primum locum obtinet, *Ant.* 7
Fab. in ſuo Cod. Fab. lib. 4. *tit.* 14. *defin.* 3. *in alleg. n.* 14.
Et fructus ſine poſſeſſione conſiſtere non poſſunt,
Chriſtop. Paz de tenut. cap. 11. *num.* 13.

Cum † in perceptione fructuum conſiſtat poſſeſ- 8
ſionis efficacia, vis, & vtilitas, *Gratian. diſcept. forenſ.
cap.* 615. *n.* 32. *Maſcard. de probat. concl.* 1182. *n.* 5. *&*
7. ac effectus, *Gonzal. ſuper reg.* 8. *Cancell. gl.* 34. *n.* 112.
Gratian d. cap. 615. *n.* 32. *Viuian. dec.* 190. *n.* 2. *lib.* 1. *Rot.
dec.* 1. *alias.* 4. *n* 1. *de reſt ſpol. in nou* *Rot. recen. dec.* 397.
ſub. n. 4. *par.* 1. *Et eſt tex. in l. Titia ff de ſolut.* [*Giurb dec.*
64. *n.* 19. vbi quod fructuum perceptio verus eſt natu-
ralis, & ciuilis poſſeſſionis effectus.] † & is verè, &
propriè dicatur poſſidere, qui percipit fructus, & illis 9
vtitur pro libito voluntatis, *Grat. d. cap.* 615. *n.* 32.
Maſtrill. dec. 184. *n.* 13. *par.* 4. *Mohed. dec.* 5. *alias*
133. *de appell. ſub. num* 4. *Lancell. de attent. par.* 2. *cap.*
4. *limit.* 1. *num.* 94. *Rot. in Mediolanen. Bonorum coram
Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. deciſ.* 253. [*Rot.
recent. deciſ.* 566. *num.* 4. *par.* 4. nec vlla veræ poſſeſ-
ſionis certior datur regula, quam illa, quæ ex fructu-
um perceptione deſumitur, *Duran. deciſ.* 34. *num* 20.
deciſ. 118. *num.* 4. *deciſ.* 159. *num.* 2. qui ſine dominio,
vel poſſeſſione deberi non poſſunt, *Rot. recent. deciſ.*
326. *num.* 1. *par.* 4.] licet † ſubſtantia ipſius poſſeſſio- 10
nis nõ conſiſtat in perceptione fructuum, & prouen-
tuum, *Gratian. d. cap* 615. *num.* 32. † Aliud enim eſt
fructus, aliud poſſeſſio, *Gratian. ibidem* Et † paſſim 11
acquiritur poſſeſſio abſque perceptione fructuũ, etiã 12
in re, ex qua fructus percipiuntur, *Gratian. ibidem. nu.*
33. [Ita poſſeſſio non inferat per neceſſe ad fru-
ctuum perceptionem, nec ad realem inſiſtentiam,
Rot. in Auximana Cenſus coram R. P. D. *Ghiſlerio, poſt
tract. deciſ.* 647. *num.* 19.]

Teſtes † itaque deponentes de perceptione fru- 13
ctuum probant poſſeſſionem, *Ricc. in coll. deciſ. coll.*
967. *Maſcard. d. concl.* 1183. *num.* 3. *Caſ. de Graſſ.
deciſ.* 67. *alias* 21. *nu.* 3. *de probat. Seraph. deciſ.* 1061.
num. 2. *Rot. poſt ſecundum vol. conſ. Farin. deciſ.* 291.
num. 18. *Rot. recent. deciſ.* 131. *num.* 3. *par.* 1. *Greg. XV.
deciſ.* 160. *nu.* 2. [*Rot. in Senogallien. Pratenſi Spolij
coram Cardinali Pamphilio ſeniore, poſt tract. deciſ.*
420. *num* 2. *&* 6. *Buratt deciſ.* 566. *num.* 2. *vbi Add.
littera A.* Prout illorum quietantiæ, & eo magis ſi
ſint productæ ab aduerſario, *Duran. deciſ.* 118. *num.* 2.
& 3.] Et quod † inciſio ſiluarum, & lignorum, eo-
rumque acceptio, & aſportatio probet poſſeſſionem 14
rei, *tradit Maſcard. de probat. in verb. poſſeſſio. concl.*
1190. *num.* 1. *&* 2. *Tuſc. in verb. poſſeſſio. concluſ.* 418.
num. 12. *&* 23. *Intrigliol. deciſ.* 6. *num.* 7. *Rot. poſt. ſe-
cundum vol. conſ. Farin. deciſ.* 147. *num.* 2. [*& in Al-
banen. Confinium coram R. P. D. Pirouano, poſt tract.
deciſ.* 498 *num.* 3. & de exactione annuarum recogni-
tionum, & reſponſionum, & venditione lignæ, ſeu li-
gnorum, vel ſiluæ ad cedendum, *Rot. recent. deciſ.* 632.
num. 4 *par.* 3. *& in Sabinen. Siluæ coram* R. P. D *Pan-
zirolo, poſt tract. deciſ.* 469. *num.* 3. *&* 7. *in Fulginaten.
Montium coram Cardinali Caualerio, poſt tract. deciſ.*
655.

655. *num.* 1.] † & de fœni ſecatione, & perceptione
ſeu paſcuorum paſcuatione, vel venditione, & beſtia-
rum inductione, *Maſcard. eadem concl.* 1190. *num.* 1.
Caſ. de Graſſ. deciſ. 83. *alias.* 14. *num.* 4. *&* 5. *de teſtib.*
Rot. in Mediolanen Banorum coram Reuerendiſſimo D.
Coccino, poſt tract. deciſ. 253. *num.* 2. *&* 3. [*Rot. recent.*
deciſ. 632 *num.* 4. *par.* 3. vbi de conceſſione paſcuo-
rum exteris tranſeuntibus, & illic cum animalibus
commorantibus, & ſolutione penſionis cum eiſdem
conuentæ, *& in Albanen. Confinium coram R. P. D.*
16 *Pirouano, poſt tract. deciſ.* 498 *n.* 3.] & quod † poſſeſſio
animalium probetur per receptionem caſei, butyri,
agnorum, & vitularum *habetur per Caualer. dec.* 82. *n.*
4. [*Rot. recent. dec.* 566. *n.* 4. *par.* 4. vbi de poſſeſſione
bubularum ex receptione butyri, caſei, prouaturarum,
pellium, coriorum, & carnium mortuarum, *& num.* 5.
quod poſſeſſio bubularum, & aliorum animalium
probatur, ex quo quis prouideat illis de paleis, pabu-
lis, ſeu herbis, ſtabulis, & alijs neceſſarijs pro victu, &
ex quo ſoluat mercedem, & prouideat de victu paſto-
ribus, & cuſtodibus illorum per ſe, vel alium.]

17 Amplia vt † probetur poſſeſſio alicuius etiam per
perceptionem fructuum factam ab alio, nomine ta-
men ipſius, vel ſuo mandato, vt famulo, colono, vel
conductore, factore, Miniſtro, *Menoch. de retin. d. re-*
med. 3. *num.* 565. *& d. conſ.* 1242. *num.* 4. *Maſcard. d.*
concl. 1183. *n.* 3. *Hond. conſ.* 17. *num.* 17. *lib.* 1. *Rot. poſt*
ſecundum vol. conſ. Farin. dec. 247. *n.* 2. *dec* 291 *ſub n.* 18.
Caſ. de Graſſ. dec. 36. *alias* 8. *& dec.* 38. *alias* 20. *n.* 5. *de*
cauſ. poſſ. & propr. Tuſc. in Verb. poſſeſſio. concl. 444. *n.* 3.
18 † ſufficit enim quod nomine abſentis fructus perci-
piantur, *Maſcard dict. concluſ.* 1183. *n.* 3. etiam quod
non conſtet de ordine, ſeu mandato, *Maſcard. d. con-*
cluſ. 1183. *n.* 4. *Add. pract. Papien. in form. libelli pro*
19 *turb. poſſ. in verb. Hodie. verſ. fructus.* † Poſſidet enim
quis per Colonum, ſeruum, factorem, & miniſtros, &
eorum opera quis dicitur fructus percipere, *l.* 1. *§. item*
acquirimus per ſeruum corporaliter §. per procurato-
rem §. ſi iuſſerim, & l. qui vniuerſas. §. qui per Colonum
ff. de acq. poſſ. Tuſc. in verb. poſſeſſio. concl. 444. *num.* 3.

10 Amplia ſecundò, vt concluſio procedat, † etiam ſi
aliqui tantum fructus eſſent percepti, licet non om-
nes, *Maſcard. d. concl.* 1183. *num.* 7. *Caſ. de Graſſ. deciſ.*
21 67. *alias* 21. *num.* 9. *de probat.* † ſeu modica tantum
fructuum ſolutio facta fuerit, *Rot. Romana Hæredita-*
tis de Cincijs coram R. P. D. Pirouano, poſt tract. deciſ.
279. *nu.* 1. vbi, quod ex ſubſecuta ſolutione fructuum
etiam modica cauſatur poſſeſſio, quamuis ex re, non
autem in re debeatur.

22 Limita tamen † concluſionem non habere locum,
quando fructus percepti fuerunt nõ iure proprio, nec
iure Dominij, ſeu poſſeſſionis, ſed iure quodam fami-
liaritatis, atque ita alterius nomine, ſeu alio iure, vt
ſi vindemia fuerit facta de licentia poſſeſſoris, ſi fi-
lius fructus fundi matris perceperit, filia fructus ex
re paterna, frater fructus fundi fratris, maritus fru-
ctus fundi vxoris, & è contra, *Pontan. de ſpol. lib.*
cap. 14 *num.* 82. *&* 116. *Maſcard. in verb. poſſeſſio. d.*
concl. 1183. *num.* 8. *&* 9. *Tuſc. in verb poſſeſſio. concl.*
420. *num.* 8. *Cyriac. controu. forenſ. lib.* 1. *controu.* 10.
23 *num.* 18. 48. *&* 49. Vbi quod † perceptio fructuum
facta alio iure non impedit manutentionem poſſeſ-
ſionis alterius, *Maſtrill. deciſ.* 184. *num.* 14. *par.* 4.
[*Rot. recent deciſ.* 493. *num.* 2. *par.* 4. *& penes Fonzon.*
ad Statut. Vrb. deciſ. 122. *verſ. quod maximè*, vbi de
24 confeſſionibus tutorum] licet † ſufficeret, quem per
qualemcumque titulum, etiam inualidum, poſſediſ-
ſe, vt dicatur poſſidere pro ſe proprio iure, & non
iure familiaritatis pro alio, *Maſcard. loc. cit. num.* 10.
Gratian. diſcept. forenſ. cap. 450. *num* 13. *&* 14. *Ricc.*
25 *in coll. deciſ. coll.* 967. † Et idem quando fructus eſ-
ſent percepti iure creditorio, vt in muliere exigente
fructus bonorum viri vergentis ad inopiam non vti
poſſidens, ſed vti creditrix pro fructibus dotalibus,
Caual. deciſ. 391. *nu.* 4. [*Rot. in Anconitana Prædij co-*
ram R. P. D. Buccabella, poſt tract. deciſ 570. *num.* 3.]

Limita ſecundò † concluſionem non procedere, 26
quando conſtat, ſeu ex aduerſo probatur re ipſa alte-
rum poſſidere, *Menoch. de retin. remed.* 3. *num.* 566.
verſ. declaratur ſecundo Eugen. conſ. 47. *num.* 45. *lib.* 1.
Maſcard. in d. verb. poſſeſſio. d. concluſ. 1183. *num.* 11.
Caſ. de Graſſ. deciſ. 67. *alias.* 21. *num.* 9. *de probat. &*
deciſ. 83. *alias* 14. *num.* 5. *de teſtib. Hond. conſ.* 24. *nu.*
2. Vel perceptionem fuiſſe clandeſtinam, *Pont. de*
ſpol. lib. 2. *cap.* 14. *num.* 82. † Et multo minus in præ- 27
iudicium ipſius poſſeſſoris, *Adnot. ad dec.* 549. *Greg.*
XV. num. 8.

Limita tertiò † ſecus eſſe, quando fructus non 28
ſpectabant ad eum, qui eos percepit, *Menoch. d. nu.*
566. *verſ. declaratur* 3. *Maſcard. d. concluſ.* 1183. *n.* 12.

Limita quartò, † vt teſtis dicens ſe conſignaſſe 29
fructus de mandato talis non probet, niſi appareat
de mandato, *Caſ. de Graſſ. deciſ.* 67. *alias* 21. *de pro-*
bat num. 1. prout † ſi non diceret perceptionem fru- 30
ctuum, puta beneficij factam eſſe ab alio ſciente, &
patiente poſſeſſore beneficij, ei non præiudicaret,
Caſ. de Graſ. d. deciſ. 67. *num.* 7. *de probat.*

Amplius † probatur poſſeſſio ex perceptione pen- 31
ſionis, ſeu affictus, aut mercedis, Canonis, vel cenſus,
quæ loco fructuum ſunt, vel immò fructus ciuiles.
Menoch. d. remed. 3. *retin. num.* 567. *& conſ.* 1242. *nu.*
2. *&* 3. *Boccat. de interd. vti poſſid. cap.* 14. *num.* 7. *Ma-*
ſcard. de probat. in verb. poſſeſſio. concl. 1180. *per tot.*
& concl. 1183. *num.* 2. *Ricc. in coll. deciſ. coll.* 967. *Tuſc.*
in verb. poſſeſſio concl. 420. *per tot. Rot. in Romana Bo-*
norum de Carconis coram Remboldo, *poſt tract. deciſ.*
140. *num.* 9. vbi quod hoc eſt præcipuum ſignum poſ-
ſeſſionis, *in Bononien. Affrancationis coram Dunozet-*
to, poſt tract. deciſ. 141. *num.* 3. [*& in Romana Do-*
mus de Nocchiellis coram Vbaldo ſeniore, poſt tract.
deciſ. 499. *num.* 1. *&* 2. vbi quod exactio penſionis
domus probat domus poſſeſſionem, præſertim illius
poſſeſſione penes tertium adhuc non exiſtente.]
† nã ciuilium fructuum perceptio ex re ipſa, & ratio- 32
ne eiuſdem rei probat rei poſſeſſionem inter ſoluen-
tem, & recipientem, *Pont. de ſpol. lib.* 2. *cap.* 14. *n.* 83.

Quinimo hoc ampliatur procedere, † non ſo- 33
lum in præiudicium ſoluentis, ſed etiam in præiudi-
cium tertij, *Maſcard. de probat. d. concl.* 1180. *num.* 1.
5. *&* 6. *Rot. in Albanen. Diuiſionis coram* R. P. D. *Piro-*
uano, poſt tract. deciſ. 51. *num.* 4. [*Buratt. deciſ.* 60.
num. 1.]

Ampliatur ſecundò † etiam in confeſſione de re- 34
cepto canone, ſeu penſione, *Maſcard. d. concluſ.* 1180
num. 3.

Ampliatur tertiò † etiam non probata alia effe- 35
ctuatione locationis, quia non eſt veriſimile, quod
Conductor ſoluiſſet, ſi virtute locationis non eſſet in
poſſeſſione, *Maſcard. d. concl.* 1180. *nu.* 13. *poſt Gabr.*
de locat. concl. 4. *num.* 3.

Ampliatur quartò † quamuis per alium fructus 36
exigerentur, de cuius mandato ad exigendum conſti-
terit, *Pont. de ſpol. lib.* 2. *cap.* 14. *num.* 85.

Limita primò † concluſionem procedere, quando 37
non conſtat, quod alius poſſideat, ſecus ſi per Aduer-
ſarium contrarium probetur, quod ſcilicet ipſe verè
poſſideat, vt quia curauerit arari, coli, & ſeminari
fundum, & ſimilia, Nam tunc ſolutione penſionis nõ
obſtante, non diceretur poſſeſſio probata ex latere
penſionem recipientis, *Maſcard d. concl.* 1180. *num.*
20. *&* 21. *Tuſc. d. concl* 420. *num.* 1. *Pont. de ſpol. lib.* 2.
cap. 14. *num.* 83. *Mandell. conſ.* 244. *num.* 1. *lib.* . Vel
quando conſtet re ipſa tertium poſſidere, *Menoch.*
de retin. remed 3. *num.* 567. *Boccat. de interd. vti poſ-*

ſid.cap. 14.*num.* 7. *Maſcard. de probat.in d. verb.poſſeſſio concl.* 1180. *num.* 14. *vbi de communi*, Et multo minus in præiudicium ipſius tertij poſſeſſoris, *Maſcard. d. num.*14. *vbi numeris ſeqq.videas ampliationes & declarationes.*

38 Limita ſecundo † concluſionem quoad præiudicium ſoluentis procedere, quando ſolutio fuerit facta per ipſum Colonum, vel habentem mandatum ab eo, ſecus ſi à tertio non habente à Colono mandatum ſoluendi, *Maſcard. d.concluſ.*1180.*num.* 19.26 & 27.
39 *Pont.de ſpol. lib.* 2.*cap.* 14.*num.*83.*in fin.* † Vel quando ſoluens eſt in poſſeſſione illius rei, cuius nomine ſoluitur penſio, *Maſcard. ibid. num.* 26. *Pont. d.num.* 83. *in fin.*

40 Limita tertio, vt † tunc ſolutio penſionis, ſiue cenſus probet poſſeſſionem, quando ſoluitur præcedente titulo legitimo ad transferendum dominium, ſecus vbi probatur ſimplex ſolutio, nam cum multis de cauſis poſſit ſolui penſio, vel cenſus, huiuſmodi indeterminata ſolutio non probat poſſeſſionem rei, & tamquam probatio dubia, & generalis non concludit, *Maſcard. dict. concluſ.* 1180. *num.* 23.& 24.

S V M M A R I A.

1 *Locatio, & Inueſtitura, illiuſque inſtrumentum probat poſſeſſionem vel quaſi inter, & contra concedentem, & ſuſcipientem, ſeu locatorem, & conductorem, & num.* 8.

2 *Et inter, ac contra eorum hæredes, & ſucceſſores.*

3 *Et contra ſingularem ſucceſſorem, & habentes cauſam ab ipſis.*

[*Succeſſor, & habens cauſam ab alio non poteſt interuertere aucłoris poſſeſſionem.*]

4 *ſine concurrat clauſula* conſtituti, & precarij, *ſine ſola voluntas, & ſcientia locatoris.*

[*Locatio ad longum tempus transfert veram, & naturalem poſſeſſionem.*]

5 *Etiam non probata effectuatione.*

[*Conceſſio in Emphiteuſim probat poſſeſſionem Eccleſia contra inueſtitum, etiam quod non ſit effectuata ex defectu beneplaciti Apoſtolici, & ſolemnitatum.*]

6 *Eo magis, ſi conſtet conductorem tenuiſſe rem conductam.*

7 *Locatio transfert poſſeſſionem de venditore in emptorem, qui deinde locet, abſque alia apprehenſione.*

9 *Locatio, eiuſque inſtrumentum poſſeſſionem non probat contra tertium, ſeu extraneum.*

[*Locatio non effectuata, & ſine penſionum, ſeu fructuum exactione, vel alijs adminiculis contra tertium non probat.*

Locari poteſt etiam res aliena.]

10 *Sed facit adminiculum.*

11 *Niſi locationum inſtrumenta ſint plura.*

12 *vel vnum ſolum antiquum, & eo magis ſi plura, vel concurrant adminicula.*

[*Locationum inſtrumenta ſi ſint plura, antiqua, & aliqua effectuata, poſſeſſionem probant etiam contra tertium.*]

13 *Vel ipſe tertius non poſſideat.*

14 *Locatio, ſeu conceſſio in emphiteuſim probat poſſeſſionem etiam in tertij præiudicium, ſi concurrant ſolutiones, & perceptiones fructuum, ſeu penſionum, vel mercedis, aut canonis.*

[*Locationum inſtrumenta, & fructuum perceptio probant poſſeſſionem realem, & actualem.*]

15 *Etiam quod ſit ſoluta aliqua tantum minima quantitas.*

16 *Licentia paſcendi, vel faciendi aliquid cum perceptione penſionis, vel fructuum probat poſſeſſionem etiam in tertij præiudicium.*

17 *Locatio, & exactio mercedis, ſeu penſionis vbi concurrunt, reddunt circa poſſeſſionem perfectam probationem.*

18 *Sunt poſſeſſionis præcipua ſigna.*

19 *Eo magis conſtito de effectuatione locationis, hoc eſt quod conductor tempore ſolutionis rem detinebat vel etiam fructus collegit, ſeu ſublocauit.*

20 *Etiam quod non probetur copulatiue penſionis perceptio, & locationis effectuatio, cum eorum alterum probare ſufficiat.*

21 *Locatio cum perceptione fructuum poſſeſſionem non probat, vbi conſtat alterum vere poſſidere, nec in illius præiudicium.*

22 *Locatio cum confeſſione de recepta mercede in præiudicium tertij poſſeſſionem non probat.*

23 *Solutionis recepta, priuata ſeu ſuper priuato liberculo dicuntur meræ confeſſiones de recepto, & non probant realem ſolutionem etiam ſi de reali cantent, & ſint recognitæ, in præiudicium tertij*

24 *Confeſſio inter alios non probat, rem ita eſſe contra tertium.*

25 *Locatio non probat poſſeſſionem ad fauorem eius, qui in ea interuenit non vti principalis, ſed pro omni ſuo iure, & intereſſe.*

[*Locatio probat poſſeſſionem eius, qui locauit, vel cuius nomine aduerſarius locauit.*]

26 *Solutio penſionis recepta iure familiaritatis non probat recipientis poſſeſſionem.*

27 *Solutio penſionis recepta creditorio nomine non probat recipientis poſſeſſionem.*

28 *Solutio facta ab alio nomine coloni, de cuius mandato non conſtat, ad poſſeſſionem probandam non ſuffragatur.*

29 *Solutio penſionis facta per conductorem non releuat ad poſſeſſionem probandam, vti non habuit, neque poſſedit rem locatam.*

30 *Locatio probat poſſeſſionem etiam contra tertium, ſi etiam concurrat aſſertio conductoris, ſeu coloni, ſe colere nomine locatoris.*

31 *Locatio, & inueſtitura probat poſſeſſionem contra omnes concurrentibus adminiculis, & num.* 33.

[*Locatio concurrentibus adminiculis ſufficit ad probandam poſſeſſionem etiam contra tertium.*]

32 *Etiam ſi non doceatur de exactione, ſeu effectuatione.*

[*Adminiculum facit ad probandam poſſeſſionem ex locatione locationum pluralitas.*

Si decreta libris Viſitationum exiſtant.

Actualis poſſeſſio, vel locationis effectuatio per ſolutionem penſionis, vel fruitionem coloni, aut detentionem.

Cenſuata rei poſſeſſio probatur ex impoſitione cenſus ad fauorem imponentis contra emptorem.]

34 *Laboratorum appoſitio, & eiectio probat poſſeſſionem.*

35 *Cuſtodis appoſitio probat poſſeſſionem.*

36 *Domorum poſſeſſio acquiſita dicitur per appoſitionem cuſtodis, & exactoris penſionum illarum, & exactionem ſecutam.*

[*Conſignatio ad cuſtodiendum probat poſſeſſionem.*

37 *Cuſtodis appoſitio probat poſſeſſionem in tàm immobilibus, quam in mobilibus.*

38 *Cuſtodis appoſitio probat poſſeſſionem, etiam ſi non concurrat voluntas cuſtodis.*

39 *Cuſtodis appoſitio ad effectum tantum videndi, ne in aliquo vitietur poſſeſſio, non probat poſſeſſionem.*

Observatio XXIV.

De Inueſtitura, locatione, & laboratorum, ac Cuſtodum appoſitione, & remotione.

1 QVinto probatur poſſeſſio † ex ſimplici inueſti-
tura, ſiue locatione, & illius inſtumento intet,
& contra concedentem, & ſuſcipientem inueſtitu-
ram, & inter, ac contra locatorem, & conducto-
rem, Menoch. de retin. remed 3. n. 571. & conſ. 701. n. 4.
& 5. Boccat. de interd. vti poſſid. cap. 14. n. 7. & 16. Pont.
de ſpol. lib. 2. cap. 14. n. 88. Maſcard. de probat in Ver.
poſſeſſio, concluſ. 1181. num. 17. Pract. Papien. in for. lib.
proturb. poſſ in gloſſ. Hodie. num. 6. Marant. in ſuis ſin-
gul. in Ver. poſſeſſio fol. mihi 86. verſ. vel per condu-
ctionem. Gabr. de locat. concluſ. 4. num. 14. Tuſc. in Ver.
locatio. concluſ. 427. num. 24. & ſeqq. & in Ver. poſſeſſio
concluſ. 424. num. 12. & ſeqq. Rot. diuerſ. deciſ. 314.
num. 1. & deciſ. 766. num. 3. par 1. Carth. deciſ.
gen. 87. num. 21. & 22. Hend. conſ. 73. num. 7. lib.
1. Maſtrill. deciſ. 96. num. 4. par 1. Rot. apud Zacch.
de oblig. Camer. deciſ. 131. num. 7. & deciſ. 141. num.
10 & poſt ſecundum vol. conſſ. Farin. deciſ. 291. num. 3.
Adnot. ad deciſ. 6. Greg. XV. num. 4. Caualer. dec. 48.
num. 1. dec. 52. n. 1 dec. 446. n. 1. Pont. de ſpol. lib. 2. c. 14.
n 88. Ricc. coll. 1805. Cyriac. contr. forenſ. lib. 2. contr.
300. num. 43. Rot. in Aquilana Bonorum coram Rem-
baldo, poſt tract. deciſ. 11 num. 1. in Albanen. Diuiſionis
coram R. P. D. Pirouano, poſt tract. deciſ. 51. num. 1.
in Bononien. Affrancationis coram Dunozetto, poſt tract.
deciſ. 141. num. 2. in Romana, ſeu Terracinen. Afflictus
coram R. P. D. Pirouano, poſt tract. deciſ. 215. num.
1. in Firmana Domus coram Reuerendiſſimo D. Cocci-
no poſt tract. dec. 324. num. 2. Thomat. dec. 30. num.
11. deciſ. 35. num 22. dec. 60. num. 46. Rot. in Sabinen.
ſilua coram R. P. D. Panzirolo, poſt tract. dec. 469. nu.
9. Buratt. dec. 145. num. 5. Add. ad. dec. 263. eiuſdem
num. 10. idem Buratt. dec. 175. num. 3. vbi etiam ſine
2 ſolutione penſionis, & ibi Add. littera A. † Vel
etiam intet, & contra eorum hæredes, & ſucceſſores,
Rot. diuerſ. d. deciſ. 314. num. 1. par 1. Tuſc. in d. Ver.
3 Locatio. concluſ. 427. num. 26. & † contra ſingularem
ſucceſſorem, contraque habentes cauſam ab ipſis,
Rot. apud Zacch. de oblig. Cam. d. deciſ. 141. num. 11.
Tuſc. d. concl. 427. num. 33. [cum per eo non poſſit
interuerti poſſeſſio, quæ interuerti non potuiſſet ab
4 eorum auctore, Buratt. d. dec. 275 num. 5] † ſiue con-
currat clauſula conſtituti, & precarij, ſiue ſola volun-
tas, & ſcientia locatoris, Rot. in Romana, ſeu Terra-
cinen. Afflictus coram R. P. D. Pirouano, poſt tract. deciſ.
215. num. 9. & 10. [& ex locatione ad longum tem-
pus tranſit vera, & naturalis poſſeſſio, Rot. recent. dec.
190. num. 1. in fin. par. 3.

Quæ procedunt † etiam non probata effectua-
5 tione locationis, Adnot. ad d. deciſ. 6. Greg XV. num
5. Ricc. d. coll. 1805. & reſpectu Eccleſiæ contra inue-
ſtitum etiam quod conceſſio in emphyteuſim non
fuerit effectuata ex defectu beneplaciti Apoſtolici,
cum adhunc effectum non requirantur ſolemnitates,
Rot. in Sabinen. Silua coram R. P. D. Panzirolo, poſt
6 tract. dec. 469. num. 9. & 10.]† & multo magis, quan-
do conſtat, Conductorem tenuiſſe rem conductam,
Rot. diuerſ. deciſ. 766. num. 4. part. 1. prout † ex locatio-
7 ne transfertur poſſeſſio à venditore in emptorem,
qui deinde locat abſque alia apprehenſione, l. quadã
mulier. ff. de rei vendic. Ciriac. contr. for. lib. 2. contr.
251. num. 11. Et † idem eſt in quaſi poſſeſſione, nam
8 etiam quaſi poſſeſſio probatur ex Inſtrumentis loca-
tionum, Menoch. d. remed. 3. retin. num. 587. Tuſc. in
Ver. locatio. concluſ. 427. num. 12. & ſeqq. & in Ver. poſ-
ſeſſio concl. 406. n. 59. Chart. dec. gen. 87. n. 19 21. & 22.

Secus † verò contra tertium, ſeu extraneum, quia 9
contra ipſum ſimplex locatio, ſiue illius Inſtrumentũ
poſſeſſionem non probaret, cap. inter dilectos de fid.
inſtr. Pract. Papien. in for. lib. pro turb. poſſ. in d. gloſ.
Hodie. nu. 6. Menoch. d. remed. 3 reten num. 571. &
conſ. 1242. num 5. Maſcard. in Ver. Poſſeſſio d. concluſ.
1181. num. 1. 15. & 17. Mar. Anton. var. reſol. lib. 1.
reſol. 106. num. 39. Giouagn. conſil. 8. num. 130. & 131.
libr. 1. Rot. diuerſ dec. 802. num. 9. par 1. & deciſ. 146.
num. 13. par. 4. Seraph. dec. 2. num. 2 & deciſ. 896. num.
2. Rot. in recent. deciſ. 24. num. 8. in fin. part. 1. & dec.
573. num. 4. part. 2. Greg. XV. dec. 6. num. 2. Coccin. dec.
266. num. 2. Cyriac. contr. for. lib. 1. contr. 10 num. 13.
Rot. in Aſſiſien. Bonorum coram Rembaldo, poſt tract.
deciſ. 23. num. 3. in Albanen. Diuiſionis coram R. P D.
Pirouano, poſt tract deciſ. 51. num. 2. [Thomat. dec. 35.
num. 22. Mart. Andr. deciſ. 12. num. 4. Rot. recent. dec.
190. num. 11. part. 3. vbi de locatione non effectuata,
& ſine penſionum exactione, & dec. 110. num. 3. par.
4. vbi, quod locatio contra tertium ſine perceptione
fructuum, vel alijs adminiculis non probat, & in
Cremonen. Beneficij coram Vbaldo ſeniore, poſt tract.
deciſ. 611 num. 8. vbi reddit rationem, quia res etiam
aliena locari poteſt, Buratt. deciſ. 145. num. 5. dec. 423.
num 2. deciſ. 566. nu. 6.] Præſertim niſi probetur effe-
ctuata, Rot. in Peruſina Reuelationis Indemnitatis
coram Eminentiſſimo D. Cardinali Pamphilio, poſt
tract. deciſ. 120. numer. 10. Buratt. deciſ. 566. num 6.
† nam tunc deſeruit ſolum pro adminiculo poſſeſ- 10
ſionis, Rot. in recent. deciſ. 275. num. 3. part. prima.
[& in Teracinen. Bonorum coram Eminentiſſimo D.
Cardinali Vbaldo, poſt tract. deciſ. 511. numer 9.]
† niſi locationum Inſtrumenta ſint plura, quia tunc
ex is ſolis poſſeſſio probatur etiam contra Tertium, 11
Menoch. d. remed. 3. retinen. num. 573. & conſil 704.
num. 14. conſil. 1242. num. 7. Maſcard. d. concluſ 1181.
num. 11. & 13. [Rota in Romana Domus coram Car-
dinali Pamphilio, poſt tract. deciſ. 651. num. 1. Add. ad
deciſ. 263. Buratt. num. 10.]

Immo † probatur poſſeſſio contra tertium etiam 12
per vnicam locationem, & vnicum inſtrumentum, ſi
ſit antiquum, Menoch. d. remed. 3. retin. num. 574. &
conſ. 704 num. 13. & 14. Eoque magis, ſi locationes,
& ſcripturæ non ſolum ſint antiquæ, ſed etiam ge-
minatæ, Seraph deciſ. 1051. nu. 3 [Rot. recent. dec 146.
num. 1. part. 3. vbi ſi inſtrumenta ſint plura, antiqua,
& quædam effectuata.] Vel concurrant adminicula,
Gabr. de locat. concluſ. 4. in fin. † prout etiam probaret
locationis Inſtrumentum contra tertium, quando 13
ipſe tertius non poſſideret, Menoch. d. remed. 3.
retinen. num. 574. in fin. & conſil. 1242 num 8. Maſ-
card. dict. concluſ. 1181. numer. 10. ſeu poſſeſſio eſſet
vacua, Mar. Anton. var. reſol. libri. 1. reſol. 106.
numer. 39.

Probatur † quoque poſſeſſio ex locatione, ſeu cõ- 14
ceſſione in Emphyteuſim, etiam in tertij præiudi-
cium, quando concurrunt ſolutiones, & perceptiones
affictuum, ſeu penſionum, vel mercedis, aut Canonis,
Menoch. d. remed. 3. retin. num. 173. Gabr. de locat. d.
concluſ. 4. num. 2. & ſeqq. Beccat. de interd. vti poſſid.
cap. 14 num. 7. Maſcard. de probat. in d. Ver. poſſeſſio. d.
concluſ. 1181. num. 3. & ſeqq. & num. 10. Tuſc. in Ver.
locatio. concluſ. 427. num. 37. & 38. & in Ver poſſeſſio.
concluſ. 416. num. 60. & concluſ. 420. num. 3. 4. & 12.
Mar Anton. var. reſol. lib. 2. reſol. 22. num. 2. & lib. 3.
reſol. 40. num. 13. 16. & 17. Gratian. diſcept. forenſ.
cap. 678. num. 10. & cap. 989. num. 25. Paſeet. conſil.
11. numer. 4. Peregr. de fidei comm. artic. 44. num 11.
Eugen. conſ. 47. num. 20. & 21. libr. 1. Cyriac. contro. for.

lib. 1. contr. 10. num. 14. & lib.1.contr.258. num. 56. Ricc. in collect. deciſ. coll. 2805. Vinc.de Franch. deciſ. 204.num. 20.Boer. dec. 239. num.5. Chartar. dec.gen. 87. num.20. Monach.dec. Florent.58. num 1.Maſtrill. deciſ.139.num. 12 part.3. Seraph. deciſ. 1061.num.2. & dec.1200.num.1. Rot. apud. Pacif. de Salu.dec. 35. num.4.& deciſ. 141. num.7. Mantic. dec. 241. num.7. & deciſ.245. nu. 2 Rot. in Firmana Fontis coram Cardinali Lancellotto, penes Marcheſ. de comm.par. 2.fol. 596. num. 1. Rot.in recent. dec. 555.num.1. part. 1 deciſ.171.ſub num 1. & deciſ.639. num.2. part.2. Greg. XV.dec. 500. num. 1. & dec. 500.num.2. & Adnot. ad deciſ. 6. eiuſdem num.6. Canaler. deciſ.5.num.1. deciſ. 44. num. 1. deciſ. 391.num.3 deciſ. 507.nu.6. dec.524. n.1.Rot.in Peruſina Bonorum cor.Ortembergo.poſt tract. dec.20.n.3 in Romana Situs cor.Remboldo,poſt tract.dec. 46.n.3.in Albanen.Diuiſionis cor.R.P.D. Pirouano,poſt tract. dec. 51.n.4.in Tudertina Prædij cor.Ortembergo, poſt tract dec. 119.n.2.in Romana Stagni cor.Reuerendiſſimo D.Coccino poſt tract.dec.130.n.1.in Anconitana Bonorum cor.R.P.D.Nauarro.poſt tract.dec.319.n.2.in Aſſiſien.Succeſſionis cor.R.P.D.Ghiſlerio.poſt tract. dec. 320.n.1 in Romano Caſalis cor. R. P. D. Durano poſt tract.dec.312.n.1. [& in Laudien.ſeu Placentina Bonorum cor.Cumulo,poſt tract. dec.358.n.1 in Terracinen. Bonorum cor. Eminentiſſimo D. Cardinali Vbaldo, poſt tract. dec. 515.n.12.& in recent. dec.15.n.7.dec.310.n. 16. dec. 407. n.2. part. 5.& in Romana Domus coram Card. Pamphilio, poſt tract. deciſ. 651. numer. 2. & 3. Duran,dec.7.num. 1. dec.159.num. 2. dec. 212. nu. 14. dec. 220. num. 2. vbi, quod ex inſtrumentis locationum cum fructuum perceptione dicitur conſtare de poſſeſſione reali, & actuali, Buratt. dec.60.num.2.vbi num. 3. maximè contra non poſſidentem, dec. 273. num. 2. vbi Add. littera A. dec. 275. num 4.dec. 292. num. 3. vbi Add. littera A. dec. 326.in princ.dec.574. nu. 4. dec. 614. nu.4.dec.730.num.3. vbi de communi,]

15 † Etiam quod ſoluta eſſet aliqua tantum minima
16 quantitas, Moſcard. d.concl. 1181.num.4.† Et idem eſſet in licentia paſcendi, vel faciendi aliquid cum eadem perceptione penſionis, vel fructuum, Tuſc. in Ver. poſſeſſio. conc. 420.num.2. [Rot. recent.dec. 48. num. 3. dec. 190. num 11.dec.749 num.1.dec.770.nu. 2. par.3.& dec. 120. num. 3. deciſ.244 nu.1. dec. 576. num.2.dec. 599.num.2.dec. 637.num. 1. part. 4. Mart. Andr. dec. 61. num. 3]

17 Locatio † enim,& exactio mercedis, ſeu Penſionis vbi concurrunt, reddunt circa poſſeſſionem perfectam probationem, Rot. apud Pacific. de Salu. dec. 133. num.7. & dec. 141.num.2.Rot.poſt ſecundum vol. conſ. Farinac. dec. 291.num.2.Rot. in Ampurien. Domorum coram Eminentiſſimo D. Vbaldo,poſt tract. dec.
18 214. num. 3. † ſuntque poſſeſſionis præcipua ſigna, Rot in Romana Deuolutionis Domus cor. R.P.D. Mer-
19 lino, poſt tract. dec. 243. nu.2.† Et eo magis vbi conſtat de effectu[...]ne locationis, & ſic quod tempore ſolutionis rem ipſam ſoluens detinebat, Paſſet. conſ. 11. num. 4. Pract. Pop. in for. lib.pro turb. poſſ. in gl. hodie num.6. Cyriac. contr. for. lib. 2. contr. 258. num. 57. Vbi præſertim quando Conductor fuit in poſſeſſione, & collegit fructus, Rot. poſt Pacific. de Salu. deciſ. 46 numer. 3. & in Anconitano Bonorum coram R P.D. Nauarro, poſt tract. dec. 319. nu.2. ac in Romana Caſalis coram R. P. D. Durano, poſt tract. deciſ. 322. nu. 1. [Buratt. dec. 566 num. 4.] Vt etiam conſtare diceretur, ſi ipſe Conductor ſublocaſſet, Rot. apud. Zacc.de oblig. Camer. dec. 131. numer. 7.Rot.in Romana,ſeu terracinen. Affictus coram R.P.D. Pirua-
20 no,poſt tract. dec.215 n 3. † licet non ſit neceſſe probare copulatiue Penſionis perceptionem&locationis effectuationem, ſed eorum alterum probare ſufficiat, Moſc.d.con.l.1181.n.8.Gabr.d.loc.concl.4.n.7 8.& 15.

Non † tamen locatio cum perceptione fructuum 21
probaret poſſeſſionem,quando ex aduerſo probaretur, vel conſtaret de vera,& actuali poſſeſſione alterius,nec in illius præiudicium, Gabr.de locat.d. concl. 4. num. 5.& 9.Peregr.deciſ.57.nu.5.Boer.dec.239.n.5. Poſett.d.conſ. 11.n. 4.Ricc d.coll.2805.Rot poſt Pacific. de Saluian. dec. 36.n.3.Adnot.ad dec 6.Greg. XV.n.7. Coccin.dec.348.n.3.Gratian.diſcept.forenſ.cap.678.n.9. & 10. Pom. deſpol.lib.2.cap. 14.n.88.[Rot recent.deciſ. 99.n 5.par.4. Add.ad dec.263. Buratt. ſub.n.10.]

Vt quoque † in præiudicium tertij non ſuffragatur 22
locatio cum confeſſione de recepta mercede, Rot. diuerſ.deciſ. 802.in fin. par. 1. nec † cum receptioni- 23
bus ſolutionum exhibitis ſuper priuato liberculo,nã huiuſmodi priuatæ ſcripturæ de recepta pecunia dicuntur merè confeſſiones, & non probant realem poſſeſſionem, etiam quod loquerentur de reali numeratione, & eſſent recognitæ,Cyriac.contron. forenſ. lib. 1. controu.10. num. 14. & ſeqq.

† Cum confeſſio inter alios non probet rem ita 24
eſſe contra tertium,Cyriac. d contron 10. num.16.

Nec † iuuat locatio ad fauorem illius, qui in lo- 25
catione interuenit non vti principalis, ſed pro omni ſuo iure,& intereſſe, Canal. deciſ. 391. num.4. [ſecus ſi interuenit vti principalis, vel aduerſarius eius nomine locauerit, Rot. in Romana Domus Coram Cardinali Pomphilio, poſt tract. deciſ.651 num. 4.& 5.]

† Nec receptio iure familiaritatis, Mantic. deciſ. 26
241. nu.2. † Vel vti creditor, vt in muliere,quæ ver- 27
gente viro ad inopiam penſionis exegit non vti poſſidetis, ſed vti creditrix pro fructibus dotalibus, Ca-
ualer.d. deciſ. 391. num.4.Nec † ſolutio facta ab alio 28
nomine coloni,de cuius mandato,ſeu ordine non ap-
pareat, Gabr.d. concluſ. 4. num. 10. † Nec quando 29
probetur,quod ille,qui ſoluit,non coluit,neque poſſedit res locatas, Gabr. d. concl. 4. num. 11.

Item † probaretur poſſeſſio etiam contra tertium, 30
ſi cum locatione concurreret, quod conductor, ſeu colonus aſſereret,ſe colere nomine locatoris, Menoc. d.remed.3.retin.n.572.B.de interd.vti poſſ.cap.14.n.7.

Ruſus † probaretur ex locatione, & inueſtitura 31
poſſeſſio contra omnes concurrentibus adminiculis, Caſ. de Graſſ.deciſ.38. alias 10. de cauſ. poſſ. & propr. in fin. Gabr.de locat. d. concl 4.num. 16. Poſett.conſ 11. num. 4. Maſcard in verb. poſſeſſio.d.concl.1181. num. 16. Rot. apud Pacific. de Soluian. deciſ. 26. num.12. & deciſ. 35. num. 6. & penes Zacch. de oblig. Cam. deciſ. 141.num.12. Seraph. deciſ.896.ſub num.2. Rot. in recent. deciſ.6. num. 2 deciſ.687. num.4.par. 1.& deciſ. 273. num.3.& ſeq par. 2 Greg. XV. deciſ. 318.num.2. & 4.& Adnot. ibidem num. 5. Coccin deciſ. 161. num. 4. Rot. in Aſſiſien. Bonorum coram Eminentiſſimo D. Cardinali Virili, poſt tract. deciſ. 24. num. 4. & 5. in Albanen.Diuiſionis coram R P.D. Pirouano, poſt tract. dec. 51. n. 3.in Spoletana Bonorum coram Vbaldo, poſt tract. deciſ. 138 num.3. in Colonien. Monaſterij coram Eminentiſſimo D. Cardinali Vbaldo, poſt tract. deciſ. 200. la 2. num. 1. in Florentina Hoſpitij coram eodem, poſt tract. deciſ. 222. num. 4. in Anconitana Bonorum coram R. P D. Nauarro, poſt tract. deciſ. 319. num. 3. [Thomat.deciſ. 35.num.26. Rot.recent.deciſ. 146. num. 1. par.3. deciſ. 120. num. 3. par. 4.& deciſ. 407. num. 4.par.5. Mart. Andr. deciſ.12.num.5. deciſ. 40. num. 11.vbi,quod inſtrumentum locationis fructuum cõcurrentibus adminiculis ſufficit ad probandum poſſeſſionem contra tertium, Rot.in Hipporegien. Cappella Sancti Martini coram Penia, poſt tract. deciſ. 577. num. 4. in Cremonen. Beneficij coram Vbaldo ſeniore, poſt tract.deciſ 611. num. 9. Add ad deciſ. 263.
Buratt. num. 9.] † etiam ſi non doceretur de exa- 32
ctione,ſeu effectuatione,Rot.in recent.deciſ 629.num. 6 par. 2. [Mart. Andr.deciſ. 12. num.6. Add.ad d. deciſ. 263.

33 *ciſ. 263. Buratt. num. 9.*] † Et pro adminiculo conſi-
deratur vendirio, & alienatio rei locatæ facta à lo-
catore. *Greg. XV. d. deciſ. 318. num. 3. & deciſ. 422.
num. 2.* [pluralitas locationum, *Mart. Andr. deciſ. 12.
num. 5* ſi extent decreta in libris Viſitationum, *Mart.
Andr. loc. cit.* ſi conſtet de actuali poſſeſſione, vel de
effectuatione locationis ex ſolutione penſionis, ſeu
fruitione coloni, qui eſt domini inſtrumentum, vel
detentione conductoris, *Thomat. d. deciſ. 35 num. 23.
& ſeqq.* Item probaretur poſſeſſio rei cenſuatæ ex
impoſitione ipſius cenſus ad fauorem imponentis
contra emptorem, *Rot. recent. deciſ. 539. ſub num. 2.
par. 4.*

34 Vt quoque poſſeſſio probatur † per appoſitionem,
& eiectionem laboratorum, *Tuſc. in verb. Interdictum
concl. 286. num. 18. Rot. recent. deciſ. 131. num. 3 par.
1. Rot. in Ceſenaten. Bonorum coram bo. mem. Vbaldo,
poſt tract. deciſ. 162. num. 3.* [*& in Anconitana Pradij
coram R. P. D. Buccabella, poſt tract. deciſ. 570. num. 1.*]
ac per diſlocationē, *Rot. in Aſſiſien. Succeſſionis coram
R. P. D. Ghiſlerio, poſt tract. deciſ. 320. num. 1.*

35 Quemadmodum probatur poſſeſſio † per cuſtodis
appoſitionem ad rem ipſam. *Afflict. deciſ. 167. num.
1. Maſcard. de probat in Verb. poſſeſſio. conclus. 1187.
nu. 1. & 3. & per tot. Tuſc. in Verb. poſſeſſio. concl. 407.
num. 13. Coccin. deciſ. 344. num. 3. Gratian. diſcept. fo-
36 renſ. cap. 939. nu. 11.* Vbi, quod † poſſeſſio domorum
dicitur acquiſita per appoſitionem cuſtodis, & exa-
ctionis penſionum, quæ per Inquilinos debebantur,
& exactionem factam per ipſum exactorem. [*Rot.
recent. deciſ. 471. num. 3. par. 4.* vbi, quod poſſeſſio
probatur ex conſignatione ad cuſtodiendum, & de
bubalis ad cuſtodiendum conſignatis.]

37 Amplia † tam in immobilibus, quam in mobili-
bus, *Maſcard. d. concl. 1187. num. 4.*

38 Amplia ſecundo, vt † ex cuſtodum appoſitione
probetur poſſeſſio etiam ſine voluntate ipſorum cu-
ſtodum, *Maſcard. loc. cit. num. 5.*

39 Limita † non procedere in cuſtode miſſo, vt ſolum
videat, ne in aliquo vitietur poſſeſſio, *Put. deciſ. 509.
num. 3. lib. 2. Tuſc. d. concl. 407. num. 14.* vbi, quod per
appoſitionem cuſtodis deputati ratione iuriſdictio-
nis ad accuſandum damna, quæ dantur, non acquiri-
tur poſſeſſio bonorum particularium.

S V M M A R I A.

1 *Cultura agrorum, & ſic actus laborandi, ſeu arandi, ſeminandi, plantandi, extirpandi, ſeu runcandi arbores, & arbuſtos per ſe, vel alios de eius ordine facti, & teſtes de huiuſmodi deponentes probant poſſeſſionem.*
[*Inciſio, & ineſtatio arborum probat poſſeſſionem.*
[*Terrarum diuiſio, & diſtributio ad culturam, ac retentio probat poſſeſſionem.*]
2 *Ampl. etiam non conſtito de perceptione fructuum.*
3 *Poſſeſſio ſine fructibus dicitur inutilis, & de ſolo vento, & imperfecta.*
4 *Vbi cōſtat, quod vnus coluit, & alter fructus collegit, præfertur in manutentione, qui fructus percipit data æqualitate temporis, alias qui probaret de antiquiori facto, & de continuatione vſque ad præſens.*
[*Cultura non alterat poſſeſſionem.*]
5 *Solutio operariorum non probat rei poſſeſſionem.*
6 *Ædificatio, & ædificij conſtructio, ſeu demolitio probat poſſeſſionem.*

OBSERVATIO XXV.

De cultura, & de conſtructione, ſeu demolitione Ædificij.

SExtò probatur poſſeſſio rerum corporalium
immobilium per ſolam † culturam agrorum, 1
& ſic per actus laborandi, ſeu arandi, ſeminādi, plan-
tandi, extirpandi, ſeu runcandi arbores, & arbuſtos, &
ſimiles per ſe, vel alium de eius ordine factos, & ex
teſtibus, qui de iſtis deponent, *Pont. de ſpol. lib. 2. cap.
14. n. 82. Menoch. de retin. remed. 3. n. 563. Boccat de in-
terd. vti poſſid. cap. 14. n. 6. Pereg. de fideicom. art 44. n.
15. Maſcard. de prob. in verb. poſſeſſio concl. 1182. per.
tot. & concl. 1190. n. 5. Cyriac. contr. for. lib. 2 contr. 300.
n. 43. Tuſc. in verb. poſſeſſio concl. 418. n. 21. 24. & 29.*
vbi de eo, qui fecit fieri foſſata, *& concluſ. 420. n. 9.
Laderc. conſ. 95. ſub n. 6 Gratian. diſcept. for. cap. 615.
n. 34 Intrigliol. dec. 6. n. 4. & 6. Rot. diuerſ. dec. 139. n. 5.
par 2. & dec. 254. n. 3. par. 4. Rot. penes Pacific. de Sal-
uian. dec. 35. n. 4. Caual. dec. 18 num. 4. deciſ. 181. nu-
mer. 4. deciſ. 609. num 2. Rot. in Mediolanen. Bono-
rum coram Reuerendiſſimo D. Coccino poſt tract. deciſ.
253. num. 3.* [*Thomat. deciſ. 15. num. 7.* vbi de inci-
ſione, & ineſtatione arborum, *& deciſ. 30. num. 1.
3. 5. & 6. Rot. recent. deciſ. 632. nu. 4. par. 3.* vbi, quod
probatur poſſeſſio eſſe quo quis diuidat, & diſtri-
buat terras ad culturam, & per illarum retentio-
nem. *& in Albanen. Confinium Coram R. P. D. Pirona-
no, poſt tract. deciſ. 498. num. 3. in Teracinen Bono-
rum coram Eminentiſſimo D. Cardinali Vbaldo, poſt
tract. deciſ. 515. num. 10. in Anconitana Pradij coram
R. P. D. Buccabella, poſt tract. deciſ. 570. num. 1. in
Fulginaten. Montium coram Cardinali Caualerio, poſt
tract. deciſ. 655. num. 1.*] † Etiam ſi de reditibus, eo-
rumque perceptione non conſtet, ſeu qui colit, vel 2
alios actus poſſeſſorios facit, fructus non percipiat,
[*Maſcard. d. concl. 1182. num 1. & 4. & concl. 1183.
num. 13.*] licet † poſſeſſio ſine fructibus dicatur 3
inutilis, & de ſolo vento, *Gonzal. ſuper reg. 8. can.
cell. gl. 34. num. 112.* & minus perfecta, *Melch. Lot-
ter. de re benefic. tom 1. lib. 2. quaeſt. 30. numer. 10. In-
trigliol. deciſ. 6. num. 5.*

Et ideo † quando conſtaret, quem fundum co-
luiſſe, & alterum fructus collegiſſe, deberet obti- 4
nere, qui fructus percepiſſet data æqualitate tem-
poris, ſed data temporis in æqualitate præferendus
eſſet, qui probaret de antiquiori facto, *vt conclu-
dit Maſcard. d. concl. 1182. num. 7. & 8.* & de conti-
nuatione vſque ad præſens [Nec cultura poſſeſſio-
nem alterat, *Rot. recent. deciſ. 146. num. 5. par. 3.*]

Non tamen probaretur poſſeſſio † ex actu ſolu-
tionis factæ operarijs, *Rot. apud Zacch. de oblig. Ca- 5
mer. deciſ. 109. num. 5.*

Septimo probatur poſſeſſio, † ſi quis probat, quod
ſuper poſſeſſione, ſeu petio terræ, de quo agitur, 6
fecit conſtruere domum, *Tuſc. in verb. poſſeſſio con-
cluſ. 418. num. 38.* & per ædificationem, cum ædi-
ficare ſit ſignum poſſeſſionis, *Euang. conſ 47. num.
23. lib. 1.* Prout etiam verſa vice poſſeſſio proba-
tur ex ædificij demolitione, *Maſcard. de probat. in
verb. poſſeſſio concl. 1190. num. 4.*

S V M M A R I A.

1 *Inſiſtentia, aut detentatio probat poſſeſſionem.*
2 *Inſiſtentia, & detentatio probatur per teſtes deponentes, ſe vidiſſe aliquem poſſidere talia bona cum deſignatione confinium.*

3 *Vel*

3 *Vel ſi teſtes dicant vidiſſe talem poſſidere, & ita ſcirè, & eſſe verum.*

4 *Vel publicè audiuiſſe talem poſſidere.*

5 *Vel ſi deponant de poſſeſſione pacifica, & quod pro poſſeſſore habetur, & tenetur ab omnibus.*

6 *Teſtis deponens aliquem poſſidere, & ſic per verbum iuris intelligitur de inſiſtentia, & detentatione.*

7 *Teſtis deponere debet de facto, & de eo, quod ſenſu percipitur, & ſic quod aliquis poſſideat de facto rem detinendo, non de iure.*

8 *Teſtes deponentes talem tenere, ſeu retinere, vel poſſidere talem rem probant veram poſſeſſionem.*

9 *Poſſeſſio iuris, & facti reſultat ex facti detentatione.*

[Deponens aliquem eſſe in poſſeſſione dicit omnia, quæ ſequuntur ex ea, & ſic eum inſiſtere, & detinere.]

[Teſtis deponens aliquem detinere, ſeu poſſidere probat poſſeſſionem facti quamuis rationem non reddat non interrogatus.]

[Probatio poſſeſſionis, prout eſt facti, infert ad poſſeſſionem iuris. & ciuilem, & naturalem.]

10 *Deambulare eſt inſiſtere, & conſequenter ex deambulatione probatur inſiſtentia, & ſic poſſeſſio.*

11 *Habitatio probat inſiſtentiam, & poſſeſſionem domus.*

12 *Habitans demum dicitur fructus percipere.*

13 *Inſiſtentia ſola, vel deambulatione, ſeu habitatione non probatur poſſeſſio, ſi res ſit ab alio poſſeſſa, ſed neceſſe, eſt vt res ſit vacua, vel de voluntate poſſeſſoris inhabitetur, ſeu detineatur.*

14 *Deambulatio ſola fundi non probat poſſeſſionem, niſi aliud probetur, puta cuſtodis appoſitio, ex quo poſſit concludens poſſeſſio inferri.*

15 *Inſiſtentia, habitatio, & detentatio iure familiaritatis non probat poſſeſſionem durante vita illius, cuius familiaritatis iure quis vtitur, ſecus illo mortuo.*

16 *Detentatio non probat poſſeſſionem, vbi qualitas perſonæ, vel natura materiæ repugnat. vbi exempla.*

17 *Deambulatio ſimplex in fundo non probat poſſeſſionem, vbi non conſtat de animo, ſeu de cauſa poſſidendi.*

18 *Actus eundi; & agendi in fundo probat poſſeſſionem.*

19 *Intellige, ſi conſtet de animo acquirendi poſſeſſionem, qui in dubio per huiuſmodi actum non præſumitur, cum ſoleat fieri, & permitti iure familiaritatis, & amicitiæ*

20 *Intellige, niſi conſtet alium eſſe in poſſeſſione, vel detentatione.*

21 *Vſus ſolus ipſius rei probat poſſeſſionem, vt in prædijs ſterilibus.*

22 *Manſionis, ſeu ſtantiæ poſſeſſio probatur ex immiſſione, & retentione perticarum, & ex ſolo oblectamento.*

23 *Oblectamentum infert ad poſſeſſionem rei, quamuis ex ea fructus non percipiantur, & idem operatur in re infructifera, quod fructus in re fructifera.*

24 *Fructus conſiſtunt non ſolum in ijs, quæ ſunt deſtinata ad eſum, vel potum, ſed etiam in alijs, quæ quomodocunque conferunt ad vſum vitæ.*

Observatio XXVI.

De Inſiſtentia, & detentatione poſſeſſionis; de Actu eundi, agendi in fundo; & de nudo Vſu ipſius rei.

OCtauo † probatur poſſeſſio rerum corporalium immobilium ex ſola inſiſtentia, aut
detentatione poſſeſſionis, *Menoch. de retin. remed.* 1
3. numer. 561. & 562. & conſ. 701. number. 22. Boccat. de interd. vti poſſid. cap. 14. num. 10. Pont. de ſpol. lib. 2. cap. 14 num. 94. Eugen. conſ. 47. num. 18. lib. 1. Maſcard. de probat. in ver. poſſeſſio. concl. 1179. per. tot. Caſ. de Graſſ. dec. 83. alias 14. num. 2. de teſtib. Chart. deciſ. gen 87. num. 18. Vbi quod poſſeſſio domus probatur per inſiſtentiam in domo, *Rota Bonon. deciſ. 30. num. 11.* vbi de inſiſtentia alterius nomine.]
† Et inſiſtentia, ac detentatio probatur per teſtes de- 2
ponentes, ſe vidiſſe aliquem poſſidere talia, & talia bona cum deſignatione Confinium, *Maſcard. de probat in verb. poſſeſſio. d. concl. 1179. nu. 2. Tuſc. in verb. Interdictum. concl. 286. num 18. Hond. conſ. 17. num. 15. lib. 1. Caſ. de Graſſ. dec. 38. alias 10. num. 4. de cauſ. poſſ. & propriet. & d. dec. 83. alias 14. de teſtib. Rot. apud Pacific. de Salu. dec. 14. num. 2. dec. 35. numer. 4. Seraph. dec 1051. num. Rot. in recent. dec. 131. num. 2. & 4. deciſ. 307. ſub nu. 1. par. pri. Rot poſt ſecundum Vol. conſſ. Farin dec. 291. num. 19. & poſt addit. ad tract. Conc. de teſtib. dec. 34. num. 1. & 7.* † Vel ſi di-
cant vidiſſe talem poſſidere. & ita ſcire, & eſſe verũ, 3
Seraph. dec. 261. num. 1. Caual. deciſ. 535. num pri.
† ſeu ſe publice audiuiſſe aliquem poſſidere, *Rot. poſt*
Zacch. de oblig Cam. dec 31. num. 4. † Vel ſi depo- 4
nerent de poſſeſſione pacifica, & quod pro poſſeſ- 5
ſore habetur, & tenetur ab omnibus, *Caſ. de Graſſ.*
d. deciſ. 83. alias 14 num. 7 de teſtib. Nam, † licet iſta 6
depoſitio ſit per verbum Iuris, tamen eſt intelligenda de inſiſtentia, & detentatione, *Maſcard. d. concluſ. 1179. num. 2. Rot. dec. 289. num. 3. dec. 291. num. 19. poſt ſecundum vol. conſſ. Farinac.* † cum de facto & eo, 7
quod ſenſu percipitur, & ſic quod aliquis poſſideat de facto rem detinendo, & non de iure debeat teſtis deponere, *Maſcard. d. concluſ. 1179. numer. 3. Pont. de ſpol. lib. 2. cap. 14. num. 94 Add. ad Pract. Pap. in form. lib. act real. ad gl. tenet, & poſſidet Boccat. de interd. vti poſſid cap. 14. nu. 9. [Rot. in Valadiſlauien. Prædiorum coram Manzanedo, poſt tract. dec. 444.*
num. 5. Vnde † teſtes deponentes, Talem tenere, ſeu 8
retinere, vel poſſidere talem rem probant veram poſſeſſionem, *Tuſc. in verb. poſſeſſio. concluſ. 418. nu. 1941. & 42. Peregr. de fideicomm. artic. 44. num. 10.*
Vbi, quod † ex facti detentatione Iuris, & facti poſ- 9
ſeſſio reſultat. [*Rot recent. dec. 220. num 2. par. 5.* Et qui dicit, aliquem eſſe in poſſeſſione, dicit omnia, quæ ſequuntur, ex ea. ſcilicet inſiſtentiam, & detentationem, & per conſequens, quod quis inſiſtat, & detineat, *Rot. recent. dec. 323. num. 1 part. 3. & in d. Vladiſlauien Prædiorum coram Manzanedo, poſt tract. dec. 444 num. 7.* Ac probat poſſeſſionem facti, licet rationem non reddat, vbi de ea non eſt interrogatus, *Rot. in d Vladiſlauien. Prædiorum coram Manzanedo, poſt tract. dec. 444 num. 6. & 7.* Et ex huiuſmodi probatione, prout eſt facti, infertur ad poſſeſſionem iuris, & probatur poſſeſſio ciuilis, & naturalis, *Rot. in eadem Vladiſlauien. Prædiorum coram Manzanedo, poſt tract. dec. 444. num. 8.*]

Et cum † deambulare ſit inſiſtere, probatur inſi- 10
ſtentia, & ſic poſſeſſio per probationem deambula-

tionis,

tionis, *Menoch d.remed.3, retin. num.562. Boccat. de interd vti poſſid. d.cap.14. n.10.Beuang.d. conſ.47.nu. 19.lib.1. Maſcard de probat.ind.verb.poſſeſſio d.concluſ. 1179.ſub n. 8. & 9. Seraph.deciſ. 62. n. 1.*

11 Quemadmodum † quoad domum probatur inſiſtentia, & poſſeſſio per probationem habitationis, *Boccat. d. cap. 14. num. 10. Eugen. d. conſ.47.nu. 18. lib. 1. Rot. diuerſ. deciſ. 254. num. 2. par. 4. Gratian. diſcep. for. cap. 615. num. 36.[Rot. in. Romana Domorum de Zacconis coram Vbaldo ſeniore, poſt tract. deciſ. 493. num. 2. Duran. deciſ. 7. num. 1. Buratt.deciſ.*
12 *566. num. 2.*] Immo † habitans domum dicitur fructus percipere, *Pract. Pap. in for. libel. act. real. in gl. ſimul. num. 9.*

13 Non†tamen ſola inſiſtentia, vel deambulatione, ſeu habitatione probatur poſſeſſio, quando res, cui inſiſtitur, vel domus, quæ inhabitatur, eſt ab alio poſſeſſa, ſed opus eſt, vt res ſit vacua ab alio poſſeſſore, vel vt de voluntate poſſeſſoris inhabitetur, ſeu detineatur, *Maſcard. d. concluſ.*1179.*n.*10.

14 Nec † quoque probatur poſſeſſio per ſolam deambulationem fundi, niſi vltra deambulationem aliud probetur, vt eſſet cuſtodiæ appoſitio, vel aliud eius generis, ex quo poſſet concludens poſſeſſio inferri, *Pont. de Spol. lib. 2. cap. 14. num. 82.*

15 Nec † etiam probatur poſſeſſio ex inſiſtentia, & habitatione, ac detentatione iure familiaritatis, vt in filio, vel vxore reſpectu bonorum, & domorum parentum, vel mariti reſpectiuè durante vita ipſorum parentum, vel mariti, licet ſecus ſit ipſis mortuis *Maſcard.d. concl.*1179. *num.* 11. *& ſeqq.Tuſc. in verb. poſſeſſio concl.* 418. *num.* 46.

16 Vt quoque † ex ipſa detentione non oritur probatio poſſeſſionis, quando qualitas perſonæ, vel natura materiæ, de qua agitur, ſeu teſtis deponit, repugnart, vt ſi teſtis deponat, depoſitarium, vel commodatarium, aut ſeruum, vel monachum incapacem poſſeſſionis ciuilis, vel laicum ſpiritualia poſſidere, *Maſcard. d.concl.* 1179. *num.*16. *Tuſc. in verb. poſſeſſio concl.* 18. *num.* 45.

17 Sic etiam†nunquam probaretur poſſeſſio per ſimplicem deambulationem in fundo, quando non conſtaret de animo, ſeu de cauſa poſſidendi, *Maſcard. in verb. poſſeſſio concl.* 1183. *num.* 16. *Gratian. diſcept. for. cap.* 615. *num.* 38. *&* 39.

18 Nono probatur poſſeſſio † per actum eundi, & agendi in fundo, *Maſcard. de probat. in verb poſſeſſio concl.* 1188. *num.* 1. *& per tot. Tuſc. in verb. poſſeſſio concluſ.* 418. *num.* 40. Vbi de acceſſu ad rem fre-
19 quenter, † intelligendo tamen, ſi conſtet de animo acquirendi poſſeſſionem, qui in dubio per ſimplicem actum eundi, & agendi non præſumitur, cum ſit actus, qui ſoleat fieri, & permitti iure familiaritatis, & amicitiæ, *Maſcard. d. concl.* 1188. *num.* 5. *& ſeqq.*

20 Intellige 2. † niſi conſtet alium eſſe in poſſeſſione, ſeu detentione, *Maſcard. dict. concluſ.* 1188. *num.* 9.

21 Decimo probatur poſſeſſio†ex ſolo vſu ipſius rei, vt contingit in prædijs ſterilibus, *Menoch. d. remed. 3 retin. num.* 576. *Boccat. de interd. vti poſſ. cap.* 14. *numer.* 14. *Maſcard. de probat. in verb. poſſeſſio concl.* 1183. *num* 17. *Barz. deciſ.* 47. *nu.* 11. Vbi quod ideò
22 † poſſeſſio manſionis, ſeu ſtantiæ probatur ex immiſſione, & retentione perticarum in eadem man-
23 ſione, & ex ſolo oblectamento. Nam, † licet quis non percipiat fructus ex aliqua re, dicitur tamen eſſe in poſſeſſione illius ex ſolo oblectamento, quod eſt pretio æſtimabile, cum oblectatio idem operetur quod fructus in re fructuoſa, *Grat. diſcept. for. cap.* 615. *num.*41. *& ſeqq. Rot. recent. dec.* 394. *num.* 1. *&*
24 *ſeqq. par.*2. & † fructus non conſiſtant ſolum in illis, quæ ſunt deſtinata ad eſum, vel potum ſed etiam in alijs, quæ quomodocunque conferunt ad vſum vitę humanæ, *Grat ian.loc. cit.num.*42. *Rot. recent. d.deciſ.* 394. *num.* 1. *& ſeqq. part.* 2.

SVMMARIA.

1 *Cataſtrum probat poſſeſſionem ſi non concludenter, ſaltim præſumptiue quod ſufficit ad manutentionem, & transfert onus probandi contrarium in aduerſarium, & ſi ſit antiquum probat plene.*
2 *Cataſtrum plene probat poſſeſſionem contra illos, qui deſcriptioni conſenſerunt.*
[Cataſtrum probat poſſeſſionem contra accataſtrantes, & habentes cauſam ab eis, ſecus quoad illos, qui nec interuenerunt, nec conſenſerunt.]
3 *Cataſtrum non probat poſſeſſionem, vbi conſtet re ipſa alterum poſſidere.*
4 *Locorum Montium deſcriptio in alicuius perſonam in vim decreti, ſeu mandati de immittendo facta probat illius poſſeſſionem, eoq; magis ſi concurrat etiam fructuum exactio.*
5 *Signum, & ſigillum in re appoſitum probat rei poſſeſſionem.*
6 *Lim. ſecus quoad vinum, niſi fuerit expreſſe dictum, cum ſigillatio fiat, vt nihil poſſit immiſceri, & vt appareat de quantitate.*
7 *Verba genitiui caſus probant poſſeſſionem.*
8 *Intellige ſi verba prolata ſint in caſu, in quo principaliter ageretur de poſſeſſione, ſecus ſi de dominio.*

Observatio XXVII.

De Deſcriptione facta in Cataſtro. de deſcriptione facta in alicuius perſonam de locis Montium de ſigno, & ſigillo in re, & An poſſeſſio probetur per verba Genitiui caſus.

VNdecimo probatur poſſeſſio † ex deſcriptione facta in libro æſtimi, ſeu Cataſtri Com- 1
munitatis, quæ licet non probet concludenter, *Rot. recent. dec.* 459. *nu.* 5. *part.* 1. *& in Sabinen. Terrarum coram Vbaldo, poſt tract. dec.* 61. *num.* 6. [*& in Anconitana Prædij coram R. P. D. Buccabella, poſt tract. dec.* 570. *num.* 2.]faciat tamen præſumptionem, quæ ſufficit, quia transfert onus probandi contrarium in aduerſarium, & ſi factum ſit antiquum plene probat, *Menoch. de retin. remed.* 3. *numer.*570. *Boccat de interd. vti poſſid. cap.* 14. *numer.*12. *Tuſc. in verb. Poſſeſſio. concl.*420. *num.* 22.][*Buratt. deciſ.* 690. *nu.* 2. *&* 3. *& vide plene per Nicol Foſtaſ. de æſtim. & collect. port.* 1. *num.* 39. *& ſeqq.*] Prout † plene 2
probat contra illos qui deſcriptioni conſenſerunt, *Maſcard.de prob. in verb. poſſeſſio concl.* 1181. *nu.* 18. [& inter accataſtrantes, & habentes cauſam ab eis, *Rot. recent. dec.* 672.*num.*2.*par.*3. Quidquid aliud ſit, quod illos, qui deſcriptioni nec interuenerunt, nec conſenſerunt, *Rot. in Camerinen. Bonorum coram R. P. D. Veroſpio, poſt tract. deciſ.* 640. *numer.* 13.]
† Niſi tamen conſtet re ipſa alterum poſſidere, nam 3
tunc deſcriptio huiuſmodi non probaret, *Menoch. d. remed.* 3. *num.*570. *Boccat.d. cap.* 14. *num.* 12.

Vt pariter † deſcriptio locorum Montium in vim 4
decreti, ſeu mandati de immittendo facta alicuius perſonam probat eiuſdem poſſeſſionem, eoque magis, ſi conſtet etiam de fructuum exactione *Rot.*

in

in Romana Hæreditatis de Cincijs coram R. P. D. Pirouano, poſt tract. deciſ. 179. num. 1. in Romana Locorum Montium coram Eminentiſſimo D. Cardinali Virili, poſt tract. deciſ. 265. num. 13.

Duodecimo probatur poſſeſſio rei † per ſignum,
5 & ſigillum appoſitum in ipſa re, *Tuſc. in verb. Arma concl. 516. num. 20. & in verb. poſſeſſio concl. 418.*
n. 35. Maſcard. de prob. in verb. Marcum. concl. 1048.
6 *num. 10. & 12.* licet † non probaretur, nec diceretur tradita poſſeſſio vini per ſigillationem, niſi hoc expreſſè fuiſſet actum quia dicta ſigillatio fit ad duplicem effectum, videlicet, vt nihil poſſit immiſceri, & vt appareat de quantitate vini, quæ erat tempore venditionis *Franc. Marcheſ. deciſ. 58. num. 13. par. 2. Maſcard. d. concl. 1048. num. 13.*

Decimo tertio probatur poſſeſſio † per verba
7 Genitiui caſus, hoc eſt, ſi probatur, ſeu per teſtes deponatur, bona eſſe talis, *Maſcard. de prob. in verb.*
8 *poſſeſſio concluſ. 1190. num. 25. & ſeqq.* † Intelligendo tamen, ſi huiuſmodi verba proferantur in caſu, in quo principaliter agatur de poſſeſſione, ſecus ſi in caſu, in quo principaliter agatur de dominio, nam tunc dominium ſignificant, & ſic regulantur à ſubiecta materia, *Maſcard. d. concluſ. 1190. n. 28.*

S V M M A R I A.

1 *Edicta, & banna edita ad alicuius inſtantiam, puta de non ingrediendo in rem, ſeu territorium, probant poſſeſſionem.*

2 *Accuſationes contra damnum dantes probant poſſeſſionem accuſantis, vel ſaltem præbent adminiculum.*

3 *Solutio collectæ, vel canonis, ſeu cenſus probat rei poſſeſſionem ad fauorem ſoluentis, ſecus ad fauorem eius, cui ſoluitur.*

[Solutio alicuius quantitatis fructuum, & oneris alteri debiti, ex aliqua re probat ipſius rei poſſeſſionem.]

4 *Solutio taxarum, collectarum, & onerum impoſitorum ratione territorij, & iuriſdictionis non probat poſſeſſionẽ bonorum particularium ad fauorem impoſitoris, & recipientis, ſed ſolam quaſi poſſeſſionem iuriſdictionis.*

5 *Solutio tributoram an probat rei poſſeſſionem.*

Observatio XXVIII.

De Edictis, & bannimentis circa rem, & Accuſantibus contra damnum dantes, & de Solutione Collectæ, vel Canonis ratione rei.

1 DEcimo quarto probatur poſſeſſio alicuius † per edicta, & banna edita, vt puta per bannum emiſſum ad eius inſtantiam, quod nullus intret in rem, ſeu territorium, *Affl. deciſ. 167. num. 1. Rot. in Romana, ſeu Terracinen. Affictus coram R. P. D. Pirouano, poſt tract. dec. 225. num. 3.*

2 Decimo quinto probatur poſſeſſio, † ſi per teſtes vel alias probetur, talem dediſſe accuſationes contra damnum dantes in tali re; nam per huiuſmodi accuſationes probatur poſſeſſio accuſatoris, vel ſaltem inducitur adminiculum, *Tuſc. in verb. Poſſeſſio. concl. 418. num. 30.*

3 Decimo ſexto poſſeſſionem rei probat † ſolutio Collectæ, vel Canonis, ſeu cenſus ad fauorem tamen illius, qui ſoluit, *Menoch. de retin. remed. 3. nu. 568. & conſ. 87. num. 70. Boccat. de interd. vti poſſid. cap. 14. nu. 8. Rot. in Romana Bonorum de Carcanis coram Remboldo, poſt tract. dec. 140. n. 8.* [& ſolutio alicuius quantitatis fructuum & oneris alteri debiti ex eadem re, *Rot. recem. dec. 647. nu. 4. part. 4. & in Anconitana Pradij coram R. P. D. Buccabella, poſt tract. dec. 570. num. 1.*] præſertim ſi ſimus in antiquis, *Tuſc. in verb. Poſſeſſio concl. 420. num. 21.* licet ſecus ad fauorem
eius, qui ſoluitur: nam † per ſolutionem taxarum, 4
collectarum, & aliorum onerum, quæ imponuntur ratione territorij, & dominij iuriſdictionalis, non probatur poſſeſſio eorundem bonorum particulariũ, pro quibus ſoluitur, ad fauorem ipſius impoſitoris, & recipientis, ſed tantum quaſi poſſeſſio iuriſdictio-
nis, *Tuſc. d. concl. 420. num 19. & ſeqq.* † ſecus etiam 5
videtur eſſe in ſolutione tributorum, quia ex eo, quod quis pro re ſoluat tributum, non probatur rei poſſeſſio, *Maſcard. de prob. in verb. Poſſeſſio. concl. 1180. nu. 22.* vbi quod Barbarius ſentit contrarium, prout contrarium ponit *Tuſc. d. concl. 420. num. 10.* quod tamen *num. 11.* limitat non procedere, quando alius eſt in poſſeſſione.

S V M M A R I A.

1 *Sententia, & mandatum Iudicis poſſeſſionem enuncians poſſeſſionem probat ad effectum manutentionis.*

[Verba ſententiæ quæ explicent actus poſſeſſorios per verba iuris, probant poſſeſſionem.]

2 *Sententia, & mandatum de amouendo, & eijciendo probat poſſeſſionem.*

[Eiectio ſupponit poſſeſſionem.]

3 *Sententia, & mandatum de dimittendo, & relaxando probat poſſeſſionem.*

4 *Sententia, & mandatum de immittendo iure pignoris probat poſſeſſionem.*

5 *Sententia, & mandatum de reintegrando, & reponendo ad poſſeſſionem probat poſſeſſionem.*

[Exigendi quaſi poſſeſſio probatur ex ſententia per aduerſarium obtenta de reſtituendo.

[Reſtitutio præſupponit exactionem, quæ ſine poſſeſſione non ſubſiſtit.]

6 *Executionis mandati actus probat poſſeſſionem.*

[Executio mandati infert ad confeſſionem, quod aduerſarius poſſideat.

[Executori creditur tàm quoad factam executionem, quam quoad poſſeſſionem illius, contra quem executus fuit.]

7 *Mandatum, ſubbaſtatio, & deliberatio probat poſſeſſionem.*

8 *Priuatio præſupponit habitum.*

9 *Carentia eſt habentis.*

[Priuatio probat poſſeſſionem ad effectum manutentionis.]

10 *Poſſeſſio alicuius probatur ex mandato de manutenendo alias per eum obtento, quod non datur niſi poſſidenti.*

[Mandatum de manutenendo, ſeu ſententia poſſeſſionem ſupponens facit ſaltem adminiculum quoad ipſam poſſeſſionem.

11 *Ampl. præſertim ſi à tali mandato non fuerit appellatum, & tranſitum fecerit in iudicatum, & eo magis ſi ſecuta fuerit illius effectuatio, & executio.*

[Mandatum de manutenendo obtentum parte contradicente probat poſſeſſionem.]

12 *Continuaſſe præſumitur poſſeſſionem vſque in præſens, qui docet alias obtinuiſſe mandatum de manutenendo.*

13 *Mandatum de manutenendo probat poſſeſſionem iuſtam, & illud habens iuſtè poſſidet.*

14 *Decl. vt quatenus etiam poſſideat iniuſtè, non debeat tamen inauditus deijci.*

Observatio XXIX.

De Sententia, & Mandato Iudicis ab Aduerſario obtento, & de actu illius executionis, ſubhaſtationis, & deliberationis, & de Mandato de Manutenendo alias per nunc petentem manutentionem obtento,

Decimo ſeptimo probatur poſſeſſio ad effec-
1 tum manutentionis † ex ſententia, ſeu
mandato Iudicis per Aduerſarium obtento, in quo
ipſa poſſeſſio enuncietur, *Menoch. conſ.* 612. *nn.*
9. *Rot. in Calaguritana Iuris accedendi ad proceſſio-*
nes coram Remboldo, poſt tract. deciſ. 165. *num.* 2.
[*Rot. recent. deciſ.* 323. *num.* 1. *par.* 3. vbi etiam
quod ex verbis explicetur actus poſſeſſorius per ver-
2 ba iuris] † Vt ex ſententia, & mandato mandante
aliquem amoueri, vel deijci à poſſeſſione, *Rot.*
apud Pacifie. de Salnian. deciſ. 101. *num.* 4. *Coccin. de-*
ciſ. 14. *num.* 3. *Rot. in Ferrarien. Bonorum* 2. *Mar-*
tij 1626. *coram Buratto; in Gerunden. Beneficij co-*
ram Manzanedo, poſt tract. deciſ. 115. *num.* 4. *in Vr-*
beuetana Bonorum coram Vbaldo, poſt tract. deciſ.
182. *num.* 5. *in Romana Vinea coram* R. P. *D Merlino,*
poſt tract. deciſ. 252. *num.* 3. [*Rot. recent. deciſ.*
749. *num.* 2. *par.* 3. *Mart. Andr. deciſ.* 61. *num.* 4.
Rot. in Montis Alti Prioratus coram R. P. *D. Veroſpio*
poſt tract. deciſ. 467. *numer.* 2. *in Foroliuien. Em-*
phiteuſis coram Cardinali Virili, poſt poſt tract. deciſ. 525.
num. 2. vbi quod eiectio præſupponit, poſſeſſionem
in *Miſſanen. Archipresbiteratus coram R.P.D. Mot-*
manno, poſt tract. deciſ. 548. *num.* 3. *Buratt. deciſ.*
529. *num.* vbi de ſimili diſpoſitiua in litteris Apo-
3 ſtolicis, *deciſ.* 908. *num.* 3.] † Ex ſententia, & man-
dato de dimittendo, & relaxando, *Rot. penes Pacif.*
d. dec. 101. *num.* 4. [*Rot. recent. dec.* 749. *num.* 2. *par.* 2.
Buratt. dec. 491. *num.* 2. *vbi Add. littera B. dec.* 908.
4 *num.* 3.] † Ex ſententia immiſſionis ad fauorem ad-
uerſarij iure pignoris, & hypothecæ, & per immiſ-
ſionem aliàs à Iudice obtentam, *Menoch. d. conſ.* 612.
num. 9. *Cyriac. contr. for. lib.* 1. *contr.* 10. *num.* 25. *Rot.*
penes Pacif. d. deciſ. 101. *nu.* 8. *in d. Ferrarien. Bonorum*
2. *Martij* 1626. *coram Buratto, in d. Vrbeuetana Bo-*
norum coram Vbaldo, poſt tract. deciſ 182. *nn.* 5. [*Rot.*
d dec. 749. *nu.* 2. *par.* 3. *Mart. Andr. deciſ.* 61. *num.* 4.
Rot. in Romana Bonorum de Zacconis coram Vbaldo
ſeniore, poſt tract. dec. 493. *num.* 3. vbi de interdicto
quorum bonorum, *in Foroliuien. fideicommiſſi coram*
Eminentiſſimo D Cardinali Pamphilio, poſt tract. deciſ.
586. *num.* 2. *in Camerinen. Bonorum coram R. P. D.*
Veroſpio, poſt tract. dec. 637. *num.* 2. vbi etiam de im-
miſſione in vim remedij quorum bonorum.] Ac
5 † ex ſententia, & mandato de reintegrando, ſeu
reponendo ad poſſeſſionem, *Rot. in recent. dec.* 661.
num. 2. *par.* 1. *Rot. in Bononien. Cenſus coram* R. *P. D.*
Dunozetto, poſt tract. dec. 246. *num.* 2. [Et quaſi poſ-
ſeſſio exigendi probatur ex ſententia per aduerſariũ
obtenta de reſtituendo, cum reſtitutio præſupponat
exactionem, quæ ſine poſſeſſione non ſubſiſtit, *Rota*
recent. dec. 427. *nn.* 1. *in fin. par.* 3.]

6 Vt quoque poſſeſſio probatur † ex actu executio-
nis mandati, & apprehenſionis poſſeſſionis illius
vigore factæ per aduerſarium, *Rot. dec.* 197. *num.* 1.
poſt d. tract. Pacif. de Salu. quæ eſt Greg. XV. dec. 105.
num. 1. *idem Greg. dec.* 402. *num.* 2. *quæ eſt etiam inter*
recent. dec. 242. *num.* 2. *par.* 2. *Rot. in Anconitana Bono-*
rum coram R. P. D. *Nauarro, poſt tract. dec.* 319. *nu.*
5. *in Auximana Fideicommiſſi coram* R. P. D. *Veroſpio,*
poſt tract. dec. 334. *num.* 2. *in Romana Domus coram*
eodem poſt tract. dec. 336. *ſub nn.* 1. [*& in Ariminen.*
fideicommiſſi coram R. P. D. Merlino, poſt tract. deciſ.
506. *num.* 1. *&* 2. *in Foroliuien. fideicommiſſi coram*
Eminentiſſimo D. *Cardinali Pamphilio, poſt tract. dec.*
586. *num.* 2. *Duran. dec.* 48. *num.* 2. vbi, quod ex hoc
reſultat tacita confeſſio creditoris. Eoque magis ſi
executor aſſerat ea bona executionis, & immiſſionis
tempore poſſideri per petentem nunc manutentio-
nem; nam illi creditur tam reſpectu apprehenſionis
poſſeſſionis ad alicuius fauorem, quam reſpectu an-
terioris poſſeſſionis alterius, *Rot. in d. Ariminen. fi-*
deicommiſſi coram R. P. D. Merlino, poſt tract. dec. 506.
numer. 1. *&* 2. *& deciſ.* 508. *etiam numer.* 1. *&* 2.]
Et † ex mandato, ſubhaſtatione, & deliberatione
per aduerſarium obtenta, & facta reſpectiuè, cum 7
† priuatio præſupponat habitum, & † carentia ſit ha- 8
bentis, *vt fuit me aduerſo interueniente dictum per* 9
Rot. coram Vbaldo in Peruſina Societatis, poſt tract.
dec. 21. vbi ad effectum manutentionis ad fauorem
eius, qui nulliter, & iniuſtè paſſus fuerat immiſſio-
nem, ſubhaſtationem, & deliberationem, *& idem*
fuit dictum in Romana Domus coram Eminentiſſimo
D. Vbaldo poſt tract. dec. 261. *nn.* 1. *& in d. Auxima-*
na fideicommiſſi coram R P. D. Veroſpio, poſt tract.
dec. 334. *n.* 2. [*Buratt. dec.* 584. *n.* 2. & quod poſſeſſio ad
effectum manutentionis probetur ex priuatione, *di-*
xit Rot. in Montis Alti Priora. cor. R. P. D. *Veroſpio poſt*
tract. dec. 467. *n.* 2 *&* 3. *& in Meten. fructuũ, & Diſtribu-*
tio. cor. Manz. poſt tract. dec. 468. *in princ. & n.* 1. *&* 4.]

Veluti etiam probatur poſſeſſio alicuius † ex cõ- 10
ceſſione alias ſibi facta de mandato de manutenen-
do, quod non datur niſi poſſeſſionem habenti, *Rot.*
diuerſ. dec. 170. *ſub num.* 2. *part* 4. *quæ eſt Mantic. dec.*
252. *num.* 2. *Rot. penes Zacch. de oblig. Cam. deciſ.* 66.
num. 2. *Canol. dec.* 217. *num.* 2. *deciſ* 242. *ſub num.* 1.
dec. 501. *ſub nn.* 1. *dec.* 515. *nu.* 1. [*Rot. in Senogallien*
Preteñſi Spolij coram Cardinali Pamphilio ſeniore
poſt tract. dec. 420. *num.* 12. *&* 13. *in Neapolitana Be-*
neficij coram Cardinali Virili, poſt tract. dec. 526. *nn.*
1. *in Toletana Conſeruatoria corã R. P. D. Dunozetto,*
poſt tract dec. 635. *nu.* 7. *&* 8. vbi, quod facit ſaltem
adminiculum, *Buratt dec.* 466. *num.* 2. *dec.* 566, *num.*
5. *dec.* 720. *nu.* 4. & idem de ſententia, quæ poſſeſſio-
nem præſupponat, *Rot. penes Mangil. de ſubhaſt. dec.*
7. *ſub num.* 4. † Præſertim, ſi à tali mandato de ma- 11
nutenendo non fuit appellatum, & tranſitum fecerit
in iudicatum, & multo magis, ſi ſecuta fuit illius ef-
fectuatio, *Canal. d. dec.* 591. *num.* 1. *& d. dec.* 515. *nu.*
1. & executio, *Canal. d. dec.* 217. *num.* 2. [& fuerit ob-
tentum parte contradicente, *Rot. in Hiſpalen. &*
Corduben. Beneficiorum coram Gyptio, poſt tract. dec.
387. *num.* 4.] † Et poſſeſſionem præſumitur conti- 12
nuaſſe vſque in præſens, *Rot. penes Zacch. d. dec.* 66.
num. 2. Immo † ex mandato de manutenendo pro-
batur poſſeſſio iuſta; nam illud habens iuſtè poſſi- 13
det, *Rot. diuerſ. dec.* 462. *nu.* 2. *par.* 4. † Vel quatenus 14
etiam quis poſſideat iniuſtè, ex eo reſultat, vt non
poſſit inauditus deijci à ſua poſſeſſione, *Canal. d. dec.*
501. *num.* 2.

SVMMARIA.

1 *Parochialis Eccleſia, ſeu Cappellæ poſſeſſio cenſetur acquiſita, & probata per exercitium Curæ animarum, & ſpiritualium actuum ad Curatum pertinentium, & per actus Diuinorum Officiorum, ac per adminiſtrationem temporalium,*

[*Eccleſia poſſeſſio probatur ex illius bonorum locatione,*

tione, & per illius gubernationem, ſiue per ſe ſiue per miniſtros.

Cultura ſpiritualis probat poſſeſſionem, ſicut cultura temporalis.

Clauium Eccleſiæ retentio probat illius poſſeſſionem.

Cuſtodum appoſitione probatur poſſeſſio.]

2 *Ac per perceptionem fructuum, decimarum, primitiarum, & oblationum.*

[Eccleſiæ Parochialis poſſeſſio probatur ex perceptione portionis iuris ſepulturæ.]

3 *Canonicatus, & Dignitatis de Capitulo poſſeſſio dicitur acquiſita, probata, & manutenibilis, ſi probetur capta Capitulariter, alias ſecus.*

Canonicatus poſſeſſio capienda eſt capitulariter, etiam in caſu regreſſus cum clauſula capiendi illam propria auctoritate.

[Dignitatis poſſeſſio valet capta etiã nõ capitulariter.]

[Poſſeſſio Capitularis an requirat conuocationem, d. num.]

4 *Ampl. etiam in poſſeſſione data ab Executore litterarum Apoſtolicarum.*

5 *Limit. vt ſufficiat etiam poſſeſſio tradita ab Archidiacono nomine Capituli præſentibus, & ſcientibus capitularibus, vel ab alio per Capitulum deputata.*

[Canonicatus poſſeſſio ſuſtinetur capta hora miſſarum ſolemnium, cum aſſignatione ſtalli in Choro, & loci in Capitulo.]

6 *Lim. vt ſufficiat ſubſecuta patientia Canonicorum ex admiſſione ad actus ad Canonicum tantum ſpectantes.*

[Et ex profeſſione fidei facta coram capitulo, & Canonicis Capitulariter congregatis.]

[Fidei profeſſio poſt duos menſis à die poſſeſſionis an eam inficiat, vel manutentionem impediat d. n.]

[Scientia ſingulorum Collegialiter congregatorum, ſcientia dicitur Vniuerſitatis.]

Poſſeſſio non capitulariter capta, ſed ex facto capituli approbata non ſuffragatur, ſi hoc fuerit re non integra, poſt ſcilicet, poſſeſſionem alterius.]

[Capitulariter factus dicitur actus, etiam quod aliqui contradixerint, d. num.]

7 *Capitulariter factus dicitur etiam quod aliqui non interuenerint.*

Canonicatus poſſeſſio data ab Archidiacono, vel decano abſque ordine capituli nõ dicitur legitima.]

[Canonicatus poſſeſſio non capitulariter capta ſuffragatur. ſi Eccleſia eſſet habitu, & non actu Collegiata, vel fuiſſet præſtitum impedimentum.]

[Poſſeſſio non capitulariter capta ſuffragatur, ſi ita ſit de cõſuetudine loci.]

[Capitulariter capta dicitur poſſeſſio capta coram repræſentantibus maiorem, & saniorem partem, d. num.]

8 *Dignitatis poſſeſſio debet capi in propria ſede, alias non eſt manutenibilis.*

[Canonicatus poſſeſſio capienda eſt in propria ſede ad effectum manutentionis.]

Observatio XXX.

De Poſſeſſione Parochialis Eccleſiæ, ſeu Cappellæ, & de poſſeſſione Canonicatus, ſeu Dignitatis de Capitulo.

1 PArochialis † Eccleſiæ, ſeu Capellæ poſſeſſio cenſetur acquiſita, & probata per exercitium Curæ animarum, & ſpiritualium actuum ad Curatum pertinentium, & per actus Diuinorum Officiorum, ac per adminiſtrationem temporalium, *Ferret. conſ. 2. ſub num. 7. Menoch. de retin. remed. 3. num. 586. Maſcard. de prob. in verb. poſſeſſio. concl. 1180. num. 10.* Rot. *in recent. de iſ. 560 ſub num. 4. par. 2. Canal. deciſ. 609 num. 2.* [*Rot. recent. deciſ. 151. num. 4.* vbi etiam de locatione bonorum, *& in Vicen. Capella Sancti Iuſti cor. R. P. D. Pirouano poſt tract. dec. 546. in princ. & n. 1. Crotonen. Archipreſbyteratus co. Vbaldo Seniore poſt tract. dec. 615. n. 1. Buratt. dec. 44. n. 4.* vbi de actu celebrandi, & percipiendi fructus, eoſque conuertendi in proprios vſus *dec. 491. in princ.* vbi de adminiſtratione temporali, & ſpirituali, de ædificatione, & ornatu proprijs laboribus, & expẽſis ex permiſſione, & conſenſu Epiſcopi, & per illius gubernationem, ſiuè per ſe ſiuè per Miniſtros, *Rot. in d. Vicen. Cappella Sancti Iuſti co. R. P. D. Pirouan. poſt tract. dec. 546. in princ. & n. 1. Buratt. dec. 491 in princ.* cum ità probetur poſſeſſio per culturam ſpiritualem ſicuti per culturam temporalẽ, *Rot. in d. Vicen. Capel. S. Iuſti cor* R. P. D. *Pirouano, poſt tr. dec. 546. n. 1. & ità pariter* per clauium retentionem, *Rot. in eadem Vicen. Cappella in princ. & n. 1. & 3.* & per appoſitionem
cuſtodum, *vt ibidem num. 4.*] Atque † per perce- 2
ptionem fructuum decimarum, primitiarum, & oblationum, *Rot. recent. d. deciſ. 560. ſub num. 4. par. 2.* [*Rot. recent. deciſ. 151. num. 4. par. 4.* & in nullius Prioratus, ſeu Præceptoriæ, *coram Cardinali Sacrato, poſt tract. deciſ. 576. num. 1.* & portionis Iuris ſepulturæ, *Rot. in eadem Nullius Prioratus n. 1.*]

Canonicatus, † ſeu Dignitatis de capitulo poſ- 3
ſeſſio dicitur acquiſita, & probatur, ac eſt manutenibilis, ſi probetur, quod fuerit capta capitulariter, alias non ſuffragatur, nec eſt manutenibilis, *Menoch. Lotter. de re benef. tom. 1. lib. 2. quæſt. 21. num. 34.* [*& lib. 3. quæſt. 5. num. 33. & 34. vbi* etiam ſi quis haberet decretum in regreſſu de capienda poſſeſſione propria auctoritate, *& nu. 40.*] *Rot. diuerſ. deciſ. 873. ſub num. 1. par. 4. Rot. in Caſalen. Canonicatus coram Cardinal. Marquemontio, apud Marcheſ. de comm. par. 3. fol. 76. Rot. recent. deciſ. 523. ſub num. 1. & deciſ. 701. num. 5. par. 2. Beltram. in adnot ad deciſ. Greg. 364. ſub. num. 6 littera B. Canal. deciſ. 359. num. 3. Rot. in Spalaten. Canonicatus coram Manzanedo, poſt tract. deciſ. 95. num. 1. in Mediolanen. Optionis coram eodem, poſt tract. deciſ. 112. num. 5. in Cæſaraugustana Oacrum coram* R. P. D. *Pirouano, poſt tract. deciſ. 175. num 4 in Aſtoricen Scholaſtica coram Vbaldo, poſt tract dec. 177. num. 4* [*Rot. recent. deciſ. 341. num. 1. deciſ. 594. num. 5. par. 3. & in Papien. Præpoſituræ coram Bubala. poſt tract. deciſ. 348. num. 6.* vbi limitat in Dignitate *in Arboren. Canonicatus coram* R. P. *D. Merlino, poſt tract. deciſ. 577. num. 3. in Leodien. Canonicatus Tongren. coram R. P. D. Pirouano, poſt tract deciſ. 578. num. 2. in Iadren. Canonicatus coram Vbaldo ſeniore, poſt tract. deciſ. 612. num. 5. Buratt. deciſ. 318. num. 11. & ibi Add. num 17.* vbi quod nõ capitulariter dicitur ſi non fuerint omnes abſentes, & præſentes ad ſonum campanæ, vel aliàs, vt fieri ſolet, vocati, *deciſ. 322. num. 10. & 11.* vbi quod in nũda poſſeſſione tradenda non requiritur conuocatio, ſed ſufficit præſentia maioris partis Capitularium.]

Et prædicta † procedunt etiam in poſſeſſione 4
data ab executore litterarum Apoſtolicarum; nam & illa capi debet capitulariter, *Beltram. ad. d. deciſ. 364. Greg. ſub num. 6. littera B. vbi videas limitationes, & de materia videas etiam Pont. de ſpol. lib. 2. cap. 15. num. 156. & ſeqq. & lib. 3. cap. 2. num. 57. Canal. d. deciſ. 359. num. 4 & poſt tract. deciſ. 57. & dec. 175.* [*Lotter. de re ben. lib. 3. quæſt. 5. n. 38. Bu. dec 318. n. 12 & 13 & ibi add. n. 17 verſ. 1. amplia,* & in data à Canonicatus de Capitulo, ſed nõ capitulariter
add.

Add. ad dec. 318. *Buratt.n.*17. *verſ.*3. *cum Amplia.*& vbi data eſſet facultas poſſeſſionem capiendi auctoritate propria, *Add. ad. d. dec. Buratt* 318. *num.* 11. *verſ. tercio amplia.*]

5 Atque † ſuſtineretur preſertim poſſeſſio, ſi fuiſſet tradita, puta ab Archidiacono nomine Capituli præſentibus, & ſcientibus capitularibus, vel ab alio per Capitulum deputato, *Rot.recent.dec.*314. *num* 2. *part.* 1. *Rot. in d. Aſtoricen.Scholaſtica coram Vbaldo, poſt tract. dec.* 177. *num.* 6. *& ſeqq.*[*& in Cartaginen. Canonicatus coram Cardinali Lancellotto, poſt tract. dec.*571.*nu.* 1. *&* 5. & ſi fuiſſet capta hora miſſarum ſolemnium cum aſſignatione ſtalli in Choro,& loci in Capitulo, *Rot.recent.dec.*496.*num.*2.*par.*4. *Buratt.*
6 *dec.* 249. *num.*2.] † Vel vbi ſubſecuta eſſet patientia Canonicorum ex admiſſione talis Canonici ad actus ad Canonicatum tãtũ ſpectantes, *Rot. in d. Spalaten. Canonica. coram Manzanedo,poſt tract.dec.*95.*n.*3.[*Et in Iadien.Canonica. co. Vbaldo Seniore,poſt tract. deciſ.* 612.*n.*6. *Lotter.de re beneſic. lib.*3.*q.*5.*n.*40.*Buratt.dec.* 318.*n.*14.*& ibi Add. verſ.Limi.ter.de.*522.*n.*12.*&*13. Vel vbi modernus Canonicus feciſſet profeſſionem fidei coram Capitulo,& Canonicis capitulariter cõgregatis,*Rot. rec. dec.* 496. *n.*2.*par.*4.*Buratt.dec.*318. *n.*14.*dec* 522.*n.*12.quæ etiam facta poſt duos menſes à die captæ poſſeſſionis non facit, vt poſſeſſio non dicatur acquiſita,ſeuvt iudicetur infecta,nec impedit manutentionẽ,*Add.ad dec.*522 *Buratt.in fin.*ſcientiaque ſingulorum Collegialiter congregatorum ſcientia dicitur Vniuerſitatis,*Gabr.in ſuis commun.concluſ. in rubr.quod cuiuſq.vniuerſ.concl.*1.*n.*18.Niſi re minus integra factum iſtud Capituli proceſſiſſet, videlicet, poſt poſſeſſionem Capitulariter alteri traditam, *Lotter.de re beneſic. lib.* 3. *qu.* 5. *num.* 41. *Add. ad deciſ. Buratt.* 318. *ſub verſ. limita tertio.*]

7 Quemadmodum † Capitulariter factus diceretur actus,etiam quod aliqui non interueniſſent, *Rot. in Verulana Præcedentia coram Cardinali Lancellotto, tract. deciſ.* 3. *numer.* 2. Vel contradixiſſent, *Add.ad Buratt. deciſ.* 318. *num.* 17. *verſ. primo amplia in fin.* Sed poſſeſſio Canonicatus data ab Archidiacono, vel Decano abſque ordine Capituli non diceretur legitimè capta, *Rot. recent. dec* 594. *num.* 5. *part.* 1. ſuffragaretur poſſeſſio etiam nõ capitulariter capta, ſi Eccleſia eſſet habitu tantum,& non actu Collegiata, & etiam ſi actu, ſi propter aliquod impedimentũ non potuiſſet capitulariter capi, *Rot. in Nullius Præpoſitura Caſtri Durantis coram Remboldo, poſt tract. dec.* 500 *n* 6.*&* 7. *Lotter. de re beneſic.lib.* 3.*q.* 5.*n.*36. 38. *&* 39 vbi de impedimento ex facto Capituli, non alterius, & reſpectu impedimenti præſtiti à Capitulo videas, *Add.ad. Buratt. deciſ.* 318.*verſ. limita principalem concluſionem, & verſ. prædicta autem.* Atque ſuſtineretur poſſeſſio etiam non capitulariter capta,ſi ità eſſet de conſuetudine loci, *Lotter. d. q.*5. *num.* 35. *Add. ad dec.*318.*Buratt. verſ. limita ſecundo item Buratt. dec.* 746.*n.* 12 *& ſeqq.* Conſtaret autem poſſeſſionem fuiſſe capitulariter captam,ſi Notarius atteſtaretur, fuiſſe captam coram repręſentantibus maiorem, & ſaniorem partem Capituli vel ſi id deponerent teſtes. *Buratt. dec.* 522. *num.* 5.]

8 Vt quoque † poſſeſſio Dignitatis debet capi in propria ſede,aliàs non eſt manutenibilis, *Caual. dec.* 198. *num.* 1. [& idem dicitur reſpectu poſſeſſionis Canonicatus, *Rot. recent. dec.* 594. *num.* 4. *par.*3.]

S V M M A R I A.

9 *Incorporalium etiam quaſi poſſeſſio acquiritur, & probatur ex facto,& pluribus modis.*
[*Incorporalium quaſi poſſeſſio probatur per exercitium illius iuris.*]
[*Et per actum corporalem, in quo ius illud repræſentatur.*]
2 *Iuriſdictionis in loco quaſi poſſeſſio probatur ex actibus iuriſdictionalibus.*
3 *Iuriſdictionis in loco quaſi poſſeſſio probatur ex inſtrumento iuratæ fidelitatis.*
[*Territorium poſſidenti de tempore motæ litis competit manutentio.*]
[*Iuriſdictionis quaſi poſſeſſio acquiritur ex homagij præſtatione d. num.* 3. *& ex pœnis applicatis, & exactis.*]
4 *Et ex inſtrumento liberationis à fidelitate, quia priuatio præſupponit habitum,*
5 *Lim. procedere in antiquis, in quibus non poteſt fieri probatio per teſtes.*
6 *Lim. procedere quoad eos,qui fidelitatem iurarunt,& quatenus poſſint transferre iuriſdictionem.*
7 *Lim. non procedere alio poſſidente.*
8 *Iuriſdictionis quaſi poſſeſſio probatur ex liberationibus, & gratijs ſortitis effectum.*
9 *Ampl. tam in factis in particularibus caſibus, quam in factis generaliter.*
10 *Amplia.etiam in liberatione à præſtatione homagij.*
11 *Iuriſdictionis quaſi poſſeſſio probatur ex præſtatione, & receptione onerum.*
12 *Ex impoſitione, & exactione gabellarum.*
[*Officij, illiuſque iuriſdictionis exercitium probatur ex mandatis ſub Officij nomine relaxatis.*]
13 *Ex impoſitione,& exactione collectarum.*
14 *Collecta exactio probat quaſi poſſeſſionem collectandi.*
15 *Collectarum, & onerum impoſitio arguit ſubiectionem, & iuriſdictionem in eum, qui patitur collectari.*
16 *Iuriſdictionis quaſi poſſeſſio probatur per exactionem vectigalium, datiorum, & cenſuum.*
17 *Per receptionem decimæ,*
18 *Per famam in antiquis.*
19 *Ex nominatione.*
20 *Per affidationem animalium.*
21 *Iuriſdictionis quaſi poſſeſſio probatur ex omnibus actibus iuriſdictionalibus iudiciarijs.*
22 *Ex præceptis,ſeu citationibus,quibus ſubditi obediuerint, ſecus ſi non obediuerint.*
23 *Ex proceſſibus criminalibus,& ſententijs latis in caſis condemnatorijs,ſeu abſolutorijs.*
[*Iuriſdictionis quaſi poſſeſſio probatur ex executionibus realibus,& perſonalibus, delinquentium punitionibus,& gratijs factis.*]
24 *Ex captura delinquentium.*
25 *Ex erectione furcarum,& etiam ſi per centum annos in eis non fuerit aliquis ſuſpenſus.*
26 *Ex executione ſententiarum.*
[*Et ex captura beſtiarum pro damnis datis.*]
27 *Ex inquiſitionibus,& accuſationibus factis,& executis.*
[*Et ex deputationibus Officialium, & Cuſtodum, quæ effectum habuerint.*]
28 *Ex electione,ſeu deputatione Officialium, & Cuſtodum.*
[*Et ex geſtis, quæ neceſſario indicent animum obediendi.*
Obedientia poſſidetur per obedientiam, alias qui præcipit,ſi ſibi non obediatur,poſſidet ſola labia ſua.
Subiectio non concludens patientiam ex iure proprio ſed ex poſſi humilitate non tribuit iuriſdictionis quaſi poſſeſſionem.]
29 *Deputare Iudices, & Prætores in Caſtris, & territorijs non eſt poſſidere bona.*
30 *Iuriſdictionis quaſi poſſeſſio probatur ex obedientia præſtita Officialibus deputatis.*
31 *Ex ſtatutis,edictis,bannimentis,ſeu decretis promulgatis.*

Etiam.

32 *Etiam ſi effectum non habuerint, & in illis nullus inciderit.*

33 *Iuriſdictionis fructus ſunt emolumenta bannimentorum condemnationes, mulctæ, collectæ, pœnæ damnorum datorum, & aliorum, & ſimiles.*

34 *Iuriſdictionis quaſi poſſeſſio probatur ex viſitatione confinium.*

35 *Venetorũ iuriſdictionis quaſi poſſeſſio in Mare Adriaticum probatur ex deſponſatione, quã ipſi faciunt.*

36 *Iuriſdictionis ſeu ſuperioritatis alicuius quaſi poſſeſſio probatur ex quo illi deferantur appellationes.*

37 *Appellationes dirigi debent, & ſolent ad ſuperiorem in iuriſdictione.*

Obſervatio XXXI.

De quaſi poſſeſſione Incorporalium, & primò, de quaſi poſſeſſione Iuriſdictionis.

1 QVaſi poſſeſſio † quoque incorporalium acquiritur, & probatur ex facto, *Rot. poſt tract. Iul. Viuian. de Iure patron. dec.* 84. *num.* 6.
[& per exercitium illius iuris, *Abb in cap. cum Eccleſia Sutrina num.* 2. *de cauſ. poſſ. & propr.* ac per
actum corporalem, in quo ius illud repræſentetur,
Bald. in l. 2. *num.* 10. *C. de ſerui. & aqu.*] Et pluribus
2 modis, vt † quaſi poſſeſſio Iuriſdictionis Territorij,
& in loco probatur ex actibus iuriſdictionalibus, vt
3 † ex Inſtrumento Iuratæ fidelitatis, *Menoch. de retin. remed.* 3. *num.* 578. *Maſcard. de probat. in Ver. Iuriſdictio concluſ.* 946. *num.* 19. *Pontan. de ſpol. lib.* 2. *cap.* 16. *num.* 176. *Giouagn conſ.* 8. *num.* 124. *conſ.* 9. *n.* 27,
& 47. *lib.* 1. *Rot. diuerſ.* 4. *deciſ.* 4. *numer.* 3. *part.* 2.
[& *in Balneorgien. Confinium coram Card. Sacrato, poſt tract. dec* 422. *num.* 4. *vbi num.* 5. quod poſſidenti Territorium de tempore motæ litis datur manutentio, *in Sabinen. Caſtri Mompei coram Eminentiſſimo D. Card. Veroſpio, poſt tract. dec.* 470. *nu.* 3, *Buratt. dec.* 427. *num.* 4. & ex quo Baro, & Dominus fuerit
habitus, & recognitus pro tali ab Vniuerſitate, &
particularibus, ac Camera ex præſtatione homagij,
Buratt. dec. 427. *num.* 3. *dec.* 478. *in princ. Buratt. dec.*
4 427. *num.* 3.] Vt etiam probatur † Inſtrumento liberationis à fidelitate, quoniam priuatio præſupponit
habitum, *Menoch. d. remed.* 3. *num.* 580. *Maſcard. d.*
5 *concluſ.* 946. *num.* 20. Quod tamen † limitatur procedere in antiquis tantum, in quibus non poteſt fieri
probatio per teſtes, *Maſcard. d. concluſ.* 946. *nu.* 21.
6 Et † quoad eos tantum, qui fidelitatem iurauerunt
& quatenus poſſent transferre poteſtatem, & Iuriſdictionem, *Menoch. d. remed.* 3. *retin. num.* 578. &
7 † non procedere, quando appareret Iuramentum fidelitatis fuiſſe præſtitum ab eo qui non poterat illud
præſtare, quia alius poſſideret. Nam tunc per talia
Iuramenta fidelitatum non diceretur tranſlata quaſi
poſſeſſio Iuriſdictionis in aliquem, nec ſublata à primo poſſeſſore, *Maſcard. d. concluſ.* 946. *num.* 22.
8 Sic etiam † probatur quaſi poſſeſſio Iuriſdictionis
liberationibus, & gratijs ſortitis effectum, *Maſcard. d. conc.* 946. *n.* 15. & 16. Vbi de gratijs factis in delictis, *Tuſc. in Ver. poſſeſſio. cõc.* 419. *n.* 8. *Giouagn cõſ.* 10.
9 *in princ. lib.* 1. [*Bur. dec.* 427. *n.* 4.] † ſiue gratiæ, & liberationes factæ ſint in particularibus caſibus, ſiue generaliter, *Maſcard. loc. cit. num.* 17. quod procedit
10 † etiam in liberatione facta à præſtatione homagij,
11 *Maſcard. vbi ſupra num.* 18. Ita etiam † ex præſtatione onerum, *Menoch. d. remed.* 3. *retinen. num.* 581.
12 ex impoſitione, & exactione gabellarum, *Menoch.*
ibid. nu. 582. *Maſcard. in Ver. Iuriſdictio. d. concl.* 946.
nu. 1. *Caualer. dec.* 161. *n.* 4. & 5. [*Rot. in Balneorigen. Confinium coram Card. Sacrato, poſt tract. dec.* 422. 13
nu. 1. & *ſeqq.*] † ex impoſitione, & exactione Collectarum, *Maſcard. d. concl.* 946. *num.* 1. *Rot. recent.*
dec. 24. *ſub num.* 5. *par.* 1. Prout † ex exactione Col- 14
lectæ probatur quaſi poſſeſſio collectandi, *Boccat. de interd. vti poſſid. cap.* 14. *num.* 8. & † Collectarum, 15
ac onerum impoſitio arguit ſubiectionem, & iuriſdictionem in eum, qui patitur collectari, *Tuſc. in Ver.*
Iuriſdictio. cõc 545. *n.* 6. item † per exactionem vecti- 16
galium, datiorum, & cenſuum, *Maſcard. d. concluſ.*
946. *num.* 1. *Tuſc. in Ver. poſſeſſio concluſ.* 319. *nu.* 13.
† Per receptionem decimæ, *Maſcard d. concluſ.* 946. 17
n. 3. [ex pœnis applicatis, & exactis, *Buratt. dec.* 427. *n.*
4. *dec.* 478. *n.* 8.] Item † in antiquis etiã probatur qua- 18
ſi poſſeſſio iuriſdictionis per famã, *Menoch. d. remed.*
3. *retin. n.* 583. Itẽ † ex nominatione, *Menoch. loc. cit. n.* 19
587. † Per affidationẽ animaliũ, *Caual. dec* 161. *n* 4. 20
Quemadmodum † quaſi poſſeſſio Iuriſdictionis 21
probatur ex omnibus actibus Iuriſdictionalibus Iudiciarijs, *Menoch. d. remed.* 3. *retinen. nu.* 585. *Pacific. de Salu. inſpect. prim. cap.* 6. *n.* 29. & *ſeqq.* Vt ex adminiſtratione, & executione iuſtitiæ, *Tuſc. in Ver. poſſeſſio. cõcl.* 419. *n.* 4. *Rot. diuerſ. dec.* 197. *n.* 4. *part.* 4. [*Buratt. deciſ.* 119. *n.* 3. *dec.* 478. *n.* 8. vbi de condẽnationibus, itaut
officij, illiuſque iuriſdictionis exercitium probetur
ex mandatis ſub nomine eiuſdẽ officij relaxatis, *Rot. in Toletana Confirmatoria co. R. P. D. Dunozetto, poſt tract. dec* 635. *n.* 4.] † Ex præceptis factis, ſeu citationi- 22
bus tranſmiſſis, quibus ſubditi obediuerint, ſecus ſi
non interuenerit obedientia, *Maſcard. d. Ver. Iuriſdictio concluſ* 946. *n.* 4. Item † ex proceſſibus crimina- 23
libus, ſi in cauſis iudicatum fuit, ſi fuerint delinquentes condemnati, & Innocentes abſoluti, *Menoch. d. remed.* 3. *retin. num.* 585. *Tuſc. in Ver. poſſeſſio concl.*
419. *numer.* 7. & 9. *Giouagn conſ.* 10. *in princ. lib.* 1.
[*Buratt. dec.* 427. *n.* 4. vbi etiã de proceſſibus, ciuilibus
mixtis, ſententijs, & decretis,] Prout † ex captura 24
delinquentium, *Menoch. ibid num.* 586. *Maſcard. de probat. d. concl.* 946. *nu.* 4. *Giouagn. loc. cit. Coccin. dec.*
26. Vbi, quod quaſi poſſeſſio Iuriſdictionis criminalis exercendæ probatur ex carceratione facta de aliquo, & quod carceratio eſt actus Iuriſdictionis
† Ex erectione furcarum, *Menoch. d. remed.* 3. *num.* 25
586. *Maſcard de probat. d. concl* 946. *num.* 10. *Tuſc. in concl* 419. *num.* 5. etiam ſi per centum annos in illis
furcis non fuerit aliquis ſuſpenſus *Maſcard d. conc.*
946. *num.* 11. † Ex executione ſententiarum, *Tuſc.* 26
d. concluſ. 319. *num* 4. & 7. [Per executiones factas
reales, & perſonales, & delinquentium punitiones, & gratiam factam, *Rot recent. deciſ.* 129.
num. 1. *par.* 4] † Ex inquiſitionibus, & accuſationi- 27
bus factis, & executis, *Tuſc. ibid. num.* 6. *Caualer. dec.*
161. *nu.* 4. Vbi de accuſationibus pro damnis datis.
[Et ex captura beſtiarum pro damnis datis, *Rot. in Balneorigen. Confinium coram Card. Sacrato, poſt tract. dec.* 422. *num.* 1. & *ſeqq.*] † Ex electione, ſeu depu- 28
tatione officialium, & Cuſtodum, *Tuſc. d. concl.* 419.
num. 4. *Maſcard. d. concl.* 946. *nu.* 2. *Giouagn. conſ.* 19.
in princ. lib. 1. *Affl. dec.* 167. *num* 1. *Rot diuerſ. d. deciſ.*
167 *nu.* 1. *part.* 4. [& *in d. Balneorigen. Confinium coram Card. Sacrato, poſt tract. dec.* 422. *num.* 1. & *ſeqq. in Sabinen. Caſtri Mompei coram Eminentiſſimo D. Card. Veroſpio, poſt tract. dec.* 470. *num.* 3. *Buratt. dec.* 427.
num. 4 vbi de deputationibus, & retentionibus baiulorum ſeu iudicum Graphariorum fiſcalium, & aliorum miniſtrorum. Si tamen deputationes habuerint
effectum, *Rot. in d. Sabinen. Caſtri Mompei num.* 12.]
licet † deputare Iudices, & Prætores in Caſtris, & 29
Territorijs non ſit poſſidere bona, *Rot. diuerſ. deciſ.*
146. *num.* 5. *part.* 4. † Ex obedientia præſtita officia- 30

libus, *Tuſc. in dict. Ver. poſſeſſio. concluſ. 419. num. 11.*
Probatur quoque quaſi poſſeſſio Iuriſdictionis †
31 ex ſtatutis, edictis, bannimentis, ſeu decretis pro-
mulgatis, *Pract. Papien. in form. libell. in act. confeſ.
in gloſ. Plenam ſub num. 10. circa fin. Menoch. d. remed.
3. retinen. nu 586. Maſcard in Ver. Iuriſdictio d. concl.
946. num. 2. 23. & ſeqq. Tuſc. in Ver. Iuriſdictio. concl.
541. num. 6. & in Ver. poſſeſſio. concluſ. 149. numer. 3.]
Caualer. deciſ. 161. nu. 4.* [*Buratt. dec. 427. num. 4. & 7.*
† etiam ſi talia ſtatuta, edicta, banna, & decreta
32 effectum non habuerint, & in illis nullus inciderit,
Nam ſatis eſt, quod ipſe Princeps mandauerit illa
publicari, & ita fuerint publicata, *Maſcard. d. con-
cluſ. 946. num. 25. Pract. Pap. ſub d. numer. 10. in fin.*
[*Buratt. deciſ. 427. num. 8.* vbi etiam ſi nullus incur-
rerit pœnas, aut ſoluerit.]
Prout † fructus Iuriſdictionis ſunt emolumenta
33 bannimentorum, condemnationes, mulctæ, Colle-
ctæ, pœnæ damnorum datorum, & aliorum, ac ſi-
miles, *Tuſc. in Ver. Iuriſdictio. concluſ. 551. Pont. de ſpol.
lib. 2 cap. 16. ſub numer. 175. Rot. poſt ſecundum Vol.
conſ. Farinac. deciſ. 300. num. 1.*
Item probatur quaſi poſſeſſio Iuriſdictionis † ex
34 viſitatione Confinium, *Tuſc. in d Ver. poſſeſſio. concluſ.
419. num. 5.* Et † quoad Mare Adriaticum reſpectu
35 Venetorum probatur quaſi poſſeſſio Iuriſdictionis
ex deſponſatione, quam ipſi faciunt, *Tuſc. d. concluſ.
419. num. 12* [Vt etiam iuriſdictionis quaſi poſſeſſio
acquiritur ex geſtis, quæ neceſſario indicent animum
obediendi, *Rot. in Burgen. Iuriſpræſidendi coram*
R.P.D. *Merlino poſt tract. dec. 667. num. 5. Capiblanc.
pract. quæſt. ſup. pragmat. 1. de baron. cap. 5. n. 14. lib. 2.*
cum obedientia poſſideri dicatur per obedientiam,
alias, qui præcipit, ſi ſibi non pareatur, nihil in a-
lium poſſidet, quam labia ſua, *d. dec. 667. nu. 8.* Prout
nec ſubiectio non concludens patientiam ſubiecti
ab agente tanquam ex iure proprio, ſed ex paſſi hu-
militate tribuit ipſius iuriſdictionis quaſi poſſeſſio-
nem, *d. dec. 667. num. 11.*]
Probatur † etiam Iuriſdictionis, ſeu ſuperiorita-
36 tis quaſi poſſeſſio alicuius, ex quo illi deferantur ap-
pellationes, cum † appellationes ſemper ſoleant
37 & debeant dirigi ad illum, qui eſt ſuperior in Iu-
riſdictione, *Maſcard. in d. Ver. Iuriſdictio concluſ.
946. num. 13. & 14.*

SVMMARIA.

1 *Iuriſpatronatus, ſeu iuris præſentandi, nominandi, & eligendi quaſi poſſeſſio acquiritur, prout quaſi poſſeſſio aliorum iurium incorporalium.*

2 *Præſentandi quaſi poſſeſſio ad effectum manutentionis dicitur quæſita, & probatur ex præſentationibus, ſeu electionibus, vel nominationibus effectum ſortitis.*

[Iuriſpatronatus quaſi poſſeſſio ad effectum manutentionis dicitur quæſita ex præſentationibus, & inſtitutionibus ſubſecutis.]

3 *Ex conſenſu præſtito reſignationi ad fauorem, ſeu in vacatione per obitum, vel alio modo.*

[Et ex conſenſibus patronorum reſeruatis, & præſtitis in prouiſionibus Apoſtolicis.

Præſentationum effectuatio oſtenderetur ex collationibus factis per obitum præſentatorum.]

4 *Præſentandi quaſi poſſeſſio in beneficijs iuriſpatronatus præualet inter patronos ius prætendentes.*

5 *Attenditur etiam in terminis Concilij Tridentini vbi non controuertitur patronatus, ſed pertinentia.*

[Præſentatus à maiori parte patronorum exiſtentium in quaſi poſſeſſione præſentandi eſt inſtituendus.]

[Præſentatio vltima, & vltimus ſtatus attendi debet.]

[Et conſtituit præſentantem in quaſi poſſeſſione, & operatur, vt præſentatus ſit inſtituendus.]

[Inſtitutia fructus dicitur quaſi poſſeſſionis præſentandi.]

[Præſentatus, & inſtitutus ab exiſtente in quaſi poſſeſſione præſentandi, & inſtituendi eſt confirmandus, & admittendus ad beneficium.]

[Nec remouetur, etiam ſi ius patroni euincatur.]

[Sed vero patrono reſeruatur exercitium præſentandi in futurum.]

6 *Et ad fauorem præſentati, qui poſſeſſionem accepit.*

7 *Præſentatus ab exiſtente in quaſi poſſeſſione præſentandi præfertur alijs.*

[Præſentatio facta a vero patrono quando præferatur præſentationi factæ ab exiſtente in quaſi poſſeſſione.]

[Ius patronatus dicitur concludenter probatū etiam per talem notorietatem, quæ rei iudicatæ, vel partis confeſſioni æquipolleat, & vbi contra eam nihil opponi poteſt.]

Proprietas abſorbet cauſam poſſeſſionis.]

8 *Præſentandi quaſi poſſeſſio potius attenditur, quam ipſa proprietas, niſi de proprietate conſtet in continenti, & concludenter ante inſtitutionem per confeſſionem partis, vel rem iudicatam, vel inſtrumentum clarum.*

[Exceptio illegitimitatis patroni, qui reſignationi conſenſit non admittitur in manutentione, ſed remittitur ad petitorium Ampl. vt hic.

[Iuſpatronatus præſumitur laicale, ex quo laici illud poſſideant.]

9 *Præſentandi quaſi poſſeſſio ſufficit, vt quis præſumatur capax, & habilis, & interim manuteneatur.*

10 *Præſentandi in quaſi poſſeſſione non obſtat exceptio ſpurietatis, nec quod iuſpatronatus ſit gentilitium, non hereditarium, quia præſumptio eſt in contrarium, & donec probetur exceptio, eſt poſſeſſor manutenendus.*

[Præſentandi quaſi poſſeſſio non dicitur quæſita ex conſenſu præſtito in præiudicium Eccleſiæ.]

Præſentandi quaſi poſſeſſio, quæri non poteſt per non verum Patronum, quoad veros patronos vno ex eis contradicente.

[Nec ex præſentatione, quæ non ſit admiſſa, nec reiecta, vel non effectuata niſi per concordiam, dict. n.]

11 *Præſentandi quaſi poſſeſſio non dicitur quæſita ex conſenſu præſtita in præiudicium abſentium, & ignorantium.*

[Iuſpatronatus legitime probari debet, vbi agitur de libertate Eccleſiæ, & de libera collatione.]

[Præſentandi ſola quaſi poſſeſſio non ſuffragatur, ſi beneficium vacet in menſe reſeruato, ſed debet conſtare de iure patronatus, & num. 22. Ampl. vt num. 21.]

[Secus in vacatione in menſe Ordinarij, quia tunc eſt quaſi poſſeſſor manutenendus, donec conſtiterit de eius non iure in proprietate.

[Iuſpatronatus, & quaſi poſſeſſio præſentandi valde differunt inter ſe.]

[Ordinarius poteſt non patronum à præſentatione amouere conſtito de illius non iure in proprietate.]

[Præſentatus ab habente præſumptionem vſurpationis eſt manutenendus capta poſſeſſione, alias ſecus.]

12 *Patentia requiritur ad acquirendam quaſi poſſeſſionem præſentandi, & non poteſt dici adeſſe ſine ſcientia.*

13 *Patronus admittens non patronum ad præſentandum ſibi præiudicat, quia acquiritur ei quaſi poſſeſſio etiam non probata effectuatione, licet non faciat ipſum patronum*

14 *Decl. ſecus in præiudicium illius ſucceſſorum in iure patronatus,*

15 *Præſentandi quaſi poſſeſsio manutenibilis non reſultat ex præſentationibus factis, ſeu conſenſu præſtito lite pendente, & poſt inhibitionem Rotalem.*

16 *Præſentandi quaſi poſſeſsio non acquiritur ex actu, facto, ſeu admiſſo ſine præiudicio iuris alterius.*

17 *Neq; cum clauſula,* ſi, & quatenus admiſſus, ſeu cōſēſū præſtās ius habeat. *donec ius nō probetur.*

18 *Nec ex conſenſu dato ſub conditione.*

19 *Clauſula,* ſi, & in quantū, *ita demū importat admiſſionem ad effectum conſtituendi in quaſi poſſeſſione præſentandi, ſi illo caſu de iure debeat admitti.*

20 *Appellatio admiſſa cum clauſula,* ſi, & in quantum, *an operatur admiſſionem.*

21 *Præſentandi quaſi poſſeſſio non dicitur acquiſita per procuratorem, de cuius mandato non conſtat.*

22 *Præſentandi quaſi poſſeſſio an acquiratur per exercitium alterius actus competentis patrono vltra actum præſentationis.*

23 *Præſentandi quaſi poſſeſſio quæſita dicitur habēti ſētentiam, & rem iudicatam effectuatam, præſertim ſi alius intruſus non reperitur, & poteſt exercere ea omnia, quæ ad poſſeſſionem pertinent.*

24 *Iuriſpatronatus quaſi poſſeſſio acquiritur, & probatur ex inſignis familiæ appoſitis de mandato, & in executionem ſententiæ Iudicis.*

25 *Præſentandi, & nominandi quaſi poſſeſſio probatur per enunciatiuam Vicarij Epiſcopi de actu coram ſe geſto.*

26 *Præſentandi ſola quaſi poſſeſſio, vbi non agitur inter patronos, nec de patronatus pertinentia, ſed de libertate Eccleſiæ, & libera collatione, poſt Conciliū Tridentinum non ſuffragatur pro manutentione, niſi in iure patronatus Regio.*

27 *Iuriſpatronatus ad quaſi poſſeſſionem, & manutentionem requiſita, vbi agitur aduerſus libertatem Eccleſiæ, & ex forma Concilij Tridentini.*

Observatio XXXII.

De quaſi poſſeſſione Præſentandi.

1 QVaſi poſſeſſio Iuriſpatronatus, ſeu Iuris præſentandi, nominandi, & eligendi † acquiritur, prout acquiritur quaſi poſſeſſio aliorum Iurium incorporalium, *Iul. Viu. in praxi Iuriſpatronatus*
2 *par.2.lib.5 cap.4.num.28.* Adeò vt † ad effectum manutentionis dicatur quæſita, & probetur ex præſentationibus, ſeu electionibus, vel nominationibus effectum ſortitis, *Rot. in Ianuen. Parochialis coram R. P. D. Durano, poſt tract. deciſ. 400. num. 2. & ſeqq. & deciſ. 217. 27. in Aliphana Iuriſpatronatus coram R. P. D. Ghiſlerio, poſt tract. deciſ. 267. num. 1. & 9.* [*Bald. in l. 2. num. 10. C. de ſeruit. & aqu. Rot. recent. deciſione 197. num.2. part. 4.* vbi de præſentationibus, & inſtitutionibus ſubſecutis, *& deciſ. 35. num. 1. part. 5.*
3 *Durand. deciſ. 62. num. 1. deciſ. 219. num. 1.*] † & per conſenſum præſtitum reſignationi ad fauorem certæ perſonæ, ſeu in vacatione per obitum, vel alio modo, *Iul. Viuian. in pract. Iuriſpatr. 2. lib. 5. cap. 2. num. 13. & 14. & lib. 11. cap. 6. num. 8. & 9. vbi* Rot. *deciſ. 16. num. 1. Greg. XV. deciſ. 417. num. 1. quæ eſt etiam inter recent. deciſ. 260. par. 2. Coccin. deciſ. 174. num. 3. Caual. deciſ. 55. num. 4. deciſ. 382. num. 1.* [*Rot recent deciſ. 232. num. 15. par. 1.* & ex conſenſibus patronorum reſeruatis, & præſtitis in prouiſionibus Apoſtolicis, *Rot. recent. deciſ. 197. num. 2. par. 4* & de præſentationum effectuatione diceretur conſtare etiam ex collatione facta per obitum præſentatorum, *Rot. recent. deciſ. 173. num. 4. par. 4. & dec. 401. n. 2.*
4 *par. 5.*] † quaſi enim poſſeſſio Iuris præſentandi in beneficiis Iuriſpatronatus præualet inter patronos Ius prætendentes, *Iul Viuian. in praxi Iuriſpatronatus par. 2. lib. 5. c. 4. n. 69. & ibi Rot. deciſ. 78. n. 8. Rot. in Piſana Capellania coram Cardinali Blanchetto, apud*
Marcheſ. de comm. par. 1. fol. 438. n. 1. † Et attenditur 5
etiam in terminis Concilij Tridentini, vbi non controuertitur Patronatus, ſed pertinentia; *Rot. recent. deciſ. 274. n. 11. par. 2.* [*Rot. recent. dec. 179. n. 2. dec. 319. n. 3. dec. 606. in fin. par. 3. Add. ad dec. 139. Buratt. n. 17.*]
† & ad fauorem præſentati qui poſſeſſionem acce- 6
pit, *Iul. Viuian. d. c. 4. n. 69. verſ. adde prædictis.* Vbi,
quod † præſentatus ab exiſtente in quaſi poſſeſſione 7
præſentandi præfertur aliis, *Caualer. dec. 609. num. 6.* [Adeo vt præſentatus à maiori parte patronorum exiſtentium in quaſi poſſeſſione præſentandi ſit inſtituendus, *Rot. recent. dec. 291 n. 1. par. 4. & deciſ. 285. n. 1 par. 5.* & vltima præſentatio, ac vltimus ſtatus, qui debet attendi, *Rot. recent. dec. 179. n. 1. verſ. & quod iſta part. 3.* efficit, vt præſentans dicatur eſſe in quaſi poſſeſſione, & per conſequens præſentatus ab eo ſit inſtituendus, *Rot. recent. dec. 180. num 1. part. 3.* cum ipſa inſtitutio dicatur fructus huiuſmodi quaſi poſſeſſionis, *Rot. recent. d. dec. 179. num. 1. verſ. & quod iſta par. 3.* & præſentatus, & inſtitutus ab exiſtente in quaſi poſſeſſione præſentandi, & inſtituendi ſit confirmandus, & admittendus ad beneficium, *Rot. recent. dec. 256. num. 1. par. 3.* nec remoueatur, etiamſi ius patroni euincatur, *Rot. recen. dec. 174. num. 2. & deciſ. 362. num. 2. par. 5.* Sed vero patrono in futurum præſeruetur exercitium præſentandi, *Rot. recent. d. deciſ.*
362. num. 2. part. 5. Et † attenditur potius quaſi poſ- 8
ſeſſio, quā ipſa proprietas, *Melch. Lotter. de re benef. tom. 1. lib. 1. q. 34. nu. 26. Rot. in Piſtorien. Plebaniæ coram R. P. D. Nauarro, poſt tract. dec. 172. num. 16.* Niſi ante inſtitutionem conſtet incontinenti, & concludenter de ipſo Iurepatronatus alterius, per confeſſionem partis, vel rem iudicatam, aut publicum inſtrumentum fundationis clarum, *Rot. in Lucana Iuriſpatronatus, coram Dunozetto, poſt tract. dec. 332. num. 5. & 6. & dec. 333. num. 2. & 3.* [*Rot. recent. deciſ. 180. num. 1. & ſeqq.* vbi, quod, ſi quaſi poſſeſſio vnius ex præſentantibus patiatur aliquam difficultatem reſpectu bonæ fidei, vel conſtet de bono iure alterius non eſt eiuſdem præſentatio præferenda in cōcurſu præſentationis factæ à vero patrono, ſed eſt præferēda præſentatio veri patroni, & eo magis ſi conſtet etiam de illius antiquiori poſſeſſione, & ibi reſpondetur etiam deciſioni, *Seraph. & deciſ. 735. num 1. 2. & 9.* vbi quod de iure patronatus diceretur conſtare ad d. effectum etiam per talem notorietatem, quæ rei iudicatæ, vel partis confeſſioni æquipolleret, & contra quam nihil opponi poſſet, *part. 3. & dec. 83. num. 5. & ſeqq. vbi declar. dec. 174. num. 3. & deciſ. 362. num. 1. & 4. part. 5.* Quia tunc proprietas abſorbet cauſam poſſeſſionis, *Rot recent. d. deciſ. 180. num. .... dec. 735. num. 1. par. 3. & dec. 83. num. 1. part. 3. & dec. 83. num 5. deciſ. 174. num. 4. & dec. 362. num. 5.*
& 16. par. 5.] Et † ſufficit quaſi poſſeſſio præſentan- 9
di ad effectum, vt quis præſumatur capax, & habilis, & interim, manuteneri debeat, *Rot. in d. Piſtor. Plebaniæ, coram R. P. D. Nauarro, poſt tract. deciſ. 172.*
num. 18. Adeo vt † in quaſi poſſeſſione præſentandi 10
non obſtet exceptio ſpurietatis, nec quod Iuſpatronatus ſit gentilitium, non hæreditarium, quia præſūptio eſt pro non ſpurietate, & quod Iuſpatronatus ſit hæreditarium, & donec de contrario doceatur, eſt interim poſſeſſor manutenendus, *Rot. in d. Piſtorien. Plebaniæ num. 18. & ſeq.* [*Rot. recent. deciſ. 288. num. 1. dec. 362. num. 9. par. 5.* & quod exceptio illegitimitatis patroni, qui reſignationi conſenſit nō admittatur in iudicio ſummariiſſimo retinendæ, ſed remittatur ad petitorium, tradit *Rot. recent. deciſ 615. num. 2.*

num. 2. par. 3. eoque magis ſi agatur de illegitimo nato ex ſoluto, & ſoluta, qui non eſt incapax Iuriſpatronatus, *Rot. recent. deciſ. 319. num. 4. & deciſ. 615. n. 3. par. 3.* prout iuſpatronatus præſumitur laicale ex quaſi poſſeſſione Laicorũ, *Rot. rec. dec. 273. n. 3. par. 3.*]

11 Licet † ſecus ſi reſpectu præiudicij illorum, quibus abſentibus, & ignorantibus fuit conſenſus præſtitus, *Iul. Viuian. de iurepatron. d. par. 2 lib. 5. cap. 2. ſub num. 14. & d. lib. 11. cap. 6. num. 10. & ibi Rot. deciſ. 23. num. 8. deciſ. 42. num. 8. Greg. d. deciſ. 417. num 2.* [*Rot. recent. deciſ. 687. num. 1. & 5. par. 3*] Nam tunc
12 non adeſt patientia, † quæ requiritur, & non poteſt dici adeſſe ſine ſcientia, *Iul. Viuian. d. cap. 6. num. 22.*
13 *Greg. d. deciſ. 417. num. 5.* Itaut † tunc ſit probandum, quod illi ipſum admiſerint, nam, ſi fuerit non patronus admiſſus à patronis ad præſentandum, dicitur ei acquiſita quaſi poſſeſſio præſentandi, etiam non probata effectuatione, licet non faciat ipſum patronum, *Rot. in recent. deciſ. 184 num. 7. par. 1. deciſ. 174. num. 2. & ſeqq. deciſ. 274 num. 7. par. 2. Greg. XV. d. deciſ. 417. num. 5. & ibi. add. num. 13. Iul. Viuian. in praxi Iuriſpatron. par. 2. lib. 5. cap 4 num. 61.* [*Rot. recent. deciſ. 132. num. 4. par. 3. & in Sebericen. Manſionariatus coram R. P. D. Pirovano, poſt tract. deciſ. 640. num. 4*]
14 † Intelligendo tamen, vt huiuſmodi quaſi poſſeſſio, & admiſſio iuuet ſolum contra admittentem, ſecus contra illius ſucceſſores in iurepatronatus, quibus ille præiudicare non potuit, *Rot. in recent. d. deciſ. 284. num. 8 par. 1. Add. ad. d. deciſ. 417. Greg. d. num 13.* [Et ſecus etiam quoad præiudicium Eccleſiæ, *d. deciſ. 132. num. 6 par. 3. recent.* Prout nec quaſi poſſeſſio præſentandi quæri poteſt per eum, qui non eſt verè patronus quoad verè patronos vno ex ijs contradicente, *Rot. recent. deciſ. 132. num. 4. par. 3.*]

15 Declara etiam, vt † ex præſentationibus factis, ſeu conſenſu præſtito lite pendente, & poſt inhibitionem Rotalem nulla poſſit reſultare quaſi poſſeſſio manutenibilis, *Greg. deciſ. 222. num. 3. & deciſ. 417. num. 11.* [*Add. ad. deciſ. 633. Buratt. num. 19.*]

16 Prout quoque † nec ex actu facto, ſeu admiſſo ſine præiudicio iuris alterius poteſt acquiri quaſi poſſeſſio præſentandi, *Garz. de benefic. par. 5. cap. 5. num. 65. Iul. Viuian. in praxi Iuriſpatron. par. 2. lib. 5. cap 2. ſub. n. 12. & lib. 11. cap. 6. n 13.* [*Add. ad. dec. 633. Bur. n. 16.*]

17 Nec † ex admiſſione facta cum clauſula, *ſi, & quatenus admiſſus, ſeu conſenſum præſtans ius habeat*, donec non probetur ius, quod ipſe habeat, *Greg. d. deciſ.*
18 *417. num. 4. vbi Add. num. 12.* † ſeu ex conſenſu dato ſub conditione, *Iul. Viuian. in praxi Iuriſpatr. d. cap. 6.*
19 *num. 14.* Vt etiam † clauſula *ſi, & in quantum*, ita demum importat admiſſionem ad effectum conſtituendi in quaſi poſſeſſione, ſi ſimus in caſu, in quo de iure debeat admitti, *Seraph. deciſ. 499. num. 2. Rot. in Iannen. Parochialis coram* R. *P. D. Durano, poſt tract. deciſ. 217. num. 40.* [*Add. ad deciſ. 633. Buratt. num.*
20 *20.*] † Vt dicitur de appellatione admiſſa cum ſimili clauſula, *Marat. de ord. Iudic. par. 6. art. 2. num. 211. Plott. de in lit. iur. §. 4. num. 44. Lancell. de attent. par. 2. cap. 12. limit. 1. num. 90. & ſeqq. Comard. de moment. poſſ. limit 13. num. 17. Ben. intend. deciſ. 1.* [*Add. ad deciſ. 633. Buratt. num. 21.*]

21 Quemadmodum † non dicitur acquiſita quaſi poſſeſſio præſentãdi per præſentationem factam à procuratore, de cuius mandato non conſtet, *Iul. Viuian. in praxi Iuriſpatr. par. 2. lib. 5. cap. 2 num. 14.*

22 An autem † huiuſmodi quaſi poſſeſſio acquiratur per exercitium alterius actus vltra præſentationem competentem patrono, *Vide Iul. Viuian. in praxi Iuriſpatr. par. 2. lib. 5. cap. 4. num. 62 lib. 11. cap. 5. num. 1. & 3. vbi num. 4. & 5.* ponit etiam modum articulandi.

23 Præterea † quaſi poſſeſſio præſentandi dicitur quæſita illi, qui habet ſententiam, & rem iudicatam effectuatam, præſertim quando non requiritur aliquis in poſſeſſione intruſus, nam poteſt ille, qui habet ſententiam, quando alius non poſſidet, omnia illa exercere, quæ ad poſſeſſionem pertinent, *Caputaq. deciſ. 337. num. 2. 3. & 4 par 2.*

Vt quoque † quaſi poſſeſſio iuriſpatronatus acqui- 24
ritur, & probatur ex inſigniis familiæ appoſitis de mandato, & in executionem ſententiæ Iudicis, *Rot. poſt tract. Iul. Viuian de Iure patr. deciſ. 84. num. 5. &*
6. † ſicuti quaſi poſſeſſio præſentandi, & nominandi 25
probatur per enunciatiuam Vicarij Epiſcopi de actu coram ſe geſto, *Rot. in Iannen. Parrochialis coram R. P. D. Durano, poſt tract dec. 217. n. 9. in Lucana Iuriſpatronatus cor R. P. D. Dunozetto, poſt tract. dec. 332. n. 2.*

Quotieſcunque † verò non agitur inter patronos, 26
nec de pertinentia patronatus, ſed controuertitur ipſe patronatus, & agitur de libertate Eccleſiæ, & de libera collatione, Eo caſu poſt Concilium Tridentinum non ſuffragatur pro manutẽtione ſola quaſi poſſeſſio præſentandi, niſi agatur de iurepatronatus Regio, *Rot. in Bracaren. de Ganfer. coram Cardinali Sacrato apud Marcheſ. de comm. par. 1 fol. 1054. num. 2. & par. 2. fol. 488. num. 2. Caual. deciſ. 609. num. 5. Iul. Viuian. in praxi Iuriſpatr. par 2. lib. 5. cap. 2. num. 36.* [Neque etiam acquiſita cenſetur quaſi poſſeſſio præſentandi ex præſentatione, quæ non fuit admiſſa, nec
reiecta, *Add. ad deciſ. 633. Buratt. num. 17.*] Sed † de- 27
bet probari primo præſentatio facta cum bona fide, ſecundo quod præſentatio fuerit admiſſa, & cõfirmata, & ſecuta inſtitutio; tertio quod præſentatus, & inſtitutus pro tali habitus fuerit; quarto quod ille, in cuius præiudicium quaſi poſſeſſio iuriſpatronatus acquiritur, hoc ſciat, & patiatur, *Cald. conſ. 12. de Iurepatr. Caputaq. deciſ. 131. num. 2. deciſ. 338. & deciſ. 339. par. 2. Rot. diuerſ. deciſ. 686. num. 2. par. 3. lib. 3. Put. deciſ. 189 nu. 1. & 2. lib. 1. Seraph. deciſ. 499. num. 1. Tuſc. in Verb. quaſi poſſeſſio concl. 35. num. 4. & ſeqq. Pont. de Spol. lib. 2. cap. 16. num. 173. Iul. Viuian. in praxi Iuriſpatr. par. 2. lib. 5. cap. 2. num. 12. & cap. 4. num. 30. & ſeqq.* Vbi ponit ſeptem requiſita, *& num. 69. Garz. de benefic. par. 5. cap. 5. num. 67. & ſeqq. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 310. num. 78. & ſeqq. Et ex diſpoſitione Concilij Tridentini ſeſſ. 24. cap. 9. & declaratione* Eminentiſſimorum DD. Cardinalium illius interpretum requiruntur eædem probationes in poſſeſſorio, quæ in petitorio, *Rot. in Firmana Beneficiorum coram Card. Sacrato apud Marcheſ. de comm par. 1. fol. 439. n. 3. Rot recent. dec. 235. ſub nu. 1. par 2. Grat. d. c. 310. n. 7. Iul. Viu. in praxi Iuriſpatr. par. 2. lib. 11. cap. 5. num. 16.* [Nec ex præſentatione non effectuata, niſi in vim concordiæ, *Add. ad. deciſ. Buratt. 633. num. 18.*]

SVMMARIA.

1 *Conferendi quaſi poſſeſſio probatur ex collationibus.*
[Collationes computantur inter fructus.]

2 *Collatio vltima, & vltimus ſtatus attenditur in quaſi poſſeſſione conferendi, & collatio effectuata.*
[Effectuationis, collationis, ſeu præſentationis probatio non eſt neceſſaria inter compræſentantes, ſeu conconferentes.
Collationem defendendi gratia ſufficit quaſi poſſeſſio conferendi de tempore vacationis, & collationis, ac vltimus ſtatus.
Collatio effectuata probatur ex instrumento adeptæ poſſeſſionis, ſeu poſſeſſione ſubſecuta.
Et effectu Canonicatus per ſtalli etiam aſſignationem.
Et ſolutionibus cenſus factis à proviſo, & datione in emphiteuſim, & viſitatione.
Collatoris, & ſubſecuta reſignatione: vbi ampliat.
Ex vacatione beneficij per obitum proviſi.

Et ex quo per prouiſi obitum, reſignationem, vel aliam vacationem ſubſecuta ſit alterius prouiſio.

Conferendi quaſi poſſeſſio probatur ex renunciatione beneficij facta in manibus prætendentis eamdem quaſi poſſeſſionem.

Renunciatio beneficij fit in manibus eius, ad quem ſpectat collatio.

Conferendi quaſi poſſeſſio acquiſita non dicitur ex collatione, de cuius effectuatione non conſtat.

Conferendi quaſi poſſeſſio contra Ordinarium non acquiritur abſque bona fide, & Ordinarij ſcientia; ſecus contra non Ordinarium, & de cuius præiudicio non agitur.

Conferendi ſola quaſi poſſeſſio ſufficit, quando agitur inter prouiſos, quis eorum ſit præferendus, ſecus ſi inter Epiſcopum, & Capitulum, ſeu in cauſa ſit Epiſcopus Collator, & agatur de iure conferendi in menſe reſeruato, quia tunc requiritur etiam ſcientia Papæ.

Scientia Ordinarij, qui ſit de Capitulo, præſumitur reſpectu quaſi poſſeſſionis conferendi ipſius Capituli.

Scientia in Ordinario præſumitur ex actorum multiplicitate, & curſu temporis.

Scientia, & patientia Capituli in quaſi poſſeſſione conferendi reſultat ex ſtalli aſſignatione]

3 Collationis liberæ quaſi poſſeſſio contra patronum requirit, quod conſtet Ordinarium contuliſſe beneficium, vti liberum ſciente, & patiente patrono.

4 Nec ſufficit deputatio per modum prouiſionis, quia non mutat ſtatum, nec eſt manutenibilis.

[Quaſi poſſeſſio intereſſendi, & votandi in Capitulo probatur ex actibus ſolis Capitularibus competentibus.]

5 Canonici quaſi poſſeſſio intereſſendi in Capitulo, & votandi probatur ex actibus Capitularibus.

6 Etiam quod actus non fuerint effectuati in præiudi-
7 cium eorum, à quibus fuit admiſſus.

Quaſi poſſeſſionis acquiſitio in incorporalibus regulariter non datur ex actibus non ſortitis effectum, & eo minus parte reclamante, & proteſtante.

Observatio XXXIIII.

De quaſi poſſeſſione conferendi, & de quaſi poſſeſſione, intereſſendi, & votandi in Capitulo.

Conferendi † quaſi poſſeſſio probatur ex col-
1 lationibus, Rot. poſt tract. Iul. Viuian. de iure
patr. deciſ. 87. num. 1. [& in Fanen. Iuriſdictionis
coram Cardinali Pamphilio ſeniore, poſt tract. deciſ.
400. num. 1. in Neocaſtren. Parochialis coram Rem-
boldo, poſt tract. deciſ. 657. num. 2. & 3. quæ inter fru-
2 ctus computantur, Duran. deciſ. 168. num. 5.] & † at-
tenditur vltima collatio, & vltimus ſtatus, Melch.
Lotter de re beneſic. tom. 1. lib. 1 quæſt 34. num. 26. Rot.
poſt tract. Iul. Viuian. d. deciſ 87. num. 2. & deciſ. 88.
num. 2. & 3. & collatio effectuata, Rot. in Neapolita-
na Iuris conferendi coram Manzanedo, poſt tract. de-
ciſ. 125. num 4. [& in Fanen. Iuriſdictionis coram Car-
dinali Pamphilio ſeniore, poſt tract. deciſ. 400. num. 1.
& 2. & in Sebericen. Manſionariatus cor. R. P. D. Pi-
roano, poſt tract. deciſ 460. num. 1. & 3. vbi num. 4.
quod inter comprǽſentantes, ſeu conconferentes nõ
eſt neceſſaria probatio effectuationis. Adeò vt ad ef-
fectum defendendi collationem ſufficiat quaſi poſſeſ-
ſio conferendi de tempore vacationis, & collationis,
& vltimus ſtatus, Rot. recent. deciſ. 100. in fin. par. 3.
Effectuata autem probatur collatio ex inſtrumento
adeptæ poſſeſſionis, ſeu poſſeſſione ſubſecuta, Rot. re-
cent. deciſ. 124. num. 2. par. 3. & deciſ. 429. num. 2. par.
4. & in Neapolitana Iuris conferendi coram Manza-
nedo, poſt tract. deciſ. 466. num. 2. in Neocaſtren. Paro-
chialis coram Remboldo, poſt tract. deciſ. 657. num. 4.
Et reſpectu Canonicatus per ſtalli etiam aſſignatio-
nem in Choro, Rot. recent. d. deciſ. 124. num. 2. par. 3.
& d. deciſ. 429. num. 1. par. 4. & ex ſolutionibus cen-
ſus factis à prouiſo pro Eccleſia ſibi collata, & datio-
ne rei Eccleſiæ in Emphyteuſim, & exviſitatione fa-
cta per Collatorem vocato, & interrogato ipſo pro-
uiſo circa redditus, & titulum Eccleſiæ, Rot. in Neo-
caſtren. Parochialis coram Remboldo, poſt tract. deciſ.
657. nu. 4. & ex reſignatione poſtea à prouiſo facta,
præſertim alijs prædictis concurrentibus, vt d. deciſ.
657. nu. 4. & ex vacatione beneficij per obitum pro-
uiſi, Rot. recent. deciſ. 100. num. 1. par. 3. & deciſ. 429.
num. 5. par. 4. Et ex quo per prouiſi obitum, vel reſi-
gnationem, vel etiam vacationem ſubſecuta ſit pro-
uiſio alterius, Rot. in Neapolitana Iuris conferendi co-
ram Manzanedo, poſt tract. deciſ. 466. nu. 2. in d. Neo-
caſtren. Parochialis coram Remboldo, poſt tract. deciſ.
657 num. 4. Prout quaſi poſſeſſio conferendi proba-
tur ex renunciatione beneficij facta in manibus præ-
tendentis dictam quaſi poſſeſſionem, cum renuncia-
tio fiat in manibus eius, ad quem ſpectat collatio,
Rot. recent. d. deciſ. 100. num. 1. deciſ 124. num. 2. par.
3. & deciſ. 429. num. 1. par. 4. Ex collatione verò non
probatur effectuata nõ dicitur acquiſita quaſi poſſeſ-
ſio conferendi, Rot. recent. deciſ. 39. num. 8. par. 3. Du-
ran. deciſ. 26. in fin & contra Ordinarium non acqui-
ritur abſque bona fide, Rot. recent. d deciſ. 100. nu. 2.
par. 3. & ſine ipſius Ordinarij ſcientia, Rot. recent. ea-
dem deciſ. 100. num. 2. & deciſ. 124. num. 3. par. 3. li-
cet ſecus ſi reſpectu alterius, qui non ſit Ordinarius
& de cuius nullo præiudicio agatur, nam tunc illius
ſcientia non requiritur, nec bona fides in acquiren-
te, Rot. recent. d. deciſ. 100. num. 2. par. 3. ſufficitque ſo-
la quaſi poſſeſſio conferendi, quãdo agitur inter pro-
uiſos, quis eorum ſit præferendus, Rot. recent. deciſ. 39.
num. 1. par. 3. & in Nouarien. Canonicatus coram Io-
an., poſt tract. deciſ. 563. num. 2. ſecus ſi agatur inter
Epiſcopum, & Capitulum, Rot. recent d. deciſ. 39. nu.
1. par. 3. ſeu in cauſa ſit Epiſcopus Collator, & aga-
tur de iure conferendi in menſe Papæ reſeruato, quia
tunc requiritur etiam ſcientia ipſius Papæ, de cuius
præiudicio agitur, Rot. in d. Nouarien. Canonicatus co-
ram Ioan. poſt tract. deciſ. 563 num. 2. & 3. ſique Or-
dinarius ſit de Capitulo, & agatur de quaſi poſſeſſio-
ne conferendi ipſius Capituli, ſcientia in Ordinario
præſumitur, Rot. recent. d. deciſ. 100. num. 2. par. 3. Qui-
nimmo abſolutè, & ſimpliciter præſumitur ſciẽtia in
Ordinario, ſtante præſertim actorum multiplicitate,
& curſu temporis, Rot. recent deciſ. 124 num. 3. par. 3.
& quoad Capitulum ſcientia, & patientia reſultaret
ex ſtalli aſſignatione, Rot. recent. deciſ. 429. nu 1. p. 4.]
Sed † ad effectum acquirendi quaſi poſſeſſionem 3
liberæ collationis contra patronum requiritur, quod
conſtet Ordinarium contuliſſe beneficium, vti liberũ
ſciente, & patiente patrono, Iul. Viuian. de Iure patr.
par. 2. lib. 5. cap. 4. num. 55. & ſeqq. † nec ſufficit de- 4
putatio per modum prouiſionis, quia ea non mutat
ſtatum præcedentem, nec eſt manutenibilis, Rot. poſt
d. tract. Iul. Viuian. de Iurepatr. deciſ. 86. num. 30. &
36. [& in Ianuen. Parochialis coram R. P. D Durano,
poſt tract. dec. 217. n. 51. & ſeqq. in Brixinen. Parochiali-
um cor. R. P. D. Dunozetto, poſt tract. dec. 636. n 4.]
Quaſi poſſeſſio † Canonici, ſeu alterius intereſſen- 5
di in Capitulo, & in rebus, & negocijs Eccleſiæ, at-
que votandi probatur ex actibus capitularibus, Rot.
in recent. deciſ. 640. in fin. par. 2. Coccin. deciſ. 490 ſub
num. 11. [& ſolis capitularibus competentibus, Rot.
recent. deciſ. 27. num. 2. par. 3.] † Etiam quod actus 6
non

non fuerint effectuati, in præiudicium tamen eorum a quibus fuit amiſſus, *Coccin.d. deciſ.* 490. *num.*5. li-
7 cet † regulariter in corporalibus non detur acquiſitio quaſi poſſeſſionis ex actibus, qui non fuerint ſortiti effectum, & multo minus ſtante partis reclamatione, & proteſtatione, *Rot.diuerſ.dec.*165.*n.*5.*par.*4.

S V M M A R I A.

1 *Clericatus quaſi poſſeſſio probatur ex diuturna vita clericali abſque alijs litteris.*

2 *Filiationis, & conſanguinitatis quaſi poſſeſſio conſtituitur, & probatur ex nominatione, & tractatu.*

3 *Sepultura quaſi poſſeſſio probatur per conſtitutionem Capellæ, vel Oratorij, ſeu ipſius ſepulchri.*

4 *Vel per illationem factã de corpore aliquo de familia.*

5 *Sepulturæ quaſi poſſeſſio, & ius prohibendi, ne alij ſepeliantur, non probatur ex ſola immiſſione cadaueris, ſed requiritur pobatio conceſſionis loci legitimè facta.*

[Sepultura quaſi poſſeſſio, & ius alijs probendi quomodo acquiratur.]

6 *Ex iure tamen prohibendi infertur ad ius immittendi.*

7 *Sepultura quaſi poſſeſſio non acquiritur per ſolam facultatem conſtruendi.*

8 *Aquam ducendi quaſi poſſeſſio acquiritur, & probatur ex riuo, vel foſſa facta.*

[Aquam ſemel de anno ſuperiori ductam fuiſſe ſufficit ad effectum manutentionis.

Seruitutum quaſi poſſeſſio generaliter acquiritur per vſum rei, & per actum, in quo ipſa ſeruitus repræſentatur.]

OBSERVATIO XXXVI.

De quaſi poſſeſſione Clericatus, filiationis, ſeu Conſanguinitatis, Sepulturæ, & Ducendi Aquam.

1 CLericatus † quaſi poſſeſſio probatur ex diuturna vita clericali abſque alijs litteris, *Pont. de ſpol. lib.* 2. *cap.* 16. *num.* 179.

2 Filiationis, † & conſanguinitatis quaſi poſſeſſio conſtituitur, & probatur per nominationem, & tractatum; ita vt aſſerenti contrarium incumbat onus probandi, *Manti. deciſ.* 295. *num.*2. *Canal. deciſ.*268. *num.* 5. [*Rot. Bonon deciſ.* 10.*num.*34. vbi de quaſi poſſeſſione fraternitatis, & cuiuſlibet alterius conſanguinitatis]

3 Sepulturæ † quaſi poſſeſſio probatur per probationem conſtructionis Capellæ, ſeu Oratorij, vbi adſit ſepultura, de qua agatur, vel per probationem conſtructionis ipſius ſepulchri, *Rot.diuerſ. deciſ.* 223 *nu.* 1. *& deciſ.* 22. *num.* 6. *par.*1. *& in Toletana Sepultura coram Vbaldo, penes Marcheſ. de comm. par.* 1 *fol.*
4 1062. *ſub num.* 1. † Vel probando, quod in eodem ſepulchro fuerit illatum aliquod corpus de eius familia, *Rot. diuerſ. deciſ.* 787. *num* 1. *&* 3. *par.* 1. *& in d. Toletana Sepultura ſub num.* 1. [*& in Abulen. Sepultura coram Penia, poſt tract. deciſ.*574. *num.* 1.]

5 Sed † ad effectum acquirendi, & quaſi poſſeſſionem, & ius prohibendi, ne alij ſepeliantur, non ſufficit ſola probatio immiſſionis cadaueris, ſed requiritur probatio conceſſionis loci legitimè factæ, *vt colligitur ex dicta deciſ. Coccin.* 291. *num.* 4. Adeò vt ita ſint intelligendæ aliæ deciſiones, in quibus indiſtinctè habetur, quod ſepulturæ quaſi poſſeſſio, & ius prohibendi, ne alij ibi ſepeliantur, acquiritur ex illa tione cadauerum, *vt per Coccin. d. deciſ.* 491 *num.* 5. & ita procedit, & loquitur deciſio *in Abulen. Sepultura coram Pena, poſt tract. deciſ.*574.*n.* 1. *& ſeqq.*
licet † ex iure prohibendi inferatur ad ius immittẽ- 6
di, *Coccin.d.deciſ.*291.*num.* 4. Vt quoque † non acqui- 7
ritur quaſi poſſeſſio ſepulturæ per ſolam facultatem obtentã conſtruendi, *Rot.in d. Toletana Sepultura corã Vbaldo, penes Marcheſ. de comm. par.*1. *fol.* 1068.

Aquam ducendi † quaſi poſſeſſio acquiritur, & 8
probatur, ex quo quis fecerit riuum, vel foſſam, *Gratian. diſcept. forenſ. cap.* 615. *num.* 14. [& pro illius manutentione ſufficit probare aquam ſemel de anno ſuperiori ductam fuiſſe, *l.* 1. *in princip. ff. de aqu. quotid. & aſtiu. Nouar. ad l. vſum aquæ nu.*5. *C. de aquæd. lib.*11. *Greg. XV. deciſ.*100.*n.*1. *Rot. in Interamen. Aquarum coram Manzanedo, poſt tract. dec.* 213 *n.* 1.

Eſtque generale in ſeruitutibus, quod earum quaſi poſſeſſio acquiritur per vſum rei, & per illum actum, in quo ipſa ſeruitus repræſentatur, *Bald. in l.* 2. *num.* 10. *C. de ſeruitut. & aqu.*]

S V M M A R I A.

1 *Exigendi quaſi poſſeſſio probatur ex ſolutionibus, & ex receptionibus præcedentibus.*

[Exigendi quaſi poſſeſſio acquiritur per exactionem, & vſum.]

2 *Ex inſtrumentis ſolutionum, & quietationum.*

[Probatur ex quietantijs in alio inditio contra quietantem productis.

Et ex teſtibus de ſolutionibus deponentibus.

Nominum debitorum poſſeſſio transfertur, & probatur per exactionem ſ. cuiam.

Solutiones intermedia præſumuntur conſtito de antecedentibus, & ſubſequentibus. d. num.]

3 *Ex ſolutione facta in vim mandati Iudicis.*

[Exactio probat quaſi poſſeſſionem exigendi, ſiue facta ſit à ſponte ſoluentibus, ſiue mediante mandato executiuo.

Solutio vnius rei pro alia probat quaſi poſſeſſionem exigendi d.num.]

4 *Ex depoſito.*

5 *Solutio, & depoſitum idem operantur.*

6 *Solutiones factæ per anteceſſorem ſuffragantur etiam contra ſucceſſorem.*

[Numeratio vera, quibus verbis probetur.

Aliud eſt poſſeſſionis adeptio, aliud mandatum dict. num.]

7 *Præſertim in præſtationibus ſolutis, & exactis, vt perpetuo debitis, ſeu præſtandis, vel ex cauſa, quæ hanc neceſſitatem induceret.*

8 *Solutiones nulliter factæ per anteceſſorem non poſſunt ratificari in præiudicium ſucceſſoris ad effectum manutentionis, nec contra ſucceſſorem ſuffragantur ſolutiones factæ per titularem poſt dimiſſum beneficium, vel dum eſſet moribundus.*

[Quietantia procuratoris illius, qui eſt pars formalis in cauſa, & prætendit manutentionem, non probant quaſi poſſeſſionem exigendi.

[Confeſſio de recepto abſente parte facta probat veram ſolutionem ad effectum liberationis; ſed non quoad eum, qui tenetur docere de vera, & reali numeratione.

[Confeſſio de recepto procuratoris ad exigendum ſolutionem non probat, nec debitorem liberat.]

9 *Solutiones tunc demum probant quaſi poſſeſſionem exigendi, ſi ſint veræ, reales, & effectuales, non ſi præſumptiuæ.*

10 *Numerationem veram, & realem important verba,* Dedit, ſoluit, & actualiter numerauit, *vel* Habuit, & recepit.

*[Confeſſiones de recepto nõ iuuant ſucceſſorem. Lim. ut nu.*13.

11 *Exigendi quaſi poſſeſſio non probatur ex mandato, ſeu commiſſione de ſoluendo, niſi conſtet de effectuatione, & ſolutione.*

12 *Aliud eſt mandatum de ſoluendo, aliud ſolutio.*
[*Confeſſio procuratoris circa factas ſolutiones deſeruit pro adminiculo.*]

13 *Poſſeſſionis ad acquiſitionem non ſufficit, quod quis mãdet aliquem induci in poſſeſſionem, vel illi reſponderi de fructibus non conſtito de effectuatione.*

14 *Aliud eſt tradere poſſeſſionem de preſenti, aliud iubere poſſeſſionem tradi, vel ab altero accipi.*

15 *Exigendi quaſi poſſeſſio non acquiritur, nec probatur per ſcripturam confeſſionis debiti.*

16 *Nec per debiti remiſſionem, vel ſcripturam, in qua creditor ſe vocet ſatisfactam, vel bene contentum, niſi extent adminicula quod huiuſmodi verba importent actualem ſolutionem, & numerationem.*

17 *Cõpenſatio an conſtituat in quaſi poſſeſſione exigẽdi.*
[*Officialium libri, & ſcriptura quando probent ſolutionem.*
Liber exactoris collectarum probat quaſi poſſeſſionem exigendi.
Liber depoſitarij locorum montium probat quaſi poſſeſſionem exigendi d. num.]

18 *Delegatio vera vim habet ſolutionis, & ex ea acquiritur quaſi poſſeſſio exigendi contra delegantem.*

19 *Quietatio de recepto per aſſerto debitore facta vel ab eodem in iudicio producta ſeu alias approbata probat quaſi poſſeſſionem exigendi, ſecus in facta abſente debitore niſi alia concurrant adminicula.*
[*Liber Eccleſiæ, ſeu Monaſterij probat quaſi poſſeſſionem exigendi, & nu. ſeq.*
Solutio momentanea an ſuffragatur pro manutentione. d. num.]

20 *Confeſſiones de recepto non præiudicant tertio, ſeu ſucceſſori, ſicut vera ſolutio ad effectum quaſi poſſeſſionem acquirendi.*
[*Decimæ exigendi quaſi poſſeſſio probatur ex libris Eccleſia. Ampl. vt ſupra.*]

21 *Niſi adſit etiam verbum*, Incontanti.
[*Solutio facta in vim ſolius monitorij, vti meticuloſa non conſtituit in quaſi poſſeſſione exigendi.*
Metus non præſumitur d. num.

22 *Vel de ſtylo loci huiuſmodi confeſſiones, & quietantiæ fieri ſoleant, etiam quod fiant ſolutione in prompta numerata pecunia.*
[*Mandatum qui relaxat, non cogit ad eo uſitendum, ſed ad ſoluendum.*]
[*Termini ad ſoluendum ſuſceptio, & ſubſecutum decretũ de ſoluendo conſtituit creditorem in quaſi poſſeſſione exigendi etiã debitore inuito, & reluctãte.*]

23 *Confeſſiones de recepto adminiculata, & veriſimiles licet facta abſente debitore, probant quaſi poſſeſſionem exigendi contra debitorem, & ſucceſſorem, vbi adminicula.*
[*Proteſtatio in extraiudicialibus ſufficit ſemel facta nec opus eſt illam repetere.*]

24 *Ampl. etiamſi adminicula deſumpta ſint ex depoſitionibus teſtium nulliter examinatorum.*

25 *Ampl. etiam quod vna præſumptio oriatur ex alia.*
[*Solutiones mariti præiudicant vxori.*]
[*Solutio facta præſumitur ex cauſa præcedentis obligationis.*]
[*Mariti ex communi conſuetudine, & practica accipiunt, & adminiſtrant tam bona dotalia quam non dotalia vxoris.*]

26 *Liber ſolus mercatorum non probat ſolutionem pro tertio contra tertium, ſeu ſucceſſorem ad effectum quaſi poſſeſſionis exigendi.*
[*Syndici ſolutio non præiudicat domino quoad quaſi poſſeſſionem.*]

27 *Liber ſolus Epiſcopatus, Præſidentium, vel ſimilium Curiarum non probat quaſi poſſeſſionem exigẽdi pro tertio cõtra tertium, ſeu ſucceſſorem. Lim. vt n. 31.*

28 *Liber mercatorum pro tertio contra tertium ſeu ſucceſſorem ad effectum quaſi poſſeſſionis exigendi nõ probat cauſam ſolutionis in partitis non icienter expreſſam.*

29 *Liber mercatorum pro tertio contra tertium ſolet attendi ad quaſi poſſeſſionem probandam, ſi concurrant adminicula, de quibus hic, & nu. ſeq.*
[*Minori non datur reſtitutio aduerſus ſolutionem per tutorem factam, niſi conſtito de læſione.*]
[*Læſio pendens ab exceptione turbida, & ... de parte tertium reijcienda, non poteſt dici probata, vbi exemplum.*]

30 *Subſcriptio operatur approbationem, & ratificationem contentorum in ſcriptura.*

32 *Liber, & ſcriptura propria non probat quaſi poſſeſſionem exigendi ad fauorem ſcribentis. Lim. vt nu. 33 & 34.*
[*Solutiones penſionis facta à non titulari, ſed à tertio non ſuffragantur, niſi titularis ratificet.*]

34 *Canonis exigendi quaſi poſſeſſio probatur ex libro eius qui exegit concurrentibus adminiculis.*
[*Soluens pro alio præſumitur habere mandatum ex coniecturis, tamquam huiuſmodi actus probabiliter ſine eo non expediatur.*]

35 *Penſionis exigendæ quaſi poſſeſſio non probatur ex narratiua litterarum Apoſtolicarum facta ad aſſertionem partis, præſertim in facto alieno.*
[*Mandatum ad ſoluendum penſionem præſumitur in Theſaurario, ſeu Domus Præfecto Prælati, præſertim in ſumma notabili.*

36 *Solutiones probent, & probant quaſi poſſeſſionem exigendi, ſi ſint facta ſimpliciter, ſponte, & ſine proteſtatione in actu ſolutionis, vel etiam ſi per compulſionem, vbi ſoluens cõpulſioni acquieuerit*

37 *Secus ſi ſoluens in actu ſolutionis proteſtatus fuerit ſe ſoluere metu mandati, ſeu executionis, vel carcerationis, & de proteſtatione appareat, & idem in depoſito.*
[*Subcollectori ſpoliorum ſolutio penſionis facit adminiculum ad probandum quaſi poſſeſſionem exigendi.*]

38 *Mandatis ſuperioris qui paret non animo obediendi, ſed timore non conſtituit Aduerſarium in quaſi poſſeſſione.*

39 *Actus meticuloſi, & violenti non inducunt quaſi poſſeſſionem manutenibilem.*
[*Reſeruatarij ſimplicis ſolutio non conſtituit in quaſi poſſeſſione exigendi penſionem. Ampl. vt d. num. Lim. vt d. num.*
[*Reſeruatarius ſimplex nec proprio iure, nec propria auctoritate adminiſtrat.*]

40 *Mandatum Iudicis emanatum cum cauſa cognitione non inducit iuſtum metum.*
[*Reſeruatarius fructuum cum facilitate illos percipiendi propria auctoritate dicitur poſſidere.*]

41 *Solutiones facta cum proteſtatione in ipſo actu, quod ſoluebatur metu cenſurarum non dicuntur conſtituiſſe in quaſi poſſeſſione exigendi, & num. 47.*
[*Solutiones facta procuratori penſionarij probant concludenter quaſi poſſeſſionem penſionem exigendi.*
Penſionarij ſuperuiuentia an ſit probanda ad effectum exigendi penſionem.
Domus Præfectus exactio an conſtituat in quaſi poſſeſſione exigendi d. num.
Procurator ad exigendam penſionem non præiudicat domino, ſi exigat cum deductione abſque ſpeciali mandato; ſed competit domino manutentio quoad totum ex præcedentibus integris ſolutionibus.
Tutoris exactio an conſtituat in quaſi poſſeſſione exigendi.]

18 *De-*

42 *Depoſitum cum proteſtatione, quod fiebat metu Cenſurarum, & mandati executiui, ſeu inſtrumentum ſolutionis ad huiuſmodi depoſitum ſe referens quaſi poſſeſſionem exigendi non probat, & n. 37.*

43 *Solutiones conſtituunt in quaſi poſſeſſione exigendi etiam quod metu factæ probentur, niſi etiam conſtet de huiuſmodi proteſtatione facta in ipſo actu ſolutionis*

44 *Proteſtatio, quod quis metu Cenſurarum ſoluit, neceſſaria eſt ad effectum non conſtituendi recipientem in quaſi poſſeſſione exigendi, non ſolum ſi excommunicatio ſit tantum in litteris comminata, ſed etiam ſi ſit iam ad excommunicationem, & carcerationem deuentum. & num. 45. vbi limit.*

46 *Solutio facta cũ proteſtatione*, ſine præiudicio quorumcunque iurium *non conſtituit in quaſi poſſeſſione exigendi, & num. 47.*

48 *Proteſtatio,* quod quis metu executionis Cenſurarum ſoluit, *ſuffragatur ſiue mandatum, cuius vigore ſoluitur, ſit iuſtum, ſiue iniuſtum.*

49 *Proteſtatio ſoluenti non ſuffragatur, ſi antea ſimpliciter ad ſoluendum terminum ſuſceperit.*

50 *Secus ſi terminum ſuſceperit cum proteſtatione.*

51 *Termini ſuſceptio ad ſoluendum non debet admitti cum aliqua proteſtatione, ſeu conditione, & anteafacta proteſtatio dicitur clandeſtina, & non releuat*

52 *Proteſtatio fieri debet in prima ſolutione, alias ſi prima eſſet ſimpliciter facta, & ſequentes cum proteſtatione, ſola prima ſufficeret ad conſtituendum in quaſi poſſeſſione. ſed proteſtatio facta in prima in alijs cenſeretur repetita.*

53 *Proteſtatio facta in præambulis, & præparatorijs non ſuffragatur quoad ſolutionem poſtea ex interuallo factam.*

54 *Proteſtatio reſpicere, & attendere debet ſolutionis diſſenſum, & metum, nec ſufficit de repetendo ab alio, pro quo proteſtans ſoluit, nec quod ſoluatur ad euitandas expenſas.*

55 *Solutiones factæ cum proteſtatione deſeruiunt pro adminiculo ad effectum quaſi poſſeſſionis.*

56 *Solutio tunc demum probat quaſi poſſeſſionem exigẽdi, ſi ſit facta ab ipſomet debitore, vel ab eius legitimo procuratore, ſecus ſi à tertio ſine mandato principalis, vel non conſtito de illius ſcientia, & patientia, vel ratificatione.*

57 *Nemo plus iuris in alium transferre poteſt, quam ipſe habeat.*

58 *Exigendi quaſi poſſeſſio non acquiritur ex ſolutionibus factis ab eo, qui non proprio, ſed alieno nomine poſſidet.*

59 *Coloni, ſeu affictuarij ſolutio facta tertia perſona inſcio domino non conſtituit illum in poſſeſſione, vel quaſi.*

60 *Secus ſi de conſenſu, & nomine locatoris, quia tunc poſſeſſio transfertur, & datur mandatum de manutenendo contra locatorem.*

61 *Solutiones factæ per maritum nomine vxoris præſumuntur de vxoris conſenſu.*

62 *Maritus dicitur habere mandatum à lege circa adminiſtrationem bonorum vxoris.*

63 *Emphiteuta ſolutione non acquiritur quaſi poſſeſſio exigendi contra dominum ſine illius ſcientia, & patientia.*

64 *Arrendatarij non præiudicant Eccleſiæ, vel Domino in ſoluendo, & conſtituendo alium in quaſi poſſeſſione contra Dominum, niſi cum illius ſcientia, & patientia, vel conſenſu.*

65 *Tutoris ſolutio an conſtituat in quaſi poſſeſſione exigendi,*

66 *Solutio facta per tertium de ordine debitoris, de quo conſtet, vt per campſorem eſt vim cedula bancaria probat quaſi poſſeſſionem exigendi.*

67 *Mandatũ præſumitur ex ſolutione, maxime notabilis ſumma, & concurrentibus alijs adminiculis, vt obligatio de ſoluendo, & ſcientia debitoris, & nu. 69. Dec. vt num 70.*

68 *Nemo præſumitur velle iactare ſuum.*

71 *Penſionis in actione quaſi poſſeſſio non acquiritur, nec ſuffragatur ex ſolutionibus factis a tertio, de cuius mandato non conſtat. Ampl. vt num. 74.*

72 *Niſi concurrat ſcientia principalis.*

73 *Vel concurrant alia adminicula, de quibus hic.*

75 *Penſionis ſolutio facta à non habente titulum in beneficio non conſtituit in quaſi poſſeſſione exigendi, & num. ſeqq.*

76 *Penſionis ſolutio facta ab Adminiſtratoribus, Oeconomis, Depoſitarijs, ſequeſtrarijs non conſtituunt in quaſi poſſeſſione exigendi, niſi ſciente, & patiente, vel ratificante titulari.*

77 *Ampl. primo etiam in ſolutione facta per Curiam Regiam ſede Epiſcopali vacante.*

78 *Ampl. ſecundo etiam in ſolutione facta à Camerario menſæ Epiſcopalis, vel a ſubcollectore ſpoliorum Decl. vt num. 79.*

80 *Ampl. tertio etiam in ſolutione facta à reſeruataria fructuum. Decl. vt num. 81.*

82 *Epiſcopus non conſtituitur in quaſi poſſeſſione exigendi Cenſum a titulari per ſolutiones factas a Rectoribus merè temporalibus, & manualibus, ad nutum, cum non ſibi, ſed titulari poſſideant. Lim. vt num. 83.*

84 *Decimandi quaſi poſſeſſio contra prædiorum dominos requirit eorum ſcientiam, & patientiam, nec ſufficit ſcientia, & patiẽtia laboratorum, & conductorum.*

85 *Solutiones, vt conſtituant in quaſi poſſeſſione exigendi, debent apparere factæ ipſimet creditori, & illi, qui manutentionem prætendit, vel eius legitimo Procuratori, vel quod re integra ſint ratificatæ, ſeu adminicula, & præſumptiones concurrant, & n. 87.*

86 *Mandatum requiritur tàm in eo, qui ſoluit, quàm in in eo, cui ſoluitur ad effectum, vt conſtituatur quaſi poſſeſſio exigendi.*

88 *Negatiua quaſi poſſeſſio non ſoluendi, vt puta collectas, & onera, quomodo probetur.*

Observatio XXXV.

De quaſi poſſeſſione Exigendi.

EXigendi quaſi poſſeſſio ſadipiſcitur per exactionem, & vſum, Rot. *deciſ.* 101. *num.* 4. *in fin. par.* 4. atque ideò probatur † ex ſolutionibus, & receptionibus præcedentibus, *Caputaq. deciſ.* 343. *par.* 2. *D. Cenc. de cenſib. par.* 2. *quæſt.* 90. *iuxta nouiſſ. impreſſ. Taurin. vel iuxta antiquam cap.* 2. *quæſt.* 5. *art.* 4. *nu* 3. *Afflict. deciſ.* 325. *Boer. deciſ.* 239. *Ioſ. Ludou. deciſ. Luc.* 65. *Rot. in recent. deciſ.* 508. *num.* 1. *par.* 2. *Rot. in Romana Locorum Montium coram Eminentiſſimo* D *Cardinali Verili, poſt tract. deciſ.* 265. *nu.* 3. *&* 13. *in Romana fideicommiſſi de Epis coram* R. P. D. *Veroſpio. poſt tract. deciſ.* 295. *num.* 13. [*Rot. recent. deciſ.* 310. *num.* 1. *par.* 4. *Buratt. deciſ.* 133. *num.* 7. *deciſ.* 275. *ſub num.* 7.] Et conſequenter † per inſtrumenta ſolutionum, & quietationum, *Melch. Lotter. de re benefic. tom.* 1. *lib.* 1. *quæſt.* 38 *nu.* 115. *&* 116. *Rot. coram Gyptio in Cæſaraugustana* Penſionis, *apud Marcheſ. de comm. par.* 1. *fol* 648. *nu.* 1. *quæ eſt etiam apud Cenc. de cenſib. deciſ.* 241. *num.* 1. *& coram. Orano in* Re*gien. Pẽſionis, apud eundẽ Marcheſ de comm par.* 1. *fol.* 616. *in princip. & coram eodem in Forolinien. Cenſus. penes prædictum Cenc. de cenſib deciſ.* 110. *num.* 2. *&* 1 2

poſt addit.einſdem deciſ. 20.*in princip.*87.*num.*3.*dec.* 336.*nu.* 1. *Rot.in recent deciſ.* 122.*n.* 7.*par.* 1. & *deciſ.* 591.*ſub nn.*2.*par.* 2.*Coccin.deciſ.*31.*num.* 3.& 7.*Ricc.* *in coll.dec.coll.* 1507.*prope fin.Canal.dec.*85.*nu.*1.*Rot.* *in Parmen. Penſionis coram bo.mem.Vbaldo,poſt tract.* *deciſ.*47.*n* 1. *in Romana Hæreditatis de Cincinis coram* R.P.D. *Nauarro.poſt tract.deciſ.* 169.*nu.* 3.*in Regien.* *Penſionis coram* R.P.D. *Pironano, poſt tract.deciſ.*180. *n.*4.[*Rot. recent. deciſ.*346. *in princip. par.* 3. vbi de quietantijs, quæ fuerint aduerſus quietantiā in alio iudicio productæ,& *dec.*310.*n.*3. *dec.*572.*n.* 2.*par.*4. *Buratt.dec.* 326.*n.*1.*dec.*378.*n.*1.ac per teſtes de ſolutionibus deponentes, *Mart. Andr.deciſ.* 74.*ſub n.* 4. Vnde quaſi poſſeſſio nominum debitorum transfertur, & probatur per exactionem ſecutam, *Rot.in Peruſina Hæreditatis coram* R. P. D. *Veroſpio ,poſt tract.* *dec.*552 *n.*5,*Buratt dec.*326.*n.*1.& conſtito de ſolutionibus ante,&poſt aliæ intermediæ præſumerentur,
3 vt in terminis penſionis, *Buratt.dec.*759.*n.*7.]

Amplia † etiam in ſolutione facta in vim mandati Iudicis,*Greg.XV.dec.*365.*n.*1 [*Rot. in Peruſina Hæreditatis coram* R.P.D.*Veroſpio.poſt tract.dec.*552.*n.*5. vbi ſiue exactio fiat à ſponte ſoluentibus , ſiue me-
4 diante mandato executiuo.]

5 Amplia rurſus,vt quaſi poſſeſſio exigendi probetur†etiam ex depoſito, *Rot. apud Cenc.de cenſib. dec.* 133.*ſub n.*1.& *dec.*250.*in fin.* † ex ſolutione enim, & depoſito idē inducitur effectus,*Rot.d.dec.*250.*in fin.*

6 Amplia † etiam ad effectum obtinendi contra eum,qui nunquam ſoluit,hoc eſt contra ſucceſſorem ſoluentis, *Marcheſ.de comm.par.* 1.*de comm.appell. in cauſ.penſ.fol.*591.*nu* 94.*Rot.coram Gyptio in d.Cæſaraugustana Penſionis, apud Cenc. de cenſib.d.dec.* 141. *nu.* 2.& *apud Marcheſ. d.par.*1. *fol* 648.*Canal deciſ.* 83. *num.* 2. 6. & 7. *Rot. in Cæſaraugustana Penſionum coram Manzanedo,poſt tract. deciſ.*113.*num* 5. & *dicam infra obſeru.*56.[*Rot. recent. deciſ.* 310.*num.*2. *par.* 4. *Buratt.deciſ.* 759. *num.* 3. & *ibi Addent. littera. A.*]

7 † Eoquemagis ſuffragarentur contra ſucceſſorem ſolutiones factæ ab anteceſſore,quando conſtaret,quod tales præſtationes,vt puta cenſus,vel penſionis fuiſſent exactæ annuatim,vt perpetuò debitæ,ſeu eo animo,vt præſtarentur in perpetuum ab omnibus ſucceſſoribus ſeu ex tali cauſa, quæ hanc neceſſitatem induceret illas præſtandi in futurum per ſucceſſores,
8 *Gratian.diſcept.forenſ.cap.* 310. *num.* 74 licet † ſolutiones nulliter factæ per anteceſſorem nonpoſſint ratificari in præiudicium ſucceſſoris ad effectum manutentionis , *Gratian. diſcep. forenſ. cap.* 365. *num.* 27. nec ſuffragentur contra eundem ſolutiones penſionis factæ à titulari poſt dimiſſum beneficium , vel dum eſſet moribundus , *Rot. in Spoletana Penſionis coram Vbaldo, poſt tract. deciſ.* 318.*num.* 9.& 10.

[Amplia vlterius etiam quod ſolutum fuerit aliud pro alio, *vt per Buratt. deciſ* 378. *num.* 1]

9 Intellige † tamen primo concluſionem de ſolutionibus veris , realibus, & effectualibus , non de præſumptiuis, *D. Cenc.de cenſib.par.* 2.*cap.*2. *quæſt* 5. *art.*
10 4. *num.* 4. Prout † veram , & realem numerationem importarent quietationū inſtrumenta, quæ continerent verba , dedit , ſoluit , & actualiter numerauit, & habuit, & recepit,*Rot. in Regien Penſionis coram R. P. D. Pirouano,poſt tract.dec.*180.*nu.*5 & 6.[*Buratt. deciſ.*759 *num.* 4. & 5.]vel etiam verbum,dedit,tantum, *Melch. Lotter.de re benefic. tom* 1.*lib.*1.*quæſt.* 38. *num.*118.ſeu verbum, ſoluit, tantum , *idem Lotter.d. quæſt* 38 *num.* 117. *Rot. in Calagurritana Penſionis coram Manzanedo , poſt tract. deciſ.* 188 *num.* 3.[*Duran.deciſ.*173.*num.* 1. *Addent. ad deciſ. Buratt.*156. *ſub. num* 14. *idem Buratt. deciſ.* 542 *ſub num.* 1. aut verba,In præſentia mei Notarij, & teſtium,quæ poſita præſertim poſt verba, Habuiſſe,& recepiſſe probant veram numerationem,*Rot.recent.deciſ.* 310. *nu.* 4. *par.* 4 & idem dicendum eſt de verbis, Actualiter numeratos, datos, & traditos in tanta bona moneta aurea,& argentea æquiualente, in præſentia mei Notarij, & Teſtium , cum ea de neceſſitate concludant numerationem tempore inſtrumenti , *Rot. recent d. deciſ.* 310. *num.* 5.& 6.*par.* 4.& quod vera ſolutio , & actualis numeratio probatur non ſolum per verba inſtrumenti,Et habuit,& recepit in præſentia,&c.& ſic ſtante copula,Et,ſed etiam per verba æquipollentia abſque copula,vt ſi Notarius dicat,Confeſſus eſt, ſe habuiſſe , & recepiſſe decem , quæ in veritate habuit,& recepit in præſentia,&c.vel per alia verba ſimilia, vt puta , Manualiter , realiter,& cum effectu, ſeu actualiter numeratos,datos, & traditos habetur, *per Rot. recent. deciſ.*382.*nu.*2. & 3.*par.* 4.vbi eo magis,ſi verba, In præſentia , ſint geminata.]Itaut,† ad 11
effectum quaſi penſionis non ſufficiat docere de mandato,& commiſſione data de ſoluendo, niſi doceatur etiam de effectuatione,& ſubſecuta ſolutione,
cum † aliud ſit mandatum de ſoluendo , aliud ſolu- 12
tio, *Rot. diuerſ.deciſ.* 404.*num* 4.& *deciſ.*681. *ſub nu.* 1.*verſ. aut. Comes. par.* 4. & *apud Paciſic. de Saluian. interd.dec.* 44.*n.*5.*Garz.de benefic.lib.* 1. *cap.* 5.*n.* 453. *Gratian. diſcept. forenſ.cap.*113.*n.*53 *Peregr.conſ.*19.*n.* 11. *lib.* 5. [prout aliud eſt poſſeſſionis adeptio, aliud mandatum ad illam capiendā, *Buratt dec* 318.*n.*7.] 13

Prout etiam ad acquiſitionem poſſeſſionis † non ſufficit, quod quis mandet induci aliquem in poſſeſſionem, & illi reſponderi de fructibus, niſi fuerit effectualiter inductus,vel fuerint ei fructus ſoluti,*Rot.*
deciſ. 12. *alias* 275. *in princip. de reſtit ſpol in nouiſſ.* 14
Et † aliud eſt tradere poſſeſſionē de præſenti,aliud iubere poſſeſſionem tradi, vel ab altero accipi, *Rot. in Ceſana.Bono co.bo.mem.Vbal.poſt tract.dec.*170.*n.*2.

Quemadmodum † poſſeſſio exigendi non acquiri- 15
tur,neque probatur ex eo, quod debitor per ſcripturam confeſſus fuerit ſe debitorem , *Peregr. conſ.* 19. *num.* 9.*lib.*5.*Rot. in Sabinen. Terrarum coram Vbaldo,*
poſt tract. deciſ. 61. *num.*7.& 8. † Nec per remiſſio- 16
nē debiti,ſeu per ſcripturam, in qua creditor ſe vocet ſatisfactum , vel benè contentum,niſi extent adminicula,quod ſcriptura,& verba huiuſmodi importent actualem ſolutionem , & numerationem , *Rot.*
*poſt tract.Cenc.de cenſib.deciſ.*152.*num* 1. & 4. † Nec 17
contra tertium, ſeu ſucceſſorem per compenſationē, ſeu ex computatione facta cum alio credito debitoris, licet ſecus forſan contra debitorem compenſantem iuxta ea, quæ habentur *per Seraph. deciſ.* 302. *n.* 3.& *ſeqq.Rot. in Parmen. Penſionis coram Vbaldo, poſt tract.deciſ.*49.*num.*8.[*Gratian.diſcept. forenſ.cap.*728. *num.* 9. & 10.]Vt dicitur de vera delegatione debi-
toris, † quæ habet vim ſolutionis, & ex ea acquiri- 18
tur quaſi poſſeſſio exigendi contra delegantem , *Peregr.conſ.*38. *num.*10.*lib.*4. *Melch. Lotter.de re benefic. lib.* 1. *quæſt.* 38 *num.* 195. & 204.*tom.* 1. vbi de formali delegatione facta in datione cedulæ bancariæ.

Sufficeret † tamen docere de quietatione conti- 19
nente confeſſionem de recepto, quæ eſſet facta præſente debitore,vel ab eodem in iudicio producta, ſeu alias approbata , licet ſecus eſſet in quietationibus continentibus confeſſiones de recepto,quæ eſſent factæ abſentibus debitoribus,ſine alijs adminiculis,quia cum tendant ad alium obligandum,ſufficientem probationem non faciunt ad fauorem confitentis , alias
via fraudibus aperiretur , & facilè cuiquè eſſet hoc 20
pacto exactionem, & quaſi poſſeſſionem probare,*D. Cenc.de cenſib. par.* 2. *cap.* 2. *quæſt.* 5. *art.*4 *num.* 10.& 11. & *ibi Rot. deciſ.* 241.*num.* 3. *quo eſt etiam apud Marcheſ. de comm.par.* 1.*fol.* 648.*ſub num.* 1. *Rot.in Oſcen. Archidiaconatus coram Cardinali Lancellotto, penes eundem Marcheſ. par.* 2. *fol.* 480.*num* 4. *Rot. diuerſ.*

Digitized by Google

uerſ.deciſ.575.n.5.par.4.Rot.in Lunen. Sarzanen.Penſionis coram Rembo'do,poſt tract.deciſ.142.n.6.in Auerſana Penſionis coram R.P.D. Merlino,poſt tract.dec.304.n.2.[Rot.recent.deciſ.473 num.3.par.3..vbi,quod quitantiæ circa receptiones emanatæ à procuratore illius,qui eſt pars formalis in cauſa,& prætendit manutentionem,nihil probant.Cõfeſſio namque de recepto probat quidem veram ſolutionem,non obſtante partis abſentia,ad effectum liberationis debitoris, Rot.recent.deciſ.373.n.36.& 51.& deciſ.437.n.2.par.4. Sed ſecus quoad eum, qui tenetur docere de vera, & reali numeratione, Rot.recent deciſ.585.num.2.par.4.& in Cornien.Penſionis corã R.P.D.Veroſpio poſt tract.decis 540.num.14.Multoque minus ſolutio probatur per confeſſionem de recepto procuratoris ad exigendum,cum talis procurator non potuit liberare debi-
20 torem,niſi per ſolutionem ſibi factam præſente pecunia, Rot.in d.Cornien.Penſionis coram R.P.D.Veroſpio, poſt tract.deciſ.540.num.15.]

Prout,quod † confeſſiones de recepto non præiudicent Tertio,ſeu ſucceſſori,ſicut vera ſolutio,ad affectum acquirendi quaſi poſſeſſionem,dicit,Gratian. diſcept.forenſ.cap.365.n.35.Melch. Lotter. de rè beneſic.tom.1.lib.1.q.38.n.115.& 117.Rot. apud Pacific. de Saluian.deciſ.36.n.4.[Rot. recent.deciſ.193.n.4.par.3.& in d.Cornien.Penſionis coram R.P.D.Veroſpio,poſt tract.deciſ. 540 n.14.Buratt.deciſ.156.n.2.& ſeqq.& ibi Add.n.14.vbi in terminis penſionis, & eo magis in penſione inter patruum,& nepotem reſeruata cum clauſula,Quod,ſi dicta penſio realiter,& cum effectu non ſoluatur,nulla ſit,& quod confeſſio non ſufficit ad manutentionem in quaſi poſſeſſione exigendi, &
21 idem tradunt ijdem Add.ad Buratt.deciſ. 759. num. 19.& ſeqq. nec ſucceſſorem iuuent. Rot. in Cremonen. Beneficij coram Vbaldo ſeniore, poſt tract. deciſ. 611. num. 10. vbi num. 12. declar. † niſi adſit etiam verbum, Incontanti, Gratian. ibid. num. 36.& 37. Rot. in Cæſaraguſtana Penſionum coram Manzanedo
22 poſt tract. deciſ. 113. num. 6. [Rot. recent. d.deciſ.193. num.4.par. 3.vbi ſi fateatur habuiſſe, & de contanti in poſſe, & manibus ſuis recepiſſe,& in d.Cremonen. Beneficij coram Vbaldo ſeniore,poſt tract. deciſ 611.num. 10.] † vel niſi ſit ſtylus loci, in quo ſoleant fieri ſimiles quietantiæ per modum cõfeſſionis de recepto, quamuis ſolutiones in prompta, & numerata pecunia fiant, Gratian. loc. cit.num.38 Rot.in d.Cæſaraguſtana Penſionum coram Manzanedo, poſt tract. deciſ. 113.num.7.[Rot.recent.d. deciſ.193. num.4.par 3.]

23 Sed † confeſſiones adminiculatæ, & veriſimiles, etiam quod eſſent factæ abſentibus debitoribus,probarent quaſi poſſeſſionem exigendi contra ipſos debitores, & ſucceſſores, vt ſi continerent notabilem ſummam, cum non ſit veriſimile,quod quis voluerit iactare ſuum, ſi confeſſiones eſſent geminatæ, ſeu plures factæ per manus notarij,diuerſis perſonis,ſucceſſiuis temporibus, cum iuramento, coram diuerſis, ſi adſint teſtes deponentes, ſe publicè dici audiuiſſe, ſolutiones fuiſſe factas, exigentem ex huiuſmodi exactionibus vixiſſe, & conſtet de obligatione de ſoluendo, ſeu in materia Penſionis de illius reſeruatione clara, & expedita, vel de ordine de ſoluẽdo, Grat. diſcept.for. cap. 366.num. 38.& cap.310. num. 62.& 74. Melch. Lotter. de re benef. tom. 1.lib. 1. qu. 38.numer. 119.& ſeqq.Rot. penes Cenc. de cenſib. d. deciſ. 241.num.4.& 5. quæ eſt etiam apud Marcheſ. d. part. 1.fol. 648. ſub numer. 1.& ſeqq. Rot.coram Seraph. impreſſa penes eundem Marcheſ. d. par. prim. fol. 512. num. 5. Rot. diuerſ. d.deciſ. 176. numer. 4. & ſeqq part. 4 Rot. in recent. dec. 591. num.1. par. 1. Greg. XV. deciſ. 37.num. 6.& 7. vbi add.num.14. Rot. in Romana Fructuum coram Corduba, poſt tract. dec. 86.num. 1.& 2. in Cæſaraguſtana Penſionum coram Manzanedo, poſt tract.dec.113.n.8.in Lunen.Sarzanen. Penſionis coram Remboldo,poſt tract.deciſ.142.n 7.in Auerſana Penſionis coram R.P.D.Merlino poſt tract.dec. 304.n.3.[Rot.recent.d.dec.193.n.5.& ſeqq.part.3.vbi de confeſſione procuratoris circa factas ſolutiones.]

Quod procederet † etiã, quod adminicula eſſent 24
deſumpta ex depoſitionibus teſtium nulliter examinatorum, Grat.d.cap.365.num. 39.

Et † etiam quod ex præſumptione oriretur præ- 25
ſumptio, quia non venit in conſequentiam alterius d.dec.591.ſub n 3.[Probarentur autem ſolutiones ex officialium libris, & quinternis in pertinentibus ad eorum officium, vt in Studij Sindico,ſeu depoſitario reſpectu ſtipendij Doctoris legentis,& contra ipſum, dixit Rot.in Peruſina Exemptionis coram R.P.D. Pirovano, poſt tract. deciſ.555.num.2.& dec.626.num 1.ſic in libro Exactoris Collectarum, Nicol. Feſtas. de collect. par. 3.in rubr.debit. contract. ab vniuerſit. qualit. exigat. num.29.& ſeqq. prout in libris depoſitariorum locorum montium, cum ij ſint publici officiales, Buratt. dec. 133. num. 6.]

Non † tamen ſolus liber mercatorum probat ſo- 26
lutionem pro Tertio contra tertium, ſeu ſucceſſorem ad effectum quaſi poſſeſſionis exigendi, Grat. diſcept. for. cap. 113.num. 54.& 55. Caputaq. dec. 331. per tot. par.2.Rot. in recent.deciſ 716 ſub num. 1. par.2. Caual. deciſ.83.num. 3.[Rot.in Leucien. Penſionis coram R P.D. Veroſpio, poſt. tract. dec. 540. num. 13. Buratt. deciſ. 119. numer. 1.& ſeq. vbi Add.
litteram A.] prout † nec liber Epiſcopatus, Præſiden- 27
tium, vel ſimilium Curiarum, Grat. diſcept forenſ.
cap. 310. numer. 60. Et, † multo minus mercato- 28
rum liber probat ad eundem effectum cauſam ſolutionis in partitis incidenter expreſſam, Rot. in recent. dict. deciſ. 716. ſub eodem numer. prim. part. 2.

Sed, † ſi partitæ mercatorum ſint adminiculatæ 29
pro tertio, contra tertium ad probandam quaſi poſſeſſionem ſolent attendi, Grat. d. cap. 113.numer. 56. Rot penes Cenc. de cenſib. dec. 209. num.4. dec. 226. num.2. & dec. 239. num. prim.& poſt addit. dec.82. num. 3. Caual. d. deci 83.nu.4 Rot. in Placen. Penſionis coram Cardinali Lancellotto, poſt tract. dec. 80 num 1.[Add. ad d. dec 119 Buratt. nu. 10. idem Buratt. deciſ. 199. num. 2.& 3. deciſ. 360. num.3.] Adminiculum autẽ erit, ſi præceſſerit ordo de ſoluẽdo à debitore ſubſcriptus, d. deciſ.229. num. 2. poſt tract. Cenc. de cenſib. Rot. in Romana fructuum coram Corduba, poſt tract. dec.86. num. 11. ſi ſumma ſoluta mediante Banco conueniat cum inſtrumento obligationis, & ſolutiones ſint geminatæ, vt in terminis cenſus, d. deciſ. 239. num. 2. apud Cenc. de cenſib. ſi in ſolidatione partitarum, & computorum cum
banco, ſeu mercatore † debitor ſe ſubſcripſerit, quia 30
cenſetur partitas, & ſolutiones ratificaſſe, Caual. dec. 75. num. 2.& dec. 83.nu.5.& 6.ſi quoad pupillum adſit confeſſio tutricis, d. dec. 239.num.2.penes Cenc. de cenſib.

Et idem erit dicendum † de libris Epiſcopatus,
Præſidentium, & aliarum Curiarum, nam ex illorũ 31
etiam partitis diceretur conſtare de quaſi poſſeſſione exactionis, ſi concurrerent adminicula, & coniecturæ, vt puta, quia adeſſent teſtes de eadem poſſeſſione deponentes, Gratian. diſcept. for d. cap 310. num. 62.

Nec † pariter probaretur quaſi poſſeſſio exigen- 32
di ex ſcriptura propria,& partitis proprij libri, cum nemo in hoc priuilegiatus exiſtat, vt propriæ ſcripturæ ad ſui fauorem ſtetit, Rot. in recent. dec. 111, ſub num 1. par. 2. Greg. XV. dec. 79.num.1.

Et quod liber domeſticus non probet pro ſcribente quaſi poſſeſſionem in præiudicium tertij, Rot

apud

3 apud Cenc.de cenſib.dec.242.nu.1.Sed† bene probat ſi-
mul cum teſtibus de eadem quaſi poſſeſſione depo-
nentibus præcedente maximè obligatione de ſoluen-
do,d.dec.242.n 1.&adminiculis concurrentibus, Ad.
d.ad d.decif.79.Greg n.5.vbi exempla.[& facit aliquod
adminiculum, Buratt.decif. 720. n. 3]

Prout † quaſi poſſeſſio exigendi Canonem pro-
baretur ex adnotatione facta in libro eius, qui exe-
git concurrentibus adminiculis, Canal. decif. 75. nu.
2.dec. 83. num. 3.& ſeqq. vbi de aliquibus adminiculis.
[& in terminis quaſi poſſeſſionis exigendi annuam
præſtationem fuit dictum in Romana Annuæ Præſta-
tionis coram Eminentiſſimo D. Card. Veroſpio, poſt
tract. dec. 642. num. 7. & quod libet Monaſterij cen-
ſualis ad ſui fauorem,& contra tertium plene pro-
bet in poſſeſſorio, tradit Nicol. de Paſſer.de priuat.
ſcrip. lib. 5. cap. 1. nu 48. & 49.]

35 Vt quoque † non probaretur quaſi poſſeſſio exa-
ctionis penſionis ex narratiua litterarum Apoſtolica
rum facta ad ſupplicationem, & aſſertionem partis,
præſertim in facto alieno; Rot.diuerſ. decif. 681. ſub
num. 2. in fin. par. 4. Nec ex teſtibus,qui dicerent, ſe
ſoluiſſe penſionem, ex quo dicerentur deponere ad
eorum exonerationem,quod tunc dicitur eſſe, quan-
do,ſi non ſoluiſſent,ipſi tenerentur, Grat. diſcept. for.
cap. 103. num. 56. [Prout in penſione, puta à patruo
ad fauorem nepotis conſtituta cum clauſula annul-
latiua, quatenus realiter non ſolueretur, non ſuffice-
ret contra ſucceſſorem anteceſſoris ſolutio, vbi teſtes
deponerent de ſolo interuentu pecuniarum per far la
moſtra, etiam quod hoc deponerent ex confeſſione
extraiudiciali penſionarij, Baratt. dec. 928. per tot.
nec, qui ſic ſoluit, vt ſtatim recepturus ſit, videtur
ſoluere, nec transfert dominium, nec poſſeſſionem,
ſtante præſertim præcedente conuentione, Buratt. d.
dec.928.num.5.& ſeqq.

Exigendi etiam Decimas quaſi poſſeſſio probatur
ex ſolutionibus contentis in libris Eccleſiæ cui deci-
mę ſoluuntur, Thomat. dec. 41.num.3.Rot. recent. dec.
44. num. 1. & 2. part. 4. & in Florentina Decimarum
coram R. P. D. Veroſpio, poſt tract dec. 631. num. 3.
& fortius ſi concurrant adminicula,& iuris aſſiſten-
tia, ex quo agatur de decimis, quæ ſurgant intra li-
mites Parochiæ, Rot. recent. d c.44.n. 2. & 3.par. 4.
Vel eorum fides ſit probata per decretum Synodale,
ſeu Vicarij, Rot.in d. Florentina Decimarũ coram R. P.
D. Veroſpio, poſt tract. dec 631. n. 4.]

36 Intellige † ſecundò, vt ſolutiones probent quaſi
poſſeſſionem exigendi, ſi ſint factæ ſimpliciter, &
ſponte, ac ſine proteſtatione in actu ſolutionis, vel
etiam factæ ſint per compulſionem,ſed ſoluens com-
pulſioni acquieuerit, Mareſcott.var. reſolut.lib.1.cap.
22 num.21. Melch. Lotter. de re benefic. tom. 1. lib. 1.
queſt.38.nu.208.& 209. Seraph. decif. 1047. num. 11.
Rot apud Cenc. de cenſib. decif. 244 num. 1. & 2. &
decif. 250. num. 2. & poſt addition. decif.66.num. 4.&
5.Nam eæ conſtituunt recipientem in legitima quaſi
poſſeſſione exigendi, Rot. apud Cenc.de cenſib. d. dec.
250. num. 7. & coram Penia in Romana Cenſus, penes
Marcheſ.de comm.par 1. fol.970.num.5.Rot.in recent.
decif. 241. num. 6. & 7.par. 1. Adnot. ad decif. 365.
Greg.XV.ſub num.4.vbi,quod eſt notum,& ita quoti-
die practicatur in Rota, Tuſc. in verb. poſſeſſio concl.
420.num.15. Gratian.diſcept forenſ cap. 113. num. 10.
& 12. & cap. 310. num. 38. & ſeq. Rot. in Auerſana
Penſionis coram R P. D. Pironano poſt tract.decif 202.
37 num. 7. ſecus verò, ſi † ſoluens in actu ſolutionis, &
numerationis proteſtetur, ſe ſoluere metu mandati,
ſeu executionis, vel carcerationis, & de proteſtatio-
ne appareat, Rom. conſ. 364. num. 14 Tuſc. in verb.
poſſeſſio concl. 420. num. 13. & ſeqq. Mareſcott. var.
reſol.lib 1.cap. 22.num. 22. Melch. Lotter. de re benef.
tom. 1. lib. 1. queſt.38.n.105.Cenc.de cenſib.par.2.cap.
2.queſt.5.art.4.n.19 & ibi Rot dec.244.inprincip. & n.
1.& dec.150.ante n.7.& poſt addition.dec.66.n.5.& dec.
68.n.14.Rot.apud Pacific.de Salman.dec 42.n.8.& 14.
Rot.coram Penia penes Marcheſ.de comm.par.1.fol.970.
n.4.in fin. Greg. dec. 365. n 2. & latè Adnot.ibid. n.4.
Gratian. diſcept. forenſ.cap. 310.n. 38.[Buratt.dec 691.
n. 12.]& idem erit in depoſito facto cum ſimili pro-
teſtatione, Rot.poſt tract. Cenc. de cenſib.dec.233.n.1.

Nam,† quiparet mandatis ſuperioris non animo 38
obediendi,ſed timore,non conſtituit Aduerſarium in
quaſi poſſeſſione, Pyr. Maur.de ſolut. cap.21. num. 1.
& ſeqq. Put. decif.281. nu. 1. & 2. lib. 2. † Nec actus 39
meticuloſi, & violenti inducunt quaſi poſſeſſionem,
quæ ad manutentionem ſuffragetur, Mareſcott. var.
reſolut. lib. 1. cap. 22. nu.22.Cyriac. controu. forenſ.lib.
2. controu. 155. num.7. & 8. [Buratt. decif. 691. num.
12. vbi quod tamen metus non præſumitur.]licet
† mandatum Iudicis, quod præuia cauſæ cognitione 40
emanauit, non inducat iuſtum metum, Rot.poſt add.
Cenc.de cenſib.decif.66.num. 4. Nec metus illatus per
viam iuſtitiæ dicatur iuſtus ad effectum, vt actus eius
cauſa factus poſſit reuocari, Rot. in Romana Pecunia-
ria de Ruſpolis coram Cardinali Platto, penes Mar-
cheſ. de comm. par.3. fol 44.num. 8. [Sed equidem ſo-
lutio, puta penſionis, facta in vim ſolius monitorij
non conſtituit in quaſi poſſeſſione exigendi tanquã
meticuloſa,ſi vigore huiuſmodi monitorij facta pro-
betur, Rot.recent. decif.4 9.num. 5. par. 3.]

Vt † idem erit,ſi conſtet, quod ſoluens in actu ſo- 41
lutionis proteſtatus fuerit, quod ſoluebat metu cen-
ſurarum, nam nec huiuſmodi ſolutiones conſtituunt
in quaſi poſſeſſione, Pont. de ſpol. lib. 2. cap. 16. num.
169.& lib. 3. cap.2. num. 56. Tuſc. in verb. poſſeſſio d.
concl. 420.num. 15.& ſeqq.Mareſcott.var. reſolut. lib.
1. cap. 22, num. 22. Caputaq.decif.330.par.2. Seraph.
decif. 1017. num. 6. Gratian.diſcept. forenſ. cap. 113.
num. 10. 11.& 12. & cap. 310. num. 30. Garz. de be-
nefic. lib. 1.cap. 5. num. 452 & 453. Rot. in Auerſana
Penſionis coram R.P.D. Pirouano, poſt tract.decif. 202.
num. 4. & 6.[& in Bracaren. Penſionis coram Pe-
nia, poſt tract.decif. 442. num. 2. & ſeqq.]

Vnde † nec etiam probaretur quaſi poſſeſſio ex 42
depoſito facto cum proteſtatione, quod fiebat metu
cenſurarum,& mandati executiui, nec ex inſtrumen-
to ſolutionis ſe ad huiuſmodi depoſitum referente,
Caputaq.decif.331. num. 3. par. 2. [Rot. in d. Bracha-
ren. Penſionis coram Penia poſt tract. decif. 442. num.
2. & 4. ſed ſecus eſſet in ſolutione facta ſine propte-
ſtatione de ſoluendo cenſurarum metu, vt in termi-
nis penſionis, Buratt. decif. 691. num. 13.]

Licet † non ſufficiat probare ſolutionem factam
fuiſſe metu, ſed conſtare debeat de proteſtatione fa- 43
cta in ipſo actu ſolutionis, alias ſolutio conſtituat in
quaſi poſſeſſione exigendi, Rot. diuerſ.decif. 196. nu.
3. par. 1. Seraph decif.1047.num 21. Garz de benefic.
d.lib.1. cap.5. num 451.quidquid in contrarium videa-
tur dicere Gratian.d cap. 113. num. 12. [Add. ad. dec.
60. Buratt. nu. 13.] † Et quidem neceſſaria eſt prote- 44
ſtatio, non ſolum ſi excommunicatio ſit ſolummodo
in litteris cõminata, ſed etiam,ſi fuerit deuentum ad
ipſam excommunicationem, & carcerationem, D.
Melch.Lotter. de re benefic. tom. 1. lib. 1. queſt. 38. nu
208. Rot in d. Auerſana Penſionis coram R. P. D. Pi-
rouano, poſt tract decif. 202. num. 8. † niſi præceſſe- 45
rit reſcriptum cum clauſula, ſine retardatione ſolutio-
nis penſionis, quia tunc neceſſitas remouet volunta-
tem liberam ab actu ſolutionis, Rot. in d. Auerſana
Penſionis num. 9. diuerſum tamen eſt in voluntaria
ſolutione,ea enim poteſt purgare metum ex ſolo actu
cum libero exercitio voluntario, Rot. in eadem Auer-
ſana Penſionis num. 10.

46 Idem

46 Idem † quoque dicendum eſt in ſolutione facta
cum proteſtatione, ſine præiudicio quorumcumque iuri-
um, nam nec per huiuſmodi ſolutionem eſſet acquiſita
quaſi poſſeſſio, Rot. penes Cenc de cenſib d. dec. 250. an-
te n. 8. Gratian, diſcept. forenſ. cap. 310. num. 46. &
cap. 981. num. 40. & ſeqq.

47 Vnde, † ſi computa eſſent facta ſuper datis, & re-
ceptis occaſione, puta, penſionis cum clauſula præ-
ſeruatiua ad fauorem Titularis, quod per quamcun-
que ſolutionem, quam eſſet facturus, non cenſeretur
ſibi cauſatum aliquod præiudicium, nec renunciatum
iuri ſuo, nec Aduerſario ius aliquod acquiſitum ſtan-
te metu cenſurarum, vel cum proteſtatione, quod
ſoluebat metu cenſurarum, & animo repetendi, &
non alias, & contradicente Rectore, neque huiuſmo-
di computa, neque actualis ſolutio ſit facta conſti-
tuerent aliquem in quaſi poſſeſſione exigendi, Capu-
taq. deciſ. 300. nu. 1. deciſ. 331 in fin. par. 2. Seraph. deciſ.
1017. n. 6. Rot. diuerſ. dec. 581. ſub n. 2. par. 4.

48 Quæ † proteſtatiooes ſuffragantur, ſiue mādatum,
cuiusvigore ſoluitur ſit iuſtū, ſiue iniuſtum, Adnot. ad
dec. 365. Greg. XV. n. 4. in fin. quidquid alias Rota ali-
ter ſenſerit de mandato iuſto, aliter de iniuſto, vt per
Seraph. dec. 870. n. 4. & coram Orano apud Cenc. de cen-
ſib. dec. 251. n. 8. & 9. quæ deciſiones procedunt, vbi
nō fuit facta proteſtatio in ipſo actu ſolutionis, vide-
claras D. Melch. Lotter. de re benefic. tom. 1. lib. 1.
quaſt. 38. num. 207.

49 Quamuis † non ſuffragarentur proteſtationes pro-
teſtanti, ſi antea ſimpliciter ſuſcepiſſet terminum ad
ſoluendum, nam tunc videretur agnouiſſe debitum,
& habuiſſe ſe pro vero debitore, & per ſubſequentem
ſolutionem legitimè conſtitueretur creditor in qua-
ſi poſſeſſione etiam inuito, & reluctante ſoluente,
Gratian. diſcept. forenſ. d. cap. 310. n. 45. Rot. poſt Addit.
Cenc. de cenſib. deciſ. 66. ſub n. 5. [vbi, quod qui man-
datum relaxat, non cogit ad confitendum, ſed ad ſol-
uendum. Immo ſi quis ſuſciperet terminum ad ſoluē-
dum, & Iudex poſtea decerneret, vt ipſe ſolueret, ex
hoc ſolo diceretur creditor conſtitutus in quaſi poſ-
ſeſſiooe exigendi, Rot. poſt addit. Cenc. de cenſib. dec. 69.
n. 14.] † ſed contrarium eſſet dicendum, ſi eſſet facta
50 proteſtatio in ipſa dilatione petita, & termino ſuſcep-
to ad ſoluendum, nam tunc non diceretur confeſſio
ſpontanea debiti, nec creditor conſtitutus in quaſi
poſſeſſione exigendi, Rot. poſt add. ad tract. Cenc. de cē-
51 ſib. dec. 68. n. 14 & 15 licet † non debeat admitti dila-
tio, & ſuſceptio termini cum aliqua proteſtatione, ſeu
conditione, vel reſeruatione, vt in Curia fuit promiſum
per Paulum Quintum in reformat. Tribunal. in rubr. de
not. Verb. verſ. Atque in præfata bull. inter conſtit. eiuſ-
dem 71. Rot. recent. dec. 773. n. 4. par. 2. & quatenus
proteſtatio eſſet facta ante terminum poſtea ſuſce-
ptum cum confeſſione debiti, diceretur clandeſtina,
& non releuaret, præſertim ſi eſſet facta per acta al-
terius notarij, Rot. poſt Zacch. ad Gallet. de oblig. Cam.
deciſ. 55. num. 6.

52 Animaduertendum tamen eſt, quod † proteſtatio
debet fieri in prima ſolutione, quia ſi prima eſſet ſim
pliciter, & ſequentes cum proteſtatione, ſola prima
ſufficeret ad conſtituendum in quaſi poſſeſſione, ſed
facta in prima in alijs cenſeretur repetita, etiam
qood aliæ eſſēt factæ ſine dicta expreſſa proteſtatio-
ne, Gratian. diſcept. forenſ cap. 310. num. 39. & 40. &
cap. 981. num. 41. & 43. Melch. Lotter. de re benefic.
tom. 1. lib. 1. quaſt 38. num. 210. Seraph. deciſ. 1411.
num. 4. Adnot. ad deciſ. 365. Greg. XV. num. 4. Rot. in
Cremonen. Penſionis coram bo. mem Vbaldo, poſt tract.
deciſ. 164. num. 11. [cum proteſtatio in extraiudicia-
libus ſufficiat ſemel fieri, nec ſit neceſſe, quod repe-
tatur, Rot. poſt addit. Cenc. de cenſib. deciſ 93. num. 6.]
53 licet † non ſufficeret proteſtatio facta in præambu-
lis, & præparatorijs, quia tunc ex ſolutione facta ex
interuallo videretur a proteſtatione receſſum, Gra-
tian. diſcept. forenſ. cap. 981. num. 42.

Item proteſtatio debet reſpicere, & oſtendere 54
metum, & diſſenſum ſolutionis, non autem ſufficit
proteſtatio de repetendo ab alio, pro quo proteſtans
ſolueret, nec quod ſolutio fiat ad euitandas vlterio-
res expenſas, Gratian. diſcept. forenſ. d. cap. 310. num.
41. & 43. Rot. coram Pena in Romana Cenſus, penes
Marcheſ. de comm. par. 1. fol. 970. num. 3. Add. ad de-
ciſ. 365. Greg. XV. num. 4.

Prout non eſt omittendum, quod † ſolutiones 55
factæ cum proteſtationibus deſeruiunt tamen pro
adminiculo ad quaſi poſſeſſionem, Rot. apud Pontific.
de Saluian. deciſ. 43, num. 6.

Intellige † tertio, vt tunc demum ſolutio probet 56
quaſi poſſeſſionem exigendi, ſi ſit facta ab ipſo debi-
tore, ſeu ab eius legitimo procuratore, ſecus ſi à ter-
tio, ſine mandato principalis, & non conſtito de
ſcientia, & non contradictione eiuſdem principa-
lis, vel de illius ratificatione, vt puta, quia ſimplici-
ter produxerit quietantias factas, Giga de penſ. quaſt.
49. per 10. D. Cenc. de cenſib. par. 2. cap. 2. quaſt. 5. art.
4. n. 16. Et ibi Rot. dec. 249. n. 5. Idem Cenc. par. 2. quaſt
79. in nouiſſ. impreſſ. vel in antiquis cap. 2. quaſt. 3. art. 9.
in addit. n. 1. Gratian. diſcept forenſ. cap. 113. n. 51. & 57.
Melch. Lotter. de re benefic. tom. 1. lib. 1. quaſt. 38. n. 130.
& ſeqq. Rot. co. Cardinali Marquemontio in Alexandr.
Penſionis, apud Marcheſ de comm. par 1. fol 605. in fin.
Vbi etiam, quod aſſeratur facta ſolutio de eius pecu-
nijs Greg. XV. dec. 312. n. 3. Nā, † nemo plus iuris in aliū 57
trāsferre poteſt, quā ipſe habeat, Gra. d. cap. 113. n. 51.

Nec † quaſi poſſeſſio exigendi acquiritur ex ſo- 58
lutionibus factis ab eo, qui non proprio, ſed alieno
nomine poſſidet, D. Cenc. de cenſib. d. par. 2. cap. 2.
quaſt. 3. art. 5. in addit. num. 1 & ibi Rot. deciſ. 110. nu. 5.
Vnde † ſolutiones factæ à Colonis, ſeu Affictua- 59
rijs tertiæ perſonæ inſcio Domino non conſtituunt
illum in poſſeſſione, vel quaſi. Gig. d. penſ. in d. quaſt.
49. num. 4. Ponta. d. ſpol. lib. 2. cap. 14. num 126. Gra-
tian. diſcept. forenſ. cap. 519. num. 74. Rot. diuer. deciſ.
382. num. 3. par. 4.

Sed † benè acquireretur poſſeſſio, & dareturm m- 60
datum de manutenendo contra locatorem ex ſolu-
tionibus factis à conductore nomine locatoris, & de
ipſius conſenſu, Rot. in Cordub. Decimarum coram
Cardinali Sacrate apud Marcheſ. de comm. par. 1. fol.
991. ſub num. 1. Prout † de conſenſu vxoris præſu- 61
merentur factæ ſolutiones, quas feciſſet maritus,
† qui dicitur habere mandatum à lege circa admi- 62
niſtrationem bonorum vxoris, Rot in Romana Cenſus
coram R. P. D. Merlino, poſt tract. deciſ. 223. num. 4. 5.
& 6. [Rot. recent. deciſ. 647. num. 6. & 7. par. 4. vbi,
quod ſolutiones factæ per maritum præiudicant vxo-
ri, quia cum non ſit obligatus ex propria perſona,
præſumitur ſoluiſſe vti procurator, & legitimus ad-
miniſtrator bonorum vxoris, & ſolutio præſumitur
facta ex cauſa præcedentis obligationis & illius exe-
cutionis, & quod mariti ex communi conſuetudine,
& practica accipiunt, & adminiſtrant tàm bona do-
talia, quàm etiam non dotalia vxoris.]

Quemadmodum † ex ſolutione facta alicui ab 63
emphyteuta, non acquiritur illi quaſi poſſeſſio exi-
gendi contra Dominum ſine illius ſcientia, & pa-
tientia, Seraph. deciſ. 1463. num. 4. & 5 [Rot. recent.
deciſ. 184. num. 2. par. 1. vbi idem de ſolutionibus fa-
ctis à Syndico.]

Nec † Arrendatarij poſſunt præiudicare Eccle- 64
ſiæ, ſeu Domino in ſoluendo, & conſtituendo alium
in quaſi poſſeſſione contra Dominum niſi cum illius
ſcientia, & patientia, vel conſenſu, Seraph. dec 1113.
num. 2, & d. deciſ. 1463. nu. 3. & 5. [& tradit. R. P. D.

Vacarius in eius reſolutione in cauſa Bononien. Exem-
ptionis, poſt tract. dec. 646. n. 13. Buratt. dec. 753. n. 1.]
65 Tutor † autem conſtituit alium in quaſi poſſeſ-
ſione ex ſolutione per ipſum, ſeu de eius ordine fa-
cta, etiam ſine cõſenſu pupilli, licet ſecus per actum
fictum, vt per conſtitutum, Rot. poſt Addit. ad tract.
Cenc. de cenſib. deciſ. 66. num. 2. & 3. in que videas ta-
men Rot. in Romana Fideicommiſſi de Epis. coram. R.
P. D. Verōſpio, poſt tract. deciſ. 295. num. 14. [Adeò
vt nec minori detur reſtitutio aduerſus huiuſmodi
ſolutionem per tutorem factam, niſi conſtet de læſio-
ne; de qua non poteſt dici conſtare, ſi pendeat ab ex-
ceptione turbida, & conſequenter ad petitorium reij-
cienda, vt ſi à prætenſa extinctione, vel nullitate cen-
ſus, Rot. recent. d. deciſ. 624. num. 9. par. 4.]
66 Probaretur † tamen quaſi poſſeſſio, puta, in exa-
ctione cenſus, vel penſionis ex ſolutione facta per
Tertium de ordine Aduerſarij, de quo conſtaret,
Rot. diuerſ. deciſ. 436. in princip. & nu. 1. par. 4. Greg.
XV. deciſ. 279. ſub num. 9. [Buratt. deciſ. 347 num. 2. in
fin. vbi quod ordo non præſumitur, vt ſi data ſit ce-
dula bancaria, & Campſor ſoluerit, Melch. Lotter. de
re beneſic. lib. 1. quæſt. 38. num. 152. 156. & ſeqq. tom.
1. vbi concludit ſolutionem Campſoris præiudicare,
eamque probari per exhibitionem cedulæ cum ad-
notationibus ſolutionum à tergo, Rot. in Cremonen.
Penſionis coram Vbaldo, poſt tract. deciſ. 163. num. 8.
& ſeqq. [addens ad. deciſ. Buratt. 534. nu. 8.]
67 Præſumeretur † etiam mandatum ex ipſa ſolutio-
68 ne, maxime in notabili quantitate, † cum nemo præ-
69 ſumatur velle iactare ſuum, & † concurrentibus alijs
adminiculis, & coniecturis, vt ſi præceſſerit obliga-
tio Cameralis de ſoluendo, & ſolutio fuerit facta cũ
ſcientia debitoris, D. Cenc. de cenſib. d. par. 2. cap. 2. quæ.
5. art. 4. n. 17. & 18. & ibi Rot. dec. 239. in fin. & dec. 2.
330. n. 6. Et poſt addit. eiuſdem dec. 88. n. 5. & ſeqq. Grati-
an. diſcept. forenſ. d. cap. 113. n. 57. & ſeqq. & cap. 310. n.
47. [Buratt. dec. 347. n. 3. & 4 vbi de aliquibus coniec-
70 turis, Frãc. Merlin. Pignatell. cap. 78. n. 4. & 16] Ani-
maduertendo tamen quod † adminicula debent percu-
71 tere tempus ſolutionis, Gratian. d. cap. 113. n. 58 in fin.
Vnde † quaſi poſſeſſio in exactione penſionis non
acquiritur, nec ſuffragatur ex ſolutionibus factis non
à titulari, ſed à Tertio, de cuius mandato non con-
ſtet, Gig. de penſ. quæſt. 48. num. 4. Pont. de ſpol. lib. 3.
cap. 2. num. 36 Garz. de beneſic. lib. 1. cap. 5. num. 453.
Melch. Lotter. de re beneſic. lib. 1 quæſt. 58. num. 139.
& ſeqq tom. 1. Rot. diuerſ. deciſ. 681. num 3. par. 4. quæ
eſt etiam apud Pacific. de Saluian. deciſ. 44. Rot. in
Cremonen. Penſionis coram bo. mem. Vbaldo, poſt tract.
deciſ. 163. num. 13. [Rot. recent. d. deciſ. 253. num. 3.
par. 3. & deciſ. 530. num. 3. par. 4. Mart. Andr. deciſ.
72 18. num. 4.] † niſi concurrat ſcientia principalis,
Pont. de ſpol. lib. 2. cap. 14. num. 87. & lib. 3. cap. 2. nu.
56. Melch. Lotter. d. quæſt. 38. num. 143 [Rot. recent.
d. deciſ. 253. num. 3. par. 5. vel eius ratificatio, Rot. re-
73 cent. d. deciſ. 253. num. 3. par. 3.] † vel concurrant
alia adminicula, Gratian. d. cap. 113 num. 57. & ſeqq.
Garz. d. cap. 5. num. 453. Melch. Lotter d. quæſt. 38. n.
142. Rot. diuerſ. d. deciſ. 681. num. 3. par. 4. & apud
Pacific. de Saluian. deciſ. 43. num. 3. & ſeqq. & deciſ.
44. num. 12. & poſt Zacch. de Societ. Offic. deciſ. 27.
num. 1. Rot. in Spoletana Penſionis coram Vbaldo, poſt
tract. deciſ. 318. num. 6. & ſeqq. [Rot. recent. dec. 538.
num. 1. par. 4. vbi, quod in ſoluente pro alio præſumi-
tur mandatum ex coniecturis, cum ſolutio ſit actus,
qui veri ſimiliter abſque eo expediri non ſolet, Rot.
poſt Zacch. de Societ. Offic. deciſ. 27. num. 1. vbi de ali-
quibus adminiculis. Pro adminiculis autem deſerui-
rent penſionis reſeruatio, pluralitas ſolutionum cum
diuturnitate temporis, & ſumma notabilis pecunia-
rum ſolutarum, Lotter. d. quæſt. 38. num. 146. & ſeqq.
Rot. poſt Zacch. de Societ. Offic. d. deciſ. 27. num. 1. Greg.
XV. deciſ. 275. num. 4. & adnot. ibid. num. 19 Rot. in
Parmen. Penſionis coram bo. mem. Vbaldo, poſt tract.
deciſ. 47. num. 2. & 3. & in d. Spoletana Penſionis co-
ram eodem, poſt tract. deciſ. 318. num. 7. [Rot. recent.
d. deciſ. 538. num. 3. par. 4. & poſt Zacch. de Societ.
Offic. d. deciſ. 27. num. 1. & in Alterien. Penſionis coram
Reuerendiſſimo D. Coccino poſt tract. deciſ. 509. num. 2.
& ſeqq.] Vt etiam præcedens obligatio de ſoluen-
do, mandatum procuræ in eiuſdem perſonam ad con-
ſentiendum penſionis reſeruationi, & ad obligan-
dum titularem, eiuſque bona pro ſolutione penſionis,
Rot. apud Pacific. d. deciſ. 43. nu. 3. & ſeqq. [Rot. recent.
d. deciſ. 538. num. 3. par. 4.] Vel ſubſecuta ratificatio,
d. deciſ. 43. ſub num. 5. Vel notoria legalitas ſoluen-
tis, Melch. Lotter. d. quæſt. 38. num. 149. [Prout in
Theſaurario, ſeu Domui præfecto Prælati penſionem
ſoluenti mandatum præſumitur, & potiſſimè ſi ſolue-
rit ſummam notabilem, Rot. rec. dec. 193 n. 11. par. 3.]
Et multo minus † quaſi poſſeſſio exigendi penſio- 74
nem acquiritur ex ſolutionibus factis à Tertio, de cu-
ius mandato non conſtet, quando apparet de proteſ-
tatione antea facta à principali, quod per quamcum
que ſolutionem, quam eſſet facturus, non intendebat
præiudicare, vel renunciare iuri ſuo, Rot. diuerſ. d.
deciſ. 681. ſub num. 3. par. 4.
Sicuti † nec ſolutio penſionis facta à non habente 75
titulum in beneficio operatur effectum quaſi poſſeſ-
ſionis, d. dec. 681. n. 3. par. 4. diuerſ. & apud Pacific. de
Sal. d. dec. 44. n. 2. & tradit Gratian. diſ. forenſ. cap. 113.
n. 52. & Garz. de beneſic. lib. 1. cap. 5. n. 453. Melch. Lotter
de re beneſic. tom. 1. lib. 1. quæſt. 38. n. 130. & ſeqq.
Hinc eſt, quod † non conſtituunt in quaſi poſſeſ-
ſione exigendi contra titularem ſolutiones factæ ab 76
adminiſtratoribus, Economis, depoſitarijs, ſequeſtra-
tarijs, ſeu alijs non habentibus titulum, niſi ſciente, &
patiente, vel ratificante ipſo titulari, Melch. Lotter.
d. quæſt. 38. num. 134. & ſeqq. Capuaq. deciſ. 165. par.
5. Rot. diuerſ. deciſ. 184. par. 1. Rot. recent. deciſ. 508.
num. 4. par. 2 Greg. XV. deciſ. 275. num. 8. vbi add. nu.
22. [Rot. ad tract. Zacch. de Societ. Offic. præfata deciſ.
27. num. 8. Buratt deciſ. 753. num. 1.] † nec ſolutio- 77
nes factæ, puta, per Curiam Regiam de penſione ſu-
per Epiſcopatu, ſede Epiſcopali vacante, Grat. diſcep.
forenſ. d. cap. 113. num. 52. Melch. Lotter. d. quæſt. 38.
num. 136. Rot. penes Pacific. de Saluian. deciſ. 44. num.
2. † Neque à Camerario menſæ Epiſcopalis, ſeu à 78
ſubcollectore ſpoliorum, Lotter. d. quæſt. 38. nu. 137.
Greg. XV. d. deciſ. 275. num. 8 licet † faciant magnum 79
inditium, quod penſionarius per prius eſſet in quaſi
poſſeſſione, quia alias prædicti veriſimiliter non ſol-
uiſſent, & ideò non ſint negligendæ Greg. XV. d. deciſ.
275. num. 9. Rot. in Cæſarauguſtana Penſionum coram
Manzanedo, poſt tract. deciſ. 115. num. 8. [Rot. recent.
deciſ. 193. num. 5. par. 3. vbi, quod ſolutiones ſubcol-
lectoris faciunt adminiculum † Nec ſolutiones fa- 80
ctæ à reſeruatario fructuum, Greg. XV. d. deciſ. 275.
num. 9. [Rot. penes Zacch. de Societ. Offic. deciſ. 27. num.
8. vbi de reſeruatario ſimplici, & quod ille nec pro-
prio iure, nec propria auctoritate adminiſtrat, præ-
ſertim ſi ſint ſolutiones factæ tempore vacationis
Eccleſiæ, d. deciſ. 27 ſub num. 6. poſt Zacch. de Societ.
Offic.] † niſi ſit reſeruatarius fructuum cum faculta- 81
te illos percipiendi propria auctoritate, quia iſte ſol-
uendo penſionem conſtituit in quaſi poſſeſſione exi-
gendi contra verum Titularem, Lotter. d. quæſt. 38.
num. 138. Rot. recent. deciſ. 508. num. 1. & ſeqq par.
2. Adnot. ad d. deciſ. 275. Greg XV. num. 23. Rot. poſt
tract. Zacch. de Societ. Offic deciſ. 27. num. 5. 7. & 9.
[Rot. d. deciſ. 27. num. 7. & 9. penes Zacch. de Societ.
Offic. vbi redditur ratio, quia ipſe poſſidet. Vel niſi
ad ipſum reſeruatarium ſpectaſſet tunc onus penſio-
nem

nem ſoluendi, *eadem deciſ.27.ſub num.5.& 6.]*

82 Hinc etiam† non conſtituitur Epiſcopus in quaſi poſſeſſione exigendi cenſum à Titulari, vt puta ab Abbate,& Canonicis per ſolutiones ſibi factas à Rectoribus mere temporalibus, ac manualibus ad nutum Abbatis, & Canonicorum, cum ipſi Rectores non poſſideant, ſed per eos poſſideant Abbas, & Canonici, *Cenc.de cenſib.par.2.c.2.q. 3.art.9. in addit.*
83 *n.1.& ibi Rot.deciſ.*110.*num.4. & ſeqq.* † niſi probata
84 ſcientia,& patientia titularis, *d.deciſ.*110. *ſub num.5.*
Hinc † in quaſi poſſeſſione decimandi requiritur ſcientia, & patientia Dominorum prædiorum, nec ſufficit ſcientia,& patientia laboratorum, & conductorum, *Giouagn conſ.*28.*num.*28.*& 29.lib.2.*

85 Intellige † quarto, & vltimo de ſolutionibus fa-
86 ctis ipſimet creditori, ſeu illi, qui manutentionem prætendit, vel eius legitimo procuratori; Nam,† vt quaſi poſſeſſio exigendi conſtituatur, & acquiratur, requiritur mandatum tàm in eo, qui ſoluit, quàm in eo, cui ſoluitur, *Gratian.diſcept.forenſ.c.*365.*n 9.& 10.*
87 † Vel quod re integra ſubſequatur ratificatio, ſeu concurrant adminicula,& præſumptiones, *Rot.recent. dec.*191.*n 3.par.2.*[Vnde diceretur cōcludenter probata quaſi poſſeſſio exigendi penſionem ex ſolutionibus factis procuratori pēſionarij, *Rot.penes Zacch. de Societ.Offi .dec.27.n.1. vbi num.2.* quod non debet procurator docere de ſuperuiuentia penſionarij, ſed ſufficit, vt doceat de mandato in eius perſonam facto,& qui dat de morte tenetur probare, *& num.4.* quod id procedit etiamſi ad elidendam exceptionem mortis incidenter replicet, principalem ſuum viuere, quia nec tunc tenetur probare vitam. Et videretur ſuffragari etiam exactio facta à Præfecto Domus Prælati, ſeu Cardinalis, cum eius factura, & ſcientia reputetur ipſius Domini, *Burat. dec.*289. *n. 5.* vbi eo magis ſi conſtet de ſubſecuta approbatione, vel concurrant adminicula. Obſeruandum quoque eſt, quod procurator ad exigendam penſionem nō poteſt præiudicare domino exigendo cum deductione onerum, dum non habet ſpeciale mandatum ad faciendam deductionem, ſeu renunciationem pro rata onerum, *Rot.recent.dec.*538.*n 4.par.4.* ac ideo non negatur illi manutentio ex præcedentibus integris exactionibus in quaſi poſſeſſione exigendi integram penſionem, vt fuit reſolutum *in d.deciſ.*538.*par.4.recent.*

Prout quaſi poſſeſſionem exigendi probarēt quietantiæ a tutore factæ, cum ille poſſideat ad commodum pupilli, *Burat.dec.*60.*n.5.* vbi de quietantiis cōpulſatis cum iuramento recognitis, & antidatæ ſuſpicione carentibus, & quod eæ probant ſolutionem adminiculis concurrentibus etiam contra tertium.]

88 Negatiua † verò quaſi poſſeſſio alicuius non ſoluendi, vt puta non ſoluendi collectas, & onera, eo ipſo probatur, quod non probatur eum ſoluiſſe ex libris aliorum ſoluentium; Intelligendo tamen reſpectu collectarum, & onerum iam impoſitorum, pro quibus caſus euenit.& ille non ſoluit, ſecus in imponendis,& pro quibus caſus non venit, *Tuſc.in verb. quaſi poſſeſſio concl.32.num.9.& ſeqq.*

S V M M A R I A.

1 *Vniuerſitatis poſſeſſio, vel quaſi non probatur per teſtes deponentes de poſſeſſione eorum de vniuerſitate vti ſingulorum.*
2 *Vniuerſitatis poſſeſſio non acquiritur ex actibus ſingulorum, ſed ex eorum facto, vel vſu infertur particularis, non vniuerſalis poſſeſſio, & ſic è conuerſo.*
3 *Ampl etiamſi ſingulares homines ſine vniuerſitatis mandato actus poſſeſſorios feciſſent animo poſſidendi pro vniuerſitate.*
4 *Lim niſi poſſideant vti rem vniuerſitatis pro vniuerſitate, & non vti rem propriam.*
5 *Et ſciente, & patiente vniuerſitate, ſeu illius Officialibus, & num.8.*
[Vniuerſitatis poſſeſſio retinetur per vſum particularium.
Vniuerſitati poſſeſſio acquiritur à Prioribus, ſeu Antiquis.d.num.]
6 *Scientia Officialium ſufficit ad poſſeſſionem vniuerſitatis.ſeu Religionis amittendam.*
7 *Vniuerſitatis poſſeſſio acquiſita dicitur ex vſu priuatorum rei ad vniuerſitatem ſpectantis habente tractum ſucceſſiuum, & continuatum.*
8 *Vniuerſitas an, & quando teneatur ad pœnam ex vſu priuatorum,*
9 *Vniuerſitati poſſeſſio acquiſita dicitur, ſi doceatur de poſſeſſione vniuerſaliter capta conſilio ad id de more conuocato.*
10 *Vel ſi ſit capta à procuratore ad id in conſilio, vel arrengo conſtituto.*
11 *Vniuerſitatis poſſeſſio probatur per teſtes deponentes, vniuerſitatem, vel Homines poſſediſſe ſeminando, vel paſculando.*
12 *Vel probando, quod ad ipſius inſtantiam fuerunt pignorati homines, qui in bonis damnum dederunt.*
13 *Vniuerſitatis ad fauorem quomodo probetur quaſi poſſeſſio iuris paſcendi, lignandi, & cadendi lapides.*
14 *Articuli faciendi ad probandam poſſeſſionem, vel quaſi Vniuerſitatis, & num.5.*
15 *Scientia Communis, & eorum, qui regunt, non præſumitur, niſi probetur.*
16 *Vel probetur patientia, quæ ſcientiam præſupponit, & eſt loco mandati.*
17 *Vniuerſitatis poſſeſſio non admittitur ex actibus ſingulorum.*
18 *Aliud eſt Vniuerſitas, aliud ſinguli de Vniuerſitate.*
[Vniuerſitas ſecundum veritatem nihil aliud eſt, quā homines Vniuerſitatis, ſed ſecundum iuris fictionē, & diſpoſitionem aliud eſt Vniuerſitas, aliud homines Vniuerſitatis.]
19 *Vniuerſitati non præiudicant geſta per particulares.*
20 *Vniuerſitati non præiudicant actus facti per particulares ad inducendam quaſi poſſeſſionem contra ipſam niſi conſtito de ordine, ſeu mandato.*
[Vniuerſitatis obligatio requirit factum de ipſius ordine congregato Concilio.
Poſſeſſio vt acquiratur contra Vniuerſitatem, requiritur ſcientia, & patientia, vel approbatio collegialiter.d.num.
Collegio non impeditur manutentio ex facto Rectoris ſine Collegij conſenſu.
Solutio particularium præiudicat Vniuerſitati, ſi ſit cum ipſius patientia, & tolerantia, ſecus è contra.
Vniuerſitati quoad poſſeſſionem paſſiuam præiudicatur per Priores, ſeu Antianos.]

OBSERVATIO XXXVI.

De Poſſeſſione, vel quaſi Communitatis, Vniuerſitatis, ſeu Collegij.

Communitatis † autem, ſeu Vniuerſitatis, aut 1
Collegij poſſeſſio, vel quaſi non probatur per Teſtes deponentes de poſſeſſione eorum de Vniuerſitate vti ſingulorum, *Tuſc. in verb. poſſeſſio concl.423. num 2, & in verb. Vniuerſitas concl. 261. num.7.*

n.7.Ruyn. cõſ. 28. ſub num. 13. lib. 4. Hond. conſ. 17.
2 num 8. & conſ. 79. num.28.lib. 1.Non † enim acqui-
ritur poſſeſſio Communitati ex actibus ſingulorum,
ſeu priuatarum perſonarum, ſed ex eorum facto, vel
viu infertur particularis, non vniuerſalis poſſeſſio,
Mantic. deciſ. 259. ſub num. 6. quæ eſt etiam apud
Marcheſ de comm.par.2.fol. 230.nu.8. Rot. in recent.
deciſ. 458. num. 2. par. 1. Vbi quod, nec è conuerſo,
Pont. de ſpol. lib.2. cap. 14. num.129.[Nicol Feſtas de
collect. par. 2. num. 35. Paſcal. de virib. patr. poteſt.
par. 1. cap.8. num. 34. Add. ad. deciſ.285. Burat. nu.
3 6. idem Burat. deciſ. 451. num. 4.] † Etiam ſi ſin-
gulares homines, ſine mandato Vniuerſitatis actus
poſſeſſorios exercuiſſent animo poſſidendi pro Vni-
uerſitate, Hond.d. conſ. 17. num. 9. [Gabr.in ſuis concl.
in rubr.quod.cuiuſque Vniuerſit.nom. concl. 2. num. 2.]
4 † Niſi poſſediſſent, tamquam rem Vniuerſitatis, pro
ipſa Vniuerſitate, & non tamquam rem propriam,
Hond. d. conſ. 17. num 9.& d conſ. 79.num.2.3.& 29.
Surd. conſ.28 num. 33.& ſeqq.lib.1. Rot. in Tuſculana
Siluarum coram Eminentiſſimo D. Cardinali Veroſpio,
5 poſt tract. deciſ 41. num. 2. † Et ſciente, & patiente
Vniuerſitate, ſeu illius Officialibus, Agentibus, &
Adminiſtratoribus, Hond. d. conſ. 17. num. 9. lib. 1.
Surd. d. conſ. 28. num.33.& ſeqq.lib.1.Vbi, quod eſt
articulanda ſcientia, & patientia Communitatis, vel
Adminiſtratorum illius, Tuſc. in d. Ver. poſſeſſio concl.
823. n.2.& 4. & in verb.Vniuerſitas, concl. 261. num.
7 Rot. in d. Tuſculana Siluarum d.nu.2. Gabr.d. concl.
2. num.2.& eſt ratio, quia poſſeſſio Vniuerſitatis re-
tinetur per vſum particularium, Gabr.d.concl.2.num.
6 3.] Prout † ſcientia Officialium ſufficit ad poſſeſſio-
nem Vniuerſitatis amittendam, vt dicitur de ſcien-
tia Prioris, ſeu alterius Officialis Regularis reſpe-
ctu Regularis eius ſubditi fugitiui, vel qui ad aliam
Religionem ſine licentia tranſiuit, vt per Rot. in Bo-
nonien. Profeſſionis coram R.P.D. Merlino, poſt tract.
deciſ. 164. num. 7.

7 Sed † ſi doceatur de vſu priuatorum rei ad Vni-
uerſitatem ſpectantis habente tractum ſucceſſiuum,
& continuatum, poſſeſſio dicitur tranſiiſſe in Vni-
8 uerſitatem, cum † ex eo vſu priuatorum diutino, &
continuato ad pœnam incurſam obligetur Vniuerſi-
tas, quamuis non fuerit Conſilium conuocatum, aut
adhibita certa requiſita, nam ex longa patientia cō-
tinuati actus inducitur ipſius Vniuerſitatis ratifica-
tio, quæ non induceretur per actum momento expe-
ditum, Pont.de ſpol.lib. 2 cap. 14. num.129. Rot. in d.
9 Tuſculana Siluarum, poſt tract.deciſ. 41. num.2. † vel
debet doceri de poſſeſſione vniuerſaliter capta con-
ſilio ad id de more conuocato, Pont.de ſpol. d. lib. 2.
10 cap. 14. d.nu. 129. † Vel de capta à procuratore, ſeu
procuratoribus ad id mandatum habentibus ab Vni-
uerſitate in conſilio, vel Arrengo factum, Tuſc.in d.
verb poſſeſſio concl. 4:3. num. 2. & 4. [Nicol. Feſtas
de collect. par. 2. num. 35. Paſcal de patr.poteſt.par. 1.
cap. 8. num.34. vel de acquiſita à Prioribus, ſeu An-
tianis, cum ipſi valeant poſſeſſionem, vel quaſi Com-
munitati acquirere, Buratt.deciſ. 691. num. 1.]

11 Probaretur † etiam Vniuerſitatis poſſeſſio per
Teſtes dicentes, Vniuerſitatem, & homines poſſediſ-
ſe ſeminando, vel paſculando, Coccin.deciſ. 344.num.
12 2. † Et etiam ſi probetur, quod ad ipſius Vniuerſi-
tatis inſtantiam fuerint pignorati homines, qui in
bonis damnum dederunt. Hond d.conſ.17.n.44 lib 1.

13 Hinc ex ſupradictis infertur, quod † quaſi poſſeſ-
ſio iuris paſcendi in alieno Territorio, ſeu loco ad
fauorem Vniuerſitatis non cenſetur probata per pa-
ſturam animalium incolarum particularium, nec
quaſi poſſeſſio iuris lignandi in aliquo nemore ex
inciſione, & receptione lignorum facta per particu-
lares perſonas, nec quaſi poſſeſſio iuris cædendi la-
pides ex inciſione facta per ſingulares homines, nec
per Teſtes dicentes, quod Homines talis Caſtri li-
gnarunt, paſcularunt, lapides inciderunt in tali loco,
Pont. de ſpol. lib.2.cap.14.num.99.in fin.& num.129.
Put.deciſ.26.lib.2. Rot. poſt ſecundum vol. conſ. Farin.
deciſ. 344. num 3. Tuſc. in verb. poſſeſſio concluſ. 423.
num 4.Hond.d.conſ.79.num.27.lib. 1.Caual.deciſ.164.
num. 2. niſi conſtet de mandato ipſius Vniuerſitatis,
Maſcard de probat. in verb.poſſeſſio concl. 1190.num.
10.& 11. Vel niſi ſcientia Vniuerſitatis, vel eam re-
gentium interuenerit, Maſcard.d.concl. 1190. num.
16. Rot. in Tuſculana Siluarum coram Eminentiſſimo
D. Cardinali Veroſpio, poſt tract. deciſ. 41.num 2.& 3.
vbi etiam quod particulares in vſum proprium con-
uerterint.

Vnde † cautus debet eſſe Aduocatus, & procura- 14
tor in articulando, & probando Vniuerſitatis nomi-
ne particulares vſos fuiſſe ipſius Vniuerſitatis nomi-
ne nemore, paſtura, & lapidibus, ac ſcientibus eius
Adminiſtratoribus, Maſcard. d.concl.1190.num. 19.
Cum † in dubio ſcientia Communis, & eorum, qui 15
regunt, non præſumatur, niſi vel ipſa ſcientia probe-
tur, Tuſ.in. d.verb.poſſeſſio d.concl.423.num.5. † Vel. 16
probetur patientia, quæ ſcientiam præſupponit, &
eſt loco mandati, vt per Maſcard.in verb. poſſeſſio d.
concl. 1190. num. 17. & ſeq.

Prout etiam verſa vice † nec ipſa poſſeſſio Vni- 17
uerſitatis intelligitur amiſſa ex actibus particularium
cum † aliud ſit Vniuerſitas, aliud ſint ſinguli de Vni- 18
uerſitate, Mantic. d.dec. 259. num.6.[Rot. recent.dec.
762.nu. 6.dec. 774.in fin. Gabr.in d.rubr. quod cuiuſq.
vniuerſit. nom.concl.1.nu.5.vbi, quod ſecundum ipſam
veritatem Vniuerſitas, nihil aliud eſt, quam homi-
nes Vniuerſitatis, ſed ſecundum iuris fictionem, &
diſpoſitionem aliud eſt Vniuerſitas, aliud homines
Vniuerſitatis, Buratt. dec. 285. nu.4.] & † facta per 19
particulares non præiudicāt Communitati, Caualer.
dec. 631. num. 7.

Quemadmodum † nec ad inducendam quaſi poſ- 20
ſeſſionem contra Cōmunitatē præiudicant actus fa-
cti per particulares homines, niſi conſtet de ordine,
ſeu mandato. Rot. in Anconitana Florum 18. Aprilis,
& 20. Iuly, 1626. coram Buratto. [Rot. recent. deciſ.
249. num 5. part. 4. vbi quod ad illam obligandam
requiritur factum de ordine ipſius Communitatis
congregato Conſilio, Buratt. dec. 312. num.10. vbi
quod requiritur ſcientia omnium, vel maioris partis,
dec. 681. num.7. vbi Add.littera B. vel niſi vniuerſitas
collegialiter congregata id ſcienter approbauerit,
Add.ad. dec.285. Buratt. littera A. Adeò vt non im-
pediatur Collegio manutentio ex facto illius Recto-
ris, cum non poſſit Rector præiudicare Collegio
ſine ipſius Collegij conſenſu, Rot. recent. deciſ. 144.
num. 6. part 4. Præiudicaret itaque Vniuerſitati par-
ticularium ſolutio, ſi ea eſſet cū ipſius Vniuerſitatis
patientia, & tolerantia, Nicol. Feſtaſ. de collect. part.
3. num. 12. ſecus ſi non conſtet de ſcientia, & patien-
tia ipſius Communitatis, vt reſpectu quaſi poſſeſſio-
nis exactionis gabellæ, Buratt. dec.285.num. 1. & 2.
in fin. vbi Add.littera A. Prout Communitati præiu-
dicaretur quoad paſſiuam poſſeſſionem, vel quaſi
per ipſius Priores, & Officiales, quibus regitur,
Buratt. dec.691. nu.8.& fortiùs ſi eorum geſta tacitè
per Communitatem approbarentur, & ratificaren-
tur, vt ſi expenſæ deſcriptæ reperirentur in illius li-
bris, Buratt. dec. 691. num. 9.]

SVMMARIA.

1 Poſſeſſio transfertur ex quolibet contractu, & actu
inutili, & nullo, vbi exempla.
[Reſignatione benefi.y etiam nulla transfertur poſſeſſio
lex

Lex non poteſt facere, quin factum ſit factum dict. nu.n.]

2 *Decl. procedere vbi eſt deuentum ad executionem, traditionem, & actum facti.*

[Poſſeſſio transfertur ex actu etiam nullo, quando à poſſidente tradita fuit, & ille poteſt alienare, & poſſeſſionem transferre, alias ſecus.]

3 *Et vbi nullitas non prouenias ex defectu conſenſus, ſed ſolemnitatum, & num. 4.*

4 *Inſinuatione deficiente dicitur deficere conſenſus.*

[Pupillus, in quo non poteſt eſſe conſenſus, non transfert poſſeſſionem, adultus ſic; & etiam pupillus cum auctoritate tutoris.

Conſenſus Eccleſiæ dicitur deficere in inutili contractu facto per illius Prælatum, ſeu Rectorem, nec ex eo transfertur poſſeſſio, & competit eidem, ſeu ſucceſſori Eccleſiæ nomine manutentio.

Eccleſia, & pupillus non poſſunt perdere poſſeſſionem. Rot. dec. 1. alias 135. num. 3. de conſuetud. in antiq. declaratur. & num. ſeqq.

Decretum irritans in Paulina appoſitum inficit quamcumque poſſeſſionem, & detentationem.

Poſſeſſio non transfertur ex contractu nullo ex defectu ſolemnitatum, vbi ſtatutum fidem aufert inſtrumento.]

5 *Poſſeſſio non transfertur ex contractu nullo per clauſulam conſtituti, precarÿ, vel reſeruationis vſusfructus, niſi interuenerit realis traditio.*

Observatio XXXVII.

An Poſſeſſio, vel quaſi transferatur ex contractu, vel actu inutili, ſeu nullo.

Transfertur † quoque poſſeſſio in alium, & 1 acquiritur etiam ex quolibet contractu, & actu inutili, & nullo, *l. 1. §. ſi vir. ff. de acq. poſſ. Mar. Anton. var. reſol. lib. 1. reſo. 108. n. 46. Giouag. cõſ. 9 n. 3 lib. 1. Rot. dec. 1. alias 125. n. 4. de conſu. in antiquis. Ruyn. conſ. 28. n. 14. lib. 4. Maſtrill. dec. 253. n. 13. par. 3. [Grat. diſcept. for. c. 704. n. 21. Thomat. dec. 88. num. 38. Rot. recent. dec. 244. nu. 5. par. 4. Buratt. dec. 574. num. 6.*] Vt ex inutili diuiſione *Ruyn. d. conſ. 28. num. 14.* ex contractu rei Eccleſię indebitè facto, & ex cauſa inſufficienti, *Rot. d. deciſ. prim. alias 135. n. 3. de conſuet. in antiq* [& in reſignatione beneficij nulla, *Rot. in Placentina, ſeu Caurien. Beneficiorum coram Eminentiſſimo D. Card. Pamphilio, poſt tract. dec. 593. num. 6. & ſeqq* & in aſſignatione bonorum inualida, *Buratt. dec. 574. num. 6.*]

Quę tamen † intelligas procedere, quando eſt 2 deuentum ad executionem, traditionem, & actum facti. *Giouagn. conſ 14. num. 17. lib. 5. Chriſtoph. Paz. de tenut. cap. 28. num. 11. & ſeqq. Valaſc. conſult. 106. num. 8 & 9. tom. 2. Rot. diuerſ dec. 612. num. 2. par. 1.* Vbi quod poſſeſſio amittitur etiam ex actu nullo, quando deuentum eſt ad factum, *Rot. in recent. dec. 92. num. 5. par. 1. Greg. XV. dec. 194. num. 23. & ibid. Beltram. ſub num. 28 Canal. dec. 473. num. 5. Ric. in coll. deciſ. coll 2909. Cyriac. contr. for. lib. prim. contr. 10. numer. 43. Rot. in Romana Donationis coram* 3 *R. P. D. Durano, poſt tract. dec. 63. num. 15.* † & nullitas non prouenit ex defectu conſenſus, ſed ex defectu ſolemnitatum, *Giouagn. conſ. 9. num. 3. conſ. 14. num. 15. & 16 lib. 1. Beltram d num. 28. Canal. d. dec. 473. num. 6. & 503. num. 2.* Vbi in prophanis, *Ricc. in d. coll. 2909. Rot. in dicta Romana Donationis coram* 4 *R. P. D. Durano num. 16. & 17.* vbi, quod † ex defectu Inſinuationis deficit conſenſus, *& in eadem poſt tract. dec. 254. num. 1. & 9.* [*& in d. Placentina, ſeu Caurien. Beneficiorum coram Eminentiſſimo D. Card. Pamphilio, poſt tract. dec. 593. num. 8. Neniz. conſ. 81. n. 12.* vbi quod poſſeſſio non impeditur per actum eiuſdem, & ſic quin transferatur per actum facti etiã ex inutili contractu, quia lex non poteſt facere, quin factum ſit factum, poſſeſſioque à poſſidente tradita fuit, *Rot. recent. d. dec. 244. num. 5. par. 4.* ac perſona contrahens eſt talis, quæ poteſt alienare, & transferre poſſeſſionem, alias ſecus, *Rot. recent. d. deciſ. 244. num. 5. part. 4. Gratian. diſcept. for. cap. 704. num. 21. Thomat. d. dec. 88. num. 41. Buratt. deciſ. 574. num. 6.*] vt conſenſus deficere diceretur in prodigo, & pupillo, *Chriſtoph. Paz. de tenut. cap. 28. numer. 49. & 50.* [& quod poſſeſſio non transferatur à pupillo, ex quo in eo non poteſt eſſe conſenſus, *Put. deciſ. 277. nu. 4. & 5. par. 3. Achill. dec. 15. in fin. alias 120. de reſtit. ſpoliat. Rot. diuerſ. dec. 93. num. 1. par. 2.* licet ſecus ſit in adulto, *Put. d. deciſ. 177. numer. 1. & ſeqq. lib. 3. & Achill. d. dec. 25. alias 120. num. 4. de reſtit. ſpoliat.* & in pupillo cum auctoritate tutoris contrahente, *Rot. diuerſ. d. dec 93. num. 4 part. 2.* Prout etiam conſenſus deficeret in Eccleſia. Vnde ſi eius Prælatus, ſeu Rector faciat inutilem contractum poſſeſſio in alium non transfertur, & competit ſibi, ſeu ſucceſſori nomine Eccleſiæ manutentio, *Rot. in Sabinen. Silua coram R. P. D.* Panzirolo, *poſt tract. dec. 469. nu. 18.* Neque Eccleſia, & pupillus poſſunt perdere poſſeſſionem, R*ot. in Colimbrien. Praſtimoniorum coram Reuerendiſſimo D. Cocceno, poſt tract. dec. 554. nu. 19.* Ita vt R*ot. deciſ. 1. alias 135. numer. 3. de conſuetud. in antiq. allegata ſupra num. 1 in fine* videatur procedere, Vel vbi nullitas eſt turbida, & requirit altiorem indaginem, ſecus ſi euidens, & clara, iuxta ea, quæ dixi *obſer. 62. num. 12. & per tot.* Vel reſpectu ipſius Prælati, vel Rectoris, qui inutilem fecit contractum, & habuit ſe pro ſpoliato, ſecus reſpectu ipſius Eccleſiæ, & ad effectum agendi etiam ad manutentionem ipſius, Eccleſiæ nomine, ſecundum ea, quæ dixi *obſer. 57. num. 102. & ſeqq. & ibi in addit. nu.* 60. Vel quod non loquatur, nec procedat in terminis Conſtitutionis Paulinæ, & poſtquam illa emanauit, quæ ob decretum irritans inficit quamcumque poſſeſſionem, & detentationem, vt dicam *obſeru. 46. in addit nu. 7.* Immo etiam quod nullitas proueniat ex defectu ſolemnitatum, non eſt cenſenda tranſlata poſſeſſio, vbi ſtatutum fidem aufert inſtrumento, *Thomat. dec. 88. num 4. Rot. diuerſ. dec. 93. in fin. par. 2.*]

Vnde † poſſeſſio non transfertur ex conſenſu nullo per Clauſulam Conſtituti, precarij, vel reſeruationis Vſusfructus, niſi interuenerit realis traditio, 5 *Hond. conſ. 20. num. 39. & ſeqq. & conſ. 23. nu. 10. 25. & ſeqq. lib. 1. Rot. penes D. Cenc. de Cenſib. dec. 253. n. 14.*

SVMMARIA.

1 *Probationum rigor in mandato de manutenendo non attenditur.*

2 *Probatio in mandato de manutenendo non requiritur plena, nec exacta.*

3 *Satis eſt aliqualis.*

4 *Summaria.*

5 *Per paruum numerum teſtium.*

6 *Leuis, ſeu leuior.*

[Probatio leuiſſima ſufficit ad manutentionis effectum nec non confeſſio partis extraiudicialis.]

7 *Semiplena, & num. 9.*

8 *Probatio ſemiplena dicitur plene probare in mandato de manutenendo abſque iuramento ſuppletorio.*

9 *Probatio poſſeſſionis ſemiplena ſufficit de ſtylo Palatij, & Rota ad effectum manutentionis.*

Pro-

10 *Probationes in mandato de manutenendo recipiuntur imperfecta.*

11 *Mandatum de manutenendo nullum, vel modicũ continet præiudicium, & reparabile in alio iudicio.*

12 *Teſtes duo ſufficiunt in mandato de manutenendo, & omni alio negocio* iuxta illud Euangelij, *in ore duorum, vel trium ſtat omne verbum.*

13 *Ampl. vt in mandato de manutenendo duo teſtes ſatis, ſuperque probent.*

14 *Ampl. vt in mandato de manutenendo ſufficiat vnus teſtis.*

[*Teſtis vnicus ſatis eſt ad obtinendum in manutentione, tàm quoad probationem poſſeſſionis, quam quoad probationem qualitatis, & aliorum, quæ manutentionem reſpiciunt.*

Ampl. etiam quod deponat de credulitate, ſi reddat rationem, num. 20.]

15 *Vt vnus teſtis de viſu.*

16 *Præſertim ſi ſit vir inſignis.*

17 *Si ſit teſtis partis aduerſæ.*

18 *Concurrentibus alijs adminiculis.*

19 *Immo etiam vnus teſtis minus idoneus.*

20 *Vt ſi ſit inquilinus.*

21 *Etiam abſque iuramento in ſupplementum.*

22 *Etiã ſi ſit fides vnius extraiudicialis parte citata iurata, præſertim ſi ſit veriſimilis, adminiculata, de facto proprio, & perſonæ omni exceptione maioris.*

23 *Fidem facere de poſſeſſione ſatis eſt in mandato de manutenendo.*

[*Fides teſtium extraiudicialiter facta, & in actis producta, an ſufficiant pro manutentione.*]

24 *Teſtes ſingulares probant in iudicio manutentionis, & num 26.*

25 *Præſertim quoad poſſeſſionem in genere.*

27 *Præſertim ſi ſint conteſtes in generalitate.*

Teſtes ſingulares ad effectum manutentionis ſatis eſt eſſe conteſtes in generalitate.]

28 *Vel ſint adminiculati ex iuris aſſiſtentia.*

29 *Vel in facto proprio, & contra ſe ipſos.*

30 *Teſtis deponens contra proprium intereſſe multum creditur.*

31 *Probatio qualis qualis etiam minor, & leuior ſemiplena ſufficit in mandato de manutenendo.*

32 *Ampl. etiam per præſumptiones.*

33 *Et per teſtes de publica voce, & fama.*

[*Probationes plures imperfectæ poſſunt in manutentione coniungi, & ex numero teſtiũ ſuppleri defectus.*]

34 *Probatio ſemiplena, leuior, & per vnicum teſtem ſufficit in mandato de manutenendo, ſi aduerſarius melius non probet, alias ſecus.*

35 *Probatio probationem non excludit.*

36 *Teſtis ſingularis quoad tempus non probat in concurſu aliorum teſtium, & conteſtium aduerſarij.*

37 *Probare plenè quis tenetur, vbi aduerſarius habet iuris aſſiſtentiam pro ſe.*

38 *Teſtis vnicus non ſufficit in mandato de manutenendo, vbi ex aduerſo ad ſunt alij teſtes.*

[*Teſtis vnicus non ſufficit, quando ex aduerſo adſunt aliæ probationes.*]

39 *Probatio ſemiplena, ſeu per vnicum teſtem non ſufficit in mandato de manutenendo, vbi adeſt in contrarium confeſſio principalis, vel aliæ exiſtant coniecturæ, ſeu indicia.*

40 *Teſtes, qui non ſunt de actis cauſæ manutentionis ad ipſam manutentionem non ſufficiunt.*

41 *Ampl. nec teſtes recepti in alia cauſa contra alios.*

[*Teſtes recepti in alia cauſa contra alium probant, ſi concurrat etiam aduerſarij confeſſio.*

Teſtes ſine iuriſdictione examinati nõ probãt. dict. n

42 *Ampl. nec examinati ab aliquo, non conſtito, quo ordine, & auctoritate.*

43 *Ampl. præſertim ſi non conſtet, quod in iudicio vocati fuerint parte citata.*

[*Teſtes, quorum examen eſt nullum, non probant. d. num. 41.*[

44 *Vel ſi fuerint informiter examinati.*

[*Nec examinati ad perpetuam rei memoriam.*]

45 *Seu pro informatione Curiæ.*

46 *Teſtes pro informatione Curiæ examinati probant ſubſecuta declaratione partis, ſe velle illos habere pro ritè, & rectè examinatis.*

47 *Limit. niſi declaratio contineat clauſulam,* ſaluo iure repetendi, excipiendi, & opponendi contra eorum dicta, & perſonas.

48 *Sublim. niſi poſtea tacitè repetitioni renunciatum fuerit.*

49 *Teſtes ſine citatione examinati vbi non concurrat probatio partis aduerſæ probant ad effectum manutentionis, ex quo faciunt indicium.*

[*Teſtes examinati in alia cauſa inter aduerſas perſonas faciunt ſaltem adminiculum, ſi maximè fuerint ante motum litem examinati.*

Teſtis examinatus abſque citatione, tempore, quo non aderat lis, nec quis citaretur, in manutentione probat.

Probationes in manutentione debent in ſuo genere ita concludentes eſſe, vt inducant Iudicem in indubitatam credulitatem.

Teſtis de viſu, qui non recordetur de tempore, vel dubitatiuè, non inducit Iudicem in credulitatem indubitatam, quia poteſt errare etiam in alijs.

Teſtes non benè informati de loco differentia, & confinibus non inducunt Iudicem in indubitatam credulitatem.]

OBSERVATIO XXXVIII.

An pro mandato de manutenendo requiratur plena, vel ſemiplena, aut leuior probatio.

IN mandato de manutenendo † probationum
rigor non attenditur, *Rot. in Concben. Limitum* 1
coram Comitulo, poſt tract. d. deciſ. 80. nu. 7. & ideo
† non requiritur plena probatio, *Natt. conſ. 121. n. 9.*
Barz. dec. 71. n. 36. Greg. XV. dec. 258. n. 3. neque exacta, 2
Plot. de in lit. iur. §. 3. n. 43 Scacc. de appell. cap. 2. quaſt.
17. limit. 6. membr 1. n. 59. Gratian. diſ. forenſ. cap 310.
n. 63. Mantic. dec. 171. n. 2. quæ eſt etiam inter diuerſ. dec.
152. n. 5. par. 4 Rot. penes Cen. de cenſib. dec. 242. n. 2.
Rot. in recent. dec. 287. n. 2. par. 2. Canal. dec. 75. nu. 4
[*Rot. recent. dec. 383. n. 3. par. 4. Rot. Bononien. dec. 183.*
n. 73. Buratt. dec. 219. n 4. dec. 375. n. 2. dec. 648 n. 2.]
Sed † ſatis eſt aliqualis, *Canal. dec. 75. n. 4.* [*Rot. Bonon.* 3
dec. 138. ſub n. 74.] † & ſummaria, *Barz. d. dec. 71. n. 36.* 4
Canal. d. dec. 75. n. 4. [*Rot. Bononien. dec. 148. numer.* 5
31. & 71.] ſufficitque paucus numerus teſtium,
Couar. pract. quæſt. cap. 17 ſub num. 4. Menoch. de reti. remed. vlt. num. 34. † & leuis, ſeu leuior probatio, 6
Menoch. d. num. 34. & conſ. 449. num. 15. Plot. de in
lit. iur. §. 3. nu. 43. Centard. de moment. poſſ. in prim.
rat. decid. num. 11. Marcheſ. de comm. par. de comm.
app. in cauſ. penſ §. 2. num. 87 fol. 590. & de app. in
poſſ. fol. 933. num. 100. & 101. Giouagn. conſ 14. num.
72. lib. 1. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 103. num. 16. cap.
681. num. 20. cap. 919. num. 22. cap. 950. num 3. &
deciſ 192. in addit. num. 1 Surd conſ. 481. num 1 lib. 4.
D. Cenc. de cenſib. par. 2. quæſt. 90. in nouiſſ. Tamen
vel in antiqu. cap. 2. quæſt. 5 ... 4 num. ... ibi Rot.
dec. 210. num. 1. Rot. diuerſ. deciſ. 665. num. 4. pa ...

Digitized by Google

licet ibi errore impreſſorum in lib. meo legatur Plenior pro lenior. Rot. penes Pacific. de Saluian. deciſ. 34. num. 2. Seraph. deciſ. 8. n. 1. dec 910. n. 2. dec. 1047. n. 4. deciſ. 1147. nu. 15. deciſ. 1411 n. 1 dec. 1417. n 1. dec. 1485. n. 5: Rot. in Pampilonen. Penſionis cor. Cardinali Sacrato, & in Boianen. Penſionis cor. Penia, de quibus apud Marcheſ. de comm. par. 1 fol. 546 n. 2. & 6. & fol. 617. n. 2. Rot. poſt ſecundum vol. conſ. Farin. dec. 160 n. 1. deciſ. 323. n. 2. Rot. in recent. deciſ. 214. n. 3. deciſ. 225. ſub n. 1. par. 1. & dec. 212. ſub n. 1. dec. 525. in fin. dec. 572. n. 2 par 2. Greg. XV. deciſ. 258. n. 3. dec. 324. n. 5. dec. 458. n. 7. Caual. dec. 75. n. 4. dec. 83. n. 1. dec. 228. n. 1. Rot. poſt tract. Iul. Viuian. de iure patr. dec. 55. n. 5. Rot. in Colonien. Præcedentiæ cor. Eminentiſſimo D. Vbaldo, poſt tract. deciſ. 32. num. 4. in Romana Quartæ coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. deciſ. 49. num 5. in Ciuitatis Caſtelli Bonorum coram Ortembergo, poſt tract. deciſ. 93. num. 7. deciſ. 94. num. 1. in Salamantina ſtipendiorum coram Cardinali Lancelloto, poſt tract. deciſ. 97. num. 5. in Cæſaraugustana Penſionum coram Manzanedo, poſt tract. deciſ. 113. num. 2. in Ciuitatis Caſtelli Bonorum coram DunoZetto, poſt tract. deciſ. 132. num. 3. in Aſſiſien. Statutorum coram Eminentiſſimo D. Cardinali Pamphilio, poſt tract. deciſ. 147. num 4. in Florentina Hoſpitij coram Eminentiſſimo D. Vbaldo, poſt tract. deciſ. 222. num. in Colonien. Monaſterij coram eodem, poſt tract. deciſ. 126. num. 6. in Bononien. Affictus coram Eminentiſſimo D. Cardinali Virili, poſt tract. deciſ. 269. num. 4. in Oueten. Iuriſdictionis coram Eminentiſſimo D. Vbaldo, poſt tract, deciſ. 287. num. 1. in Anconitana Bonorum coram R. P. D. Nauarro, poſt tract. deciſ. 319. num. 1. [Thomat. deciſ. 41. num. 13. Rot. diuerſ. deciſ. 314. num. 1. par. 4. & in recent. deciſ. 193. num. 1. deciſ. 460. num. 9. deciſ 564. num. 4. par. 3. Mart. Andr. deciſ. 1. num. 20. deciſ. 12 num 2. deciſ. 106. num. 1. Rot in Gerunden. Iuriſpiſcandi coram. Iuſto, poſt tract. deciſ. 396. num. 1. in Calagurritana Beneficiorum de Antolinis coram Cardinali Sacrato, poſt tract. deciſ. 441. num. 3. in Leodien. Parochialis coram Lugdunen. poſt tract. deciſ. 451. num. 1. in Romana Diuiſionis de Antolinus coram Vbaldo ſeniore, poſt tract. deciſ. 475. num. 12. & deciſ. 477. num. 6. in Tuden. Parochialis coram Cardinali Virili, poſt tract. deciſ. 523. num. 1. in Cæſaraugustana Diſtributionum coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. deciſ. 547. num. 2. in Peruſina Exemptionis coram R. P. D. Pirouano, poſt tract. deciſ. 626. num. 2. in Toletana Conſeruatoriæ coram R. P. D. Dunozetto, poſt tract. deciſ. 635. num. 10. in Tullen. ſeu Nullius Iuriſdictionis 27. Nouembris 1624. coram Buratto, & in eadem coram Cardinali Virili, poſt tract. deciſ. 660. num. 9. in Romana Domus coram R. P. D. Durano, poſt tract. deciſ. 665. num 6. & idem Duran. deciſ. 21 num. 5. & deciſ. 46. num. 3. in impr. Rot. Bonon. deciſ 138. num. 32. Hercul de cant. de non offend. cap. 2. ſub num. 17. Buratt. deciſ. 222. num. 5. dec. 533. num. 2. in fin. deciſ. 648. num. 2. deciſ. 659. circa med. deciſ. 720. num. 3. deciſ. 753. vbi quod eſt tritiſſimum, *deciſ. 789. num. 3 deciſ. 827. num. 6.* vel etiam leuiſſima, *Rot. apud Fenzon. ad Statut. Vrb. deciſ. 22.*
7 *prope fin.* † ſiue ſemiplena, *Menoch. de retin. d. remed. vlt. num. 34 vbi num. ſeq. infert ad ſtatutum Ferrari. Plot. de in litt. iur. §. 3. num. 43. Gail. pract. obſeru. lib. 1. obſeru. 7. num. 6. Pacific. de Saluian. inſpect. 1. cap. 5. num. 49. 50. & 51. Gonzal. ad Regul. 8. Cancell. §. 7. probem. num. 214 Gratian. diſcept. forenſ. cap. 114. nu. 11. cap. 910. num. 23. cap. 950. num. 35. & deciſ. 192. in addit. num. 1. Gionagn. conſ. 8. num. 107. lib. 1. Chriſtoph. Paz de tenut. cap. 3. num. 8. Marcheſ. de comm. par. 1. de comm. app. in caſ. penſ. § 2 num. 87. fol. 590. & de comm. app. in poſſ. fol. 933. num 100. & 101. & ibi Rot. in d. Pampilonen. Penſionis coram Cardinali Sacrato, fol. 546. num. 2. & 6. Seraph. deciſ. 614 in fin. deciſ. 1326 num. 1. Rot. poſt ſecundum vol. conſ. Farin. d. deciſ. 323. num. 2. Rot. in recent. deciſ. 147. num. 1. & deciſ. 212. ſub. num. 1. par. 1. Caual. deciſ. 379. num. 3. Rot. in Veronen. Contributionum coram Seleucien poſt tract. dec. 42. n. 2. in Florentina Hoſpitij cor. Eminentiſſimo D. Vbaldo, poſt tract. dec. 222. n. 6. in Placentina Xarum Perſonalium de Truxillo 15. Nouembris 1621. cor. Buratto, & anten in Marſicana Iuriſdictionis 8. Februarij 1618. cor. eodem, Pereg. de fideicomm. art. 46. n. 34. Rot. recent. dec. 158. n. 1. dec. 460. n. 3. & 9. par. 3. & in Tuden. Parochialis cor. Cardinali Virili, poſt tract. dec. 523. n. 1. in Hipporegien. Cappellæ cor. Penia, poſt tract. dec. 575 n. 4. Rot. Bonon. dec. 138 n. 31. Neuiz. conſ. 80. n. 2. Buratt. dec. 221. n. 5. dec. 289. n. 3. dec. 330. n. 8. dec. 375 n. 2. dec. 522. n. 6. dec. 691. n. 3.* vbi, quod paſſim
per Rotam admittitur, *dec. 789. n. 3.*] Adeò vt † per ſe- 8
miplenam probationem dicatur plenè probatum abſq; alio iuramento in ſupplementum, *Plot. de in lit. iur.*
§. 3. ſub num. 43. † ſicuti de ſemiplena probatione 9
contentatur Rota, eſtque de ſtylo Palatij, ac Rotæ receptum, quod, conſtito de poſſeſſione etiam ſemiplenè, detur mandatum de manutenendo, *Boccat. de interd. vti poſſed. cap. 14. num. 22. Put. deciſ. 61 lib. 3. Seraph. deciſ. 1113. num. 1. Rot. in Corduben. Decimarum coram Cardinali Sacrato, apud Marcheſ de comm. par.*
1. fol. 991. num. 1. Et † probationes recipiuntur im- 10
perfectæ, *Gail. pract. obſeru. lib. 1. d. obſeru. 7. nu. 6. Chriſtoph. Paz. de tenut. cap. 3. num. 8. cap. 31. num. 28. & 29.* [Vnde ſuffragatur etiam confeſſio extraiudicialis, *Rot. recent. deciſ. 460. num 4. par. 3.*]

Et ratio eſt, † quia agitur de nullo, vel modico 11
præiudicio, & reparabili in alio iudicio, *Maſcard. de probat. in verb. poſſeſſio concl. 1199. num. 5. Boccat. d. cap. 14. num. 22. & 24. Plot. de in lit. iur. §. 3. nu. 43. Gonzal. ad d. regul. 8. Cancell. §. 7. probem. num. 224. Gail. d. obſeru. 7. num. 6. Gratian. deciſ. 192. num. 3. & 4. & ibi in addit. num. 1.*

Vnde, † non ſolum ſufficiunt duo teſtes, prout in
omni negocio, *Rot. in Anconitana Florum coram* R. P. 12
D. Pirouano, poſt tract. deciſ. 312 num. 14. & iuxta illud ſacri Euangelij, *In ore duorum, vel trium, ſtat omne verbum, Surd. conſ. 481. num. 1. & ſeqq. lib. 4.*
Gratian. diſcept forenſ. cap. 895. num. 47. & † ſatis 13
ſuperque probant, *Rot. diuerſ. deciſ 28. par. 1. Rot. in Anconitana Florum 4 Martij 1612. coram Buratto, in Ciuitatis Caſtelli Bonorum coram* R. P. *D. Dunozetto,*
poſt tract. deciſ. 132. num. 2. Sed † ſat eſt vnicus te- 14
ſtis, *Menoch. de retin. remed. vlt. num. 34. Boccat. de interd vti poſſid. cap. 14. num. 23. Plot. de in lit. iur. §. 3. num. 43. Surd. conſ. 75. num. 38. lib. 1. Contard. de moment. poſſ in ration. decid. num. 25. & ſeqq. Mar. Ant. var. reſolut. lib. 1. reſol. 95. num. 6. Farinac. de teſtib. quæſt. 63. num. 31. & ſeqq. Gratian diſcept. forenſ. cap. 425. num. 56. cap. 503. num. 16. & 17 cap. 910. num. 23. & deciſ. 192. num. 34. & ibi add. num. 1. & ſeqq. Gionag. conſ. 14. num. 72. lib. 1.* Ricc. *in coll. deciſ. coll. 34.* Rot. *diuerſ. deciſ. 196. num. 6. par. 1. deciſ. 375. nu. 1. par. 3. lib. 3. Seraph. deciſ. 624. in fin deciſ. 1326. nu. 1.* Rot. *in Boianen. Penſionis coram Penia, apud Marcheſ. de comm. par. 1. fol. 617. num. 2.* Rot. *penes Pacific. de Saluian. deciſ. 36. num. 5.* Rot *poſt ſecundum vol. conſ. Farin deciſ. 291. num. 20. deciſ. 323 num. 2.* Rot. *recent. deciſ. 214. ſub num. 3. deciſ. 511. num. 8. par. 1. & deciſ. 147. num. 1. par. 2. Greg. XV. deciſ. 438. num. 2. & Adnot. ad deciſ. eiuſdem 160. num. 3. Caual. dec. 44. num. 3. deciſ. 223. num. 1. deciſ. 326 num. 3. deciſ. 379. num. 3. deciſ. 609. num. 3. deciſ. 629. num. 1. in Aſſiſien. Succeſſionis coram* R. P D. *Ghiſlerio, poſt tract. dec. 320. num. 3.* [*Surd. conſ. 73 num. 38. & de aliment. tit. 1. quæſt. 112 ſub num. 23.* Rot. *recent deciſ. 129. n. 2. par. 4. Mart. Andr. deciſ 106. num. 1.* Rot. *in* Romana *Domus de Nechuccis coram* R. P. D. *Pirouano, poſt*

I tract,

tract.dec.499.n.4. in Teracinen. Bonorum cor. Eminentiſſimo D. Card. Vbaldo, poſt tract.dec.515.n.13.in Cæſaraguſtana Diſtributionum cor. Reuerendiſſi. D. Coccino, poſt tract.dec.547.n.3.in Firmana Bono.cor. Eminentiſſi. D. Cardinali Pamphilio, poſt tract. dec.597 n.2. in Iadien. Canonicatus cor. Vbaldo ſeniore, poſt tract. deciſ. 512. n. 7. & fuit dictum per D. Vaccarium Auditorem tunc Cardinalis Camerarij, in Bononien. Exemptionis, poſt tract. dec.646.n.3. Duran.dec.21.n.4. Rot. Bononien. dec. dec 138.n.31. & 70. Neuiz.conſ.80.n.2. Hercul. de caut. de non offend, cap. 2. ſub.n.17. Buratt.dec.222.n.4 & ibi Add. littera B. dec. 289.n.1. & ſeqq. vbi quod vnicus teſtis de facto proprio probat plus quam ſemiplenè, & iuncto alio teſte de viſu fit plena probatio, dec.360. n.1. & ibi Add num.1. vbi allegat tenentes vnicum debere eſſe omni exceptione maiorem, deciſ 522. num. 6. & ibi Add. littera B. vbi de poſſeſſione Capitulari, deciſ. 609. num. 1. dec. 648. num. 1. & 3. vbi quod teſtis de facto proprio plus quam ſemiplenè, deciſ. 904. num. 2. non ſolum quoad probationem poſſeſſionis, ſed etiam quoad probandam poſſeſſionis qualitatem, Rot. in d. Iadien. Canonicatus coram Vbaldo ſeniore, poſt tract. deciſ. 612. num. 8. & quoad alia manutentionem reſpicientia, Rot. in Cæſaraguſtana Praheminentiarum coram Reuerendiſſimo D.
15 Coccino, poſt tract. deciſ.534.num. 16.] † & de vnico teſte de viſu, Boccat. d cap. 14.num.23. Rot. diuerſ. d. deciſ. 375.num.1.par.3.lib.3. Vbi, quod Rota admittit vnicum teſtem de viſu, & ita ſeruat, Rot. in Ciuitatis Caſtelli Penſionis 19. Ianuarij 1622. coram Buratto, in Anconitana Florum 4. Martij 1622 coram eodem, in Salamantina Stipendiorum coram Cardinali Lancellotto, poſt tract. deciſ.97. num.5. in Oritana Voti coram Remboldo, poſt tract. deciſ. 201. num. 8. in Florentina Hoſpitij coram Eminentiſſimo D. Vbaldo, poſt tract. deciſ. 222. num. 6. in Romana Cenſus coram R. P. D. Merlino, poſt tract. deciſ.223.num.1. in Lucana Præcedentiæ coram R. P. D. Ghiſlerio, poſt tract. dec. 229. num.3. & 4. in Romana Vineæ de Capoceſalis coram R. P. D. Dunozetto, poſt tract. dec. 248.num.1. in Bononien. Affictus coram Eminentiſſimo D. Cardinali
16 Virili, poſt tract.deciſ. 269. num. 4. † Præſertim, ſi ſit
17 vir inſignis, Canal. d. deciſ.44. num. 3. & † multo magis, ſi ſit teſtis partis aduerſæ, Rot. in Romana Vineæ de Capoceſalis coram R. P. D Dunozetto, poſt tract. deciſ. 280. num. 1. [& in Gerunden. Iuriſpiſcandi cor. Iuſto, poſt tract. 396. num. 2. in Onten. Iuriſdictionis coram Eminentiſſimo D. Cardinali Vbaldo, poſt tract.
18 deciſ. 513.num.5. Duran.deciſ. 21.num 4. & † ſtantibus alijs Adminiculis, Canal.d.deciſ. 44.num 3. & d. deciſ. 223. num. 1. [& coram Reuerendiſſimo D. Coccino in Cæſaraguſtana Præeminentiarum, poſt tract. deciſ. 534. num. 17 in Firmana Bonorum coram Eminentiſſimo D. Cardinali Pamphilio poſt tract. dec.597.
19 num. 3 Buratt.deciſ.609. num. 1.] Quinimmo † ſufficit vnicus teſtis, etiam minus idoneus, Rot. poſt ſecundum vol. conſ. Farin. deciſ. 323. num. 1. [Add. ad
20 deciſ. 222. num. 14.] vt † ſi ſit inquilinus, Boccat. d. cap.14. num.23. [ac etiam, quod deponat de credulitate, ſi bonam reddat rationem, Rot. in Romana Damni de Notchiellis coram R. P. D. Peronano, poſt tract.
21 deciſ 499.num. 3. & 4.] Et † etiam abſque iuramento in ſupplementum, Plot. de in lit. iur. §. 3. num. 43.
22 Atque † ſat eſt fides etiam extraiudicialis vnius cum iuramento parte citata, præſertim ſi ſit veriſimilis, adminiculata, & de facto proprio, ſeu perſonæ omni exceptione maioris, Rot. poſt ſecundum vol. conſ. Farinac. deciſ 323 num. 2. Rot. recent. deciſ. 122. num. 7. par. 1. Rot. in Salamantina Stipendiorum coram Cardinali Lancellotto, poſt tract. deciſ. 97. num. 3. & ſeqq. in Gerunden. Primitiarum coram Eminentiſſimo D.
23 Vbaldo, poſt tract. deciſ. 288. num. 3. Et quod † ſufficiat facere fidem de poſſeſſione, Viuian. deciſ. 226. num. 8. Benintend. deciſ 73. ſub num. 9. [Thomat. deciſ. 105. num. 1. vbi de fidibus teſtium extraiudicialiter factis, & in actis productis, Buratt deciſ. 720. num. 2. Neuizan. conſ. 80. ſub num. 5. Hercul. de caut. de non offend. cap. 2. ſub num. 17. ſed parte opponente fides iudicialiter, & parte citata non iurata non ſufficit pro manutētione, Bur. dec. 489.n.2. vbi Add. litt. A.]

Amplius in hoc Iudicio manutentionis † probant 24
etiam teſtes ſingulares, ſeu deponentes de actibus ſingularibus, Grat. diſc. for. cap. 425. num. 54. Rot. diuerſ. deciſ. 27. numer.1. part.1. Rot. poſt 2. Vol. conſ. Farinac. dec. 291. num.20. Rot. recent. dec. 511. num. 8. part. 1. Canal. deciſ. 379. num. 3. [Rot. recent. dec. 257. num. 6. part. 3. & dec. 383. num. 1. part.4. Buratt. dec.
219. num.1. dec. 904. nu. 2.] † maximè in probanda 25
poſſeſſione in genere, Grat. d. cap. 425. num. 54. Rot. in Hiſpalen. Primitiarum coram R. P. D. Nauarro, poſt tract. dec. 166. num. 15. [Crauett. conſ. 267. ſub num. 4. verſ idem quando agitur, vt ſi vnus dicat, quod vidit arari, alter quod vidit ſeminari, alter quod vidit meſ-
ſes colligi, alter putari, alter vindemiari.] Nam † te- 26
ſtes ſingulares deponentes de diuerſis actibus poſſeſſorijs, etiam diuerſis loco, & tempore factis coniunguntur, & probant poſſeſſionem, Farinac. de teſtib. q. 64. num. 164. & 166. vbi num. ſeqq. ponit tres decla-
rationes, † Præſertim ſi ſint conteſtes in generalita- 27
te, Caputaq. dec. 343. num. 2. part. 2.] Rot recent. dec. 383. num. 2. part. 4 vbi, quod ſufficit, teſtes ſingulares eſſe conteſtes in generalitate, Buratt. deciſ. 219.
num. 2. † Vel ſint adminiculati ex Iuris aſſiſtentia, 28
Rot. poſt 2. vol. conſ. Farinac. d. deciſ. 291. num. 20.
† Vel deponant de facto proprio, & contra ſe ipſos, 29
d. dec. 291. num. 21. cum multum credatur teſti deponenti contra proprium intereſſe, Greg. XV. dec. 351. n. 15. 30

Præterea ſufficit qualis qualis probatio etiam mi- 31
nor, & leuior ſemiplena, Menoch. de retin. remed. vlt. num. 39. Boccat. de interd. vti poſſid. cap. 14. num. 22. Seraph. dec. 1154. num. 4. [Rot. Bonon. deciſ. 138. num.
33. Neuiz. conſ. 80. nu. 11.] † Et admittuntur etiam 32
præſumptiones, Boccat. d. cap. 14. num. 24. Giouagn. conſ. 14. num. 72. lib. 1. Rot. diuerſ. deciſ. 375. num. 1. part. 3. lib. 3. Rot. poſt 1. vol. conſ. Farinac. deciſ. 323.
num. 2. † Ac fama, Boccat. d. cap. 14. n. 24. Giouagn. 33
conſ. 14. num. 72. lib 1. [Neuizan. conſ. 80. num. 11.] Et ſic teſtes deponentes de poſſeſſione per publicam vocem, & famam, Menoch. d remed. vlt. retin. nu. 34. Plot. de in Lit. iur. §. 3. num. 43. Grat. deciſ. 192. num. 3. Rot. recent. deciſ. 212. num. 1. part. 1. Canal. deciſ. 655 num. 4. deciſ. 559. num. 2. [Rot. recent. dec. 400. num. 5. part. 4. Mart. Andr. deciſ. 106. num. 1. Rot. in Cæſaraguſtana Præcedentiarum coram R. P. D. Ghiſlerio, poſt tract. deciſ. 554. num. 8. & probationes plures imperfectæ poſſunt etiam coniungi, Rot. in Toletana Conſeruatoriæ coram R. P. D Dunozetto, poſt tract. deciſ. 634. num. 9. Buratt. deciſ. 691. num. 4. deciſ. 789. ſub num. 2. & ex numero teſtium ſuppleri defectus, Buratt. d. dec. 691. num. 5.]

Declara † tamen primo, vt ſatis ſit ſemiplena 34
probatio, & leuior, ac vnicus teſtis, quando alter col-
litigans non melius probat, alias ſecus, cum † pro- 35
batio probationem non excludat, Marcheſ. de comm. par. 1. de comm. app. in poſſ. fol. 933. num. 101. [Rot. in Romana Domorum de Zacconis coram Vbaldo Se-
niore, poſt tract. deciſ. 493. num. 4.] & quod † teſtis 36
ſingularis quoad tempus non probet in cōcurſu aliorum teſtium conteſtium Aduerſarij, Rot. in Marſicana Iuriſdictionis coram Commulo, poſt tract. dec. 78.
num. 1. Et quod † ſi vnus habet iuris aſſiſtentiam 37
pro ſe, alter teneatur plenè probare, Rot. in Hiſpalen. Primitiarum, coram R. P. D. Nauarro, poſt tract. dec.
166. num. 56. Et quod † vnicus teſtis non ſufficiat. 38

vbi

Digitized by Google

vbi ex aduerſo adſunt alij teſtes, *Rot. in Ciuitatis Caſtelli Penſionis 19. Ianuarij 1622. coram Buratt.*
[*& intl. Romana de Zacconis coram Vbaldo ſeniore, poſt tract. dec. 493. n. 4.*] ei probationes, *Rot. in Farfen.*
Territorij coram Gyptio, poſt tract. deciſ. 370. num. 5.]
39 Declara ſecundo, vt † non ſufficiat vnius teſtis depoſitio, vel ſemiplena probatio, quando adeſt in cõ-
trarium confeſſio principalis, vel extant aliæ conie-
cturæ, ſeu inditia, *Plot. de in Lit. iur. §. 3. n. 43. Contard.*
de momentur. poſſ. in ration. decid. num. 29. Rot. in Boianen.
Penſionis coram Penia, apud Marcheſ. de comm. part. 1.
fol. 618. n. 3. & 4. verſ. non obſtabat, & idem Marcheſ. d.
par. 1. de comm. appell. in cauſ. penſ. §. 1. n. 88. fol. 550.
40 Declara 3. vt † non ſufficiant teſtes, qui non ſint
de actis cauſæ ipſius manutentionis, *Rot. in Leodien.*
Beneficiorum coram Cardinali Lancellotto, apud Mar-
cheſ. de comm. part. 1. fol. 959. ſub num. 2. fuit dictum
in Cæſaraguſtana Præminentiarum coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. dec. 35. n. 1. [*& in Carthaginen. Primitiarum coram Manzanedo, poſt tract. deciſ.*
484 in fin. in Cæſaraguſtana Praeminentiarum coram
Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. dec. 551. num. 4.
41 [† Nec teſtes recepti in alia cauſa contra alios, *Ruyn.*
conſ. 18. n. 2. lib. 4. [niſi vlterius adſit etiam aduerſarij
42 confeſſio, *Rot. recent. dec. 158. n. 1. par....*] † Nec teſtes,
qui non apparent de cuius ordine, & qua auctoritate
fuerint examinati, & recepti, *Rot. in d. Leodien. coram*
Lancellotto ſub d. n. 2. & in d. Cæſaraguſtana Præminentiarum d. n. 1. [ſeu ſint nulliter examinati ex defe-
43 ctu iuriſdictionis, *Buratt. dec. 690. n. 17.*] † Et multo
minus, ſi non conſtet, quod in iudicio iurauerint, &
depoſuerint parte citata, *Ruyn. d. n. 2. Rot. in d. Leodien.*
ſub d. n. 2. Cyriac. contr. forenſ. lib. 2. contr. 244. num. 10.
Rot. in Veronen. Parochialium coram Eminentiſſimo
D. Cardinali Virili, poſt tract. deciſ. 260. numer. 1.
[ſeu alias eorum examen nullum fuerit, *Rot. in*
Burgen. Iuriſdictionis S. Ioannis coram Orano, poſt tract.
dec. 382 nu. 9. Carthaginen. Primitiarum coram Manzanedo, poſt tract. dec. 484. num. 3. & 4. Buratt. deciſ.
44 *506 num. 1.*] † Vel fuerint informiter examinati,
Rot. in d. Cæſaraguſtana Præeminentiarum eod. num. 1.
[vel ad perpetuam rei memoriam, *Rot. in Cæſaraguſtana Præminentiarum coram Reuerendiſſimo D.*
45 *Coccino poſt tract. dec. 553. num. 1.* niſi ad faciendum
adminiculum, *Buratt. dec. 648. num. 6.*] † ſeu pro
informatione Curiæ, *Rot. in Anconitana Terrarum*
coram bon. mem. Vbaldo, poſt tract. dec. 167. num. 2.
[*& dec. 502. n. 1. Gratian. diſcept. for. cap. 809. num. 19*]
46 † Niſi ſubſecuta fuerit declaratio partis, ſe velle
teſtes habere pro ritè, & recte examinatis, *Rot. in*
eadem Anconitana Terrarum num. 3. faciunt tradita
per Farinac. de teſt. lib. q. 72. num. 149. & ſeqq. & per
Ambroſ. de proceſſ. informat. lib. 3. cap. 1. num. 30. &
47 *ſeqq.* † quæ tamen, ſi contineret ſolitam clauſulam,
ſaluo iure repetendi, excipiendi, & opponendi tam
contra dicta, quàm contra perſonas teſtium oſtenderet declarantem noluiſſe habere teſtes pro ritè examinatis, quoad defectum citationis, & conſequenter
non probarent, *Rot. in d. Anconitana Terrarum n. 5.*
48 † Niſi tacitè repetitioni renunciaueit illam non
petendo, nec vtendo in termino defenſionum, quia
ſic examen remaneret approbatum, ſed quod immo
49 plures teſtes † ſine citatione in hoc Iudicio examinati probent ad effectum manutentionis, vbi non
agitur de concurſu probationum, ex quo faciunt ſaltim indicium, *dixit Rot. in Bononien. Affictus coram*
Eminentiſſimo D. Cardinali Virili poſt tract. dec. 269.
num. 4. & 5. [*& in Calaguritana Beneficiorum coram*
Cardinali Sacrato, poſt tract. dec. 441. num. 2. in Ianuen. Beneficij coram Vbaldo ſeniore, poſt tract. deciſ.
605. in fin. Buratt. dec. 533. num. 2. & quod teſtes in
alia cauſa examinati, & inter diuerſas perſonas faciant ſaltim adminiculum, examinati maximè ante motam litem, tradit *Rot. in Hiſpalen. Praeminentiarum 13. Nouembris 1620. coram Buratto.* Prout quod probet teſtis ſine citatione examinatus ſi tunc nõ aderat lis, nec qui citaretur habetur in Tullen ſeu Nullius Iuriſdictionis 27. *Nouembr. 1624. corã eodem.*

Decl. 4. vt tamen probationes huiuſmodi debeant in ſuo genere eſſe ita concludentes, vt inducãt Iudicem in indubitatam credulitatem, *Mart. Andr. dec. 106. nu. 2. Rot. in Farfen. Territorij, coram Gyptio, poſt tract. dec. 463. num. 8. Add. ad dec. 375. Buratt. num. 13.* Vide ſi vnus teſtis deponat de viſu, & non recordetur de tẽpore, vel deponat de eo dubitatiue, non inducit Iudicem in credulitatem indubitatam, quia poteſt etiam in aliis errare, *Mart. Andr. d. dec. 106. num. 2. & 3.* & idem dicendum eſt de Teſtibus non bene informatis de loco differentiæ, & confinibus, *Rot. in d. Farfen. Territorij, n. 1. & per tot.*

S V M M A R I A.

1 *Probationes factæ in manutentione probant etiam in poſſeſſorio plenario, & negotio principali, ſi parte præſente, vel citata reproducantur expreſſe, vel tacitè.*

2 *Ampl. etiam abſque teſtium repetitione, ſeu noua examinatione, & in probationibus tam rei poſſeſſoris, quàm Actoris.*

3 *Reſtringe ampliationem niſi leniter tantum, & non exactè vel ſine citatione fuiſſent in manutentione examinati, & num. 5.*

4 *Teſtes in Iudicio Summario examinati, & publicati poſſunt repeti in plenario.*

6 *Teſtes in ſummario iudicio examinati tunc probant in plenario, ſi plene in ſummario quoad modum procedendi examinati fuerint.*

[*Teſtes formiter, & plenariè in iudicio executiuo, ſeu ſummario examinati probãt etiam in plenario. Decl. vt num.*]

7 *Vel fuerint examinati, & iurati ſuper tota cauſa, alias ſecus.*

[*Signatura reſcribit, vt fides detur teſtibus mortuis examinatis in cauſa poſſeſſorij ad effectum, vt probent in petitorio, ſi ſuper eo fuerint data interrogatoria.*]

8 *Probationes expreſſè facta ad effectum manutentionis tantum, & ſine præiudicio proprietatis non probant in iudicio ordinario.*

9 *Probationes quæ non fuerunt ſufficientes ad manutentionem eo minus ſufficiũt in negotio principali.*

10 *Probationes facta in iudicio ordinario probant etiam in manutentione. Decl. vt num. 11. & 12.*

13 *Teſtes ritè, & rectè examinati in cauſa criminali ſuper eadem re, & inter eaſdem perſonas probant, & in iudicio manutentionis.*

OBSERVATIO XXXIX.

Probationes in hoc Iudicio factæ an probent in Iudicio poſſeſſorio ordinario, vel petitorio, & è contra.

1 PRobationes † factæ in hoc Iudicio manu- 2
tentionis ſummariiſſimo probant etiam in
alio poſſeſſorio plenario, & in negotio principali ſi in eo parte præſente, vel citata expreſſe, vel tacite reproducantur, ſeu repetantur, *Couar. pract. quæſt.*

cap.17. num.4. verſ. quartum ex præmiſſis. Menoch. de retin. remed. vlt. numer.38. Maſcard. de probat. in verb.poſſeſſio. concluſ.1204. num.1. Chriſtoph. Paz de tenut.cap.32.num.14 iuncto num. 8 Rot. in Traſonen. Praemineutiarum coram Comitulo, poſt tract. dec.73.
2 *num.2.* † etiam abſque noua examinatione, ſeu repetitione, vel ratificatione, teſtium, *Conar. d.verſ.quartum ex præmiſſis, Chriſtoph.Paz.d.num.14.& ſeqq.* Prout hoc procedit tam in probationibus Rei poſſeſſoris, quàm in probationibus Actoris, qui in manutentione ſuccubuit, *Chriſtoph.Paz.de tenut. cap.32. n.37. 39.& ſeqq.iuncto n.27.& ſeqq.*

3 Niſi † tamen in Iudicio manutentionis fuiſſent leuiter tantum, & non exactè teſtes interrogati, nam tunc deberent de nouo examinari, *Menoch.d. remed. vlt.ſub n.38.circa fin.quam ſequitur Maſcard. d. con-*
4 *cluſ.1204. num.* 4. prout, quod † teſtes examinati in Iudicio ſummario poſſint quandocumque etiam poſt publicationem factam in eodem Iudicio ſummario repeti in plenario, tradit. *Farinac. de teſtib. q.*
5 *66.num.299 & ſeqq.* & † niſi in primo Iudicio fuiſſent examinati abſque partis citatione, *Menoch. d. remed.vlt.n.38. Maſcard.d.concl. 1204 n.3. Chriſtoph. Paz.de tenut.d.cap.32.n.14.iuncto num.8.*

6 Nam † tunc teſtes examinari in Iudicio ſummario probant etiam in plenario quando in ſummario plenariè fuerunt examinati quoad modum procedendi, *Chriſtoph.Paz d. cap. 32. num. 15. Gregor.XV. dec.535.num.14.& 15.* [*Rot. recent. dec.182. num.3. dec.205.numer.1.par.3.* vbi, ſi in iodicio executiuo ſeu ſummario fuerint formiter, & plenarie examina-
7 ti.] † Vel quando fuerunt plenè examinati, & iurati ſuper tota cauſa, *Rot.diuerſ. deciſ. 162. num.7. part. 4. Beltram.ad d.dec.357.Gregor. XV. nam.6. alias ſecus, Boccat.d. interd.vti poſſid.cap.14.num.26.*

[Et extra Curiam, ſi teſtes fuerint publicati, licèt ſecus in Curia, in qua de ſtylo non publicantur, *Rot.recent.d.dec.205.num 1.par.3.*

Daturque etiam quoad mortuos Commiſſio in ſignatura, quod detur fides teſtibus mortuis examinatis io cauſa poſſeſſorij, ſi agatur in petitorio, & petitorium interrogatoria concerniſſent, *March.de commiſſ part.2.de commun.reſtit.in integr.§ 3.n.206*]

8 Prout † nec probatent in Iudicio ordinario probationes factę in manutentione cum decreto, ſeu declaratione, quod intelligerentur tantum factæ in illo iudicio, abſque præiudicio proprietatis, *Rot. in Conchen. Limitum coram Comitulo, poſt tract.dec.80. num.7.& ſeqq.*

9 Probationes † vero, quæ non fuerunt ſufficientes ad probandum puta exactionem in Iudicio manutentionis, multo minus debent ſufficere ad probandum exactionem in negocio principali, puta ad effectum annullandi penſionem *Greg.XV.dec.440.n.3.*

10 Sed † probationes factæ in Iudiciis poſſeſſoriis plenariis, vel in petitorio probant in hoc Iudicio ſummariiſſimo, argumēto de maiori ad minus, *Boccat.de*
11 *interd. vti poſſid. cap.14. num. 26. & 27.* † ſi tamen probationes fuerint factæ parte citata, *Chriſtoph. Paz.de tenut.cap 32. nam 16. iuncto num.9.* & terminus datus fuerit ad probandum ipſam poſſeſſionem, alias probationes factæ de poſſeſſione in iudicio proprietatis nullo termino dato etiam ad probandū poſſeſſionem, non ſuffragarentur, cum non potuiſſet Aduerſarius obiicere contra teſtes, & ſuas defenſiones in iudicium proferre, *Menoch. de retin. remed. vlt.num.36.in princ.& in fin.*

Et probarent etiam in terminis ſtatuti Ferrariæ,
12 † niſi probationes eſſent ita inordinatæ, vt nulla eis prorſus fides adhibenda eſſet, *Menoch. d. remed.vlt. num.37.*

13 Veluti etiam † in iudicio manutentionis probarent teſtes ritè examinati in iudicio criminali ſuper eadem re, & inter eaſdem perſonas, R*ot. in Anconitana Terrarum coram bo.mem. Vbaldo, poſt tract.deciſ. 167.num.1.*

S V M M A R I A.

1 *Scientia, & patientia intereſſe habentis non eſt neceſſaria ad acquirendam poſſeſſionem vacantem rerum corporalium.*

2 *Scientia, & patientia primi poſſeſſoris non eſt neceſſaria ad acquirendam poſſeſſionem rerum corporalium non vacantium mobilium.*

3 *Scientia, & patientia primi poſſeſſoris requiritur ad acquirendam poſſeſſionem rerum corporalium immobilium per ſe ipſum poſſeſſarum.*

4 *Secus in poſſeſſis animo ſuo, & corpore colonorum, ſeu aliorum, quia ſufficit eorum expulſio, vel effectualis traditio, Decl.vt num.5.*

6 *Scientia, & patientia aduerſarij, & eius, cui præiudicatur, requiritur ad acquirendam quaſi poſſeſſionem in incorporalibus.*

7 *Ampl. vt in pluribus pro indiuiſo poſſidentibus requiratur omnium ſcientia, & patientia, alias vnius ignoratio, ſeu contradictio impedit acquiſitionem quoad totum.*

8 *Decl. ampliationem ſecus in iure diuiſo.*

[*Poſſeſſio quæri poteſt contra vnum ſcientem, & patientem, & non contra alium, qui contradicit, quando præiudicium eſt ſeparabile*]

9 *Quaſi poſſeſſio in incorporalibus nihil aliud eſt, quam quidam vſus cum ſcientia, & patientia aduerſarij.*

10 *Quaſi poſſeſſio in incorporalibus ſuum eſſe recipit ab animo, & patientia illius, contra quem quis prætendit illam acquirere.*

11 *Scientia, & patientia eius, contra quem poſſidetur, dicitur ſubiectum, & ſubſtantia quaſi poſſeſſionis.*

12 *Habet in incorporalibus vim traditionis.*

13 *Operatur idem, quod traditio in corporalibus.*

14 *Non acquiritur ex ſolo animo acquirere volentis.*

15 *Quaſi poſſeſſio non acquiritur ſine ſcientia, & patientia eius de cuius præiudicio agitur, nec actus acquiſitionis illi nocet.*

16 *Quaſi poſſeſſio incorporalium oſſibus inhæret, & n.18.*

17 *Scientia, & patientia ad effectum acquirendi quaſi poſſeſſionem manutenibilem in incorporalibus an requiratur, Rota varie ſenſit, vt hic. Diſtinguit Auctor, vt num.18.& ſeqq.*

18 *Scientia, & patientia alterius realiter, vel mediante iuris aſſiſtentia poſſidentis requiritur ad quaſi poſſeſſionem acquirendam priuatiue quoad ipſum ſecus è contra, vt num.21.*

19 *Scientia, & patientia exiſtentis in quaſi poſſeſſione iuriſpatronatus requiritur ad acquirendam quaſi poſſeſſionem in contrarium, etiamſi non præſentauerit quia non venerit caſus.*

20 *Canonici eo ipſo, quod ſunt Canonici, & in poſſeſſione Canonicatus dicuntur eſſe in quaſi poſſeſſione iuris eligendi, & votandi, etiam quod numquam euenerit caſus, & ſine eorum ſcientia, & patientia non poteſt in contrarium acquiri quaſi poſſeſſio.*

[*Iuriſdictionis quaſi poſſeſſio in præiudicium alterius poſſeſſoris ſine illius ſcientia, & patientia non acquiritur.*

Scientia, & patientia Epiſcopi, & illius, ad quem ſpectat iuriſdictio, requiritur ad effectum, vt Abbas, ſeu inferior acquiſiuiſſe dicatur quaſi poſſeſſionem iuriſdictionis actiuam in illius præiudicium.

Teſtes deponentes de non exercitio Epiſcopi, quoad iuriſdictionem non probant, niſi dicant, quod venerit caſus, & Epiſcopus fuerit prohibitus, & acquieuerit.

Decimas

Decimas exigendi quaſi poſſeſſio habenti intereſſe non praiudicat, niſi ſciat, & patiatur.

[Scientia, & patientia illius], de cuius dominio, vel anteriori poſſeſſione non conſtat, non eſt neceſſaria in poſſeſſionis acquiſitione.]

22 *Scientia, & patientia illius, qui quaſi poſſeſſionẽ alicuius iuris incorporalis pati debet, ad illam acquirendam requiritur in ijs, quæ non poſſunt expediri, niſi cum illius facto, vel conſenſu.*

23 *Scientia, & patientia illius, qui quaſi poſſeſſionem alicuius iuris incorporalis pati debet, ad illam acquirendam in ijs, quæ poſſunt expediri ſine illius facto, vt in quaſi poſſeſſione ſeruitutis, requiritur, ſi ille iam ſit in poſſeſſione prædij, & rei ſeruientis, ſecus e contra, vt num. 25.*

24 *Manutentio in quaſi poſſeſſione iuris paſcendi acquiſita contra emphyteutam non datur contra dominum directum illius ſcientia, & patientia non probata.*

[Scientia & patientia non requiritur pro ſtatu libertatis non ſoluendi gabellas.]

[Nec vbi quid prætenditur iure proprio, non iure ſeruitutis, & num. 25.]

26 *Scientia, & patientia illius, cuius intereſt, in acquirenda quaſi poſſeſſione non eſt neceſſaria in habente titulum, etiam inualidum.*

27 *Scientia, & patientia illius, cuius intereſt, non eſt neceſſaria ad acquirendam quaſi poſſeſſionem in eo qui habet iuris aſſiſtentiam, quia non acquirit, ſed continuat.*

28 *Scientia, & patientia, vbi requiritur], eſt probanda, quia non præſumitur. Lim. vt num 29. & 30.*

[Scientia Epiſcopi quoad quaſi poſſeſſionem conferendi inferioris præſumitur ex viſitationibus per Epiſcopum factis.

Scientia Epiſcopi quoad quaſi poſſeſſionem conferendi alterius probatur ex illius confeſſione in prouiſione, & Capituli ex non reclamatione in poſſeſſione capta, & ſtallo in Choro aſſignato.

Scientia Epiſcopi quoad exercitium Iuriſdictionis inferioris in Parochialibus intra diœceſim præſumitur.

Epiſcopus tenetur anno quolibet diœceſim viſitare.

Scientia præſumitur in his, quæ publicè, & palam fiũt.

Scientia, & patientia alicuius in exercitio Iuriſdictionis probatur ex actu facto contra ipſum.

Contradictiones probant nõ patientiã. Lim. vt d. n. 30.

Scientia, & patientia non præiudicat quoad actus, qui dederunt cauſam liti.

Scientia vnius Canonici, & ſingulorum non infert ad ſcientiam capituli, & Vniuerſitatis.

Prohibendi in quaſi poſſeſſione manutentio requirit probationem quaſi poſſeſſionis prohibendi, & prohibitioni acquieſcentia.]

Observatio XL.

An ad effectum Poſſeſſionis acquirendæ requiratur ſcientia, & patientia eius, de cuius Intereſſe agitur, & contra quem quis vult manuteneri.

IN Corporalibus † vacantibus nõ eſt ad acquiſitionem illorum poſſeſſionis neceſſaria alicuius ſcientia, & patientia, & hoc non habet principium difficultatis. † In non vacantibus, ſi ſint mo- 2
bilia, non videtur ſimiliter neceſſaria ſcientia primi
poſſeſſoris, quia poſſeſſio tam naturalis, quam Ciuilis rei mobilis perditur, etiam ignoranter, ſtatim atque cuſtodiam poſſeſſoris euadit, adeo vt facta diligenti inquiſitione nanciſci non poſſit, *l. 3. §. nerua vbi gloſ. in verb. poſſidere, & § ſeqq. l. Pomponius, in princ. l. rem quæ nobis l. ſi id, quod in princ. & l. ſi rem mobilem. vbi not. ff. de acq. poſſ. Marant. in ſuis ſingul. in*
Ver. poſſeſſio fol. mihi 87. verſ. vnum tamen ſcias. † ſi 3
vero ſint immobilia, & per ſe ipſum primus poſſeſſor poſſideat, videtur requiri illius ſcientia, & patientia, quia nunquam primus poſſeſſor perdit Ciuilem ignoranter, etiam ſi alius eam occupauerit, niſi ſciat, & ſuſpicetur, ſe poſſe repelli, *l. 3. §. in amittenda, & § ſi quis nunciet l. clam. § qui ad nundinas l. ſi id, quod §. fin. vbi gl. in verb. vtilius l. quamuis. l. 2. ff. de acq. poſſ. & l. 1. §. fine autem. ff. de vi, & vi arm. Marant. loc.*
cit. [Duran. deciſ. 170. num. 7.] Quod † ſi poſſideat 4
animo ſuo, & corpore Colonorum, ſeu aliorum, non eſt opus illius ſcientia, & patientia, ſed ſatis eſt illorum expulſio, *l. peregrè. §. fin. vbi gl. in verb. ingreſſus. in fin. ff. de acquir. poſſ.* vel effectualis tra-
ditio, *Giouagn. conſ. 11. num. 71. & 72. lib. 1.* † ſecus 5
autem, ſi poſſidens pro alio poſſeſſionem ſimpliciter deſerat, etiam animo illam tradendi alteri, ingrediens eam non acquirit, niſi Dominus poſt ſcientiam ſtatim recuperare neglexerit, *Pont. de ſpol. lib. 2. cap. 14. num. 124.*

In incorporalibus † autem ſatis vulgata videtur 6
concluſio, vt ad acquirendam in illis quaſi poſſeſſionem requiratur ſcientia, & patientia Aduerſarij, & eius, cui præiudicatur, & contra quem acquiſitio ipſius quaſi poſſeſſionis prætenditur, *l. in incorporalibus. C. de ſeruit. l. 2. vbi Bald. num. 10. & 12. C. de ſeruitut. & aqua. Menoch. conſ. 612. num. 16. Pont. de ſpol. lib. 2. cap. 16. n. 169. Peregr. de Iure fiſc. lib. 8. n. 40.* Vbi, quod quaſi poſſeſſio in incorporalibus acquiritur per vſum illius Iuris cum ſcientia, & patientia Aduerſarij prohibiti, *Scacc. de iudic. lib. 1. c. 9. num. 446. & 447. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 614. n. 14.* Vbi de quaſi poſſeſſione exactionis, *cap. 681. num 12.* vbi in ſeruitutibus, *& cap. 570. num. 23. & 33. Pacific. de Saluian. inſpex. princ. cap. 6. num. 35* vbi etiam de ſeruitute, *& ibi Rot. deciſ. 42. num. 10. deciſ. 44. num. 3. Gonzal ſuper regul. 8 Cancel gl 45. §. 2. num. 32. Iul. Viuian. in prax. Iuriſpatron. par. 2. lib. 11. cap. 6. num. 22. Cæſar. de Graſſ. deciſ. 52. alias 6. num. 8. de probat. Put. deciſ. 281. num. 3. lib. 2. Rot. diuerſ. deciſ. 547. num. 3. part. 4. Mantic. deciſ. 322. num. 4. Rot. recent. deciſ. 174. num. 5. part 2. Rot. poſt ad lit. Ceac. ad ſuum tract. de cenſib. deciſ. 123. num. 12. Greg. XV. deciſ. 417. num 5.* Vbi de quaſi poſſeſſione præſentandi. *[Rot. recent. deciſ. 150 num 5. deciſ. 188. num. 1. & 3. deciſ. 275. num. 5. in fin part. 3. & in Aretina Iuris viſitandi coram Gypsio, poſt tract. deciſ. 369. num. 3. & habetur in reſolutione D. Vaccary in Bononien. Exemptionis, poſt tract. deciſ. 646. num. 7. Buratt. deciſ. 434. num. 12.]*

Et † ad acquirendam quaſi poſſeſſionem contra 7
plures, ſeu in re, & iure pluribus communi pro indiuiſo requiritur omnium, & ſingulorum ſcientia, & patientia illiuſque probatio, alias vnius ignoratio, ſeu contradictio impediret acquiſitionem talis poſſeſſionis, etiam quoad ſcientes, & patientes, cum per vnum ex ſociis pro omnibus ſociis poſſeſſionem iam habentibus retineatur poſſeſſio, *Pont. de ſpol lib 2. cap. 16. num. 169. Gratian. diſc for. cap. 426. num. 8. & 9. Capic. deciſ. 57. & deciſ. 209. ſub*
num 29. licet † ſecus in Iure diuiſo, *Pont. d. num.* 8
19. [ſeu quando præiudicium eſt ſeparabile, quia poteſt tunc contra vnum quæri poſſeſſio, & non

contra alium, qui contr adixit, Rot. recent. deciſ. 132.
num. 4. par. 3.]
9 Ratio autem eſt, qu ia † in incorporalibus non
eſt aliud quaſi poſſeſſio, quam quidam vſus cum
ſcientia, & patientia Aduerſarij, l. penult. ff. de ſeruit. l.
2. C. eod. Pacific de Saluian. d. inſpect. 1. cap. 6. n. 35. Put.
10 deciſ. 276. n. 3. lib. 1. Coccin. deciſ. 52. n. 3. Et † recipit
quaſi poſſeſſio ſuum eſſe ab animo, & patientia il-
lius, contra quem quis prætendit illum acquirere,
Gratian. diſcept. for. cap. 426. n. 5. & ſeqq. Rot. recent. de-
11 ciſ. 547. ſub n 8. par. 1. Atque † ſcientia, & patientia
eius, contra quem poſſidetur, dicitur eſſe ſubiectum,
& ſubſtantia quaſi poſſeſſionis, Pacific. d. n. 35. Gra-
tian. diſcept. for. c. 113 n. 52. Mantic. deciſ. 207. num. 6.
12 Seraph. deciſ. 436. num. 3. † habetque in incorporali-
bus vim traditionis, d. l pen. ff. de ſeruit. Put. deciſ 281.
n. 3. & 4. lib. 2. Seraph. d. deciſ. 436. n. 4. [Rot. in Seberi-
cen. manſionariatus coram R. P D. Pirouano, poſt tract.
13 dec. 460. n. 5.] † Idemque operatut, quod traditio in
corporalibus, Tuſc. in Ver. quaſi poſſeſſio, concluſ. 32. n. 2.
14 † Nec acquiritur ex ſolo animo acquirere volentis,
Put. d. deciſ. 281. num 23. lib. 1.
15 Alias † ſine ſcientia, & patientia eius, de cuius
præiudicio agitur, non acquiritur quaſi poſſeſſio,
nec actus acquiſitionis illi poteſt nocere, Giouagn.
conſ. 28. & 29. lib. 2. Monac deciſ. Bonon. 28. n. 52. Rot.
diuerſ. deciſ 595. n. 9. par. 1. & deciſ 165. n. 6. par. 4. Se-
raph. deciſ. 1463. n. 5. Mantic. deciſ. 40. n. 9. quæ eſt etiam
penes Pacific. de Saluian. deciſ. 42. n. 10. Rot. recent. deciſ.
110. n. 6. par. 1. & deciſ. 717. n. 3. par. 2. Coccin. deciſ. 26.
num. 4. [Rot. recent. deciſ. 129. num. 5. par. 3. vbi de iu-
riſdictione] nec ab illo ante acquiſita poſſeſſio admit-
titur, Rot. diuerſ. deciſ. 595. in fin. par. 1. & deciſ. 401.
16 num. 3. par. 4. [Rot. recent. deciſ 268. n. 3. par. 4.] † Cum
oſſibus inhæreat, Rot. diuerſ. d. deciſ. 595. n. 9. par. 1.
17 Cæterum † in hoc ſummariiſſimo poſſeſſorio vi-
detur Rota variè ſenſiſſe, nimirum in Hiſpalen. Iuris
votandi coram Cantutio inter deciſ. diuerſ. deciſ. 17.
num. 6. & 7 par. 2. videtur ſentire, vt ſcientia, &
patientia non requiratur, dum dicit, hoc reſpice-
re petitorium, & non diſſentit, Beltram. in Addit. ad
deciſ. 249. Greg. XV. num. 10. per d. deciſ. 17 par. 2. di-
uerſ. addens, quod, cum Iudicium hoc manuten-
tionis ſit ſummariiſſimum, ſufficit docere de actibus
poſſeſſoriis de facto geſtis abſque alia ſcientia, &
patientia & non recedit, Rot. coram R. P. D. Merli-
no, in Alexandrina Archipresbyteratus, poſt tract.
deciſ. 57. num. 16. & 18. [& in Briſiuen. Iuriſdictio-
nis coram Reuerendiſſ. P. D. Pirouano, poſt tract.
deciſ 628. numer. 13.] & tradit Giouag. conſil. 10.
num. 10. lib. 1 vbi quod hinc propterea prædo, ſpo-
liator, & quilibet alius iniuſtus poſſeſſor manutene-
tur, Rot. coram Seraph. deciſ. 436. ſub num. 2. &
ſeqq. Videtur dubitare. Rot. coram Andrea inter. dec.
recent. deciſ. 685. num. 4. par. 1. teſeri in vna Ciui-
tatis Caſtelli iuris paſcendi coram Cardinali Merlino
fuiſſe tentum, requiri ſcientiam, & in d. deciſ. 17.
par. 2. diuerſ. fuiſſe tentum contrarium, ſed dubitat
an id eſt deciſio 17. vera ſit. Et quod ſcientia, & pa-
tientia requiratur, tradit Seraph. deciſ. 1460. num. 5.
Mantic. deciſ 40. num. 9. quæ eſt etiam poſt tract.
Pacific. de Saluian. deciſ. 42. num. 10. Idem Man-
tic. deciſ. 207. num. 6. Rot. penes d. Pacific. de Salu. de-
ciſ. 44. num. 3. Rot. in recent. deciſ. 717. num. 3. & deciſ.
764. ſub num. 3. par. 2. [& deciſ. 413. num. 13. in fin. &
num. 14 par. 5.]
18 Ego vero putarem. † ſic eſſe diſtinguendum, aut
agitur de quaſi poſſeſſione vnius ad excludendam
quaſi poſſeſſionem alterius realem, vel mediante
Iuris aſſiſtentia, & hoc Caſu requiratur illius ſcien-
tia, & patientia ad effectum illum priuandi, quia
non poteſt vnus acquirere, niſi alius amittat, & in
incorporalibus poſſeſſio inhæret oſſibus, ita, & ta-
liter, vt ignorans eam non amittat, ſed ad illam
amittendam, & alteri acquirendam requiratur
ſcientia, & patientia, Garz. de benef. par. 5. cap.
5. num. 123. Giouagn. conſil. 9. num. 110. lib. 1. Rot.
diuerſ. deciſ. 167. num. 2. & 5. deciſ. 595. num. 9.
& 10. par. 1. & deciſ. 165. num. 6. par. 4. Seraph.
d. deciſ. 1463. num. 5. Mantic. deciſ. 40. num. 9. &
deciſ. 207. num. 6. Rot. recent. deciſ. 501. num. 4.
deciſ. 608. num. 9. par. 2. Coccin. deciſ. 26. num. 4.
Rot. in Marſicana Iuriſdictionis, coram Comitulo,
poſt tract. deciſ. 78. num. 8. in Hiſpalen. Primitia-
rum coram R. P. D. Nauarro, poſt tract. deciſ. 166.
num. 31. in Nullius, ſeu Aprutina Iuriſdictionis co-
ram bo. mem. Dunozetto, poſt tract. deciſ. 184. num.
20. in Dertuſen. Vicaria coram R. P. D. Merlino, poſt
tract. deciſ. 186. num. 11. in Vicentina Adminiſtratio-
nis Epiſcopatus coram Remboldo, poſt tract. deciſ.
194 num. 4. in Theatina Iuriſdictionis coram bo. mem.
Vbaldo, poſt tract. deciſ. 197. num. 8. in Romana Ad-
miniſtrationis Hæreditatis coram R. P. D. Queipo,
poſt tract. deciſ. 258. num. 2. & 4. [Rot. recent. d.
deciſ. 413. num. 13 in fin. & 14. par. 5. & in Con-
ſtantien. Iuriſdictionis coram Ortembergo, poſt tract de-
ciſ. 458. num. 18. in Aprutina Iuriſdictionis coram E-
minentiſſ. D. Cardinali Pamphilio, poſt tract. deciſ. 596.
num. 4. & deciſ. 598. num. 1 & 7. in Brixinen. Iuriſdictio-
nis coram R. P. D. Pirouano, poſt tract. dec. 628. num. 11.
Buratt. deciſ. 133. num. 7.]
Hinc eſt, quod †, ſi quis alias eſſet in quaſi poſ- 19
ſeſſione Iuriſpatronatus, requiritur eius ſcientia,
& patientia ad acquirendam quaſi poſſeſſionem in
contrarium, quamuis non præſentaſſet, quia non
veniſſet caſus, Garz. d. cap. 5. num. 127. Rot. in Ia-
nuen. parochialis coram R. P. D. Durano, poſt tract. dec.
217. num. 42.
Hinc etiam, † cum Canonici eo ipſo, quod ſunt 20
Canonici, & in poſſeſſione Canonicatus, conſe-
quenter dicantur eſſe in quaſi poſſeſſione Iuris eli-
gendi, & votandi, quamuis nunquam euenerit Ca-
ſus, non poteſt in contrarium acquiri quaſi poſſeſ-
ſio, niſi cum eorum ſcientia, & patientia, Garz. d.
cap. 1. num. 125. & ſeqq. [Hinc turſus eſt, quod
iuriſdictionis quaſi poſſeſſio in præiudicium alterius
poſſeſſoris ſine illius ſcientia, & patientia non ac-
quiritur Rot. in Burgen. Iuris Præſidendi coram R.
P. D. Merlino, poſt tract. deciſ. 667. num. 14. vn-
de ad acquiſendam, & probandam quaſi poſſeſſio-
nem iuriſdictionis actiuam Abbatis, ſeu Inferioris
in præiudicium Epiſcopi, & illius, ad quem ſpe-
ctat illam exercere, requiritur probatio illius ſcien-
tiæ, & patientiæ, Rot. recent. deciſ. 560. num. 1. par. 3.
& teſtes, qui deponant de non exercitio Epiſcopi,
non probant, niſi dicant, quod venerit caſus illam
exercendi, & Epiſcopus volens illam exercere fuerit
prohibitus, & prohibitioni acquieuerit, Rot. recent. d.
deciſ. 560. num. 1. par. 3.
Hinc pariter quaſi poſſeſſio exigendi decimas
habenti intereſſe non præiudicat, niſi illo ſciente, &
patiente, Rot. recent. deciſ. 32. num. 3. par. 4.]
Aut † tractatur de acquirenda quaſi poſſeſſione 21
iurium incorporalium vacantium, & in præiudi-
cium eius, qui non poſſidet, ſeu non habet pro ſe
aſſiſtentiam Iuris, ex qua dicatur poſſidere, & hoc
caſu non ſit neceſſe habere illius, nec alicuius ſcien-
tiam, & patientiam in illorum quaſi poſſeſſionis
acquiſitione, etiam quod ille aliàs bonum Ius ha-
bere prætendat, Gonzal. ad reg. 9. Cancell. gl. 45. §.
2. num. 32. Garz. de beneſic. par. 5. cap. 5. num. 121.
& ſeqq. Beltram. ad d. deciſ. 249. Greg XV. num. 8.
[& quod non ſit neceſſaria patientia illius, de cuius
dominio,

dominio, vel anteriori poſſeſſione non conſtat, reſ-
pondi, *Rot. in Balneorigen. Terrarum cor. Card. Sacrato,*
poſt tract. dec. 419. num. 2. in Balneorigen. Confininm
coram eodem, poſt tract. decif 422. num. 11. & ea re-
ſolutione D. *Vaccarij in cauſa Benonien. Exemptionis,*
poſt tract. decif. 646. num. 63.]

Aut agitur de quaſi poſſeſſione alicnius Iuris con-
tra illum, qui pati debet huiuſmodi quaſi poſſeſſio-
22 nem, & tunc, † Aut ſumus in ijs, quæ non poſ-
ſunt expediri niſi cum ipſius facto, ſeu conſenſu,
vt in quaſipoſſeſſione exigendi, quæ requirit ſolutio-
nem, & hoc caſu requiritur ſcientia, & patientia,
Seraph. dec. 436. n. 3. & ſeqq. Rot. poſt tract. Pacific. de
Saluian. dec. 44. n. 3. Rot. recent. dec. 717. n. 3. & dec. 764.
ſub n. 3. par. 2. Rot. in Aduerſana Penſionis cor. R. P. D.
Pironano, poſt tract. dec. 201. n. 7. [*Buratt. dec. 119. n 4.*]
23 † Aut verſamur in ijs, quæ poſſunt expediri ſine
illius facto, vt in quaſi poſſeſſione prædij, & rei
ſeruientis, neceſſaria eſt illius ſcientia, & patien-
tia, *Garz. de benefic. par. 5. cap. 5. num. 128. Grat.*
diſcept. for. cap. 450. num. 8. & cap. 681. num. 12.
Rot. in d. Ciuitatis Caſtelli Iuris paſcendi coram Car-
dinali Mellino Caual. decif. 56. ſub num. 2. vbi, quod
24 † manutentio in quaſi poſſeſſione ioris paſcendi
non datur contra Dominum directum ex quaſi poſ-
ſeſſione acquiſita contra Emphyteutam non pro-
bata ſcientia, & patientia ipſius Domini directi,
Faciunt. tradita per Caſtill. de vſufr. cap. 12. num.
12. & ſeqq. & per Gionag. conſ. 9. num. 94. lib. 1.
Rot. in Ciuitatis Caſtellana Iuris paſcendi, & lignandi
coram Cardinali Mellino, poſt tract. decif. 87. nu. 2. &
4. in Bononien. Exemptionis coram Eminentiſſimo D.
Cardinali Veroſpio, poſt tract. decif. 139. num. 8. licet
hoc videatur procedere in ſeruitutibus continuis, ſe-
cus in diſcontinuis, ſecundum ea, quæ habentur *per*
25 *Gratian. diſcept. forenſ. cap. 681. num. 14. & ſeqq.* † ſed
ſi alius tunc adhuc non ſit in poſſeſſione prædij, &
rei ſeruientis, ad ſeruitutis quaſi poſſeſſionem acqui-
rendam illius ſcientia, & patientia non requiritur,
Pacif. d. inſpect. 1. cap. 6. num. 42. vt in quaſi poſſeſ-
ſione ducendi aquam, *dixit Rot. coram Greg. XV. dec.*
100. num. 1. An autem requiratur ſcientia, & patien-
tia in actibus, ſeu ſeruitutibus negatiuis, *dixi obſeru.*
10. num. 99. & ſeqq. [& quod pro ſtatu libertatis
non ſoluendi gabelas non requiratur ſcientia, & pa-
tientia habetur per D. Vaccatium *in d. Bononien. Ex-*
emptionis, poſt tract. decif. 646. num. 64.]
26 Quando † verò quis habet etiam titulum, poteſt
cum minori difficultate acquirere quaſi poſſeſſionē
abſque aliqua ſcientia, & patientia illius, cuius inte-
reſt, *Gionagn conſ. 10. num. 8. & 9. lib. 1. Seraph. decif.*
1213. num. 7. Rot. recent. decif. 533. num. 3. par. 1. Add.
ad decif. 249. Greg. XV. num. 7. Pacific. de Saluian. d. in-
ſpect. 1. cap. 6. num. 44. vbi etiam quod titulus ſit in-
ualidus, *Rot. in Lucana Iuriſpatronatus coram* R. P. D.
Dunozetto, poſt tract. decif. 331. num. 3. [*Rot. recent.*
decif. 129. num. 5. par. 3. & in Brixinen. Iuriſdictionis
coram R. P. D. Pironono, poſt tract. decif. 628. num. 12.
& in d. reſolutione D. Vaccarij in Bononi. Exemptionis,
poſt tract. dec. 646. nu. 65. Add. ad Buratt. dec. 434. nu.
16. dec. 513. ſub num. 1. vbi, quod non eſt neceſſaria
ſcientia, & patiētia, vbi non prætēditur ius, ſeu quaſi
27 poſſeſſio ſeruitutis, ſed iure proprio.] † quemadmo-
dum non eſt neceſſaria ſcientia illius, cuius intereſt,
in habente iuris aſſiſtentiam. quia is non agit de ac-
quirenda poſſeſſione, ſed de illa continuanda, *Rot in*
Adrien. Iuriſdictionis coram R. P. D. Pironan, poſt
tract. decif. 310. num. 8.
28 Huiuſmodi † autem ſcientia, & patientia, vbi eſ-
ſet neceſſaria, eſſet probanda, cum non præſumatur,
l. verius ff. de prob. Rot. diuerſ. decif. 327. num. 4. decif.
29 *547. num. 3. par. 4.* † Sed ſufficienter probaretur,
ſeu præſumeretur ex qualitatibus facti, multiplicita-
te actuum, diuturnitate temporis, & vicinitate, *Gra-*
tian. diſcept. forenſ. cap. 113. num. 64. & cap. 681. nu.
13. & 32. Garz. de benefic. par. 5. cap. 5. num. 129. &
ſeqq. Gionagn. conſ. 9. num. 32 & 64. & conſ. 10. num.
13. lib. 1. Rot. recent. decif. 534. num. 4. par. 1. Adden.
ad d. decif. 240. Greg. num. 11. Caual. decif. 631. num.
3. Rot. in Anconitana Florum 4. May 1622. 13. Martij
1623. & 8. Nouembris 1624. coram Buratto, in Ale-
xandrina Archipresbyteratus coram R. P. D. Merlino,
poſt tract. decif. 57. num. 16. in d. Bononien. Exemptio-
nis coram Eminentiſſimo D. Cardinale Veroſpio, poſt
tract. decif. 139. num. 7. in Lucana Iuriſpatronatus co-
ram R. P. D. Dunozetto, poſt tract. dec. 432. num. 4.
[*Rot. recent. dec. 120. num. 5 dec. 257. num* 6. vbi etiam
quod ſcientia Epiſcopi quoad quaſi poſſeſſionem
conferendi inferioris præſumitur ex Viſitationibus
per Epiſcopum factis, *par. 3. & dec. 32. num. 3. dec.*
429. num. 4. & 6. vbi in Epiſcopo, & Capitulo reſpe-
ctu collationum factarum hinc inde, & quod proba-
tur etiam ex Epiſcopi confeſſione in prouiſione, &
quoad Capitulum ex quo non reclamauerit, quando
fuit data poſſeſſio, vel etiam ſtallum in Choro aſſi-
gnauerit, *par. 4. & dec. 93. num. 10. par. 5. Buratt. dec.*
222. num. 6. & 7. dec. 427. num. 10. dec. 691. num. 6.
10. & 11. dec. 823. ſub num. 5.] † & præſumeretur 30
circa id, quod quis perquirere, & ſcire tenetur, Rot.
in Bononien. Profeſſionis coram R. *P. D. Merlino, poſt*
tract. dec. 164. num. 5. & 6. [*& in Conſtantien. Iuriſ-*
dictionis coram Ortembergo, poſt tract. dec. 438. num.
12. vbi, quod ſi Parochiales, circa quas inferior præ-
tendit quaſi poſſeſſionem exercitij iuriſdictionis, ſint
intra Epiſcopi Diœceſim, eius ſcientia præſumitur,
quia tenetur quotannis ſuam Diœceſim viſitare, &
in his, quæ publicè, & palam fiunt, *Rot. recent dec.*
461. num. 8. par. 4. quæ eſt repetita ibidem dec. 466.
Et ſcientia, & patientia alicuius, puta in exercitio
iuriſdictionis circa damna data probaretur ex actu
facto contra ipſum, *Rot. in Balneorigen. Confinium co-*
ram Cardinale Sacrato, poſt tract. decif. 422. num. 12.

Atque de non patientia diceretur apparere ex
contradictionibus extraiudicialibus, & iudicialibus,
Rot. recent. dec. 150. in fin. dec. 188. num. 2. par. 3. & in
Sabinen. Silua coram R. P. D. Panzirolo, poſt tract. dec.
406. num. 5. in Aprutina Iuriſdictionis coram Emi-
nentiſſimo D. Cardinali Pamphilio, poſt tract. decif.
598. num. 7. ſed ſi poſt contradictionem extraiudicia-
lem actus poſſeſſorius ſubſecutus fuerit, & contradi-
ctor acquieuerit, dicerent conſtare de patientia,
Rot. recent. dec. 308 num. 3. par. 3. & in d. Sabinen. Sil-
ua coram R. P D. Panzirolo, poſt tract. dec. 469. num.
6. Capiblanc. pract. quaſt. ſup. pragmat. 1. de baron. cap.
5. num. 4 in fin. lib. 2. vbi, quod proteſtatio contraria
facto nihil releuat. Quamuis ſcientia, & patientia
non præiudicaret quoad actus, qui dediſſent cauſā li-
ti, *Rot. recent. dec. 318. num. 6. par. 4.*

Prout reſpectu Capituli, & Vniuerſitatis ex ſcien-
tia vnius Canonici, & ſingulorum non poteſt inferri
ad ſcientiam Capituli, & Canonicorum, ſeu aliorum
vti vniuerſorum, *Rot. in Aquilana Iuriſdictionis coram*
Eminentiſſimo D. Cardinali Pamphilio, poſt tract. dec.
558. num 3. & 4.

Ad effectum autem manutentionis in quaſi poſ-
ſione prohibendi requiritur probatio quaſi poſſeſſio-
nis prohibendi, & prohibitioni acquieſcentiæ, *Rot.*
recent. dec. 473. num. 4. par 3. vbi de quaſi poſſeſſione
prohibendi Parochialibus perceptionem funerum,
Capiblanc. pract. quaſt. ſup. pragmat 1. de baron. cap
5. num. 1. & ſeqq. & num. 16. & cap. 6. num. 7. num.
2. vbi de edictis, & bannis prohibitorijs, & negati-
uis Baronum, *& idem pragmat. 1. de baron. & eorum*
offic. lib. 1. num. 206.]

by Google

SVMMARIA.

1 *Turbatio, ſeu illius probatio ad effectum manutentionis non requiritur, & num. 3. & 18.*
[Probanda ſunt in hoc iudicio duo extrema, poſſeſſio ſcilicet agentis, & turbatio Rei. Decl. vt d. num.
Turbatio antecedentia limitati temporis ſufficit in incorporalibus pro manutentione.]
2 *Lim. ſecus in interdicto retinendæ.*
4 *Turbatio fieri dicitur per quamcunque moleſtiam, vel impedimentum.*
5 *Si quid fiat ab alio, per quod libera poſſeſſio non relinquatur.*
6 *Per aſſertionem partis.*
7 *Per aſſertionem iuris, vel ſeruitutis in re alterius, & arborum inciſionem.*
8 *Vbi quis dicit ſe poſſidere.*
9 *Quocumque modo controuerſia fiat, ſiue agendo, ſiue excipiendo, ſiue aſſiſtendo cauſa, & ſe opponendo intentioni actoris, vel ne detur mandatum de manutenendo. ſiue in iudicio. ſiue extra, ſiue de iure. ſiue de facto, ſiue lite pendente, & tam ante, quam poſt litem conteſtatam.*
[Turbare dicitur, qui conſtituit procuratorem, dat interrogatoria, & appellat à mandato de manutenendo.]
10 *Turbatur quis in materia exactionis, dum debitor ſoluere deſinit.*
11 *Turbatur quis ex iniuſtitia, & mandato iniuſto.*
12 *Ex ingreſſu alterius in eius poſſeſſionem in vim decreti nulli.*
13 *Per ſequeſtrationem propriæ poſſeſſionis.*
14 *Contentio poſſeſſionis ad effectum manutentionis non requiritur.*
15 *Mandatum de manutenendo datur contra inquietantem, quamuis non contendat ſe poſſidere.*
16 *Timor ſcandali, ſeu rixa ad effectum manutentionis non requiritur, & num. 18.*
17 *Decl. procedere in mandato de manutenendo, quod datur ad inſtantiam partis, ſeu partium, ſecus vbi proceditur a Iudice motu proprio, antequam partes ad ipſum venerint.*
18 *Mandatum de manutenendo datur, etiam quod conſtet quis ſit actor, vel reus, vel non conſtet de moleſtijs, ſeu non ſit timor ſcandali.*

OBSERVATIO XXXXI.

An ad effectum mandati de manutenendo requiratur turbatio, & quibus modis turbatio probetur, & an requiratur contentio poſſeſſionis, & timor ſcandali, vel rixa.

Non † requiritur probatio turbationis, nec ipſa
1 turbatio, vt quis huiuſmodi manutentionem conſequatur, ſed ſufficit, quod aſſerat, quod timet perturbari, & probet poſſeſſioné, ſeu detentationem, *Io. Faber. in §. retinendæ n 24. verſ. Item quæritur. Inſt. de interd. Menoch. de retin. remed. vlt. n. 29. Boccat. de interd. vti poſſid. cap. 14. n. 4. Fontanell. de pact. nupt. clauſ. 7. gl. 3. par. 10. n 59. & ſeqq. tom. poſter. [Melch. Lotter. de re benefic. lib. 3. quæſt. 13. n. 46.] Quidquid dicat Conar pract. quæſt. cap 17. n. 3. Cyriac. controu forenſ. lib. 2. controu. 244. n. 8. & 9 & Ant. Fab. in ſuo Cod. lib. 8. tit. 8. vti poſſid. diffin. 8. numero 5. [& Rot. Bonon. deciſ. 138. numero 3.* vbi, quod in hoc iudicio duo veniunt probanda extrema, poſſeſſio ſcilicet, ſeu quaſi ex parte agentis, & turbatio ex parte *Rei. & Add. ibi in verſ. circa requiſita* ſubdit, quod requiſita ex parte illius, contra quem iudicium hoc proponitur ſunt turbatio, aut moleſtia realis, vel verbalis, quam infert poſſidenti, aut etiam timor ſcandali, & periculum ne veniat ad arma, & vnum horum ſufficit, etiam ſi conſtet, quis ſit actor, vel reus.]

Vnde Rota dat mandatum de manutenendo conſtito de poſſeſſione, etiam ſine turbationibus, *Seraph. dec. 299. n. 12. quæ reperitur etiam apud Marcheſ. de comm. par. 1. fol. 1052. n. 8. [Buratt. dec. 455. n. 4] & ita quotidie in Curia Romana practicari vidi, & practicaui.* Nec huic obſtant, *dec. Coccin. 451. n. 1. & 490. ſub n. 3. & diuerſ. 41. n. 3. in fin. par. 2. [& in Gerunden Iuriſpiſcādi cor. Iuſto. poſt tract. dec. 396. n. 9.* vbi, quod turbatio antecedentis limitati temporis ſufficit in incorporalibus pro manutentione.] & aliæ ſimiles, quæ videntur requirere turbationes, quia † debent intelligi, & 2
loquuntur in terminis interdicti retinendæ ordinarij, in quo debet probari ipſa turbatio, ſecundum ea, quæ tradit, *Menoch. de retin. remed. 3. num. 559.* Vel reſponderi poteſt, ſecundum *Boccat. de interd. vti poſſid. cap. 14. ſub num. 4.* quod, † quando turbator non 3
ſuſtinet litem, probanda eſt turbatio, ſed, ſi litem ſuſtinet, non eſt probanda turbatio quia turbat ſuſtinendo litem Verùm ego vidi, & obtinui in cauſa propria in Curia Romana, etiam per contradictas, & parte litem non ſuſtinente ſola poſſeſſione probata mandatum de manutenendo concedi.

At † quando quis vellet etiam turbationem dedu- 4
cere, animaduertendum eſt, quod ea dicitur fieri per quamcunque moleſtiam, & impedimentum, *Menoch. de retin. remed. 3. num. 503. Boccat de interd. vti poſſid. cap. 11. num. 6. & 10. Giouagn. conſ. 8. nu. 71. lib. 1. Viuian. dec. 411. num. 14. lib. 3. Rot. diuerſ. dec. 41. nu. 3. in fin. par. 2.* Et † ſi quid fiat, per quod libera poſ- 5
ſeſſio Aduerſarij non relinquatur, ſeu iure ſuo liberè vti non poſſit abſque contradictione, *l. vim facit ff. de vi, & vi armat. Mazzol. conſ. 91 num. 1. Barz. dec. 140. num. 4.* Et † vbi per aſſertionem partis libertas 6
poſſeſſionis impeditur, *Giouagn. conſ. 11. num 7. lib 1.*
† Vt per aſſertionem iuris, vel ſeruitutis in re alterius, 7
& arborum inciſionem. *vt poſt Menoch. Barz. d. dec. 140. num. 3* † Vel ſibi quis dicit, ſe poſſidere, *Gio-* 8
uagn. d. conſ. 11. num. 7. lib 1.

Item † turbare dicitur is, qui quomodocunque cō- 9
trouerſiam facit, ſiue agendo, ſiue excipiendo, & cum aſſiſtit cauſæ, ac ſe opponit intentioni actoris, vel ne detur mandatum de manutenendo, ſiue in iudicio. ſiue extra, ſiue de iure, ſiue de facto, ſiue lite pendente, ac ante litem conteſtatam, ſiue poſt, Nam per contradictionem iudicialem dicitur ſufficienter conſtare de turbatione, *Menoch. de retin. remed. 3. ſub n. 159. & 498. Boccat. de interd. vti poſſid. cap. 11. n 7. & cap. 14. n. 4. Tuſc. in verb. interdictum concluſ. 283. n. 12. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 314 n. 20. Mazzol. conſ 91. n. 14. Surd. conſ. 481. n. 2. lib. 4. Giouagn. conſ. 8. n. 70. & 133. & conſ. 11. n. 6. & 9. lib. 1. Viuian. dec. 226. n. 11. lib. 2. & dec. 411. num. 14. & 15. lib. 3. Rot. diuerſ. d. dec. 41. ſub n. 5. par. 2. [Buratt. dec. 455. n. 2. & 3.* vbi de conſtitutione procuratoris, Interrogatoriorum datione, & appellatione ab ipſo mandato de manutenendo.]

Dicitur † etiam poſſeſſor turbari in materia exa- 10
ctionis eo ipſo, quod quis deſinit ſoluere, *Seraph. dec. 299 num 12. quæ eſt etiam apud Marcheſ. de comm. par. 1. fol. 1052. ſub num. 8.*

Turbatur † quoque quis ex iniuſtitia, & mandato 11
iniuſto, *Boccat. de interd. vti poſſid. d. cap. 11. nu. 5.*

Item † ex ingreſſu alterius in eius poſſeſſionem 12
vigore decreti Iudicis nulli, *Menoch. d. remed. 3. re-*

tinendæ

13 *tinenda num. 474. Boccat. d. cap. 11. nu. 13.* † ſic etiam turbat, qui a Iudice obtinet, vt poſſeſſio alterius ſequeſtretur, *Menoch. d. remed. 3. nu. 475. Boccat. d. cap. 11. nu. 14.* Alios plures caſus turbationis, vide apud *Menoch remed. 3. num. 467. & ſeqq. & per Boccat. d. cap. 11. per tot. ac per Tuſc. in verb. turbare. concl. 397. & in verb. turbatio concl. 1391.*

14 Item † neque etiam ad effectum concedendi mandatum de manutenendo requiritur contentio poſſeſſionis, *Gratian. diſcept. forenſ. cap. 314. nu. 11. & ſeqq.*
15 ſed † mandatum de manutenendo datur contra inquietantem, licet non contendat ſe poſſidere, *Bart. in l. 1. §. huius autem interdicti num. 1. ff. vti poſſid. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 314. num. 11. & ſeqq. Put. dec.*
16 *501. in fin. lib. 2.* † Neque requiritur timor ſcandali, ſeu rixæ, nam Rota dat mandatum de manutenendo etiam ſine timori ſcandali, *Seraph. dec. 299. num. 12. quæ eſt etiam penes Marcheſ. de comm. part. 1. fol. 1052. num. 8. Fontanell. de pact. nupt. clauſ. 7 gl. 3. par. 10. num. 61. tom. poſter.* licet *Merend. controu. iur. lib. 3. cap. 19.* teneat, quod huic remedio de iure, & in iudicando non ſit locus ceſſante timore ſcandali, ſed quod contraria opinio obſeruetur in Vrbe, & de ſtylo Rotæ ex dicta deciſione Seraphini; Et idem videatur ſentire *Cyriac. controu. forenſ. lib. 2. contr. 244.*
17 *num. 8. & 9.* At ego putarem, † eſſe diſtinguendum, quod tunc requiratur timor ſcandali, quotieſcunque partes nondum venerunt ad Iudicem, & Iudex ad ſcandala euitanda vult ſe motu proprio intromittere, *iuxta ea, quæ dicam obſeru. 75. num. 1. & ſeqq. & obſeru 79. num. 5.* Secus verò, quando partes, ſeu earum altera ad Iudicem iam deuenerunt pro manutentione, quia tunc abſque alio timore datur manutentio poſſidenti.

Adeò vt non videatur ſequenda doctrina, *Giouagn. conſ. 11 num. 5. & 11 lib. 1.* vbi ait, ad manutentionẽ obtinendam ſufficere, vel quod non conſtet, quis actor, & quis reus ſit, vel quod conſtet de moleſtijs realibus, ſeu verbalibus, vel quod ſit timor ſcandali,
18 quia † neutrum iſtorum requiritur, licet iſtæ ſint cauſæ, ex quibus mandatum de manutenendo fuit introductum, *vt diximus obſeru. 4. num. 9. & ſeqq.*

SVMMARIA.

1 *Manutentionis poſſeſſorium non eget iuſtificatione.*
2 *Manutentionis in poſſeſſorio iura colorari non eſt neceſſe, licet colorari poſſint.*
[*Manutẽtionis in iudicio nõ eſt aliquid verificandũ.*]
3 *Manutentionis ad effectum dicitur conſtare de bono iure, ſi conſtet de poſſeſſione, vel quaſi.*
4 *Poſſeſſio probat dominium incidenter deductum.*
5 *Meritorum, ſeu dominij, aut proprietatis, vel poſſeſſionis cognitio non admittitur in manutentione, in qua non petitur niſi manutentio lite durante.*
6 *Cauſa ius, & merita concernentia manutentionem non impediunt.*
[*Merita cauſa in manutentione tractari non ſolent.*
Sed remittuntur ad petitorium.
Et poſtea videntur.]
7 *Subſtantia, & merita manutentionis, quæ ſint*
8 *Titulus, ſeu poſſeſſio titulata, vel tituli, ſeu proprietatis, aut dominij, vel quaſi probatio in manutentione non requiritur.*
[*Coloratio poſſeſſionis non requiritur in manutentione.*
Manutentionis in iudicio metimur ius à poſſeſſione, non à titulo]
9 *Cauſa poſſidendi in manutentione neq; diſcutitur, neq; attenditur, neque in acquiſitione poſſeſſionis requiritur.*
[*Poſſeſſio acquiritur ex actibus poſſeſſorijs etiam ſine cauſa, ſeu cum cauſa non vera.*]
10 *Manutentionis in iudicio ſufficit allegare, & probare factum poſſeſſionis, ſeu præteritæ perceptionis ſine cauſa obligatoria, & cauſa allegata, nihil refert, ſi non probetur.*
11 *Manutentionis in iudicio ſufficit factum perceptionis abſque probatione tituli, vel iuſtitia poſſeſſionis.*
12 *Poſſeſſor nunquam eſt à poſſeſſione amouendus, ſiue habeat colorem poſſidendi ſiue non.*
13 *Exceptio dominij, ſeu proprietatis, vel tituli, & cauſæ, illiuſque defectus, vel non iuris poſſeſſoris mandatum de manutenendo non impedit. & num. 14.*
14 *Sed remittitur ad petitorium.*
15 *Et debet, & tunc Iudex dicere alteri parti agas.*
16 *Cauſa, & titulus poſſidendi eſt actus diuerſus à poſſeſſione.*
[*Proprietas nihil habet commune cum poſſeſſione, quæſit clara ſeu ſi dubia.*
Manutenenda eſt poſſeſſio poſterior ex teſtamento data ſcientia. & patientia primi poſſeſſoris abinteſtato d. num.]
17 *Poſſeſſor eſt conſeruandus, etiam quod poſſideat abſq; cauſa legitima.*
18 *Seu cum cauſa, quæ detegatur non vera.*
19 *Cauſa falſitas impedit effectum iuris, non facti; quod ſufficit pro mandato de manutenendo, vt in capiente poſſeſſionem ab inteſtato, dum adeſt alius heres ex teſtamento.*
20 *Saltim donec conſtet de falſa cauſa.*
21 *Præſertim ſi capiendo poſſeſſionem poſſeſſor ſe non reſtrinxerit ad falſam cauſam, ſed vſus fuerit clauſulis, & declarationibus aptis comprehendere alias cauſas.*
22 *Feudi poſſeſſio capta per heredem vaſſalli eſt manutenenda vſq; ad ius cognitum.*
[*Legitimatus ex ſtatuto immiſſus vti verus heres ab inteſtato debet manuteneri.*]
23 *Dominium tertij ad manutentionem impediendam allegari non poteſt.*
24 *Titulus, ſeu cauſa, vel illius defectus, aut inualiditas obijci non poteſt in manutẽtione neque in prophanis.*
25 *Neq; in beneficialibus, & num. 28.*
26 *Beneficialium poſſeſſio haberi non poteſt abſq; eo, quod habeatur titulus ab habente auctoritatem.*
27 *Et ſine canonica inſtitutione.*
[*Litterarum expeditio requiritur in beneficialibus ad effectum acquiſitionis poſſeſſionis, nec ſufficit ſola ſupplicatio ſignata.*
Lim. niſi poſſeſſio capiatur nomine Cameræ.
Ius melius, non autem poſſeſſio attendi debet in beneficijs, & rebus diuinis.]
28 *Manutentio paſſim datur in beneficialibus abſque tituli productione, & non obſtante oppoſitione de illius defectu, ſeu inualiditate.*
[*Titulus nec coloratus requiritur ad effectum manutentionis in beneficialibus.*
Poſſeſſio vera datur ſine titulo etiam in beneficialibus & d. num.
R*eus, & poſſeſſor non tenetur ad gratiæ iuſtificationem.*
Poſſeſſores moleſtari abhorrent iura, Ciuilia, & Pontificia.
Tituli iuſtificatio nec in beneficialibus requiritur d. n.]
29 L*im. in Cathalonia ex particulari conſtitutione.*
[*Titulus requiritur in beneficialibus ad effectum manutentionis, vbi ſe interponunt Iudices ſeculares ad coadiuuandos prouiſos.*]
30 *Seruitutis ius probare non eſt neceſſe ad effectum manutentionis in illius quaſi poſſeſſione.*
31 *Inſtrumenti inueſtituræ productio non requiritur ad effectum manutentionis in quaſi poſſeſſione exactionis canonis, quamuis in emphyteuſi ſcriptura requiratur.*

32 *Inſtru-*

32 Inſtrumenti cenſus productio non requiritur ad effectum manutentionis in quaſi poſſeſſione exigendi cenſum, quamuis ipſa ſcriptura videatur de ſubſtantia cenſus.

33 Penſiones Eccleſiaſticæ non conſtituuntur ſine auctoritate Summi Pontificis, & ſcriptura.

[Penſio non expeditis litteris eſt nulla, & exigi non poteſt ſtante decreto irritante in reſeruatione appoſito, niſi ſaltim litteræ, ante exactionem ad officium Plumbi peruenerint.]

34 Penſionis exigendæ in quaſi poſſeſſione datur manutentio abſque productione tituli. Contrarium n. 36. Concorda. vt num. ſeqq.

[Penſionis in exactione datur manutentio abſque probatione Clericatus.]

35 Litterarum expeditio ad effectum mandati de manutenendo in quaſi poſſeſſione exactionis penſionis non requiritur, prout nec probatio proprietatis.

[Penſionis in exactione requiritur litterarum productio, & Clericatus probatio in omni alio iudicio quam manutentionis.

Penſionis exigendæ ſola quaſi poſſeſſio in petitorio non ſuffragatur, ſed ſolum vt lite pendente ſolutio non retardetur.]

37 Penſionis reſeruatio producenda eſt in iudicio ordinario retinendæ.

38 Penſionis reſeruatio producenda eſt in iudicio manutentionis non ex neceſſitate, ſed pro coadiuuanda poſſeſſione.

39 Titulus ad effectum manutentionis in iuriſdictionalibus requiritur ad dandum fomentum, & colorem, & tollendam calumniam, & malam fidem.

40 Penſionis reſeruatio producenda eſt ad effectum manutentionis vbi poſſeſſio illius vigore allegatur, ſeu ad probandam qualitatem penſionis.

41 Penſionarius exiſtens in quaſi poſſeſſione exigendi nō tenetur pro manutentione oſtendere litteras reſeruationis, nec verificare clericatum, vel alias qualitates, ſed ſufficit, quod oſtendat ſupplicationē ſignatā.

[Supplicatio ſignata nec videtur neceſſaria ad effectū manutentionis in quaſi poſſeſſione exigendi penſionem.]

42 Ampl. etiam ſi agat contra ſucceſſorem ex ſolutionibus anteceſſoris.

[Reſeruatio probari debet aliquo modo ad obtinendā manutentionem in quaſi poſſeſſione exigendi penſionem.]

43 Vnionis probatio ad effectum manutentionis non requiritur, ſed immo manutentio datur, etiam ſi de illius validitate dubitetur, & donec de ea cognoſcatur.

44 Exceptio omnis concernens, ſeu reſpiciens petitorium in manutentione reijcitur.

[Exceptio falſæ cauſæ deuolutionis non impedit manutentionem.

Nec exceptio retentionis ratione expenſarum.

Nec exceptio calculi, & ſimilis.

Nec exceptio Alternatiuæ.

Nec exceptio illegitimitatis.

Nec exceptio inualiditatis vnionis.

Nec exceptio, quod conuentus ſit creditor actoris.]

45 Exceptio omnis reſpiciens poſſeſſorium plenarium in manutentione reijcitur.

[Articuli ſuper petitorio, vel poſſeſſorio ordinario non ſunt admittendi ad retardandam manutentionem, nec eſt dandus terminus ad illos probandum.

Exceptio, quod poſſeſſio beneficij non fuerit capta litteris expeditis non impedit manutentionem, dum nec appareat capta in vim ſupplicationis.

Exceptio petitorij ordinarij non liquida non attenditur in manutentione d. num.]

46 Exceptio concernens petitorium, ſeu poſſeſſorium ordinarium reijcitur in manutentione præcipuè, vbi petitorium, & poſſeſſorium ordinarium fuit ſuſpenſum.

47 Vel iura circa illud non ſunt in forma probanti, & hoc opponitur.

[Manutentionis in iudicio de proprietate, aut poſſeſſione plene diſcuti non debet, nec de torum canonizatoria agitur]

48 Tituli producti iuſtificatio in manutentione non requiritur.

49 Nec de illius validitate cognoſcitur.

[Tituli exceptiones non cognoſcuntur in hoc iudicio.
Tituli nulli allegatio, & probatio plus nocet, quam ſi nihil probetur; & facit ceſſare præſumptionem alterius tituli validi.]

50 Penſionarius exiſtens in quaſi poſſeſſione exigendi probata reſeruatione non tenetur gratiam, & penſionem iuſtificare ad effectum manutentionis, ſiue agat contra eum, qui penſioni conſenſit, ſiue contra illius ſucceſſorem.

[Penſionarius in petitorio debet iuſtificare gratiam, & ius percipiendi, nec ſufficit ſola quaſi poſſeſſio ſecus in poſſeſſorio, in quo ſufficit merum factum perceptionis.]

51 Penſionarius habens penſionem cum clauſula, Dummodo remaneant tot, ſeu non excedat, non poteſt obtinere in petitorio, nec in vim obligationis in forma Cameræ dicta conditione, ut litteris reſeruatione non verificatâ.

52 Ampl. idem eſſe in poſſeſſorio ordinario.

53 Lim. ſecus in poſſeſſorio ſummariſſimo manutētionis, vbi doceatur de reſeruatione, & quaſi poſſeſſione, etiam quod agatur contra ſucceſſorem eius, qui ſoluit, ſublimita, & declara reſpectu ſucceſſoris, vt num. 54. & 55.

[Penſionem nullā ſoluens an præiudicet etiam Eccleſiæ.]

56 Penſionarius habens penſionem cum clauſula, Poſtquam fuerit inſignitus charactere clericali, ſi ſit in quaſi poſſeſſione exigendi non tenetur ad effectum manutentionis dictam clauſulam verificare.

[Manutētionis in iudicio in quaſi poſſeſſione exigendi penſionem non obſtat ſi litteræ productæ non ſint in forma probanti.

Breuis vigore capta poſſeſſio nomine cameræ an ſit manutenibilis alio tunc poſſidente d. num.]

57 Breuis iuſtificatio non requiritur in habente illius vigore poſſeſſionem nomine Cameræ ad effectum manutentionis, ſed de eo eſt diſcutiendum in progreſſa cauſa.

Seruitutum in manutentione non eſt neceſſe probare requiſita, & qualitates, quæ requiruntur in petitorio, ſeu in eorum particularibus interdictis. Ampl. vt nu. 58.]

58 Dominij exceptio manutentione non admittitur, etiā quod illius defectus offeratur incontinenti probandus, vel ſit etiam incontinenti probabilis, & n. 59.

[Poſſeſſio acquiri poteſt ſine dominio]

59 Manutentionis in iudicio ſimpliciter agitur, vt aduerſarius à turbatione deſiſtat.

60 Exceptio dolo facis, non cadit in manutentione, quia nihil pars petit, quod reſtituendum ſit.

61 Exceptio nō iuris poſſeſſoris, vel dominij, & tituli aduerſarij manutentionem non impedit, etiam ſi de eo iam conſtet, vel ſuper ipſo ſententia lata ſit contra poſſeſſorem, qui appellauerit.

62 Poſſeſſorium nihil commune habet cum petitorio.

63 Creditor petens manuteneri in exactione ſui crediti eſt manutenendus contra alium creditorem excipientem, & plenè probantem intentionem ſuam quo ad idem creditum.

64 Probatio non excludit probationem, & num 65.

65 Penſionario datur manutentio, etiam quod beneficia-

tus probauerit beneficium non aſcendere ad valorem expreſſum, donec adhuc pendeat lis.

66 *Titulares exceptiones contra penſionarium exiſtentẽ in quaſi poſſeſſione exigendi non dicuntur liquida ad effectum retardandi exactionem ante rem iudicatam.*

67 *Exceptio nulla admittitur in ſummariſſimo iudicio manutentionis.*

68 *Statim qua ſit turbida, & diſcuſſionem, ſeu altiorem indaginem requirat.*

[*Exceptio inualiditatis prouiſionis non retardat manutentionem, ſed reijcitur ad petitorium.*

Exceptio detractionis legitima quando non impediat manutentionem.

Exceptio fideicommiſſi manutentionem non impedit.]

69 *Exceptio requirens altiorem indaginem non admittitur in obligatione camerali.*

70 *Nec in aliquo iudicio poſſeſſorio.*

71 *Exceptio altioris indaginis dicitur, ſi lis de ſuper pendeat.*

72 *Si contineat iuris ſubtilitatem, aut habeat prolixiorem tractatum, ſeu agatur de varijs, & diuerſis iuribus, vel opinionibus non conſtito de communi, & remittitur etiam arbitrio Iudicis.*

[*Detentor, qualiſcunque ſit, manutenendus eſt.*

Poſſeſſoris locũquem tenere ſatis eſt pro manutentione.

Detentator, & detinere eſt minus quam poſſeſſor, & poſſidere, cum detentio ſit nuda inſiſtentia d. n.

73 *Exceptio omnis à iudicio manutentionis aliena dicitur, qua incontinenti non probetur, hoc eſt intra terminum probatorium, ſeu inſtantia.*

74 *Detentatio ſola, qua meri facti eſt, in manutentione attenditur, & eſt manutenendus etiam merus, & nudus detentor, & poſſidens de facto.*

75 *Manutentio in ſola inſiſtentia, & detentatione poſita eſt, & num. 84.*

76 *Detentatio pro poſſeſſione habetur.*

[*Detentatio nuda poſſeſſionis appellatione venit.*]

77 *Detentatio habet ſua remedia poſſeſſoria, & præcipue Iudicis officium ad effectum retinenda.*

78 *Præſumitur poſſeſſio potius in dubio, quam detentio.*

[*Detentor omnis præſumitur poſſeſſor.*

Poſſeſſio corporalis præſumitur vera non abuſiua.]

79 *Poſſidens apparenter præſumitur poſſidere etiam exiſtenter.*

80 *Manutentio datur ad ſtatum.*

81 *Præſertim de iure Canonico.*

82 *Poſſeſſor, ſeu detentor quilibet pendente lite manutenendus eſt.*

83 *Manutentionis in iudicio agitur ſolum de ſimplici ſtatu, & de eo conſeruando.*

[*Manutentionis in iudicio agitur de ſtatu præſentaneo, non de poſſeſſione, vel quaſi.*

Inſtantia in hoc remedio non ſeruat ſubtilitates, ſed illum tenet potiorem, qui, vltimo anno de facto poſſidet d. num.]

84 *Inſpicitur, ac ſufficit ſolu detentio, ſeu detentatio, & factum nudum, ac ſtatus vltimus, ac præſens, ſeu de tempore mota litis, & quo contenditur, vel paulo ante, vltimaque poſſeſſio, atque poſſeſſio, qua eſt in actu, & meri facti incumbentia, ac inſiſtentia; poſſeſſioque apparens, non autem vera, & eſſentialis, quia eius diſputatio reijcitur in iudicium plenarium, & pro huiuſmodi ſtatus conſeruatione, & non moleſtatione manutentio datur.*

[*Manutentio non tam veram, & propriam poſſeſſionem reſpicit, quam ſtatum rei, qui erat tempore litis vel paulo ante.*

Reus vt ab actore diſtinguatur ſufficit detentatio d. num.]

85 *Non conſideratur poſſeſſio prout. eſt iuris.*

86 *Sufficit etiam poſſeſſio, ſeu detentatio, quam vocant* Aſininam, *ſeu* Aſinariam.

[*Aſino etiam competit facti inſiſtentia. d. num.*]

87 *Poſſeſſio dicitur* Aſinaria, *ſi ſit ſine aliqua ratione.*

88 *Manutentionis in iudicio ſat eſt docere de actibus poſſeſſorijs de facto geſtis.*

[*Manutentionis in iudicio ſat eſt docere de quali quali vſu.*]

89 *Attenditur quod factum eſt, non quod fieri debeat.*

[*Poſſeſſio habens præſumptionem pro ſe facilius ſuffragatur, etiam ſi ſit de recenti. d. num*]

90 *Non quæritur an iure, vel iniuria quis poſſideat, vel detineat.*

91 *Nec de bono, vel malo iure.*

92 *Seu an bona, & legitima, aut mala, & non legitima ſit poſſeſſio, vel detentio.*

93 *Seu illius iuſtitia, vel iniuſtitia.*

[*Exceptio, quod poſſeſſio ſit iniuſta, reſpicit petitorium.*

Manutentionis in iudicio non inſpicitur an poſſeſſio ſit bona, vel mala fide.]

94 *Manutentionis in iudicio diſputatur de facto, non de iure poſſeſſionis.*

[*Manutentionis in iudicio diſputatur, an vere quis poſſideat, ſeu detineat.*

Vel an itinere, ſeu actu ſit vſus.

Vel an exegerit.

Vel an præceſſerit in intereſſendo, ſedendo, votando & ſimilibus.]

95 *Manutentio factum, & ſic poſſeſſionem reſpicit, & deſiderat non ius, ſeu iuſtitiam facti.*

[*Facti iuſtitiam ſupponit petitorium.*

Manutentionis ad effectum ſatis eſt, quod eam potens probabiliter poſſit bonum ius fouere.]

96 *Manutentionis in iudicio non ſolum iuſta, & vera poſſeſſio, ſed & iniuſta, ac apparens attenditur.*

97 *Poſſeſſionis eſſentia non diuerſificatur per iuſtum, vel iniuſtum.*

98 *Manutentionis in iudicio dumtaxat inſpicitur mera, & corporalis detentio, & facti inſiſtentia, pedumque poſitio quãtumcumque iniuſta, vel iniuſtiſſima.*

99 *Sufficit ſtatus poſſidendi tempore moti iudicij, quonis colore quis poſſideat etiam ſi iniuſte.*

[*Poſſeſſio etiam iniuſta poſſeſſio eſt d. num.*]

100 *Iniuſta poſſeſſio, quæ eſt in actu attendi debet.*

101 *Iuſtitia poſſeſſionis quærenda eſt iudicio ordinario ab eo, qui in ſummariſſimo declaratus eſt actor, non in ipſo ſummariſſimo, ſecundum communem opinionem, & practicam.*

102 *Iudicium ſummariſſimum manutentionis non differret ab ordinario, ſi in eo veritas, & iuſtitia poſſeſſionis diſcutienda eſſet, quod non eſt ferendum.*

103 *Poſſeſſor, aut detentor etiam illicitus, illegitimus, vitioſus, & iniuſtus, ſeu qui videatur iniuſte poſſidere, non eſt priuandus ſua poſſeſſione, vel detentatione ſine citatione, & cauſa cognitione, & antequam ſit conuictus, ſed eſt manutenendus. Et iſta eſt regula Et ita quotidie practicatur.*

104 *Ignorantia poſſeſſionis alterius non excuſat ab omiſſa citatione ipſius poſſeſſoris.*

105 *Intruſo debetur manutentio.*

[*Intruſo non debetur manutentio, ſi habuerit ſe pro ſpoliato.*

Intruſus in immiſſione inviſ litteraũ debet citari.]

106 *Intruſus præcipue dicitur, qui ſine titulo poſſidet.*

107 *Vel qui habet titulum ab eo qui illum dare non poteſt, vel cepit poſſeſſionem beneficij propria auctoritate abſque canonico titulo.*

108 *Manutentio non negatur habenti aliquam præſumptionem contra ſe, ſeu poſſeſſionem contra ius.*

[*Aſſiſtentiam iuris an quis habeat, vel reſiſtentiam*

diſcuti

diſcuti debet in manutentione d. num.]

109 *Spoliatori competit manutentio.*

110 *Etiam quod ſit ſpoliator violentus.*

111 *Etiam contra ipſum ſpoliatum, ſeu illum, qui habuit ſe pro ſpoliato.*

112 *Et in iudicio ſpolij.*

113 *Prædo etiam, & fur, ſeu latro manutenendus eſt nec eſt de facto moleſtandus, antequam conſtet, quod ſit talis, & ſpoliatus debet reſtitui, præſertim in prophanis.*

114 *Vitioſe ingreſſo competit manutentio.*

115 *Poſſeſſor non tenetur probare, quod non poſſidet vi, clam, vel precario in iudicio manutentionis.*

116 *Manutentionis in iudicio non venit diſcutiendum, an quis ſit poſſeſſor proprius, & principaliter, ſeu proprio nomine, vel alieno, ſeu precario.*

[Manutentionis in iudicio non eſt diſcutiendum, an quis vi, vel clam poſſideat.]

117 *Præſumitur in dubio quis potius poſſidere, & exegiſſe iure, & nomine proprio, quā alieno, ſeu precario.*

[Præſumitur quis poſſidere iure, & nomine proprio, maxime ſi habeat titulum, non autem alieno.]

Poſſeſſio iniuſta, & clandeſtina conuertuntur, & dicta de vna locum habent in alia d. num.]

118 *Manutentio competit etiam illi, qui vi, clam vel precario poſſidet.*

119 *Violentus etiam poſſeſſor eſt manutenendus lite pendente.*

120 *Violentus poſſeſſor debet reus conſtitui, & liberari ab onere probandi, præſertim quando prius aduerſarius poſſidebat etiam vi ab illo.*

121 *Poſſeſſio recuperata incontinenti etiam armata manu manutenenda eſt, vt potè iuſta.*

122 *Precario poſſidens manutenendus eſt contra tertium.*

123 *Etiam contra ipſum dominum, & rogatum, vbi eius interuertit poſſeſſionem, & vnuſquiſque contendit, ſe eo tempore poſſidere.*

124 *Precaria poſſeſſio dicitur iuſta durante domini voluntate, ſed illa finita dicitur iniuſta.*

125 *Manutentionis in iudicio non eſt quærendum, an poſſeſſio ſit precaria, vel rogata, ſeu clandeſtina, violenta, iuſta, vel iniuſta.*

126 *Poſſeſſor, ſiu detentor etiam iniuſtus, vitioſus, ſpoliator, prædo, clandeſtinus, violentus, vel precario poſſidens non debet ab alio impediri, turbari, & cogi inuitus, agere, vel de meritis, & iuſtitia, vel iniuſtitia poſſeſſionis diſputare, etiam quod alius prætendat ſe eſſe verum, & iuſtum poſſeſſorem, ſed eſt alius coercendus, & cogendus, vt, facta prius deſiſtentia à turbatione, contra poſſeſſorem dirigat iudicium in ordinario poſſeſſorio.*

127 *Melius eſt vt poſſeſſor, quamuis iniuſtus, & vitioſus remaneat in ſua iniuſta poſſeſſione, quam alijs detur vitioſus ingreſſus de nouo.*

128 *Etiam in beneficialibus.*

129 *Poſſeſſor etiam iniuſtus eſt manutenendus lite pendente, cum poſſit in progreſſu cauſæ deducere aliquod ius impediens poſſeſſionis adeptionem, ſeu reſtitutionem.*

130 *Poſſeſſoris non ius non poteſt dici apparere, quandiu de eo doceri poteſt.*

131 *Et donec non conſtet per ipſius confeſſionem, vel rem iudicatam.*

132 *Poſſeſſor non eſt à poſſeſſione eijciendus, niſi ab eo, qui ius fouet, de quo conſtet.*

133 *Debitorem primo conuenire, conuinci, & condemnari oportet, & poſtea ad ſolutionem pulſari, & ad executionem procedi.*

[Æquum non eſt, debitorem non conuictum rei ſuæ poſſeſſione priuari.

134 *Poſſeſſor, ſeu detentor etiam quod habeat iniuſtam, vitioſam, furtiuam, ſpoliatiuam, violentam, clandeſtinam, ſeu precario rogatum poſſeſſionem, manutenendus eſt in ſtatu, in quo reperitur, dū de cauſa principali, ſeu de petitorio, vel ordinario poſſeſſorio cognitum fuerit per tres ſententias conformes.*

135 *Donec deſententiantur iura ſua.*

136 *Ac conſtiterit, eum eſſe prædonem, ſeu ſpoliatorem, aut alias iniuſtum poſſeſſorem.*

137 *Poſſeſſori, poſtquam conſtat in promptu notoriè, & euidenter abſque alia diſputatione de iniuſtitia ſua poſſeſſionis, vel de illius violentia, clandeſtinitate, vitio, improbitate, deſolaſitate, vel de ſpolio, ſeu poſſeſſorem eſſe furem, ſeu prædonem, vel intruſum, non eſt danda manutentio, ſed ſpolium eſt purgandum, & poſſeſſio reuocanda.*

138 *Maximè in ſpiritualibus.*

139 *Etiam quod poſſeſſio ſpoliatiuè capta eſſet de nouo concedenda.*

Violenta poſſeſſio, de qua conſtet notoriè, non eſt manutenenda d. num. vbi vide.

Manutentio reo non eſt concedenda, vbi conſtat de iure actoris in poſſeſſorio plenario, ſed actori danda eſt immiſſio. Decl. vt d. num.]

140 *Exceptio reſpiciens merita, ſeu dominium, & petitorium, vel poſſeſſorium plenarium, ſeu non iuris poſſeſſoris, vel dominij alterius, ſemper admittitur in manutentione, vbi eſt liquida, clara, & notoria, & non eget probatione, nec poteſt aliquo modo offuſcari.*

141 *Vel vbi quis poſt intentatam per ipſum manutentionem paſſus eſt de prædictis cognoſci, & liquidò probari.*

142 *Exceptio, quæ eſt iam probata, non dicitur requirere altiorem indaginem.*

143 *Exceptio clara non efficitur altioris indaginis, neque eſt reijcienda, ſi illud, quod eſt diſcutiendum, proueniat ex replicatione partis.*

144 *Exceptio dominij, ſiu non iuris cauſata à renunciatione poſſeſſoris, de qua liquidò, & clare conſtet, queq; tergiuerſari non poſſit, obſtat manutentioni.*

145 *Decl ſecus in renunciatione extraiudiciali.*

[Renūciationis *exceptio an impediat manutentionē.]*

146 *Præſumptionem vehementem habens contra ſe non eſt manutenendus.*

147 *Ampl. fortius, quando non verſamur in præſumptionibus, ſed ſumus in claris.*

148 *Iuſtitia, vel iniuſtitia poſſeſſionis tunc non eſt in manutentione attendenda, vbi eſt opus diſceptatione, ſecus vbi euidenter abſque diſceptatione de iniuſtitia apparet.*

149 *Petitorium abſorbet poſſeſſorium, vbi euidenter abſque diſceptatione conſtat de poſſeſſionis iniuſtitia.*

150 *Lex non intendit tueri vitioſum poſſeſſorem.*

151 Delinquendi *occaſio daretur, ſi quis in poſſeſſione etiam iniuſta defenderetur.*

152 *Calumnijs via pateſaceretur, temerarij fouerentur litigatores, & notoria fieret iniuſtitia, ſi quis in poſſeſſione iniuſta defenderetur.*

[Reſcriptum de manutenendo quomodo intelligatur d. num.]

153 *Iniuſtitia poſſeſſionis, ſeu exceptio non iuris poſſeſſoris, vel dominij alterius notorie, & euidenter apparere dicitur, vel per confeſſionem ipſius poſſeſſoris, in iudicio, vel per ſententiam, ſeu ſententias, & rem iudicatam, vel alias ex actis per clara iura, & publica inſtrumenta producta, ſeu per claras depoſitiones teſtium.*

154 *Notorietatem iniuſtitia poſſeſſionis facit confeſſio partis, vel res iudicata ſecundū* Rota *obſeruantiam.*

155 *Tituli ex aduerſo producti defectus, ſeu inualiditas ex illius lectura apparens impedit manutentionem*

156 *Pro*

156 *Probatio, quæ ſit libris apertis nunquam reijcitur.*
157 *Iniuſtitia non notoria dicitur, quæ aliquam difficultatem recipit in facto, vel in iure.*
158 *Vel quæ redditur turbida ex probationibus partis aduerſa, vel ex quo de illius iuribus adhuc docere poſſet.*
159 *Notorietas iniuſtitiæ poſſeſſionis non reſultat ex eo quod conſtet de non iure ex aliquo capite tantum per confeſſionem poſſeſſoris, vel rem iudicatam, donec ille de aliquo alio titulo, ſeu iure docere poteſt.*
160 *Conſtare non dicitur de non iure, donec poteſt conſtare de iure.*
[Ius bonum probatum non dicitur, niſi adſit res iudicata, vel partis confeſſio, nec ſufficiunt deciſiones, cum ex progreſſu cauſæ poſſit doceri de contrario.]
161 *Inſtrumentum non facit rem notoriam, ſi contra illud aliquid etiam coloratè opponitur.*
162 *Manutenendus non eſt, qui nunc, ſeu de recenti nactus fuit poſſeſſionem, ſeu detentationem iniuſtam, ſpoliatiuam, furtiuam, vel vi, ſeu clam ab eo, cum quo eſt litigium, & qui poſſidet, nec contra ipſum, ſed immo tunc manutenendus eſt aduerſarius, & num. 170.*
163 *Inciuile eſt, vt quis vincat in eo, quod poſſidet ab aduerſario per malum modum.*
164 *Commodum quis reportare non debet ex poſſeſſione illicite contra aduerſarium capta.*
165 *Probare tenetur aduerſarius, quod quis poſſideat vi, clam, vel precario, & de recenti ab ipſo aduerſario, quod in practica eſt difficile, & quid ſi agatur cum Vniuerſitate.*
166 *Fur non eſt manutenendus, vbi ſe fundat in delicto.*
167 *Fur ab aduerſario ſpoliatus inſtans pro manutentione, & ſic excipiendo gerens partes rei non habet neceſſe allegare quo loco, & quando rem habuerit, & competit illi manutentio. ſed volens agere, & ſic gerere partes actoris, non datur illi manutentio, quia tenetur docere de intereſſe, quod non habet, quia tenetur illi, quem ſpoliauit.*
168 *Fure manutentionem prætendente in re mobili, eſt illi deponenda, ne alia in eius loco ſubijciatur, & præcludatur via illam recognoſcendi.*
[Poſſeſſor iniuſtus quando poſſit à Iudice ſine citatione poſſeſſione priuari.]
169 *Manutentio poſſeſſori datur, etiam quod poſſeſſio ſit furtiua, clandeſtina, ſeu violenta, vel precaria, aut alias iniuſta reſpectu tertij, qui non contendit de poſſeſſione, nec eſt in hoc iudicio competitor.*
170 *Poſſeſſor qualiſcumque hoc ipſo, quod poſſeſſor eſt, plus iuris habet, quam is, qui non poſſidet, & debet eius in cauſa aduerſarius actor conſtitui, & prohiberi, ne ad locum accedat.*
[Poſſeſſor etiam iniuſtus habet plus iuris, quam non poſſidens propter onus probationis. d. num]
171 *Poſſidens in prophanis manuteneri debet, etiamquod notorie conſtet de non iure ſuo.*
172 *Poſſeſſor etiam aſinarius, & iniuſtus contra non poſſidentem defenditur.*
[Manutenendus in prophanis quis eſt, etiam quod notoriè conſtet de non iure ſuo, poſſideatque de facto, & contra quoſcumque.]
173 *Impedit executionem ſententia lata contra alium, & eſt manutenendus contra victorem venientem ex perſona condemnati etiam ſi poſſideat iniuſte quoad alios, dummodo poſſideat iuſte quoad cõdemnatũ.*
174 *Poſſidens vi, clam, ſeu alias iniuſtè ab aduerſario etiam de recenti, eſt manutenendus, vbi ipſe aduerſarius non poſſidebat, ſeu poſſidere deſiit ſuſpirando ſe poſſe repelli.*

Observatio XLII.

An ad effectum manutentionis requiratur, vt poſſeſſio appareat Iuſtificata? an debeat cognoſci de meritis negocij principalis; an requiratur titulus, aut cauſa, ſeu obſtet exceptio illius defectus, vel inualiditatis, ſeu dominij, vel Iuris alterius; & generaliter an obſtet exceptio concernens petitorium, vel poſſeſſorium ordinarium, & requirens altiorem indaginem, & an competat manutentio mero detentori, & poſſeſſori de facto, aſinario, iniuſto, inſtruſo, ſpoliatori, furi, ſeu prædoni, & poſſidenti vi, clam, vel precario.

POſſeſſorium † hoc Iuſtificatione non eget, 1
Mazzol. conſ. 91. num. 6. 45. & 48. Marcheſ.
de comm. par. 1. de comm. app. in poſſ. fol. 933. num.
103. *Chriſtoph. Paz. de tenut. cap. 10. num. 7. Valaſc.*
conſul. 191. num. 6. tom. 2. Coccin. deciſ. 125. num. 6.
[*Rot. Benonien. deciſ. 138. ſub num. 44.*] † nec in 2
eo [aliquid eſt verificandum, *Rot. in Anconitana*
Penſionis coram Card. Platto, poſt tract. deciſ. 355.
num. 10. nec] iura colorari debent, licet tamen colorari
poſſint, *Gionagn. conſ. 11. num. 35. lib. 1.* cum non
ſit de poſſeſſorijs mixtis, nec in eo dominij quæſtio
vertatur, *Chriſtoph. Paz. de tenut cap. 2. num. 32. cap.*
9. num. 19. verſ. cum ergo, ſed † dicitur conſtare de 3
bono iure ad effectum manutentionis, ſi conſtet de
poſſeſſione, vel quaſi, *Rot. in Ianuen. Parochialis coram*
R. P. D. Durano poſt tract. deciſ. 200. num. 1. & 6. in
Placentina Decimarum de Truxillo coram R. P. D.
Veroſpio, poſt tract. dec. 281. num. 1. & † ex ipſa poſ- 4
ſeſſione probatur Dominium incidenter deductum,
Rot. in d. Ianuen. Parochialis coram R. P. D. Durano,
poſt tract. dec. 217. num. 6.
Neque † in hoc Iudicio, in quo non petitur aliud, 5
quam manutentio durante lite, admittitur cognitio
meritorum, ſeu Dominij, *Franc. Milanen. deciſ. 3. nu.*
79. & 81. lib. 1. [*Rot. recent. dec. 1. num. 2. part. 3. & in*
Anconitana Terrarum coram Vbaldo ſeniore, poſt
tract. dec. 502. num 4. & 5.] aut proprietatis, vel poſ-
ſeſſionis, *Chriſtoph. Paz. de tenut. cap. 2. num. 21. &*
32. cap. 9 num. 13. † Nec, quæ ius, & merita cauſæ 6
concernunt, eam impedire poſſunt, *Rot. recent. deciſ.*
341 ſub num. 2. part. 3. [*Rot. recent deciſ. 615. num.*
2. part. 3. & deciſ. 507. num. 8. part. 4. nec tractari
ſolent, *Rot. recent. dec. 512. num. 6 part. 4. & in Cæſar-*
auguſtana Diſtributionum coram Reuerendiſſimo D.
Coccino, poſt tract. deciſ. 558. nu. 18. ſed ea remittun-
tur ad petitorium, *Rot. recent. d. dec. 615. num. 2. par.*
3. & in Farſen. Territorij coram Gypſio, poſt tract. dec.
370. num. 7 & de illis eſt poſtea videndum, *Rot. in*
Vlixbonen. Præminentiarum coram Iuſto, poſt tract.

dec.

dec 414. *num*.5.†cum ſubſtantia,& merita manuten-
tionis ſint,vt quis tueatur in ſua poſſeſſione,vel qua-
7 ſi,in qua reperitur,vt aduerſarius poſtea agat iudicio
ordinario, *Mazzol. conſ.* 93. *in fin.*
Vnde † non requiritur titulus, ſeu poſſeſſio titu-
8 lata, vel tituli, ſeu proprietatis, aut dominij, vel
quaſi probatio, *Pract. Papien. in form. lib. pro turb.
poſſ.in gl. tenuit, & poſſedit. Natt. conſ.* 121.*n*.15.*Mo-
noch.de retin.remed*.3.*n*.588.*& remed vlt.ſub n*.36.*Boc-
cat. de interd. vti poſſid. cap*.9.*n*.1.*Maſcard.de prob.in
ver.poſſiſſio.concl*.1205.*n*.1.*&* 2.*Tuſc.in Ver. interdict.
concl*. 285.*n*.20.*Grat.diſcept.for.cap*.402.*n*.4.*Surd conſ.*
481 *n*.4.*lib*.4. *Ant.Fab.inſuoCodic.Fabr.lib*.8.*tit*.4.*dif-
fin*.5.*Cenc.de Cenſib.par*.2.*q*.90.*in nouiſſ.Taurinen.& in
antiq. cap*. 2.*q*.5.*art*.4.*n*.26.*& ibi Rot.dec*.242.*n*.15.*&*
16.*& dec*.246.*n*.4.*qua eſt etiam apud Marcheſ.de com-
miſ. part*.1.*fol*.984 *Giouagn.conſ*.11.*n*.19.*& ſeqq.lib*.1.
Ricc. in coll.dec.coll.1507.*&* 1854.*in fin. Barz.dec*.71.
ſub n.36.*Rot.diuerſ.dec*.27.*ſub n*.12.*par*.1.*dec*.595.*n*.1.
par.2.*& dec*. 175. *n* 1.*par* 4.*Rot.in Aquila.Vnionis cor.
Orano, apud Marcheſ.de comm.par*. 1.*fol*.444.*n*.3.*Se-
raph. dec*. 717. *n* 2.vbi,quod non eſt neceſſe probare
nec titulum coloratum,*Rot. rec. dec*.583.*n*.2.*par*.1.*&
dec*. 35.*n* 5.*dec*.397.*n*.4.*part*.1.*Greg.XV.dec*.9.*n*.9.*dec*.
275. *numer*. 12. *Rot. in Interamnen. Aquarum coram,
Manzanedo, poſt tract. dec*.213. *num*.3. *in Placentina
Decimarum coram R. P. D. Pironano, poſt tract. deciſ.*
218. *numer*. 6. *in Aſſiſien. ſucceſſionis coram R. P. D.
Gbſterio,poſt tract. dec*. 320.*num*. 12. [*Thomat. deciſ.*
15 *num*. 19. *&* 31. *dec*. 35. *num*. 29.*dec*. 41.*num*. 22.
Rot. recent. deciſ. 523.*num*. 2 *part* 3.*& dec*.224. *num*.
5. *par*.4.*& in Sabinen.Caſtri Mompei coram Eminen.
tiſſimo D. Card. Veroſpio, poſt tract. deciſ*. 470.*num*.7.
& 15.*in Mediolanen. Canonicatus coram Eminentiſſi-
mo D. Cardinali Pamphilio, poſt tract.dec*. 589. *num*.
8.*& in reſolutione D.Vaccary in cauſa Bononien.Exem-
ptionis, poſt tract. de*. 646. *num*. 10. *&* 36. *Rot. in Vi-
gilen. Beneficy coram Ortembergo, poſt tract. dec*. 650.
num 5. *Duran.dec*. 120.*num*.3. *Rot.Bononien.dec*.138.
nu. 27.vbi quod nec requiritur aliqua coloratio poſ-
ſeſſionis,*Buratt. deciſ*. 491. *nu*. 1. *vbi Add.littera A.*
In manutentione enim metimur ius à poſſeſſione,
non à titulo,*Thomat.deciſ*. 15. *num*.2.] † Neque di-
9 ſcutitur, ſeu attenditur cauſa poſſidendi, *Mazzol.
conſ* 91. *num*.45. *Peregr. conſ*.84.*num*. 5. *lib*. 6. *Rot.in
d. Interamen. Aquarum coram Manzanedo, poſt tra.
deciſ*. 213. *num*. 3. [*Thomat. deciſ*. 41. *numer*. 12.]
Quemadmodum nec cauſa requiritur ad poſſeſſionẽ
acquirendam *Surd.conſ*. 93. *num*. 11.*& conſ*.117. *nu*.
5. *lib*.1. *Ant.Fab.in ſuo Codic.Fabr.lib*. 8. *tit*.4. *diff*. 5.
Rot. recent. deciſ.639. *num*.11. *par*.2. *Rot. in Peruſina
de Amicis* 6. *Iuny* 1616. *coram Buratto*, [Sed ea ac-
quiritur ex actibus poſſeſſorijs etiam ſine cauſa, ſeu
cum cauſa non vera, *Rot. recent. dec*.323.*n*.2.*par*.3.]
† ſufficitque allegare, & probare factum poſſeſſio-
10 nis, ſeu præteritæ perceptionis ſine cauſa obligato-
ria,& quatenus cauſa allegetur nihil refert,ſi nõ pro-
betur, *Ant.Fab.d.lib*.8.*tit*.4. *diff*.5.*Grat. diſcept.forenſ.
cap*. 113.*num*.6.*&* 7. *Rot. in Romana Manutentionis,
ſeu Pecuniaria coram bo. me. Vbaldo, poſt tract. deciſ.*
181. *nu*. 11. *in Placentina Decimarum coram* R.P.D.
Peronano,poſt tract. dec.218.*num*. 6. vbi, quod † ſuf-
11 ficit factum perceptionis abſque probatione tituli
vel iuſtitiæ poſſeſſionis. Cum † nunquam poſſeſſor
12 ſit à ſua poſſeſſione amouendus,ſiue habeat colorem
poſſidendi,ſiue non, *Barz. deciſ*.47.*ſub num*.12. *Rot.
recent.deciſ*.85.*num*.8.*part*.2. *Greg.XV.deciſ*. 105. *nu*.
20. Adeo vt † exceptio dominij, ſeu proprietatis,
13 vel tituli, & cauſæ, illiuſque defectus, vel non Iuris
poſſeſſionis mandanunde manutenẽdo nõ impediat,
Bocat. de interd. vti poſſid. cap. 5. *nu*.2 *Mazzol.conſ.*
91. *ſub num*. 53. *Ceſ. Vgo.conſ*.98.*num*. 1. *Surd. conſ.*
117. *num*. 45. *&* 18. *lib*. 1. *Plot. de In lit. iur*.§.3.*num*.
29. *Achill. Perſon. de adipiſc.numer*. 52. *Tuſc. in Ver.
interdictum concl*.285. *num*.19. *& in Ver. Manutentio,
concl*. 79.*num*.9.*Salust.Tib.in pract. A.C. lib*. 3. *cap*.3.
in fin. Gratian. diſcept.forenſ.cap. 113 *num*. 35. *Scacc.
de ſent. & re iudic gloſ*. 14 *quaſt*. 19.*ſub num*.97.*verſ.
primus caſus. Giouagn conſ* 8. *numer*. 112.*& conſ*. 11.
numer. 15. *lib*. 1. *Ricc.in coll.deciſ.coll*. 2850.*verſ.nec
obſtare. Capic. dec*. 13. *num*.2 *dec*. 121.*nu*. 30. *Franc.
Milan.deciſ*. 3. *num*. 138. *lib*. 1.*Rot.diuerſ.dec*.27.*ſub.
num*. 3. *par*.1.*Rot.in Papien.Bonorum coram Eminen-
tiſſimo D.Cardinali Veroſpio, penes Marcheſ.de comm,
part*. 1. *fol*.984.*num*. 3. *Mantic.deciſ*.328.*ſub num*. 4.
Rot. poſt tract. Cenc. de Conſib.deciſ. 232. *num*. 4.*Rot.
recent. deciſ*. 35. *num*. 5. *par*. 2. *Greg.XV.deciſ*.9.*num*.
10.*dec*.107.*n*.3.*& ibi Add.n*.5.*& add.ad dec*.283.*eiuſ-
dem n*.7.*Rot.in Tuſculana Siluarum cor.Eminentiſſimo
D.Cardinali Veroſpio,poſt tract.dec*.41.*n*.12.vbi,quod
† hæc exceptio reijcitur ad petitorium, *in Oritana* 14
Præcedentia cor. Manzanedo,poſt tract. dec.101.*n*.2.*in
Spoletana Bonorum cor. bon. me.Vbaldo,poſt tract.deciſ.*
138.*n*.5.*in Vlexbonen.Beneficy cor.eodem,poſt tract.dec*.
151. *n*.20.*in Camerinen.Prædij cor.Remboldo,poſt tract.
dec*.189.*n*.3. [*Rot. recẽt.dec*.1.*n* 2.*part*.3.*& in Medio-
lanen.Canonicatus cor. Eminentiſſ. D.Cardinali Pam-
philio,poſt tract.dec*.589.*n*.7.*& habetur per D.Vaccari-
num in eius reſolutione in Bononien. Exemptionis, poſt
tract.dec*.646.*n*.15.*Rot.Bononien.dec*.138.*n*.14.*Buratt.
dec*.160 *n* 9.*vbi Add.littera B.* Cum † & tunc Iudex 15
debeat dicere alteri parti agas, *Mazzol. d.conſ*.91.*ſub
nu*. 53. & † cauſa, & titulus poſſidendi ſit actus di- 16
uerſus à poſſeſſione, *Rot. in Alexandrina Archipreſ-
byteratus coram* R. P. D. *Merlino, poſt tract. dec*.225.
num.7. [Soleatque generaliter dici in iudicijs poſſeſ-
ſorijs,proprietatem nihil habere commune cum poſ-
ſeſſione,*l. naturaliter* § *nihil commune. vbi ſcrib.ff. de
acq poſſ.* Rot. *recent. deciſ*. 150.*num*.1.*part*.3.quæ ta-
men ſit clara,ſecus ſi dubia,&,ambigua, *d.deciſ*.150.
num. 1.]Atque † eſt quis conſeruandus etiam, quod 17
poſſideat abſque cauſa legitima, *Peregr. conſ*.84. *nu*.
4. *lib*. 6. ac † etiam quod cauſa detegatur non vera, 18
Surd.conſ.93.*nu*. 11. *lib*. 1. *Grat. diſcept. for. cap*.113.
num. 9. Rot.*recent dec*. 274. *ſub num*. 5.*part*. 1. [*& in
Farfen. Territorij coram Gypſio, poſt tract. deciſ*. 370.
num. 6]Vnde, † licet quis ceperit poſſeſſionem vti 19
hęres ab inteſtato,& alius adeſſet ex teſtamento,ni-
hilominus debetur illi manutentio,quia falſitas cau-
ſę in acquirẽda poſſeſſione, quamuis impediat effe-
ctum Iuris, non tamen impedit effectum facti,quo-
minus ſcilicet ex iſta falſa cauſa dicatur poſſidere
& detinere, quod ſufficit pro mandato de manute-
nendo, *Grat. d. cap*. 113.*num*. 9. Rot. *in Maceraten.
Hæreditatis coram Cardinali Pamphilio,poſt tract.dec*.
74. *num*. 14. *&* 18. *in Mediolanen. Bonorum coram
Cardinali Piatto, poſt tract. deciſ*. 76. *num*.6.*in* Roma-
na tutela coram Manzanedo, poſt tract. dec. 116. *nu*.
11. vbi †ſaltim quandiu non conſtet de huiuſmodi 20
falſa cauſa, Rot. *in Peruſina Hæreditatis de Amicis
6.Iunij* 1616.*coram Buratto*.[& habetur in reſolutio-
ne Vaccarij *in Bononien. Exemptionis, poſt tract. dec*.
646. *numer*. 4. *&* 40. *Buratt.deciſ*.730.*numer*.5. *&* 6.
vbi quod eſt manutenenda poſſeſſio ex teſtamento
poſterior, ſi conſtet de ſcientia, & patientia primi
poſſeſſoris ab inteſtato,] † Et eo magis ſi ſe non re- 21
ſtrinxerit ad cauſam inteſtati, ſed vſus fuerit clauſu-
lis, & declarationibus aptis comprehendere alias
cauſas,Rot. *in d. Maceraten.hæreditatis n*.15.[*Buratt.
dec*. 67.*nu*.10. vbi de poſſeſſione capta cum clauſula.
omni meliori modo.Vt quoque † poſſeſſio feudi ca- 22
pta per hæredem eſt manutenenda vſque ad ius co-
gnitum, *Tuſc. in Ver. ſequeſtrum, concl*. 202.*ſub num*.
3.Quemadmodum manuteneri debet in poſſeſſione,
m,

Digitized by Google

in qua fuit ioumiſſus tamquam verus hæres ab inte-
23 ſtato ex ſtatuto legitimatus, Thomat. de clauſul. le-
gitimitate tract.1.art.15.cap. 37. num. 93.] † Eoque
minus opponi poteſt de Dominio tertij, Menoch.
de retin.remed.3.num.679.

24 Et quidem † non requiritur titulus, neque cau-
ſa, nec illius defectus, ſeu inualiditas obiici poteſt,
ſiue ſimus in prophanis, Grat.diſc.for. cap.310.n.71.
Mar. Ant.var.reſol.lib.1.reſol.66.n.9. Rot.penes Cenc.
de cenſib.dec.242.n.15.Rot.in recent.dec.287.n.8.par.2.
25 Melch. Lotter.de re benef.tom 1.lib.2.q.46 n 68.[& lib.
26 3.q.24.n.4.] † ſiue verſemur in beneficialibus, in qui-
bus, licet, † nō poſſit haberi poſſeſſio abſque eo, quod
habetur titulus ab habente auctoritatem, Ricc.in coll.
27 dec.coll.3025.Rot.diuerſ.dec.595.nu.8.par.1. † & ſine
canonica inſtitutione, Roderic.de ann.redit.lib.1.q.17.
ſub n.37 Rot.in Mediolanen.Parochialis coram Cardi-
nali Platto, penes Marcb.de comm.par.1.fol.311.n.5.
[& litteris expeditis, ita vt non ſufficiat ſola ſuppli-
catio ſignata, Mandoſ. ad reg. cancell. reg.31.q.2.n.3.
Rot.in Placentina Capellaniæ coram Cardinali Pam-
philio ſeniore, poſt tract.dec.402.num.7.& 8. in Nullius
Præpoſituræ Caſtri Durantis coram Remboldo, poſt tract.
dec.500.n.8.vbi n.9.niſi capitur nomine Cameræ, &
in beneficiis, & rebus diuinis non debet attendi poſ-
ſeſſio, ſed melius ius, Mandoſ.ad 16.reg.cancell. q.20.
28 n.2.] nihil hominus † paſſim datur manutētio abſque
tituli productione, & non obſtante oppoſitione de
illius defectu, ſeu inualiditate, Menoch. de retin. re-
med.vlt.ſub n.43. Grat. d. c.310.num.72. Saluſt.Tib.in
pract. A.C.lib.2.c.7.ſub.n.10. Mareſcott.var.reſol.lib.1.
c.11.n.12.& ſeqq.& n.35. Marcheſ. de comm.par.1.de
comm.app.in poſſ.fol.929.n.48.& fol. 933. n. 98.& ibi
Rot.in Papien.Bonorum coram Eminentiſſimo D. Car-
dinali Vereſpio fol.984.n.4.quæ eſt etiam penes Cenc.de
cenſib.dec.246.num.4.Rot.in Parmen. Prioratus coram
Coriuba, penes d. Marcheſ.par.2.fol.483.n.2. vbi quod
oppoſitio reſpectu tituli remittitur ad petitorium,
Roderic.de ann reddit.lib.1.q.17. n.37 verſ. vltimo, quæ
diximus Giouagn.conſ.n.113.& conſ.11.n.16. & 27.
lib 1. Melch. Lotter. de re benef. tom. 1. lib.1.quæſt.37.
num.49.& quæſt.38.n. 229. & lib.2. quæſt 46.num.68.
Rot.diuerſ.dec.595.num. 8.par. 1. dec. 175. num. 1.&
dec.187.num.4. par. 4. Seraph. dec. 299. num. 5. vbi
quod in beneficialibus datur manutentio etiam ſine
titulo colorato, Rot.recent. dec. 270. num.3. & 4.par.
1.dec. 287. num. 8. par. 2. quæ eſt etiam apud Cenc.
de cenſib. dec. 242. num. 16. & dec. 698. num.3. ead.
par.2. recent Adnot. ad dec. 40. Greg.XV. num. 7. &
idem Greg. dec. 323. num. 2. vbi etiam Adnot. num.4.
fuit dictum in Mediolanen. optionis coram Manzane-
do, poſt tract. dec. 112. num. 8. in Serana Beneficij
coram R.P.D. Veroſpio, poſt tract. dec. 328. num 8.
vbi quod etiam ſine titulo datur vera poſſeſſio, [Rot.
recent. dec. 193. num. 8. 9. & 14. & dec. 523. num.
2.par.3. & in Anconitana Penſionis coram Cardina-
li Platto, poſt tract.dec.355. num.3. & 4. vbi, quod
nec requiritur titulus coloratus, in Placentina Cap-
pellaniæ coram Cardinali Pamphilio ſeniore, poſt tract.
dec.402.num.10.& 11. vbi quod etiam in beneficia-
libus datur poſſeſſio ſine titulo, in Boianen. Benefi-
cij coram Reuerendiſſ. D. Coccino, poſt tract. deciſ.
481.num.3. vbi, quod reus, & poſſeſſor non tene-
tur ad gratiæ iuſtificationem, in Oueten. Iuriſdictionis
coram Eminentiſſimo D. Cardinali Vbaldo, poſt tract.
dec.513.num.10. in Mediolanen. Canonicatus coram
Eminentiſſimo D.Cardinali Pamphilio, poſt tract.dec.
589.nu.8.Duran.dec. 13. num. 3.& ſeqq. vbi reſpon-
det contrariis, & reddit rationem, quia alioquin
cuique liceret poſſeſſores moleſtare, quod iura tam
Ciuilia, quam Pontificia ſummopere abhorrent
Lotter.de re benef. lib. 3. quæſt. 24. num. 7. & ſeqq.
Buratt.dec.263. nu. 6. vbi Addent. littera B. dec.318.
num.15. dec. 491. num.1. dec. 522.num.14. vbi quod
multo magis non requiritur tituli iuſtificatio quem-
admodum ſine ipſo titulo tranſit in aliquem bene-
ficij poſſeſſio, Lotter. de re benefic. lib. 3. quæſt. 24.
num.5.] quamuis † in Regno Cathaloniæ ad effe- 29
ctum manutentionis in beneficio requiratur titulus
ex particulari conſtitutione Regni, Cancer. var.
reſolm.cap.14.num.24.par.3.[Prout illud requiritur
vbi in beneficialibus ſe interponant Iudices ſecula-
res ad coadiuuandos Prouiſos Apoſtolicos, vel ab
ordinario, Duran.dec.13.in fin.]

Hinc eſt, quod † datur manutentio in quaſi poſ- 30
ſeſſione ſeruitutis abſque eo, quod ipſa ſeruitus, ſeu
ius vllum probetur, Mazzol.conſ.91.num.49.

Hinc etiam, † non tenetur quis producere in- 31
ſtrumentum Inueſtituræ pro habenda manutentione
in quaſi poſſeſſione exactioois Canonis, quamuis in
Emphyteuſi ſcriptura requiratur, Cancer.var.reſol.
cap.14.num.51.& 52.par.3.

Hinc quoque † ad effectum obtinendi manuten- 32
tionem in quaſi poſſeſſione exigendi Cenſum non
eſt opus producere illius inſtrumentum, licet ſcri-
ptura videatur de ſubſtantia Cenſus, Cancer.d. cap.
14. num.48. & ſeqq. vbi reprobat Bocatium contra-
rium tenentem in tract. de interd. vti poſſid. cap. 18.
quæſt.de cenſib.num. 49. quæ eſt etiam in tertia parte
eiuſdem tract. de cenſib. num. pariter 49. An autem
ſit verum quod inſtrumentum ſit de ſubſtātia Cēſus,
videas D.Cenc. de cenſib. par.1. cap.4.num.4. & ſeqq.
in addit fol.12. num. 2. & ſeqq. quem locum inuenies
ſub quæſt.41.in nouiſſimè impreſſis Taurini apud DD.
Tarinos ſine tamen mutatione ordinis ab Auctore pro-
poſiti, ſed tantum ad faciliorem, & breuiorem allegatio-
nem inſtantibus omnibus I.C.Tarinen.

Hinc pariter, quamuis † Penſiones Eccleſiaſticæ 33
non conſtituantur ſine auctoritate Summi Pōtificis,
& requirant ſcripturam, Cancer. var. reſol. cap. 14.
num.48. par. 3. Melch. Lotter. de re benefic. tom. 1.
quæſt.35.num.20. [& non expeditis litteris reddan-
tur nullæ, & exigi non poſſint propter decretum
irritans in reſeruationibus appoſitum, niſi ſaltim
litteræ præuenerint ad officiū plumbi ante exactio-
nem, Rot. recent. dec. 68. num.4.par.3.] † attamen 34
datur in iis manutentio abſque eo, quod titulus pro-
ducatur, Mareſcott. var. reſol. lib. 1. cap 11.num.12.
& ſeqq. Rot in Papien Bonorum coram Eminentiſſimo
D. Cardinali Veroſpio, apud Marcheſ.de comm.par.1.
fol.984.nu.4. quæ eſt etiam poſt tract. Cenc. de cenſib
dec.246. num.4. Rot. diuerſ. dec. 175. num. 1.par.4.
Seraph.dec.299 nu.5.Rot.recent. dec. 287. num. 8 par.
2. quæ eſt etiam penes Cenc.de cenſib. dec. 242. num.
16.Rot.in Auximana Penſionis coram Comitulo, poſt
tract.dec.70.num. 1.& 5. in Cæſaraugustana Penſio-
num coram Manzanedo, poſt tract. deciſ.113.num.9.
[Rot. recent.dec.193. num.8.9. & 14. par. 3.& deciſ.
133.num. 3. par. 5. ſeu probatur Clericatus, Rot.
recent.d.deciſ.193. num. 13. & 14. par. 3.] Et quod
† pro mandato de manutenendo non requiratur ex- 35
peditio litterarum, ex quo non eſt neceſſaria pro-
batio proprietatis, dixit Rota poſt tract. Zacch. de
ſociet.offic. dec. 27. nu.10.& in d. Auximana Penſionis
coram Comitulo, poſt tract. dec. 70. [ſed litterarum
productio, & Clericatus probatio ad effectum exi-
gendæ penſionis requiritur in alio iudicio, quam
manutentionis ſummariiſſimæ, Rot. recent. d. dec.
193.num. 14. par. 3. nec ſola quaſi poſſeſſio ex-
gendi penſionem ſuffragatur in petitorio, Rot. re-
cent. deciſ. 141. num. 3. deciſ. 511. num. 3. par.4. ſed
ſolum operatur reſpectu ſolutionis, vt ſcilicet lite
pendente ſolutio non retardatur, Rot. recent. d.dec.
141.num.3. & d.dec.511.num.3.par 4.] Et † licet,

Rot.

Rot.inter dec. in preſſ. poſt ſecundum vol. conſ. Farin.
dec.179.n.2.& inter diuerſ.dec.72.n.3.par.4. videatur
ſentire,quod pro mandato de manutenendo in quaſi
poſſeſſione exactionis penſionis requiratur probatio
illius reſeruationis,dum inter incumbentia proban-
da ad effectum manutentionis etiam reſeruationem
connumerat,*& in deciſ.Cocc.31.n.2.* videatur in eadē
reſeruatione particulare fundamentum fieri,*& idem*
tradat Gratian.diſcept.for.c.508.n.36 & ſeqq. Saluſt.
Tiber.in pract. A.C.lib.3.c.3.n.1.5.& 6.Mart.de clauſ.
par.1.clauſ.149.n.8.[& ſentiat,*Rot.in Cauen. Penſionis*
coram Card Lancelloto,poſt tract.deciſ.341.n.10.] At-
37 tamen dicendum eſt,† vel id procedere Iudicio or-
dinario retinendæ,prout in Iudicio ordinario abſq;
38 dubio loquitur Saluſt.Tiber.† vel reſeruationem nō
eſſe neceſſariam ſimpliciter,& abſolutè, ſed ad bene
eſſe pro coadiuuanda poſſeſſione cum ipſa reſerua-
39 tione,& conſenſu per Aduerſarium præſtito, † vt in
terminis Iuriſdictionalium titulum requiri ad dan-
40 dum fomentum, & colorem,vt tollatur calumnia,&
mala fides,dicit *Giouagn.conſ.11.n.15. lib.1.* † Vel in
caſu,quo allegetur poſſeſſio iure, ſeu vigore reſerua-
tionis,nam tunc non videtur releuare poſſeſſio, niſi
docto etiam de ipſa reſeruatione , vt videtur colligi
ex *Gratian.diſcept.c.508.n.38.*ſeu ad probandum iſtā
qualitatem penſionis,vt dicit, *Melch.Lotter.de re be-*
41 *nef.tom.1.lib.1.queſt.73.n.49 & ſeqq.*† Vel quod Pen-
ſionarius exiſtens in quaſi poſſeſſione exigendi non
tenetur pro manutentione oſtendere litteras reſer-
uationis,nec verificare clericatum, nec alias qualita-
tes,ſed ſufficit,quod oſtendat ſupplicationem ſigna-
tam , & ita concordando deciſiones contrarias reſ-
pondet,*Garz.de benef.cap.5.num.455.& 456.& ſentit*
Mart de clauſ.par.1.clauſ.149 n.6. Melch. Lotter.d.
queſt.37.n.53.& ſeqq.& Rot.recent.dec 446. num.1.&
ſeqq.par.2.& in Troiana Penſionis corā R.P.D.Queipo,
poſt tract.deciſ.316.n.1. [*ac in Anconitana Penſionis*
coram Card.Platto,poſt tract. deciſ.355.n. 2. 5.& ſeqq.
vbi plus videtur dictum,quod nec ſupplicatio ſit ne-
ceſſaria,*Buratt.dec.542.num.2.& 3.vbi de obſeruantia*
42 *Rota,& A.C.& ibi Addit.littera A.*] † Quod proce-
dit , etiamſi agatur contra ſucceſſorem in beneficio,
qui nunquam ſoluerit,ſed ſoluerit anteceſſor,*ad tra-*
dita per Put.dec.342 & 343.lib.1.Rot.diuerſ. dec.175.
n.2.par.4.& in Auximana Penſionis coram Comitulo,
poſt tract.dec.70.n.3.in Cæſaraguſtana Penſionum co-
ram Manzanedo poſt tract.deciſ.113.n.9. & 18. in di-
cta Troiana Penſionis coram R.*P.D.Queipo, poſt tract.*
*dec.316.n.1.*Quidquid contra ſentiat, *Melch. Lotetr.*
d.queſt.37.n.63.& deciſio, *Mantic.300.n.3. verſ.neque*
etiam obſtat. per eum allegata procedit , vt credo,
quoad perpetuum præiudicium , ſecus ad effectum
manutentionis[& quod ad effectum manutentionis
in quaſi poſſeſſione exigendi penſionem debeat con.
ſtare aliquo ſaltim modo de illius reſeruatione,dixit
Rot.in Placentina Penſionis coram Remboldo, poſt tract.
dec.510.num.1.] .
43 Hinc ſimpliciter† non requiritur probatio vnio-
nis *Mantic. dec. 72 n. 3.* ſed immo datur poſſeſſori
manutentio,etiamſi dubitetur de illius validitate,&
dum de ea cognoſcitur , Rot.*in Colimbrien. Preſtimo-*
niorum coram R.*P.D.Dunozetto, poſt tract.deciſ. 330.*
num.35.
Atque in ſumma † reiicitur omnis exceptio con-
44 cernens,ſeu reſpiciens petitorium. *Mar. Anton.var.*
reſol. lib. 1. reſol. 66. num. 9. Cenc. de cenſib. part.2.
cap.2. queſt.5 art. 2. in addit. ſub num. 5. ſeu queſt.
84.in nou.ſ. Taurinen.& ibi Rot. poſt tract. deciſ. 246.
num. 1. dec.251 num 5. Giouagn. conſil. 8. num. 112.
lib.1.Rot diuerſ.deciſ.70.ſub num. 1. par.1. & deciſ.17.
num 7.par.2.Rot.in Papien.Bonorum , coram Eminen-
tiſſimo Domino Cardinali Veroſpio , apud Marcheſ.de
comm.par.1.fol.984.n.1.Rot.recent dec.135. in fin. dec.
512.in fin.& dec.685.n.5.par.1.deciſ. 287. in fin. dec.
501.ſub n.5.par.2.Greg.XV.dec.546.n.6. vbi de defe-
ctu ætatis reſpectu beneficialium *Rot. poſt tract. Iul.*
Vin.de Iure patr.dec.55.n.7.deciſ.78.n.7. Cocc. dec.99.
n.4.dec.113.n 8.dec.353.in fin Canal.dec.228 ante n.5.
Rot.in Romana Bonorum,ſeu libraria 13.May 1622.
coram Buratta , vbi de exceptione fideicommiſſi,
Rot.*in Oritana Præcedentiæ coram Manzanedo , poſt*
tract. deciſ. 101. num. 2. in Viterbien. Caſtrorum
coram Cardinali Sacrato , poſt tractat. deciſ.
205.num. 2. in Nouarien. Beneficiorum , coram Pe-
nia , poſt tract.deciſ. 110. num. 2. Gerunden. Beneficij
coram Manzanedo, poſt tract dec. 115. num.9. in Ro-
mana. Tutelæ coram eodem , poſt tract. dec. 116. ſub
num. 10. in Vrbeuetana Iuriſdictionis coram Penia,
poſt tract. dec.131. ſub num. 2. in Spoletana Bonorum
coram bon. mem. Vbaldo , poſt tract. dec. 138. num.5.
in Romana Exemptionis coram Eminentiſſ. D. Cardi-
nali Veroſpio,poſt tract.dec.139. num. 11. in Bononien.
de Bologninis coram eodem , poſt tract. dec. 150. num.
10. in Bononien. Profeſſionis coram R.P.D. *Merlino,*
poſt tract.deciſ. 164. num. 21. in R*omana Hereditatis*
de Cincijs coram R.P.D. Pirouano,poſt tract. dec. 173.
num. 5. in Vlixbonen. Beneficij coram Vbaldo , poſt
tract.dec.174. nu. 6. in Cæſaraguſtana Diſtributionis
coram R.*P.* D. *Coccino , poſt tract. deciſ 185. num.3.*
in Cæſaraguſtana Diſmembrationis coram Vbaldo,
poſt tract. deciſ. 190. num.5. in Turdertina Dotis co-
ram R.*P.D.Merlino , poſt tract. deciſ. 210. num. 4. in*
Romana Cenſus coram eodem , poſt tract deciſ. 222.
num.9.in Ianuen. Parochialis coram R. P. D. Durano,
poſt tract. deciſ. 224. num. 2. in Feretrana Parochialis
coram Eminentiſſimo D. *Cardinali Virili , poſt tract.*
deciſ.236. num. 12. vbi de exceptione Vnionis , *in*
Neapolitana Beneficij coram eodem , poſt tract. deciſ.
237.num.7. vbi exceptione non verificationis clau-
ſulæ , Conſtito, *in Meſſanen. Archipresbyteratus co-*
ram eodem , poſt tract. deciſ. 264. num. 3.in Alipha-
na Iuris patronatus coram R. P. D. Ghiſlerio , poſt
tract.deciſ. 267. num. 5. in Romana fideicommiſſi de
Epis coram R. P. D. Veroſpio . poſt tract. deciſ. 295.
num. 16. in Romana de Incoronatis coram Vbaldo,
poſt tract.deciſ.299. num. 12. & deciſ. 300. num. 11.
vbi de exceptione fideicommiſſi , deſcendentiæ , &
nullitatis,*in Marſicana Iuriſdictionis coram Manza-*
nedo , poſt tract. deciſ. 306. num. 8. in Aſſiſien. ſuc-
ceſſionis coram R.P.D. Ghiſlerio poſt tract. deciſ. 320.
num.11.in fin. in Romana fideicommiſſi Carpianis co-
rā R.P.D. Duran.poſt tract.dec.329. nu. 7. [*Rot.recent.*
dec.523.nu.2.par.3 dec.93. in fin.dec.224. nu. 5. deciſ.
539.in fin.dec.507.in fin.dec.611. nu.2. par.4. dec.281.
nu.4 par.5.Mart. Andr.dec.75 num.8. Rot.in Cornien.
Bonorum coram Bracco , poſt tract. dec. 349. num. 1.
vbi de exceptione falſæ cauſæ deuolutionis, *in Nea-*
politana Iuris conferendi coram Manzanedo , poſt
tract. dec. 466. num. 4. in Sabinen. Silua coram R.P.
D. Panzirolo , poſt tract. deciſ. 469. num. 28. in Ro-
mana diuiſionis de Antolinis coram Vbaldo ſeniore,
poſt tract. deciſ. 476. num. 6. vbi de exceptione re-
tentionis ratione expenſarum, & de exceptione cal-
culi , & ſimilibus , *in Romana Domorum de Zacco-*
nis coram eodem , poſt tract. dec. 493. num.17. in An-
conitana Pradij coram R.P.D. Merlino , poſt tract. dec.
528.num.5. in Cæſaraguſtana Præeminentiarum co-
ram Reuerendiſſ. D. Coccino , poſt tract. dec.534. num.
22.& dec. 550. num. 4. in Meſſanen. Archipresbyte-
ratus coram R. P. D. Mormano , poſt tract dec 548.
num. 10. in Turritana ſcribaniæ coram Reuerendiſſ.
D.Coccino , poſt tract. dec. 556. num.4. in Nouarien.
Canonicatus coram Iuſto , poſt tract. dec 563. num. 4.
vbi de Alternatiua. in Romana fideicommiſſi coram
Penia,

Penia poſt tract. dec.565. num. 6. vbi de exceptione
illegitimitatis, *in Caſaraguſtana Diſmēbrationis co-*
rā Cardinali Sacrato.poſt tract. deciſ.573.n.6. vbi de
inualiditate vnionis *in Aprutina Iuriſdictionis coram*
Eminentiſſ. D.Card. Pamphilio,poſt tract.dec.598.n.
11.in Barchinonen. Beneficij coram R.P.D Durano,
poſt tract. deciſ. 625.n. 7. in Toletana Conſeruatoriæ
coram R.P.D.Dunozetto,poſt tract. deciſ. 635.n.16.
& 19. in Brixinen. Parochialium coram eodem, poſt
tract.dec.636.num.2.& penes Fenzon.ad Statut Vrb.
dec.122.in fine vbi de exceptione, quod conuentus
ſit creditor actoris, *& in Neocaſtren. Parochialis co-*
ram Remboldo, poſt tractat. deciſ 657. n. 10. vbi de
ſententia Buratt.dec.263.n.5.in fin. vbi deceptione,
quod Executor litterarum, cuius conſcientia onerata
erat, non acceperit diligentem informationem, & de
exceptione non publicationis reſignationis, *deciſ.*
285.n.5.dec.302.in fin.deciſ.360.n.8.dec.512.n.13.in
fin.dec.529.n.7. vbi de exceptione, quod reſignatio
ſit nulla, *dec.541. n. 14.* vbi de ſolutione penſionis
ſuſpecta paulo ante mortem titularis, *dec. 623. n. 9.*
45 vbi exceptione fideicommiſſi, *dec. 759. n.10*] Et †
omnis exceptio reſpiciens poſſeſſorium ordinarium,
ſeu plenarium *Rot.recent.deciſ. 135. in fin.par. pri.*
Rot.in Romana Hæreditatis de Cincys coram R.P.D.
Pirouano,poſt tract.dec.173.n.5.[*Thomat.deciſ.41.n.*
24.vbi num.40. ſub n. 23. quod non ſunt proptc-
rea admittendi deſuper articuli, nec dandus termi-
nus ad illos probandum in retardationem manuten-
tionis, *Rot. in Placentina Cappellaniæ coram Card.*
Pamphilio ſeniore. poſt tract.dec. 401.n.7. & 8. vbi
de exceptione, quod poſſeſſio beneficij non fuerit
capta litteris expeditis, dum nec appareat capta in
vim ſupplicationis, *Buratt. dec. 904. num. 9. in fin.*]
46 Eoque magis, quando petitorium, ſeu poſſeſſorium
ordinarium fuit ſuſpenſum, *Rot. diuerſ. dec 64.num.*
47 *5.par. 2.* †. Vel iura circa illud non ſunt in forma
probandi, & hoc opponatur, *Rot. recent. dec. 512. in*
fin.par.1.] Vel illius exceptio non ſit liquida, *Seraph.*
dec.810.num.4.Buratt.dec. 285. num.5.vbi Add.lit-
tera B.dec.904.n.9. in fin. Cum de proprietate, aut
de poſſeſſione in hoc iudicio plene diſcuti non de-
beat, *Rot. in Cercien. Bonorum coram Bracco, poſt*
tract. dec. 349. n. 2. nec agatur de eorum canoniza-
toria,vt in eadem Cercien n.10.]

48 Quinimmo † nec titulo producto requiritur illius
iuſtificatio, *Tuſc.in verb.Interdictum concl.285.n.18.*
Gionagn.conſ.11.n.13.lib.1.Rot. recent. dec. 65.n.8.
par.2.Beltram.ad deciſ.322. Greg XV.n. 4. Rot. in
Meſſanen. Archidiaconatus,coram Eminentiſſimo.D.
Cardinali Verili,poſt tract.dec.264.n.3.[*& in Boian.*
Beneficij coram Reuerendiſſ.D.Coccino.poſt tract dec.
482. n. 4. in Cuſentina Beneficij ſeu Iuriſpatronatus
coram R.P.D.Durano,poſt tract. dec. 624. n. 5. Rot.
49 *recent.dec.281.n.3.par.5.Buratt. dec. 318.n. 15.*] †
Nec eſt cognoſcendum de eiuſdem tituli validitate,
Cocc.deciſ.156.n.3.]*Rot.recent.d.dec.281.n.3.par.5.*]
ſeu exceptionibus, *vt habetur per D. Vaccarium in*
eius reſolutione in Bononien. exemptionis, poſt tract.
dec.646. n. 39. ſed tamen plus nocet allegatio, &
probatio tituli nulli, ſeu inualidi, quam ſi nihil pro-
batum ſit, *Rot. in Ceruien. Penſionis coram R. P. D.*
Veroſpio,poſt tract.dec. 540. n. 21. Ita vt faciat ceſſare
etiam præſumptionem alterius tituli validi, *Rot.re-*
cent.dec.310.n.3.par.4.& in Meſſanen. Archipreſ.co-
ram R.P.D.Motmanno,poſt tract.dec.548.n.7. Du-
50 *ran.dec. 237.n.12*] Hinc eſt, quod † probata reſerua-
tione penſionis, qui eſt in quaſi poſſeſſione exigen-
di, non tenetur gratiam, & penſionem iuſtificare, ſiue
agat iudicio manutentionis contra eum, qui penſio-
ni conſenſit, ſiue contra illius ſucceſſorem, *Garz. de*
Benef cap.5.n.447.Adnot.ad dec.57.Greg.XV.num.

11.14.16.Cocc. dec. 40.num.6. & 7.Rot in Troiana
Penſionis coram R.P.D. Queipo,poſt tract.dec.316.n.
1.[*Rot.recent.dec.429.num. 4.par.5.& dec.224.num.*
5.par.4. Mart.Andr dec.18. ſub num 2.]

Quidquid aliud ſit in petitorio, in quo non re-
leuetur penſionarius ab onere iuſtificandi gratiam
ex quaſi poſſeſſione exigendi penſionem, ex quo te-
nentur exprimere, & iuſtificare cauſam iuris perci-
piendi ad cuius probationem non obligatur in iudi-
cio poſſeſſorio, ſed ad merum factum, quo animum
præceperit penſionem, *Rot. recent. dec. 457. num.2.*
par.4.] Quare, † ſi ſit impoſita pēſio ſuper Parochiali 51
cum ſolita clauſula. *Dummodo remaneant centum pro*
Rectore, ſeu ſuper Epiſcopatu cum clauſula, *Dum-*
modo remaneant mille pro Epiſcopo vel ſuper ſimpli-
ci beneficio, *dummodo non excedat talem partem fru-*
ctuum, licet non poſſit agi in petitorio, nec in vim
obligationis in forma Cameræ dicta clauſula, &
Conditione, ac litteris reſeruationis, in eis narratis
non verificatis, *Saluſt.Tiban.in pract.A.C.lib.3.cap.*
5.Gaceh.ad Galles de oblig Camer.quæſt. 17.in addit.
n. 2. Rot. in Mileten. Penſionis coram Reuerendiſſ.
Domino Coccino.poſt tract.dec.178.num 4.in fin. Rot.
in Troiana Penſionis coram R. P. D. Queipo, poſt
tract dec.316.num. 2. † nec in poſſeſſorio ordinario, 52
Rot. in d. Troiana Penſionis coram R. P. D. Queipo,
poſt tract. deciſ. 316. num. 1. Attamen † in hoc no- 53
ſtro ſummariiſſimo iudicio manutentionis, ſi pen-
ſionarius doceat de reſeruatione, & ſe eſſe in quaſi
poſſeſſione exigendi, non tenetur iuſtificare gratiam,
nec dictas clauſulas, etiam quod agat contra ſucceſ-
ſores illius, qui ſoluit, *Garz. de benefic. d. cap. 5. n.*
447.Grat.diſcep.for.cap.426.n.14.& 15. Melch. Lot-
ter.de re benefic.tom.1.lib.1.quæſt.66.n. 73.74. & 76.
vbi etiam ſi ſit tranſlatarius. *Mantic deciſ. 196.n.4.*
dec. 356. n. 1. Rot.in Pampilonen. Penſionis coram
Cardinali Sacrato,penes Marcheſ.de comm.par.3.fol.
86 n.5.Rot.penes Pacifie.de Saln.dec. 43. in fin. vbi,
quod hoc concernit petitorium. *Rot.recent.deciſ.547.*
n.4.par.1. Cocc.deciſ.225.num.6. Rot. in d. Mileten.
Penſionis coram Reuerendiſſimo D.Coccino poſt tract.
deciſ. 278. n. 6. & 7. in Tudertina Penſionis coram
Eminentiſſimo Domino Cardinali Veroſpio,poſt tract.
dec.303.n.3. † quamuis, ſi conſtet, Conditionem non 54
eſſe adimpletam, ſolutio penſionis non conſtituat in
quaſi poſſeſſione reſpectu ſucceſſoris, alias ſecus,
Garz.d.num.447. quidquid in contrarium videatur
aſſerere, *Grat.diſc.for.c. 113. n.73.& c.365.n. 40.* di-
cens non præiudicare ſucceſſori reſpectu quaſi poſſeſ-
ſionis contra ipſū ſolutiones factas per anteceſſorem
de penſione reſeruata cum dicta clauſula conditio-
nali ante verificatam conditionem, quam crederem
eſſe intelligendum † quoad perpetuum præiudicium, 55
ſecus quoad ſimplicem manutentionem, *Iacrem.*[&
in his terminis forſan procedit *dec.132.n.7.par.3.re-*
cēt. dom habet, quod beneficiatus ſoluēs penſionem
bullā infert ſibi præiudiciū, ſed non Eccleſiæ vt ſci-
licet hoc locū habeat reſpectu perpetui præiudicij,
non autē reſpectu manutentionis ſummariiſſimæ.] † 56
Idemque dicendū eſt de penſione reſeruata cū clau-
ſula, *poſt quā quis fuerit inſignitus Charactere Clericali,*
quia iſta conditio non obſtat, quin penſionarius, qui
eſt in quaſi poſſeſſione exigendi, ſit manutenendus,
Grat. diſcept. for. cap. 113. numer. 20. [Prout nec
obſtat, ſi literæ productæ non ſint in forma proban-
ti *Rot.recent. dec.193 numer.9.*]

Hinc quoque † habenti poſſeſſionem vigore Bre- 57
uis nomine Cameræ poteſt dari manutentio, etiam
quod Breue non ſit iuſtificatum, quia hoc eſt diſcu-
tiendum in progreſſu cauſæ, *Marcheſ.de comm.par.1.*
de cōm.app.in cauſ.penſ.fol.197.n.137. & ſeq.Rot.di-
uerſ.dec.179.in fin.par.4.quæ eſt etiā penes d. Marcheſ.

par.2. fol.436.n.3.[*Addit.ad dec. Buratt.590. num.*
*15.*vbi quod exceptio non iuſtificationis reiicitur ad
petitorium,& ſecus ſi alius erat in poſſeſſione,& non
habuit ſe pro ſpoliato,quia tunc ille eſt manutenen-
dus. Hinc ſimiliter in ſeruitutibus ad effectum hu-
ius ſummariiſſimi poſſeſſorij non eſt neceſſe proba-
re requiſita, & qualitates, quæ deſiderantur in peti-
torio, ſeu in eorum particularibus interdictis poſſeſ-
ſoriis,quæ ſunt ordinaria,etiam quod agatur de ma-
nutentione viæ, aliarumque ſeruitutum,& iurium
habentium cauſam diſcōtinuam, *Rot.Bonon.dec.*138.
*num.*34. *& ſeqq.* cum ſit hoc iudicium ab illis ſepa-
ratum,& diuerſum *dicta deciſ.*138.*n.*41.42.44 *&*45.]
58 Nec † admittitur Dominij exceptio,etiam ſi Do-
minium, illiuſque defectus offeratur incontinenti
probandus,*Celſ.Vgo conſ.*98.*num.*1.*Franc.Milan.dec.*
4.*num.*138.*lib.*1.*Adnot.ad dec.*107.*Greg.XV.numer.*5.
[*Buratt.dec.*360.*numer.*7. *vbi de magis communi dec.*
904.*numer.*10.] & in fortioribus terminis interdicti
retinendæ ordinarij,*Menoch.de retin.remed.*3.*numer.*
673.vbi de vera,& magis communi opinione, *Gio-*
59 *uagn.conſ.*8.*n.*135.*& ſeqq.lib.*1. Nam, † cum in hoc
remedio agatur, vt ſi ſimpliciter Aduerſarius deſi-
ſtat ab inquietatione, non cadit exceptio Dominij,
60 quia † non obſtat exceptio,Dolo facis, ex quo nihil
pars petit,quod reſtituendum ſit,*Celſ.Vgo d.conſ.*98.
61 *num.*1. Ac † etiam ſi de non Iure poſſeſſoris, vel de
Dominio,& titulo Aduerſarij,iam conſtet, vel ſuper
ipſo petitorio, dominio, vel titulo, & negocio prin-
cipali lata ſit contra poſſeſſorem ſententia,à qua poſ-
ſeſſor appellauerit, nam donec de illius iuſtificatio-
ne videatur,eſt interim poſſeſſor manutenendus, *Rot.*
in Mediolanen. Parochialis coram Cardinali Platto,
penes Marcheſ. de comm. part. 2. *fol.* 310. *numer.*2.
vbi quod exceptio notorij non iuris non admittitur,
*Rot.apud Cenc.dec de Cenſib.deciſ.*209.*n.*6.*deciſ.*212.
*in fin.deciſ.*213.*num.*7. *deciſ.*246. *ſub n.*8. *deciſ.*248.
*num.*2.*Cocc.deciſ.*125.*num.*4.*deciſ.*286. *num.*5. *&* 6.
*dec.*417.*num.*3.*deciſ.*425.*num.*2. [*Neuizan. conſ.*81.
62 *ſub n.* 19.] Cum † poſſeſſorium nihil commune ha-
beat cum petitorio,*l. naturaliter* §.*nihil commune. ff.*
*de acq.poſſ.Cocc.deciſ.*378.*n.*9. [& poſſit acquiri poſ-
ſeſſio ſine dominio,*Buratt.dec.*67.*n.*12.]
63 Ideoque†.ſemper excluditur ille creditor,qui ex-
cipit contra alium creditorem, qui petit ſe manu-
teneri in exactione ſui crediti, licet plene probauerit
64 intentionem ſuam quoad idem creditum,nam †pro-
batio non excludit probationem, *Grat. diſcept. for.*
65 *cap.* 948. *num.* 12. Et † licet beneficiatus bene pro-
bauerit intentionem ſuam ſuper valore beneficij mi-
nore,quam fuerit expreſſum,non tamen deneganda
erit manutentio penſionario, qui poterit ſemper in
ſecunda Inſtantia,vel alia afferre meliores probatio-
66 nes, & elidere contrarias,itaut † nullo modo poſſint
exceptiones oppoſitæ per titularem dici liquidæ ad
effectum retardandi talem exactionem, *Grat. d. cap.*
948.*num.*13. ante rem iudicatam,*Rot. in Cremonen.*
penſionis coram bo. mem. Vbaldo, poſt tract. dec. 163.
*numer.*5.
67 Quinimmo.†nulla in hoc ſummariiſſimo Iudicio
admittitur exceptio, *ſecundum Rot. in Romana, ſeu*
Terracinen. Affictus coram R.P.D. Pirouano, poſt
68 *tract.deciſ.*215.*num.*16. † Saltim quæ ſit turbida, &
quæ egeat diſcuſſione, ſeu requirat altiorem indagi-
nem,*Menoch.de retin.remed.vlt.ſub n.*43. *Fontanell.*
*de pact.nupt.clauſ.*7.*gl.*3.*par.*10.*num.*75. *tom. poſter.*
*Gratian. diſcept.for. cap.*916. *n.*27.vbi de exceptio-
ne læſionis, *Cenc. de Cenſib. part.* 2. *cap.* 2. *quaſt.* 5.
*art.*2.*in addit.ſub num.*5.*& ibi Rot.ad tract. princip.*
*deciſ.*235.*num.*3.*& poſt addit.deciſ.*29.*num.*3. *deciſ.*
82.*num.*4.*dec.*136.*num.*3.*Rot.recent. deciſ.*366. *num.*
6.*deciſ.*583. *numer.*2. *deciſ.*614. *in fin.part.*1. *qua eſt*
*etiam apud Cenc.d.tract de cenſib. deciſ.*229. *& deciſ.*
287.*in fin.deciſ.*382.*in fin. par.*2. *recent. Caual. deciſ.*
150.*num.*3.vbi de exceptione iuriſpatronatus reſpe-
ctu beneficij,*Rot in Peruſina Bonorum 27 Iunij* 1616.
coram Buratto,in Regien. Præceptoriæ coram Martino
*Andrea,poſt tract.dec.*15.*in fin.in Oritana Præcedēn-*
*tia coram Manzanedo,poſt tract.deciſ.*101. *n.*2.*in Vi-*
terbien.Caſtrorum,coram Cardinali Sacrato,poſt tract.
*deciſ.*105.*n.*2.*in Romana Tutelæ, coram Manzanedo,*
*poſt tract.deciſ.*116.*ſub n.*7.*&* 11. *in Tudertina Præ-*
*dij coram Ortembergo,poſt tract.dec.*119.*n.*7. *in Vrbe-*
uetana Iuriſdictionis, coram Penia poſt tract. deciſ.
131.*num.*8.*in Spoletana Bonorum,coram Vbaldo,poſt*
*tract.deciſ.*138.*n.*5. *in Romana Bonorum de Carcanis*
coram Remboldo,poſt tract. deciſ. 140. *n.*14. *in Bono-*
nien.Affrancationis coram Dunozetto,poſt tract.deciſ.
141.*n.*7.*in Bononien.Profeſſionis coram R.P.D. Mer-*
*lino,poſt tract.deciſ.*164.*n.*11.*in Cæſarauguſtana Præ-*
eminentiarum, coram Reuerendiſſimo Domino Cocci-
*no,poſt tract. dec.*183. *n.*4. *in Tudertina Dotis coram*
R.P.D.Merlino,poſt tract. dec. 210. *n.*4. *in Romana*
*Cenſus coram eodem,poſt tract.dec.*123.*n.*9.*in Roma-*
na fideicommiſſi de Epis,coram R.P.D. Veroſpio,poſt
*tract deciſ.*295. *n.*7. *Romana Caſalis, coram R.P.D.*
*Durane,poſt tract.dec.*322.*n.*13.[*Thornat.deciſ.*41. *n.*
24.*Rot.recent.deciſ.*341.*n.*4.vbi de inualiditate proui-
ſionis,*dec.*396.*n.*5.vbi ſi prætendantur bona de qui-
bus agatur,pro legitima, & nō ſit certum,an debea-
tur in iiſdem bonis,cum potuerit eſſe prius detracta;
vel ſi agatur de ſtantiis, quod non debeatur in illis
quia forte congruè non poſſint diſmembrari à reli-
quo corpore poſſeſſo per petentem manutentionem,
vel ob alias cauſas,*par.*3.*dec.*599.*in fin.*vbi quod eſt
reiicienda ad petitorium,*par.*4.*& dec.*413. *n.*12. vbi
de exceptione inualiditatis prouiſionis,& quod reii-
citur ad petitorium,*part.*5.*Mart. Andr.deciſ.*75.*n.*8.
Rot.in Romana Domus coram R.P.D.Ghiſlerio, poſt
*tract.deciſ.*521.*n.*12.vbi de exceptione fideicommiſſi,
in Anconitana Prædij coram R. P. D. Merlino, poſt
*tract. dec.*528. *n.*5. *in Anconitana Prædij coram R.P.*
*D.Buccabella,poſt tract.dec.*570.*n.*7.*in Leodien.Cano-*
*nicatus coram R.P.D.Pironano, poſt tract. deciſ.*578.
*n.*8.vbi etiam de exceptione inualiditatis prouiſionis,
in Toletana Conſeruatoria coram R.P. D. Dunozette,
*poſt tract.deciſ.*635.*n.*16.*Duran.deciſ.*139.*n.*5.*Buratt.*
*dec.*225.*n.*13.*dec.*285.*n.*5.] † Quemadmodum idem 69
dicitur in terminis obligationis Cameralis, *Rot. poſt*
*Zacch.ad Galleſ.de oblig.Camer.dec.*26. *n.*2. *deciſ.*42.
*n.*9.*deciſ.*48.*n.*2.*deciſ.*64.*n.*7.*deciſ.*71.*n.*4.*dec.*105.*n.*
6.*dec.*108.*n.*2.*deciſ.*114.*num.*2. *&* 8. *deciſ.*121.*n.*18.
*Rot.ad tract.Pacif.de ſalu.dec.*112.*numer.*3. *Greg.XV.*
*dec.*234.*num* 1.*deciſ.*406.*num.*17.*Cocc.dec.*189.*n.*1.
[*Rot.recent.deciſ.*647.*num.*8. *par.*4.]† & in omnibus 70
Iudiciis poſſeſſoriis. Prout altioris indaginis eſſet, &
reiiceretur † exceptio, ſuper qua lis penderet, *Rot.* 71
*recent.dec.*686.*num.*2. *in fin.par.*1. † Vel quæ conti- 72
neret iuris ſubtilitatem, aut haberet prolixiorem
tractatum,ſeu ageretur de variis, & diuerſis iuribus,
ſeu opinionibus Doctorum,& non reperiretur com-
munis,*Put.dec.*233.*num.*1.*part.*3. *Chriſtoph. Paz. de*
*tenut.cap.*38.*num.*5.24.*&* 25. quod tamen etiam re-
linquitur arbitrio Iudicis, *Paz.d. cap.*38.*numer.*26.
*Rot.diuerſ. deciſ.*57. *num.*3. *par.*2. *Lancellott. de atten.*
*par.*2.*cap.*17.*numer.*120. *& ſeqq.* [*Buratt. deciſ.*738.
*num.*13.] † omniſque ab hoc Iudicio aliena dicitur 73
exceptio,quæ in continenti non probetur,*Rot.in Ro-*
mana fideicommiſſi de Epis coram R. P. D.Veroſpio,
poſt tract. dec. 295. *num.* 4. hoc eſt intra terminum
probatorium, ſeu inſtantiæ, *l.ſi is,à quo ff. vt in poſſ.*
*legat.Chriſtoph.Paz.de tenut.cap.*20.*num.*16.*cap.*23.
*n.*37.*&* 39.*cap.*30.*n.*39.
Attenditur † itaque ſola detentio, quæ eſt meri 74
facti,

facti, & eſt manutenendus etiam merus, ſimplex, &
nudus detentor, & poſſidens de facto, Couar. pract.
quaſt.cap.17.n.5.verſ.ſic ſanè. Menoch.de retin.remed.
vlt.n.18.& 44.Bocchi.de interd.vti.poſſid.cap.2.n.81.
& 85.Contard.de moment.poſſ.limit.21.n.14. Ladere.
conſ.95.n.4.Giouagn.conſ.8.n.68. & 115.lib.1.Fonta-
nell.de pact.nupt.clauſ.7.gl.3.par.10.n.20 tom.poſter.
Cyriac.contr.for.lib.2.contr.389.n.2.& 3.Melch.Lot-
ter.de re benef.tom.1.lib.1.quaſt.37.n.48. & quaſt.38.
n.224.Chriſtoph.Paz.de tenut.c.9.n.4.Valaſc. conſult.
79.n.10 & 11.tom.1.& conſult.111.n.20.& 191.n.5.
tom.2.Benint.dec.75.ſub n.12.Franc. Milan.dec.1.n.
83.98.& 99.lib.1. Grat. dec.132.n.14. & 15.Barz.
dec.46.n.18.dec.47.n.2.5.19.& 25. Rot. diuerſ. dec.
174.ſub n.1.par.4. Mantic.dec.272.num.4.Rot.coram
Cardinali Pamphilio ſeniore in Ciuitatis Caſtelli Cen-
ſus,apud Marcheſ.de comm.par.1.fol.968.ſub numer.
2. & idem Marcheſ. eadem par. 1. de comm. app. in
poſſ.fol.833.numer.103.Rot.in Peruſina Bonorum 27.
Iunij 1616. coram Buratto, in qua ego interueni pro
deciſione, in Regen. praceptoria, coram M. Andrea,
poſt tract.dec.15.numer.10 in Mediolanen. Bonorum,
coram Cardinali Platto,poſt tract.deciſ.76.numer.7.in
Oritana Pracedentia coram ManZan. poſt tract. dec.
101. n. 3. in Caſaraguſtana Penſionum coram eodem,
poſt tract.dec.113. n.11. in Peruſina Releuationis In-
demnitatis coram Eminentiſſimo Domino Cardinali
Pamphilio,poſt tra t.dec.120.n.4.in Romana Haredi-
tatis de Cinciis coram R.P.D.Pirouano,poſt tract.dec.
173.n.6.in Fanen.Bonorum coram R. P. D. Merlino,
poſt tract.deciſ.204.num.7.& deciſ.205. numer.3.in
Romana ſeuTerracinen.affictus coramR.P.D.Piroua-
no poſt tract.dec.215.n.21.[NeuZan.conſ.80.ſub n.3.
Rot.recent.dec.193.n.9.par.3.deciſ.523.n.2.deciſ.496.
num.6. par.4. & in Ceruien. Bonorum coram Bracco,
poſt tract. dec.349. n.2. & 7. in Romana ſtagni coram
Reuerendiſſimo D.Coccino, poſt tract.dec.497.numer.
1.& 2.in Sabinen. Silua coram R. P. D. Panzirolo,
poſt tract. dec.469. numer. 29. in Firmana Prabenda
coram Vbalde ſeniore, poſt tract. dec. 616. numer. 2.
Siluan.conſ.27.n.2.& ſeqq. Add. ad dec.342. Buratt.
num.5.idem Buratt. dec.378. numer.5. & 6. dec.566.
in fin. vbi præſertim ſi poſſeſſio non ſit violenta,nec
ſpoliatiua, & qualiſcumque ſit detentor, Rot.Bonon.
dec.138. num. 44. in fin. & ſat eſt, vt quis poſſeſſo-
ris locum teneat, vt manuteneatur, Lotter. de re
benefic.lib.3.quaſt 11. numer.81. quamuis detentator
ſit minor,quam poſſeſſor.ſeu detinere minus, quam
poſſidere, NeuZan.conſ.81.numer.9.& 10. cum de-
tentio ſit nuda inſiſtentia facti. NeuZan.d.num.10.]
75 cum † manutentio in ſolo inſiſtentia, & detenta-
tione poſita ſit,Rot.recent.dec.341.ſub num.2. par.1.
76 † Et detentatio pro poſſeſſione habeatur, Rot. in
Romana fideicommiſſi de Epis coram R.P.D Veroſpio,
poſt tract. deciſ. 295. numer. 28. [& nuda detentio
poſſeſſionis appellatione veniat, Rot. Bonon. deciſ.
77 80.numer.33.] † Habeatque ſua remedia poſſeſſoria,
& præſertim officium Iudicis ad effectum retinen-
dæ, Rot. in dicta Romana fideicommiſſi de Epis num.
19.[Siluan.conſ.27.numer.1. Buratt.dec.378.num.5.
78 dec. 904. numer. 6. licet † poſſeſſio potius in dubio
præſumatur, quam detentio, Menoch. de praſumpt.
lib.6.praſumpt.68.numer.2. Cancer.var.reſolut.par.2.
cap.16.numer.78. Add.ad Pract.Pap.in form. lib.act.
real.in gl.tenet, & poſſidet. [& omnis detentor præ-
ſumatur poſſeſſor,Siluan.conſ.27.num.4.cum corpo-
ralis poſſeſſio præſumatur vera,& non abuſiua, Silu.
79 d.conſ. 27.ſub numer. 4.] Et † poſſidens apparenter
præſumatur poſſidere etiam exiſtenter, Cepoll. de
vſu cap.pro ſuo numer.10. Pereg.de iur. fiſc. lib.5. tit.
80 1.num.197.Plot.de in lit.iur.§.3.numer.23.† Detur-
que manutentio ad Statum, Rot. in dicta Peruſina
Bonorum 27.Iunij 1616.coram Buratto, in Albanen,
Diuiſionis coram R.P.D. Pirouano, poſt tract. deciſ.
51.num.8.in Alexandrina Archipraſbyteratus coram
R.P.D.Merlino,poſt tract.dec.57.n.7.& 18.in Roma-
na ſeu Terracin.Affictus coram R.P.D.Pirouano,poſt
tract.dec.215.n.21 in Romana locorum Montium, co-
ram Eminentiſſimo Domino Cardinali Virili,poſt tract.
dec.265.n.12.[Rot.recem.dec.159 n.1.par.3.& in Ca-
ſaraguſtana Veſtarij coram R.P.D. Pirouano, poſt
tract.dec.511.n.14.Rot.Bonon.dec.138.n.2.]† præſer- 81
tim de iure Canonico,Roccat.de interd.vti poſſid.cap.
8.ſub n.3.Et † quilibet poſſeſſor,ſeu detentor penden- 82
te lite manutenendus eſt, Mart.vot.226.num.1.& 3.
Gayll.de arreſt.c.1.ſub n.21.Seraph.dec.717.n.3.Rot.in
Regien.Praceptoria,coram M.Andrea,poſt tract.dec.
15.num 10.

Agitur † enim in hoc Iudicio ſolum de ſimplici 83
ſtatu,& de eo conſeruando, Giouag.conſ.11.n.20.21.
& 61.lib.1. [& tantum modo de ſtatu præſentaneo,
non autem de poſſeſſione,vel quaſi, Rot.Bonon.d.dec.
138.ſub n.61.] Et † inſpicitur,ac ſufficit ſola detentio, 84
ſeu detentatio, & factū nudū,ac ſtatus vltimus,atque
præſens ſen de tempore motæ litis,& quo contendi-
tur,vel paulo ante,vltimaque poſſeſſio,atque poſſeſ-
ſio,quæ eſt in actu,& mera facti incumbentia,ac in-
ſiſtentia,& occupatio poſſeſſioque apparens non au-
tem vera,& eſſentialis, quia eius diſputatio reiicitur
in Iudicium plenarium,& pro huiuſmodi ſtatus con-
ſeruatione, & non moleſtatione manutentio detur,
Menoch.de retinet.remed.vlt.ſub n.36. Plot. de in lit.
iur.§.3.n.28.& ſeqq. Merend. contr.iur.lib.3.cap.19.
n.6.Fontanell.de pact.nupt.clauſ.7.gl.3.par.10.numer.
71.tom.poſter. Chriſtoph.Paz.de tenuta cap.10.numer.
7.& ſeqq.cap. 8.numer.7. Marcheſ.de comm. part.1.
de comm app.in poſſ. fol.933. numer.103. & fol. 938.
numer.172. Lader.conſ.95.num.4.& 6. Melch. Lotter.
de re benef.tom.1.lib.2.q.45.numer.39. Ricc.in coll.dec.
coll.2850.verſ.ego autem,Rot.Inc.dec.4.Monac. dec.
Bonon.36.num.6.12.in fin.& 13 Rot. diuerſ. dec.174.
ſub numer.1.part.4.Rot in ciuitatis Caſtelli Cenſus co-
ram Cardinali Pamphilio ſeniore, penes Marcheſ. de
comm.part.1.fol.968.num.2. Rot.recent. dec.341.ſub
numer.2.par.2.Rot.in Romana Bonorum,ſeu Libraria
8.Aprilis,& 13.Maij 1622.coram Buratto,in Alexā-
drina Archipraſbyteratus, coram R. P. D. Merlino,
poſt tract.dec.57.numer.7.8.18.& 20.in Romana Do-
mus coram Cardinali Sacrato,poſt tract.dec 152.num.
8.in Caſaraguſtana Diſtributionum,coram Reueren-
diſſimo Domino Coccino,poſt tract.dec.185.num.3.in
Narnien.Bonorum coram R.P.D.Pirouano,poſt tract.
dec.228.num.6. in Romana Locorum Montium coram
Eminentiſſimo D. Cardinali Vili poſt tract. dec. 265.
num.12.in Aſſiſien. Succeſſionis coram R.P.D. Ghiſle-
rio,poſt tract.dec.320.numer.9.in Romana Caſalis co-
ram R.P.D. Durano poſt tract. deciſ. 322. numer. 3.
[Thomat.dec.41.num.34.Rot. recent.dec.93. numer.4.
par.4.& in Cuſentina Beneficij, ſeu Iuris patronatus
coram R.P.D. Durano poſt tract.dec.624.num.6.Rot.
Bonon.dec.138.num.20. & 28.NouiZ.conſ.81. numer.
7.in fin.q.10.12.19.& ſeqq.vbi quod Francia in hoc
remedio non ſeruat ſubtilitates, ſed tenet, quod ille
ſit potior,qui vltimo anno de facto poſſidet, Buratt.
dec.904.num.8. ſeu manutentio non tam veram, &
propriam poſſeſſionem reſpicit, quam ſtatum illum
rei qui erat tempore motæ litis, vel paulo ante, d.
dec. 138. n.53. cum ad effectum diſtinguendi reum
ab actore ſimplex etiam detentatio ſufficiat, Buratt.
dec. 80. numer. 3.] † Nec in iudicio manutentionis 85
conſideratur poſſeſſio, prout eſt iuris, Fontanell. de
pact.nupt.clauſ.7.gl.3.par.10. n.24. tom. poſter. Barz.
dec.47.num.19 & 25.

Et † ſufficit etiam poſſeſſio,ſeu detentatio, quæ 86

vocant. Aſininum ſeu Aſinariam, Achill. Perſon. de
adipiſc.num. 34 38. & 41 Plot. de in lit.iur.§. 3 num.
28. Marcheſ.de comm.part.1.de comm.app. in poſſ.fol.
938.n.172.in fin. Scacc. de appell.cap. 2. q. 17. limit.
6. ſub numer.20.Fontanell.de pact.nupt. clauſ.7. gl.3.
par.10.num.72.tom.poſter.Rot.luc.d.dec.4. Monac.d.
dec.Bonon 30.num.43. Barz.dec.47.ſub num.2.Franc.
Milan. dec.3.num.196.lib.1. [Rot. Bonon. dec.138.n.
28.Neuiz.conſ.81.n.10.vbi quod ouda facti inſiſten-
87 tia competit etiam Aſino.] † quæ ſic appellator ſi ſit
88 ſine aliqua ratione, vt per Fontanell.d. num.72. † ſat
enim eſt docere de actibus poſſeſſoriis de facto ge-
ſtis, Add.ad dec.149.Greg.num.10.[& de quali quali
89 vſu, Rot.Bonon.dec.138.ſub n.63.] † Debetque in hoc
Iudicio attendi quod factum eſt, non quod fieri de-
bebat. Rot.in Alexãdrina Archipraesbyteratus coram
R.P.D.Merlino, poſt tract. dec.57n.15.[& ſi poſſeſſio
vel quaſi habeat præſumptionem pro ſe facilius ſuf-
fragatur, etiam ſi ſit de recenti, Capiblanc. pract.qua
eſt ſup.pragmat.de baron.cap.77.ſub n.2.lib.2.]

90 Nec † quæritur in hoc ſummariiſſimo Iudicio an
iure, vel iniurio quis poſſideat, vel detineat, Cyriac.
contr. for. lib.1. contr. num. 6. Monac. dec. bon. 36.
91 num 1. † nec de bono, vel malo iure, Giouagn. conſ.
92 11.num.61.lib. 1. † ſeu, an bona, & legitima, aut ma-
la, & non legitima ſit poſſeſſio, vel detentio, Mazol.
conſ.91.n.64.& 48.Chriſtoph.Paz.de tenut.cap. 9.n.
4. Rot.poſt ſecundum vol.conſ.Farinac.dec.291.n.12.
93 † ſeu illius iuſtitia, vel iniuſtitia, Marcheſ.de comm.
par.1.de comm. appell. in poſſ. fol. 938.ſub num.172.
Cancer. var. reſol.cap. 14.n. 40. part. 3. Fontanell. de
pact.nup. clauſ. 7. gl. 3. par. 10. num.73. tom. poſter.
Mazol d. conſ. 91.n.6.45. 48. & 53. Peregr. conſ.
84.n.5.lib.6.Laderc.conſ.95.num.6.in [illegible] Melch. Lot-
ter.de beneſic.tom.1.lib.2. quaſt.45.num.38. & q. 46.
num. 66.& ſeqq. Chriſtoph.Paz.de tenut.cap.9 num.
4.& ſeqq. cap.10.num.7.11.13.& 14.cap.38.ſub n. 7.
Ricc.in coll.deciſ.coll.2850. verſ.ex qua Monac.d.dec.
bon.36.num.1.& 8.Franc.Milanen.dec.1.num.86.98.
99.179. & 196.libr.1. Gratian. dec.132.num. 15. Se-
raph.deciſ.581.num.5. Caual.dec.59.n.5. Rot.in Peru-
ſina Bonorum 27. Iunij. 1616. coram Buratto, in Ro-
mana Hæreditatis de Cinciis, coram R.P.D.Pirouano,
poſt tract. deciſ. 28.in fin.in Vlixbonen. Beneficij, co-
ram bo. mem.Vbaldo, poſt.tract.dec.174.n.6.in Orta-
na Voti coram Remboldo, poſt tract. dec. 101. n. 6. in
Placentina Decimarum, coram.R.P.D.Pirouano, poſt
tract.dec.218.n.6.in Narnien.Bonorum coram R.P.D.
Pirouano, poſt tract. deciſ. 228.n.6. [Rot. recent dec.
499. n. 6. par. 4. & in Anconitana Terrarum coram
Vbaldo ſeniore, poſt tract. dec.502. n.5.in Vicen. Cap-
pella Sancti Iuſti coram R.P. D. Pirouano, poſt tract.
dec.546.n.8.in Romana Domus coram R.P.D.Dura-
no, poſt tract.deciſ.665.n.6.Melch. Lotter.de re benef.
lib.3.quaſt.11.n 80.Rot.Bononien.dec.138.ſub.n.6.14.
28.& 43.Capiblanc.pract.q.ſup.pragmat.11.de baron.
cap 77.n.3.lib.2. Add.ad deciſ.194. Buratt.littera B.
idem Buratt. deciſ. 360. n. 6. dec. 904. n. 8. ſed ex-
ceptio, quod poſſeſſio ſit iniuſta reſpicit petitorium,
Rot.recent.dec.360. num.3.part.3. prout non inſpici-
tur, an poſſeſſio ſit bona vel mala fide, Rot. Bonon.
94 deciſ.138.ſub.n. 6.] Quia † de facto, & non de iure
poſſeſſionis diſputatur, Contard.de moment.poſſeſſion.
q.13. n.16. Fontanell.de pact.nupt. clauſ. 7. gl.3. par.
10.num.23.28. & 72.tom. poſter. Franc.Milan.dec. 3.
num 178. & 196.Mart. Andr.dec. 12.num.7.Rot.in
d. Anconitana Terrarum coram Vbaldo ſeniore, poſt
tract.dec.502. num.5.in Colimbrien. Praſtimoniorum
coram Reuerendiſſimo D.Coccino. poſt tract. dec.554.
num.26.Rot. Bononien. dec. 138. num.43. & ſeq. hoc
eſt an vere quis poſſideat, detineat, vel quaſi Rot.
in d. Anconitana Terrarum coram Vbaldo ſeniore, poſt
tract.dec. 502. n.5. in d. Colimbrien. Praſtimoniorum
coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract.dec.554.
num.26. Capiblanc.pract. quaſt. ſup. pragmat. 11. de
baron.cap.77.n.3.vbi ſi quæſtio ſit ſuper incorporali-
bus lib. 2. ſeu an itinere, vel actu ſit vſus, Rot.in ea-
dem Colimbrien. Praſtimoniorum coram Reuerendiſ-
ſimo D. Coccino, poſt tract.d. dec.554. n.16. vel cae-
getit, Rot.in Peruſina exemptionis coram R.P.D.Piro-
uano, poſt tract.dec.555. num.1. aut præceſſerit in in-
tereſſendo, ſedendo, votando, & aliis ſimilibus, Rota
in Caſaraguſtana Præeminentiarum coram R. P. D.
Ghiſlerio, poſt tract. dec. 594. num. 1. 11. & 12. & ſic
de ſingulis.] & † factum. hoc eſt, poſſeſſionem, illius 95
que ingreſſum huiuſmodi poſſeſſoriũ reſpicit, & de-
ſiderat, non autem ius, ſeu iuſtitiam facti, Chriſtoph.
Paz.de tenut.cap.2.num.32. & 33. cap. 10. num. 13.
Rot.in Hiſpalen. Decimarum coram.R.P.D. Pirouano,
poſt tract.dec.211.num.6. [Rot.recent.dec.496. num.
6.par.4.& in Auximana, ſeu Anconitana florum co-
ram R.P.D. Pirouano, poſt tract.dec. 516.num.3. in
Peruſina exemptionis coram eodem, poſt tract. deciſ.
555. n. 1. in Caſaraguſtana Præcedentiarum coram
R.P.D. Ghiſlerio, poſt tract.dec.594.n.1 & 12. ſed iu-
ſtitia facti ſupponit petitorium, Rot.in d. Auximana
ſeu Anconitana florum coram R.P.D. Pirouano, poſt
tract.dec.516.n.3. Atque ſatis eſt, quod petens manu-
tentionem probabiliter poſſit bonum ius fouere, vt
ſentit D.Vaccarius in eius reſolutione in Beneuẽ exem-
ptionis, poſt tract.dec.646.n.57.] & † non ſolum iuſta, 96
& vera poſſeſſio, ſed & iniuſta, ac apparens attendi-
tur, Laderc.conſ.95.n.4.Rot.in Romana Caſalis, coram
Reuer.P. Domino. Durano poſt tract.dec.322.n.3.

Nec † poſſeſſionis eſſentia diuerſificatur per iu- 97
ſtum, vel iniuſtum, Biſign. deciſ. 1. de reſtit. ſpol.n.7.
ideoque † in manutentione dumtaxat inſpicitur me- 98
ra, & corporalis detentio, & facti inſiſtentia, pedum-
que poſitio, quantumcunque iniuſta, vel iniuſtiſſima,
Mazol.dicto conſilio 91 n.53. Peregr. dicto conſ.84.
n.5.Cancer.var.reſol.dicto c.14.n.41.part.3. Fontanell.
d.par.10.n.24 & 73.Monach.deciſ.Bon.30.n.12.n.22
Barz.d.deciſ.47.n.19.& 25.Franc. Milan. deciſ.3.n.
179.& 197.lib.1. † ſufficitque ſtatus poſſidendi tem- 99
pore moti Iudicij, quouis colore quis poſſideat, etiam
ſi iniuſte, Barz.d.deciſ. 47.ſub n. 12.] † Cum & ipſa
iniuſta poſſeſſio ſit Neuiz. conſ. 81. numer. 14.] † 100
iniuſtaque poſſeſſio, quæ eſt in actu attendi debet,
Laderc. d. conſ. 95. n. 6. [etiam in beneficialibus,
Neuiz d. conſ. 18.num. 14. quia † poſtea in ſequenti 101
iudicio ordinario agetur de poſſeſſionis iuſtitia ab
eo, qui declaratus erit actor, & hæc eſt cõmunis opi-
nio, & practica, MazZol. d. conſ.91. ſub n.53.verſ.
vnde in interdicto. Peregr.d.conſ.84.n.5.lib.6. Franc.
Milan.d.deciſ.3.n.179.lib.1. Capiblanc. pract.quaſt.
ſup.pragmat. de baron.cap.77.num.3.lib.2.]

Alias, † ſi veritas, ſeu iuſtitia, vel iniuſtitia poſſeſ- 102
ſionis, diſcutienda hic eſſet, iam plenarium eſſet poſ-
ſeſſorium, & non differret hoc remedium ab interdi-
cto ordinario quod nullo modo ferendum eſt,
Laderc.d. conſ. 95 ſub num. 4.& 6.

Ita vt † poſſeſſor, aut detentor etiam illicitus, il- 103
legitimus, vitioſus, & iniuſtus, ſeu qui videatur iniu-
ſte poſſidere, non ſit priuandus ſua poſſeſſione, vel de
tentatione ſine citatione, & cauſæ cognitione, & an-
tequam ſit conuictus ſed veniat manutenendus, c.
in litteris, de reſtit, ſpol. cap. licet Epiſcopus, de præb.
in 6. Veſtr. in pract. lib. 5. cap.vlt. n. 6. vbi Granat.
numer.22. Ruyn.conſ.28. num.6. lib.4.Mazzol.d.conſ.
91.num.19.Hond.conſ. 20.num.46.47.lib.1.Giouagn.
conſ.11.num.2.lib.1. Tuſc. in Ver. poſſeſſor. concl. 441.
num.1.& ſeqq. Achill.Perſon de adipiſc.poſſ.num.11.
& 12.Peregr.de fideicomm. art.47. num.56. & de iur.
fiſc.lib.6.tit.4.n.13. Gaball.ad Conſtit. March.lib. 6.
cap.

*cap.2.in Ver.Ciuili,ſub n.11.Boccat.de Interd.vti poſ-
ſid.c.2.n.104.Contard de moment.poſſ.in 5.rat. decid.
n.7.Roderic de ann.redit.lib.1.q.17.n.22.Grat.diſcep.
fer.c.113.n.29.cap.208.n.14.c.324.n.16.& 27.c.870.
n.18.Cyriac. contr.for. lib.1. contr.10.n.6.Chriſtoph.
Paz.de tenut.c.9.n.4.& ſeqq.Valaſc.conſult.191.n.2.
4.& 6.tom.2.Trimſan decis.25.n. 22.& 23.lib.1.*vbi
etiam, ſi ſit poſſeſſor beneficij ipſo iure priuatus,*Rot.
Luc.deciſ.17.Vinc.de Franc deciſ.210.n.4. & Add.
ad deciſ. einſdem 43.num.4.Franc.Marc.dec. 795.n.
4.dec.867.n.3.par.1.Franc.Milan.dec.1.n. 98.& 99.
lib.1.Barz.dec.46.n.18. & dec.47. n.2.10.& 25.Ioſ.
Ludouic. deciſ Peruſ.69.n. 18.par.2. Rot.diuerſ.dec.
27.n.10.in fin.par.1.vbi quod iſta eſt regula.& deciſ.
283.n.1.deciſ.785.n.3.par.4. Seraph. dec.717. in fin.
vbi, quod ita quotidie practicatur, & dec.1471. n.7.
Mantic.dec.194.n.3.dec.272.n.4.Rot.apud Zacch.de
oblig. Cam.dec.142.n.3. Rot.in Peruſina Bonorum 27.
Iunij 1616.coram Buratto.in Romana Bonorum coram
Remboldo,poſt tract.deciſ.26.numer.9.in Maceraten.
Hæreditatis coram Cardinali Pamphilio ſeniore, poſt
tract. dec. 74. n.7.& 23.in Romana Locorum Mon-
tium coram Eminentiſſ.D.Card.Virili,poſt tract.dec.
265.num.15.vbi num.16* [*Buratt.dec.133.num.2.* vbi,
quod tertius, qui repetitur in quaſi poſſeſſione exi-
gendi, non eſt amouendus ſine cauſæ cognitione,
104 quod † nõ excuſat ab omiſſa citatione allegata igno-
rantia ſuæ poſſeſſionis, *& hoc habetur etiam per Be-
nint.dec 93.n.10.*[*Gabr.de citat. concluſ.1. ampl.86.
num.* 272. & de priori concluſione eſt etiam textus,
*in l.meminerint.C.vnd.vi.Lanfranc.dec.417.Thomat.
dec.16.num.3.& 10.dec.17.num.27. dec.41. numer.
27.Lotter.de re benefic.lib.3.quaſt.23.numer.44. Ne-
uizan.conſ.81.num.8. & ſeqq. Hercul.de caut. de non
offend.cap.2.num.20.Buratt.dec.145.num.6.*cum nec
contra iniuſtum poſſeſſorem cuique licet poſſeſſio-
nem inuadere de facto,*Neuizan.conſ.82.num.2.* nec
ſufficiat citatio generalis, ſed requiratur ſpecialis,
Neuizan.d.conſ.81.num.8.Gabr.d.concl.1.num.272.]
105 Hincque eſt, quod † manutentio debetur intruſo,
*Veſtr.in pract.d.lib.5.cap.vlt.n.6.vbi Granat. numer.
22.Hond.conſ.20.numer.49.lib.1.Peregr.conſ.16.ſub
num.32.lib.6.Rot.diuerſ.dec.27.num.10.in fin.par.1.
[& in Botanen.Beneficij coram Reuerendiſſimo D.Coc-
cino,poſt tract.deciſ.482.num.6.& ſeqq.Lotter. de re
benefic.lib.3.quaſt.11.numer.74.* vbi,niſi habuerit ſe
pro ſpoliato,*& quaſt.22.num 9.*vbi,quod in immiſ-
106 ſione in vim litterarum debet citari.] † Intruſus au-
tem præcipuè dicitur, qui ſine titulo poſſidet, *Me-
107 noch. de recup.poſſ. remed.15. numer. 459.* † vel qui
habet titulum ab eo,qui illum dare non poteſt, *Sa-
luſt.Tib.in pract.A.C.lib.3.cap.7.num.51.* ſeu cœpit
poſſeſſionem beneficij propria auctoritate abſque
canonico titulo,*Rot. diuerſ.dec.21.n.5. par.2. & re-
cent.dec.60.num.3.par.2.*

108 Hinc quoque † non impeditur manutentio ad fa-
uorem illius, qui habeat aliquam præſumptionem
contra ſe,ſeu cuius poſſeſſio ſit contra ius, *vt dicam
obſeruat.* 44. [licet tamen ſit diſcutiendum, an poſ-
ſeſſor habeat iuris aſſiſtentiam, vel reſiſtentiam in
poſſeſſione, vel quaſi, quam retinere intendit, *Ca-
piblanc.pract.quaſt.ſupra pragmat.11.de Baron.cap.
77.num.2.lib.2.*]

109 Hinc pariter † manutentio non denegatur ſpo-
liatori, *Menoch. de retin. remed. 3. numer. 789.
Boccat.de interd. vti poſſid. cap.2.numer.46. & cap.
20. numer. 6.Tuſc. in verb. poſſeſſor. concluſ. 441.
numer.2. Gionagn.conſil.11. numer.50. & 62. lib. 1.
& conſil. 40. numer.4. lib.2. Ricc.in collect. deciſ.coll.
2850. ſub verſ. ego autem, & verſ. nec obſtare,
Rot. diuerſ. deciſ.641. numer. 8.par.1. & deciſ. 64.
numer.2. par.2. Mantic. deciſ.272. numer.4. Rot. in
Ciuitatis Caſtelli Bonorum coram Cardinali Pamphi-
lio, ſeniore, apud Marcheſ. de comm. part. 1. fol.
969. num. 2. & 7. quæ reperitur etiam apud Saluſt.
Tiber. in pract. A. C. lib. 3 ante cap. 18. fol. mihi
365. numer.4. Rot. in recent. deciſ. 115. numer 4. &
deciſ. 661.numer.2.in fin par.1. Rot. in Romana Lo-
corum Montium coram Eminentiſſimo D. Cardinali
Virili,poſt tract.deciſ 265 numer.11.*[*Rot. recent. de-
ciſ. 193. numer. 3.par. 3. & in Aſtoricen. Cappella-
nia de los Pegos coram Comitulo,poſt tract.deciſ.362.
numer. 7. in Firmana Præbenda coram Vbaldo, poſt
tract.deciſ.616. numer.3. in Vigilien. Beneficij coram
Ortembergo, poſt tract. deciſ. 650. numer. 14. Rot.
Bononien. deciſ. 538. numer. 30. 44. & 57. Add. ad
deciſ. Buratt. 142. numer 5. & ad deciſ. 590.numer.
15.*] † Quamuis ſit ſpoliator violentus, *Cephal.* 110
*conſ.19.n.5.lib.1.Mazzol. conſil 51.n.53. Plot. de in
lit.iur.§.3.n.30.verſ vbi tamen Cum ad rit.magn.Cur.
c.38.n.148.Boccat de interd.vti poſſid.dict. c.2. n.46.
Franc.Milan.deciſ.1.n.99.lib.1.* † Etiam contra ſpo- 111
liatum, ſeu illum, qui habuit ſe pro ſpoliato, *Garz.
de benefic.par. 11.c.10.n.213.Gionagn.conſ.8.n.116.lib.
1.Fontanell.de pact.nupt.clauſ.7.gl.3.par 10.n.8. tom.
poster.Rot.in Imolen.Præceptoria coram Manzanedo,
poſt tract.deciſ.113.n.11.Rot.diuerſ.deciſ.641.n.8.par.*
1.† Et in iudicio ſpolij, *Fontanell. d.n.8. Rot. diuerſ.* 112
*dec.50.n.29.par.2.& deciſ.118.par.4.Rot.inter deciſ.
impreſſ.penes Zacch.de obligat.Camer.dec.56.num.3.
& apud Cene.de cenſib.dec.101.n.3. Greg. XV. deciſ.
200.n.4.& ibi Adnot.n.7.Cyriac. contr.forenſ. lib.1.
controu.10.num.10.*[etiam,quod Iudex habeat reſcri-
ptum cum clauſula,quod ſtatim reſtituat, *Neuizan.
conſ.81.n.13.*]

Hinc rurſus † mandatum de manutenendo, præ- 113
ſertim in prophanis, conceditur etiam furi, latroni,
ac prædoni, nam nec ille de facto moleſtari poteſt,
antequam conſtet, quod ſit prædo, immo ſpoliatus
debet reſtitui,*Gratian.conſ.70.num.12.Burſat.conſ.8.
num 5.lib.1.Mazzol.conſ.91. num.6. & 48. Peregr
conſil.84.num.4.lib.6.Hond.conſ.20. num 46. & 47.
lib. 1. & conſ. 21. numer. 22. lib. 2. Surd. conſ.160.
numer.10. lib. 2. Gionagn.conſ. 8. numer. 116. conſ.
11. num.50. & 62. lib.1. & conſ.40. numer.4. conſ.
44. numer. 1. lib. 2. Saluſt. Tiber. in pract. A. C.
lib. 2. cap. 7. numer. 10. Grauat. ad pract. Veſtr. lib.
5. cap. vlt. numer. 22. Menoch. de adipiſc. poſſeſſ.
remed 4. numer.564. Plot. de in lit.iur.§.3.numer.29.
Boccat. de interd. vti poſſid. cap. 2. numer. 87. &
cap. 9. ſub numer. 16. Peregr. de iur. fiſc. lib. 6. tit.
4. numer. 23. Caball. ad Conſt. March lib. 6 cap.2.
in verb. Ciuili ſub numer.11.Contard.de moment.poſſ.
in tertia ratione decid. numer. 4. & in quinta ratione
decid. numer. 7. & 14. Achill. Perſon. de adipiſc.
poſſ.numer.12. Gabr.de reſt.ſpol.concluſ. 1. numer.4.
Pontan. de ſpol. lib. 3. cap. 2. numer. 23. & 36. Ar-
gel.de acq. poſſ.ex remed. l.fin quaſt.1. numer.22.
Roderic. de ann. redit. lib. 1. quaſt. 17. numer. 22.
Marcheſ. de comm. par.1. de comm. appell. in poſſ.
fol 935. numer.125. & fol. 938. ſub num. 172. Chri-
ſtoph. Paz. de tenut. cap. 38. ſub numer. 7. Ricc. in
collect. deciſ coll. 2850.verſ.nec obſtare.Iul. Viuian.
in pract. Iuriſpatron. par. 2. lib 5. cap 4 numer.24.
& lib.11.cap.6. numer. 16. Add. ad deciſ. 43. Vinc.
de Franc.numer.4.Benintend. deciſ 93. numer.11.*vbi
quod etiam notorius prædo debet citari, *Valaſc.
conſult. 191. numer. 6. tom.2. Ioſeph.Ludouic. deciſ.
Peruſ.11. numer.21 part.1. Monac. deciſ. Bononien.
36.numer.1.Franc.Milan.deciſ.1.numer 86.& 98.&
dec.3.num.180.lib.1.Rot.diuerſ. deciſ.64. num.2.par.
2.& deciſ.118.numer.4.par.4.Rot.in Ciuitatis Caſtelli
Bonorum coram Cardinali Pamphilio ſeniore impreſſa
penes Saluſt.Tib.in d.pract. A.C. lib.3.ante cap.18.*

fol. mihi 365. num. 4. apud Marcheſ. de comm. par.
1. fol. 968. ſub num. 2. Mantic. deciſ. 185. num. 7 Rot.
in recent. deciſ. 115. num. 4. par. 1. Rot. in Peruſina Bo-
norum 27. Iunij 1616. coram Baratte, in Macer aten.
Hæreditatis coram Cardinali Pamphilio, poſt tract. de-
ciſ. 74. num. 23. in Cæſaraugustanũ Penſionum coram
Manzanedo, poſt tract. deciſ. 113. num. 17. in Nea-
politana Beneficij coram Eminentiſſimo D. Cardinali
Virili, poſt tract. deciſ. 237. num. 8. in Romana locorum
Montium coram eodem, poſt tract. deciſ. 265. num. 11.
[Rot. recent. d. deciſ. 193. num. 13. par 3. & deciſ. 507.
in fin. par. 4. & in Anconitana Penſionis coram Cardi-
nali Platto, poſt tract. deciſ. 355. n. 9. in d. Firmana Præ-
benda coram Vbald. ſeniore, poſt tract. deciſ 616. n. 3
in Vigilien. Beneficij coram Ortembergo. poſt tract. de-
ciſ. 650. num. 14. Rot. Bononien. deciſ. 138. n. 30. 44. 57.
& 63. Siluan. conſ. 27. num. 5. vbi de prædone notorio.
Nenizan conſ. 81. num. 8. & 10. in fin. vbi etiam de
prædone notorio, & num. 11. vbi, quod prædo di-
citur poſſeſſor iniuſtus, & num. 32. vbi de notorio
prædone excuſabili, Seraph. de priuileg. iuram. priuil.
132. n. 48. Capiblanc. pract. quæſt. ſub. pragmat. de ba-
ron. cap. 77. n. 8. vbi ſi non conſtet de re furtiua, quia
interim delictum non præſumitur, lib. 1. Add. ad de-
ciſ. 342. Buratt. n. 5. & ad deciſ. 590. num. 15.] Prout
114 etiam † manutentio datur vitinſè ingreſſo, Franc.
Milan. deciſ. 3. num. 180. lib 1.

115 Hinc ſimiliter, † non ſolum non tenetur poſſeſ-
ſor probare, quod non poſſidet vi, clam, vel pre-
cario, Menoch. de retin. remed. 3. num. 600. & ſeqq.
116 Boccat. de interd. vti poſſid. cap. 14. num. 17. † & non
diſcutiendum, an quis ſit poſſeſſor proprius, & prin-
cipaliter, ſeu poſſeſſio ſit proprio nomine, vel alie-
no, ſeu precario, Mazzol. dict. conſil. 91. num. 6. 45.
& 48. [Rot. Bononien. deciſ. 138. ſub num. 6. & 44.
117 vel vi, aut clam, d. deciſ. 138. numer. 6. & 44.] †
Cum in dubio quiſque præſumatur poſſidere, &
exegiſſe potius iure, & nomine proprio, quam alie-
no, ſeu precario, Menoch. conſil. 395. num. 8. conſil.
1245. num. 7. conſ. 1252. num. 5. Cancer. variar. reſo-
lut. par. 1. capit. 11. num. 32. Ant. Fab. in ſuo Cod.
Fabr. lib. 8. tit. 4. diffin. 1. Rot. in Tuſculana Siluarum
coram Eminentiſſimo Domino Cardinali Veroſpio, poſt
tract. deciſ. 40. num. 3. in Romana locorum Montium
coram Eminentiſſimo Domino Cardinali Virili, poſt
tract. deciſ. 265. num. 8. [Rot. recent. deciſ. 151. num. 5.
par. 4. eoque fortius, ſi habeat titulum, Rot. recent d.
deciſ. 151. num. 5. par. 4. quæque dicta ſunt de iniu-
ſta poſſeſſione, procedunt etiam in clandeſtina,
quia poſſeſſio iniuſta, & clandeſtina connectuntur,
& tantum eſt dicere vnum, quantum aliud, Ne-
118 nizan. conſil. 81. numer. 15.] † ſed immo ſuccurri-
tur hoc ſummariſſimo iudicio etiam illi, qui in ef-
fectu vi, clam, vel precario poſſidet, Menoch. de
retin. remed. 3 ſub numer. 19. Plot. de in lit. iur. §. 3.
numer. 30. in fin. Mazzol. dict. conſil. 91. num. 45.
119 † ſufficit enim, quod quis ſit in poſſeſſione, etiam
violenta, vt ſit tuendus lite durante, Mazzol. d.
conſil. 91. num. 53. Monac. deciſ. Bonon. 30. num. 12,
120 & 22. Barz. deciſ. 47. ſub num. 2. † Et violentus
poſſeſſor debet reus conſtitui, ac liberari ab onere
probandi, præcipuè, quando prius ipſius Aduerſa-
rius poſſidebat etiam vi ab illo; Nam hæc ſecunda
violentia non abſorbet primam quantum ad effe-
ctum, vt primus poſſeſſor liberetur ab onere pro-
bandi, cum primò oppreſſus præſumatur etiam
Dominus, & illius poſſeſſio iuſtior, Ruyn. conſil.
121 28. ſub num. 11. & ſeqq. lib. 4. Atque ideò ✠ poſ-
ſeſſio recuperata incontinenti, etiam armata manu,
ſit manutenenda, ac defendenda, vt potè iuſta, Rot.
Lucen. deciſ. 126.

122 Poſſidens ✠ autem precario eſt manutenendus
non ſolum contra tertium, Aret. in §. retinendæ
Inſt. de interd. Boccat. de interd, vti poſſid. cap. 2.
num. 10. & 12. Cancer. variar. reſolut. cap. 14. num.
41. par. 3. ✠ ſed etiam contra ipſum Dominum, & 123
rogatum, quotieſcunque interuertit eius poſſeſſio-
nem, & vnuſquiſque contendit ſe eo tempore poſſi-
dere, Boccat. de interd. vti poſſid. cap. 2. num. 9.
Mazzol. d. conſ. 91. num. 45. Et licet ✠ poſſeſsio 124
precaria dicatur iuſta, donec habet, & durat Domi-
ni voluntas, & finita voluntate dicatur iniuſta,
Aret. in §. retinenda numer. 8. Inſt. de interd. Tamen
✠ non eſt in hoc iudicio quærendum, an poſſeſsio 125
ſit precaria, vel rogata. ſeu clandeſtina, violenta,
iuſta, vel iniuſta, Mazzol. d. num 45.

Non ✠ eſt igitur permittendum, vt quis poſſeſ- 126
ſorem, ſeu detentorem etiam iniuſtum, vitioſum,
ſpoliatorem, prædonem, clandeſtinum, violen-
tum, vel precario poſsidentem impediat, & tur-
bet, & cogat inuitum agere, vel de meritis, & iu-
ſtitia, in iuſtitia poſſeſsionis diſputare, etiam quod
prætendat, ſe eſſe verum, & iuſtum poſſeſſorem,
ſed eſt ille coërcendus, & cogendus vt facta prius
deſiſtentia à turbatione contra hunc dirigat iudi-
cium in ordinario poſſeſſorio, Mazzol. conſ. 91. num.
6. 45. 48. & 53.

Cum ✠ melius ſit vt poſſeſſor, quamuis iniu- 127
ſtus, remaneat in ſua iniuſta poſſeſsione, quam aliis
detur vitioſus ingreſſus de nouo, Rot. deciſ. 6. in
antiq. & deciſ. 4. in nou. Veſtr. in pract. dict. lib. 5.
cap. vlt. ſub. num. 6. ✠ etiam ſi ſimus in beneficia- 128
libus, Menoch. de retin. remed. 3. ſub. numer. 602.
✠ Cum poſsit poſſeſſor deducere aliquod ius im- 129
pediens poſſeſsioni adeptionem, ſeu reſtitutionem,
Boccat. de interd. vti poſſid. cap. 2. num. 46. Rot. re-
cent. deciſ. 600. numer. 2. par. 1. † & non poſsit di- 130
ci conſtare de eius non iure, quandiu de iure doce-
ri poteſt, Seraph. deciſ. 555. num. 8. Rot. in Mace-
raten. Hæreditatis coram Cardinali Pamphilio. poſt
tract. deciſ. 74. numer. 17. ✠ donec non conſtiterit 131
per ipſius confeſsionem, vel rem iudicatam, Se-
raph. d. numer. 8. ✠ Et non ſit à poſſeſsione eiicien- 132
dus, niſi ab eo, qui ius fouet, de quo conſtet, Me-
noch. de retin. remed. 3. numer. 602. in fin. Seraph.
deciſ. 1041. num. 8. ✠ Atque oporteat debitorem 133
primo conueniri, conuinci, & condemnari, & po-
ſtea ad ſolutionem pulſari, & executionem procedi,
Galganet. ad ſtatut. Vrb. lib. 1. cap. 92. Rot. diuerſ.
deciſ. 785. numer. 6. par. 4. quæ eſt Mant. deciſ. 194.
numer. 9. & reperitur etiam penes Zacch. ad Galleſ.
de oblig. Camer. deciſ. 42. numer. 10. & penes eun-
dem Zacch. deciſ. 154. num. 6. [Nec eſt æquum, de-
bitorem primò non conuictum poſſeſſione rei ſuæ
priuari, & eiici, l. vnica in fin. C. de prohibit. ſe-
queſt. pec. Papen. de arreſt. lib. 18. tit. 6. arreſt. 29.
col. 1.

Atque ideò ✠ eſt poſſeſſor, ſeu detentor, etiam 134
quod habeat iniuſtam, vitioſam, furtiuam, ſpoliatiuã,
violentam, clandeſtinam, ſeu precario rogatam poſ-
ſeſſionem, manutenendus in illo ſtatu, in quo repe-
ritur, interim, dum de cauſa principali, ſeu de pe-
titorio, vel ordinario poſſeſſorio cognitum fuerit per
tres ſententias conformes, Rec. in coll. deciſ. coll.
2850. verſ. non obſtare. Seraph. deciſ. 555. numer. 9. &
deciſ. 1471. numer. 7. ✠ & donec diſcutiantur iura 135
ſua, Seraph. deciſ. 582. num. 5. Rot. in Ciuitatis Caſtelli
Bonorum coram Cardinali Pamphilio ſeniore, apud
Marcheſ. de comm. par. 1. fol. 969. num. 2. & 7. quæ
eſt etiam in parte penes Saluſt. Tib. in praxi A. C. lib.
3. ante cap. 18. fol. mihi 265. numer. 4. ✠ Ac conſtite- 136
rit, eum eſſe prædonem, ſeu ſpoliatorem, aut alias in-
iuſtum poſſeſſorem, cap. in litteris de reſt. ſpol. cap. li-
cet Epiſcopus de præben. in 6. Gabr. de reſtit. ſpol. concl.
1. num. 4.

1.n.4.*Boccat.de interd. vti poſſid. cap.2. n.49. & 87.*
Pont.de ſpol.lib.3.cap.ſecundo n.23.& 36.Garz.de be-
nef.par.11.c.10.n.213.Gratian.diſcep.foren. c.870.n.
18.*Mantic.dec.272.n.4.*[*Thomas deciſ.35.n.65. dec.*
516.*n.11. & ſeqq. Neuiz. conſ.81. n.19. & ſeqq.* vbi,
quod debet in manutentione ſuccumbere,& manu-
tentio dari aduerſario antiquiori poſſeſſori,*Capiblanc.*
pract.quaeſt.ſup.pragmat.11.de Baron.n.8. vbi etiam,
ſi ius reſiſtat,*lib.2.Add.ad dec.194. Burate.littera C.*
vbi , quando ex eiſdem actibus appaiet , talem eſſe
prædonem.]

137 Sed , † poſtquam conſtat in promptu, notoriè,&
euidenter abſque alia diſputatione de Iniuſtitia poſ-
ſeſſionis,ſeu de illius violentia,clandeſtinitate,vitio,
improbitate,doloſitate,vel de ſpolio,ſeu poſſeſſorem
eſſe furem,vel prædonem,ſeu intruſum,non eſt hu-
iuſmodi poſſeſſori danda manutentio , ſed ſpolium
eſt purgandum,& poſſeſſio reuocanda,*l.pri. in prin-*
cip.ff.vti poſſid.l.improba C.de acquir.poſſ.Menoch. de
retin.remed.3.n.790.Boccat. de interd. vti poſſid. c.3.
n.20.& cap.4.n.1.Pariſ.de reſignat.beneſ.lib.1.quaeſt.
6.n.8.Cancer.var.reſolut.cap 14. num.54 55. & ſeqq.
par.3.Roderic.de ann.redit. lib.1. quaeſt.17. numer.21.
& ſeqq. Grat.diſcept.for. cap.870. numer.18. Vbi de
poſſeſſione , cui Ius reſiſtat, *& cap. 899. numer. 11.*
20.& 22. Paſeit. conſ.16. num. 14. & 15. Hond. conſ.
18.num.28.lib.2. Triuſan. dec.15. num.34. lib.1. Io-
ſeph.Ludou.deciſ.Lucen.20.num.4.Rot.diuerſ. dec.27.
num.11.deciſ.103.num.2.par.1.& deciſ.663. num.2.&
dec.873.num.1.par.4. Rot. poſt tract. Pacific. de Sa-
liman. dec.156. num.14. deciſ.197.num. 13. Seraph.
dec.733.num.5. dec.1041.num 4. qua eſt etiam apud
Marcheſ.de comm. par.1. fol. 953. ſub num.2. Rot. in
Cuſentina Parochialis coram Cardinali Pamphilio
ſeniore, & in Romana Succeſſionis Hebræorum coram
Reuerendiſſimo Domino Coccino , apud Marcheſ.de
comm. par.1. fol.953. numer. 5. & par. 3. fol. 157.
num.1.Greg.XV deciſ.105.in fin. qua eſt etiam apud
Marcheſ. de comm. par.1. fol.373. ſub num.6. verſic.
nec etiam eſt hodie.Iul. Viuian. in praxi Iuris patron.
par.2.lib.5.cap.4.num.14.& 25.& lib.11.cap.6. numer.
16. Cyriac.contr.for.lib.1.contr.46. numer.12. Scacc.
de ſent.& re iudic.gl.14 quaeſt.19.num.98.& ſeqq.Rot.
in Braccharen. Archidiaconatus coram Reuerendiſſ.
138 *Domino Coccino . poſt tract. dec. 234. num.4.* † Præ-
ſertim in ſpiritualibus, *Plot.de in lit.iur.§.3. num.29.*
139 † Etiam quod poſſeſſio ſpoliatiua capta de nouo
eſſet concedenda, *Rot.in recent.dec.85.num.4.par.2.*
[Et quod violenta poſſeſſio, de qua conſtet notoriè,
non ſit manutenenda,tradit *Neuiz. conſ.81.n.28. in*
fin.& ſeqq.vbi n.34. quia hoc non pertinet ad vigo-
rem iudicij,quod ſapit ius,& quod nec poteſt manu-
teneri auctoritate Principis , & quod in impetrans
poſſeſſionem à ſuperiore non vocato poſſeſſore dici-
tur impetrare ius iniquum , & talis auctoritas non
eum excuſat , ſed accuſat , & quod iniuſta poſſeſſio,
quamuis à iudice conceſſa , confirmari non poteſt,
& num. 36. & vbi conſtat de iure actoris in plenario
poſſeſſorio, non debet reo concedi manutentio, ſed
ſolum pronunciari pro actoris immiſſione, *Menoch.*
de retin.remed.3. num.788. & 792 Seraph. dec.810.
Rot.in Romana de Agazariis Iulij 1621.coram Rem-
boldo, ſi ab huiuſmodi ſententia non ſit permiſſa ap-
pellatio , alias ſecus , *ad Rot.Bonon.dec.14.num.16.*]
140 † ſemperque admittitur exceptio reſpiciens merita
ſeu dominium, & petitorium, vel poſſeſſorium ple-
narium , ſeu non Iuris poſſeſſoris , vel Dominij al-
terius, vbi eſt liquida,clara, & notoria, & non eget
probatione , nec aliquo modo offuſcatur *Gionagn.*
conſ.8.num.114. lib.1.Seraph. dec. 810. num.4. Greg.
141 *XV. dec.425.num.3.& 4.* † vel vbi quis poſt intenta-
tam per ipſum manutentionem paſſus eſt de prædi-
ctis cognoſci, & liquidè probari, *Menoch.de retin.re-*
med.3.n.682.Boccat.de inter.vti poſſi.c.5.n.1.Gionagn.
conſil.8.n.97.lib.1.Franc.Milan.dec.3.n.81.& ſeqq. &
n.107.& ſeqq. Rot. in Romana fideicommiſſi de Epis
coram R.P.D.Veroſpio poſt tract.dec.295.n.1. † Nec 142
exceptio,quæ eſt etiam probata,dicitur requirere al-
tiorem indaginem, vt reſpectu obligationis Came-
ralis,*dixit Rot.poſt Zacch.ad Galleſ.de oblig. Camer.*
deciſ.105.num 7. [*Neuizan. conſ.81.n.33.* ſed de ea
conſtare ſine delatione,ſine altiori indagine, *Neuiz.*
d.conſ.81.in fin. † neque exceptio clara efficitur altio- 143
ris indaginis,nec eſt reiicienda ſi illud, quod eſt diſ-
cutiendum,prouenit ex replicatione partis,*Rot.diuer.*
deciſ.57.n.4.& 6.par.2.Rot.recent.dec.126.n.12.deciſ.
559.n.9.par.1.quæ etiam penes Paciſ.de Salu.83.num.
13.& ibidem deciſ.157.n.10. † quemadmodum relo- 144
uat exceptio dominij, ſeu non iuris cauſata à renun-
ciatione ipſius poſſeſſoris , de qua liquide , & cla-
rè conſtet , & quæ tergiuerſari non poſſit , ad tra-
dita per *Menoch.de retin.remed.3.num.697. & ſeqq.*
Boccat.de interd.vti poſſid. cap. 51. numer.8. & ſeqq.
[*Duran. dec.158. num. 5. & 6.*] licet † non eſſet 145
releuij renunciatio extraiudicialis , *ſecundum Celſ.*
Vgon.conſ.98.num.6.[*Lotter. de re beneſ. lib.3. quaeſt.*
24. numer. 9. ſed contrarium videtur ſentire , *Rot.*
coram Durano d. deciſ.158. in qua agebatur de re-
nunciatione per publicum inſtrumentum , quæ ta-
men loquitur de renunciatione clara,& ipſius poſſeſ-
ſionis non autem dominij.]

Nam † ſi non eſt quis manutenendus,quando ha- 146
bet vehementem præſumptionem contra ſe,*Cancer.*
var. reſol.d.cap.14 num 54. par.3. & dicam infra
obſer.44 num.11.& ſeqq.& num.39. & ſeqq. † multo 147
minus , quando non verſamur in præſumptionibus,
ſed ſumus in claris, *Cancer.d. numer.54. Roderic. de*
ann.redit.d.lib.1. quaeſt.17. numer.29. cum † Iuſtitia, 148
vel iniuſtitia poſſeſſionis in hoc interdicto, *Interim,*
tunc non ſit attendenda , vbi eſt opus diſceptatione
ad cognoſcendum de ipſa iuſtitia, vel iniuſtitia,ſecus
vero , vbi abſque diſceptatione euidenter de iniuſti-
tia poſſeſſionis apparet , *Cancer.d.cap.14. numer.54.*
& ſeqq. Fontanell. de pact. nupt. clauſ.7.glo. 3.par.
10. numer. 74. tom. poſter. † quia tunc petitorium 149
abſorbet poſſeſſorium, *Roderic. de ann. redit. d. lib.*
1.quaeſt.17.num.21. Franc. Milan.dec.3. numer.175.
& 176.lib.1. [Satiſque dicitur proceſſum cum cau-
ſæ cognitione , vbi notoriè conſtat de poſſeſſionis
vitio , *Neuiz. conſ. 81. ſub numer. 35. verſ.ſecundo*
reſpondetur.] † Nec lex intendit tueri vitioſum poſ- 150
ſeſſorem, *Peregrin.de adipiſc ſub num 259. Valaſc.dec.*
79.num.19.tom.1. † Alias,ſi quis in poſſeſſione etiam 151
iniuſta defenderetur , daretur occaſio delinquendi,
Cancer.d.cap.14. numer. 56. † via Calumniis pa- 152
tefieret , temerarij fouerentur litigatores , & noto-
ria fieret iniuſtitia , *Scacc. de ſent. & re iud. gl. 14.*
quaeſt.19. num.98 [Quæ procedunt non obſtanti re-
ſcripto Principis mandantis manuteneri , qui eſt in
poſſeſſione de præſenti , quia recipit interpretatio-
nem à iure,ne contineat iniquum,& lædat tertium,
nec ſit veriſimile , quod violentiam , & iniuſtitiam
velit manutenere , ne inde iniuriarum naſcatur oc-
caſio,vnde iura naſcantur,*Neuiz.conſ.81.num 36.*]

Notoriè † autem , & euidenter iniuſtitia poſſeſ- 153
ſionis , ſeu exceptio non iuris poſſeſſoris, vel domi-
nij alterius diceretur apparere , vel per confeſſionem
ipſius ſpoliatoris, prædonis , ſeu alias iniuſti poſſeſ-
ſoris , vel per ſententiam , ſeu ſententias , & rem
iudicatam; vel alias ex actis per clara iura , & pu-
blica inſtrumenta producta , ſeu per claras depoſi-
tiones teſtium,*Boccat.de interd.vti.poſſid.cap.2.num.*
46.& 87.& cap. 5. num.4. & 5. vbi de confeſſione
facta in Iudicio , & tam in prophanis , quam in be-

neficialibus, *Marcheſ. de comm.par.1.de comm.appel. in poſſ.fol.935.n.125 Grattan.diſcept.for. cap.899.n.22.Iul.Vin.in praxi iuriſpatron.par.2. lib.5. c.4.n.24. & lib.11.cap.6.n 16.Scacc.de ſent. & re iud.gl.14. q.19.n.108. & ſeqq. diuerſ. dec.27. num.11.dec.18.n.9. par.1.Seraph.dec 355 n.8. & dec.876.n.1.* vbi quod
154 † notorietatem facit confeſſio partis, ſeu res iudicata, & quod ita Rota ſemper obſeruauit, ſic declarando, ſeu recedendo à deciſ. *Put.29 ſub n.7. lib.3. Adnot. ad dec.107.Greg.XV.ſub n.5.Rot.in Lucana Iuriſpatronatus coram R.P.D.Dunozetto,poſt tract.dec.332. n.6.& dec.333.n.2.faciunt tradita per Melch Lotter. de re benef tom.1.lib.1.q.34.n.29.& ſeqq.*[*Rot.recent. dec 436.num.4 par.3.Nemizan.conſ.81.numer.29. & ſeqq.Burati.dec.291.n.7.vbi de Rotæ obſeruantia dec. 360 n 7.dec.686.n.7.* vbi de confeſſione, re iudicata, & publico inſtrumento, quod exceptionem non patiatur *dec.904.n.11.*]
155 Et quod † obſtet defectus, ſeu inualiditas tituli, quæ ex ipſius tituli lectura ex aduerſo producti apparet, *tradit Menoch.de retin.remed.3.ſub n.183.Rot.recent.dec.698.n.3.par 2.*[*Rot.recent.dec.177.n.6.& 7.*
156 *par.4*] Cum † probatio, quæ fit libris apertis, nunquam reiiciatur, *Perſon.de adipiſ.num.408 ſub verſ. Hincque eſt.* Et † non notoria diceretur iniuſtitia,
157 quæ reciperet in facto vel in iure aliquam difficultatem, *Corn.conſ.10.n.3.lib.4. Contard.de moment. poſſ. limit.9.n.10.50.& 51 Capyc.dec.10 n 20. Rot.diuerſ. dec.85.n.4.& dec. 103. in fin. par. 1. Rot.recent.dec.*
158 *659.n.6.par.2.* † ſed redderetur turbida ex probationibus partis aduerſæ vel quia de illius iuribus adhuc docere poſſet, *Giouagn.conſ.8.n.115. lib.1. Rot.diuerſ. dec 28.n.9.par.1.* † Nec ſufficeret, quod conſtaret de
159 non iure ex aliquo capite tantum per confeſſionem ipſius poſſeſſoris, vel rem iudicatam, quia non videretur ex ea reddi notorium illius non ius, donec ille de aliquo alio titulo poſſet docere *Rot.recent.dec.516.*
160 *n.5.par.1.* Et † generaliter non diceretur conſtare de non iure, *Rot.diuerſ.dec.99.n.10.par.3* [*Rot. recent. dec.436.num 4. par.3.* vbi, quod ſi deficit res iudicata, vel confeſſio partis, non poteſt dici conſtare de bono iure, cum ex progreſſu cauſæ poſſit doceri de contrario, & quod nec ſufficiunt deciſiones deſuper emanatæ, *& in Balne erigen. confinium coram Cardinali Sacrato, poſt tract. dec.452. n.10.*] Prout † nec
161 inſtrumentum faceret rem notoriam, ſi contra illud aliquid etiam coloratè opponeretur, *Melch. Lotter.de re benef.tom.1.lib.1.quæſt.34.n.31.*

162 Præcipuè † autem non eſſet manutenendus, qui nunc, & de præſenti, ſeu de recenti acquiſiuiſſet poſſeſſionem, ſeu detentionem iniuſtam, ſpoliatiuam, furtiuam, vel vi, ſeu clam ab eo, cum quo eſt litigium, & qui poſſidet, nec contra ipſum, ſed immo tunc obtinet ipſe Aduerſarius, *Aret.in §.retinendæ num.4. Inſt.de interd.Ioſeph Ludouic.deciſ.20. num.5. Ruin. conſ.28 num.9.verſ.Tertius caſus lib.4. Plot.de in lit. iur.§.3.ſub num.31 Achill.Perſon.de adipiſc.poſſ ſub num.40 Boccat.de interd.vti poſſid.cap.5.ſub num.46. cap.3.num.12.& cap.10.num.6.& 7. Cancer. variar. reſol.cap.14 num.41.par.2.Hond.conſ.21. lib.2.Contard.de momen. poſſ.quæſt.24.num.12.& ſeqq.Pract. Papien.in for.lib.pro turb poſſeſſione in gl.Hodie num. 4.Franc.Milan. deciſ.1. num.100.197.& ſeqq.lib.1. Valaſc.dec.79.num.10.tom.1.Rot.diuerſ. dec.27.num. 19.par.5. & in his terminis procedunt dicta per Giouagn.conſ.40 num.4.lib.1.*[*Nemiz.conſ.81. numer.26.* vbi, quod debebat timere, quod ſi alter contradiceret, dum iam erat in poſſeſſione, & quod tunc huiuſmodi remedium retinendæ dicitur etiam reſtitutorium & conuentus non poteſt dici deſiſtere à turbatione, niſi reſtituat poſſeſſionem naturalem, *& n.29.& ſeqq & nu.35.verſ.non obſtat.ſecundum.*]

Inciuile † enim eſt, vt quis vincat in eo, quod poſſidet ab Aduerſario per malum modum, *Valaſc. d. dec.79.num.19. tom.1.* Et † non debet quis reportare commodum ex poſſeſſione illicitè contra Aduerſarium capta, *Contard.d.q.24.n.13.* 163
164

Sed, † quod quis poſſideat vi, clam, vel precario, & de recenti ab Aduerſario, tenetur probare ipſe Aduerſarius, quod in practica eſt difficile, *Franc. Milan.d.dec.1.num.200.Valaſc.d.dec.79.n.19.tom.1.* Et quatenus pars aduerſa eſſet aliqua Vniuerſitas, & ex probationibus concluderetur poſſeſſio eorum de vniuerſitate, vti ſingulorum, non vti vniuerſorum, ſuccumberet in huiuſmodi iudicio ipſa Vniuerſitas, & non diceretur iſte poſſeſſor vi, clam, vel precario ab Vniuerſitate poſſidere, *Ruyn.d. conſ.28. ſub n.13.14. & ſeqq.lib.4.* 165

Prout † non eſſet fur manutenendus, quando ſe in delicto fundaret, *Marcheſ. de comm. par.1.de comm. appell.in poſſ.fol.935.n.156.* Vnde, † ſi ſpolietur, ab Aduerſario, & inſtet, ſe manuteneri, & ſic excipiendo gerat partes rei, non habet neceſſe allegare, quo loco, & quando rem habuerit, & competit illi manutentio, ſed ſi velit agere, & ſic gerere partes actoris non daretur illi manutentio, quia teneretur docere de intereſſe, quod non habet, quia tenetur illi quem ſpoliauit, *Marcheſ. d. n.156.* Et, † quando ageretur de furto rei mobilis, eſſet illa deponenda in manibus Actuarij, ſeu alterius, ne alia in eius loco ſubiiceretur, & præcluderetur via illā recognoſcendi, *Ant.Fab.in ſuo Cod.Fabr.lib.3.tit.12. defin.14. & ſenſu.Lancell. de attent.par.1.c.5. de attentat. accuſat. ſeu inquiſit. pend.n.58.*[Quemadmodum poſſet Iudex, poſſeſſorem iniuſtum, etiam ſine citatione, ſua poſſeſſione priuare, quando illum antea de facto, & parte non citata poſſeſſorem feciſſet, niſi fuiſſet in tali actu primo miſſa citatio propter ſcandalũ, *Lanfranc.dec.417.*] 166
167
168

Concederetur † tamen ſemper manutentio, quando poſſeſſio eſſet furtiua, clandeſtina, ſeu violenta, vel precaria, aut aliàs iniuſta reſpectu Tertij, qui non contendit de poſſeſſione, nec eſt in hoc iudicio competitor. † Iuſta enim an iniuſta ſit poſſeſſio, etiam de recenti, aduerſus alios poſſeſſores, præter aduerſarium, nihil refert, & allegans ius Tertij non auditur; qualiſcunque namque poſſeſſor hoc ipſo, quod poſſeſſor eſt, plus iuris habet, quam is, qui non poſſidet, & debet eius in cauſa Aduerſarius actor conſtitui, atque prohiberi, ne ad locum accedat, *l.2.ff.vti poſſid Ruyn. conſ.58 n.7.& per tot.lib.4. Menoch.de retin.remed.3. n.19.Boccat.de interd.vti poſſid. c.2. n.104. Contard. de moment.poſſ.q.24.n.15. Rot. Lucen. dec.17. Barz. dec.140.n.31.Franc.Milan.dec.1.n.109.& 114.lib.1. Valaſc dec.79.n.19. tom.1.*[*Duran.dec.170. n.4. & Nemiz.conſ.80.n.7.in fin.* vbi quod poſſeſſor iniuſtus etiam habet plus iuris, quam non poſſidens propter onus probationis, *& conſ.81.n.16.29.32.& 35.verſ. non obſtat ſecundum.*] Et † quod in prophanis, qui eſt in poſſeſſione, defendatur, etiam quod notoriè conſtet de non iure ſuo, *tradit Mazzol.conſ.91.n.48. & ſub n.53.* † Poſſeſſor enim, etiam Aſinarius, & iniuſtus contra non poſſidentem defenditur, *Achill. Perſon.de adipiſc.poſſ.ſub n.41.* [& manuteneretur, *Lott. de re benef lib.3.q.11.num.80.& q.54.num.3.* vbi de poſſeſſore de facto, & contra quoſcunque] & † impedit executionem ſententiæ latæ contra alium; ita vt ipſe ſit manutenendus contra victorem venientem ex perſona condemnati, etiam ſi poſſideat iniuſtè quoad alios, dummodo poſſideat iuſtè quoad condemnatum, *Scacc.de appell. cap.2. quæſt.17. limit.7. membr.4.num.63.* 169
170
171
172
173

Vt quoque † manuteneretur ille, qui vi, clam, ſeu alias iniuſtè poſſideret ab Aduerſario, etiam de recenti, ſi ipſe Aduerſarius non poſſideret, vel poſſidere 174

re deſiiſſet, ex quoad poſſeſſionem reuerti noluiſſet ſuſpicando ſe poſſe repelli, *l. clam. poſſidere, §. qui ad nundinas. ſancta l. ſeqq. ff. de acquir. poſſ. Aret. in §. retinenda n. 5. Inſt. de interd. Ruya. d. conſ. 28. a. 6. lib. 4. Gionagn. conſ. 40. num. 4. lib. 2.*

S V M M A R I A.

1 *Exceptio, quod cauſa manutentionis pendeat à petitorio, vel negocio principali, ſeu agatur de re, quæ habeat admixtam cauſam poſſeſſionis, & proprietatis, & in qua vnica detur actio, retardat manutentionem, & eo magis ſtante reſcripto pro cumulatione cum clauſula,* Arbitrio.

2 *Lim. ſecus quando poſſeſſio eſt clara, & non recipit fomentum à petitorio, ſeu non habeat qualitatem, quæ requirat neceſſariam cognitionẽ meritorum.*

3 *Sepulchri in iudicio non poteſt pronunciari in poſſeſſorio, niſi ſummariè cognoſcatur de bono iure in petitorio.*

4 *Matrimoniale poſſeſſorium, non ſolet terminari per manutentionem, ſeu reſtitutionem, ſed per depoſitum Mulieris, ex quo admixtam habet cauſam proprietatis, cum non detur in perſona libera quaſi poſſeſſio huius ſeruitutis coniugalis, niſi ex legitimo conſenſu.*

5 *Muliere nupta duobus an, & in quo matrimonio detur manutentio.*

6 *Manutẽtio, quam quis petit coram Iudice, ad quẽ aduerſus executionem factam per Iudicem, à quo iuris ordine ſeruato ſub prætextu iniuſtitia, quæ ſit dubia, & non patens dicitur pendere a negocio principali, hoc eſt a iuſtitia, vel iniuſtitia, ſine quo expediri non poteſt.*

7 *Manutentio pendens à validitate tituli non debetur, niſi de tituli validitate conſtito.*

8 *Manutentio videtur deneganda in iis, in quibus reſiſtit ius commune, & illius articulus diſcutiendus in petitorio.*

[*Manutentio concedi non debet in quaſi poſſeſſione non reſidendi, vbi cadit dubitatio, an beneficium ſit curatum, vel non curatum.*]

9 *Aſſiſtentia iuris communis vigere non permittitur manutentio, ſi controuertatur, an locus ſit, vel ne intra fines, donec de hoc non fuerit cognitum.*

10 *Manutentio denegatur, vbi poſſeſſio percutit, & abſorbet petitorium, & poſſeſſorium, vt in beneficiato, qui alias penſionem ſoluit, & non potuit habere poſſeſſionem beneficij.*

11 *Exceptio poſſeſſionis infectæ propter decretum irritam impedit manutentionem, donec ſit cognitum, an intret diſpoſitio illud habens.*

Observatio XLIIII.

De Exceptionibus reſpicientibus petitorium, ſeu poſſeſſionem in particulari, & primo. An, & quando obſtet exceptio, quod cauſa mandati de manutenendo pendeat à negocio principali, ſeu à petitorio.

1 Retardatur † mandatum de manutenendo per exceptionem, quod cauſa manutentionis pendeat à negocio, & articulo principali, ſeu poſſeſſorium recipiat fomentum à petitorio, & requirat neceſſariam cognitionem meritorum cauſæ vel agatur de re, quæ habeat admixtam cauſam poſſeſſionis, & proprietatis, in qua vnica detur actio, & qui non probat in petitorio, ſuccumbat in poſſeſſorio; Nam tunc diſcuti prius debent merita cauſæ, atque articulus principalis, quam concedatur mandatum de manutenendo, eſtque expectandus finis ipſius negocij principalis, vnumque ſine altero expediri, ac terminari non poteſt, *Lancell. de attent. par. 3. c. 24. quæſt. 19. n. 4. Seraph. deciſ. 1278. num. 4. Rot. in Bracharen. de Ganfer. coram Cardinali Sacrato, & in Toletana Sepulturæ coram bo. mem. Vbaldo, & in Nepeſina Locationis coram Litta, de quibus apud Marcheſ. de comm. par. 1. fol. 1054. n. 3. fol. 1062. n. 3. & fol. 1081. n. 3. & par. 2. fol. 488. n. 3. Rot. recent. deciſ. 423. num. 7. par. 2. Adnot. ad deciſ. 283. Greg. XV. n. 8. Rot. in Romana de Bombellis coram Cardinali Sacrato, poſt tract. deciſ. 9. n. 31. & antea in Romana de Zambeccariis coram Comitulo, poſt tract. dec. 68. n. 5. in Romana, ſeu Terracinen. Affictus coram R. P. D. Pirouano, poſt tract. dec. 215. n. 34.* [*& in Mediolanen. Donationis de Porris coram Orano, poſt tract. dec. 390. num. 11. in Vlixbonen. Declarationis Concordiæ coram Iuſto, poſt tract. dec. 383. num. 6. in Placentina Penſionis coram Remboldo, poſt tract. dec. 510. num. 3. in Braccharen. Reſidentiæ coram Iuſto, poſt tract. dec. 579. num. 1. in Lauretana Iuriſdictionis coram R. P. D. Durano, poſt tract. dec. 621. num. 1. in Peruſina Exemptionis coram R. P. D. Pirouano, poſt tract. dec. 645. num. 2.*] Præſertim ſtante reſcripto pro cumulatione cum clauſula, Arbitrio, *Rot. in Romana de Torniellis coram Remboldo, poſt tract. dec. 136. num. 2. in Eluen. Decimarum coram eodem, poſt tract. dec. 187. num. 8. & ſeqq. in Narnien. Bonorum coram R. P. D. Pirouano, poſt tract. dec. 227. num. 5. in Romana fidei commiſſi de Epis coram R. P. D. Veroſpio, poſt tract. deciſ. 195. num. 9.* [*& in Virdunen. Monaſterij coram Reuerendiſſ. D. Coccino, poſt tract. dec. 670. num. 3.*]

Licet † ſecus dicendum ſit, quando poſſeſſio eſt 2
clara, & non recipit fomentum à petitorio, ſeu non habet qualitatem illi adhærentem, quæ requirat neceſſariam cognitionem meritorum, quia tunc competit poſſeſſori manutentio abſque cognitione meritorum cauſæ, & negocij principalis, *Rot. poſt tract. Iul. Viuian. de Iurepatr. dec. 86. la ſeconda circa fin. Rot. recent. d. deciſ. 413. numer. 7. par. 2. Rot. in Burgen. Iuriſdictionis coram Rubeo, poſt tract. dec. 8. num. 3. in Iannen. Parochialis coram R. P. D. Durano, poſt tract. dec. 224. num. 1.*

Hincque eſt, quod † in iudicio Sepulchri non po- 3
teſt pronũciari in poſſeſſorio, niſi cognoſcatur ſaltem ſummariè in petitorio, An is, qui petit poſſeſſionem, foueat bonum ius in proprietate, ne ſequatur corporis humani vexatio, *Rot. in d. Toletana Sepulturæ coram Vbaldo, apud Marcheſ. de comm. part. 1. fol. 1062. num. 3.*

Hinc pariter † poſſeſſorium matrimoniale non 4
ſolet terminari per manutentionem, ſeu reſtitutionem, ſed per depoſitum Mulieris, ex quo habet admixtam cauſam proprietatis, cum non poſſit in perſona libera haberi quaſi poſſeſſio huius ſeruitutis coniugalis, niſi ex legitimo conſenſu, *Rot. recent. dec. 147. num. 28. & 29. par. 1. quæ eſt Greg. XV. dec. 351. num. 39. & ſeqq.* ſed, † ſi mulier nubat duobus, & ſe- 5
cundum matrimonium ſit contractum in facie Eccleſiæ, antequam orta ſit lis ſuper validitate primi, debet ſecundus Vir manuteneri lite pendente *Tuſc. in verb. ſequeſtram concl. 202. num. 19. & ſupple, quæ dixi obſeru. 10. n. 95. 97. & ſeqq.*

Hinc rurſus, † quando quis paſſus eſt executionem 6
à Iudice à quo, qui proceſſit iuris ordine ſeruato, & coram Iudice, ad quem dat de iniuſtitia, quæ, eſt dubia, & non patens, & petit manuteneri dicitur manutentio pendere à negocio principali, hoc eſt à iuſtitia,

ſtitia,vel iniuſtitia, & ideò non poteſt expediri, niſi cum ipſo negocio principali, *Rot.in d. Romana de Bombellis coram Cardinali Sacrato,poſt tract. dec.9. num.31.*

7 Hinc etiam † manutentio pendens à validitate tituli non eſt danda, niſi poſtquam apparuerit de ipſius tituli validitate,*Greg.XV.deciſ.283.n.5.*

8 Hinc ſimiliter † non videtur concedenda manutentio in iis,quibus reſiſtit ius commune, ſed huiuſmodi articulus videtur diſcutiendus in petitorio, vt in redecimis,*Seraph.dec.1463. n.2.*[& in quaſi poſſeſſione non reſidendi,vbi cadit dubitatio,an beneficium ſit curatum,vel non curatum,*Rot.in Bracharen. Reſidentiæ coram Iuſto,poſt tract.dec.579.n.2.*] .

9 Hinc quoque † ſi petatur mandatum de manutenendo ratione iuris aſſiſtentiæ iuris communis eo, quia locus controuerſus ſit intra fines Diœceſis, ſeu Parochiæ,antequam concedatur, debet cognoſci an locus ſit,vel ne intra fines, *Seraph.dec 1273.n.1.& 4. Adnot.ad dec.283 Greg XV.ſub n.8.*

10 Hinc vlterius † denegatur manutentio , quando poſſeſſio percutit, & abſorbet petitorium,& poſſeſſorium,vt in beneficiato, qui alias ſoluit penſionem, & poſtea negat illam ſoluere,quia non potuit habere poſſeſſionem beneficij *Rot penes Cenc. de cenſib.dec. 232.ſub num.16.*

11 Hinc deniquc † ſi opponatur , poſſeſſionem non eſſe manutenibilem eo , quia ſit infecta propter decretum irritans , prius cognoſci debet , An ſit locus diſpoſitioni , quæ habet decretum irritans , quod in effectu eſt cognoſcere negocium principale , antequam ex iſto capite poſſit concedi, vel denegari manutentio,*Adnot.ad d.dec.283.Greg.XV.ſub n.8.*[*Rot. in Lauretana Iuriſdictionis coram R.P.D. Durano, poſt tract. dec 621. n.1.in Perusina Exemptionis coram R.P.D.Pirouano,poſt tract.dec.645.*]

SVMMARIA.

1 *Aliud eſt, quod poſſeſſio ſit contra præſumptionem iuris , ſeu ius illi non aſſiſtat , & aliud,quod ius reſiſtat poſſeſſioni,ſeu poſſeſſionem prohibeat.*

2 *Vt aliquid dicatur contra ius ſufficit, quod ſit vel contra legem ſcriptam , vel contra illius rationem expreſſam,vel tacitam.*

[Iuris reſiſtentia eſt correlatiua , ſeu correſpectiua cum aſſiſtentia.

Mandatum de manutenendo ſi detur contra habentem iuris aſſiſtentiam,dare dicitur habenti iuris reſiſtentiam.]

3 *Poſſeſſio,quæ eſt ſolummodo contra quandam præſumptionem iuris, ſuos parit effectus,& releuat.*

4 *Et eſt manutenenda.*

5 *Poſſeſſio,quæ eſt contra ius manutenenda eſt.*

6 *Ampl. etiam ſi ſit contra ius in iudicium principaliter deductum.*

7 *Poſſeſſio,quæ iuris reſiſtentiam non habet, eſt manutenenda.*

8 *Poſſeſſionis iuſtitiam inſpicere,& attendere nō eſt opus,ſed ſufficit factum,etiam ſi ius aliquo modo reſiſtat,dū tamē penitus,& omnino nō repugnet.*

9 *Poſſeſſio eſt manutenibilis , etiam quod concurrat ſimul aduerſa iuris præſumptio , & reſiſtentia, vbi reſiſtentia non ſit vehemens.*

10 *Vel vbi reſiſtentia ſit dubia,& turbida.*

11 *Ius poteſt vni aſſiſtere,& alteri non reſiſtere.*

[Sacramenta adminiſtrandi quaſi poſſeſſio poteſt de conſuetudine competere Hoſpitali in præiudicium Parochi.]

12 *Manutentio denegatur,vbi præſumptio,quæ poſſeſſioni aduerſatur,eſt admodum vehemens.*

13 *Limit.niſi vltra poſſeſſionem doceatur de titulo.*

14 *Manutentio non datur ſine legitimo titulo,vbi poſſeſſio eſt manifeſte contra ius,ſeu illi ius manifeſte reſiſtit,& ſub n.21.*

[Præcedentia in materia datur manutentio,etiam ſi poſſeſſio ſit contra ius d.n vbi ratio.

Manutentio in quaſi poſſeſſione iuriſdictionis non datur ſine titulo,quando non dubitatur,territorium eſſe alterius.]

15 *Seu adeſt iuris reſiſtentia vehemēs,& ineuitabilis.*

16 *Iuris reſiſtentia non dicitur vehemens,ſi ſit dubia, & turbida.*

17 *Manutentio non datur ſine legitimo titulo contra eum qui habet iuris communis aſſiſtentiam.*

[Titulus cum quadragenaria,prout in præſcribendo requiritur ad effectum manutentionis , quando ius vehementiſſimè reſiſtit.Decl.vt d.n.]

18 *Poſſeſſio manutenibilis acquiſita non dicitur ſine titulo contra habentem iuris aſſiſtentiam , vbi exempla.*

19 *Paria ſunt,quod quis manifeſte habeat ius commune cōtra ſe,vel vehementē præſumptionem iuris.*

20 *Ius vbi manifeſte reſiſtit,ſeu admodum vehemens iuris præſumptio,non dicitur poſſeſſio, ſeu quaſi, ſed potius iniqua occupatio,quæ nihil occupatori prodeſt,nec illum releuat ab onere probandi.*

21 *Poſſeſſio,quæ eſt contra prohibitionem ſtatuti,dicitur improba,& non manutenibilis.*

22 *Manutentio datur non obſtante iuris reſiſtentia, vbi principaliter inter partes diſputatur,an aliquis male quid poſſideat reſiſtente iure municipali,vel communi,ne merita cauſæ pandantur.*

23 *Poſſeſſio etiam manifeſte contra ius , ſeu quæ habet iuris communis vehementem reſiſtentiam releuat,quando eſt alicuius temporis conſiderabilis; hoc eſt decennalis.*

[Poſſeſſio etiam manifeſte contra ius,vel quæ habet iuris communis vehementem reſiſtentiam releuat ſi ſit antiquiſſima,& plus quam decennalis, vel longæua.]

24 *Et eſt manutenibilis.*

25 *Ampl.etiam in Regalibus.*

26 *Tituli præſumptio , ſeu titulus coloratus oritur ex longæua,& decennali poſſeſſione omni calumnia ſublata, & ſufficit ad manutentionem, etiam ſi ius reſiſtat.*

27 *Tituli probatio in poſſeſſione habente iuris reſiſtentiam non requiritur pro manutentione , vbi conſtat de iuſto initio ipſius poſſeſſionis.*

28 *Iuris reſiſtentia non obſtat ad effectum mandati de manutenendo, donec cognoſcatur petitorium ad fauorem illius, qui habet præſcriptionem, & priuilegium.*

[Manutentio in Regalibus non datur ſine titulo à Principe habito.d n.

Titulus pro manutentione non requiritur,ſed ſufficit poſſeſſio,vbi ius non reſiſtit magis vni,quam alteri ex partibus , ſed defert conſuetudini. vbi exemplum.]

29 *Iuris communis reſiſtentiam habens,ſi vult ex ſua poſſeſſione particulari manuteneri contra ſuum ſuperiorem ratione iurium , quæ ad ſolum ſuperiorem pertinent,non poteſt obtinere, niſi probet titulum ſaltim præſumptum, & ſummarie, vbi exempla,& n.n.ſeqq.Lim.vt n.31.*

30 *Poſſeſſor quoad ſuperiorem nullo tempore ius acquirit,vt titulum oſtendere non teneatur.*

33 *Inferior,& ſubditus non habet contra ſuperiorem, & Dominum remedium manutentionis,& num. 35. & 37.*

[Mandatum dare contra Cameram Bononienſem non eſt illud dare contra Papam.

Inferior,& ſubditus ad effectum manutentionis contra

tra ſuperiorem, & dominum in iuriſdictionalibus debet docere de titulo cum quadragenaria.]

34 *Lim. niſi conſtet de immemorabili.*

35 *Conſuetudo nulla poteſt impedire Epiſcopum in corrigendis exceſſibus ſubditorum, nec contra eum circa iura Epiſcopalia præſcribitur.*

37 *Priuatus non poteſt experiri remedio retinendæ in iis, quæ ſpectant ad Principis ſuperioritatem, vbi exempla.*

38 *Inferior, ſeu ſubditus, & priuatus agens pro manutentione contra ſuperiorem reſpectu iurium ad eum iure communi non pertinentium manuteneatur, etiā quod non oſtendat titulum, vbi exemplū.*

39 *Poſſeſſori volenti manuteneri contra priuatum, ſeu alium non ſuperiorem, cui aduerſetur, & reſiſtentia iuris, & vehemens præſumptio, non datur manutentio ſine titulo. Vide exemplum n. 46. & ſeqq.*

40 *Ampl. 1. tam de iure Canonico, quam Ciuili.*

41 *Ampl. 2. etiam ſi hæc vehemens iuris præſumptio aduerſarij intentionem non fundet, quia ſufficit, quod aduerſetur poſſidenti.*

42 *Lim. niſi poſſeſſio ſit diutina, & decennalis.*

43 *Sublim. primò dummodo poſſeſſio careat omni vitio clandeſtinitatis, violentiæ, aut precariæ rogationis.*

44 *Sublim. 2. dummodo poſſeſſio ſit pacifica, & cum patientia illius, contra quem poſſidetur.*

45 *Sublim. 3. dummodo agatur de materia, in qua non ſit prohibita præſcriptio, ſecus ſi prohibita.*

46 *Laicus non eſt manutenendus in poſſeſſione fructuum beneficiorum, ſeu decimarum ſpiritualium ſine titulo, cum eorum ſit incapax, illique ius reſiſtat, & num. 51.*

47 *Clerico poſſidenti decimas in aliena Parochia non competit manutentio ſine titulo, cum illi ius reſiſtat, ex quo ſunt inſtitutæ in congruam ſuſtentationem Clerici eidem Plebi Sacramenta miniſtrantis.*

48 *Poſſeſſori, cui aduerſatur & iuris reſiſtentia, & vehemens præſumptio, non datur manutentio ex ſola poſſeſſione, niſi ſit immemorabilis, nec etiam contra priuatum, & non ſuperiorem.*

49 *Lim. in Laico poſſidente decimas ſpirituales, quia ſibi non ſufficit immemorabilis, ex quo etiam præſcriptio eſt prohibita.*

[Baro an ſit manutenendus in poſſeſſione, quæ de iure non ſpectat ad ipſum, ſed ad vaſſallos d. n.

Titulus cum quadragenaria requiritur in laico ad effectum manutentionis in quaſi poſſeſſione exigendi decimas ſpirituales]

50 *Sublim. 1. niſi fama priuilegij, vel recognitio ab Eccleſia, vel aliud æquipollens concurrat.*

51 *Sublim. 2. niſi doceatur, & de titulo, & de quaſi poſſeſſione.*

52 *Laicus poteſt etiam ſine titulo manuteneri in quaſi poſſeſſione exigendi decimas, quas non conſtat eſſe ſpirituales, ſeu Eccleſiaſticas, cum poſſint eſſe reſponſiones, quarum ſunt capaces.*

53 *Regulari non debetur manutentio in poſſeſſione beneficij ſecularis, nec ſeculari in beneficio regulari ſine titulo, cum obſtet eorum incapacitas, quæ eget diſpenſatione.*

54 *Laico manutentio non datur circa beneficia Eccleſiaſtica, & alia ſpiritualia, dum vti patronus prætendat libere conferre, niſi doceat de titulo.*

55 *Hominis liberi poſſeſſio nec haberi, nec manuteneri poteſt ſine titulo à iure approbato.*

56 *Poſſidenti, cui non aduerſatur vehemens, ſeu vehementiſſima iuris præſumptio, ſed ſimplex tātum, vt quia aduerſario aſſiſtat ius, datur cōtra priuatū, & nō ſuperiorē manutētio ex ſola poſſeſſione.*

57 *Decima duplex de vna, & eadem re percipi non poteſt, quia eſſet redecima, quæ eſt contra ius.*

58 *Ampl. etiam quod vna prætenderetur ab Eccleſia prædiali, & altera ab Eccleſia Sacramentali.*

59 *Abbati manutentio datur in quaſi poſſeſſione deputandi Capellanum ad eius nutum amouibilem in Eccleſia ſuo Monaſterio vnita ex ſola quaſi poſſeſſione, quamuis præſumptio iuris ſit, Eccleſias eſſe liberas.*

60 *Seruitutis in quaſi poſſeſſione datur manutentio abſque titulo, licet res aliena præſumatur libera vbi exempla.*

61 *Lim. 1. in vſufructu.*

62 *Lim. 2. in ſeruitute ducendi aquam, quam vtraque pars contendit, & prætendit ex conceſſione Principis.*

63 *Sublim. vti vtraque pars communiter poſſideat.*

64 *Lim. 3. vbi agitur contra proprietarium prædij ſeruientis, & de proprietate conſtat.*

[Vxor præſumitur acquiſiuiſſe ex bonis viri ad euitandam ſuſpicionem turpis quæſtus.

Declara præſumptionem locum habere in petitorio, ſecus in poſſeſſorio, & ad effectum manutentionis, ſubdecl. vt d. n.

Observatio XLIV.

Manutentio an, & quando detur ei, qui habet iuris præſumptionem, vel reſiſtentiam contra ſe.

ALiud eſt, † quod poſſeſſio ſit contra præ- 1
ſumptionem iuris, ſeu ius illi non aſſiſtat,
& aliud quod ius reſiſtat poſſeſſioni, ſeu
poſſeſſionem prohibeat, *Mareſcott. var. reſol. lib. 1.*
c. 11. ſub n. 46. verſ. ſed hanc rationem, Melch. Lotter.
de re benefic. tom. 1. lib. 2. q. 45. n. 19. & ſeqq. Rot. diuerſ.
dec. 534. n. 7. par. 1. Add. ad dec. 370. Greg. XV. n. 10.
Et † vt aliquid dicatur contra ius, ſufficit, quod ſit 2
contra legem ſcriptam, vel illius rationem expreſſam
ſiue deſumptam ex mente, *Seraph. dec. 802. n. 2.* [iuris aſſiſtentiam, dari in conſequens dicatur habenti
iuris reſiſtentiam, *vt in d. reſolutione n. 62.*]

Poſſeſſio, † quæ eſt ſolummodo contra quamdam 3
præſumptionem Iuris, ſuos parit effectus, & releuat,
Rot diuerſ. d. dec. 534. n. 7. † Ac eſt manutenenda, *Me-* 4
noch. de retinen. remed. vlt. n. 21. & ſeqq. Maſcard. de
prob. in Ver. poſſeſſio, concl. 1203. n. 2. March. de comm.
par. 1. de comm. app. in poſſ. fol. 938. n. 173. in fin. Gio-
uagn. conſ. 8. n. 69. & 115. lib. 1. Camer. var. reſol. c. 14.
n. 39. & ſeqq. vbi de communi par. 3. Greg. XV. d. dec.
370. n. 2. Rot. in Romana ſeu Teracinen. aſſictus coram
R. P. D. Pirouano, poſt tract. dec. 215. n. 23. [*Rot. Bo-*
nonien. dec. 138. n. 29. Capiblanc. pragmat. 1. de baron.
& cor. offic. n. 232. lib. 1. vbi de poſſeſſione, cui ius non
aſſiſtat.]

Nec non † manutenenda eſt etiam poſſeſſio, quæ 5
eſt contra ius, *Gabr. de acquir. poſſ. concl. 6. numer. 4.*
Gayll. pract. obſer. lib. 1. obſer. 147. numer. 2. Rot. diuerſ.
dec. 41. num. 9. & ſeqq. par. 2. Greg. XV. d. deciſ. 370.
num. 7. † Et contra ius in iudicium principaliter de- 6
ductum, *Gabr. d. concl. 6. numer. 9.* † Non ſecus, ac 7
manutenenda venit poſſeſſio, quæ iuris reſiſtentiam
non habet, *Rot. diuerſ. deciſ. 713. in fin. par. 4. &*
poſt tract. Pacifi. de Saluian. deciſ. 39. numer. 6. &
in Veronen. Iuriſdictionis coram Cardinali Pamphi-
lio, penes Marcheſ. de comm. par. 2. fol. 601. in fin.

Nam † etiam ſi ius aliquo modo reſiſtat, dum 8
tamen penitus, & omnino non repugnet, non eſt
opus,

par.1. fol.436.n.3.[Addent.ad dec. Buratt.590. num.
15.vbi quod exceptio non iuſtificatioois reiicitur ad
petitorium,& ſecus ſi alius erat in poſſeſſione,& oon
habuit ſe pro ſpoliato,quia tunc ille eſt manutenen-
dus. Hinc ſimiliter io ſeruitutibus ad effectum hu-
ius ſummariiſſimi poſſeſſorij noo eſt neceſſe proba-
re requiſita, & qualiıates, quæ deſideranıur in peti-
torio, ſeu in eorum particularibus interdictis poſſeſ-
ſotiis,quæ ſuot ordinaria,etiam quod agatur de ma-
nutentione viæ, aliarumqoe ſeruitotum,& iurium
habentium cauſam diſcōtinuam, Rot.Bonon.dec.138.
num.34. & ſeqq. cum ſit hoc iudicium ab illis ſepa-
ratum,& diuerſum dicta deciſ.138.n.41.42.44 & 45.]
58 Nec † admittitur Domioij exceptio,etiam ſi Do-
minium, illioſque defectus offeratur inconıinenti
probandus,Celſ.Vgo conſ.98.num.1.Franc.Milan.dec.
4.num.138.lib.1.Adnot.ad dec.107.Greg.XV.numer.5.
[Buratt.dec.360.numer.7. vbi de magis communi dec.
904.numer.10.] & in fortioribus terminis interdicti
retinendæ ordinatij,Menoch.de retin.remed.3. numer.
673.vbi de vera,& magis communi opiuiooe, Gio-
59 uagn.conſ.8.n.135.& ſeqq.lib.1. Nam, † cum in hoc
remedio agatot, vt ſi ſimpliciter Aduerſarius deſi-
ſtat ab iuquietatione, non cadit exceptio Dominij,
60 qoia † nou obſtat exceptio,Dolo facis, ex quo nihil
pars petit,quod reſtitueodum ſit,Celſ.Vgo d.conſ.98.
61 num.1. Ac † etiam ſi de non Iure poſſeſſoris, vel de
Dominio,& titulo Aduerſarij,iam conſtet, vel ſuper
ipſo petitorio, dominio, vel titulo, & negocio prin-
cipali lata ſit contra poſſeſſorem ſententia,à qua poſ-
ſeſſor appellauerit, nam donec de illius iuſtificatio-
ne videator,eſt interim poſſeſſor manutenendus, Rot.
in Mediolanen. Parochialis coram Cardinali Plato,
penes Marcheſ. de comm. part. 1. fol. 310. numer.2.
vbi quod exceptio notoıij non iuris non admittitur,
Rot.apud Cenc.dec de Cenſib.deciſ.209.n.6.deciſ.212.
in fin.deciſ.213.num.7. deciſ.246. ſub n.8. deciſ.248.
num.2.Cocc.deciſ.125.num.4.deciſ.286. num.5. & 6.
dec.417.num.3.deciſ.425.num.2. [Neuizan. conſ.81.
62 ſub n. 19.] Cum † poſſeſſorium nihil commune ha-
beat cum petitorio,l. naturaliter §.nihil commune. ff.
de acq.poſſ.Cocc.deciſ.378.n.9. [& poſſit acquiri poſ-
ſeſſio ſine dominio,Buratt.dec.67.n.12.]
63 Ideoque† ſemper excluditur ille creditor,qui ex-
cipit cootra alium creditorem, qui petit ſe mano-
teneri in exactione ſui crediti, licet plene probauerit
64 Intentionem ſuam quoad idem creditum,nam†pro-
batio non excludit probatiooem, Grat. diſcept. for.
65 cap. 948. num. 11. Et † licet beneficiatus bene pro-
bauerit intentionem ſuam ſuper valore beneficij mi-
nore,quam fuerit expreſſum,non tamen deoeganda
erit manutentio penſionario. qui poterit ſemper in
ſecunda Inſtantia,vel alia afferre meliores probatio-
66 nes,& elidere contrarias,itaut † nullo modo poſſint
exceptiones oppoſitæ per titularem dici liqoidæ ad
effectum retardandi talem exactionem, Grat. d. cap.
948.num.13. ante rem iudicatam,Rot. in Cremonen.
penſionis coram bo. mem. Vbaldo, poſt tract. dec. 163.
numer.5.
67 Quinimmo † oulla io hoc ſummariiſſimo Iudicio
admittitur exceptio, ſecundum Rot. in Romana, ſeu
Terracinen. Aſſictus coram R. P. D. Pironano, poſt
68 tract.deciſ.515.num.16. † Saltim quæ ſit turbida, &
qoæ egeat diſcuſſione, ſeo requirat altiorem indagi-
nem,Menoch.de retin.remed.vlt.ſub n.43. Fontanell.
de pact.nupt.clauſ.7. gl.3.par.10. num.75. com. poſter.
Gratian. diſcept.for. cap.926. n.27. vbi de exceptio-
ne læſionis, Cenc. de Cenſib. part. 2. cap. 2. quaſt. 5.
art.2.in addit.ſub num.5.& ibi Rot.ad tract. princip.
deciſ.235.num.3.& poſt addit.deciſ.29.num.3. deciſ.
82.num.4.dec.136.num.2.Rot.recent. deciſ.366. num.
6.deciſ.583. numer.2. deciſ.614. in fin.part.3. qua eſt
etiam apud Cenc.d.tract de cenſib. deciſ.229. & deciſ.
287.in fin.deciſ.382.in fin. par.2. recent. Caual.deciſ.
150.num.3.vbi de exceptione iurispatronatus reſpe-
ctu beneficij,Rot in Peruſina Bonorum 27 Iunij 1616.
coram Buratto,in Regien. Præceptoriæ coram Marimo
Andrea,poſt tract.dec.15.in fin.in Oritana Præcedēn-
tia coram Manzanedo,poſt tract.deciſ.101. n.2. in Vi-
terbien.Caſtrorum,coram Cardinali Sacrato,poſt tract.
deciſ.105. n.2.in Romana Tutelæ, coram Manzanedo,
poſt tract.deciſ.116.ſub n.7.& 21 in Tudertina Præ-
dij coram Ortembergo,poſt tract.dec.119.n.7.in Vrbe-
uetana Iuriſdictionis, coram Pena poſt tract. deciſ.
131.num 8.in Spoletana Bonorum,coram Vbaldo,poſt
tract.deciſ.138.n.5. in Romana Bonorum de Carcanis
coram Remboldo,poſt tract. deciſ. 140. n.14. in Bono-
nien.Affrancationis coram Dunozetto,poſt tract.deciſ.
341.n.7.in Bononien.Profeſſionis coram R.P.D. Mer-
lino,poſt tract.deciſ.164.n.21.in Cæſarauguſtana Præ-
eminentiarum, coram Reuerendiſſimo Domino Cocci-
no,poſt tract. dec.183. n.4. in Tudertina Dotis coram
R.P.D.Merlino,poſt tract. dec. 210. n.4. in Romana
Cenſus coram eodem,poſt tract.dec.123.n.9.in Roma-
na fideicommiſſi de Epis,coram R.P.D. Veroſpio,poſt
tract deciſ.295. n.7. Romana Caſalis, coram R.P.D.
Durano,poſt tract.dec.322.n.13.[Thomat.deciſ.41. n.
24.Rot.recent.deciſ.341.n.4.vbi de inualiditate proui-
ſionis,dec.396.n.5.vbi ſi prætendaotur bona de qui-
bus agatur,pro legitima, & nō ſit certum,an debea-
tur in iiſdem bonis,cum potuerit eſſe prius detracta;
vel ſi agatur de ſtantiis, quod non debeatur io illis
quia forte congruè ooo poſſint diſmembrari à reli-
quo corpore poſſeſſo per petentem manotentionem,
vel ob alias caoſas,par.3.dec.599.in fin.vbi quod eſt
reiicienda ad petitorium,par.4.& dec.413. n.12. vbi
de exceptione iouaiditatis prouiſionis,& quod reii-
citur ad petitoriom,part.5.Mart.Andr.deciſ.75.n.8.
Rot.in Romana Domus coram R.P.D.Ghiſlerio, poſt
tract.deciſ.521.n.11.vbi de exceptione fideicommiſſi,
in Anconitana Prædij coram R. P. D. Merlino, poſt
tract. dec.528. n.5. in Anconitana Prædij coram R.P.
D.Buccabella,poſt tract.dec.570.n.7.in Leodien.Cano-
nicatus coram R.P.D.Pironano, poſt tract. deciſ.578.
n.8.vbi etiam de exceptione inualiditatis prouiſionis,
in Toletana Conſeruatoria coram R.P. D. Dunozetto,
poſt tract.deciſ.635.n.16.Duran.deciſ.139.n.5.Buratt.
dec.222.n.13.dec.185.n.5.] † Quemadmodum idem 69
dicitur in terminis obligationis Cameralis, Rot.poſt
Zacch.ad Galleſ.de oblig.Camer.dec.26. n.2. deciſ.41.
n.9.deciſ.48.n.2.deciſ.64.n.7.deciſ.71.n.4.dec.105.n.
6.dec.108.n.2.deciſ.114.num.2. & 8. deciſ.121.n.18.
Rot.ad tract. Pacif.de ſalu.dec.112.numer.3. Greg.XV.
dec.234.num 1.deciſ.406.num.17.Cocc.dec.189.n.2.
[Rot.recent.deciſ.647.num.8. par.4.]† & in omnibus 70
Iudiciis poſſeſſoriis. Prout altioris indaginis eſſet, &
reiiceretur † exceptio, ſuper qua lis penderet, Rot. 71
recent.dec.686.num.2. in fin.par.2. † Vel quæ conti- 72
neret iuris ſubtilitatem, aut haberet prolixiorem
tractatum,ſeo ageretur de variis, & diuerſis iuribus,
ſeu opinionibus Doctorum,& non reperiretur com-
monis,Put.dec.233.num.3.part.3. Chriſtoph. Paz. de
tenut.cap.38.num.5.24.& 25. quod tamen etiam re-
linquitur arbitrio Iudicis, Paz.d. cap.38. numer.26.
Rot.diuerſ. deciſ.57. num.3. par.2. Lancellott. de atten.
par.2.cap.17.numer.120. & ſeqq. [Buratt.deciſ.738.
num.13.] † omniſqoe ab hoc Iudicio aliena dicitur 73
exceptio,quæ in continenti non probetur,Rot.in Ro-
mana fideicommiſſi de Epis coram R. P. D.Veroſpio,
poſt tract. dec. 295. num. 4. hoc eſt intra terminum
probatorium, ſeu inſtantiæ, l.ſi is,à quo ff. vt in poſſ.
legat.Chriſtoph.Paz.de tenut.cap.20.num.16.cap.23.
n.37.& 39.cap.30.n.39.
Attenditur † itaque ſola detentio, quæ eſt meri 74
facti,

facti, & eſt manutenendus etiam merus, ſimplex, &
nudus detentor, & poſſidens de facto, *Conar. pract.
quaſt.cap.17.n.5.verſ.ſic ſanè.Menoch.de retin.remed.
vlt.n.18.& 44.Bocchi.de interd.vti poſſid.cap.2.n.81.
& 85.Contard.de moment.poſſ.limit.21.n.14. Laderc.
conſ.95.n.4.Giouagn.conſ.8.n.68. & 115.lib.1.Fonta-
nell.de pact.nupt.clauſ.7.gl.3.par.10.n.20 tom.poſter.
Cyriac.contr.for.lib.2.contr.389.n.2.& 3.Melch.Lot-
ter.de re benef.tom.1.lib.1.quaſt.37.n.48. & quaſt.38.
n.124.Chriſtoph.Paz.de tenut.c.9.n.4.Valaſc.conſult.
79.n.10 & 11.tom.1.& conſult.111.n.20.& 191.n.5.
tom.2.Benint.dec.75.ſub n.12.Franc. Milan.dec.1.n.
83.98.& 99.lib.1. Grat. dec.132.n.14. & 15.Barz.
dec.46.n.18.dec.47.n.2.5.19.& 25. Rot. diuerſ. dec.
174.ſub n.1.par.4.Mantic.dec.272.num.4.Rot.coram
Cardinali Pamphilio ſeniore in Ciuitatis Caſtelli Cen-
ſus,apud Marcheſ.de comm.par.1.fol.968.ſub numer.
2. & idem Marcheſ. eadem par. 1. de comm. app. in
poſſ.fol.833.numer.103.Rot.in Peruſina Bonorum 27.
Iuny 1618. coram Buratto, in qua ego interueni pro
deciſione, in Regen. praceptoria, coram M. Andrea,
poſt tract.dec.15.numer.10 in Mediolanen. Bonorum,
coram Cardinali Platto,poſt tract.deciſ.76.numer.7.in
Oritana Pracedentia.coram Manzan. poſt tract. dec.
101.n. 3. in Cæſaraugustana Penſionum coram eodem,
poſt tract.dec.113. n.11.in Peruſina Releuationis In-
demnitatis coram Eminentiſſimo Domino Cardinali
Pamphilio,poſt tract.dec.120.n.4.in Romana Hæredi-
tatis de Cinciis coram R.P.D.Pirouano,poſt tract.dec.
173.n.6.in Fanen.Bonorum coram R. P. D. Merlino,
poſt tract.deciſ.204.num.7.& deciſ.205. numer.3.in
Romana ſeu Terracinen.affictus coram R.P.D.Pirona-
no poſt tract.dec.215.n.21.[Neuiz.in.conſ.80 ſub n.3.
Rot.recent.dec.193.n.9.par.3.deciſ.513.n.2 deciſ 496.
num.6. par.4. & in Cernien. Bonorum coram Bracco,
poſt tract. dec.349.n.2. & 7. in Romana ſtagni coram
Reuerendiſſimo D.Coccino, poſt tract.dec.497.numer.
1.& 2.in Sabinen. Siluæ coram R. P. D. Panzirolo,
poſt tract. dec.469. numer. 29. in Firmana Præbenda
coram Vbaldo ſeniore, poſt tract. dec. 616. numer. 2.
Siluan.conſ.27.n.2.& ſeqq. Add ad dec.342. Buratt.
num.5.idem Buratt.dec.378. numer.5. & 6. dec.566.
in fin. vbi præſertim ſi poſſeſſio non ſit violenta,nec
ſpoliatiua, & qualiſcumque ſit detentor, Rot.Bonon.
dec. 138. num. 44. in fin. & ſat eſt, vt quis poſſeſſo-
ris locum teneat, vt manuteneatur, Lotter. de re
benefic.lib.3.quaſt 11. numer.81. quamuis detentator
ſit minus,quam poſſeſſor, ſeu detinere minus, quam
poſſidere, Nemzan.conſ.81.numer.9.& 10. cum de-
tentio ſit nuda inſiſtentia facti, Nemzan.d.num.10.]
75 cum † manutentio in ſola inſiſtentia, & detenta-
tione poſita ſit, Rot.recent.dec.341.ſub num.2. par.1.
76 † Et detentatio pro poſſeſſione habeatur, Rot. in
Romana fideicommiſſi de Epis coram R.P.D Veroſpio,
poſt tract. deciſ. 295. numer. 18. [& nuda detentio
poſſeſſionis appellatione veniat, Rot. Bonon. deciſ.
77 80.numer.33.] † Habeatque ſua remedia poſſeſſoria,
& præſertim officium Iudicis ad effectum retinen-
dæ, Rot. in dicta Romana fideicommiſſi de Epis num.
19.[Siluan.conſ.27.numer.3. Buratt.dec.378.num.5.
78 dec. 904. numer. 6. licet † poſſeſſio potius in dubio
præſumatur, quam detentio, Menoch. de præſumpt.
lib.6.præſumpt.68.numer.2. Cancer.var.reſolut.par.2.
cap.16.numer.78.Add ad Pract.Pap.in form. lib.act.
real.in gl. teneo, & poſſidet. [& omnis detentor præ-
ſumatur poſſeſſor, Siluan.conſ.27.num.4.cum corpo-
ralis poſſeſſio præſumatur vera,& non abuſiua, Silu.
79 d.conſ. 27.ſub numer. 4.] Et † poſſidens apparenter
præſumatur poſſidere etiam exiſtenter, Cepoll. de
vſu cap.pro ſuo numer.10. Pereg.de iur. fiſc. lib.5. tit.
80 1.num.197.Plot.de in lit.iur.§.1.numer.23.† Datur-
que manutentio ad Statum, Rot. in dicta Peruſina*
Bonorum 27.Iunij 1616.coram Buratto, in Albanen,
Diuiſionis coram R.P.D. Pirouano, poſt tract. deciſ.
51.num.8.in Alexandrina Archipresbyteratus coram
R.P.D.Merlino,poſt tract.dec.57.n.7.& 18.in Roma-
na ſeu Terracin.Affictus coram R.P.D.Pirouano,poſt
tract.dec.215.n.21.in Romana locorum Montium, co-
ram Eminentiſſimo Domino Cardinali Virili,poſt tract.
dec.265.n.12.[Rot.recent.dec.159 n.1.par.3.& in Cæ-
ſaraugustana Veſtarij coram R.P.D. Pirouano, poſt
tract.dec.511.n.14.Rot.Bonon.dec.138.n.2.] † præſer- 81
tim de iure Canonico, Boccat.de interd.vti poſſid.cap.
8.ſub n.3.Et † quilibet poſſeſſor,ſeu detentor penden- 82
te lite manutenendus eſt, Mart.vot.226.num. 1.& 3.
Gayl.de arreſt.c.1.ſub n.21.Seraph.dec.717.n.3.Rot.in
Regien.Præceptoria,coram M.Andrea,poſt tract.dec.
15.num 10.

Agitur † enim in hoc Iudicio ſolum de ſimplici 83
ſtatu,& de eo conſeruando, Giouag.conſ.11.n.20.21.
& 61.lib.1. [& tantum modo de ſtatu præſentaneo,
non autem de poſſeſſione,vel quaſi, Rot.Bonon.d.dec.
238.ſub n.61.] Et † inſpicitur,ac ſufficit ſola detentio, 84
ſeu detentatio, & factū nudū,ac ſtatus vltimus,atque
præſens ſeu de tempore motæ litis,& quo contendi-
tur,vel paulo ante,vltimaque poſſeſſio,atque poſſeſ-
ſio,quæ eſt in actu,& mera facti incumbantia,ac in-
ſiſtentia,& occupatio poſſeſſioque apparens non au-
tem vera,& eſſentialis, quia eius diſputatio reiicitur
in Iudicium plenarium,& pro huiuſmodi ſtatus con-
ſeruatione, & non moleſtatione manutentio datur,
*Menoch.de retinet.remed.vlt.ſub n.36. Plot. de in lit.
iur.§.3.n.28.& ſeqq.Merend.contr.iur.lib.3.cap.19.
n.6.Fontanell.de pact.nupt.clauſ.7.gl.3.par.10.numer.
71.tom.poſter.Chriſtoph.Paz.de tenuta cap.10.numer.
7.& ſeqq.cap.38.numer.7. Marcheſ.de comm. par.1.
de comm app.in poſſ. fol.933. numer.103. & fol. 938.
numer.172.Lader.conſ.95.num.4.& 6. Melch.Lotter.
de re benef.tom.1.lib.2.q.45.numer.39.Ricc.in coll.dec.
coll.2850.verſ.ego autem,Rot.luc.dec.4.Monac. dec.
Bonon.36.num.6.12.in fin.& 13 Rot. diuerſ. dec.174.
ſub numer.1.part.4.Rot in ciuitatis Caſtelli Cenſus co-
ram Cardinali Pamphilio ſeniore, penes Marcheſ. de
comm.part.1.fol.968.num.2. Rot.recent. dec.341. ſub
numer.2.par.1.Rot.in Romana Bonorum,ſeu Librariæ
8.Aprilis,& 13.May 1622.coram Buratto,in Alexā-
drina Archipresbyteratus, coram R. P. D. Merlino,
poſt tract.dec.57.numer.7.8 18.& 20.in Romana Do-
mus coram Cardinali Sacrato,poſt tract.dec 152.num.
8.in Cæſaraugustana Diſtributionum,coram Reueren-
diſſimo Domino Coccino,poſt tract.dec.185.num.3.in
Narnien.Bonorum coram R.P.D.Pirouano,poſt tract.
dec.228.num.6.in Romana Locorum Montium coram
Eminentiſſimo D. Cardinali Vili poſt tract. dec. 265.
num.12.in Aſſiſien. Succeſſionis coram R.P.D. Ghiſle-
rio,poſt tract.dec.320.numer.9.in Romana Caſalis co-
ram R. P.D. Durano poſt tract. deciſ.322. numer. 3.
[Tuomas.dec.41.num.34.Rot.recent dec.93. numer.4.
par.4.& in Cuſentina Beneficij, ſeu Iuris patronatus
coram R.P.D. Durano poſt tract.dec.624.num.6.Rot.
Bonon.dec.138.num.20. & 28.Neuiz.conſ.81. numer.
7.in fin.9.10.12.19.& ſeqq.* vbi quod Francia in hoc
remedio non ſeruat ſubtilitates, ſed tenet, quod ille
ſit potior,qui vltimo anno de facto poſſidet, *Buratt.
dec.904.num.8.* ſeu manutentio non tam verum, &
propriam poſſeſſionem reſpicit, quam ſtatum illum
rei qui erat tempore motæ litis, vel paulo ante, *d.
dec. 138. n.53.* cum ad effectum diſtinguendi reum
ab actore ſimplex etiam detentatio ſufficiat, *Buratt.
dec. 80. numer. 3.*] † Nec in iudicio manutentionis 85
conſideratur poſſeſſio, prout eſt iuris, *Fontanell. de
pact.nupt.clauſ.7.gl.3.par.10. n.24. tom. poſter.Barz.
dec.47.num.19 & 25.*

Et † ſufficit etiam poſſeſſio,ſeu detentatio, quam 86

vocant, Aſininam ſeu Aſinariam, *Achill. Perſon. de*
adipiſc.num. 54 58.& 41 Plot. de in lit.iur.§. 5 num.
28. Marcheſ.de comm.part.1.de comm.app. in poſſ.fol.
958.n.172.in fin. Scacc. de appell.cap. 2. q. 17. limit.
6. ſub numer.20.Fontanell.de pact.nupt. clauſ.7.gl.3.
par.10.num.72.tom.poſter.Rot.luc.d.dec.4. Monac.d.
dec.Bonon 50.num 43.Barz.dec.47.ſub num.2.Franc.
Milan. dec.5,num.196.lib.c. [*Rot, Bonon. dec.138.n.*
28.Neuiz.conſ.81.n. 10.vbi quod nuda facti inſiſtentia
87 tia competit etiam Aſino.] † quæ ſic appellatur ſi ſit
88 ſine aliqua ratione, *vt per Fontanell.d. num.72.* † ſat
enim eſt docere de actibus poſſeſſoriis de facto ge-
ſtis, *Add.ad dec.249.Greg.num.*10.[& de quali quali
89 vſu. *Rot.Bonon.dec.158.ſub n,63.*] † Debetque in hoc
Iudicio attendi quod factum eſt, non quod fieri de-
bebat. *Rot.in Alexãdrina Archipresbyteratus coram*
R.P.D.Merlino, poſt tract. dec.57n.15,[& ſi poſſeſſio
vel quaſi habeat præſumptionem pro ſe facilius ſuf-
fragatur, etiam ſi ſit de recenti, *Capiblanc. pract.quæ*
ſt ſup.pragmat.de baron.cap.77. ſub n.2.lib.2.]
90 Nec † quæritur in hoc ſummariiſsimo iudicio an
iure, vel iniuria quis poſſideat, vel detineat, *Cyriac.*
contr, for. lib.1. contr. num. 6. Monac. dec. bon. 56.
91 *num. 1.* † nec de bono, vel malo iure, *Giouagn. conſ.*
92 *11.num.61.lib. 1.* † ſeu, an bona, & legitima, aut ma-
la, & non legitima ſit poſſeſsio, vel detentio, *Mazol.*
conſ.91.n.644.& 48.Chriſtoph.Paz.de tenut.cap. 9.n.
4. Rot.poſt ſecundum vol.conſ.Farinac.dec.291.n.12.
93 † ſeu illius iuſtitia, vel iniuſtitia, *Marcheſ.de comm.*
par.1.de comm. appell. in poſſ. fol. 958.ſub num.172.
Cancer. var. reſol.cap. 24.n. 40. part. 5. Fontanell. de
pact.nup. clauſ. 7. gl. 5. par. 10. num.75. tom. poſter.
Mazol d. conſ. 91.n.6.45.48. & 53. Peregr. conſ.
84.n.5.lib.6.Laderc.conſ.95.num.6.in[illegible]*.Molch. Lot-*
ter.de beneſic.tom.1.lib.2. quæſt.45.num.38. & q. 46,
num. 66.& ſeqq. Chriſtoph.Paz.de tenut.cap.9.num.
4.& ſeqq. cap.10.num.7.11.15.& 14.cap.38.ſub n. 7.
Ricc.in coll.deciſ.coll.2850.verſ.ex.qua Monac d.dec.
bon.56.num.1.& 8.Franc.Milanen.dec.1.num.86.98.
99.179. & 196.libr.1. Gratian. dec.152.num. 15. Se-
raph.deciſ.582.num.5.Caual.dec.59.n.5. Rot.in Peru-
ſina Bonorum 27. Iunij. 1616. coram Buratto, in Ro-
mana Hereditatis de Cinciis,coram R P.D.Pirouano,
poſt tract. deciſ. 28.in fin.in Vlixbonen. Beneficij,co-
ram bo. mem.Vbaldo, poſt tract.dec.174.n.6.in Ortta-
na Voti coram Remboldo, poſt tract. dec. 201. n. 6. in
Placentina Decimarum,coram.R.P.D.Pirouano, poſt
tract.dec.218.n.6.in Narnien.Bonorum coram R.P.D.
Pirouano, poſt tract. deciſ. 228.n.6.[*Rot. recent dec.*
499.n. 6.par.4. & in Anconitana Terrarum coram
Vbaldo ſeniore,poſt tract. dec.502. n.5.in Vicen. Cap-
pella Sancti Iuſti coram R.P. D. Pirouano, poſt tract.
dec.546.n.8.in Romana Domus coram R.P.D Dura-
no,poſt tract deciſ.665.n.6.Melch. Lotter.de re benef.
lib.5.quæſt.11.n.80.Rot.Bononien.dec.158.ſub.n.6.14.
28.& 45.Capiblanc.pract.q.ſup.pragmat.11 de baron.
cap.77.n.3.lib.2. Add.ad deciſ.194. Buratt.littera B.
idem Buratt. deciſ. 360. n. 6. dec. 904. n. 8. ſed ex-
ceptio, quod poſſeſſio ſit iniuſta reſpicit petitorium,
Rot.recent.dec.560. num.5.part.3, prout non inſpici-
tur, an poſſeſſio ſit bona vel mala fide, *Rot. Bonon.*
94 *deciſ.158.ſub.n. 6.*] Quia † de facto, & non de iure
poſſeſſionis diſputatur, *Contard.de moment.poſſeſſion.*
q.15. n.16. Fontanell.de pact.nupt. clauſ.7.gl.3.par.
10.num.23.28. & 72.tom. poſter. Franc.Milan.dec. 5.
num 178. & 196.Mart. Andr.dec. 12.num.7.Rot.in
d. Anconitana Terrarum coram Vbaldo ſeniore, poſt
tract.dec.501. num.5.in Colimbrien. Præſtimoniorum
coram Reuerendiſſimo D.Coccino, poſt tract. dec.554.
num.26.Rot. Bononien. dec. 138. num.45. & ſeq. hoc
eſt an vere quis poſſideat, detineat, vel quaſi *Rot.*
in d. Anconitana Terrarum coram Vbaldo ſeniore,poſt
tract.dec. 502.n.5.in d. Colimbrien. Præſtimoniorum
coram Reuerendiſſimo D. Coccino,poſt tract.dec.554.
num.26. Capiblanc.pract. quæſt. ſup. pragmat. 11. de
*baron.cap.77.n.3.*vbi ſi quæſtio ſit ſuper incorporali-
bus *lib.* 2. ſeu an itinere, vel actu ſit vſus, *Rot.in ea-*
dem Colimbrien. Præſtimoniorum coram Reuerendiſ-
ſimo D. Coccino, poſt tract.d.dec.554.n.26. vel exe-
gerit, *Rot.in Peruſina exemptionis coram R.P.D.Piro-*
uano,poſt tract.dec.555. num.1. aut præceſſerit in in-
tereſſendo, ſedendo, votando, & aliis ſimilibus, *Rota*
in Cæſaraugustana Præeminentiarum coram R. P. D.
Ghiſlerio,poſt tract. dec. 594. num. 1. 11. & 12. & ſic
de ſingulis.] & † factum. hoc eſt, poſſeſſionem, illius 95
que ingreſſum huiuſmodi poſſeſſoriũ reſpicit, & de-
ſiderat, non autem ius, ſeu iuſtitiam facti, *Chriſtoph.*
Paz.de tenut.cap.2.num.32. & 33.cap. 10.num. 15.
Rot.in Hiſpalen.Decimarum coram.R.P.D. Pirouano,
poſt tract.dec.211.num.6.[*Rot.recent.dec.496. num.*
6.par.4.& in Auximana, ſeu Anconitana florum co-
ram R.P.D. Pirouano, poſt tract.dec. 516.num.3.in
Peruſina exemptionis coram eodem. poſt tract. deciſ.
555. n. 1. in Cæſaraugustana Præcedentiarum coram
R.P.D. Ghiſlerio,poſt tract.dec.594,n.1 & 12. ſed iu-
ſtitia facti ſupponit petitorium, *Rot.in d. Auximana*
ſeu Anconitana florum coram R.P.D. Pirouano, poſt
tract.dec.516.n.5. Atque ſatis eſt, quod petens manu-
tentionem probabiliter poſſit bonum ius fouere, vt
ſentit *D.Vaccarius in eius reſolutione in Bononiẽ exem-*
ptionis,poſt tract.dec.646.n.57.] & † non ſolum iuſta, 96
& vera poſſeſſio, ſed & iniuſta, ac apparens attendi-
tur, *Laderc.conſ.95.n.4.Rot.in Romana Caſalis,coram*
Reuer.P.Domino.Durano poſt tract.dec.522.n.3.
Nec † poſſeſſionis eſſentia diuerſificatur per iu- 97
ſtum, vel iniuſtum, *Biſign. deciſ.1,de reſtit. ſpol.n.7.*
ideoque † in manutentione dumtaxat inſpicitur me- 98
ra, & corporalis detentio, & facti inſiſtentia, pedum-
que poſitio, quantumcunque iniuſta, vel iniuſtiſſima,
Mazol.dicto conſilio 91 n.55.Peregr.dicto conſ.84.
n.5.Cancer.var.reſol.dicto c.24.n.41.part.3. Fontanell.
d.par.10.n.24 & 73.Monach.deciſ.Bon.30.n.12.n.22
Barz.d.deciſ.47.n.19.& 25.Franc. Milan. deciſ.3.n.
179.& 197.lib.1. † ſufficitque ſtatus poſſidendi tem- 99
pore moti Iudicij, quouis colore quis poſſideat, etiam
ſi iniuſte, *Barz.d.deciſ. 47.ſub n. 12.*] † Cum & ipſa
iniuſta poſſeſſio ſit *Neuiz. conſ. 81, numer. 14.*] † 100
iniuſtaque poſſeſſio, quæ eſt in actu attendi debet,
Laderc. d. conſ. 95. n. 6. [etiam in beneficialibus,
Neuiz. d. conſ. 18.num.14. quia † poſtea in ſequenti 101
iudicio ordinario agetur de poſſeſſionis iuſtitia ab
eo, qui declaratus erit actor, & hæc eſt cõmunis opi-
nio, & practica, *Mazol. d. conſ.91. ſub n.55.verſ.*
vnde in interdicto. Peregr.d.conſ.84.n.5.lib.6. Franc.
Milan.d.deciſ.5.n.179.lib.1. Capiblanc. pract.quæſt.
ſup.pragmat. de baron.cap.77.num.5.lib.2.]
Alias, † ſi veritas, ſeu iuſtitia, vel iniuſtitia poſſeſ- 102
ſionis, diſcutienda hic eſſet, iam plenarium eſſet poſ-
ſeſſorium, & non differret hoc remedium ab interdi-
cto ordinario quod nullo modo ferendum eſt,
Laderc.d. conſ. 95 ſub num. 4.& 6.
Ita vt † poſſeſſor, aut detentor etiam illicitus, il- 103
legitimus, vitioſus, & iniuſtus, ſeu qui videatur iniu-
ſte poſſidere, non ſit priuandus ſua poſſeſſione, vel de
tentatione ſine citatione, & cauſæ cognitione, & an-
tequam ſit conuictus ſed veniat manutenendus, *c.*
in litteris, de reſtit. ſpol. cap. licet Epiſcopus, de præb.
in 6. Veſtr. in pract. lib. 5. cap.vlt. n. 6. vbi Grauat.
numer.22. Ruyn.conſ.28. num.6. lib.4.Mazol.d.conſ.
91.num.19.Hond.conſ. 20.num.46.47.lib.1.Giouagn.
conſ.11.num.2.lib,1. Tuſc. in Ver. poſſeſſor. concl. 441.
num.1.& ſeqq. Achill.Perſon.de adipiſc.poſſ.num.11.
& 12.Peregr.de fideicomm. art.47. num.56. & de iur.
fiſc.lib.6.tit.4.n.13. Gabal.ad Conſtit. March.lib. 6.
cap.

cap.2.in Ver.Ciuili,ſub n.11.Boccat.de Interd.vti poſſid.c.2.n.104.Contard de moment.poſſ.in 5.rat. decid. n.7.Roderic de ann.redit.lib.1.q.17.n.22.Grat.diſcep. for.c.113.n.29.cap.208.n.14.c.324.n.26.& 27.c.870. n.18. Cyriac. contr.for. lib.1. contr.10.n.6. Chriſtoph. Paz.de tenut.c.9.n.4.& ſeqq.Valaſc.conſult.191.n.2. 4.& 6.tom.2.Triuſan deciſ.25.n. 22.& 23.lib.1.vbi etiam,ſi ſit poſſeſſor beneficij ipſo iure priuatus,Rot. Luc.deciſ.27.Vinc.de Franc deciſ.210.n.4. & Add. ad deciſ. eiuſdem 43.num.4.Franc.Marc.dec. 795.n. 4 dec.867.n.3.par.1.Franc.Milan.dec.1.n. 98.& 99. lib.1.Barz.dec.46.n.18.& dec.47. n.2.10.& 25.Ioſ. Ludouic. deciſ.Peruſ.69.n. 18.par.2. Rot.diuerſ.dec. 27.n.10.in fin.par.1.vbi quod iſta eſt regula.& deciſ. 283.n.1.deciſ.785.n.3.par.4. Seraph. dec.717. in fin. vbi, quod ita quotidie practicatur, & dec.1471. n.7. Mantic.dec.194.n.3.dec.272.n.4.Rot.apud Zacch.de oblig. Cam.dec.142.n.3. Rot.in Peruſina Bonorum 27. Iunij 1616.coram Baratto.in Romana Bonorum coram Remboldo,poſt tract.deciſ.26.numer.9.in Maceraten. Hereditatis coram Cardinali Pamphilio ſeniore, poſt tract. dec. 74. n.7. & 23.in Romana Locorum Montium coram Eminentiſſ.D.Card.Virili,poſt tract.dec. 265.num.15.vbi num.16.[Buratt.dec.133.num.2. vbi, quod tertius, qui reperitur in quaſi poſſeſſione exigendi, non eſt amouendus ſine cauſæ cognitione,

104 quod † nõ excuſat ab omiſſa citatione allegata ignorantia ſuæ poſſeſſionis, & hoc habetur etiam per Benint.dec 93.n.10.[Gabr.de citat. concluſ.1. ampl.86. num. 272. & de priori concluſione eſt etiam textus, in l.meminerint.C.vnd.vi. Lanfranc.dec.417.Thomat. dec.16.num.3. & 10.dec.17. num.27. dec.41. numer. 27.Lotter.de re benefic.lib.3.quaſt.23.numer.44. Neuizan.conſ.81.num 8. & ſeqq. Hercul.de caut. de non offend.cap.2.num.20.Buratt.dec.145.num.6.cum nec contra iniuſtum poſſeſſorem cuique liceat poſſeſſionem inuadere de facto,Neuizan.conſ.82.num.2. nec ſufficiat citatio generalis, ſed requiratur ſpecialis, Neuizan.d conſ.81.num.8.Gabr.d.concl.1.num.272.]

105 Hincque eſt, quod † manutentio debetur intruſo, Veſtr.in pract.d.lib.5.cap.vlt.n.6.vbi Granat. numer. 22.Hond.conſ.10.numer.49.lib.1.Peregr.conſ.16.ſub num.32.lib.6 Rot.diuerſ.dec.27.num.10.in fin.par.1. [& in Boianen.Beneficij coram Reuerendiſſimo D.Coccino,poſt tract.deciſ.482.num.6.& ſeqq.Lotter. de re benefic.lib.3.quaſt.11. numer.74. vbi,niſi habuerit ſe pro ſpoliato,& quaſt.22.num 9.vbi,quod in immiſ-

106 ſione in vim litterarum debet citari.] † Intruſus autem præcipuè dicitur, qui ſine titulo poſſidet, Me-

107 noch. de recup.poſſ. remed.15. numer. 459. † vel qui habet titulum ab eo,qui illum dare non poteſt, Saluſt.Tib.in pract.A.C.lib.3.cap.7.num.51. ſeu cœpit poſſeſſionem beneficij propria auctoritate abſque canonico titulo,Rot. diuerſ.dec.21.n.5. par.2. & recent.dec.60.num.3.par.2.

108 Hinc quoque † non impeditur manutentio ad fauorem illius, qui habeat aliquam præſumptionem contra ſe,ſeu cuius poſſeſſio ſit contra ius, vt dicam obſeruat. 44. [licet tamen ſit diſcutiendum, an poſſeſſor habeat iuſta aſſiſtentiam, vel reſiſtentiam in poſſeſſione, vel quaſi, quam retinere intendit, Capiblanc.pract.quaſt.ſupra pragmat.11.de Baron. cap. 77.num.2.lib.2.]

109 Hinc pariter † manutentio non denegatur ſpoliatori, Menoch. de retin. remed. 3. numer. 789. Boccat.de interd. vti poſſid. cap.2.numer.46. & cap. 10. numer. 6.Tuſc. in verb. poſſeſſor. concluſ. 441. numer.2. Gionagu. conſil.11. numer.50. & 62. lib. 1. & conſil. 40. numer.4. lib.2. Ricc in collect. deciſ.coll. 2850. ſub verſ. ego autem, & verſ. nec obſtare, Rot. diuerſ. deciſ. 641. numer. 8. par. 1. & deciſ. 64. numer.2. par.2. Mantic. deciſ.272. numer.4. Rot. in Ciuitatis Caſtelli Bonorum coram Cardinali Pamphilio, ſeniore, apud Marcheſ. de comm. part. 1. fol. 969. num. 2. & 7. quæ reperitur etiam apud Saluſt. Tiber. in pract. A. C. lib. 3 ante cap. 18. fol. mihi 365. numer.4. Rot. in recent. deciſ. 115. numer 4. & deciſ. 661.numer.2.in fin par. 1. Rot. in Romana Locorum Montium coram Eminentiſſimo D. Cardinali Virili,poſt tract.deciſ 265 numer.11.[Rot. recent. deciſ. 193. numer. 3.par. 3. & in Aſtoricen. Cappellania de los Pegos coram Comitulo,poſt tract.deciſ.361. numer. 7. in Firmana Præbenda coram Vbaldo, poſt tract.deciſ.616. numer. 3. in Vigilien. Beneficij coram Ortembergo, poſt tract. deciſ. 650. numer. 14. Rot. Bononien. deciſ. 538. numer. 30. 44. & 57. Add. ad deciſ. Buratt. 142. numer 5. & ad deciſ. 590.numer.

15.] † Quamuis ſit ſpoliator violentus, Cephal. 110
conſ.19.n.5.lib.1.Mazzol. conſil 51.n.53. Plot. de in lit.iur §.3.n.30.verſ vbi tamen Cum ad ru.magu.Cur. c.38.n.148.Boccat de interd.vti poſſid.dict. c.2. n.46.

Franc.Milan.deciſ.1.n.99.lib.1. † Etiam contra ſpo- 112
liatum, ſeu illum, qui habuit ſe pro ſpoliato, Garz. de benefic.par. 11.c.10.n.213.Gionagn.conſ.8.n.116.lib. 1.Fontanell.de pact.nupt.clauſ.7.gl.3.par 10.n.8. tom. poſter. Rot.in Imolen. Præceptoriæ coram Manzanedo, poſt tract.deciſ.113.n.11.Rot.diuerſ.deciſ.641.n.8.par.

1.† Et in iudicio ſpolij. Fontanell. d.n.8. Rot. diuerſ. 112
dec.50.n.29.par.2.& deciſ.118.par.4.Rot.inter deciſ. impreſſ.penes Zacch.de obligat.Camer.dec.56.num.3. & apud Cenc.de cenſib.dec.101.n.3. Greg. XV. deciſ. 200.n.4.& ibi Adnot.n.7.Cyriac. contr. forenſ. lib.1. controu.10.num.10.[etiam,quod Iudex habeat reſcriptum cum clauſula,quod ſtatim reſtituat, Neuizan. conſ.81.n.13.]

Hinc rurſus † mandatum de manutenendo, præ- 113
ſertim in prophanis, conceditur etiam furi, latroni, ac prædoni, nam nec ille de facto moleſtari poteſt, antequam conſtet, quod ſit prædo, immo ſpoliatus debet reſtitui, Gratian.conſ.70.num.12.Burſat.conſ.8. num 5.lib.1.Mazzol.conſ.91. num.6. & 48. Peregr. conſil.84.num.4.lib.6.Hond.conſ.20. num. 46. & 47. lib. 1. & conſ. 21. numer. 21. lib. 2. Surd. conſ.160. numer. 10. lib. 2. Gionagu. conſ. 8. numer. 116. conſ. 11. num.50. & 62. lib. 1. & conſ.40. numer.4. conſ. 44. numer. 1. lib. 2. Saluſt. Tiber. in pract. A.C. lib. 2. cap. 7. numer. 10. Granat. ad pract. Veſtr. lib. 5. cap. vlt. numer. 22. Menoch. de adipiſc. poſſeſſ. remed 4. numer.564. Plot. de in lit.iur.§.3.numer.29. Boccat. de interd. vti poſſid. cap. 2. numer. 87. & cap. 9. ſub numer. 16. Peregr. de iur. fiſc. lib. 6. tit. 4. numer. 13. Caball. ad Conſt. March lib. 6 cap.2. in verb. Ciuili ſub numer. 11.Contard.de momen.poſſ. in tertia ratione decid. numer. 4. & in quinta ratione decid. numer. 7. & 14. Achill. Perſon. de adipiſc. poſſ. numer.12. Gabr.de reſt. ſpol.concluſ. 1. numer.4. Pontan. de ſpol. lib. 3. cap. 2. numer. 23. & 36. Argel.de acq. poſſ. ex remed. l.fin quæſt.1. numer. 22. Roderic. de ann. redit. lib. 1. quaſt. 17. numer. 22. Marcheſ. de comm. par.1. de comm. appell. in poſſ. fol 935. numer.125. & fol. 938. ſub num. 172. Chriſtoph. Paz. de tenut. cap. 38. ſub numer. 7. Ricc. in collect. deciſ coll. 2850.verſ.nec obſtare. Iul. Viaian. in pract. Iuriſpatron. par. 2. lib 5. cap 4. numer.24. & lib.11.cap.6. numer. 16. Add. ad deciſ. 43. Vinc. de Franc.numer.4.Benintend. deciſ 93. numer.11. vbi quod etiam notorius prædo debet citari, Valaſc. conſult. 191. numer. 6. tom.2. Ioſeph.Ludouic. deciſ. Peruſ.11. numer. 21 part.1. Monac. deciſ. Bononien. 36.numer.1.Franc.Milan.deciſ.1.numer.86.& 98.& dec.3.num.180.lib.1.Rot.diuerſ. deciſ.64. num.2.par. 2.& deciſ.118.numer.4.par.4.Rot.in Ciuitatis Caſtelli Bonorum coram Cardinali Pamphilio ſeniore impreſſa penes Saluſt.Tib.in d.pract. A.C. lib.3. ante cap.18. fol.

fol. mihi 365. num. 4. apud Marcheſ. de comm. par.
1.fol.968. ſub num.2. Mantic. deciſ.185. num. 7 Rot.
in recent. deciſ.115.num.4. par.1. Rot. in Peruſina Bo-
norum 27. Iunij 1616. coram Baratto, in Maceraten.
Hereditatis coram Cardinali Pamphilio, poſt tract.de-
ciſ.74. num. 23. in Cæſaraguſtana Penſionum coram
Manzanedo, poſt tract. deciſ. 113. num. 17. in Nea-
politana Beneficij coram Eminentiſſimo D. Cardinali
Virili, poſt tract.deciſ.237. num.8. in Romana locorum
Montium coram eodem, poſt tract. deciſ. 265.num.11.
[Rot.recent.d.deciſ.193.num.13.par 3. & deciſ. 507.
in fin.par.4.& in Anconitana Penſionis coram Cardi-
nali Platto, poſt tract.deciſ.355.n.9.in d. Firmana Præ-
bendæ coram Vbald. ſeniore, poſt tract. deciſ 616. n.3
in Vegilien. Beneficij coram Ortemburgo. poſt tract. de-
ciſ.650.num.14. Rot. Bononien.deciſ.128. n.30.44.57.
& 63. Siluan.conſ.27.num. 5. vbi de prædone notorio.
Neuizan conſ.81.num.8. & 10. in fin. vbi etiam de
prædone notorio, & num. 11. vbi, quod prædo di-
citur poſſeſſor iniuſtus, & num. 31. vbi de notorio
prædone excuſabili. Seraph. de priuileg. iuram.priuil.
332.n.48. Capiblanc.pract. quæſt. ſub. pragmat.de ba-
ron.cap.77. n.8. vbi, ſi non conſtet de re furtiua, quia
interim delictum non præſumitur, lib.1. Add.ad de-
ciſ.342. Burart.n.5. & ad deciſ. 590. num.15.] Prout
114 etiam † manutentio datur vitioſè ingreſſo, Franc.
Milan.deciſ.3.num.180.lib 1.

115 Hinc ſimiliter, † non ſolum non tenetur poſſeſ-
ſor probare, quod non poſſidet vi, clam, vel pre-
cario, Menoch.de retin. remed. 3.num. 600. & ſeqq.
116 Boccat.de interd.vti poſſid.cap. 14. num. 17. † & non
diſcutiendum, an quis ſit poſſeſſor proprius, & prin-
cipaliter, ſeu poſſeſſio ſit proprio nomine, vel alie-
no, ſeu precario, Mazzol. dict. conſil.91. num.6.45.
& 48. [Rot. Bononien. deciſ.138. ſub num. 6. & 44.
117 vel vi, aut clam, d. deciſ. 138. numer. 6. & 44.] †
Cum in dubio quiſque præſumatur poſſidere, &
exegiſſe potius iure, & nomine proprio, quam alie-
no, ſeu precario, Menoch. conſil. 395. num. 8. conſil.
1245. num. 7. conſ. 1252.num.5. Cancer.variar.reſo-
lut. par. 1. capit. 11. num. 32. Ant. Fab. in ſuo Cod.
Fabr.lib.8.tit. 4. diffin.1. Rot. in Tuſculana Siluarum
coram Eminentiſſimo Domino Cardinali Veroſpio, poſt
tract. deciſ. 40. num. 3. in Romana locorum Montium
coram Eminentiſſimo Domino Cardinali Virili, poſt
tract. deciſ.265.num.8. [Rot. recent.deciſ. 151.num.5.
par.4.eoque fortius, ſi habeat titulum, Rot. recent d.
deciſ. 151. num. 5. par. 4. quæque dicta ſunt de iniu-
ſta poſſeſſione, procedunt etiam in clandeſtina,
quia poſſeſſio iniuſta, & clandeſtina conuertuntur,
& tantum eſt dicere vnum, quantum aliud, Ne-
118 uizan. conſil. 81. numer. 15.] † ſed immo ſuccurri-
tur hoc ſummariſſimo iudicio etiam illi, qui in ef-
fectu vi, clam, vel precario poſſidet, Menoch. de
retin. remed. 3 ſub numer. 19. Plot. de in lit. iur.§.3.
numer. 30. in fin. Mazzol. dict. conſil. 91. num. 45.
119 † ſufficit enim, quod quis ſit in poſſeſſione, etiam
violenta, vt ſit tuendus lite durante, Mazzol. d.
conſil.91. num. 53. Monac. deciſ. Bonon. 30. num.12.
120 & 22. Barz. deciſ. 47. ſub num. 2. † Et violentus
poſſeſſor debet reus conſtitui, ac liberari ab onere
probandi, præcipuè, quando prius ipſius Aduerſa-
rius poſſidebat etiam vi ab illo; Nam hæc ſecunda
violentia non abſorbet primam quantum ad effe-
ctum, vt primus poſſeſſor liberetur ab onere pro-
bandi, cum primò oppreſſus præſumatur etiam
Dominus, & illius poſſeſſio iuſtior, Ruyn. conſil.
121 38. ſub num. 12. & ſeqq. lib. 4. Atque ideò † poſ-
ſeſſio recuperata incontinenti, etiam armata manu,
ſit manutenenda, ac defendenda, vt potè iuſta, Rot.
Lucen. deciſ.126.

122 Poſſidens † autem precario eſt manutenendus
non ſolum contra tertium, Aret. in §. retinendæ
Inſt. de interd. Boccat. de interd, vti poſſid. cap. 2.
num. 10. & 12. Cancer. variar. reſolut. cap. 14. num.
41. par. 3. † ſed etiam contra ipſum Dominum, & 123
rogatum, quotieſcunque interuertit eius poſſeſſio-
nem, & vnuſquiſque contendit ſe eo tempore poſſi-
dere, Boccat. de interd. vti poſſid. cap. 2. num. 9.
Mazzol. d. conſ. 91. num. 45. Et licet † poſſeſſio 124
precaria dicatur iuſta, donec habet, & durat Domi-
ni voluntas, & finita voluntate dicatur iniuſta,
Aret. in §. retinenda numer. 8. Inſt. de interd. Tamen
† non eſt in hoc iudicio quærendum, an poſſeſſio 125
ſit precaria, vel rogata, ſeu clandeſtina, violenta,
iuſta, vel iniuſta, Mazzol. d. num 45.

Non † eſt igitur permittendum, vt quis poſſeſ- 126
ſorem, ſeu detentorem etiam iniuſtum, vitioſum,
ſpoliatorem, prædonem, clandeſtinum, violen-
tum, vel precario poſſidentem impediat, & tur-
bet, & cogat inuitum agere, vel de meritis, & iu-
ſtitia, in iuſtitia poſſeſſionis diſputare, etiam quod
prætendat, ſe eſſe verum, & iuſtum poſſeſſorem,
ſed eſt ille coërcendus, & cogendus vt facta prius
deſiſtentia à turbatione contra hunc dirigat iudi-
cium in ordinario poſſeſſorio, Mazzol.conſ.91.num.
6.45.48.& 53.

Cum † melius ſit vt poſſeſſor, quamuis iniu- 127
ſtus, remaneat in ſua iniuſta poſſeſſione, quam alius
detur vitioſus ingreſſus de nouo, Rot. deciſ. 6. in
antiq. & deciſ. 4. in nou. Veſtr. in pract. dict. lib.5.
cap. vlt. ſub. num. 6. † etiam ſi ſimus in beneficia- 128
libus, Menoch. de retin. remed. 3. ſub. numer. 602.
† Cum poſſit poſſeſſor deducere aliquod ius im- 129
pediens poſſeſſioni adeptionem, ſeu reſtitutionem,
Boccat. de interd. vti poſſid. cap. 2. num. 46. Rot. re-
cent. deciſ.600. numer. 2.par. 1. † & non poſſit di- 130
ci conſtare de eius non iure, quandiu de iure doce-
ri poteſt, Seraph. deciſ. 555. num. 8. Rot. in Mace-
raten. Hereditatis coram Cardinali Pamphilio. poſt
tract. deciſ. 74. numer. 17. † donec non conſtiterit 131
per ipſius confeſſionem, vel rem iudicatam, Se-
raph. d. numer. 8. † Et non ſit à poſſeſſione eiicien- 132
dus, niſi ab eo, qui ius fouet, de quo conſtet, Me-
noch. de retin. remed. 3. numer. 602. in fin. Seraph.
deciſ. 1041. num. 8. † Atque oporteat debitorem 133
primo conueniri, conuinci, & condemnari, & po-
ſtea ad ſolutionem pulſari, & executionem procedi,
Galganet. ad ſtatut. Vrb. lib. 1. cap. 92. Rot. diuerſ.
deciſ. 785. numer. 6.par.4. quæ eſt Mant. deciſ. 194.
numer. 9. & reperitur etiam penes Zacch. ad Galleſ.
de oblig. Camer. deciſ. 42. numer. 10. & penes eun-
dem Zacch. deciſ. 154.num.6. [Nec eſt æquum, de-
bitorem primò non conuictum poſſeſſione rei ſuæ
priuari, & eiici, l.vnica in fin. C. de prohibit. ſe-
queſt. pec. Papon. de arreſt. lib. 18. tit. 6.arreſt. 29.
col. 1.

Atque ideò † eſt poſſeſſor, ſeu detentor, etiam 134
quod habeat iniuſtam, vitioſam, furtiuam, ſpoliatiuã,
violentam, clandeſtinam, ſeu precario rogatam poſ-
ſeſſionem, manutenendus in illo ſtatu, in quo repe-
ritur, interim, dum de cauſa principali, ſeu de pe-
titorio, vel ordinario poſſeſſorio cognitum fuerit per
tres ſententias conformes, Ricc. in coll. deciſ. coll.
2850.verſ.non obſtare. Seraph.deciſ.555. numer.9. &
deciſ. 1471. numer. 7. † & donec diſcutiantur iura 135
ſua, Seraph. deciſ.582. num.5. Rot.in Ciuitatis Caſtelli
Bonorum coram Cardinali Pamphilio ſeniore, apud
Marcheſ.de comm. par. 1. fol. 969. num. 2. & 7. quæ
eſt etiam in parte penes Saluſt. Tib. in praxi A.C. lib.
3. ante cap. 18.fol.mihi 265.numer.4. † Ac conſtite- 136
rit, eum eſſe prædonem, ſeu ſpoliatorem, aut alias in-
iuſtum poſſeſſorem, cap.in litteris de reſt. ſpol. cap.li-
cet Epiſcopus de præben.in 6.Gabr. de reſtit. ſpol. concl.
1.num.4.

1.n.4. *Boccat. de interd. vti poſſid. cap. 2. n. 49. & 87. Pont. de ſpol. lib. 3. cap. ſecundo n. 23. & 36. Garz. de beneſ. par. 11. c. 10. n. 213. Gratian. diſcep. foren. c. 870. n. 18. Mantic. dec. 272. n. 4.* [*Thomas deciſ. 35. n. 65. dec. 116. n. 11. & ſeqq. Neuiz. conſ. 81. n. 19. & ſeqq.* vbi, quod debet in manutentione ſuccumbere, & manutentio dari aduerſario antiquiori poſſeſſori, *Capiblanc. pract. quaſt. ſup. pragmat. 11. de Baron. n. 8.* vbi etiam, ſi ius reſiſtat, *lib. 2. Add. ad dec. 194. Buratt. littera C.* vbi, quando ex eiſdem actibus apparet, talem eſſe prædonem.]

137 Sed, † poſtquam conſtat in promptu, notoriè, & euidenter abſque alia diſputatione de iniuſtitia poſſeſſionis, ſeu de illius violentia, clandeſtinitate, vitio, improbitate, doloſitate, vel de ſpolio, ſeu poſſeſſorem eſſe furem, vel prædonem, ſeu intruſum, non eſt huiuſmodi poſſeſſori danda manutentio, ſed ſpolium eſt purgandum, & poſſeſſio reuocanda, *l. pri. in princip. ff. vti poſſid. l. improba C. de acquir. poſſ. Menoch. de retin. remed. 3. n. 790. Boccat. de interd. vti poſſid. c. 3. n. 20. & cap. 4. n. 1. Pariſ. de reſignat. beneſ. lib. 1. quaſt. 6. n. 8. Cancer. var. reſolut. cap. 14. num. 54. 55. & ſeqq. par. 3. Roderic. de ann. redit. lib. 1. quaſt. 17. numer. 21. & ſeqq. Grat. diſcept. for. cap. 870. numer. 18.* Vbi de poſſeſſione, cui Ius reſiſtat. *& cap. 899. numer. 11. 20. & 22. Paſeit. conſ. 16. num. 14. & 15. Hond. conſ. 18. num. 28. lib. 2. Triuſan. dec. 15. num. 34. lib. 1. Ioſeph. Ludou. deciſ. Lucen. 20. num. 4. Rot. diuerſ. dec. 27. num. 11. deciſ. 103. num. 2. par. 1. & deciſ. 663. num. 2. & dec. 873. num. 1. par. 4. Rot. poſt tract. Pacific. de Salman. dec. 156. num. 14. deciſ. 197. num. 13. Seraph. dec. 733. num. 5. dec. 1041. num. 4. qua eſt etiam apud Marcheſ. de comm. par. 1. fol. 953. ſub num. 2. Rot. in Cuſentina Parochialis coram Cardinali Pamphilio ſeniore, & in Romana Succeſſionis Hebraorum coram Reuerendiſſimo Domino Coccino, apud Marcheſ. de comm. par. 1. fol. 953. numer. 5. & par. 3. fol. 157. num. 1. Greg. XV. deciſ. 105. in fin. qua eſt etiam apud Marcheſ. de comm. par. 1. fol. 373. ſub num. 6. verſic. nec etiam eſt hodie Iul. Viuian. in praxi Iuris patron. par. 2. lib. 5. cap. 4. num. 24. & 25. & lib. 11. cap. 6. numer. 16. Cyriac. contr. for. lib. 1. contr. 46. numer. 12. Scacc. de ſent. & re iudic. gl. 14. quaſt. 19. num. 98. & ſeqq. Rot. in Braccharen. Archidiaconatus coram Reuerendiſſ.*

138 *Domino Coccino, poſt tract. dec. 234. num. 4.* † Præſertim in ſpiritualibus, *Plot. de in lit. iur. §. 3. num. 19.*

139 † Etiam quod poſſeſſio ſpoliatiua capta de nouo eſſet concedenda, *Rot. in recent. dec. 85. num. 4. par. 2.* [Et quod violenta poſſeſſio, de qua conſtet notoriè, non ſit manutenenda, tradit *Neuiz. conſ. 81. n. 28. in fin. & ſeqq. vbi n. 34.* quia hoc non pertinet ad vigorem iudicij, quod ſapit ius, & quod nec poteſt manuteneri auctoritate Principis, & quod in impetrans poſſeſſionem à ſuperiore non vocato poſſeſſore dicitur impetrare ius iniquum, & talis auctoritas non eum excuſat, ſed accuſat, & quod iniuſta poſſeſſio, quamuis à iudice conceſſa, confirmari non poteſt, *& num. 36.* & vbi conſtat de iure actoris in plenario poſſeſſorio, non debet reo concedi manutentio, ſed ſolum pronunciari pro actoris immiſſione, *Menoch. de retin. remed. 3. num. 788. & 792. Seraph. dec. 810. Rot. in Romana de Agazariis Iulij 1621. coram Remboldo,* ſi ab huiuſmodi ſententia non ſit permiſſa appellatio, alias ſecus, *ad Rot. Bonon. dec. 14. num. 16.*]

140 † ſemperque admittitur exceptio reſpiciens merita ſeu dominium, & petitorium, vel poſſeſſorium plenarium, ſeu non Iuris poſſeſſoris, vel Dominij alterius, vbi eſt liquida, clara, & notoria, & non eget probatione, nec aliquo modo offuſcatur *Gienagn. conſ. 8. num. 114. lib. 1. Seraph. dec. 810. num. 4. Greg.*

141 *XV. dec. 425. num. 3. & 4.* † vel vbi quis poſt intentatam per ipſum manutentionem paſſus eſt de prædictis cognoſci, & liquidè probari, *Menoch. de retin. remed. 3. n. 682. Boccat. de inter. vti poſſi. c. 5. n. 1. Giouagn. conſil. 8. n. 97. lib. 1. Franc. Milan. dec. 3. n. 81. & ſeqq. & n. 107. & ſeqq. Rot. in Romana fideicommiſſi de Epis coram R. P. D. Verospio poſt tract. dec. 295. n. 1.* † Nec 141
exceptio, quæ eſt etiam probata, dicitur requirere altiorem indaginem, vt reſpectu obligationis Cameralis, *dixit Rot. poſt Zacch. ad Galleſ. de oblig. Camer. deciſ. 105. num. 7.* [*Neuizan. conſ. 81. n. 33.* ſed de ea conſtare ſine delatione, ſiue altiori indagine, *Neuiz. d. conſ. 81. in fin.* † neque exceptio clara efficitur altio- 143
ris indaginis, nec eſt reiicienda ſi illud, quod eſt diſcutiendum, prouenit ex replicatione partis, *Rot. diuer. deciſ. 57. n. 4. & 6. par. 2. Rot. recent. dec. 126. n. 12. deciſ. 559. n. 9. par. 1. qua etiam penes Pacif. de Saln. 83. num. 13. & ibidem deciſ. 157. n. 10.* † quemadmodum rele- 144
uat exceptio dominij, ſeu non iuris cauſata à renunciatione ipſius poſſeſſoris, de qua liquide, & clarè conſtet, & quæ tergiuerſari non poſſit, ad tradita per *Menoch. de retin. remed. 3. num. 697. & ſeqq. Boccat. de interd. vti poſſid. cap. 51. numer. 8. & ſeqq.* [*Duran. dec. 158. num. 5. & 6.*] licet † non eſſet 145
releuij renunciatio extraiudicialis, *ſecundum Celſ. Vgen. conſ. 98. num. 6.* [*Lotter. de re beneſ. lib. 3. quaſt. 24. numer. 9.* ſed contrarium videtur ſentire, *Rot. coram Durano d. deciſ. 158.* in qua agebatur de renunciatione per publicum inſtrumentum, quæ tamen loquitur de renunciatione clara, & ipſius poſſeſſionis non autem dominij.]

Nam † ſi non eſt quis manutenendus, quando ha- 146
bet vehementem præſumptionem contra ſe, *Cancer. var. reſol. d. cap. 14. num. 54. par. 3. & dicam infra obſer. 44. num. 12. & ſeqq. & num. 39. & ſeqq.* † multo 147
minus, quando non verſamur in præſumptionibus, ſed ſumus in claris, *Cancer. d. numer. 54. Roderic. de ann. redit. d. lib. 1. quaſt. 17. numer. 29.* cum † Iuſtitia, 148
vel iniuſtitia poſſeſſionis in hoc interdicto, *Interim,* tunc non ſit attendenda, vbi eſt opus diſceptatione ad cognoſcendum de ipſa iuſtitia, vel iniuſtitia, ſecus vero, vbi abſque diſceptatione euidenter de iniuſtitia poſſeſſionis apparet, *Cancer. d. cap. 14. numer. 54. & ſeqq. Fontanell. de pact. nupt. clauſ. 7. glo. 3. par. 10. numer. 74. tom. poſter.* † quia tunc petitorium 149
abſorbet poſſeſſorium, *Roderic. de ann. redit. d. lib. 1. quaſt. 17. num. 11. Franc. Milan. dec. 3. numer. 175. & 176. lib. 1.* [Satiſque dicitur proceſſum cum cauſæ cognitione, vbi notoriè conſtat de poſſeſſionis vitio, *Neuiz. conſ. 81. ſub numer. 35. verſ. ſecundo reſpondetur.*] † Nec lex intendit tueri vitioſum poſ- 150
ſeſſorem, *Peſon. de adipiſc. ſub num. 259. Valaſc. dec. 79. num. 19. tom. 1.* † Alias, ſi quis in poſſeſſione etiam 151
iniuſta defenderetur, daretur occaſio delinquendi, *Cancer. d. cap. 14. numer. 56.* † via Calumniis pa- 152
tefieret, temerarij fouerentur litigatores, & notoria fieret iniuſtitia, *Scacc. de ſent. & re iud. gl. 14. quaſt. 19. num. 98.* [Quæ procedunt non obſtanti reſcripto Principis mandantis manuteneri, qui eſt in poſſeſſione de præſenti, quia recipit interpretationem à iure, ne contineat iniquum, & lædat tertium, nec ſit veriſimile, quod violentiam, & iniuſtitiam velit manutenere, ne inde iniuriarum naſcatur occaſio, vnde iura naſcantur, *Neuiz. conſ. 81. num. 36.*]

Notoriè † autem, & euidenter iniuſtitia poſſeſ- 153
ſionis, ſeu exceptio non iuris poſſeſſoris, vel dominij alterius diceretur apparere, vel per confeſſionem ipſius ſpoliatoris, prædonis, ſeu alias iniuſti poſſeſſoris, vel per ſententiam, ſeu ſententias, & rem iudicatam; vel alias ex actis per clara iura, & publica inſtrumenta producta, ſeu per claras depoſitiones teſtium, *Boccat. de interd. vti poſſid. cap. 2. num. 46. & 87. & cap. 5. num. 4. & 5.* vbi de confeſſione facta in Iudicio, & tam in prophanis, quam in be-

neficialibus, *Marcheſ. de comm. par.1. de comm. app.*
in poſſ. fol.935. n.125 Gratian. diſcept. for. cap.899. n.
22. Iul. Vivian. in praxi iuriſpatron. par.2. lib.5. c.4. n.24.
& lib.11. cap.6. n.16. Scac. c. de ſent. & re iud. gl.14. q.
19. n.108. & ſeqq. diuerſ. dec.27. num.11. dec.28. n.9.
par.1. Seraph. dec.355. n.8. & dec.876. n.1. vbi quod
154 † notorietatem facit confeſſio partis, ſeu res iudicata,
& quod ita Rota ſemper obſeruauit, ſic declarando,
ſeo recedendo à decil. *Pm.29 ſub n.7. lib.3. Adnot.*
ad dec.107. Greg. XV. ſub n.5. Rot. in Lucana Iuriſpa-
tronatus coram R.P.D. Dunozetto. poſt tract. dec.331.
n.6. & dec.334. n.1. faciunt tradita per Melch. Lotter.
de re benef. tom.1. lib.1. q.34. n.29. & ſeqq. [*Rot. recent.*
dec.436. num.4. par.3. Nemzan. conſ.81. numer.19. &
ſeqq. Buratt. dec.192. n.7. vbi de Rotæ obſeruantia *dec.*
360. n.7. dec.686. n.7. vbi de confeſſione, re iudicata,
& publico inſtrumento, quod exceptionem non pa-
tiatur *dec.904. n.11.*]
155 Et quod † obſtet defectus, ſeu inualiditas tituli,
quæ ex ipſius tituli lectura ex aduerſo producti appa-
ret, *tradit Menoch. de retin. remed.3. ſub n.183. Rot. re-*
cent. dec.698. n.3. par.2. [*Rot. recent. dec.177. n.6. & 7.*
156 *par.4.*] Cum † probatio, quæ fit libris apertis, non-
quam reiiciatur, *Perſon. de adipiſ. num.408 ſub verſ.*
157 *Hincque eſt.* Et † non notoria diceretur iniuſtitia,
quæ reciperet in facto vel in iure aliquam difficulta-
tem, *Corn. conſ.10. n.3. lib.4. Contard. de moment. poſſ.*
limit.9. n.10.50. & 51. Capyc. dec.10. n.10. Rot. diuerſ.
dec.85. n.4. & dec.103. in fin. par.1. Rot. recent. dec.
158 *659. n.6. par.1.* † ſeu redderetur turbida ex probatio-
nibus partis aduerſæ vel quia de illius iuribus adhuc
docere poſſet, *Gionagn. conſ.8. n.115. lib.1. Rot. diuerſ.*
159 *dec.18. n.9. par.1.* † Nec ſufficeret, quod conſtaret de
non iure ex aliquo capite tantum per confeſſionem
ipſius poſſeſſoris, vel rem iudicatam, quia non vide-
retur ex ea reddi notorium illius non ius, donec ille
de aliquo alio titulo poſſet docere *Rot. recent. dec.516.*
160 *n.5. par.1.* Et † generaliter non diceretur conſtare de
non iure, *Rot. diuerſ. dec.99. n.10. par.3.* [*Rot. recent.*
dec.436. num.4. par.3. vbi, quod ſi deficit res iudica-
ta, vel confeſſio partis, non poteſt dici conſtare de
bono iure, cum ex progreſſo cauſæ poſſit doceri de
contrario, & quod nec ſufficiunt deciſiones deſuper
emanatæ, *& in Balne origen. confinium coram Cardi-*
161 *nali Sacrato, poſt tract. dec.412. n.10.*] Prout † nec
inſtrumentum faceret rem notoriam, ſi contra illud
aliquid etiam coloratè opponeretur, *Melch. Lotter. de*
re benef. tom.1. lib.1. quæſt.34. n.31.
162 Præcipuè † autem non eſſet manutenendus, qui
nunc, & de præſenti, ſeu de recenti acquiſiuiſſet poſ-
ſeſſionem, ſeu detentationem iniuſtam, ſpoliatiuam,
furtiuam, vel vi, ſeu clam ab eo, cum quo eſt litigium,
& qui poſſidet, nec contra ipſum, ſed immo tunc ob-
tinet ipſe Aduerſarius, *Aret. in §. retinendæ num.4.*
Inſt. de interd. Ioſeph Ludouic. deciſ.20. num.5. Ruin.
conſ.28. num.9. verſ. Tertius caſus lib.4. Ploe. de in lit.
iur. §.3. ſub num.30. Achill. Perſon. de adipiſc. poſſ. ſub
num.40. Boccat. de interd. vti poſſid. cap.1. ſub num.46.
cap.3. num.12. & cap.10. num.6. & 7. Cancer. variar.
reſol. cap.14. num.41. par.1. Hond. conſ.21. lib.2. Con-
tard. de momen. poſſ. quæſt.24. num.11. & ſeqq. Pract.
Papien. in for. lib. pro turb. poſſeſſione in gl. Hodie num.
4. Franc. Milan. deciſ.1. num.100.197. & ſeqq. lib.1.
Valaſc. dec.79. num.10. tom.1. Rot. diuerſ. dec.27. num.
19. par.1. & in his terminis procedunt dicta per Gio-
uagn. conſ.40. num.4. lib.1. [*Neuiz. conſ.81. numer.26.*
vbi, quod debebat timere, quod ſi alter contradice-
ret, dum iam erat in poſſeſſione, & quod tunc hu-
iuſmodi remedium retinendæ dicitur etiam reſtitu-
torium & conuentus non poteſt dici deſiſtere à tur-
bationibus, niſi reſtituat poſſeſſionem naturalem, *&*
n.19. & ſeqq. & nu.35. verſ. non obſtat. ſecundum.]

Inciuile † enim eſt, vt quis vincat in eo, quod poſ- 163
ſidet ab Aduerſario per malum modum, *Valaſc. d.*
dec.79. num.19. tom.1. Et † non debet quis reportare 164
commodum ex poſſeſſione illicitè contra Aduerſa-
rium capta, *Contard. d. q.24. n.13.*
Sed, † quod quis poſſideat vi, clam, vel precario, 165
& de recenti ab Aduerſario, tenetur probare ipſe
Aduerſarius, quod in practica eſt difficile, *Franc. Mi-*
lan. d. dec.1. num.200. Valaſc. d. dec.79. n.19. tom.1. Et
quatenus pars aduerſa eſſet aliqua Vniuerſitas, & ex
probationibus concluderetur poſſeſſio eorum de vni-
uerſitate, vti ſingulorum, non vti vniuerſorum, ſuc-
cumberet in huiuſmodi iudicio ipſa Vniuerſitas, &
non diceretur iſte poſſeſſor vi, clam, vel precario ab
Vniuerſitate poſſidere, *Ruyn. d. conſ.28. ſub n.13.14.*
& ſeqq. lib.4.
Prout † non eſſet ſic manutenendus, quando ſe in 166
delicto fundaret, *Marcheſ. de comm. par.1. de comm.*
appell. in poſſ. fol.935. n.116. Vnde, † ſi ſpolietur, ab 167
Aduerſario, & inſtet, ſe manuteneri, & ſic excipien-
do gerat partes rei, non habet neceſſe allegare, quo
loco, & quando rem habuerit, & competit illi manu-
tentio, ſed ſi velit agere, & ſic gerere partes actoris
non daretur illi manutentio, quia teneretur docere
de intereſſe, quod non habet, quia tenetur illi quem
ſpoliauit, *Marcheſ. d. n.116.* Et, † quando ageretur 168
de furto rei mobilis, eſſet illa deponenda in manibus
Actuarij, ſeu alterius, ne alia in eius loco ſubiiceretur,
& præcluderetur via illã recognoſcendi, *Ant. Fab. in*
ſuo Cod. Fabr. lib.3. tit.12. defin.14. & ſenis. Lancell.
de attent. par.2. c.5. de attentat. accuſat. ſeu inquiſit.
pend. n.18. [Quemadmodum poſſet Iudex, poſſeſſo-
rem iniuſtum, etiam ſine citatione, ſua poſſeſſione
priuare, quando illum antea de facto, & parte non
citata poſſeſſorem feciſſet, niſi fuiſſet in tali actu pri-
mo miſſa citatio propter ſcandalũ, *Lanfranc. dec.417.*]
Concederetur † tamen ſemper manutentio, quan- 169
do poſſeſſio eſſet furtiua, clandeſtina, ſeu violenta, vel
precaria, aut alìàs iniuſta reſpectu Tertij, qui non con-
tendit de poſſeſſione, nec eſt in hoc iudicio compe-
titor. † Iuſta enim an iniuſta ſit poſſeſſio, etiam de re- 170
centi, aduerſus alios poſſeſſores, præter aduerſarium,
nihil refert, & allegans ius Tertij non auditur; qualiſ-
cunque namque poſſeſſor hoc ipſo, quod poſſeſſor
eſt, plus iuris habet, quam is, qui non poſſidet, & de-
bet eius in cauſa Aduerſarius actor conſtitui, atque
prohiberi, ne ad locum accedat, *l.2. ff. vti poſſid. Ruyn.*
conſ.28. n.7. & per tot. lib.4. Menoch. de retin. remed.3.
n.19. Boccar. de interd. vti poſſid. c.1. n.104. Contard.
de momen. poſſ. q.24. n.15. Rot. Lucen. dec.17. Barz.
dec.140. n.31. Franc. Milan. dec.1. n.109. & 114. lib.1.
Valac. dec.79. n.19. tom.1. [*Duran. dec.170. n.4. &*
Neuiz. conſ.80. n.7. in fin. vbi quod poſſeſſor iniuſtus
etiam habet plus iuris, quam non poſſidens propter
onus probationis, *& conſ.81. n.16.29.32. & 35. verſ.*
non obſtat ſecundum.] Et † quod in prophanis, qui eſt 171
in poſſeſſione, defendatur, etiam quod notoriè con-
ſtet de non iure ſuo, *tradit Mazzol. conſ.91. n.48. &*
ſub n.53. † Poſſeſſor enim, etiam Aſinarius, & iniu- 172
ſtus contra non poſſidentem defenditur, *Achill. Per-*
ſon. de adipiſc. poſſ. ſub n.41. [& manuteneretur, *Lotr.*
de re benef. lib.3. q.11. num.80. & q.14. num.3. vbi de
poſſeſſore de facto, & contra quoſcunque] & † im- 173
pedit executionem ſententiæ latæ contra alium; ita
vt ipſe ſit manutenendus contra victorem venien-
tem ex perſona condemnati, etiam ſi poſſideat iniu-
ſtè quoad alios, dummodo poſſideat iuſtè quoad con-
demnatum, *Scacc. de appell. cap.2. quæſt.17. limit.7.*
membr.4. num.63.
Vt quoque † manuteneretur ille, qui vi, clam, ſeu 174
alias iniuſtè poſſideret ab Aduerſario, etiam de re-
centi, ſi ipſe Aduerſarius non poſſideret, vel poſſide-
re

re deſiiſſet, ex quoad poſſeſſionem tenetri noluiſſet ſuſpicando ſe poſſe repelli, *l. clam. poſſidere, §. qui ad nundinas. iuncta l. ſeqq. ff. de acquir. poſſ. Aret. in §. retinenda n. 5. Inſt. de interd. Ruyn. d. conſ. 28. n. 6. lib. 4. Gionagu. conſ. 40. num. 4. lib. 2.*

S V M M A R I A.

1 *Exceptio, quod cauſa manutentionis pendeat à petitorio, vel negocio principali, ſeu agatur de re, quæ habeat admixtam cauſam poſſeſſionis, & proprietatis, & in qua vnica detur actio, retardat manutenſionem, & eo magis ſtante reſcripto pro cumulatione cum clauſula,* Arbitrio.

2 *Lim. ſecus quando poſſeſſio eſt clara, & non recipit fomentum à petitorio, ſeu non habeat qualitatem, quæ requirat neceſſariam cognitionẽ meritorum.*

3 *Sepulchri in iudicio non poteſt pronunciari in poſſeſſorio, niſi ſummariè cognoſcatur de bono iure in petitorio.*

4 *Matrimoniale poſſeſſorium, non ſolet terminari per manutentionem, ſeu reſtitutionem. ſed per depoſitum Mulieris, ex quo admixtam habet cauſam proprietatis, cum non detur in perſona libera quaſi poſſeſſio huius ſeruitutis coniugalis, niſi ex legitimo conſenſu.*

5 *Muliere nupta duobus an, & in quo matrimonio detur manutentio.*

6 *Manutẽtio, quam quis petit coram Iudice, ad quẽ aduerſus executionem factam per Iudicem, à quo iuris ordine ſeruato ſub prætextu iniuſtitiæ, quæ ſit dubia, & non patens dicitur pendere a negocio principali, hoc eſt a iuſtitia, vel iniuſtitia, ſine quo expediri non poteſt.*

7 *Manutentio pendens à validitate tituli non debetur, niſi de tituli validitate conſtito.*

8 *Manutentio videtur deneganda in iis, in quibus reſiſtit ius commune, & illius articulus diſcutiendus in petitorio.*

[*Manutentio concedi non debet in quaſi poſſeſſione non reſidendi, vbi cadit dubitatio, an beneficium ſit curatum, vel non curatum.*]

9 *Aſſiſtentia iuris communis vigore non permittitur manutentio, ſi controuertatur, an locus ſit, vel ne intra fines. donec de hoc non fuerit cognitum.*

10 *Manutentio denegatur, vbi poſſeſſio percutit, & abſorbet petitorium, & poſſeſſorium, vt in beneficiato, qui alias penſionem ſoluit, & non potuit habere poſſeſſionem beneficij.*

11 *Exceptio poſſeſſionis infecta propter decretum irritam impedit manutentionem, donec ſit cognitum, an intret diſpoſitio illud habens.*

Observatio XLIII.

De Exceptionibus reſpicientibus petitorium, ſeu poſſeſſionem in particulari, & primo. An, & quando obſtet exceptio, quod cauſa mandati de manutenendo pendeat à negocio principali, ſeu à petitorio.

1 Retardatur † mandatum de manutenendo per exceptionem, quod cauſa manutentionis pendeat à negocio, & articulo principali, ſeu poſſeſſorium recipiat fomentum à petitorio, & requirat neceſſariam cognitionem meritorum cauſæ vel agatur de re, quæ habeat admixtam cauſam poſſeſſionis, & proprietatis, in qua vnica detur actio, & qui non probat in petitorio, ſuccumbat in poſſeſſorio; Nam tunc diſcuti prius debent merita cauſæ, atque articulus principalis, quam concedatur mandatum de manutenendo, eſtque expectandus finis ipſius negocij principalis, vnumque ſine altero expediri, ac terminari non poteſt, *Lancell. de attent. par. 3. c. 24. quæſt. 19. n. 4. Seraph. deciſ. 1278. num. 4. Rot. in Bracharen. de Ganſer. coram Cardinali Sacrato, & in Toletana Sepultura coram bo. mem. Vbaldo. & in Nepeſina Locationis coram Litta, de quibus apud Marcheſ. de comm. par. 1. fol. 1054. n. 3. fol. 1062. n. 3. & fol. 1081. n. 3. & par. 2. fol. 488. n. 3. Rot. recent. deciſ. 423. num. 7. par. 2. Adnot. ad deciſ. 283. Greg. XV. n. 8. Rot. in Romana de Bombellis coram Cardinali Sacrato, poſt tract. deciſ. 9. n. 31. & antea in Romana de Zambeccariis coram Cominulo, poſt tract. dec. 68. n. 5. in Romana, ſeu Terracinen. Affictus coram R. P. D. Pirouano, poſt tract. dec. 215. n. 34. [& in Mediolanen. Donationis de Porris coram Orano, poſt tract. dec. 390. num. 11. in Vlixbonen. Declarationis Concordiæ coram Iuſto, poſt tract. dec. 383. num. 6. in Placentina Penſionis coram Remboldo, poſt tract. dec. 510. num. 3. in Bracharen. Reſidentiæ coram Iuſto, poſt tract. dec. 579. num. 2. in Lauretana Iuriſdictionis coram R. P. D. Durano, poſt tract. dec. 621. num. 1. in Perusina Exemptionis coram R. P. D. Pirouano, poſt tract. dec. 645. num. 2.]* Præſertim ſtante reſcripto pro cumulatione cum clauſula, Arbitrio, *Rot. in Romana de Torniellis coram Remboldo, poſt tract. dec. 136. num. 2. in Eluen. Decimarum coram eodem, poſt tract. dec. 187. num. 8. & ſeqq. in Narnien. Bonorum coram R. P. D. Pirouano, poſt tract dec. 227. num. 5. in Romana fidei commiſſi de Epis coram R. P. D. Verolpio, poſt tract. deciſ. 295. num. 9. [& in Virdunen. Monaſterij coram Reuerendiſſ. D. Cocino, poſt tract. dec. 670. num. 3.]*

Licet † ſecus dicendum ſit, quando poſſeſſio eſt 2 clara, & non recipit fomentum à petitorio, ſeu non habet qualitatem illi adhærentem, quæ requirat neceſſariam cognitionem meritorum, quia tunc competit poſſeſſori manutentio abſque cognitione meritorum cauſæ, & negocij principalis, *Rot. poſt tract. Iul. Viuian. de Iurepatr. dec. 86. la ſeconda circa fin. Rot. recent. d. deciſ. 423. numer. 7. par. 2. Rot. in Burgen. Iuriſdictionis coram Rubeo, poſt tract. dec. 8. num. 3. in Ianuen. Parochialis coram R. P. D. Durano, poſt tract. dec. 224. num. 1.*

Hincque eſt, quod † in iudicio Sepulchri non po- 3 teſt pronũciari in poſſeſſorio, niſi cognoſcatur ſaltem ſommariè in petitorio, An is, qui petit poſſeſſionem, foueat bonum ius in proprietate, ne ſequatur corporis humani vexatio, *Rot. in d. Toletana Sepulture coram Vbaldo, apud Marcheſ. de comm. part. 1. fol. 1062. num. 3.*

Hinc pariter † poſſeſſorium matrimoniale non 4 ſolet terminari per manutentionem, ſeu reſtitutionem, ſed per depoſitum Mulieris, ex quo habet admixtam cauſam proprietatis, cum non poſſit in perſona libera haberi quaſi poſſeſſio huius ſeruitutis coniugalis, niſi ex legitimo conſenſu, *Rot. recent. dec. 147. num. 28. & 29. par. 1. quæ eſt Greg. XV. dec. 351. num. 39. & ſeqq.* ſed, † ſi mulier nubat duobus, & ſe- 5 cundum matrimonium ſit contractum in faciem Eccleſiæ, antequam orta ſit lis ſuper validitate primi, debet ſecundus Vir manuteneri lite pendente *Tuſc. in verb. ſequeſtrum concl. 202. num. 19. & ſupple. quæ dixi obſeru. 10. n. 95. 97. & ſeqq.*

Hinc rurſus, † quando quis paſſus eſt executionem 6 à Iudice à quo, qui proceſſit iuris ordine ſeruato, & coram Iudice, ad quem dat de iniuſtitia, quæ eſt dubia, & non patens, & petit manuteneri dicitur manutentio pendere à negocio principali, hoc eſt à iuſtitia,

Digitized by Google

ſtitia,vel iniuſtitia, & ideò non poteſt expediri, niſi cum ipſo negocio principali, *Rot.in d. Romana de Bombellis coram Cardinali Sacrato,poſt tract. dec.9. num.31.*

7 Hinc etiam † manutentio pendens à validitate tituli non eſt danda, niſi poſtquam apparuerit de ipſius tituli validitate,*Greg.XV.deciſ.283.n.5.*

8 Hinc ſimiliter † non videtur concedenda manutentio in iis,quibus reſiſtit ius commune, ſed huiuſmodi articulus videtur diſcutiendus in petitorio, vt in redecimis,*Seraph.dec.1463. n.2.*[& in quaſi poſſeſſione non reſidendi,vbi cadit dubitatio,an beneficium ſit curatum,vel non curatum,*Rot.in Bracharen. Reſidentia coram Iuſto,poſt tract.dec.579.n.1.*] .

9 Hinc quoque † ſi petatur mandatum de manutenendo ratione iuris aſſiſtentiæ iuris communis eo, quia locus controuerſus ſit intra fines Diœceſis, ſeu Parochiæ,antequam concedatur. debet cognoſci an locus ſit,vel ne intra fines, *Seraph.dec 1273.n.1.& 4. Adnot.ad dec.283 Greg XV.ſub n.8.*

10 Hinc vlterius † denegatur manutentio, quando poſſeſſio percutit, & abſorbet petitorium,& poſſeſſorium,vt in beneficiato, qui alias ſoluit penſionem, & poſtea negat illam ſoluere,quia non potuit habere poſſeſſionem beneficij *Rot penes Cenc. de cenſib.dec. 232.ſub num.16.*

11 Hinc denique † ſi opponatur, poſſeſſionem non eſſe manutenibilem eo, quia ſit infecta propter decretum irritans, prius cognoſci debet, An ſit locus diſpoſitioni, quæ habet decretum irritans, quod in effectu eſt cognoſcere negocium principale, antequam ex iſto capite poſſit concedi, vel denegari manutentio,*Adnot.ad d.dec.283.Greg.XV.ſub n.8.*[*Rot. in Lauretana Iuriſdictionis coram R.P.D. Durano, poſt tract. dec 621. n.1. in Peruſina Exemptionis coram R.P.D.Pirouano,poſt tract.dec.645.*]

S V M M A R I A.

1 *Aliud eſt, quod poſſeſſio ſit contra præſumptionem iuris, ſeu ius illi non aſſiſtat, & aliud,quod ius reſiſtat poſſeſſioni,ſeu poſſeſſionem prohibeat.*

2 *Vt aliquid dicatur contra ius ſufficit, quod ſit vel contra legem ſcriptam, vel contra illius rationem expreſſam,vel tacitam.*

[Iuris reſiſtentia eſt correlatiua, ſeu correſpectiua cum aſſiſtentia.

Mandatum de manutenendo ſi detur contra habentem iuris aſſiſtentiam,dare dicitur habenti iuris reſiſtentiam.]

3 *Poſſeſſio,quæ eſt ſolummodo contra quandam præſumptionem iuris, ſuos parit effectus,& releuat.*

4 *Et eſt manutenenda.*

5 *Poſſeſſio,quæ eſt contra ius manutenenda eſt.*

6 *Ampl. etiam ſi ſit contra ius in iudicium principaliter deductum.*

7 *Poſſeſſio,quæ iuris reſiſtentiam non habet, eſt manutenenda.*

8 *Poſſeſſionis iuſtitiam inſpicere,& attendere nõ eſt opus,ſed ſufficit factum,etiam ſi ius aliquo modo reſiſtat,dũ tamẽ penitus,& omnino nõ repugnet.*

9 *Poſſeſſio eſt manutenibilis, etiam quod concurrat ſimul aduerſa iuris præſumptio, & reſiſtentia, vbi reſiſtentia non ſit vehemens.*

10 *Vel vbi reſiſtentia ſit dubia,& turbida.*

11 *Ius poteſt vni aſſiſtere,& alteri non reſiſtere.*

[Sacramenta adminiſtrandi quaſi poſſeſſio poteſt de conſuetudine competere Hoſpitali in præiudicium Parochi.]

12 *Manutentio denegatur,vbi præſumptio,quæ poſſeſſioni aduerſatur,eſt admodum vehemens.*

13 *Limit.niſi vltra poſſeſſionem doceatur de titulo.*

14 *Manutentio non datur ſine legitimo titulo,vbi poſſeſſio eſt manifeſte contra ius,ſeu illi ius manifeſte reſiſtit,& ſub n.21.*

[Præcedentia in materia datur manutentio,etiam ſi poſſeſſio ſit contra ius d.n vbi ratio.

Manutentio in quaſi poſſeſſione iuriſdictionis non datur ſine titulo,quando non dubitatur,territorium eſſe alterius.]

15 *Seu adeſt iuris reſiſtentia vehemẽs,& ineuitabilis.*

16 *Iuris reſiſtentia non dicitur vehemens,ſi ſit dubia, & turbida.*

17 *Manutentio non datur ſine legitimo titulo contra eum qui habet iuris communis aſſiſtentiam.*

[Titulus cum quadragenaria,prout in præſcribendo requiritur ad effectum manutentionis, quando ius vehementiſſimè reſiſtit. Decl.vt d.n.]

18 *Poſſeſſio manutenibilis acquiſita non dicitur ſine titulo contra habentem iuris aſſiſtentiam, vbi exempla.*

19 *Paria ſunt,quod quis manifeſte habeat ius commune cõtra ſe,vel vehementẽ præſumptionem iuris.*

20 *Ius vbi manifeſte reſiſtit,ſeu admodum vehemens iuris præſumptio,non dicitur poſſeſſio, ſeu quaſi, ſed potius iniqua occupatio,quæ nihil occupatori prodeſt,nec illum releuat ab onere probandi.*

21 *Poſſeſſio,quæ eſt contra prohibitionem ſtatuti,dicitur improba,& non manutenibilis.*

22 *Manutentio datur non obſtante iuris reſiſtentia, vbi principaliter inter partes diſputatur,an aliquis male quid poſſideat reſiſtente iure municipali,vel communi,ne merita cauſæ pandantur.*

23 *Poſſeſſio etiam manifeſte contra ius, ſeu quæ habet iuris communis vehementem reſiſtentiam releuat,quando eſt alicuius temporis conſiderabilis, hoc eſt decennalis.*

[Poſſeſſio etiam manifeſte contra ius,vel quæ habet iuris communis vehementem reſiſtentiam releuat ſi ſit antiquiſſima,& plus quam decennalis, vel longæua.]

24 *Et eſt manutenibilis.*

25 *Ampl.etiam in Regalibus.*

26 *Tituli præſumptio, ſeu titulus coloratus oritur ex longæua,& decennali poſſeſſione omni calumnia ſublata, & ſufficit ad manutentionem, etiam ſi ius reſiſtat.*

27 *Tituli probatio in poſſeſſione habente iuris reſiſtentiam non requiritur pro manutentione, vbi conſtat de iuſto initio ipſius poſſeſſionis.*

28 *Iuris reſiſtentia non obſtat ad effectum mandati de manutenendo, donec cognoſcatur potiterium ad fauorem illius, qui habet præſcriptionem, & priuilegium.*

[Manutentio in Regalibus non datur ſine titulo à Principe habito.d n.

Titulus pro manutentione non requiritur,ſed ſufficit poſſeſſio,vbi ius non reſiſtit magis vni,quam alteri ex partibus, ſed defert conſuetudini. vbi exemplum.]

29 *Iuris communis reſiſtentiam habens,ſi vult ex ſua poſſeſſione particulari manuteneri contra ſuum ſuperiorem ratione iurium, quæ ad ſolum ſuperiorem pertinent,non poteſt obtinere, niſi probet titulum ſaltim præſumptum, & ſummarie, vbi exempla,& n.n.ſeqq.Lim.vt n.32.*

30 *Poſſeſſor quoad ſuperiorem nullo tempore ius acquirit,vt titulum oſtendere non teneatur.*

33 *Inferior,& ſubditus non habet contra ſuperiorem, & Dominum remedium manutentionis,& num. 35. & 37.*

[Mandatum dare contra Cameram Bononienſem non eſt illud dare contra Papam.

Inferior,& ſubditus ad effectum manutentionis contra

tra ſuperiorem, & dominum in iuriſdictionalibus debet docere de titulo cum quadragenaria.]

34 Lim. niſi conſtet de immemorabili.

35 Conſuetudo nulla poteſt impedire Epiſcopum in corrigendis exceſſibus ſubditorum, nec contra eum circa iura Epiſcopalia preſcribitur.

37 Priuatus non poteſt experiri remedio retinenda in iis, que ſpectant ad Principis ſuperioritatem, vbi exempla.

38 Inferior, ſeu ſubditus, & priuatus agens pro manutentione contra ſuperiorem reſpectu iurium ad eum iure communi non pertinentium manutenetur, etiã quod non oſtendat titulum, vbi exemplũ.

39 Poſſeſſori volenti manuteneri contra priuatum, ſeu alium non ſuperiorem, cui aduerſetur, & reſiſtentia iuris, & vehemens præſumptio, non datur manutentio ſine titulo. Vide exemplum n. 46. & ſeqq.

40 Ampl. 1. tam de iure Canonico, quam Ciuili.

41 Ampl. 2. etiam ſi hæc vehemens iuris præſumptio aduerſarij intentionem non fundet, quia ſufficit, quod aduerſetur poſſidenti.

42 Lim. niſi poſſeſſio ſit diuina, & decennalis.

43 Sublim. primò dummodo poſſeſſio careat omni vitio clandeſtinitatis, violentia, aut precaria rogationis.

44 Sublim. 2. dummodo poſſeſſio ſit pacifica, & cum patientia illius, contra quem poſſidetur.

45 Sublim. 3. dummodo agatur de materia, in qua non ſit prohibita præſcriptio, ſecus ſi prohibita.

46 Laicus non eſt manutenendus in poſſeſſione fructuum beneficiorum, ſeu decimarum ſpiritualium ſine titulo, cum eorum ſit incapax, illique ius reſiſtat, & num. 51.

47 Clerico poſſidenti decimas in aliena Parochia non competit manutentio ſine titulo, cum illi ius reſiſtat, ex quo ſunt inſtituta in congruam ſuſtentationem Clerici eidem Plebi Sacramenta miniſtrantis.

48 Poſſeſſori, cui aduerſatur & iuris reſiſtentia, & vehemens præſumptio, non datur manutentio ex ſola poſſeſſione, niſi ſit immemorabilis, nec etiam contra priuatum, & non ſuperiorem.

49 Lim. in Laico poſſidente decimas ſpirituales, quia ſibi non ſufficit immemorabilis, ex quo etiam præſcriptio eſt prohibita.

[Baro an ſit manutenendus in poſſeſſione, quæ de iure non ſpectat ad ipſum, ſed ad vaſſallos d. n.

Titulus cum quadragenaria requiritur in laico ad effectum manutentionis in quaſi poſſeſſione exigendi decimas ſpirituales]

50 Sublim. 1. niſi fama priuilegij, vel recognitio ab Eccleſia, vel aliud æquipollens concurrat.

51 Sublim. 2. niſi doceatur, & de titulo, & de quaſi poſſeſſione.

52 Laicus poteſt etiam ſine titulo manuteneri in quaſi poſſeſſione exigendi decimas, quas non conſtat eſſe ſpirituales, ſeu Eccleſiaſticas, cum poſſint eſſe reſponſiones, quarum ſunt capaces.

53 Regulari non debetur manutentio in poſſeſſione beneficij ſecularis, nec ſeculari in beneficio regulari ſine titulo, cum obſtet eorum incapacitas, quæ eget diſpenſatione.

54 Laico manutentio non datur circa beneficia Eccleſiaſtica, & alia ſpiritualia, dum vti patronus prætendat libere conferre, niſi doceat de titulo.

55 Hominis liberi poſſeſſio nec haberi, nec manuteneri poteſt ſine titulo à iure approbato.

56 Poſſidenti, cui non aduerſatur vehemens, ſeu vehementiſſima iuris præſumptio, ſed ſimplex tãtum, vt quia aduerſario aſſiſtat ius, datur cõtra priuatũ, & nõ ſuperiorẽ manutẽtio ex ſola poſſeſſione.

57 Decima duplex de vna, & eadem re percipi non poteſt, quia eſſet redecima, quæ eſt contra ius.

58 Ampl. etiam quod vna prætenderetur ab Eccleſia prædiali, & altera ab Eccleſia Sacramentali.

59 Abbati manutentio datur in quaſi poſſeſſione deputandi Capellanum ad eius nutum amouibilem in Eccleſia ſuo Monaſterio vnita ex ſola quaſi poſſeſſione, quamuis præſumptio iuris ſit, Eccleſias eſſe liberas.

60 Seruitutis in quaſi poſſeſſione datur manutentio abſque titulo, licet res aliena præſumatur libera vbi exempla.

61 Lim. 1. in vſufructu.

62 Lim. 2. in ſeruitute ducendi aquam, quam vtraque pars contendit, & prætendit ex conceſſione Principis.

63 Sublim. vti vtraque pars communiter poſſideat.

64 Lim. 3. vbi agitur contra proprietarium prædij ſeruientis, & de proprietate conſtat.

[Vxor præſumitur acquiſiuiſſe ex bonis viri ad euitandam ſuſpicionem turpis quæſtus.

Declara præſumptionem locum habere in petitorio, ſecus in poſſeſſorio, & ad effectum manutentionis, ſubdecl. vt d. n.

OBSERVATIO XLIV.

Manutentio an, & quando detur ei, qui habet iuris præſumptionem, vel reſiſtentiam contra ſe.

ALiud eſt, † quod poſſeſſio ſit contra præ- 1
ſumptionem iuris, ſeu ius illi non aſſiſtat, & aliud quod ius reſiſtat poſſeſſioni, ſeu poſſeſſionem prohibeat, *Mareſcott. var. reſol. lib. 1. c. 11. ſub n. 46. verſ. ſed hanc rationem, Melch. Lotter. de re benefic. tom. 1. lib. 2. q. 45. n. 19. & ſeqq. Rot. diuerſ. dec. 534. n. 7. par. 1. Add. ad dec. 370. Greg. XV. n. 10.*
Et † vt aliquid dicatur contra ius, ſufficit, quod ſit 2
contra legem ſcriptam, vel illius rationem expreſſam ſiue deſumptam ex mente, *Seraph. dec. 802. n. 2.* [iuris aſſiſtentiam, dari in conſequens dicatur habenti iuris reſiſtentiam, *vt in d. reſolutione n. 62.*]

Poſſeſſio, † quæ eſt ſolummodo contra quamdam 3
præſumptionem iuris, ſuos parit effectus, & releuat,
Rot. diuerſ. d. dec. 534. n. 7. † Ac eſt manutenenda, *Me-* 4
noch. de retinet. remed. vlt. n. 21. & ſeqq. Maſcard. de prob. in Ver. poſſeſſio, concl. 1203. n. 2. March. de comm. par. 1. de comm. app. in poſſ. fol. 938. n. 173. in fin. Gouagn. conſ. 8. n. 69. & 115. lib. 1. Caner. var. reſol. c. 14. n. 39. & ſeqq. vbi de communi. par. 3. Greg. XV. d. dec. 370. n. 2. Rot. in Romana ſeu Teracinen. aſſiſtus coram R. P. D. Pironauo, poſt tract. dec. 215. n. 23. [*Rot. Bononien. dec. 138. n. 29. Capiblanc. pragmat. 1. de baron. & cor. offic. n. 232. lib. 1.* vbi de poſſeſſione, cui ius non aſſiſtat.]

Nec non † manutenenda eſt etiam poſſeſſio, quæ 5
eſt contra ius, *Gabr. de acquir. poſſ. concl. 6. numer. 4. Gayll. pract. obſer. lib. 1. obſer. 147. numer. 2. Rot. diuerſ. dec. 41. num. 9. & ſeqq. par. 2. Greg. XV. d. deciſ. 370.*
num. 7. † Et contra ius in iudicium principaliter de- 6
ductum, *Gabr. d. concl. 6. numer. 9.* † Non ſecus, ac 7
manutenenda venit poſſeſſio, quæ iuris reſiſtentiam non habet, *Rot. diuerſ. deciſ. 713. in fin. par. 4. & poſt tract. Pacifi. de Saluian. deciſ. 39. numer. 6. & in Veronen. Iuriſdictionis coram Cardinali Pamphilio, penes Marcheſ. de comm. par. 2. fol. 601. in fin.*

Nam † etiam ſi ius aliquo modo reſiſtat, dum 8
tamen penitus, & omnino non repugnet, non eſt opus,

opus, omiſſo facto, iuſtitiam poſſeſſionis inſpicere, & attendere, *Rot in Romana fideicommiſſi de Epis*
9 *corã R.P.D.Veroſpio, poſt tract.dec.295.n.8.* † Quinimmo, etiam quod concurrat ſimul præſumptio, & reſiſtentia, eſt poſſeſſio manutenibilis quando reſiſtentia non eſt vehemens, *Add.ad d. dec.370. Greg. ſub n.10.* [*Rot.recem.decіſ.461.num.7. quæ eſt repetita*
10 *dec.466.n.6.par.4.*] † ſeu eſt dubia, & turbida, *Rot.*
11 *poſt tract.Iul.Vivi.de Iur.patr.dec.86.n.5.* Et † poteſt eſſe, quod ius vni aſſiſtat, & alteri tamen non reſiſtat, vt quia de conſuetudine poſſit id ad ſe ſpectare, *Melch.Lotter.de re benefic.tom.1.lib.2.quæſt.45.n.23. Rot.in Vicentina Adminiſtrationis Epiſcopatus coram Remboldo, poſt tract.dec.194.n.11.* [*Rot.recent.d.dec. 461.n.7.& d.dec.466. n.6.vbi de*, Hoſpitale prætendente quaſi poſſeſſionem adminiſtrandi Sacramenta non ſolum infirmis, & ſeruientibus Hoſpitali, ſed omnibus aliis, qui deuotionis gratia ad Hoſpitale, & illius Eccleſiam confluunt in præiudicium Parochi, intra cuius Parochiam ſitum eſt Hoſpitale, *par.4.* Et ex hoc quia in materia præcedentiæ ius defert conſuetudini, eſt in ea danda manutentio, etiam quod poſſeſſio ſit contra ius, *Add.ad dec.903. Buratt. numer.20.& ſeqq.*]
12 Quotieſcumque † vero præſumptio, quæ poſſeſſioni aduerſatur, eſt admodum vehemens, manutentio denegatur, *Menoch. d.remed. vlt.retin.numer.14. Maſcard.d.concl.1203.n.3. Roderic.de ann.redit.q.17. n.19.lib.1.Seraph. dec.1047.n.10. Add. ad d.dec.370. Greg.n.10.* [& ita intelligendus eſt, *Capiblanc.pract.*
13 *quæſt.ſup.pragmat.11.de baron.c.77.n.5.& 6.lib.2.* † niſi vltra poſſeſſionem doceatur de titulo, *Cenar. pract.quæſt.c.17.n.6.ver.quarto non ſic.Menoch. d.n. 24.Grat.diſc.for.c.870 n.15.* [& habetur per D Vacarium in eius reſolutione in Bononien. Exemptionis, *poſt tract.dec.646.n.9.*]
14 Quemadmodum † nec datur manutentio, niſi concurrat aliquis legitimus titulus, vbi ipſa poſſeſſio eſt manifeſte contra ius, ſeu illi ius manifeſte reſiſtit, *Gayll. pract.obſer. lib.1.obſeru.147. num.2. Maſcard.de prob. in Ver.poſſeſſio, concl. 1195. numer.65. & ſeqq.Fontanell. de pact. nupt. clauſ.7, gl.3. par.10. numer.43.in fin.tem.poſter.Roderic.de ann.redit.lib.1. quæſt.17.numer.22.Marcheſ.de comm par.1.de comm. app.in poſſ. fol 933.numer.99.Grat.diſc.for.cap.801. numer.27.& cap.870.num.15.& ſeqq.Cancer.var.reſol. capp.19. numer.57. par.3. Cyriac. contr.for.lib.1. contr.10.numer.3.Melch. Lotter.de re benefic. tom.1. lib.2. quæſt. 45. numer.17. & 18.& lib.1. quæſt.46. num.61.Rot.diuerſ.dec.349 num.5. dec.351. numer.1. par.1.& dec.4.num.5.part.2.Seraph.dec.1463. numer. 2.Greg.XV.d.dec.370.num.1.& ibi Add.ſub num.10.* [*Rot. in Balneoregien. confinium coram Cardinali Sacrato, poſt tract.dec.421, numer.6.& 7.* vbi de iuriſdictione, quæ prætenditur in Territorio, quod non dubitatur eſſe alterius, *Capiblanc. pract. quæſt. ſup. pragmat.11, de baron.cap.80.num.4. & ſup. pragmat. 10, cap.96.numer.10. lib.2. & ſup.pragmat.8. cap 61. numer.14.eod.lib.& pragmat.1.de baron. & cor. offic. numer.130.& ſeqq.lib 1.* vbi, ſi ius expreſſe reſiſtat.]
15 † ſeu adeſt iuris reſiſtentia vehemens, & incoiſabilis, *Rot. poſt tract. Iul. Viuian. de Iur. patr. deciſ. 86. numer.5.Rot.in Romana, ſeu Terracinen. Affictus coram R. P. D. Pirouano, poſt tract. deciſ.215.num. 22. in Iannen. Parochialis coram R. P. D. Durano, poſt tract.dec.217. numer.7.in Cracouien. Iuris legendi coram R.P.D. Queipo. poſt tract.deciſ.321. numer.34.*
16 [*Add. ad dec.131. Buratt. numer.8.*] & † talis non dicitur, ſi ſit dubia & turbida, *Rot. in d.Iannen. eod.*
17 *num.7.* † Nec contra eum, qui habet iuris communis aſſiſtentiam pro ſe, *Mareſcott.var.reſol. lib.1.cap. 11, numer.14.Gutierr.pract.quæſt.lib.3.quæſt.14.num. 63.* quod intelligendum eſſe dicit, vt declarat. *Couar. pract.quæſt.cap.17.numer.6.& ſeqq.& Menoch.de retin.poſſ.remed.vltimo numer.24.& ſequentibus, ſenſit Rot.in Colonien. Præcedentia coram Eminentiſſimo D. Vbaldo poſt tract.dec.32.n.5.& in d. Cracouien. Iuris legendi coram R.P.D. Queipo, poſt tract.dec.321.n. 34.* [*Rot.recem.dec.461.n.4 par.4.* vbi, quod in iudicio manutentionis requiritur titulus cum quadragenaria, prout requiritur in præſcribendo, quod ius vehementiſſime reſiſtit ei, qui prætendit poſſeſſionem contra illum, qui habet iuris aſſiſtentiam, *& n.5.* niſi aſſiſtentia offuſcata remaneat ex probationibus partis aduerſæ, *Capiblanc.pract.q.ſup.pragmat.11.de baron.c.77.n.6.* vbi, quod prouidendum eſt contrarium, ſcilicet, vt habens talem poſſeſſionem ſe abſtineat decerni debet manutentio ei, qui habet ius pro ſe, *lib.2.& ſup.prag.8.c.61.n.14.eod.lib.& pragmat.1.de baron.& cor.offic.n.129.& ſeqq.lib.1.*] nec contra illum, qui habet intentionem ſuam fundatam in genere, *Gutierr.pract.q. lib.3. q.14. n.64.* Nam † tunc per 18
actus poſſeſſorios abſque titulo non dicitur acquiſita poſſeſſio aliqua manutenibilis *Creſc. deciſ.5.alias 199.de iure patr.n.2.Grat.d.cap.870.n.15.* vbi de Viſitationibus factis ab Epiſcopo de Monaſterio, & loco in quo Abbas, ſeu Generalis, & Caput ordinis habet ſuam ſedem ordinariam principalem, qui ex Concilio Tridentino, eſt à Viſitatione Epiſcopi exemptus.
Et † paria ſunt, quod quis manifeſte habeat ius com- 19
mune contra ſe, vel vehementem præſumptionem iuris *Seraph.dec.802.n 7.& 8.*
Vbi † enim manifeſte reſiſtit ius, ſeu admodum 20
vehemens Iuris præſumptio, non dicitur poſſeſſio, ſeu quaſi, ſed potius iniqua occupatio, quæ nihil occupatori prodeſt, nec illum releuat ab onere probandi. *Maſcard.in d. Ver poſſeſſio, d.concl.1203.num. 5.Gratian.d.cap.870.numer.16.Rot. in Romana, ſeu Terracinen.affictus coram R.P.D. Pirouano, poſt tract. deciſ. 215. numer. 23.* † & dicitur improba, & non 21
manutenibilis poſſeſſio, quæ eſt contra prohibitionem Statuti; *Boccat.de interd.vti poſſid.cap.4.in fin. Rot.diuerſ.deciſ.41.n.1.par.2.* Sed vbi is, qui docet, vel eſt in poſſeſſione, vel quaſi adiuuatur præſumptione alicuius tituli, vel æquitatis, defendendus eſt in ea, donec pars aduerſa doceat de iure ſuo, *Gutierr.pract. q.lib.3.q.14. n.62.* vbi quod vim tituli habet immemorabilis poſſeſſio.
Quod ſi † inter partes principaliter diſputetur, 22
an aliquis male quidpiam poſſideat, reſiſtente iure muncipali, vel communi, tunc ne pandantur merita cauſæ principalis, manutenetur quis in ea poſſeſſione, in qua erat tempore litis motæ, licet alias appareat, ei ius reſiſtere, *Cancer.var.reſol.d.c.19. num.57. par.3.*
Prout † poſſeſſio etiam manifeſte contra ius, 23
ſeu quæ habet iuris communis vehementem reſiſtentiam releuat, quando eſt alicuius temporis conſiderabilis, *Mareſcott.var.reſol. lib.1. cap.11.numer. 54.& 55.Rot.diuerſ.dec.534.numer.7.par.1.& deciſ. 4.num.7.par.2.Caual.dec.80.num.8.Rot.in Vicentina. Adminiſtrationis Epiſcopatus coram Remboldo, poſt tract.dec.194.numer.12. in Romana, ſeu Terracinen. affictus coram R.P.D. Pirouano, poſt tract.deciſ.215. numer.26. in Ianuen. Parochialis coram R.P.D. Durano, poſt tract.deciſ.217.numer.8.* hoc eſt, ſi ſit decennalis, *Mareſcott. d.numer.55.& 56.* [eoque magis, ſi ſit antiquiſſima, & plus quam decennalis, *Rot. in Toletana Conſeruatione coram R.P.D. Dunozetto, poſt tract.dec.635.num.13.*] † Et eſt manutenibilis, 24
Add ad d.deciſ.370.Greg.ſub num.10. Rot.poſt tract. Iul.Viuian.dec.86.ſub numer.5.Rot.in Colonien.Præcedentia coram Eminentiſſimo D. Vbaldo, poſt tract. deciſ.32.num.8.& dec.33.numer.6.] & in Ouetẽn. Iu-

riſdictione

riſdictionis coram eodem, poſt tract. dec. 513. n. 7. vbi
de poſſeſſione longæua, in Toletana Conſeruatoriæ
coram R.P.D. Dunozetto, poſt tract. dec. 635. n. 13. Ca-
pyc. dec. 189. Add. ad dec. 131. Buratt. n. 9. licet con-
trarium teneat, Capiblanc. pract. quæſt. ſup. pragmat.
21. de baron. c. 77. n. 21. lib. 2. ex Ioſeph. Seſſe de inhib.
25 inſt. Aragon. c. 5. §. 10. n. 19.] † & quod pro manuten-
tione obtinenda ſufficiat diuturna poſſeſſio, etiam in
Regalibus, tradit Gionagn. conſ. 9. n. 36. & 37. lib. 1. [in
quibus regulariter ex ſola qua poſſeſſione manuten-
tio non datur ſine titulo habito à Principe, Buratt.
26 dec. 312. n. 12. & 13. vbi de multis.] Ex † longæua enim,
& decennali poſſeſſione, omni calumnia ſublata, ori-
tur præſumptio tituli, ſeu tituli, ſeu titulus coloratus,
qui ſufficit ad obtinendum mandatum de manute-
nendo, etiam ſi ius reſiſtat, Boccat. de interd. vti poſſid.
c. 18. ſub n. 49. Mareſcott. d. c. 11. n. 53. Gutierr. pract.
q. lib. 3. q. 14. n. 79. Gionagn. conſ. 11. n. 13. lib. 1. Rot. di-
nerſ. dec. 595. n. 4. & 7. par. 1. Rot. recent. dec. 397. n. 4.
par. 2. Caualer. dec. 384. n. 1. dec. 631. n. 1. [& habetur
per D. Vaccarium in eius reſolutione in Bononien.
Exemptionis, poſt tract. dec. 646. n. 37.] Et quod ſuf-
ficiat titulus præſumptus probatus, tradit Menoch. d.
remed. vlt. retin. n. 24. Boccat de interd. vti poſſ. cap. 9.
27 n. 14. † Immo, quando conſtaret de iuſto initio poſ-
ſeſſionis, vel quaſi, non eſſet opus probatione tituli
pro ipſa manutentione, Mareſcott. d. cap. 21. n. 52. Rot.
28 diuerſ. d. dec. 4. n. 6. par. 2. † Vt etiam non obſtaret iu-
ris reſiſtentia ad effectum mandati de manutenen-
do, donec cognoſceretur petitorium ad fauorem
illius, qui haberet præſcriptionem, & priuilegium,
Seraph. dec. 595. num. 1. & ſeqq. & deciſ. 1380. num. 1.
[Quando vero ius non reſiſtit magis vni ex partibus
quam alteri, ſed defert conſuetudini, vt ſi conten-
datur inter duo caſtra de extentione Territorij, non
requiritur aliquis titulus, ſed ſufficit ſola poſſeſſio
pro manutentione, Rot. in Balneorigen. confinium co-
ram Cardinali Sacrato, poſt. tract. dec. 422. n. 7.]

Sed magis ordinate procedendo, ſolet in hac
29 materia huiuſmodi afferri diſtinctio, † Aut infe-
rior, ſeu is, qui habet poſſeſſionem particularem,
& iuris communi reſiſtentia vult manuteneri con-
tra ſuum Superiorem ratione Iurium, quæ ad ſolum
Superiorem de iure communi pertinent, vt ad Prin-
cipem, Cameram, Epiſcopum, Fiſcum, & pro quo eſt
præſumptio; Et tunc ſola poſſeſſio non ſufficit pro
manutentione, ſed requiritur etiam titulus, ſaltim
præſumptus, & ſummariè probandus, Menoch. de
retin. d. remed. vlt. ſub num. 24. Muſcard. de prob. in d.
Ver. poſſeſſio. concl. 1203. num. 3. & 4. Mareſcott. var.
reſol. d. lib. 1. cap. 11. numer. 35. & ſeqq. Gutierr. pract.
quæſt. lib. 3 quæſt. 19. num. 15. & ſeqq. Cancer. var. re-
ſol. d. cap. 14. num. 41. & ſeqq. par. 3. Marcheſ. de comm.
par. 1. de comm. opp. in cauſ. decim. fol. 664. numer. 59.
& 60. Ricc. in coll. deciſ. coll. 1904. ver. ſolet autem.
Cyriac. contr. for. lib. 1. contr. 178. numer. 13. 15. 16.
36 & 52. Fontanell. de pact. nupt. clauſ. 7. gl. 3. par.
10. numer. 27. tom. poſter. Gionagn. conſ. 11. numer. 13. &
ſeqq. lib. 1. Seraph. dec. 1047. num. 10. quæ eſt etiam pe-
nes Marcheſ. d. par. 1. fol. 654. numer. 3. Rot. recent. dec.
85. num. 8. dec. 751. num. 4. & 5. par. 2. Rot. in Vicenti-
na Adminiſtrationis Epiſcopatus coram Remboldo,
poſt tract. dec. 194. nu. 10. in Romana Officij Aquarum
coram R.P.D. Veroſpio, poſt tract. dec. 335. numer. 1.
& ſeqq. & dicit D. Vaccarius in d. eius reſolutione
in Bononienſis Exemptionis, poſt tract. dec. 646. num.
69. Add. ad dec. Bononien. 138. verſ. ſolet autem Buratt.
dec. 22. num. 9. dec. 312. num. 14. & Add. ad deciſ. 827.
30 eiuſdem. num. 8.] † Nec quoad Superiorem vllo tem-
pore ius acquirit poſſeſſor, vt titulum non oſtendat,
Mareſcott. d. cap. 11. num. 58. Vt, ſi Abbas contendat,
ſe habere quaſi poſſeſſionem iurium Epiſcopalium,
Menoch. de retin. remed. 3. num. 590. Tuſc. in ver. inter-
dictum concl. 285. n. 13. Caual. dec. 506. n. 1. & 3. † Niſi 31
agatur de quaſi poſſeſſione ſimplicis Inſtitutionis
Parochi, nam tunc manutentio datur Abbati & In-
feriori Collatori ex ſola quaſi poſſeſſione, Caual. d.
dec. 506. n. 1. & 3. Cocc. dec. 461. in princ. & num. 3. & d.
text. in c. cum venissent. de Inſt. Idem eſſet † ſi aliquis 32
prætenderet, ſe Iuriſdictionis quaſi poſſeſſionem ha-
bere intra fines Territorij Principis, ſeu Baronis, quia
denegatur illi manutentio ſine titulo, Menoch. d. re-
med. n. 590. Tuſc. d. concl. 285. n. 24. Gionagn. conſ. 11.
n. 13. & 17. lib. 1.

Inferior † enim, & ſubditus non habet contra Su- 33
periorem, & Dominum remedium manutentionis.
Bart. in l. 1. §. huius interdicti. n. 3. ver. nã interdictum
ff. vti poſſid. Rot. diuerſ. dec. 41. n. 3. par. 3. Muntic. dec.
322. n. 9. [& traditur per D. Vacarium in d. ſua reſolu-
tione in cauſa Bononien. Exemptionis, poſt tract. dec.
646. n. 8. & 69. vbi n. 70. quod dare mandatum con-
tra Cameram Bononien. non eſt dare mandatum
contra Papam, Add. ad dec. 827. Buratt. n. 8.] † Niſi 34
conſtet de immemorabili, Muntic. d. n. 9. Et, quod † 35
non habeat quoad Iuriſdictionalia, tradit Tuſc. in
ver. mandatum de manutenendo. concl. 69. n. 6. Caputa-
que dec. 306. num. 4. lib. 1. [Sed requiratur titulus cum
quadragenaria, Rot. recent. dec. 451. n. 4. & 7. quæ eſt
repetita dec. 466 par. 4. Vnde † nulla conſuetudo po- 36
teſt impedire Epiſcopum in corrigendis exceſſibus
ſubditorum nec contra eum circa iura Epiſcopalia
præſcribitur, Tuſc. d. concl. 69. n. 6. Caputaque dec. 306.
n. 5. & 6. Et, quod † priuatus non poſſit capititi re- 37
medio retinendæ in iis, quæ ſpectant ad Principis Su-
perioritatem, vt in quaſi poſſeſſione cognoſcendi
reos criminis læſæ Maieſtatis, vel falſæ monetæ, tra-
dit Menoch. d. remed. 3. retin. n. 152 & ſeqq. Boccat. de
interd. vti poſſid. c. 3. num. 18. Tuſc. in ver. interdictum
concl. 285. in fin.

Sed † ſi ageretur contra Superiorem de iuribus 38
ad eum de iure communi non pertinentibus, non re-
quireretur titulus, vt, ſi ageretur contra Epiſcopum
de Iuribus non Epiſcopalibus, in quibus non fundat
Epiſcopus intentionem ſuam de iure communi in
Eccleſiis ſitis in ſua Diœceſi, Mareſcott. d. lib. 1. var.
reſol. c. 11. n. 37. [Prout nec Baro eſt manutenendus in
poſſeſſione, quæ de iure cõmuni, vel Regni ad ipſum
non pertineat, ſed ad Vaſſallos, vel Communitatem,
& prohibita ſit de iure alienatio, & occupatio tam-
quam habet contra ſe iuris reſiſtentiam, niſi diſcuſſa
iuſtitia, vel iniuſtitia ipſius poſſeſſionis, ſed manute-
neri debet alia pars, Capiblanc. pract. q. ſup. pragmat.
11. de baron. cap. 77. n. 3. 5. & 6. lib. 2. & pragmat. 1. de
baron. & cor. offi. n. 229 & ſeqq. lib. 1. vbi niſi conſtet
de poſſeſſione longa vltra decem annos, vel de titu-
lo, qui producatur, non autem ſi ſolummodo allega-
tur, & n. 239. & 240. quod idem ſeruandum eſt, ſi
verſa vice Vniuerſitas, vel Vaſſalli prætenderent ma-
nutentionem in re demaniali feudi, ſtante quod ius
reſiſtat illius alienationi ſine beneplacito Baronis.]

Aut vult quis manuteneri contra priuatum, & con-
tra alium non Superiorem, & † tunc ſubdiſtinguen- 39
dum eſt, Aut præter reſiſtentiam Iuris aduerſatur
etiam vehemens præſumptio, & manutentio non da-
tur ſine titulo, Valenſc. dec. 79. ſub n. 19. tom. 1. Mareſ-
cott. var. reſol. lib 1. cap. 11. n. 38. & 40. Ricc. in collect.
deciſ. collect. 1909. ver. ſolet autem Cancer. var. reſol.
cap. 14 numer. 45. & 54. par. 3. Add. ad dec. Bononien.
138. verſ. ſolet autem.] † Tàm de iure Canoni- 40
co, quam Ciuili, Mareſcott. d. cap. 11. ſub numer. 40.
Et † etiam ſi hæc vehemens Iuris præſumptio acto- 41
ris intentionem non fundet, quia ſufficit, quod ipſi
poſſidenti aduerſetur, Mareſcott. ibid. num. 41. & 42.
† Niſi poſſeſſor ſit in diutina poſſeſſione, licet non 42
ſufficien

ſufficienti ad obtinendum in poſſeſſorio plenario,
Cancer.d.c.14.n.45.Mareſcoto,d.c.11.n.53.& ſeqq.
43 Vbi de poſſeſſione decennali, † ſi tamen poſſeſſio
careat omni vitio clandeſtinatis,violentiæ,aut preca-
44 riæ rogationis,*Cancer.d.n.45.*† Et ſit pacifica, atque
inſtificetur ex patientia illius, contra quem poſſide-
45 tur,*Mareſcott.d.c.11.n.57.*† & agitur de materia, in
qua non ſit prohibita præſcriptio, ſecus ſi prohibita,
Mareſcott.d.c.11.n.60.
46 Vt exemplum poteſt dari † in laico poſſidente fru-
ctus beneficiorum,ſeu decimas Spirituales Iure com-
47 muni reſiſtente, & quorum ſunt laici incapaces†vel
in Clerico poſſidente decimas in aliena Parochia,
cum ſint inſtitutæ, vt ſoluantur, in alimenta,con-
gruamque ſubſtentationem Clericorum eidem Plebi
Sacramenta Miniſtrantium,*Menoch.de retin.remed.3.
n.589.& 591.Pont.de ſpol.lib.1.cap.16.n.172.Tuſc.in
Ver.interdictum,concluſ.285.n.21.Gionagn. conſ.17.
n.3.& 27.& conſ.18.n.31.& 33.lib.2.Roderic.de ann.
redit.lib.1.q.17.n.33.& ſeqq.Mareſcott.var.reſol.d.l.
1.c.11.n.38.& 39.Melch.Letter.de re benefic.tom.1.lib.
2.q.45.n.24.& ſeqq.Capuaque deciſ.196.n.6.& deciſ.
631.num.6.part.2.Greg.XV. dec.404. Rot. in Elnen.
Decimarum coram Remboldo.poſt tract.dec.187. n.7.*
48 *& 8.* † Quibus in Caſibus non ſufficit ſola poſſeſ-
ſio,niſi ſit immemorabilis,*Mareſcott.vbi ſupra n.40.*
49 † Immo reſpectu decimarum ſpiritualium in laico
nec etiam immemorabilis ſufficit cum etiam præ-
ſcriptio ſit prohibita, *Mareſcott.ibid.num.60. & 61.*
[Sed requiritur titulus cum quadragenario, *Rot. re-
50 cent.dec.461.num.4.par.4.*] † Niſi etiam fama priui-
legij, vel recognitio ab Eccleſia, vel aliud æquipol-
lens concurrat,& ſecundum veriorem,& frequentio-
rem opinionem à Rota receptam,*Gionagn.conſ.27.n.
4.lib.1.Roderic.de ann redit. lib.1. q.17. n.35.& 36.*
vbi quod in laico aduerſus laicum immemorabilis
non requiritur,*Mantic.dec.289.num.2. Rot.in recent.
51 dec.702.n.1.par.1.* † vel niſi doceatur de titulo, qui
vna cum quaſi poſſeſſione ſufficeret pro manutentio-
ne,*Boccat.de interd.vti poſſid.cap.2.num.31.& ſeqq.
vbi num.33.& ſeqq.ponit quibus modis titulus acqui-
52 ratur,* † Quamuis, ſi decimæ, quæ exigerentur per
laicum,non conſtaret quod eſſent Spirituales,& Ec-
cleſiaſticæ, poſſet laicus in illis manuteneri abſque
probatione tituli,cum poſſint eſſe reſponſiones, qua-
rum laici ſunt capaces, *Greg. XV. dicta deciſ. 404.
numer.2.*
53 Idem † eſſet in Regulari poſſidente beneficium
ſeculare,& in ſeculare poſſidente beneficium regu-
lare, cum Regularis ſit incapax beneficij ſecularis,&
ſecularis incapax ſit beneficij Regularis, ſine diſpoſi-
tione *Mantic.dec.68.n.5.Seraph.dec.1165.numer.12.
& 13.Rot.recent.dec.219 n.1.par.1.* Sed docto de ti-
tulo deberet manuteneri,*Boccat.de interd.vti poſſid.
cap.1.num.25.*
54 Vt pariter † non daretur manutentio laico circa
beneficia Eccleſiaſtica, & alia Spiritualia, dum tam-
quam patronus prætenderet libere conferre,niſi do-
ceret de titulo,*Tuſc.in Ver.poſſeſſio concluſ.447.num.
18 & 19.*
55 Ita quoque † cum liberi hominis poſſeſſio habeat
expreſſam Iuris reſiſtentiam, non videtur quis in ea
manutenendus, niſi præuio titulo à Iure comprobа-
to vt in terminis ſpolij, *Pont. de ſpol. lib. 2. cap. 16.
num.180.*
56 Aut † poſſidenti, qui prætendit manutentionem
non aduerſatur vehemens, ſeu vehementiſſima Iu-
ris præſumptio, ſed tantum ſimplex, quia ſcilicet,
Aduerſario aſſiſtit ius, & hoc caſu dari debet man-
datum de manutenendo poſſeſſori, etiam quod ſola
innitatur poſſeſſione,*Mareſcott.d.cap.11.numer.43.
Gutier.pract.quæſt.lib.3.q.19. num.14. Cancer.d.lib.3.
var.reſol.cap.14.num.53. Marcheſ.de comm in rubr.
de comm.appellat. in cauſ. decim. par.1. num.61. &
ſeqq.Rice.in d.Collect.1909. verſ.ſoles autem Valaſc.
d.dec.79.ſub num.19.tom.1.*[*Add.ad dec.Bonon. 138.
verſ.ſoles autem Burats.dec.122.num. 9. & ibi Add.
littera C. dec. 436. num. 1. vbi de redecimis.*] *Rot. in
recent.dec.753.num.5.par.2.Seraph. d.dec. 1047.nu.
10.quæ eſt etiam apud Marcheſ.par.pri.fol. 614. n 4.*
Vbi de quaſi poſſeſſione in Redecimis, cum tamen
† de vna,& eadem re non debeat percipi duplex de- 57
cima; Itaut Redecima ſit non præter, ſed contraius,
Cocc.d.dec.372.n.1.& 2. † Etiam quod vna præten- 58
deretur ab Eccleſia prædiali,& altera ab Eccleſia Sa-
cramentali,*Cocc.d.dec.372.n.7.*
Aliud exemplum † aſſerri poteſt in Abbate exi- 59
ſtente in quaſi poſſeſſione deputandi Capellanum
ad eius nutum amouibilem in Eccleſia tanquam Mo-
naſterio vnita, nam illi eſt danda manutentio, licet
præſumptio Iuris ſit, Eccleſias eſſe liberas,*Mareſcott.
d.cap.11.num.44.*
Aliud exemplum ſit, † in eo,qui poſſidet ſeruitu- 60
tem in fundo alieno,vt puta ſeruitutem Iuris paſcen-
di,vel vſus aquæ; Nam, licet huic aduerſetur Iuris
Communis præſumptio, ex quo res aliena cenſetur
libera,quia nihilominus talis præſumptio non eſt ve-
hemens cum habere talem ſeruitutem non ſit contra
ius commune;ſed tantum contra quamdam præſum-
ptionem naturalis libertatis,ſufficit ſola poſſeſſio abſ-
que titulo,& abſque eo,quod probetur ſeruitus, ſeu
ius ad manutentionem obtinendam,*Plot.de in lit.iur.
§.3.n.29.* Vbi dè vſu aquæ,*Capic.dec.189 per tot.* Vbi
de quaſi poſſeſſione paſculandi, & aquandi ad fauo-
rem Vniuerſitatis in Territorio Baronis,*& dec.209.
n.17.Mazol.conſ.91.num.18.* Vbi de quaſi poſſeſſione
itineris,& actus,*Valaſc. d.deciſ. 79. n.19. in fin.tom.
pri.Cancer.var.reſol.d.c.14.n.53.par.3.Mareſcott.var.
reſol.d.lib.1.cap.11.n.45.& 46.Gutier.pract.q lib.3.q.
19.n.14.*[*Rot.Bonon.deciſ.138.n.29.*]
Quod tamen † limitatur primo non procedere 61
in poſſidente vſum fructum in aliena quia debet
probare etiam titulum ad effectum manutentionis,
Mareſcott.dict.c.11 ſub n.46.verſ.limita iſtud.
Limitatur † ſecundo in ſeruitute ducendi aquam, 62
quam vtraque pars contendat, & vterque præten-
dit habere ius ex conceſſione Principis; Nam non
poteſt quis obtinere ſine titulo,*Mareſcott.ibid.num.
47.& 48.*
Niſi † Vterque communiter poſſideat, quia tunc 63
ad effectum manutentionis non eſt neceſſarium do-
cere de titulo, ſed poſſeſſio vnius prodeſt alteri, nec
præſumitur quis priuatiue eo Iure vti velle reſpectu
alterius *Mareſcott.loc.cit.n.49.& 50.*
Limitatur † tertio non procedere, quando agi- 64
tur contra proprietarium prædij ſeruientis, de cuius
proprietate, & Dominio conſtat; Nam hoc caſu ne-
ceſſarium eſt poſſidenti probare quo Iure, & cauſa
eam quaſi poſſeſſionem ſeruitutis acquiſierit; Nec
ipſa quaſi poſſeſſio pro obtinenda manutentione ſuf-
ficit,*Mareſcott.vbi ſupra numer.51.* [Denique aliud
quoque poteſt dari exemplum in acquiſitis ab vxore
conſtãte matrimonio,in quibus, quamuis ea præſum-
ptionem habeat contra ſe,quod illa acquiſierit ex bo-
nis viri ad euitandam ſuſpitionem turpi quæſtus,iux-
ta diſpoſitionem, *l.quintus Mutius. ff. de donat. int.
vir & vxor.Gabr.de præſumpt.concl.15.* attamen hu-
iuſmodi præſumptio locum habet in petitorio, non
autem in poſſeſſorio,*Gabr.d.concl.15.n.18.Menoch.
de præſumpt.lib.3.præſumpt.51.numer.44.Rot.diuerſ.
dec.219.n.7.par.2.*& in conſequens pendente de ſu-
per lite eſt manutenenda, quemadmodum, & eius
hæres, donec in petitorio cognoſcatur, cuius ſint res
Mart.Medic.dec.71.numer.13.& 14. niſi poſſideret
vna

vna cum marito, quia tunc præſumeretur potius poſſeſſio mariti, & ipſam vxorem poſſidere iure familiaritatis, *Menoch. vbi ſup. num. 45.* ſed tamen eo etiam caſu manutentioni locus eſſe videtur, ad tradita per *Medic. d. dec. 71. num. 15. & 16.*]

SVMMARIA.

1 Poſſeſſor, qui habet etiam pro ſe iuris aſſiſtentiam facilius eſt manutenendus.
[Iuris aſſiſtentia plurimum ſolet attendi in manutentionis materia.
2 Et in concurſu in dubio eſt præferendus.
3 Manutentio datur ex ſola iuris aſſiſtentia, & eſt communis, & trita iuris concluſio.
[Et in iuriſdictionalibus, vt Rot. ſeruat perpetuo.]
Iuris aſſiſtentia an præbeat manutentionem in iuriſdictionalibus tantum, ſeu etiam in aliis, d. num.]
4 Aſſiſtentiam iuris habens dicitur habere bonum ius ad effectum manutentionis.
5 Et poteſt continuare abſque vitio attentatorum.
[Probationem liquidiſſimam habens habet iuris communis diſpoſitionem.]
6 Epiſcopus, & ordinarius habet intentionem fundatam exercendi iuriſdictionem quoad omnes Eccleſias, & illarum Rectores, Priores, & Canonicos, omneſque alios ſubditos, ac omnia loca Pia in tota Diœceſi, & intra fines, ac qualibet eius parte, etiam in immunes. vbi exempla.
[Epiſcopus in quibus habet iuris aſſiſtentiam.]
7 Epiſcopo competit manutentio in quaſi poſſeſſione exercendi Epiſcopalem iuriſdictionem ex ſola iuris aſſiſtentia abſque probatione quaſi poſſeſſionis.
8 Etiam priuatiue quoad Inferiores.
9 Siue Epiſcopus ſit in Ciuitate, vel alibi per Diœceſim, & ſiue per ſe, ſiue per ſuos Vicarios, & quouis modo ſit ſolitus iuriſdictionem exercere.
[Epiſcopo eo magis debetur manutentio, ſi vltra iuris aſſiſtentiam probet etiam quaſi poſſeſſionem.
Epiſcopo ſola etiam quaſi poſſeſſio ſufficit pro manutentione.]
10 Ordinario inferiori competit manutentio etiam non probata poſſeſſione in iis, in quibus habet pro ſe iuris aſſiſtentiam.
11 Cardinalis titularis, ex quo habet in ſuo titulo iuris aſſiſtentiam quoad ius conferendi, eſt ex ea ſola manutenendus.
12 Dignitas maior, cum habeat in Eccleſia iuris aſſiſtentiam quoad præeminentiam, eſt ex ea ſola manutenenda.
[Capitula Cathedralium habent iuris aſſiſtentiam in præcedentiis quoad alias Collegiatas.
Collegiata vti digniores iuris habent aſſiſtentiam procedendi Parochialibus.
Canonici præferuntur Rectoribus, & Beneficiatis Parochialium.
Canonico debetur manutentio in perceptione fructuum, & diſtributionum ex ſola reſidentia, & intereſſentia.
Feudario R.C. & Baroni Domino, & poſſeſſori Caſtri debetur manutentio reſpectu vniuerſalis iuriſdictionis ex iuris aſſiſtentia, quam habet ſuper toto territorio.]
13 Manutentio datur ex ſola iuris aſſiſtentia etiam quod ex aduerſo allegetur, vel etiam exhibeatur exemptio, ſeu priuilegium, vel titulus, donec de illius releuantia diſputetur.
14 Epiſcopo non eſt inhibendum, quominus ſuam iuriſdictionem exerceat, nec etiam ſub prætextu exemptionis, ſeu priuilegij, niſi exhibito, & diligenter diſcuſſo, ſed eſt ei interim danda manutentio.
15 Epiſcopus in quibus habeat iuris aſſiſtentiam contra exemptos habentes Eccleſias, & loca intra fines Diœceſis, & ſit manutenendus.
16 Manutentio non datur ex ſola iuris aſſiſtentia contra exemptionem, ſeu priuilegium exhibentem, & probantem quaſi poſſeſſionem exemptionis, ſed immo datur aduerſario.
17 Exemptionis quaſi poſſeſſio acquiſita dicitur, ſi venerit caſus, & Ordinarius fuerit repulſus, & acquieuerit, vel habuerit ſe pro ſpoliato, non autem ſolum ſufficit, quod non appareat, ſuperiorem in eum iuriſdictionem exercuiſſe.
18 Manutentio datur ex ſola iuris aſſiſtentia etiam contra prætendentes immemorabilem conſuetudinem vel præſcriptionem, donec non extent deſuper tres ſententiæ conformes.
19 Aſſiſtentia iuris ſola tunc ad effectum manutentionis releuat, vbi nihil adeſt in contrarium, vel non eſt offuſcata, & turbida. ſecus è contra. vbi exẽpla.
[Aſſiſtentiam iuris habenti competit manutentio etiam ſtante conſuetudine immemorabili, vbi iuris diſpoſitio illi deroget.
20 Aſſiſtentia iuris turbida, ſeu offuſcata exiſtente ſolet Rota omiſſo iudicio poſſeſſorio aggredi merita cauſa, & petitorium diſcutere.
[Iura etiam in forma non probanti, & teſtes nulliter examinati ſatis ſunt ad offuſcandam iuris aſſiſtentiam.
Epiſcopus parte opponente ad effectum manutẽtionis probare debet, locũ eſſe intra ſuã Diœceſim.]
21 Lim. niſi concurrant actus poſſeſſorij.
[Aſſiſtentia iuris communis offuſcatur per oppoſitionem eorum, quæ petitorium reſpiciant.]
22 Manutentio non datur ex ſola iuris aſſiſtentia, quando alius eſt in in poſſeſſione.
[Aſſiſtentia iuris non ſuffragatur ad manutentionem in exactione, quando alius eſt in ſtatu, & quaſi poſſeſſione non ſoluendi.
Aſſiſtentia iuris nihil facit, quando alius eſt in contraria poſſeſſione.]
23 Manutentio datur poſſidenti etiam contra habentem iuris aſſiſtentiam.
[Poſſeſſori manutentio datur etiam contra habentem iuris aſſiſtentiam.]
24 Decl. procedere, ſi poſſeſſio ſit alicuius temporis conſiderabilis; hæc eſt decennalis, quæ habetur loco tituli, & ſufficit ad effectum manutentionis etiam in poſſeſſione contra ius, quod vehemẽter nõ reſiſtat.
[Immemorabilis non eſt neceſſaria ad effectum manutentionis contra habentem iuris aſſiſtentiam, ſed ſufficit poſſeſſio longæua.]
25 Decl. ſecus ſi poſſeſſio ſit turbatiua, & clandeſtina ſine ſcientia, & patientia habentis iuris aſſiſtentiam quia tunc hic, non ille manutenendus eſt.
26 Manutentio non competit ex ſola iuris aſſiſtentia, quando ex aduerſo probatur exemptio, priuilegiũ, ſeu titulus vna cum præſcriptione, vel poſſeſſione, ſed immo tunc manutentio competit aduerſario, donec ſuper petitorio cognoſcatur, & n. ſeqq.
27 Ampl. multo magis ſi ſuper illis cognitum iam ſit.
28 Inferior exiſtens in quaſi poſſeſſione aliquorum iurium Epiſcopalium, & docens de titulo eſt contra Epiſcopum manutenendus.
[Inferiori competit manutentio in quaſi poſſeſſione conferendi contra Epiſcopum ipſa quaſi poſſeſſione, & titulo, ſeu priuilegio probato.
29 Priuilegia Inferioris derogant titulo Epiſcopi, & tollunt etiam præſumptum vitium clandeſtinitatis poſſeſſionis.
[Epiſcopi iuris aſſiſtentia ceſſat conſtito de iuriſdictione diſtincta per diſtrictus.
Titulus etiam putatiuus, & coloratus, ac habilis ad præſcribendum ſufficit Inferiori contra Epiſcopum in manutentione, in qua non attenduntur deducta

contra

contra titulum, ſed eo reiiciuntur ad petitorium.

Aſſiſtentia iuris communis non ſuffragatur, vbi in contrarium adeſt ſtatutum, vel conſuetudo.]

30 Ordinario Inferiori debetur manutentio contra Epiſcopum habentē iuris aſſiſtentiam, ſiue fundet ſe in priuilegio ſolo, ſiue in immemorabili conſuetudine, vel in præſcriptione ſola, quæ ſit canonizata per tres conformes, vel alias notoria, & negari non poſſit.

[Inferiori pro manutentioni iuriſdictionis criminalis contra Epiſcopum neceſſaria eſt immemorabilis canonizata per tres conformes, & interim manutenetur Epiſcopus non obſtante exemptione, vel priuilegio.

Titulus Inferioris quando requirat præſcriptionem, vel ſolam poſſeſſionem.]

31 Decl. vt tamen non ſufficiat ſolum priuilegium abſque poſſeſſione ad excludendam manutentionem Epiſcopi.

32 Decl. 1. vt ſit danda manutentio Epiſcopo ex iuris aſſiſtentia, donec diſcutiantur oppoſitiones per eū data teſtibus, & probationibus partis aduerſæ.

33 Decl. 2. vt debeatur manutentio Epiſcopo ex iuris aſſiſtentia in approbatione Confeſſariorum, non obſtante immemorabili ex aduerſo allegata.

[Immemorabilis conſuetudo ad fauorem Abbatis in approbatione Confeſſariorum an impediat manutentionem Epiſcopo.

Confeſſariorum licentia habita ab Abbate non infert, quod non habuerint etiam ab Epiſcopo.

Abbas non præſumitur habere iura Epiſcopalia, niſi probetur, cum eum ſolus Papa concedere poſſit.]

34 Abbati habenti regimen Monaſterij debetur manutentio reſpectu iuriſdictionis in ſuos ſubditos, & locū ex iuris communis aſſiſtentia, & fortius iuncta quaſi poſſeſſione, & priuilegio, etiam in quaſi poſſeſſione exercendi quaſi Epiſcopalem iuriſdictionem, vbi exemplu.

[Abbati datur manutentio in iuriſdictione ſpirituali, & quaſi Epiſcopali in Parochialibus, & locis ſui dominij temporalis.]

35 Abbatibus Generalibus, & Capitibus Ordinum, cū loca eorū principalis ſedis ordinariæ ſint ex Concilio Tridentino ab Epiſcopo viſitatione exempta, competit in huiuſmodi exemptione manutētio, eoque magis, ſi etiam de quaſi poſſeſſione doceatur.

36 Epiſcopus non eſt manutenendus in quaſi poſſeſſione liberè conferendi per concurſum Vicariam perpetuam Capitulo vnitam cum facultate nominandi Vicarium, non expectata nominatione.

37 Manutentio datur contra habentem iuris aſſiſtentiam docenti de priuilegio, & poſſeſſione quæ percutiant caſum, de quo agitur, alias ſecus.

[Inferiori priuilegium cum quaſi poſſeſſione non ſuffragatur, niſi probationes percutiant proprium caſum vbi exemplum.]

38 Et ſecus etiam, ſi, qui nititur iuris aſſiſtentia, habeat etiam actus poſſeſſorios vbi exemplum.

39 Epiſcopi poſſeſſio cæteris paribus præualet in concurſu poſſeſſionis alterius ex priuilegio, & præſumitur antiquior ex vetuſtiori titulo.

Epiſcopo contra habentem iuris aſſiſtentiam non ſuffragantur actus de recenti ſine ſcientia, & patientia aduerſarij, nec Viſitationes factæ non auctoritate ordinaria, ſed Delegata, nec actus contradicti, & qui dederunt cauſam litis.]

40 Epiſcopo, & inferiori docenti de priuilegio, & poſſeſſione cumulatiuè debetur manutentio, niſi in priuilegio legatur conceſſa iuriſdictio priuatiue quoad Epiſcopum.

41 Et eſt inter eos locus præuentioni.

[Manutentio quando debeatur Abbati, ſeu Inferiori priuatiue quoad Epiſcopum.

42 Decimarum in materia Rota non dat mandatum de manutenendo ex ſola iuris aſſiſtentia, niſi probata etiam quaſi poſſeſſione, & num. 48.

43 Parochialis Eccleſia, & Parochus habet iuris communis aſſiſtentiam circa decimas & earum exactionem in, & ex bonis exiſtentibus intra limites ſuæ Parochiæ, & ſuper fructibus in ea ſurgētibus.

Parochialis prædialis non habet veram iuris aſſiſtentiam quoad decimas.]

44 Etiam excluſiue quoad Epiſcopum.

45 Epiſcopus habet iuris communis aſſiſtentiam quoad decimas in Eccleſia Cathedrali, quæ ſit Parochialis.

46 Et in loco, & decimis, quæ non ſint intra limites alicuius parochiæ, vel quādo non adſit Parochus.

[Eccleſia Matrix habet iuris aſſiſtentiā quoad quarteſimum aduerſus Eccleſias filiales, & ſubditas.]

47 Parochiali Eccleſia, & Parocho non ſuffragatur ſola iuris aſſiſtentia pro manutentione in exactione decimarum ſecundum opinionem, quam frequentius tenuit Rota, licet contrarium aliquando eadem, & alij cenuerint.

[Aſſiſtentia iuris in decimarum materia ſuffragatur in petitorio, non in manutentione d.n.

Aſſiſtentia ſola iuris an ſufficiat Rectori pro manutentione in iure decimandi. Rota ſupi..., ſeu ſemper dubitauit.

Capitulo, ſeu alio manutentio non datur in quaſi poſſeſſione exigendi decimas contra Rectorem iuris aſſiſtentiā habentē, niſi quaſi poſſeſſione probata.]

48 Ampl. 1. præſertim vbi iuris aſſiſtentia redditur turbida. vbi exemplum.

49 Ampl. 2. præſertim vbi cōſtat de poſſeſſione alterius.

50 Et poſſeſſio percutit prædium, ſeu bona, de quibus agitur.

51 Ampl. 3. præſertim quando ex aduerſo allegatur, & iuſtificatur priuilegium.

52 Vel probatur præſcriptio.

53 Reſtringe ampliationem ſecus ſi vel dictæ priuilegij ſit in controuerſiam deducta, & dum de ea diſceptatur.

[Exceptio exemptionis decimarū deducta per Moniales, ex quo prædia colant proprijs ſumptibus non ſuffragatur ſtāte maxime poſſeſſione Parochi etiā reſpectu aliorū bonorum per eoſdē cultorum.

Primitiarum quaſi poſſeſſio non ſuffragatur contra Parochum non conſtito de priuilegio, aut immemorabili, vel quadragenaria cum titulo, & eo minus ſi quaſi poſſeſſio ſit turbida.]

54 Epiſcopus habet intentionem fundatam, vel de iure communi, vel de conſuetudine in quartadecimarum pro ſua portione Pontificali.

55 Epiſcopo non debetur manutentio in quartadecimarum pro ſua portione Pontificali, ſine poſſeſſione.

56 Aſſiſtentia iuris ad fauorem vnius ex pluribus participantibus de decimis ſoluendis per laicos præbet fomentum etiam alijs participantibus, & ex ea omnibus manutentio debetur.

Observatio XXXXVI.

An, & quando ex ſola aſſiſtentia Iuris communis debeatur manutentio.

NVlli dubium eſt quod † poſſeſſori, qui habet etiam Iuris aſſiſtentiam pro ſe, debetur manutentio, *Rot. poſt ſecundum vol. conſ. Farinac. dec. 291. num. 15. & penes Pacifi. de Saluſt. dec. 42. num. 5. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 870. num. 8.* 1

Cæna

Canaler. dec.487.n.1.Rot. in Meliten.Præminentiarũ. coram bo. mem. Vbaldo, poſt tract. dec. 198. n. 6. & 7. [Rot. recent. dec. 126. n. 1. par. 4. & in Burgen. Iuri. Præſidendi coram R.P.D Merlino, poſt tract. dec. 661. n. 2. in Tullen. Reformationis coram R.P.D. Dunozetto, poſt tract. dec. 663. num. 1. Duran. dec. 46. n. 5. vbi quod iuris aſſiſtentia plurimum ſolet attendi ad effectum manutentionis, dec. 215. n. 1. & 2. dec. 226. n. 2. & 3. Add. ad. dec. 119 Buratt. ſub. littera A. vbi quod
2 manutentio facilius datur.] Adeo vt † in concurſu poſſeſſionum in dubio ſit etiam præferendus, Seraph. dec. 1437. in princ. Rot. poſt. tract. Iul. Viuian. de iure patron. deciſ. 86. n. 1. fuit dictum coram Cardinali Lancellotto in Vetulana Præcedentiæ, poſt tract. dec. 3. n. 3. in Marſicana Iuriſdictionis coram Comitulo, poſt tract. dec. 64 num. 2. in. Derinſon. Decimarum coram Card. Sacrato, poſt tract. dec. 157. n. 1. & 2.

Sed dubitari contingit, an concedenda ſit manotentio illi, qui habet ſolummodo fundatam intentionem ſuam in Iure communi, & nullam habet, ſeu probat poſſeſſionem; in quo conſtituenda eſt regula affirma-
3 tiua, quod ſcilicet † manotentio datur ſola iuris aſſiſtentia, c. cum perſona vbi Doct. de priuil. in 6. Rot. apud Pacific. de Saluian. dec. 39. n. 3. & in recent. dec. 332. n 1. dec. 491. n 2. par. 1. & dec. 416. ſub nu. 1. par. 2. Mareſcott. var. reſol. lib. 1. c. 11. n. 1. & ſeqq. Vbi, quod eſt communis, & trita concluſio iuris, Grat. diſceptat. forenſ. d c. 870. num. 8. & c. 898. num. 18. Beltram. ad dec. 312. Greg. XV n. 4. Vbi in materia Iuriſdictionali, Ric. in coll dec. coll. 1314. & 3013. Vbi præſertim in materia Iuriſdictionis, Iul. Viuian. in praxi Iuriſpatr. par. 2. lib. 11. c. 5. n. 125. & 126. Rot. in Meliten. Praeminentiarum coram bo. mem. Vbalde, poſt tract. dec. 198. n. 6. [Rot. recent. dec. 655. n. 2. par. 3. & dec. 313. n. 2. par. 4. vbi in materia iuriſdictionali, Tuden. Parochialis coram Cardinali Virili, poſt tract. deciſ. 523. n. 8. Duran. dec. 126. num. 2. vbi, etiam in iuriſdictionalibus, Add. ad. dec. 119. Buratt. littera A. vbi, quod procedit in iuriſdictionalibus, licet, Rota antique etiam in alijs cauſis non iuriſdictionalibus manotentionem conceſſerit, & ad deciſ. 402. in fin. idem Burat. dec. 451. n. 2. vbi, quod hoc videtur ſpeciale in materia iuriſdictionali ſecus extra illam, dec. 827. n. 1. vbi pariter in iuriſdictionalibus, & ibi Add.
4 ad litteram A.] Et † in huiuſmodi aſſiſtentia conſiſtit bonum ius ad effectum manutentionis, Rot. in Placentina Decimarum de Truxillo coram R. P. D. Vero-
5 ſpio. poſt tract. dec. 281. n. 1. † quemadmodum admittitur continuatio abſque vitio antenſatorum, Lancellot. de attentat. par. 2. cap. 4. limit. 1. num. 64. & 65. [Quique habet pro ſe iuris communis diſpoſitionem dicitur habere liquidiſſimam probationem, Rot. recen. dec. 313. n. 8. in fin. par. 4.]

6 Atq; hinc eſt, quod, cum † Epiſcopus, & ordinarius habeat intentionem fundatam exercendi Iuriſdictionem quoad omnes Eccleſias, & illarum Rectores, Priores, & Canonicos, omneſque alios ſubditos, ac omnia loca Pia in tota ſua Diœceſi, & intra Infinitos illius fines exiſtentia, ac in qualibet eius parte, etiam vt in Iure viſitandi, beneficia, & ordines conferendi, cauſarum Ciuilium, criminalium, mixtarum, & matrimonialium cognoſcendi, & ſic de ſingulis, non ſolum de Iure communi, ſed etiam ex diſpoſitione ſacri Concilij Tridentini Boccat. de interd. vti poſſid. cap. 8. num. 6. Mareſc. d. cap. 11. num. 2. Ric. in coll. dec. coll. 1287. Rot. diuerſ. dec. 165. ſub. num. 1. & dec. 713. num. 1. par. 4. Seraph. dec. 1278. in princ. num. 1. & Rot. coram Cardinali Pamphilio ſeniore in Barchinonen. Prioratus apud Marcheſ. de comm par. 1. fol. 957. & in Veronen. Iuriſdictionis coram eodem penes eundem par. 2. fol. 601. n. 1. Rot. in recent. dec. 416. n. 1. dec. 493. n. 1. dec. 501. n. 1. par. 2. Canaler. dec. 306. n. 1. d. 523. num. 2. & fuit dictum in Marſicana Iuriſdictio. coram Comitulo, poſt tract. dec. 64. n. 1. in Neapolitana Iuris conferendi coram Manzanede, poſt tract. dec. 125. n. 1. in Nullius, ſeu Aprutina Iuriſdictionis coram Dunozetto, poſt tract. deciſ. 184. n. 1. in Theatina Iuriſdictionis coram Vbaldo, poſt tract. dec. 197. n. 1. 11. & & ſeqq. [Thomat. dec. 107. n. 24. & 25. Rot. recent. dec. 525. n. 1. dec. 655. n. 2. vbi de approbatione Confeſſariorum par. 3. & dec. 29. n. 4. vbi quod ſolus Epiſcopus de iure communi fundatam habeat intentionem iuriſdictionis criminalis etiam reſpectu correctionis Capitularium, dec. 93. n. 2. vbi de cura animarum Eccleſiarum non habentium proprium Parochum, dec. 313. n. 2. dec. 465. num. 1. vbi de credito Cathedrali contra Eccleſias ſibi ſubditas ratione Viſitationis, ſeu Procurationis, par. 4. & deciſ. 41. n. 1. & 2. par. 5. & in Burgen. Iuriſdictionis S. Ioannis coram Orano, poſt tract. deciſ. 382. n. 1. in Fanen. Iuriſdictionis coram Cardinali Pamphilio ſeniore, poſt tract. dec. 400. n. 4. in Calagurisana Iuriſdictionis coram Iuſto, poſt tract. dec. 431. n. 1. & 2. in Conſtantien. Iuriſdictionis coram Ortembergo, poſt tract. dec. 438. n. 1. in Oueten. Iuriſdictionis coram Eminentiſſimo D. Cardinali Vbalde. poſt tract. dec. 513. n. 6. in Aprutina. Iuriſdictionis coram Eminentiſſimo D. Cardinali Pamphilio iuniore, poſt tract. dec. 596. n. 2. in Brixinen. Iuriſdictionis coram R. P. D. Pirouano, poſt tract dec. 617. num. 1. Duran. dec. 226. n. 1. Buratt. dec. 140. num. 2.

† Ex iſta ſola Iuris aſſiſtentia abſque alia probatione 7
quaſi poſſeſſionis non denegatur illi manutentio, d. cap. cum perſona. cum ibi not. de priuileg. in 6. Boccat. d cap. 8. n. 6. Mareſcott. dict. c. 11. n. 3. Ricc. d. coll. 1287. Tuſc. in Ver. mandatum de manutenendo, concluſ. 69. n. 3. & 4. Caputaq. dec. 306. in princ. n. 1. 2. & 7. par. 1. & deciſ. 201. par. 2. Rot. diuerſ. d. dec. 713. n. 1. par. 4 Rot. apud Pacific. de Saluian. dec. 39. n. 2. & 3. & dec. 42. n. 5. quæ eſt Mantic. dec. 40. ſub n. 4. Idem Mantic. dec. 322. n. 2. Seraph. dec. 1067. n. 3. Rot. in recent. deciſ. 491. n. 1. 2. & 11. par. 1. & dec. 248. n. 1. dec 273. n. 1. dec. 382. n. 1. dec. 416. n. 1. dec. 501. ſub nu. 1. par. 2. Cocein dec. 471. per tot. Canaler. deciſ. 193. nu. 1. dec. 506. n. 2. & 4. & deciſ. 617. nu. Rot. in d Neapolitana Iuris Conferendi coram Manzanedo poſt tract. deciſ. 125. n. 1. in dicta Nullius, ſeu Aprutina Iuriſdictionis coram DunoZetto, poſt tract. dec. 184. n. 2. in dicta Theatina Iuriſdictionis coram Vbaldo, poſt tract. dec. 197. nu. 1. 10. & ſeqq. in Marſicana iuriſdictionis coram ManZanedo, poſt tract. dec. 306. num. 21. [Rot. recent. dec. 588. num. 2. in fin. deciſ. 655. nu. 2. par. 3. & dec. 93. nu. 2. dec. 116. num. 1. par. 4. & in Fanen. iuriſdictionis coram Cardinali Pamphilio ſeniore, poſt tract. dec. 400. num. 4. in Conſtantien. Iuriſdictionis coram Ortembergo, poſt tract. dec. 438. num. 2. in Aprutina iuriſdictionis coram Eminentiſſimo D. Cardinali Pamphilio iuniore, poſt. tract. dec. 596. num. 2. in Brixinen. Iuriſdictionis coram R. P. D. Pirouano, poſt tract. dec. 627. num. 2. Duran. dec. 226. num. 2. Buratt. de-
ciſ. 140. num. 3.] † Et quidem priuatiue quoad infe- 8
riores, Rot. in d. Marſica. Iuriſdictionis, poſt tract. dec. 306. num. 1. [Rot. recent. d. deciſ. 126. num. 2. par. 4.
Add. ad. d. dec. 140. Buratt. littera A.] † ſiue Epiſ- 9
copus ſit in ciuitate, vel alibi per Diœceſim, & ſiuè per ſe, ſiuè per Vicarios ſuo, & quouis modo ſit ſolitus exercere Iuriſdictionem, quia ſemper mediante aſſiſtentia Iuris communis dicitur ei acquiſita quaſi poſſeſſio indifferenter quoad omnes, & manutenери debet, Mareſcott. d. cap. 11. num. 4 Tuſc. in dict. Ver. mandatum de manutenendo, concluſ. 69. num. 4.

Ricc. collect. deciſ. coll. 1314. [Et eo magis probata poſſeſſione, *Rot. recent. deciſ.* 588. *num.* 2. *in fin. par.* 3. & *deciſ.* 93. *n.* 2. *dec.* 126. *n.* 1. *par.* 4. quæ etiam ſola ſuffiecret, *d. dec.* 126. *num.* 1. *par.* 4. *recentior.*]

10 † Et idem procedit in ordinario inferiori in ijs, in quibus habet pro ſe iuris aſſiſtentiam, *Ricc. d. coll.* 1314. [*Rot. in Tullen. ſeu Nullius Iuriſdictionis* 27. *Nouemb.* 1624. *coram Buratto*, vbi de inferioribus habentibus iuriſdictionem, *Add. ad. dec.* 140. *Buratt. n.* 7. & *idem Buratt. dec.* 827. *num.* 2. vbi de Inferioribus habentibus iuriſdictinnem]

11 Hinc quoque, † cum Cardinalis Titularis habeat in ſuo titulo Ius conſerendi de Iure communi, eſt manutenendus ex huiuſmodi ſola Iuris aſſiſtentia, *Rot. recent. dec.* 423. *ſub num.* 3. *par.* 2.

12 Hinc rurſus † eadem ratinne competit manutentio maiori Dignitati in præeminentia, eum illa in Eccleſia habeat aſſiſtentiam Iuris communis pro ſe, & quoad ipſam præeminentiam, *Rot. recent. deciſ.* 533. *n.* 5 *par.* 2. [Prout Capitula Cathedralium iuris habent aſſiſtentiam quoad præcedentiam reſpectu aliarom Collegiatarum eo ipſo, quod ſunt in ſtatu Cathedralitatis, & competit illis manutentio, *Rot. in Cæſarauguſtana Præcedentiarum coram R.P.D. Ghiſlerio, poſt tract. deciſ.* 594. *n.* 2. & *in recentior. dec.* 3. *n.* 1. & *ſeqq. par.* 5. & *in Cæſarauguſtana Synodi coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. deciſ.* 658. *n.* 5. *Add. ad. dec.* 903. *Buratt. n.* 15. & *ſeqq. vbi videas.* & ipſæ Collegiatæ iuris habent aſſiſteotiam præcedendi Parochialibus, & ſunt illis digniores, *Buratt. dec.* 455. *n.* 1. ita vt Canonici præferantur Rectoribus, & Beneficiatis Parochialium, *Buratt. dec.* 488. *n.* 1. Hinc itidem manutentio debetur Canonico, quoad perceptionem fructuum, & diſtributionum, cũ reſidendo & intereſendo habeat in illis fundatã intẽtionem, *Rot. in Meten. fructuum, & Diſtributionum corã Manzanede, poſt tract. dec.* 468. *n.* 2.

Hinc etiam non eſſet neganda manutentio feudatario R. C. & Baroni Domino, & poſſeſſorio Caſtri reſpectu vniuerſalis iuriſdictionis ſtante quod habeat intentionem fundatam ex iuris communis diſpoſitione ſuper toto territorio, *Buratt. dec.* 427. *in princ.* & *n.* 1. & *ibi Add. littera A.*]

13 Ampliatur prædicta Regula, vt ſi danda manutentio ex ſola iuris aſſiſtentia † etiam, quod exaduerſo allegetur, vel etiam exhibeatur exemptio, ſeù, priuilegium, vel titulus, donec de illius releuantia diſputetur, *d. cap. cum perſona de priuil. in* 6. *Menoch. conſ.* 1002. *n.* 23. *Mareſcott. d. cap.* 11. *n.* 5. 23. & 24. *Rot. recent. dec.* 491. *n.* 1. & 7. *par.* 1. *Add. ad. deciſ.* 312. *Greg. XV. ſub n.* 4. *Ricc. d. coll.* 1314. *Rot. in Dertuſina Decimarum coram Cardinali Sacrato, poſt tract. dec.* 157. *n.* 5. *in Hiſpalen. Decimarum coram R.P.D. Pirouano, poſt tract. deciſ.* 211. *num.* 5.

14 Itaut † non ſit Epiſcopo inhibendum, quominus ſuam iuriſdictionem exerceat, nec etiam ſub prætextu exemptionis, ſeu priuilegij, niſi eo exhibito, & diligenter diſcuſſo, ſed immo ſit manutenendus ipſe Epiſcopus, donec de exemptione, ſeu priuilegio diſputetur, *d. cap. cum perſona, de priuileg. in* 6. *Seraph. deciſ.* 595. *ſub n.* 1. & *deciſ.* 1067. *num.* 3. *Rot. apud Paciſic. de Saluian. dec.* 42. *num.* 6. *Rot in d. dec. Barchinon. Prioratus coram Cardinali Pamphilio ſeniore apud Marcheſ. de comm. dict. par.* 1. *fol.* 957. *Add. ad deciſ.* 312. *Greg. XV. ſub num.* 4. [*Rot. recent. dec.* 560. *num. dec.* 655. *n.* 2. *par.* 3. & *dec.* 313. *n.* 2. *par.* 4. & *in Calagurritana Iuriſdictionis coram Iuſto, poſt tract. deciſ.* 567. *num.* 1. & 2. *Buratt. dec.* 140. *in princ.* & *num.* 1.]

15 Et † cum Epiſcopus habeat Iuris communis, & Concilij Tridentini aſſiſtentiam etiam contra exemptos, qui habent ſuas Eccleſias, & loca in Territorio, & intra fines ſuæ Diœceſis Conuocatione Synodi, in viſitatione Eccleſiarum Parochialium, earumque Rectorum ſæcularium, nec non in eorum correctione in concernentibus curam Animarum, eorumdemque inſtitutione, & deſtitutione, & conceſſione litterarum dimiſſorialium, ordinumque eſt collatione in his omnibus manutenendus, *Seraph. dec.* 1278. *in princ. n.* 1. & *in fin. quæ eſt inter diuerſ. deciſ.* 166. *par.* 4. & *apud Marcheſ. de comm. par.* 1. *fol.* 982. † quem- 16
admodum daretur mandatum de manutenendo Epiſcopo reſpectu Monaſterij exempti quoad ea, quę concernunt clauſuram ipſius Monaſterij, & quoad viſitationem curæ Animarum, Adminiſtrationem Sacramentorum, Admiſſionem miniſtrorum, etiam Amouibiliũ, Et in his quæ pertinent ad ordines, *Rot. coram Corduba in Nullius, ſeu Marſicana Iuriſdictionis, apud Marcheſ. de cõm. par.* 1. *f.* 958. *in princ.* & *n.* 2. & *antea in eadem coram Comitulo, poſt tract. dec.* 71. *n.* 6. & *ſeqq.*

Reſtrigenda † tamen eſt dicta ampliatio, niſi ille, 17
qui exemptionem, ſeu priuilegium exhibet, ſit etiam in quaſi poſſeſſione illius exemptionis, quia tunc illi manutentio datur, *d. cap. cum perſona, de priuileg. in* 6. *Rot. coram Cardinali Pamphilio ſeniore in Aquilana iuriſdictionis, apud Marcheſ. de comm. par.* 1. *fol.* 980. *n.* 2. *Mareſcott. d. cap.* 11. *n.* 21. & 22. & *ſeqq. Rot. in recent. deciſ.* 491. *n.* 4. 7. & 9. *par.* 1. *Ricc. d. coll.*
1314. † Et in quaſi poſſeſſione exemptionis tunc quis 18
conſtitutus diceretur, ſi probaretur veniſſe caſum, & ordinarium voluiſſe exercere Iuriſdictionem, & fuiſſe repulſum, & repulſioni acquieuiſſe, vel habuiſſet ſe pro ſpoliato, non autem ex eo ſolo, quod non appareret ſuperiorem in eum exercuiſſe, *d. deciſ.* 461. *n.* 8. & 10. *par.* 1. *recent.*

Amplia † etiam contra prætendentes immemorabi- 19
lem conſuetudinem, vel præſcriptionem, donec ipſa immemorabilis conſuetudo, vel præſcriptio probetur per tres ſententias conformes, *Mareſcott. d. cap.* 11. *n.* 6. 7. & 8. *Rot. diuerſ. dec.* 713. *in princ.* & *n.* 1. *par.* 4. *Rot. in Veronen. Iuriſdictionis coram Cardinali Pamphilio, penes Marcheſ. de comm. par.* 2. *fol.* 601. *n.* 1. & 2. *Rot. recent. dec.* 248. *n.* 1. & *dec.* 273. *n.* 1. *par.* 1. *Coccin. deciſ.* 471. *Ricc. in coll.* 1314. *Rot. in Colonien. Præcedentiæ coram Eminentiſſimo D. Vbaldo, poſt. tract. deciſ.* 32. *n.* 13. *in Theatina Iuriſdictionis coram Vbaldo ſeniore, poſt tract. deciſ.* 197. *n.* 2. & *ita declaranda eſt deciſio Mantic.* 296. *vt dicitur in d. dec.* 273. *n.* 1. *par.* 2. *recent.* [*Rot. recent. dec.* 655. *n.* 2. *par.* 3. & *deciſ.* 126. *n.* 2. *par.* 4. Extende ampliationem, vt habenti iuris aſſiſtentiam debeatur manutentio etiam ſtante conſuetudine immemorabili, vbi iuris diſpoſitio ipſi etiam immemorabili conſuetudini deroget, *Rot. recent. dec.* 655. *num.* 3. & 4. *par.* 3.]

Limitatur † primo prædicta regula, ſeu declaratio, 20
vt tunc demum ſola iuris aſſiſtentia releuet ad effectum manutentionis, quando nihil adeſt in contrarium, ſeu aſſiſtentia non eſt offuſcata, & redditur turbida, ſecus è contra, vt ſi reſpectu Epiſcopi, vel Parochi ſit incertum, & dubium, an locus ſit intra fines Diœceſis, ſeu Parochiæ, vel pendeat deſuper lis, vel adſit contra eam ſententia, ſeu aſſiſtentia, ſit turbida, vel offuſcata actibus, & probationibus contrarijs, *Mareſcott. dict. cap.* 11. *nu.* 11. *Ricc. d. coll.* 1314. & 3013. *Rot. diuerſ. deciſ.* 166. *n.* 4. *par.* 4. *Seraph dec.* 1278. *num.* 1. & 5. *Greg. XV. d. dec.* 312. *nu.* 1. & *in Add. ſub num.* 4. *ver. limitatur. Canal. dec.* 193. *num.* 6. *Rot. in Nullius, ſe Aprutina Iuriſdictionis coram Dunozetto, poſt tract. dec.* 184. *nu* 6. & *in fin. in. Elueen. Decimarum coram Remboldo, poſt tract. deciſ.* 187. *num.* 9. *in Theatina Iuriſdictionis coram bo. mem. Vbaldo, poſt tract. dec.* 197. *num.* 4. *in Iannen. Parochialis coram R. P. D. Durano,*

no, poſt tract. deciſ. 200. num. 25. in Veronen. Parochialis
coram Eminentiſſimo D. Cardinali Virili, poſt tract. de-
ciſ. 260. nu. 4. in Calegurıtana Iuriſdictionis de Negera
coram Vbaldo, poſt tract. deciſ. 305. num. 4 in Marſica-
na Iuriſdictionis coram Manzanedo, poſt tract. dec.
306. num. 2. [Thomat. dec. 107. numer. 2. Rot. recentior.
dec. 257. num. 6. in fin. dec. 655. num. 3. par. 3. & dec. 383.
numer. 4 part. 4. & in Fanen. Iuriſdictionis coram Card.
Pamphilio ſeniore, poſt tract. dec. 400. num. 5 in Calagu
ritana Iuriſdictionis coram Iuſto, poſt tract. deciſ 432.
num. 4. vbi numer. 5. quod ad hunc effectum ſufficiunt
etiam iura, quæ non ſint in forma probanti, & teſtes
nulliter examinati, in Conſtantin. Iuriſdictionis coram
Ortembergo, poſt tract. deciſ. 438. num. 3. vbi quod Epiſ-
copus, parte opponente, tenetur probare eſſe locum in-
tra ſuam Diœceſim, & num. 6. in Tuden. Parochialis co-
ram Cardinali Virili, poſt tract. dec. 523. num. 10. in Ca-
ſaranguſtana Præminentiarum coram Reuerendiſſimo
D. Coccino, poſt tract. deciſ. 534. num. 21. Add. ad Dec.
140. Buratt. numer. 6. idem Buratt. dec. 219. numer. 5. vbi
Add. litera B. & ijdem Add. ad dec. eiuſdem 903. num.
28. & ſeq.]

Nam ſolet tunc Rota, omiſſo Iudicio poſſeſſorio,
aggredi merita cauſæ, & petitorium diſcutere, Ma-
21 reſcott. d. cap. 11. nu. 11. † niſi eum aſſiſtentia Iuris con-
currerent etiam aliqui actus poſſeſſorij, Ricc. d. coll.
3013. Rot. recent. dec. 382. num. 5. deciſ. 501. ſub num. 4.
par. 2. Add. ad d. deciſ. 312. Greg. ſub d. nu. 4. ver limita-
tur Caual. d. dec. 193. num 6. [Et ad offuſcandam præ-
tentionem aſſiſtentiæ iuris communis, in qua quis ſe
fundet pro habendo mandatum de manutenendo poſ-
ſunt allegari, & opponi, etiam quæ petitorium reſpi-
ciunt, Rot. in Reatina Decimarum coram Iuſto, poſt
tract. deciſio. 439. num. 2.]

22 Limit † ſecundo, vt manutentio non detur ex ſola
Iuris aſſiſtentia, quando alius eſt in poſſeſſione, Rot. di-
uerſ. deciſ. 165. ſub numer. 1. par. 4. Ricc in coll. 1187. in
fin. Rot. in recent. deciſ. 685. numer. 2. in fin. par. 1. & de-
ciſ. 423. num. 3. & deciſ. 505. num. 4. par. 2. Add ad d de-
ciſ. 312. Greg. num. 4. verſ. Item aſſiſtentia. Caualer. dec.
655. num. 10. Vbi de Abbate in Iure conferendi, Ricc.
d. coll. 3013. Rot. in Nullius, ſeu Aprutina Iuriſdictionis
coram Dunozetto, poſt tract. dec 184. nu. 6 [& in Bur-
gen. Iuriſdictionis S. Ioannis coram Iuſto poſt tract dec.
382 numer. 1. in Fanen. Iuriſdictionis coram Cardina-
li Pamphilio ſeniore, poſt tract. dec. 400. num 5. vbi de
Inferiore in iure conferendi, in Neapolitana Iuris
conferendi coram Manzanedo, poſt tract. dec. 466. num.
3. in Aprutina Iuriſdictionis coram Eminentiſſimo D.
Cardinali Pamphilio, poſt tract. dec. 596. num. 3. in Neo-
caſtren. Parochialis coram Remboldo, poſt tract. deciſ.
657. num. 11. Duran. deciſ. 21, num 6. Add. ad dec 140.
Buratt. numer. 4. Ideoque aſſiſtentia iuris non ſuffraga-
tur ad effectum manutentionis in exactione, quando
alius eſt in ſtatu, & quaſi poſſeſſione non ſoluendi, vt
tradit D. Vaccarios in eius reſolutione, D. Bonon.
Exemptionis, poſt tract. dec. 646. numer. 55. cum ea ni-
hil faciat, quando alius eſt in contraria poſſeſſione, vt
in d. reſolutione num. 56.]

23 Sed † maooieneodus eſt ille, qui poſſidet, Mareſc.
d. cap. 11. numer. 19. & 20. Rot. in Aquilana Iuriſdi-
ctionis coram Cardinali Pamphilio ſeniore, apud Mar-
cheſ. de comm. par. 1. fol. 980. numer. 2. Rot recent d. de-
ciſ. 685. numer. 2. in fin. par. 1. & d. deciſ 423. numer. 1.
par. 2. Add. ad d. deciſ. 312. Greg. numer. 4. verſ. Item
aſſiſtentiam, Ricc. d. coll. 3083. [Rot. recent. deciſ. 383.
numer. 1. & per tot. par. 4. vbi de Archipresbytero reſ-
pectu quaſi poſſeſſionis exercitij iuriſdictionis quoad
cognitionem cauſarum ciuilium, & mixtarum non ob-
ſtante Epiſcopi iuris aſſiſtentia, & in Fanen. Iuriſdi-
ctionis coram Cardinali Pamphilio ſeniore, poſt tract.
dec. 400. numer. 5. in Aprutina Iuriſdictionis coram E-
minentiſſimo D. Cardinali Pamphilio iuniore poſt tract.
dec. 596. numer. 1. & 3. Add. ad. deciſ. 140. Buratt. num.
5. vbi quod tamen non ſufficit Prælatis inferioribus
exercitium dominij, & iuriſdictionis temporalis, ſed
debet conſtare de exercitio Iuriſdictionis ſpiritualis in
locis controuerſis, & ſic datur poſſeſſori manutentio
etiam contra habentem iuris aſſiſtentiam, vt tradit D.
Vaccarius in eius reſolutione, poſt tract. deciſ. 646. nu-
mero. 58.] † ſi tamen illius poſſeſſio ſit alicuius tempo- 24
ris conſiderabilis, Add. ad deciſ. 312. Greg. d. numer 4.
verſ. Item aſſiſtentia, Ricc. dict. coll. 3013. Rot. recent. d.
dec. 685. numer. 2. in fin. par. 1. Vbi habetur, quod licet
habeat difficultatem, quod manutentio debeat tradi
poſſeſſori contra habentem iuris aſſiſtentiam, & quod
tradi non debeat habetur per Caual. deciſ. 193. ſub num.
1. qua eſt etiam in recent. deciſ. 382. numer. 2. par. 2. ni-
hilominus difficultas ceſſat, quando poſſeſſio eſt lon-
gæua, & pluſquam decennalis, quæ habetur loco titu-
li, & ſufficit ad effectum manutentionis, etiam in poſ-
ſeſſione contra ius, & ſatis eſt huiuſmodi poſſeſſori ad
effectum habendi manutentionem, quod ius vehe-
menter non reſiſtat, Add ad d. dec. 312. Greg. dict. ver.
Item aſſiſtentia Ricc. d. coll. 3013. [Rot. in Conſtantien.
Iuriſdictionis coram Ortembergo, poſt tract. dec. 338. nu-
mer. 13. & 14. Add. ad dec. 140. Buratt. numer. 5. in fin.
& ad dec. 827 numer. 7] & quod Iuris aſſiſtentia non
releuet, vbi alius eſt in poſſeſſione per tempus conſi-
derabile. dixit, Rot. in Ianuen. Parochialis coram R.
P. D. Durano. poſt tract. deciſ. 200. numer. 24. Duran.
deciſ 21. numer. 6. & 7. & quod ad effectum manuten-
tionis non ſit neceſſaria immemorabilis, ſed ſufficiat
poſſeſſio longæua. Rot. in Oueten. Iuriſdictionis coram
Eminentiſſimo D. Cardinali Vbaldo, poſt tract. dec. 513.
numer. 3.] cum alias poſſeſſio, ſeu quaſi non ſufficiat
in his, quæ requirunt priuilegium, Guttier. pract.
quæſt. lib. 3. quæſt. 14 numer. 64. niſi ſit immemorabilis,
quia tunc debet eſſe poſſeſſor ſecurus, donec illi clarè
probetur tituli ſui defectus, Guttier. d quæſt. 14. num.
80. † quod ſi poſſeſſio turbatiua, & clandeſtina ſine 25
ſcientia, & patientia habentis iuris aſſiſtentiam eſt hic,
non ille manutenendus, Rot. recent. dec. 501. numer. 4.
par. 2.

Limit. † tertio, vt non competat manutentio haben- 26
ti ſolam iuris aſſiſtentiam, quando ex aduerſo allege-
tur, & probetur exemptio, priuilegium, ſeu titulut vna
cum præſcriptione, vel poſſeſſione, ſed immo tunc ma-
nuteneri debeat, qui titulum, & præſcriptionem, ſeu
poſſeſſionem alleget, & probet, donec ſuper petitorio
cognoſcatur, Seraph. deciſ. 595. numer. 2. & ſeq. deciſ.
1382. numer. 1. & deciſ. 1386 numer. 1. † Vbi multo ma- 27
gis, ſi ſuper illis ſit cognitum, Mareſcott. var. reſol lib.
1. d cap. 11 numer. 5. & 18. Guttier. pract. quæſt. lib. 3.
quæſt. 14. numer. 65. vbi de immemorabili, ſi præſens
ſtatus non repugnet, Rot. recent. dec. 382. numer. 4. &
dec. 493. num. 2 par. 2. Ricc. in coll dec. coll. 3013. Rot. in
Hiſpalen. Primiciarum coram R. P. D. Nauarro, poſt
tract dec. 166. numer. 20. [in Burgen. Iuriſdictionis S.
Ioannis coram R. P. D. Iuſto, poſt tract. dec. 382. nu. 1. in
Conſtantien. Iuriſdictionis coram Ortembergo, poſt tract.
dec. 438. numer. 13. in Brixien. Iuriſdictionis coram R.
P. D. Pirouano poſt tract. dec 617. num. 3. & 5. & deciſ.
618. numer. 3. & 4. Duran. dec. 215. numer. 6. dec. 226.
numer. 6.] Ieȝur, † ſi inferior contra Epiſcopum ſit in 28
quaſi poſſeſſione, & producat titulum, ipſe inferior ſit
manutenendus, Mareſc. d. cap. 11. nu. 21 & ſeqq. Mar.
Anton. var. reſol. lib. 1. reſol. vlt. caſ. 61. [Rot. recent. dec.
257 nume. 1. par. 3. vbi de quaſi poſſeſſione conferendi
ipſa quaſi poſſeſſione probata, & titulo, ſeu priuilegio,
& in Burgen. Iuriſdictionis S. Ioannis coram Orano, poſt
tra dec. 382. n. 3 in Brixien. Iuriſdictionis corã R P. D.

Digitized by Google

29 Pirouano, poſt tract.deciſ.628.nu.2.3.& 4.] † cum pri-
uilegia inferioris derogent titulo Epiſcopi, & tollant
etiam præſumptum vitium clandeſtinitatis poſſeſſio-
nis, Rot. in Marſicana Iuriſdictionis coram Comitulo,
poſt tract.dec.64.num.6. & 7.] & ceſſet iuris aſſiſten-
tia ad fauorem Epiſcopi, vbi doceatur de iuriſdictione
diſtincta per diſtrictus, Rot.in Oueten Iuriſdictionis co-
ram Eminentiſſimo D.Cardinali Vbaldo, poſt tract.dec.
513. numer. 8. ſufficitque etiam titulus putatiuus, ſeu
coloratus, & habilis ad præſcribendum, cum non ſint
in hoc iudicio poſſeſſorio attendenda deducta contra
titulum, ſed ſint hæc diſcutienda in petitorio, Rot.re-
cent.d.deciſ.257. numer.3.par.3. Nec iuris communis
aſsiſtentia ſuffragatur, vbi adeſt ſtatutum, vel conſue-
tudo in contrarium, Rot.recent.dec.118.nu.5.par.4.]
30 Extende † dictam limitationem, vt debeatur manu-
tentio ordinario inferiori contra Epiſcopum, ſiue ha-
beat intentionem fundatam in priuilegio ſolo, ſiue in
memorabili conſuetudine, vel præſcriptione ſola, quæ
ſit canonizata per tres conformes, vel alias notoria, &
negari non poſſit, Mareſcott.d cap.11.num.9. Seraph.
dec. 1386.in fin. Rot.recent.deciſ.491.in fin.par.1. Ca-
ualer.deciſ.506.ſub numer.2. Rot. in Theatina Iuriſdi-
ctionis coram Vbaldo, poſt tract.deciſ.197.numer.9. vbi,
quod requiritur immemorabilis canonizata per tres
conformes reſpectu cognitionis cauſarum matrimo-
nialium; & criminalium, in Marſicana Iuriſdictio-
nis coram Manzanedo, poſt tract.dec.306. numer.3.&
ſeqq. [Rot.recent. dec. 560. numer.2. par.3. vbi, quod
in manutentione iuriſdictionis criminalis, requiritur
immemorabilis canonizata per tres conformes, & de-
ciſ.126.numer. 2.par.4. vbi quod manutentio debetur
Epiſcopo, & ordinario in quaſi poſſeſſione cognoſcen-
di cauſas criminales etiam in præiudicium, & ad exclu-
ſionem inferioris exhibentis exemptionem, & priuile-
gium, vel quaſi poſſeſſionem, donec inferior non ob-
tineat ſuper immemorabili canonizationem per tres
conformes ſtante Concilio Tridentino, & decretis il-
lius Sacræ Congregationis, in Burgen. Iuriſdictionis
Sancti Ioannis coram Orano, poſt tract.dec. 382.num.
2. vbi quod Epiſcopus manuteneri debet lite penden-
te ſuper cognitione cauſarum criminalium, donec in-
ferior de iure doceat per tres conformes, in Brixinen.
Iuriſdictionis coram R.P.D.Pirouano, poſt tract.deciſ.
628. numer. 4. vbi, quod, ſi inferior exhibeat titu-
lum, qui egeat probatione præſcriptionis, & ſic
poſſeſſionis quadraginta annorum. & illius poſſeſſio
deſtituatur huiuſmodi præſcriptionis poſſibili proba-
tione, & difficultas eſt releuans, an inferior ſit manute-
nendus, ſed ſi exhibeat titulum ex ſe aptum, & ſuf-
ficientem, tunc ſufficit cum eo poſſeſſio etiam deſti-
tuta poſſibili probatione quadragenaria.] vbi, quod
cauſarum criminalium, & matrimonialium cognitio
ſpectat ad ſolum Epiſcopum excluſis inferioribus, &
eſt in illis manutenendus, niſi ex aduerſo probetur
31 immemorabilis à Concilio Tridentino admiſſa † li-
cet non ſufficiat ſolum priuilegium abſque poſſeſ-
ſione ad excludendam manutentionem Epiſcopi, Rot.
in dicta Theatina Iuriſdictionis coram Vbaldo, poſt
32 tract. deciſ. 197. numer. 4. † Et Epiſcopo non nega-
tur manutentio ex iuris aſſiſtentia, donec diſcutian-
tur oppoſitiones per eum datæ teſtibus, & proba-
tionibus partis aduerſæ, Rot.in Theatina Iuriſdictio-
33 nis numer. 10. † Vt Epiſcopo debetur manutentio ex
iuris aſſiſtentia in approbatione confeſſariorum non
obſtante immemorabili ex aduerſo allegata, Rot.in ea-
dem Theatina Iuriſdictionis num. 13. [Rot.recent. dec.
655.numer.3.& ſeq.par.3. vbi, quod reſpectu approba-
tionis confeſſariorum non impeditur manutentio E-
piſcopo ex immemorabili conſuetudine in contra-
rium, ad fauorem Abbatis, quia Cõcilium illi derogat;
præſertim niſi doceatur ex actibus acquiſitam eſſe per
Abbatem quaſi poſſeſſionem Epiſcopo ſciente, & pa-
tiente, & quod, quatenus probaretur confeſſarios ha-
buiſſe licentiã ab Abbate, non inde inferri poteſt, quod
non habuerint etiam ab Epiſcopo, & quod Abbas non
præſumitur habere iura Epiſcopalia, niſi probetur, &
oſtendatur priuilegium cum ſolus Papa talia iura con-
cedere poſſit.]
Vnde † daretur manutentio Abbati habenti regi- 34
men Monaſterij reſpectu Iuriſdictionis in ſuos ſubdi-
tos, & loca ex aſſiſtentia Iuris communis, & multo ma-
gis iuncta quaſi poſſeſſione, & priuilegio etiam in
quaſi poſſeſsione, exercendi quaſi Epiſcopalem Iu-
riſdictionem, Vt in quaſi poſſeſſione cognitionis cau-
ſarum criminalium, Iuris correctionis, obedientiæ,
viſitationis Eccleſiæ, & illi inter Eccleſiaſticas perſo-
nas, & ſubditos Eccleſiæ cum ſuis adiacentibus, &
dependentibus, Rot. diuerſ. deciſ. 165. in princ.
par. 4. Et in Nullius, ſeu Marſicana Iuriſdictionis co-
ram Corduba, apud Marcheſ.de comm.par.1. fol.958.
numer.1.& 2.& in eadem antea coram comitulo, de qua
poſt tract. deciſ. 71. & in Aquilana Iuriſdictionis co-
ram Cardinali Pamphilio ſeniore, penes eundem
March.d.p.1.fol 980.numer.1. & ſeqq. Caualer. deciſ.
525.numer.1. & per tot. [Rot. in Conſtantien. Iuriſdi-
ctionis coram Ortembergo, poſt tract.dec.438.numer.1.
& per tot. vbi in exercenda iuriſdictione ſpirituali, &
quaſi Epiſcopali in Eccleſiis Parochialibus, & locis ſitis
in dominio temporali ipſius Abbatis.] Et in quaſi
poſſeſſione conferendi ſubditis ordines minores, Gra-
tian.diſcept.for.cap.871.num.1.& ſeqq.
Sic pariter † cum loca, in quibus Abbates Genera- 35
les, & capita ordinum habent eorum ſedem ordina-
riam principalem ex diſpoſitione Sacri Concilij Tri-
dentini ſint exempta ab Epiſcopi Viſitatione compe-
tit eiſdem ex huiuſmodi Concilij aſſiſtentia manuten-
tio, & multo magis, ſi etiam de quaſi poſſeſſione do-
ceatur, Grat.diſcept.forenſ.cap.870.num.6.& ſeqq.
Vt † etiam non eſſet manutenendus Epiſcopus in 36
quaſi poſſeſſione libere conferendi per concurſum
Vicariam perpetuam Capitulo vnitam cum facultate
Vicarium nominandi nulla expectata electione, vel
nominatione, Rot.in Dertuſen Vicariæ coram R.P.D.
Merlino poſt tract.dec.186.num.3.
Intellige † primo dictam limitationem procedere, 37
dummodo, priuilegium, & poſſeſſio ſtrictè percutiant
caſum, de quo agitur, alias ſecus Mareſcot d.cap.11.nu.
18.ver. declaratur [Rot.recent.dec.126 numer.3. par.4.
vbi quod non ſuffragatur inferiori titulus priuilegij
cum quaſi poſſeſſione ſi probationes non percutiant
caſum, de quo agitur, vt ſi agatur de cognitione crimi-
num in Diœceſi, & extra Eccleſiæ clauſtra patratorum,
& teſtes de iſtis non deponant.]
Intellige † ſecundo niſi ille, qui nititur Iuris aſſi- 38
ſtentia, habeat etiam actus poſſeſſorios, vt de Epiſcopo
quoad cognitionem cauſarum Ciuilium, & crimina-
lium, & tot conferendi, & alios actus Iudiciales, ha-
betur per Rot.in recent. deciſ 382. numer.4. par.2. quæ
eſt Caualer. deciſ. 193. numer. 6. & fuit dictum in
Marſic. Iuriſdictionis coram Comitulo, poſt tract.deciſ.
64. numer. 8. & 9. vbi quod † poſſeſsio Epiſcopi 39
cæteris paribus præualet in concurſu poſſeſſionis alte-
rius ex priuilegio, & præſumitur antiquior ea vetu-
ſtiori titulo, Rot.in Marſicana Iuriſdictionis coram
Manzanedo, poſt tract.deciſ.306.numer.6. & in Bri-
xinen. Iuriſdictionis coram R. P. D. Pirouano, poſt
tract. deciſ. 627. numer.7. ſed tamen non ſuffraga-
rentur Epiſcopo actus facti de recenti non conſtito
de aduerſarij ſcientia, & patientia, ſed huiuſmo-
di actus cenſerentur clandeſtini, turbatiui, & nullius
momenti, & idem procederet in Viſitationibus fa-
ctis

ctis non auctoritate ordinaria, ſed delegata in vim
Concilij, Rot. in Aprutina Iuriſdictionis coram Emi-
nentiſſimo D. Cardinali Pamphilio, poſt tract. dec. 596.
num. 4. & 5. & in actis contradictis, & qui dederunt
cauſam liti, Rot. in d. Brixinen. Iuriſdictionis coram
R.P.D. Pirouano, poſt tract. deciſ. 627. num. 8.]
40 Intellige † tertio, vt manutentio debeatur cumula-
latiuè Epiſcopo, & inferiori, niſi in priuilegio, & Iuriſ-
dictione tributa inferiori, exprimatur, illam concedi
priuatiuè quoad ſuperiorem Caualer. deciſ. 617. num. 3.
Rot. in Marſicana iuriſdictionis coram Manzanedo,
poſt tract. dec. 306. num. 9. Adeo, vt ſit locus præuen-
tioni, Rot. in d. Marſicana Iuriſdictionis coram Man-
41 Zanedo, poſt tract. dec. 306. num 9. [Vel niſi teſtes Ab-
batis, ſeu inferioris deponant de actibus poſitiuis vten-
do iure ſuo, & prohibendo Epiſcopum exercere ali-
quam iuriſdictionem cum illius acquieſcentia, nam ex
his diceretur probata poſſeſſio etiam priuatiuè contra
Epiſcopum, vbi eſſemus in Abbate, ſeu inferiore haben-
te iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem, & territorium ſe-
paratum, quo caſu iuriſdictio eſt in totum ab Epiſco-
po adempta etiam reſpectu cognitionis cauſarum cri-
minalium, & matrimonialium, Rot. in Conſtantien. Iu-
riſdictionis coram Ortembergo, poſt tract. deciſ. 438. n. 5.
8. & ſeqq.
42 Limita † quarto in materia decimarum, Nam in ea
Rota non dat mandatum de manutenendo propter
Iuris communis aſſiſtentiam, niſi probata etiam quaſi
poſſeſſione, Add. ad d. deciſ. 312. Greg. XV. in fin.
Ricc. dict. coll. 3013. Mart. Andr. dec. 39. num. 4. Rot.
recentior. dec. 544. num. 2. part. 1. Add. ad dec. 219. Bu-
ratt. ſub litera A.]
43 Atque ideo, † licet Eccleſia Parochialis, eiuſque
Rector, & Parochus habeat aſſiſtentiam Iuris com-
munis ſuper decimis, & earum exactione in, & ex bo-
nis exiſtentibus intra limites ſuæ Parochiæ, & ſuper
fructibus in ea ſurgentibus, cap. cum contingat, & cap.
cum tua de decim. Rot. in nou. deciſ. 11. alias 259. de
reſtit. ſpoliat. Mareſcott. d. c. 11. n. 12. Rot. in Taurinen.
Decimarum coram Manzanedo, apud Marcheſ. de
comm. part. 1. fol. 677. Seraph. dec. 802. n. 1. 2. & 10. Rot.
recent. deciſ. 272. n. 1. part. 2. Greg. XV. deciſ. 449. n. 1.
Coccin. deciſ. 16. n. 1. dec. 55. n. 8. dec. 134. in fin. deciſ.
187. num. 1. dec. 207. n. 12. deciſ. 279. n. 1. deciſ. 345. n. 2.
Rot. in Dertuſen. Decimarum Coram Cardinali Sacra-
to, poſt tract. deciſ. 157. n. 2. in Eluen. Decimarum co-
ram Remboldo, poſt tract. deciſ. 187. nu. 6. in Hiſpalen.
Decimarum coram R.P.D. Pirouano, poſt tract. deciſ.
211. n. 4. [Rot. recent. dec. 44. n. 3. part. 4. & in Hiſpa-
len. Decimarum de Tablada coram bo. mem. Vbalde,
poſt tract. dec. 607. n. 3. vbi num. 5. quod tamen Eccle-
ſia Parochialis prædialis non habet veram iuris aſſi-
ſtentiam. Duran. dec. 46. n. 6. Buratt. dec. 402. n. 2. & ibi
Add. n. 5. ſed ipſa etiam quaſi poſſeſſione probata ma-
nutentio proculdubio conceditur, Duran. dec. 215. n. 1.
44 & 2.] † Etiam ad excluſionem Epiſcopi, Seraph. dec.
45 802. num. 1. & per tot. † Nec non etiam Epiſcopus in
Eccleſia Cathedrali, quæ ſit Parochialis, Coccin. dec.
46 38. n. 1. dec. 254. n. 4. † Vel in loco, & decimis, quæ
non ſint intra limites alicuius Parochiæ, vel quando
non adſit Parochus, Cocc. deciſ. 188. numer. 5. dec. 237.
numer. 2. dec. 485. numer. 1. deciſ. 254. numer. 1. [Vel vbi
Parochiæ Diœceſis non ſint distinctæ, Rot. recent.
deciſ. 239. numer. 2. par. 4. Buratt. deciſ. 164. numer. 2.
vbi Add. littera A. & Add. ad deciſ. eiuſdem 402. ſub
numer. 6. & Eccleſia Matrix habeat Iuris aſſiſtentiam
ſuper portione decimarum prædialium, quæ quarteſi-
mum nuncupatur, aduerſus Eccleſias filiales, & ſubdi-
tas, Rot. in Florentina Decimarum coram R.P.D. Vero-
47 ſpio. poſt tract. deciſ. 631. num. 11.] † Nihilominus ſo-
lum fundamentum huiuſmodi iuris aſſiſtentiæ abſque
poſſeſſione probata Parochiali Eccleſiæ, & Parocho pro
manutentione non ſuffragatur, ſecundum opinio-
nem, quam frequentius tenuit Rota, vt colligitur ex
Mareſcott. d. cap. 11. num. 12. & 13. Rot. poſt ſecundum
vol. conſ. Farinac. dec. 291. numer. 14. Rot. in recent. deciſ.
685. nu. 2. par. 1. Add. ad d. dec. 312. Greg in fin. Ricc. d.
coll. 1314. [Add. ad dec. 402. Buratt. in fin. vbi quod iu-
ris aſſiſtentia ſuffragatur in petitorio, vt Parochus non
teneatur probare, decimas ſibi competere, ſed aduerſa-
rius non competere; non autem in manutentione.] li-
cet eadem Rota contrarium aliquando tenuerit, vt re-
fert Mareſcott. loc. cit. & dicitur in d. dec. 685. numer.
2. par. 1. recent. & in d. deciſ. 291. numer. 13. & 14. poſt
ſecundum vol. conſ. Farinac. & per Seraph. deciſ. 1497.
prout contrarium etiam tenuit, Menoch. de retin. re-
med. 3. num. 135. & 136. & ab iſta etiam opinione non
diſſentit, Mareſ. d. cap. 11. num. 14. & 16. & Rot. in A-
bulen. Decimarum coram Ponia, poſt tract. dec. 455. nu.
1. vnde Mart. Andr. deciſ. 34. num. 4. dicit, Rotam ſæpe
ac ſæpius dubitaſſe, an ex ſola iuris aſſiſtentia Recto-
ri manutentio competat in quaſi poſſeſſione iuris de-
cimandi, & idem tradit Rota in Reatina decimarum co-
ram Iuſto, poſt tract. dec. 439. numer. 1. & Buratt. deciſ.
451. num. 2. Immo Rota inter recentior. dec. 461. numer.
5. quæ eſt etiam repetita deciſ. 466. par. 4. habet, quod
Rota ſemper dubitauit, & Add. ad dec. Buratt. 219 lit-
tera A. dicunt, Rotam modernam manutentionem
nunquam concedere, & receſſiſſe ab antiquis deciſio-
nibus contrariis, Multoque fortius quaſi poſſeſſio pro-
banda eſſet verſa vice à Capitulo, ſeu alio, qui præten-
deret manutentionem contra Rectorem, qui iuris aſſi-
ſtentia ſubleuatur, Rot. recentior. dec. 544. n. 3. par. 3.]
Sed, quod † Parocho non ſit danda manutentio in 48
perceptione decimarum ex ſola aſſiſtentia Iuris com-
munis, quando redditur turbida, dixit Rot. corā Cocci-
no dec. 261. n. 1. & Mareſc. d. cap. 11. n. 16. Rot. in Reatina
Decimarū corā Iuſto, poſt tract. dec. 439. n. 1. [Vt turbida
redderetur quotieſcunque prædiorum Domini degerēt
in alia Parochia, in qua reciperent Sacramenta, Mareſc.
d. numer. 16. [Rot. in Reatina decimarum coram Iuſto,
poſt tract. dec. 439. n. 2.] Nam tunc non attenditur fun-
damentum Iuris, ſed conſuetudo, Mareſcot d. cap. 11.
num. 17. [Rot. in eadem Reatina decimarum num. 3.]
Quemadmodum † Parocho manutentio non per- 49
mittitur propter huiuſmodi aſſiſtentiā, quando conſtat
de poſſeſſione alterius. Rot. poſt ſecundum vol. conſ.
Farinac. d. dec. 291. n. 14. in fin. & n. 17. & in recent.
d. dec. 685. ſub num. 2. part. 1. Rot. recentior. dec. 544.
n. 2. part. 3. & in Hiſpalen. Primitiarum de Tablada co-
ram Vbalde ſeniore, poſt tract. dec. 607. n. 4. vbi quod
manutentio datur exiſtenti in poſſeſſione.] † Et ipſa 50
poſſeſſio percutit prædium, ſeu bona, de quibus agi-
tur, Seraph. deciſ. 1380. num. 2. † Nec quando ex ad- 51
uerſo allegatur, & iuſtificatur priuilegium, Seraph.
dict. deciſ. 1497. n. 2. in fin. [Duran. dec. 215. num. 3.]
† ſeu exaduerſo probatur præſcriptio ad fauorem alio- 52
rum in illarū perceptione, Rot. in nou. dec. 11. aliàs 259.
de reſt. ſpol. licet † ſecus, ſi validitas priuilegij ſit in 53
controuerſiam deducta, & dum de ea diſcutitur, Rot.
in Dertuſen. Decimarum coram Cardinali Sacrato,
poſt tract. dec. 157. n. 5. [& quod non obſtet exceptio
exemptionis deducta per Moniales, ex quo prædia co-
lant propriis ſumptibus, ſtante præſertim poſſeſſione
Parochi etiam reſpectu aliorum bonorū cultorum per
Moniales, tradit Duran. deciſ. 46. in fin. vbi quod hoc
reijcitur ad petitorium. Et in materia primitiarum quod
illarum quaſi poſſeſſio non ſuffragatur contra Paro-
chum habentem pro ſe intentionem fundatam non
conſtito de particulari priuilegio, aut immemorabili,
vel quadragenaria, cum titulo, & eo minus ſi quaſi
poſſeſſio ſit turbida, dixit Rot. in Tarraconē. Primitiarū

corā R.P.D.Buccabella, poſt tract. dec.559.n.7.& 8.]

Es, quod diximus de decima reſpectu Parochi, procedit etiam in quarta decimarum reſpectu Epiſco-
54 pi pro ſua portione Pontificali, Nam, † licet Epiſcopus habeat in ea intentionem fundatam intra limites ſuæ Diœceſis, vel de iure communi, vel de conſuetudine, Mareſcott.d.cap.11. numer.17. Rot.in Toletana Redecimarum coram Clem. VIII. apud Marcheſ. de comm.par.1.fol.682.num.2. Seraph.deciſ.1449. numer.
55 4. Rot.in recent.deciſ.402.numer.1.par.2.† Attamen ſine poſſeſſione non debetur illi mandatum de manutenendo, Mareſcott.d.numer.17. Seraph.d.deciſ.1449. ſed probata quaſi poſſeſſione eidem manutentio datur, Seraph.deciſ.1380.numer.2. Rot.in recent.deciſ. 402.numer.2.par.2.

56 Non omitto, quod, † vbi ſunt plures, qui participare debent de decimis ſoluendis per laicos, vt ſi Epiſcopus, Capitulum, & Parochus, licet ius vni tantum aſſiſtat, vt puta Parocho, illius aſſiſtentia præbet fomentum in eadem exactione etiam aliis, qui ſecum participant, & competit ex ea manutentio omnibus participantibus, Rot. in Placentina Decimarum de Truxillo 15. Nouembris 1621. coram Buratto, & Rot. in Dertuſen. Decimarum coram Cardinali Sacrato, poſt tract. deciſ.157.numer.3. Add.ad dec.402. Buratt.num.6.]

SVMMARIA.

1 Poſſeſſio infecta non eſt manutenibilis.

2 Nullum producit effectum.

3 Eſt nullius momenti, habetur, ac ſi eſſet poſſeſſio vacua, & non impedit manutentionem poſterioris poſſeſſionis etiam inſtrumentalis, & numer.5.

[Titulus eſt producendus ad tollendam infectionem poſſeſſionis, ſed non requiritur illius iuſtificatio.]

4 Poſſeſſio quando dicatur infecta.

5 Decretum irritans irritat, inficit, & vitiat alterius poſſeſſionem, dominium, & titulum, ita vt illi manutentio non concedatur, & nn.ſeqq.

6 Poſſeſſio capta in vim prouiſionis Ordinarij de beneficio reſignato in manibus Papæ, & ſic Sedi Apoſtolicæ affecto, dicitur improba.

7 Decretum irritans inficit poſſeſſionem ciuilem, naturalem, & detentationem, & tollit omnem iuris effectum, & habens illud contra ſe non poteſt vti aliquo remedio poſſeſſorio, nec ſummariſſimo manutentionis.

8 Decretum irritans eſt penetrabilius omni gladio ancipiti, & quando agitur de nullitate actus, ligat etiam ignorantes.

9 Habet oculos retro, & nullitatem operatur vſque ab initio.

10 Afficit omnia quæ ſequuntur, ita vt nec effectum, nec iuris fomentum habeant.

11 Clauſula, ſublata, inficit, ac infringit alterius poſſeſſionem dominium, & titulum, efficitque illius poſſeſſionē non manutenibilem, vbi exēplum, & n.ſeq.

12 Clauſula, ſublata, ſaltim operatur, donec ſit conceſſa oris aperitio.

[Clauſula ſublata, tollit audientiam non obtenta oris apertione.]

13 Reſignatarij poſſeſſio ſine publicatione non valet, nec ille manuteneri poteſt in poſſeſſione, in qua reſignans mortuus ſit ante publicationem ſtante clauſula irritanti in Regula Cancellariæ appoſita.

14 Decretum irritans, & clauſula, ſublata, ita demum inficiunt poſſeſſionem, ſi ſint ſuper certo corpore, ſecus ſi non ſuper certo corpore, ſed in genere.

15 Vel quando eſt certum, quod intret diſpoſitio, ſeu priuilegium, in quo ſunt appoſita, & ſic ſint iuſtificata, alias, dum dubitatur, an intret, vel ne, poſſeſſor eſt manutenendus in ſua poſſeſſione, vel detentatione.

16 Manutentio non pendet à priuilegiis, ſed à poſſeſſione, nec priuilegia excludunt manutentionem, etiam quod velint ſimul cognoſci de poſſeſſorio, & petitorio.

[Decretum irritans, & clauſula, ſublata, inficiunt poſſeſſionem reſpectu poſſeſſorij ordinarij non reſpectu manutentionis ſummariſſimæ.

Vti clauſula acceſſoria operantur, ſi intret Conſtitutio, cui adhærent.

Poſſeſſorium ordinarium quando dicatur.

Decretum irritans, quando eſt iuſtificatum, inficit poſſeſſionem, etiamſi non ſit ſuper certo corpore beneficij.

Decretum irritans appoſitum in Paulina per viam legis emanata iuſtificatur ex defectu Beneplaciti, Apoſtolici, & vtilitatis Eccleſiæ, & poſſeſſionem inficit, ac ſi emanaſſet ſuper certo corpore.

Detentatio ſufficit ad manutentionem niſi conſtet aliquam defenſionem non competere d.numer.]

17 Decretum irritans, & clauſula, ſublata, quamuis annullent poſſeſſionem captam quoad iuris effectum, non tamen tollunt intruſionem, & detentationem, ac facti inſiſtentiam, quæ ſufficit ad manutentionē in hoc ſummariſſimo, poſſeſſorio, ad excluſionem etiam manutentionis alterius, qui poſtea poſſeſſionem nactus fuerit illo non expulſo.

[Manutentio datur etiam contra habentem iuris aſſiſtentiam ex Concilio Tridentino, vel Bulla in Cœna Domini.

Decretum irritans iuſtificatum non diceretur, vbi poſſeſſor beneficij iuuari poſſet alio poſſibili titulo, ac eſſet interim poſſeſſor manutenendus.

Decretum irritans non habetur in conſideratione, ſi illi fuerit derogatum.]

18 Beneficij poſſeſſor, interim, dum cognoſcitur, an ſit reſeruatum, debet manuteneri.

19 Beneficium ſi prætendatur regulare, & poſſideatur à ſeculari, eſt poſſeſſor manutenendus, donec iſtud diſcutiatur in petitorio.

20 Poſſeſſio, quæ eſt contra diſpoſitionem legis, conſtitutionis, vel ſtatuti, eſt manutenibilis, ſi illius diſpoſitio nulla ſit, vel validitas cōtrouerſa, ſecus è cōtra.

21 Emptor rei prohibitæ alienari à lege, vel conſtitutione non eſt manutenendus, ne Prætor contra legem facere videatur.

Decretum annullatiuum appoſitum in literis penſionis conſtitutæ ſuper beneficio pleno an, & quando impediat manutentionem in quaſi poſſeſſione illam exigendi contra titularem ſucceſſorem.]

22 Clauſula, Manu Regia, & ſola facti veritate inſpecta, vel ſimilis, contenta in aliquo priuilegio, non efficit, quin lite pendente poſſeſſor manuteneatur.

[Exceptio hoſtica, hoc eſt, quod quis ſit miles impeditus in ſeruitio militari nō retardat manutentionē.]

23 Literis Apoſtolicis non executis, liteque pendente ſuper earum executione eſt poſſeſſor in ſua poſſeſſione manutenendus.

24 Saltim cum clauſula, ſine præiudicio executionis litterarum Apoſtolicarum, quatenus illi locus ſit.

25 Immo manutenendus eſt poſſeſſor etiam litteris executis, ſi executa ſint de facto, ac illo non citato, qui non habuerit ſe pro ſpoliato.

26 Et etiam quod adſit commiſſio cum clauſula, Parito breui arbitrio Rotæ, ſi primus poſſeſſor det fumum ſufficientem ad excludendum reſeruationem, è contra vero manutenendus eſt immiſſus in vim breuis.

27 Eoque magis manutenendus eſt immiſſus, ſi commiſſio fuerit obtenta ab immiſſione paſſo.

[Pro

[Prouiſus Apoſtolicus non eſt legitimus contradictor ad impediendam immiſſionem prouiſo ab inferiore habente mandatum de manutenendo in quaſi poſſeſſione conferendi, niſi ſtante reſeruatione.
Inferioris collatio nunquam ſuſtinetur de beneficio reſeruato.
18 *Facultas ingrediendi poſſeſſionem propria auctoritate obſtat manutentioni ſi ſit clarum, quod intret.*

Observatio. XXXXVI.

An poſſeſſio infecta ſit manutenibilis, & an detur manutentio contra habentem aliquod Priuilegium, ſeu litteras Apoſtolicas, præſertim cum decreto irritanti, & clauſula ſublata, *vel* manu Regia, & ſola facti veritate inſpecta, *vel facultatem capiendi poſſeſſionem propria auctoritate.*

1 INfecta † poſſeſſio non eſt manutenibilis, *Bocc. de interd. vti poſſid. cap. 4. numero 2. & 3. Ricc. in coll. deciſ. coll. 1507. poſt med. Marcheſ. de comm. par. 1. de comm. app. in poſſ. §. 1. fol. 930. numero 70. Rot. in Bobiea. Canonicatus coram Gypto, & in Baren. ſeu Nullius Prioratus coram Cardinali Sacrato, de quibus penes dictum Marcheſ. par. 1. fol. 961. num. 3. fol. 985. numero 3. & iterum fol. 992. numer. 4. & eſt etiam inter dec. diuerſ. par. dec. 177. numer. 3.*
2 [*Rot. recent. dec. 476. numer. 4. part. 3.*] † Nullumque producit effectum, *Rot. recent. deciſ. 304.*
3 *numer. 1. part. 1.* † Eſtque nullius momenti, habeturque pro poſſeſſione vacua, & non impedit manutentionem poſterioris poſſeſſionis, etiam inſtrumentalis, *Rot. diuerſ. d. deciſ. 177. part. 4. per tot. qua eſt etiam penes, Marcheſ. d. part. 1. fol. 961. Cocc. deciſ. 51. num. 4.* Niſi producatur titulus, qui ipſam infectionem tollat, *Rot. in Botanen. Beneficij coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. dec. 482. nu. 4.* quamuis ille non iuſtificetur, *vt in eadem deciſ. dicto num. 4.*]

4 Eſſet autem poſſeſſio infecta, ſi capta eſſet de beneficio reſeruato ſine litteris Apoſtolicis ob clauſulam Decreti irritantis in Regulis reſeruatorijs, ſeu Cancellariæ appoſitam, vel quando alias poſſeſſioni reſiſteret Decretum irritans, clauſulave, *ſublata*, appoſita in aliquo priuilegio, ſeu Conſtitutione, vel motu proprio, ſeu Bulla literiſque Apoſtolicis, in quibus fun-
5 darentur iura partis aduerſæ; Nam † decretum irritans, irritat, inficit, vitiatque poſſeſſionem, & dominium, & titulum alterius, itaut illi manutentio non ſit concedenda, *Lancell. de attent. par. 3. cap. 24. q. 1. num. 77. Grat. diſcept. for. cap. 113. num. 72. & cap. 283. num. 5. Giouagn. conſ. 28. num. 26. & 41. lib. 2. Iul. Viuian. in praxi Iuriſpatr. par. 3. lib. 13. cap. 8. n. 172. & ibi. Rot. dec. 86. n. 41. Melch. Lotter. de re benefic. tom. 1. lib. 2. q. 46. num. 63. 64. & 70.* vbi quod poſſeſſio habetur pro vacua, & pro non poſſeſſione, *Put. dec. 183. n. 2. & 3. lib. 2. Rot. diuerſ. dec. 1438. num. 1. part. 3. lib. 3. & dec. 177. num. 2. & 3 par. 4. qua eſt etiam penes Marcheſ. de comm. par. 1. fol. 961. num. 2. & 3. Rot. in Cuſeatina Parochialis, coram Cardinali Pamphilio ſeniore, apud. d. Marcheſ. d. par. 1.*
6 *fol. 953. num. 5.* vbi quod † improba dicitur poſſeſſio capta vigore prouiſionis Ordinarij de beneficio reſignato in manibus Papæ, & ſic Sedi Apoſtolicæ effecto. *In Caren. ſeu Nullius Prioratus coram Cardin. Sacrato, penes eundem Marcheſ. par. 1. fol. 985. n. 3. & fol. 992. n. 4. in Braccaren. de Ganfer. coram eodem penes d. Marcheſ. d. par. 1. fol. 1054. nu. 4. & par. 2. fol. 88. num. 4. Rot. poſt tract. Pacific. de ſalu. dec. 48. num. 8. Rot. recent. dec. 341. num. 3. & 4. par. 1. Caualer. dec. 278. n. 5. Rot. in Maceraten. Hæreditatis coram Cardinali Pamphilio ſeniore, poſt tract. deciſ. 74. n. 1. in Vlixbonen. Beneficij coram Vbaldo, poſt tract. dec. 151. n. 8. in Cæſaraugustana Præeminentiarum, coram Reuerend. D. Coccino, poſt tract. dec. 178. n. 2. & dec. 183. n. 5. in Dertuſen. Vicaria coram R.P.D. Merlino, poſt tract. dec. 185. num. 4. & 5. in Vincentina Adminiſtrationis Epiſcopatus coram Rambaldo, poſt tract. dec 194. n. 7. in Romana, ſeu Terracinen. Affictus coram R. P. D. Pirouano, poſt tract. deciſ.*
215. num. 15. 16. & 17. vbi quod † inficit poſſeſſio- 7
nem Ciuilem, naturalem, & detentationem, & omnem iuris effectum tollit, & habens illud contra ſe non poteſt vti aliquo remedio poſſeſſorio, nec ſummariſſimo manutentionis, *in Ianuen. Parochialis, coram R.P.D. Durano, poſt tract. dec. 217. num. 57. in Agnanina Beneficij coram Eminentiſſimo D. Vbaldo, poſt tract. dec. 286. num. 3.* [*Rot. recent. dec. 341. n. 5. dec. 476. n. 4. dec. 508. n. 2. dec. 523. n. 3. deciſ. 554. n. 1. par. 3. & deciſ. 224. num. 3. part. 4. Mart. Andr. dec. 1. n. 10. Rot. in Vlixbonen. Declarationis Concordiæ coram Iaſto poſt tract. 393. num. 5. in Leodien. Perſonatus coram eodem, poſt tract. dec. 405. n. 1. in Abulen. Beneficij del Varco coram Iaſto, poſt tract. dec. 408. num. 4 in Botanen. Beneficij coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. dec. 480. num. 8. & deciſ. 482. n. 1. in Elnen. Canonicatus coram Eminentiſſimo D. Card. Vbaldo, poſt tract. dec. 517. n. 5. in Leodien. Canonicatus coram R.P.D. Pirouano, poſt tract. deciſ. 578. n. 9. in Peraſina Exemptionis coram eodem, poſt. tract. dec. 641. n. 1. & habetur in reſolutione R.P.D. Vaccarij in Bononien. Exemptionis, poſt tract. dec. 646. n. 5. Duran. dec. 126. n. 5. Rot. in Virdunen. Monaſterij coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. deciſ. 670.*
numer. 22. Baratt. deciſ. 527. numer. 3.] † Eſtque 8
Decretum irritans penetrabilius omni gladio ancipiti, & quando agitur de nullitate actus ligat etiam
ignorantes, *Mantic. deciſ. 76. numer. 4. & 5.* † & 9
habet oculos retrò, ac operatur nullitatem vſque
ab initio, *Rot. diuerſ. dec. 666. n. 2. par. 4.* † atque 10
afficit omnia, quæ ſequuntur, ita vt nec effectum, nec iuris fomentum habeant, *Rot. diuerſ. d. dec. 666.*
n. 2. par. 4. Prout etiam † clauſula, *ſublata*, inficit 11
ac infringit alterius poſſeſſionem, dominium, & titulum, efficitque illius poſſeſſionem non manutenibilem, *Rot. poſt. tract. Ial. Vin. de Iurepatron. dec 86. n. 41. & in d. Braccaren. de Ganfer. penes, Marcheſ, d. par. 1. fol. 1054. num. 4. qua eſt repetita par. 2. fol. 488. num. 4.* vbi de poſſidente vigore Vnionis habentis huiuſmodi clauſulam aduerſus Patronum, qui ſit
in quaſi poſſeſſione præſentandi, & quod † ſaltim 12
operetur, donec ſit conceſſa oris aperitio, *Rot. recent. d. dec. 341. n. 3. & 4. part. 1.* [*Rot. recent. dec. 508. n. 2. par. 3. & in Vlixbonen. Declarationis Concordiæ coram Iaſto, poſt tract. dec. 393. numer. 4. vbi etiam*, quod tollit audientiam non obtenta oris aperitione *& in d. reſolutione R. P. D. Vaccarij in cauſa Bonon. Exemptionis, poſt tract. dec. 646. n. 5.*] Prout manutentio impeditur etiam ex clauſula continente facultatem ingrediendi poſſeſſionem propria auctoritate, vt dicitur *in d. Braccaren. de Ganfer. coram Cardin. Sacrato, apud Marcheſ. de comm. d. part. 1. fol. 1054. num. 5. & par. 2. fol. 189. n. 5.*

Atque hinc eſt, quod † poſſeſſio accepta per Re- 13
ſignatarium ſine publicatione non valet, nec Reſignatarius manuteneri poteſt in poſſeſſione, ni Reſignans mortuus eſt ante publicatam reſignationem ſtante

clauſula irritanti in Regula Cancellariæ appoſita, *Rebuff. in praxi benefic. in regul. de public. reſignat. gloſ. 17. & in addit. fol. mihi 536. Ver. & ſic poſſeſſio.*

14 Eſt tamen aduertendum, quod † ita demum Decretum irritans, & clauſula, *ſublata*, inficiunt poſſeſſionem, ſi ſint ſuper certo corpore, *Boccat. de interd. vti poſſid. cap. 4. n. 2.* ſecus verò, ſi non ſuper certo corpore, ſed in genere, *Iulian. Viuian. in prax. Iurispatron. par. 2. l. 13. c. 8. n. 178. Rot. recent. dec. 453. n. 4. & 5. & dec. 525. ſub n. 6. par. 2. Rot. in Romana, ſeu Terracin. Affictus, coram R.P.D. Pirouano, poſt tract. dec. 215. n. 19.* [*Mart. Andr. dec. 1. n. 12. Buratt. dec.*
15 *720. n. 6.*] † Vel. quod poſſeſſio vitiatur, & inficitur, quando eſt certum, quod intret diſpoſitio, ſeu priuilegium, in quo Decretum irritans, ſeu clauſula, *ſublata*, eſt appoſita, & ſic decretum, & clauſula ſint iuſtificata, vt ſi ſit probata vocatio in menſe reſeruato, aliàs, dum dubitatur, an intret, vel ne, poſſeſſor eſt manutenendus in ſua poſſeſſione, vel detentatione, *Melch. Lotter. de re benef. tom. 1. l. 2. q. 45. n. 19. & 20. & q. 46. n. 65. Rot. diuerſ. d. dec. 177. in fin. part. 4. quæ eſt etiam apud Marcheſ. de comm. par. 1. fol. 961. n. 4. & in d. Baren. ſeu Nullius Prioratus, penes eumdem Marcheſ. eadem par. 1. fol. 985. ſub. n. 3. & iterum fol. 991. ſub n. 4. Rot. recent. dec. 341. n. 3. dec. 516. n. 4. dec. 562. n. 2. & 3. dec. 652. n. 2. par. 1. Rot. in Bonon. Exemptionis coram Eminent. D. Cardin. Veroſpio, poſt tract. dec. 159. n. 12. in Cæſaraugustana Praeminentiarum coram Reuerend. D. Coccino, poſt tract. dec. 178. n. 9. & dec. 183. num 6. & 7. in Dertuſen. Vicariæ coram R.P.D. Merline, poſt tract. dec. 186. n. 5. in Vicentina Adminiſtrationis Epiſcopatus coram Remboldo, poſt tract. dec. 194. n. 8. in Romana, ſeu Terracinen. Affictus coram R. P. D. Pirouano, poſt tract. dec. 215. nu. 19. & 25. in Agnanina Beneficij coram Eminentiſſimo D. Vbaldo, poſt tract. dec. 286. n. 4.* [*Rot. recent. dec. 341. n. 5. dec. 476. n. 4. par. 3. & dec. 224. n. 3. par. 4. & in Fluen. Canonicatus coram Eminent. D. Cardin. Vbaldo, poſt tract. dec. 517. n. 6. in Leodien. Canonicatus Tongren. coram R. P. D. Pirouano, poſt tract. deciſ. 578. n. 10. Reuerendiſſ. D. Coccinus dec. 354. num. 7. Duran. deciſ. 120. in fin. Lotter. de re benefic. lib. 3. quæſt. 23. num. 36. & 37. Rot. in Verdunen. Monaſterij coram Reuerendiſſimo D. Coccino poſt. tract. dec. 670. num. 23. & ſeqq.* vbi, quod decretum irritans inficit, etiam quod non ſit poſitum in reſeruatione in corpore iuris clauſula, vel alias ſuper certo corpore beneficij, vbi reſeruatio eſt notoria, & etiam quod reſeruatio requirat aliquam diſcuſſionem, ſi de facili poteſt iuſtificari, *Add. ad dec. 131. Buratt. littera D. idem Buratt. dec. 185. n. 8. vbi Add. littera C. dec. 227. n. 5. dec. 559. vbi Add. dec. 686. n. 3. vbi Add. dec. 720. n. 5. vbi Add. littera A. & ijdem Add. ad dec. eiuſdem 579. ſub num. 22.*] Nec releuat oppoſitio partis de aliquo eius priuilegio, ſeu conſtitutione ad ipſius fauorem, & quod habeat decretum irritans, ſeu clauſulam, *ſublata*, quia hoc eſt examinandum in petitorio, & in meritis cauſæ, an intret, vel ne, nec poſſunt dictæ clauſulæ effectum operari, niſi poſtquam eſt cognitum
16 priuilegium, ſeu conſtitutionem intrare, cum † manutentio non pendeat à priuilegijs, ſed à poſſeſſione, *Rot. recent. d. dec. 341. numer. 2. & ſeqq. & dec. 562. num. 2. & 3. par. 1.* & priuilegia non excludant manutentionem, etiam quod velint cauſas ſimul, & ſemel cognoſci in poſſeſſorio, & petitorio, dum de poſſeſſorio prius liqueat, *Rot. in Bononien. de Carnalibus coram Cardinali Pamphilio, penes Marcheſ. de comm. part. 2. fol. 546. circa fin.* [Vel dicendum eſt, prædictas clauſulas inficere poſſeſſionem reſpectu poſſeſſorij ordinarij, nam cum eæ ſint acceſſoriæ, & ita demum operentur, ſi intret conſtitutio, cui adhærent, & Conſtitutioni non poſſit dici contrauentum niſi videatur, an caſus in Conſtitutione comprehendatur, ſequitur, quod id, tamquam habens annexam cognitionem negocij principalis, dicatur poſſeſſoriũ ordinariũ, & in conſequens non ſit retardanda manutentio. *Rot. recent. dec. 523. n. 3. part. 3. & in Boianen. Beneficij corã Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. deciſ. 480. nu. 9. & dec. 481. n. 1. & 2.* vbi, quod decretum irritans, quãdo eſt iuſtificatũ, inficit poſſeſſionem, etiam quod non ſit ſuper certo corpore beneficij, *in Feretrana Parochialis, coram Cardinali Verili, poſt tract. dec. 18. num. 12.* vbi, quod decretum irritans appoſitum in Paulina emanata per viam legis iuſtificatur ex defectu beneplaciti Apoſtolici; & vtilitatis Eccleſiæ, & inficit poſſeſſionem, ac ſi emanaſſet ſuper certo corpore, *in Romana Spolij coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. deciſ. 538. n. 10.* vbi pariter, quod decretum irritans Paulinæ, quæ eſt per viam legis, inficit, ac ſi eſſet ſuper certo corpore.] Et † quamuis eædem clauſulæ annullent poſſeſ- 17
ſionem captam quoad iuris effectum, non tamen tollunt intruſionem, & detentionem, ac facti inſiſtentiam, quæ ſufficit ad manutentionem in hoc ſummariſſimo poſſeſſorio ad excluſionem etiam manutentionis alterius, qui poſtea poſſeſſionem nactus fuerit illo non expulſo, *Boccat. de interd. vti poſſid. c. 3. n. 4. Rot recent. dec. 752. in fin. par. 2. Canal. dec. 8. n. 3.* vbi, quod decretum irritans inficit poſſeſſionem iuris, non autem facti, *Rot. in Romana, ſeu Terracinen. Affictus coram R. P. D. Pirouano, poſt tract. dec. 215. n. 20.* [*& in Leodien. Canonicatus coram R. P. D. Pirouano, poſt tract. dec. 578. n. 10. Coccin. dec. 354. n. 7. Rot. in d. Virdunen. Monaſterij coram Reuerendiſſ. D. Coccino, poſt tract. dec. 670. n. 24. Buratt. dec. 659. dec. 720. n. 7.* vbi niſi certum ſit detentori aliquam defenſionem competere non poſſe, *& n. 8.* Ita vt manutentio detur etiam contra habentem iuris aſſiſtentiam ex Concilio Trident. vel Bulla in Cœna Domini, cum dicta clauſula, *ſublata*, & decreto irritanti, vt habetur *per D. Vaccarium in eius reſolutione in Bononien. Exemptionis, poſt tract. dec. 646. n. 58. 62. & 71. Coccin. dec. 354. n. 7.*

Neque diceretur decretum irritans iuſtificatum, vbi poſſeſſor beneficij iuuari poſſet alterius tituli poſſibilitate, ac proinde interim poſſeſſor, donec videatur, an alium titulum obtinuerit, eſt manutenendus, *Rot. recent. dec. 224. n. 4. par. 4.* Prout decretum irritans non obſtaret, ſi illi ſpecialiter derogatum fuiſſet, *Rot. recent. d. dec. 24. n. 3. & tradit D. Vaccarius in d. reſolutione, poſt tract. dec. 646. n. 72.*]

Quare † poſſeſſor beneficij interim, dum cogno- 18
ſcitur, an ſit reſeruatum, debet manuteneri, *Coccin. dec. 124. numer. 5.* Et † idem, ſi prætendatur Regula- 19
te, & poſſideatur à ſæculari, nam eſt poſſeſſor manutenendus, donec iſtud diſcutiatur in petitorio, *Seraph. dec. 287. n. 4.* Et generaliter † poſſeſſio, quæ eſt contra 20
diſpoſitionem legis, conſtitutionis, vel ſtatuti manutenibilis eſt, ſi illius diſpoſitio dubia ſit, vel validitas controuerſa, licet ſecus è contra, *Rot. in Aſſiſten. Statutorum coram Eminentiſſimo D. Cardinali Pamphilio, poſt tract. dec. 147. num. 8. Boccat. de interd. vti poſſid. cap. 3. num. 4. & 17.* vbi, quod † non 21
debet manuteneri, qui emit rem prohibitam alienari à lege, vel conſtitutione, ne Prætor contra legem facere videatur. [Atque ideo etiam, ſi ſit impoſita penſio ſuper beneficio pleno cum ſolito decreto, & clauſula annullatiua, non eſt penſionario danda manutentio contra titularem ſucceſſorem, dum non doceat de ſolutione reali, & effectuali omnium terminorum decurſorum, dum vixit, ſeu beneficium poſſedit primus titularis, qui eidem penſioni conſenſit iuxta formam dicti decreti, ſed de illa doceat per confeſſiones de recepto, cum tunc dicatur poſſeſſio contra

for-

formam præfati decreti, quæ non eſt manotenibilis, *Rot. in Cernien. Penſionis coram R.P.D. Veroſpio, poſt tract. deciſ. 540. numer. 2. & ſeqq. Add. ad dec. Buratt. 759. numer. 19. & ſeqq.* quia, quamuis d. decretum non tollat detentationem, ſeu, facti inſiſtentiam ante illius iuſtificationem, poſtquam tamen eſt iuſtificatum inficit titulum, & poſſeſſionem vti habens vim decreti irritantis, *Rot. in d. Cernien. Penſionis coram R.P.D. Veroſpio, poſt tract. dec. 540. numer. 11. & 12. Add. ad Buratt. deciſ. 759. numer. 22.*]

22 Clauſula † quoque, *manu Regia, & ſola facti veritate inſpecta*, vel ſimilis contenta in aliquo priuilegio non efficit, quin pendente lite debeat poſſeſſori dari mandatum de manutenendo, *Grat. diſcep. for. cap. 569. numer. 33. Rot. in Bononien. de Carnalibus coram Cardinali Pamphilio, penes Marcheſ. de comm. par. 2. fol. 546. in fin.* [*FenZon. ad ſtatut. Vrb. cap. 147. numer. 24. in fin.* ſic pariter exceptio, quod quis ſit miles impeditus in ſeruitio militari, quæ exceptio dicitur hoſtica, non admittitur ad manutentionem retardandam, *Thomat. dec. 39. numer. 25.*]

23 Atque † pendente lite ſuper executione litterarum
Apoſtolicarum partes aduerſæ, & donec non fuerint
executæ, eſt poſſeſſor in ſua poſſeſſione manutenen-
dus, *Rot. in Hertana Parochialis coram Peregrino, apud*
24 *Marcheſ. de comm. par. 1. fol. 964. numer. 4.* licet † ali-
quando manutentio detur cum clauſula, ſine præiudi-
cio executionis litterarum Apoſtolicarum, quatenus il-
li locus ſit, *Rot. in d. Hertana Parochialis in princ. & n.*
25 *6. in fin.* † Immo; etiam ſi litteræ Apoſtolicæ fuerint
iam executæ, ſed de facto, & non citato primo poſſeſ-
ſore, poterit idem primus poſſeſſor, ſi non habuerit ſe
pro ſpoliato, ratione ciuilis poſſeſſionis animo retentæ
non obſtante dicta executione de facto, & in gradu ap-
pellationis petere, ſe in ea manuteneri, & ad naturalem
ab Aduerſario detentam reſtitui, *Mart. de clauſ. par. 1.
clau. 19. numer. 17. Rot. in d. Hertana Parochialis coram
Peregrino, apud Marcheſ. d. fol. 664. ſub n. 7. Rot. recent.*
26 *dec. 106. num. 1. & 2. par. 1.* † Etiam, quod in commiſ-
ſione cauſæ adſit clauſula, *Parito Breui Arbitrio Rota*,
ſi primus poſſeſſor det ſumum ſufficientem ad exclu-
dendam reſeruationem, quia tunc manutentio datur
27 immiſſo in vim Breuis, *Mart. d. clauſ. 19. num. 17.* † Eo-
que magis, ſi commiſſio cum clauſula, *Parito Breui*,
fuerit obtenta ab eo, qui executionem, ſeu immiſſio-
nem paſſus fuit, nam ille tunc tenetur Breui obtempe-
rare, & poſſeſſionem cedere, & prohibita eſt illi mano-
tentio, *vt fuit dictum per Rot. in Squillacen. Abbatia co-
ram R.P.D. Merlino. poſt tract. deciſ. 58. in fin.* [liceat
etiam hoc loco obſeruare, quod quamuis prouiſus
Apoſtolicus non videatur legitimus contradictor ad
impediendam immiſſionem prouiſo ab Inferiore, quã-
do Inferior habuit mandatum de manutenendo in
quaſi poſſeſſione conferendi, cum alias dictum man-
datum eſſet inutile, & ſine effectu, attamen tunc ſolum
poterit d. mandatum habere effectum cum ceſſant re-
ſeruationes Apoſtolicæ, non autem ſtante reſeruatione,
quo caſu nunquam collatio Inferioris ſuſtinetur, *Du-
ran. deciſ. 68. numer. 2. & 3.* & mandatum de manute-
nendo nihil releuat, *Duran. d. dec. 63. numer. 4.*]

28 Facultas † quoque capiendi poſſeſſionem propria auctoritate tũc demum videtur habere locum ad impediendam manutentionem parti aduerſę, quando non eget liquidatione, & clarum eſt, quod eadem facultas exerceri poteſt in illo caſu, *Rot. in Bononien. de Carnalibus coram Cardinali Pamphilio, penes Marcheſ. de comm. par. 2. fol. 546. numer. 5.*

SVMMARIA.

1 *Fideicommiſſarij, ſeu legatarij poſſeſſio expreſsè capta de bonis fideicommiſſo, vel legato ſuppoſitis aliter, quam de manu hæredis eſt vitioſa, non manutenibilis, & nullum parit iuris effectum, & nu. ſeq.*

2 *Ampl. etiam ſi in continenti fideicommiſſarius doceret de iure ſuo.*

3 *Ampl. fortius ſi capta ſit adhuc viuente illo, in cuius locum ſuccedi prætenditur.*

4 *Lim. niſi extet teſtatoris licentia poſſeſſionem capiendi propria auctoritate.*

Fideicommiſſarius, ſeu legatarius poteſt propria auctoritate poſſeſſionem capere de licentia, ſeu conſenſu teſtatoris etiam tacito, vt ſi illi permiſerit adminiſtrationem.

Ampl. etiam in conſenſu expreſſo, vel tacito, ſeu implicito hæredis. vbi exempla.

Licentia ad certos caſus limitata quoad alios cenſetur negata]

5 *Limit. ſi nullus adeſſet certus hæres.*

6 *Limit. ſi hæres non eſſet in poſſeſſione, ſed eſſet poſſeſſio vacans contrarium n. 8.*

7 *Extende limitationem etiam ſtante ſtatuto annullante poſſeſſionem, cum tollat effectum iuris, non naturalem poſſeſſionem, & inſiſtentiam.*

[*Hæres quamuis non poſſederit, petere poteſt, vt hæreditas manuteneatur, vel poſſeſſio illi reſtituatur.*]

8 *Extende præſertim ſi manifeſte, & notorie conſtet, hæredem nullum poſſe ſentire commodum ex immiſſione, nec eſſe faciendas aliquas detractiones, ſed hoc eſt difficile practicare.*

9 *Extende extenſionem etiam ſi prætenſiones, & detractiones hæredis ſint valde turbidæ, quia reſpiciunt petitorium, & non impediunt manutentionem fideicommiſſario.*

[*Legatarius eſt manutenendus, ac legitimus contradictor, etiam quod legatum non acceperit de manu hæredis, ſi legante viuente poſſidebat iure familiaritatis, vt in vxore, cui relictus fuerit vſusfructus, & d. numer.*

Legatarius debet regulariter poſſeſſionem capere de manu hæredis, non propria, alias non impedit immiſſionem hæredi.

Poſſeſſio vitioſa non eſt poſſeſſio.

Retentio, quæ à vitioſo principio non procedit, eſt fauorabilior, quam immiſſio.

Creditore defuncti ſine vitio in detentatione exiſtente non datur in illius præiudicium immiſſio, ſed vterque diuerſis reſpectibus poſſidere debet.]

10 *Fideicommiſſarius petens immitti, & dans de alienatione bonorum reſpectu detractionũ, quas prætẽdit poſſeſſor, non impedit manutentionem poſſeſſori, cui, ad effectum transferendi onus probandi cõtrarium in fideicommiſſarium, ſufficit dicere, quod bona alienata non abſorbent ſuum creditum.*

[*Fideicommiſſario, ſeu Legatario ſufficit poſſeſſionem cœpiſſe auctoritate Iudicis, quamuis non de manu hæredis.*]

OBSERVATIO. XLVII.

Poſſeſſio capta per fideicommiſſarium, ſeu legatarium aliter, quam de manu hæredis, an ſit manutenenda.

POSSESSIO † expreſſe capta de bonis, tamquam fideicommiſſo ſuppoſitis, ſeu in legato comprehenſis aliter, quam de manu hæredis, dicitur vitioſa, itaut non ſit manutenibilis, nec vllum pariat iuris effectũ, *Boccat. de interd. vti poſſid. cap. 2. num.*

2.num.94 & 106. Gratian.diſcept.for.cap.954.numer.
21.Cyriac.contr.for.lib.1.contr.12. numer.14. vbi Rot.
dec.num.3.poſt d.contr.12. Seraph.deciſ.201. numer.2.
dec.1065.num.3.Rot.recent.dec.115.num.3.par.1.Greg.
XV.deciſ.206.num.5.vbi Adnot.num.10. & Adnot.ad
2 *dec.eiuſdem 7.num 13.Caual.dec.106.n.6.*vbi, † etiam
quod incontinenti fideicommiſſarius vellet docere de
iure ſuo, *Rot.in Peruſina fideicommiſſi coram R.P.D.*
Pirouano, poſt tract.deciſ.13.num.8.& dec.14 numer.8.
& in Romana Hæreditatis de Cuccinis coram R.P.D.
Nauarro,poſt tract.dec.169. num.8. [*& in Romana fi-*
deicommiſſi coram Penia poſt tract.deciſ. 565.numer.4.
Buratt.deciſ.732.num.4.] vbi quod manutentio dan-
3 da eſt hæredi,qui ſit in poſſeſſione. † Eoque magis, ſi
capta ſit adhuc viuente illo, in cuius locum ſuccedi
prætenditur in fideicommiſſo;*Seraph.dec 47.numer.2.*
4 Niſi † fideicommiſſarius, ſeu legatarius haberet à
teſtatore licentiam illam capiendi propria auctoritate,
Seraph.d.deciſ.271.numer.4. quæ eſt etiam apud Mar-
cheſ.de comm.par.1.fol.999.Cocc.dec.48.num.26. [*Rot.*
recent.dec.315 num.7.dec.396.nu.1. par.3. etiam quod
licentia, ſeu conſenſus eſſet tacitus, vt quia voluerit,
ipſum legatarium, ſeu fideicommiſſarium administra-
re, *vt in dd.deciſ.315. & 396.numer.1.& 7.reſpectiue*
*par.3.*recent, & idem ſi accederet conſenſus expreſſus,
vel tacitus ipſius hæredis,vt quia & ipſe paſſus fuiſſet,
legatarium, ſeu fideicommiſſarium adminiſtrare, *Rot.*
recent d.dec.315.num. 7. ſeu poſſidere, & etiam quod
conſenſus, & voluntas eſſet implicita in conſequen-
tiam,puta,præcedentis diuiſionis, *Duran.dec.22.in fin.*
quia tunc fideicommiſſarius, ſeu legatarius iuſte poſſi-
dere diceretur quoad hæredem,*Duran.ibid.*ſed tamen
ſi licentia, & facultas reſtricta eſſet ad certos caſus,
quoad alios cenſeretur negata,*Rot.in Romana Hæredi-*
tatis de Capiſucclis coram Card.Sacrato, poſt tract.de-
5 *ciſ.385. numer. 6.* [† Vel nullius adeſſet certus hæres,
Saluſt.Tiber.in pract.A.C.lib.2.cap.4.numer.3. Rot.di-
uerſ.deciſ.403. numer.2. par.4. Adnot.ad d.deciſ. 206.
Greg. XV. ſub d.numer.10. [*Duran.dec.22. numer.5.*]
6 † Vel hæres tunc non eſſet in eorumdem bonorum
poſſeſſione, ſed poſſeſſio eſſet vacans, *Saluſt.Tiber.d.*
cap.4.numer.3.Ioſ.Ludou.dec.Peruſ.71.num 12.par.2.
Rot. diuerſ. d.dec.403. numer.2.verſ.neque huic par.4.
Rot.recent.deciſ.276.numer.5.par.2. & videtur ſentire
*Rot.recent.d.dec.115.numer.4 par.1.*vbi præſupponit,
fuiſſe datum mandatum de manutenendo fideicom-
miſſario, antequam datetur hæredi immiſſio, *& Bocc.*
7 *de interd.vti poſſid.cap.*[illegible]*.num.4.* vbi † etiam ſtante ſta-
tuto annullante poſſeſſionem fideicommiſſarij, cum
ſtatutum tollat effectum Iuris, non autem naturalem
poſſeſſionem,quæ per inſiſtentiam retinetur, [*Rot.re-*
cent.dec. 577.n.1. par.4. Duran. d.dec. 22.n.5.] licet
contrarium videatur dictum *in Senogallien. fideicom-*
miſſi coram Card. Sacrato impreſſa in d. tract. Cyriac.
contr.for. poſt contr.12. lib.1. numer.4. [*quæ eſt etiam*
inter recent.dec.116. n.2. p. 3. & concordat Rot. diuerſ.
dec.520.n.7. par.1. vbi iuncto etiam *n.* 15. quod, licet
hæres propriè non poſſederit, poteſt tamen petere, vt
hæreditas iacens manuteneatur, vel poſſeſſio illi reſti-
tuatur.] vbi,quo non poteſt fideicommiſſarius ſibi le-
gem dicere, & hæreditatem iacentem quaſi poſſidentē
8 ſpoliare,& † multo magis,quando manifeſtè, & noto-
riè conſtat, quod hæres nullum poſſet ſentire commo-
dum ex ipſius immiſſione,nec eſſent ad ipſius fauorem
faciendæ aliquæ detractiones, eſt enim tunc manute-
nendus fidei commiſſarius, etiam quod poſſideat au-
ctoritate propria,& non de manu hæredis,*Gratian.diſ-*
cept.for.d.cap 954.n.22.Adnot ad d.dec.206.Greg.XV.
*n.12.& ſeqq.*vbi quod tamē hoc eſt valde difficile pra-
cticarē,quia ſemper hæres poteſt dicere, ſe habere ali-
quid detrahendum, de quo docebit poſt adeptam poſ-
ſeſſionem,*Cyriac.contr.for. lib.1. contr.12. num.15. &*
*ſeqq.*vbi † *num.17.in fin.*quod non obſtat fideicommiſ- 9
ſario, ſi prætenſiones hæredis ſint valde turbidæ, [*&*
ibi Rot.poſt d.contr.12.dec.1.num.7.] & quod exceptio
detractionum faciendarum tamquam petitorium re-
ſpiciens non impediat mandatum de manutenendo,
tradit *Rot. in Bononien de Bologninis coram Eminentiſ-*
ſimo D.Cardinali Veroſpio,poſt tract. dec.150. num.10.
[Quemadmodum Legatario competit manutentio, &
eſt legitimus contradictor, etiam quod non acceperit
legatum de manu hæredis,vbi legante viuente poſſide-
bat iure familiaritatis,vt in vxore,nam poteſt illo mor-
tuo,ratione, puta, vſusfructus ſibi relicti retinere eo-
rumdem bonorum poſſeſſionem,*Rot.recent.d.dec.315.*
n.1.6.& per tot par.3. Nam, quamuis regulariter non
poſſit legatarius capere poſſeſſionem propria auctori-
tate,ſed debeat capere de manu hæredis, & ſi ſecus
faciat, tanquam vitioſus poſſeſſor non poſſit impe-
dire immiſſionem hæredis, quia vitioſa poſſeſſio non
eſt poſſeſſio, *Rot. d.dec.315. num.5.part. recent.*Ceſ-
ſat tamen hoc caſu temeritas, cuius cauſa improbatur
apprehenſio legatarij, & intrat priuilegium retentio-
nis,quæ quandocunque à vitioſo principio non proce-
dit,eſt fauorabilior,quam immiſſio,*d.dec. 315.n.6.* Ac
proinde, ſi creditor defuncti reperiatur in detentione
ſine vitio,contra illum non datur immiſſio,quæ ſit præ-
iudicialis ſuæ detentationi, ſed vterque poſſidere de-
bet diuerſis reſpectibus, *eadem deciſ.315.n.6.*† Prout è 10
conuerſo reo,& poſſeſſori habenti ius legitimæ,ſeu al-
terius detractionis aduerſus fideicommiſſarium peten-
tem immiſſionem,& dantem de alienatione bonorum,
ſatis eſt dicere, quod bona alienata nō abſorbent ſuum
creditum ad effectum transferendi onus probandi con-
trarium in fideicommiſſarium, & obtinendi interim
manutentionem, *Rot.in Romana fideicommiſſi de Epis*
coram R.P.D.Veroſpio,poſt tract. dec.295.n.5. Obſer-
uandū quoque eſt quod ſufficeret,fideicommiſſarium,
vel legatarium nactum fuiſſe poſſeſſionem auctoritate
Iudicis,quamuis non de manu hæredis, *Duran.dec.22.*
num.4.

SVMMARIA.

1 *Attentata poſſeſſio non eſt manutenenda.*
Attentata poſſeſſio non eſt manutenibilis, etiam ſi idem potius poſſederit, & prætendat continuare.
2 *Nec impedit,quin detur manutentio anteriori poſſeſſori.*
3 *Attentata poſſeſſio dicitur nulla improba,& vitioſa, & non poteſt ſuſtineri, vbi exemplum.*
4 *Debet auferri.*
5 *Et reuocari.*
6 *Attentans offendit ius,iudicem,& partem.*
7 *Poſſeſſio obtenta lite pendente non eſt attendenda, nec manutenenda vti attentata, & clandeſtina.*
8 *Poſſeſſio ex actis factis poſt litem motam non acquiritur.*
9 *Poſſeſſione obtenta lite pendente qui ſe tueri non poteſt.*
10 *Poſſeſſio obtenta lite pendente vti de facto,& turbatiua non attenditur in manutentione, nec præiudicat cuiliter poſſidenti.*
11 *Vti nulla, & attentata dicitur improba, & nullum parit iuris effectum, & eſt nullius releuij.*
12 *Vti vitioſa nedum non eſt manutenibilis, ſed reuocanda,vel ſequeſtranda.*
13 *Lis introducta, & pendere dicitur reſpectu actoris commiſſa cauſa, & citatione decreta.*
14 *Vel monitorio,ſeu Citatione impetrata etiam nō executa,Lim.vt num.15.*
16 *Lis introducta,& pendere nō dicitur,quoad eum,qui*

cauſam

cauſam commiſit pro ſuo intereſſe, ſi adhuc admiſſus non fuerit.

17 *Lis introducta pendere non dicitur reſpectu Rei ante executam citationem, vel per eum factum fuerit, quominus exequatur.*

[*Litis pendentia, vt inducta dicatur quoad reum ad effectum attentatorum requiritur citatio, non autem ſufficit proteſtatio.*]

18 *Nec in vim commiſſionis ita non producta, nec executa citatione ad dicendum contra.*

19 *Immo nec executa citatione, ſi citatio non inducat ſpecificam litis cognitionem, & informationem, nec ſufficit ſimplex citatio ad dicendum contra iura.*

20 *Citatio debet continere plenam inſtructionem, & ſpecificationem, vt citatus ad ſe defendendum inſtrui poſſit, alias illum non arctat ad comparendum, nec facit contumacem.*

[*Citatio debet eſſe clara, & certa reſpectu rei loci, perſonarum, & temporis, alias incerta, vel alternatiua eſt nulla.*]

21 *Citatio ad dicendum contra commiſſionem ſufficit in Curia Romana ad effectum litis pendentia, etiam quod non inſtruat, ad quid Reus citetur.*

22 *Citatio circumducta non inducit litis pendentiam.*

23 *Lis introducta reſpectu tertij poſſeſſoris dicitur, ſi intimauerit ſua iura, & citauerit ad videndum inhiberi, & tunc ſubſecuta poſſeſſio, eo non citato, dicitur nulla, & attentata.*

24 *Actus extraiudicialiter facti etiam coram eo, qui eſt Iudex, non inducunt attentata, niſi appareat, quod ille proceſſerit tamquam Iudex.*

25 *Poſſeſſio capta intra decem dies datos ad appellandum, vel appellatione pendente eſt attentata, nulla improba, & non releuat, nec eſt manutenibilis.*

26 *Ampl. etiam ſi poſſeſſorio reperiretur vacua.*

27 *Poſſeſſio capta, pendente termino ad illam tradendã, non eſt manutenenda, ſed reuocanda.*

28 *Attentata eſt poſſeſſio, & non manutenibilis, quæ capta eſt poſt inhibitionem, præſertim Rotalem.*

[*Arbitrio dignus non eſt, qui poſſeſſionem adeptus fuit poſt inhibitionem. Ampl vt d num.*

Aſſiſtentiam iuris habens pro ſe attentare dicitur, ſi actus poſſeſſorios exerceat poſt inhibitionem Rotalem.

Aſſiſtentiam iuris habens faciendo actus poſſeſſorios non dicitur poſſeſſionem acquirere ſed continuare.

Inhibitio facta per habentem parem iuriſdictionem non cauſa attentata.

Par in parem non habet imperium.

Inhibitio non reproducta non cauſat attentata.

Nec emanata à non habente iuriſdictionem. vbi exemplum.]

29 *Ampl. etiam ſi inhibitio intimata ſit procuratori, ſi tantum interceſſerit tempus, quo principalem certiorare potuerit.*

30 *Principalis præſumitur certioratus à procuratore de geſtis ab ipſo, & cum ipſo, vbi tantum temporis ſpatium interceſſerit, quo id facere potuerit.*

[*Procurator præſumitur principalem certioraſſe, præſertim de negocio arduo.*

Procuratoris negligentia in non certiorando principalem illi nocet.]

31 *Procurator pars, & aduerſarius dicitur.*

[*Procurator perſonam domini repræſentat.*]

32 *Præſertim in ſubſidium, & abſente principali.*

[*Certioratus à Procuratore, ſeu Officiali dominus non præſumitur de iis, quæ illi non nocebant, vt de lite, in qua Dominus citatus non fuerat.*

Nec de illis, quæ ad ipſius officium non pertinebant.

Inhibitio vni facta non afficit alterum.]

33 *Poſſeſſio prius capta præſumitur, & poſtea ſubſecuta inhibitio, ſi vtrumque eadem die factum reperiatur, & non conſtet de anterioritate.*

[*Præſumitur poſſeſſio capta tempore licito, ante ſcilicet litem, & inhibitionem ad attentata vitanda.*

Attentata ſonant in delictum.]

34 *Poſſeſſio etiam capta lite pendente ſuſtinetur, & eſt manutenibilis, ſi tũc lis habita eſſet pro derelicta, vt ſi poſt cõmiſſam cauſã nihil actũ eſſet per 30. annos.*

[*Poſſeſſio capta poſt appellationem deſertam eſt manutenenda.*

Poſſeſſio capta de mandato Iudicis cauſa pendentis eſt manutenibilis, d. num.

Poſſeſſio capta extincta lite, & facultate data per Papa motum proprium eſt manutenibilis.]

35 *Vel vbi poſſeſſio ſit in continuationem poſſeſſionis præcedentis, quia qui continuat, non attentat.*

[*Succeſſor poteſt lite pendente in poſſeſſione continuare abſque vitio attentatorum.*

Inhibitione in vim commiſſionis appellationis cum clauſula, ſine retardatione annuæ præſtationis, emanata, poteſt Iudex à quo procedere ad executionem abſque vitio attentatorum.

Iudex relaxando mandatum pro annua præſtatione cenſetur manutenere.]

36 *Vel ſi poſſeſſio ſit de voluntate partis.*

37 *Vel ſi ipſa res, cuius poſſeſſio capta fuerit, non ſit litigioſa.*

38 *Seu lis ſit ſuper diuerſo iure, vbi exemplum.*

39 *Tertius quando licite capere poſſit poſſeſſionem lite, ſeu appellatione pendente inter alios, & nn. ſeqq.*

40 *Tertius non dicitur, qui cum alio ſimul litigat.*

[*Tertius habens ceſſionem, ſeu cauſam à collitigante, ſi capiat poſſeſſionem lite, ſeu inhibitione pendente, attentat, vt attentaret ille, à quo cauſam habet.*]

41 *Poſſeſſio capta lite pendente inter patronum, & Ordinarium, ſeu eius Promotorem fiſcalem ſuper libertate beneficij per prouiſum ab Ordinario eſt attentata, & non manutenibilis, eoque magis lite pendente coram ipſo Epiſcopo, vel ſuo Vicario.*

Observatio. XLVIII.

Attentata poſſeſſio an, & quando ſit manutenibilis.

MANVTENENDA † non eſt atten- 1
tata poſſeſſio, *Lancellot. de act. par. 2.
cap. 4. numer. 49.* [*& par. 3. cap. 31. numer. 184. 185. 187. & ſeqq.* vbi etiam ſi
idem prius poſſederit, & velit ſe excuſare prætextu continuationis, *Rot. in
Romana Domorum de Zacconis coram Vbalde ſeniore,
poſt tract. dec. 609. numer. 1. Lotter. de re benef. lib. 3.
quæſt. 13 numer. 79.*] *Boccat. de interd. vti poſsid. cap. 3.
numer. 10. 21. & 22. March. de comm. par. 1. de comm.
app. in poſſ. §. 1. fol. 931. ſub numer. 71. & fol. 932. numer.
90. Rot. diuerſ. dec. 627. ſub num. 1. par. 4. Seraph. deciſ.
187. numer. 1. Rot. in Bobien. Parochialis coram Cardinali Sacrato, apud d. Marcheſ. de comm. par. 1. fol.
963. numer. 1. & 5. Coccin. deciſ. 492. num. 3. Caual. dec.
359. ſub num. 7. Rot. in Recanaten. ſucceſsionis 26. Iunij
1617. coram Buratto, & in Pampilonem Iuris ſedendi
coram Manzanedo, poſt tract. dec. 117. numer. 7. & 9.*
[*Rot. recent. deciſ. 196. num. 3. deciſ. 787. numer. 1. par. 3.
& dec. 269. numer. 3. par. 4. & in Meſſanen. Archipræſbyteratus coram R.P.D. Motmano, poſt tract. dec. 537.
numer. 6. & 7. Piſtorien. ſeu Nullius Beneficij coram
R.P.D. Dunozetto, poſt tract. dec. 633. numer. 3. & deciſ. 634. numer. 1. Buratt. deciſ. 746. numer. 10.*] † Nec 2
præſtat impedimentum, quin detur manutentio parti

ti aduerſæ anteriori poſſeſſori, Rot. poſt tract. Iulian.
Viuian. de Iurepatr. dec. 109. numer. 5. [M. Andr. deciſ.
61. num. 5. Rot. in Romana Domorum de Zacconis coram
Vbaldo ſeniore poſt tract. deciſ. 496. numer. 5. Duran.
deciſ. 4. numer. 6. Buratt. dec. 306. numer. 2. & 4. deciſ.
491. num. 3.]
3 Nam † poſſeſſio attentata dicitur improba, & vi-
tioſa, & non poteſt ſuſtineri, Rot. diuerſ. deciſ. 103. n.
1. par. 1. deciſ. 656. in fin. par. 4. Vbi de capta vigore
Breuis de capienda poſſeſſione nomine Cameræ, in
4 quo non ſit facta mentio litis pendentiæ † Immo de-
bet omnino auferri, Creſcent. deciſ. 19. alias 216. num.
5 2. de ſent. & re iudic. † & reuocari, Boccat. d. cap. 3. nu.
6 21. nec mirum, quia † attentans offendit Ius, Iudicem,
& partem, Boccat. d. cap. 3. numer. 21.
7 Vnde † poſſeſſio obtenta lite pendente, ſeu ex actis
poſſeſſoriis factis poſt litem motam non eſt attenden-
da, nec manutenenda tamquam attentata, & clande-
ſtina, Menoch. conſil. 2. numer. 291. Rot. in Caſertana
Beneficij coram Cardinali Marquemontio, apud Mar-
cheſ. de comm. par. 1. fol. 986. numer. 1. Rot. diuerſ. deciſ.
374. numer. 4 par. 3. lib. 3. Mantic. deciſ. 207. numer. 10.
deciſ. 322. ſub numer. 11. Rot. recent. deciſ. 125. numer. 4.
& deciſ. 511. numer. 2 par. 1. deciſ. 643. numer. 1. & de-
ciſ. 690. numer. 2. par. 2. Rot. in Nullius, ſeu Marſicana
Iuriſdictionis 15. Ianuarij 1621. coram Buratto, in Nu-
cerina Pradij coram Cardinali Sacrato poſt tract. deciſ.
100. numer. 6 in Hiſpalen. Primiciarum coram R. P. D.
Nauarro, poſt tract. deciſ. 166. numer. 32. & 41. in Ce-
ſaraugustana Praeminentiarum coram Reuerendiſſimo
D. Cocciño. poſt tract. deciſ. 244. numer. 10. [& in Bur-
gon. Iuris Præſidendi coram R. P. D. Merlino, poſt tract.
deciſ. 667. num. 19. Duran. deciſ. 4. numer. 8. Buratt. dec.
8 488. numer. 5. deciſ. 504. num. 10.] † Nec enim ex hu-
iuſmodi actis ipſa poſſeſſio acquiritur, Rot. diuerſ. dec.
9 165. ſub numer. 6. par. 4. † neque poteſt quis ſe hac
10 poſſeſſione tueri, Seraph. deciſ. 1262. numer. 3. † ſed
tamquam poſſeſſio de facto, & turbatiua non attendi-
tur in Iudicio manutentionis, nec præiudicat ciuiliter
poſſidenti, Rot. recent. deciſ. 511. numer. 4 par. 1. Rot in
Albanen. Confinium coram R. P. D. Pirouano, poſt tract.
11 deciſ. 156. numer. 11. ſed † vti nulla, & attentata dici-
tur improba, & nullum parit Iuris effectum, Seraph.
deciſ. 1106. numer. 3. nulliuſque eſt releuij, Coccin. dec.
12 486. numer. 3. Ac † tamquam vitioſa, non ſolum non
eſt manutenibilis, ſed eſt reuocanda, Rot. diuerſ. deciſ.
873. ſub numer. 1. par. 4. Caualer deciſ. 175. num. 3. Vel
ſequeſtranda, Cocc. deciſ. 196. Caualer. d. deciſ. 175. nu.
4. Rot. in Mediolanen. Parochialis coram Cardinali
Platto, poſt tract. deciſ. 62. la ſeconda, numer. 7. in Gien-
nen. Cappellæ coram Comitulo. poſt tract. deciſ. 72. num.
1. [Rot. recent. dec. 174. nu. 1. par. 1. & deciſ. 565. num. 2.
& 4 par. 4. & in Meſſanen. Archipresbyteratus coram
R. P. D. Motmanno, poſt tract. deciſ. 548. num. 5.]
13 Lis † autem introducta, & pendere cenſeretur reſ-
pectu Actoris ſtatim, atque is obtinuiſſet cauſam com-
mitti cum decreto citationis, Pont. de ſpol. lib. 3. cap. 2.
num. 51. Grauat. ad pract. Veſtr. lib. 4. cap. 1. numer. 6. Fa-
rin. in 2. par. fragment. crimin. littera L. nu. 366. & ſeqq.
Rot. diuerſ. deciſ. 28. numer. 1. par. 3. lib. 2. [Rot. recent.
14 deciſ. 174. numer. 2. par. 3.] † Vel Monitorium, ſeu ci-
tationem impetraſſet, etiam quod non fuiſſet executa,
Lancell. de attent. par. 2. in præfat. cap. 4. nu. 36. & ſeqq.
& par. 3. cap. 24. quæſt. 11. num. 25. Farin. loc. cit. n. 370.
Rot. in Vrgellen. Canonicatus coram Cardinali Blan-
chetto, apud Marcheſ. de comm. par. 1. fol. 277. ſub num.
2. & in Recanaten ſucceſſionis 26. Iunij 1617. coram Bu-
15 ratto. † Niſi pœnituiſſet, & de pænitentia conſtaret,
Lancell loc. cit. num. 45. & cap. 20. limit. 29. num. 2. Fa-
16 rin. vbi ſupra num. 373. Prout † non haberetur lis pro
introducta quoad actorem, qui commiſiſſet cauſam
pro ſuo Intereſſe, & nondum fuiſſet admiſſus, Pont.
vbi ſupra, num. 52. † Reſpectu vero Rei non dicere- 17
tur pendere lis ante citationem contra eum legitimè
executam, vel per eum factum fuiſſet quominus exe-
queretur, Clement. fin. vt lit. penden. Pont. d. nu. 52. Lan-
cell. de atten. par. 2. in præfat. cap. 4. num. 35. 105. & 106.
Farin. in d. 2. par. fragment. crimin. littera L. num. 371.
& 384. Seraph. dec. 316. num. 4. Rot. in d. Recanaten. ſuc-
ceſſionis coram Buratto, [Ad inducendam enim litis
pendentiam quoad reum ad effectum attentatorum re-
quiritur omnino citatio, nec ſufficit proteſtatio, Rot.
recent. deciſ. 269. n. 4. & ſeqq. par. 4. † nec in vim Com- 18
miſſionis illa non producta, & non executa citatione
ad dicendum contra, Rot. in Parmen. ſeu Lunen. Sarza-
nen. ſeparationis Thori coram R. P. D. Ghiſlerio, poſt
tract. deciſ. 241. numer. 6. in Vrbeuetana Attentatorum
coram Eminentiſſimo D. Cardinali Virili, poſt tract.
dec. 289. numer. 7. & 8. [Rot. recent. deciſ. 526. numer. 2.
par. 3.] † Quinimo nec executa citatione lis dicere- 19
tur, nec cauſarentur attentata, niſi citatio induceret ſpe-
cificam litis cognitionem, & informationem, d. Cle-
ment. fin. vbi gl. vlt. & Doct. vt lit. penden. Pont. d. num.
52. Rot. recent. dec. 500. num. 9. par. 1. Vbi, quod non ſuf-
ficit ſimplex citatio ad dicendum contra Iura, Rot. in
Albanen. Confinium coram R. P. D. Pirouano, poſt tract.
dec. 156. num. 12. & 13. † Eſtque generale, quod citatio 20
debet continere plenam inſtructionem, & exactam
ſpecificationem, vt citationem, vt citatus ad ſe defen-
dendum inſtrui poſſit, alias illum non arctat ad com-
parendum, nec facit contumacem, Vant de nullit. ex
defect. citat. numer. 30. Grauat. ad pract. veſtr. lib. 4. cap.
1. numer. 5. Rot. diuerſ. deciſ. 1. numer. 19. & dec. 151. nu.
2 par. 2.] Fenzon ad Statut. Vrb. lib. 1 cap. 51. numer.
19. & ſeqq. vbi vide. Et quod citatio debeat eſſe cla-
ta, & certa tam reſpectu rei, & loci, quam reſpectu per-
ſonarum, & temporis, & incerta, vel alternatiua ſit nul-
la, ac ſi facta non fuiſſet, dixit Rot. in Romana Cenſus
coram R. P. D. Merlino, poſt tract. deciſ. 630. numer. 9. &
10. & in Mutinen Monaſterij 2. Maij 1622. coram Bu-
ratto,] † licet ex ſtylo Rotæ, & Curiæ Romanæ non 21
ſufficiat in ea citatio ad dicendum contra commiſſio-
nem, etiam ſi non ſit talis, vt per eam reus potuerit in-
ſtrui, ad quid citaretur, Lancellot. de attent. par. 2. in
præfat. cap. 4. numer. 51. Farin. dict. par. 2. fragment. cri-
min. littera L. numer. 380 † Quemadmodum non in- 22
duceretur litis prudentia ex citatione circunducta,
Veſtr. in pract. lib. 7 cap. vltimo, num. 10. vbi Grauat. nu.
34. Lancell loc. cit. nu. 147. & 148. Farin. loc. cit. nu. 386.
† Reſpectu verò tertij poſſeſſoris, prætendentis impe- 23
dire executionem ſententiæ contra alium latæ ſuper
bonis per ipſum poſſeſſis, diceretur lis introducta eo
ipſo, quod intimauiſſet ſua Iura, & citauiſſet ad viden-
dum inhiberi, ita vt eſt poſſeſſio ſobſequuta illo nō ci-
tato, nec audito, diceretur nulla, & attentata, Caualer.
deciſ. 52. numer. 1. & 2. ſed generaliter an, & quando
dicatur lis introducta, & cœpta, ſeu pendere, videas
Lancell. de attent par. 2 de attent. lit. penden. in præfat.
† Actus autem extraiudicialiter facti, etiam quod ſint 24
facti coram eo, qui eſt Iudex, non inducunt attentata,
quando non apparet, quod ille proceſſerit tamquā Iu-
dex, Rot. poſt tract. Iul. Viuian. de Iurepatr. dec. 109. n. 9.
Poſſeſſio † pariter capta intra decem dies datos ad 25
appellandum, vel poſt appellationem, illaque penden-
te vti attentata eſt nulla, & improba, non releuat, nec
eſt manutenibilis, vt dixi obſer. 12. nu. 134. & ſeqq. vbi
videas. † quod locum habet etiam, quod poſſeſſio eſ- 26
ſet vacans, Ricc. d. coll. 1261. in fin.
Quemadmodum, † nec eſſet manutenenda poſ- 27
ſeſſio capta pendente termino parti præfixo ad il-
lam tradendam, cum & iſta debeat potius reuocari,
quam confirmari, cap. non ſolum, de appellat. in 6.
Rot.

Rot.diuerſ.deciſ. 572.num.7.par.4. Mantic.deciſ.309.
num.6. Rot.in Cæſaraugustana Onerum coram R. P.D.
Pironano,poſt tract.dec.175.num.14.
28 Item † vti attentata non eſt manutenibilis poſſeſ-
ſio capta, ſeu actus poſſeſſorij facti poſt inhibitionem,
præſertim Rotalem, Marcheſ.de comm.par.1 de comm.
app.in poſſ.§.1.ſol.932. numer.90. Rot.diuer.deciſ. 374.
numer 4.par.3 lib.3. Mantic.185.numer.2.deciſ.191.in
fin. Rot. in Tudertina Prady coram Ortembergo, poſt
tract. deciſ.119 numer. 10. in Peruſina Domus coram
Reuerendiſſimo D. Coccino,poſt tract.deciſ.127. numer.
2. [& in Romana Pecuniaria coram Cardinali Lan-
cellotto, poſt tract.deciſ.433.numer.3.& ſeqq.in Vicen.
Prioratus coram Eminentiſſimo D. Cardinali Pamphi-
lio, poſt tract. deciſ.583. numer. 4. in Toletana Paro-
chialis coram eodem, poſt tract. deciſ. 585. numer.3.&
ſeqq. vbi, quod nec propterea ex huiuſmodi poſſeſsio-
ne eſt poſſeſſor dignus arbitrio Rotæ atque etiam
quod poſſeſsio fuerit in vim gratioſæ ſubrogationis
etiam quod eſſemus in habente pro ſe iuris aſsiſten-
tiam, vt in Epiſcopo quoad exercitium iuriſdictionis
in ſua Diœceſi, Rot.in Calaguritana iuriſdictionis co-
ram Iuſto,poſt tract.deciſ.432.num.3. quia aliàs facien-
do actus poſſeſſorios non dicitur poſſeſsionem acqui-
rere,ſed illam continuare, vt dixi ſupra obſer.40.nu.27.
Quamuis ſecus ſi poſt inhibitionem factam per pa-
rem, cum par in parem non habeat imperium, vt in
duobus Executoribus litterarum, Rot.recent.deciſ.196.
numer. 3. par.3. Vel ſi conſtaret de illius reproductio-
ne, Rot.in Cremonen. Prabenda coram Cardinali Lan-
cellotto,poſt tract.deciſ 434.num.9. Vel emanauit à non
habente Iuriſdictionem, vt A.C. in beneficialibus, Rot.
29 in d.Cremonen. Prabenda numer. 10.] † Attentataque
dicitur poſſeſſio, etiam ſi capta ſit poſt inhibitionem,&
intimationem factam procuratori intermedio tempo-
re, quo ſuum principalem certiorare potuerit, Mar-
30 cheſ. d.num. 90. Cum † principalis à ſuo procuratore
certioratus præſumatur de geſtis ab ipſo, & cum ipſo,
quotieſcunque interceſſerit tantum temporis ſpacium,
quod id facere potuerit, Caputaq.dec.110.num.2.par.
3. Rot. in Oſcen. Archidiaconatus coram Cardinali
Lancellotto,apud March.de comm.par.2.fol.481.nu 5.
poſt ſecundum.vol conſ. Farin deciſ.181. numer.4.Rot.
recent.deciſ 95.numer.2.par.1. & deciſ.93.num 2.par.
2.Greg.XV. deciſ.127 numer.4,vbi Add num.10.& 11.
[Rot recent.deciſ.174.numer.3. deciſ.185.numer.4.dec.
490.numer.4.par.3. & in Alerien. Penſionis coram Re-
uerendiſſimo D.Coccino, poſt tract.deciſ.509. numer.8.
maxime in negotio arduo, Rot.recent.deciſ.3.numer 4.
par. 4. & quatenus non certiorauerit, illius negligen-
tia domino noceat, qui ſibi debet imputare, ſi procura-
torem negligentem conſtituerit, Rot recent.deciſ.333.
31 numer. 3.par. 4. [Et † procurator pars, & aduerſarius
dicatur, Add.ad pract. Pancirol.par.3.ſol.231.in Ver.
eius,contra quem Lancell de attent.par.1.cap.1. nu.3.&
ſeqq. Caputaq.dec.36.num.5.par.1. [ac perſonam do-
mini repræſentet, Rot.in Auximana Cenſus coram R.
32 P.D.Ghiſlerio, poſt tract.dec.547.num.21.] † præſer-
tim in ſubſidium,& principali abſente Grat diſcep.for.
cap.145. numer.2. [Quamuis non præſumeretur pro-
curator, ſeu etiam officialis Dominum certioraſſe de
iis, quæ illi non nocebant, vt de lite, in qua dominus
citatus non fuerat, Rot.recent.deciſ.159.n.1. & 2.par.
4. Nec de iis,quæ ad ipſius officium non pertinebant,
nec illius munus erat, ſe in illis immiſcere, Rot.recent.
d.dec.159.numer.2.par.4. Nec attentata cenſeretur poſ-
ſeſſio capta poſt inhibitionem alteri factam cum inhi-
bitio vni facta tertium non afficiat, Rot.recent.dec.196.
33 num.3. par.3.] ſed, † ſi poſſeſſio ſit capta eadem die,
qua fuit præſentata inhibitio, & non conſtet de ante-
rioritate, poſſeſſio prius capta præſumitur, & poſtea
ſubſecuta inhibitio, Seraph.dec.1115.n.1. Caputaq.dec.
215.numer.4.par.2. Lancell. de attent.par.1.in præfat.
num.130.& par.2. cap.2.decl.1.numer.1. Rot.recent.de-
ciſ.487.ſub numer.2.par.2.& in Aquilana Capellania
coram Penia, penes Marcheſ. de comm.par.1.ſol.369.
numer.3. [& in Cremonen. Prabenda coram Cardinali
Lacellotto,poſt tract.deciſ.434.numer.9.in Vicen.Prio-
ratus coram Eminentiſſimo D.Cardinali Pamphilio,
poſt tract. deciſ.583. numer.5. Præſumitur enim poſ-
ſeſſio capta tempore licito,& ſic ante litem motam, &
inhibitionem præſentatam ad euitandum attentata,
quæ ſonant in delictum Rot.recent.dec.174.n.1.par.3.]
Suſtineretur † tamen, & manuteneretur poſſeſſio 34
capta, etiam lite pendente,ſi ipſa lis tunc habita fuiſſet
pro derelicta, vt eſt, quando poſt commiſſam cauſam
nihil actum eſt per 30.annos, Mantic.deciſ.322.num.
12. [ſeu appellatio eſſet deſerta, Thomas.dec.43.num.
24. aut eſſet poſſeſſio capta de mandato eiuſdem Iu-
dicis coram quo lis penderet, Buratt. deciſ.940. nu.6.
Vel ſi per Papæ motum proprium fuiſſet lis extincta,
& data facultas ingrediendi poſſeſſionem propria au-
ctoritate, per quam appareat, Papam voluiſſe auferre
poſſeſſionem naturalem, & ciuilem, quod non poteſt
facere Iudex, qui non eſt tantæ potentiæ,& auctorita-
tis, Rot.recent.deciſ.511.numer.4. & 5.par.3.] † Vel 35
quando poſſeſſio eſſet in continuationem poſſeſſionis
anterioris, cum qui continuat, non attentet, Mantic.d.
deciſ. 322. numer.13. [Rot.in Spoletana attentatorum
coram Corduba, poſt tract.deciſ.395.numer.8.& 9.Bu-
ratt.dec.940 numer.7. Quod procedit etiam in ſucceſ-
ſore,nam, & ille poteſt lite pendente continuare abſ-
que vitio attentatorum Buratt. dec.478.num.6. Et vbi
fuerit à Rota inhibitum in vim commiſſionis appella-
tionis cum clauſula, ſine retardatione annuæ præſta-
tionis, poſſit Iudex à quo abſque vitio attentatorum
procedere ad mandati relaxationem, & executionem
pro ſolutione, Rot. in d.Spoletana Attentatorum co-
ram Corduba,poſt tract.deciſ.395.numer.3. & ſeqq. per
quod nihil aliud facere cenſetur, quã manutenere, Rot.
in ead. Spoletana Attentatorum numer.7.] Vel ſi poſ- 36
ſeſſio eſſet de voluntate partis, Rot.in Burgen. Iuriſdi-
ctionis coram Rubeo,poſt tract.deciſ.8.numer.2.& in fin.
in Cæſaraugustana Diſmembrationis coram bon. mem.
Vbaldo, poſt tract. deciſ.190. numer.2. † Vel quando 37
ipſa res, cuius poſſeſſio capta fuit, non eſſet litigioſa.
Rot. recent.deciſ.618.numer.4.par.1. † ſeu lis eſſet ſu- 38
per diuerſo iure, Rot. in Mediolanen. Optionis coram
Manzanedo, poſt tract.deciſ.112. num.9. Vbi, ſi ha-
bens reſignationem beneficij ante litem motam, ſeu
alias habẽs illius collationem capiat beneficij poſſeſſio-
nẽ lite pendente ſuper alio, quam ſuper titulo, vel cuius
ſit beneficium, vti ſi ſuper ſimonia, Coccin.deciſ.110.
numer.5. & 6. Præſertim, † ſit tertius, nam poteſt à 39
tertio, pendente lite, ſeu ſi is, qui nactus fuit poſ-
ſeſſionem, non ſit in lite, ſed appellatione inter
alios, acquiri poſſeſſio abſque vitio attentatorum,
vt puta lite pendente inter Patronos ſuper Iure præ-
ſentandi, vel etiam lite pendente inter præſen-
tatos ſuper titulo non principaliter, ſed inciden-
ter, cum tunc beneficium non dicatur litigioſum,
Rot.recent. d. deciſ. 618. numer. 5. par. 1. Animad-
uertendo tamen, quod † Tertius non dicitur, qui 40
cum alio litigat. Ideo illud locum habet ſi poſſeſ-
ſionem acquirat extra iudicium, non ſi in iudicio,
veluti vigore mandati de immittendo, Mantic.
deciſ. 33. numer. 14. & 15. Rot. recent. d. deciſ. 618.
numer. 4 par. 1. Diuerſum etiam eſſet, ſi Tertius
poſſeſſionem caperet lite principalia pendente inter
alios ſuper titulo beneficij, & illius poſſeſſione ſe-
queſtrata, Coccin.deciſ.486.num.3.] Quemadmodum
ſecus eſſet in tertio ceſſionem, ſeu cauſam habente
à col

à collitigante, nam is capiendo poſſeſſionem lite, ſeu inhibitione pendente attentaret non minus, ac attentaſſet illius auctor, *Rot. recent. deciſ. 670. numero 5. par. 4.*]

4 Sed, † ſi lis penderet inter Promotorem Fiſcalem menſæ Epiſcopalis, & prætenſum patronum ſuper libertate beneficij, & habens collationem ab ipſo ordinario caperet poſſeſſionem, eſſet iſta poſſeſſio attentata, & non manutenibilis, quia ipſe Epiſcopus mediante ſuo Fiſcali eſt in cauſa, & multo fortius, ſi lis penderet etiam coram ipſo Epiſcopo, vel ſuo Vicario, *Caualer. deciſ. 175. num. 1. & 2.*

SVMMARIA.

1 *Poſſeſſio non clara, ſed intricata, offuſcata, obſcura, & turbida non eſt manutenibilis.*

2 *Sed videri debet de bono iure, & diſcuti petitorium, & titulus, & ſuper meritis.*

3 *Poſſeſſio non clara, ſed offuſcata, & intricata ab alterius poſſeſſione manuteneri non debet.*

4 *Poſſeſſio turbida, quæque requirit altiorem indaginem non impedit manutentionem poſſeſſionis alterius.*

5 *Poſſeſſio manutenibilis non probatur ex actibus generalibus, æquiuocis, ſeu obſcuris, nec ex dubia, & æquiuoca probatione.*

6 *Actus dubij ſemper excludunt poſſeſſionem, vel quaſi.*

7 *Poſſeſſio incerta, puta de duabus partibus fructuum ante liquidationem, non eſt manutenibilis.*

8 *Nec incerta tam ratione loci particularis, quam ratione quotæ, ſicuti non poteſt tradi, nec acquiri.*

9 *Poſſeſſio incerta non dicitur, quando plures pro indiuiſo poſſident non facta liquidatione quotæ.*

10 *Et competit manutentio.*

11 *Et ſufficit certitudo, vel reſpectu rei particularis, vel reſpectu vniuerſitatis bonorum.*

[*Error in nomine an, & quando vitiat poſſeſſionem.*

Beneficij exiſtentis ſub tecto alicuius Eccleſiæ, non habentis certum Altare, Cappellam, ſeu locum, nec certi Sancti inuocationem poſſeſſio capta ſufficit ad Altare maius per actus genericos.

OBSERVATIO. XLIX.

Poſſeſſio turbida, ſeu incerta an ſit manutenibilis.

1 POſſeſſio, † quæ non eſt clara, ſed eſt intricata, vel offuſcata, ſeu obſcura, vel turbida, non eſt manutenenda, *Ruginell. de appell. §. 6. cap. 3. ſub numer. 691. Marcheſ. de comm par. 1. de comm. app. in poſſ. §. 1. fol. 932. num. 90. Gonzal. ſuper reg. 8. Cancell. gl. 45. §. 2. nu. 39. Iul. Vin. in prax. Iuriſpatron par. 2. lib. 5. cap. 4. numer. 38 & 39. Mareſcott. variar. reſol. lib. 1. cap. 22. nume. 21. Gratian. diſcept. for cap. 450. nu. 41. Cyriac. contr. for. lib. 1. contr. 10. numer. 61. Rot. diuerſ. deciſ. 712. in fin par. 4. Mantic. deciſ. 96. nu. 10.* [*Rot. in Lauretana Iuriſdictionis coram R. P. D. Durano,*
2 *poſt tract. dec. 49. num. 1. Buratt. deciſ. 876. nu. 7.*] † ſed eſt videndum de bono iure *Rot. diuerſ. d. deciſ. 712. in fin par. 4.* diſcutiendum petitorium, & titulus, *Gratian. d. cap. 450. numer. 4. & cap. 870. num. 19. Seraph. deciſ. 1386.* [*Rot. recent. deciſ. 150. num. 1. par. 3. & in d. Lauretana Iuriſdictionis coram R. P. D. Durano. poſt tract. deciſ. 621. numer. 1.*] & ſuper meritis, *Cyriac d. contr 10. num. 61.*

Vnde † poſſeſſio, quæ non eſt clara, ſed eſt offu- 3
ſcata, & intricata à poſſeſſione alterius, non debet manuteneri, *Boccat. de interd. vti poſſid. cap. 3. num. 4. Tuſc. in Ver. mandato de manutenendo, concl. 69 n. 8. Giouagn. conſ. 10. nu. 89. lib. 1. Caputaq. deciſ. 200 par. 2* † Neque 4
poſſeſſio turbida, & quæ requirit altiorem indaginem admittitur ad excluſionem poſſeſſionis, & manutentionis alterius, *Cyriac. contr. forenſ. lib 1. contr. 10. n. 24.*

Quemadmodum † neque fundatur, neque probe- 5
tur poſſeſſio, vel quaſi manutenibilis ex actibus poſſeſſoriis generalibus, & æquiuocis, ſeu obſcuris, nec ex dubia, & æquiuoca probatione, *Grat. diſcept forenſ. cap. 113. num. 67. Cyriac. contr forenſ. lib. 1. contr. 10. nu. 51. & lib. 2. contr. 389. numer. 29. Rot. recent dec. 601. in fin. dec. 717. num. 5. & dec. 729. num. 3 p. 2. Rot. in Romana Situs coram Remboldo, poſt tra dec. 46 n. 7. in Hiſpalen. Primitiarum coram R. P. D. Nauarro, poſt tract. dec. 166. num. 23. & 28. in Nullius ſeu Aprutina Iuriſdictionis coram Dunozetto poſt tract. dec. 184. num. 19.* [*Rot. recent. dec. 93. numer. 5. & 6 par. 4. in Burgen. Iuris Præſidendi coram R. P. D. Merlino, poſt tract dec. 667. num. 4.* vbi de quaſi poſſeſſione iuriſdictionis, *Buratt. dec. 312. num 11.*] ſed immo † ſemper actus dubij ex- 6
cludunt poſſeſſionem, vel quaſi, *Gratian. diſcept forenſ. d. cap. 450. num. 42.*

Vt quoque † non eſt manutenenda poſſeſſio in- 7
certa, vt puta capta de duabus partibus fructuum ante liquidationem, *ad alleg. per Rot. recent deciſ. 649 nume. 8. part. 2.* † vel incerta tam ratione loci particularis, 8
quam ratione quotæ quemadmodum nec poteſt tradi, nec acquiri, *l. 3. §. incertam. l. locus ff de acq. poſſ. Gabr. conſ. 31. num. 12. lib. 1. Pont de ſpol. lib. 2 cap. 14. numer. 131. Menoch. conſ. 828. numer. 51.* vbi in terminis ſtatuti continuantis poſſeſſionem defuncti in hæredem, *Surd. conſ. 168. num. 48 conſ. 225. num. 12. lib. 2. conſ. 341. num. 20. conſ. 403. num. 38. lib. 3. Rot diuerſ. dec. 161 ſub num. 1. & ſeqq par. 4. Mart. Anton. var. reſol. lib. 1. reſol. 106. num. 17.* [*Doctor. in l. 3. §. incertam vbi Iaſ. nume. 9. & ſeqq. ponit regulam cum illationibus, & ſeptem limitationibus. & in d. l. locus ff. de acq poſſeſſ. Aſin. de execut. § 7 cap 270. numer. 1. & ſeqq. vbi nu. 8. & ſeqq. affert pariter 7. limitationes Rot. in Albanen Confinium coram R. P D. Pirouano poſt tract dec 498. nume. 2. & 10. & in recent. dec. 130. numer. 9. & ſeqq. par. 5. Buratt. dec. 220 num. 6. vbi Add. nu. 12. qui limitant remiſſiue.*]

Quamuis † non dicitur incerta poſſeſſio, quando 9
plures non facta liquidatione quotæ pro indiuiſo poſſident, *l. locus ff. de acq. poſſ. Rot. recent. d. dec. 649. num. 8 par. 2.* [*& d. dec. 130. num. 8. & 11. par. 5.* vbi redditur ratio, quia poteſt fieri diuiſio iuxta quotam concurrentis quantitatis cuiuſlibet.] & † competat manuten- 10
tio, *vt in d. dec. 649.* & † ſufficit certitudo, vel reſpectu 11
rei particularis, vel reſpectu Vniuerſitatis bonorum, *Rot. diuerſ. dec. 59. n. 2. & 3 par. 2.* [Prout ſi fuerit erratum in nomine Eccleſiæ in mandato procuræ, & non errauerit procurator in poſſeſſionem capiend., poſſeſſio ſuſtinetur, & eſt manutenibilis, quia error in nomine non vitiat, vbi conſtat de corpore *Mart. Andr. dec. 40. n. 11. verſ. nec obſtabat, & numeris ſequentibus.* Quamuis ſecus ſi fuerit erratum in poſſeſſione capienda, *Rot. in Colonien. Monaſterij coram Eminentiſſimo D. Card. Vbaldo, poſt tract dec e20. la ſecunda numer 5 & 6 dec. 226. num. 5. dec. 256. num 2.*

Sed ſi eſſet capienda poſſeſſio beneficij exiſtentis ſub tecto alicuius Eccleſiæ, quod non haberet Altare, neque certam Cappellam materialem, nec vni loco Eccleſiæ magis, quam alij eſſet deſignatum, nec haberet inuocationem certi Sancti, diceretur illius ſuf-

ſufficienter capta, & adepta poſſeſſio per actus genericos ad Altare maius ipſius Eccleſiæ, *Rot. in Burgen. Beneficij coram R. P. D. Durano, poſt tract. dec. 623. numero 2.*

SVMMARIA.

1 *Poſſeſſio ſub conditione, ea non extante, vel non adimpleta, nec acquiritur, nec eſt manutenebilis, vbi exempla, & num.* 10.

[*Clauſula facta prius æſtimatione importat conditionem, & impedit poſſeſſionis tranſlationem.*

Penſionis ſolutio facta cum proteſtatione de non ſoluendo, niſi pro rata facta liquidatione, quæ ex reſeruatione facienda erat, non ſuffragatur ad effectum quaſi poſſeſſionis.

Clauſula, quatenus Reſignans ſuperuiuat per 20. dies eſt conditionalis, & interim poſſeſſio tranſlata non cenſetur.

Conſtitutum conditionale eueniente conditione, vel caſu an aufert poſſeſſionem ab eo in quem fuit pure tranſlata d. num.]

2 *Ampl. etiam in depoſito.*

3 *Poſſeſſio in vim mandati, ſeu licentia Iudicis cum clauſula*, ſine præjudicio, &c. *reddit actum conditionalem, ſi, & quatenus præiudicium ex actu alicui non inferatur.*

4 *Et non acquiritur, nec eſt manutenibilis in præiudicium alterius iam exiſtentis in poſſeſſione.*

5 *Eoque minus ſi adſit expreſſe clauſula*, ſine præiudicio poſſidentis, *vel* dummodo poſſeſſio ſit vacans.

[*Clauſula, ſine præiudicio poſſeſſionis adeptæ impedit acquiſitionem nouæ poſſeſſionis, etiam quod prima fuerit illicite capta.*]

6 *Neque in præiudicium hæredis habentis pro ſe ſtatutum de continuanda poſſeſſione, ſed immo tunc eſt manutenendus hæres.*

7 *Poſſeſſio conditionalis alteri reſtituenda manutenibilis eſt contra tertium, ne ipſi poſſidenti vis fiat.*

8 *Clauſula*, ſine præiudicio, &c. *in mandato, ſeu licentia Iudicis de capienda poſſeſſione appoſita non ſuſpendit poſſeſſionis acquiſitionem, ſi non conſtet alium tunc temporis poſſediſſe, ſed eam per euentum tantum conditionis reſoluet, quando ſcilicet conſtabit de iure, & præiudicio alterius, vel de alio poſſeſſore, & interim eſt manutenendus habens poſſeſſionem cum dicta clauſula.*

9 *Clauſula*, Dummodo bona ſint vacantia *in mandato, ſeu licentia Iudicis appoſita tunc demum poſſeſſionem non tribuit, quando alter poſſidet, ſi poſſeſſio expreſſe in vim eiuſdem licentiæ capiatur, ſecus ſi illa abutendo capiatur etiam non vacans, vel alij actus poſſeſſorij fiant ſimpliciter.*

10 [*Mandatum de manutenendo conceſſum, ſine præiudicio iurium ambarum partium amouere non poteſt primum poſſeſſorem, donec de meliori iure in petitorio, vel poſſeſſorio plenario videatur.*

11 *Clauſula*, ſine præiudicio ſuorum iurium, *appoſita in actu ab eademmet parte facta in tradendo, ſeu actu transferendo, vel dimittendo poſſeſſionem operatur ſolam reſeruationem iurium in petitorio, non in ſummariiſſimo poſſeſſorio manutentionis.*

[*Iurium præſeruatio non trahitur ad ea, quæ fuerunt conceſſa.*]

OBSERVATIO L.

Poſſeſſio ſub conditione an, & quando ſit manutenenda.

POſſeſſio, † vel quaſi tradita, ſeu acqui- 1
ſita ſub conditione, conditione non ex-
tante, ſeu non adimpleta non intelligi-
tur acquiſita, nec eſt manutenibilis, *l.*
qui abſenti. §. 1. ff. de acq. poſſ. Mantic.
deciſ. 37. numer. 6. deciſ. 207. numer. 8. deciſ. 267.
num. 1. Rot. recent. deciſ. 244. n. 2. & 4. par. 4. vbi
de clauſula etiam, facta prius æſtimatione, *& in Pla-*
centina Penſionis coram Remboldo, poſt tract. dec. 510.
n. 2. Buratt. dec. 876. n. 4.] vt in terminis locationis
rei Eccleſiaſticæ ſub reſeruatione, & conditione impe-
trationis beneplaciti Apoſtolici, *Rot. in Romana ſeu*
Terracinen. Affictus corã R.P.D. Pirouano, poſt tract.
dec. 215. n. 4. & ſeqq. Et de exactione facta non libere,
ſed ſine præiudicio iurium partium, & data cautione
de reſtituendo in caſu ſuccumbentiæ, *tradit. Grat.*
diſcept. for. c. 981. n. 40. & ſeqq. Rot. diuerſ. dec. 382.
ſub n. 3. verſ. non obſtat. par. 4. [& de ſolutione pen-
ſionis facta cum proteſtatione, de non ſoluendo, niſi
pro rata facta liquidatione, quæ ex illius reſeruatione
facienda erat, *Rot. in d. Placentina Penſionis coram*
Remboldo, poſt tract. deciſ. 510. n. 4. Ac de poſſeſſione
capta de Canonicatu vigore reſignationis ad fauorem
cum clauſula, quatenus reſignans per 20. dies viueret,
Rot. in Colonien. Canonicatus Sancti Andreæ coram
Penia, poſt tract. deciſ. 566. n. 2.] † ſic depoſitum fa- 2
ctum ſub conditione, conditione non adimpleta, non
conſtituit quem in poſſeſſione, vel quaſi, *Caputaq.*
dec. 330. n. 2. par. 2. [& conſtitutum conditionale
eueniente cõditione, ſeu caſu non aufert poſſeſſionem
ab eo, in quem fuit pure tranſlata, niſi tranſlatio fuerit
ficta, vel per aliud conſtitutum, vel conductionem ab
alio receptam, *Buratt. dec. 145. n. 8.*]

Poſſeſſio † vero capta vigore mandati, ſeu licentiæ 3
Iudicis cum clauſula, *ſine præiudicio Iurium alterius*, ſeu
alterius intereſſe habentis, vel *legitimi Contradictoris*,
ſeu *habentium meliora, & potiora iura*, vel *quatenus illi*
de iure debeatur, reddit actum conditionalem, ſi, &
quatenus præiudicium ex actu alicui non inferatur,
Add. ad dec. 332. Greg. XV. n. 6. verſ. & in his ter-
minis. Buratt. dec. 730. ſub n. 6. vbi quod per reſerua-
tionem ex clauſula, ſine præiudicio iurium partium
nulla dicitur acquiſita poſſeſſio.] Itaut, † ſi alius tunc 4
reperiatur in poſſeſſione, ille, qui eãdem poſſeſſionem
capiat cum dicta clauſula, poſſeſſionem in alterius poſ-
ſeſſoris præiudicium non acquirat, nec ſit manutenen-
dus, *Put. dec. 32. num. 1. libro 2. in Anconitana*
Bonorum coram Litta, apud March. de comm. par.
1. fol. 989. num. 5. Rot. recent. dec. 513. num. 3.
par. 2. quæ eſt etiam penes d. Marcheſ. d. par. 1.
fol. 1064. ſub num. 2. Gregor. XV. d. dec. 332. num.
4. & 5. & ibi Add. ſub num. 6. Rot. in Forolivien.
Hæreditatis prima Martij 1621. coram Buratto,
fuit dictum in Ariminen. Bonorum coram R. P. D.
Durano, poſt tract. dec. 58. n. 10. in Maceraten. Hæ-
reditatis coram Cardinali Pamphilio, poſt tract. dec.
74. nu. 5. & ſeqq. in Romana Hæreditatis de Cuccinis
coram R. P. D. Nauarro, poſt tract. dec. 169. num. 5.
in Camerinen. Pradij coram Remboldo, poſt. tract. dec.
189. num. 4. in Aſſiſien. Bonorum coram R.P.D. Ghiſ-
lerio, poſt tract. dec. 320. num. 4. [*Thomat. dec. 35. n.*
18. & 19. dec. 105. num. 3. Seraph. dec. 405. num. 1.
Buratt. dec. 299. n. 6. dec. 511. num. 4. vbi Add. lit-
tera A. dec. 609. n. 5. † Eoque minus, ſi in licentia 5
contineatur expreſſe clauſula, *ſine præiudicio poſſiden-*
tis

tis vel dummodo poſſeſſio ſit vacans, *Cyriac.contr.for. lib.2.contr.10.num.7.Rot.apud Zacch. de oblig. Camer. dec.144.n.5. Caualer.dec.629 n.9.Rot.in d. Foroliuien. Hæreditatis prim.Martij 1621. coram Buratto,& in d. Romana Hæreditatis de Cuccinis coram R.P.D.Nauarro,poſt tract.dec.169.n.6.& in d. Aſſiſien. Bonorum coram R.P.D.Ghiſlerio,poſt tract. dec.320 num 4.* [*& in Papien.Præpoſitura coram Bubalo, poſt tract. dec.348. num. 4.* vbi etiam quod prima poſſeſſio fuerit illicitè capta, *Buratt d.dec.299.n.6.dec.511. vbi Add.litt.A.*
6 *dec.609. n.5.*] † neque etiam in præiudicium hæredis habentis pro ſe ſtatutum de continuanda in ipſum poſſeſſione, cum immo tunc manutenendus ſit hæres,
7 *Gratian. diſcept.for. cap.732.n.12.* † licet ſemper poſſeſſio conditionalis alteri reſtituenda ſit manutenibilis contra Tertium ad effectum, ne ita poſſidentibus fiat,
8 *Boccat.de interd. vti poſſid. cap.2. n.92.* † quod ſi non conſtet, alium tunc temporis poſſediſſe, dicta clauſula non ſuſpendit acquiſitionem poſſeſſionis, ſed eam per euentum tantum conditionis reſolueri, quando ſcilicet conſtabit de iure,& præiudicio alterius,ſeu de alio poſſeſſore: Itaut, ſit interim habens poſſeſſionem cum dicta clauſula manutenendus, *Pont. de ſpol.lib.2. c.14. num.136.& lib.3 cap.2. num,53. Boccat. de interd. vti poſſid.cap.2.num.62. Hond.conſ.86.num.52 lib.2. Gratian.diſcept.for.cap 317.num.31.& ſeqq.Cyriac.d.controu 10.num.12.Add.ad d.dec.322.Greg.ſub num.6.Rot. recent.d dec.513.& n.1.& ſeqq.part.1.Canal.dec.633. num.5.& 6.Rota in Peruſina Fideicomm.coram R P.D. Pirenano.poſt tract.dec.14.num.17.in Anconitana Hæreditatis coram Vbaldo,poſt tract.dec.59.num.7. in Tudertina Pradij coram Ortembergo, poſt tract. dec.119. num.6.* [*Thomat. d. deciſ.35. num.20. & 21. Rota recent. deciſ.232.numer.3. part.4. & in Sabinen.Caſtri Mompei coram Eminentiſſ.D.Card.Veroſpio, poſt tract. dec.470. num.10.*] Et in his terminis intelligenda eſt *Rot.dec.19.alias 578 de reſtitut.ſpol.in antiq. & Biſig. dec.9.num.2. de conceſſ. præb.& Rot. diuerſ. deciſ.161, num.6.part.4. & in alijs.*

9 Prout † poſſeſſio capta ab eo, qui habet licentiam cum dicta clauſula, *dummodo bona ſint vacantia*, vel *ab alio non poſſeſſa*, tunc demum non tribuit poſſeſſionem, quando alter poſſidet, ſi præceſſerit expreſſa declaratio, & proteſtatio capientis de illam ſic capiendo, de qua appareat, ſeu conſtet, quod poſſeſſionem apprehendit expreſsè vigore eiuſdem licentiæ, ſecus ſi abutendo licentia cœperit poſſeſſionem etiam non vacantem, vel fecerit poſtea alios actus poſſeſſorios ſimpliciter, vt ſi exegerit Afflictus à Colono medio iure,
10 *Cyriac. d. cont.10. numer 9. & 10.* † ſi vero poſſeſſio eſſet per ſuperiorem tradita, & à poſſeſſore capta, cum clauſula habente conditionem ſuſpenſiuam, ipſa etiam poſſeſſio diceretur ſuſpenſa donec conditio non eſſet adimpleta, *vt ſupradixi, & tradit Pont. de ſpol. lib.3. cap.2. num 57.* [Vnde ſi fuerit vni conceſſum mandatum de manutenendo cum clauſula ſine præiudicio iurium ambarum partium, alter, qui doceat de anteriori poſſeſſione, non erit ab ea amouendus, ſed in eadem manutenendus excluſo primo, donec videatur de meliori iure in petitorio vel poſſeſſorio, *Rot.in Reatina Dotis coram Orano, poſt tract.dec.391.num.2.*]

11 Vbi autem † poſſeſſio non eſſet tradita à Iudice, ſed eſſemus in actu poſſeſſorio voluntariè facto ab eademmet parte, vt puta quando quis ſoluit, vel dimittit poſſeſſionem, vel eam alteri tradit ſine præiudicio ſuorum iurium, tunc dicuntur reſeruata iura in petitorio tantum, non autem in poſſeſſorio, etiam ſummariſſimo manutentionis, *Add. ad d. deciſ.332. Gregor. XV. ſub num.6 Rot.in Vlixbonen. Beneficij,coram Vbalde, poſt tract.dec.151.num.7.in Ceſenaten.Bonorum coram eodem, poſt tract.deciſ.162.num.6.* [*Durand. dec.22. ſub num.3.* vbi, quod præſeruatio iurium non trahitur ad ea quæ fuerunt conceſſa, *Buratt.deciſ.375. ſub num.7. & ibi Add.littera B. Add.ad dec. eiuſdem 442. num.5.*]

S V M M A R I A.

1 *Quod non eſt, poſſideri non poteſt, nec manuteneri.*
2 *Non entium nulla ſunt partes.*
3 *Sepultura in poſſeſſione manutentio non datur, vbi nullum ſepulturæ ſignum adeſt.*
4 *Loco nondum erecto non competit manutentio in poſſeſſione rei ſibi ad erectionem vnita, ſeu applicata.*
5 *Lim.niſi ſit in via erectionis, & perfectionis,& fuerit actualiter capta poſſeſſio.*
6 *Poſſeſſio capta de titulo beneficij iam erecti eſt manutenenda etiam non conſtructa Eccleſia integraliter.*

Observatio. LI.

An admittatur exceptio, quod res, in cuius poſſeſſione quis vult manuteneri, non ſit in rerum natura; vel locus, ad cuius fauorem prætenditur acquiſita poſſeſſio, nondum ſit erectus.

Qvod † non eſt, poſſideri non poteſt, 1
Melch.Lotter de re benefic. tom.1. lib.1. q.37 num.51. Monac. deciſ. Bonon.28. num.30. Gregor. XV. dec.283. numer.1. dec.332. num.1. & conſequenter nec in eo manutentio datur, Nam † non entium nullæ ſunt 2
partes, *l. eius,qui in prouincia, ff ſi cer.pet. l.ſed etſi manente, ff.de precar.l.3.ff.de vſufr l.1.§.cæterum. ff. quib. mo.vſusfr.amitt.l.ſi ſeruum, ff.de act empt.*

Ideoque † concedi non poteſt mandatum de ma- 3
nutenendo in poſſeſſione ſepulturæ, vbi nullum adeſt ſepulturæ ſignum, *Gregor. XV. d.dec.283. num.1.d.deciſ.332. num.1.& dec.350. in princ.*

Vt quoque † poteſt opponi, quod locus, vt puta 4
Collegiata, vel Seminarium, cuius nomine prætenditur manutentio, puta in poſſeſſione beneficij ipſi & ad hunc effectum vniti, nondum ſit erectus, atque propterea non potuerit illi acquiri poſſeſſio, ad tradita per *Greg. XV. dec.258.num.8.* licet † ſecus videatur di- 5
cendum, ſi Collegiata, vel Seminarium iam ſit in via ad erectionem, & perfectionem, & fuerit actualiter capta poſſeſſio, ſecundum ea, quæ habentur *per Greg. d.dec.258.num.8. & ibi Add. num.10.*

Prout † poſſeſſio capta de titulo beneficij iam ere- 6
cti, eſt manutenenda, etiam non conſtructa Eccleſia integraliter, *Boccat. de interd. vti poſſ. cap.2. num.86. & 88.*

S V M M A R I A.

1 *Qui non ſibi, ſed alijs poſſident poſſeſſores appellari non debent.*
2 *Qui non poſſidet ſibi, ſed parti aduerſæ non eſt manutenendus contra ipſam, quia poſſidet is, cuius nomine poſſidetur.*
3 *Mandatum de manutenendo datur illi, pro quo poſſidetur.*
[*Poſſeſſio ciuilis animo noſtro, & corpore alieno retinetur.*]
4 *Depoſitario,& Commodatario manutentio non competit*

petit contra Deponentem, & commodantem, ſed è conuerſo.

5 *Sequeſter poſſidet nomine illius, qui prius poſſidebat.*

6 *Sequeſter non eſt manutenendus contra illum, qui poſſidebat, ſed immo eſt ille manutenendus, ſi ſequeſtrum ſit neceſſarium, ideſt factum auctoritate Iudicis, quod non priuat poſſeſsione, & num. 8.*

7 *Sequeſter neceſſarius nec naturaliter poſsidet.*

8 *Sequeſter neceſſarius, ubi nemo adhuc erat in poſſeſsione, eſt manutenendus contra turbantem.*

9 *Poteſt ut administrator, & fructuum collector etiam præſentare.*

10 *Dicitur eſſe in poſſeſsione cuſtodiæ cauſa, ne partes ad arma veniant.*

[*Sequeſtratarius dicitur poſsidere, ſi antea poſſeſsio erat vacans.*

Venditori, qui poſſeſsionem ſibi reſeruauit, an competat manutentio, d. num.]

11 *Conſtituenti etiam actualiter poſsidenti, vel cauſam ab eo habenti manutentio non debetur contra conſtituarium.*

12 *Lim. niſi validitas contractus ſit in controuerſiam deducta.*

13 *Conductor, Inquilinus, Colonus non poſsident ſibi, ſed locatori, & domino, & num. 15.*

14 *Ciuilis poſſeſsio domini inniſtitur naturali, quæ mediante colono detinetur.*

15 *Locatoris poſſeſsio, non coloni probatur ex poſſeſsione coloni locatoris nomine.*

16 *Conductori, Inquilino, & colono manutentio non datur contra Locatorem, & Dominum, ſed è conuerſo.*

[*Cuſtos non poſsidet pro ſuo, nec eius detentio habetur pro poſſeſsione manutenibili.*]

17 *Limit. primo ſecus conductione, & colonia durante.*

[*Colono turbato competit officium Iudicis nobile, ne moleſtetur.*]

18 *Limit. ſecundo ſecus donec videatur ipſius Conductoris, & Coloni ius, ubi exempla, ſublim. ut ſub num. 19.*

[*Colono ſpecialem hypothecam habenti ſine difficultate manutentio datur.*

19 *Lim. tertio ſecus quando interuertunt domini poſſeſsionem.*

Locatori, non conductori, ſeu colono, datur manutentio, ubi interuertunt domini ius, & dominium, & conſtat de locatione.

Vel ubi cecidiſſent à commodo conductionis, & coloniæ ob non ſolutionem affictuum.

Vel male verſati fuiſſent in re conducta.

Cappellano ad nutum de quo conſtet, manutentio denegatur contra deputantem. d. num.]

20 *Emphiteuta naturaliter ſibi, non domino poſsidet.*

21 *Precario nomine poſsidenti datur ne manutentio, vel potius rei domino, & n. n. ſeqq.*

22 *Precario poſsidens poſsidet illi, à quo precario poſſidet.*

23 *Vicarius Foraneus an ſit manutenendus contra Epiſcopum in quaſi poſſeſsione iuriſdictionis cognoſcendi de certis cauſis.*

24 *Cappellano ad nutum amouibili datur manutentio contra illum à quo habet Cappellaniam, ſi prætendat, & ſumum det, illam eſſe perpetuam.*

25 *Curator, Tutor, administrator, vel recognoſcens, ſeu recipiens rem ab alio cum onere reſtituendi non ſibi, ſed aliis poſsident.*

26 *Non poſſunt manutentionem impedire iis, pro quibus poſsident, dum ſe pro illis ſic poſsidere, & ab illis rem habere non impugnant.*

27 *Poſſunt manuteneri non nomine proprio, ſed eorum, pro quibus poſsident.*

28 *Hæredi, ſtante commiſsione de ſequeſtrando, & deponendo fructus hæreditario ad creditorum inſtantiam, an competat manutentio.*

29 *Executores teſtamentarij non pro ſuo, ſed pro hærede poſsident, & manuteneri non poſſunt, niſi hæredum nomine.*

30 *Adminiſtrator teſtamentarius hæreditatis adhuc non aditæ eſt manutenendus, licet non ſibi, ſed hæredi poſsideat.*

31 *Tutori, Executori teſtamentario, & Adminiſtratori, officio durante, niſi male adminiſtrent, competit ſibi ipſi in ipſo officio, & adminiſtratione manutentio.*

32 *Exigenti non proprio, ſed alieno nomine, uti non ſibi, ſed alteri poſsidet, ita non ſibi competit manutentio ſed illi, pro quo poſsidet.*

[*Exigenti non proprio, ſed alterius nomine eſt manutenendus ad illum ſtatum, ſi conſtet etiam de titulo.*]

33 *Exigens cum quietantiis, & de ordine alterius ſicuti non acquirit ſibi quaſi poſſeſsionem, ſeu ſtatum exigendi, ita non eſt manutenendus, niſi agat nomine illius, qui quietantias fecit, & ordinem dedit.*

[*Procurator, negociorum geſtor, & ſimiles dicuntur ſimplices detentores pro aliis.*

Principali, ſeu domino competit manutentio ex poſſeſſione adepta per ſpecialem procuratorem.]

34 *In Incorporalibus ad effectum manutentionis requiritur, ut, ultra exercitium illius iuris, exercens intendat uti iure ſuo, non alieno, ut puta, quod recipiens ſolutiones recipiat tamquam ſibi debitas, & nomine proprio, non autem precario, aut alieno nomine, licet tamen remittatur hoc arbitrio Iudicis.*

35 *Procurator in rem propriam exigit, & manutenendus eſt nomine proprio.*

36 *Loca Montium emens ad alterius fauorem, reſeruata ſibi fructuum exactione, & diſpoſitione, & exiſtens in quaſi poſſeſsione exigendi debet manuteneri.*

37 *Epiſcopo, ſeu Parocho manutentio datur ex poſſeſsione Curati ab ipſo deputati, vel datur utrique.*

[*Cura Animarum poſſeſsio à Beneficiatis probata præſumitur potius nomine, & de ordine Epiſcopi, quam eorum proprio.*]

Obſeruatio LII.

An, & quando detur Manutentio ei qui pro alio, non ſibi poſſidet, detur ei, pro quod poſsidetur.

NOn debent † poſſeſſores appellari, qui non 1
ſibi, ſed aliis poſſident, *Gratian. diſcept. for. cap. 450. num. 17. & ſeqq* Atque ideo † qui 2
non poſſidet ſibi, ſed parti aduerſæ, non eſt manutenendus contra ipſum, quia poſſidet is, cuius nomine poſſidetur §. *poſsidere, Inſt. de interd. Menoch. conſ. 701. n. 40. Mantic. dec. 292. n.* Et † man- 3
datum de manutenendo datur illi, pro quo poſſidetur, *Rot. recent. deciſ. 677. n. 1. & 6. par. 2. Caual. dec. 474. n. 5.* [cum poſſeſſio ciuilis animo noſtro retineatur, & corpore alieno, hoc eſt eius, qui noſtro nomine naturaliter poſſidet, ſeu detinet, *Rot. in Colimbrien. Præſtimoniorum coram Reuerendiſsimo D. Coccino, poſt tract. dec. 554. num. 3.*]

Hinc eſt, quod † non datur manutentio depo- 4
ſitario, nec Commodatario contra deponentem, & commodantem, ſed bene è conuerſo, quia depoſiti, & commodati poſſeſſio penes deponentem, & commodantem reſpectiue manet, *d. §. poſsidere,*

Inſt. de interd. Aret. in §. retinenda. col. prima. In ſt. eod.
[*l. licet §. rei depoſitae. ff. depoſ. Rot. recent. deciſ.* 372
num. 4. par. 4.]
5 Eadem ratione † cum ſequeſter poſſideat nomi-
ne illius, qui prius poſſidebat, *l. Intereſſe puto ff. de acq.*
6 *poſſ. Salust. Tib. in pract. A. C. lib. 2. cap. 7. ſub n. 6.* † non
debet manuteneri ipſe ſequeſter contra illum, ſed
immo ille eſt manutenendus, ſi ſequeſtrum fuit ne-
ceſſariũ, id eſt factum auctoritate Iudicis, quod non
priuat poſſeſſione, *Grauat. ad pract. Veſtr. lib. 7. cap. 2.*
7 *n. 17.* Vbi quod huiuſmodi † ſequeſter neceſſarius,
nec poſſidet naturaliter, *Ricc. in coll. deciſ. coll.* 1645.
Mantic. dec. 252. n. 4. Rot. recent. dec. 516. n. 2. dec. 604.
8 *n. 2. par. 1. Bocc. dec. 158. n. 2.* & † quando alter ex liti-
gantibus tempore facti ſequeſtri poſſidebat, ſecus ſi
ambo contendebant poſſidere, & incertum erat,
quis poſſidebat, ac poſſeſſio apud ſequeſtrum poſita
fuit; Nam tunc manutentio redditur ipſi ſequeſtro
aduerſus turbãtem, *Menoch. de retinen. remed. 3. n. 93.*
9 *Boccat. de interd. uti poſſid. cap. 2. n. 53.* † qui tamquam
adminiſtrator, & collector fructuum poteſt etiam
præſentare ad Eccleſiam patronatam, quæ ſit in re
ſequeſtrata, *Iul. Viuian. in praxi Iuriſpatr. par. 1. lib. 4.*
cap. 5. n. 27. & lib. 14. cap. 3. n. 62. Ricc. in coll. dec. coll.
10 1645. licet † dicantur eſſe in poſſeſſione cauſa cuſto-
diæ tantum, ne partes veniant ad arma, *Gail. pract.*
obſer. lib. 1. obſeru. 5. in fin. Et videas. quæ dicam infra
obſeru. 75. [& idem ſi poſſeſſio eſſet vacans, nam ea
transfertur in ipſum ſequeſtratarium, *Rot. in Bracha-*
ren. Iuriſpatronatus de Padurelſe coram Cardinali Sa-
crato, poſt tract. deciſ. 423. n. 3. Non omitto, quod da-
retur manutentio contra ſequeſtratariũ, ſeu fructuũ
collectorem non ſecus, ac datur contra principalem
debitorem, vt in terminis penſionarij exiſteatis in
quaſi poſſeſſione exigendi, *Buratt. deciſ. 759. in princ.*]
Hinc pariter † non datur mandatum de manute-
11 nendo Conſtituenti, etiam actualiter poſſidenti, nec
habenti ab eo cauſam contra Conſtitutarium, & il-
lum, cuius nomine conſtituit ſè poſſidere, *Tuſc. in*
Ver. interdictum, concl. 286. n. 16. & 17. Gratian. diſ-
cept. for. cap. 113. n. 71. Rot. diuerſ. deciſ. 868. n. 3. par. 4.
Rot. in Bononien. de Gozadinis coram Remboldo, poſt
tract. dec. 145. n. 2. [*Buratt. dec. 887. n. 3.*] † Niſi Con-
12 tractus, ſuper quo eſt appoſita clauſula *Conſtituti*
ſit in controuerſiam deductus, validitas, vel inuali-
ditas, Conſtituti pendeat à validitate ipſius con-
tractus, quia interim, donec fuerit terminata lis ſu-
per validitate contractus, virtus conſtituti eſt ſuſ-
penſa, & deberet mandatum de manutenendo
Conſtituenti, *Crat. d. num. 71. Rot. diuerſ. d. deciſ. 868.*
num. 4. par. 4. Rot. in Placentina Caſtri coram Cardina-
li Mellino, penes Marcheſ. de comm. par. 1. fol. 1120.
ſub num. 4. Vbi præcipue, ſi probet ſuam poſſeſſio-
nem etiam poſt contractum. [Hinc rurſus manu-
tentio deberetur venditori, qui poſſeſſionem ſibi
reſeruaſſet, donec pretium ſolueretur, ſeu alia
adimplerentur. *Buratt. dec. 887. num. 1.*]
Hinc etiam, † cum Conductor Inquilinus, & Co-
13 lonus non poſſideant ſibi, ſed locatori, & Domi-
no; ſiunt † Ciuilis poſſeſſio Domini innitatur na-
14 turali, quæ mediante Colono detinetur, *Aret. in §.*
retinendæ in fin. Inſt. de interd. Seraph. dec. 82. ſub nu.
5. & dec. 769. ſub nu. 5. Rot. recent. deciſ. 677. nu. 1. &
6. par. 2. Coec. deciſ. 362. num. 3. Caualer. deciſ. 474.
num. 5. Rot. in Viterbien. Caſtrorum coram Cardinali
Sacrato, poſt tract. dec. 106. num. 4. in Romana Do-
mus coram eodem, poſt tract. dec. 152. num. 9. [*Tho-*
mat. deciſ. 30. num. 21. dec. 112. num. 8. & ſeqq. Bu-
ratt. deciſ. 423. num. 5.] † Et ex poſſeſſione Coloni
15 nomine locatoris poſſeſſio locatoris, non Coloni
probetur, *Vin. dec. 227. num. 1. lib. 2.* † Non datur
16 eis manutentio contra locatorem, & Dominum, ſed
datur ipſi Domino, & Locatori contra Colonum,
Inquilinum, & conducentem, *Boccat. de interd. vti.*
poſſid. cap. 2. n. 48. Rot. recent. d. dec. 677. n. 1. & 6. par. 2.
Caualer. dec. 171. n. 1. & ſeqq. dec. 228. n. 3. dec. 474. n. 5.
& contra inquilinum prohibentem, ædes refici,
Menoch. de retinet. remed. 3. n. 237. [*Thomat. d. dec. 30.*
num. 20. & 23. & deciſ. 112. num. 7. 11. & 12. Nec
cuſtos poteſt poſſidere titulo ſuo, nec eius detentio
habetur pro poſſeſſione manutenibili, *Lotter. de re*
benefic. lib. 3. quæſt. 13. numer. 24.]
Daretur † tamen mandatũ de manutenendo Co- 17
lono, Conductori, & Inquilino in ſua detentatio-
ne, & ad ſtatum, tam contra tertium, quam contra
dominum, & Locatorem, illiuſque hæredes, licet
nullo modo per ſe poſſideant, ſed tantummodo de-
tineant Colonia, & Conductionem durante, quia
tunc habent iuſtam cauſam detinendi, *Menoch. de re-*
tinen. remed. 3. n. 602. Boccat. de interd. vti poſſid. cap.
2. n. 47. 48. & 50. Ricc. in coll. dec. collect. 2850. verſ. ego
autem, Rot. diuerſ. deciſ. 856. in princ. par. 4. Seraph. dec.
82. ſub n. 5. Rot. in Bononien. Affictus coram Eminentiſ-
ſimo D. Cardinali Virili, poſt tract. dec. 269. n. 1. [*Tho-*
mat. d. deciſ. 30. n. 13. & 15. Gizzarell. dec. 83. n. 4. lib. 2.
vbi quod colonus, dum turbatur, implorat officium
Iudicis nobile ad finem, ne moleſtetur, *& ibi Bal-*
dax. de Angel. in Addit. n. 1. Rot. recent. deciſ. 391. nu.
3. par. 3. & in Bonon. Terrarũ coram Vbaldo ſen. poſt
tract. dec. 495. num. 7.] † Et etiam donec videretur 18
ipſius Coloni, & Conductoris ius, quod potuiſſet eſſe
impenſa, ſeu melioratio factam re conducta, vel
in Cultura prædij, vel damnum, & intereſſe ratio-
ne eiuſdem rei paſſum, vel anticipata ſolutio af-
fictuum pro annis futuris, vel recollectio fructuum,
qui adhuc à ſolo ſeparati non eſſent, & durante an-
no cœpto, pro quibus iſti habent ius retinendi, *l. ſi*
quis rem. ff. de acq. poſſ. Boccat. d. cap. 2. num. 47. Ricc.
in coll. dec. collect. 1007. *ver. ſed quæro Giurb. deciſ.*
63. num. 9. & ſeqq. [*Marcheſ. de comm. par. 2. de com.*
veſtit. in integr. §. 3. num. 146. vbi ſine aliqua dif-
ficultate, vbi adeſt ſpecialis hypotheca] † Vel etiam 19
quãdo interuerteret Domini poſſeſsionẽ, quia tunc
poſſident pro ſuo, & poſſunt in totum manuteneri,
Boccat. d. cap. 2. num. 49 [Niſi conſtaret de locatione
quia tunc diceretur per interuerſionem cecidiſſe à
locationis commodo, & daretur manutentio loca-
tori, *Rot. in d. Bononien. Terrarum coram Vbaldo ſe-*
niore, poſt tract. dec. 495. in fin. Non tamen com-
peteret Inquilino, ſeu Colono manutentio, vbi no-
torie conſtaret de eius non iure, *Roderic. de ann. red.*
lib. 1. quæſt 17. num. 30. [vel cecidiſſet à commodo
locationis puta ob non ſolutionẽ affictuum, vel quia
male verſatus fuiſſet in re conducta, ſed manutenen-
dus eſſet locator, *Rot. in d. Bonon. Terrarum coram*
Vbaldo, poſt tract. dec. 495. num. 1. & in fin.]
Emphiteuta † autem, qui habet Dominium vti- 20
le, & penes quem eſt naturalis poſſeſſio, ſibi, non
Domino directo poſſidet, *Seraph. dec. 769. ſub. num.*
5. Gionagn. conſ. 9. num. 17. lib. 1. vbi de omnibus, qui
ſibi naturaliter poſſident.
Hinc quod; † redditur hoc remedium rei Domi- 21
no, qui rem alteri precario conceſſit, ſiuè retinuerit
apud ſe ciuilem ſolam poſſeſſionem, ſiuè ciuilem,
& naturalem ſimul, non autem redditur contra Do-
minum ei, qui precario poſſidet, nec eius hæredi,
qui non interuertit Domini poſſeſſionem, *§. reti-*
nendæ in fin. vbi Aretin. in princ. & num. 8. Inſt. de
interd. Menoch. de retin. remed. 3. num. 3. 38. & ſeqq.
Boccat. de interd. vti poſſid. cap. 2. num. 8. & 10. Pract.
Papien. in form. lib. pro turb. poſſ. in gl. Hodie num. 4.
Mazzol. conſ. 91. nu. 19. Cancer. var. reſol. cap. 14. num.
41. par. 3. Rot. diuerſ. dec. 297. nu. 4. par. 2. Rot. recent.
deciſ. 677. ſub num. 1. par. 2. Rot. in Romana Situs co-

ram

ram Rembolde, poſt tract. dec. 46. n. 5. in Ampurien. Domorum coram Eminentiſſimo D. Vbaldo, poſt tract. deciſ. 214 n. 6. in Salernitana Beneficij coram R.P.D. Ghiſler o, poſt tract. deciſ. 13 c. n. . & 3. (Burat. deciſ. 346. n. 6.)
22 eum † precario poſsidens poſsideat illi, à quo precario poſsidet, *Rot. in Viterbien. Caſtrorum coram Cadinali Sacrato, poſt tract. deciſ. 106. n. 4.* niſi Dominus vtramque poſſeſsionem in precarium poſſeſſorem transtulerit, *Menoch. d. remed. 3. n. 42. & 44.* Vel niſi poſsidens precario interuerteret Domini poſſeſſionem. Nam tunc mandatum de manutenendo illi, non autẽ Domino daretur, *Boccat. d. cap. 2. n. 9.* Quare
23 † non debet Vicarius foraneus manuteneri contra Epiſcopum in quaſi poſſeſsione Iuriſdictionis cognoſcẽdi de certis cauſis cumulatiõe cum ipſo Epiſcopo, ita vt inter eos præuentio locum habere debeat, cum ipſe habeat Iuriſdictionem delegatam ad vniuerſitatem cauſarum, ſed ad certas cauſas arbitrio Epiſcopi. *Rot recem. d. dec. 297. per tot. par. 2.*
24 † Et è conuerſo daretur manutentio Cappellano ad nutum ammouibili, puta contra Capitulum, à quo haberet Capellaniam, ſi prætenderet, ſummam daret, illam eſſe perpetuam, *Caual. deciſ. 72. n. 1.* quãuis ſecus ſi conſtet de deputatione ad nutum, & voluntatem vt de Monacho ab abbate deputato, *Buratt. deciſ. 346. n. 1. & ſeqq. vbi Add. littera A. ampliant, & limitant. dec. 382. n. 1. & ſeqq.*]
25 Hinc rurſus † Curator bonorum, Tutor, & quilibet adminiſtrator alienarum rerum, vel exercens officium, aut habens aliquid in gubernium, & adminiſtrationem, vel recognoſcens, ſeu recipiens rem ab alio cum onere reſtituendi, cum, & ij non ſibi, ſed pro aliis poſſideant, *Surd. conſ. 481. n. 10. lib. 4. Seraph. dec. 81. ſub n. 5. Rot. in recent. d. dec. 677. n. 1. & 6.*
26 *par. 2.* † non poſſunt impedire manutentionem eis, quibus rem habent, & pro quibus poſſident, quia hoc eſſet interuertere eorum dominium, & poſſeſſionem, quod facere, & nun poſſunt, dum ſe pro illis ſic poſſidere, & ab illis rem habere non impugnant *Rot. recent. d. deciſ. 677. n. 6. par. 2. Caualer. deciſ. 171. num. 1. & ſeqq.* Vbi tamen fuit data contra adminiſtratorem manutentio, ſine præiudicio detentationis adminiſtratoris. Nec competit manutentio Tutori, nec aliis adminiſtratoribus rerum aliena-
27 rum nomine proprio; † licet pro aliis, & ſic pro illis pro quibus poſſident, manuteneri poſſint, *Boccat. de interd. vti poſsid. c. 3. n. 7. Surd. d. conſ. 481. in princ. & n. 10. & ſeqq. lib. 4.* [*Buratt. dec. 7:0. n. 1.*] Prout Tutor, ſeu Curator mortuo Pupillo, ſeu Adulto dicuntur adhuc detinere, & rerum cuſtodiam habere pro eorum intereſſe, & competit illis manutentio, donec rationem reddiderint, *Rot. in Romana Caſalis coram R.P.D. Durano, poſt tract. dec. 322. n. 2. 4. & ſeqq. in Romana Fideicommiſſi de Carpianis coram eodem, poſt tract. dec. 329. n. 2. 3. & 4.*
28 Quare, † ſi ad inſtantiam creditorum fuiſſet obtenta Commiſſio de ſequeſtrando, & deponendo fructus hæreditarios, non deberetur hæredi manutentio à die moti Iudicij, & intimari ſequeſtri, nec ſequeſtrum eſſet reuocandum, quia tunc hæres non ſibi ſed tamquam adminiſtrator creditoribus poſſidere diceretur, etiam quod ipſe quoque eſſet eiuſdem hæreditatis creditor, *Caualer deciſ. 567. n. 2.*
29 Eodem modo † executores teſtamentarij, cum non poſſideant pro ſuo, ſed pro hæredibus, non poſſunt manuteneri, niſi agant nomine hæredum,
30 *Boccat. d. cap. 3. num. 7.* † Et adminiſtrator teſtamentarius hæreditatis ab hærede adhuc non aditæ, eſt manutenendus, licet non ſibi, ſed hæredi poſsideat, *Rot. poſt Add ad tract. Cenc. de cenſib dec. 82. num 1.*
31 † Atque durante tempore tutelæ, adminiſtrationis, & executoratus, niſi male adminiſtraret, competit ſibi ipſi in ipſo officio, & adminiſtratione manutentio, *Boccat. d. cap. 3. num. 8. Seraph. dec. 82. per tot.*
Hinc ſimiliter eſt quod, † cum exigens non nomine proprio, ſed alieno alteri, non ſibi poſsideat non ſibi ſed illi, pro quo poſſideat, danda eſt manutentio, *Rot. in Romana de Tormellis coram Rembolde, poſt tract dec. 135. num. 1. & 2.* [Niſi conſtet etiam de titulo, quia tunc ad illum etiam ſtatum dari debet manutentio, *Rot. in Romana Emolumentorum, coram Rembeldo. poſt tract. dec. 656. n. 4.*] Vt etiam † 32
qui exegit cum quietantiis, & de ordine alterius non acquiſiuit quaſi poſſeſſionem, ſeu ſtatum exigendi, ita vt in eo veniat manutenendus, niſi agat nomine illius, qui quietantias fecit, & ordinem dedit, *D. Cenc. de Cenſib. par. 2. cap. 2. q. 89. in nouiſſ. impreſſ. Taurin. vel etiam ibid. q. 5. art. 3. n. 13. Rot. in Calagurritana Penſionis coram Corduba, apud Marchesſ. de comm. par. 1. fol. 122. n. 6* [Procurator enim, negociorum geſtor, & ſimiles perſonæ dicuntur ſimplices detentores pro aliis, *Rot. recent. dec. 391. n. 3. par. 3.* Vnde manutentio domino, ſeu principali conceditur, quotieſcunque conſtat de poſſeſsionis adeptione, etiam mediante ſpeciali procuratore, *Rot. recent. dec. 169. num. 1 par. 4.*] Et eſt generale, quod † in in- 33
corporalibus ad effectum manutentionis requiritur, vt vltra exercitium illius Iuris exercens intendat vti iure ſuo; non autem alieno, ita vt in ſolutionibus requiratur quod, qui illas recipit, receperit tamquam ſibi debitas, & nomine proprio, non autem precario, aut procuratorio nomine, vel ſimili modo; & idem in ſeruitutibus, & aliis; licet tamen hoc remittatur arbitrio Iudicis, *Maſcard. de probat. in Ver. poſſeſſio, concl. 1179. n. 17. & ſeqq. Menoch. conſ. 612. num. 16. Gratian. diſcept. for. cap. 113. n. 63. c. 283. num. 5. & 6. Rot. in Romana de Tormellis coram Remboldo, poſt tract. dec. 135. num. 1. & 2.* Quamuis † ſecus 34
eſſet, ſi quis eſſet conſtitutus procurator irreuocabilis, vt in rem propriam, ad exigendum, puta Penſionem, vel alias, & vti talis exegerit, ſeu poſſideat, nam eo cauſa acquirit ſibi quaſi poſſeſsionem, ſeu ſtatum, in quo debet manuteneri, ſi non alieno, ſed proprio nomine agat, *Cenc. d. n. 13. & ibi Rot. dec. 231. in d. Calagurritana Penſionis n. 6. coram Corduba,* † Et 35
idem eſt in eo, qui emit loca montium ad alterius fauorem, reſeruata ſibi fructuum exactione, & omnimoda diſpoſitione, nam docto de ſubſecuta exactione eſt iſte in illius quaſi poſſeſsione manutenendus, *Rot. in d. Romana de Tormellis coram Remboldo, poſt tract. dec. 135. num. 10.* 36
Hinc denique † datur manutentio Epiſcopo, ſeu 37
Parocho ex poſſeſsione Curati ab ipſo deputati, cum non dicatur Curatus poſsidere ſibi, ſed Epiſcopo, ſeu Parocho, & Domino, vel etiam datur vtrique ſimul, *Gratian. diſcept. for. cap. 425. n. 51. & ſeqq. Rot. in Hiſpalen. Primiciarij coram R.P.D. Nauarro, poſt tract. dec. 166. num. 9.* [Et poſſeſſio Curæ Animarum à Beneficiatis probata præſumitur potius nomine, & de ordine Epiſcopi, quam eorum proprio, *cap. omnes Baſilicæ 13. qu. 7. cum ibi not. Rot. recent. dec. 93. num. 5 par. 4.*]

S V M M A R I A.

1 *Materia facultatiua non eſt manutenibilis. Decl. vt num. 16. 19. & ſeqq.* 1
[Facultatiui actus poſſeſsionem non tribuunt ex quouis temporis lapſu, nec ſi fuerint mille.]
2 *Facultatis iure, quæ permittuntur, vel ex gratia, & voluntate Aduerſarij, non inferunt ad ius, vel poſſeſſionem, ſeu quaſi, quæ ſit attendenda.* 2
[*Facultatiui actus, & dependentes ab alicuius libera*

voluntate potius deſtruunt, quam probent poſſeſſionem.]

3 *Hoſpes etiam diuturnus, ſeu ab Amico in hoſpitio, & domo receptus nullo temporis curſu quærit quaſi poſſeſſionem hoſpitij, & domus.*

4 *Capones annuos habendi quaſi poſſeſſio non quæritur.*

5 *Iuris macinandi quaſi poſſeſſio non acquiritur per acceſſum Piſtorum ad molendinum aliquo tempore.*

6 *Quaſi poſſeſſio non quæritur ab eo, qui ſolitus ſit ex alterius nemore ligna conſcindere, ex ciſterna aquam capere, vel in furno panes coquere.*

[*Quaſi poſſeſſio non quæritur Macellario, nec Tabernario, nec Quæſtuario, nec in nauigatione per lacum alterius, nec in venatione per fundum alienum*]

7 *Exigendi in quaſi poſſeſſione non conſtituit actus facultatiuus, & ex gratia, & liberalitate.*

8 *Exigendi in quaſi poſſeſſione manutentio non datur, vbi ex circumſtantiis facti, rerum, & perſonarum colligitur ſolutum fuiſſe ex cauſa liberali,*

9 *Vicarium in loco habendi quaſi poſſeſſio non datur, cum ſit in facultate Epiſcopi, an velit illum retinere.*

10 *Præcedendi quaſi poſſeſſio non probatur ex actu familiari, & ex vrbanitate, ſeu ratione amicitiæ, vel conſanguinitatis facto, & admiſſo.*

[*Facultatiui actus, & ex deuotione non inducunt obligationem in poſterum.*]

11 *Gratia, & liberalitate per modum facultatis alias etiam per multos annos conceſſum poteſt hodie negari.*

12 *Arguendum non eſt de vno actu ad alium in his, quæ ſunt meræ facultatis.*

13 *Negatiuo in actu in facultatiuis non datur ſtatus quaſi poſſeſſionis, nec manutentio.*

14 *Negatiui iuris quaſi poſſeſſio non acquiritur ex non vſu facultatis, ſeu ex permiſſione.*

15 *Poſſeſſio, aut non vſus in contrarium non acquiritur ad effectum, vt amittatur ius, vel priuilegium, non conſtito præſertim de prohibitione, & patientia.*

[*Actus in iuribus negatiuis præſumuntur fieri iure facultatis, niſi prohibitio, & acquieſcentia concurrat vbi exempla.*]

17 *Facultatiui actus conſiderari poſſunt in actibus factis à priuato in priuatum, non in actibus publicis,*

18 *Facultatiua materia non dicitur, ſi præcedat titulus.*

[*Actus facultatiuus, & voluntarius non cenſetur præced ne titulo coactiuo, vel coactione, & n. 28.*]

20 *Facultatis præſumptio excluditur in dubio ex pluralitate actuum per longum temporis interuallum, ex diuturna poſſeſſione.*

[*Facultatis præſumptio excluditur in actibus factis per longum tempus, continuatis, & vniformibus.*]

21 *Præſertim in valde præiudicialibus.*

22 *Vel cum magno incommodo.*

23 *Et ceſſante alterius fraude, & malitia.*

24 *Præcedentiam, qui habuit in proceſſionibus multiplicatis vicibus eſt manutenendus.*

25 *Canonicus, ſeu alius, qui per plures vices in Capitulo interuenit, & votauit, eſt manutenendus.*

26 *Capellano ſeu Beneficiato, qui prætendatur ad nutum amouibilis, datur manutentio, ſi aliquo tempore conſiderabili poſſedit.*

27 *Facultatiua materia non præſumitur fauore Piæ cauſæ, & diuini cultus.*

28 *Facultatiuis in actibus acquiſita dicitur poſſeſſio, vbi præceſſit prohibitio, ſiu contradictio cum ſubſecuta acquieſcentia.*

Facultatiuis in actibus acquiſita dicitur poſſeſſio, ſi probetur coactio, vbi exemplum.]

Obſeruatio LIII.

An debeatur Manutentio ei, qui in poſſeſſione eſt ex gratia, ſeu cauſa liberali, & in materia facultatiua.

MANVTENTIONEM † petenti poteſt excipi, quod materia ſit facultatiua, nam in actibus mere facultatis non conſideratur poſſeſſio, ſeu ſtatus manutenibilis, & per conſequens, nec datur mandatum de manutenendo, *Gratian. diſcept. for. cap. 655. num. 49. Cenc. de Cenſib. in addit. p. 2. qu. 79. in nouiſſ. Taurin. vbi etiam antiquus ordo eſt ſcilicet c. 2. q. 3. art. 9. n. 17. Rot. diuerſ. dec. 863. par. 4. Rot. recent. dec. 565. num. 1. par. 1. Add. ad dec. 162. Greg. XV. num. 16. Caual. deciſ. 286. num. 1. deciſ. 418. num. 9.* [*Thomat. dec. 5. num. 16. Rot. recent. dec. 475. numer. 1. par. 3.* nec ex quouis temporis lapſu, *Thomat. d. dec. 5. num. 17.* nec per mille actus, *Rot. recent. dec 400. num. 3. par. 4. Capiblanc. pragmat. 1. de baron. & cor. offic. num. 208. lib. 1.* vbi de acceſſu Vaſſallorum ad furnos, vel molendina Baronis.] † Ex iis enim, quæ fiunt, ſeu fieri ſolent, vel permittuntur Iure facultatis, vel ex gratia, & voluntate Aduerſarij, nullum quæritur ius, nec oritur poſſeſſio, vel quaſi, quæ ſit attendenda, *Pont. de ſpol. lib. 2. cap. 16. num. 166. Tuſc. in Ver quaſi poſſeſſio. concl. 32. numer. 7. Pacific. de Salu. inſpect. 1. cap. 6. num. 30. Ricc. in coll. deciſ. coll 1293. in fin. Rot. diuerſ. dec. 297. ſub num. 4. par 2. Manſic. dec. 267. num. 2. Rot. recent. dec. 397. num. 3. dec 640. num. 3 par. 2.* [*Rip. in cap. cum Eccleſia Sutrina, num. 43. & ſeqq. de cauſ. poſſ. & propriet.* Quinimmo actus facultatiui, & dependentes ab alicuius libera voluntate potius deſtruunt, quam probent quaſi poſſeſſionem, *Rot. in Vicen. Collegij coram R. P. D. Mot mano poſt tract. dec. 541. n. 9.*] 1 2

Quare † diuturnus hoſpes, ſeu ille, qui ab aliquo amicu in hoſpitio, & domo recipitur, nullo temporis curſu quærit quaſi poſſeſſionem hoſpitij, & domus, *Pont. de ſpol. lib. 2. cap. 16. num. 166. Tuſc. in Ver. quaſi poſſeſſio d. concl. 32. num. 7. Rip. in d. cap. cum Eccleſia Sutrina num. 40. de cauſ. poſſ. & propr.*] † nec is, cui annui Capones dari conſueuerunt, *Pont. dict. cap. 16. num. 166.* [*Rip. in d. c. cum Eccleſia Sutrina num. 41. de cauſ. poſſ. & propr.*] † Nec quaſi poſſeſſio Iuris macinandi dicitur quæſita per acceſſum Piſtorum, & Furnariorum ad molendinum aliquo tempore, *Pont. ibid. Put. dec. 183 num. 6. lib. 2 Rip. in eodem c. cum Eccleſia Sutrina num. 44.*] † Nec is quærit quaſi poſſeſſionem, qui ſolitus ſit ex aliquo nemore alterius ligna conſcindere, vel ex ciſterna aquam capere, in furno panes coquere, *Gomeſ. dec. 20. verſ. cum igitur lib. 2.* [*Rip. in præfato cap. cum Eccleſia Sutrina num. 45. & ſeqq.* vbi etiam de Macellario, de Tabernario, & de Religioſis, qui longo tempore ſoli quæſtum fecerint in aliqua Villa, & quod non poſſunt compellere aliquem, ne vadat ad alium Macellarium, ſeu Tabernarium, aut prohibere alios volentes quæſtuare, *& num. 56.* vbi etiam de nauigatione per lacum alterius, & de venatione per fundum alienum] 3 4 5 6

Neque † actus facultatiuos, & ex quadam gratia, & liberalitate conſtituit in quaſi poſſeſſione exigendi, *Gomeſ. dec. 20. lib. 10. lib. 2. Straph. dec. 1089. n. 1.* 7

Et

8 † Et eſt neganda manutentio, quando ex circunſtã-
tiis facti, rerum, & perſonarum colligitur, ſolutum
fuiſſe ex cauſa liberali, *Gratia. diſcept. for. cap. 113. n. 61.*
9 Ex his quoque † non datur manutentio Ciuitati,
Communitati, Cappellanis, ac Clero contra Epi-
ſcopum in quaſi poſſeſſione habendi in eorum Ciui-
tate, & loco Vicarium, quia epiſcopus non tenetur
habere Vicarium, ſed eſt in eius facultate, an velit
illum retinere, *Tuſc. in Ver. mandatum de manutenẽdo,
concl. 69. n. 6. Caputaq. deciſ. 306. n. 4. par. 1. Caualer.
dec. 418. n. 9. & ſeqq.* Vbi etiam, quod ſimus in duabus
Eccleſiis, & Epiſcopatibus vnitis, poteſt ſolus Epi-
ſcopus per ſè, vel per vnum Vicarium tantum reſi-
dendo in vno Epiſcopatu explere negocia vtriuſque
Epiſcopatus, & ſic de ſingulis.
10 Quemadmodum † præcedendi quaſi poſſeſſionẽ
probaretur ex actu familiari, & ex Vrbanitate, ſeu
ratione amicitiæ, vel conſanguinitatis facto, & ad-
miſſo, *Rot. in Lucana Præcedentiæ coram R. P. D.
Ghiſlerio, poſt tract. dec. 229. num. 9. & 11.* [Vt nec
Facultatiui actus, & ex deuotione inducunt obliga-
tionem illud idem in poſterum faciendi, *Rot. recent.
dec. 545. num. 3. par. 3.*]
11 Quod † itaque ex gratia, & liberalitate per mo-
dum facultatis eſt alicui conceſſum etiam per mul-
tos annos, poteſt hodie negari, *late Rip. in cap. cum
Eccleſia Sutrina de cauſ. poſſ. & propriet. Gemeſ d. dec.*
12 *20. lib. 5.* Prout † nec de vno actu ad alium in his,
quæ ſunt nudæ facultatis, eſt arguendum, *Put. de-
ciſ. 501. num. 3. lib. 2.*
13 Amplius † nec in actu negatiuo in his, quæ ſunt
meræ facultatis datur ſtatus quaſi poſſeſſionis, nec
manutentio, *Tuſc. in Ver. mandatum de manutenendo,
concl. 69. numer. 5. Italian. Viuian. in praxi Iuriſpat.
par. 2. lib. 11. cap. 6. numero* 18. Vbi præſertim con-
tra Superiorem, *Caputaq. deciſ. 306. numer. 7. part. 1.*
14 † nec ex non vſu facultatis, ſeu ex permiſſione ac-
quiritur quaſi poſſeſſio iuris negatiui, *Rot. in Dertu-
ſen. Vicariæ coram R. P. D. Merline, poſt tract. dec. 146.*
15 *num. 7.* † nec acquiritur poſſeſſio, aut non vſus in
contrarium ad effectum, vt amittatur ius, vel priuile-
gium, præſertim non conſtito de prohibitione, & pa-
tientia, *Rot. in Montis Regalis Iuriſdiction. coram
Penia, apud Marcheſ. de comm. par. 1. fol. 1050. num.
6. Rot. in Cæſarauguſtana Diſtributionum coram Cardi-
nali Sacrato, poſt tract. dec. 154. numero 3. & in d.
Dertuſen. n. 8.* [Quodque in iuribus negatiuis actus
præſumantur ſemper fieri iure facultatis, niſi volens
facere actum fuerit prohibitus, & prohibitioni ac-
quieuerit, tradit *Rip. in ſæpius alleg. c. cum. Eccleſia
Sutrina num. 50. de cauſ. poſſ. & propr.* vbi de ſerui-
tute altius non tollendi, & iure non eundi ad aliud
molendinum, vel furnum, & ſimilibus.]
16 Intellige tamen, vt † tunc in facultatiuis non ſit
danda manutentio, quando cõſtat clare, vel eſt valde
vehemens præſumptio, materiam eſſe facultatiuam,
alias ſub prætextu materiæ facultatiuæ non eſt ita de
facili manutentio deneganda, *Seraph. dec. 323. num.*
17 *5. Adnot. ad dec. 162. Greg. XV. in fin.* Et † actus me-
re facultatiui conſiderari poſſent in actibus factis à
priuato in priuatum, non autem in actibus publicis,
Rot. diuerſ. dec. 863. par. 4. [& pluribus fratribus in-
ter ſe, *Rot. in Lauden. ſeu Placentina Bonorum coram
Cominulo, poſt tract. dec. 158. num. 5.*
18 Neque † eſt materia facultatiua quando præcedit
titulus, quia tunc actus ſequentes præſumuntur facti
in vim tituli præcedentis ad excluſionem actus vo-
luntarij, *Adnot. ad d. deciſ. 162. Greg. XV. numer. 16.
Rot. recent. dec. 400. numer. 4. par. 4.* vbi, quod actus
de ſui natura facultatiuus, & voluntarius non cen-
19 ſetur talis vbi præceſſit titulus coactiuus.] Et † de-
betur manutentio, quando probatur cauſa, & poſſeſ-
ſio ex dicta cauſa, *Cenc. de Cenſib. in addit. p. 2. c. 2. q.
3. art. 9. num. 17.*
Quemadmodum † etiam excluditur in dubio præ- 20
ſumptio facultatibus ex pluritate actuum per longũ
temporis interuallum geſtorum, & ex diuturna poſ-
ſeſſione; Nam toties multiplicati gratia, non eſt præ-
ſumenda, & ex diuturna poſſeſſione acquiritur ſtatus
conſiderabilis, & manutenibilis, *Gratian. diſcept.
forenſ. cap. 681. n. 6. Cacheran. deciſ. Pedemont. 99. n. 19.*
vbi quod ex diutina præſtatione præſumitur ani-
mus obligãdi, *Rot. recẽt. dec. 397. n. 3. deciſ. 640. n. 3. par.
2. Adnot. ad d. dec. Greg. 162. ſub d. n. 16. Caualer. dec.
286. n. 6. Rot. in Colonien. Præcedentiæ coram Eminẽtiſſ.
D. Vbaldo, poſt tr. dec. 32. n. 9. in Tuſculana Siluarum
coram Eminentiſſ. D. Cardinali Vereſpio, poſt tr. dec. 45.
n. 8. Rot. recent. dec. 545. n. 3. par. 3.* vbi de actibus factis
per longum tempus, & cõtinuatis, & vniformibus.]
† Præſertim in valde præiudicialibus, *Rot. recent. d.* 21
dec. 397. ſub n. 5. par. 2. † Vel cum magno incommo- 22
do eius, qui prætendit gratiam feciſſe, *Gratian. diſ-
cept. forenſ. d. cap. 681. n. 6.* Et † ceſſante alterius fraude, 23
& malitia, *Caualer. d. dec. 286. num. 6.* Vt † de Colle- 24
gio, quod præceſſit in proceſſionibus multiplica-
tis vicibus, quod ſit manutenendum, *Rot. diuerſ. dec.
863. par. 4.* † Et in terminis quaſi poſſeſſionis inter- 25
ueniendi, & votandi in Capitulo per plures vices,
Rot. recẽt. d. dec. 397. n. 5. & dec. 640. n. 3. par. 2. Vt etiam
† manutentio datur in beneficio, ſeu Capella, quæ 26
prætenditur manualis, & ad nutum amouibilis illi,
qui aliquo tempore conſiderabili poſſedit, *Caual.
dec. 72. num. 1.* Ita quoque † vbi agitur de fauore piæ 27
cauſæ, & Diuini Cultus, non præſumitur materia
facultatiua, *Adn. ad d. dec. 162. Greg. XV. ſub n. 16.*
Præterea † in actibus etiam facultatiuis diceretur 28
acquiſita poſſeſſio, quando præceſſiſſet prohibitio,
ſeu contradictio cum ſubſequuta acquieſcentia,
*Giouagn. conſ. 9. num. 87. lib. 1. Rot. recent. dec. 597. ſub
num. 4. & 5. par. 5. Rot. in Montis regalis Iuriſdictio-
nis coram Penia, apud Marcheſ. de comm. par. 1. fol.
1050. num. 6. Adnot. ad d. dec. 165. Greg. XV. ſub num.
17. Melch. Lotter. de re benef. tom. 1. lib. 1. q. 31. num.
29.* vbi data contradictione, & legitimi temporis
defluxione. [*Addent. ad dec. 225. Buratt. littera A.*
ſeu probaretur coactio, *Rot. recent. dec. 473. num. 1.
par. 3.* vbi de quaſi poſſeſſione cogendi Hæredes, &
Executores defunctorum, qui ſepulti ſunt extra Pa-
rochiam, ad iterum celebrandum in ea funeralia,
ſeu Nouennale, aut Caput anni, in alia Eccleſia, vbi
ſepulti ſunt, ſemel celebratæ, *& num. 3.* quod non ſuf-
ficit probare coactionem, ſed quod debet etiam pro-
bari, quod hoc factum fuerit nullis extantibus diſpo-
ſitionibus defunctorum.[

S V M M A R I A.

1 *Familiaritatis iure poſſeſſio non eſt manutenibilis,
præſertim in concurſu poſſeſſionis cum titulo.*
2 *Familiaritatis iure poſſeſſio nullius eſt conſidera-
tionis.*
[*Familiaritatis, iure poſſeſſio non eſt conſiderabilis
ad aliquem effectum.*]
3 *Non eſt attendenda.*
4 *Nullum ius tribuit, nec ſuffragatur.*
5 *Actus facti iure familiaritatis, coniunctionis, vel ami-
citiæ nullum inferunt præiudicium poſſeſſioni al-
terius.*
6 *Nec ex eis poſſeſſio, vel quaſi acquiritur.*
[*Ampl. etiam quod actus ſint plures, vel etiam
mille.*]
7 *Etiam quod fructus percipiantur.*
[*Teſtes deponentes de poſſeſſione iure familiarita-
tis debent reddere rationem, & quare.*

Familiaritatis iure in Amici, vel coniuncti bona ingrediens poſſidere non dicitur. d.num.]

8 *Ingreſſus in amici, ſeu coniuncti fundum, vel vineam cauſa comedendi de vuis, vel ibi ſolatiandi, etiam cum conſenſu poſſeſſoris, non transfert poſſeſſionem.*

9 *Familiaritatis iure in dubio præſumitur poſſeſſio, & ingreſſus factus in bonis amici ſeu coniuncti.*

10 *Et in eo, qui nullum ius, ſeu titulum habet, ſeu, quod habeat, non conſtat, nec excogitari poteſt.*

[Familiaritatis iure poſſeſſio præſumitur inter affines, & fratres. Ampl. vt num. 12.]

11 *Et vbi conſtat de titulo alterius, etiam inualido, ſeu inutili.*

12 *Niſi conſtet, quod vſus ſit iure proprio.*

[Socij actus in portione ſocij dicuntur iure familiaritatis, nec præbent in ea poſſeſſionem.]

13 *Familiaritatis iure quis in dubio præſumitur rem alienam poſſidere ad excludendum delictum.*

14 *Familiaritatis iure poſsidens non ſibi, ſed alteri poſſidet.*

15 *Communia bona inter communiter habitantes ſi vnus adminiſtret, omnes dicuntur poſſidere, quia quoad alium ratus dicitur id facere iure familiaritatis.*

[Familiaritatis iure poſſeſsio eſt manutenibilis, dum dubitatur, ſeu diſputatur, an ſit talis.]

16 *Frater faciens acta iuriſdictionalia in iuriſdictione ad id admiſſus iure familiaritatis.*

17 *Familiaritatis iure dicitur poſsidere vxor bona mariti, & è conuerſo, filius bona patris, & matris, & frater mariti bona vxoris.*

18 *Familiaritatis iure præſumitur poſſeſsio, etiam quod puta habitans appellet domum propriam, vel fecerit melioramenta.*

19 *Familiaritatis iure poſſeſsio eſt manutenibilis, ſi alius non poſsideat.*

[Familiaritatis iure poſſeſsio excluditur, dum non apparet magis de vnius iure, quam alterius.

Et ex actibus locationis, inciſionis arborum, ædificij domus, & aliis ſolitis fieri à veris dominis.]

20 *Familiaritatis iure poſſeſsio excluditur ex multiplicitate actuum, & continuata poſſeſsione.*

[Vxor viro mortuo poteſt auctoritate propria poſſeſſionem bonorum viri continuare ex nouo titulo abſque Iudicis miniſterio, vel etiam cum eo.

Limit. 1. ſecus quoad bona in tertium tranſlata viro viuente d.num.]

21 *Vel per exhibitionem tituli præcedentis, etiam nulli,*

22 *Vel per titulum, & cauſam ſuperuenientem.*

23 *Mutaſſe quis præſumitur poſſeſsionem iure familiaritatis, vel alio iure in poſſeſsionem iure proprio ex ſuperuenientia noui tituli, & cauſæ, vt in vxore ex ſuperuenientia crediti dotis ob mortem, ſeu vergentiam viri ad inopiam poſſeſsionem continuando ſiue facta, ſiue non facta declaratione, & competit manutentio etiam ad excluſionem alterius. Ampl. vt n. 25. 27. & 28.*

[Lim. 2. niſi doceatur de ſatisfactione.]

[Præſumitur quis poſſidere iuſto titulo, & eo modo, quo ſibi eſt magis proficuum. Ampl. vt num. 20. Limit. vt num. 21.

Declaratio trahitur retro vſque ad initium actus.

Et eo magis ſtante declaratione poſſeſſoris, quæ trahitur retro vſque ad initium actus.

Niſi effectus iſtius conuerſionis, & mutationis eſſet impeditus ex antecedenti ſuperuenientia tituli ad fauorem alterius.]

24 *Decl. probata tamen præcedenti poſſeſsione iure familiaritatis,*

26 *Decl. vt in vxore requiratur declaratio poſt mortem viri, vbi adſunt filij, & ſtatutum de continuanda in eos poſſeſſione.*

[Limit. tertio, niſi poſſeſsio per alium fuerit occupata.

Sublimitat. ſecus, ſi mulier habeat pro ſe conſtitutum.

Vel ſit in poſſeſsione vti tutrix, & adminiſtratrix pupilli defuncti.

Limita. quarto, concluſionem procedere in iis bonis, in quibus vxor inſiſteret habitando, vel retinendo, prout in Domo, & mobilibus, ſecus in alijs.

Mulier inſiſtens pro indiuiſo pro aliqua parte cum alio non poteſt declarando mutare cauſam poſſeſſionis quoad totam rem, & alium ſua poſſeſsione priuare abſque citatione.

Mulier retentioni inſiſtens tempore, quo capitur poſſeſsio per heredem, præſumitur in dubio in retentione præceſſiſſe.

Mulier, & heredibus viri continuantibus in poſſeſsione, prout erant, & faciebant antea viri obitum, præſumuntur in dubio heredes poſsidere, & mulier ſolo iure familiaritatis, niſi declarauerit.]

29 *Decl. vt declaratio non ſit neceſſaria, quando conſtat de ſcientia tituli, ſecus è contra.*

30 *Decl. vt non cenſeatur facta mutatio, ſi titulus ſuperueniens ſit nullus, ſeu inutilis.*

31 *Declara. vt, ſi titulus ſuperueniens ſit compatibilis cum alio primo, cenſeatur quis ex vtroque poſsidere.*

32 *Decl. vt ceſſet præſumptio mutationis cauſa poſſeſſionis, vbi iam quis declarauerit poſsidere alieno nomine, vt in matre tutrice.*

Obſeruatio LIV.

An qui poſsidet Iure familiaritatis ſit manutenendus, & quid ſi ſuperueniat nouus titulus.

ADEST alia poſſeſſio, quæ dicitur
iure familiaritatis, quæ fere coinci-
dit in idem cum ſuperiori proxima
præcedente, hoc eſt cum poſſeſſio-
ne ex gratia, & cauſa liberali, † quæ 1
pariter non eſt manutenibilis, præſertim in con-
curſu alterius poſſeſſionis, quæ innitatur titulo, *Rot.*
diuerſ. deciſ. 167. numer. 7. par. 4. Rot. in Romana ſtatus
coram Rembolde, poſt tract. deciſ. 46. numer. 5. in Auer.
contiana Bonorum coram R.P.D. Nauarro, poſt tract.
deciſ. 319. numer. 12. in Narnien. Succeſſionis coram
R.P.D. Veroſpio, poſt tract. deciſ. 25. num. 8.
Quaſi † huiuſmodi poſſeſſio nullius eſt conſi- 2
derationis, *Coccin. deciſ. 476. numer. 6. Rot. in*
Romana Dotis, ſiue Saluiani coram R.P.D. Durano, poſt tract. deciſ. 206. numer. 8. [Thom. A.
deciſ. 120. numer. 9. Rota recent. deciſ. 764. numer. 2. part. 3. ad aliquem effectum, *Thomat. dicta deciſ. 120. numer. 9.*] † non eſt attendenda, 3
Afflict. deciſ. 167. Ioſeph. Ludouiſ. deciſ. Lucen. 31.
[Addent. ad deciſ. 169. Buratt. numer. 13.] † 4
Nullum Ius tribuit, nec ſuffragatur. *Rot. recent.*
deciſ. 761. numer. 4. par. 2. Adnot. ad deciſ. 592.
Greg. XV. numer. 6. Ricc. in collect. deciſ. collect. 293.
in fin. † Auctuſque facti Iure familiaritatis coniun- 5
ctionis, vel amicitiæ nullum infert præiudicium

pos

poſſeſsioni alterius *Monoch.conſ.102.n.144. Mantic.*
6 *dec.244.n.10.* nec ex eis poſſeſsio, vel quaſi acquiritur, *Tuſc.in Ver.quaſi poſſeſſio, concl.32.n. 7. Pacific. de Saluian.inſpect.1.cap.6.n.39. Mantic deciſ.267.n.2.* [*Rip.in cap.cum Eccleſia Sutrina n.39.& ſeqq de cauſ. poſſ.& propr.* Etiam quod actus ſint plures, vel etiam mille, *Rip.vbi ſup.n 56. Capiblanc.pragmat.1.de baron. & eor.offic.n.208.lib.1.* vbi de venatione, & piſcatione in defenſis, niſi eſſet facta poſtea prohibitio, &
7 actus ſubſequerentur] † Etiam quod fructus percipiantur, *Balb.deciſ.29. Pom.de ſpol.lib.2.cap.14.n.116. Maſcard.de probat.in Ver.poſſeſſio, concluſ.1183.nu.8. & 9.* [Sed tamen teſtes deponentes de alicuius poſſeſsione iure familiaritatis non probant, niſi rationem reddant, quia deponunt de re, quæ non cadit ſub ſenſu corporis, *Rot.in Balneorigen Terrarum coram Cardinali Sacrato, poſt tract.dec 419.num.3.*

8 Vnde, † ſi quis in alicuius amici, ſeu cõiuncti fundũ, ſeu vineã ingrediatur cauſa comedendi de vuis, vel ibi ſolatiandi, & ſic iure familiaritatis, amicitiæ, & coniunctionis etiam cũ conſenſu poſſeſſoris, nõ acquiritur illi poſſeſsio, *l.qui iure familiaritatis, vbi gl. magiſtra.ff.de acq. poſſ. Pacif.de Salu.inſp.1.cap 6.nu.*
9 *30.Mantic.dec.267.n.2.* † Et in dubio poſſeſſio, & ingreſſus factus in bonis Amici, ſeu Coniuncti præſumitur Iure familiaritatis, *d.l.qui iure Tuſc.in Ver. poſſeſſio concluſ.411.n.2. Ricc.in coll.dec.d.collect.1293. Seraph.dec 138.n.2.quæ eſt etiam inter. diuerſ.dec.130. par.prim.Rot.recent.deciſ.761.ſub n.4.par.4* [nec dicitur ſic ingrediens poſsidere, *Franc. Merlin. Pignatell.contr.for.cap.89.n.4.* Vbi, quod talis præſumitur
10 poſſeſsio poſterior inter coniunctos. † Præſumiturque ſemper poſſeſsio Iure familiaritatis in eo qui nullum ius, ſeu titulum habet, ſeu quod habeat non conſtat, nec excogitari poteſt, *Valaſc.conſult.180.n. 7.tom.2.Cocc.dec.180.n.5.dec.239.n.6.& dec.472.n.6. Rot.in Spoletana Bonorum.corã Vbaldo, poſt tract.dec. 1383.n.4.* [*Rot.recent.dec.764.n.2.par.3.*] & vbi conſtat de titulo alterius, *Tuſc.in Ver.poſſeſſio, concl.411.n. 4.Cocc.d.dec.239.numer.2.* [*Rot.recent. deciſ. 493. in fin.par .3.* vbi, quod talis præſumitur inter affines, *& dec.284.n.3.p.5 in Roma. Domor.de Zacconis corã*
11 *Vbaldo, poſt tract.dec.493.n.6.*] † etiam quod ſit titulus inualidus, *Tuſc. vbi ſupra num. 6. Ricc. d.coll. 1293.* vel inutilis, *Gratian.diſcept. for. cap. 450. num. 4.* [*Add.ad dec.Buratt.169.num.13.*] cum enim vnus habet titulum, & alter poſſidet, præſumitur poſſi-
12 dere, & actus facere iure familiaritatis, † niſi conſtet, quod vſus ſit iure proprio, *Grat.diſcept.forenſ. cap.450.nu.5. & 6* [*Surd. conſ. 260. nu. 17. & ſeqq.* vbi eo magis ſtante affinitate, & inter fratres, & quod frater præſumitur poſſidere portionem alterius fratris iure familiaritatis, etiam quod non cõſtet, quod alter frater vnquam poſsederit, ita vt nec qui percepit fructus poſſit dicere, quod ipſe ſolus poſſederit, *Buratt.dec.169.nu.6. vbi Add. num. 13.*]
& † ſit hæc præſumptio ad excludendum delictum,
13 ne ſcilicet, qui titulum non habet non videatur alienum occupare, *Tuſc.loc.cit.nu.2.& 9. Valaſc. conſult. 180.num.8.tom.2. Rot. in Romana. Dotis coram R. P. D.Durano, poſt tract.dec.206.num. 11.* † quique poſ-
14 ſidet Iure familiaritatis, non poſſidet ſibi, ſed alteri, cuius familiaritatis Iure, vtitur, *Gratian.diſcept. forenſ.d.cap.450.nu.15. Adnot. ad d. dec. 572. Greg. XV.ſub num.6.* [*Rot recent. dec. 764. num.2. par. 3.*]

Hincque infertur, quod, † quando fratres, aut
15 alij habent prædia, bonaque communia, & communiter habitant, licet vnus tantum adminiſtret, accedat ad prædia, eaque locet, ac fructus percipiat omnes tamen dicuntur poſſidere, quia quoad aliorũ ratas dicitur ille poſſidere pro eis Iure familiaritatis, non iure proprio, *l. communis in princ. iuncta ſũmario, ff.de acq.poſſ.Doct. in d. l. qui Iure familiaritatis ff.eod. Alex. conſ.6. ſub.n.15.lib.3. Ric. d. collect 1293. Tuſc.in Ver.poſſ.concl.411.n.7.& ſeqq.nu.11.& ſeqq. Gratian.diſcept.for.cap.450.n.3.& ſeqq.Seraph.d. dec 138.n.4.* [*Buratt.dec.192.n.19.* vbi, quod poſſeſsio præſumitur iure familiaritatis, & adminiſtratorio nomine, *& n.20.* eo magis ſi antea declaraſſet, quod per adminiſtrationem, & quemlibet actum non intelligeretur ſibi poſſeſſio quæſita, & actus geſti per ſocium in re communi dicuntur geſti familiaritatis iure reſpectu portionis Socij, nec ex eis acquiſita ſibi dicitur aliqua poſſeſsio in Socij portione, *Rot. in Romana Diuiſionis de Antolinis coram Vbaldo, ſeniore,*
poſt tract.deciſ. 475. nu.3.] Et † ſi aliqua Iuriſdictio 16
ſpectet ad vnũ fratrem primogenitum in ſolidum, & alij fratres fecerint actus Iuriſdictionales, cẽſentur ad exercitium huiuſmodi Iuriſdictionis admiſsi iure familiaritatis fraternæ, *Gratian.d.cap.450.nu. 6.Tuſc.d.d.concl.411.num.9.*

Hinc pariter † vxor poſsidens bona mariti, ſeu 17
quæ maritus poſsidet, vel habitans cum eo domum dicitur illa poſsidere Iure familiaritatis, non proprio, *Tuſc.in d. Ver. poſſeſſio, concl. 411. num. 5. & 10. Ricc.d.collect. 1293. Grat. d. cap. 450. num. 3. & ſeqq. Seraph.d.deciſ.138.num.1.Rot.diuerſ.deciſ. 167. nu.6.par.4* [*Thomat.deciſ 105. nu. 1. Rot. recent. dec. 372.num. 1. par. 4*] Et idem dicendum eſt de marito actus poſſeſsorios faciente in bonis vxoris, *Tuſc.d.num.5.& 10. Seraph. d. dec. 138. nu. 1. & 2. Greg.XV.dec.572.nu.4.dec.581.nu. 4.* Et de filio reſpectu bonorum patris, ſeu matris, *Gratian. d. cap. 450.nu.2.& ſeqq.Seraph. d.dec.138.nu. 1. Rot.recent. dec. 172. num. 9. par. 5.*] & de fratribus mariti reſpectu bonorum dotalium vxoris, *Tuſc.in Ver. poſſ. concl.411.num.1.*

Quinimmo † Iure familiaritatis præſumitur poſ- 18
ſeſſio, etiam quod, puta habitans, appellet domum propriam, vel fecerit melioramenta, quia hæc potuit facere ratione habitationis, & familiaritatis, prout Inquilini etiam quotidie faciunt, *Rot. recent. deciſ.761.in fin.par.2.*

Ceſſante † verò alterius poſſeſſione eſt etiã manu- 19
tenibus poſſeſſio iure familiaritatis, *Giouagn.conſ.11. n.2.lib.1.* [Prout etiam quando eſt dubium, an poſſeſſio ſit, vel ne iure familiaritatis. & dum de hoc diſputatur. *Rot. Bononien.deciſ.138.n.57.& ſeqq.*]

Excluderetur † autem præſumptio poſſeſſionis 20
Iure familiaritatis ex multiplicitate actuum, & continuata poſſeſsione, *Adnot.ad d.deciſ.Greg. XV.572. num.8. Rot.in Colonien.Præcedentiæ coram Eminentiſſimo D.Cardinali Vbaldo, poſt tract.dec.32.numer.9.* [*& in Balneorigen. Terrarum coram Cardinali Sacrato, poſt tract.dec.419.nu.5. Rip. in cap. cum Eccleſia Sutrina num. 55. de cauſ. poſſ propr. Add.ad.deciſ. 169. Buratt.num.14.* vbi etiam de poſſeſsione per ſpatium longi temporis; Vel ex quo non appareret magis de vnius iure quam alterius, *Rot. in eadem Balneorigen Terrarum coram Cardinali Sacrato, poſt tract. dec. 419. num. 4.* Vel ſi teſtes deponerent de actibus locationis, inciſionis arborum, ædificij domus, & alijs ſolitis fieri à veris dominis, *Rot. in Senogallien. prætenſi ſpolij coram Cardinali Pamphilio*
ſeniore, poſt tract. dec. 420. num. 3. & 6.] † Vel per 28
exhibitionem tituli præcedentis, *Seraph.deciſ.342. num.2.Greg.XV.deciſ.91. num. 3.* [*Thomat. deciſ. 68 num 42. Rot. in. d. Senogallien. prætenſi Spolij coram Cardinali Pamphilio ſeniore, poſt tract.dec.420. num. 4. Add.ad deciſ.169. Buratt.num. 14.*] etiam ſi titulus eſſet nullus, *Greg.XV.d.deciſ. 91. num. 4. Adnot ad d. deciſ.572.eiuſdem nu.7* [*Thomat. dec.120. num 10. Add.ad d.dec.169.Buratt. num. 14.* Et eo magis ſi eſſet iuſtus. *Nenizan.cõſ.80.n.21.*] Ac † etiam per 12

titulum, vel cauſam ſubſequentem, ſeu ſuperuenientem.

23 Proinde,† ſi vxori, vel alteri poſsidenti Iure familiaritatis, ſeu alio iure ſuperueniat nouus titulus, ſeu cauſa, vt puta reſpectu vxoris creditum ſuarum dotium reſtituendarum ob mortem viri, ſeu illius vergentiæ ad inopiam, vel vſus fructus ſibi à Viro relicti, vel inſtitutio de ſe facta, poſſeſſionem bonorum mariti poſt illius mortem continuando cenſetur ſibi mutaſſe cauſam poſſeſſionis, etiam ſine aliqua declaratione, & multo magis, ſi hoc expreſſe declarauerit, vt in formula tradita per *Saluſt. Tib. in pract. A. C. lib. 1. cap. 55. n. 9.* ſibique manutentio vtroque caſu, debetur, etiam ad exclusionem manutentionis alterius, *Pirr. Maur. de ſolut. in rubr. de recent. & quand. ipſ. vti lic. n. 32. & ſeqq. Grat. diſcep. forenſ. cap. 954. n. 1. Rot. diuerſ. deciſ. 380. n. 1. & 2. dec. 562. in princ. 4. Mãsic. dec. 71. n. 1. & 10. dec. 245. n. 4. & 12. Rot. recent. dec. 366. n. 1. dec. 623 n. 5. par. 1. dec. 761. ſub n. 2. par. 2. Greg. XV. dec. 546. in princ. & n. 1. & ibi Adnot. n. 15. Coccin. dec. 67. nu. 3. & ſeqq.* Vbi de filia vxoris, *& dec. 130. n. 6. Canaler. dec. 184. n. 2. Rot. in Romana Hæreditatis de Coccinis corã R. P. D. Nauarro, poſt tract. dec. 169. n. 1. 2. & 4. in Romana Hæreditatis de Cincijs coram R. P. D. Pirouano, poſt tract. dec. 173. n. 2. in Recanaten. Dotis coram R. P. D. Dunozetto, poſt tract. dec. 230. n. 4. in Romana Caſalis coram R. P. D. Durano, poſt tract. deciſ. 322. n. 7. in Narnien. Succeſſionis coram R. P. D. Veroſpio, poſt tract. dec. 325. nu. 12.* [*Thomat. dec. 105. n. 1. Rot. recent. dec. 232. n. 1.* vbi quod ita indiſtincte tenet *Rota dec. 242. n. 6. dec. 396. n. 1.* vbi, quod hanc opinionem ſequitur Rota, & quod, poteſt auctoritate propria continuare poſſeſſionem abſque Iudicis miniſterio, *dec. 561. nu. 1.* vbi etiam quod hanc opinionem ſequitur, *Rot. part. 3. & deciſ. 167. nu. 3.* vbi etiam ſine Iudicis miniſterio, *dec. 264. n. 8. dec. 372. nu. 1. deciſ. 402. nu. 5.* vbi pariter, quod iſtam opinionem ſeruat *Rota par. 4. & in Senogallien. prætenſi ſpolij coram Cardinali Pamphilio ſeniore, poſt tract. deciſ. 420. num. 5. in Tarracinen. Bonorum coram Eminentiſſimo D Cardinali Vbaldo, poſt tract. dec. 515. n. 3. & penes FenZon. ad Statut. Vrb. dec. 38. verſ. punctus ergo. in fin. Buratt. dec. 574. n. 5. deciſ. 609. num. 3. & 4. & in fin. dec. 614. num. 7. dec. 613 num. 4. Franch. Merlin. Pignatell. controu. for. cap. 89. num. 1. 2. & 7. vbi ſub nu. 3. & 7.* ſecus quoad bona tranſlata in tertium viro viuente quod etiam tradit *Can-*
24 *cer. var. reſolut. lib. 1. cap. 9. num. 42.*] † Probata tamen præcedente poſſeſſione iure familiaritatis, cum non præſumatur ex eo ſolum quod ſit, puta vxor, *Gabr. conſ. 34. num. 1. Gutierr. conſ. 19. numer. 16. Rot. in Tudertina Pradij contram Ortembergo, poſt tract. dec. 319. num. 11. in Camerinen. Pradij coram Remboldo, poſt tract. dec. 189. ſub n. 1. in Narnien. Succeſſionis, coram R. P. D. Veroſpio poſt tract. dec. 325. num. 5. & in Auſimana Cenſus coram R. P. D. Ghiſlerio, poſt tract.*
25 *dec. 647. num. 57.*] Eoque fortius in vxore non requiritur declaratio, & debetur illi manutentio, quando habet pro dotium reſtitutione obligationem viri cum clauſula conſtituti, ſeu præcarij, & ſic tranſlationem poſſeſsionis, *Rot diuerſ. dec. 345. num. 2. par. 3. lib. 3. & d. dec. 380. nu. 3. par. 4. Rot. in d. Bononien. Bonorum 18. Maij 1616. coram Buratto, & fuit firmatum in Romana Hæreditatis de Cincijs, coram R. P. D. Pirouano, poſt tract. dec. 28.* [*Rot. recent. dec. 770. num. 2. in fin. par. 3.* vbi, quod poteſt etiam exabundanti denuo capere poſſeſsione auctoritate Iudicis, vel etiam propria. Niſi ex aduerſo concludenter doceatur, ipſam fuiſſe de dote ſatisfactam, nã tunc nõ eſſet mulier ſub dotis prætextu manutenenda, vt videtur ſentire *Rot. recent. dec. 372. in fin. p. 4.*]

26 Quamnis † non poſsit dici mulier mortuo viro mutaſſe cauſam poſſeſsionis abſque aliqua declaratione, vbi adſunt filij, & ſtatutum de continnenda in eos poſſeſsione, vel fuit adita ab aliquo hæreditas, & capta poſſeſsio, ſed ſolúmodo vbi poſseſsio vacauit, & a nemine occupata reperitur, *Dec. conſ. 231. col. 2. verſ. & hoc indubitanter, & conſ. 400. n. 5. Rol. conſ. 77. n. 34. & ſeqq. lib. 1. Gutierr. conſ. 19. nu. 14. Ioſ. Ludou. dec. Peruſ. 109. n. 4. par. 2. Canal. dec. 429. n. 2. & fuit firmatum in Narnien. Succeſsionis coram R. P. D. Veroſpio, poſt tract. dec. 325. n. 13. ſcribente pro deciſione Excellentiſs. D. Paulo Rannutio Maceraten. Aduocato in curia prima claſſis, ſũma eruditionis, & integritatis, quẽ ſemper ego plurimi feci.* [*Nemz. cõſ. 80. n. 24. Grat. diſcept. for. cap. 700. n. 34. & 35. Ioſ. Ludou. dec. Peruſ. 61. n. 8. dec. 109. n. 3. Gizzarell. dec. 44. n. 3. 5. & 6. & ibi Add. n. 7. Giurb. ad Conſuetud. Meſſanẽ. cap. 10. gl. 8. part. 2. n. 25. Rot. recent. deciſ. 232. num. 2. par. 3. & deciſ. 372. num. 1. par. 4. Buratt. dec. 375. n. 9.* vbi quod mutatio non intrat niſi ſtãtibus, terminis habilibus. Cum ceſſet cõtinuationis poſſeſsionis effectus, vbi poſſeſsio per alium fuerit occupata, *Rot. in Bonanen. Beneficij corã Reuerẽdiſſimo D. Coccino, poſt tract. dec. 480. n. 5.* Niſi in caſu, quo mulier haberet pro ſe conſtitutum, *Rot. recent. d. dec. 232. n. 2. par. 3.* Vel eſſet in poſſeſsione, vti tutrix, & adminiſtratrix pupilli defuncti, quia tunc nulliter per hæredes pupilli diceretur capta poſſeſſio, quæ non vacabat, ſed dicabatur remãſiſſe penes tutricem, donec rationem reddidiſſent, in his terminis procedit, ni fallor, *dec. 396. n. 2. par. 3. recent.* Vel in ijs bonis tantú, in quibus inſiſteret habitãdo, vel retinẽdo, prout in domo, & mobilibus, ſecus quoad alia, *Giurb. loc. cit. n. 20. Rot. in Auximana Cẽſus corã R. P. D. Ghiſlerio, poſt tr. dec. 647. n. 57. & 58.* Ita, vt ſi eſſet in poſſeſsione, ſeu inſiſteret pro indiuiſo pro aliqua parte cũ alio, non poſſet ex ſuperuenientẽ, ſeu alio titulo, declarãdo ſe velle ſibi cauſam poſſeſsionis mutare, & totam rem poſsidere, per d. declarationem, & mutationem alium ſua poſſeſsione priuare, pręſertim abſque citatione, *Rot. in Romana Prælationis Vineæ coram Vbaldo ſeniore, poſt tract. dec. 486. n. 6. & 7.* Et ſi mulier retẽtioni inſiſteret eodem tempore, quo hęres poſſeſsionem acciperet, ipſam in dubio in retentione præceſsiſſe pręſumeretur, *Giurb. vbi ſub. n. 15. & 20.* At quando mulier cũ filijs, nepotibus, cognatis, aut agnatis hæredibus viri remanſit in domo habitationis mariti, & prędictorum, tunc ea familiaritatis iure poſſediſſe, & poſsidere pręſumitur, & non cauſa dotis recuperandę, niſi declarauerit, *Dec. conſ. 400. ſub nu. 5. verſ. nec obſtat Borgn. de vſufr. ſub num. 102.* & pręſumitur eo modo perſeuerare in domo viri ſe gerendo, adminiſtrando, & poſsidendo, quo faciebat eo viuente, nec mutaſſe ſibi cauſã poſſidendi. *Rot. conſ. 77. num. 27. verſ. tamen prædictis, & n. n. ſeqq. lib. 1. CornazZan. dec. 3. num. 19.* & potius in dubio cenſetur poſsidere filius ſeu alius hæres patris, & mariti, quam mater, ſeu vxor quia qua ratione poſsidebat maritus, ad quem omnia pertinebant, eadem dicendum eſt poſsidere hęredem, qui reputatur eadem perſona cum defuncto, *Soccin. ſen. conſ. 131. nu. 6. Dec. conſ. 231. ſub nu. 2. verſ. & hoc potius.*]

Idemque † contingeret in eo, qui cõmuniter, & 27
pro indiniſo cum alio poſsideret, vt puta in duobus fratribus, vel ſororibus, nam ſuperueniẽte morte alterius, cui viuens ſuccedat, qui ſupereſt, incipit inſolidum poſsidere, daturque illi manutentio, cum pręſumatur ex ſuperuenienti titulo mutaſſe cauſã poſſidendi abſque alia declaratione, *Greg. XV. deciſ 346. in princ. & num. 2.* atque in poſsidente iure pignoris, vel coloniæ, Procuratoris, vel alias alieno nomine, *Rot. in Romana Caſalis coram R. P. D. Durano, poſt tract. dec. 322. num. 7. in Firmana Domus, coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. dec. 324. num. 3. in Romana*

mana

mana fideicommiſſi de Carpianis coram R.P.D. Durano poſt.tr.dec.319 n.5.[& in recẽt.dec. 94.n.8.par.5]

28 Prout † idem locum habet in ſpiritualibus, & beneficialibus, vbi quis retineat poſſeſſionem de facto & ſuperueniat nouum ius, *Melch.Lotter.de re benefic.tom.1.lib.2.q.46 n.20. & 21. Rot. in Veronen. Contributionum coram Seleucten.poſt tract.dec.42.n.3. in Alexandrina Archipraesbyteratus coram R.P.D. Merlino,poſt tract.dec.57.n.3. & ſeqq.& n.19.& dec. 225.n.1.& 2.& in Nouarien.Beneficiorum coram Penia,poſt tract.dec.110.n.1.[& in Boianen.Beneficÿ coram Reuerendiſſimo D.Coccino,poſt tract.dec.482.n.1. in Piſtorien. ſeu Nullius Beneficÿ coram R.P.D. Dunozetto,poſt tract.dec.633.n.5.& dec.634.n.3. Lotter. de re benefic.lib.3.q.5.n.42.*ſemper enim quis præſumitur poſſidere iuſto titulo & modo, quo ſibi eſt magis proficuum,*Rot.recent.dec.132.n.1.dec.242.n.3. par.3.& dec.127.n.5.par.4.*& eo magis ſtante declaratione poſſeſſoris,quæ trahitur retro vſque ad initium actus,*Rot.recent.d.dec.242.n.2.par.3.* Niſi effectus iſtius conuerſationis, & manutentionis eſſet impeditus ex antecedenti ſuperuiuentia tituli ad fauorem alterius,*Lotter de re benefic.lib.3 q 5.in fin.*]

Vt tamen ex nouo titulo eooſeatur mutata cauſa
29 poſſidendi abſque declaratione † procedit,quando conſtat de ſcientia dicti tituli, *Menoch.conſ.735.n.16. Melch.Lotter.d.q.46.n.24. Add.ad d.dec.546. Greg. num.15.Rot. in Romana Hereditatis de Cinciis coram R.P.D.Pirouano,poſt tract.deciſ.173.n.10.in Romana Caſalis coram R.P.D.Durano,poſt tract.dec.322.n* 8.
30 vbi quod ſufficit etiam ſola detentatio. Et † non procedit,quando titulus ſuperueniens eſſet nullus,
31 ſeu inutilis, *Add.ad d.dec.546.Greg.num.15.*† Sique titulus ſuperueniens eſſet compatibilis cum primo, cenſeretur quis ex vtroque titulo poſsidere, non autem motaſſe primum, *Add.ad d deciſ.546. Greg.*
32 *n.* 15. Quemadmodum † præſumptio mutationis cauſæ poſſeſsionis ceſſat,vbi quis iam declarauerit, ſe velle poſsidere pro alio, vt in matre, quæ ſuſcepit tutelam filiorum, & poſſeſsionem bonorum viri eorum nomine, *dixit Gratian. diſcept.for. c.700. n.61.& Rot.in dict.Narmen.Succeſſionis coram R.P.D. Veroſpio, poſt tract.deciſ.325.num.11.*

S V M M A R I A.

1 *Manutentio regulariter ex aliorum perſona,& poſſeſsione non datur.*
[Unius poſſeſſio alteri non prodeſt.]
2 *Regula omnis patitur exceptionem.*
3 *Cedi poſſunt regulariter omnes res, omniaque iura, & actiones,ac poſſeſsio,vel quaſi, & ius illam retinendi.*
4 *Lim.quod poſſeſsionem,vt non poſsit cedi,nec per vltimam voluntatem,nec per contractum habiturum effectum poſt mortem.*
5 *Ceſsionarius rei incorporalis manutenetur ex ſola poſſeſsione cedentis,& num.6. Ampl.vt n.9.*
6 *Ampl.etiam,quod non fuerit ceſſum ius reale,ſed ius tantum exigendi aliquos fructus.*
[Ceſsionario rei incorporalis, competit manutentio etiam contra cedentem.]
7 *Cedentis poſſeſsio in incorporalibus transfertur in ceſsionarium abſque apprahenſione.*
8 *Ceſsio in incorporalibus eſt loco vera traditionis, cum cedere ſit quaſi diſcedere, & alium ſuo loco ponere.*
[Exceptio,quod ceſsio reſpiciat petitorium, non impedit manutentionem ceſsionario.
Ceſsione acquiritur poſſeſsio.
10 *Exigendi quaſi poſſeſsio actiue,& paſsiue tranſit ab auctore in ſucceſſorem etiam ſingularem,& n.34.*
11 *Ceſsionarius rei corporalis cum ſubſecuta traditione, vel cum clauſula* conſtituti,*ſeu alio, quod ſit loco traditionis,& apprahenſionis, eſt manutenendus ex ſola poſſeſſione cedentis.*
12 *Traditionis rei corporalis loco, quæ ſint.*
13 *Ceſsionarius rei corporalis abſque alia traditione,ſeu apprahenſione eſt manutenendus, ſi agat nomine cedentis,& ceſſionario nomine.*
14 *Cedens etiam facta ceſſione manutenendus eſt contra tertium, donec ceſſionarius poſſeſſionem apprahendat.*
15 *Cameræ nomine vigore breuis capta poſſeſſio, & ſubſecuta ceſſio transfert poſſeſſionem manutenibilem in ceſſionarium.*
16 *Ceſsionarius rei corpocalis abſque traditione,& apprahenſione non eſt manutenendus,ſi agat nomine proprio,& num.18. Ampl. vt num.19. Limit. vt n.20.& 21.ſublim. vt num.22.*
17 *Poſſeſſio non transfertur in corporalibus per ſolam ceſſionem, ſeu relaxationem, & dimiſsionem poſſeſsionis abſque clauſula conſtituti.*
23 *Hæredi non datur manutentio ex poſſeſsione defuncti abſque noua apprahenſione.*
24 *Hæredi competit immiſsio,& poſt immiſsionem manutentio, vbi Ampl.*
[Heredi,qui nactus fuit poſſeſsionem, vt requiritur, competit manutentio, & fortius ſi etiam fructus à colono perceperit.]
25 *Iura omnia actiue, & paſsiue tranſeunt in heredem.*
26 *Defuncti poſſeſsio extinguitur illius morte nec transfertur,ſeu continuatur in hæredes etiam ſuos ſine apprahenſione, & actu facti.*
[Feudalium poſſeſsio an transferatur in hæredem ſine apprahenſione.]
[Donatario,qui poſſeſsionem adeptus non fuit, manutentio non debetur.]
27 *Animus requiritur ad retinendam poſſeſsionem.*
28 *Defuncti animus ad ſucceſſorem non tranſit.*
29 *Hæres non poteſt de facto moleſtare illum,qui præuenit in capienda poſſeſsione.*
30 *Defuncti poſſeſsio non transfertur in eius hæredem abſque apprahenſione, etiam quod heres ſit Eccleſia.*
31 *Etiam quod poſſeſsio defuncti eſſet in vim clauſula conſtituti, Lim. vt num 48.*
32 *Quid in incorporalibus,& ſic in quaſi poſſeſsione,& n.n. ſeqq.*
33 *Præſentandi quaſi poſſeſsio an tranſeat in ſucceſſorem abſque apprahenſione,& num.34 & 35.*
36 *Defuncti poſſeſſio non continuatur in hæredem ſine apprahenſione in rebus,quas ſuo corpore,& animo poſsidebat.*
37 *Secus in rebus,quas poſsidebat animo ſuo,& corpore alieno,puta colonorum,qui continuaſſent poſſeſsionem nomine heredis cum illius ſcientia, vel voluntate, & aliquo actu recognitionis, Ampl. vt n.39.& 41.Lim.vt num.42.Sublim.vt num.43.*
38 *Et eſſet tunc locus manutentioni.*
40 *Heres præſumitur conſentire in eo, quod defunctus voluit.*
44 *Defuncti poſſeſsio in iis, quæ poſsidebat animo, & corpore alieno, transfertur in hæredem abſque eius facto,vbi exemplum.*
45 *Lis, & inſtantia mota per defunctum continuatur in hæredem.*
46 *Heres proſequi poteſt Iudicium manutentionis motum per defunctum,& ex ſola poſſeſsione defuncti obtinere manutentionem defuncto debitam.Ampl. vt num.47.*
[Lis in manutentione quando dicatur capta ad effectum,vt continuetur de defuncto in hæredem.

Heredi

Heredi compe'it expeditio mandati per defunctum obtenti d. n.

49 Defuncti poſſeſsio transfertur in heredem,& quidem manutenibilis,vbi defunctus dolo Aduerſary fuiſſet impeditus vti iuribus ſuis,puta quia illum occiderit.

50 Hæres ante aditionem in hæreditate turbatus eſt manutenendus,ſi agat nomine hæreditatis,que dicitur poſſidere, Lim.vt num.53.

[Hæreditas dicitur repræſentare defunctum.]

51 Hæreditatem ſpoliare dicitur, qui mortuo poſſeſſore eam vacantem occupat.

52 Hereditas non dicitur eſſe in anima viuentis.

[Hereditas non dicitur habere corpus, nec animam, nec pendere.]

54 Heredi manutentio debetur ex ſola aditione,vbi adeſt ſtatutum, quod poſſeſsio defuncti intelligatur in eum continuata abſque apprahenſione.

[Manutentio non datur ex ſtatuto continuante poſſeſsionem defuncti in hæredem, vbi agitur inter duos, qui ſe prætendunt heredes.

Statutum continuans poſſeſsionem defuncti in heredem præuenit tempus mortis.

Poſſeſſio in hæredem tranſlata in vim ſtatuti dicitur ciuiliſsima, ciuilis, & artificialis,vel immo etiam naturalis.]

55 Statutum, quod poſſeſsio defuncti intelligatur continuata in hæredem abſque apprahenſione valet,ſecundum magis communem opinionem, & viget in multis locis de quibus hic,& num.ſeq.

56 Peruſia conſtitutiones Comitinæ an ſint attendende.

[Conſuetudine transferri poteſt poſſeſsio defuncti in heredem, prout Statuto.

Conſuetudo,vel decretum continuans poſſeſsionem defuncti in hæredem viget per totam Italiam.]

57 Statutum de continuanda poſſeſsione in hæredem abſque apprahenſione procedit etiam ad fauorem filia ex alio ſtatuto excluſa, & hæredis à patre inſtituta.

58 Etiam in hærede infanti.

59 Etiam in exiſtente in vtero,furioſo,mente capto, & ignorante.

60 Etiam in Iuribus incorporalibus.

61 Etiam,quod heres habeat ſolam apparentiā hæredis.

[Heredis manutentio competit in vim ſtatuti de poſſeſsione continuanda etiam in bonis per creditorem occupatis,donec ſit ei ſatisfactum.]

62 Etiam in concurſu habentis à defuncto clauſulam conſtituti cum reſeruatione vſusfructus ipſo viuente.

63 Non procedit niſi data,& probata poſſeſſione defuncti.

64 Nec in bonis,quæ a defuncto naturaliter tantum poſſidebantur,vel quorum poſſeſſio fuiſſet ex cauſa de ſui natura ad hæredes non tranſmiſſibili, ſeu in iure perſonali, vel in poſſeſſione, quæ cohæreat iuri perſonali,ſeu in iis,quorum hæredes ſint incapaces,& in quibus illis ius reſiſtat, vt in vſufructu,feudo,emphiteuſi. Decl.& ſub decl.vt n.num. ſeqq.

65 [Poſſeſsio capta per Dominum de prætenſa re feudali,ſeu emphiteutica poſt mortem poſsidentis nulla dicitur,nec impedit continuationem hæredi,neque aliquem iuris effectum ſtatuto continuatiuo poſſeſsionis,ſi an ſit talis controuertatur.

Probatum non dicitur,bona eſſe feudalia,ſeu emphiteutica ex iuribus extractis,& teſtibus examinatis non citata parte,& vbi probationes patiuntur oppoſitiones, nec ex confeſsione alicuius à quo hæres,ſeu poſsidens cauſam non habeat.

Heredi competit manutentio in vim ſtatuti etiam in feudalibus, & emphiteuticis, quando controuerſia eſt cum tertio,non cum domino.]

68 Nec in iis, quæ defunctus non poſsidebat iure proprio ſed iure alterius,vbi exempla,& num.82.

69 Nec in Iurepatronatus, & quaſi poſſeſsione præſentandi in preiudicium Eccleſiæ, licet ſecus in Eccleſiæ fauorem.

70 Statutum continuans poſſeſsionem defuncti in hæredem an ad illius, & manutentionis effectum requirat,vt hæres faciat aliquem actum, per quem colligi poſsit, quod apprahendere voluerit poſſeſsionem, vel tranſlata à ſtatuto acceptare, & num.71.

72 Statutum continuans poſſeſsionem defuncti in hæredem non procedit niſi ſemel, & in primo hærede. Decl. vt num.73.

74 Procedit in vero,& proprio hærede,non in ficto.

75 Non procedit in eo, qui non eſt futurus perpetuus hæres,ſed debet bona ſtatim reſtituere.

76 Procedit in hærede habili, & capaci,ſecus è contra.

77 Procedit in hærede naturali,& legitimo, non in legitimato. Decl.vt num.78.

79 Non procedit in legatario,& fideicommiſſario particulari,nec in hærede particulari,ſed in vniuerſali tantum.

80 procedit ſi ſuperior,qui potuit impedire,impedimentum non præſtiterit, ſecus ſi poſſeſsionem auocauerit, vel ſequeſtrauerit.

81 Statutum continuans poſſeſsionem defuncti in hæredem procedit,& debetur ex eo manutentio abſque apprahenſione, ſi nemo adhuc naturalem ſit ingreſſus, ſecus ſi tertius ſit ingreſſus ante aditam hæreditatem per hæredem. Ampl.vt n.82.

[Statutum de continuanda poſteſsione in hæredem non procedit in hærede hæredis.d.n.19.

Statutum de continuanda poſſeſsione admixtam habet cauſam proprietatis,& non impedit manutentionem ex præcedenti poſſeſsione inſtrumentali, dum,an intret,diſputatur Ampl.vt n.21.]

83 Intellige primo ſi tertius iuſtè, & validè ſit ingreſſus,ſecus è contra,vbi exempla.

84 Intellige, ſecundo ſi ſtatutum ſimpliciter inducat continuationem poſſeſsionis in hæredem, ſecus ſi immediatè etiam ante aditam per hæredem hæreditatem, & fortius ſi vlterius diſponeret, vt poſſeſsio per alium occupata nullius eſſet roboris, vel momenti.

85 Intellige tertio, ſi ſtatutum transferat ciuilem tantum poſſeſsionem,ſecus ſi ciuilem,& naturalem.

86 Intellige quarto, vt reſpectu filij hæredis poſſeſsio in eum continuetur non obſtante occupatione alterius.

87 Statutum de continuanda poſſeſsione defuncti in hæredem eſt introductum fauore filiorum.

88 Hæredi fundanti ſe in poſſeſsione in ipſum tranſlata in vim ſtatuti ad effectum manutentionis obſtant exceptiones omnes impugnantes, eum non eſſe hæredem, & quæ pertinent ad petitionem bonorum, & perimere poſſunt petitorium,licet de proprietate non cognoſcatur.

[Vt intret doceri debeat de deſcendentia, & comprehenſione.

Non habet locum in bonis forenſium.

Et quid ſi bona ſita ſint in loco ſtatuti.]

89 Succeſſori in Dignitate,Beneficio,Eccleſia,vel Officio non debetur in eo manutentio ex poſſeſsione antecesſoris abſque apprahenſione, præſertim ſi agat nomine ſuo.

90 Succeſſori in Dignitate, Beneficio,Eccleſia,vel Officio, poſtquam apprahendit poſſeſsionem illius, competit manutentio in eiuſdem etiam bonis, & iuribus ex ſola poſſeſsione anteceſſoris, & n.98. & ſeqq.

91 Eccleſiæ,ſeu beneficij,vel Officij poſſeſsione acquiſita,

dico

Digitized by Google

dicitur acquiſita poſſeſſio etiam illius bonorum, & iurium.

[Eccleſia bonorum, & iurium poſſeſſio continuari dicitur in eum, qui accipit poſſeſſionem Eccleſiæ.]

91 *Eccleſia, beneficio, dignitati, & officio acquiſita dicitur poſſeſſio, quæ fuit acquiſita per anteceſſorem.*

93 *Eccleſia poſſidere dicitur rem, ſeu bona, & iura, quæ eius nomine ab eius Prælato, ſeu Rectore viuente poſſidentur.*

94 *Morte Prælati, Rectoris, Beneficiati, ſeu alterius Dignitatem, vel Officium detinentis vacat poſſeſſia Prælatura Beneficij, Dignitatis, vel Officij, ſed non poſſeſſia illius bonorum, & iurium, quæ dicitur retineri per ipſam Eccleſiam, Dignitatem, vel Officium, quæ nunquam moriuntur, & nunquam deſinunt poſſidere, licet huiuſmodi poſſeſſio dicatur ciuilis, vel ciuiliſſima.*

95 *Communitatis res poſſeſſa per miniſtros, illis deficientibus, dicuntur poſſideri per ipſam Communitatem, quæ nunquam moritur, & nunquam deſinit poſſidere, non antè dicitur earũ poſſeſſio vacare.*

[Caſtri Cameræ vltimo poſſeſſore mortuo, illius poſſeſſio remanere dicitur penes ipſam Cameram.]

96 *Quaſi poſſeſſio præſentandi, ſeu conferendi acquiſita per anteceſſores vigore iurispatronatus competentis Dignitati, Beneficio, Caſtro, Villæ, vel Communitati tranſit in ſucceſſores, illiſque ſuffragatur abſque apprahenſione, & quare.*

97 *Quaſi poſſeſſio vſus Mitræ, & Baculi in propria Eccleſia anteceſſoris ſuffragatur ſucceſſori ad effectum manutentionis.*

98 *Succeſſori ſuffragatur poſſeſſio anteceſſoris ad effectum manutentionis, ſi agat nomine ipſius, Eccleſiæ, Dignitatis, Tituli, ſeu Officij, alias ſecus.*

99 *Ampliatam in actore, quam in reo.*

100 *Ampliatiam in eo, qui nondum adeptus ſit poſſeſſionem Dignitatis, ſeu Eccleſiæ, & ſiue ſit Eccleſiæ ſucceſſor, ſiue Œconomus, cum ipſa Eccleſia, quæ poſſidet, agere videatur.*

101 *Ampl. eo magis in eo, qui iam eſt in poſſeſſione Dignitatis, vel Eccleſiæ auctoritate Superioris.*

[Collegiata vt manuteneatur, peti poteſt ab habente intereſſe, & ab illius Capite, & Defenſore.]

102 *Ampl. etiam quoad bona occupata per alterum Eccleſia vacante.*

[Succeſſori in Eccleſia non competit manutentio in illius bonis, quæ alias ante captam per ipſum poſſeſſionem Eccleſiæ occupauit.

Eccleſiæ poſſeſſione non cenſetur capta poſſeſſio naturalis bonorum, quorum poſſeſſionem alius occupauit Eccleſia vacante.]

103 *Subrogatus gratioſè in beneficio, & poſſeſſione dicitur habere poſſeſſionem ciuiliſſimam ad inſtar hæredis in quem ſtatuti poſſeſſionem in ipſum continuantis.*

104 *Et a prædeceſſore in ipſum ſubrogatum continuatam abſque hominis miniſterio.*

[Succeſſori non poteſt manutentione nulliter anteceſſori conceſſa denegari.

[Subrogati poſſeſſio non dicitur noua, ſed continuatio poſſeſſionis defuncti.]

105 *Si tamen in ſubrogatione legantur clauſulæ, quæ continuationem inferunt.*

106 *Poſſeſſio defuncti poteſt Principis auctoritate in ſubrogatum transferri.*

107 *Subrogato in beneficio, & poſſeſſione defuncti debetur manutentio, niſi in effectu fuerit ab alio poſſeſſio naturalis apprahenſa.*

108 *Alias debetur immiſſio, niſi naturalis poſſeſſor habeat conſimilem titulum.*

[Subrogato immiſſio debetur etiã contra occupãtem, ſi ea non obſtante fuiſſet data manutẽtio prædeceſſoris.

Subrogato non debetur immiſſio, ſi defuncto non competebat manutentio.]

109 *Subrogari quis non poteſt, nec ſubrogatus intelligi in eo, quod anteceſſor non habebat.*

110 *Subrogatus repræſentat perſonam, in cuius locum ſubrogatur.*

111 *Nemo plus iuris in alium transferre poteſt, quam ipſe habeat.*

[Subrogatus in beneficio ad effectum immiſſionis verificare debet litem, ipſius Clericatum, & obitum alterius in poſſeſſione.]

112 *Epiſcopo manutentio competit in exercenda iuriſdictione ex quaſi poſſeſſione exercendi per ſuum Vicarium.*

113 *Monaſterio manutentio competit in bonis illius, qui in idem ingreſſus eſt, & habitum ſuſcepit abſque alia aditione, & apprahenſione, & idem in poſtea acquiſitis.*

114 *Poſſeſſio, vel quaſi alicui per liberam, ſeu extraneam perſonam acquiſita non dicitur, niſi actus ſint facti illius nomine præcedente mandato.*

[Subrogatus gratioſe non poteſt impedire manutentionem prouiſi ab ordinario poſſidentis, d. n.

Poſſeſſio, vel quaſi per alium alteri acquiſita non dicitur ſine mandato, etiam quod interuenerit Iudicis auctoritas.

115 *Nec ſufficit mandatum ad lites.*

116 *Nec quod quis ſit negociorum geſtor.*

117 *Nec mandatum generale.*

[Mandatum cum clauſula, transferens, non ſufficit ad effectum acquirendæ poſſeſſionis.]

118 *Vel etiam cum libera.*

[Mandatum generale cum libera dicitur habere vim mandati ſpecialis.

Cum libera dicitur, ſi contineat facultatem faciendi, quæ poteſt facere principalis.]

119 *Nec quodquis ſit coniunctus, vel amicus, & ſimilis, & n. 120.*

120 *Poſſeſſio non poteſt acquiri ſine animo illius, cui eſt acquirenda.*

[Poſſeſſio non acquiritur per Patrem, ſeu fratrem.]

121 *Mandatum ſpeciale requiritur ad poſſeſſionem alteri acquirendam.*

122 *Vel cum clauſula generali ad capiendas poſſeſſiones.*

123 *Speciale præſertim requiritur in beneficialibus.*

[Mandatum ad effectum acquiſitionis poſſeſſionis ſufficit generale ad capiendam poſſeſſionem cuiuſcunque beneficij, & per litteras miſſiuas.]

124 *Communis poſſeſſio acquiritur per Syndicos.*

[Officialis publicus Ciuitatis cenſetur habere ſpeciale mandatum.

Subſtitutus à Procuratore fiſcali non dicitur habere ſpeciale mandatum.]

125 *Manutentio datur principali ex poſſeſſione ſibi acquiſita per Procuratorem cum ſufficienti mandato de quo conſtet, ſecus è contra.*

[Monacus extra res ſui Monaſterij non poteſt eſſe Procurator, niſi de licentia ſuperioris.

Monacus mediante mandato facto cum licentia ſui Superioris acquirit alteri poſſeſſionem manutenibilem.

Mandatum non probatur per aſſertionem Notarij, ſed debet produci.

Nec eſt copia.]

126 *Poſſeſſio alteri per alterum acquiri poteſt, & cum mandato hominis, & cum mandato legis.*

127 *Poſſeſſio alteri acquiritur per ſeruum, filium, tutorem, curatorem, & num. 118.*

[Tutor acquirit poſſeſſionem pupillæ ex quietationibus de recepto.]

128 *Infans, & pupillus dicitur poſſidere mediante perſona tutoris, & eſt manutenendus.*

Infanti,

129 *Infanti, & pupillo non acquiritur poſſeſſio per matrem, cui de iure defertur tutela volenti, niſi doceatur, tutelam legitime, & poſſeſſionem eo iure accepiſſe, cum potuerit alio iure.*

130 *Ventri nato manutentio debetur ex poſſeſſione capta per matrem ventris nomine.*

131 *Filio poſſeſſio acquiritur per patrem in rebus, in quibus habet vſumfructum, & filio minori 14. ann. etiam in Caſtrenſibus, quaſi Caſtrenſibus, & ſimilibus.*

132 *Solutiones factæ patri pro filio minore 14. ann. de penſione, ſeu redditibus Præbendæ, Dignitatis, & Beneficiorum illius ſuffragantur filio ad effectum manutentionis, ſecus facta poſt dictam ætatem.*

[*Pater non habet adminiſtrationem in beneficialibus, & ſpiritualibus, & eorum annexis, ut eſt penſio, ad filium ſpectantibus poſt illius 14. ann.*]

133 *Monachus acquirit poſſeſſionem Monaſterio ſine mandato, & ratificatione cum poſſit vtilia facere.*

[*Monaci adepta poſſeſſio tranſit in Monaſterium ſine noua apprehenſione.*]

134 *Hæres manuteneri poteſt ex poſſeſſione capta per Procuratorem ab Epiſcopo piarum diſpoſitionum executore deputato in abſentiam executoris teſtamentarij, & ipſius hæredis.*

135 *Ratificari poteſt poſſeſſio acquiſita pro alio ſine mandato hominis, vel legis, vel cum mandato minus ſufficienti, & ſuffragatur.*

136 *Animus acquirendi poſſeſſionem conſtare dicitur ex ratificatione.*

137 *Ratihabitio ſufficit in poſſeſſione acquiſita per alterum ſine ſufficienti mandato, ſi ſequatur intra tempus, intra quod debebat capi poſſeſſio, re integra, & antequam fuerit capta per alium.*

138 *Ratihabitio trahitur retro, & æquiparatur mandato, etiam quod requiratur ſpeciale,*

139 *Et ex ea datur manutentio.*

140 *Ratificatio poteſt fieri expreſſè, & tacitè.*

[*Ratificatio tacita non operatur, niſi data actus perfecta ſcientia.*]

141 *per declarationem, & acceptationem in ſcriptis.*

142 *Per perceptionem commodi, vel fructuum ex re, & poſſeſſione acquiſita.*

143 *Per litteras ſcriptas acquirenti in gratiarum actiones.*

144 *Per conſtitutionem poſſeſſoris ad litem ſuper bonis, de quorum poſſeſſione agitur, etiam ſine clauſula ratihabitionis.*

145 *Per comparitionem coram Iudice factam petendo in poſſeſſione non moleſtari, ſeu turbari.*

146 *Per dationem articulorum ad eundem effectum.*

147 *Per productionem inſtrumenti acquiſitionis, poſſeſſionis, & petitionem manutentionis.*

148 *Per obtentionem manutentionis.*

149 *Fratris poſſeſſio probatur ex poſſeſſione capta per alium fratrem communi nomine cum ſubſecuta ratificatione deſumpta ex veriſimili, & communiter accidentibus,*

150 *Ratihabitio poſſeſſionis ad effectum mandati de manutenendo non ſuffragatur, ſi ſequatur, poſtquam eſt capta poſſeſſio per alterum, & ſic re non integra.*

151 *Ratificatio non operatur, ſi aderat ab initio, vel medio tempore ortum eſt in ratificatione aliquod impedimentum, vel inhabilitas, ſeu incapacitas.*

152 *Alteri per alterum ad acquirendam poſſeſſionem tunc requiritur mandatum, ſeu ratihabitio, quando ille, cuius nomine capitur poſſeſſio, eſt abſens, ſecus ſi præſens, & conſentiens.*

153 *Et quando penitus de mandato, ſeu ratihabitione non conſtat, ſecus ſi tacitè, ſeu præſumptiuè, vt quando dominus ſcit, & patitur, eo modo colonum illius negocia, & ſuo nomine gerere.*

154 *Ratihabitionem probare neceſſe eſt, vbi ſolum conſtat, quod laborator nomine domini poſſeſſionem accepit, vel teſtes dicunt nomine eiuſdem domini illum poſſidere, ſecus ſi dicant poſſidere dominum, & hoc ſcire quia viderunt colonum illius nomine lignaſſe, runcaſſe, &c.*

155 *Tranſlatario non ſuffragatur quaſi poſſeſſio transferentis penſionem ad effectum manutentionis.*

156 *Ampl. multo minus ſi in tranſlatione antiqua penſio fuiſſet extincta, & noua creata, vt regulariter fieri ſolet.*

157 *Suffragatur tamen ad effectum releuandi illum ab onere iuſtificandi penſionem, & obtinendi via executiua.*

[*Penſio tranſlata non dicitur noua ſed in effectu, & ſubſtantia eadem cum antiqua mutata perſona.*]

[*Tranſlatarius non exiſtens in quaſi poſſeſſione exigendi penſionem tenetur iuſtificare litteras tranſlationis, & reſeruationis.*]

158 *Creditoribus ex poſſeſſione debitoris ſine noua apprehenſione manutentio non debetur.*

[*Auctor laudatus, & acceſſorius defenſor an poſſit petere manutentionem, & n. 4. ſeqq.*

Venditor comparens ad emptoris defenſionem, & omnia facere poteſt, quæ emptor.

Emptoris, & Venditoris perſona vna, & eadem reputatur.

Venditor eſt veluti quoddam emptoris adminiculum.

Et poteſt pro emptore excipere.

Et petere, quatenus illi habuerit ſe pro ſpoliato, reintegrationem ad effectum poſſeſſionem reſtituendi emptori, vel retinendi pro ſe.]

Obſeruatio LV.

An, & quibus ex poſſeſſione Auctoris, ſeu alterius competat manutentio.

MANVTENTIO † regulariter non datur ex aliorum perſona, & poſſeſſione, *Grat. diſcept. for. cap. 425. num. 50. in fin.* [cum poſſeſſio vnius alteri non proſit, *Rot. recentior. dec. 473. n. 2. par. 3.*] Sed quia hoc non eſt perpetuum, cum † omnis regula exceptionem patiatur, *gl. in l. ſi venditam, ff. de peric. & comm. rei vend. Bar. in l. 1. ff. de tut. & rat. diſtrah.* dubitari contingit. 1 2

Primo, An mandatum de manutenendo debeatur ceſſionario ex ſola poſſeſſione cedentis abſque alia 3 ceſſionarij apprehenſione, cum ſatis clarum ſit, quod † poſſunt regulariter cedi non ſolum omnes 4 res, omniaque Iura, & actiones, ſed etiam poſſeſſio, vel quaſi, & Ius illam retinendi, *Menoch. de retinen. remed. 3. n. 258. Boccat. de interd. vti poſſid. cap. 1. n. 68. Rot. poſt tract. Iul. Viuian. de iure patr. dec. 43. n. 17. Vbi numeris ſequentibus*, quod tamen † non poteſt poſſeſſio, vel quaſi cedi, ſeu transferri per aliquam vltimam voluntatem, nec etiam in vita per contractum habiturum effectum poſt mortem. In quo diſtinguendi ſunt plures caſus.

Primus eſt, cum agitur de ceſſionario rei incorporalis, & † hoc caſu reſpondendum eſt, ceſſionarium eſſe manutenendum ex ſola poſſeſſione cedentis probata, *Menoch. de retin. d. remed. 3. num. 255. Boccat. d. cap. 2. n. 63. & 64. Grat. diſcep. for. cap. 310. n. 1. & ſeqq. & num. 26. Marcheſ. de comm. par. 1. de comm. appell. in poſſeſſ. fol. 933. num. 107. & apud eundem Rot. in Romana Conſus, coram Pema d. par. 2. fol. 970. num. 1. Cenc. de Cenſib. par. 2. cap. 2. q. 3. ſeu 89. in nouiſſ. Taurin.* 5

Taurin.art.3.num.6.& ſeqq.& ibi Rot.dec.231.nu.10.
deciſ.249.n.5.& ſeqq.deciſ.250.n.1.& poſt addit.euſ-
dem dec.56.num.5.dec.69.num.2.deciſ.87.num.1. Rot.
in recent.dec.141.ſub num.2.dec.299.n.2. deciſ.614.n.
1.& 2.deciſ.764.ſub n.2.par.1.Rot in Oueten. Benefi-
cij.coram Manzanedo, poſt tract.dec.167. in Romana
cenſus,coram R.P.D.Merlino, poſt tract.deciſ. 223.n.
6 2.& 3.vbi,† etiam, quod non fuerit ceſſum ius rea-
le,ſed tantum ius exigendi aliquos fructus;in Nea-
politana Beneficij coram Eminentiſſimo D.Cardinali
Virili, poſt tract. deciſ. 237.n. 2. in Romana locorum
Montium coram eodem,poſt tract.dec.265.n.1.Ludon.
Pegn.dec.257.num.1.& 2. vbi etiam contra ceden-
tem.Buratt.dec.133.n.5.dec.275.nu.7.dec.326.num.5.
7 dec.347 in princ.vbi Add.n.12.] quia † in incorpo-
ralibus poſſeſſio cedẽtis transfertur in ceſſionarium
8 abſque alia appræhenſione,& † ceſſio eſt loco veræ
traditionis,cum cedere ſit quaſi diſcedere,& alterum
ſuo loco ponere, Menoch.d.remed.3.n.259.Boccat.d.
cap.2.n.63.Conc.de Cenc.de Cenſib.d.art 3 n.8.& 9.&
ibi Rot.d.dec.249.n.3.& poſt addit.dec.87.n.2. Grat.
d.cap.350.n.1.& 2.Rot.recent.d.dec.299.n.1. & d. dec.
614.nu.2.par.1.Caualer.dec.319.n.5.[Pegu.d.dec.357.
n.1.& 2.Thomat.dec.19.n.24.& 25. Buratt. d.dec.133.
nu.4.dec.275.n.7.dec.347.n.1.Ita vt non poſſit impe-
diri manutentio ea oppoſitione, quod ceſſio non ſit
attendenda vti reſpiciens petitorium,quia ſatis eſt,
per illum fuiſſe acquiſitam ceſſionario poſſeſſionẽ,
Rot. in Sabinen.Caſtri Manpei coram Eminentiſſimo
D.Cardinali Veroſpio,poſt tract. deciſ. 470. num. 6.]
9 Et † eo magis , quando etiam ipſe ceſſionarius eſt
in poſſeſſione , Cenc. dict. art. 3. numer. 6. & ibid.
d.dec.249.ſub num.4. Rot.in recent.d.dec.614. numer.
10 2.par.1.Vnde † quaſi poſſeſſio exigendi actiuè , &
paſſiuè tranſit ab actore in ſucceſſorem ſingularem,
Peregr.dec.Patauin.115.num.4.

Secundus eſt caſus , cum ſumus in ceſſione rei
corporalis cum ſubſecuta traditione,vel cum clau-
ſula Conſtituti,ſeu alij quod ſit loco traditionis , &
11 appræhenſionis,† In quo etiam concludendum eſt,
poſſe ceſſionarium experiri mandato de manutenẽ-
do, Menoch.d.remed.3.num.163.Boccat.d.cap.2.num.
64.Grat.d.cap.310.num.24.Rot.apud. Pacific. de ſaln.
dec.299.num.1.& inter recent.dec. 551. num. 2. & 3.
par.2.& in Anconitana Pradij coram R.P.D.Vtroſpio,
poſt tract. dec.323.num.19. [Duran. dec.132.num.2.]
12 † loco autem traditionis erit traditio clauium,quę
habet vim transferendi poſſeſſionem,quando alius
non poſſidet, Gratian.d.cap.310.num. 17. Prout ta-
ctus portæ,nam per eum traditur poſſeſſio,niſi alius
poſſeſſor ſit in loco,vel Eccleſia,Grat.dec.310.n. 18.,
Vt etiam in Inueſtitura per Annulum,quę idẽ ope-
ratur , ſi alius eo tempore non erat in poſſeſſione,
Grat.d.c.310.nu.19.Et idem in alijs caſibus , in qui-
bus poſſeſſio acquiritur ſine traditione , Grat.ibid.
nu.21.& ſeqq.

Tertius caſus eſt,cum agitur de ſimplici ceſſio-
ne rei corporalis ſine alia traditione, & appræhen-
ſione,& ceſſionarius agit nomine cedentis, & ceſ-
13 ſionario nomine. Et † hoc etiam caſu poteſt ma-
nutentionem obtinere , Menoch. d. remed. 3. retin.
num. 265. & ſeq. Boccat. de interd.vti poſſid.d cap.1.
num.67.Grat.d.cap.310.num.24.Rot. recent. dec. 585.
14 num.7.par.2. Quemadmodum † poſſet manuteneri
ipſe Cedens contra Tertium , donec ceſſionarius
nactus fuiſſet poſſeſſionem,Boccat.d.cap.2.num.65.
15 & ſeqq.Hincque eſt , quod † poſſeſſio capta vigore
Breuis nomine Cameræ facta ceſſione cõſtituit eũ,
ad cuius cõmodum capta fuit,iuſtum poſſeſſorem,
& eſt illi vigore ceſſionis cõcedendũ mandatum de
manutenendo,non aliter ac ſi ipſe prouiſus dictam
poſſeſſionem à principio appræhendiſſet , Gonzal.

ad reg.8.Cancell.gloſ.34. numer.118.[Rot. in Lunen.
Sarzanen.Beneficij coram Reuerendiſſimo D.Coccino,
poſt tract.deciſ.354.num. 1.in Arborent. Canonicatus
coram R.P.D.Merlino,poſt tract.dec.557.num.in Lau-
dien.Beneficiorum coram Eminentiſſimo Domino Car-
dinali Pamphilio,poſt tract.deciſ.587.num.1.]

Quartus caſus eſt,quando ſumus in ſimplici ceſ-
ſione rei corporalis abſque actu traditionis, & ap-
præhenſionis, & ceſſionarius agit nomine proprio, 16
& † hoc caſu verior eſt opinio negatiua, quod non
poſſit in hoc remedio obtinere, quam defendit re-
ſpondendo contrarij, Menoch.d.remed. 3. num. 267.
& ſeqq.Boccat.d.cap.2. num. 69. Grat.d.cap.310.nu.
24.& ſeqq.Caualer.dec.14.num.4.fuit tantum in Ro-
mana Bonorum , coram Remboldo , poſt tract.dec.26.
num.2. nam † perſonalem ceſſionem cedentis , ſeu 17
relaxationem , & dimiſſionem poſſeſſionis abſque
clauſula Conſtituti, in corporalibus non transfertur
poſſeſſio in Ceſſionarium,ſeu illum,ad cuius fauo-
rem poſſeſſio relaxatur,l.cum heredes ff. de acq. poſſ.
Menoch.d.remed.3.retin.numer.268. Cenc. de Cenſib.
par.2.cap.2.queſt.5. ar. 3. & in addit. numer.5. Rot.
diuerſ.dec.404.num. 2. par. 4. Caualer.d.dec.14.num.
3. Rot.in d.Romana Bonorum coram Remboldo d.num.
2. in Coſenaten. bonorum coram bo. mem. Vbaldo , poſt
tract.dec.162.num.1.& dec.170 num.2.& 3.† ſed re- 18
quiritur actualis appræhenſio, Caualer. d dec.14.nu.
31.Rot.in Romana bonorum prædicto num.2.

Quæ opinio † ampliatur procedere, etiam quod 19
cedens ceſsiſſet omne ius ſuum,& facultatem intrã-
di,& appræhendendi poſſeſſionem , nam non ideo
poteſt manuteneri,poſſeſſione non appręhenſa, Me-
noch.d.remed.3.num.273.& ſeqq. Boccat.d.cap.2.num.
70.& 71.

Limita nunc,† vt prædicta non procedant in ijs 20
caſibus , in quibus per ſolum ceſſionem transfertur
poſſeſſio, Menoch.d.remed.3.num.276.Grat.diſcept.
for.d.cap.310.nu.5. vt in ceſſione facta à Principe,
qui ea ſolo ſuo cõtractu, & verbo transfert poſſeſ-
ſionem Menoch.d.remed.3.num.277.Grat.d.cap.310.
num.5.ſeqq.Et in terminis ſtatuti diſponentis,quod
ceſſionarius in omnibus,& per omnia ſuccedat loco
cedentis, Menoch.d.remed.3.nu.179. Grat.d.ca.310.
nu.10.prout ſine traditione per legem,ſtatutum,vel
conſuetudinem poſſeſſio transferri poteſt,Grat.ibid
nu.10.

Et idem † eſſet in ceſſione,& relaxatione poſſeſ- 21
ſionis facta in præſẽtia rei ceſſę,cum tunc,per aſpe-
ctum transferatur poſſeſſio, Menoch.d.remed.3.nu.
278.Grat.d.cap.310.num.15 ſemit. Rot.in Coſenaten.
Bonorum coram bo.mem. Vbaldo,poſt tract.dec. 162.n.
1.& dec.170.n.3.† Quæ tamen recipiunt ſublimita- 22
tionem, dummodo poſſeſſio naturalis non reperia-
tur ab alio occupata,Grat.d.cap.310.n.14.& 16.

Secundo principaliter videndum eſt,an mandatũ
de manutenẽdo poſsit prætendere hæres ex poſſeſ-
ſione defuncti abſque alia eius appręhenſione.† In 23
quo conſtituenda eſt regula negatiua,quod ſcilicet
non detur manutentio hęredi ex perſona,& poſſeſ-
ſione defuncti , Menoch. de retin. remed.3. num.57.
Boccat.de interd.vti poſſid.cap 3.num.5.Rot.in Anco-
nitana Bonorum.coram Lita, apud Marcheſ. de com.
par.1.fol.989.ſub.num.1.Rot.in recent. dec.392.nu.2.
par.2.]Rot.recent.dec.696. num.1. par 2. & in Reca-
naten. Pradij coram R.P.D. Carrillo , poſt tract.deciſ.
629.num.3.& 4.& dec. 644. num.3. ſed † debet pe- 24
tere à Iudice immiſsionem,& poſtquam eſt immiſ-
ſus,debet petere manutentionem , Boccat. d.num.5.
[Thomat.dec.118.num. 25. & 26. vbi, quod hęredi,
qui per effectualem appręhenſionẽ adeptus eſt poſ-
ſeſsionem vt requiritur,debetur manutentio, & eo
magis ſi etiam fructus à colono perceperit,] quæ
re

remedia illi competunt in continuationem poſſeſſionis defuncti, etiam lite pendente, & poſt inhibitionem, *ad tradita per Farin. par. 2. frogm. in Ver. Inhibitio, nu. 330.*

25 Nam, licet † in hęredem tranſeant omnia Iura actiue, & paſsiue, *l. vnic. C. vt act. ab hered. & contr. hered. incip. Rot. apud Cenc. de Cenſib. dec. 225. nu. 3.*

26 † poſſeſsio tamen defuncti illius morte remanet extincta, & non transfertur, nec continuatur in hæredes, etiam ſuos, ſine noua appręhenſione, & actu facti, *l. cum haredes. vbi omnes, l. qui vniuerſas. §. quod per Colonum ff. acq. poſſ. Gabr. de acq. poſſ. concl. vlt. num. 1. Menoch. d. r. med. 3. n. 57. Pont de ſpol. lib. 2. cap. 14. n. 118. Gail. pract. obſer. lib. 2. obſer. 129. n. 1. & ſeqq. late Tuſc. in Ver. poſſeſſio. concluſ. 406. nu. 4. & concluſ. 426. Mar. Anton. var. reſol. lib. 1. reſol. 100. n. 5. Cenc. de de Cenſib. par. 2 cap. 2. q. 2. vsl 65. in nouiſs. Taurin. art. 1. in addit. n. 36. & q. 5. art. 3. n. 2. & 3. pariter in addit. n. 2. & 3. & ibi. Rot. dec. 16. n. 3. & 4. Hond. conſ. 18. n. 11. lib. 2. Surd. conſ. 117. ſub n. 7. lib. 1. Melch. Lotter. de re beneſ. tom. 1. lib. 1. qu. 11. n. 115. & 117. Chriſtoph. Paz. de tenut. cap. 8. ſub nu. 50. Rot. diuerſ. dec. 27. n. 13. par. 1. Mantic. dec. 105. n. 2. Rot. in d. Anconitana Bonorum coram Litta, penes Marcheſ. de Comm. par. 1. fo. 989. ſub num. 1. Rot. recent. dec. 260. num. 4. & dec. 392. num. 2. & 3. par. 2. Vbi, quod ita etiam ſerunt Rota, & fuit ſępiſſime reſolutum. Coccin. dec. 464. nu. 3. & dec. 490. num 2. Rot. poſt tract. Iulian. Viuian de Iur. patron. dec. 43. n. 2. & ſeqq. Cyriac. contr. forenſ. lib. 2. con. 247. n. 15. Rot. in Peruſina Releuationis Indemnitatis coram Eminentiſſimo D. Cardinali Pamphilio, poſt tract. dec. 120. n. 11. in Bononien. de Bologninis coram Eminentiſſimo D. Cardinali Veroſpio, poſt tract. dec. 150. nu. 9. in Veliterna Affictus coram Remboldo, poſt tract. dec. 195. n. 2. [Paſcal. de iurib. patr. poteſt par. 4. cap. 1. n. 48. vbi de veriori, & magis communi vbi n. 52. & ſeq. an idem procedat in feudalibus, Rot. recentio dec. 696. n. 1. par. 3. & in Vladiſlauien. Prædiorum coram Manzanedo, coram Manzanedo, poſt tract. dec. 444. n. 1. & 2. in Recanaten. Prædij coram R. P. D. Cariſlo, poſt tract. dec. 629. num. 3. & 4. & dec. 674. num. 3. Buratt. dec. 288 num. 2. dec. 312. num. 6. & ibi Addent. num. 15. dec. 935. num. 1. vbi Addent littera A.* Prout nec donatario, qui poſſeſsionem bonorum non appræhendit, debetur manutentio, *Rot. recent. dec. 696. num. 1. par. 3.] & eſt communis, & verior opinio, Mareſcott. var. reſol. lib. 2. cap. 116. num. 1. & ſeqq. Scacc. de appell. cap. 1. q. 17. limit. 6. membr. 9. num. 116. & ſeqq.*

27 † Ad retinēdā enim poſſeſſionē requiritur animus

28 & † animus defuncti ad ſucceſſorem non tranſit, *vt dicit. in d. dec. 43. n. 1. & 4. poſt tract. Iulian. Viuian. de*

29 *Iur. patron.* Vnde † ſi, mortuo poſſeſſore, aliquis capiat poſſeſsionem bonorum vacantium, non poterit de facto moleſtari ab herede, *Tuſc. in d. Ver. poſſeſſio, concl. 426. nu. 4. & 6.*

30 Quod † procedit etiam in Eccleſia hęrede instituta,

31 *Hond. d. conſ. 18. num. 11. lib. 2.* Ac † etiam in poſſeſſione, quam defunctus habebat per clauſulam Cōſtituti, *Tuſc. in d. Ver. poſſeſſio, concluſ. 426 numer. 6.*

32 Et † tam in corporalibus, quā in incorporalibus, & ſic tam in poſſeſsione, quam in quaſi poſſeſsione, ſecundum communem opinionem, nam in omnibus requiritur actus corporis, & facti, & eſt eadē ratio, *Tuſc. in Ver. poſſeſsio. d. concluſ. 406. numer. 5. Ricc. in collect. deciſ. collect. 33. Achil. de Graſſ. deciſ. 105. alias 5. de acquiſ. poſſ. & propriet. numer. 2. & ſeqq Mareſcott. var. reſol. lib. 1. cap. 22. numer. 17.* vbi quod reiecta eſt differentia, quæ fiebat inter poſſeſsionem rerum corporalium, & quaſi poſſeſſionem incorporalium, & quod ſemper eſt neceſſarius actus, appræhenſionis, *Caputaq. deciſ. 135. 152. & 410. par. 2.* vbi in terminis quaſi poſſeſsionis pręſentandi. *Rot. in Calagurritana penſionis coram Coccino, apud Marcheſ. de comm par. 1. fol. 522. nu. 4. & in Braccarenſi de Ganſer. coram Cardinali Sacrato, apud Marcheſ. d. par. 1. fol. 1054. n. 1. & ſeqq.* Vbi etiam de quaſi poſſeſſione pręſentandi. *Rot. recent. d. dec. 260 num. 4* Vbi pariter de quaſi poſſeſſione pręſentandi, *& d. dec. 192. n. 2. & 3. par. 2.* vbi de quaſi poſſeſſione exigēdi penſionem reſpectu hęredum penſionarij, & terminorum decurſorum illo viuente. *Rot. poſt tract. Iul. Viuian. de Iur. patron. dec. 43. n. 9. & ſeqq. [Buratt. dec. 188. n. 2. dec. 312 nu. 6. & ibi Add. littera A. & nu. 15 dec. 427. ſub n. 8.]* † quodq; etiam quaſi 33 poſſeſsio pręſentandi Auctoris nō trāſeat in filium, & hęredem ſeu ſucceſſorem vniuerſalem, vel particularem ſine noua apprehenſione, hoc eſt, ſine nouo vſu, & exercitio Iuris pręſentandi, *tradit Melch. Lotter. de re benef. tom. 1. lib. 2. q. 11. n. 115. & 116.* vbi etiam ſi extet ſtatutum de continanda poſſeſsione, *Rot. in Lunen. Iuriſpatronatus, coram Litta, penes Marcheſ. de comm. par. 2 fol. 518. n. 4.* vbi quod manotentio ex ea data eſt iniuſta. *Greg. XV. dec. 417. n. 7. & ibi Aduot. n. 14. & Annot. ad dec. 222. eiuſdē n. 12 Rot. poſt tract. Iul. Viuian. de Iurepatr. d. dec. 43. per tot. & deciſ. 110. n. 20. & idem Iul. Viuian. in d. tract. par. 2. lib. 5. cap. 2. nu. 16. & cap. 4. n. 67.* licet contrarium ponat *ibid. n. 64. & 68. Rot. in Piſtorien. Plebania coram R. P. D. Nauarro, poſt tract. dec. 172. num. 5. & ſeqq. vbi n. 7.* etiam ſtante Statuto de continuanda poſſeſſione, [*& in Lunen. Capellaniæ coram Penia. poſt tract. dec. 443. n. 5. Buratt. dec. 831. n. 2. & ibi Add. littera A.* vbi etiam ſtante ſtatuto de continuenda poſſeſſione, *dec. 855. n. 3. vbi quod Rota hanc ſerunt opinionem, dec. 776 n. 1.*] & hęc opinio facilius procederet, ſi cum hęrede ad eſſet aliquis, qui ſimul cum hęredis Auctores viuente pręſentauerit, *Iulian. Viuian. d. cap. 2. n. 17.* Sed quod generaliter in incorporalibus, & quaſi poſſeſſione pręſentandi, & eligendi videatur verior opinio affirmatiua, videlicet, quod quaſi poſſeſſio tranſeat in hęredem abſque appręhenſione, *tradit Garz. de benef. par. 5. cap. 3. n. 37.* & ſecundum hanc opinionem fuit data manutentio hęredi in in quaſi poſſeſſione exigēdi cēſum obſtantes factas defuncto per *Rot. deciſ. 259. in princ. poſt tract. Cenc. de Cenſib. & in Beneuentana Cenſus, corā Corduba, penes Marcheſ. de comm. par. 2. fol. 521. n. 1. quæ eſt etiam penes Cenc. dec. 111. n. 1.* Et quod † quaſi poſſeſſio exigendi 34 tranſeat actiue, & paſsiue ab Auctore in ſucceſſorem, *tradit, vt etiam ſupra dixi, Peregr. dec. Patau. 115. n. 4.* & hanc opinionem crederem eſſe tenendam, & propterea hęc prima ſit limitatio ad dictam regulam, quod non detur mandatum de manutenendo hęredi ex ſola poſſeſsione defuncti ſine noua appręhenſione, vt ſcilicet non procedat in incorporalibus, quæ 35 tamen † eſt ſublimitāda, vt non habeat locum, quoad quaſi poſſeſsionem pręſentandi in pręiudiciū Eccleſiæ, ſed tantum quoad pręiudicium Compatronorum, vt in fortioribus terminis Statuti de continuāda poſſeſsione in hæredem *dixit Rot. coram Seraph. dec. 1395. num. 5 coram Greg. XV. dec. 212. num. 7. & 8. & ibi Add. num. 12 & dec. 417. num. 8. & coram Reuerendiſs. Coccin dec. 464.*

Limita † ſecundo, vt prędicta Regula locum ſibi 36 vendicet in ijs rebus, quas defunctus corpore, & animo ſuo poſsidebat, Nam iſtam poſſeſsio non continuatur in hæredem ſine appræhenſione, *Tuſc. in d. Ver. poſſeſſio, concl. 426. num. 2. Mareſcott. var. reſol. d. l. 2. cap. 116. numer. 1. Put. dec. 462. numer. 3. lib. 2.* † ſecus vero in ijs rebus, quas defunctus poſsidebat 37 animo ſuo, & corpore alieno nempe colonorum, bubulcorum, ſeu laboratorū, qui cōtinuaſſent poſſeſsionem nomine hęredis cum illius ſcientia, & voluntate, & cum aliquo actu recognitionis, puta per ſolutionem

tionem affictus, & penſionis, Add ad Pract. Papien.an for.li.pro.turb.poſſ. in gl. hodie.in ver. fructus,
Tuſc. in Ver.poſſeſſio, concluſ.406.n.10. & concluſ.426.
num.9. Pont. de ſpol. lib.2. cap.14. num.118. & 127.
Vbi idem de eo, qui retinebat vſumfructum nomine defuncti, Surd.conſ.117. num.7. & 8. lib.1. &
conſ.491.ſub num.11.lib.3. Mareſcott.d.cap.116.num.
2.Put.d.deciſ.462. num.4. lib.2. Rot. diuerſ.deciſ.681.
num.1. & 2.par.1. Mantic. deciſ.227. num.7. Seraph.
deciſ.71.num.1. deciſ.466. num.1. & 2.Rot.in Maceraten. Hæreditatis coram Cardinali Pamphilio, poſt
tract. deciſ.77.num.9. & deciſ.81. n.4. in Carmerien.
Prædij coram Rembaldo, poſt tract. dec.189. num.9.
[Thomat. deciſ.118. num. 26. Add. ad deciſ.731.
Buratt. num.9.] † & ſufficeret pro manutentione,
38 Ioſeph.Ludou. deciſ.lucen.20.per.tot. [Thomat.de.dec.
118. num.26. Rot. in Romana Domus de Nocchuellis
coram Vbaldo ſeniore, poſt tract. dec.499.n.5. & 6.]
39 † quinimmo ſatis eſſet ſola declaratio coloni, quod
retineret poſſeſſionem nomine N. hæredis, etiam
quod non præcederet ſcientia, vel ſubſequeretur
acceptatio ipſius hæredis, alias non eſſet differentia inter colonum, & quemlibet alium tertium,
40 & † hæres præſumitur conſentire in eo, quod de-
41 functus voluit, Barz. dec.46.num.13. & 14. † Et
quamuis doctores videantur requirere, quod conductor penſionem ſoluerit, vt quæratur hæredi poſſeſſio abſque appræhentione, tamen id ponunt gratia exempli, nam multis aliis modis dicitur quia
poſſidere etiam abſque ſolutione, & ſufficit, quod
eius nomine colonus perſeuerauerit, vel eum in Dominum recognouerit, & licet non ad ſit ſcientia hæredis in indiuiduo, ſufficit in confuſo, vt quando
hæres intendit poſſidere ea omnia, quæ per defunctum poſſidebantur, Surd.conſ.117.n.20.& 21.lib.1.
42 Quod † ſi colonus alium antea recognoſceret,
interuerteret poſſeſſionem hæredis, itaut etiam,
quod poſtea recognoſceret ipſum hæredem, non
tamen diceretur continuata poſſeſſio defuncti in
hæredem per colonum, Pont.de ſpol.lib.2.cap.14. n.
127. Rot.diuerſ.dec.506. num.7. & deciſ.681. num.3.
43 par.1. † quamuis contrarium procederet, ſi colonus prius recognouiſſet hæredem, & poſtea recognouiſſet alium, ſeu penſionem illi ſoluiſſet, niſi
hoc feciſſet hærede ſciente, & non contradicente,
Pont.d.num.127.
44 Extende † ſupradictam ſecundam limitationem,
vt habeat locum etiam in iis, quæ defunctus poſſidebat animo, & corpore alieno, vt contingit iniuſte acquiſitis per ſeruum ignorante domino, nam
per eius mortem non interrumpitur poſſeſſio ſed in
hæredem ſine aliquo facto tranſit, Pont.de ſpol.lib.2.
cap.14.n.127. Mareſcott.var.reſol.lib.2.cap.116. n.3.
Limit.tertio ſuprapoſitam regulam non procedere
in Iudicio manutentionis moto in vita ipſius defun-
45 cti ad eiuſdem defuncti inſtantiam, quia, † cum
in hæredem continuetur eadem lis, & inſtantia,
l.hæres abſens ff. de Iudic. Doct.in cap. quia licet, eod.
tit. Lancellotto de att.par.2. cap.4 limit.1. num.19.
46 [Baratt. dec.935. num.2.] † poteſt hæres proſequi
huiuſmodi Iudicium, & obtinere manutentionem
debitam defuncti, ſi vixiſſet, Menoch.de retin.remed.3.n.61.Boccat. de interd.vti poſſid.cap.2.num.13.
Mareſcott. var.reſolut.lib.2. cap.116. n.9. Rot. apud
Pacific. de Saluian. deciſ.141. num.3. & 4. & penes
Cenc. de cenſib. deciſ.211 vſque ad n.3. quæ eſt etiam
penes Marcheſ. de comm. par.2. fol.521. num.1. &
inter diuerſ. deciſ.315.par.4. & apud Garz.de beneſ.
par.5.cap.1.num.44. Rot.in Bononien. de Carnalibus
coram Cardinali Pamphilio, penes Marcheſ. de comm.
par.2. fol.545. num.1. [& in Recanaten Prædij coram R. P.D. Carrillo, poſt tract. dec. 629. num.3. &
dec.644. num.5. & vtrobique, n. in ſeqq. quando lis
dicatur cœpta, Add. ad dec.312. Buratt. num.16.
verſ. ſecundo limitatur idem Buratt. dec.935. n.2. vbi
Add. litera A.] Prout idem contingit in donatario,
ſeu ceſſionario, cui debetur manutentio ex iudicio
per donantem, ſeu cedentem in vita, inſtituto ex
illuſque perſona, Rot. in Anconitana Prædij coram
R.P.D. Verospio, poſt tract. dec.329.in princ. & n.18.
Quod † extende multo magis, ſi in vita defuncti 47
fuerit eidem data manutentio, nam prodeſt etiam
hæredi, Menoch. de retin. remed.3. n.823. & ſeqq.
Boccat. de interd. vti poſſid. cap.17. num.11. [qui
poteſt mandati expeditionem obtinere, Buratt.dec.
935.in princ.]
Limit. † quarto, quando ad fauorem defuncti al- 48
ter feciſſet conſtitutum pro eo, & hæredibus, Pont.
de ſpol d.lib.2.cap.14. num.118.
Limit. † quinto, vt regula non procedat, quan- 49
do defunctus fuit impeditus exercere iura ſua dolo
aduerſarij turbatoris, vt quia aduerſarius illum occidit, quia hoc caſu hæres occiſus habetur pro poſſeſſore, & competit illi manutentio, Menoch.de retin.
d.remed.3.n.61.Boccat.de interd.vti poſſid.cap.2.n.22.
Limit. † ſexto, quando turbatio cœpta eſt hære- 50
ditate iacente, ſeu ante illius aditionem, nam etiam
tunc debetur hæredi manutentio nomine ipſius hæreditatis agentis, quæ dicitur poſſidere, Menoch.
& Boccat.loc.cit.num.63. & 24.reſpectiue, [& defunctum repræſentare, Coſt. de retroract. cap.8. caſ. 2.
n.1.] Et, quod hæreditas iacens dicatur poſſidere,
habetur per Rot. in Senogallien. Fideicommiſſi, corã Cardinali Sacrato, apud Cyriac. contr. forenſ. lib.1. poſt
contr.12. num.4. [Rot. diuerſ.dec.520. num.15. par.1.
& in Romana Hæreditatis de Capiſcului coram Cardinali Sacrato, poſt tract.dec.385.num.4.] quidquid
contra hoc ſentiat, Chriſtoph. Paz. de tenut. cap.8.
ſub num.50. Vnde, † qui occupat poſſeſſionem va- 51
cantem poſt mortem poſſeſſoris, videtur quodam
modo ſpoliare hæreditatem, Saluſt. Tiber. in pract.
A. C. lib.2. cap.5. ſub num.2. Rot. diuerſ. d. dec.520.
num.7. par.1. & in d. Romana Hæreditatis de Capiſculis coram Card. Sacrato, poſt tract.dec.385.num.4.
quamuis † hæreditas non dicatur eſſe in anima vi- 52
uentis, Add.ad Rot.dec.1.de reſtit.ſpol.in non.lit.D.
[Nec corpus, nec animam habere cenſetur, & ideo
pendere non dicitur, Put. dec. 434. num.3. lib.1.]
† quam autem limitationem ego intelligo, niſi tur- 53
batio conſiſteret in occupatione ipſius poſſeſſionis.
Limit. † ſeptimo, vbi adeſt Statutum, quod poſ- 54
ſeſſio defuncti intelligatur continuata in hæredem
abſque alia appræhenſione, quia illius vigore conceditur hæredi manutentio ex ſola aditione, Couarr.
pract. quæſt. cap.17. ſub num.5. Menoch. de adipiſc.
remed.4. num.366. & de retin. remed.3. num.59.
Boccat.de interd. vti poſſid. cap.2. num.11. Tuſc.in
Ver. Interdictum concluſ.286. num.15. & in Ver. poſſeſſio, concluſ.406. num.11. & concluſ.426. num.15.
& in Ver.ſtatum. concluſ.628. num.1. Hond. conſ.18.
num.15. & 21. lib.2. Gratian. diſcept. forenſ. cap.213.
num.18. & 19. cap.732. per. tot. & cap.736. num.1.
Mareſcott. var. reſol.lib.2. cap.116. ſub. num.3. &
ſeqq. Iurigtbol.deciſ.41.num.3. Franc. Milanen. deciſ.
3.num.18. & ſeqq. Vbi quod omnes tenent in Francia, lib.1. Rot.diuerſ. dec.159.num.4. par.4. Seraph.
deciſ.1065. num.1. Rot. apud Pacific. de Saluian. deciſ.141. num.5. & idem Pacific.inſpect.5. cap.2. num.
335. & ſeqq. Ial.Viuian. in praxi. Iuriſpatr.par.2.lib.
5. cap.4.n.68. Lancellotto. de attent.par.2. cap.4. limit.
n.87. [& par.2.cap.20.a præfat.n.46.vbi niſi ageretur inter duos, qui ſe prætenderent hæredes,] Rot.
in Romana Donationis coram R.P.D. Durano, poſt
tract. deciſ.63. n.4. in Romana Domus de Nocchuellis,
coram

coram bo. mem. Vbaldo, poſt tract. deciſ.168. num. 4.
[& deciſ 499. num.7. Rot. recent. dec. 692. num. 3.
par. 3. quæ eſt Mart. Andr. deciſ.36. num. 1. & deciſ.
406. num.2. par.2. & in Recanaten. Prady coram R.
P D. Carrillo, poſt tract. deciſ.619. num.3. & deciſ.
644. num.3. Fenzon. in adnot. ad Statut Vrb.cap.147.
num.1. & per tot. & ibi Rot. dec. 129. ſub. ver. minus
obſtare. & verſ. ſeqq. Lotter. de re beneſ. lib 3.quæſt.
13. num.40. Add. ad dec.313. Buratt.num.16. cum
ſtatutum præueniat tempus mortis. Lotter. de re be-
nef. lib 3. quæſt. 13. num.17. huiuſmodique poſſeſſio
ſic in hæredem tranſlata dicitur ciuiliſſima, Lancell.
de atten. par.2. cap.20. in præfat. num.46. Rot. in Ia-
nuen. fideicommiſſi coram Cardinali Plato, poſt tract.
deciſ.600. n.4 Fenzon. loc. cit. n.2. vbi, quod dicitur
etiam ciuiliſſ, & artificialis, Lotter. d quæſt.13. n.42.
vbi, quod immo eſt naturalis, & ciuilis.]

55 De † cuius ſtatuti validitate licet aliqui dubita-
uerint, magis tamen communis opinio eſt pro vali-
ditate, Gabr. de acq. poſſ. concluſ. vlt. num.4. & ſeqq.
Perſon. de adipiſc. num.537. Hond. conſ.18. num.132
& ſeqq. lib.2.] & motiua pro vtraque parte refert,
Rot. apud Fenzon. ad Statut Vrb. deciſ.111. [Huiuſmo-
di autem ſtatutum extat Romæ, vt per Seraph. d. deciſ.
1065. n.1. Rot. recent. deciſ. 155. n.10. par. 1. & deciſ. 263.
n.2. & ſeqq. par.1. Bononiæ, vt per Mareſcot. d. cap. 116.
ſub n.3. Rot. apud Pacific. de Saluian. d. deciſ.141. Ferra-
riæ, Rot. recent. deciſ.513. n.11. par.1. Mediolani, Me-
noch. d. remed. 4. retinet. n.59. Mareſcott. d. n.3. Rot. pe-
nes Pacific. de Saluian. deciſ.142. n.3. in toto illius
Ducatu, Gabr. de acq. poſſ. concluſ. vlt. in princ. Par-
mæ, ac placentinæ, Gabr. d. concluſ. vlt. in princ.
Tuſc. in ver. poſſeſſio, concluſ.406. num.12. Papiæ,
Menoch. d. num.59. Brixiæ, Menoch. conſ. 121. num.
52. Vicentiæ, Cuman. conſ.49. Piſanis, Hond. conſ.18.
in princ. lib.2. & communiter in Lombardia, & in
Gallia Neuizan. conſ.81. num.25.] in Regno Siciliæ,
Franc. Milanen. dec.3 lib.1. Et Peruſiæ habetur Con-
ſtitutio inter Conſtitutiones Comitinas appellatas,
ſub rubr.15. par.2. In qua diſponitur, quod poſſeſ-
ſio bonorum quotumcumque, & Iurium, & actionũ
ab Inteſtato defunctorum in ſuos hæredes tantũ cõ-
tinuata cenſeatur abſque alia illius appræhenſione,
in qua poſtea per quemcũque Iudicem manuteneа-
56 tur, & defendatur prout de iure † quæ tamen con-
ſtitutiones, licet impreſſæ, cum contineant decreta
diuerſorũ Peruſiæ, & Vmbriæ Gubernatorum, qui
fuerunt pro tempore, & non ſint à ſummo Pontifi-
ce confirmatæ, non videntur attendendæ; maxime
in caſibus, vbi ius commone contrarium diſponit,
ad Hond conſ.55. num.10. & 11. Seraph. deciſ.136.
num.4. & deciſ.1306. num.5. niſi quoad decreta,
& Conſtitutiones Cardinalis Vrbini, quę fuerunt in
forma ſpecifica per Pontificem confirmatæ, & quo-
ad alia decreta, niſi in quantum ſint in obſeruantia,
vel confirmata per ſucceſſorem tunc Gubernantem,
& non ſint contra ius, [Et idem eſſet, & in conſuetu-
dine, quæ probaretur, nam etiam ea conſuetudine,
quæ in loco vigeat cenſetur continuata poſſeſſio de-
functi in hæredem, Rot. recent. deciſ.284. num.1.
par.3. Fenzon. vbi ſub num.1. Quæ conſuetudo, vel
decretum floret per totam Italiam, teſte Coſt. de
retrotract. cap.8. caſ.2. num.26.

57 Extende † Imitationem, etiam ad fauorem filiæ
ex alio ſtatuto ab inteſtato excluſæ, & hæredis inſti-
tutæ à Patre in teſtamento, Pacific. de Saluian. inſpect.
3. cap.1. num.347. & ſeqq.

58 Extende pariter, † vt huiuſmodi ſtatutum locum
habeat etiam, quod hæres ſit infans, & ſic non ha-
beat intellectum, cum pro eius parte nihil veniat
exercendum, Gratian. diſcept. forenſ. cap.732. in fin.
& cap.736. num.2. [Mart. Andreas deciſ.36. num. 2.
quæ eſt etiam inter. recent. deciſ.692. num. 1. par. 3.]
quidquid inuenerit ex Tuaque, Pacific. de Saluian in-
ſpect. 3. cap. 1. num.260. Ac † etiam in exiſtente in 59
viero, furioſo, mente capto, & ignorante, Gratian.
diſcept. forenſ. cap.700. num.36.41. & ſeqq.

Extende quoque, vt ſtatutum procedat † etiam in 60
Iuribus incorporalibus, Gabr. de acq. poſſ. concluſ. vlt.
n.6. Gratian. diſcept. forenſ. cap.173. n.64. & ſeqq. [Fenzon.
in adnot. ad Statut. Vrb. cap.147. n.25. vbi de quaſi poſ-
ſeſſione exigẽdi, & ibi Rot. deciſ.122. verſ. quæ quaſi.]

Extende rurſus, † etiam quod hæres habeat ſolã 61
apparentiam hæredis, Barz. deciſ 74. ſub num.34.
& 35. [Extende vlterius etiam quoad bona occupa-
ta per creditorem, donec ſit ei ſatiſfactum, Fenzon.
ad ſtatut. Vrb. d. cap 147. num. 20.]

Extende vltimo † etiam in concurſu Donatarij 62
habentis à defuncto clauſulam Conſtituti cum re-
ſeruatione vſusfructus ipſo viuente, vt per Hond. d.
conſ.18. per tot. lib.2.

Sublimita nunc primo, ſtatutum † non operari, 63
niſi data, & probata poſſeſſione defuncti, Surd. conſ.
491. n.1. lib.4. Greg. XV. deciſ.307. n.3. Rot. in Fanen.
Bonorum, coram R. P. D. Merlino, poſt tract. deciſ. 205.
n.5. & in Romana Domorum de Zacconis coram Vbaldo
ſeniore, poſt tract. deciſ.493. n.7. Duran. deciſ.185. n.18.
Secus in bonis occupatis à tertio eo viuente, Chri-
ſtoph. Paz. de tenut. cap.48. n.8 [Melch. Lotter. de re be-
nef. lib.3. quæſt.13. n.46. in fin.]

Sublimita ſecundo, ſtatutum † non habere locum 64
in bonis, quæ à defuncto naturaliter tãtum poſſide-
bantur, ſeu in ijs, quorum poſſeſſio fuit apud defun-
ctum ea cauſa de ſui natura ad hæredes non tranſ-
miſſibili, vt puta ex pacto quod non poſſent bona
locata tranſire in hæredem, ſeu in iure perſonali,
vel in poſſeſſione, quæ cohereat iuri perſonali ſeu
in ijs quorum hæredes ſint incapaces, & in quibus
illis reſiſtat, Gratian diſcept. forenſ. cap.732. num.
72. cap.954. num.15. & ſeqq. Statil. Pacific. de Salu.
inſpect.3. cap.2. num.359. & 361. Surd. conſ.491. ſub
num.3. lib.4. Tuſc. in Ver. Statutum, concluſ. 626. num.
12. Menoch. conſ.139. num.12. & 18. conſ.696. num.9.
Io. Ant. Bellon. conſ. 65. num.68. Mareſcott. var. reſ.
lib.2. cap.116. num.6. & 7. Rot. penes Pacific. de Salu.
deciſ.141. num.3. & 4. quæ eſt etiam apud Marchaeſ.
de comm. par.2. fol. 464. num 3. Coccin. deciſ.488.
num.9. quæ eſt etiam in recent. deciſ.263. num.5. par.
1. Vt in terminis Vſusfructus; Gabr. de acq. poſſ. concl.
vlt. num.16. Tuſch. in d. Ver. ſtatutum concl. 626 num.
12. Rot. in Velsterna Affictus coram Rembolde, poſt
tract. deciſ.195. num.3. & & 4. in Romana ſpolij co-
ram Reuerendiſſimo D. Coccino. poſt tract. deciſ.538.
num.3. & ſeqq.] Et in terminis bonorum feudalium,
& emphiteuticorum, Gabr. d. concl. vlt. num.12. &
13. Menoch. conſ.304. num 65. Pont. de ſpol. lib.2. cap.
14. num.120. Pacific. de Saluian. inſpect.3. cap.2. num.
361. & ibi Rot. deciſ.142. num.3. Mareſcott. d. cap.
116. num.6. Gratian. diſcept. forenſ. cap.732. num.76.
& cap.736. ſub num.2. Coccin. d. deciſ.488. num.5.
6. & 10. quæ eſt etiam inter recent. deciſ.263. num.2.
& ſeqq. par.2. Ciriac. contr. forenſ. lib.1. contr.12.
num.59. 60. 71. & ſeqq. Rot in Romana Domus de
Nochiellis coram bo. mem. Vbaldo, poſt tract. dec.168.
num.4. [& dec.499. num.9. Martin. Andr. deciſ.36.
num.3. quæ eſt etiam inter recentior. dec.692. num.3.
par.3. Fenzon. ad Statut. Vrb. cap.147. num.17. &
ſeqq.] † Si tamen non controuertatur, an bona ſint 65
feudalia, ſeu emphiteutica, & tranſmiſſibilia, ac
continuabilia, alia ſecus: Menoch. conſ.696. num.
1. 2. 4. & 5. Gratian. diſcept. forenſ. d. cap. 73 num.
76. & 77. cap.736. num.3. & cap.954. num.18. [Martin.
Andr. d. dec.37. num.3. Fenzon. d. cap.147. num.29.
Et ſi Dominus appræhenderet naturalem poſſeſſio-
nem

Et ſi Dominus apprehenderet naturalem poſſeſſio-
nem ſtante d. ſtatuto continuatiuo poſſeſſionis de-
88 functi in hæredem, cum illa non eſſet vacans, ipſa
Domini poſſeſſio eſſet nulla, & infecta, nec poſſet
impedire d.continuationem, aut aliquem iuris effe-
ctum, *Mart. Andr.d.dec.36.n.8.*] niſi pars aduerſa
incontinenti oſtenderet,ſeu offerret probare,bona
eſſe feudalia, ſeu alias non tranſmiſſibilia, *Grat. d.
cap.732.nu.79.d.cap.736.n.4.& d.cap.954. num.18.*
[*Mart. Andr.d.dec.36.n.4.* vbi de receptiori opinio-
ne, *& eodem n.4.& 5.* quod hoc non diceretur pro-
batum per verba extracta, & teſtibus examinatis
non citata parte,& vbi contra probationea multa
poſſent opponi, nec ex confeſſione alicuius, à quo
hæres,ſeu poſſidens cauſam non haberet. Prout ſe-
cus etiam ſi controuerſia eſſet inter hæredem, &
tertium, non autem cum domino, quia tunc etiam
competeret manutentio hæredi, *Fenzon.in adnot.ad
66 ſtatut.Vrb.c.147.n.23.*] Et † niſi ſtatutum prouideat
etiam ſuper huiuſmodi bonis,ad tradita *per Cyriac.
d.controuer.12.n.60.* Excepta tamen Eccleſia, contra
quam huiuſmodi ſtatutum non operatur, *Cyriac. d.
67 contr.12.num.65.& ſeqq.* † Vt quoque continuatio
huiuſmodi procederet etiam quoad bona feudalia,
& emphyteutica,vbi eſſemus in loco,in quo huiuſ-
modi bona haberentur loco patrimonialiũ,itaut de
eis diſponi poſſet,vt in Regno Galliæ, & Neapolis,
ſecus verò in loco,vbi ad libitum alienari non poſ-
ſunt, & non haberentur loco patrimonialium,
Pacific.de Salu.inſpect.3.cap.2.num.339. & ſeqq.
68 Sublimita † tertio,ſtatutum non procedere in iis,
quæ defunctus non poſſidebat Iure proprio,ſed iure
alterius,vt puta Iure familiaritatis, vel precarij, vel
conſtituti, vt in marito reſpectu bonorum vxoris,
*Gabr.de acq.poſſ.concl.vlt. nu.17. Surd.conſ.491. n.1.
& ſeqq.& nu 12. lib.4.*
69 Sublimita † quarto,ſtatutum non ſortiri effectum
in Iurepatronatus, & quaſi poſſeſſione præſentandi
in præiudicium Eccleſiæ,quia ſtatutum non opera-
tur contra Eccleſiam, vt reprobata *deciſ. Caputaq.
221. par.3.tradit Seraph.dec.1395.n.5,Greg XV.dec.
222.n.8. vbi Add.n.12.& dec.417.n.8. Cocc.dec.464.
n.4.Rot.penes Iul.Viuian.de Iurepatron.dec.43.n.14.&
15.* vbi reddit rationem, quia quaſi poſſeſſio Iuriſ-
patronatus verſatur circa ſpiritualia, & propterea
non ſubiicitur huiuſmodi ſtatutis,[*& in Fauen.Cap-
pellania coram Pena, poſt tract. dec.443.n.3. & 4.*]
licet ſecus eſſet ſi ageretur de fauore Eccleſiæ, *Se-
raph.d.deciſ.1395. num 5. Greg.d.dec.222.n.8.*
70 Sublimita † quinto,ſeu declara,quod,vt ſtatutum
operetur ſuum effectum,requiritur, vt hæres faciat
aliquem actum, per quem colligi poſſit, quod vo-
luerit appræhendere poſſeſſionem,vel ſaltem tranſ-
latam à ſtatuto acceptare, *Surd.d.conſ.491. ſub.nu.3.
verſ.5. lib.4. Chriſtoph.Paz.de tenut. cap.48. num.15.*
Sed huiuſmodi ſublimitatio habet contradictores,
& contrarium tenet, *Pacific.de Salu. inſpect.3.cap.2.
nu.351.& 352.ex Tiraquell. Affl. Peregr. & Molin.*
71 † Sed ad effectum mandati de manutenendo, in
quo ſumus,puto, quod ad fauorem hæredis, & ſui
animi declarationem ſufficiat petitio ipſius manu-
tentionis,vel,ſi ſe iudex ex ſe intromittat,ſufficiant
motiua ab hærede facta circa ipſam poſſeſſionem,
& ſic erit ſatisfactum dictæ ſublimitationi, quæ ta-
men etiam procedit, quando agitur de probanda
poſſeſſione in præiudicium ipſius hæredis, puta in
Saluiano moto contra ipſum.
72 Sublimita † ſexto,non procedere niſi ſemel,& in
primo hærede, *Gabr.d.concl.vltima.num.14.* vbi alle-
gat alios contrarium tenentes, *Tuſc.in Ver.ſtatutum,
concluſ.628.num.2. Chriſtoph. Paz. de tenut. cap.48.
73 num.23.* Et † quidem tam in primo hærede directo,
quam in hærede fideicommiſſario vniuerſali,ſaltem
facta illi reſtitutione verbali, *Tuſc.in d. ver.ſtatutum,
concluſ.625. num.10. & concl.628. num.4. Pacific. de
Salu.inſp.3.cap.2. n.336.& ſeqq.ſed contrarium tradit
Perſon.de adipiſc. num.541.& ſeq.* [ſecus in hærede
hæredis, *Hercul.de caut.de non offend.c. 2.ſub n.31.*]
Sublimita † ſeptimo, procedere in vero, & pro- 74
prio hærede,non autem in ficto, *Gabr.de acq.poſſ. d.
concl.vlt.n.8.Tuſc.in d.ver.ſtatutum, concl.620. nu 7.
Perſ.de adipiſc.d.nu.541.*
Sublimit.† octauo,non procedere in eo,qui non 75
eſt futurus perpetuus hæres,ſed debet bona ſtatim
reſtituere, *Cyriac.contr.for.lib.1. contr.12. n.73. Chri-
ſtoph. Paz.de tenut.cap.48. num.24.*
Sublim. † nono in hærede habili, & capaci,ſecus 76
in hærede inhabili,& incapaci, *Gabr.d.concluſ.vlt.
num. 9.*
Sublimit. † decimo in hærede naturali, & legi- 77
timo,non autem in legitimato, *Gabr.ibid.numer.10.*
† niſi ſit in quaſi poſſeſſione legitimitatis, & ſuita- 78
tis, quod ſufficit ad obtinendam manutentionem,
donec contrarium probetur, *Grat diſcept.forenſ.cap.
732. n.10. & 40.* non obſtante quacumque exce-
ptione, *Grat.ibid.nu.41. & ſeqq. & nu.47.*
Sublim.† vndecimo,vt huiuſmodi ſtatutum non 79
ſe extendat ad legatarium, & fideicommiſſarium
particularem, *Gabr.de acq.poſſ.d.concl.vlt. nu 11.* nec
ad hæredem particularem, ſed procedat in hærede
tantum vniuerſali, *Chriſtoph. Paz.de tenut. cap.48
num.25.*
Sublimita † duodecimo,locum habere,ſi ſuperior 80
qui potuit impedire, non præſtiterit impedimen-
tum, ſecus,ſi poſſeſſionem ad ſe auocauerit, ſeu ſe-
queſtrauerit, *Cyriac.contr.for.lib.1.contr.12.n.55.& 58.*
Sublimit.† decimo tertio,vt effectus huiuſmodi 81
ſtatuti ceſſet, & hæredi non ſit concedenda manu-
tentio illius vigore,quotieſcunque medio tempore
alius ingreſſus fuerit effectualiter poſſeſſionem na-
turalem, ante aditam hæreditatem per hæredem,
ſed ſolummodo,ſi nemo adhuc naturalem fuerit in-
greſſus, ſecundum magis communem opinionem,
*Gabr.de acq.poſſ.d concl.vlt.n.18. Menoch.de retin.re-
med.vlt.n.16.& conſ.139.num.20.& conſ.665.num.5.
Achill.Perſon.de adipiſc. poſſ.numer.13. Tuſc. in ver.
poſſeſſio,concl.496.num.12. & in ver. ſtatutum, concl.
625. num.12. concl.626. num.5. & concl.628. num.2.
Plot.de in lit.Iur.§.3. num.22. Mar. Anton. var.reſol.
lib.1.reſol.100 num.6. Hond.conſ.18.nu.1.lib.2.Surd.
conſ.491.num.12. lib.4.Pacific.de Salu.inſpect.3.cap.2.
numer.353. Mareſcott.var.reſol.lib.2. cap.116. num.8.
Grat.diſcept.for. cap.732. num.24. & cap.954.nu.13.
Fontanell. de pact.nupt clauſ.7. gl.3. par. 10. num.92.
to.poſter.Ric.in coll. dec. coll.2940. & coll. 3008. verſ.
ſed quæro,Cyriac.contr. for. lib.1. contr.12. numer.12.
Caputaq.dec.199.n.3.& 4.par.2. Rot.diuerſ.deciſ.159.
numer.5.par. 4. Greg.XV. dec. 258. numer. 7. & ibi
Adnot. num.9.Cocc.dec.488.num.3. vbi, quod ita ſæpe
Rot.reſoluit, quæ eſt etiam in recent. dec. 263. num.2.
par.2.* [*Rot. in Romana Hæreditatis de Capiſucchis co-
ram Cardinali Sacrato, poſt tract. dec. 385.num.2. in
Bonanen. Beneficij coram Reuerendiſſimo D. Coccino,
poſt tract.dec 480. num.4. & 5. in Romana Domorum
de Zacconis coram Vbaldo Seniore,poſt tract.deciſ.493.
num. 9. in Interamnen. Hæreditatis de Brunellis co-
ram Iuſto, poſt tract. deciſ. 569. numer. 5. & penes
Fenzon.ad Stat.Vrb.dec.129.verſ.ſecundo fuit, Nemz.
conſ.81. num. 25.* Habet enim huiuſmodi ſtatutum
admixtam cauſam proprietatis,& non impedit ma-
nutentionem ex præcedenti poſſeſſione inſtrumen-
tali, dum diſputatur,an ipſum ſtatutum intret, *Rot.
recent.dec.523.in fin.par.3.* vbi, etiam quod materia
ſit appellabilis. Quod eo fortius locũ habet,ſi iſtius

tertij poſſeſſio duraderit per plures annos, *Rot. in Romana Domorum de Zacceuis coram Vbaldo, Seniore,*
82 *poſt tract. dec. 493. num. 10.*] † Et eo magis, ſi defunctus viuens non poſſidebat nomine proprio, ſed pro alio, ſeu poſſidebat alius, qui poſt illius mortem poſſidere continuauit, *Surd. d. conſ. 491. n. 12. lib. 4.*
83 Declara † primo iſtam ſublimitationem eſſe intelligendam, quando iſte Tertius iuſte, & valide poſſeſſionem accepiſſet, ſecus, ſi iniuſte, & Iure reſiſtente, *Gabr. de acq. poſſ. d. concl. vlt. num. 19. Hond. d. conſ. 18. num. 31. & ſeqq num. 68. & ſeqq. lib. 2.* vbi de poſſeſſione vitioſa, illegitima, vel capta poſt aditam hæreditatem, *Cyriac. contr. for. lib. 1. contr. 12. n. 53.* [*Rot. in Romana Hæreditatis de Capiſucchis coram Card. Sacrate, poſt tract. dec. 385. num. 3. & ſeqq.* vbi de poſſeſſione capta propria auctoritate à fideicommiſſario,] Et idem ſi poſſeſſio eſſet à tertio capta propria auctoritate adhuc viuente defuncto, quia tanquam vitioſa non eſſe manotenibilis, *Hond. d. conſ. 18. n. 24. 27. & 28. lib. 4.* Et ſecus etiam, ſi Tertius accepetit Inſtrumentalem poſſeſſionem, & non eiecerit colonos eum tota familia, *Hond. d. conſ. 18. n. 22. li. 4.* Atque ſecus quoque ſi poſſeſſio per Tertium capta fuerit mere torbatiua, ſeu nulliter capta, & hæres non ſe babuiſſet pro ſpoliato, *Grat. diſcept. for. cap. 731. n. 25. & 26. Mareſcott. var. reſolut. lib. 1. c. 116. n. 8. Rot. poſt tract. Pacific. de Saln. deciſ. 141. n. 7. & in Bononien. de Cardinalibus coram Cardinali Pamphilio, penes Marcheſ. de commun. part. 1. fol. 545. n. 3.*
84 Declara † ſecundo, ſublimitationem procedere, ſi ſtatutum ſimpliciter inducat continuationem poſſeſſionis in hæredem, nam tunc, ſi ante aditam hæreditatem fuerit per alium occupata poſſeſſio, ceſſat continuatio, quia medium iſtud contingens impedit coniunctionem, & continuationem, quia ceſſat habilitas, & ſtatutum loquens de hærede intelligi debet de hærede per aditionem hæreditatis, *Pacific. de Saln. inſpect. 3. cap. 1. n. 354. & ſeqq.* ſecus verò, ſi ſtatutum immediate inducat continuationem etiam ante aditam per hæredem hæreditatem, quia hoc caſu continuatio à ſtatuto inducta per alterius occupationem impediri non poteſt, quoniam potentius eſt factum legis, quam hominis, *Pacific. d. inſpect. 3. cap. 1. num. 357.* quod fortius procederet, ſi ſtatutum vlterius procedendo, diſponeret, vt poſſeſſio per alium occupata nullius eſſet roboris, vel momenti, *Gabr. de acq. poſſ. d. concl. vlt. n. 1. 1. Achill. Perſon. de acq. poſſ. n. 14. & ſeqq & n. 532. Pacific d. cap. 2. n. 358.* & cum hac, ſeu ſuperiori declaratione, & diſtinctione crederem poſſe conciliari contrarias in hac re opiniones, quarum negatiuam magis communem, & affirmatiuam veriorem dicit, *Beltramin. ad deciſ. 307. num. 17. Greg XV.* [*& ſequitur Fenzon. ad ſtatut. Vrb. cap. 147. num. 11. & ſeqq. qui pro affirmatiua allegaat Rot. coram Greg. XV. d. dec. 307. numer 14. & in Sigaina bonorum 21. Iunij, 1615. coram Mart. Andr. inter eius impreſſ. dec. 36. & in Romana Hæreditatis de Fuſebiis 21. Ianij, 1619. coram R. P. D. Pirouano, quæ eſt poſt d. Fenzon. dec. 121.* in qua licet referantur opiniones motiuæ, & reſponſiones hinc inde, non tamen fuit capta reſolutio pro manutentione, ſed pro immiſſione,] vel poſſunt conciliari cum diſtinctione, quam ponit, *Franc. Milan. dec. 3. lib. 1. n. 278. & ſequitur Fontanell. de pact. nupt. clauſ. 7. gl. 3. par. 10.*
85 *num. 31. tom. poſter.* vt † affirmatiua procedat, ſi ſtatutum ciuilem, & naturalem poſſeſſionem transferat, & negatiua, ſi ciuilem tantum.
86 Declara † tertio reſpectu filij, quia huiuſmodi poſſeſſio in eum continuaretur non obſtante occupatione alterius. *Gratian. diſcept. forenſ. cap. 733. num. 17. 28. & ſeqq. & cap 954. num. 14.* Vbi, quod
87 iſta videtur magis tuta opinio, † prout infauorem filiorum ſtatutum huiuſmodi introductum fuit *Gabriel. de acq. poſſ. concluſ. vlt. num. 23.*

Sublimita, † ſeu declara decimoquarto, vt con- 88
tra poſſeſſionem tranſlatam vigore huiuſmodi ſtatuti poſſint opponi omnes exceptiones impugnantes, cum non eſſe hæredem, & quæ pertinent ad petitionem bonorum, *Tuſc. in Ver. ſtatutum, concluſ. 626. num. 7. Cocc. deciſ. 488. num. 12. quæ eſt in recent. deciſ. 263. num. 5. in fin. par. 2.* & quæ petimere poſſunt petitorium, *Rot. in Veliterna Affictus coram Rembaldo, poſt tract. dec. 195. n. 5.* [*& in Romana Domus de Nocchiellis coram Vbaldo ſeniore, poſt tr. deciſ. 499. n. 8.* vbi, quod debet doceri de deſcendentia, & comprehenſione] licet de ipſa proprietate non cognoſcatur, *Vin. dec. 409. n. 22. Soci. iun. conſ. 75. num. 22. lib. 2. Chriſtoph. Paz. de tenut. c. 48. n. 26.* [Sublimita decimoquinto, vt tamen ſtatutum non procedat in bonis forenſium, vt de ſtatuto Vrbis dixit, *Rot. in Romana de Zaccenis coram Vbaldo ſeniore, poſt tr. dec. 495. n. 8. Fenzon. in adnot. ad ſtatut. Vrb. c. 147. n. 27.* Niſi ſint bona ſita in, *ipſo loco ſtatuti, Rot. in Ianuen. Fideicommiſſi coram Cardinali Platto, poſt tr. dec. 600. n. 6. cuius tamen contrarium dicit Fenzon. d. n. 27.*]

Tertio principaliter dubium exoritur, an mandatum de manutenendo ſit concedendum ſucceſſori in Epiſcopatu, Dignitate, Eccleſia, Beneficio, Officio, & ſimilibus ex poſſeſſione anteceſſoris, & in hoc diſtinguendi ſunt duo Caſus.

Primus eſt, quoad ipſam Dignitatem, Beneficium Eccleſiam, & Officium, & † in iſtis poſſeſſio ante- 89
ceſſoris non iuuat ſucceſſorem ad effectum manutentionis, quia non tranſit in eum abſque noua appræhenſione, *Gabr. conſ. 185. num. 17. lib. 2. Rot. recent. deciſ. 633. num. 1. par. 1. Et in his terminis intelligo Menoch. de retinet. remed. 3. ſub num. 57. & Bocc. de interd. vti poſſid. cap. 3. num. 6.* vbi, quod ſucceſſori in Beneficio adeptam poſſeſſionem illius non debetur manutentio, ſi agat nomine ſuo.

Secundus caſus eſt quoad poſſeſſionem bonorum, & Iurium ipſius Eccleſiæ, Dignitatis, vel Offi-
cij; & † hoc caſu dicendum eſt, manutentionem 90
dari ex ſola poſſeſſione anteceſſoris poſtquam idem ſucceſſor appræhendit poſſeſſionem Eccleſiæ, Dignitatis, Officij, *Abb. in cap. cum ſuper num. 181. & ibi Innoc. & alij de cauſ. poſſ. & propriet. Felin. in cap. Conſtitutus, num. 19. de reſcript. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 871. numer. 2. Garz. de benef. par. 5. cap. 5. num. 123. 125. 126. Cen. de cenſib. par. 2. cap. 2. quæſt. 5. art. 3. nu. 11.* vbi de quaſi poſſeſſione exigendi cenſum, *Melch. Lotter. de re benef. tom. 1. lib. 1. quæſt. 36. num. 123. Ricc. in collect. deciſ. coll. 1689. Tuſc. in ver. poſſeſſio, concluſ. 426. num. 14. Guid. Pap. deciſ. 629. Rot. deciſ. 1. de reſt. ſpol. in nouiſſ. Seraph. dec. 1417. num. 2. in fin. Rot. in Beneuentana Decimarum coram Luca, penes Marcheſ. de comm. par. 1 fol. 515. numer. 1. & ſeqq. Mantic. deciſ. 150. num. 3. Rot. in recent. dec. 435. num. 3. deciſ. 501. num. 2. par. 2.* vbi de quaſi poſſeſſione viſitandi, *Greg. XV. deciſ. 246. num. 1. & ibi Adnot. num. 2. & deciſ. 438. num. 3. Coccin. deciſ. 16. num. 5. deciſ. 86. num. 1. deciſ. 380. num. 1. deciſ. 451. num. 2. deciſ. 490. num. 1. & 2. Rot. in Romana Funeralium coram eodem Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. deciſ. 148. num. 2. in Hiſpalen. Primitiarum coram R. P. D. Nauarra, poſt tract. dec. 166. num. 1. in Vicentina Adminiſtrationis Epiſcopatus coram Romboldo, poſt tract. dec. 194. num. 13. in Aquilana Cappellaniæ coram R. P. D. Durano, poſt tract. dec. 315. num. 2. in Colimbrien. Præſtimoniorum coram R. P. D. Dunozetto, poſt tract. dec. 330. num. 24. & 25.* [*& in eadem coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. dec. 554. num. 12. 15. 16. 33. & ſeqq. in Iacen. Sacriſtiæ coram, Peregrino, poſt tract. dec. 388. num. 2.*

vbi

vbi de quaſi poſſeſſione exigendis in Cremonen. Prebenda
coram Cardinali Lancellotto, poſt tract. dec. 434. n. 7.
in Sabinen. Silue coram R.P.D. Panzirolo, poſt tract.
deciſ. 469. nu. & 30. in Cremonē. Beneficij coram Vbal-
do, ſeniore, poſt tract. deciſ. 611. n. 7. in Toletana Conſer-
uatoria coram R.P.D. Dunozetto, poſt tract. deciſ. 635.
n. 12. Dunā. deciſ. 21. n. 2. vbi de quaſi poſſeſſione exigendi
91 parte decima deciſ. 159. n. 3.] † ſtatim enim atque quis
adeptus eſt poſſeſſionem Eccleſiæ, ſeu Beneficij vel
Officij, dicitur acquiſiuiſſe poſſeſſionē, vel quaſi il-
lius bonorū, & Iurium, vt dicam obſ. 73. num. 109 &
ſeqq. [ſeu in eum cōtinuata poſſeſſio, Rot. recē. deciſ.
92 249. num. 15. par. 5.] Atque † poſſeſſio, vel quaſi ac-
quiſita per anteceſſorē dicitur acquiſita Eccleſiæ, Be-
neficio, Dignitati, & Officio, Seraph. d. dec. 1417. n. 2.
in fin. Rot. recent. dec. 435. n. 3. par. 2. Rot. in Hiſpalen.
Primiciarū coram R.P.D. Nauarro, poſt tract. dec. 166.
n. 1. in Romana Officij Acqua cora. D.R.P. Veroſpio, poſt
tract. dec. 335. n. 7. & 18. [& in Iacen. Sacriſtia corā Pel-
93 legri. poſt tract. dec. 388. n. 3.] Prout † ipſa Eccleſia dici-
tur poſſidere rem, ſeu bona, & iura, quæ eius nomi-
ne ab Prælato, ſeu Rectore viuente poſſidentur. Re-
doan. de ſpol. Eccl. qu. 14. n. 30. qu. 15. n. 12. Tuſc. in Ver.
poſſeſſio, concluſ. 433. n. 1. Rot. in Beneuentana Deci-
marum, coram Litta penes Marcheſ. de comm. par. 2.
fol. 515. num. 3. & recent. deciſ. 119. numero. 2. par. 1.
eſtque poſſeſſio penes Eccleſiam, & Prælaturam,
non ſimpliciter penes Prælatum, Rot. in Colimbrien.
Præſtimoniorum coram R.P.D. Dunozetto, poſt tract.
deciſ. 327. num. 8. [& in eadem coram Reuerendiſſimo
D. Coccino, poſt tract. dec. 554. num. 13. in Feretrana
Parochialis coram Cardinali Verulo, poſt tract. deciſ.
49 518. nu. 4.] † Itaut mortuo Prælato, Rectore Bene-
ficiato, ſeu altero dignitatem, vel officium detinen-
te vacet, quidem poſſeſſio Prælaturæ, Beneficij, Di-
gnitatis, & Officij, non autem vacet poſſeſſio illius
bonorū, & Iuriū, ſed ea dicatur retineri per ipſā Ec-
cleſiam, Dignitatem, vel Officiū, quæ nunquā mo-
riuntur, & nunquam deſinunt poſſidere, Boccat. de
interd. vti poſſid. cap. 2. nu. 91. Tuſc. d. concluſ. 433. num.
2. Pont. de ſpol. lib. 3. cap. 9. num. 149. Redoan. de ſpol.
Eccleſ. quæſt. 7. nu. 35. quæſt. 14. nu. 28. & 29. & quæſt.
15. nu. 11. Saluſt. Tib. in pract. A.C. lib. 2. cap. 1. in fin.
Cōc. de conſil. par. 2. cap. 2. quæſt. 3. art. 3. iuxta antiq.
Taurin. ſed in nouiſſ. quæſt. 89. num. 12. Garz. de Bene-
fic. par. 5. cap. 5. num. 38. Cyriac. contr. forenſ. lib. 2.
contr. 300. num. 38. Chriſtoph. Paz. de tenut. cap. 50.
num. 25. Rot. diuerſ. deciſ. 390. ſub num. 2. & 3. par. 1.
& deciſ. 19. num. 11. par. 2. & in Beneuentana Deci-
marum. coram Litta, penes Marcheſ. de comm. par.
2. fol. 515. num. 2. & 3. Seraph. deciſ. 1127. num. 2.
Rot. recent. deciſ. 171. ſub num. 2. par. 2. Coccin. deciſ.
490. ſub num. 2. Caualer. deciſ. 209. num. 1. Rot. in
Vicentina Adminiſtrationis Epiſcopatus coram Rem-
boldo, poſt tract. deciſ. 194. num. 13. in Colimbrien.
Præſtimoniorum, coram R.P.D. Dunozetto, poſt tract.
deciſ. 327. num. 68. & 12. & deciſ. 330. num. 10. &
12. [& in eadem coram Reuerendiſſimo D. Coccino,
poſt tract. deciſ. 554. nu. 14 & 20. & in recent. par. 5.
deciſ. 249. num. 14. Paſcal. de patr. poteſt. par. 4. cap.
1. num. 51. Lotter. de re benefic. lib. 3. quæſt. 13. nu. 19.]
licet huiuſmodi poſſeſſio per Eccleſiam retenta di-
catur Ciuilis, ſeu Ciuiliſſima, Rot. diuerſ. d. deciſ.
390. num. 3. par. 1. & in dicta Colimbrien. Præſtimo-
niorū poſt tract. deciſ. 327. nu. 11. deciſ. 330. ſub n. 30.
Prout dicitur etiam de rebus Communitatis,
95 † quæ licet per Miniſtros poſſideantur, illis tamen
deficientibus non dicitur vacare poſſeſſio, ſed rema-
nere penes Cōmunitatem, quę nunquā moritur, &
nunquam deſinit poſſidere. Pont. de ſpol. lib. 3. cap. 9.
num. 149. [Quemadmodum mortuo vltimo Caſtri
Cameræ poſſeſſore illius poſſeſſio dicitur remanere
penes ipſam Camerā, Rot. in Viterbien. Caſtrorum co-
ram Cardinali Sacrata, poſt tract. deciſ. 104. ſub n. 3.]
Hincque eſt, quando † quaſi poſſeſſio præſentan- 96
di, ſeu conferendi acquiſita per Anteceſſores
vigore Iuriſpatronatus competentis Dignitati, Be-
neficio, Caſtro, Villę, vel Comitatui, tranſit in eorū
ſucceſſores, illiſque ſuffragatur ſine apprehenſione,
ex quo poſſeſſio dicitur ſemper retenta per Digni-
tatem, Beneficium, Caſtrum, Villam, vel Comi-
tatum, Iul. Viuian. in praxi Iuriſpatron. par. 2. lib. 5.
cap. 2. num. 18. poſt Garz. de benef. par. 5. cap. 5. num.
37. & ſeqq. Canal. deciſ. 655. num. 9.
Hinc etiam eſt, quod † Cōmendatarius perpetuus 97
manutenendus eſt in quaſi poſſeſſione vſus Mitræ,
& Baculi in ſua Eccleſia, ex quaſi poſſeſſione Ante-
ceſſorum, Mar. Ant. var. reſol. lib. 1. reſol. vlt. caſ. 37.
Bene tamen verum eſt, quod † Iudicium pro eo- 98
rum manutentione debet agitari nomine Eccleſiæ d.
dignitatis, tituli, ſui officij Menoch. de retin. remed.
3. num. 38. in fin. Boccat. de interd. vti poſſid. cap. 2 nu.
91. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 402. nu. 8. & 9. Coccin.
d. deciſ. 490. num. 2. Rot. in Beneuentana Decimarum
coram Litta, penes Marcheſ. de comm. par. 2. fol. 515.
num. 2. [& in Florentina decimarum coram R.P.D.
Veroſpio, poſt tract. dec. 631. num. 1.] alias poſſeſſio
Anteceſſoris non iuuaret Succeſſorem, Gratian. d.
cap. 402. nu. 10. vbi ſiue ſimus in Eccleſia, ſiue in fiſ-
co, & ſimilibus † Quod procederet tam in actore 99
quam in reo, nam ſicuti actor poteſt petere manu-
tentionem nomine Eccleſiæ ex poſſeſſione ſui præ-
deceſſoris, ita, & multo magis reus poteſt excipere
de ſua poſſeſſione nomine Eccleſiæ. Gratian, loc. cit.
num. 10. & 11. † Et idem eſſet in eo qui nundum 100
eſſet adeptus poſſeſſionem Dignita, ſeu Eccleſiæ,
ſed ex confirmatione, vel alias haberet in ea bonum
ius, & titulum, & ſiue eſſet Eccleſiæ Succeſſor, ſiue
Æconomus, cum non ipſe, qui non poſſidet, ſed
Eccleſia, quæ poſſidet, agere videatur, Rot. de re-
ſtit. ſpol. deciſ. 1. ſub nu. 1. vbi Add. Intera D. in antiq.
† Eoque magis, qui iam poſſidet auctoritate Su- 101
perioris, poteſt agere nomine Beneficij, vel Di-
gnitatis pro rebus, & iuribus ad Beneficium, vel
Dignitatem pertinentibus, Rot. deciſ. 18. alias 541.
num. 2. de reſtit. ſpol. in antiq [Vt dicitur de Abbate,
qui ſit caput Beneficiatorum, & collegiatę, qui po-
teſt vti habens intereſſe, & vt caput, & defenſor
Vniuerſitatis Beneficiorum petere, ac obtinere, &
manuteneatur Collegiata actibus publicis in di-
gniori loco, vt per Rot. in Hiſpalen. Præeminentiarum
17. February 1620. coram Buratto]
Declarandus etiam videtur ſupradictus ſecundus
caſus, vt ſcilicet ſucceſſori debeatur manutentio in
poſſeſſione bonorum, vel iurium ex poſſeſſione An-
teceſſoris, † quotieſcumque non conſtat, alterum 102
eam occupaſſe vacante Eccleſia, ad Seraph. deciſ.
1127. num. 2. & allegat. in Colimbrien. Præſtimonio-
rum coram R.P.D. Dunozetto, poſt tract. dec. 327. nu.
11. & deciſ. 330. num. 29. & ſeqq. [ſecus è contra,
Rot. in Hipporegien. Capellæ S. Martini coram Penia,
poſt tract. dec. 577. num. 1. [Sed tamen contrarium
fuit deciſum in eadem Colimbrien. vt poſt tract.
d. dec 327. num. 12 & ſeqq. & deciſ. 330. num. 26,
& ſeqq. videlicet, quod ex ciuili poſſeſſione Eccle-
ſiæ comperat remedium retinendæ pro recuperatio-
ne naturalis, & quod obiecta, quod detur hoc
caſu interdictum vnde vi, non excludunt remedium
retinendæ, quod reſpectu naturalis poſſeſſionis vim
habet recuperandę [& in eadem coram Reuerendiſ-
ſimo D. Coccino, poſt tract. dec. 554. num. 12. 15. 16.
& 33. & ſeqq. vbi num. 39. habetur, quod conclu-
ſio, quod ex poſſeſſione Eccleſiæ nō cenſeatur cap-
ta poſſeſſio bonorum, quorum poſſeſſionem alius

Rot.diuerſ.deciſ.155. n.3.par.3.lib.2.& deciſ.115.n.4.
eadem par.3. lib.3. Mantic. deciſ.191. n.2. Greg XV.
deciſ.252. n.4. [Rot.in Lunen. Sarzanen.Cappellaniæ
coram Comitulo, poſt tract. deciſ. 360. n. 2. vbi etiam
de Patre, & fratre, in Iadien.Canonicatus cora Vbal-
do ſeniore, poſt tract. dec.612. n.3. vbi pariter de fra-
121 tre, Add.ad dec.59. Buratt. littera A.] Sed † requi-
ritur mandatum ſpeciale, l.communis ſeruus §.2.ff.de
acqu.poſſ.Benint.dec.70.n.3.Rot.diuerſ.deciſ.318.nu.1.
par.1.Caualer.deciſ.629.ſub n 6.[Rot.recent.deciſ.339.
n.2. deciſ.559. n.5. par.4. & in d.Romana Domorum
coram Cardinali Lancelloto, poſt tract.deciſ.352. n.2.
vbi de communi, & in Vicen. Prioratus coram Eminen-
tiſſimo D.Cardinali Pamphilio, poſt tract. deciſ.583.
num.1.in Ianien.Canonicatus coram Vbaldo ſeniore,poſt
tract.dec.612. num.2.Rot.in Bonon.deciſ.14.num.7.]
122 vel † ſaltim cum clauſula generali, ad capiendum
poſſeſſiones, Rot.Recent.deciſ 649.nu.2.par.2. Rot.in
d.Perusina Releuationis Indemnitatis coram Eminen-
tiſſimo D.Cardinali Pamphilio, poſt tract. deciſ. 120.
num.7.in Bononien. de Bolognini coram Eminentiſſi-
mo D.Cardinali Veroſpio, poſt tract. deciſ.150. nu.7.
[Rot. Bonon. deciſ.65. num. 7. & 8. dec. 86. num.9.]
123 Atque, quod † in beneficilibus requiratur ſpecia-
le mandatum, tradit Caball.ad Conſt. March. lib.6.
c.11. ſub n.4.circa fin.Canal.dec.14.n.2.& fuit dictum
in Imolen. Præceptoriæ coram Manzanedo, poſt tract.
dec.10.num.3. & 4. in Vercellen. Cappellaniæ coram
Vbaldo, poſt tract. dec.54.num.3. [& in Leodien.Bene-
ficiorum coram Eminentiſſimo D.Card.Pamphilio,poſt
tract.dec.587.num.4. & quod ſufficiat etiam genera-
le ad capiendam poſſeſſionem cuiuſcunque benefi-
cij, & per litteras miſſiuas, fuit tentum in Placenti-
na Cappellania coram Card. Pamphilio Seniore, poſt
tract.dec.402. num. 4. & 5. Add. ad dec.59. Buratt.
num.15.idem Buratt.dec.263.num.4.vbi quod huiuſ-
124 modi mandatum dicitur ſpeciale.] & † communi
acquiritur poſſeſſio per Syndicos, l.2.ff.de acq. poſſ.
Ruyn.conſ.28. ſub num.10. lib.4. [nam publico Offi-
ciali à Ciuitate deputato cenſetur data facultas
etiam circa ea, quæ requirunt ſpeciale mandatum,
licet ſecus in ſubſtituto deputato à procuratore Fi-
ſcali, Rot.in Romana Domorum coram Card. Lancellot-
125 to, poſt tract.dec.352. num.5.& 6.] Ac † pro poſſeſ-
ſione acquiſita cum ſufficienti mandato, de quo
conſtet, datur principali manutentio, Rot.diuerſ dec.
179.par.4.quæ eſt etiam apud Marcb. de comm.par.1.
fol.436. Mantic. dec.346. num.1. Rot. recent. dec. 618.
num.1.par.1. Cocc.dec.325. num.2. & dec.486. num.1.
Greg.XV. dec.9.num.1.fuit dictum in Hebrien bene-
ficij coram Cardinali Lancelloto,poſt tract.dec.4.num.1.
in Sorana Beneficiorum coram R.P.D. Pirouano, poſt
tract.dec.6. in Imolen. Præceptoriæ coram Mazanedo,
poſt tract. dec.10. num.3. & 4. [Rot. recent. dec. 503.
num.2.par.3. vbi, quod quamuis Monacus de iure
non poſſit eſſe procurator extra res ſui Monaſterij,
poteſt tamen etiam in alienis negociis eſſe procu-
rator de licentia ſui ſuperioris ſecundum commu-
nem, & ſic poſſeſſionem capere pro alio, & ex ea
datur manutentio, & in Cuſentina Beneficij coram
R.P.D.Durano,poſt tract.dec.624. num.1.& 2.Buratt.
deciſ.59.in princ.& num.1.deciſ.67.in princ.& num 4.
dec.263.in princ.vbi de procuratore ſubſtituto,deciſ.318.
num.1.dec.512.in princ.dec.688.numer.1. dec.940. in
princ.& num.1.] Secus vero pro poſſeſſione capta ſi-
ne tali mandato, Rot.diuerſ. dec.627. in princ.par.4.
[Buratt. dec. 876. n.3. Nec mandatum probatur ex
aſſertione Notarij, niſi producatur, etiam ſi Nota-
rius dicat, ſe vidiſſe, & legiſſe, vel de eo fuiſſe roga-
tum, Martin.Andr.dec.96.n.7.& ſeqq.Rot.in Hiſpa-
len. Beneficij de Hazal Cazar coram Comitulo, poſt
tract.dec.359.nu.2.& in Lunen.Sarzanen.Cappellaniæ
coram eodem,poſt tract.dec.360. num.1. nec ex copia
Rot.in Leodien.Beneficiorum coram Eminentiſſimo, D.
Card.Pamphilio,poſt tract.dec.587.num.2.]
Poteſt † tamen alteri per alterum acquiri poſſeſ- 126
ſio,vel quaſi,non ſolum cum mandato hominis, ſed
etiam cum mandato legis, Gabr.conſ.52.num.1.lib.1.
& conſ.31.num.1.lib.2. Grat.diſcept.for.cap.365.n.11.
& 16. & † ſic per ſeruum, filium, tutorem,curato- 127
rem, vt in l.1.vbi Doct.ff.de acq.poſſ.Pont.de ſpol.lib.2.
cap.14.num.128. [Buratt. dec.67. num.6. & ſeqq. vbi
etiam quod tutrix poſſeſſionem accepiſſet mediante
procuratore ante decretam adminiſtrationem, &
quod tutorem ex quietantiis per eum factis de re-
ceptis, Rot.apud Fenzon. ad Stat. Vrb.deciſ.122. verſ.
quod maxime.Buratt.dec.60.num.5.] † quodque in- 128
fant,& pupillus poſſideat mediante perſona tutoris,
atque tutor acquirat poſſeſſionem, & poſſideat ipſi
pupillo, tradit etiam Hondod.conſ.33.n.37. lib.2. Rot.
diuerſ.dec.93.nu.10.& ſeqq.par.2.Seraph.dec.71. nu.4.
& dec.82.ſub n.5. Mantic.dec.227.num.4.vbi ad effe-
ctum manutentionis,licet † non quæreretur infan- 129
ti, ſeu pupillo poſſeſſio per matrem cui de iure de-
ferrur tutela volenti, niſi doceretur, tutelam fuiſſe
per eam legitime captam, & poſſeſſionem eo Iure
accepiſſe, cum potuiſſet eam capere alio Iure, Pont.
de ſpol.lib.2.cap.14.num.127. in fin. † ſed bene dicere- 130
tur acquiſita poſſeſſio, & deberetur manutentio
ventri nato ex poſſeſſione capta per matrem ven-
tris nomine, Rot.recent. dec.513.n.1.par.1.
Sic etiam † Pater acquireret filio poſſeſſionem, 131
vel quaſi in iis rebus,in quibus habet vſumfructum,
& quoad filium minorem 14.ann.etiam in Caſtren.
quaſi Caſtren & ſimilibus,cum vſque ad illam æta-
tem ſit etiam in iis legitimus Adminiſtrator, Grat.
diſcept.for.c.365.n.43.& ſeqq. [Buratt.deciſ.292.n.4.
vbi Add. littera A.in fin.] Vnde † ſolutiones factæ 132
Patri pro filio de penſione ſeu de reditibus Præ-
bendæ,dignitatis,& beneficiorum exiſtente filio in
minori ætate 14.ann. ſuffragantur ipſi filio pro ma-
nutentione,ſecus vero factæ poſt illam ætatem,Grat.
d.c.365.per tot.[Nam in beneficialibus,& ſpiritua-
libus,& eorum annexis,qualis eſt penſio, non habet
à lege poſt illam ætatem aliquam adminiſtrationem
in bonis filij, Rot.recent.dec.512.n.3.dec 585.n.3 par.4.]
Monacus † quoque capiendo poſſeſſionem no- 133
mine Monaſterij acquirit illam Monaſterio ſine
mandato,& ratificatione Monaſterij,cum poſſit pro
Religione vtilia facere, Grat.dec.550.nu.12. Canal.
dec.629. ſub num.6. Rot. Bonon. dec.36. num.41. vbi,
quod poſſeſſio per eum appræhenſa tranſit in Mo-
naſterium ſine noua appræhenſione.]
Eadem ratione,† poſſeſſio capta de bonis ad pias 134
diſpoſitiones per procuratorem conſtitutum ab
Epiſcopo Piarum diſpoſitionum legitimo Executo-
re in abſentiam Executoris Teſtamentarij, & hære-
dis, eſt manutenibilis ad fauorem ipſius hæredis,
Canal.d.deciſ.629.in princ.& n.3.4. & 6. & deciſ.641.
per tot.
Acquiſita † vero poſſeſſio ſine aliquo mandato 135
hominis, vel legis, ſeu cum mandato minus ſuffi-
cienti poteſt ratificare, & ſuffragatur, Maſcard. de
probat.in ver.poſſeſſio,d.concl.1190.n.7.Pont.de ſpol.lib.
2.c.14.n.128. Menoch.conſ.139.n.75.Io.Anton.Bellon.
conſ.45.n.26.Rot.dec.21.alias 290.n.1.de procur.in nou.
Rot.in Romana Vineæ coram Cardinali Marquemon-
tio, apud Marcheſ.de com.par.1.fol.1033.n.3.Greg.XV.
dec.50.n.4.[Rot.recent.dec.279. num.3.par.3. Add. ad
dec.59. Buratt. n. 16. vbi de poſſeſſione beneficij.]
†.quia per ratificationem dicitur conſtare de animo, 136
Rot.diuer.dec.320.num.3. par.3. lib.3.
† Sufficitque ratihabitio,ſi ſequatur intra tempus, 137
intra quod debebat capi poſſeſſio, d.deciſ.21.num.1.

N 3 de pro

58 1 Notandum eſt, quod † non concederetur mandatum de manutenendo creditoribus ex poſſeſſione debitoris, ſine noua apprehenſione, *Rot. recent. dec.717. num 4. par. 2.*

[Decimo dubitari poteſt, an mandatum de manutenendo poſſit peti ab auctore laudato, & neceſſario defenſore, vt à venditore ad tuendum emptorem, in quo eſt affirmatiue reſpondendum, ſi ipſe emptor poſſideat, & non habuerit ſe pro ſpoliato, ita vt ſit in ſtatu manutenibili, *eſt textus in l. emptorem. §. idem Neratius*, ibi, debere præſentare emptori, vt in lite de poſſeſſione potior ſit, *ff. de act. emp. vbi gl. in verb. de poſſeſſione*, exponit, ideſt in interdicto vti poſſidetis, & videtur ſenſiſſe, *Rot. in Romana Vineæ de fabris coram Card. Marcomontio, penes Marcheſ. de commiſſ. par. 1. fol. 1034. numer.* 8. *iuncto num 6.* & facit, quia venditor comparens in iudicio ad emptoris defenſionem ea omnia facere poteſt, quæ permittuntur emptori, *Giurb. dec. 8. num.* 28. ac vna, & eadem eſt emptoris, & venditoris perſona, *Giurb. eadem dec.* 8. *n.* 29. eſtque venditor veluti quoddam emptoris adminiculum, *Giurb. ibid.* ita vt poſſit pro emptore excipere, *l. ſi plus §. motu ff. de euict. Marant. in prax. par. 6. membr. 13.* & in caſu, quo emptor habuerit ſe pro ſpoliato, poſſit petere, & obtinere reintegrationem ad poſſeſſionem, quam antea habebat, vel ad effectum reſtituendi emptori, vel retinendi pro ſe ipſo, *Rot. in d. Romana Vineæ de Fabris coram Cardinali Marcomontio, penes Marcheſ. de commiſſ. par. 1. fol. 1034. num. 6.*]

SVMMARIA.

1 *Poſſeſſio quoad vnum non infert regulariter ad poſſeſſionem contra alium.*

[Poſſeſſio, vel quaſi contra vnum non ſuffragatur contra alium.]

2 *Manutentio datur poſſeſſori contra heredes, ſucceſſores ex ſola poſſeſſione, vel quaſi acquiſita contra defunctum, & anteceſſorem, vt in quaſi poſſeſſione exigendi ex ſolutionibus à defuncto, & anteceſſore factis. Ampl. vt num. 15.*

[Manutentio datur contra heredes ex poſſeſſione contra defunctum, vbi præſertim heredes poſſideant rem, cuius ratione ſoluitur.]

3 *Quaſi poſſeſſio tranſit paſſiue in ſucceſſorem, & heredem ſoluentis, etiam quod ipſe nunquam ſoluerit.*

4 *Ius in manutentione metimur ex parte poſſeſſoris.*

5 *Poſſeſſoris conditio non mutatur, nec fit deterior ex mutatione perſonæ, contra quam poſſidet:*

6 *Mandatum de manutenendo contra auctorem poteſt exequi contra heredem præuia citatione ad videndum mandari exequi, qui vt eadem perſona cum defuncto nihil poteſt opponere.*

7 *Ampl. etiam ſine noua citatione.*

8 *Decl. ampliationem procedere, ſi nihil ſit ab herede præſtandum, vel adimplendum.*

9 *Heres etiam cum beneficio legis, & inuentario tenetur iudicio manutentionis ex poſſeſſione, vel quaſi acquiſita contra defunctum vſque ad vires hereditarias.*

10 *Exceptio per heredem cum beneficio legis, & inuentario oppoſita ad retardandam manutentionem, quod non adſint bona, non ſuffragatur, quia requirit altiorem indaginem. Lim. vt num. 16.*

11 *Hereditas in dubio præſumitur opulenta, & ſoluendo.*

12 *Heredi etiam cum beneficio legis, & inuentario non ſuffragatur exceptio ad effectum manutentionem retardandi, quod ipſe ſit aut adſint alij creditores anteriores, & potiores. Lim. vt num. 16.*

13 *Nec exceptio litis introductæ, & pendentia ſuper diſcuſſione, & ſeparatione bonorum.*

14 *Inuentarij exceptio non debet eſſe heteronica.*

16 *[Heres beneficiatus creditor anterior impedit manutentionem, ſi conſtet, hereditatem non eſſe ſoluendo.]*

17 *Scientia heredis de ſolutionibus factis per defunctum ad effectum manutentionis contra ipſum non requiritur.*

18 *Factum defuncti nocet heredi.*

19 *Mandatum de manutenendo datur contra ſucceſſores in Epiſcopatu, Dignitate, Beneficio, Eccleſia, ſeu Officio, & ſimilibus ex ſola poſſeſſione, vel quaſi acquiſita contra Anteceſſores, & Auctores, & ex ſolis ſolutionibus ab eiſdem factis, vt in penſione, & num. 21. Ampl. vt num. 25.*

[Dignitas penes ſe habere dicitur iura actiuè, & paſſiuè.

Probationes, & acta facta contra Anteceſſores afficiunt etiam ſucceſſores propter præiudicium iam Eccleſiæ acquiſitum.

Mandatum de manutenendo relaxatum contra Anteceſſorem ſuffragatur, & exequitur etiam contra ſucceſſorem.

Agens remedio retinendæ dicitur agere, & obligatione perſonali ex contractu, vel quaſi, & actione reali.

Actio perſonalis tranſit cum reali ad quemcumque rei poſſeſſorem.]

20 *Mutatione perſonæ titularis non mutatur obligatio ſoluendi penſionem.*

23 *Penſio eſt onus reale, quod ſequitur quemcumque detentorem.*

24 *Mandatum de manutenendo datur contra quemlibet ſingularem ſucceſſorem eius, qui ſoluit.*

[Manutentio in quaſi poſſeſſione exigendi datur contra quemcumque titulo ſuccedentem.]

25 *Decimas percipiendi in quaſi poſſeſſione exiſtens ex aliquo prædio debet manuteneri, etiam quod prædium tranſeat ad aliam perſonam.*

26 *Ampl. etiam quod ſucceſſor ſit à decimis exemptus.*

[Exceptio priuilegij, & exemptionis à decimis reſpicit petitoriam.]

27 *Cenſuario competit manutentio contra ſucceſſorem in re cenſita ex ſolutionibus factis per auctorem, quia res tranſit cum ſuo onere.*

28 *Ampl. præſertim ſi ſit creditor anterior.*

29 *Præeminentiarum quaſi poſſeſſio acquiſita contra anteceſſorem nocet etiam ſucceſſori ad effectum manutentionis.*

30 *Poſſeſſio, vel quaſi tunc demum dicitur tranſire paſſiue in ſucceſſorem, & ex ea deberi cõtra ipſum manutentio, ſi ipſe ſucceſſor poſſideat, ſecus è cõtra.*

[Penſionem exigendi, quaſi poſſeſſio non ſuffragatur contra ſucceſſorem, niſi probetur, quod ſucceſſerit in iure, & poſſeſſione beneficij, & Eccleſiæ penſione grauatæ, cum poſſit poſſidere quoad proprietatem tantum, vt ſolutio tertij non præiudicat.

Nec contra eum, qui non eſt ſucceſſor in fructibus oneratis, ſed habet ſuper illis hypothecam, & quaſi poſſeſſionem exigendi.]

31 *Lim. in herede abſque beneficio legis, & inuentario, quia ſufficit aditio, etiam quod non poſſideat.*

32 *Succeſſor non poteſt adſtringi ad terminos penſionis Eccleſiaſticæ decurſos in vita prædeceſſoris, niſi prius factis diligentijs contra ipſius heredes.*

33 *Et ipſi ſucceſſori congrua relicta.*

34 *Fideiuſſor tenetur iudicio manutentionis ex ſolutionibus principalis, & quaſi poſſeſſione acquiſita contra ipſum.*

35 *Factum principalis nocet fideiuſſori.*

36 *Fideiuſſor liberatur ex ſolutione facta per principalem.*

[Fideiuſſoris in præiudicium non poteſt principalis debitor debitum agnoſcere quoad alios effectus,

quam manutentionis, nec quoad perpetuum præiudicium.]

37 *Fideiuſſoris ſolutio nõ præiudicet principali, quoad acquiſitionem quaſi poſſeſſionis, & manutẽtionem.* [*Fideiuſſoris ſolutio an præiudicet principali quoad deffectum manutentionis.*]

38 *Domino directo non nocet ad effectum manutentionis deuolutione ſecuta, quaſi poſſeſſio acquiſita contra Emphyteutam, & feudatarium.*

39 *Deuolutione feudi, ſeu rei emphiteuticæ ſecuta ceſſant omnes obligationes, ſeruitutes, & onera inueſtitura durante contra inueſtitos acquiſita.*

Obſeruatio LVI.

An, & quando ex Poſſeſſione contra vnum, ſeu Auctorem, vel Anteceſſorem detur manutentio contra alium, ſeu ſucceſſorem.

1 TAMETSI regulariter † ex poſſeſſione quoad vnum non infertur ad poſſeſſionem contra alium, *ad alleg per Rot. in recent. deciſ. 508. n. 2. par. 2. Rot. in Anconitana florum 18. Aprilis 1626. coram Buratto*, [Ita vt poſſeſſio, vel quaſi contra vnum non ſuffragetur contra alium, 2 *Rot. recent. dec 762. num. 2. par. 3. & deciſ. 249. num. 2. par. 4.*] † contrarium tamen dicendum eſt quoad hæredes, & ſucceſſores, nam danda eſt manutentio poſſeſſori contra hæredes, & ſucceſſores ex ſola poſſeſſione, vel quaſi acquiſita contra defunctum, & anteceſſorem; & ſic in materia exactionis ex ſolis ſolutionibus à defuncto factis, *Gratian. diſcep. forenſ. cap. 921. n. 4. & ſeqq.* Vbi de cenſo, & penſione Eccleſiaſtica, *& c. 981. n. 30. & 31. Cancer. var. reſol. par. 3. cap. 7. n. 83. D. Conc. de cenſib. par. 2. c. 2. quæſt. 5. ſeu 89. in nouiſſ. Taurin. art. 3. n. 14. Ricc. in collect. deciſ. collect. 3011. Rot. apud Pacifſc de Saluian. dec. 34. n. 5. quæ eſt etiam penes Marchoſ. de comm. par. 1. fol. 100. n. 4. Rot. in recent. deciſ. 287. n. 3. par. 2. reperitur etiam penes Conc. de cenſib. deciſ. 242. n. 4.* Vbi de annuo cenſu, ſiue annua recognitione, *Greg dec. 313. n. 3. vbi add. n. 6. quæ eſt etiam poſt d. tract. Conc. de cenſib. dec. 213. n. 3.* vbi de cenſu, *Caual. deciſ. 75. n. 1. deciſ. 83. n. 2.* vbi de annuo Canone, *Rot. in Bononien. Affrancationis coram Dunozetto, poſt tract. dec. 141. num. 5. in Lunen. Sarzanen. Penſionis coram Remboldo, poſt tract. deciſ. 142. num. 8. in Romana Fideicommiſſi de Epis coram R. P. D. Veroſpio, poſt tract. deciſ. 295. num. 15.* [*Rot. recent. dec. 599. num. 3. par. 4.* vbi præſertim ſi hæredes poſſideant rem, cuius ratione ſoluitur, *& in Abulen. Decimarum coram Penia, poſt tract. deciſ. 455. num. 2.* vbi de decima probata tamen prius, ac iuſtificata ipſa quaſi poſſeſſione contra defunctum, & anteceſſorem acquiſita, alias ſecus, vt in terminis penſionis, *Buratt. deciſ. 156. numer. 1. & 2. & ibi Add. num. 14.*]

3 Quaſi enim † poſſeſſio tranſit paſſiue in ſucceſſorem, & hæredem ſoluentis, etiam quod ipſe nunquam ſoluerit, *Gratian. diſcept. forenſ. cap. 113. n. 16. & cap. 921. num. 6. & 7. Cancer. d. cap. 7. num. 84. par. 2. Rot. ad tract. Conc. de cenſib. deciſ. 251. num. 3. & poſt add. einſdem deciſ. 68. num. 1.* [*& in Abulen. Decima-* 4 *rum coram Penia, poſt tract. deciſ. 455. num. 2.*] † Cum mutatur ius ex parte poſſeſſoris; cuius conditio 5 non mutatur † nec fit deterior ex mutatione perſonæ, contra quam poſsidet, *Gratian. diſcep. for. d. c. 113. num. 17. cap. 340. num. 59. cap. 921. num. 3. cap. 981. n. 30. Melch. Lotter. de re benef. tom. 1. lib. 1. quæſt. 38. num. 110. Cancer. d. cap. 7. num. 84. par. 2. Ricc. d. collect. 3011. Rot. diuerſ. deciſ. 99. num. 11. par. 1. Rot. poſt tract. Conc. de cenſib. deciſ. 55. num. 1. deciſ. 213. num. 5. & 6. deciſ. 232. num. 17. dec. 242. n. 3. & poſt add. dec. 68. num. 1. Rot. recent. dec. 562. num. 1. par. 1. deciſ. 289. n. 3. deciſ. 287. ſub num. 2. deciſ. 292. num. 1. deciſ. 387. n. 2. deciſ. 508. n. 8. deciſ. 652. n. 4. par. 2. Greg. XV. dec. 275. n. 2. vbi Adnot. n. 8. & deciſ. 313. vbi etiam Adnot. num. 6. Coccin. deciſ. 452. num. 7. deciſ. 490. num. 26. Caual. deciſ. 83. num. 7. dec. 379. num. 6. Rot. in Lunen. Sarzanen. Penſionis coram Remboldo, poſt tract. dec. 142. num. 8. in Derthuſen. Decimarum coram Cardinali Sacrato, poſt tract. deciſ. 157. num. 1. in Romana Fideicommiſſi de Epis coram R. P. D. Veroſpio, poſt tr. dec. 295. num. 15.* [*Buratt. deciſ. 275. num. 13. Add. ad dec. einſdem 759 num. 13.*]

Amplia † primo, vt manutentio decreta contra 6 Auctorem poſsit exequi contra illius hæredem illo citato ad videndum mandari exequi, qui, cum ſit eadem perſona cum defuncto, nihil poterit opponere *Boccat. dec. de inter. vti poſſid. cap. 17. num. 10.* Immo † etiam ſine noua citatione, *Ricc. in collect. dec. coll.* 7 *1362. verſ. limit. ſecundo*, quod intelligo, vbi † nihil 8 eſt præſtandum, ſeu adimplendum ab ipſo hærede.

Amplia † ſecundo, etiam contra hæredem cum 9 beneficio legis, & Inuentario, nam, & contra ipſum datur manutentio, vſque ad vires hæreditarias. Itaut non ſuffragatur ei huiuſmodi exceptio ad effectum effugiendi ſolutionem de bonis hæreditariis, & de fructibus rei cenſitæ per ipſum poſſeſſæ, *Tuſc. in Ver. manutentio, concluſ. 79. n. 3. & 7. Conc. de cenſib. d. p. 2. cap. 2. quæſt. 5. art. 3. n. 16. & ibi Rot. deciſ. 123. n. 4. & ſeqq. & deciſ. 232. n. 18. quæ eſt etiam inter diuerſ. deciſ. 99. ſub n. 11. par. 1.* † Nec, quod non adſint bona, 10 cum hæc ſit exceptio requirens altiorem indaginem, *Rot. poſt add. ad tract. Conc. de cenſib. deciſ. 82. ſub n. 3. & 4.* Et † in dubio hæreditas præſumatur opu- 11 lenta, & ſoluendo, *Burſat. conſ. 9. n. 24. lib. 1. Natt. conſ. 214. n. 15.* † Nec etiam releuet exceptio, quod 12 ipſe hæres ſit creditor potior, & anterior, ſeu, quod adſint alij creditores potiores, & anteriores, quia, donec de iſtis videtur, & donec non conſtet, an bona hæreditaria ſufficiant ad ſatisfaciendum omnibus iſtis creditoribus, non eſt retardanda manutentio poſſeſſori, *Tuſc. in d. Ver. manutentio, concluſ. 79. n. 3. & 7. Rot. diuerſ. d. deciſ. 99. n. 9. & in fin. par. 1. & apud Conc. de cenſib. deciſ. 232. n. 16. & in fin.* † Nec 13 quoque obſtet, quod ſit petita ſeparatio bonorum, & pendeat lis ſuper diſcuſsione, & ſeparatione, quia, nihilominus creditor poſſeſſor eſt interim manutenendus, *d. deciſ. 99. in fin. par. 1. diuerſ. & d. dec. 232. in fin. penes Conc. de cenſib.* Cum † exceptio In- 14 uentarij non debeat eſſe Beltronica, vt proſit ad omnia, *vt dicitur in d. deciſ. 232 n. 18. penes Conc. d. deciſ. 99. n. 11. diuerſ. & per Craſſ. de ſucceſſ. vol. 1. quæſt. 21. n. 2. art. Inuentarium.* † Eoque magis debetur manu- 15 tentio contra hæredem, ſi etiam ipſemet hæres cœpiſſet ſoluere, vel ſoluere promiſiſſet, *Rot. penes Conc. de cenſib. deciſ. 251. n. 7.* licet † ſecus eſſet, quando ad- 16 eſſent alij creditores prætendentes meliora iura, & hæreditas non eſſet ſoluendo, & de hoc conſtaret, *Rot. penes Conc. de cenſib. d. deciſ. 251. n. 7.* [*& in Romana annuæ Præſtationis coram Eminentiſſimo D. Cardinali Veroſpio, poſt tract. deciſ. 642. n. 3. & ſeqq. vbi de credito etiam ipſius hæredis.*] Vel quando petens manutentionem habuiſſet ſe pro ſpoliato, *Rot. poſt tract. Conc. de cenſib. dec. 232. ſub num. 16.*

Nec † crederem requiri ſcientiam ipſius hæredis 17 de ſolutionibus factis per defunctum, vt eædem ſolutiones ipſum hæredem afficerent ad effectum manutentionis, vt videtur ſentire, *Iac. Veren. relat. a Cen.*

Cenc.de conſib.par.2.cap.2. quaſt.5 art.3. num.25. qoia
manutentio non fundatur hoc caſu inicientia, & pa-
18 tientia ipſius hæredis, ſed in facto defuncti, † quod
nocet hæredi, qui eadem perſona cum defuncto re-
putatur, & non poteſt contra illius factum venire,
Gabr. de reg. iur. concluſ.11. per tot. Tuſc. in ver.
Hares. concl.53. etiam per tot.

19 Ampl.† tertio, etiam contra Succeſſores in Epi-
ſcopatu, Dignitate, Beneficio, Eccleſia, ſeu officio, &
ſimilibus, nam etiam contra ipſos permittitur man-
datum de manutenendo ex ſola poſſeſſione acquiſi-
ta contra Anteceſſores, & Auctores, & ex ſolutioni-
bus ab eiſdem Anteceſſoribus factis, vt in terminis
penſionis, *Grat. diſcept.for.cap.310.n.59. & cap.912.*
num.6. Melch. Latter. de re benef. tom.1. lib.2 qu.38.
num.109. & ſeqq 940. num.353. Put. deciſ.151. lib.3.
Rot. diuerſ.dec.175.num.1.& 2.par.4.Rot.in Roma-
na Penſionis, qua adſcribitur Seraph.in Regien.Pen-
ſionis coram Orano, & in Boianen. Penſionis coram
Penia, de quibus apud Marcheſ.de commiſſ.par.1. fol.
512. num.5. fol.616. numer.2. & fol.617. num.1. Rot.
penes Cenc. de Cenſib dec.241.num.1.in fin.& dec.242.
num.4.Rot.in recent.dec.547. ſub num.4. & par.1.&
dec.295.num.1.& ſeqq.dec.387.num.2.dec.508.num.
2.par.2.Greg.XV.dec.273. num.1. vbi Add num.17.
& ijdem Add.ad dec.313 eiuſdem Greg num.6. Cocc.
dec.31.num.5. Rot.in Parmen. Penſionis coram Vbal-
do, poſt tract.dec.47.numer.7. in Cæſaraugustana Pen-
ſionum coram Manzanedo, poſt tract.dec.113.num.5.
in Regien.Penſionis coram R P.D.Pirouano, poſt tract.
dec.180. num.3. in Auerſana Penſionis coram eodem
poſt tract.dec.201. num.1. in Bergomen. Penſionis de
Treſcurio, poſt tract.dec.212. num 2. [*Rot.recent.dec.*
193. num 3. par.3. & in Iacen. Sacriſtia coram Pere-
grino, poſt tract dec. 88. numer.1 & 4. vbi de quaſi
poſſeſſione exigendi menſatam à Sacriſta, *& num.*
3.quod penes Dignitatem ſtant iura actiue, & paſ-
ſiue, *in Cæſaraugustana Veſtiarij coram R.P.D.Piro-*
nano, poſt tract. dec.511. num 4. 6. & 9: in Romana
Emolumentorum coram Rembaldo, poſt tract.dec.656.
num.2. vbi de quaſi de poſſeſſione exigendi emolu-
menta contra ſucceſſorem in officio Notariatus.
Prout probationes, & acta facta contra Anteceſſores
afficiunt etiã ſucceſſores propter præiudicium iam
Eccleſiæ acquiſitum, *Rot. in Florentina Decimarum*
coram R.P.D.Veroſpio, poſt tract. dec.631.num.2.& 5.
Et ipſum mandatum de manutenendo relaxatum
contra Anteceſſorem ſuffragatur, & executione de-
mandatur etiam contra Succeſſorem, *Rot.in Alerien.*
Beneficij coram Eminentiſſimo D.Cardinali Pamphilio,
poſt tract. dec. 684. num.2. Adeo vt quemadmodum
agens remedio retinendæ dicitur agere non ſolum
obligatione perſonali ex contractu, vel quaſi, ſed
etiam reali, *Rot. in d.Cæſaraugustana Veſtiarij coram*
R. P. D. Pirouano poſt tract.dec.511. num.1. ita cum
actione reali tranſeat etiam perſonalis ad quemcum-
que rei poſſeſſorem, *Rot.in eadem Cæſaraugustana*
20 *Veſtiarij n.2.3.& 9.*] † Nec mutatio perſonæ titula-
ris mutatur obligatio ſoluendi Penſionem, *Rot.in d.*
Auerſana Penſionis coram R.P.D. Pirouano, poſt tr.
dec.201.num.2. & in terminis contributionum, *Rot.*
in Veronen. Contributionum coram Seleucien poſt tract.
21 *deciſ.42. in fin.* † Idemque dicendum eſt de eo, qui
ſucceſſit in Commenda, *Canaler.deciſ.379.n.6.*

22 Extendo † ampliationem etiam contra eum, qui
non ſucceſſit Auctori, ſed in fructibus tantum be-
neficij, qui ab Auctore percipiebant, & erant Pen-
ſione, ſeu alia annua præſtatione grauati, *Marcheſ.*
de comm.par.1.de.comm.appell.in can.penſ.§.2.n.26.&
ſeqq.& n 83.& ſeqq.& ibidem Rot.in Cãpanien. Penſi-
onis corã Vbaldo fol.616.n.1. Gratiã.diſcep.forenſ.c.981.
n.30.& 31 Ricc.in coll.dec.coll.3011. Rot.recẽt dec.547
n.4.par.1. Vt in Religione, quæ ſucceſſerit in fructi-
bus Prioratus, quod ipſa teneatur Iudicio manuten-
tionis ad penſionem ex poſſeſſione acquiſita per ſo-
lutiones factas ab Anteceſſore, *tradit. Rot.recent. deci.*
291.n.1 & 2.par.1. Cum enim ipſi fructus ſint pen-
ſione grauati dicitur ſucceſſor in illis ſucceſſiſſe cum
ſuo onere penſionis, † quod eſt onus reale, quod ſe- 23
quitur quemcumque detentorem, *Rot. in recent. d.*
deciſ.291.num.2.par 2.

Ampl.† quarto etiam contra quem libet ſingula- 24
rem ſucceſſorem eius, qui ſoluit, *D.Cenc.de cenſib.*
quaſt.89.in nouiſſ.Tanria.& in antiq.par.2.cap.2.qu.
5.art.3.n 25 [& quocumque titulo ſuccedentem, *Rot.*
in Abulen Decimarum coram Penia, poſt. tr.dec.455.n.
2.] Itaut,† ſi quis ſit in quaſi poſſeſſione percipiendi 25
decimas ex aliquo prędio, debet manuteneri, etiam
quod prædium tranſeat ad aliam perſonam, *Rot.re-*
cent.deciſ.341.n.1.deciſ.562.n.1.par.1.& deciſ.189.n.
1.& 3.par.2 [*& in d. Abulen.Decimarum coram Penia*
poſt. tract.deciſ.455.n.2.] † Etiam quod ſucceſſor ſit à 26
decimus exemptus, *d.deciſ.341.n.2. & d.deciſ.562.n.*
2.par.1.recent. [*ad d.deciſ 455. n.3 poſt.tr.* vbi, quod
huiuſmodi exceptio, & priuilegia recipiunt petito-
rium] Prout,† idem contingeret in Cenſuario, qui ha- 27
bere debet manutentionem contra ſucceſſorem in
re cenſita, quamuis nunquam cenſum ſoluerit, quia
res tranſit cum ſua cauſa, & onere ſoluendi cenſum,
Gratian.diſcept forenſ.cap.91 n.7.Ricc.d.collect.3011.
Rot.diuerſ.deciſ.99.n.12.par.1.qua reperitur etiam pe-
nes Cenc.de cenſib. deciſ.232. ſub.n.18.& 19. Itaut ad
manutentionem Cenſuario impedienda non ſuffra-
getur ipſi poſſeſſori fundi cenſiti opponere, quod
ipſe non ſit turbandus, ſed imò ſit manutenendus in
poſſeſſione ipſius fundi, *Rot. diuerſ.d.deciſ 99 n.12.*
par.1. & penes Cenc. de cenſib. d. deciſ.232. n.18.
† Eoque magis ſi Creditor Cenſus ſit etiam ante- 28
rior, *vt in fin. & num 19. reſpectiue.*

Ampl. quinto, concluſionem procedere † etiam 29
quoad præminentias, *Cocc. deciſ. 452.n.1.& ſeqq.*
Vbi de capitulo Regulari reductio in ſeculari, &
quod quaſi poſſeſſio acquiſita contra Capitulum
Regulare, nocet Capitulo ſecularizato.

Declara † nunc, vt dum dicitur poſſeſſionem 30
vel quaſi tranſire paſſiue in ſucceſſores, intelligen-
dum ſit de ſucceſſoribus poſſeſſoribus, *Melch. Lott.*
de re benef. tom.1. q 39.n.64. Rot.poſt. addit. Cenc ad
ſuum tract.de cenſib.deciſ.68.n.2.& 3. Vbi, quod illi
dicuntur poſſidere cum ſua cauſa, & onere, Adeò
vt non ſit danda manutentio contra ſucceſſorem
ſingularem, qui non poſſidet rem vt puta domum
cenſitam, cuius ratione ſoluitur, *Rot. poſt addit Cenc.*
de cenſib.d.deciſ.68.n.2.& 4. Vbi de eo, qui in emptio-
ne fundi cenſiti accolauerat in ſè cenſum, & poſ-
ſeſſionem vel cenſite non habebat [Hæc quaſi poſ-
ſeſſio exigendi penſionem ſuffragatur contra ſucceſ-
ſorem, niſi probetur, quod ſucceſſerit in iure, & poſ-
ſeſſione beneficij & Eccleſiæ, ſuper qua eſt penſio
reſeruata, cum poſſit Eccleſiã poſſidere quo ad pro-
prietatem, cui propterea ſolutio facta à tertio non
poteſt præiudicare. *Rot.recent.dec.510 n.6.p.4.* Prout
nec poteſt manutentio prætendi in quaſi poſſeſſione
exigendi penſionem contra eum, qui non eſt ſucceſ-
ſor in fructibus oneratis penſione, ſed habet ſuper
illis hypothecam, & quaſi poſſeſſionem exigendi,
Rot.in Meſſanen. Penſionis coram Iuſto, poſt tr.dec.479.
n.2.] ſed † reſpectu hæredis abſque beneficio legis, & 31
inuentarij ſatis eſſet ipſa aditio etiam ſine poſſeſſio-
ne ad effectum obtinendi contra ipſum.

Declara † ſecundo, vt ſucceſſor non poſſit adſtrin- 32
gi ad terminos penſionis Eccleſiaſticæ decurſos in
vita prædeceſſoris, niſi factis in primis diligentijs
contra hæredes ipſius Anteceſſoris, de quibus conſtet

ſecun

ſecundum opinionem, quam hodie tenet, Rota, Saluſt. Tib. in prat. A.C. lib. 3. cap. 5. n. 24. Pyrr. Maur. de ſolut. cap. 81. per tot. Ricc. in collect. dec. collect. 1234. Grat. diſcept. forenſ. cap 94. num. 59. Garz. de benefic. par. 1. cap. 5. num. 198. Melch. Lotter. de re benef. tom. 1. lib. 1. q. 39. num. 87. & ſeqq. Rot. in Zamoren. Penſionis coram Orano, & in Cæſaraugustana Penſionis coram Cardinali Pamphilio, de quibus penes Marcheſ. de comm. par. 1. fol. 606. Greg. XV. dec. 507. Coec. dec. 327. num. 3. [Rot. recent. dec. 253. num. 1. par. 3. & in Torcellana Penſionis coram Comitulo, poſt tract. dec. 363. num. 1. 3. & 7. Add. ad dec. 448. Buratt. num. 10. &
33 ſeqq. † Et ipſi ſucceſſori congrua relicta, Greg. XV. d. dec. 507. num. 5. & 6.

34 Præterea † non negaretur manutentio contra fideiuſſorem obligatum vti principaliter, & in ſolidum ex ſolutiooibus factis à principali debitore, & conſequenter quaſi poſſeſſio acquiſita cootta principalem obeſt fideiuſſori, Gratian. diſcept. forenſ. cap. 310. num. 32. Cenc. de Cenſib. par. 2. cap. 2. quæſt. 5. art. 3. num. 23. & ibi Rot. dec. 145. numer. 5. & dec. 250. num. 2. quæ reperitur etiam inter recent. dec. 241. ſub num. 1. & 3. par. 1. & in alia deciſione in eadem cauſa, quæ intitulata eſt Romana Cenſus, coram Penia apud Marcheſ. de comm. par. 1. fol. 970. num. 3. & 4. quæ eſt etiam inter recent. dec. 199. num. 6. & 7. par. 1. [Add.
35 ad dec. 534. Buratt. num. 6.] † factum namque prin-
36 cipalis nocet fideiuſſori, ſicuti † Principalis ſolutio fideiuſſorem etiam liberat, Gratian. d. cap. 310. n. 32. & ſeqq. Rot. in d. Romana Cenſus, coram Penia, penes Marcheſ. d. fol. 970. num. 4. & d. dec. 199. num. 7. Buratt. d. dec. 534. num. 4. Quamuis quoad alios effectus, & perpetuum præiudicium non poſſit debitor debitum agnoſcere in præiudicium fideiuſſoris, l. tam mandatori C. de non num. pec. Menoch. de præſumpt. lib. 3. præſumpt. 13. ſub num. 5]

37 An vero verſa vice † ex ſolotionibus factis per fideiuſſorem dicatur acquiſita poſſeſſio manutenibilis contra principalem, non reperi ab aliquo tactum, & pro affirmatiua facit, quia fideiuſſori videtur principalis conſenſiſſe, & mandaſſe, vt ſolueret, atque ideo datur fideiuſſori contra principalem actio mandati, l. ſi remunerandi. §. ſi paſſus. & l. qui fido. ff. mand. l. ſi fideiuſſor. C. eod. & ſolutio vnius ex pluribus obligatis dicitur facta nomine omnium, l. 3. §. fin. ff. de duob. reis. cum aliis per Maur. de ſolution. cap. 35. pro negatiua autem facit, cum quia pertranſeo, quod fideiuſſor, cui cauſa non principaliter tangit, & habet releuatorem, potuit eſſe nimis facilis ad ſoluendum ſub ſpe releuationis à principali non deductis, ſeu diſcuſſis exceptionibus, Vnde, licet illi competere poſſit actio repetendi ab ipſo principali, non videtur tamen potuiſſe eidem quoad quaſi poſſeſſionem, & manutentionem præiudicare, quod non ita procedit in principali ſoluente reſpectu acquiſitionis quaſi poſſeſſionis manutenibilis, etiam contra fideiuſſorem, quia principalis conſtituendo, creditorem quaſi poſſeſſione exigendi potuit ſibi, & fideiuſſori præiudicare, ex quo in effectu præiudicium, quod affert fideiuſſori, redundat in proprium damnum ipſius principalis, dum poſtea fideiuſſorem releuare tenetur. Nec obſtant exaduerſo deducta, quia procedunt reſpectu actionis repetendi à principali, illumque à debito liberandi per ſolutiooem. [Sed contrarium hoc eſt, quod ſolutio facta per fideiuſſorem conſtituat creditorem in quaſi poſſeſſione contra principalem, tenet, Add. ad d. dec. Buratt. 534. n. 7. & ſeqq. arguendo de Campſore penſionem ſoluente vigore cedulæ bancariæ à titulari præſtitæ ad fideiuſſorem ex quo tunc Campſor dicatur fideiuſſor, At ego adhuc reſideo in mea prima ſententia, & credeiem diuerſum eſſe in Campſore, quia illi habet mandatum ſpeciale ad eam ſolutionem faciendam, & ideò ſolutio præiudicat ipſi titulari, vt dixi ſupra, in tractat. obſeruat. 35. n. 6]

Poſſeſſio † autem acquiſita contra Emphiteutam, 38
ſeu feudatarium non eſt manutenibilis aduerſus Dominum directum poſt ſecutam deuolutionem, nam † feudo, ſeu re emphiteutica ad Dominum de- 39
uoluta ceſſant omnes obligationes, ſeruitutes, & onera durante inueſtitura contra inueſtitos acquiſita, Ricc. in collect. dec. colle. 3011. Grat. diſcept. for. cap. 921. n. 8. Rot. diuerſ. dec. 184. n. 2. par. 1. Add. ad dec. 313. Greg. XV. n. 6. in fin.] Rot. recent. dec. 132. n. 7. par. 3.]

S V M M A R I A.

1 Mandatum de manutenendo non debetur ei, qui poſſeſſionem amiſit.
2 Facto, vel contractu proprio, qui cecidit, à poſſeſſione, non eſt manutenendus.
3 Mulier, quæ bonorum viri poſſeſſionem accepit heredum nomine vti mater, & tutrix, non poteſt in eis manutentionem, & retentionem prætendere pro ſuis dotibus.
4 Subhaſtationem domus paſſus claues tradendo non poteſt eam impugnando petere manutentionem.
5 Reſignatione facta de beneficio in manibus Sanctiſſimi, ſeu Ordinarij non competit Reſignanti manutentio. Ampl. vt num. 10. & ſeqq.
6 Reſignatione facta, & à Superiore admiſſa, amiſſa dicitur omnis poſſeſſio naturalis, & ciuilis, Ampl. vt num. 10. & ſeqq.
[Reſignatio ſimplex abdicat omne ius à Reſignatione.]
7 Inducitur vacatio beneficij, fructus interim ad Cameram ſpectant, & à Subcollectore ſpoliorũ exigantur.
8 Renunciantibus iura ſua non datur ad illa regreſſus.
9 Reſignans perſiſtens in detentatione eſt manutenẽdus contra tertium vſque ad aduentum ſucceſſoris.
10 Reſignatario prouiſo, & immiſſo, non competit reſignanti manutentio, ſed ipſi reſignatario, & num. 13.
11 Ampl. etiam appellatione interpoſita à decreto Iudicis meri executoris.
12 Ampl. præſertim ſi reſignans non incubuerit poſſeſſioni per longum tempus, quo poſſis præſumi nouus titulus.
[Reſignanti non competit manutentio poſt poſſeſſionem captam per Reſignatarium, niſi conſtet, quod ſaltem de facto incubuerit detentatis d. n.]
14 Ampl. etiam, quod reſignans opponat de nullitate reſignationis.
15 Vel de exceptione non adimplementi conditionum.
16 Reſignans ad fauorem dicitur nihilominus poſſidere ante acquiſitionem poſſeſſionis reſignatarij.
[Beneficij ius, & poſſeſſio dicitur remanere in pendenti penes Reſignantem, donec Reſignatarius non fuerit poſſeſſionem adeptus.
17 Ampl. etiam, quod reſignatarius ratam habuerit reſignationem.
18 Reſignans ad fauorem eſt manutenendus, tam contra tertium, quam contra reſignatarium, ſi, ante captam per reſignatarium poſſeſſionem dubitetur de reſignationis validitate.
[Reſignanti datur manutentio, donec doceatur de purificatione conditionis.
Cedens poſſeſſione non priuatur, niſi fuerit per ceſſionarium acquiſita.]
19 Reſignans ad fauorem non amittit poſſeſſionem, niſi poſtquam reſignatario eſt perfecte quæſita.
20 Ampl. & reſpectu tertij, & reſpectu reſignatarij.
[Beneficij iuris, & poſſeſſionis reliquiæ remanent penes reſignantem, antequam plene ſit ius quæſitum reſignatario.

Reſi

Reſignans quæ poſſit facere poſt reſignationem ad fauorem.

Beneficium reſignatum ad fauorem mortuo reſignatario poſt ſignatam ſupplicationem, & præſtitum conſenſum dicitur vacare per ipſius reſignatarij obitum.

Sententia lata contra reſignantem afficit, & executione demandatur contra reſignatarium.]

21 Ampl. vt quatenus amiſerit poſſeſſionem ciuilem, & naturalem ſufficiat, quod ſit in detentatione de facto, & corporaliter per eundem probanda.

22 Reſignans incumbens poſſeſſioni, ſeu detentioni eſt manutenendus etiam commiſſo reſignatario, vbi validitas cõſenſus reuocatur in dubiũ, vbi redditur ratio.

[Permutationis articulo ſuper illius validitate pendente non eſt manutenendus, qui venit ex vacatione ex illius cauſa ſpretis, & contradicentibus patronis.]

23 Secus ſi conſtaret renunciationem fuiſſe factam animo perdendi proprietatem, & poſſeſſionem, vel poſſeſſionem tantum, & poſſeſſioni non incumbat, ſeu habuerit ſe pro non poſſeſſore.

24 Reſignans beneficium cum reſeruatione fructuum non dicitur amittere poſſeſſionem naturalem, ſed transferre ciuilem in reſignatarium.

[Reſignans, qui ſit mente captus, non amittit poſſeſſionem, nec ea acquiritur reſignatario.

Dementia non præſumitur, ſed eſt probanda. Ampl. vt ibi.

Præſumitur pro Officialibus dataria.

Dementia probari debet de tempore reſignationis.

An dicatur probata ex datione Curatoris.

Dementia exceptio in reſignante reſpicit petitorium, & ſi requirat altiorem indaginem, non impedit manutentionem reſignatario.

Pacto vtens redimendi an ſit manutenendus.

Reſolutio contractus, quæ ſit ipſo iure, intelligitur etiam quoad poſſeſſionem.

25 Penſionarius dicitur facto proprio cecidiſſe à quaſi poſſeſſione, ſi orta cõtrouerſia ſuper reductione penſionis receperit partem, & libere quietauerit abſque reſeruatione iurium circa reſiduum, nec eſt manutenendus quoad totam penſionem, etiam quod in præcedentibus quietantiis, reſeruatio facta fuerit.

26 Fructus perceptos voluntarie reſtituens cadit à poſſeſſione facto proprio, & non eſt manutenendus, etiam quod id fecerit ex liberalitate, ne colonus damnum ſentiret.

27 Ampl. idem ſi fructus perceptos poſuerit, ſeu poni permiſerit ad creditum alterius.

28 Lim. ſecus ſi conſtet de aliis actibus poſſeſſoriis.

29 Fructuum perceptio eſt vnum ex ſignis adeptæ poſſeſſionis, ſed ſunt, & alia.

30 Conducens ſcienter rem propriam ab alio dicitur proprio facto cadere, & amittere poſſeſſionem.

31 Mandatum de manutenendo non datur illi, qui ſe non habuit pro poſſeſſore, ſed alium poſſeſſorem fecit, & conſtituit, ſed è contra.

[Domum locans vna cum altero, ſeu nomine ſuo, & alterius cenſetur alterius poſſeſſioni conſentire.]

32 Impugnare quis non poteſt illius poſſeſſionem, quam tam agnouit, & approbauit.

33 Exigendi in quaſi poſſeſſione manutentio non datur ei, qui faſſus fuit ſe non exegiſſe, etiam quod confeſſio facta fuerit in alio iudicio inter alios, & exactio probetur per teſtes, vel alias.

34 Licentiam capiendi poſſeſſionem petens fatetur ſe non poſſidere, & non competit ei manutentio.

35 Mandatum de manutenendo non debetur illi, qui ſe conſtituit nomine alterius poſſidere, & quare.

36 Recognoſcens aliquem in Rectorem, declarando ſe illius nomine poſſidere, non poteſt aliquid in poſſeſſorio prætendere, & quare.

[Renunciatione expreſſa amittitur poſſeſſio, & ea ſtante denegatur manutentio.

Ampl. etiam ſi renunciatio metu facta ſit.

Voluntas coacta voluntas eſt.]

37 Facto, & culpa propria, qui cecidit à poſſeſſione non debet manuteneri, etiam quod ſit minor, vel mulier. Decl. vt num. 39.

39 Minor, & mulier poſſũt ſibi in poſſeſſorio præiudicare.

40 Poſſeſſor turbatus, vel cui denegatur ſolutio habet ab initio electionem, vel habendi ſe pro ſpoliato, & intentandi remedium recuperandæ, vel non habendi ſe pro ſpoliato, & intentandi remedium manutentionis.

41 Poſſeſſor, qui non habuit ſe pro ſpoliato, non amittit ſuam poſſeſſionem claram.

42 Debet in poſſeſſione manuteneri.

43 Poſſeſſoris intereſt, ſe non declarare, nec habere pro ſpoliato, vt facilius poſſit naturalem poſſeſſionem recuperare per viam manutentionis.

[Deiectus amittit naturalem poſſeſſionem, ſed non ciuilem, & ius agendi, & habetur pro poſſeſſore niſi habeat ſe pro ſpoliato.]

44 Poſſeſſor, poſtquam ſe habuit, ſeu declarauit pro ſpoliato, manuteneri non debet.

45 Spoliato, certum eſt, manutentionem non dari

[Manutentio non datur illi, qui deſiit poſſidere.]

46 Procuratoris aſſertio non ſufficit ad effectum, vt poſſeſſor dicatur declaraſſe ſe pro ſpoliato, niſi conſtet de mandato, & num. 71.

[Mandatum requiritur ſpeciale ad amittendam poſſeſſionem.

Retentio, vel dimiſſio poſſeſſionis ciuilis, cuius reſpectu competit manutentio, conſiſtit in animo, qui non poteſt per alium declarari ſine ſpeciali mandato.]

47 Et quatenus de mandato conſtet, poteſt confeſſio procuratoris per dominum reuocari.

[Procuratoris confeſſio reuocata non nocet.

Nec intelligitur ratificata ex proſecutione litis per ipſum capta.

Ratificationis ad effectum in præiudicialibus, vt eſt poſſeſſionis amiſſio, requiritur ſpecialis, & indiuidua ſcientia præiudicij.]

48 Pro ſpoliato an quis ſe habeat, ſeu intendat poſſeſſionem ciuilem retinere pendet ab eius animo.

Poſſeſſio ciuilis conſiſtit in animo.]

49 Poſſeſſio non amittitur ſine animo.

50 Animo ſolo amittitur poſſeſſio, & num. 52.

51 Sine quis poſſideat animo, & corpore ſuo, ſiue animo ſuo, & corpore colonorum, vel aliorum.

52 Et ſi quis animo intendit eam amittere, & in alium transferre, etiam ſi alteri non quæratur, ſecus ſi intendat amittere, donec in alium transferatur.

53 Tradens poſſeſſionem de præſenti illam amittit etiam ſi alteri non quæratur, ſed iubens tradi, vel ab altero accipi non amittit.

54 Animum, & mentem perſcrutari difficillimum eſt, cum ſit quid latens in corde.

55 Deus ſolus cognitor eſt abſconditorum.

56 Animus per teſtes probari non poteſt.

57 Pro ſpoliato quem ſe habere in dubio non præſumitur ſed ab allegante probari debet.

Deiectus non deſinit ſtatim poſſidere, ſed ſi nolit, vel non poſſit in fundum, vel domum venire, ex quo vim maiorem vereatur, & ſic affectum, & facultatem retinendæ poſſeſſionis amittat, & exercitium deponat].

58 Præſumitur quis ſemper velle, & facere, quod eſt ſibi vtilius.

59 Præſumitur quis proprium ius abiicere nolle.

60 Voluntatis mutatio, ſeu extinctio non præſumitur, ſed perſeuerantia.

[Reten

[Retentio poſſeſſionis eſt lucri ſpecies.

Lucrandi animus, & voluntas ſemper præſumitur.

Amiſſio poſſeſſionis eſt ſpecies iactationis.

Iactare quis velle ſuum non præſumitur, non conſtito maxime de noua cauſa.

61 Manutentionis ad effectum ſat eſt, quod quis non amiſerit animum poſſidendi.

62 Animus intelligi, & declarari poteſt ex ſignis, & actibus exterioribus, & ſic ex dictis, vel geſtis.

63 Et ex circumſtantiis factorum, quæ præceſſerunt, & ſubſecuta ſunt.

64 melius ex facto ſubſecuto, quam ex verbis.

[Scientia, & patientia ſufficit ad amittendam quaſi poſſeſſionem, & eo fortius factum proprium.]

65 Pro ſpoliato quis ſe declaraſſet, ſi poſt captam poſſeſſionem ab aduerſario in vim ſententiæ obtinuiſſet commiſſionem cum clauſula, Parito iudicato, & illam cum inſtrumento poſſeſſionis captæ à parte aduerſa produxiſſet, & quare.

66 Secus ſi ſolum conſenſiſſet deputationi Iudicis in ſtatu, & terminis, & inſtaret pro manutentione.

67 Pro ſpoliato quis ſe declaraſſet, ſi poſt auditam ſententiam contra ſe ceſſiſſet poſſeſſioni, & iuribus ſuis.

68 Vel ſi mandatum de manutenendo per ipſum obtentum fuiſſet reuocatum, & ipſe non appellaſſet.

69 Pro ſpoliato quis ſe habuiſſet, & poſſeſſionem amiſiſſet, ſi petitorium intentaſſet, ſeu ſuper eo cauſam committi obtinuiſſet: Lim. vt num. 74.

[Actor non poteſt petitorium differre, vel ſuſpendere, & poſſeſſorium retinendæ proponere.

Aſſociatio conceditur etiam poſſidenti.]

70 Vel ſi ſimul inſiſteret ſuper petitorio, & poſſeſſorio.

71 Vel petiiſſet immiſſionem. Limita, vt n. 75. & 76.

72 Immiſſio non competit poſſidenti.

73 Immiſſionem qui petiit, vel faſſus fuit, ſe non poſſidere, vel ſi habebat poſſeſſionem ciuilem, eam amiſit, & non competit illi manutentio.

74 Petitorium intentatum in Iuribus incorporalibus non operatur renunciationem poſſeſſionis, ſed poteſt eo relicto recurri ad manutentionem.

[Actor in incorporalibus, ſi velit releuari ab onere probandi, poteſt inſtare, vt prius terminetur poſſeſſionem.

Iudicium in actione perſonali ad quantitatem nec petitorium, nec poſſeſſorium dicitur.

Mandatum ad capiendam poſſeſſionem an excludat poſſeſſionem præcedentem.]

75 Pro ſpoliato non dicitur ſe habere, quo ad ciuilem poſſeſſionem, qui eodem contextu, & vnico iudicio petit manuteneri, ſeu immitti, vel quatenus opus ſit immitti, aut de nouo immitti, ſed cenſetur petere immiſſionem pro naturali tantum, vel quoad corpora non ingreſſa.

76 Hæres in vim ſtatuti de continuanda poſſeſſione poteſt petere, vel manutentionem tantum, vel immiſſionem tantum, vel manutentionem, & immiſſionem ſimul.

[Clauſula, & alias ſuper inde neceſſarium, & opportunum, quid operetur in decreto mandati de manutenendo.

Decretum recipit interpretationem à petitione.]

77 Pro ſpoliato quis ſe habuiſſe dicitur, & poſſeſſionem apud conuentum præſuppoſuiſſe, qui petiit mandatum de reintegrando, & iudicium ſpolij inſtituit.

[Reintegrationem qui petiit cum aſſertione ſpoliationis, non eſt manutenendus.

Animo ſolo perditur poſſeſſio.]

78 Mandatum de manutenendo non datur illi, qui aliquando in iudicio dicit ſe ſpoliatum, aliquando ſe poſſidere.

79 Spoliatio, & poſſeſſio ſunt inter ſe contraria, & ſimul ſtare, & cumulari non poſſunt.

80 Reſtitutio præſupponit priuationem, quæ ſtare non poteſt, niſi habitus præceſſerit.

81 Remedium recuperandæ, ſeu attentatorum poteſt intentari ab eo, qui in manutentione ſuccubuit, vel illa indeciſa pendente.

82 Pro ſpoliato non dicitur ſe habere, qui petiit mandatum de manutenendo; & ſubordinate quatenus opus ſit de reintegrando, & quare.

83 Petitio ſubordinata admittitur reſpectu actionum, quarum vna venit in conſequentiam alterius.

84 Petitio ſubordinata admittitur etiam inter remedia contraria.

85 Petitio, & citatio admittitur, ad videndum mandari exequi mandatum de manutenendo alias decretum, & relaxatum, & quatenus opus ſit denuo decerni, & relaxari etiam de reintegrando.

86 Decretum relaxationis mandati de manutenendo, & quatenus opus ſit de reintegrando non dicitur nullum tanquam conditionale, & quare.

[Cumulatio admittitur, vt petatur, & decernatur, vt ſupplicans, ciuiliter, ſeu animo poſſidens non turbetur ſed reſtituatur, at rectius ſit, & apud nos ſeruatur, vt petatur, & decernatur ſimplex mandatum de manutenendo, in quo aduerſarius iubeatur, ne turbet, & vt à poſſeſſione diſcedat.

Petens in commiſſione dari iuriſdictio manutenendi, & reſtituendi non dicitur habere ſe pro ſpoliato.]

87 Pro ſpoliato non dicitur ſe habuiſſe, qui petendo manutentionem obtinuit decretum de reintegrando, & eo vſus eſt, & quare.

88 Mandatum de manutenendo datur in dubio etiam ei qui antea petiit reſtitutionem poſſeſſionis, ſeu mandatum de reintegrando, vel aſſociando, quia in dubio non videtur dimiſiſſe poſſeſſionem ciuilem, ſed egiſſe pro recuperatione ſolius naturalis Ampl. vt num. 94.

[Manutentio non denegatur illi qui antea petiit mandatum de immittendo, cum clauſula, quatenus opus, ſit.]

89 Petito mandato de aſſociando cum clauſula, Et quocumque alıud, &c. dicitur petitum etiam mandatum de manutenendo.

90 Petitio reintegrationis, ſeu aſſociationis æquiuoca referri debet ad ſolam poſſeſſionem naturalem, non ad ciuilem etiam in iuribus incorporalibus.

91 In Iuribus etiam incorporalibus datur duplex poſſeſſio, ciuilis ſcilicet, & naturalis.

92 Petitio vti ſpecies confeſſionis interpretari debet ad fauorem confitentis.

[Petitio interpretanda eſt, vt quanto minus petenti præiudicet, & is voluerit de ſuo proiicere.

Renunciatum iuri proprio non præſumitur per actus indifferentes.]

93 Reintegrationis actus iudicialis, vti ordinatus ad acquirendum, non debet operari contrarium.

[Iudicia inducta ſunt ad acquirendum; & præſumitur quis in iis deducere ius ſuum modo ſibi magis proficuo.]

94 Pro ſpoliato tunc non dicitur quis ſe habuiſſe ex petitione reintegrationis, & ei competit manutentio, ſi appareat ex facti circumſtantiis, quod dum dixit ſe ſpoliatum, intellexit de turbationibus, & moleſtationibus de facto factis, & quod animo retinuerit ciuilem, ſecus ſi contrarium, vbi exempla.

[Pro ſpoliato non dicitur quis ſe habere ex verbis, quæ non important per neceſſe depoſitionem animi poſſidendi, ſed poſſint in moleſtiis de facto factis verificari.

Iudicium immiſſionis, ſeu recuperationis intentans aſſociationem petendo ad rem locatam an cenſeatur ſibi præiudicaſſe quoad quaſi poſſeſſionem exigendi penſiones, & affictus.

Verba,

Verba, quæ importent ſpoliationem, & nu.

Confeſſiones, quibuſquis faſſus fuit ſe ſpoliatum, etiam reuocatæ, præiudicant non docto de errore.]

96 *Pro ſpoliato non dicitur quis ſe habere, ſi petat reintegrationem vigore ſententiæ mandantis conſeruari in ſtatu, in quo antea erat, & quatenus in aliquo fuerit ſpoliatus reintegrari, quia reintegratio eſt euentualis.*

97 *Pro ſpoliato non dicitur ſe habere, qui poſt petitam reintegrationem fuit reintegratus, & poſſeſſionem continuauit.*

98 *Pro ſpoliato dicitur quis ſe habere, & poſſeſſionem amittere, dum permittit alium immitti, vel eamdem capere, ſeu illum facere actum poſitiuum.*

[Proteſtatio, ſe velle retinere ciuilem poſſeſſionem, nec dimittere, ſed recuperare, & nolle habere ſe pro ſpoliato quando non ſuffragetur.]

99 *Et in manutentione ſuccumbit.*

100 *Et idem ſi volens vti poſſeſſione, ſeu ad illam reuerſus fuerit expulſus.*

101 *Niſi appareat, quod appellando, vel recurrendo, ſeu in receſſu, & abſens animo retinuerit poſſeſſionem ciuilem, vbi exempla.*

[Continuare quis præſumitur in anteriori poſſeſſione, dum non acquieuit poſteriori, ſed petiit, & obtinuit manuteneri.

Actu meticuloſo an, & quando quis ſibi præiudicet, quoad poſſeſſionem, & ibid.

Proteſtatio verbalis poſt actus poſitiuos, & contraria facto non ſuffragatur.]

102 *Eccleſiæ, & Monaſterio competit manutentio non obſtante, quod illius Prælatus, Abbas, ſeu Rector habuerit ſe pro ſpoliato, & inutilem fecerit contractum, ſi idem, vel ſucceſſor nomine ipſius Eccleſiæ, ſiu Monaſterij, non autem proprio agat, & nu. 103. Limit. vt num. 104.*

[Eccleſiæ nomine poteſt non obſtante inutili contractu, poſſeſſio continuari, & naturalis propria auctoritate recuperari.

Agere Prælato, Canonico, & Rectori proprio nomine conſultius eſt, quam nomine Eccleſiæ, & quando, & quare.]

103 *Eccleſia, & Monaſterium dicuntur verè poſſidere eorum bona, nec eorum poſſeſſio poteſt interuerti, ſeu amitti, vel transferri per eorum Prælatum, Abbatem, vel rectorem.*

104 *Eccleſiæ competit manutentio in bonis in emphiteuſim conceſſis ſtante nullitate confirmationis in vim litterarum, ſi in euidentem, niſi habuerit ſe pro ſpoliata, ex lapſu decennij poſt occupationem alterius.*

105 *Supplicationis porrectione, in qua petatur noua prouiſio, non amittitur poſſeſſio ciuilis, antequam regiſtretur.*

106 *Naturalis poſſeſſio iuſta non amittitur per ingreſſum habentis ciuilem, ſecus in naturali iniuſta, vel clandeſtina.*

107 *Viri poſſeſſio circa bona dotalia non dicitur reſoluta ex morte vxoris, & matrimonij ſolutione, nec detentio, & inſiſtentia facti.*

[Conferendi quaſi poſſeſſio non dicitur amiſſa per erectionem beneficij in Canonicatum Ampl. vt ibi.

Papa collatio non facit perdere poſſeſſionem Capitulo Ampl. vt num. ibi.]

109 *Poſſeſſio an amittitur per ſequeſtrum, Iudicis decretum, & immiſſionem, & de materia amiſſionis remiſſiue.*

Obſeruatio LVII.

An, & quando dicatur amiſſa poſſeſſio, ita vt neganda ſit manutentio.

CONTRA illum, qui vult manuteneri, † poteſt excipi, quod poſſeſſionem amiſerit, nam ei non debetur mandatum de manutenendo, *Boccat. de interd. vti poſſid. cap. 10. num. 7. Marchiſ. de comm. par. 1. de comm. appell. in cauſ. penſ. §. 1. num. 172. & 174. fol. 506. Coccin. deciſ. 492. num. 2.* 1

Hinc propterea eſt, quod † manutentione non 2
conceditur ei, qui proprio facto, vel contractum cecidit à poſſeſſione, *Menoch. de retin. remed. 3. n. 180. in fin. Gratian. diſcept. for. cap. 513. num. 1. 27. & ſeqq. & c. 700. n. 61. Cocc. deciſ. 186. n. 1. & 2. Add. ad Marant. de ord. iudic. par. 4. diſtinct. 7. n. 25. Tuſc. in Ver. poſſeſſio concl. 430. n. 24. Rot. in Ceſenaten. Bonorum cora bon. mem. Vbaldo, poſt tract. dec. 270. num. 8. in Romana, ſeu Terracinen. Aſſictus coram R. P. D. Pirouano, poſt tract. dec. 215. num 28. in Firmana Domus coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. dec. 324. n. 4. [& in Nullius Prioratus, ſeu Præceptoria coram Cardinali Sacrato poſt tract. deciſ. 576. n. 6. & 7. Buratt. deciſ. 887. n. 8. & 9.* vbi de eo, qui conſenſit ſubhaſtationi, & bona creditoribus aſſignauit.]

Vnde † mulier non poteſt prætendere manuten- 3
tionem, & retentionem pro ſuis dotibus in bonis Viri, ſi acceperit eorum poſſeſſionem hæredum nomine vti mater, & tutrix, etiam quod hoc fecerit ſine ſolemnitatibus, *Gratian diſcept. for d. cap. 700. num. 61. Rot. in Narnien. Succeſſionis coram R P D. Veroſpio, poſt tract. dec. 325. num. 11 vbi num. 15.* quod animus iam declaratus non poteſt noua declaratione in præiudicium alterius reuocari.

Vt † exemplum etiam poteſt afferri in eo, cui 4
fuit ſubhaſtata domus, & ipſe illius claues tradit, & poſtea impugnando ſubhaſtationem, & proceſſum petit manuteneri, quia illi manutentio denegatur, *Gratian. diſcept. for. d. cap. 513. num. 27.*

Item in eo, qui reſignauit beneficium in manibus Sanctiſſimi, ſeu Ordinarij, & tamen petit manutentionem, † nam ea illi non eſt danda, *Boccat. de* 5
interd. vti poſſid. c. 2. n. 66. Rot. diuerſ. deciſ. 174. num 3.
par. 4. quia † per reſignationem factam, & à Supe- 6
riore admiſſam dicitur amiſſa omnis poſſeſſio, tam naturalis, quam ciuilis, *Creſcent. deciſ. 2. alias 64. n. 2. de cauſ. poſſ. & propriet. Mohed. dec. 6. alias 257. de loc. & cond Pui deciſ. 523. n. 1. lib. 1. & deciſ. 158. n. 4. lib. 3. Seraph deciſ. 796. n. 4. Rot. in recent. deciſ. 92. n. . par. 1. [& in Lunen. Sarzanen. Beneficij coram Reuerendiſſ. D. Coccino, poſt tract. dec. 354. n. 4. & 5. Buratt. deciſ. 857. num. 1.* vbi de reſignatione libera, & abdicatum omne ius à Reſignante, *Rot. recent. deciſ. 635. num. 7. & ſeqq. par. 1.* vbi de reſignatione ſimplici, *Reuerendiſſ. D. Coccinus deciſ. 258. num. 4.* vbi pariter reſpectu ſimplicis reſignationis, *& in d. Lunen. Sarzanen. coram eodem, poſt tract. deciſ. 354. num. 4. & 5.* vbi ſimiliter de reſignatione ſimplici.] Et † indu- 7
citur vacatio, itaut fructus à die reſignationis puræ, & ſimpliciter factæ vſque ad diem poſſeſſionis captæ per nouum prouiſum ſpectent ad Cameram, & exigantur à ſubcollectore ſpoliorum, *Paris de reſignat. Benef. lib. 1. q. 6. num. 15. & 17.*

Nec † renunciantibus iura ſua dant ad illa re- 8
greſſus, *Boccat de interd. vti poſſid. cap. 5. num 9 Rot. deciſ. 4. renunciat. in antiq. [Duran. deciſ. 158. num. 3.]*

9. licet,

9 licet, † ſi perſiſteret in detentatione, eſſet manutenendus contra tertium vſque ad aduentum ſucceſſoris in illo ſtatu in quo exiſteret, *Boccat. de inter. vti poſſid. cap. 2. ſub num. 66.*

Multoque magis dicitur abdicatum omne ius à reſignante, tam reſpectu dominij, quam reſpectu
10 poſſeſſionis, & † negatur illi manutentio, quando reſignatio eſt ad fauorem certę perſonę, & ille reperitur iam prouiſus, & immiſſus, *Boccat. de interd. vti poſſid. cap. 5. n. 9. Aregel. de acq. poſſeſſio. ex remed. l. fin. quaſt. 19. n. 118. & ſeqq. Rot. diuerſ. dec. 155. in princ. & n. 1. par. 4. Rot. in Hipporegien. Præpoſitura coram Bubalo, impreſſa apud Garz. de Benefic. par. 6. cap. 2. n. 115.*
11 vbi, † etiam, quod fuerit capta poſſeſſio pendente appellatione interpoſita à decreto iudicis meri executoris litterarum Apoſtolicarum, [*& in Placentina, ſeu Caurien. Beneficiorum coram Eminentiſſimo D. Cardinali Pamphilio, poſt tract. dec. 593. n. 2. & ſeqq.*]
12 † Præſertim ſi reſignans non incubuerit poſſeſſioni per longum tempus, itaut præſumi poſſit nouum titulum acquiſiuiſſe, *Rot. diuerſ. deciſ. 155. n. 3. par. 4.* [ſeu, non conſtet, quod poſt reſignationem Reſignans de facto incubuerit ſaltim detentationi, *Rot. in d. Placētina, ſeu Caurien. Beneficiorum coram Eminentiſſimo D. Cardinali Pāphilio, poſt tract. dec. 593 n. 4.*]
13 Sed † manutentio dari debet Reſignatario in poſſeſſionem beneficij iuſtè, & legitime immiſſo, *Argel. loc. cit. Rot. diuerſ. d. deciſ. 155. n. 1. & 8. & deciſ. 174.*
14 *n. 3. 5. & 7. par. 4.* † Etiam quod reſignans apponat de nullitate reſignationis, *Rot. recent. deciſ. 92. n. 4. & 5. par. 1. Greg. XV. deciſ. 364. n. 3. & 5. & Adnot. ad deciſ. 138. eiuſdem ſub littera C. in fin.* [*Rot. in d. Placentina, ſeu Caurien. Beneficiorum coram Eminentiſſimo D. Cardinali Pamphilio, poſt. tract. dec. 593. n. 5. & ſeqq.*]
15 † Vel de exceptione non adimplementi conditionum, *Greg. XV. d. deciſ. 364. n. 3.*
16 Ante † tamen acquiſitionem poſſeſſionis reſignatarij dicitur poſſidere ipſe reſignans, *Boccat. de inter. vti poſſid. cap. 2. n. 65.* [*Rot. recent. deciſ. 635. nu. 8. par. 3.* vbi, quod interim dicitur poſſeſſio, & ius remanere in pendenti penes Reſignationem, *& idem habetur in Lunen. Sarzanen. Beneficij coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. deciſ. 354. num. 5. & 6. in Cremonen. Præbenda coram Cardinali Lancellotto, poſt tract. deciſ. 434. num. 12. & in Tropien. Canonicatus coram R. P. D. Buccabella, poſt tract. dec.*
17 *582. num. 12.*] † Etiam quod reſignatarius ratam habuerit reſignationem, *Put. deciſ. 158. num. 3. lib. 3.*
18 Adeo vt, † ſi ante quam fuerit per reſignatarium capta poſſeſſio, contingat dubitari de ipſius reſignationis validitate, detur reſignati manutentio, tam aduerſus tertium, quam contra ipſum reſignatarium, *Boccat. de interd. vti poſſid. cap. 2. num. 65. Adnot. ad deciſ. 138. Greg. XV. ſub litera C. Rot. in Nullius Canonicatus Sancti Deodati coram R. P. D. Pirouano, poſt tract. deciſ. 209. num. 4.* [Atque etiam detur eidem Reſignati manutentio, donec de purificatione conditionis doceatur *Rot. in p. Lunen. Sarzanen. Beneficij coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. dec. 354. num. 7.* Eſtque generale, quod cedens poſſeſſionem illa non priuatur, niſi fuerit per ceſſionatium capta, *Buratt. deciſ. 330. num. 14.* vbi ſecus ſi non fuerit ceſſio, ſeu renunciatio, ſed declaratio.]
19 Non † enim reſignans ad fauorem ammittit poſſeſſionem, niſi poſtquam reſignatario eſt perfectè quæſita, *Pariſ. de reſignat. lib. 1. quæſt. 4. nu. 64. & 74. Garz. de Beneſ. par. 2. cap. 2. num. 139. & 140. Put. dec. 523. num. 1. lib. 2. & deciſ. 158. num. 2. & 3. lib. 3. Seraph. dec. 796. nu. 3. Rot. recent. deciſ. 92. nu. 2. & 3. par. 1. & deciſ. 113. num. 3. par. 2. Greg. XV. deciſ. 138. num. 5. & 6. deciſ. 159. num. 6. Coc. deciſ. 358. num. 5. Rot. in Abulen. ſeu Zamoren. Beneficiorum coram Penia, penes d. Garz. de Beneſic. par. 6. cap. 2. n. 126.*] *Rot. recent. deciſ. 635. n. 8. par. 3.*] † quod procedit tam reſ- 20
pectu tertij, quam reſpectu reſignatarij, *Cocci. d. deciſ. 358. num. 5. Rot. in d. Abulen. ſeu Zamoren. Rot. recent. d. deciſ. 635. n. 9. par. 3.* vbi quod antequā plene ſit Reſignatario ius acquiſitum, remanent penes Reſignantem reliquiæ iuris, & poſſeſſionis. Ac proinde poteſt interim Reſignans ſuſtineri in officio, adminiſtrare, & conferre, *Rot. recent. d. dec. 635. n. 9. & 10.* ac bona alienare, *Reuerendiſ. D. Coccinus deciſ. 358. n. 5.* Licet poſt ſignatam ſupplicationem, & præſtitum conſenſum, & ante adeptam poſſeſſionem beneficium vacet per obitum Reſignatarij, *Rot. recent. d. deciſ. 635. n. 10. par. 3.* & ſententia lata contra Reſignantem afficiat, & executioni demandetur contra Reſignatarium, *Rot. recent. deciſ. 339. num. 1. & per tot. par. 3.*] Et, † quatenus ami- 21
ſerit poſſeſſionem ciuilem, & naturalem, ſufficit, quod ſit in detentatione de facto, & corporaliter per eumdem probanda, *Seraph. deciſ. 773. num. 12. & ſeqq. & d. deciſ. 796. n. 3. Rot. in recent. d. deciſ. 92. n. 3. par. 1. Rot. in Alexandrina Archipresbiteratus coram R. P. D. Merlino, poſt tract. dec. 57. n. 12. & 13. & deciſ. 225. n. 11.* Et in eo, qui in tali ſit detentatione ad effectum penſionem exigendi ab obligato illi penſionem ſoluere, quouſque obtineat talem, titulum, *tradit. Mohed. dec. 6. alias 237. de loc. & cond.*

Prout † incumbendo reſignans poſſeſſioni, ſeu 22
detentioni eſt idem manutenendus, etiam quod reſignatarius ſit immiſſus, vbi validitas conſenſus reuocatur in dubium, *Rot. coram M. Andrea in Regien. Præceptoriæ, poſt tract. dec. 15. num. 8. & ſeqq.* quia licet quis verbis poſſeſſioni renunciauerit, ſi tamen rei incumbat, dicitur retinere naturalem poſſeſſionem, *Beaint. deciſ. 93. num. 5.* [Veluti etiam non poteſt manutentio dari illi, qui venit ex vacatione ex cauſa permutationis ſpretis patronis, illiſque contradicentibus, dum pendet articulus, an permutatio fuerit valida, & permutantes redire poſſint ad primæua iura, *Duran. dec. 118. num. 6. & ſeqq.*]

Quod † ſi conſtaret, renunciationem fuiſſe factam 23
animo perdendi proprietatem, & poſſeſſionem ſimul, vel etiam poſſeſſionem tantum, & poſſeſſioni non incumberet, ſeu habuerit ſe pro non poſſeſſore, tunc reſignati manutentio non daretur, *Cancer. var. reſol. cap. 14. num. 20. & ſeqq. par. 3. Rot. diuerſ. deciſ. 174. num. 5. & ſeqq. par. 4.*

Is quoque, † qui in ceſſione beneficij reſeruaſſet 24
ſibi fructus, non diceretur amiſiſſe poſſeſſionē, quia ex retentione vſusfructus non amittitur naturalis poſſeſſio, *Creſc. dec. 2. alias 64. numer. 2. de reſtit. ſpol.* licet transferatur in reſignatarium ciuilis, *l. quiſquis C. de donat. Rot. diuerſ. dec. 670. numer. 1. par. 4.* vbi, quod alias Rota dubitauit. [Prout nec amittit poſſeſſione beneficij Reſignans, qui ſit mente captus, nec per conſequens poſſeſſio poteſt acquiri illi, ad cuius fauorem reſignet, *Rot. recent. d. dec. 496. n. 3. par. 4.* ſi tamen dementia probetur, cum alias non præſumatur, *Rot. recent. d. dec. 496. n. 4. par. 4.* maximè ſi in reſignatione contrarium aſſeratur, cui aſſertioni in dubio ſtandum eſt, ſaltim ad transferendum onus probandi in eum, qui dicit contrarium, eſt enim præſumptio pro Officialibus Datariæ, *Rot. recent. d. dec. 496. n. 4. par. 4.* Debetque dementia probari de tempore reſignationis *d. dec. 496. n. 4. par. 4.* Nec probata dicitur ex datione Curatoris, ſi ſit datus abſque requiſitis, & non tanquam dementi, ſed quaſi dementi, *eadem dec. 496. n. 5.* Cumque hæc exceptio reſpiciat petitorum, ſi requirat altiorem indaginem, non poteſt impedire manutentionem ad fauorem reſignatarij poſſidentis, *d. dec. 496. nu. 6. par. 4. recent.*

Quemadmodum qui vendidit cum pacto redimendi

di concepto per verba directa, poteſt, vtendo pacto,
& oblato, conſignato, & depoſito precio, facere ſe
poſſeſſorem, & obtinere manutẽtionem, quamuis ſe-
cus ſi pactum ſit per verba obliqua, prout in dubio
præſumitur, *Chaſſan.conſ.33. num.2.& 3.& conſ.41.*
num.7.ex Caſtr. in l.a te. C.de pact. conuent. Cum re-
ſolutio contractus, quæ fit ipſo iure intelligatur etiã
quoad poſſeſſionem, *Chaſſan.d.conſ.41.num.7.*]
25 Facto † etiam proprio diceretur cecidiſſe à quaſi
poſſeſſione penſionarius, ſi, orta controuerſia ſuper
reductione penſionis, recepiſſet illius partem, & li-
berè quietaſſet ſine proteſtatione, *ſaluo iure recipien-*
di reſiduum, & non poſſet propterea prætendere ma-
nutentionem quoad totam penſionem, etiam quoad
antea in alijs quietantiis dictam, vel ſimilem clau-
ſulam appoſuiſſet, *Cocc.dec.186.num.2.*
26 Vt † quoque proprio facto cecidiſſet, & non eſſet
manutenendus, qui fructus perceptos volũtarie re-
ſtituiſſet, etiam quod hoc feciſſet ex ſua liberalitate,
ne colonus damnum, ſeu periculum pateretur, *Cana-*
27 *ler.dec.240.n.2.in fin.* † vel ſi fructus perceptos po-
ſuiſſet, ſeu poni permiſiſſet ad creditum alterius, *Rot.*
in Romana ſtagni coram Reuerendiſſimo D.Coccino, poſt
tract. dec.129.ſub n.1.& 2.& dec.130. n.2. Quamuis
28 † ſecus, ſi conſtaret de aliis actibus poſſeſſoriis, nam,
29 licet † fructuum perceptio ſit vnum ex ſignis adeptę
poſſeſſionis, tamen ſunt; & alia, *Rot in Ceſenaten. Bo-*
norum coram bo.me.Vbaldo, poſt tract.dec.270.n.9.
30 Item † proprio facto diceretur cecidiſſe, & amiſiſ-
ſe poſſeſſionem, qui rem propriam ſciens ab alio
conduxiſſet, *l. qui bona in princ.l.interdum.§. fin.l.ſi*
aliquam rem; ff.de acq.poſſ. Pont.de ſpol. lib.3.cap.22.
& 55.[*Buratt.dec.423.n.4. Franc. Merlin. Pignatell.*
contr.for.cap.89.num.6.& 7.]
31 Quemadmodum † non eſt propterea dandum mã-
datum de manutenendo illi, qui ſe non habuit pro
poſſeſſore, ſeu habuit ſe pro non poſſeſſore; ſed im-
mo alium poſſeſſorem fecit, atque conſtituit, *Rot.di-*
uerſ.dec.272.in fin.& dec.274.n.7.par.4.qua eſt Man-
tic.dec.309.in fin.Rot.recent.deciſ.752. ſub n.2. par.2.
& in Vlixbonen. Præminentiarum coram Iaſto, poſt
tract. dec.418. num.1. Buratt.dec.292. num.9. & ſeq.
Vt ſi quis domum vna cum altero, ſeu nomine ſuo, &
alterius locauerit, cum tunc cenſeatur alterius poſ-
ſeſſioni conſenſiſſe, *Rot. in Romana Domus coram*
Cardinali Pamphilio, poſt tract.dec.651.n.5. Buratt.d.
dec.292.num.5.] ſed manutenendus eſt ille, quem
ipſe conſtituit, & fecit poſſeſſorem, *Mantic.d.de-*
ciſ.309.in fin.& inter diuerſ.dict.deciſ.272.in fin.par.4.
32 † nec poteſt quis illius poſſeſſionem impugnare,
quam iam agnouit, & approbauit, *Rot.recent.d.deciſ.*
33 *752. ſub num.2.par.2.* † Ita non poteſt quis manu-
tentionem pretendere in quaſi poſſeſſione exigẽdi, ſi
faſſus fuerit, ſe non exegiſſe ſeu exegiſſe negauerit,
etiam quod confeſſio facta eſſet in alio iudicio inter
alios, & ſiue exactio probetur per teſtes, ſiue alias,
Rot.in Boianen. Penſionis coram Penia, apud Marcheſ.
34 *de comm.par.1.fol.617.n.3.& 4.verſ.non obſtabat.* † Et
idem in eo, qui petiiſſet licentiam capiendi poſſeſſio-
nem, nam ſic faſſus fuiſſet ſe non poſſidere, *Rot. in*
Tudertina Prædij coram Ortembergo, poſt tract.deciſ.
119.n.3.[*Rot.recent.deciſ.158.n.4.par.3.*]
35 Sic † non poteſt dari mandatum de manutenen-
do illi, qui ſe conſtituit nomine alterius poſſidere;
quia abdicauit à ſe poſſeſſionem, eamque in aduer-
ſarium tranſtulit, *Tuſc.in ver.interdictum concl.386.n.*
16.& 17.Et dixi obſerua.20.nu.4.& ſeqq.
36 Vt quoque † non poteſt aliquid in poſſeſſorio
prætendere, qui alium in rectorem recognouit, de-
clarando, ſe illius nomine poſſidere, quia per iſtam
recognitionem amiſit poſſeſſionem, *Rot.recent.dec.*
489.in fin.par.1.] Eoque fortius amittitur poſſeſſio
per expreſſam renunciationem, & ob id renuncianti
manutentio denegatur, *Durã. dec.158.n.1.& per tot.*
etiam quod renunciatio eſſet metu facta, *Duran.dec.*
158.n.11.& ſeqq cum, & voluntas coacta voluntas
ſit, *Duran d.dec.158.numero 13.*]
Atque adeò verum eſt, quod illi, qui facto, & cul-
pa ſua cecidit à poſſeſſione, non eſt reddenda manu-
tentio, vt † habeat locum etiam in minore, & mu- 37
liere, † nam iſti poſſunt ſibi in poſſeſſorio præiudi- 38
care, *Gratian.diſcept.for.cap.503.n.27.& ſeqq.*[*& cap.*
700.nu.61.& cap.704.nu.18.& ſeqq.] Et † quatenus 39
mulier, ſeu minor prætenderet reſtitui, tamquam
cecidiſſet nulliter facto ſuo deberet illam recupera-
re officio Iudicis, non autem petere manutentio-
nem, *Grat.d.cap.503.numer. 29.*
Hinc ſimiliter eſt, quod, † licet ab initio ſit in pote- 40
ſtate illius, qui in poſſeſſione turbatur, vel cui dene-
gatur ſolutio, habere ſe pro ſpoliato, & tunc inten-
tare contra turbantem, ſeu negantem ſoluere reme-
dium recuperandæ, vel non habere ſe pro ſpoliato,
& tunc intentare remedium manutentionis, *Salaſt.*
Tiber.in pract.A.C.lib.3.in fin.Tuſc.in ver. manuten-
tio,concl.79.n.3.& 4.Io.Pet. Fontanell.de pact.nuptial.
clauſul.7.gloſ.3.par.10.n.5.tom poſter.Caputaq.dec.167.
par.3.Rot.diuerſ.dec.99.n.3.par.1.Seraph.dec.277.n.1.
Rot.apud Cenc.de Cenſib.dec.232. nu.5.Rot.recent.dec.
140.n.3.par.2.Rot.in Auximana Penſionis corã Comitu-
lo,poſt tr.dec.70.n.5.[*& in Mediolanen.Cappellaniæ co-*
rã Iuſto,poſt tr.dec.601. n.6.] † Et non amiſerit ſuam 41
poſſeſſionem claram, qui non habuit ſe pro ſpoliato,
ſed illam retineat, *Mantic.dec.185. n.3. Seraph.dec.*
1386.nu.2. Greg.XV.deciſ.40.n.3. [*Rot.in Farfen.Bo-*
norum coram Penia, poſt tract. dec.435.nu.2.] † In 42
eaq; debeat manuteneri, *Seraph dec.1089.n.3.Rot.in*
Gerunden.Beneficij coram Reuerendiſſimo D. Coccino,
poſt tract.dec. 88.nu.7. in Cluſina, ſeu Peruſina Paſtæ
coram Litta,poſt tract.dec.89.nu.2.in Viterbien.Fidei-
commiſſi coram Cardinali Pamphilio, poſt tract.dec.92.
nu.2. in Braccharen.Beneficij coram ManZanedo, poſt
tract.deciſ.103.n.9.in Vlixbonen.Beneficij coram Vbal-
do,poſt tract.dec.151.nu.13.[*Thomat. dec.15.nu.4.Rot.*
in Eluen.Canonicatus coram Eminentiſſimo D.Cardi-
nali Vbaldo,poſt tract.dec.517.nu.3.in Leodien. Cano-
catus coram R.P. D. Pirouano, poſt tract. deciſ. 578.
num.6.] Et † vnicuique magis intereſt, ſe non decla- 43
rare, nec habere pro ſpoliato, vt faciliùs poſſit na-
turalem poſſeſſionem recuperare per viam manu-
tentionis, *Canal.dec.531.num.4.* [Ita vt, quamuis,
qui deiectus eſt, naturaliter poſſeſſionem amittat,
ciuiliter tamen, ſeu ciuili interpretatione, & quoad
ius agendi eam non amittat, niſi habeat ſe pro ſpo-
liato, quia ſpem certam habet, ſe à Magiſtratu in
poſſeſſionem, à qua eſt iniuſte deiectus, reſtituendũ
eſſe, *Rot.in Columbrien. Præſtimoniorum coram Reue-*
rendiſſimo D.Coccino, poſt tract. dec.554. num.18. &
perinde habeatur, ac ſi poſſideret, d.dec.534.num. 18.]
Attameo, † poſtquam habuit, ſeu declarauit ſe pro 44
ſpoliato, non poteſt petere manutentionem, & qua-
tenus petat, eſt ei manutentio deneganda, *Marcheſ.*
de comm.par.1. de comm. appell.in poſſ. §. 1. fol.932.
numer.93. & par.2.de comm. reſtit. in integr. §. 3. ſub
num.109.fol.191.Fontanell. de pact.nupt.clauſul.7.gl.
3.par.10. num.52.tom.poſter. Giouaga.conſ.40.num 4.
lib.2.Grat.diſcept.for.cap. 314. num. 17. Ricc.in coll.
deciſ.coll.1909.verſ.& à parte, Rot. diuerſ. dec. 366.
num.2.par.1.dec.171.num. 3. par.4. Seraph. dec.887.
num. 2. dec.1041. num.3. dec.1089. num.3. dec.1127.
in fin. Rot.in Hortana Parochialis coram Peregrino, in
Ciuitatis Caſtelli cenſus coram Cardinali Pamphilio,
& in Caſertina Beneficij coram Cardinali Marquemõ-
tio, de quibus apud dictum Marcheſ. de comm. par.1.
fol.964.num.7.fol.967.num.1.fol.968. ſub num. 3. &
fol 986.

fol.986.ſub num.1.Rot.poſt tract. Pacific. de Salnian. dec.54.ſub n.5.dec.196.n.2.Rot.penes Cenc.de Cenſib. dec.232.nu.16.Rot.recent.dec.56.n.3.dec.630.n.1.par. 2.Greg.XV.dec.46.nu.9 dec.546.n.12. Cocc. dec.150.n. 1.dec.366.n.5.quarum prima eſt etiam penes Marcheſ. de comm.d.par.1.fol.1019.n.1.[*Thomat.dec.35.nu.38. Rot.recent.dec.316.n.1.dec.427.n.2.par.3. & in Vlixbon. Praeminentiarum coram Iuſto,poſt tract.deciſ.418. nu.1.in Romana Domus coram R.P.D.Ghiſlerio, poſt tract.dec.519.n.5.& 6.in Abulen. Sepulturæ coram Penia,poſt tract.dec.574.n.7.in Hiſpalen.Praeminentiarum coram Eminentiſſimo D.Cardinali Pamphilio.poſt tract.dec.595.nu.1.& 5.Duran.dec.138.nu.5.Add.ad dec.Bonon.138.ſub verſ.in parte verò.Buratt.dec.269.*

45 *n.1.vbi Add.littera A.*] Cum certum ſit, † ſpoliato manutentionem non dari, *Rot. recent.dec.704. in 2. ſub nu.1.par.1.*[*Rot.recent.dec 316.n.1.par.4.* nec illi, qui deſiit poſsidere, *Rot. in Auximana Cenſus coram R.P.D.Ghiſlerio,poſt tract.dec.647.n.40.in Tullen.Reformationis coram R.P.D. Dunozetto, poſt tract.dec.*

46 *662.nu.2.*] † quamuis non ſufficiat ſimplex aſſertio procuratoris, de cuius mandato non conſtet, *Rot.in Marſicann Iuriſdictionis coram Manzanede, poſt tract. dec.306. num.7.*[*Rot.recent.dec.268.n.2.& dec. 427.nu.2.par.4.& in Carthaginen.Canonicatus coram Cardinali Lancelotto,poſt tract.dec.571.num.10.* & quidem ſpeciali, *d.dec.268,nu.2.par.4.recent.& in Abulen.Sepulturæ coram Penia,poſt tract.dec.574.num.8.* Quia cum retentio, vel dimiſsio poſſeſsionis ciuilis, cuius reſpectu competit manutentio, conſiſtat in animo principalis, non poteſt ipſe animus per alium declarari ſine ſpeciali mandato, *d.dec.268.n.2.par.4.*

47 *recent.*] & † quatenus conſtet, poteſt confeſsio Procuratoris per Dominum reuocari, *Rot. in Peruſina Dotis coram Ortembergo,poſt tract.dec.308.n.3.*] *Rot. recent.d.dec.268,nu.2 & d.dec.427.num.1.par.4.* vbi, quod reuocata non nocet, etiam non docto de errore. Nec intelligatur ratificata ex proſecutione litis iam cœptę per ipſum Procuratorē, quia in præiudicialibus, qualis eſt dimiſsio poſſeſsionis ciuilis; requiritur ſpecialis, & indiuidua ſcientia præiudicij, alias ad ea non extenditur prætenſa ratificatio, *d. dec.268.num.2.par.4. recentior.*]

48 Cæterùm, † an quis pro ſpoliato ſe habeat, ſeu intendat poſſeſsionem ciuilem retinere, pēdet ab eius animo, *Greg.XV.dec.268.num.6. & dec.307. num.8. Rot.in Ianuen. Parochialis coram R. P. D. Durano, poſt tract.dec.200. num. 16. in Alexandrina Archipresbyteratus coram R.P.D.Merlino, poſt tract. deciſ. 225.numer.4.*[in quo ipſa poſſeſsio ciuilis conſiſtit, *Rot. in Caſaraugustana fructuum coram Iuſto, poſt tract.dec.381.num.2.Add.ad dec.269. Buratt.in fin.*]

49 † ſine quo poſſeſsio non amittitur, *Greg.XV.deciſ.*

50 *307.num.9.* ſed † eo ſolo amittitur, *l.3.§.in amittenda,& §.quod ſi,ff. de acq.poſſ.l. cum vnus §. fin. ff. de bon.auth.iudic.poſſ.cap ſuper hoc de renunc. Marant. in ſuis ſingul.in ver.poſſeſſio , fol. mihi 86. verſ. amit-*

51 *titur etiam , & verſ. Idem ſi ſolo animo*, vbi, † ſiue poſſideat animo, & corpore ſuo, ſiue animo ſuo, & corpore colonorum, vel aliorum, *Gionagn. conſ.40. num 9.lib.2.Rot.diuerſ.dec.174. num.6.par.4. Rot.in d.Caſertann Beneficij coram Cardinali Marquemōtio, apud Marcheſ. de comm.par.1.fol.986. ſub numer.1. Canaler.dec.590 num.6. Rot. in Alexandrina Archipresbyteratus coram R.P.D.Merlino,poſt tract.deciſ. 57.num.9. in Vlixbonen. Beneficij coram Vbaldo, poſt tract. dec.151. num.3. in Caſenaten. Bonorum coram eodem, poſt tract.dec.170.num. 1. in Aſculana Bonorum coram R.P.D.Durano,poſt tract.dec.233. numer. 12.*[*Thomat.dec.15.num.37. Rot. in Romana Domus coram R.P.D. Ghiſlerio poſt tract dec. 519.num.9. in Hiſpalen. Præminentiarum coram Eminentiſſimo D. Cardinali Pamphilio,poſt tr. dec. 595.n.4.& in recent. dec.9.n.9.par.5.Duran.dec.22.ſub n.2.dec.332.n.5.dec. 158.n.12.Rot.in Virdunen. Monaſterij coram Reuerēdiſſ. D.Coccino, poſt tract.dec.670.n.41.Buratt.dec.285.n.2. deciſ.292.n.8. dec.466. n.5.*] † quando ſcilicet quis 52 animo intendit eam amittere, & in alium transferre, quia tunc ſolo animo amittitur, etiam ſi alteri non quæratur. ſecus, ſi quis ſolum intendat amittere, donec in aliū transferatur, quia tunc animo nō amittitur, *Rot. diuerſ.dec.404. ſub nu.4. dec.405. ſub num. 2.par.4. Rot. in Caſenaten. Bonorum coram Vbaldo, poſt tract. dec.170. num.2.* vbi, quod † tradens poſ- 53 ſeſsionem de præſenti illam amittit, etiam ſi alteri non quæratur, ſed iubens tradi, vel ab altero accipi poſſeſsionem non amittit, niſi alteri acquiratur, ſed † mentem, & animum perſcrutari difficiliſsimum 54 eſt, cum ſint quid latens in corde, & † ſolus Deus 55 cognitor ſit abſconditorum, *Farin.in fragment.crim. par.1.in verb. Animus, n.231. Mantic.deciſ.313.n.1.* † Adeo vt per teſtes probari nequeat, *Farin.d.n.231.* 56 *vbi n.n.ſeqq.* limitat. & † in dubio non præſumatur, 57 vt quis pro ſpoliato ſe habeat, ſed ab allegante probari debeat, *Gionagn.conſ.40.n.10.lib.2.Rot.in.Ferrarien.Bonorum coram Eminentiſſimo D.Cardinali Pamphilio,apud Marcheſ.de comm.par.1.fol.1065.numer.3. Greg.XV.dec 307. n.10.Rot. in Colonien. Monaſterij coram eminentiſſimo D.Vbaldo, poſt tract.dec.226.n.1.* [*Et in Eluen. Canonicatus coram eodem poſt tr.dec.517. n.4.Add.ad dec.342.Buratt.n.5.*] & quidem concludenter, & quod habuerit animum verum amittendi poſſeſsionem, *Rot. in Panormitana Archidiaconatus coram Penia, penes Marcheſ.de comm.par.1.fol.961.n. 4.in fin.& eſt repetita par.2.fol.492.n.6.* nec nocet taciturnitas in ipſa eiectione, niſi appareant actus poſitiui, *Rot.in Vlixbonen.coadiutoriæ coram Gyptio, penes Marcheſ. de comm.par.2. fol.565. num.4.*[Nec, qui deijcitur, deſiit ſtatim poſsidere, ſed tunc demum, ſi nolit, vel non poſsit in fundum, vel domum reuerti ex quo vim maiorem vereatur, *Rot. in Colimbrien. Præſtimoniorum coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract.dec.554. num.23.* & hic ſi affectum, & facultatem retinendæ poſſeſsionis amittat, *Rot. in d. Colimbrien.poſt tract. dec.554. nu.23.* & exercitium tam proſequendæ, quam retinendæ poſſeſsionis ipſo facto deponat, *Rot. in præfata Colimbrien. d.nu.23.*] cum † ſemper quis velle, & facere præſumatur, quod 58 eſt ſibi vtilius, *Greg. d. dec.307. n.11.* † & ius pro- 59 prium nolle abijcere, *Rot.in Ianuen. Parochialis corā R.P.D.Durano, poſt tract.dec.200.num.18.* & † mu- 60 tatio, ſeu extinctio voluntatis non præſumatur, ſed potius præſumatur perſeuerantia, *Vant. de nullit. in rubr. de null.ex defect. inhabil.ſub num.156. Gionagn. d.conſ.40 num.10,lib.2. Rot. in Venete fœderis matrimonij coram Penia, poſt tract. dec.83. nu.6.in Ianuen. Parochialis coram R.P.D.Durano, poſt tract.dec.217. num.46. Rot. recent. dec.497.num.3.par.3.* Eſt enim poſſeſsionis retentio lucri ſpecies, in qua materia ſemper præſumitur adeſſe animus, & voluntas lucrari debentes, *Rot.recent.dec 497.nu 3.par.3.* & è contra amiſsio poſſeſsionis videtur ſpecies iactationis, quæ non præſumitur, non conſtito maximè de noua cauſa, *Rot. recent.d.dec.497.num.3. par.4.*] † & ad 61 manutentionis effectum ſat eſt, quod quis non amiſerit animum poſsidendi, *Rot. in Romana fructuum coram Cordubn, poſt tract. deciſ.86. numer.9.* Poteſt † tamen ex ſignis, & actibus exterioribus, & ſic ex 62 dictis, vel geſtis ipſe animus intelligi, & declarari, *Mantic.d.dec.313. nu.2. & ſeqq.Rot. recent. dec.644. ſub num.6.par.1. Canaler.dec.531. ſub num.7. Farin. in.d. verb. Animus, num.233.*[*Rot. in Colimbrien. Præſtimoniorum coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. dec.554. num.25.* † vel arbitrari ex circum- 63

ſtantiis

ſtantiis factorum,& verborum, quæ præceſſerunt &
ſubſecuta ſunt, *Rot. in Ianuen. Parochialis coram*
*R.P.D. Durano,poſt tract.dec.*200.*num.*17 [*Addent.*
64 *ad dec.*269.*Buratt.in fin.*licet † ex facto ſubſecuto
melius, quam ex verbis declaretur. *Rot.in Alexan-*
drina Archipresbyteratus coram R. P. D. Merlino,
*poſt tract. dec.*225.*n.*3.] Sufficitque ad amittendam
quaſi poſſeſſionem ſcientia,& patientia,& eo magis
factum proprium, *Rot.recent.dec.*39.*num.*4.*par.*3.]
65 Vt pro ſpoliato,† quis ſe declaraſſet,ſi poſt captā
poſſeſſionem ab Aduerſario vigore ſententiæ obti-
nuiſſet commiſſionem cum clauſula, *Partio indica-*
to, & illam cum inſtrumento poſſeſſionis captæ à
parte aduerſa produxiſſet,quia cenſeretur produxiſ-
ſe ad docendum de paritione. *Coccin. decif.*233.*ſub*
66 *num.*3. licet † ſecus, ſi poſt captam poſſeſſionem
per partem aduerſam conſenſiſſet deputationi Iudi-
cis in ſtatu, & terminis, & coram eo poſtea inſter
pro manutentione, *Rot.in Romana Vineæ de Capoce-*
*phalis coram R.P.D.Dunozetto,poſt tr.dec.*180.*n.*4.
67 Vt quoque † pro ſpoliato diceretur quis ſe ha-
buiſſe,ſi poſt auditam ſententiam contra ſe ceſſiſſet
poſſeſſioni, & Iuribus ſuis, *Rot.recent.dec.*644.*num.*
6. *ver. ad prædicta. par.*1. *Rot. in Vlixbonen. Beneficij*
*coram Vbaldo,poſt tr.dec.*151.*n.*3.& 6.& *dec.*174.*n.*1.*in*
Romana Hæreditatis de Cincijs coram R.P.D.Pirouano,
68 *poſt tr.dec.*179.*n.*5.† Vel ſi mandatum de manutenen-
do per ipſum obtentum fuiſſet reuocatum, & ipſe
non appellaſſet,*Rot.in Romana Stagni coram Reueren-*
*diſſ.D.Coccino,poſt tr.dec.*129.*n.*2.*in fin.*
69 Amplius † qui pro ſpoliato ſe habuiſſet, ac poſ-
ſeſſionem amiſiſſet, ſi antea intentaſſet, petitorium,
ſeu in eo cauſam committi obtinuiſſet, quia videre-
tur renuntiaſſe poſſeſſioni illam præſupponendo ex
parte conuenti, *Menoch.de retin. remed.*3.*num.*544.
*Grat. diſcept. forenſ. cap.*113. *num.*65. *Giouagn. conſ.*
8. *num* 128.*lib.*1. *Fontanell. de pact. nupt. clauſ.*7.*gl.*
3.*par.*10.*num.*63.*tom.poſter.*Ideoque dicimus,quod,
actor non poteſt petitorium differre,ſeu ſuſpendere
& poſſeſſorium retinendæ proponere, *Rot. Bonaa.*
70 *dec.*138 *num.*15.& *ſeqq.*] † vel ſi ſimul inſiſteret ſu-
per petitorio,& poſſeſſorio, *Giouagn.conſ.*8.*num* 170.
71 *lib.*1.Et † idem, ſi antea petiiſſet immiſſionem, ſeu
mandatum de immittendo, *Grat decif.*132.*num.*6.
*Mantic. dec.*29. *num* 1. *Rot. in Bobien.Parochialis co-*
ram Cardinali Sacrato, apud Marcheſ. de comm.par.
1.*fol* 963. *in fin. Rot. recent. dec.*56. *ſub num.*3. *par.*
2. *Rot. in Romana Hæreditatis de Cincijs poſt tract.*
dec. 179. *num.*6.& 7. vbi, ſi tamen imotiſſio petita
fuerit, vel à principali, vel à procuratore ſpeciali,
ſecus ſi ab aſſerto procuratore non conſtito deman-
dato, *Rot.in Aſſiſ.ſucceſſionis coram R.P.D.Ghiſlerio,*
*poſt tract. dec.*320. *num.*10. & *in Romana de Nec-*
*chiellis coram Vbaldo, ſeniore, poſt tract dec.*499.*num.*
13. & *ſeqq. Burat. dec.*285. *ſub num.*2. *dec.*732.*ſub*
*num.*2. ſecus in eo, qui petiiſſet mandatum de aſſo-
ciando, cum aſſociatio concedatur etiam poſſiden-
ti, vt quotidie practicatur in conſtitutariis, & alijs
72 poſſeſſoribus, *Buratt. dec.*423.*num.*6.]Nam † im-
miſſio non competit poſſidenti, §. *adipiſcendæ,Inſt.*
de interd. l. 1. *in fin.ff. quorum bon.*] *Rot.recent.decif.*
515. *numer.*7. *par.*4. & *in Romana Domus coram*
*R.P.D. Ghiſlerio,poſt tract.dec.*519. *num.*8.*Buratt.d.*
73 *dec.*285.*numer.*3. Proinde † qui petiit immitti, vel
faſſus fuit ſe non poſſidere, vel ſi habebat poſſeſſio-
nem ciuilem,eam amiſit, & non datur ſibi manuten-
tio, *Rot.diuerſ.dec.*174. *n.*7.*pa.*4. *Rot. in d. Caſertana*
Beneficij coram Cardinali Marquemontio,penes Mar-
*cheſ. de comm. par.*1. *fol.*986. *ſub numero* 1. *Greg.XV.*
*dec.*46. *num.*4. *Caualer. dec.*534. *num.*5. & 6. *Rot.in*
Romana Caſalis coram R.P.D. Durano, poſt tract.
dec. 323. *num.*9 *in Romana Fideic.de Carpinais coram*
*R.P.D.Dunozetto,poſt tr.dec.*329.*n.*6.[*Thomat.dec.*116.
*n.*77.*Rot in d.Romana Domus coram R.P.D. Ghiſlerio,*
*poſt tr.dec.*519.*n.*7. *Add. ad dec.*306.*Buratt.n.*10.]
Secus † tamen eſſet in petitorio intentato in Iu- 74
ribus incorporalibus,vt in præcedentia, annuis præ-
ſtationibus,& ſimilibus, quia ex petitorio in iis in-
tentato non intelligitur renunciatum poſſeſſioni,
*Grat. diſcept. forenſ. d. cap.*113.*ſub numero* 65. *verſ.*
*quod tamen, Melch. Lotter. de re benefic. tom.*1.*lib.*1.
*qu.*38. *num.*220. & 221. *Seraph. decif.* 277. *numer.*2.
& poteſt actor,ſi velit releuari ab onere probādi,in-
ſtare,vt prius terminetur poſſeſſorium, *Rot.in Cauen.*
Penſionis coram Cardinali Lancellotto, poſt tract. dec.
341. *num.*6. & 7. Vel ſi actum fuerit actione perſo-
nali ad quantitatem,non poteſt dici intentatum pe-
titorium, nec poſſeſſorium, *ſecundum Gratian.decif.*
12. *numer.*6.] Vnde paſſim in Tribunali A. C. dum
agitur in petitorio ad terminos penſionis Eccleſia-
ſticæ, & cenſuum, ac aliarum annuatum præſtatio-
num, & propter exceptiones rei conuenti mandata
executiua retardantur, recurritur ad hoc noſtrum
Iudicium manutentionis. Et † ſecus etiam, ſi quis 75
eodem contextu,& vnico iudicio peteret manutene-
ri,ſeu immitti, vel quatenus opus ſit immitti,aut de
nouo immitti,quoniam non diceretur,ſe habere pro
ſpoliato quoad poſſeſſionem ciuilem, ſed cenſeretur
petiiſſe immiſſionem pro naturali tantum, *Add.ad*
pract. Papienſ.in for. libell.per turb. poſſ. in gl. ad ceſ-
ſandum in ipſa Ver. ad ceſſandum. Rot. diuerſ. decif.
160. *in princ.par.*4. *Rot.recent.dec.*560. *num.*4.*par.*1.
Rot. in Perufina Fideicommiſſi coram R.P.D. Pirona-
*no, poſt tract.dec.*14. *num.*10.*in Romana Hæreditatis*
de Cincijs coram eodem, poſt tract. dec. 179. *numer* 9.
Vel,ſi omnium corporum poſſeſſionem non habuiſ-
ſet,ſingula ſingulis referendo diceretur petiiſſe ma-
nutētionem quoad ingreſſa, & immiſſionem quoad
non ingreſſa, *Rot. diuerſ.d dec.*160. *num.*4.*par.*4. Et
ſignanter,† ſtante ſtatuto de continuanda poſſeſſio- 76
ne defuncti in hæredem, poteſt hæres illius vigore
petere manutentionem tantum, vel immiſſionem
tantum,vel manutentionem,& immiſſionem ſimul,
nimirum manutentionem reſpectu ciuilis,& immiſ-
ſionem reſpectu actualis, naturalis,& plenæ poſſeſ-
ſionis, *Hond.conſ.*18.*num.*15.& *ſeqq. lib.*2. Et petita
in genere immiſſione in poſſeſſionem bonorum,pu-
ta hæreditatorium,& mandatum ad eam petendum
non extenditur ad ea corpora, in quorum poſſeſſio-
ne reperitur, ne fiat extenſio ad præiudicialia,*Rot.in*
Romana Caſalis coram R.P.D. Durano,poſt tract.dec.
321. *num.*10. & 11. *Buratt. dec.*623. *num.*5. & *ſeqq.*
vbi quod mandatum ad capiendam poſſeſſionem
non excludit præcedentem poſſeſſionem, ſi ſuper-
ueniet nouus titulus, & eo magis ſi habeat clauſu-
lam, & continuandam.]Eoque minus ſi petitio im-
miſſionis fuerit cum clauſula,*omni meliori modo*,cum
tunc intelligatur petita ad cautelam & ad confir-
mandam, & confouendam antiquam poſſeſſionem,
Rot.in d. Romana Caſalis coram R.P.D. Durano,poſt
*tract.dec.*329.*num.*6.& 7.vbi eo magis, ſi adſit etiam
clauſula *citra animum recedendi à priori poſſeſſione.*
ſique in decreto mandati de manutenendo appoſita
eſſet clauſula, & alias ſuper inde neceſſarium,& op-
portunum, tanquam executiua non ampliaret for-
mam decreti, ita vt poſſet extendi etiam ad manda-
tum de immittendo, ſed intelligeretur retentis eiſ-
dem terminis,& ſic de neceſſariis ad manutētionem,
*Rot. recent.dec.*539.*n.*3.*par.*3.& ſine minori difficul-
tate,ſi nec de petitione mandati de immittendo ap-
pareret, cum decretum recipiat interpretationem à
petitione, *Rot. recent.d.decif.*539.*n.*4.*par.*3.]
Rurſus † pro ſpoliato quis ſe habuiſſe diceretur, 77
& poſſeſſionem apud conuentum præſuppoſuiſſet,ſi

antea petiiſſet mandatum de reintegrando, & iudi-
cium ſpolij inſtituiſſet, Grat. diſcept. forenſ. cap.
113.n.65.Rot.recent.dec.704.la 2.n.1.par.1.& dec.129.
n.7.par.2.Coccin.dec.130.ſub n.4.Rot.in Iannen.Paro-
chialis,coram R.P D.Durano,poſt tract.dec.200.n.12.&
in Tuden.Parochialis coram Cardinali Virili,poſt tract.
dec.525.n.4 & 5.in Hiſpalen.Praeminentiarum coram
Eminentiſſimo D. Cardinali Pamphilio,poſt tract.dec.
595.n.1.Buratt.dec.80.n.4. dec.235. n.3. Atque ideo,
qui ſe pro non poſſeſſore habuit, dum petiit,vel etiã
obtinuit reintegrari ad eius poſſeſſionem cum ex-
preſſione,quod ſpoliatus fuit ab aduerſario, ſi petat
mandatum de manutenendo, illi denegatur, quia
ſpoliatus fuit,& ſolo animo poſſeſſio perditur, Mar-
78 cheſ.de com.par.2.de com.reſt.in integr.§.3.n.209.† Ne-
que enim dandum eſt mandatum de manutenendo
illi, qui aliquando in iudicio dicit ſe ſpoliatum, ali-
79 quando dicit ſe poſſidere,† cum inter ſe iſta ſint cõ-
traria,impliceníque contradictionem,& ſimul ſtare,
ſeu cumulari non poſſint,Boccat. de interd.vti poſſid.
cap.3.n.9.Rot.recent.dec.360.n.2.par.1.& dec.129.n.
7.par.2.] & in Vlixbonen. Praeminentiarum coram In-
80 ſto,poſt tr.dec.418.n.2.]licet † reſtitutio præſupponat
priuationem, quæ ſtare non poteſt niſi habitus præ-
81 ceſſerit,Barz. dec.47.n.26.& † poſſit quis manuten-
tione contra ſe expedita,vel illa indeciſa pendente,
ſucceſſiuè intentare remedium recuperandæ,ſeu at-
tentatorum, Rot. in Panormitana Archidiaconatus
coram Pena, apud Marcheſ.de comm.par.1.fol.133.n.3

82 Bene † tamen vetum eſt,quod poteſt ſimul,& ſe-
mel,peti mandatum de manutenendo,& ſubordina-
tè,quatenus opus ſit,de reintegrando, nec ita petẽs
dicitur ſe habuiſſe pro ſpoliato, ſed inſtare pro ma-
nutentione in ciuili poſſeſſione, quæ animo retenta
præſumitur, & ex qua debetur manutentio, etiam
pro recuperatione naturalis, & verba illa, quatenus
opus ſit de reintegrando, intelliguntur quoad poſ-
ſeſſionem naturalem tantum, ſeu etiam detentatio-
nem reſpectu turbationum, & moleſtationum ſibi
de facto illatarum, Cyriac.contr.for.lib.2.contr.389.n.
3.& ſeqq.Monac.dec. Bonon.30. n.35. Barz. dec.47.
in princ. & ſub num.25.verb. tandem, Rot.recent.dec.
560 num.3.& ſeqq.par.1.Greg.XV.deciſ.355. num.1.
[Rot. in Columbrien. Praſtimoniorum coram Reueren-
diſſimo D.Coccino poſt tract.dec.554.num 37. Addent.
83 ad dec.169. Buratt num 6.] † Admittitur etiam peti-
tio ſubordinata, non ſolum reſpectu actionum,
quarum vna venit in conſequentiam alterius, Rot.
in Reatina iuris redimendi coram R. P. D. Veroſpio,
84 poſt tract. dec.247.num.7.& 23. † ſed etiam inter re-
media contraria, Monach. d.dec.Bonon.30. num.35.
85 quemadmodum admittitur petitio, † & citatio ad
videndum mandati exequi mandatum de manute-
nendo alias decretum, & relaxatum, & quatenus
opus ſit, denuo decerni,& relaxari etiam de reinte-
grando, Greg. XV. d.deciſ.555. num.1. & ſeqq.& ibi
86 Add. num.11. Et † ſi ſequatur decretum relaxatio-
nis mandati de manutenendo, & quatenus opus ſit
de reintegrando,non propterea dicitur nullum tam-
quam conditionale,quia quoad manutentionem nõ
eſt conditionale,& quoad reintegrationem eam pe-
tens non indiget pro recuperatione naturalis poſ-
ſeſſionis, cum pro ea de iure detur ei manutentio
ratione ciuilis, Rot. recent. d deciſ.560.num.3.par.1.
[Vel immo admittitur cumulatio,vt petatur,& de-
cernatur, vt ſupplicans, ciuiliter, ſeu animo poſſi-
dens, non turbetur, ſed reſtituatur, Rot.in Colim-
brien. Praſtimoniorum coram Reuerendiſſimo,D.Coccino,
poſt. tract.dec.554. num 36. Quamuis rectius fiat, vt
apud nos ſeruatur,ſi petatur,& decernatur ſimplici-
ter mandatum de manutenẽdo,quo iubeatur aduer-
ſarius, vt ſupplicantem non turbet, ab eiuſque poſ-
ſeſſione diſcedat, nihil dicendo de reſtitutione,
Rot. in d.Columbrien. Praſtimoniorum, poſt tract. dec.
554. num.37. Adeo vt non dicatur quis habere ſe
pro ſpoliato,ſi in commiſsione petat,vt detur iuriſ-
dictio manutenendi, & reſtituendi, Rot.in Mediola-
nen. Cappellaniæ coram Iuſto, poſt tract. deciſ 601.
num.5.& ſeqq.] quemadmodum † nec,ſi quis petiiſ- 87
ſet manutentionem, & Iudex illi decreuiſſet reinte-
grationem, diceretur ſe habuiſſe pro ſpoliato,ſi tali
decreto vſus eſſet,cum ſit attendenda petitio,& po-
tuerit decreto vti pro recuperatione poſſeſsionis na-
turalis, Rot. in Calaguritana Iuris accedendi ad pro-
ceſſiones coram Rembolde, poſt tract.dec.165.num.10.

Quinimmo † in dubio, quando quis egit ad reſti- 88
tutionem poſſeſsionis, ſeu pro mandato de reinte-
grando, vel aſſociando, & poſtea petit manutentio-
nem, eſt ei etiam manutentio concedenda, quia in
dubio non videtur dimiſiſſe poſſeſsionem ciuilem,
ſed egiſſe pro recuperatione ſolius naturalis, Put.
dec.419. ſecundum veterem impreſſionem alias deciſ.
409. iuxta nouam impreſſionem lib.2. Rot. recent. dec.
361.n.1.4.& ſeqq.par.1.& dec.609. n.10.par.2. Add.
ad dec.555.Greg XV.n.11.Rot.in Mediolanen.Parochi-
alis coram Card. Platto, poſt tract.dec.62.la 2.n.6.in
Bononien.Affrancationis coram Dunozetto, poſt tract.
dec.141.n.5.& 6.in Romana Domus de Nicchiellis co-
ram bo.me.Vbaldo,poſt.tr.dec.168.n.12.[& dec.499.n.
13.19. & 20.vbi de mandato etiam de immittendo
cum clauſula quatenus opus ſit.] in Iannen.Parochi-
alis coram R.P.D.Durano,poſt tr.dec.200. n.15.[Rot.
recent. dec.268. num.2. dec.316. num.5. par.4. & in
Romana Domus coram R. P. D. Ghiſlerio, poſt tract.
dec.521. num.4. in Hiſpalen. Praeminentiarum coram
Eminentiſſimo D.Cardinali Pamphilio, poſt tract.dec.
595. num.6. Buratt.dec.269. num.2.& ibi Add.num.
3. ſeu reintegrationem petiiſſet ratione vniuerſalis
poſſeſsionis, Buratt. dec.614. num.11. & † petito 89
mandato de aſſociando cum clauſula,& quodcumque
aliud mandatum neceſſarium, & opportunum, dici-
tur petitum etiam mandatum de manutenendo, Rot.
in Romana Domus de Nicchiellis coram Vbaldo, poſt
tract. dec.317.num.1.Et † petitio reintegrationis,ſeu 90
aſſociationis æquiuoca debet referri ad ſolam poſ-
ſeſsionem naturalem, non autem ad ciuilem, etiam
in iuribus incorporalibus, † in quibus etiam datur 91
duplex poſſeſsio ciuilis, & naturalis, Rot.poſt tract.
Iul. Vincen.de iure patr. dec.86.num.46.& in Iannen.
Parochialis coram R.P. D. Durano, poſt hoc noſtrum
tract. dec.200. num.13. & dec.167. num.63. & 64.
[Rot. recent. dec.396. num.4. par.3.] quia, † cum 92
petitio ſit ſpecies confeſsionis, debet interpretari
ad fauorem confitentis, Rot.in d. Iannen. poſt tract.
dec.200. num.14. vt ſcilicet quanto minus illi præ-
iudicet, Rot. recent. dec.396.num.4.par.3. & vt quis
voluerit de ſuo quanto minus proiicere, d dec 396.
num.4. nec renunciatum iure proprio præſumitur
per actus indifferentes,Rot.recent. dec.9. num.13 &
14. par.5.] & , † cum actus iudicialis reintegratio- 93
nis ſit ordinatus ad acquirendum, non debet opera-
ri contrarium, Rot.in d.Iannen.num.19.[Rot recent.
d.dec.396.num.4.par.3.vbi, quod iudicia ſunt ordi-
nata ad acquirendum, & in iis præſumitur quis de-
ducere ius ſuum modo ſibi magis proficuo.] Et
† minus dubium eſſet, quando in eadem petitione 94
quis peteret manutentionem in ciuili, & reſtitutio-
nem ad naturalem, Rot.in Hortana Parochialis corã
Peregrino,apud Marcheſ.de commiſſ.par.1 fol.964.n.7.
faciunt tradita per Roderic.de an.redit lib.1. q.17.n.45.

Quæ † tamen procedunt, quando ex circunſtan- 95
tiis facti appareat, quod, qui dixerit ſe ſpoliatum
intellexerit de turbationibus, & moleſtationibus
de facto factis,quodque animo retinuerit ciuilem,
Grat

Grat. diſcept. for. cap. 314. num. 14. & 15. Fontanell. de pact. nupt. clauſ. 7 gl. 3. par. 10. n. 52. tom poſter. Rot. in Bononien. de Carnalibus coram Cardinali Pamphilio, penes Marcheſ. de comm. par. 2. fol. 546. n. 7. Innocent. dec. 560. n. 3. & dec. 704. la 2. par. 1. Beltram. ad dec. 555. Greg. XV. nu. 11. ſentit Rot. in Romana Domus de Nocchellis coram bon. mem. Vbaldo, poſt tract. dec. 168. nu. 12. [*Rot. recent. dec. 396. n. 4. par. 3. & in Vlixbonen. Praeminentiarum coram Iuſto, poſt tract. dec. 418. n. 6. in Romana Domus coram R. P. D. Ghislerio, poſt tract. dec. 521. n. 3. in Carthaginen. Canonicatus coram Cardinali Lancellotto, poſt tract. dec. 571. n. 11. in Hiſpalen. praeminentiarum coram Eminentiſſimo D. Cardinali Pamphilio, poſt tract. dec. 595. nu. 6. Burati dec. 269. num. 3. & 4. vbi Add. num. 6.* Vel ibi verba non importent perneceſſe, quod illa proferens deſeruerit animum poſſidendi, ſed poſſint in moleſtijs de facto factis verificari. *Rot. recent. d. dec. 396. num. 4. dec. 437. num. 3. par. 3.*] Vt ſi in poſitionibus datis poſuiſſet verba moleſtias importantia, *Rot. recent. dec. 366. numer. 5. par. 1.* vel petijſſet liberationem à moleſtijs, *Rot. in Vlixbonen. Beneficij corā Vbaldo, poſt tract. dec. 151. num. 15.* vel petijſſet aſſociationem pro continuatione ſuæ poſſeſſionis ad remouendum impedimenta ſibi præſtita, *Rot. in Bonon. Affrancationis coram Dunozetto, poſt tract. dec. 141. num. 5.* vel appellaſſet recurſum petijſſet vel inſtetiſſet pro manutentione, *Rot. in Ianuen. Parochialis coram R. P. Durano, poſt tract. dec. 200. num. 10.* [*Rot. recent. deciſ. 427. num. 3. par. 3. Burati dec. 269. num. 3. & ibi Addem. num. 6.* Vnde ſi intentaſſet iudicium immiſſionis, ſeu recuperationis rei locatæ, petendo ſolam aſſociationem pro continuatione ſuæ poſſeſſionis ad impedimēta remouenda, non cenſeretur ſibi præiudicaſſe quod quaſi poſſeſſionem exigendi penſiones, & effictus, *Rot. recent. dec. 399. num. 4. par. 4.*] ſecus autem, ſi ex circumſtantijs facti appareat contrarium, vt quia narrauerit actum poſitiuum ſpoliationis: Nam tunc adeundo Iudicem pro recuperatione, ſignum eſt, quod amiſit vtramque poſſeſſionem, & non competit manutentio, *Grat. diſcept. for. d. cap. 314. num. 15. & 16. Fontanell. d. par. 10. num. 51. Rot. recent. d. dec. 704. la 2. num. 2. par. 1. Aduer. ad dec. 555. Greg. XV. num. 11.* [*Rot. recent. dec. 316. num. 1. & ſeqq. par. 3. & in Vlixbonen. Praeminentiarum coram Iuſto, poſt tract. dec. 418. num. 6. & 7. in Hiſpalen. Praeminentiarum coram Eminentiſſimo D. Cardinali Pamphilio, poſt tract. dec. 595. num. 7. & 8.*] & in his terminis intelligo, *Grat. diſcept. for. cap. 113. num. 65.* [*Rot. in Romana Domus coram R. P. D. Ghislerio, poſt tract. dec. 521. num. 3. & 4. Burati. dec. 269. nu. 4. vbi Add. n. 6.* vt ſi in commiſſione, qua vſus fuerit, dixerit, oratoremque ſpoliatum in eum, in quo erat ante præmiſſa ſtatum, & poſſeſſionem reſtituendum, reponendum, & reintegrandum, vel aſſeruerit aduerſarium reum, & detentorem bonorum, de quibus agitur, vel etiam cauſam reintegrationis inſtruxerit, *Rot. recent. d. dec. 316. n. 2. 4. & 5. par. 3.* etiam ſi huiuſmodi confeſſiones reuocauerit ſub prætextu, quod ipſe non habuerit animū habēdi ſe pro ſpoliato non ducto de errore, *d. dec. 316. nu. 4.* Idemque eſſet, quando in eadem petitione, & iudicio petitum fuiſſet reintegrari, & poſt reintegrationem manuteneri, *Rot. recent. dec. 139. n. 7. par. 2.* [Seu additū fuiſſet, quod actor amplius in ſua poſſeſſione non perturbaretur, nam id intelligeretur ſequuta reſtitutione recuperatæ poſſeſſionis, *Rot. in d. Vlixbonen. Praeminentiarum coram Iuſto, poſt tract. dec. 418. num. 3.*]

96 Item † pro ſpoliato non diceretur quis ſe habuiſſe, ſi petijſſet reintegrationem vigore ſententiæ, qua mandaretur conſeruari in ſtatu, in quo antea erat, & quatenus in aliquo fuerit ſpoliatus, reintegrari,

quia reintegratio eſt euentualis, quatenus fuerit ſpoliatus, *Rot. in Legionen. confirmationis electionis coram Cardinali Lancellotto, apud Marcheſ. de comm. par. 1. fol. 987. num. 4. & 5* Prout † non diceretur quis 97
ſe pro ſpoliato habuiſſe, ſi poſt petitam reintegrationem fuerit reintegratus, & poſſeſſionem continuauerit, *Rot. recent. dec. 649. num. 9. par. 2.*

Amitteret † quoque poſſeſſionem, & pro ſpolia- 98
to ſe haberet, qui immiſſioni alterius acquieſceret, ſeu permitteret alium capere poſſeſſionem, quam ipſe haberet, vel actum poſitiuum faceret, *Mantic. dec. 95. n. 6. Caualer. dec. 390. n. 6 Rot. in Montis Faliſci Fideicommiſſi coram Reuerēdiſſimo D. Coccino poſt tract. dec. 56. n. & ſeqq. Rot. recent. dec. 264. nu. 2. & 3. par. 3. & in Sabinen. Siluæ coram R. P. D. Panzirolo, poſt tract. dec. 469. n. 11.* etiam quod faceret proteſtationem, ſe velle retinere ciuilem, eamque nullo pacto dimittere, ſed illam recuperare, nolens ſe habere pro ſpoliato, *Rot. recēt. dec. 427. n. 3. par. 3.* & † in manutentione 99
ſuccumberet, *Add. ad pract. Pap. in form. lib. pro turb. poſſ. in gl. coram Vobis in verb. vti poſſidentis, & in gl. Hodie, ſub littera H. Menoch. de retin. remed. 3. ſub num. 726. Boccat. de interd. vti poſſid. cap. 10. n. 4. Achill. perſon. de adipiſc. n. 41. Grat. diſcept. forenſ. cap. 450. nu. 32. Rot. diuerſ. deciſ. 382. circa fin. par. 4. Canal. deciſ. 589. n. 7. Farin. conſ. 169. n. 12. vol. 2.* & † idem ſi vo- 100
lens rei poſſeſſionem, ſeu ad illam reuertens fuerit repulſus, *l. clam. poſſidere. §. qui ad nundinas, ff. de acq. poſſ. Tuſc. in Ver. poſſeſſio. concluſ. 417. n. 40. Rot. in Eugubina Beneficij coram Rubeo, penes Marcheſ. de com. par. 1. fol. 954. nu. 1.* vel reuertens ſecundum poſſeſſorem admiſerit, *l. etſi, ff. de acqu. poſſ. Rot. in d. Eugubina Beneficij coram Rubeo, penes Marcheſ. de comm. par. 1. fol. 954. n. 1* † Niſi appareat, quod appellando, 101
vel recurrendo ad Summū Pontificem, ſeu alium Iudicem, vel in receſſu, & abſens animo retinuerit ciuilem, vt ſi aſſeruerit, ſeu declarauerit, vel proteſtatus fuerit, quod metu mandati, vel ob reuerentiam litterarum Apoſtolicarum & metu Cenſurarū deſiſtebat, & ſe ſeparabat à poſſeſſione, *Mantic. dec. 185. n. 5. Rot. recent. dec. 604. num. 2. in fin. par. 1. Rot. poſt tract. Iulian. Viuian. de iurepatron dec. 56. n. 7. Caualer. dec. 305. nu. 2. & 3.* [*Rot. recent. dec. 372. num. 5. par. 4 & dec. 110. num. 9. par. 5. Duran. dec. 114. n. 9. dec. 138. n. 5. dec. 170. num. 6.* vel adierit Iudicem pro manutentione, *vt dixi obſ. 1.* [& continuaſſe quis præſumitur in anteriori poſſeſſione dum non acquieuit poſteriori, ſed agere cœpit ad manutentionem, obtinuit, *Rot. in Auximana Cenſus coram R. P. D. Ghislerio, poſt tract. dec. 647. numer. 33. & 39.* Quamuis ex actū etiam meticuloſo ſimpliciter facto poſſit ſibi quis præiudicare quoad poſſeſſionē, cum voluntas etiā coacta voluntas ſit, *Rot. in Sabinen. Siluæ coram R. P. D. Panzirolo, poſt tract. dec. 469. n. 20. & ſeqq.* & eo fortius ſi metus appareat etiam purgatus ex ſubſequentibus actibus mere voluntatijs, *Rot. in d. Sabinē. Siluæ coram R. P. D. Panzirolo, poſt tract. dec. 469. n. 23.* Prout nō ſuffragaretur proteſtatio verbalis, poſt actus poſitiuos, & quæ eſſet facto contraria, *Rot. in d. Sabinen. Siluæ coram R. P. D. Panzirolo, poſt tract. dec. 469. num. 24. & 25.*]

Non omitto, quod † ſe pactu Eccleſiæ, ſeu Mo- 102
naſterij, etiam quod illius Prælatus, Abbas, ſeu Rector habuerit ſe pro ſpoliato, & inutilem fecerit cōtractum, poteſt tamen non ſolum ſucceſſor, ſed etiā idemmet Prælatus, Abbas, & Rector nomine ipſius, Eccleſiæ, & Monaſterij, licet non nomine proprio, petere manutentionem, *Caputaq. dec. 181. num. 2. 9. & ſeqq. par. 3. Rot. diuerſ. dec. 881. num. 3. & 4 par. 4 Seraph. dec. 1417. num. 3. Aduer. ad dec. 116. Greg. XV. numer. 5. & ad dec. 246. eiuſdem numer. 2. Rot. in Colimbrien. Præſtimoniorum corā R. P. D. Dunozetto,*

poſt tract. dec. 327. num. 15. & 19. & dec. 330. num. 26. & ſeqq. [*& in eadem coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. dec. 554. numer. 12. 15. 16. 33. & ſeqq. in Sabinen. Syluæ coram R. P. D. Panzirolo, poſt tract. dec. 469. num. 12. 16. & ſeqq. in Feretrana Parochialis coram Cardinali Virili, poſt tract. dec. 518. num. 3. & ſeqq.* vbi de vna Eccleſia contra aliam, *in Florentina Decimarum coram R. P. D. Veroſpio, poſt tract. dec. 631. num. 1. Thomas. dec. 41. num. 21.* Ita vt poſſit etiam continuari poſſeſſio naturalis recuperari propria auctoritate, *Rot. in d. Sabinen. Syluæ coram R. P. D. Panzirolo, poſt tract. dec. 469. nu. 13. & 14.*]

103 Quia † vere poſſidet Eccleſia, ſeu Monaſterium, nec illius poſſeſſio poteſt interuerti, ſeu amitti, vel transferri per illius Prælatum, Abbatem, vel Rectorem, ſed immo illi poſſunt Eccleſiæ, & Monaſterij nomine agere pro reintegratione iurium Eccleſiæ, *Gig. de penſ. q. 49. num. 5. Caputaq. dec. 170. & dec. 182. par. 3. Rot. diuerſ. d. dec. 881. num. 3. & 4. par. 4. Seraph. d. dec. 417. num. 3. Rot. in d. Colimbrien. Præſtimoniorum, poſt tract. deciſ. 327. numer. 5. & ſeqq.* [*& in d. Feretrana Parochialis coram Card. Virili, poſt tract. dec. 518. num. 4. 5. & 10.*]

104 † Niſi fuerit decentum ad actum poſitiuum, *vt dicitur in d. dec. 881. num. 4. par. 4. diuerſ.* [Quamuis aliàs faciat, Prælatus, Canonicus, ſeu Rector, ſi agat ad poſſeſſionem rerum Eccleſiæ proprio nomine, qui Eccleſiæ nomine agẽdo debet probare, ſe Prælatum, Canonicum, vel Rectorem, & ſic de canonica inſtitutione, nec ſufficit ei eſſe in poſſeſſione, pro † hoc probare ſufficit, ſi agat nomine proprio, *Contard. de Moment. poſſ. lim. 2. num. 6.*]

105 Ex quo † reſpectu bonorum in emphiteuſim cõceſſorum ſtante nullitate confirmationis in vim litterarum, Sixti eiuſdem comp. tar. Eccleſiæ monaſterio, quatenus non habuerit ſe pro ſpoliato, *fuit dictum in Aquilana Bonorum coram Remboldo, poſt tract. dec. 11. num. 2.* Pro ſpoliata autem diceretur ſe habuiſſe Eccleſia; poſtquam occupans per decenniũ poſſediſſet, *ad Rot. in d. Colimbrien. Præſtimoniorum coram R. P. D. Dunozetto, poſt tract. dec. 317. num. 20. & dec. 330. num. 36.*

106 Nec † quoque ciuilis poſſeſſio amittitur per porrectionem ſupplicationis, in qua petatur noua prouiſio, ante ſupplicationis regiſtrationem, *Greg. XV. dec. 61. num. 1.*

107 Nec † naturalis poſſeſſio iuſta amittitur per ingreſſum habentis eandem, *Put. dec. 509. num. 5. lib. 2.* licet ſecus in naturali iniuſta, vel clandeſtina, *Put. d. dec. 509. num. 2. & in fin. lib. 2.*

108 Quemadmodum etiam † non dicitur reſoluta poſſeſſio viri reſpectu bonorum dotalium ex morte vxoris, & ſolutione matrimonij, nec detentio, & inſiſtentia facti, *Rot. in Romana Bonorum, ſeu Librariæ 8. Aprilis, & 13. May 1612. coram Buratto.* [Vt quoque non dicitur an iſta poſſeſſio confeſſendi per erectionem beneficij in canonicatum, & eo minus ſi fuerit facta cum clauſula, ſine præiudicio, *Rot. recent. dec. 429. num. 7. par. 4.*

Prout nec per collationem factam à Papa dicitur Capitulum poſſeſſionem amiſiſſe, & eo minus ſi eo. nicente caſu non fuerit probatum ab alio fuiſſe poſſeſſionem occupatam, *Rot. d. dec. 429. num. 8. par. 4. recent.*]

109 De eo † autem, qui conſenſit ſequeſtro *habebimus infra obſeru. 60.* Et an, & quando dicatur quis priuatus poſſeſſione ex decreto, ſententia, ſeu immiſſione facta, vel data alteri per Iudicem, *videas quæ dixi obſeru. 12.* Et generaliter de materia amiſſionis poſſeſſionis *habes per Tuſc. in Ver. poſſeſſio, concluſ. 431. & 432. & in verb. quaſi poſſeſſio præſentandi concluſ. 37.*

SVMMARIA.

1 *Poſſeſſio ciuilis animo retinetur, & continuata præſumitur decennio durante, & non vltra.*

2 *Pro ſpoliato quis non cenſetur ſe habere, nec poſſeſſionem ciuilem amittere, niſi ex negligentia recuperandi naturalem per decennium.*

[*Taciturnitate decem annorum amittitur poſſeſſio.*]

3 *Poſſeſſio alicuius extincta dicitur per lapſum decem annorum, qui ad poſſeſſionẽ non acceſſit, ſeu actus poſſeſſorios non fecit, quia præſumitur inducta obliuio, & non debetur manutentio.*

[*Poſſeſſionem quis amittit, ſi nec per ſe, nec per aliũ per decennium, ſeu longum tempus poſſideat ſecus ſi per alium etiam ipſo ignorante, vel obliuo.*]

4 *Beneficij poſſeſſio amittitur per decennium, quo prouiſus fuit abſens.*

[*Poſſeſſio, de qua appareat ſolum inſtrumentum illius adeptionis, & non continuatio per alios actus, præſumitur derelicta, quando ſumus vltra decennium.*]

5 *Tempus non eſt modus perdendæ poſſeſſionis.*

6 *Tempus eſt modus inducendæ obliuionis; obliuio eſt modus inducendi depoſitionem animi, & depoſitio animi eſt modus amittendi poſſeſſionem.*

[*Mandatum de manutenendo non datur illi, qui vtramque poſſeſſionẽ naturalem, & ciuilẽ amiſit.*]

7 *Poſſeſſio ciuilis tunc vltra decennium non præſumitur continuata, ſed amiſſa, & non eſt manutenibilis, vbi tertius interuertit poſſeſſionem naturalem, illam occupando, & fructus percipiendo, ſeu denegata fuit ſolutio, aut præſtatio, vel vſus cum acquieſcentia, & nu. ſeqq.*

8 *Ampl. præſertim ſi tertius durauerit vſque ad tempus motæ litis.*

9 *Petitionibus, & denegationibus concurrentibus conſtituitur denegans in quaſi poſſeſſione negatiua.*

10 *Quaſi poſſeſſio vt perdatur in exactione penſionis, vel fructuum, requiritur denegatio ſolutionis, & taciturnitas per decennium.*

11 *Poſſeſſio antiquior amiſſa cenſetur elapſo decennio ſtante iuniore alterius, etiam non probata ſcientia ipſius iunioris.*

12 *Quaſi poſſeſſio in incorporalibus nec vſque ad decẽnium continuata præſumitur, vbi quis paſſus fuit in contrarium exercitium plurium actuum poſitiuorum.*

[*Tempus poſt litem motam non computatur ad complendum curſum decem annorũ, quo amiſſa dicitur poſſeſſio.*

13 *Poſſeſſio ciuilis continuata præſumitur etiam vltra decennium, & ſine præſumptione temporis ad effectum mandati de manutenendo, vbi naturalis eſt vacans, vel non probatur, quod alius illam occupauerit, ſeu ſit interuerſa per denegationem ſolutionis cum acquieſcentia.*

[*Poſſeſſio, non docto de alterius occupatione, ſeu de illius interuerſione continuata præſumitur vſque ad tempus motæ litis.*]

14 *Manutentio locum habet, quamuis non fuerit exactũ per aliquod tempus, ſeu etiam per multos annos, niſi ſolutio fuerit denegata, & quaſi poſſeſſio interuerſa, quod in dubio non præſumitur.*

15 *Poſſeſſio ciuilis non amittitur ex prætermiſſione alicuius temporis.*

16 *Dominus eſſe præſumitur in quaſi poſſeſſione continua ſeruitiorum ſibi per vaſſallum debitorum niſi vaſſallus interpellatus negauerit.*

[*Iuriſdictio, quæ ſuperuenientibus tantum delictis exerceretur, per lapſum decennij, & vltra non amittitur.*

Parochialium iurium quaſi poſſeſsio non amittitur per non vſum, niſi probata prohibitione, d.num.

Continuatio ſemper præſumitur durare in incorporalibus, niſi probetur denegatio, cum acquieſcentia, vel quod alius occupauerit poſſeſsionem naturalē, & ſemper poteſt agi etiam poſt decennium.]

17 *Poſſeſſio ciuilis continuata præſumitur decennio durante, licet alius fuerit corporaliter ingreſſus, data ingreſſus ignorantia, Ampl. vt num. 29.*

18 *Exigendi quaſi poſſeſsio non amittitur ex negligentia creditoris immiſſi qui non exegit, & datur debitori manutentio, Ampl. vt num. 19.*

20 *Poſſeſsio ciuilis retinetur per Iudicis aditionem, & ex retentione debetur manutentio.*

21 *Præſumptio continuationis poſſeſsionis ciuilis ceſſat etiam minori ſpacio decennij, & per modicum tempus data ſcientia occupationis alterius, ſecundum communem opinionem Doctorum.*

22 *Poſſeſsionem quis amittit, vbi ſcit alium poſsidere, & permittit.*

23 *Et quidem ſtatim, niſi ſtatim reclamet.*

24 *Ac etiam ciuilem, niſi poſt ſcientiam infra modicum tempus, ſeu quamprimum fieri poteſt, naturalem recuperare curet, & conſideratur negligentia tridui, & num. 36. & ſeqq.*

25 *Negligens in recuperanda poſſeſsione videtur ſuſpicari ſe poſſe repelli.*

26 *Timens ſe poſſe repelli amittit poſſeſsionem etiam ciuilem. Decl. vt num. 41. & 44.*

27 *Poſſeſsionis amiſsio in incorporalibus non cauſatur, niſi ex ſuſpicione concepta per poſſeſſorem, quod potuerit repelli, & in ſcientia, & patientia, quod alius poſſeſsionem occupet.*

[Poſſeſſor reſiſtens quando dicatur arbitrari ſe poſſe repelli.

Tempus ad recuperandam poſſeſsionem non labitur contra impeditum.]

28 *Poſſeſſor poſſeſsionem ciuilem, & naturalem amiſiſſe dicitur eo ipſo, quod non auſit accedere tempore, quo aduerſarius ingreſſus fuit, nec ſufficit, quod acceſſerit poſtea.*

29 *Rota videtur paſſim indiſtinctè ſentire, quod ſemper intra decennium præſumatur continuatio poſſeſsionis ciuilis, etiam ſtante occupatione naturali ab altero facta, ſiue ſciat, ſiue ignoret poſſeſſor.*

30 *Scientiam probare difficile eſt.*

31 *Amiſſionis materia eſt præiudicialis, & odioſa.*

32 *Scientia præſumpta occupationis alterius non videtur ſufficient ad amittendam poſſeſſionem ciuilem.*

33 *Animus perdendi poſſeſſionem probatur ex diuturna negligentia recuperationis naturalis per lapſum decim annorum, ſeu maius tempus.*

34 *Declaratur vt tamen hoc remittatur arbitrio Iudicis.*

35 *Recuperatio poſſeſſionis propria auctoritate ex interuallo non eſt licita, ſed incontinenti tantum, & infra triduum.*

36 *Declaratur, vt tamen hoc remittatur arbitrio Iudicis.*

37 *Tempus ad recuperandam poſſeſſionem non labitur contra detentum in vinculis, & donec detinetur.*

38 *Nec contra eum, qui commodam occaſionem expectat.*

39 *Nec contra eum, qui à furore obſidetur.*

40 *Animus requiritur ad amittendam poſſeſſionem, ſicut ad acquirendam.*

42 *Poſſeſſionem ciuilem non amittit potens ſciens debiliorem occupare naturalem, licet incontinenti non recuperet.*

43 *Decl. ſecus in Vrbe.*

45 *Præſumptio continuationis poſſeſsionis non dicitur extincta, nec per lapſum decem annorum, vbi conſtet, ſemper fuiſse retentum animum poſsidendi.*

[Animus retinendi poſſeſsionem colligitur ex actibus in cauſa geſtis, & petitionibus, & proteſtationibus.

Vel ex reſiſtentia, qua mediante reſiſtens non fuerit arbitratus ſe potuiſse repelli, ſed potuiſse conſeruare]

46 *Et datur mandatum de manutenendo, vt turbans à turbatione deſiſtat.*

Observatio LVIII.

Ciuilis poßeſſio animo retenta quanto tempore duret.

POssessio † ciuilis animo retinetur, 1
& continuata præſumitur decennio durante, & non vltra, *l. licet, vbi gl. in verb. temporis iniuria, C. de acq. poſ. Bart. in l. ſine poſsidetis, num. 8. ff. de prob. Menoch. conſ. 1095. num. 8. Tuſc. in verb. poſſeſsio. concl. 400. num. 37. & ſeqq. & concl. 417. per tot. & præſertim numer. 1. 21. & 38. Rot. poſt tract. Cenc. de Cenſib. dec. 242. numer. 7. & 8. Rot. in Romana Fructuum coram Cerduba, poſt tract. dec. 86. num. 4. in Romana Stagni coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. dec. 298. num. 1. [Buratt.*
dec. 249. num. 5. & † non cenſetur quis habere ſe pro 2
ſpoliato, nec poſſeſſionem ciuilem amittere, niſi ex negligentia recuperandi naturalem per decennium, *Greg. XV. dec. 307. ſub num. 13. Canal. dec. 470. num. 3.* & ex taciturnitate per d. tempus, *Rot. in Colimbrien. Præſtimoniorum coram Reuerendiſsimo D.*
Coccino, poſt tract. dec. 554 num. 30.] ſed † per la- 3
pſum decem annorum, quo quis ad poſſeſſionem non acceſſit, ſeu actus poſſeſſorios non fecit, dicitur poſſeſſio extincta, quia præſumitur inducta obliuio, & non debetur manutentio, *Marant. in ſuis ſingul. in verb. poſſeſſio, fol. mihi 86. verſ. amittitur etiam. Marcheſ. de comm. par. 2. de comm. app. in poſſ. §. 1 fol. 932. num. 91. Grat. diſcept. for. cap. 365. num. 42. & cap. 450. num. 30. & 42. Chriſtoph. Paz. de tenut. cap. 17. num. 26. & 27. cap. 71. num 2. & 4. Gionagn. conſ. 31. num. 75. lib. 1. Rot. penes Cenc. de Cenſib. dec. 250. num. 4. Rot. in Anconitana Florum 8. Nouembris 1624. 18. Aprilis, & 20. Iulij 1626. coram Buratto, [Rot. recent. dec. 427. ſub num. 3. verſ. ad aliam. dec. 762. numer. 5. dec. 7-4. num. 2. par. 3. & dec. 249. num. 4. dec. 496. numer. 3.* vbi, quod poſſeſſionem quis amittit non poſſidendo, nec per ſe, nec per alium per longum tempus, ſeu decennium, *par. 4. & in Colimbrien. Præſtimoniorum coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. dec. 554. num. 2. & ſeqq. in Florentina Decimarum coram R. P. D. Veroſpio, poſt tract. dec. 631. num. 7. in Maceraten. Hereditatis coram R. P. D. Buccabella, poſt tract. dec. 638. num. 1. & 21. Rot. Bonon. dec. 86. num. 11. & 42.* vbi limitat, niſi quis poſsideat alterius perſona mediante, vt puta, conductore, vel emphiteuta, atque etiam ipſo poſſeſſore ignorante, vel obliuio, *Buratt. dec. 375. num. 10. dec. 614. num. 3. dec. 823. num 4.]* Vnde † amittitur poſſeſsio bene- 4
ficij per decennium, quo prorſus fuit abſens, *Iul. Viuian. in prax. iuriſpatr. par. 2. lib. 5. cap. 5. num. 16.* [Et vbi ad probationem poſſeſsionis detur ſolum inſtrumentum poſſeſsionis captæ, & de illius continuatione non doceatur per alios actus, præſumitur poſſeſsio derelicta, quando ſumus vltra decennium, *Rot. recent. dec. 696. num. 2. par. 3.]*

Quamuis enim † tempus non ſit modus perdendæ poſſeſsionis, *l. ſi mulieri, ff. quib. mod. vſu fr. vel*

6 *vſus amitt. l. licet. C. de acq. poſſ.* tempus † eſt modus inducendæ obliuionis, & obliuio eſt modus inducendi depoſitionem animi, & depoſitio animi eſt modus amittendi poſſeſsionem *gl. in dict. l. licet, in verb. temporis iniuria Grat. diſcept. for. d. cap. 450. n. 30. & ſeqq.* [Nec datur mandatum de manutenendo illi, qui vtramque poſſeſsionem amiſit, hoc eſt naturalem, & ciuilem, *Rot. in Hiſpalen. Præminentiarum coram Eminentiſſimo D. Cardinali Pamphilio, poſt tract. dec. 595. n. 8.*]

7 Quæ † intelligenda ſunt procedere, quando tertius interuenerit poſſeſſionem naturalem illam occupando, & percipiendo fructus, vel denegata fuit ſolutio, ſeu præſtatio, vel vſus, nam tunc poſſeſſio ciuilis vltra decemnium non præſumitur continuata, ſed ſolum infra decemnium à die occupationis, vel denegationis reſpectiue, quo elapſo poſſeſſio antiquior cenſetur amiſſa per nouam, & iuniorem ad effectum manutentionis, *Tuſc. in verb. poſſeſſio, concl. 417. num. 59. Grat. diſcept. forenſ. d. cap. 450. ſub num. 31. Giouagn. conſ. 8. num. 122. lib. 1. & conſ. 40. num. 10. & 17. lib. 2. Melch. Lotter. de re benefic. tom. 1. lib. 1. qu. 38. numer. 216. & ſeqq. Ricc. in coll. dec. coll. 3008.*
8 *Caual. dec. 242. num. 4.* vbi † præſertim ſi iunior durauerit vſque ad tempus motæ litis, *Rot. in Anconitana florum 8. Nouembris 1624. coram Buratto*, vbi, quod in incorporalibus requiritur negatio præſtationis cum acquieſcentia partis, *& in eadem 20. Iulij*
9 *1626. coram eodem*, vbi, † quod concurrentibus petitionibus, & denegationibus conſtituitur denegans in quaſi poſſeſſione negatiua, *Rot. in Colonien. Præcedentiæ coram eminentiſſimo D. Vbaldo, poſt tract. dec. 33. num. 1. in Romana Fructuum coram Corduba,*
10 *poſt tract. dec. 86. num. 8.* vbi, † quod ad perdendam quaſi poſſeſsionem in exactione penſionis, vel fructuum requiritur denegatio ſolutionis, & taciturnitas per decemnium, *in Romana Canonicatus S. Marci coram Eminentiſſimo D. Cardinali Pamphilio, poſt tract. decis. 123. num. 2. in Albanen. Confinium coram R. P. D. Peronano, poſt tract. dec. 156. n. 5. & ſeqq. in Colimbrien. Præſtimoniorum coram R. P. D. Dunozetto, poſt tract. dec. 327. n. 9. & 20. & dec. 330. n. 36.* [*Fontanell. de pact. nupt. clauſ. 7. gl. 3. par. 9. n. 48. & 55. tom. 2. Rot. recent. dec. 774. n. 3. par. 3. Add. dec. 604. Buratt. n. 18. & ſeqq.* vbi etiam ſi conſtaret de poſſeſsione naturali antiqua vna cum ciuili, & de quaſi poſſeſsione exigendi penſionem, & quod regulariter in incorporalibus ad amittendam poſſeſsionem requiritur denegatio præſtationis cum acquieſcentia petentis, *& idem Buratt. dec. 823. n. 5. vbi Add. litera*
11 *B.* & † cenſetur poſt decemnium amiſſa poſſeſsio ciuilis etiam non probata ſcientia occupationis alterius, *Rot. in d. Romana Canonicatus Sancti Marci,*
12 *poſt tract. dec. 123. n. 3.* immo † in incorporalibus poſſeſsio, nec præſumitur continuata vſque ad decemnium, vbi quis paſſus fuit in contrarium exercitium plurium actuum poſitiuorum, *Ricc. in coll. 3008. Rot. recent. dec. 454. ſub num. 2. par. 1. Beltram. ad. dec. 307. Greg. XV. ſub. n. 26.* [Ad complendum autem d. temporis curſum non computatur tempus poſt litem motam, *Rot. recent. dec. 427. ſub n. 3. verſ. ad alium par. 3. & in Carthaginen. Canonicatus coram Cardinali Lancellotto, poſt tract. dec. 571. num. 13.*]

13 At, † ſi poſſeſsio naturalis ſit vacua, vel non probetur, quod alius illam occupauerit, ſeu ſit interuerſa per denegationem ſolutionis cum acquieſcentia, tunc nec etiam vltra decemnium cenſetur amiſſa ciuilis, ſed præſumitur continuata, & animo retenta ſine præfinitione temporis ad effectum mandati de manutenendo, *Gratian. diſcept. for. cap. 110. num. 52. & 53. & cap. 354. numero 32. & 33. Giouagn. d. conſ. 40. num. 10. lib. 2. Rot. poſt tract. Conc. de Cenſib. dec. 242. num. 9. & poſt addit. eiuſdem dec. 77. num. 8. & ſeqq. & dec. 87. num. 15. & ſeqq. Rot. recent. dec. 634. num. 6. par. 1. & decis. 287. num. 5. par. 2. Rot. in Lunen. Sarzanen. penſionis coram Remboldo, poſt tract. dec. 143. num. 2. Fontanell. de pact. nupt. d. clauſul. 7. gl. 3. par. 9. num. 55. tom. 2. Rot. in d. Cartaginen. Canonicatus coram Cardinali Lancellotto, poſt tract. decis. 571. num. 13. Buratt. dec. 347. num. 10. & 11.* vbi in penſione quamuis per 30. annos non petita, & ad effectum manutentionis, *Add. ad dec. eiuſdem 604. num. 21. & ſeqq.* vbi etiam de penſione, & vſque ad tempus motæ litis, *Rot. recent. dec. 129. num. 4. par. 4.*]

† Et manutentio locum habet, quamuis non fuerit 14
exactum per aliquod tempus, ſeu etiam per multos annos, ſi ſolutio non fuerit denegata, & quaſi poſſeſſio interuerſa quod in dubio non præſumitur, *Grat. diſcept. forenſ. cap. 113. num. 21. & ſeqq. vbi num. 22.* de decimis, & penſione, quæ per 30. annos non fuerint petitæ] *Thomas. dec. 41. n. 14. & ſeqq. Fontanell. loc. proxime cit. num. 50. 51. & 55. Add. ad dec. Bonon. 538. ſub verſ. à parte vero, Buratt. decis. 289. num. 8.* vbi etiam ſi per decemnium, † Nec ex prætermiſ- 15
ſione alicuius temporis amittitur poſſeſſio ciuilis, *Rot. in Aſſiſien. Bonorum coram Eminentiſſimo D. Cardinali Vitali, poſt tract. decis. 26. numer. 7.* Vt etiam
† Dominus præſumitur eſſe in quaſi poſſeſſione con- 16
tinua ſeruitiorum ſibi per vaſſallum debitorum, niſi vaſſallus interpellatus negauerit, *Grat. d. cap. 113. num. 24.* & iſta eſt diſtinctio Rotæ, *Ricc. d. coll. 3008. Rot. recent. dec. 287. num. 5. par. 2. Beltram. ad d. dec. 307. Greg. num. 26* [*Fontanell. de pact. nup. d. clauſ. 7. gl. 3. par. 9. num. 52. tom. 2.* Prout iuriſdictio, quæ ſuperuenientibus tantum delictis exercetur, per lapſum decemnij, & vltra non amittitur, *Rot. recent. dec. 129. num. 3. par. 4.* & quaſi poſſeſſio, ac exercitium iurium parochialium non amittitur per non vſum niſi probetur prohibitio, *Buratt. decis. 43. num. 5.* Et generaliter quoad incorporalia, cum in illis non poſſit conſiderari, eueniſſe poſſe quod obligatus occupauerit poſſeſſionem naturalem, ſequitur, quod ſemper præſumatur durare continuatio, & quod niſi probetur denegatio cum acquieſcentia, vel quod alius occupauerit naturalem poſſeſſionem, non poſſit nocere curſus decemnij, ne poſſit contra eum agi, *Fontanell. d. clauſul. 7. gloſ. 3. par. 9. n. 55. tom. 2.*]

Quinimmo † per decemnium præſumitur quis 17
continuaſſe ciuilem poſſeſſionem, licet alius fuerit corporaliter ingreſſus data ignorantia ipſius ingreſſus & occupationis, *Mantic. dec. 172. n. 5. quæ reperitur etiam inter diuerſ. dec. 152. n. 9. par. 4. Beltram. ad d. dec. 307. Greg. n. 26. Rot. in Romana Fructuum coram Corduba, poſt tract. dec. 86. n. 6.* [*& in Romana Stagni coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. dec. 497. n. 5.*]

Prout videmus, quod, † ſi quis pro poſſeſſore exi- 18
gere debuiſſet, & eo ignorante non exegiſſet, non propterea diceretur poſſeſſor priuatus ſua ciuili poſſeſſione, vt de creditore immiſſo in poſſeſsionem exigendi aliquam annuam præſtationem quam neglexerit poſtea exigere, quod non priuauerit debitorem ſua ciuili poſſeſsione ipſo ignorante, & quod debitori, qui paſſus fuerit immiſsionem, nihilominus competat pro exactione huiuſmodi præſtationis inrerdictum recuperandæ... tenuit *Rot. diuerſ. dec. 401. ſub. num. 2. par. 4.* Et † multo magis, ſi, poſtquam debitor ſci- 19
uerit adiuerit Iudicem, † propter quam aditionem 20
retinetur ciuilis, ex qua retentione competit manutentio, *d. dec. 401. ſub num. 3.*

Sed, † data ſcientia occupationis alterius, ceſſat 21
præſumptio continuationis poſſeſsionis etiam minori ſpatio decennij, & per modicum tempus, ſecundum communem Doctorum ſententiam, *Beltra. ad d. dec. 307. Greg. ſub d. numer. 26. Rot. in Romana Canonicatus S. Marci coram Eminentiſſ. D. Cardinali*

Pam

Pamphilio, poſt tract. deciſ. 125. *n.* 4 *in Romana Stagni*
coram Reuerendiſſimo D Coccino, poſt tract. dec. 129.
n. 1. *& dec.* 198. *num.* 2 [*& dec.* 497. *n.* 5.] *in Bononien.*
profeſſionis coram R.P D. Merlino, poſt tract. dec. 164.
n. 4. *in Colimbrien. Præſtimonionum coram R.P.D. Du-*
nozetto, poſt tract. dec. 317. *n.* 12. [*& in eadem coram Re-*
uerendiſſimo D. Coccino, poſt tract dec. 334. *n.* 30. *Add.*
22 *ad dec.* 604. *Buratt. n.* 24.] Vbi enim † quis ſcit, alium
poſſidere, & permittit poſſeſſionem amitti, *Giouagn.*
23 *conſ.* 9. *n.* 88. *& conſ.* 11. *n.* 73. *&* 74. *lib.* 1. † & quidem
ſtatim, niſi ſtatim reclamet, *Caual. dec.* 653. *n.* 12. &
24 † perdit etiam ciuilem, niſi poſt ſcientiam infra mo-
dicum tempus, ſeu quamprimum fieri poſſit, natu-
ralem recuperare conetur, & conſideratur negligentia
25 tridui, † videtur enim ſuſpicari, ſe poſſe repelli, &
26 † eo ipſo, quod quis ſuſpicatur, ſeu timet, ſe poſſe
repelli, amittit poſſeſſionem etiam ciuilem, *l.* 3. *§. in*
amittenda, & §. ſi quis, ff. de acqu. poſſ. Ruyn. conſ. 28.
num. 10. *&* 12. *lib.* 4. *Giouagn. conſ.* 40. *n.* 11. *&* 18. *lib.* 2.
Maſcard. de probat. in verb. poſſeſſio, concl. 1178. *n.* 15.
Tuſc. in verb. poſſeſſio, concl. 411. *num.* 5. *& concl.* 417.
n. 40. *Marant. in ſuis ſingul. in verb. poſſeſſio, fol. mihi*
86. *verſ. idem eſt quando, Grat. diſcept. for. cap.* 954.
n. 6. *&* 7. *Ricc in coll. dec. coll.* 308. *Put. dec.* 276. *num.* 4.
& 3. *ſecundum veterem impreſſionem, alias dec.* 269. *ſe-*
cundum impreſſ. nouam lib. 1. *Beltram. ad d. dec.* 307.
Greg ſub d. num. 26. *Rot. in Anconitana Florum* 4.
27 *Martij* 1622. *coram Buratt.* vbi, quod † amiſſio poſ-
ſeſſionis in incorporalibus non cauſatur, niſi ex
ſuſpicione concepta per poſſeſſorem, quod potuerit
repelli, & in ſcientia, & patientia, quod alius poſſeſ-
ſionem occupet. [*Rot. in Colimbrien. Præſtimon. coram*
Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. dec. 554. *n.* 30. *Rip.*
in c. cum Eccleſia Sutrina ſub n. 9. vbi quod cogno-
ſcitur poſſeſſor etiam reſiſtent arbitrari, ſe poſſe
repelli, ſi ſit talis reſiſtentia, quæ non ſit apta ad re-
tinendam, vel incontinenti recuperandam poſſeſſio-
nem, *Addent. ad dec. Buratt.* 604. *n.* 24. vbi niſi recu-
peret poſſeſſionem de facto, vel recurrat ad Iudicem
pro manutentione.] Quamuis reſpectu Eccleſiæ vi-
deatur propalſatio fieri in continenti eo ipſo, quod
turbatio continuauit ad ciuilem, quam ſemper Ec-
cleſia apud ſe retinuit. *Rot. in Colimbrien. Præſtimo-*
niorum coram R.P.D. Dunozetto, poſt tract. dec. 330.
28 *n.* 17. Et † vbi poſſeſſor non auſit accedere eo tem-
pore, quo aduerſarius ingreſſus fuit, non ſufficit,
quod acceſſerit poſtea, cum iam dicatur amiſiſſe na-
turalem, & ciuilem poſſeſſionem, *Ruyn. d. conſ.* 28.
num. 10. *&* 12. *lib.* 4.

29 Rota † tamen videtur paſſim indiſtinctè ſentire,
quod ſemper intra decennium etiam ſtante occu-
patione naturalis facta ab altero præſumatur con-
tinuatio ciuilis, ſiue ſciat, ſiue ignoret poſſeſſor,
Ricc. d coll. 3008. *Beltram. d. n.* 26. Atque propterea, &
30 etiam quia † difficile eſt, probare ſcientiam, & †
31 amiſſionis materia eſt, præiudicialis, & odioſa, dif-
ficile eſſet in Rota pro dicta communi opinione
32 obtinere. *Ricc. & Beltram. loc. cit.* Prout † non vide-
tur ſufficere ſcientia præſumpta, *Giouagn. conſ.* 40.
num. 20. *& ſeqq. lib.* 2.

33 Vltra quod, licet † animus perdendi poſſeſſionem
probetur ex diuturna negligentia recuperationis
naturalis per lapſum decem annorum, ſeu maius
tempus, tamen non videtur in hoc poſſe tradi certa
34 regula, ſed † committendum videtur arbitrio Iudi-
cis, qui vndique circumſtantiis rectè penſatis arbi-
tretur, an interceſſerit talis negligentia, ex qua infe-
ratur animus amittendi ciuilem poſſeſſionem, *Pont.*
35 *de ſpol. lib.* 3. *cap.* 3. *ſub n.* 114. Et quamuis † regulari-
ter licita non ſit recuperatio ex internallo propria
auctoritate, ſed debeat fieri incontinenti quod ita
36 factum dicitur, ſi factum ſit intra triduum, † attamen
eſt etiam hoc Iudicis arbitrarium, & variatur inter-
dum ex accidentibus, & circumſtantiis per Iudicem
rectè ponderandis ſecundum ſubiectam materiam,
Menoch. de recup. remed. 1. *n.* 385. *Pont. de ſpol. d. lib.* 3.
c. 2. *n.* 27. *& c.* 10. *n.* 153. *& ſeqq. Plot. de in lit. iur. §.* 3.
n. 26. *Lancell. de attent. par* 2. *c.* 4. *lim.* 1. *n.* 29. *&* 30.

Atque ideo † nullum tempus labi dicitur contra 37
illum, qui ſit in vinculis detentus, donec propriam
libertatem non recuperauerit, *Pont. d. c.* 2. *n.* 27. [nec
contra impeditum, *Buratt. deciſ.* 375. *num.* 11.] † nec 38
contra eum, qui commodam occaſionem expectat,
nam ſufficit facta recuperatio, cum primum com-
modè fieri potuit, *Giouagn. conſ.* 40. *n.* 20. *lib.* 2. † nec 39
contra illum, qui à ſaeuiente obſideatur, quia deeſt
poſſeſſionis amittendæ animus, † qui ad hoc requi- 40
ritur, prout in acquirenda, *Pont. d. c.* 2. *n.* 19. *in fin.*
Et † quod dicitur ciuilem amitti ex timore recupe- 41
randi naturalem procedit in eo timore, qui verſatur
in diffidentia recuperandæ poſſeſſionis, quam metus
immediatè reſpiciat, ſecus in eo metu, qui non eſt
relatus ad rem ipſam, ſed ad propriam tantum per-
ſonam, & extra rem, vt contingit in eo, qui timet
latronum, aut inimicorum offenſionem, *l licet, C. de*
acq. poſſ. Pont. d. c. 2. *n.* 27. *&* 29. *Marant in ſuis ſingul.*
in ver. poſſeſſio, fol. mihi 84. *& iterum fol.* 86. *pariter ſub*
verb. poſſeſſio, verb. quod intelligas, &c. vbi quod tunc
non perdit ciuilem, etiam ſi ad poſſeſſionem non
accedat. Prout, † quando potens ſcit, debiliorem oc- 42
cupare naturalem, licet incontinenti non recuperet,
non per hoc dicitur ciuilem amittere, *Put. dec.* 276.
ſecundum veterem impreſſ. alias 269. *ſecundum impreſſ.*
nouam num. 4. *& ſeqq. lib.* 1. *vbi n.* 5. † quod tamen in 43
Vrbe non conſideratur potentia, quia non via facti
eſt in ea intentanda, ſed ſolum conſideratur negli-
gentia. † Quemadmodum ad excluſionem veriſi- 44
milis ſuſpicionis, ſe potuiſſe repelli, conſideratur,
quod poſſeſſor potuerit differre ex alia cauſa, vt pu-
ta, quia potens, & ciuiliter poſſidens eſſet homo,
qui propter bonitatem timeret rixam, & ſcandala, &
ne eſſet illorum auctor, *Giouag. conſ.* 40. *num* 19. *lib.* 2.
Put. d. dec. 276. *alias* 269. *n.* 6. *lib.* 1. vel quia oportuit,
eum incumbere maioribus negociis, vt quando
quis inuitus trahitur ad actus extraneos grauiori
fortuna iactatus, *Put. d. deciſ.* 276. *alias* 269. *num.* 6. *&*
ſeqq. vbi quod in Vrbe, & in qua quis poteſt ius ſuum
petere, non conſideratur ceſſatio propter timorem
rixæ, & ſcandali, nec quod quis aliis curis preſſus
fuerit, quia poterat ſaltem proteſtari.

Quando † autem conſtaret, ſemper fuiſſe reten- 45
tum animum poſſidendi, non eſſet extincta præſum-
ptio continuationis poſſeſſionis, nec etiam per la-
pſum decem annorum, *Grat. diſcept for. c.* 310. *n.* 48.
& ſeqq. c. 384. *n.* 31. *& ſeqq. Rot. penes Cenc. de Cenſib.*
dec. 250. *n.* 4. *Rot. recent. dec.* 241. *n.* 4. *par.* 1. *Rot. in An-*
conitana Florum 4. *Martij* 1622. *coram Buratto, in Ro-*
mana Fructuum coram Corduba, poſt tract. dec. 86. *n.* 5.
[*Rot. recent. dec.* 427. *n.* 4. *par.* 3. vt puta ex actis in
cauſa geſtis, & petitionibus, & proteſtationibus, *d.*
dec. 427. *n.* 4. vel ex tali reſiſtentia, qua mediante re-
ſiſtent non arbitratus fuerit ſe potuiſſe repelli, im-
mo ſuſpicatus fuerit ſe potuiſſe conſeruare vel in con-
tinenti recuperare, *ad tradita per Rip. in c. cum Eccleſia*
Sutrina ſub n. 9. *de cauſ. poſſ. & prop.*] † Et daretur 46
mandatum de manutenendo ad hoc, vt turbans de-
ſiſteret à turbatione, *Grat diſcept. for. d. c.* 384. *n.* 33.

S V M M A R I A.

1 *Ingrediens propria auctoritate poſſeſſionem retentam per alium animo ſuo, & corpore colonorum, ſeu inquilinorum, & illos omnes non eiiciens extra conſpectum rei cum tota familia poſſeſſionem non*

acquirit, nec eū priuat primum poſſeſſorem, Ampl. vt num. 5.

[Expulſis illis, qui nomine noſtro poſſident, nos ipſi expulſi dicimur.]

2 *Ampl. vt debeat eijcere etiam res, & bona.*

3 *Decl. quia, quod alij coloni non eiecti tunc adeſſent, onus probandi in dubio eſt partis aduerſæ.*

4 *Expulſio vnius coloni non ſuffragatur pro bonis ab alijs retentis.*

6 *Expulſio colonorum ad acquirendam poſſeſſionem eſt neceſſaria, etiam ſi capiatur poſt mortem Domini vel Prælati, ſeu locatoris, ante quam eam capiat hæres, vel ſucceſſor. Contrarium num. 7. concorda vt num. 8.*

[Heredi acquiſita dicitur poſſeſſio mediante perſona Colonorum.

Hæres dicitur poſſidere per colonos, etiam quod hæreditatem non acquiſiuerit. Ampl. vt ibid.]

9 *Recognitio vnius coloni non operatur quoad bona detenta per alios colonos.*

10 *Coloni, & conductores poſt eiectionem debent remitti pro iure eorum coloniæ, & conductionis.*

11 *Poſſeſſio capta non eiectis colonis non eſt valida, nec conſiderabilis, nec manutenibilis.*

12 *Colonis eiectis cum tota familia amittitur omnis poſſeſſio ab anteriori poſſeſſore, & acquiritur poſteriori, & num. 13.*

13 *Poſſeſſio ciuilis domini requieſcit ſub naturali coloni.*

14 *Fundamento ſublato deſtruitur omne ſuperædificatum.*

15 *Ingrediens in aliquam partem loci, ſi coloni permaneant in alia parte, in nullam partem poſſeſſionem acquirit, ſed turbat primum poſſeſſorem.*

16 *Expellere non ſufficit colonos de domo, niſi etiam expellantur de fundo.*

17 *Et niſi omnes longe abeant nullo relicto, alias ſi permaneant in præſentia rei, vel non longe eant, poſſeſſio non amittitur.*

Coloni ſi incontinenti, vel paulo poſt eiectionem redeant, poſſeſſio amiſſa non dicitur.]

18 *Colonus ſi abſque expulſione abeat, ſeu poſſeſſionem deſerat animo tradendi alteri, non perditur poſſeſſio per dominum, ſeu locatorem, niſi alter eum effectu poſſeſſionem occupet, & ille poſt ſcientiam diutius recuperare negligat metu repulſionis, Decl. vt num. 19.*

20 *Factum adminiſtratorum, ſeu aliorum pro aliis poſſidentium, & non interuertentium domini poſſeſſionem non poteſt dominus præiudicare quoad amiſſionem poſſeſſionis ſine ſpeciali mandato.*

21 *Expulſionis loco non ſuffragatur, quod coloni, & alij pro aliis poſſidentes, antequam eijciantur, prædium ab altero conducant, ſeu alium recognoſcant, vel recognoſcere promittant, ſeu conſtituant, ſe nomine alterius poſſidere, vel aliter poſſeſſionem ficte tradant, colludendo, vel diſſimulando, & patiendo, & num. 22. & 25.*

[Colonus non transfert poſſeſſionem, niſi ſequatur realis traditio, & actualis apprehenſio. Decl. vt num. 43.

22 *Etiam quod colonus non eiectus nouum poſſeſſorem de fructibus recognoſcat, ſiue voluntarie, ſiue coacte.*

23 *Promiſſio de recognoſcendo in dominum eſt quid diuerſum ab apprehenſione poſſeſſionis.*

[Coloni voluntaria, & ſimplex recognitio, vel facta ſimta locatione non præiudicat, niſi contra recognoſcentem, & eius ſucceſſores. Amplia. vt num. 8.

Colonus, ſeu conductor non poteſt ex eius malignitate priuare dominum poſſeſſione.]

24 *Poſſeſſor non eiectus non dicitur poſſeſſione priuatus per præceptum factum affictuariis de reſpondendo alteri de fructibus, nec per ipſam reſponſionem ſed iſta dicuntur moleſtationes, & dandum eſt illi mandatum de manutenendo.*

26 *Poſſeſſio vacans transfertur a colono, conductore, & detentore etiam per actum fictum, puta conſtituti, vel conductionis.*

27 *Domini poſſeſſio non interuertitur per actum fictum factum a naturaliter ſibi poſſidente, puta vſufructuario, vaſſallo, emphyteuta.*

28 *Solutiones coloni, ſeu affictuarij tertiæ perſonæ non conſtituunt in poſſeſſione, vel quaſi, nec domino præiudicant ignoranti, nec ex eis manutentio competit.*

29 *Colonus non poteſt interuertere domini poſſeſſionem.*

30 *Coloni ſuſpicio ſe poſſe repelli domino non nocet.*

31 *Expulſionis loco apprehenſione præcedente eſt recognitio, & conductio coloni.*

[Coloni recognitio idem operatur, quod vera expulſio, transferique poſſeſſionem, quando colonus induxit etiam in poſſeſſionem eumdem, quem recognouit.

Colonus ſi poſt eiectionem ex interuallo in dominum recognoſcat, qui eſt ingreſſus, acquiritur ei poſſeſſio, eaque priuatus remanet primus poſſeſſor.

Coloni recognitio abſque eiectione facit perdere domino poſſeſſionem, ſi liqueat, colonum deſiiſſe animo poſſidere.]

32 *Expulſio tunc tantum requiritur, vbi quis non eſt ingreſſus naturaliter, & colonus non vult illum recognoſcere, ſed vbi naturaliter ingreſſus eſt, & locat colono, amittitur per poſſeſſorem poſſeſſio abſque alia expulſione, Ampl. vt num. 33.*

34 *Decl. vt ſic dicatur ſaltem ſecundo poſſeſſori acquiſita naturalis, poſſeſſio manutenibilis, & de ciuili primi poſſeſſoris ſit videndum in iudicio ordinario. Extende, vt num. 35.*

[Recognitionis inſtrumentum in antiquis probat quaſi poſſeſſionem.

36 *Expulſio inciſorum lignorum, & ſimilium operariorum miſſorum a domino non adimit illi poſſeſſionem.*

37 *Vaſſalli, ſeu cæteri ſubditi recipientes aliquem ad Caſtri poſſeſſionem non transferunt poſſeſſionem in præiudicium veri poſſidentis, ſecus ſi Caſtrum ſit omni poſſeſſore vacuum.*

38 *Expulſio habentis naturalem poſſeſſionem, cui ciuilis domini non cohæreat non priuat dominum ſua ciuili.*

39 *Licet, ſi naturaliter poſſidens deponat animum poſſidendi, ingrediens etiam vi, ſeu clam incipiat naturaliter poſſidere.*

40 *Expulſione opus non eſt in ingrediente poſſeſſionem auctoritate Iudicis rite, & recte procedentis.*

41 *Sed ſufficit recognitio.*

[Expulſione opus eſt in apprehendente poſſeſſionem auctoritate Iudicis non rite, & recte procedentis.]

42 *Expulſio poſſeſſoris, ſeu illius colonorum neceſſaria eſt, ſi nouus poſſeſſor ingrediatur primo inuito, ſecus ſi de eius voluntate.*

43 *Colonus priuat dominum poſſeſſione, ſi domini poſſeſſionem interuertendo vere, & realiter poſſeſſionem alteri tradat. Ampl. vt num. 45. Decl. vt ſub num. 49.*

44 *Decl. ſi tamen tradat alienando, puta ex titulo, ex quo dominium transferri ſolet, ſecus ſi non alienando.*

46 *Traditione effectuali poſſeſſionis naturalis facta per naturaliter poſſidentem ſiue pro ſe, ſiue pro domino interuertitur poſſeſſio domini, & in alium transfertur tam naturalis, quam ciuilis, quæ ſuper naturali reſidet.*

47 *Etiam ſi dominus ignoret.*

48 *Etiam*

48 *Etiam per actum , dum poſſeſsio domini interuertitur.*
49 *Secus tamen in eo,qui nullam poſſeſsionem habet.*
50 *Dominus poſſeſsionem an amittat , ſi ipſum accedentem ad fundum colonus,ſeu conductor non admittat , vel ei ſolitam , & debitam penſionem ſoluere recuſet.*
51 *Coloni morte an dominus perdat poſſeſsionem.*
52 *Dominus non perdit poſseſſionem ex eo , quod eam perdiderit colonus conuentus,qui dominum in iudicio non nominauerit.*
53 *Dominus poſſeſsione priuatus nõ remanet ex eiectione coloni,vel reali traditione poſſeſsionis per eundem facta, ſi incontinenti poſt ſcientiam redeundo & inſiſtendo poſseſsionem recuperat,vt poteſt,vel recuperandi diligentiam faciat.*
[*Poſseſsor primus etiam ſciens occupationem alterius in incorporalibus non priuatur , niſi ſuſpicetur ſe poſse repelli,vel ſit negligens.*
Gabellary an poſsint præiudicare Cameræ, & conſtituere aliquem in quaſi poſseſsione non ſoluendi.

Observatio LIX.

An , & quando poſſeſſio, per colonum,conductorem , & alios retenta amittatur, & alteri acquiratur per eorum eiectionem , ſeu factum ad effectum manutentionis.

1 SI quis † auctoritate propria ingrediatur
poſſeſsionem,qua alius retinet animo ſuo,
& corpore colonorum ſeu inquilinorũ, &
illos non eijciat extra conſpectum rei cum tota familia,ipſam poſſeſsionem non acquirit,nec ea primum poſſeſſorem priuat , *l.3.§. quod ſi ſeruus quamuis § ſi conductor.l.ſi.de eo §.ſi forte, l.peregre.§.vlt. ff.de acq.poſs.l. fin. C.eod. Maſcard. in Ver. poſseſsio, concluſ. 1178. numer. 19. & 20. Lancell.de attent.par. 2 cap. 4. limit. 1. numer. 56. & 60. Farinac.in 2 par. fragm.in Ver.inhibitio, numer. 333. Marant. var. reſolut. lib. 1.reſol. fin caſ. 72. verſ. ſecundo fuit dictum Hond.conſ.20.num.15 lib.1.conſ.18. num. 22. conſ. 21. num.28.lib.2. Menoch.conſ.928.num.24.Surd.conſ.112. numer.9.& 10.lib.1.* Vbi , quod debent expelli omnes , alias , ſi vnus remaneret, non priuaretur poſſeſſor ſua poſſeſsione , *& idem tradit Gratian.deciſ. 10.per tot.dec.132.numer.8.Capyc.dec.57. n.3.Benint. deciſ.93.num.3.Ioſeph.Ludou.deciſ.Lucen.20. num. 7. & ſeqq.Barz.dec. 40. numer.22.& 23.Rot.diuerſ.dec. 80.num.3.par.1.dec. 1370. num. 1. par. 3. lib. 3. Rot. in Ciuitatis Caſtelli Cenſus coram Cardinali Pamphilio ſeniore , apud Marcheſ. de comm. par. 2. fol. 968. num. 2. & in Bononien. de Carnalibus coram eodem, penes eundem Marcheſ.par.2.fol.545.num. 4. Cyriac. contr. foreaſ. lib. 2. contr. 366. num. 1. & contr. 389. numer. 52. Coſt. de retratract. cap. 9. caſ. 11. num. 7. & 8. Baldax.de Angel.in Addit.ad. deciſ. 83. Gizzarell. num.2. Rot. in Romana Caſalis Sancti Nicolai coram Iuſto , poſt tract. deciſ. 413. num. 7.* Sed eis expulſis intelligitur expulſus ille,cuius nomine poſſidebant , *l. Peregre. §. quibus ff. de acq. poſſ.Contard. de moment. poſs. in ampliat. num. 25. Addit. ad dec.*
2 *Buratt. 732. littera A. & num. 6.*] † Immo debent
eijci etiam res , & bona *Mar. Anton.var.reſol. lib. 2. reſol.vlt.caſ.72. verſ. ſecundo fuit dictum , Benint. dec 93. numer.3.* [*Coſt. de retratract. d. cap.9.caſ.11.*
3 *num.7.& 8.*] † ſed probandi onus,quod alij coloni
nõ eiecti adeſſent tunc temporis.in dubio eſt partis
aduerſæ , *vt ſentit Rot. in Maceraten. Hæreditatis coram Cardinali Pamphilio , poſt tract. deciſ. 74.*
ſub num.11. † ſique ſint plures coloni habentes do- 4
mos , & terras diſtinctas , & ſeparatas , expulſio
vnius non ſuffragatur,niſi pro bonis ab eo detentatis , non autem pro detentis ab alijs , *Rot.in Maceraten. Hæreditatis coram Cardinali Pamphilio , poſt tract.deciſ.81.la 2.per tot.*

Et idem † dicendum eſt,quoad alios agentes, & 5
conductores primi poſſeſſoris,nam & illi ſunt expellendi , aliàs poſſeſsio non acquiritur , *Paſett.*
conſ.16.n.8. & 9. Et † etiam quod poſſeſsio capiatur 6
per alium poſt mortem Domini , vel Prælati , ſeu
locatoris , antequam illius hæres , ſeu ſucceſſor illam accipiat , nam nihilominus non eiectis colonis poſſeſsionem non acquirit , *ſecundum Hond. d. conſ.20.num.17.lib.1.Surd.conſ.117. numer. 13. lib.1. Ioſeph. Ludou. deciſ. Luc. 20.n.9.* [cum hæredi iam dicatur acquiſita poſſeſsio mediante perſona ipſorum colonorum, *vt in Ceruien.Bonorum coram Bracco, poſt tract. deciſ. 349. numer. 9. & dixi obſer. 55. num.37.& ſeqq.& apud Fenzon. ad Statut. vrb.dec. 129.verſ. aliquibus ex Dominis* , vbi quod per colonos dicitur hæres poſsidere , quamuis hæreditatem non acquiſiuerit , & quod id procedit etiam in eo, qui exercebat officium nomine defuncti,& eo ma-
gis ſi ille etiam hæredem recognouerit,]Sed † con- 7
trarium habetur, *per Lancell. de attent. d. par.2. cap.*
4.limit.1. num. 59. † niſi concordando dicas , quod 8
re ſic vacua exiſtente , ſufficit recognitio ipſius coloni , aliàs requiritur etiam illius expulſio, *Rot. in d. Macerat. Hæreditatis coram Card. Pamphilio,poſt tr. dec.74.num.12.et in eadem,poſt tract.dec.77.nu.3.* vbi quod immo ſufficiunt tales actus , ex quibus appareat,colonum nolle ſibi poſsidere, ſed tertiò ingredienti , *& num. 8. & idem in eadem poſt tract. dec. 79. numer.1.& ſeqq.& deciſ. 81 . la 1. per. tot. & in Bononien.de Carnalibus coram eodem,penes dict. Marcheſ.par.2.fol.545.numer. 4.* [*& in Ceruien. Bonorum coram Bracco , poſt tract. dec. 349. numer. 5. & 9. Buratt. dec. 732. num. 2. vbi Add. numer. 7. & 8.*]
Sed † recognitio vnius coloni non operatur quoad 9
bona detenta per alios colonos, *Rot.in d. Maceraten. Hæreditatis coram Cardinali Pamphilio , poſt tract.*
dec.81. la 2. per. tot. licet † poſt eiectionem debeant 10
nihilominus coloni,& conductores remitti , & reponi pro iure eorum coloniæ , ſeu conductionis, *Cyriac.cont.forenſ.lib.2.contr.389.num.54.*

Et † huiuſmodi poſſeſsio, eorum eiectione è bo- 11
nis non facta,non eſt valida , neque conſiderabilis, neque manutenibilis , *Saluſt. Tiber. in pract. A. C. lib. 2.cap. 2. numer. 33. Rot. in Ariminen. Bonorum coram R.P.D. Durano , poſt tract. dec. 58. num. 8. & in dict. Maceraten. Hæreditatis coram Cardinali Pamphilio,poſt tract.deciſ.74.num.1.& 11.*

Sed † illis eiectis cum tota familia amittitur om- 12
nis poſſeſsio ab anteriori poſſeſſore , & acquiritur poſteriori, *Marant.in ſuis ſingul.in Ver. poſs.fol. mihi 86.verſ.nec ipſo colono eijciatur, Maſcard. de probat.in Ver.poſs.concl. 1178.numer. 19. & 20. Pont. de ſpol.lib.1.cap.14.num. 126. Ladere. conſ. 95. numer.8.*
Intriliol.deciſ.35.numer. 32. Nam † ciuilis poſſeſsio, 13
quæ eſt penes Dominum , requieſcit ſub illa naturali, quæ retinetur per colonum , & ſi colonus expellitur , amittit poſſeſſor naturalem quam habebat miniſterio coloni , & etiam ciuilem , quæ ſu-
per illa naturali quieſcebat , ex quo † ſublato fun- 14
damento deſtruitur omne ſuperædificatum , quæ ratio ceſſat, quando colonus perſeuerat , *Marant. loc.cit.Surd.conſ.117.nu.2. lib. 1. Contard. de moment. poſs.in ampliat.num.25*

15 Qua-

15 Quare, † ſi coloni permanſiſſent in aliqua parte
ipſius loci, & quis ingreſſus eſſet in aliam partem,
etiam animo acquirendi poſſeſſionem totius, nec
in eam partem, in qua ingreſſus eſſet, poſſeſſio-
nem acquiſiuiſſet, ſed prior poſſeſſor diceretur re-
manſiſſe in poſſeſſione totius, & quis ingreſſus eſ-
ſet, diceretur turbaſſe, Paſeir. d. conſ. 16. n. 2. 3. 8. & 9.
16 ſicuti † non ſufficeret expellere colonos de domu,
niſi etiam eijcerentur de fundo, Ioſeph. Ludouic. deci.
17 Lucen. 20. num. 8. & † neceſſe eſt, quod omnes longe
abeant nullo relicto, aliàs ſi permaneant in præſen-
tia rei, vel aliter non longe eant, non amittitur
poſſeſſio, Paſeir. d. conſ. 16. num. 1. & 2. Lancell. de
attent. par. 2. cap. 4. limit. 1. num. 60. [Contard. de mo-
ment. poſſ. in ampliat. num. 25. in fin. Et idem ſi incon-
tinenti, vel paulo poſt eiectionem ipſi coloni regre-
diantur Caſt. de retrotract. dict. cap. 9. caſ. 11. num. 7.
18 Quinimmo, † ſi colonus abſque expulſione à fun-
do abiret, ſeu commiſſam ſibi poſſeſſionem dele-
reret animo illam tradendi alteri, non perderetur
poſſeſſio per illum, cuius nomine poſſidebat, niſi
cum effectu alter poſſeſſionem occuparet, & ille,
poſtquam ſciret, diutius recuperare negligeret metu
repulſionis, Pont. de ſpol. lib. 2. cap. 14. n. 124. Tuſc. in
Ver. colonus concl. 463. n. 1. & 2. Marant. in ſuis ſingul.
in Ver. poſſeſſio, fol. mihi. 86. verſ. ſi autem ipſe colonus
19 vbi, † quod dominus perdit naturalem, non autem
ciuilem, & ſi colonus egreditur non animo deſe-
20 rendi, nec naturalem Dominus perdit, † nec factum
adminiſtratorum, ſeu aliorum, qui pro alijs poſſi-
dent, & non interuertunt Domini poſſeſſionem,
poteſt Dominis, quoad amiſſionem poſſeſſionis
præiudicare, per illam cedendo ſine ſpeciali manda-
to, Rot. in Caſenaten. Bonorum coram bo. mem. Vbaldo,
poſt tract. deciſ. 170. n. 10. deciſ. 156. num. 6.
Atque adeo verum eſt, quod abſque expulſione
colonorum, procuratorum, & aliorum pro alio
poſſidentium non amittitur, nec acquiritur reſpe-
21 ctiue poſſeſſio, † vt nec etiam ſufficiat, quod ante-
quam eijciantur, prædium ab altero conducant, ſeu
alium recognoſcant, aut recognoſcere promittant,
vel conſtituant, ſe nomine alterius poſſidere, aut
retinere, vel aliter poſſeſſionem fictè tradant col-
laudando, vel diſſimulando, & patiendo, Marant.
in ſuis ſingul. in Ver. poſſeſſio, fol. mihi 87. Pont. de ſpol.
lib. 2. cap. 14 numer 125. Menoch. conſ. 1242. numer. 9.
Rond. conſ. 20. num. 26. lib. 1. conſ. 21. num. 29. lib. 2.
Surd. conſ. 317. nu. 14. & ſeqq. lib. 1. Lancell. de attent.
par. 2. cap. 4. limit. 1. num. 57. Tuſc. in Ver. colonus, con-
cluſ. 463. num. 4. & in Ver. poſſeſſio. concl. 406. num.
15. & ſeqq. & concl. 416. num. 12. Gionagn. conſ. 9.
numer. 16. lib. 1. Saluſt. Tib. in pract. A. C. lib. 2 cap. 7.
num. 10. Capyc. dec. 57. num. 3. Beum. dec. 93. num. 5.
vbi etiam quod colonus de fructibus recognoſcat,
Rot. diuerſ. dec. 80. num. 3. par. 1. Ioſeph. Ludouic. dec.
22 Lucen. 20. num. 12. & 15 vbi † pariter etiam, quod
colonus non eiectus nouum poſſeſſorem de fructi-
bus recognouerit, ſiue voluntariè, ſiue coactè,
Grat. diſcept. forenſ. cap. 519. num. 74. & deciſ. 131.
num. 16. Rot. in Nucerina Pradij coram Cardinali Sa-
crato, poſt tract. dec. 100. num. 4. [Caſt. de retrotract.
d. cap. 9. caſ. 11. num. 2. & 3. vbi, quod voluntaria, &
ſimplex recognitio coloni, vel facta finitas loca-
tione nihil præſtat, niſi contra recognoſcentem,
& eius Succeſſores: cum non ſit in poteſtate coloni,
ſeu conductoris ex eius malignitate priuare domi-
num ſua poſſeſſione. Contard. de moment. poſſ. in
ampl. num. 94. & ſeq. vbi etiam ſiue colonus ſponte,
ſiue coactus in executionem ſententiæ alium reco-
23 gnoſcat] vbi, quod † promiſſio de recognoſcendo
in Dominum eſt quid diuerſum ab apprehenſione
24 poſſeſſionis. † Nec poſſeſſor non eiectus dicitur
priuatus poſſeſſione per præceptum factũ affictua-
rijs de reſpondendo alteri de fructibus, nec per
reſponſionem ab eiſdem factam, ſed iſta dicuntur
moleſtationes, & inquietationes, quarum occaſio-
ne dandum eſt illi mandatum de manutenendo,
Menoch. conſ. 1242. n. 10. Rot. in Mediolanen. Parochia-
lis coram Plato, penes Marcheſ. de com. par. 1. fol. 310. n.
3. Et † idem eſſet in tutore, vel curatore, Surd. d. conſ. 25
117. n. 15. lib. 1. [Thomat. dec. 120. n. 2. vbi n. 3. niſi ſe-
quatur realis traditio, & actualis apprehenſio.] licet
† poſſeſſio vacans à colono, & conductore, ac deten- 26
tore trãsferatur etiam per actum fictum, puta conſti-
tuti, vel conductionis, Gionagn. conſ. 14. nu 7. 8. & 10.
lib. 1. † ſed ij, qui ſibi naturaliter poſſident, vt vſu- 27
fructuarius, vaſſallus, & emphiteuta non interuer-
tunt Domini poſſeſſionem per actum fictum, Ma-
rant. in ſuis ſingul. in verb. poſſeſſio, fol. mihi 87. ibi vbi
Alex. hoc limit. Gionagn. conſ. 9. num. 17. libr. 1. [Con-
tard. de moment. poſſ. in ampl. num. 94.]
Vnde † nec ſolutiones penſionis factæ per colo- 28
num, ſeu affictuarium tertiæ perſonæ illum conſti-
tuunt in poſſeſſione, vel quaſi, neque Domino præ-
iudicant, eo ignorante, nec ex eis competit manu-
tentio; Cum † colonus non poſſit interuertere Do- 29
mini poſſeſſionem, Pont. d. cap. 14. num. 126. Menoch.
conſ. 1242. num. 9. Rot. diuerſ. dec. 282. ſub num. 3. par.
4. Grat. d. cap. 519. num. 74. † Nec illius ſuſpicio ſe 30
poſſe repelli Domino noceat, Rot. in dict. Nucerina
Pradij coram Cardinali Sacrato, poſt tract. deciſ. 100.
num. 5.
Quæ † tamen procedunt, quando non præceſſit 31
actualis apprehenſio poſſeſſionis ab altero facta, ſed
tantummodo interuenit corpus, & animus ipſius
coloni in illam tradendo, & reconducendo, ſecus
vero, quando apprehenſio præceſſit, nam cum quis
apprehendit poſſeſſionem rei paratus eijcere colo-
num, & colonus ab eodem eamdem rem conducit,
vt propriis rebus conſulat, & ne eijciatur, ingreſſus
ille habet vim traditionis, & perinde eſt, ac ſi colo-
nus ipſe rem tradidiſſet, Menoch. conſ. 1242. n. 11. & 12.
Pont. de ſpol. libr. 2. c. 14. n. 125. Ladere. conſ. 95. ſub n. 9.
[Caſt. de retrotract. d. cap. 9. caſ. 11. n. 3. vbi quod reco-
gnitio coloni idem operatur, quod vera expulſio, &
transfertur ex ea poſſeſſio, quando ipſe colonus in-
duxiſſet in poſſeſſionem eum quem recognouit, &
n. 7. quod ſi colonus poſt eiectionem ex interuallo,
qui ingreſſus eſt, recognoſcat in dominum, acquiri-
tur illi ex huiuſmodi recognitione poſſeſſio, & ea
priuatur primus poſſeſſor, & n. 8. quod facta eiectio-
ne, ſufficit ſola recognitio, ſi liqueat, colonum deſiiſ-
ſe animo poſſidere.] Itaut † tunc ſolum requiratur 32
expulſio, quando quis non eſt ingreſſus naturaliter
animo acquirendæ poſſeſſionis, & colonus noluit
recognoſcere ingredientem, ſed vbi quis iam ap-
prehendit, & mox locat colono reconducenti, vt
concurrat naturalis apprehenſio, & reconductio,
tunc certum eſt, omnem poſſeſſionem amitti, Me-
noch. conſ. 1242. n. 11. Ladere. d. conſ. 95. n. 9. † Eoque 33
magis, ſi ſubſecuta ſit traditio fructuum, receptio
ſeminis, & alius actus, Menoch. dict. conſ. 1242. num. 11.
Ladere. d. n. 9. Et primus poſſeſſor ſciat colonum re-
ſpondere de fructibus ei, qui eſt ingreſſus, Menoch.
d. conſ. 1242. num. 11. Ladere. d. num. 9. Et colonus po-
ſtea non recognouerit primum poſſeſſorem, illique
ſemina reſtituerit, & multo etiam magis, ſi requiſi-
tos fructus tradere recuſauerit, nam denegatio pri-
uat omni poſſeſſione, etiam ſi ficta, & non vera tra-
ditio præceſſiſſet, Ladere. d. num. 9.
Diciturque † ſaltim ſecundo poſſeſſori per huiuſ- 34
modi apprehenſionem, & coloni reconductionem
acquiſita naturalis poſſeſſio, itaut debeatur illi
in eadem poſſeſſione naturali manutentio cum fa-
cultate

euliate perſeueiandi in fructuum perceptione, &
cæteris actibus poſſeſſorii, & primus ſit in ſua ciui-
li, de qua in iudicio vti poſſidens diſputandum erit,
An vincat hanc naturalem, *Laderc.de conſ.95.num.*10.
35 † Præſertim, quando actus poſſeſſorij ſecundi poſ-
ſeſſoris ſunt multi, & euidentem poſſeſſionem præ-
ſeferunt, & primus poſſeſſor poſt ingreſſum ſecundi
non habet aliquos actus, qui ſint momenti, prout
momenti non diceretur, ſi abſtuliſſet colono pau-
cula quædam de parte non Domini, ſed coloni, *La-
derc. d.conſ.95. num.*10. [Sed in antiquis probaretur
quaſi poſſeſſio eius, qui recognitus fuit, ex recogni-
tionis inſtrumento, *Coſt.de retract.d.cap.9.caſ.*11.*n.*4.]
36 Eiectio † tamen inciſorum lignorum, vel ſimi-
lium operariorum miſſorum à Domino non adime-
ret illi poſſeſſionem, *Pont.de ſpol. lib.*2.*cap.*14.*n.*126.
37 quemadmodum † nec vaſſalli, aut cæteri ſubditi
recipientes aliquem ad Caſtri poſſeſſionem tribue-
rent poſſeſſionem ad præiudicium veri poſſidentis,
licet ſecus, ſi Caſtrum eſſet omni poſſeſſore va-
38 cuum, *Pont.d. cap.*14.*num.*125. Prout † nec eiectio
habentis naturalem poſſeſſionem, cui ciuilis Domi-
ni non cohæreat, vt in vſufructuario, Dominum
priuat ſua poſſeſſione ciuili, *Maram.in ſuis ſingul.in
39 ver.poſſeſſio, fol. mihi* 86. *verſ.ſecus ſi ciuilis*, licet †
tertius ingrediens, etiam vi, ſeu clam incipiat na-
turaliter poſſidere, vbi vſufructuarius, ſeu alius na-
turaliter poſſidens deponet animum poſſidendi,
*Menoch.de retin.remed.*3.*num.*34.
40 Quotieſcumque vero, † quis ingreditur in poſ-
ſeſſionem auctoritate Iudicis ritè, & rectè proce-
dentis, non eſt opus aliqua expulſione, *Hond. d.
conſ.*10.*num.*18. & 26.*lib.*1. *Lancell.de attent. par.*2.
*cap.*4.*limit.*1.*num.*58.& 59. *Rot.in Maceraten.Here-
ditatis coram Cardinali Pamphilio, poſt tract. dec.*74.
41 *n.*3. & *dixi obſer.*12. *num.*28. † ſed ſufficit recogni-
tio, *Rot.in d. Maceraten. Hereditatis coram Cardi-
nali Pamphilio num.*4. & *in Mediolanen. Bonorum co-
ram Cardinali Platto, poſt tract. deciſ.* 76. *num.* 1.
[Secus vero ſi ex auctoritate Iudicis non ritè, & re-
ctè procedentis, *Rot.in Romana Caſalis Sancti Nico-
lai coram Iuſto, poſt tract.dec.*413.*num.*1. & 4.]
42 Veluti etiam † ipſa expulſio poſſeſſoris, ſeu illius
colonorum neceſſaria eſt, ſi nouus poſſeſſor ingre-
diatur inuito ipſo primo poſſeſſore, ſecus ſi de eius
voluntate, vt ſi in vim illius ceſſionis, *Rot. in Viter-
bien. Caſtrorum coram Cardinali Sagrato, poſt tract.
deciſ.*106. *num.* 6.
43 Sciendum quoque eſt, quod † ipſemet colonus
priuat Dominum poſſeſſione, ſi ipſius Domini poſ-
ſeſſionem interuertendo vere, & realiter poſſeſ-
ſionem alteri tradat, *l.*3.§. *in amittenda. verſ. quod ſi
ſeruus ff.de acq. poſſ. Marant.in ſuis ſingul.in Ver.poſſ.
fol.mihi* 87.*verſ. aut colonus tradit. Capyc.dec.*57.*n.*3.
*Gratian.deciſ.*132.*n.*16. *Coccin.deciſ.*216.*n.*10. [*Coſt.
de retrotract.d.cap.*9.*caſ.*11. *n.*3. vbi, quod transfertur
per colonum in alium poſſeſſio, ſi ei vere illam tra-
dat ex aliqua iuſta cauſa, & quod diſtinguitur ficta
44 traditio à vera] † ſi tamen tradat alienando, puta
ex titulo, ex quo dominium transferri ſolet, ſecus,
45 ſi non alienando, *Marant. loc.cit.* vbi, † quod iſta
procedunt, etiam in colono pupilli tradente. Immo
46 † ab omnibus naturaliter poſſidentibus, ſiue pro ſe,
ſiue pro domino interuertitur poſſeſſio domini, &
in alium transfertur per effectualem traditionem
naturalis, quæ ſecum trahit ciuilem quæ ſuper na-
turali reſidet, & quieſcit, *Gionagn. conſ.*9. *num.*77.
*conſ.*11.*n.*66. & *conſ.*14.*n.*18.30. & *ſeqq. lib.*1. [*Con-
47 tard. de moment.poſſ.in ampl.n.*94.] † etiam ſi domi-
48 nus ignoret, *Gionagn.d.conſ.*11.*n.*71. & 72. Atque †
etiam per actum fictum, dum poſſeſſionem domini
interuertunt, *Marant. loc.cit. verſ. ſecus ſi habebat,*
*Bald. conſ.*392.*lib.*5. *Redoan.de reb. Eccleſ.in princ.*§.
*at non ſolum, n.*4.*fol.*16. & *quæſt.*6.*n.*8.*fol.*345. *Angel.
in l.quamuis,* §.1.*n.*1.*in fin.verſ.poſſidet autem vbi Cu-
man.* & *Alex.n.*5. *verſ.limitatur ergo ff.de acq.poſſ.Bero.
conſ.*42.*n.*28.*lib.*4. *Surd.conſ.*417. *n.*21. licet † ſecus 49
in eo, qui nullam poſſeſſionem habebat, *Marant.
vbi ſuper verſ.quod ſingulariter*, & ſecus videatur di-
cendum de iure nouo, ſecundum cuius diſpoſitio-
nem colonus non interuertit poſſeſſionem domini
alium recognoſcendo in dominum, vel illi traden-
do poſſeſſionem. *Tuſc.in Ver. colonus concl.* 463. *n.*3.
*vbi de communi Rot.in Colimbrien. Præſtimoniorum co-
ram R.P.D. Dunozetto, poſt tract.dec.*330.*n.*22.
Prout etiam † dominus amiſiſſet poſſeſſionem, 50
ſi ipſum accedentem ad fundum colonus, ſeu con-
ductor non admiſiſſet per extrinſecum actum re-
cuſationis, & ille illicò poſſeſſionem non recupe-
raſſet, ſed receſſiſſet, ex quo diceretur dubitaſſe ſe
poſſe repelli, & idem ſi eidem ſolitam, & debitam
penſionem ſoluere recuſaſſet, & eo animo, vt ei
poſſeſſionem adimeret, *Marant. vbi ſup.verſ.aut co-
lonus non tradit Pont.de ſpol.lib.*2.*c.*14.*n.*124. & 126.
*Gionagn.conſ.*9.*n.*93.*conſ.*12.*n.*67.*lib.*1. licet poſſeſſio-
nem dominus non amitteret, ſi colonus, vel condu-
ctor non deueniſſet ad extrinſecum actum recuſa-
tionis, ſeu penſionem ſoluere recuſaſſet non animo
poſſeſſionem adimendi, ſed propter aliquam cau-
ſam, vel ſi agitaret tantum animo, ſe nolle pro do-
mino poſſidere, *Pont.d.cap.*14. *num.*124. & 126. † 51
ſi autem colonus moriatur, dominus ſtatim natu-
ralem amittit, ſed ciuilem non perdit, niſi fuerit
negligens in recuperando naturalem, *l.ſi de eo* §.1.*ff.
de acq. poſſ.vbi gl.in verb.hoc ita Maram.loc.cit.verſ.
aut colonus moritur.* † Quod ſi colonus perdit poſ- 52
ſeſſionem Iudicis auctoritate, vt quia conuentus
non nominauerit dominum in iudicio, tunc non
perdit dominus poſſeſſionem, ſecundum magis
communem opinionem, *Marant. vbi ſup. verſ. aut
colonus perdit.*
Non omittò, † quod ſi primus poſſeſſor, poſt- 53
quam ſciuerit colonum eiectum, ſeu ab eodem poſ-
ſeſſionem realiter traditam, non fuiſſet in aliqua
negligentia, ſed redeundo, & inſiſtendo poſſeſſio-
nem incontinenti recuperaret, prout poteſt, vel re-
cuperandi diligentiam faceret, non remaneret illa
priuatus, *Pont.de ſpol.lib.*2.*cap.*14.*num.*124.*Grat. de-
ciſ.*132. *num.*17. *Rot. in Colimbrien. Præſtimoniorum
coram R.P.D. Dunozetto, poſt tract.dec.*330.*num.*23.
[Nec enim in incorporalibus priuatur primus poſ-
ſeſſor etiam ſciens alium occupare poſſeſſionem,
niſi ſuſpicetur, ſe poſſe repelli, vel niſi ſit negligens,
*Coſt de retrotract.d.cap.*9. *caſ* 11 *num.*6.
An autem Gabellarij poſſint præiudicare Came-
ræ, & conſtituere aliquem in quaſi poſſeſſione non
ſoluendi, videas in reſolutione D.Vaccarij in cauſa,
Bonon. Exemptionis, poſt tract. dec. 646. *num.*13.
& 73.]

SVMMARIA.

1 *Sequeſtrationis, ſeu auocationis poſſeſſionis facta per
iudicem exceptio non impedit mandatum de ma-
nutenendo, quia dicitur ſequeſtratio, & auocatio
neceſſaria, & non priuat poſſeſſorem ſua poſſeſſio-
ne, nec declarat, quis ſit actor, vel reus.*
*[Sequeſtra prouiſionalia appoſita intelliguntur cauſa
cuſtodia, non animo poſſeſſorem priuandi.*
*Sequeſtrum non operatur, quin poſſeſſor ſit habendus
pro reo ad effectum probationis.]*
2 *Penſionario fructibus beneficij, cuius lis pendeat inter
pretenſos titulares, ſequeſtratis competit manu-
tentio contra ſequeſtratarium.*

3 Seque

3 *Sequeſtratio, ſeu auocatio poſſeſſionis à Iudice facta eo minus poſſeſſione priuat, ſi adſit clauſula*, ſine præiudicio iurium partium.

4 *Vel poſſeſſor a ſequeſtro appellauerit, & conſtet, quod habuerit ſe pro ſpoliato, vbi exemplum.*

5 *Vel iudex nuliter proceſſerit, vel etiam poſſeſſionem tradiderit aduerſario.*

Sequeſtratio, ſeu auocatio poſſeſſionis à Iudice facta non priuat poſſeſſione, etiam quod poſſeſſor non contradicat, ſeu etiam conſentiat; & facilius, ſi conſenſus ſit cum proteſtatione.

[Conſenſus ſubſequens, poſt ſequeſtrum Iudicis præſumitur in illius obſequium.

Res nona non dicitur, quod fit in executionem alterius, ſeu venit per eius acceſſus.

Præſumptio eſt, quod quis non velit ius proprium iactare, præſertim in iudicio.

Iudicia ſunt de ſui natura ad acquirendum ordinata, non ad dimetendum.

Interpretatio ea fit in iudiciis reſpectu conſenſus, quæ magis vtilis eſt conſentienti.

Actus geſtus ab eo, qui poteſt cogi, dicitur neceſſarius, non voluntarius.

Sequeſtrum, & vocatio non priuat effectibus iuris, ſed commodo fructuum, d. num.

Depoſitum non priuat poſſeſſione, quamuis in depoſitarium transferatur detentatio.]

7 *Et competit primo poſſeſſori remedium retinendæ, non recuperandæ.*

8 *Cautela ad obtinendum ſequeſtrum pro eo, qui dubitat in manutentione ſuccumbere.*

9 *Sequeſtratio, & auocatio poſſeſſionis à Iudice facta priuat poſſeſſione, vbi conſtat, quod ita Iudex voluerit.*

10 *Vel ſequeſtrum fuerit in vim* clem. 1. de ſeq. poſſ. *& fortius ſi pars acquieuerit, & petierit illius expeditionem.*

[Sequeſtrum in vim clem. 1. de ſeq. poſſ. *eo magis poſſeſſione priuat, ſi ille poſſeſſor conſentiat.*

Non priuat poſſeſſione, ſi ſit ſine iuriſdictione, & eſt reuocandum.]

11 *Vel ſequeſtratio, ſeu auocatio ſit de poſſeſſione, vitioſa, & attentata.*

[Sequeſtrum Iudicis de poſſeſſione vitioſa, ſeu attentata priuat poſſeſſione, ſi ſit decretum, & appoſitum, ſecus ſi decretum tantum, & executioni non demandatum.

Et quoad poſſeſſionem naturalem, ſecus quoad ciuilem quæ ſolo animo retinetur.

Rota paſſim dat mandatum de manutenendo ex poſſeſſione ciuili etiam pro recuperatione naturalis.

12 *Vel poſſeſſor habuerit ſe pro ſpoliato.*

13 *Sequeſtrum voluntarium factum, ſeu appoſitum ab ipſis partibus priuat poſſeſſione.*

14 *Decl. ſecus in deponente rem ſua ſponte, quia retinet poſſeſſionem ciuilem, & ex ea debetur ſibi manutentio.*

[Sequeſtrum voluntarium non priuat poſſeſſione ſecundum aliquos.]

15 *Sequeſtrum petens a Iudice apponi amittit poſſeſſionem.*

16 *Poſſeſſionem relaxans in manibus Iudicis eam perdit.*

17 *Sequeſtrum voluntarium non priuat poſſeſſione, ſi adſit proteſtatio.*

18 *Nec ſi ſit factum cauſa cuſtodiæ.*

19 *Et appoſitum ſuper fructibus non præiudicat quoad poſſeſſionem, & manutentionem rei.*

[Sequeſtrum de poſſeſſione nulla vitioſa, & attentata priuat poſſeſſione.

[Sequeſtrum non priuat poſſeſſione clara, ſecus in dubio.]

Obseruatio LX.

An, & quando ſit admittenda exceptio ſequeſtrationis, ſeu auocationis poſſeſſionis.

NON poteſt † retardari mandatum de manutenendo ſub prætextu, quod poſſeſſio fuerit per Iudicem apud tertium ſequeſtrata, ſeu penes ſe auocata, quia ſequeſtratio, vel auocatio per Iudicem facta dicitur neceſſaria, & non priuat poſſeſſorem ſua poſſeſſione, nec declarata, quis ſit actor, vel reus, *Pract. Papen. in for. ſequeſtr. in gl. adde, ut. ſub num. 1. & ibid. Add. gl. ſapiens vir latam ſententiam in fin. Monoch. de ret. remed. 4. num. 86. & ſeqq. & remed. vlt. num. 1. Boccat. de interd. vti poſſid. cap. 2. num. 51. & 54. Grinas. ad pract. Veſtr. lib. 7. cap. 2. num. 17. Guyl. pract. obſeru. lib. 1. obſeru. 5. in fin. Pont. de ſpol. lib. 3. cap. 10. num. 75. Luc. Pet. in pract. cap. lib. 4. cap. 4. num. 2. & 3. Saluſt. Tiber. in pract. A. C. lib. 2. cap. 7. num. 6. Ruyn. conſ. 28. num. 1. lib. 4. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 124. num. 12. & 13. Ricc. in collect. deciſ. collect. 1645. & 362. Rot. diuerſ. deciſ. 273. num. 1. par. 2. & deciſ. 170. numer. 8. par. 4. Rot. in Bononien. Portoni coram Cardinali Marquemontio, apud Marcheſ. de comm. par. 1. fol. 979. ſub num. 3. verſ. deinde. Seraph. deciſ. 456. num. 3. deciſ. 773. num. 7. deciſ. 941. num. 1. Mantic. dec. 252. num. 6. Rot. recent. deciſ. 513. numer. 4. & 6. par. 1. quæ eſt etiam penes Marcheſ. de comm. par. 1. fol. 1064. num. 3. & ſeqq. & deciſ. 516. num. 2. eadem par. 1. recent. Greg. XV. deciſ. 9. numer. 2. & ibi Addit. num. 11. quæ reperitur etiam inter. recent. dec. 35. num. 2. par. 2. idem Greg. XV. deciſ. 437. num. 3. Coccin. deciſ. 158. numer. 2. deciſ. 243. numer. 1. deciſ. 259. num. 3. deciſ. 278. num. 2. deciſ. 478. numer. 9. & 10 & 13. Caual. deciſ. 86. num. 6. deciſ. 305 num. 2. quæ eſt etiam in recent. deciſ. 604. num. 2. par. 1. Fontanell. de pact. nupt. clauſ. 7. gl. 3. par. 10. num. 21. & 22. tom. poſter. Rot. in Romana funeralium coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. dec. 148. num. 3. in Caſenaten. Bonorum coram bonæ memoriæ Vbaldo, poſt tract. dec. 162. numer. 7.* [*Rot. recent. deciſ. 171. num. 3. & 5.* vbi quod huiuſmodi ſequeſtra prouiſionalia intelliguntur appoſita cauſa cuſtodiæ, *deciſ. 511. num. 2.* vbi pariter, quod hæc ſequeſtra apponuntur potius gratia cuſtodiæ, quam animo priuandi aliquem, *par. 3. & dec 327. num. 2. vbi n. 3.* præſertim quando fuit factum cauſa cuſtodiæ, vt in mobilibus ad effectum illa ponendi in tuto, *par. 4. in Placentina Præbendæ coram Cardinali Lancellotto, poſt tract. deciſ.* 417. *num. 10. & 11.* vbi quod ſequeſtrum non operatur, quin poſſeſſor ſit habendus pro reo ad effectum probationis, *in Bracharen. Iuriſpatronatus de Padarelſo coram Cardinali Sacrato, poſt tract. dec. 413. num. 1. in Barchinonen. Beneficij coram R. P. D. Dunozetto, poſt tract. deciſio. 514. num. 3. & ſeqq. in Carthaginen. Canonicatus coram Cardinali Lancelloto, poſt tract. deciſ. 551. numer. 12. in Piſtorien. ſeu Nullius Beneficij coram R. P. D. Dunozetto, poſt tract. deciſ. 634. num. 10. Rot. Bonon. deciſ. 30. num. 20. Hercul. de caut. de non offend. cap. 2. num. 32. prope fin. Add. ad dec. 186. Buratt. num. 15.*] & quod † lite 2
pendente inter prætenſos titulares ſuper beneficio, cuius fructus ſint ſequeſtrati, penſionario competat manutentio contra ſequeſtratarium, *dixit Rot. in Regien. penſionis coram R. P. D. Pirouano, poſt tract. dec. 180. num. 1.*

Amplia 1. † Multo fortius, ſi auocatio, ſeu ſequeſtratio fuerit facta cum clauſula, *ſine præiudicio iurium* 3

tuerium po tium,] Rot. recent. d. deciſ.3 num. par. 1. Fontanell. d. n. 22. [*Rot Bonon. dec. 158 n. 45.*]

4 Amplia 2.† eo magis, ſi poſſeſſor a ſequeſtro appellauerit, & conſtet, quod non habuerit ſe pro ſpoliato, vt ſi declarauerit, quod motu mandati deſiſtebat, & ſe ſeparabat à poſſeſſione, *Caual. d. dec. 305. n. 1.*

5 Amplia 3.† eo fortius, ſi Iudex nulliter proceſſerit in appoſitione ſequeſtri, ſeu auocatione poſſeſſionis, *Rot. recent. d. deciſ. 513. num. 4. par. 1. Greg. XV. d. dec. 9. num. 3. & 4.* Et hoc etiam ſi poſt auocationem nullam Iudex tradiderit poſſeſſionem aduerſario, *d. dec. 513. num. 7. recent. par. 1.*

6 Amplia 4.† etiam ſi poſſeſſor ipſi ſequeſtro non contradixerit, ſeu etiam conſenſerit, cum conſenſus ſit, & cenſeatur in executionem decreti iudicis, qui non intendit priuare poſſeſſione, ſed ſolum ſequeſtrum apponere cuſtodiæ cauſa, *Ricc. d. coll. 3062. Rot. recent. d. dec. 513. num. 5. par. 1. Add. ad dict. dec. 9. Greg. XV. num. 12. vbi reſpondent contrarüs, & præſertim ad deciſ. 243. Cocc. idem Cocc. dec. 478. num. 7. & 13.* [*Rot. recent. d. dec. 171. num. 5. & ſeqq. par. 3. & in d. Carthaginen. Canonicatus coram Card. Lancellotto, poſt tract. dec. 571. num. 12.* vbi de nominatione ſequeſtrorum, *Add. ad dec. 186. Buratt. num. 16.* Nam conſenſus ſubſequens præſumitur in obſequium Iudicis, *d. dec. 171. num. 3.* nec quod ſit in executionem alterius, ſeu venit per viam acceſſus, dicitur noua res, *d. dec. 171. num. 3.* Quæ eo magis procedunt, vbi agitur de non iactando ius proprium, pro quo eſt præſumptio, *d. dec. 171. num. 3. par. 3. recent.* Et præcipue in iudiciis, quæ de ſui natura ordinata ſunt ad acquirendum, non ad dimittendum, *d. dec. 171. num. 3.* ac proinde in illis ſemper fit interpretatio, quæ magis vtilis eſt, & expeditior conſentienti, *d. dec. 171. num. 3.* Nec actus geſtus ab illo, qui cogi poterat, dicitur voluntarius, ſed neceſſarius, *eadem dec. 171. num. 4.* Ideoque huiuſmodi auocatio, ſeu ſequeſtrum non priuat poſſeſſorem effectibus iuris quamuis priuet commodo fructuum, *Add. ad dec. 186. Buratt. num. 16.*

Et cum minori difficultate, ſi conſenſus ſit cum proteſtatione, ſine præiudicio ſuorum iurium, vel ſaluo iure in poſſeſſorio, *Ricc. d. coll. 3062. Seraph. dec. 287. num. 5. Add. ad d. dec. 9. Greg. num. 15. & 16. Rot. in Imol. Præceptoriæ coram Manzanedo, poſt tract. dec. 48. num. 12.*

Ampl. 5. ſine minori difficultate, ſi non ſit ſequeſtrum, ſed depoſitum, per quod non priuatur deponens ſua poſſeſſione, ſed illa penes eundem remanet, quamuis detentatio transferatur in depoſitarium, *Rot. recent. deciſ. 372. num. 4. par. 4.*]

7 Vnde † primo poſſeſſori competit remedium retinendæ, non recuperandæ, *Pont. de ſpol. lib. 3. cap. 10.*
8 *num. 75. Scac. de Iudic. lib. 1. cap. 38. in fin.* Et, vbi vtraque pars inſtat pro manutentione, ille, qui dubitat de propriis Iuribus, & ſequeſtrum deſiţat, non ſolet illud petere in actis, nec per informationes inſcriptis, ſed à Iudice cauſæ, ſeu ponente oretenus, & extra iudicium.

9 Limit. nunc primo concluſionem, † niſi aliter conſtet de mente Iudicis, quod ſcilicet voluerit poſſeſſorem ſua poſſeſſione priuare, *Ricc. d. coll. 3062. Greg. XV. d. dec. 9. num. 2.* [*Herculan. de caut. de non offend. cap. 2. num. 32. prope fin.*]

10 Limit. 2. † in ſequeſtro per Iudicem appoſito in vim, *Clement. prim. de ſequeſtr. poſſ. Add. ad d. dec. 9. Greg. num. 13. Cocc. dec. 478. num. 11.* & longe fortius, ſi ab eo non ſolum pars non appellauerit, & ſic acquieuerit, ſed petierit etiam illius expeditionem, *Ricc. d. coll. 3062. Coccin. d. dec. 478. num. 12.* [*Rot. recent. dec. 171. num. 5. & dec. 511. num. 2. par. 3. & in Carthaginen. Canonicatus coram Cardinali Lancellotto, poſt tract. dec. 571. num. 12.*] *vbi, quod in his terminis loquuntur deciſ. Put. 77. in fin. lib. 1.* [Vel ſubſecutus fuerit etiam conſenſus poſſeſſoris, *d. dec. 171. num. 5. par. 3. recent.*

Quod ſublimitatur, niſi ſequeſtrum fuerit nullum ex defectu iuriſdictionis, quia tunc eſt reuocandum, *Rot. in Barchinonen. Beneficij coram R. P. D. Dunozetto, poſt tract. deciſ. 14. num. 6.*]

Limit. 3. † niſi ſequeſtrum ſit a Iudice appoſitum, ſeu facta auocatio ex eo, quia poſſeſſio ſit vitioſa, ſeu attentata, *Ricc. d. coll. 3062. Seraph. dec. 314. num. 4. Add. ad d. deciſ. 9. Greg. XV. n. 14.* [*quæ deciſiones referuntur in Piſtorien. ſeu Nullius Beneficij coram R. P. D. Dunozetto, poſt tract. dec. 634. num. 6.* 11

Decl. primo limitationem procedere, ſi ſequeſtrum ſit non ſolum decretum, ſed etiam appoſitum, ſecus ſi decretum, & executioni non demandatum, *Rot. in d. Piſtorien. ſeu Nullius Benefic. coram R. P. D. Dunozetto, poſt tract. deciſ. 634. n. 8. 9. & 10. in fin.*

Decl. 2. limitationem locum habere quoad poſſeſſionem naturalem, ſecus quoad ciuilem, quæ ſolo animo retinetur, & ob quam Rota paſſim dat mandatum de manutenendo etiam ad effectum recuperandi naturalem, *Rot. in d. Piſtorien. ſeu Nullius Beneficij coram R. P. D. Dunozetto, poſt tract. d. dec. 634. num. 11. & ſeqq.*]

Limit. 4. † niſi conſtet, quod poſſeſſor habuerit, ſe pro ſpoliato, *Rot. recent. d. dec. 513. n. 4. par. 1.* 12

Limit. 5. † concluſionem non procedere, & contrarium eſſe dicendum in ſequeſtro voluntario, quod ſit, ſeu apponitur ab ipſis partibus, quia tunc cenſetur amiſſa poſſeſſio, *l. intereſſe, ff. de acq. poſſ. Pract. Papien. in form. ſequeſtr. in gl. audeat, n. 2. & ibid. Add. ad gl. ſapiens ver. iuxta latam ſententiam, in fin. Boccat. de interd. vti poſſid. c. 2. n. 52. Grauat. ad pract. Veſt. lib. 7. c. 2. ſub n. 17. Gail. pract. lib. 2. obſ. 5. in fin. Menoch. conſ. 2. n. 163. Gratian. diſcept. for. c. 114. n. 13. Ricc. d. coll. 1645. & d. coll. Seraph. dec. 756. n. 3. Cocc. dec. 343. n. 1. dec. 478. n. 8.* [*Rot. recent. dec. 171. n. 4. par. 3. Rot. Bonon. dec. 30. n. 20.*] licet *Menoch. de retin. remed. 3. n. 92.* ſentiat, quod, † qui deponit rem ſuam ſponte apud ſequeſtrum, animo retineat poſſeſſionem ciuilem, & ex ea debetur ſibi manutentio, & idem videatur ſentire, *d. conſ. 2. n. 164.* [& quod ſint, qui teneant, quod per ſequeſtrum voluntarium non perdatur poſſeſſio, *habetur in d. dec. 171. num. 4. par. 3. recent.*] 13 14

Extende † vt cenſeatur etiam amiſſa poſſeſſio, ſi poſſeſſor petierit à Iudice apponi ſequeſtrum, *Greg. XV. deciſ. 307. num. 27.* 15

Vel † relaxauerit ſimpliciter poſſeſſionem in manibus Iudicis, *Seraph. d. deciſ. 756. num. 1. & 3.* 16

Sublimita 2. † Vt nec etiam ſequeſtrum voluntarium priuet poſſeſſione, quando adeſt proteſtatio, ſine præiudicio ſuorũ iurium, vel ſaluo iure in poſſeſſorio, *Ricc. d. coll. 3062. Seraph. dec. 287. n. 5. Adnot. Add. dec. 9. Greg. num. 15. Coccin. d. deciſ. 478. n. 9. Rot. in Imolen. Præceptoriæ coram Manzanedo, poſt tract. dec. 48. num. 12.* 17

Sublimita 2. † in ſequeſtro voluntario appoſito cauſa cuſtodiæ, quia non priuat poſſeſſione, *l. intereſſe. ff. d. acq. poſſ. Menoch. de retin. remed. 3. num. 95. Ricc. d. collect. 3062. Coccin. dec. 312. num. 5.* 18

Sublimita 3. † Vt ſequeſtrum voluntarium ſuper fructibus non obſtet quoad poſſeſſionem, & manutentionem rei, *Seraph. deciſ. 287. in fin. Rot. in d. Imolen. Præceptoriæ coram Manzanedo, poſt tract. dec. 48. numer. 11.* 19

Limit. 6. vbi poſſeſſio ſit nulla, & vitioſa, ſeu attentata, *Add. ad dec. 186. Buratt. num. 17.*

Limit. 7. concluſionem procedere, quando poſſeſſio ſit clara, ſecus ſi turbida, quia tunc ſequeſtrum priuat poſſeſſione, *Add. ad d. dec. 186. Buratt. n. 17.*]

SVM

Digitized by Google

S. V. M. M. A. R. I. A.

1 *Exceptio poſſeſſionis tertij impedit mandatum de manutenendo. Decl. vt num. 7.*

2 *Exceptio in manutentione de poſſeſſione tertij non eſt deducere ius tertij, ſed opponere exceptionem excluſiuam poſſeſſionis agentis.*

3 *Exceptio excluſiua iuris agentis ſemper, & in omni iudicio admittitur.*

4 *Tertij poſſeſſio allegari poteſt ad probandum non poſſeſſionem alterius,*

5 *Impoſſibile eſt, quod duo eandem rem poſſideant inſolidum.*

6 *Tertij poſſeſſio allegari poteſt, & impedit mandatum de manutenendo, etiam ſi probetur praſumptiuè de vno tempore ad aliud, vel etiam tertius ille detineat ſine titulo,*

7 [*Tertij poſſeſſio allegari poteſt, quem non conſtat habuiſſe notitiam poſterioris ingreſſus, vel ſi ille contradixerit.*

Tertij poſſeſſio allegari non poteſt, vbi declarauit ſe non poſſidere, vel habuit ſcientiam poſſeſſionis alterius, & paſſus fuit, & num.

Animum poſſidendi an quis habeat, ſtatur eius declarationi.

Detentio poſſeſſionis ciuilis, quæ conſiſtit in animo, à tertio allegari non poteſt ad eius intentionem fundandam, Lim. vt num.]

Obſeruatio LXI.

An in hoc iudicio poſſit dari de poſſeſſione tertij.

1 ADMITTITVR in hoc iudicio exceptio, † quod tempore, quod petens manutentionem prætendit poſſidere, ſeu poſſeſſionem acquiſiuiſſe, tertius poſſideret, *Aret. in §. retinendæ ſub n. 9. Inſt. de interd. Menoch. de retin. remed. 3. numer. 602. Boccat. de interd. vti poſſid. cap. 5. num. 3. Cyriac. contr. forenſ. lib. 1. contr. 10. numer. 20. Rot. in Romana Domus coram Buratto, penes Marcheſ. de comm. par. 2. fol. 558. n. 5. Rot. diuerſ. deciſ. 412. ſub n. 3. verſ. nec eſt verum, par. 4. Rot. recent. deciſ. 585. in fin. par. 2, Greg. XV. deciſ. 14. numer. 4. deciſ. 158. n. 3. Adnot. ad dec. 268. eiuſdem Greg. numer. 10. Rot. in Romana Domus coram R. P. D. Dunozo, poſt tract. deciſ. 30. num. 2. in Maceraten. hereditatis coram Cardinali Pamphilio, poſt tract. deciſ. 74. n. 24. in Sorana Beneficij coram R. P. D. Veroſpio, poſt tract. dec. 328. n. 3.* [*Rot. recent. dec. 158. num. 2. & deciſ. 497. n. 1. par. 3. Duran. deciſ. 170. n. 2. & 3. Add. ad dec. 67. Buratt. n. 20.* vbi ad excludendam poſſeſſionem inſtrumentalem quamuis alias non habens ab alio cauſam non poſſit illius poſſeſſionem, allegare, *Buratt. dec. 306. n. 9.*]

2 Nam † hoc non eſt deducere iuris tertij, ſed opponere exceptionem excluſiuam poſſeſſionem ipſius agentis, *Aret. in d. §. retinendæ, n. 9. Rot. diuerſ. d. dec. 412. n. 3. d. verſ. nec eſt verum, par. 4.* [*Rot. recent. d. deciſ. 158. n. 2. & d. deciſ. 497. n. 1. par. 5. Duran. dec. 170.*

3 *num. 3. Buratt. dec. 614. num. 2.*] & † exceptio excluſiua iuris agentis ſemper, & in omni iudicio admittitur, *Greg. XV. d. deciſ. 14. num. 5. Rot. in d. Maceraten. Hereditatis num. 26.*

4 Quare † ad probandum non poſſeſſionem alicuius poteſt dari de poſſeſſione tertij, *Menoch. dict. remed. 3. retinen. num. 602. Boccat. d. cap. 5. n. 3.* [*Rot. in Bracharen. Iuriſpatronatus de Padurelſo coram Cardinali Sacrato poſt tract. dec. 423. n. 4. & in Cremonen. Reabenda coram Cardinali Lancellotto, poſt tract. dec. 434. num. 7.*] cum † impoſſibile ſit, quod duo 5
eandem rem poſſideant inſolidum, *Aret. in d. §. retinendæ, num. 9. Tuſc. lit. V. poſſeſſio concl. 429. Greg. XV. d. deciſ. 14. ſub num. 4. & dicam infra obſer. 72.*

Et † prædicta procedunt etiam ſi poſſeſſio tertij 6
probetur præſumptiuè, præſumendo ſcilicet illam continuatam de vno tempore ad aliud, *Adnot. ad d. deciſ. 14. Greg. XV. ſub littera A.* Et etiam, quod ille † tertius ſolum detineat ſine titulo, *Greg. XV. deciſ. 158. numer. 4.* ſi tamen conſtet de voluntate ipſius tertij, quod velit poſſidere, & poſſeſſionem non amiſerit, *Rot. in Sorana Beneficij coram R. P. D. Veroſpio, poſt tract. deciſ. 328. n. 4. & 5.* [*Duran. dec. 170. ſub n. 5. & ſeq.* vbi de tertio, quem non conſtet habuiſſe notitiam ingreſſus ſeu poſterioris poſſeſſionis alterius, vel immo illi tradiderit, ſecus ſi appareat, quod declarauerit, ſe non poſſidere quia in iis, quæ conſiſtunt in animo, vt eſt poſſeſſio, ſtari debet eius aſſertioni, *Rot. recent. dec. 158. n. 4. & deciſ. 497. in fin. par. 3.* Et idem ſi appareat, quod habuerit ſcientiam poſſeſſionis alterius, & paſſus fuerit, *Duran. d. dec. 170. n. 2. 4. & 5.* Prout nec retentio poſſeſſionis ciuilis, quæ conſiſtit in animo, poteſt allegari à tertio ad propriam intentionem fundandam, *Lotter. de re Benef. lib. 3. quæſt. 11. num. 87. Caualer. dec. 531. n. 5.* niſi ſit ſobrogatus gratioſè ad defuncti poſſeſſionem, *Lotter. loc. cit. num. 88.*]

S V M M A R I A.

1 *Nullitatis inſtrumenti obligationis exceptio mandatum de manutenendo non retardat, vbi alias habuit executionem.*

2 *Nullitatis inſtrumenti oppoſitio non impedit manutentionem in exactione annuarum præſtationum, quæ alias ſolutæ fuerunt, donec de ea iudicatum fuerit.*

3 *Cenſus nullitatis exceptio non retardat manutentionem in illius exactione, vt quod ſit impoſitus ſuper bonis fideicommiſſo ſubiectis, vel feudalibus.*

4 *Ampl. etiam ſi ſuper cenſus nullitate lata ſit ſententia, à qua pendeat appellatio.*

[*Intereſſurarum dotalium in exactione datur marito manutentio etiam ſoluto matrimonio non obſtante allegata nullitate conuentionis.*

Maritus vxore mortua non deſinit bona dotalia poſſidere.]

5 *Penſionis in exactione non impeditur manutentio ex allegata illius nullitate, vel ſolutione non facta in vim litterarum reſeruationis.*

Penſionis nullitatis oppoſitio reſpicit petitorium, nec diſcutitur in manutentione.]

6 *Translationis nullitatis exceptio vti recipiens petitorium, & requirens altiorem indaginem manutentionem non impedit.*

[*Exceptio inualiditatis prouiſionis vti requirens altiorem indaginem non impedit manutentionem.*]

7 *Donationis nullitatis, de qua non conſtet, exceptio non impedit mandatum de manutenendo ad fauorem poſſidentis illius vigore.*

[*Inſinuationis defectus manutentionem non impedit.*]

8 *Exceptio, quod quis poſſideat vigore contractus reprobati mandatum de manutenendo non retardat.*

9 *Vſuræ exceptio manutentionem non impedit quandiu ſuper illa, & contractus validitate diſcutitur.*

10 *Eccleſiaſticæ rei poſſeſſor eſt manutenendus non obſtante exceptione alienationis ſine ſolemnitatibus donec declaretur in petitorio.*

11 *Minoris rei poſſeſſor eſt manutenendus etiam quod allegetur*

allegetur nullitas contractus, cum hoc reſpiciat petitorium, & occupans rem minoris acquirat ſaltem detentationem.

12 *Nullitatis instrumenti ſeu contractus allegatio, quæ ſic clara, euidens, & probatione non egeat impedit mandatum de manutenendo, vbi exempla.*

Obſeruatio LXII.

An, & quando exceptio nullitatis inſtrumenti, vel contractus, ſeu obligationis, quæ alias habuit executionem, vel illius vigore fuit facta ſolutio, ſeu aliquis poſſidet, mandatũ de manutenendo retardet.

1 NVLLITATIS † inſtrumenti obligationis exceptio mandatum de manutenendo non retardat, quando alias habuit executionem, *Scac. de appellat. cap. 2. quæſt. 19. remed. 1. concluſ. 5. numer. 20. 21.* [*Thomat. dec. 30. numer. 31.*

2 Quare † non impeditur manutentio in exactione annuarum præſtationum ex oppoſitione nullitatis inſtrumenti, ſeu contractus illarum obligationis, vbi alias ſolutæ fuerint, donec de hoc fuerit iudicatum, *Scacc. loc. cit. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 113. num. 35.*

3 Et ſic † non attenditur exceptio nullitatis cenſus ad retardandam manutentionem in illius exactione, *Gratian. diſcept. forenſ. d. cap. 113. numer. 35. & cap. 208. num. 14. Scacc. de ſent. & re iud. gl. 14. quæſt. 19. num. 95. D. Cenc. de Cenſib. par. 2. cap. 2. quæſt. 5. art. 2. num. 21. & ibi Rot. dec. 109. num. 70 deciſ. 236. num. 4. deciſ. 248. numer. 1. quæ eſt etiam penes Marcheſ. de comm. par. 1. fol. 869. num. 1.* & in ambobus de cenſu impoſito ſuper bonis fideicommiſſo ſubiectis, *& deciſ. 251. numer. 5.* vbi de cenſu impoſito ſuper bonis feudalibus, & quod hoc reſpicit petitorium, *& idem Cenc. ibid. in addit. numer. 5. & in addit. ad eamdem par. 2. cap. 2. quæſt. 2. art. 6. num. 17. & ſeqq.* & quod nullius ſit momenti exceptio fideicommiſſi requirentis altiorem indaginem ad retardationem mandati de manutenendo in exactione cenſus, *tradit idem Cenc. d. par. 2. cap. 2. quæſt. 5. art. 2. numer. 29. & ibi Rot. dec. 236. numer. 4. dec. 248. numer. 1. quæ eſt etiam penes Marcheſ. de comm. par. 1. fol. 869. num. 1.*

4 † Etiam quod ſuper cenſus nullitate lata ſit ſententia, ſi ab eo pendeat appellatio, *Rot. diuerſ. deciſ. 315. numer. 1. par 4. Rot. penes Cenc. de Cenſib. dec. 210. in fin. deciſ. 211. num. 3. dec. 234. numer. 4. & 5.* [Prout non impeditur maritus in manutentione exigendi interuſuria dotalia etiam poſt ſolutum matrimonium ex allegata nullitate conuentionis, *Gratian. diſcept. for. cap. 427. in addit. impreſſ. in fin. 3. tom. poſt cap. 600. fol. mihi 605. verſ.* quamuis tamen circa med. & vxore mortua non deſinit bona dotalia poſſidere, *Buratt. dec. 609. numer. 6. deciſ. 623. numer. 2. & 3.*]

5 Sicuti † non impeditur manutentio in exactione penſionis ex allegata illius nullitate, vel ſolutione non facta in vim litterarum reſeruationis, *Veſtr. in pract. lib. 3. cap. vlt. Mareſcot. var. reſol. lib. 1. cap. 22. num. 18. & 10. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 113. numer. 28. 31. & 35. Garz. de benef. cap. 5. num. 447. Rot. in Regien. penſionis coram R. P. D. Pirouano, poſt tract. deciſ. 180. num. 10. & 11. in Spoletana Penſionis coram Vbaldo, poſt tract. dec. 318. num. 8.* [*Rot. recent. dec. 310. in fin. par. 4.* vbi quod nullitatis penſionis oppoſitio reſpicit petitorium, nec eſt diſcutienda in hoc ſummariſſimo iudicio, *Buratt. dec. 542. num. 4. & ſeq.* vbi quod exceptio nullitatis, quæ non ſit clara ex eiſdem litteris, reiicitur ad petitorium, & donec de ea diſputatur non debet denegari manutentio in quaſi poſſeſſione exigẽdi, *deciſ. 759. ſub num. 9. & 10. vbi Add. litera C.*]

Vt quoque † non eſſet relenans exceptio nulli- 6
tatis tranſlationis, vti reſpiciens petitorium, & re-
quirens altiorem indaginem, *Greg. XV. deciſ. 275.
num. 11. Rot. in Col-nien. Monaſtery coram Eminentiſſi-
mo D. Vbaldo, poſt tract. deciſ. 126. numer. 8. & dec. 40.
num. 4* Nec [admitteretur exceptio inualiditatis
prouiſionis tamquam requirens altiorem indagi-
nem, *Rot. recent dec. 341. num. 4. par. 4.*]

Quemadmodum † poſſidenti vigore donationis 7
non obſtaret exceptio illius nullitatis, ſeu inualidi-
tatis, de qua non conſtaret, nec de ea in hoc iudicio
diſcutiendum eſſet, *Rot. recent. dec. 270. num. 4. par. 1.*
[*& in Viterbien. Terra Vetralla coram Remboldo, poſt
tract. dec. 653 à principio vſque ad num. 6.* vbi de de-
fectu inſinuationis, quæ fuit etiam confirmata, *vt in
dec. 671. par. 1. recent.* † Nec, quod quis poſſideret 8
vigore contractus reprobati, nam nihilominus tali-
ter poſſidenti dandum eſſet mandatum de manute-
nendo, *Ricc in coll. deciſ. coll. 1261. Caſ. de Graſſ. deciſ. 4.
de cauſ. poſſ. & propriet.*

Prout † non releuat exceptio vſuræ, quam diù 9
ſuper illa, & validitate contractus diſcutitur, *Greg.
XV. dec. 107. num. 2. Rot. in Romana Manutentionis ſeu
Pecuniaria coram bo. me. Vbaldo, poſt tract. deciſ. 181.
num. 6.* † Eademque ratione debet manuteneri poſ- 10
ſeſſor etiam aduerſus excipientem de alienatione
rei Eccleſiæ ſine ſolemnitatibus, quia, donec ſit
declaratum in petitorio, debet manuteneri in exa-
ctione cenſus, vel fructuum perceptione, *Tuſc. in
verb. poſſeſſor. concl. 441. num. 7.*

Et † idem reſpectu minoris, nam exceptio, quod 11
propter nullitatem contractus non fuerit tranſlata
poſſeſſio, videtur ab hoc iudicio aliena, vti petito-
rium reſpiciens, & quia occupans, rem minoris ac-
quirit ſaltem detentationem. *Rot. in Romana Fidei-
commiſſi de Epis coram R. P. D. Vereſpio, poſt tract.
dec. 295. num. 16. & 17.*

Quando † tamen nullitas eſt adeò clara, & eui- 12
dens, vt non egeat probatione, illius allegatio retardat mandatum de manutenendo, vt in terminis Cenſus, *Cenc. de Cenſib. d. par. 2. cap. 1. quæſt. 5. art. 2. in addit. num. 5.* & in ſimili materia obligationis Cameralis, *Zaneb. ad Galeſ. de oblig. Camer. q. 3. num. 1. & ſeqq.* & in terminis affictus rei Eccleſiaſticæ vltra triennium abſque beneplacito Apoſtolico, *fuit dictum in Romana, ſeu Terracinen. Affictus coram R. P. D. Pirouano, poſt tract. dec. 215. num. 15. & ſeqq.* & in terminis donationis ſine ſolemnitatibus ſtatutariis, & inſinuatione, *tenuit Rot. in Romana Donationis de Capranica coram R. P. D. Durano, poſt tract. dec. 63. & dec. 254.*] & in terminis nullitatis penſionis, *Buratt. dec. 542. num. 7. & ſeqq.*]

SVMMARIA.

1 *Simulationis contractus, ſeu ſolutionis exceptio non impedit mandatum de manutenendo, cum concernat petitorium, ſeu negocium principale, & defectum tituli, Ampl. vt num. 3.*

2 *Simulationis exceptio non retardat executionem obligationis cameralis.*

4 *Exceptio non adimplementi non impedit manutentionem, ſi ſit facta diligentia de adimplendo, vel ſit adimpletum per æquipollens.*

[*Exceptio non adimplementi eo minus impedit manutentionem, ſi illi etiam tacitè fuerit renuntiatum.*]

5 *Exce*

5 *Exceptio non adimplementi an retardet obligationem cameralem remiſſiuè.*

Obſeruatio LXIII.

An attendatur exceptio ſimulationis contractus, vel ſolutionis, & quid de exceptione non adimplementi,

1 SIMVLATIONIS † contractus, ſeu ſolutionis
exceptio non facit ceſſare prætenſionem
manutentionis, cum concernat petito-
rium, & defectum tituli, ac negocium principale
reſpiciat, *D Cenc.de Cenſib.par.2.cap.2.q.5.art.2. ſeu
q.88.in nouiſſ.Taurinen.num.28. & ibi Rot.deciſ.212,
num 3. Rot.recem. dec.140.n.2.dec.677. num.1.par.2.
Rot.in Romana Domus coram Cardinali Sacrato, poſt
tract.deciſ.152.num.4. & 6.in Romana manutentionis,
ſeu pecuniaria coram bo.me.Vbaldo,poſt tract.dec.181,
num.6. in Calagurita̅na penſionis coram Manzanedo,
poſt tract. dec.188.num.8.* [*& in recent.dec.308.n.15.*
2 *par.5.*] prout † nec impedit executionem obliga-
tionis cameralis,*Galleſ.de obl.Camer.q.18.num.4. &
ſeqq.vbi Zacch.n.5. & ſeq.Greg.XV.dec.195. num.16,
vbi Adnot.num 18. Rot.poſt Add. ad tract. Cenc.de*
3 *Cenſib.dec.113.num.7.& 8.*quod procedit,† etiã ſi ſu-
per fictione, & ſimulatione adſit ſententia, à qua
pendeat appellatio, vt in terminis ceoſus, *dixit
Rot.recent.d.dec.140. ſub num.1. & 4.par.2.*
4 Nec † etiam poteſt manutentio retardari per
exceptionem non adimplementi, vt quis non poſ-
ſit exigere fructus ſibi debitos occaſione cenſus,
vel ſimilis cauſæ, quando fuit facta diligentia de
adimplendo, vel fuit etiam adimpletum, ſaltim per
æquipollens, *Grat. diſcept.for. cap.113. num. 18. &
ſeqq* [Quodque huiuſmodi exceptio non retardet
iudicium manutentionis, *habetur per Thomat dec.7.
num.14 vbi num 25.* eo minus, ſi illi fuerit renun-
5 ciatum etiam tacitè.] † & de hac exceptione non
adimplementi ex parte actoris reſpectu obligatio-
nis cameralis, *habes per Galleſ. de oblig. Camer.q.17.
num.7.& late per Zacch.ibid.numer.47. & ſeqq.& in
add.num.17.Rot penes Paris.de Saluian. dec.90.n.5.
deciſ.168. num.1. & ſeqq.dec.286. num.1. & 2. Rot.
recem.dec.21.num.3. dec.162. num.3. dec.148. num 7.
dec.493. num.2. dec.577. num.10 par.1. & dec.389.
num.2 dec.390.num.3,dec.464.num.4.dec.520.num.4.
dec.686. num.2.par.2.*

SVMMARIA.

1 *Extinctionis crediti, & debiti,ſeu cauſæ, & tituli reſpectiue exceptio quoad annuas præſtationes, vt in cenſu, & penſione in manutentione non admittitur ſed reiicitur ad petitorium.& num.3. Ampl. vt num.4. & 5.Decl.vt num.6.& 7.*

2 *Cenſus non dicitur extinctus, ſeu reſolutus per relaxationem mandati executiui pro ſorte ad effectum deponendi, donec fuerit doctum, bona eſſe libera, vel renouata fideiuſſio,ſecus vero per relaxationem mandati pro ſorte ad effectum ſoluendi ipſi emptori cenſus,& num.7.*

[*Extinctionis cenſus exceptio non retardat manutentionem, ſi deficiat legitima intimatio, & depoſitum non ſit purum,ſed ſub conditione.*]

5 [*Exceptio ceſſationis pignoris, & hypothecæ non impedit creditori manutentionem.*]

6 *Extinctionis exceptio tunc demum non obſtat manutentioni ſi ſit turbida, & requirat altiorem indaginem.*

[*Extinctionis debiti exceptio turbida, quæ habeat contra ſe deciſiones firmatas, non retardat manutentionem.*]

7 *Secus ſi clara, vbi exempla in cenſu,& penſione.*

8 *Extinctionis cenſus exceptio obſtat manutentioni, ſi doceatur de actu æquiualenti retrouenditioni, & extinctioni,vbi exemplum.*

Extinctionis penſionis exceptio releuat in impoſita ſuper beneficio pleno cum decreto annullatiuo, ſi de effectuali, & totali ſolutione in imponentis vita non doceatur, ſed potius de contrario, ſecus contra.

Reſolutionis contractus exceptio patens à manutentione non reiicitur.

Cenſus an dicatur extinctus ex conuerſu,& graduatione in iudicio diſcuſſionis.

Cenſus extinctus non dicitur ex immiſſione ex Saluiano in fundo, & deliberatione de ordine Sanctiſſimi precio depoſito illius conſignatione non ſecuta.]

8 *Exceptio iuſta cauſa amplius non ſoluendi, quæ non ſit patens, & à parte controuertatur, manutentionem non impedit,ſecus ſi patens, vbi exempla & num.10. & ſeqq.*

9 *Adminiſtrator an teneatur iudicio manutentionis vel tantum conueniri poſſit ad reddendam rationem de adminiſtratis, & num.11.*

[*Fructibus, ſeu redditibus diminutis, & de hoc conſtito, datur manutentio pro rata diminutioni proportionata, ſed de diminutione non conſtito datur ad totum, & eo magis conſorti contra conſortem adminiſtrantem rem communem.*]

10 [*Beneficio carens, & manutentioni ſe apponens,ſeu negans ſoluere nec turbat, nec contendit aduerſarium eſſe actorem, & non reum.*

Exceptio,quod cauſa reducta ſit ad non cauſam impedit obligationis executionem.

Locatori finita etiam locatione datur manutentio pro affictibus antea decurſis.]

11 *Erroris exceptio an obſtet manutentioni.*

13 *Exceptio, quod conſtet de cauſa non obligatoria in futurum, an retardet manutentionem, vbi exempla.*

14 *Locatori manutentio non datur in exactione affictus, niſi locatione durante, ſecus ea finita.*

[*Obligatio ad tempus, ſeu conditionalis, & illius poſſeſſio expirat cum tempore, & conditione, & nullum competit poſtea remedium poſſeſſorium, Decl.vt num.13.*

[*Probatio clara ad effectum retardandæ manutentionis dicitur,ſi doceatur de re iudicata, vel de confeſſione partis.*

Nomina debitorum, quæ vnica ſolutione extingui poſſunt, non cadunt ſub poſſeſſione nec datur quoad ea manutentio in quaſi poſſeſſione exigendi.

Officium exercenti non iure proprio, ſed delegato ſub delegatione reuocata non impedit manutentio.]

An,

Observatio LXIV.

An & quando habeat locum exceptio extinctionis crediti, obligationis, ſeu cauſæ, propter quam alias fuit facta ſolutio; vel aliquis in poſſeſſione conſtitutus, ſeu iuſtæ cauſæ amplius non ſoluendi, vel non obligatoriæ in futurum.

1 EXtinctionis † crediti, & debiti, ſeu cauſæ, vel tituli reſpectiuè exceptio quoad annuas præſtationes in hoc iudicio nõ admittitur ſed illa ad petitorium reiicitur, & datur poſſeſſori manutentio in earum exactione, donec ſuper exactione, diſcutiatur, & fuerit iudicatum, *Rot. in Peruſina Bonorum 27. Iunij 1616. coram Buratto, in Romana manutentionis, ſeu pecuniaria coram Vbaldo, poſt tract. deciſ. 181. numer. 12. & in terminis allegata extinctionis cenſus, Cenc. de cenſib. par. 2. cap. 2. quæſt. 5. art. 2. num. 31. & ibi Rot. deciſ. 235. num. 3. deciſ. 249. in fin. & idem Cenc. ibid. in addit. num. 7. vbi Rot. deciſ. 66. num. 6. Rot. diuerſ. deciſ. 436. numer. 1. & 2. par. 4. Rot. in recent. dec. 614. in fin. par. 1.* [*Thomat. dec. 39. num 20. & 21.*]
2 puta, † cenſus allegaretur extinctus, & reſolutus per relaxationem, & obtentionem mandati executiui pro ſorte principali ad effectum deponendi, donec fuerit doctum, bona eſſe libera, & non ſubiecta fideicommiſſo, vel renouata fideiuſſio, cum iſto caſu non ſit in poteſtate creditoris ſortem recipere, *Gratian. diſcept. forenſ. cap. 113. num. 36. & 37. Rot. in Bononien. cenſus coram Cardinali Lancellotto, apud Marcheſ. de comm. par. 1. fol. 869. num. 1. & ſeqq. quæ eſt etiam penes Cenc. de cenſib. dec. 248. numer. 1. & ſeqq.* [Vel ſi non fuerit facta legitima intimatio, nec pretium depoſitum, ſed ſub conditione, *Rot. re-*
3 *cent. dec. 624. n. 5. & 9. p. 4.*] Et † in materia allegata extinctione penſionis, *Idẽ, Conc. de cenſib d. p. 2. cap. 2. quæſt. 5. art. 2. in fin. & ibi Rot. deciſ. 246. num. 5. deciſ. 248. ſub. num. 2. quæ eſt etiam penes Marcheſ. de comm. d. par. 1. fol. 968. num. 2. Gratian. diſcept. forenſ. d. cap. 113. num. 36. Caputaq. deciſ. 317. par. 2. Rot diuerſ. d. deciſ. 436. ſub. num. 1. & 2. par. 4. Rot. in Papien. Bonorum coram Eminentiſſimo Cardinali Veroſpio, apud eundem Marcheſ. de comm. par. 1. fol. 984. ſub numer. 4. Rot. recent. deciſ. 617. numer. 3. par. 1.*

4 Quæ † locum habent, etiam quod ſit facta aſſignatio pro extinctione non dum effectuata, vt in cenſu, *Caualer. deciſ. 71. vbi numer. 4.* quod multo magis datur manutentio, ſi poſt aſſignationem fuerit etiam facta aliquorum fructuum ſolutio. Et idem ſi ad hunc effectum inter alios factum fuerit depoſitum, *Rot. poſt addit. Cenc. de Cenſib. deciſ. 52. num. 1.*

5 Ac † etiam ſi ſuper extinctione, & petitorio ſit lata ſententia, nam nihilominus non dicitur adhuc iudicatum, ſi fuerit ab ea appellatum, vel pendeat cauſa reſtitutionis in integrum, *Rot. diuerſ. d. deciſ. 436. num. 2. par. 4. Rot. in Calagurritana Penſionis coram Corduba, apud Marcheſ. de comm. par. 1. fol. 521. num. 1. & 2.* [*Rot. recent. d. dec. d. dec. 624. num. 8. par. 4.*

Prout idem locum habet in poſſidente iure pignoris, & hypothecæ cuius ceſſatio allegetur, & per conſequens, quod ceſſare debeat etiam poſſeſſio, quia nec ex huiuſmodi exceptione impeditur manutentio, *Rot. in Sabinen. Caſtri Mompei coram Eminentiſſimo D. Cardinali Veroſpio, poſt tract. dec. 470. num. 14. & 15.*]

Sunt † tamen prædicta intelligenda, vt procedant, vbi exceptio extinctionis eſt turbida, & requirit altiorem indaginem, *Cenc. de cenſib. d. par. 2. cap. 2. quæſt. 5. art. 2. in addit. num. 7. & ibi Rot. poſt tract. princ. d. deciſ. 235. num. 3. d. dec. 249. num. 7. & poſt addit. dec. 66. num. 12. deciſ. 136 num. 2. Rot. diuerſ. d. dec. 436. numer. 2. par. 4. Rot. recent. d. deciſ. 614. in fin. par. 1.* [*Rot. recent. dec. 346. in princ. verſ. quo vero. par. 3.* vbi præſertim ſi habeat contra ſe deciſiones iam firmatas, *& d. deciſ. 624 numer. 5. & 9. par. 4.*] † ſecus, ſi de vera, & expreſſa extinctione docceatur, puta reſpectu cenſus per actum retrouenditionis ſimilem, *Cenc. de cenſib. d. par. 2. cap. 2. quæſt. 5. art. 2. in addit. nu. 5. & ibi Rot. poſt tract. princip. deciſ. 182. in princ. & nu. 1. & poſt add. d. dec. 66. num. 6.* [*Rot. recent. d. deciſ. 624. num. 4. par. 4.*] vel doceatur, quod fuerit relaxatum mandatum executiuum ſimpliciter pro ſorte ad effectum ſoluendi ipſi emptori cenſus, non autem ad effectum deponendi, nam cum eſſet hoc caſu in facultate creditoris ſortem ad ſui libitum recipere, non poſſet recipere fructus citra vitium vſurarum, & per conſequens nec eſſet manutenendus, *Gratian. diſcept. forenſ. d. cap. 113. num. 36. & 37. Rot. poſt tract. Cenc. de cenſib. d. deciſ. 248. num. 3. quæ eſt etiam penes Marcheſ. de comm. par. 1. fol. 869. num. 3. Rot. penes Pacific. de Saluian. deciſ. 212. per tot. vbi*, multo magis, ſi fuerit etiam aliquid ad computum ſortis exactum, [*Rot. recent. d. deciſ. 614. num. 4 par. 4.* vbi de actu æquiualenti retrouenditioni, & extinctioni, vt ſi fuerit in vim mandati relaxati pro ſorte, & fructibus facta exactio plurium pecuniarum, & inducta reſolutio, & ſors ceciderit in debitum.] Et reſpectu penſionis, ſi ex ventre litterarum ipſius reſeruationis ipſa exceptio extinctionis oriretur, *Rot. recent. d. deciſ. 617. num. 3. par. 1. Rot. in Cremonen. penſionis coram bo. mem. Vbaldo, poſt tract. dec. deciſ. 163. num. 14. in Regien. penſionis coram R. P. D. Pirouano, poſt tract. dec. 180. num. 12. Buratt. deciſ. 542. numer. 7. in fin. deciſ. 759. numer. 11.* Vel ſi in penſione pleno beneficio impoſita cum decreto, Dummodo per titulatem conſentientem in effectu termini omnes eius vita, ſeu poſſeſſione durante ſoluantur, & cum clauſula annullatiua, & de tali effectuali ſolutione non doceretur, ſed potius de contrario, *ad tradita per Rot. in Ceruien. Penſionis coram R. P. D. Veroſpio, poſt tract. dec. 540. num. 20. Addent. ad dec. Buratt. 156. in fin.* quamuis ſecus vbi de actualibus, & continuatis ſolutionibus conſtet, *Buratt. deciſ. 759. num. 10.* Nec enim exceptio reſolutionis contractus quæ ſit patens, ab hoc ſumariſſimo iudicio reiicitur, *Thomat. dec. 55. numer. 49. & ſeqq.* Sed equidem non diceretur extinctus cenſus nec fructuum curſus ceſſares, ex quo quis in diſcuſſione bonorum debitoris, & in ſententia gradoatoria eſſet graduatus pro illius ſorte, niſi ſequuta illius effectuali reſtitutione, ſeu pro ea in ſolutum datione, & aſſignatione bonorum, *Caualer deciſ. 528. numer. 1. Rot. recent. deciſ. 60. numer. 2. & ſeqq. par. 1. & deciſ. 278. num. 4. par. 4.* Prout nec ex immiſſione ex Saluiano in fundo, & deliberatione facta de ordine Sanctiſſimi pretio depoſito, illius conſignatione non ſecuta, *Rot. apud Fenzon. ad Statut. Vrb. deciſ. 147.*]

Alia † ſimilis ſuccedit exceptio, quod, qui negat hodie ſoluere, habeat iuſtam, & legitimam cauſam non ſoluendi, quæ ſi non ſit patens, & à parte controuertatur, non impedit manutentionem, donec de illa videatur, vt de eo, qui opponit ſe eſſe hæredem cum beneficio legis, & inuentarij, & eſſe potiorem, & anteriorem creditorem, ac hæreditatem

non eſſe ſoluendo,& de eo, qui alias ſolueiit, puta penſionem cenſum,vel canonem,& modo deneget ſoluere,quia non potuerit habere poſſeſſionem beneficij grauati, ſeu rei, cuius ratione ſoluitur, vel amplius non poſsideat, ſed poſsideat alius, *tradit. Rot. diuerſ. deciſ.99.n.8.& 9.par.1.qua eſt etiam penes Cenc.de cenſib.deciſ.232.n.16.Rot.penes eumdem Cenc. dec.246.num.1.& ſeqq.qua eſt etiam apud Marcheſ.de comm.par.1.fol.984.& dec.251.n.5. & ſeqq.*[*& idem Cenc.in addit.ad d.tract.de cenſib.par 2.cap.2.quaſt.5. artic.3.n.7.& ib Rot.deciſ.84.ſub.n.3.verſ. nec obſtat. & n.4.*] *Rot.recent.deciſ.255.n.2.par.2.Rot.in Cremonen.penſionis coram Vbaldo poſt tract.dec.163.n.15.*

9 Et † quod contra adminiſtratorem non competat manutentio, ſed tantum actio ad reddendam rationem de adminiſtratis,vbi reditus,& ſumma ſoluenda non ſint certi, vel conſtet de diminutione, *Rot.in Cæſaraugustana diſtributionis coram Cardinali Sacrato, poſt tract. dec. 154. num. 3.*[& quod fructibus hæreditatis, diminutis, ac de hoc conſtito detur mandatum de manutenendo pro rata diminutioni proportionata,*dixit Rot.in Romana Annua Præſtationis coram Eminentiſſ. D. Card. Veroſpio,poſt tract.dec.642.n.1.& ſeqq.*Sed ſecus ſi de diminutione non conſtet,*Rot.in eadē Cæſaraugustana Diſtributionum coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. deciſ.547.num. 14. & dec. 549. num. 1.* Vel vbi agatur à contractibus contra conſortem adminiſtratorem rei communis, qui velit præſtationem diminuere vt de portionarijs aduerſus Capitulum circa diſtributiones,*dixit Rot.in d.Cæſaraugustana Diſtributionum coram Reuerendiſſimo D. Coccino,poſt tract. deciſ.547.num.13.& 14* vbi quod, dum diſputatur, an potuerit à Capitulo fieri diminutio,ſunt interim Portionarij manutenendi in quaſi poſſeſſione exigendi eam ſummam diſtributionum in qua ſunt, *& in eadem coram eod.poſt tract.deciſ.558.n.21.*]

10 Diuerſum † tamen eſt, quando quis negat ſoluere ex iuſta cauſa, eamdemque etiam liquide probat,vt ſi euidenter conſtet, aliquem eſſe hæredem cum beneficio legis,& inuentarij, adeſſe alios creditores anteriores, & potiores, & hereditatem non eſſe ſoluendo, *Rot. poſt tract. Cenc. de cenſib.d. deciſ.251. num.7.*[*& in d.Romana Annua Præſtationis coram Eminentiſſimo D. Cardinali Veroſpio, poſt tract. deciſ. 642. num. 3. & 6.*] Vel rem, cuius ratione ſoluitur, illum non poſsidere, vt reſpectu beneficij penſione grauati, *Rot.in Regien. penſionis coram R. P. D. Pirouano poſt tract. deciſ. 180. num. 23.* [*& in Cæſaraugustana Veſtiarij coram. R.P.D. Pirouane, poſt tract.dec.511.num. 4. & 9.* Nec tunc qui beneficio caret,& ſe opponit manutentioni,ſeu negat ſoluere,dicitur aduerſariũ in poſſeſsionē, vel quaſi turbare, nec contendere, eum eſſe actorem & non reum,*Rot.in d.Cæſaraugustana Veſtiarij coram R. P. D. Pirouano, poſt tract. deciſ. 511. numer. 15.*] & quod ceſſet etiam obligatio cameralis quoad penſionis contra titularem,qui beneficium reſignauit, vel illud non habuit *tradit. Zacch. ad Galleſ.de oblig.Camer.quaſt.17. num. 81. & ſeqq.*] Vt quoque, quod exceptio, quod cauſa ſit reducta ad non cauſam eiuſdem obligationis executionem impediat, *habetur per Rot. diuerſ. deciſ. 123. numer. 15. par. 3.*
11 *& penes d. Zacc. deciſ. 89. num. 1.*] Prout † daretur etiam contra adminiſtratorem manutentio, vbi reditus eſſent certi,& in certa, & determinata ſumma fuiſſet per prius facta ſolutio,& non conſtaret de redituum diminutione, *Rot.in d. Cæſaraugustana Diſtributionum coram Cardinali Sacrato, poſt tract. dec.154.num.4.*

12 Quemadmodum † non refragatur exceptio,quod obligatio, & ſolutio facta ſit per errorem, quando error non eſt certus, & clarus, *Seraph. dec. 705. in fin.* vt dicitur de obligatione camerali, *Zacch. ad Galleſ de oblig. camer. quaſt. 17. numer. 88. & ſeqq.* ſed factum per errorem, de quo clare conſtet, non conſtituit quem in poſſeſſione,vel quaſi manutenibili,*Rot.in Dertuſen.Vicaria coram R. P. D. Merlino,poſt tract.deciſ.186.num.9.& ſeq.*

Admitteretur † etiam exceptio, quod conſtaret 13
de cauſa non obligatoria in futurum,vt puta,quod ſolutum fuerit ex cauſa donationis veræ, vel præſumptæ, aut ratione patrocinij, quia tunc nullius acquiritur ſtatus,poſſeſſionis,& manutentio locum non habet, *Gratian. diſcep. forenſ. cap. 113.n.60.* Et idem, ſi non agatur de rebus, ſeu reditibus annuis perpetuis, ſed temporalibus in quibus finito tempore non eſt locus remedio huic poſſeſſorio, *Gratian.d.cap.113.n.62.& cap.510.num.75.* videtur ſentire,*Coccin.deciſ.418.verſ.neque obſtat.* Vnde † loca- 14
tori non daretur manutentio in exactione affictus, niſi locatione durante, ſecus illa finita, *Rot.in Romana manutentionis, ſeu Pecuniaria coram Vbalda, poſt tract.deciſ.181.num.9.*[niſi pro terminis affictus, ſeu penſionibus antea decurſis, *Buratt.dec.289.n.9.* vbi, quando inquilino ſuperueniſſet nouus titulus, Quemadmodum enim obligatio ad tempus, ſeu ſub conditione concepta, finito tempore, aut eueniente conditione expirat, ſic & poſſeſſio ab ea deponens, ita vt non competat aliquod remedium poſſeſſorium, *Mart. Andr.deciſ.81.n.1.& 2.* Si tamen incontinenti probetur tempus finitum,vel purificatio conditionis, alias quando huiuſmodi exceptio eſt turbida, vel aliàs altiorem indaginem requirit, non debet interim denegari manutentio poſſeſſori, *Mart. Andr.deciſ.75.n.8.& d.dec.81.n.3. vbi n.4.*quod probatio clara ad hunc effectum dicitur per rem iudicatam,vel confeſſionem partis.

Eadem ratione, cum nomine debitorem, vt depoſitum,mutuum, & ſimilia, quæ vnica ſolutione extingui poſſunt ſub poſſeſsione non cadant, *Bald. in cap. querelam n. 14.verſ.ad huius de elect. Lambert. de contract.art.24.q.3.princ.par.1.lib.2.n.3.verſ. adde cum ſeqq.*nec cadit in illis manutentio.

Velnti quoque ſi quis exercuerit officium non iure proprio, ſed vti ſubdelegatus ſubdelegatione reuocata euaneſcit omnis eius poſſeſsio,& ſit etiam manutentionis cauſa, *Rot.in Toletana Conſeruatoria coram R.P.D.Dunozette,poſt tract.deciſ.635.nu.17.*]

S V M M A R I A.

1 Reconuentionis exceptio in manutentione non admittitur.

2 Reconuentio fieri poteſt in interdicto retinenda ordinario de remedio recuperanda,ſeu ſpolij ſuper eadem re.

3 Petitio mutua manutentionis vtriuſque partis in poſſeſſione,vel quaſi eiuſdem rei admittitur.

[Iudex,ſi prius illi liqueat de poſſeſſorio, quam de retentione, poteſt ſine dubio poſſeſſorium prius terminare.]

4 Compenſationis crediti illiquidi exceptio non retardat manutentionem.

Compenſationis exceptio reſpicit petitorium.

Retentionis exceptio crediti non liquidi manutentionem non impedit,niſi liquidetur.]

5 Compenſatio, & retentio non datur pro credito illiquido,turbido,& requirente altiorem indaginem.

[Compenſationis non oppoſita in actis in ſpecie manutentionem non retardat.

Retentus exceptio pro expenſis in re factis non impedit manutentionem, ſed reijcitur ad petitorium, vel prouidetur cum cautione.]

De

Observatio LXV.

De exceptione reconuentionis, & compenſationis, ac retentionis.

1 Reconventionis † exceptio non admitti-
tur in hoc ſummariſſimo poſſeſſorio, *Ricc.*
*in coll.deciſ.collect.*112. vt idem dicitur reſpe-
ctu obligationis cameralia, *per Galleſ. de oblig. Ca-*
*mer. queſt.*18. *num.*11. *& ibi Zacch. ſub num.*18. licet
2 † in interdicto retinendæ ordinario poſſit fieri re-
conuentio de remedio recuperandæ, ſeu ſpolij ſuper
eadem re, *Menoch.de retinen.remed.*3.*num.*705. *Boc-*
3 *cat.de interd. vti poſſidetis, cap.* 5. *numer.* 13. & † in
hoc etiam ſummariſſimo admittatur mutua peti-
tio, & concurſus vtriuſque partis ſuper manuten-
tione in poſſeſſione, vel quaſi eiuſdem rei. [Et abſ-
que difficultate, quando Iudici prius liquet de poſ-
ſeſſorio, quam de reconuentione, poteſt ſolum poſ-
ſeſſorium terminare omiſſa reconuentione, *Mart.*
*Andrea.deciſ.*44.*num.*12]

4 Minuſque † retardatur manutentio per exce-
ptionem compenſationis crediti illiquidi, *Conc. de*
*Cenſib.par.*2.*cap.*2.*queſt.*5.*art.*2. *numer.* 6. *& ibi Rot.*
*dec.*29.*per tot.& faciunt tradita per Galleſ.d.queſt.*18.
*num.*6. *& ſeqq. & ibi per Zacch.n.*12. *& ſeqq.* [*Rot.in*
Camerinen. Bonorum coram R. P. D. Ghiſlerio, poſt
*tract.dec.*543.*num.*4. *& penes Fenzon. ad Statut. Vrb.*
*deciſ.*122. *in fin.* vbi, quod huiuſmodi exceptio re-
ſpicit petitorium. Quemadmodum nec exceptio re-
tentionis crediti non liquidi, ſeu alias liquidi, &
nunc illiquidi effecti manutentionem impedit, niſi
liquidetur, *Rot. in Auximana Cenſus coram R.P.D.*
*Ghiſlerio, poſt tract.dec.*647.*num.*59.] Eſtque genera-
5 le, quod † compenſatio, & retentio non datur pro
credito illiquido, & turbido, ac requirente altio-
rem indaginem, *Rot.recent.deciſ.*634.*num.*9.*dec.*679.
*num.*5.*par.*1. *dec.*540.*num.*10.*par.*2.*Coccin. deciſ.*326.
*num.*3.*deciſ.*358. *num.*2. [Prout nec huiuſmodi ex-
ceptio manutentionem impedit, vbi de ea non fue-
rit in actis ſpecialiter oppoſitum, *Rot.in d.Cremonen.*
*Bonorum coram R.P.D.Ghiſlerio, poſt tract. dec.*543.
*num.*9. *&* 11. Quodque exceptio retentionis occa-
ſione expenſarum in re factarum non retardat ma-
nutentionem, ſed reiicitur ad petitorium, *dixit Rot.*
in Romana Diuiſionis de Antolinis coram Vbaldo, poſt
tract. dec. 476. *num.* 6. *& dec.*477. *num.*12. vbi fuit
mandatum fieri extraiudicialiter cōputa, & procedi
per viam cautionis indemnitatis, non autem reten-
tionis, & de retentione pro melioramentis vide,
quæ dixi obſeru. 12. *numer.* 49. *& ſeqq. & ibidem in*
*addit. num.*25. *& ſeqq*]

SVMMARIA.

1 *Rei iudicatæ in negocio principali exceptio excludit mandatum de manutenendo.*

[*Iuriſdictio deficit ad manutentionem concedendam ſtante re iudicata in negocio principali.*

Res iudicata in negocio principali impedit manutentionem, ſi ſit etiam executioni demandata, ſecus è contra & num.

2 *Lim. niſi ſententia, quæ fecerit tranſitum in iudicatum, fuerit per aliam ſententiam reuocata.*

3 *Præſertim ſi non conſtet de illius iuſtitia.*

4 *Lim. niſi ſententia, & res iudicata fuerit ſuſpenſa per commiſſionem reſtitutionis in integrum.*

5 *Lim. niſi rei iudicatæ fuerit renunciatum per patientiam, quod procederetur ad vlteriora.*

6. *Lim. niſi pendeat cauſa nullitatis eiuſdem ſententiæ æque principaliter commiſſa.*

7 *Inſtantia nullitatis non perit finita inſtantia appellationis, ſed durat per* 30. *annos.*

[*Manutentio quando daretur in iudicio nullitatis poſt rem iudicatam.*

Lis durare dicitur donec ad executionem rei iudicatæ deuentum non fuerit.

Deſcriptionis exceptio non impedit manutentionem in attentatis.]

8 *Exceptio pronuncia alias facta, non ſore mandatum de manutenendo concedendum, à qua non fuerit appellatum, vel appellationem appellans proſecutus non fuerit, impedit manutentionem.*

[*Appellatio à ſententia denegationis manutentionis efficit, vt ea non obſtet noua petita manutentione.*]

Observatio LXVI.

An, & quando manutentionem petenti obſtet exceptio rei iudicatæ in negocio principali, vel in ipſius manutentionis denegatione.

Ad excludendum † mandatum de ma- 1
nutenendo poteſt afferri exceptio rei
iudicatæ in negocio principali, *Me-*
*noch.de retin.remed.*3.*num.*683. *& ſeqq.*
*Boccat.de interd.vti poſſid.cap.*5.*num.*4.
& 5.*Rot.diuerſ. deciſ.*72. *num.* 5. *par.* 4. *vbi, quod eſt*
communis opinio. Rot. in Anconitana bonorum coram
*Litta apud Marcheſ.de comm.par.*1.*fol.*989.*num.*6. *in*
*fin.Rot.penes Cenc.de Cenſib.dec.*237.*in princ. Rot.poſt*
*tract.Iulian.Viuian.de iurepat.dec.*78. *n.*2. *Rot.recent.*
*dec.*111. *n.*8.*par.*1.*dec.*591.*n.*4.*par.*2.*Rot.in Anconita-*
na Florum 4. *Martij* 1622. *coram Buratto,* [*Mart.*
*Andr. deciſ.*12. *num.*7. *verſ. vltim. non obſtet.* Deeſt
etiam tunc iuriſdictio pro concedenda manutentio-
ne, *Rot recent.deciſ.*44.*num.*5.*par.*4. Si tamen res iu-
dicata fuerit executioni demandata, *Rot. recent. d.*
*deciſ.*44.*num.*5.*par.*4. alias non impeditur manuten-
tio non docto de poſſeſſione illius vigore legitime
capta, & donec de ſententiæ iuſtitia apparuerit, *Rot.*
in Mediolanen. Parochialis coram Cardinali Plato,
*poſt tract.dec.*356.*num.*2. cum petitorium abſorbeat
poſſeſſorium, *Rot. in Auerſana Penſionis coram*
*R.P.D.Pirouano, poſt tract. deciſ.*202.*num.*11. † niſi 2
ſententia, quæ fecerit tranſitum in iudicatum, fue-
rit per aliam ſententiam reuocata, *Rot. poſt tract.*
*Cenc.de Cenſib.deciſ.*146. *num.* 7. *quæ eſt etiam penes*
*Marcheſ.de comm.par.*1.*fol.*984. *num.*6. † Præſertim 3
ſi non conſtet de illius Iuſtitia. *d.deciſ.*246. *num.*11.
& 8. *reſpectiue,* † Vel niſi ſit ſuſpenſa per commiſ- 4
ſionem reſtitutionis in integrum, *Rot.penes Cenc.d.*
*tract.de cenſib.deciſ.*55.*num.*2.*deciſ.*237. *n.*1. *& recent.*
d. dec. 111. *num.*8. *par.*1. *& in d. Anconitana Florum*
4. *Martij* 1622. *coram Buratto,* [*& in eadem inter alias*
*impreſſ. deciſ.*823. *num.*8. vbi præſertim ſi res iudi-
cata reddatur turbida.]

Aut † niſi rei iudicatæ fuerit renunciatum per 5
patientiam, quod procederetur ad vlteriora, *d.deciſ.*
246.*num.*8.*penes Cenc.de cenſib.& num.*6.*apud Mar-*
*cheſ.d.fol.*984.*par.*1. *Rot.in d. Anconitana Florum* 4.
Martij 1622. *coram Buratto,* ſeu † niſi pendeat cau- 6
ſa nullitatis eiuſdem ſententiæ æque principaliter
commiſſa, *Rot.penes Cenc.de cenſib. d.dec.*55.*num.*3.
Rot.recent. dec. 591. *num.*4. *par.*2. Vbi quod poteſt

darl manutentio, *& fuit dictum in Cartaginen. Penſionis coram Cardinali Lancellotto, quæ eſt in fin. tract. dec.2.* vbi, etiam quod executio ſit cœpta [*Buratt. d.*
7 *dec.823. ſub num.8.*] Nam † inſtantia nullitatis non perit finita inſtantia appellationis, ſed durat per 30. annos, *Caualer. deciſ.170. num.6.* [Animaduertendo tamen, quod tunc manutentio datur in iudicio nullitatis poſt rem iudicatam, ſi agatur de nullitate, circa quam nihil probandum ſit, & non requirat altiorem indaginem, ſecus ſi aliquid ſit probandum, & nullitas requirat altiorem indaginem, nam tunc parte inſtante oſequitur res iudicata, *Rot. penes Fenzon. ad Statut. Vrb. dec.171.* Quamuis parte non inſtante, & donec res iudicata executioni demandata non fuerit, duret ad hoc facultas manutenendi, ſicuti ipſa lis durare dicitur, *Rot. recent. d. dec.44. n.5 par.4.* Vlterius quando ageretur de reuocatione attentatorum per viam nullitatis, & opponeretur de deſertione, daretur nihilominus priori poſſeſſori manutentio, *Burats. dec.59. n.3. & 6. deciſ.*
8 *306. n.3. & 4.*] Præterea † obſtaret etiam exceptio, quod fuerit contra petentem manutenerí pronunciatum, non fore ei mandatum de manutenendo concedendum, & ab huiuſmodi pronuncia non prouocauerit, vel appellationem non fuerit proſequutus, & ſic pronunciæ acquieuerit, *Marcheſ. de comm. par.1. de comm. appell. in cauſ. penſion. §.1. fol.506. n.171.* [Secus vero ſi appellauerit, & ſententia in iudicatum non tranſiuerit, vt per, *Boccas. d. dec.817. in princ.*

S V M M A R I A.

1 *Filius familias, & minor, ſeu etiam pupillus poſſunt in manutentione eſſe in iudicio ſine conſenſu patris, & ſine curatore, & tutore reſpectiue.*
2 *Filius familias admittitur in iudiciis ſummariis ſine patris conſenſu.*
[*Minor 20. & maior.14. habet in ſpolio legitimam perſonam ſtandi in iudicio, nec ſuccumbens reſtituitur.*
Minor maior.14. & filius familias tam agendo, quam excipiendo ſtat in iudicio ſine Curatore, vel Patre in ſpiritualibus, & iis annexis, in quibus tunc ceſſat Patris adminiſtratio.
3 *Filius familias, minor, & pupillus regulariter in iudicio eſſe non poſſunt.*
4 *Minor in iudicio manutentionis poteſt etiam pro alio vti procurator interuenire.*
5 *Minor poteſt procurator conſtitui ad capiendam poſſeſſionem.*
6 *Minor regulariter procurator eſſe non poteſt.*
7 *Nec etiam in remedio retinenda ordinario.*
[*Minor, & mulier poteſt in poſſeſſorio procuratorem conſtituere abſque ſolemnitatibus.*]

OBSERVATIO LXVII.

De exceptionibus contra perſonam petentem manutentionem, & primo de exceptione, quod ſit filius familias non habens conſenſum patris, vel minor non prouiſus de curatore.

1 NON obſtat † in hoc iudicio, quod petens manutentionem ſit filius familias, vel minor, ſeu etiam pupillus, quia iſti poſſunt in cauſa momentaneæ poſſeſſionis retinendæ eſſe in iudicio abſque conſenſu patris, & ſine curatore, & tutore reſpectiue, *l. fin. vbi gl. in Ver. per quamcumque C. qui leg. perſon. ſtandi in Iud. hab. vel non gl. pen. in cap. fin. de iudic. in 6. Menoch. de retin. remed. 3. num.452. Scac. de iudic. lib.2. cap.1. quæſt.21. ſub num. 235.* [*& videas Nouar. conſ.19. num.1. & ſeqq.*] † 2
Et quod filius familias in cauſis ſummariis admittatur in iudicio ſine patris conſenſu, *tradit. Clem. in tract. de patr. poteſt. effect.4. num.14. ver. limita 3.* [Ac quod minor 20. annorum, & maior 14. poſſit ſpolio conueniri, & habeat ad hunc effectum legitimam perſonam ſtandi in iudicio, & & ſuccumbens non reſtituatur in integrum, *habetur per Marcheſ. de comm. par.2. de comm. reſtit. in integr. §.3. n.132.* Quodque minor maior 14. & filius familias poſſit ſtare in iudicio tam agendo, quam excipiendo in materia Spirituali, vel ſpirituali annexa ſine Curatore, vel Patre, cum in iis Pater poſt 14. annos non habeat adminiſtrationem, *extat. dec.571. num.1. par.4. recent.*]
quamuis † iſti regulariter in iudicio eſſe non poſſint, 3
Vant. de nullit. ex defe. ct. inhabilit. ſeu mand. compar. num.28. & 39.

Quinimmo † in hoc iudicio poteſt minor etiam 4
interuenire pro alio vti procurator, *Pur. deciſ. 152. num. 3. lib. 1.* quemadmodum † poteſt procurator 5
conſtitui ad poſſeſſionem capiendam, *l.1. § pupillus, l. quamuis, la prima in princ. vbi gl. in verb. retinemus, ff. de acq. poſſ.* † licet alias procurator eſſe non valeat, 6
cap. qui generaliter, §. fin. de procur. in 6. Vant. loc. cit. num.134. † nec etiam in remedio retinendæ ordi- 7
nario, *Menoch. d. remed.3. retinen. numer.452.* [Poteſt præterea minor, & mulier in iudicio poſſeſſorio etiam procuratorem conſtituere abſque ſolemnitatibus ſtatutariis, *Boccat. ad Conſtitut. Egid. gl.8 num.17.*]

S V M M A R I A.

1 *Criminis exceptio contra petentem manutentionem non admittitur.*
2 *Lim. niſi ſit euidens, & probata.*
3 *Falſi accuſatio aduerſus factas probationes non impedit mandatum de manutenendo.*
4 *Lim. niſi accuſatio euidentem probationem habeat.*
5 *Periurij exceptio eſt impeditiua manutentionis.*
6 *Executionis obligationis in forma Cameræ.*
7 *Et cuiuslibet alij iudicij.*
8 *Exceptio iudicio reuocationis attentatorum.*
9 *Intellige ſi opponatur.*
[*Periurij exceptio opponi poteſt vſque ad ſententiam Lim. vt num.*]
10 *Intellige in periurio legitime probato.*
[*Non impedit manutentionem, ſi requirat altiorem indaginem.*]
11 *Et niſi doceatur de abſolutione.*
12 *Abſolutio à iuramento debet eſſe in ſpecie de omnibus iuramentis in inſtrumento appoſitis, nec ſufficit ſimplex.*
13 *Lim. in obligatione Camerali, quia ſufficit vnica abſolutio.*
14 *Abſolutio à iuramento, vbi quis iurauit, eam non petere, & obtenta, non ei prodeſt, niſi hoc in ea exprimatur.*
15 *Abſolutio poſt incurſum periurij non conceditur, nec ſuffragatur.*
16 *Lim. niſi obtineatur à Papa, etiam quoad periurium incurſum.*
17 *Periurium à parte remitti non poteſt.*
18 *Iuramentum defuncti ad effectum periurij non tranſit in hæredem.*
[*Cauſa qualibet, etiam leuis excuſat à periurio.*
Periurium, vt euitetur facienda eſt omnis interpretatio.

Per

Periurium opponi non poteſt contra illum, qui venit excipiendo, etiam quod petat manuteneri, niſi id petit voluntariè, & originaliter.

Iuramentum Rectoris non impedit eidem manutentionem Eccleſiæ nomine.

19 *Excommunicationis exceptio obſtat manutentioni, & num. 22.*

20 *Excommunicationis exceptio ob recurſum habitum à Clerico ad Iudices laicos impedit manutentionem.*

21 *Ampl. etiam quod recurſus habitus fuerit à procuratore, quia præſumitur de mandato principalis.*

22 *Excommunicationis exceptio in omni iudicio admittitur, & etiam coram mero executore.*

23 *Excommunicationis exceptio obſtat, ſi oppoſita, & probata ſit.*

24 *Ampl. etiam ſi probata tantum, quia nec reo volente excommunicatus admitti debet.*

25 *Lim. ſecus ſi pendeat lis, an conſtet de recurſu, & de excommunicatione.*

26 *Seu non conſtet euidenter de excommunicatione, ſed ſit dubia, & ſic requirat altiorem indaginem.*

[Præſumptio recurſus alicuius ad Iudices laicos ob proprium commodum ceſſat conſtito de recurſu alterius intereſſe habentis.

Excommunicatus non prohibetur ſe defendere tanquam reus.]

27 *Excommunicatio particularium non impedit manutentionem ad fauorem communitatis.*

[Recurſus vnius ad Iudices laicos non obſtat alteri.]

28 *Excommunicationis exceptio ceſſat obtenta, & producta abſolutione.*

29 *Impedimenti cauſa ceſſante ceſſat etiam impedimentum.*

[Excommunicatio non facit perdere poſſeſſionem.

Irregularitas non facit perdere poſſeſſionem. Lim. vt ibid.]

30 *Excommunicatio cedentis non nocet ceſſionario, & ſucceſſori.*

31 *Excommunicatio procuratoris nocet principali, & iudicium inualidat.*

[Excommunicationis exceptio non obſtat petenti reuocationem attentatorum, etiam quod petat per viam manutentionis.

Observatio LXVIII.

An, & quando obſtet exceptio criminis petentis manutentionem.

1 NON † retardatur mandatum de manutenendo per exceptionem criminis contra agentem, ſeu mandatum petentem, *Menoch. de recup. remed. 3. num. 711. & ſeqq.*
2 † niſi ſit euidens, & probata.

3 Hincque eſt, quod † non impeditur mandatum de manutenendo per falſi accuſationem aduerſus probationem in hoc iudicio factam, *Menoch. de recup. remed. vlt. n. 43. ad quem ſe remittit Maſcard. de probat. in Ver. poſſeſſio concl. 1104. n. 6. Giouagn. conſ. 14. n. 73. lib. 1. Borcat de interd. vti poſſi. cap. 5. n. 15. Roder. de ann. redit. lib. 1. quæſt. 17. n. 37. verſ. vltimo, quæ diximus.*
4 † niſi tamen accuſatio euidentem probationem habeat, *Menoch. d. num. 43. faciunt tradita per Galleſ. de oblig. camer. quæſt. 17. num. 1. & ſeqq. vbi Zacch. num. 8. & in addit. num. 3.*

5 Hinc etiam, licet † exceptio periurij dicatur impeditiua manutentionis, *Rot. in Caſertana Beneficij coram Cardinali Marquemontio, & in Placentina Caſtri coram Cardinali Merlino, de quibus apud Marcheſ. de comm. par. 1. fol. 986. ſub n. 1. in fin. & fol. 1120. n. 2. [& idem Marcheſ. de comm. relaxat. iuram. ad effect. agen. §. 1. n. 128.] quarum vltima eſt etiam inter. diuerſ. par. 4. deciſ. 868. n. 2. & penes Pacific. de Saluian. dec. 92. n. 1. Greg. XV. deciſ. 64. n. 1. 2. & 4.* † prout etiam executionis, obligationis in forma cameræ, *Zacch. ad Galleſ. de oblig. Camer. quæſt. 25. n. 1. Rot. ac tr. Pacific. de Saluian. dec. 90. n. 2.* † & cuiuſlibet alij iudicij, *Rot. poſt 2. vol. conſ. Farinac. dec. 89. n. 5. Rot. recent. dec. 701. n. 1. part. 1. deciſ. 5. n. 1. 3. par. 2. Greg. d. deciſ. 64. n. 1.* † exceptio iudicio reuocationis attentor, *Rot. recent. deciſ. 657. n. 6. par. 2.* † ſi tamen opponatur, *Add. ad d. dec. 64. Greg. num. 11. & 12.* [& etiam quod opponatur in quacumque parte iudicij vſque ad ſententiam, *Rot. poſt. vol. conſ. Farinac. dec. 224. num. 1. in fin. & num. 5.* quamuis in actore iam admiſſo ad agendum contrarium ex veriori ſentias, *Guerb. dec. 14. n. 2.*] † Intelligitur, vt hæc exceptio procedat in periurio iam legitime probat. *cap. cum veniſſent verſ. nos igitur vbi gl. in ver. abiuraſſe de iuſt Zacch. d. num. 1. [Rot. poſt 2. vol. conſ. Farinac. deciſ. 34. in fin.* ſecus ſi requirat altiorem indaginem, *Mareſcott. var. reſol. lib. 2. cap. 119. num. 85. Rot. penes Zacch. ad Galleſ. de oblig. camer. deciſ. 146. n. 8. Farinac. de falſit. & ſimulat. quæſt. 160. §. repellitur. numer. 190.* † & hoc, niſi obtenta, ac oſtenſa fuerit abſolutio, † & quidem in ſpecie de omnibus iuramentis in inſtrumento appoſitis, cum ſimplex abſolutio non ſufficiat, *Rot. diuerſ. d. dec. 868. n. 2. par. 4. & in d. Placentina Caſtri coram Cardinali Mellino, apud Marcheſ. d. fol. 1120. num. 3. Add. ad d. deciſ. 64. Greg. num. 14. Zacch. d. quæſt. 25. num. 8. vbi num. 9.* † quod tamen in obligatione camerali ſufficit vnica abſolutio. [*Rot. recent. dec. 46. num. 3. par. 3. & in Nepeſina Laudi coram Cardinali Mellino, poſt tract. deciſ. 424. num. 9.*]

Et † quando quis vlterius iurauerit, abſolutionem non petere, & obtenta non vti, abſolutio non prodeſt, niſi hoc in ea exprimatur, *Rot. recent. deciſ. 5. num. 2. par. 2.* † nec poſt incurſum periurij abſolutio conceditur, ſeu conceſſa ſuffragatur, *Zacch. d. quæſt. 25. Rot. poſt 2. vol. conſ. Farinac. deciſ. 224. num. 2. Rot. recent. d. deciſ. 5. n. 3. par. 1. [Rot. recent. d. deciſ. 46. n. 2. & deciſ. 54. n. 3. par. 3. & in d. Nepeſina Laudi coram Cardinali Mellino, poſt tract. dec. 424. num. 5.]* † niſi obtineatur à Papa, *Zacch. d. num. 15. Farinac. de falſit. & ſimulat. quæſt. 160. §. repellitur num. 181. & 183.* quo caſu neceſſaria eſt abſolutio etiam à periurio iam incurſo, *d. deciſ. 701. num. 1. par. 1. recent.* [*& in d. Nepeſina Laudi coram Cardinali Mellino, poſt tract. dec. 424. num. 5.*] † nec periurium à parte remitti poteſt, *Farinac. d. quæſt. 160. num. 185. & ſeqq. Rot. recent. d. deciſ. 701. num. 3. par. 1.* † quamuis iuramentum defuncti ad effectum periurij non tranſeat in hæredem, *Seraph. deciſ. 805. num. 4.* [& ab eo excuſet etiam quælibet cauſa, quamuis leuis, *Mareſcott. var. reſol. lib. 1. cap. 119. num. 85. Rot. poſt 2. vol. conſ. Farinac. dec. 34. num. 3. & 4. & poſt Zacch. ad Galleſ. de oblig. camer. deciſ. 146. num. 7. quæ eſt Mant. dec. 221. n. 6. & inter recent. par. 4. dec. 367. num. 7.* & vt periurium euitetur facienda eſt omnis interpretatio, *Rot. poſt 2. vol. conſ. Farinac. deciſ. 249. num. 11. & inter. recent. deciſ. 147. numer. 13. par. 3.*

Nec poteſt de periurio dari contra illum, qui venit excipiendo, *Rot. penes Cenc. de cenſib. deciſ. 0. num. 1. Greg. XV. dec. 64. num. 4.* vt ſi petitio contra ſe mandato de manutenendo, replicet, & excipiendo petat, mandatum de manutenendo dari ſibi, ſecus in eo, qui voluntariè, & originaliter illud petat, *ad Greg. d. deciſ. 64. num. 5. vbi Beltram. littera D.*

Prout ſi rector petat manutentionem Eccleſiæ nomine ex impediri non poteſt ob iuramentum ipſius Rectoris, *Caputaqu. deciſ. 182. numer. 4. & 8.*

Par.3. Rot. in Feretrana Parochialis coram Cardinali
Virili, poſt tract.dec.918.n.18.]
19 Hinc pariter, † quamuis exceptio excommuni-
cationis obſtet manutentionem prætendis, *Melch.*
Lotter. de re benef.tom 1.lib.1.quæſt 38.n.88.Greg XV.
d.dec.64 n.2.vbi Add.n.13.Rot in Colonien.Monaſte-
rij coram Eminentiſſimo D.Vbaldo, poſt tract.dec.40.
n.1.[*& in Parmen. Parochialis coram Cardinali Sa-*
20 *crato, poſt tract. dec.641. n.9.*] Vt † in terminis ex-
communicationis ob recurſum habitum à Clerico
ad Iudices laicos, *Marcheſ.de comm.par.3. de comm.*
ſectat.fol.348.num.68. & ſeqq. Rot.in Valentina pen-
ſionis coram. Litta, penes eumdem Marcheſ. de comm.
par.1 fol.1050.num.1. & 3. & iterum par 3.fol.353.
num.1. & 2. vbi reprobatur contraria deciſio in Sala-
mantina Canonicatus coram Cardinali Blanchetto,
Rot.poſt ſecundum vol.conſ. Farinac.deciſ.179. num.3.
Rot.recent. dec.514. circa fin.par.2. Coccin. deciſ.425.
num.3.Caualer.deciſ.371.num.2.Rot.in Arboren. Ca-
nonicatus coram R. P. D.Merlino,poſt tract.dec.337.
num. 3. & ſeqq.[*& in Abulen. Beneficij del Varce co-*
21 *ram Iuſto, poſt tract.dec.408.num.2.*] ac † etiam quod
recurſum habuerit eius procurator, quia præſumi-
tur feciſſe de mandato principalis, *Cocc.d. dec.425.*
num.3. & in d. Arboren. Canonicatus coram R. P. D.
Merlino,poſt tract. dec 337. num.5. & in terminis ex-
communicati iam declarati, *Rot. poſt ſecundum vol.*
conſ. Farinac. deciſ. 275. num. 3. quæ eſt etiam apud
Marcheſ. de comm.par. 2. fol. 438. num.2.[*Buratt.*
deciſ.306. num.5. vbi de excommunicato ab A. C.
22 ob non ſolutionem penſionis.] † & generaliter in
omni iudicio, & etiam coram mero executore, *Gal-*
leſ. de oblig. camer. quæſt.17. numer.3. & ſeqq. & ibi
Zaccin. num. 46. Vant. de nullit. ex defect. inhab. ſeu
mand ſub num.58. verſ.adſunt, & alij Rot. poſt ſecun-
23 *dum vol. conſ. Farinac. d.dec.275.num.3.* † Attamen
intelligitur, ſi huiuſmodi exceptio fuerit in actis ap-
poſita, & probata, *Pont.de ſpol.lib.3.cap.2.ſub num.2.*
& 4. Vant.loc.cit.Rot.poſt ſecundum vol.conſ. Farinac.
24 *dec.167. num.3. & 4.* † vel etiam probata tantum,
quia nec reo volente debet Iudex admittere excom-
25 municatum, *Galleſ.d.quæſt.17.num.5.* † ſecus autem,
ſi penderet lis ſuper eo, an conſtet, nec ne de recur-
ſu, & de excommunicatione, *Rot poſt ſecundum vol.*
26 *conſ. Farinac. d. deciſ.479. num 8.* † & non conſtet
euidenter de ipſa excommunicatione, ſed ſit dubia,
nam tunc iſta exceptio tamquam requirens altiorem
indaginem non admittitur, ſentit, *Pont. de ſpol. d.*
lib.3.cap.2. num.2. Rot. in Colonien. Monaſterij coram
Eminentiſſimo D. Vbaldo, poſt tract. dec.240. num.2.
& ita intelligo Menoch. de retin.remed. vbi ſub n.43.
& Roderic.de ann.redit. lib. 1. quæſt.17. num.37.verſ.
vlt. [& ceſſaret præſumptio recurſus ad Iudices laï-
cos ob proprium commodum, vbi conſtaret de re-
curſu alterius intereſſe habentis, *Rot.in d. Abulen.*
Beneficij del Varco coram Iuſto, poſt tract. deciſ.408.
num.3. Prout nec prohibetur excommunicatus ſe
defendere tamquam reus, *Rot. penes Cenc. de cenſib.*
27 *deciſ.10. num.1.*] vt † nec ſi excommunicati præ-
tenderetur particularis, & manutentio peteretur à
Communitate, ipſa excommunicatio obſtaret, *Rot.in*
Colonien.num.3. [Prout ſi aliqui ex Portionariis ha-
buiſſent recurſum ad Iudices laicos, non obſtaret
hoc aliis Portionariis, cum ipſi non faciant Colle-
gium, *Rot.in Cæſaraugustana Diſtributionum coram*
Reuerendiſſimo D.Coccino, poſt tract.dec.549. num.3.]
28 Quemadmodum † exceptio excommunicationis
non intrat obtenta, & in actis producta abſolutione,
29 quia † cum ceſſet cauſa impedimenti, ceſſat, & ipſum
impedimentum, *Pont. de ſpol.d.lib.3.cap.2. numer.5.*
Rot. poſt ſecundum vol.conſ. Farinac.d.deciſ.479.n.3.
Rot.recent. d.deciſ.514.in fin.par.2. Coccin.d.deciſ.425.
num.3. [*Rot. in Parmen. Parochialis coram Cardinali*
Sacrato, poſt tract.deciſ.641. num.11. Boccat.dec.306.
num.5. deciſ. 746. ſub num.19. nec enim excommu-
nicatio facit perdere poſſeſſionem, *Rot. in d. Par-*
men. Parochialis coram Cardinali Sacrato, numer. 10.
quemadmodum nec irregularitas, vt ibidem,
num.18. & Buratt.d.dec.306.numer. 6. & 8. niſi lata
ſit deſuper ſententia priuationis, *Buratt.ibid.num.7.*]
Vt quoque † nec excommunicatio cedentis nocet 30
ceſſionario, & ſucceſſori, *Galleſ. de oblig. camer.*
quæſt.32. num. 3. & 4. † licet noceat, & iudicium 31
inualidet excommunicatio procuratoris, *Granat.*
ad pract. Veſtr. lib.7. cap.1. num. 26. [Prout excom-
municationis exceptio non impedit petitionem re-
uocationis attentatorum, etiam ſi illa petatur per
viam manutentionis, *Rot.in præfata Parmen. Paro-*
chialis coram Cardinali Sacrato, poſt tract. dec.641.
num.14. & ſeqq.]

SVMMARIA.

1 *Actorum non tranſportationis exceptio impedit ma-nutentionem, quando natura negotij hoc requirat.*
2 *Et interim ſequeſtro locus eſt.*
3 *Actorum tranſportationem, quando requirat natura negotij ad effectum manutentionis.*
4 *Actorum non tranſportatio impedit reuocationem mandati de manutenendo.*
[*Examinis teſtium validitas videri non poteſt, niſi tranſportatis integris actis.*
Defectus non tranſportationis actorum impedit proceſſum manutentionis ad vlteriora.]
5 *Appellationis iudex non habet iuriſdictionem, ſeu illius exercitium, nec cauſa ei deuoluitur, niſi tranſportatis actis prioris inſtantiæ, & Iudicis à quo.*
[*Acta integra tranſportare debet etiam prætendens rem iudicatam, nec ſufficit ſententia, & idem in prætendente iniuſtitiam.*]
6 *Amplia præſertim parte opponente.*
7 *Ampl.etiam ſtante commiſſione cum clauſula,* Quam, & quas, *& ad effectum procedendi prout in prima, ſeu ſuper aliqua particulari actione, iure vel remedio omiſſa cauſa appellationis, & num. ſeqq.*
8 *Clauſula,* Quam, & quas, &c. *in commiſſione cauſæ appoſita intelligitur ſuper præmiſſis.*
9 *Iudicium idem, vel diuerſum cum primo an ſit, ſtatui non poteſt, niſi viſo primo proceſſu, vel ſignatura mandet, vt procedatur prout in prima,*
10 *Clauſula,* Quam, & quas, &c. *non operatur ante tranſportationem actorum.*
11 *Nec etiam ad effectum, vt ſuſpenſo petitorio, & omiſſa cauſa appellationis procedi poſſit in poſſeſſorio.*
12 *Actorum tranſportatio requiritur etiam, quòd ſimus in prima inſtantia in cauſa auocata ab alio Iudice.*
13 *Vel adſit commiſſio cum clauſula,* Conſtito ubi ſummarie, & quantum ſufficere videbitur.
[*Tranſportatio actorum requiritur in qualibet cauſa etiam ſummaria.*]
14 *Et tam in cauſis Eccleſiaſticis, & geſtis coram Epiſcopis ex diſpoſitione Concilij, quam in geſtis, coram quocumque alio Iudice.*
[*Concilij decretum de actorum tranſportatione loquitur de Epiſcopo propter frequentiorem vſum, non reſtrictiue.*]
15 *Et etiam in cauſis prophanis.*
16 *Quæ tamen agatur coram Iudice Eccleſiaſtico, & ad forum Eccleſiaſticum ſpectent, ſecus ſi coram ſeculari, vel etiam coram Eccleſiaſtico, ſed per viam commiſſionis.*
[*Non habet locum in cauſis prophanis non Eccleſiaſticis, ſed fori ſecularis.*

Rota

Rota poſt Fenzon. ad Statut. Vrb. deciſ. 165. declaratur.]

17 Sententia Iudicis ad quem lata non tranſportatis actis, nec eſt nulla, & iniuſta, etiam de iure communi circumſcripta diſpoſitione Concilij.

[Sententia Iudicis ad quem actis, præſertim releuantibus, non tranſportatis eſt nulla.

Actorum non tranſportationis nullitas attendi debet, etiam quod non ſit ex tribus. Ampl. vt num.

Nec eſt ſimplex, & leuis, cum reſpiciat merita cauſæ, ſententiæ verificationem.

Nec ſolet à Signatura ſanari.

Actorum non tranſportatio probatur, ex quo de illis in actis non conſtet.

Tranſportanda ſunt acta, quæ influunt quoquo modo in cauſam, & ex quibus Iudex poteſt inſtrui de iuſtitia, vel iniuſtitia primæ ſententiæ.

Et omnia geſta pro vtraque parte, & num.

Et præſertim illa, in quibus iudicium ſubſtantiatur.

Tranſportatio in ſola actorum parte pro ſe fauente non ſufficit.]

18 Actorum tranſportatio non requiritur, vbi acta ſunt penes eundem Notarium, & idem eſt Notarius primæ, & ſecundæ inſtantiæ, & primi, & ſecundi Iudicis.

19 Sed facienda eſt eorum repetitio.

20 Niſi ſit Iudex ſubrogatus in ſtatu, & terminis.

21 Tranſportare non eſt neceſſe acta facta coram Iudice incompetenti.

22 Nec iura verbaliter tantum producta, ſeu etiam dimiſſa in manibus Notarij, & in actis non regiſtrata, nec producta parte citata, vel præſente, ſed iura tantum realiter, & parte citata, producta; ſi tamen iura ſine citatione producta ſint extra factum Iudicis ſecus in calculo peritorum, & examine teſtium.

[Repetitio quando dicatur realis, & non verbalis.

Productio verbalis attenditur, quando poteſt eundem effectum habere ac realis vbi exemplum.

Productio realis per verba tenoris, &c. quando ad effectum tranſportationis non attendatur.

Proteſtatio oretenus facta non poteſt in ſcriptis tranſportari.

Decretum competentiæ poteſt fieri tacite per proceſſum ad vlteriora.

Tranſportatio ſuſtinetur abſque decreto competentiæ.

Acta Iudicis, coram quo confecta non apparent, ſed potius cauſa fuit auocata, non veniunt tranſportanda.

Nec quando agitur de loco, acta non rediguntur in ſcriptis, vt in Ciuitate Meliuitana.

Acta omnia iudicij ſunt conſcribenda.

Acta de quibus non conſtat, vel quæ non apparent fuiſſe facta, non ſunt tranſportanda, & n.]

23 Nec acta extraiudicialia.

[Congregationum, & S. Conſulta acta non tranſportantur quia in illis proceditur extraiudicialiter.

Acta irreleuantia, & ſuperflua non ſunt tranſportanda nec in vim concilij]

24 Nec acta irreleuantia, & ſuperflua, puta, quæ pars non controuertit; ſecundum tamen ius commune, ſecus ex Concilio.

25 Actorum tranſportatio non requiritur, quando cauſa reperitur commiſſa ſimpliciter in inſtantia, ſeu prout in prima, non autem per viam appellationis, ſiu auocationis.

[Actorum tranſportatio requiritur in Iudice appellationis etiam ad effectum pronunciandi prout in prima Ampl. vt num.

Tranſportatio irreleuans, & non neceſſaria dicitur, vbi non agitur de ſententiæ confirmatione, vel infirmatione.

26 Sed poteſt tunc quælibet ex partibus partem actorum producere ad eius intentionem fundandam, non tamquam acta, ſed tamquam iura.

27 Tranſportationis actorum defectus opponi non poteſt, vbi pars præſtitit impedimentum, quia tunc proceditur prout in prima.

[Actorum non tranſportationis defectus ob impedimentum partis non retardat manutentionem, nec proceſſum ad vlteriora vbi exemplum.]

26 Nec vbi vna pars monita etiam per terminos ſubſtantiales fuit negligens in tranſportando ſuas probationes factas coram ſuo Iudice ſubdelegato, ſeu remiſſoriali, vel alio primo Iudice.

[Nullitas ſpectans ad vnum non poteſt ab alio allegari de iure communi.

Acta tantum propria tranſportare quando ſatis ſit, vel non.]

29 Nec quoad ea acta, quæ tempore tranſportationis non reperiebantur.

[Actorum non repertio, ſeu amiſſio quando probetur ex aſſertione Notarij.]

30 Nec quoad acta alterius cauſæ, & diuerſi iudicij.

[Cauſa quando dicatur diuerſa, & num.

Tranſportanda non ſunt acta, diuerſæ cauſæ, etiam quod poſſent in aliquo deſeruire.

Nec acta Criminalia in cauſa ciuili.

Nec, quæ non concernunt merita cauſæ, nec impugnant ſententiæ iuſtitiam ſecundum ius commune.

Nec, quæ non pertinent ad cauſam, vbi exemplum.

Nec quæ non tangunt ius eorum, qui modo veniunt ad cauſam.

Nec acta inſtantiæ, & ſententiæ, à qua non pendet appellatio, nec fuit appellatum, vel immo ſententia fuit acceptata, vbi exemplum, & ampliatio.

Nec acta, ſine quibus pronunciauit Iudex à quo.

Tranſportare ſufficit acta ſententiæ, à qua fuit appellatum, vel de nullitate dictum alia vero tranſportare debet, qui vult vti.

Tranſportare an ſufficiat ſola acta immediate præcedentis inſtantiæ.

Actorum amiſſio non poteſt opponi à parte, cui fuerunt accommodata.]

31 Tranſportatio actorum fieri debet ab illo, qui vult cauſa procedere, ſed poteſt ab appellato obtineri commiſſio aduerſus appellantem ſuper præfixione termini ad tranſportandum, & inhibitionis moderatione.

[Actorum tranſportatio ſpectat ad eum, qui vult confirmationem ſententiæ concilio circumſcripto. & quando tranſportet appellatus, & quando appellans.]

32 Tranſportatio actorum integra facta præſumitur, niſi contrarium ex aduerſo probetur.

[Tranſportatio præſumitur integra ſi acta ſint in forma extractus, ſeu proceſſus, alias ſecus, & num.]

33 Ampl. præſertim, ſi ambæ partes inſteterint pro ſententia.

[Acta præſumuntur integra, ſi fuerint tranſportata à parte, quæ non inſtetit pro ſententia.

Tranſportatio præſumitur integra quoad acta, quæ ſuadent intentionem tranſportantis.]

34 Ampl. vt integra præſumatur, & probetur ex atteſtatione Notarij de ipſa integritate, vel non extare alia acta, vel ſe fideliter extraxiſſe.

[Notarius præſumitur bene functus Officio ſuo.]

35 Reſtringe ampliationem hanc, procedere in Notario actuario, vel illius in officio ſucceſſore, ſecus in alio, vel in aſſertione Iudicis.

36 Tranſportatio actorum non integra non inducit defectum iuriſdictionis.

[Sententia nulla redditur ex non integra tranſportatio-

ne tamen ex iure communi. quam ex Concilio.
Mandatum de manutenendo a tis omnibus illius inſtantiæ non tranſportatis, an ſit reuocandum, vel in illius executione ſuperſedendum, & quid ſecuta tranſportatione, & conſtito de actorum irrolenmtia.]
37 *Tranſportatio actorum non integra probatur, ſi in nitio, & proceſſu tranſportatis enunctentur alia acta.*
[Acta quando non dicantur integra.]
38 *Vel ſi ex atteſtatione Notarij appareret; ſed non appareret ex verbis, omiſſis alijs, & proni latius, &c.*
[Tranſportatio non integra quando non probetur ex narratiua ſententia.
Sententia verſificatur in decreto.]
39 *Acta, quæ tranſportantur ſunt producenda, vel repetenda parte citata ad dicendum contra.*
40 *Productio, ſeu reproductio verbalis, & generalis ſufficit ſi ita ſit loci ſtylus, & probetur.*
[Stylus productionis verbalis eſt ordinatorius, & probatur per atteſtationem Cancellarij, Actuariorum, & Cauſidicorum.
Proceſſus non dicitur tranſportatus, ſi in eo tranſportatio non ſit adnotata.
Acta primæ inſtantiæ tranſportata in ſecunda quando probent in tertia.
Citatio ad videndum tranſportari non eſt neceſſaria.
Tranſportationis integræ examen rigoroſum fieri non debet in prophanis, & poſſeſſorio, vbi proceditur ſuſpenſo petitorio, & prout in primis.]

Observatio. LXIX.

De exceptionibus reſpicientibus proceſſum, ſeu probationes, & primo, an, & quando obſtet exceptio non tranſportationis actorum.

1 EXCEPTIO † defectus tranſportationis actorum impedit manutentionem, quando natura negocij hoc requirat, *Gratian. diſcept. for. cap. 121 numer. 44. Mar. Ant. var. reſol. lib. 1. reſol. 10. num. 55 Rot. diuerſ. deciſ. 868. ſub num. 2 par. 4. quæ eſt etiam penes Marcheſ. de comm. par. 1. fol. 1130. num. 4. Rot. in Mediolanen. Parochialis coram Cardinali Platto, poſt tract. dec. 62. la 2. num. 3. & 4.*
2 vbi, quod † interim locus eſt ſequeſtro, [*Thomat. dec. 9. num 9.*] Prout † requireret natura negotij, ſi
3 manutentio peteretur in gradu appellationis, vel coram Iudice, qui haberet commiſſionem cum clauſula, *quod ſi, & poſt quam in primis, & antè omnia per N. fuerint purgata attentata,* procederet, ac ſi prima commiſſio, & ſecunda eſſent ſignatæ cum clauſula, *ſine retardatione ſolutionis penſionis arbitrio Rotæ:* nam huiuſmodi commiſſio, & clauſula imponit neceſſitatem firmandi in primis, an adſint attentata, & an procedendum ſit retardata ſolutione, & ad iſtum effectum eſt neceſſaria tranſportatio actorum ex natura ipſius negocij, *Rot. diuerſ. d. deciſ. 868. ſub numer. 2. par. 4. Rot. in Parmen. penſionis coram Vbaldo, poſt tract. deciſ. 47. num. 9. in Bracharen. beneficij coram Manzanedo, poſt tract. dec. 103. num. 3. in Nouarien. Beneficiorum coram Penia, poſt tract. deciſ.*
4 *110. num. 5.* Prout † impeditur ipſius mandati de manutenendo reuocatio, donec tranſportatis actis de illius iniuſtitia cognoſcatur, *Gratian. diſcept. for. cap. 121. ſub num. 26. [Thomat. deciſ. 116. num. 62.* Nec poteſt examinis teſtium validitas videri, niſi tranſportatis integris illius iudicij, in quo ſunt examinati, *Rot. recen. deciſ. 173. num. 8. par. 5.* & non tranſportationis defectus impedit proceſſum ad vlteriora, *Duran. deciſ. 35. num. 3.]*

Et ſique generale, quod † Iudex appellationis non 5
habet iuriſdictionem, ſeu illius exercitium, nec
cauſa ei deuoluitur, niſi tranſportatis actis prioris
Inſtantiæ, & Iudicis à quo, *Veſtr. in pract. lib. 8.
cap. 2. num. 1. & ſeqq. vbi Granat. num. 12. Cherub. in
compend. bull. ad bull. 18. clem. 8. ſchol. 2. Ricc. in coll.
dec. coll. 1964. verſ. amplia 7. Gratian. diſcept. for. cap.
121. per tot. & cap. 691. num. 28. Rot. poſt ſecundum
vol. conſ. Farinac. deciſ. 114. num. 1. deciſ. 125. num. 1.
Caualer. deciſ. 77. num. 1. deciſ. 119. num. 1. [Thomat.
deciſ. 9. num. 1. & ſeqq. dec. 116. numer. 64. & 65. Buratt. deciſ. 405. num. 10.* Ita vt etiam, qui prætendit
rem iudicatam, debeat acta integrè tranſportare,
nec illi ſufficiat ſola ſententia, *Duran. deciſ. 237.
numer. 4.* prout, & ille, qui prætendit iniuſtitiam,
Buratt. deciſ. 381. num. 4.] † Præſertim parte oppo- 6
nente, *d. deciſ. 125. num. 2. poſt ſecundum vol. conſ.
Farinac. quæ eſt etiam apud Marcheſ. de comm. par. 3.
fol. 155. num. 2.* † Etiam ſtante clauſula, *quam, &* 7
quas, &c. cuius vigore velit quis procedere tam,
quam in prima, ſeu ſuper aliqua particulari actione,
aut iure, vel remedio omiſſa cauſa appellationis,
quia † huiuſmodi clauſula intelligenda eſt ſu- 8
per præmiſſis, *Gratian. d. cap. 121. numer. 25. & d.
cap. 691. num. 28. Rot. diuerſ. deciſ. 187. num. 5. & 6.
par. 2. deciſ. 16. num. 2. deciſ. 20. num 4. par. 4. Rot. in
Nullius de Carretis coram Comitulo, & in Placentina Aquarum coram Cardinali Arrigonio, de quibus
apud Marcheſ. de comm. par. 3. fol. 231. numer. 1. &
fol. 232. num. 1. Rot. poſt ſecundum vol. conſ. Farinac.
deciſ. 114. num. 3. & deciſ. 268. num. 5. Greg. XV. dec.
270. num. 4. Rot. in Parmen. penſionis coram Vbaldo,
poſt tract. dec. 47. num. 11. [Thomat. dec. 116. numer. 67.
Rot. recent. dec. 210. num. 5. par. 3. & in Bracharen.
Parochialis de Moreira coram Iuſto, poſt tract.
dec. 407. num. 9. & penes Fenzon. ad Statut. Vrb. deciſ.
167. ſub verſ. ſatis etiam Duran. deciſ. 61. numer. 5.
Buratt. deciſ. 405. numer. 1. & ibi Add. littera A.]* † 9
Nec enim poteſt ſtatui, an ſit idem, vel diuerſum
iudicium, niſi viſo primo proceſſu, vel ſignatura
mandet, vt procedatur, prout in prima, *Gratian.
diſcept. forenſ. cap. 121. num. 25. [Rot. penes Fenzon. d.
deciſ. 167. ſub d. verſ. & ſatis etiam.]* Et † non operatur 10
dicta clauſula ante tranſportationem actorum,
*Mart. de clauſ. par. 1. clauſul. 106. num. 4. Iul. Viuian.
in tract. iuriſpatron. par. 2. lib. 3. num. 252. Rot. poſt
ſecundum vol. conſ. Farinac. d. dec. 114. numer. 3. & d.
deciſ. 268. num. 5. [Add. ad deciſ. 51. Buratt. num. 7.]* † 11
nec etiam ad effectum, vt ſuſpenſo petitorio, &
omiſſa cauſa appellationis poſſit quis procedere in
poſſeſſorio, *Ricc. d. coll. 1964. verſ. amplia. 5. Rot. poſt
ſecundum vol. conſ. Farinac. deciſ. 77. num. 1. [Rot. recent. deciſ. 119. num. 5. par. 4.]* † Atque etiam quod ſi- 12
mus in prima inſtantia in cauſa auocata ab alio Iudice, *Rot. poſt ſecundum vol. conſ. Farinac. deciſ. 206.
num 1. deciſ. 368. num 4. Caualer. deciſ. 67. num. 4. &
deciſ. 119. numer. 1. Ricc. d. coll. 1964. verſ. amplia. 9.*
† Et in commiſſione cum clauſula, conſtito ſibi 13
ſummariè, & quantum ſufficere videbitur, *Gratian.
diſcept. forenſ. cap. 691. num. 25. Ricc. d. collect. 1964.
verſ. amplia. 1. Rot. poſt ſecundum vol. conſ. Farinac.
deciſ. 38. numer. 2. & 5. quæ eſt etiam penes Marcheſ.
de comm. par. 3. fol. 158. num. 2. [Et in qualibet cau*ſa etiam ſummaria, *Thomat. dec. 9. numer. 8.]* † 14
Tam in Eccleſiaſticis, & in cauſis geſtis coram
Epiſcopis, *ex diſpoſitione Conc. Trident. 24. cap. 20.
de reformat. verſ. præterea,* quam in cauſis coram
quocumquè alio Iudice, *Rot. poſt ſecundum vol.
conſ.*

conſ. Farinac. deciſ. 56. n. 2. & deciſ. 268. n. 3. [*Thomat. d. deciſ. 9. n. 14. deciſ. 80. n. 4. deciſ. 116. n. 51. & ſeq. & apud Fenzon. ad Statut. Vrb. & dec. 615. dec. 163. verſ. & pro facilior*, vbi quod Concilium loquitur de Epiſcopo ratione frequentioris vſus, non autem diſpoſitionem ad eum ſolum reſtringit, prout non poteſt dari ratio diuerſitatis, *& deciſ. 166. in princ. ad dec. 405.*
15 *Buratt. n. 20.*] † etiam prophanis, *Saluſt. Tiban pract. A. C. lib. 2. cap. 24. ſub n. 12. Marcheſ. de comm. par. 3. de comm. null. ſanat. fol. 143. n. 40. Rot. poſt ſecundum vol. conſ. Farin. deciſ. d. 38. n. 1. quæ eſt etiam apud Marcheſ. d. par. 3. fol. 158. n. 1. & 2. Ricc. d. coll. 1964. verſ. amplia. 2.* [*Thomat. deciſ. 80. num. 4. deciſ. 116. n. 63. Rot. diuerſ. deciſ. 106. in princ. par. 4.*] quidquid alias videatur dixiſſe Rota, *præſertim in Romana Legnorum coram Cardinali Sacrato, apud Marcheſ. de comm. d. par. 3. fol. 155. n. 2. Et poſt ſecundum vol. conſ. Farinac. dec. 210. num. deciſ. 435. n. 6. & coram Greg. XV. deciſ. 508. n. 1. in vlt. add. n. 15. & in Narnien. ſucceſſionis coram R. P. D. Merlino, poſt tract. dec. 274. n. 1.* [*Thomat. deciſ. 9. n. 14. deciſ. 116. num. 47. 53. in fin. & 63. Rot. recent. deciſ. 210. num. 4. par. 3. & deciſ. 577. num. 3. par. 4. Fenzon. ad Statut. Vrb. lib. 1. cap. 167. num. 23. & ibi Rot. deciſ.*
16 *164. in fin. & deciſ. 167. in princ.*] † Intelligendo tamen de cauſis prophanis, quæ agerentur coram Iudice Eccleſiaſtico, & ad forum Eccleſiaſticum ſpectantibus, ſecus ſi coram ſeculari, vel coram Eccleſiaſtico per viam commiſſionis, *Secundum ea, quæ habentur per add. ad d. deciſ. 508. Greg. num. 16. & Canaler. deciſ. 67. num. 2. quæ eſt etiam penes Pacific. de Salvian. deciſ. 121. num. 1. & Rot. in d. Narnien. ſucceſſionis coram R. P. D. Merlino, poſt tract. dec. 274. num. 1. & ita concordari poſſunt. prædictæ. vel ſimiles deciſiones in contrarium. allatæ ni fallor* [& quod decretum Concilij locum non habeat in cauſis prophanis non Eccleſiaſticis, ſed fori ſæcularis, tradit *Mart. Andr. dec. 44. num. 4. & deciſ. 77. num. 2. Rot. recent. dec. 278. num. 2. deciſ. 577. num. 3. deciſ. 710. numer. 3. par. 4. & in Farſen. Bonorum coram Penia, poſt tract. dec. 435. num. 5. & iuxta ſecundam partem d. diſtinctionis intelligenda forſan eſt Rota poſt Fenzon. ad Statut. Vrb. dec. 165. verſ. nec tamen diſpoſitio.* dum vult concilium non procedere in prophanis etiam vertentibus coram Eccleſiaſtico, *& Add. ad deciſ.*
17 *Buratt. 405. num. 18. & ſeqq.*] Licet ſemper ſententia Iudicis ad quem actis non tranſportatis, nec viſis nulla ſit, & iniuſtitia etiam de iure communi circumſcripta diſpoſitione ſacri Concil. Tridentini, *Vant. de null. in Rubr. à quo, & quibus nd num. Rot. poſt. 2. vol. conſ. Farinac. deciſ. 268. num. 3. Marcheſ. de comm. par. 3. de comm. nullit. ſanat. §. 4. num. 96. 38. & 40. fol. 145. Rot. in Romana ſpolij Domus coram Manzanedo, poſt tract. dec. 44. numer. 5. & deciſ. 45. numer. 7.* [*Thomat. deciſ. 116. numer. 48. 53. 64. & 69. Mart. Andr. deciſ. 44. num. 2. deciſ. 77. num. 1. Rot. recent. dec. 210. num. 4. deciſ. 730. numer. 1. par. 3. deciſ. 278. num. 2. deciſ. 491. in fin. par. 4. & deciſ. 18. num. 1. & 2. par. 5. Fenzon. ad Statut. Vrb. lib. 1. cap. 167. num. 23. & ibi Rot. deciſ. 164. per tot. & deciſ. 167. in princ. Duran. deciſ. num. 18. Rota in Farfen. Bonorum coram Penia, poſt tract. deciſ. 435. num. & 76 in Recanaten. Cenſus coram Cardinali Marcomantio, poſt tract. deciſ. 437. numer. 1. in Faventina Computorum coram Manzanedo, poſt tract. dec. 604. num. 2.* præſertim ſi actis non tranſportatis, ſine relevantia, *d. deciſ. 164. in princ. poſt Fenzon.* & ſi hæc nullitas attendenda, etiam quando ſit ex iuribus, non non ſit ſimplex, & leuis, ſed reſpiciat merita cauſæ, & ſententiæ verificationem, *Rota in Farfen. Bonorum coram Penia, poſt tract. dec. 435. num. & Fenzon. ad Statut. Vrb. deciſ. 164. num. 14. Attamen* leuis declaratio partis, quod noluit diſcutere iuri

quia huius declaratio, ſeu proteſtatio poteſt operari, vt non teneatur ad expenſas eorum regiſtri, non autem operari poteſt contra iuris diſpoſitionem, vt Iudex in cauſa procedat non viſis actis, *Rot. poſt Fenzon. ad Statut. Vrb. d. deciſ. 64. verſ. non etiam*, nec ſolet à Signatura ſanari, *Gratian. diſcept. forenſ. cap. 451. num. 27.* Et de actorum non tranſportatione apparere dicitur, ex quo de illis in actis non conſtet, *Rot. in Recanaten. Cenſus coram Cardinali Marcomantio; poſt tract. dec. 437. num. 1.*]

Si itaque ea acta de partibus, ſeu alterius Iudicis tranſportanda quæ influunt quoquo modo in Cauſam in curia, ſeu coram Iudice appellationis pendente, vt quia ex illius poſſit Iudex inſtrui de iuſtitia, vel iniuſtitia primæ ſententiæ quæ eſt ratio, cur acta primæ inſtantiæ tranſportari debent, *Rot. recent. deciſ. 710. num. 1. par. 2. quæ eſt Mart. Andr. deciſ. 46. num. 1. & 3. & deciſ. 278. num. 3. par. 4. & in Braccharen. Parochialis de Morcira coram Iuſto, poſt tract. dec. 407. num. 1. 8. & 9.* & omnia geſta pro vtraque parte, *Thomat. deciſ. 136. num. 44.* ac præſertim illa, in quibus iudicium ſubſtantiatur, *Thomat. deciſ. 80. n. 5.* tamquam neceſſaria ad detegendam iuſtitiam, vel iniuſtitiam, *Thomat. dec. 9. num. 3.* Nec ſufficit tranſportatio in ſola actorum parte pro ſe faciente, ſed debent acta tranſportari integre, *Thomat. deciſ. 48. n. 4. Rot. in Braccharen. Parochialis de Morcira coram Iuſto poſt tract. deciſ. 407. num. 8.*]

Ceſſaret † tamen defectus tranſportationis actorum, quando acta eſſent penes eundem notarium, & idem eſſet notarius primæ, & ſecundæ Inſtantiæ, & primi, & ſecundi Iudicis; quia tunc virtualiter conſeretur facta tranſportatio, ſeu reproductio, & repetitio, *vt per Rot. in Ortoſen. Beneficiorum coram Lana, apud Marcheſ. de comm. part. 3. fol. 156. num. 1.* [*Buratt. deciſ. 409. num. 19.*] ſed † quod etiam hoc caſu ſit neceſſaria ſaltim repetitio, *videtur ſentire Rot. in Romana ſpolij Domus coram Manzanedo, poſt tract. deciſ. 45. numer. 6.* & † quando eſſemus etiam in Iudice ſubrogato in ſtatu, & terminis, & non requireretur repetitio actorum factorum, & iurium productorum coram primo Iudice, quia eſt idem Tribunal, *Luc. Pet. in pract. lib. 5. cap. 8. num. 4. Cocc. deciſ. 150. num. 3. quæ eſt etiam penes Marcheſ. de comm. par. 2. fol. 967. num. 3.* Vbi in terminis mandati de manutenendo, † nec eſſent tranſportanda acta facta coram Iudice incompetenti, *Ricc. d. collect. 1964. verſ. 7. limita. Rot. poſt ſecundum vol. conſ. Farinac. deciſ. 116. numer. 2.* † nec iura verbaliter tantum producta, ſeu etiam dimiſſa in manibus notarij ad fidem Iudici faciendam, & in actis non regiſtrata, nec producta parte citata, vel præſente, ſed iura tantum realiter, & parte citata producta, *Rot. in Placentina Deuolutionis coram Penia, apud Marcheſ. de comm. par. 3. fol. 157. Rot. recent. deciſ. 561. num. 10. & 15. par. 1. & deciſ. 464. num. 3. par. 2. Greg. XV. deciſ. 59. num. 2. vbi late Add. num. 9. & ſeqq. & deciſ. 508. num. 4. quæ eſt etiam poſt 2. vol. conſ. Farinac. deciſ. 335. num. 2. Coccin. deciſ. 115. n. 5. Rot. in Romana 30. millium coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. dec. 103. num. 1.* vbi *num. 2.* declarat, procedere in iuribus ſine citatione productis extra factum Iudicis, ſecus in calculo perinorum, & examine teſtium, [*Thomat. deciſ. 9. num. 4. & 5. Rot. recent. deciſ. 577. num. 3. par. 5. & in Seuen. Coadiutoriæ coram R. P. D. Peregano, poſt tract. deciſ. 542. num. 2. & 9. in Placentina Fidelitatis Subhaſtationis coram R. P. D. Ghiſlerio, poſt tract. dec. 637. ſub numer. 15. & ſeqq.* vbi, quod repetitio dicitur realis, & non verbalis, quando eſt de proceſſibus exiſtentibus in manibus eiuſdem Notarij, etiam quod adſint verba exhibitoreexhibitis, *Rot. apud Fenzon.*

18 (beside "Ceſſaret † tamen…"), 19 (beside "ſed † quod etiam"), 20 (beside "quando eſſemus"), 21 (beside "nec eſſent tranſportanda"), 22 (beside "nec iura verbaliter")

ad

ad Statut. Vrb. deciſ. 167. ſub verſ. & quia & ſeqq. vbi, quod attenditur etiam productio verbalis, quando poteſt eundem effectum habere ac productio realis, vt cuiam A. C. in Inſtrumentis rogatis ab eodem Notario inter eaſdem partes pro quorum executione iudicium incohatur à citatione ad ſoluendum iuxta formam inſtrumenti, aut obligationis in actis rogati. *Duran. dec. 33. n. 6. 7. & 8.* vbi etiam quod appareret de reali productione per verba, tenoris, &c. Prout nec proteſtatio oretenus facta poteſt in ſcriptis tranſportari, *Rot. recent. deciſ. 187. ſub n. 2. par. 2.* vbi *n. 3.* quod decretum, competentiæ poteſt fieri tacite per proceſſum ad vlteriora, & ideo ſuſtinetur tranſportatio abſque eo. Neque etiam tranſportanda veniunt acta Iudicis, coram quo non conſtat, cauſam fuiſſe ibi actitatam, & deuentum ad confectionem actorum, ſed potius fuiſſe auocatam. *Rot. recent. dec. 611. in fin. par. 4.* Nec vbi agatur de loco, in quo acta in Iudiciis non ſcribantur, ſed procedatur ex allegationibus, & probationibus verbo ſolum adductis; vt in Ciuitate Melinitana ex Religionis Stabilimentis, & ſtylo, *Rot. recent. dec. 464. n. 2. & 3. par. 4.* Quamuis aliàs acta omnia iudicij conſcribenda ſint, *cap. quoniam contra de probat. Ant. ſol. ad decret. Sabaud. lib. 3. de form. & ord. proced. in pignorant. ſubhaſt. & delibérat. bonor. mobil. gl. 1. n. 12.* Neque acta de quibus non conſtet, *Rot. recent. deciſ. 26. n. 5. par. 5.*]

23 † Nec ſunt tranſportanda acta extra iudicialia, *Rot. in Colonien. Præcedentiæ coram Eminentiſſimo D. Vbaldo, poſt tract. dec. 33. num. 8.* [Vt puta acta ſacræ Congregationis ſuper negociis Epiſcoporum quæ non ſolet iudicialiter procedere, *Rot. recent. deciſ. 611. in fin. par. 4.* & idem de actis aliarum ſimilium congregationum, & ſacræ conſultæ Nec quæ non conſtat fuiſſe facta, *Duran. dec. 65. n. 8.*] † Nec acta irre-
34 leuantia, & ſuperflua, vt ea, quæ pars non controuertit, *Rot. recent. deciſ. 564. n. 4. par. 2. Rot. in d. Colonien. Præcedentiæ coram Eminentiſſimo D. Vbaldo, poſt tract. dec. 31. num. 16. & deciſ. 33. num. 9. & in Pampilonen. Parochialis coram R. P. D. Durano, poſt tract. dec. 619. num. 2. Rot. recent. deciſ. 129. n. 4. par. 5. Duran. deciſ. 33. num. 12. dec. 94. num. 5. dec. 116. num. 2. Add. ad deciſ. 405. Buratt. num. 22.*] intelligendo de iure communi, ſecus ex Concilio Tridentino, *Rot. in Narnien. ſucceſſionis coram R. P. D. Merlino, poſt tract. dec. 274. n. 2. & 3.* [*Thomat. deciſ. 9. n. 1. dec. 116. num. 44. 63. 66. & 67.* vbi redditur ratio, *Rot. apud Fenzon. ad Statut. Vrb. deciſ. 165. verſ. eſt tamen diuerſus effectus Add. ad deciſ. 405. Buratt. num. 21. vel immo etiam ex Concilio Buratt. dec. 413. num. 3. & 4.*]

25 † Nec quando cauſa commiſſa eſſet ſimpliciter in prima inſtantia, ſeu prout in prima, non autem per viam appellationis, ſeu auocationis, *Rot. poſt ſecundum vol. conſ. Farinac. deciſ. 306. num. 2. deciſ. 348. n. 6. Caualer. deciſ. 67. num. 1. deciſ. 119. num. 1.* [*Thomat. dec. 116. num. 46. Rot. in Furſen. Bonorum coram Penin, poſt tract. dec. 435. num. 4.* vbi, quod in Iudice appellationis requiritur actorum tranſportatio, ſi adſint, ad effectum pronunciandi in prima, & eo fortius ſi in pronuncia mentionem faciat inſtantiæ factæ in partibus, & pronunciet, prout in prima, vel alia veriori inſtantia, *Rot. recent. dec. 13. num. 42. par. 5. Duran. deciſ. 7. num. 25. deciſ. 61. num. 5.* vbi quod dum non agitur de ſententiæ confirmatione, vel infirmatione tranſportatio, vti irreleuans non eſt neceſſaria, *& n. 6.* quod procedit etiam in cauſis fori Eccleſiaſtici, & in terminis Concilij; *Buratt.*
26 *deciſ. 405. num. 11.*] Nam † poteſt tunc quælibet pars producere partem actorum ad fundandam eius intentionem, non tamquam acta, ſed tamquam iura, *Rot. poſt ſecundum vol. conſ. Farinac. d. deciſ. 348. n. 6.*
27 *Caualer. d. deciſ. 119. n. 1.* [*Buratt. deciſ. 405. num. 13.*] † Nec poteſt dari de defectu tranſportationis, quando acta non fuerunt tranſportata propter impedimentum partis aduerſæ quia tunc proceditur prout in prima, *Seraph. deciſ. 1405. num. 7.* [*Rot. recent. dec. 564. num. 5. & 6. par. 3.* vbi quod tunc actorum tranſportationis defectus non retardat manutentionem, & proceſſum ad vlteriora, vt ſi fuerint acta ſublata à Iudicibus Sæcularibus, quod ad inſtantiam partis factum præſumitur, quamuis non appareat, *& deciſ. 18. n. 3. & ſeqq. par. 5. & in Calaguritana Beneficij coram Eminentiſſimo D. Cardinali Pamphilio, poſt tract. deciſ. 592. n. 1. & ſeqq. & penes Fenzon. ad Statut. Vrb. dec. 116. ver. attamen. verſ. Buratt. deciſ. 335. n. 3. & ſeqq.* vbi *Add. litera A dec. 415. n. 2.* vbi eo magis ſtante retentione, & diligentiis factis pro reportatione, *deciſ. 416. n. 6.*] † Nec vbi vna pars monita 28
etiam per terminos ſubſtantiales fuit negligens in tranſportando ſuas probationes factas coram ſuo Iudice ſubdelegato, ſeu remiſſoriali, *Rot. poſt 2. vol. conſ. Farinac. deciſ. 54. per totam*, vel alio primo Iudice, *Rot. in Narnien. ſucceſſionis coram R. P. D. Merlino, poſt tract. dec. 274. n. 4.* [*Thomat. dec. 116. n. 70. Rot. recent. dec. 379. n. 7. & dec. 577. n. 3. par. 4.* vbi quod ſecundum ius commune nullitas, quæ ſpectat ad vnum, non poteſt allegari per alium; *penes Fenzon. ad Statut. Vrb. dec. 164. verſ. neque releuat.* vbi de manutentione per terminos ſubſtantiales, & eorum reiteratione, *& deciſ. 167. ſub verſ. & quia*, vbi ſi ex vi illius poteſt iuſtificari ſententia, ſi tamen iura ſeparatim producantur, & vna pars non poſſit habere iura alterius partis ne ſit in voluntate partis impedire curſum iuſtitiæ, ſecus quando ſit vnicus proceſſus, & copia authentica iurium remanent penes Notarium quia tunc ille, qui vult procedere in cauſa debet tranſportare acta, aliàs ſententia remanet nulla, *Rot. poſt Fenzon. ad Statut. Vrb. d. dec. 164. d. verſ. neque releuat. Add. ad deciſ. 405. Buratt. n. 24.*] † 29
Nec quoad ea acta quæ tempore tranſportationis non reperiebantur, *Rot. poſt 2. vol. conſ. Farinac. deciſ. 341. n. 1.* [Et de non repertione, ſeu de amiſſione creditur ipſi Notario, quando amiſſio non allegatur ab ipſo, ſed ab alio, *Mart. Andr. dec. 9. ſub num. 5.*] † 30
Neque quoad acta alterius cauſæ, & diuerſi Iudicis, *Rot. poſt 2. vol. conſ. Farinac. dec. 143. n. 4. & 5. Rot. in Colonien. Præcedentiæ coram Eminentiſſimo D. Vbaldo, poſt tract. dec. 32. n. 15.* [*Mart. Andr. deciſ. 44. n. 5. & dec. 76. n. 4. & 5.* vbi, quod cauſæ ſunt diuerſæ ex diuerſitate perſonarum, rei, & actionis, ac Iudicum, & etiam ſi agantur inter eaſdem perſonas coram eodem Iudice, & Notario ſuper diuerſis tamen cauſis, ſeu capitulis, *Rot. in Placentina Nullitatis Subhaſtationis coram R. P. D. Ghiſlerio, poſt tract. dec. 537. n. 4.* vbi *n. 11. & 12.* quando iudicium dicatur vnum, & idem vel diuerſum *Rot. recent. deciſ. 49. num. 5. par. 5. Duran. deciſ. 53. n. 2.* vbi de proceſſu inter alios, & penitus ſeparato, & independenti, *deciſ. 65. n. 8. dec. 70. n. 4.* etiam ſi acta poſſent in aliquo deſeruire in illa cauſa diuerſa, *Rot. recent. deciſ. 493. n. 2. in fin. deciſ. 780. num. 3. par. 5. deciſ. 278. n. 4. par. 4.* vbi etiam quando cauſæ dicantur diuerſæ, *Buratt. deciſ. 413. n. 1. & 2.* Vnde non eſt neceſſaria in cauſa ciuili tranſportatio actorum criminalium tamquam ad ciuilem non pertinentium, *Rot. recent. deciſ. 58. in fin. par. 3.* Immo nec de iure communi eſt eorum actorum tranſportatio neceſſaria, quæ non concernunt merita cauſæ; nec impugnant ſententiæ iuſtitiam, *Rot. recent. deciſ. 910. n. 3. par. 3. & deciſ. 278. n. 3. par. 4. & Mart. Andr. dec. 44. num. 5. dec. 77. num. 5. Duran. dec. 33. n. 12.* Nec eorum actorum, quæ non pertinent ad cauſam, ſeu non conſtet pertinere, vt puta factorum occaſione primæ commiſſionis, ſi ſecunda commiſſio non habeat dependentiam à prima reſpectu iudicij, quorum

uis habeat reſpectu Notarij, Rot. in Valentina Parochialis de Carlet coram Iuſto, poſt tract. deciſ. 412. ſub n. 2. Duran. deciſ. 65. n. 8. Nec eorum actorum, quæ non tangunt ius eorum, qui modo veniunt ad cauſam, Rot. recent. deciſ. 577. n. 3. par. 4. Prout non eſt neceſſaria tranſportatio actorum inſtantiæ, & ſententiæ, à qua non pendet appellatio, nec fuit appellatum, vel immo fuit ſententia acceptata, vt ſi refectis expenſis fuerit nouus proceſſus, præſertim ſi nec primus proceſſus fuerit productus in nouo, Rot. recent. dec. 635. n. 2. & 3. par. 4. Buratt. dec. 313. num. 2. Nec eorum actorum ſine quibus pronunciauit Iudex à quo, Rot. in Pampilonen. Parochialis coram R. P. D. Durano, poſt tract. dec. 619. n. 1. Sed ſatis tranſportare acta ſententiæ, à qua fuit appellatum, vel de nullitate dictum, & ſi pars aduerſa prætendat acta alterius primi proceſſus ad ſui propoſitum facere, ipſa tranſportare debet, Rot. recent. d. deciſ. 635. n. 4. par. 4. & in Benonien. Bonorum de Ocellis coram Litta, poſt tract. deciſ. 401. n. 3. Duran. deciſ. 94. num. 4. deciſ. 116. n. 1. Buratt. deciſ. 269. in fin. deciſ. 213. num. 4. deciſ. 440. n. 7. in fin. An autem ſufficiat tranſportare ſola acta immediate præcedentis inſtantiæ, & non aliarum habes per Rot. in Albanen. Beneficiorum coram Cardinali Lancelloto, poſt tract. deciſ. 580. num. 2. Quemadmodum non poteſt dari de defectu amiſſionis actorum, quæ fuerunt parti opponenti accommodata, Rot. in Feretrana Parochialis coram Cardinali Verili, poſt tract. dec. 518. num. 17.]

31 Tranſportatio † autem debet fieri ab illo, qui
vult in cauſa procedere, Vant. de nullit. in tit. a quo, & quib. modis in fin. Veſt. in pract. lib. 8. tit. 2. num. 1. & 2. Saluſt. Tiber. in pract. A. C. lib. 2. cap. 24. n. 12. Luc. Pet. in pract. lib. 5. cap. 8. n. 1. & ſeq. Gabr. de appell. concluſ. 5. n. 21. Gratian. diſcept. foreſ. c. 121. n. 8. & 9. Maſcard. de probat. lib. 1. cõſ. 115. n. 7. Guid. Pap. dec. 436. n. 8. Cappell. Toloſ. dec. 392. verſ. aut. vtraque Surd. dec. 327. n. 4. par. 2. Scacc. de appellat. lib. 3. c. 2. quæſt. 10. n. 9. & 10. Coccin. dec. 424. n. 2. & 4. [Rot. recent. dec. 511. n. 3. par. 3. & vide Thomat. deciſ. 9. num. 11. & ſeqq. deciſ. 48. num. 3. & 4. & deciſ. 116. num. 53. & ſeqq. & quod circonſcripta diſpoſitione Concilij Tridentini onus tranſportandi ſpectat ad eum, qui vult confirmationem ſententiæ, tradit Capuaq. dec. 128. par. 3. & Rot. recent. deciſ. 577. num. 3. par. 4. & poſt. Fenzon. ad Statut. Vrb. deciſ. 165. verſ. ſecundo principaliter. vbi, & verſ. ſeqq. diſtinguit, quando teneatur tranſportare appellatus, & quando appellans.] & vbi appellans eſt negligens, poteſt appellatus adire ſignaturam, & obtinere commiſſionem ſuper præfixionem termini eidem appellanti ad tranſportandum, & inhibitionis moderatione, Rot. in Ildeſimen. Executionis coram Cardinali Lancellotto, penes Marcheſ. de coram. par. 2. fol. 587.
32 n. 1. & † facta præſumitur tranſportatio integra, niſi contrarium ex aduerſo probetur, Gratian. diſcept. forenſ. cap. 121. num. 29. Rot. poſt ſecundum vol. conſ. Farinac. deciſ. 116. num. 2. deciſ. 143. num. 1. deciſ. 144. numer. 1. deciſ. 161. num. 1. deciſ. 188. num. 2. Rot. diuerſ. deciſ. 43. num. 3. par. 2. Greg. XV. dec. 59. num. 1. vbi Adnot. Litera A. Cocc. deciſ. 115. numer. 3. Caualer. deciſ. 43. num 3. deciſ. 335. num. 1. & ſeqq. deciſ. 572. num. 7. Rot. in Coloaien. Præcedentiæ coram Eminentiſſimo D. Vbaldo, poſt tract. dec. 32. num. 14. & dec. 33. num. 7. in Feretrana Parochialis coram Eminentiſſimo D. Cardinali Verali, poſt tract. deciſ. 236. numer. 8. [Rot. recent. deciſ. 58. in fin. deciſ. 658. in fin. par. 3. & deciſ. 219. num. 1. deciſ. 464. num. 1. deciſ. 613. num. 4. & deciſ. 655. num. 1. par. 4. deciſ. 49. num. 4. vbi de actis, quæ ſunt in forma extractus, & deciſ. 315. num. 18. par. 5. Duran. deciſ. 13. num. 2. deciſ. 33. num. 1. deciſ. 70. num. 5. vbi de actis in forma extractus, ſeu proceſſus, & deciſ. 125. num. 4. Rot. in Bononien. Bonorum de Ocellis coram Litta, poſt tract. deciſ. 401. num. 2. in Braccharen. Parochialis de Mercira coram Iuſto, poſt tract. deciſ. 407. num. 5. in Senen. Coadiutoriæ coram R. P. D. Pirouano, poſt tract. deciſ. 42. num. 1. in Placentina Nullitatis Subhaſtationis coram R. P. D. Ghiſerio, poſt tract. deciſ. 637. num. 2. & 20. Fenzon. ad Statut. Vrb. lib. 1. cap. 167. num. 48. & ibi Rot. deciſ. 167. in fin. princ. Duran. deciſ. 7. num. 20. vbi quod ceſſat præſumptio in actis non confectis in forma proceſſus, Buratt. deciſ. 313. num. 1. vbi Add.
litera A.] † Et præcipue, ſi ambæ partes fecerint 33
Inſtantiam pro ſententia, Rot. poſt 2. vol. conſ. Farinac. d. deciſ. 116. num. 1. [vel acta fuerint producta ab altera parte, Duran. deciſ. 125. num. 5. & reſpectu eorum actorum, quæ fundent intentionem tranſportantis, Rot. in Valentina Parochialis de Carlet. coram
Iuſto, poſt tract. dec. 412. num. 5.] † crediturque nota- 34
rio atteſtanti de integra tranſportatione, ſeu non extare alia acta, Adnot. ad d. deciſ. Greg. 59. numer. 6. [Fenzon. in Adnot. ad Statut. Vrb. cap. 167. num. 49. & ibi Rot. deciſ. 167. in fin. princ.] Atque ſufficit, notarium atteſtare ſimpliciter, ſe fideliter extraxiſſe, Adnot. ad d. deciſ. Greg. 59. num. 7. [cum præſumatur bene functus officio ſuo, Rot. recent. deciſ. 219. num. 1.
par. 4.] † quæ tamen præſumptio integritatis pro- 35
ceſſus procedit in extractione facta per notarium actuarium, vel in officio ſucceſſorem, ſecus in facta ab alio, vel in Aſſertione Iudicis, Adnot. ad d. dec. Greg. 50. num. 8. & 9. [Duran. deciſ. 33. numer. 4.]
licet † ex non integra tranſportatione non induca- 36
tur defectus Iuriſdictionis, Rot. recent. deciſ. 145. num. 4. par. 2. [Thomat. dec. 116. num. 61. vbi quod ſententia tamen eſt nulla, quia non eſt facta integra tranſportatio, Rot. in Romana Bonorum coram Cardinali Marcomontio, poſt tract. dec. 426. num. 11. & penes Fenzon. ad Statut. Vrb. deciſ. 165. ſub verſ. his poſitis, vbi etiam quod ſententia eſt nulla, ex quo acta non fuerint integre tranſportata; & hoc ſiue procedatur in terminis Concilij, ſiue in terminis iuris communis; ita vt mandatum de manutenendo datum non ſit reuocandum, ſed ſuſpendendum ſuperſedendo in illius executione, donec acta in eius inſtantia non tranſportata tranſportentur, & ſi reperiantur irrelevantia, & procedatur in terminis iuris communis, dicatur ceſſare nullitas, & conſtare de illius iuſtitia, & locus ſit illius executioni, ſecus ſi procedatur in terminis Concilij, vt in d. deciſ. 165. præfato verſ. his poſitis, & verſ. ſeq. penes Fenzon. &
videas Add. ad Buratt. deciſ. 405. num. 12.] † contra- 37
rium verò probaretur, ſi in actis, & proceſſu tranſportatis enunciarentur alia acta, quæ in partibus tranſportatis non reperirentur, Rot. poſt ſecundum vol. conſ. Farinac. deciſ. 114. num. 2. [in Albanen. Beneficiorum coram Cardinali Lancellotto, poſt tract. dec. 580. num. 1. in Placentina, Nullitatis Subhaſtationis coram R. P. D. Ghiſerio, poſt tract. dec. 637. numer. 3. Vel ſi acta tranſportata non haberent formam integri proceſſus, ſed eſſent ſeparata iura, non conſecutiua, & habentia ſeparatas ſubſcriptiones, Rot. in Braccharen. Parochialis de Mercira coram
Iuſto, poſt tract. dec. 407. num. 2.] † Vel ſi ex atteſtatio- 38
ne notarij appareret, acta non eſſe integra; licet ſi apponeret verba, omiſſis aliis & prout latius, &c. cum iſta ſint verba ſolita ex ſtylo notariorum ad ſub intelligendas clauſulas ordinarias, non poſſet ex illis argui non integra tranſportatio, Rot. recent. deciſ. 145. num. 4. par. 2. [& in Romana Bonorum coram Cardinali Marcomontio, poſt tract. dec. 426. n. 10. Veluti etiam non diceretur conſtare de non integra tranſportatione, ex quo in ſententia mentio fieret de aliquibus inſtantiis, exceptionibus, & replicationibus, quæ in actis non reperirentur, ſi in

loco

loco acta, iudicialia non ſcribantur, *Rot. recent. deciſ. 464. n. 2. & 3. par. 4.* Nec vbi io commiſſionc fieret mentio de ſeotentia, & tranſportatum eſſet decretum, quia ſententia in ipſo decreto verificata diceretur, *Duran. deciſ. 61. n. 1. verſ. neque obſtat.*]
39 † Debentque etiam acta tranſportata per Inſtantem produci, ſeu repeti parte citata ad dicendum contra, *Luc. Pet. in pract. Capitol. lib. 5. cap. 8. num 1. & 4. Marcheſ. de comm. par. 3. de comm. null. ſanat. §. 4. fol. 145. num. 39. Gratian. diſcept. for. cap. 121. n. 30.* [*Van. de nullit. in rubr. quotieſ. & quib. mod. nullit. in iud. propon. n. 127. Fenzen. ad Statut. Vrb. cap. 184. num. 7. & ſeqq. & ibi Rot. deciſ. 167. ſub verſ. & quia Buratt. deciſ. 134. n. 9.*] prout in productiooe, aliorum Iurium, *de quibus dicam infra obſer. 97. n. 1. & ſeqq.*
40 † & ipſa productio, ſeo reproductio etiam verbalis, & generalis ſuſtineretur huiuſmodi ſtylo loci probato, *Rot. in Piſtorien. Beneficij coram Burano, penes Iulian. Vivian. de iurepatron. dec. 14. n. 3.* [*Rot. recent. deciſ. 379. n. 2. & ſeqq. par. 4.* vbi quod huiuſmodi ſtylus eſt ordinatorius, & ideo probaretot etiam per extraiudiciales atteſtationes Cancellarij, Actuariorum, & Cauſidicorum. Nec diceretur tranſportatus extractus, ſeu proceſſus in qoo non reperiretur ipſa tranſportatio adnotata, *Rot. in Albanen. Beneficiorum coram Cardinali Lancellotto, poſt tract. dec. 580. n. 3.* Obſtandum quoque eſt, quod acta primæ inſtantiæ tranſportata in ſecunda probant in 3. ſi regiſtrentur, & tranſporteotur ad Iudicem tertiæ Inſtantiæ per Notarium 2. *Rot. recent. deciſ. 219. n. 3. par. 3.* Non tamen eſt neceſſaria citatio ad videndum tranſportari acta, *Rot. in Viixbonen. Pradij coram Ortembergo, poſt tract. deciſ. 415. n. 11. & 12.* & in prophanis, ac in poſſeſſorio ſuſpenſo periorio, & vbi proceditor prout in prima non eſt faciendom rigoroſum examen circa integram tranſportationem, *Duran. deciſ. 33. in fin.*]

SVMMARIA.

1 *Scripturarum impugnatio, ſeu redargutio in iudicio manutentionis non admittitur, niſi ex euidenti falſitate.*

2 *Inſtrumenta non facientia ad cauſam poſſeſſorij manutentionem non impediunt.*

3 *Exceptiones contra teſtes in iudicio manutentionis non recipiuntur, puta quod teſtis ſit intereſſatus, vel Monachus ad fauorem ſui Monaſterij, vel perſona de conſilio ad fauorem Ciuitatis, nec aliæ exceptiones perſonales.*

[*Exceptio, quod teſtes habeant intereſſe, in manutentione non admittitur.*

Teſtes habentes exceptiones perſonales faciunt præſumptionem, & adminiculum, ſeu qualem qualem probationem.

Exceptiones non recipiuntur in manutentione contra teſtes, qui ſint viri inſignes.

Nec ſi eaſdem exceptiones patiantur teſtes partis.]

4 *Intellige, vt exceptiones non anxie attendantur, nec facile admittantur.*

[*Exceptio contra perſonas teſtium non facile admittuntur in manutentione.*

Exceptiones ea contra perſonas teſtium manutentionem præcipuè non impediunt, quæ non ſunt releuantes, ſeu conſiderabiles, vbi exemplum.]

5 *Intellige de exceptionibus non probatis, ſecus de probatis, vt de contrarietatibus apparentibus, vel euidenti falſitate.*

6 *Intellige ſecus in probatione priuilegiata, puta per vnum teſtem.*

7 *Intellige ſecus in concurſu probationum vtriuſque partis,*

OBSERVATIO LXX.

An admittatur in hoc iudicio ſcripturarum impugnatio, & an exceptiones contra teſtes.

HOc † in iodicio non admittitur ſcripturarum impugnatio, aut redargutio, *Menoch. de retinen. remed. vlt. num. 43. Roder. de ann. red. lib. 1. quaeſt 17. n. 17. verſ. vltimo quæ diximus, Chriſtoph. Paz. de tenut. cap. 2. num. 31. cap. 7. num. 24. Capyc. deciſ. 55. in fin. Gieuagn. conſ. 14. num. 73. lib. 1.* niſi ex euidenti falſitate, *Chriſtoph. Paz. de tenut. d. cap. 2. num. 31. & cap. 7. num. 24.* 1
† ſicuti nec inſtrumenta noo facientia ad cauſam poſſeſſorij impediunt manutentionem in poſſeſſione, & ſtatu antiquo, *Put. deciſ. 501. num. 1. lib. 2.* 2

Item † non recipiuntur in iſto iodicio exceptiones contra teſtes, *Menoch. de retinen. d. remed. vlt. num. 41. & 42. Capyc. d. deciſ. 55. numer. 4. & ſeqq. Chriſtoph. Paz. de tenut. cap. 7. num. 7. & 9. Rot. diuerſ. deciſ. 28. num. 4. & 9. par. 1. Seraph. deciſ. 342. in fin. deciſ. 392. num. 2. deciſ. 561. in princ. quæ reperitur etiam apud Marcheſ. de comm. par. 1. fol. 1025. & deciſ. 910. num. 2. Rot. poſt 2. vol. conſ. Farinac. dec. 349. num. 2. Rot. recent. deciſ. 214. num. 3. par. 1. Greg. XV. deciſ. 449. numer. 10. & Adnot. ibid. numer. 18.* Vbi, quod nec etiam admittitur, quod teſtis ſit intereſſatus, *Caualer. deciſ. 44. num. 4. deciſ. 223. num. 2.* Vbi, quod propterea non obſtat exceptio aduerſus monachum teſtem, quod non ſit admittendus io hoc iudicio pro ſuo monaſterio, *& deciſ. 629. in fin. vbi, quod ita paſſim ſeruat Rot. fuit dictum in Cæſarauguſtana Præminentiarum coram Reuerendiſſimo D. Coccine, poſt tract. dec. 35. num. 3. in Hiſpalen. Primitiarum coram R. P. D. Nauarro, poſt tract. deciſ. 166. num. 14. in Aſſiſien. Succeſſionis coram R. P. D. Ghiſlerio, poſt tract. dec. 320. num. 8.* vbi quod ſat eſt, quod teſtes concludant perceptionem fructuum, [*Rot. recent. dec. 257. num. 6. par. 3. & deciſ. 129. num. 3. deciſ. 118. num. 3. par. 4.* vbi de teſtibus intereſſe habentibus, *& in Romana Diuiſionis de Anſeldinis coram bo. me. Vbaldo, poſt tract. dec. 475. num. 12. in Cæſarauguſtana Diſtributionum coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. dec. 547. num. 5. in Tullen. ſeu Nullius Iuriſdictionis coram Cardinali Verili, poſt tract. dec. 660. num. 9. Rot. Bonon. deciſ. 138. num. 75.* vbi quod teſtes etiam habentes exceptiones perſonales faciunt tamen aliquam præſumptionem, & adminicolom, ſeu qoalem qualem probationem, *Buratt. deciſ. 360. num. 5. & ibi Add. num. 10. & 11.* vbi de exceptionibus contra perſonas, & quod non attenditur, quod teſtis ſit intereſſatus, vel Monachus pro Monaſterio, ſeu Canonicus pro Capitulo, *deciſ. 648. num. 4.* vbi etiam de exceptionibus perſonalibus, *dec. 904. num. 3.* Præſertim ſi teſtes ſint viri inſignes. *Rot. recent. d. deciſ. 118. num. 3. par. 4.* Vel eædem exceptiones patiantur etiam teſtes partis aduerſæ, & ſic partes ſint in æquali probatione, *Rot. d. deciſ. 118. num. 3. par. 4. recent.*] & qood non ſiot admittendæ exceptiooes perſonales, *dixit Rot. in Placentina decimarum 15. Nouembris 1621. coram Buratto, & in Anconitana Florum 4. Martij 1622. coram eodem,* vbi quod propterea noo attenditur quod teſtis pro Ciuitate ſit de illius concilio.

Intellige † tamen primo, vt exceptiones contra teſtes non anxie attendantur, *Seraph. deciſ. 1147. num. 15.* nec facile admittantor, *Rot. in Aſſiſien ſtatutorum coram Cardinale Pamphilio, poſt tract. deciſ.* 4

147.*n.*5. [*Rot. recent. deciſ.* 503.*n.*3.*par.*4. vbi de exceptionibus contra perſonas, Præcipue ſi non ſint releuantes, ſeu conſiderabiles, *Rot. recent. deciſ.* 257.*n.*6. *par.*3. vbi de contrarietatibus teſtium indicto.]

5 Intellige † ſecundo, conclusionem procedere, quando exceptiones non ſint probatæ, vel non appareant contrarietates, ſecus ſi ſint probatæ, vel contrarietates appareant, *Marcheſ. de comm. par.* 1. *de comm. appellat. in cauſ. penſ.* §. 2. *n.* 88. *fol.* 590. *& ibid. Rot. in Boianen. penſionis coram Penia, fol.* 618. *n.* 5.

6 Intellige † tertio, non habere locum in probatione priuilegiata, vt puta per vnum teſtem, quia tunc requiritur, quod nihil releuans in contrarium deducatur, *Menoch. loc. cit. & Rot. in d. Boianen. penſionis d. num.* 5.

7 Intellige † quarto, ſecus eſſe in concurſu probationum vtriuſque partis, *vt ſentit Rota in Eluen. Decimarum coram Remboldo, poſt tract. deciſ.* 187. *n.* 3. *&* 4. *in Theatina Iuriſdictionis coram bo. me. Vbaldo, poſt tract. deciſ.* 197. *num.* 10. [*& in Cæſaraugustana Diſtributionum coram Reuerendiſsimo D. Coccino poſt tract. dec.* 547. *num.* 4. *& ſeqq. in Cæſaraugustana Præeminentiarum coram eodem, poſt tract. dec.* 553. *num.* 2. *& ſeqq.*]

SVMMARIA.

1 *Prælationis in materia quoad manutentionem poſſeſſione ab vtraque parte probata multa ſunt conſideranda.*

2 *Præferri debet in manutentione poſſeſſor, qui probauit primam, ſeu antiquiorem poſſeſſionem in concurſu poſſeſſionis poſterioris, vel iunioris alterius, cum illa ſit melior, & præſumatur iuſtior, ſeu ex cauſa iuſtiori, & hæc præſumatur improba, & iniuſta, ſeu clandeſtina, & turbatiua vel violenta.*

[*Poſſeſſio anterior eò magis præferri debet in manutentione, ſi ſit auctoritate Iudicis.*

Poſſeſſio antiquior non dicitur probata ex teſtium depoſitione per verba, da venti anni in quà.]

3 *Poſſeſſio iunior præſumitur clandeſtina, niſi conſtet de titulo, vel ſit diutina.*

4 *Actus, qui fiunt poſt acquiſitam quaſi poſſeſſionem alterius intelliguntur clandeſtini, & turbatiui, niſi doceatur de ſcientia, & patientia primi poſſeſſoris.*

[*Actus, qui fiunt poſt acquiſitam poſſeſſionem alterius, dicuntur turbatiui, & ſpoliatiui.*]

5 *Actus poſſeſſorij turbatiui non ſunt habendi in conſideratione.*

6 *Poſſeſſio poſterior, vti turbatiua non priuat quem ſua poſſeſſione antiquiori, pro quo magis præſumitur.*

7 *Nec impedit mandatum de manutenendo ad fauorem habentis anteriorem, qui proſequitur iudicium, & ſic ſuam poſſeſſionem tuetur.*

8 *Præfertur in manutentione habens poſſeſſionem ciuilem anteriorem habenti naturalem poſteriorem ſecundum opinionem, quam Rota ſeruat.*

[*Moleſtationes, & perturbationes contra poſſidentem, qui non habuit ſe pro ſpoliato, non ſunt attendendæ, nec illi præiudicant, quin ſit habendus pro poſſeſſore.*

Nec eas inferens dicitur earundem poſſeſſor.

Manutentio ſi detur ex moleſtationibus contra poſſidentem, dicitur iniuſta.]

9 *Ameriorits in poſſeſſione ad effectum prælationis in manutentione ſufficit etiam reſpectu horarum, & per vnam horam tantum, immo etiam per breuiſſimum temporis ſpacium, & per momentum, & punctum.*

[*Prius, dicitur aliquis poſſidere, ſi non appareat de alterius poſſeſſione.*

Præuentio in poſſeſſione capienda probatur ex atteſtatione Baiuli, ſeu executoris, qui vtrumque immiſerit.]

10 *Die eadem captis hinc inde poſſeſſionibus, & non conſtito de anterioritate, anterior præſumitur quæ habet horam.*

11 *Diem, & annum habens poſſeſſio præſumitur anterior poſſeſſioni alterius, quæ non probatur de certo, & determinato tempore.*

12 *Poſſeſſionibus pluralibus rogatis ab eodem Notario ſub eadem die in eadem carta, prima in ordine præſumitur anterior.*

13 *Anterioritas, & poſterioritas poſſeſſionis conſiderari non poteſt, vbi incontinenti, & antequam primus diſcederet ad extraneos actu, fuiſſet capta poſſeſſio etiam ab alio.*

14 *Vel quando alias poſſet de anterioritate dubitari, vt ſi vnius poſſeſſio haberet horam, puta* 17 *incirca; & alterius horam* 18. *nondum pulſatam; & apponitur tunc ſequeſtrum.*

15 *Præſens in actu apprehenſionis poſſeſſionis per alterum, & non contradicens præſumitur in adeptione eiuſdem poſſeſſionis non præueniſſe.*

16 *Præfertur in manutentione anterior, & antiquior poſſeſſor poſteriori, & iuniori etiam in beneficialibus.*

17 *Præferenda eo magis eſt prima poſſeſſio, quando conſtat, quod ſecunda vere eſt clandeſtina, vel per vim ſeu de facto, vbi exempla.*

[*Immiſſio conceſſa per ſecundum Executorem ſub conditione datum, non conſtito de mora, & negligentia primi, eſt nulla.*

18 *Vel ſi poſſeſſio iunior ſit ſolum inſtrumentalis.*

[*Inſtrumentalis poſſeſſio non præiudicat anteriori poſſeſſori, qui continuauit in naturali, nec tunc partis ſolitos poſſeſsionis effectus.*]

19 *Inſtrumentalis poſſeſsio anterior præfertur inſtrumentali poſteriori.*

20 *Ampl. fortius ſi in poſteriori non fuerint expulſi cuſtodes, & coloni primi poſseſſoris.*

21 *Expulſione non facta primi poſseſſoris, vel eorum, qui ipſius nomine poſsidebant, non eſt ſecunda poſſeſſio manutenibilis.*

22 *Inſtrumentalis poſseſſio anterior præfertur, & eſt manutenenda, etiam quod ſecunda ſit in vim mandati Iudicis, ſi eius iuſtitia fuerit in controuerſiam deducta, & primus poſseſſor non habuerit ſe pro ſpoliato.*

23 *Etiam quod poſterior ſit naturalis.*

24 *Et cum perceptione fructuum.*

25 *Et eo magis ſi poſterior ſit capta in vim ſententiæ, ſeu licentia cum clauſula,* ſine præiudicio iurium N. *quis in effecta præuenerit Ampl. vt num.* 27.

26 *Poſseſsio conditionali conditione non purificata non dicitur vera poſseſſio.*

27 *Præfertur in manutentione, qui habet anteriorem poſseſſionem etiam inter habentes clauſulas conſtituti.*

28 *Immo præfertur anterior habens clauſulas conſtituti habenti poſteriorem corporalem.*

[*Præfertur in manutentione habens clauſulam conſtituti poſteriorem, ſi prima alterius ſit conditionalis, vbi exemplum, & ratio.*

Clauſula conſtituti purificata conditione retrotrahi non poteſt ad diem contractus, vbi alteri medio tempore fuit ius, & poſseſſio quæſita.]

29 *Præfertur anterior poſseſſio ſine titulo, etiam ſi poſterior ſit cum titulo,*

30 *Tam in materia prophana, quam in beneficiali.*

31 *Sue titulus ſit poſterior poſseſſione antiquiori, ſiue anterior. Decl. vt num.* 32.

32 *Si*

32 *Si tamen poſſeſſor antiquior alleget, vel excipiat in articulis, ſeu in actis, quod eius aduerſarius poſſidet non ſolum clam, ſed clam ab eo, & reſpectu ſua poſſeſſionis, & n. 33. Ampl. vt num. 36.*

33 *Clandeſtinitas poſſeſſionis iunioris probatur eo ipſo, quod non probatur antiquior poſſeſſio.*

34 *Decl. procedere in poſſeſſione iuniori de præſenti, ſecus ſi non de præſenti.*

35 *Clandeſtinitas poſſeſſionis ab aduerſario probatur eo ipſo quod non probatur clandeſtina ab alio.*

37 *Poſſeſſionem iuniorem habenti vtile eſt articulare, & probare aduerſarium à poſſeſſione ſua cecidiſſe facto, & culpa propria, puta rem alienando.*

38 *Titulum, & litteras pares in data duobus habentibus eſt manutenendus, qui in poſſeſſione præuenit.*

39 *Præfertur anterior poſſeſſor ſine titulo poſteriori poſſeſſori titulato, præcipue ſi huic titulus poſt poſſeſſionem superuenerit.*

40 *Poſſeſſionem iuniorem habens cum titulo præfertur habenti anteriorem ſine titulo, ſi titulum habuiſſet ab ipſo antiquiori poſſeſſore.*

41 *Vel titulum habuiſſet, & poſſeſſionem ingreſſus fuiſſet publice, & palam; & fortius ſi probet, ſe ignoraſſe, tertium antiquius poſſediſſe.*

42 *Poſſeſſio anterior eo magis poſteriori præfertur in manutentione, ſi ſit etiam cum titulo.*

43 *Vel poſterior poſſeſſor ſit intruſus propria auctoritate ſine titulo.*

44 *Vel prima poſſeſſio ſit iuſta, ſecunda non; vel prima iuſtior, quam ſecunda.*

45 *Poſſeſſio anterior poſteriori præfertur, etiam quod probetur per teſtes nulliter examinatos.*

[Præferri debet poſſeſſio anterior in manutentione, etiam ſi ſit de facto.

Et eo magis ſi anterior poſſeſſor non habuerit ſe pro ſpoliato.

Vel immo ſuam poſſeſſionem continuauerit.]

46 *Poſſeſſio poſterior, & non anterior, in manutentione præfertur, ſi anterior ſit capta propria auctoritate non expulſis colonis, & ſine recognitione, & poſterior ſeruandis ſeruandis.*

47 *Vel ſi prima ſit capta contra formam ſtatuti, & ſecunda ſecundum illius formam.*

48 *Vel prima ſit capta lite pendente etiam inter alios.*

49 *Poſſeſſio antiquior tunc ad effectum manutentionis, & excluſionis iunioris ſuffragatur ſi probetur continuata vſque ad tempus motæ litis, & petitionis mandati de manutenendo, vel cum antiquiori probetur præſentanea, vel probationes de recenti*

Sint pares, ſecus ſi vnus probet ſolam antiquiorem, & alter iuniorem de præſenti, etiam ſi iunior ſit ſine titulo, per vim clandeſtina, ſeu alias vitioſa, iniuſta, & de facto.

50 *Succeſſoribus non prodeſt antiqua poſſeſſio anteceſſorum ad effectum manutentionis, niſi ſit per eos continuata, ſed præfertur iunior alterius, vel niſi ſimus in dignitate, Eccleſia, beneficio, vel officio, & eius nomine agatur.*

51 *Nec ſuffragantur actus valdè remoti.*

[Actus proximiores tempori motæ litis ad effectum manutentionis attenduntur potius quàm remotiores.

Præferri debet in manutentione, qui eſt in tenuta de præſenti, alterius proprietate, ſeu iuſta cauſa non patente.]

52 *Præferri debet in manutentione, qui habet vltimum ſtatum, & num. ſeqq.*

53 *Præſentandi quaſi poſſeſſio præſeruatur alicui per præſentationem factam a conſocio.*

54 *Religioſi, qui de vna ad aliã tranſiuit religionẽ quaſi poſſeſſio ſubiectionis, & manutentio cui Religionis competat lite pendente ſuper validitate tranſitus.*

55 *Status vltimus attendi debet in manutentione, & vnicus actus ſufficit.*

56 *Præſertim in beneficialibus.*

57 *Præfertur in manutentione habens actualem poſſeſſionem, & qui eſt in actu percipiendi fructus, & in re inſiſtit, ei, qui habet ciuilem, & naturalem ſecundum iuris interpretationem.*

58 *Qui eo tempore motæ litis detinet, ſeu rem per actum facti tenet, & qui vltimum actum poſſeſſionis, ſeu detentationis, vel quaſi fecit.*

59 *Et qui habet poſſeſſionem continuatam alterẽ, qui talem non habet.*

60 *Poſſeſſio iunior etiam per vim, vel clam ab antiquiori poſſeſſore eſt præferenda in manutentione in concurſu antiquiori tantum, ſi ipſa iunior fuerit capta ex interuallo, ſecus ſi de præſenti, ſeu de recenti, & num. ſeqq.*

61 *Spoliare, & turbare ex interuallo illum, qui me prius ſpoliauit, mihi non licet, ſed poteram incontinenti.*

62 *Clandeſtinitatis, & turbationis præſumptio ceſſat in poſſeſſione antiqua, & continuata, & num. 3.*

63 *Inhibitionem impetrare non poteſt de non moleſtando, ſeu ingrediendo, qui non eſt in naturali poſſeſſione, ſed debet ordinario agere.*

64 *Iudex in manutentione nihil aliud agere debet, niſi conſeruare partes, & poſſeſſorem, ſeu detentorem in ſtatu, in quo ſunt, cum ad eum veniunt, ſeu de poſſeſſione contendunt, vt tollat occaſionem ſpolii, & ſcandali, ita vt ſua cuique poſſeſſio ſalua ſit in plenario poſſeſſorio, nec vlla fiat innouatio.*

65 *Nec debet iniuſtam poſſeſſionem præferre iniuſta, nec ciuilem naturali, neque è conuerſo.*

66 *Poſſeſſio antiquior in manutentione præfertur, vbi iunior eſt recẽs, ſeu recentiſſima, vel capta de præſenti.*

67 *Poſſeſſor antiquior reſpectu poſſeſſionis nouæ de præſenti captæ dicitur adhuc poſſidere, & illius poſſeſſio probatur ex eo ſolo, quod non habuit, ſeu ex aduerſo non docetur, quod ſe habuerit pro ſpoliato.*

[Status vltimus attenditur, ſi ſit pacificus, & ſequutus cum parte, alias præſumitur clandeſtinus, & turbatiuus.]

68 *Poſſeſſor anterior non eſt manutenendus, ſi amiſerit non ſolum poſſeſſionem naturalem, ſed etiam ciuilem.*

[Poſſeſſor anterior non eſt manutenendus, ſi paſſus fuerit habentem ſecundam poſſeſſionem poſſidere, ſeu habuerit ſe pro ſpoliato.]

69 *Vel ingreſſus fuerit alius poſſeſſor auctoritate Iudicis rite, & rectè procedentis.*

70 *Præfertur poſterior poſſeſſor etiam inſtrumentalis in manutentione, ſi poſſeſſio anterior alterius ſit nulla, infecta, ſeu vitioſa, & nullius momenti, puta reſiſtẽte decreto irritanti, quia habetur pro vacua.*

71 *Beneficij reſeruati capta poſſeſſio per prouiſum Apoſtolicum eſt præferenda anteriori captæ ex prouiſione Ordinarij.*

72 *Decl. ſi tamen clare conſtet de reſeruatione, alias ſecus.*

73 *Poſſeſſio anterior non capitulariter capta, nec approbata per ſucceſſiuam Canonicorum patientiam ſeu Eccleſiæ conſuetudinem non eſt conſiderabilis.*

74 *Poſſeſſio iunior, cum qua concurrat iuris aſſiſtentia, præfertur antiquiori.*

75 *Præſertim ſi antiqua fuerit varia, & difformis.*

76 *Poſſeſſio anterior conditionalis an præferatur poſteriori.*

[Poſſeſſio anterior non ſuffragatur, ſi ſit capta per procuratorem, de cuius ſpeciali mandato non conſtet. Ampl. & Limit. vt num.

Tranſumptum mandati extractum lite pendente à Notario eo non rogato, & ſine citatione non probat.

Poſſeſſori poſteriori non præiudicat poſſeſſio anterior, quæ ſit ſuper diuerſis bonis.

Poſ

Poſſeſſio iunior etiam nulla præfertur, vbi anterior poſſeſſor habuerit ſe pro ſpoliato, & etiam ciuilem poſſeſſionem amiſerit.

77 *Præfertur inter plures probantes poſſidere de præſenti, ſeu de eodem tempore, & cæteris paribus, qui nitidius, clarius, & melius ſuam poſſeſſionem probat.*

78 *Quique habet poſſeſſionem munitam melioribus, & potioribus probationibus.*

79 *Et probationes melioribus rationibus fulcitur.*

80 *Etiam quod ambo iuſte, & ex eadem cauſa poſſideant.*

81 *Præfertur poſſeſſio, de qua plures teſtes deponunt, & num. 85.*

82 *Niſi plures deponant generaliter, & pauciores in ſpecie, & num. 83.*

83 *Poſſeſſio ſpecialis præfertur generali.*

84 *Poſſeſſio melius probatur, & præferenda eſt, de qua deponunt teſtes meliores; vt vicini, magis informati, & de facto proprio, digniores, honeſtiores, qualificati, magis integri, deponentes aptiora, & veriſimiliora, & num. 85.*

85 *Teſtes deponentes aptiora, & veriſimiliora præferuntur, etiam quod deponentes inueriſimilia ſint plures numero.*

86 *Teſtes deponentes affirmatiuam præferuntur teſtibus deponentibus negatiuam.*

87 *Niſi teſtes negantes deponant veriſimilia.*

88 *Teſtes deponentes de affirmatiua cum negatiua præferuntur negantibus ſimpliciter.*

89 *Plus creditur duobus teſtibus in ſpecie negantibus, quam mille in genere credentibus.*

90 *Teſtes ij præferuntur, cum quibus concurrunt adminicula, & iuris aſſiſtentia.*

[Teſtes qui habent iuris aſſiſtentiam pro ſe præferuntur alijs, quibus ius reſiſtit.]

91 *Teſtes deponentes de perceptione fructuum præferuntur in concurſu cum pari numero teſtium deponentium de cultura.*

91 *Decl. procedere ſi conſtet de æqualitate temporis, aliàs præferenda eſſet probatio de antiquiori facto.*

93 *Et inter probationes de æquali tempore deferendum eſſet illi qui melioribus probationibus, & teſtibus actum ſuæ poſſeſſionis probaret.*

94 *Teſtes non ſubditi præferuntur teſtibus ſubditis in probatione quaſi poſſeſſionis iuriſdictionis.*

95 *Poſſeſſio probata per inſtrumentum præfertur poſſeſſioni probatæ per teſtes, præſertim ſi teſtes exceptiones patiantur.*

96 *Præferri debet in manutentione cæteris paribus in concurſu æqualis poſſeſſionis, & probationis, qui habet aliquam præſumptionem pro ſe, vbi exemplum.*

97 *Vel habet iuris aſſiſtentiam.*

[Aſſiſtentia iuris prælationem operatur in pari probatione, ſi actus vtriuſque partis ſint paris potentiæ, ſecus ſi vnius partis ſint potentiores, & idem etiam habeat decreti aſſiſtentiam.]

98 *Vel probauerit bonam fidem.*

99 *Vel cuius poſſeſſio ſit fauorabilis, & alterius odioſa.*

100 *Vel cuius poſſeſſio reſpiciat cauſam piam, & alterius nequaquam.*

101 *Vel is, quem conſtet iuſte poſſidere, alterum vero iniuſte, vel eſſe intruſum, eoque magis ſi ſit anterior, & non habuit ſe pro ſpoliato.*

102 *Vel qui habeat poſſeſſionem magis iuſtificatam, vt ſi nitatur auctoritate Iudicis.*

103 *Vel qui habeat poſſeſſionem minus vitioſam.*

104 *Vel qui habeat, & probauerit potiora iura in meritis.*

195 *Præfertur in manutentione data paritate poſſeſſionis in tempore, & in probatione poſſeſſio titulata poſſeſſioni non titulatæ, & qui probat in petitorio & dominio.*

106 *Eoque magis ſi titulus ſit antiquior poſſeſſione.*

[Titulus inducit præſumptionem antiquioris poſſeſſionis.]

107 *Titulum habens poſſeſſor dicitur habere poſſeſſionem magis tutam, & potiorem.*

108 *Probationes poſſeſſionis, quæ habent titulum annexum præualent probationibus ſine titulo.*

109 *Poſſeſſio titulata præferenda eſt, etiam ſi de eo pauciores teſtes deponant.*

110 *Titulus ad effectum prælationis in manutentione ſuffragatur, etiam quod ſit coloratus.*

111 *Eo magis ſi cum titulo concurrat præſcriptio.*

112 *Titulo ab vtroque ex poſſeſſoribus producto, ſeu probato cæteris paribus vincere debet in manutẽtione, qui habet priorem datam; vel titulum antiquiorem, & potiorem.*

113 *Vel titulum meliorem, ſeu iuſtiorem.*

114 *Aut magis coloratum, ſeu apparentiorem.*

115 *Tituli, ſeu prouiſionis anterioritate controuerſa præfertur in manutentione, qui prius poſſeſſionem accepit.*

116 *Titulum qui melius probat, vincit in pari poſſeſſione, & pari titulo.*

117 *Titulata poſſeſſio facilius eſt manutenenda.*

118 *Titulus ſemper multum habetur in conſideratione etiam in ſummariſſimo poſſeſſorio manutentionis.*

119 *Articuli concernentes titulum, ſeu proprietatem, vel dominium non ſunt in cauſa manutentionis impertinentes, præſertim quando etiam aduerſarius poſſidere prætendit.*

[Teſtes poſſunt hinc inde examinari ſuper poſſeſſione ad effectum cognoſcendi, quis ſit manutenẽdus.]

120 *Produci poſſunt ad poſſeſſorium colorandum ea, quæ tangunt petitorium.*

121 *Probationes omnes circa merita petitorij, & dominij admittere debet Iudex pro coadiuuando, ſeu colorando poſſeſſorio.*

122 *Licet dominij cognitio ad finem cauſæ reſeruetur.*

125 *Beneficij, ſeu Eccleſiæ in poſſeſſione præfertur, qui poſſidet partem principaliorem, vbi exempla.*

124 *Probationibus, & iuſtificationibus poſſeſſionis paribus exiſtentibus, & vbi nullus probat de dominio, vel titulo, vel omnes probant de æquali, & non poteſt probabiliter cognoſci, quis vere poſſideat, ſeu habeat meliorem poſſeſſionem, quid Iudex facere debeat, ſunt ſeptem, ſeu tredecim opiniones, vt hic. Auctor amplectitur opinionem, quod ſit apponendum ſequeſtrum, ſeu auocatio facienda, vel partibus conſentientibus danda vtrique manutentio cumulatiue, etiam poſſeſſionem diuidendo in diuiſibilibus, & n. n. ſeqq.*

125 *Sequeſtrum, ſeu auocatio poſſeſſionis fit, donec fiant probationes ſuper poſſeſſione, vbi timor imminet rixæ.*

126 *Sequeſtranda eſt poſſeſſio, donec ordinarie ſuper petitorio, vel poſſeſſorio cognoſcatur, vbi poſt factas probationes in ſummariſſimo poſſeſſorio manutentionis omnino ignoratur, quis ſit in poſſeſſione, ſeu in ea potior.*

127 *Diuiſio, nec cumulatio poſſeſſionis in beneficialibus non datur.*

128 *Diuiſio poſſeſſionis peti poteſt à parte, quæ dubitat de paritate probationum in rebus diuiſibilibus.*

119 *Probatione pari exiſtente per vnum de ciuili, & per alterum de naturali poſſeſſione poteſt vni dari manutentio in ciuili, & alteri in naturali.*

[Manutentio vtrique pari dari poteſt, hoc eſt vnicuique in ijs corporibus bonorum, in quibus alium præuenit in capienda poſſeſſione.]

OBSERVATIO LXXI.

Inter plures Poſſeſſores quis præferendus in mandato de manutenendo.

1 POSSESSIONE † ab vtraque parte probata multa quoad prælationem in manutentione conſideranda ſunt: *Rot. Luc. dec. 17. Et.*

2 Primo, † in manotentione præferendus eſt poſſeſſor, qui probauit primam, ſeu anteriorem, & antiquiorem poſſeſſionem in concurſu poſſeſſionis poſterioris, vel Iunioris alterius, cum illa ſit melior, & præſumatur Iuſtior, ſeu habere cauſam Iuſtiorem, hæc vero præſumatur improba, & iniuſta, ſeu clandeſtina, & turbatiua, vel violenta, *cap. licet cauſam vbi no. de probat. Caſtr. conſ. 3. ſub n. 2. lib. 2. Maranta de ord. Iudic. par. 4. diſt. 7. n. 19. Couarr. pract. qu. cap. 17. n. 6. ver. duodecimo. Add. ad pract. Pap. in for. lib. per turb. poſſ. ad gl. coram Vobis in ver. vti poſſidetis. Ruyn. conſ. 28. n. 1. & 5. lib. 4. Menoch. de adipiſc. remed. 6. n. 12. & de retin. remed. 3. n. 725. & ſeq. & conſ. 515. n. 5. conſ. 612. n. 20. conſ. 119. n. 15. Boccac. de interd. vti poſſid. cap. 2. n. 84. 93. 97. & ſeqq. & n. 102. cap. 10. n. 4. & 5. & cap. 14. n. 29. Aret. in §. retinendæ n. 9. Inſt. de interd. Tuſc. in Ver. Interdictum concl. 273. n. 6. & ſeqq. concl. 284 n. 4. concl. 285. n. 10. concluſ. 286. n. 31. & ſeqq. & in verb. poſſeſſio. concl. 412. n. 1. concluſ. 430. n. 4. 22. & ſeqq. & in Verb. turbare concl. 398. n. 5. Hond. conſ. 20. n. 20. & 22. lib. 1. & conſ. 86. n. 30 lib. 2. Gail. de pignorat. Obſeruat. 23. numero 8. Paſett. conſ. 15. num. 4. & ſeqq. & conſ. 16. num. 10. 14. & 15. Surd. conſ. 28. num. 25. & 65. & conſ. 117. numero 18. lib. 1. & conſ. 481. numero 4. lib. 4. Farin. conſ. 169. num. 10. vol. 1. Giouagn. conſ. 8. num. 119. & 180. lib. 1. & conſ. 40. numero 2. & 3. lib. 2. Rec. in coll. dec. coll. 1507. Marcheſ. de Comm. part. 1. de comm. appell. in poſſ. §. 1. fol. 933. num. 107. & ſeq. Scacc. de appell. cap. 2. q. 17. limit. 6. membr. 2. num. 26. in fin Garz. de benef. par. 2. cap. 10. num. 212. Grat. diſcept. for. cap. 431. num. 3. cap. 526. num. 43. & 44. cap. 533. numero 40. & cap. 542. num. 55. Mar. Anton var. reſol. lib. 1. reſol. 66. num. 6. & ſeqq. Intrigliol. dec. 35. num. 34. Vin. dec. 411. num. 10. & 30. lib. 3. Rot. Lucen. diuerſ. dec. 68. Barz. dec. 46. num. 15. & dec. 71. num. 31. Caſ de Graſſ. dec. 33. alias 5. de cauſ. poſſ. & propr. Rot. diuerſ. dec. 27. num. 7. & 11. deciſ. 363. num. 4. dec. 506. num. 5. & 6. dec. 802. numero 1 par. 1. dec. 19. num. 1. & in fin. dec. 21. num. 3. & ſeqq. par. 2. & dec. 187. num. 1. Vbi de communi, deciſ. 562. num. 1. & 2. par. 4. Mantic. dec. 227. num. 1. 5. & 6. & dec. 346. per tot. Rot. coram Cardinali Pamphilio Seniore in Cu'en na Parrochialis, coram Cardinali Seraphino in Vercellen. Beneficiorum, coram Rubeo in Engubina Beneficij coram Cardinali Lancellotto in Legionen. Confirmationis, coram Dunozetto in Regien. beneficij, coram Cardinali Pamphilio Seniore in Barchinonenſi Beneficiorum, de quibus apud Marcheſ. de com. par. 1. fol. 952. num. 1. & 2. fol. 953. num. 1. fol. 954. num. 4. fol. 987. num. 2. & fol. 1067. num. 1. & 2. & par. 1. fol. 597. num. 2. Rot. poſt tract. Pacific. de Saln. dec. 339. ſub num. 2. Seraph. dec. 810. num. 1. dec. 1038. num. 1. dec. 106. num. 2. Rot. in recent. dec. 106. num. 1. dec. 111. num. 1. dec. 155. num. 1. dec. 322. num. 2. dec. 266. num. 1. & 2. dec. 476. num 4. dec. 555. num. 1. dec. 500. num 1. deciſ. 652. num. 1. & 2. dec. 685. num. 1. par. 1. dec. 35. num. 3. deciſ. 147. num. 2. dec. 189. ſub num. 3. dec. 467. num. 1. dec. 487. num. 1. dec. 658. num. 1. dec. 734. ſub num. 2. dec. 761. num. 4. par. 2. Greg. XV. dec. 6. num. 3. dec. 9. num. 4. & 5. dec. 171. num. 2. dec. 549. num. 1. & 2. Cocc. dec. 14. num. 7. deciſ. 113. num. 2. deciſ. 314. num. 5. dec. 325. per tot. dec. 313. num. 1. & 3. Canal. dec. 2. num. 1. & 3. dec. 44. num. 5. deciſ. 161. num. 2. dec. 185. num. 4. & 6. dec. 107. num. 5. dec. 478. in princ. & numero 3 dec. 522. num. 1. Rot. poſt tract. Iulian. Viuian. de Iurepatron. dec. 56. num. 2 dec. 109. ſub num. 2. & 6. fuit dictum in Peruſina fideicommiſſi coram R. P. D. Pirouano, poſt tract. dec. 13. num. 3. & dec. 14. num. 4. in Regien. Praceptoria coram Mart. Andr. poſt tract. dec. 15. num. 2. & 3. in Romana Hæreditatis de Cincijs coram R. P. D. Pirouano, poſt tract. dec. 28. num. 10. in Romana quartæ coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. dec. 49. num. 3. in Vercellen. Cappellaniæ coram Vbaldo, poſt tract. dec. 54. num. 5. in Ariminen. Bonorum coram R. P. D. Durano, poſt tract. dec. 58. num. 4. in Mediolanen. Bonorum coram Cardinali Placto, poſt tract. dec. 76. num. 2. in Gerunden. Beneficij coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. dec. 88. num. 3. & 7. in Cluſina, ſeu Peruſina Poſtæ coram Lotta, poſt tract. dec. 89. num. 2. & 3. in Viterbien. fideicommiſſi coram Cardinali Pamphilio poſt tract. dec. 92. num. 1. in Braccharen. Beneficij coram Manzanedo, poſt tract. dec. 103. num. 5. & 9. in Mediolanen. optionis coram eodem, poſt tract. dec. 112. num. 4. in Romana Tutelæ coram eodem, poſt tract. dec. 126. num. 1. & 2. in nullius Plebaniæ S. Petri coram eodem, poſt tract. dec. 118. num. 2. in Vercellen. Diſmembrationis coram eodem, poſt tract. deciſ. 126. num. 2. dec. 128. num. 2. in Albanen. Confinium coram R. P. D Pirouano, poſt tract. dec. 156. num. 3 in Tullen. Cappellaniæ coram R. P. D. Merlino, poſt tract. dec. 161. num. 3. in Romana Domus de Nocchiellis coram bo. mem. Vbaldo, poſt tract. dec. 168. num. 3. in Romana Hæreditatis de Cuccinis coram R. P. D. Nauarro, poſt tract. dec. 169. num. 7. in Romana hæreditatis de Cincijs coram R. P. D. Pirouano, poſt tract. dec. 173. num. 2. & dec. 179. num. 2. in Romana ſpolij domus coram Manzanedo, poſt tract. dec. 192. num. 1. in Fanen. bonorum coram R. P. D. Merlino, poſt tract. dec. 104. num. 1. & 2. in Cracouien. Parochialis coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. dec. 207. num. 5. in Nullius Canonicatus S. Deodati coram R. P. D. Pirouano, poſt tract. dec. 209. num. 2. in Narnien. Bonorum coram eodem, poſt tract. dec. 227. num. 2. & 3. in Lucana præcedentiæ coram R. P. D. Ghiſlerio, poſt tract. dec. 229. num. 15. in Salernitana beneficij coram eodem poſt tract. dec. 235. num. 4. & ſeqq. in Mediolanen. Bonorum coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. deciſ. 253. num. 5. & 6. in Nullius Parochialis coram Vbaldo, poſt tract. dec. 268. num. 3. & 4. in Romana de Incoronatis coram eodem, poſt tract. dec. 299. num. 1. in Aſſiſien. ſucceſſionis coram R. P. D. Ghiſlerio, poſt tract. dec. 320. num. 5. & 6. in Colimbrien. Preſtimoniorum coram R. P. D. Dunozetto, poſt tract. deciſ. 327. num. 1. in Romana fideicommiſſi de Carpianis coram R. P. D. Durano, poſt tract. dec. 329. nu. 1. [Themat. dec. 116. numero 74 dec. 120. num. 11. Rot. recent. 196. num. 2. dec. 180. num. 2. dec. 360. num. 2. dec. 396. num. 2. par. 3. & dec. 106. num. 2. dec. 330. num. 4. dec. 469. num. 7. dec. 507. num. 2. par. 4. & dec. 110. num. 2. par. 5. Mart. Andr. dec. 39. num. 2. & dec. 67. num 2. & 3. Rot. in Ceruien. Bonorum coram Bracco, poſt tract. dec. 349. num. 8. in Spoletana Bonorum coram Penia, poſt tract. dec. 373. num. 1. in Placentina Cappellaniæ coram Card. Pamphilio ſeniore, poſt tract. dec. 402. num. 15. in Ceſenaten. Bonorum coram Iuſto, poſt tract. dec. 406. num. 1. in Placentina Præbenda coram Card. Lancellotto, poſt tract. dec. 417. numer. 6. & 7. in Cremonen. Præbenda coram eodem, poſt tract. dec. 434. num. 5. in Farfen. Bonorum coram Penia, poſt tract. dec. 435. num. 1. in Calaguritana Beneficiorum coram Cardinali Sacrato, poſt tract. dec. 441. num. 4. in Boianen. Beneficij*

coram

coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. dec. 480. numer. 7. in Romana Stagni coram eodem. poſt tract. dec. 497. num. 2. in Nullius Præpoſitura Caſtri Durantis coram Remboldo, poſt tract. dec. 500. num. 2. in Barchinonen. Beneficij coram R. P. D. Dunozetto, poſt tract. dec. 514. num. 1. & ſeqq. in Tarracinen. Bonorum coram Eminentiſſimo D. D. Cardinali Vbaldo, poſt tract. dec. 515. num. 1. & 16. in Elnen. Canonicatus coram eodem, poſt tract. dec. 517. num. 2. 10. & 11. in Romana Sodorum coram R. P. D. Pirouano, poſt tract. dec. 524. num. 4. in Maſſanen. Archipresbyteratus coram R. P. D. Motmano, poſt tract. dec. 537. num. 3. & dec. 548. num. 4. in Vicen. Cappellæ Sancti Iuſti coram R. P. D. Pirouano. poſt tract. dec. 546. num. 6. & 7. in Romana fideicommiſſi coram Penia, poſt tract. dec. 565. num. 5. in Cotonien. Canonicatus Sancti Andreæ coram eodem, poſt tract. dec. 566. num. 1. in Cæſaraugustana Diſmembrationis coram Cardinali Sacrato, poſt tract. dec. 573. num. 1. in Hiporeggien. Cappellæ coram Penia, poſt tract. dec. 575. num. 1. 2. & 5. vbi præſertim ſi prima poſſeſſio ſit auctore Prætore, *in Mediolanen. Canonicatus coram Eminentiſſimo D. Cardinali Pamphilio, poſt tr. dec. 589. num. 2. in Vicen. Prioratus coram eodem, poſt tract. dec. 590. num. 4. in Hiſpalen. Decimarum de Tablada coram Vbaldo ſeniore, poſt tract. dec. 607. num. 1. in Firmana Præbendæ coram eodem, poſt tract. dec. 616. num. 1. in Camerinen. Parochialis coram Manzanedo, poſt tract. dec. 618. num. 2. in Cuſentina Beneficij coram R. P. D. Durano poſt tract. dec. 624. num. 3. in Camerin. Bonorum coram R. P. D. Verοſpio, poſt tract. dec. 640. numero 1. & tradit D. Vaccarius in eius reſolutione in Bononien. Exemptionis, poſt tract. dec. 646. num. 45. Rot. in Vigilen Beneficij coram Oriembergo, poſt tract. dec. 650. num. 1. & 2. in Fulginaten, Montium coram Card. Canalerio, poſt tract. dec. 655. num. 4. vbi num. 5.* Quod poſſeſſio antiquior non dicitur probata, ſi teſtes ſimpliciter deponant de poſſeſſione *de 20 anni in qua in Neocaſtren, Parochialis coram Remboldo, poſt tract. dec. 637. num. 7. & 8. Duran. dec. 4. num. 3. & 12. dec. 22. num. 1. vbi de decentatione dec. 114. num. 2. dec. 238. num. 4. Rot. Bonon. dec. 14. num. 6. Nemiz. conſ. 80. num. 12. & 13. & conſ. 81. num. 23. 14. & 16. & ſeqq. Burat. deciſ. 32. n. 3. dec. 130. n. 1. dec. 150. n. 1. dec. 263. n. 3. dec. 299. n. 1. dec. 318. n. 16.* vbi in terminis quod primus poſſeſſor non habuerit ſe pro ſpoliato, *dec. 375. n. 4. & 6. dec. 529. n. 4. dec. 746. num. 2.*]

3 Et quod † poſſeſſio iunior præſumatur clandeſtina, niſi cõſtet de titulo, vel ſit diuturna, *Gionagn. conſ. 8. num. 186. & conſ. 9. num. 54. lib. 1.* 4 & quod † actus qui fiunt poſt acquiſitam quaſi poſſeſſionem alterius intelligantur clandeſtini, & turbatiui, niſi quis doceat de ſcientia, & patientia illius primi poſſeſſoris, *tradit Mantic. dec. 322. num. 3. Rot. in Romana ſiue coram Remboldo, poſt tract. dec. 46. num. 5.* [*ſeu turbatiui, & ſpoliatiui, habetur per D. Vaccarium in d. eius reſolutione in Bonon. Exemptionis, poſt tract. dec. 646. numer. 41.*] 5 quoque † actus poſſeſſorij turbatiui non ſint habendi in conſideratione, *Canal. dec. 181. ſub num. 5.*

6 Vnde † poſterior poſſeſſio tanquam turbatiua non priuat aliquem ſua poſſeſſione antiquiori, pro qua magis præſumitur, *Paſeti. conſ. 15. n. 5. & ſeqq. & conſ. 16. n. 10.* vbi, quod turbãs dicitur potius habere quoddam agere, quam aliquam poſſeſſionem, *Rot. in Marſicana iuriſdictionis coram Comitulo, poſt tract. dec. 71. n.* 7 7. † nec impedit mandatum de manutenendo ad fauorem habentis anteriorem, ſi habens anteriorem proſequitur iudicium, & ſic ſuam poſſeſſionem, vel quaſi tueatur, *Paſeti. loc. cit. Mantic. deciſ. 72. in fin.* vbi in terminis, quod poſterior poſſeſſor prohibuiſſet exactionem anteriori poſſeſſori.

8 Atque hinc eſt, quod † habens poſſeſſionem ciuilem anteriorem præfertur habenti naturalem poſteriorem ſecundum opinionem, quam Rota ſeruat reprobato Couarr. & ſequacibus, *Gionagn. conſ. 40. n. 2. & 5. lib. 2. Rot. recent. dec. 160. n. 3. & 4. par. 1. & dec. 56. n. 3. p. 2. Coccin. dec. 239. n. 3. & dec. 417. n. 4. Rot. penes Paciſic. de ſalu. dec. 169. n. 6. & ſenens Herculan. de caut. de non offend. cap. 2. n. 29.* vbi, quod, ſi vnus poſſideat naturaliter, clam, vel precario ab aduerſario, obtinere debet aduerſarius ciuiliter poſſidens.

[Nec moleſtationes, & turbationes contra poſſidentem, qui non habuit ſe pro ſpoliato, ſunt attendendæ neque illi præiudicant, quin ſit habendus pro poſſeſſore, *Rot. in Placentina Præbendæ coram Card. Lancellotto, poſt tract. dec. 417. num. 8.* Nec eſt inferens dicitur ipſarum moleſtiarum, & turbationem poſſeſſor, *Rot. in Vlixbonen. Præeminentiarum coram Iuſto, poſt tract. dec. 424. num. 7.* imo, ſi ex illis concederetur manutentio contra poſſidentem, ea eſſet iniuſta, *Rot. in d. Placentina Præbendæ coram Cardinali Lancellotto, poſt tract. dec. 417. num. 9.*]

Sufficitque † anterioritas etiam reſpectu horarum & per vnam horam tantum, *Ricc. in coll. dec. coll. 1507. Vin. dec. 411. n. 31. lib. 3. Barz. dec. 46. n. 12. Rot. diuerſ. dec. 19. num. 2. par. 2. Rot. recent. deciſ. 155. numer. 1. dec. 322. ſub num. 2. par. 1. & dec. 514. numer. 1. in fin. par. 2. Rot. in Romana quartæ coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. dec. 49. num. 4. in Viterbien. Caſtrorum coram Cardinali Sacrato, poſt tract. dec. 104. num. 2. in Tullen. Cappellaniæ coram R. P. D. Merlino, poſt tract. dec. 161. numer. 4. in Mediolanen. Bonorum coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. dec. 255. numer. 6.* [*Rot. recent. dec. 161. num. 1. par. 3. & in Bononien. Hereditatibus de Gargantibus coram Cardinali Mellino, poſt tract. dec. 404. ſub numer. 4. Rot. Bonon. dec. 14. num. 3. Burat. dec. 32. numer. 3. dec. 67. num. 5. vbi Add. num. 26. dec. 688. num. 2. vbi Add. littera A.*] Immo etiam per breuiſſimum temporis ſpatium, & per momentum, & punctum, *Vin. d. dec. 411. n. 31. lib. 3. Intriglio. dec. 35. numer. 35. Rot. diuerſ. dec. 27. num. 15. par. 1. & deciſ. 9. numer. 2. par. 2. & in recent. d. dec. 135. ſub num. 1. par. 1. & in d. Tullen. Cappellaniæ coram R. P. D. Merlino poſt tract. dec. 161. num. 4. in Romana Hæreditatis de Cincijs coram R. P. D. Pirouano, poſt tract. dec. 179. numer. 3.* [*& in Carthaginen. Canonicatus coram Cardinali Lancellotto, poſt tract. dec. 371. num. 3. Add. ad dec. 67. Burat. num. 27.*] Prout † his dicitur aliquis poſſidere, quando non apparet de alterius poſſeſſione, *Rot. recent. dec. 372. num. 3. par. 3.*

Et, † quando ambæ poſſeſſiones eſſent captæ eadem die, & non conſtaret de anterioritate, anterior præſumeretur, quæ haberet horam; *Menoch. de adipiſc. remed. 4. n. 791. & de arbitr. iudic. caſ. 47. Peri. de ſpol. lib. 3. cap. 1. n. 83. circa fin. Surd. conſ. 317. n. 13. lib. 1. Mohed. dec. 12. n. 2. de reſt. ſpol. Gomeſ. dec. 33. lib. 1. Rot. recent. d. dec. 324. n. 1. par. 2. Rot. in Romana quartæ coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tr. dec. 49. n. 2. in Ariminen. Bonorum coram R. P. D. Durano, poſt tr. dec. 58. n. 3.* [*& in Iadren. Canonicatus coram Vbaldo ſeniore, poſt tr. dec. 162. n. 1. Burat. dec. 32. n. 1. vbi Add. num. 6.*] & ſi vtraque immiſſio data eſſet ab eodem Baiulo, ſeu Nuncio, vel Executore, quoad anterioritatẽ, & præuentionem ſtaretur eiuſdem dicto, tanquam atteſtantis de facto proprio, de re ad eius officium pertinente, & ab vtraque parte eſſet approbatus, cum illius opera, & miniſterio vſa fuiſſet, *Burat. dec. 199. num. 1. & ſeqq.*] 11 † Quemadmodum, ſi conſtaret de poſſeſſione vnius cum die, & anno, & probaretur alterius poſſeſſio, ſed non de certo, & determinato tempore, præſumeretur anterior poſſeſſio habens diem & annum, *Rot. diuerſ. dec. 506. ſub n. 1. par. 1.* [*Burat. dec. 466. in princ. & in fin. dec. 566. in princ. & n. 1.*]

12 Prout, † ſi eſſent poſſeſſiones rogatæ, & ſcriptæ ab eodem notario in eadem charta, prima in ordine ha-

haberetur pro anteriori, *Marant. de ord. Iud. part. 3. num.* 108.

13 Licet † non poſſet conſiderari prioritas, & poſte-
rioritas, quando incontinenti, & antequam primus
deſcederet ad extraneos actos, fuiſſet capta poſſeſsio
14 etiã ab alio. *Rot. diuerſ. dec.* 261. *n.* 11. *par.* 4. † Vel
quando alias poſſet dubitari de anterioritate, vt ſi
vnius poſſeſſio haberet horam, vt puta 17. in circa
& alterius poſſeſſio horam 18. nundum pulſatam,
& apponeretur tunc ſequeſtrum, *Rot. diuerſ. dec.* 389.
num. 3. *par.* 4. *Ricc. d. coll.* 1507. *verſ. animaduertendum*
15 *tamen eſt*. Sed, † ſi quis præſens fuiſſet in actu ade-
ptionis poſſeſſionis alterius, & non contradixiſſet,
ex hoc argueretur, per illum antea poſſeſſionem ca-
ptam non fuiſſe, *Rot. in Romana quarta, coram Reue-
rendiſſimo D. Coccino, poſt tract. dec.* 49. *n.* 5. [Prout ſi
ille, vel eius procurator proteſtatus fuiſſet de poſſeſ-
ſione iam capta, impediretur acquiſitio poſſeſſionis
alterius, *Burat. dec.* 299. *num.* 4.]

16 Amplia primo † prædicta procedere etiã in bene-
ficialibus, *Add. ad pract. Pap. in for. libell. pro turb. poſſ.
in gl. corã vobis in K. vti poſſid. & conſtat ex ſup. alleg.*

Amplia ſecundo, vt † multo magis prima poſſeſ-
17 ſio ſit præferenda, quando cõſtat, quod ſecũda vere
eſt clandeſtina, vel per vim, ſeu de facto, ac turbati-
na, vt puta lite pendente, vel non citato primo poſ-
ſeſſore, nec erectio, aut alias nulla, & ſine fomento
iuris, quæ eſt nullius conſiderationis, & non impedit
manutentionem poſſeſſionis anterioris, nec præ-
iudicat ciuiliter poſſidenti, *Achil. Perſon. de adipiſc.
poſſ. n.* 40. *Mazzol. conſ.* 91. *n.* 6. & 16. *in fin. Rot. diuerſ.
dec.* 19. *in fin. par.* 2. & *dec.* 43. *n.* 2. *par* 4. *Rot. apud Cenc.
de Cenſib. dec.* 233. *n.* 19. *Rot. recent. dec.* 215. *n.* 4. *dec.* 51.
n. 4. *par.* 1. *deciſ.* 323. *num.* 3. *dec.* 514. *ſub n.* 2. *par.* 2. *Rot.
in Nullius Parochialis coram R. P. D. Pirouano, poſt tr.
dec.* 232. *n.* 3. *in Aſſiſien. ſucceſſionis coram R. P. D. Ghiſ-
lerio, poſt tract. dec.* 320. *n.* 7. [*Rot. recent. deciſ.* 193. *n.* 2.
part. 3 vbi, ſi appareat de vitio ſecũdæ poſſeſſionis,
vt quia ſit data immiſſio in beneficio per ſecundum
executorem in litteris deſignatum non conſtito de
mora, vel negligentia primi, ſub qua conditione da-
tus erat, *Add. ad dec.* 342. *Buratt. n.* 5.] Et quod poſ-
ſeſſio ciuilis anterior præualeat naturali poſteriori,
que ſit de facto, & habuerit initiũ iniuſtũ, *Facchin.
contr. iur. libr.* 3. *cap.* 95 *in fin.*

Amplia tertio, † multo fortius, ſi poſſeſſio iunior
18 ſit ſolum inſtrumẽtalis, *Rot. coram Orano in Aquila-
na vnionis, apud Marcheſ. de comm. par.* 1. *fol.* 444. *n.* 4.
*Rot. in Placentina Cappellaniæ coram Cardinali Pam-
philio ſeniore, poſt tract. dec.* 402. *numero* 16. *in Bo-
nonien. hereditatis de Gargantibus coram Card. Meli-
no poſt tract. dec.* 404. *n.* 3. & 8. & etiam fortius, ſi al-
ter ſemper fuerit in poſſeſſione naturali, nam non
poteſt tunc poſſeſſio inſtrumentalis parere ſolitos
poſſeſſionis effectus, *Rot. in Anconitana fideiuſſionis
coram Card. Sacrato, poſt tract. dec.* 421. *numer.* 3. [Ex-
19 inde, † vt etiam ex duabus poſſeſſionibus mere in-
ſtrumentalibus prima ſit manutenenda, & non ſe-
20 cunda, † præſertim ſi in ſecunda non fuerint expul-
ſi cuſtodes, & coloni primi poſſeſſoris, *Rot. diuerſ.
deciſ.* 412. *in prin.* & *n* 1. *par.* 4. *Rot. in Imolen. Precepto-
ria coram Manzanedo, poſt tract. dec.* 40. *n.* 2. *in Fanen.
Bonorum coram R. P. D. Merlino, poſt tract. dec.* 204.
21 *num.* 1. & 2. & generaliter, quod † ſecunda poſſeſ-
ſio non ſit manutenibilis, quotieſcunque non fuit
expulſus primus poſſeſſor, vel ij, qui ipſius nomine
poſſidebant, *tradit. Rot. diuerſ. dec.* 562. *ſub n.* 2. *par.* 4.
22 & *dixi obſer.* 59. † Et eſt præferenda, & manutenẽda
prima inſtrumentalis, etiam, quod ſecunda ſit vigo-
re mandati Iudicis, ſi eius Iuſtitia fuerit in contro-
uerſiam deducta, & primus poſſeſſor non habuerit
ſe pro ſpoliato, *Rot. diuerſ. dec.* 171. *num.* 2. & *ſeqq. par.*
4. *que eſt etiã penes Marcheſ. de comm. par.* 1. *fol.* 597.
num. 2. & *ſeqq.*

Immo † anterior poſſeſſio mere Inſtrumentalis 23
eſt præferenda, etiam quod poſterior ſit naturalis,
† & cum perceptione fructuum, *Hond. conſ.* 89. *nu.* 24
3. *libr.* 2. *Marcheſ. de comm. par.* 2. *de com. app. in poſſ.
§.* 1. *fol.* 935. *num.* 106. & 108. *Rot. in Parmen. Prior.
coram Coranba, penes eundem Marcheſ. par.* 2. *fol.* 483.
num. 1. *Rot. diuerſ. dec.* 501. *num.* 1. *par.* 1. *Beltr. ad dec.*
131. *Greg. XV. numer.* 3. & *de prima parte Cauales.
dec.* 185. *num.* 5 *dec.* 478. *num.* 2. & 3. & *Rot. in Cluſina,
ſeu Peruſina Poſtæ coram Litta, poſt tract. dec.* 89. *nu.*
4. [& *in Placẽtina Præbendæ coram Card. Lancellott.
poſt tract. dec.* 417. *n.* 6. & 7. *in Cremonen. Præbendæ
coram eodem, poſt tract. dec.* 434. *num.* 6.

Præterea † prima inſtrumentalis eſt præferenda 25
præcipue, ſi ſecunda fuerit capta vigore ſententiæ, ſiu
literarum habentis clauſulam, *ſine præiudicio quorum-
cunque iurium N.* qui in effectu in capienda poſſeſ-
ſione præuenerat, tuam † illa ſecunda poſſeſsio tam- 26
quam conditionalis, conditione non purificata, non
dicitur vera poſſeſſio, *Seraph. dec.* 810. *n.* 1. *Rot. diuer.
d. dec.* 412. *ſub n.* 1. & 2. *p.* 4. & *dixi obſ.* 50. præſertim,
ſi primus poſſeſſor non fuerit citatus, *d. dec.* 412. *n.* 3.

Amplia quartò, † etiam inter habentes clauſulas 27
conſtituti, nam præfertur, qui habet anteriorem,
Rot. diuerſ. dec. 380. *num.* 3. *dec.* 562. *num.* 1. & 2. *par.*
4. *Rot. in Mediolanen. donationis de Porris coram Car-
dinali Pamphilio ſeniore, poſt tract. dec.* 85. *num.* 12.
Buratt. dec. 179. *num.* 5. & 6.] Immò † etiam, quod 28
prima ſit in vim cõſtituti, & ſecunda ſit corporalis,
Rot. in Bonien. Bonorum 18. *May* 1616. *coram Buratt.
in Narnien. Bonorum coram R. P. D. Pirouano, poſt
tract. dec.* 228. *num.* 3. *in Ciuitatis Caſtelli Bonorum
coram R. P. D. Motmanno, poſt tract. dec.* 271. *num.* 1.
[*Neuiz. conſ.* 81. *num.* 36. *Rot. recent. dec.* 770. *numer.*
2. *par.* 3. Niſi prima ſit conditionalis, vt puta ſi adſint
duę donationes cum clauſula conſtituti, & prima ſit
conditionalis, nam non eſt in manutentione præfe-
renda prima, ſed ſecunda, quia pendente conditione
non potuit primo donatario acquiri poſſeſſio, *Rot.
recent. dec.* 471. *n.* 4. & *ſeqq. par.* 4. nec poteſt clauſula
conſtituti purificata conditione retrotrahi ad diem
donationis, vbi alteri medio tẽpore fuit ius & poſ-
ſeſſio quæſita, *Rot. recen. d. dec.* 471. *n.* 6. & *deciſ.* 539.
n. 4. *part.* 4. *vbi*, & *num. ſeqq. declaratur.*]

Amplia quinto, † etiam ſi poſterior poſſeſſio eſſet 29
titulata & anterior careret titulo, *Marant. de ord.
Iudic. par.* 4. *diſt.* 7. *n.* 19. *Menoch. de retin. remed.* 3. *num.*
728. & *ſeqq.* & *conſ.* 621. *numer.* 5. *Boccat. de interd.
vti poſſid. cap.* 2. *n.* 97. *cap.* 10. *num.* 5. *Achill. Perſon. de
adipiſc. n.* 47. & 48. & 544. *Plot. de in lit. iur. §.* 3. *n.* 31.
Tuſc. in Verb. Interdictum, cõcluſ. 286. *n.* 29. 36. & *ſeqq.*
& *in Ver. poſſeſſio. concl.* 412. *n.* 3. *Hond. concl.* 20. *n.* 23.
lib. 1. *Surd. conſ.* 481. *n* 4. *lib.* 4. *Beltram. ad Greg. XV.
dec.* 40. *num.* 5. & *dec.* 323. *num.* 7. *Rot. in Romana Tutelæ
coram Manzaned. poſt tract. dec.* 116. *num.* 8. Et hoc † 30
tam in materia prophana, quam in materia benefi-
ciali, *Boccat. de interd. vti poſſid. cap.* 9. *ſub num.* 4. *Ricc.
in collect. deciſ. collect.* 1507. & *coll.* 3025. *Beltram. ad
Greg. XV. d. dec.* 40. *num.* 6. *Vbi reprobatur Menoch.
contrarium aſſerens.*

Et † ſiue titulus ſit poſterior poſſeſſione antiquio- 31
ri primi poſſeſſoris, *Rot. diuerſ. dec.* 27. *num.* 9. *part.*
1. ſiue anterior, *ſecundum Menoch. de retin. d. remed.*
3. *num.* 727. ſed quod poſſeſſio iunior etiam titulata
præſumatur vitioſa, vbi titulus acquiſitus fuit poſt
poſſeſſionem antiquiorem, ſecus, ſi ante, præſertim
ſi titulus ſit notorius, & habeat luces communis aſ-
ſiſtentium, *fuit dictum in Marſicana Iuriſdictionis co-
rã Comitulo, poſt tract. dec.* 78. *n.* 6. & 7. † Dummodo 32
tamen poſſeſſor antiquior alleget, vel excipiat in

ſi.s

ſuis articulis, ſeu alias in actis, quod eius Aduerſa-
rius poſſidet non ſolum clam, ſed clam ab eo, & re-
ſpectu ſuæ poſſeſſionis, Marant. de ord. Iudic. par. 4.
diſtinct. 7. ſub n. 19. Vbi quod alias ſuccumberet, &
obtineret aduerſarius, Cacheran. dec. Pedemonc. 93.
n. 2. Menoch. de retin. d. remed. 3. n. 729. Plot. de in lit.
iur. §. 3. ſub n. 31. Boccat. de interd. vti poſſid. cap. 2. n. 97.
33 & cap. 14. n. 29. Vbi, quod † clandeſtinitas probatur
eo ipſo, quod non probatur antiquior poſſeſsio.
Achill. Perſon. de adipiſc. poſſ. n. 49. 50. & 53. Luc. Pet. in
34 pract. lib. 4. cap. 5. n. 6. Paſett. conſ. 16. n. 12. vbi, † ſi ta-
men ille, qui debet dici clam poſſediſſe, habuiſſet
poſſeſsionem de præſenti, ſecus, ſi non de præſenti,
35 Gutier. canonic. quæſt. lib. 1. cap. 34. n. 55. & 56. licet †
clandeſtinitas ab eo probetur eo ipſo, quod non
probatur clandeſtina ab alio, Aret. in §. retinendæ, n. 9.
36 Inſt. de interd. Immo † videtur ſufficere, quod hoc ſit
dictum in allegationibus, etiam quod non fuerit di-
ctum in actis, & quod poſsit ſemper dici, & opponi
vſque ad ſententiam, Paſett. d. conſ. 16. n. 12. & 13.

37 Et verſa vice † habenti iuniorem poſſeſsionem
vtile eſt articulare, & probare, aduerſarium à poſſeſ-
ſione ſua cecidiſſe facto, & culpa propria, puta rem
poſſeſſam alienando, Marant. vbi ſup. n. 25.

38 Atque † etiam quod ambo habeant titulum, &
litteras pares in data, eſt manutenendus, qui præuenit
in poſſeſſione, nam ad effectum manutentionis non
attenditur data litterarum, ſed anterior poſſeſsio,
Rot. poſt tract. Iul. Viuian. de Iurepatron. decis. 109.
num. 11.

39 Prædictaque † ampliatio ſine difficultate proce-
deret, quando ipſe nouus poſſeſſor titulum habuiſſet
poſt ipſius met poſſeſsionem recentiorem, Achill.
Perſon. de adipiſc. num. 53.

40 Reſtringenda tamen eſt dicta ampliatio, † niſi
poſterior poſſeſſor titulum habuiſſet ab ipſo anti-
quiore poſſeſſore, nam tunc poſſeſſor antiquior non
poteſt probare hunc nouum poſſeſſorem cum titulo
vi vel clam reſpectu ſuæ poſſeſsionis, poſsidere,
Achill. Perſon. d. num. 53.

41 Immo, ſecundum pleroſque † quando poſſeſſor
de recenti publicè, & palam titulum habuiſſet, & in
poſſeſsionem ingreſſus fuiſſet, deberet idem in ſua
poſſeſsione defendi, cum eo in caſu non poſ-
ſit dici vi, vel clam poſſediſſe, præſertim, ſi probaue-
rit ſe ignoraſſe, Tertium antiquius poſſediſſe, Achill.
Perſon. de adipiſc. num. 54.

42 Amplia ſexto, vt † ea anteriori poſſeſſione eo
magis debeatur manutentio, ſi doceatur etiam de
titulo, Paſett. conſ. 15. n. 16. Mar. Anton. var. reſol. lib. 1.
reſol. 66. n. 8. Grat. diſcept. for. cap. 910. n. 13. Rot. diuerſ.
dec. 62. num. 1. par. 1. Rot. apud Pacif. de Salu. dec. 239.
ſub num. 2.

43 Amplia ſeptimo, † præſertim, ſi poſterior poſſeſſor
ſit intruſus propria auctoritate ſine titulo, Vin. dec.
411. num. 31. lib. 3.

Amplia octauo † maxime, ſi prima poſſeſſio ſit
44 iuſta, ſecunda non, Rot. diuerſ. dec. 172. n. 1. part. 4. Vel
prima iuſtior, quam ſecunda. Gabr. conſ. 67. n. 14. lib. 2.
[vel prima iuſta ſecunda nulla, Buratt. decis. 375. n. 6.]

Amplia nono, † etiam quod poſſeſſio antiquior
45 probetur per teſtes nulliter examinatos, Bocc. de in-
ter. vti poſſ. c. 10. n. 4. & videas, quæ dixi ſupra obſer. 38.
num. 42. & ſeqq. & infra obſer. 107. num. 25.

[Amplia decimo, vt poſſeſſio anterior. ſit in hoc
iudicio attendenda, etiam ſi ſit de facto, Rot. in
Ebrien. Canonicatus coram Eminentiſſimo D. Cardinali
Vbaldo, poſt tract. dec. 517. num. 11. Vel attentata, Buratt.
dec. 299. num. 5.

Amplia vndecimo, eo magis, ſi anterior poſſeſſor
non habuerit ſe pro ſpoliato, Rot. in Carthaginen.
Canonicatus coram Cardinali Lancellotto, poſt tract.
dec. 571. num. 8. & in Vicen. Prioratus coram Eminen-
tiſsimo D. Cardinali Pamphilio, poſt tract. dec. 590. n. 5.
in Neocaſtren. Parochialis coram Remboldo, poſt tract.
dec. 657. num. 6. Sed immo ſuam poſſeſsionem con-
tinuauerit, Rot. in eadem Neocaſtren. Parochialis d.
num. 6. Buratt. dec. 614. num. 2.

Limita nunc principalem concluſionem primo,
† niſi aoterior poſſeſsin ſit capta propria auctorita- 46
te non expulſis colonis, & ſine aliqua recognitione,
& poſterior ſit capta ſeruatis ſeruandis; nam tunc
non eſt manutenibilis anterior, ſed poſterior, Rot. in
Ciuitatis Caſtelli Cenſus coram Cardinali Pamphilio
Seniore, apud Marcheſ. de comm. par. 1. fol. 968. n. 2. &
penes Saluſt. Tiber. in pract. A. C. ante cap. 18. lib. 3. ſub
n. 1. Boccat. de interd. vti poſsid. cap. 2. num. 94.

Limita ſecundo, † niſi prima ſit capta contra for- 47
mam ſtatuti illam annullantis, & ſecunda ſit capta
ſecundum formam ipſius ſtatuti, Boccat. d. c. 2. n. 107.

Limita tertio, † niſi anterior ſit capta lite pen- 48
dente etiam inter alios, Coccin. dec. 486. in fin.

Lim. quarto, ſeu potiùs declara, vt † tunc demum 49
poſſeſsio antiquior ſuffragetur, ſi probetur continua-
ta vſque ad tempus motæ litis, & petitionis mandati
de manutenendo, ſeu cum antiquiori probetur etiam
præſentanea, vel probationes de recenti ſint æquales,
ſecus, ſi non probetur antiquior continuata de præ-
ſenti, ſed vnus probet ſolam antiquiorem, etiam ti-
tulatam, ſeu iuſtam, & alter probet iuniorem poſſeſ-
ſionem de præſenti, quæ etiam ſit ſine titulo, vel per
vim, ſeu clandeſtina, aut alias vitioſa, ſeu aſinaria,
quia tunc non conſideratur poſſeſsio antiquior, &
iuſtior, ſed hoc verſatur circa merita poſſeſſorij or-
dinarij, & in hoc ſummariiſsimo vincit, qui probat
poſſeſsionem de præſenti, ſeu inſpecto ſtatu præſenti
apparentius, & melius de ſua actuali poſſeſsione do-
cet, & hic præfertur ei, qui olim poſſedit, ac conſti-
tuitur reus, & defenditur in poſſeſsione, ſaluo iure
alteri parti agendi in poſſeſſorio ordinario, vel ple-
nario, quoad antiquiorem, in quo poſtea vincet pro-
bans antiquiorem, & poſterior poſſeſſor vincetur
vti habens poſſeſsionem vitioſam, iniuſtam, violen-
tam, ſeu clandeſtinam, Add. ad Pract. Pap. in for. libel.
proturb. poſſ. in gl. coram Vobis in verb. vti poſsidetis &
in glo. Hodie littera I. Menoch. de retin. remed. 3. n. 732.
Boccat. de interd. vti poſsid. cap. 2. n. 102. & cap. 10. n. 5.
Plot. de in lit. iur. §. 3. numer. 30. Tuſc. in verb. poſſeſsio.
concl. 430. n. 28. Vbi, quod in incorporalibus vltima
poſſeſsio præfertur antiquæ, etiam titulatæ. lata
Achill. Perſon. de adipiſc. poſſeſſ. n. 42. & ſeqq. Mar. An-
ton. var. reſol. lib. 1. reſol. 66. n. 8. Ruyn. conſ. 28. ſub n. 3.
verſ. quoniam lib. 4. Mazzol. conſ. 91. num. 18. 50. & 53.
Giouagn. conſ. 8. n. 121. 126. 127. & 144. & ſeqq. &
conſ. 11. n. 63. & ſeqq. lib. 1. Gabr. conſ. 180. num. 10. & 12.
lib. 2. Vbi multo magis, ſi probaretur poſſeſsio anti-
quior, & recentior, Nam intermedia alterius præ-
ſumeretur clandeſtina. Laderc. conſ. 95. num. 4. Cyriac.
contr. forenſ. lib. 1. contr. 10. num. 6. Rot. Luc. dec. 3. 4. 30.
68. & 156. Menoch. dec. Bonon. 30. num. 44. Rot. diuerſ.
decis. 27. num. 13. decis. 28. num. 2. par. 1. & dec. 43. in
princ. part. 4. Greg. XV. dec. 9. num. 6. quæ eſt etiam in
recens. dec. 35. ſub num. 3. par. 2. Caualer. dec. 589.
num. 2. [Neuiz. conſ. 71. num. 27. & in fin.] Et multo
magis, ſi recens ſit iuſta, & legitima, Rot. Lucen. d.
dec. 4. [Nec operatur in hoc remedio ſola poſſeſsio
antiquior cum illud ſolum tueatur poſſeſſorem
præſentem, Neuiz. conſ. 80. n. 7. in fin. & conſ. 81. 7. in
fin. 15. in fin. 17. 19. & ſeqq.]

Vnde † nõ prodeſt ſucceſſoribus antiqua poſſeſsio 50
anteceſſorũ ad effectũ mãdati de manutenendo, niſi
ſit per ipſos ſucceſsores cõtinuata, ſed debet præferri
Iunior, Rot. diuerſ. dec. 27. n. 13. & dec. 28. n. 2. p. 1. Niſi
ſimus in Dignitate, Eccleſia, Beneficio, vel Officio,

in quibus anterioritas poſſeſſionis ſumitur à poſſeſ-
ſione anteceſſorum, vti acquiſita, & retenta per ip-
ſam Dignitatem, Eccleſiam, Beneficium, vel Offi-
cium, ſi eiuſdem nomine agatur, Rot. in Romana Of-
ficij Aquarum coram R. P. D. Veroſpio, poſt tract. dec. 335.
n. 6. 7. & 18. & faciunt quæ dixi obſer. 55. n. 90. & ſeqq.
51 & dicam obſer. 55. n. 109. & ſeqq. † Nec ſuffragantur
actus valde remoti, Rot. in Vicentina Adminiſtratio-
nis Epiſcopatus coram Remboldo, poſt tract. dec. 164. n. 4.
[Sed magis ad manutentionis effectum attendendi
ſunt actus proximiores tempori motæ litis, Rot. re-
cent. dec. 268. in fin. par. 4.
52 Hinc etiam † præferri debet, qui habet, vltimum
ſtatum pro ſe, Tuſc. in Verb. poſſeſſio. concluſ. 430. n. 28.
Iul. Viuian. in praxi iuriſpatron par. 2. lib. 5. cap. 4. n. 63.
Vbi de eo, qui habet vltimum ſtatum præſentandi,
& quod, ſi in penultima præſentatione, etiam alius
cum eo præſentauerit, non dicitur iſte alius in hac
53 vltima amiſiſſe poſſeſſionem, † ſed dicitur illi poſ-
ſeſſio præſeruata per præſentationem factam à con-
ſocio, & lib. 11. cap. 6. num. 12. & 13. & 21. & ibi Rot.
deciſ. 84. n. 14. Triuiſan. dec. 54. n. 6. & 7. lib. 2. vbi etiam
in quaſi poſſeſſione præſentandi, & in beneficiali-
bus, Barz. deciſ. 47. ſub n. 11. Seraph. dec. 1437. n. 1. Rot.
in Piſtorien. Plebaniæ coram R. P. D. Nauarro, poſt
tract. deciſ. 172. n. 15. & 21. vbi pariter in quaſi poſ-
ſeſſione præſentandi, in Romana Adminiſtrationis
Hæreditatis coram Queipo, poſt tract. dec. 238. n. 5.
54 Vnde, † ſi lis pendeat inter duas Religiones ſu-
per validitate tranſitus Religioſi de vna ad aliam, &
quaſi poſſeſſione Monaſticæ ſubiectionis, manuten-
tio competit ſecundæ Religioni, penes quam tem-
pore motæ litis Religioſus reperitur, niſi tranſitus
ſit de receuti, Rot. in Bononien. profeſſionis coram R. P. D.
Merlino, poſt tract. deciſ. 164. n. 15. & 19.
55 Cum † in hoc iudicio vltimus ſtatus attendi de-
beat, & vnicus actus ſufficiat, Tuſc. in Ver. poſſeſſio.
concluſ. 421. n. 11. & ſeqq. Maſtrill. dec. 12. n. 2. par. 1.
Roderic. de ann. redit. lib. 1. q. 17. n. 37. verſ. vltimo, quæ
diximus. Seraph. deciſ. 1213. n. 5. Rot. in Verulana Præ-
cedentia coram Cardinali Lancellotto, quæ eſt in fine
tract. dec. 3. [& tradit D. Vaccarius in eius reſolutione
in Bononien. exemptionis, poſt tract. dec. 646. n. 43.] &,
56 † quod ſemper, ſeu regulariter in beneficialibus at-
tendatur vltimus ſtatus, vltimaque poſſeſſio, tradit
Iulian Viuian. de iurepatr. par. 2. lib. 11. cap. 6. num. 15.
Melch. Lotter. de re benefic. tom. 1. lib. 1. q. 34. num. 21. &
ſeqq. Rot. in Piſtorien. Plebaniæ coram R. P. D. Nauar-
ro, poſt tract. dec. 172. num. 21.
57 Et † præferatur habens actualem poſſeſſionem;
Et ſic qui eſt in actu percipiendi fructus, ſiue qui in-
ſiſtit rei illi, qui habet ciuilem, & naturalem ſecun-
dum iuris interpretationem, Laderc. conſ. 95. num. 10.
fin. Cyriac. cont. for. lib. 1. contr. 10. num. 23. Fontanell. de
pact. nupt. clauſ. 7. glo. 3. par. 10. n. 31. in fin. com. poſter.
58 Et † qui tempore motæ litis detinet, ſeu rem per
actum facti tenet, & in ſumma, & qui fecit vltimum
actum poſſeſſionis, ſeu detentationis, vel quaſi, Cy-
riac. d. contr. 10. num. 6. [& qui eſt in neutra de præ-
ſenti quamuis appareat de proprietate, vel de iuſta
cauſa alterius, qui non poſſidet de præſenti, nec eſt
quærendum de illius poſſeſſione antiquiori, vel iu-
ſtiori, Neurz. conſ. 81. n. 19. 20. & 21. cum Iudex de-
beat tueri eum, quem inuenit poſſidere, non qui iu-
ſtius poſſidet, Neurz. d. conſ. 81. n. 21. in fin.] Prout †
59 præferri debet, qui habet poſſeſſionem continuatam,
Rot. diuerſ. dec. 374. num. 2. par. 3. lib. 3.
60 Sublimita, ſeu ſubdeclara, vt † tunc iunior poſſeſſio
etiam per vim, vel clam ab ipſo antiquiori poſſeſſo-
re ſit præferenda in concurſu antiquioris tantum, ſi
61 iſta iunior fuerit capta ex interuallo, cum † ex in-
teruallo ſpoliare non liceat, nec turbare illum, qui
me prius ſpoliauit, quia incontinenti facere debe-
bam, Aret. in § retinendæ n. 9. in fin. Inſt. de interd. Me-
noch. de recuper. remed. 1. num. 384. Boccat. de interd. vti
poſſid. cap. 10. ſub n. 6. Achill. Perſon. de adipiſcen. poſſ.
n. 40. Mazzol. d. conſ. 91. n. 52. & † in poſſeſſione anti- 62
qua, & continuata ceſſet præſumptio, quod ea ſit
clandeſtina, & turbatiua, Rot. in Tuſculana Siluarum
coram Eminentiſſimo D. Cardinali Veroſpio, poſt tract.
dec. 41. num. 10. Et in his terminis puto eſſe intelli-
gendum, Couarr. pract. q. cap. 17. num. 5. Menoch. de
retin. remed. vltimo, num. 17. Boccat. de interd. vti poſſid.
cap. 2. num. 19. in fin. Scacc. de appell. cap. 2. q. 17. limit. 6.
membr. 2. num. 23. Cyriac. contr. for. lib. 1. contr. 10. n. 22.
Barz. dec. 47. num. 3. & ſequaces, aſſerentes, quod in
hoc iudicio eſt manutenendus, qui naturaliter poſ-
ſidet aduerſus eum, qui ciuiliter, vt ſcilicet procedat,
quando naturalis fuit capta ex interuallo, cum non
poſſit tolli naturalis ei qui eſt in poſſeſſione ob ci-
uilem, licet ciuilis ſit potior ad obtinendum in re-
medio retinendæ ordinario, † nec poſſit impetrare 63
inhibitionem, qui non eſt in naturali poſſeſſione,
ſed debeat ordinariè agere, vt per Laderc. conſ. 95. ſub
num. 6. & † Iudex nihil aliud intendat ſeu facere 64
debeat, niſi conſeruare partes, & poſſeſſorem, ſeu
detentorem in eo ſtatu, in quo ſunt, cum ad eum
veniunt, ſeu de poſſeſſione contendunt, vt tollat
occaſionem ſpoliis, & ſcandalis, ita vt ſua cuique
poſſeſſio ſalua ſit in plenario poſſeſſorio, nec vlla
fiat mutatio, Menoch. de retin. remed. vlt. n. 44. Plot. de
in lit. iur. § 3. n. 28. Laderc. conſ. 95. n. 6. Gionagn. conſ. 8.
n. 109. lib. 1. Monac. dec. bonon. 36. n. 1. Rot. diuerſ. dec. 641.
ſub n. 8. p. 1. & dec. 404. n. 5. par. 2 recent. Rot. in Imolen.
Præceptoria coram Manzanede, poſt tract. deciſ. 10. in
fin. [Rot. Bononien. deciſ. 138. numer. 79.] † nec iuſta 65
poſſeſſio præferatur iniuſtæ, nec ciuilis, naturali, nec
è conuerſo, Laderc. d. conſ. 95. num. 6. † ſeens autem 66
eſt in poſſeſſione capta de præſenti ſeu quando oc-
cupatio eſt recens, vel recentiſſima quia præfertur
antiquior, Boccat. d. cap. 10. ſub n. 1. Mazzol. d. conſ. 91.
num. 53. Plot. de in litem iur. § 3. ſub num. 30. Achill.
Perſon. de adipiſcen. poſſ. d. n. 40. Rot. Lucen. d. dec. 5. 4.
& 30. Franc. Milanen. dec. 1. n. 100. lib. 1. † Nam reſpe- 67
ctu poſſeſſionis nouæ captæ de præſenti dicitur anti-
quior, ſeu anterior poſſeſſor adhuc poſſidere, & il-
lius poſſeſſio probatur ad effectum manutentionis
ex eo ſolo, quod non habuit, ſeu ex aduerſo non
docetur, quod ſe habuerit pro ſpoliato, Rot. diuerſ.
deciſ. 43. num. 1. par. 4. Rot. coram Cardinali Lancellotto
in Legionen. Confirmationis, penes Marcheſ. de comm.
par. 1. fol. 987. num. 3. Greg. XV. dec. 11. n. 6. dec. 203. dec.
n. 3. 323. n. 3. [Ita vt vltimus ſtatus attendatur, ſi ſit
pacificus, & ſecutus eum partes, alias præſumatur
clandeſtinus, & turbatiuus, vt tradit D. Vaccarius in
d. eius reſolutione in Bononien. Exemptionis poſt tract.
deciſ. 646. num. 6.]
Hinc ſuccedit quinta limitatio, ſi † anterior 68
poſſeſſor non ſit manutenendus, ſi amiſerit non ſo-
lum poſſeſſionem naturalem, ſed etiam ciuilem,
Boccat. de interd. vti poſſid. cap. 10. n. 7. de quo dixi latè
obſeruat. 57. & 58. [ſeu paſſus fuerit habentem ſecun-
dam poſſeſſionem poſſidere, Rot. in Romana ſtagni
coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. deciſ. 497.
n. 4. & 5. in Aprutina Iuriſdictionis coram Eminentiſſi-
mo D. Card. Pamphilio, poſt tract. deciſ. 598. n. 12. & 13.
vel ſecundæ poſſeſſioni conſenſum præſtiterit, Du-
ran. dec. 22. n. 2. vbi de poſſeſſione vigore diuiſionis,
vel habuerit ſe pro ſpoliato, vt à contrario ſenſu,
Mart. Andr. dec. 67. num. 3. Rot. recent. dec. 396. num. 2.
par. 3.] † Vel ſecunda fuerit auctoritate Iudicis ca- 69
pta, qui ritè, & rectè proceſſerit, vt dixi obſer. 12.
[Duran. dec. 22. num. 2.]
Limita ſexto, † in poſſeſſione anteriori nulla, 70
infecta,

infecta, ſeu vitioſa, & nullius momenti, quia habetur
pro vacua, & datur manutentio poſteriori poſſeſſori,
etiam ſi ipſius poſterior poſſeſſio ſit ſolum inſtru-
mentalis, vt ſi poſterior poſſeſſio ſit vigore Bullę ha-
bentis decretum irritans, ſeu anteriori poſſeſſioni
decretum irritans reſiſtat. *Creſcen. dec. 1. alias 53. ſub
num. 3. & 4. de cauſ. poſſ. & propriet. Rot. diuerſ. dec.
1438. num. 1. par. 3. lib. 3. Coccin. dec. 51. num. 4. Lancell.
de attent par. 3. cap. 24. q. 1. numero 77. Rot. in Peruſina
fideicommiſſi coram R. P. D. Pirouano, poſt tract. dec.
13. num. 4. in Vlixbonen. beneficij coram Vbaldo Seniore,
poſt tract. dec. 151. num. 14. in Anagnina Beneficij coram
Eminentiſſimo D. Vbaldo, poſt tract. dec. 286. nu. 2. & 3.*

71 Hineque eſt, † quod poſterior poſſeſſio beneficij
reſeruati capta per prouiſum apoſtolicum eſt præfe-
renda anteriori non captæ ex prouiſione apoſtolica,
ſed ex prouiſione ordinarij ſeu inferioris collatoris
*Creſc. d. dec. 1. alias 53. ſub numer. 3. & 4. de cauſ. poſſ.
& propriet. Rot. diuerſ. d. dec. 1438. numer. 2. par. 3. lib.
3. & dec. 177. num. 2. par. 4. Rot. coram Gypſio in Bobien.
Canonicatus, apud Marcheſ. de commi par. 1. fol. 961.*
72 *Coccin. d. dec. 51. nu. 2. 3. & 4.* † ſi tamen clare conſtet
de reſeruatione, alias ſecus, nam tunc præfertur
in manutentione prouiſus ab ordinario habens an-
teriorem poſſeſſionem contra prouiſum apoſtoli-
cum habentem poſteriorem, *Rot. recent. d. dec. 652.
num. 1. & 2. par. 1.*

73 Hinc etiam † non videtur conſiderabilis poſſeſ-
ſio anterior non capitulariter capta, nec appro-
bata per ſucceſſiuam Canonicorum patientiam, ſeu
Eccleſię conſuetudinem, *Rot. in Nouarien. Canonicatus
coram Cardinali Lancellotto, poſt tr. dec. 5. n. 7. & 8.*

74 Limita ſeptimo, † niſi cum poſſeſſione Iunioris
concurrat Iuris aſſiſtentia, nam ea prefertur, *Rot. di-
uerſ. dec. 81. n. 1. par. 1. Seraph. dec. 1437. in fin.*

75 † Præſertim, ſi antiqua fuerit varia, & difformis,
Seraph. d. dec. 1437. num. 1. & in fin.

76 Limita octauo † in poſſeſſione anteriori, quæ ſit
conditionalis, ſine prętiudicio legitimi poſſeſſoris, &
potiora iura habentis, quia ſi poſterior poſſeſſor ha-
beat meliora iura, poſterior manutenebitur, *Rot. di-
uerſ. dec. 325. num. 1. par. 1.*

[Limita nono, vt poſſeſſio anterior non ſuffra-
getur ſi ſit capta à prætenſo procuratore, de cuius
ſpeciali mandato non conſtet, *Rot. recent. deciſ. 339.
num. 2. par. 4. vbi num. 3.* quod non eſt habendum in
conſideratione illius tranſumptum, extractum lite
pendente abſque citatione partis, & à Notario non
rogato, etiam quod eſſet negotiorum geſtor, niſi in
integra ſubſecuta eſſet ratificatio, *Rot. Bonon. dec. 14.
num. 8.*

Lim. 10. vt poſteriori poſſeſſori non præiudicet
anterior poſſeſſio, ſi ſit ſuper diuerſis bonis, *Rot. in
Romana Sodorum coram R. P. D. Pirouano, poſt tract.
524. num. 7.*

Limita vndecimo, vbi anterior poſſeſſor habuerit
ſe pro ſpoliato, & ciuilem poſſeſſionem animo non
retinuerit, nam tunc pęfertur iunior poſſeſſio etiam
nulla, *Add. ad dec. 342. Buratt. num. 5.*]

77 Secundo principaliter † inter plures contenden-
tes de poſſeſſione, ſi vterque probet poſſidere de
præſenti, ſeu de eodem tempore, & cæteris paribus,
ille obtinere debet, qui nitidius, clarius, & melius
ſuam poſſeſſionem probat, *Ruyn. conſ. 28. n. 5. lib. 4. Pa-
ſeit. conſ. 15. n. 3. Menoch. conſ. 449. num. 6. Laderc. conſ.
95. num. 3. Gonzagn. conſ. 9. numero 108. & 114. & conſ.
82. numer 16. & 18. lib. 1. Luc. Pet. in pract. Capriol. lib.
4. cap. 4. num. 3. & 6. Gail. pract. obſer. lib. 1. obſ. 6. in fin.
Plot. de in lit. iur. § 3. ſub numer. 28. Tuſc. in Verb. inter-
dictum conclus. 83. numer. 8. & in Verb. poſſeſſio concl.
439. num. 3. Gratian. diſcept. Forenſ. cap. 402. numero 14.
Rot. diuerſ. dec. 240. numer. 1. & 5. par. 2. Rot. recent. dec.*
734. *ſub numer. 2. par. 2. Cyriac. contr. for. lib. 1. contr. 10.
numero 27 Rot in Bononien. Profeſſionis coram R. P. D.
Merlino, poſt tract. dec 164. num. 17. in Lucana Præce-
dentiæ coram R. P. D. Ghislerio, poſt tract. dec. 229. num.
13.* [*& in Tuden. Parochialis coram Card. Virili, poſt
tract. dec. 523. num. 7. in Cæſaraugustana Diſtributionum
coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. dec. 549.
n. 1. in Firmana Bonorum coram Eminentiſſimo D. Car-
dinali Pamphilio, poſt tr. dec. 197. n. 6. Hercul. de caut. de
non offend. cap. 2. n. 28.*] † Habetque poſſeſſionem mu- 78
nitam melioribus, & potioribus probationibus, *Me-
noch. de retin. remed. 3. n. 718. & ſeqq. Ricc. in coll. dec. coll.
1371. Coccin. dec. 244. n. 1.* † & probationes rationibus 79
melioribus fulcitas, *Rot. in Cæſaraugustana Diſtribu-
tionum coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. dec.
185. n. 1. in Hiſpalen. Præeminentiarum 3. Februarij
1626. coram Buratto,* † etiam, quod ambo iuſte, & ex 80
eadem cauſa poſſideant, *Menoch. d. n. 718.*

Vnde † præferenda eſſet poſſeſſio, de qua plures 81
teſtes deponerent, *Ruyn. d. conſ. 28. num. 5. lib. 4. Add.
ad Pract. Pap. in for. lib. perturb. poſſ. ad gl. Hodie. Me-
noch. d. remed. 3. num. 722. Boccat. de interd. vti poſſid.
cap. 2. num. 102. Beniutend. deciſ. 73. ſub numero 8. verſ.
3. concluſ. Greg. XV. dec. 249. num. 4. Caſ. Argel. de acq.
poſſ. ex remed. l. fin. q. 8. art. 7. num. 161. Rot. in Aſſiſien.
ſtatutorum coram Eminentiſſimo D. Card. Pamphilio,
poſt tract. dec. 158. num. 6. in Calaguritana Iuriſdictio-
nis de Nagera coram Vbaldo, poſt tract. dec. 159. num.
6. in Hiſpalen. Primitiarum coram R. P. D. Nauarro,
poſt tract. deciſ. 166. numero 36. in Ceſenaten. Bonorum
coram Vbaldo poſt tract. dec. 170. numer. 4.* [*Rot. recent.
dec. 473. num. 2. par. 3. dec. 93. numero 3. part. 4. & deciſ.
324. numero 23. & 24. par. 5. & in Tuden. Parochialis
coram Cardinali Virili, poſt tract. deciſ. 523. numer. 6. in
Cæſaraugustana Præeminentiarum coram Reuerendiſ-
ſimo D. Coccino, poſt tract. dec. 534. nu. 20. in Hiſpalen.
Præeminentiarum 13. Nouembris 1610. coram Burat-
to, in Fulginaten. Montium coram Cardinali Caualerio,
poſt tract. dec. 655. num. 3.*] niſi plures deponerent 82
generaliter, & pauciores in ſpecie, nam hi tunc eſ-
ſent attendendi, *Gail. de pign. obſ. 22. ſub num. 12.* cum
† poſſeſſio ſpecialis præferatur generali, & ſic, ſi 83
vnus probet in ſpecie, alter in genere, præferri de-
beat, qui probat in ſpecie, *Boccat. de interd. vti poſſid.
cap. 10. n. 12. Tuſc. in verb. poſſeſſio concluſ. 430. n. 1.* Vbi,
ſi duo contendunt poſſidere certo tempore is præ-
fertur, qui probat ſpecifice poſſeſſionem de illo
tempore, *Rot. recent. dec. 291. numero 1. par. 2.* Vbi de
Prioratu, in cuius fructibus ſucceſſerit Religio, quæ
ſit in quaſi poſſeſſione exigendi pro mortuarijs fru-
ctibus primi, & ſecundi anni abſque diminutione,
& quod ſit præferendus penſionarius exiſtens in
quaſi poſſeſſione exigendi ab anteceſſore ex illis fru-
ctibus penſionem, *Rot. in Marſicana Iuriſdictionis
coram Coccino poſt tr. dec. 14. n. 5. in Ceſenaten. Bono-
rum coram Vbaldo, poſt tract. dec. 170. n. 6. in Lucana
Præcedentiæ. coram R. P. D. Ghislerio, poſt tract. dec.
229. n. 15. in Hiſpalen. Præeminentiarum 13. Februarij
1626. coram Buratto,* vbi quod præferuntur teſtes de-
ponentes magis ſpecifice, & clare, & cum particula-
ribus actibus.] *Quæ eſt inter eius impreſſas dec. 903. n.
4. vbi Addit. A. Rot. recent. dec. 105. n. 2. par. 5.*

Vt quoque † melius probaretur, & præferenda eſ- 84
ſet poſſeſſio, de qua deponerent teſtes meliores,
*Ruyn. d. conſ. 28. numer. 5. lib. 4. Boccat. de interd. vti poſ-
ſid. cap. 2. num. 102. Rot. in Tuden. Parochialis coram
Card. Virili, poſt tract. dec. 523. num 6.*] Vt, ſi vicini,
Menoch. de retin. d. remed. 3. num. 720. magis infor-
mati, & de facto proprio, *Rot. in Ceſenaten. Bonorum
coram Vbaldo, poſt tract. dec. 162. num. 4. & dec. 170.
num. 5.* [*Rot. recent. dec. 473. num. 2. in fin. par. 3. & in
Cæſaraugustana Diſtributionum coram Reuerendiſſi-*

mo D. Coccino, poſt tract. dec. 547. *num.* 1. *& dec.* 549.
n. 1.] digniores, & honeſtiores, vel nobiliores, *Me-
noch. d. remed.* 3 *retin. ſub n.* 710 *&* 723. vbi, an in du-
bio dicantur digniores teſtes rei, *Boccat. de interd. vti
poſſid. cap.* 14. *n.* 34. *Rot. in Hiſpalen. Præeminentiarum*
13. *Februarij* 1626. *coram Buratto*, ſeu eſſent teſtes
qualificati, *Add. ad Pract. Pap. loc. cit. Taſc. in ve. poſ-
ſeſſio concl.* 40. *n.* 9. Vbi de eo, qui habet teſtes magis
integros, vel deponentes aptiora, & veriſimiliora,
Menoch. de retin. remed. 3. *n.* 721. *Boccat. de interd. vti
poſſid. cap.* 14. *num.* 37. *Rot. in Hiſpalen. Præeminentia-
rum* 13. *Februarij* 1626. *coram Buratto, in Marſicana
Iuriſdictionis coram Comitulo, poſt tr. dec.* 64. *n.* 12. vbi,
85 quod † præferuntur deponentes aptiora, & veriſimi-
lia, etiam quod alij deponentes inueriſimilia, excede-
rent in numero, *in Cæſaraaguſtana Diſtributionum co-
ram Cardinali Sacrato, poſt tr. dec.* 154. *n.* 2. *Benint. dec.*
71. *ſub n.* 8. *verſ.* 3. *concluſ.* Vbi, quod, ſi teſtes vtriuſque
partis dicant æquè veriſimilia, exiſtente paritate ho-
neſtatis teſtium, præferri debet, qui produxit teſtes
numero plures, [*Rot. recent. dec.* 560. *n.* 1. *par.* 3. *& dec.*
93. *n.* 3. *par.* 4. vbi in vtraque de deponentibus veriſi-
milia ſeu veriſimiliora, *in Burgen. Iuris Præſidendi co-
ram R. P. D. Merlino, poſt tr. dec.* 661. *n.* 9. *& dec.* 667.
86 *num.* 25.] Vt pariter † teſtes deponentes affirmati-
uam præferuntur teſtibus deponentibus negatiuam,
Boccat. d. cap. 14 *num.* 37. [*Rot. recent. dec.* 194. *numero*
11. *par.* 5. vbi de duobus affirmantibus, & mille ne-
gantibus, *& in Cæſaraguſtana Diſtributionum coram
Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. dec.* 547 *num.* 10.
in Burgen. Iuris Præſidendi coram R. P. D. Merlino, poſt
87 *tract. dec.* 661. *num.* 10. *& dec.* 667. *numer.* 25.] † niſi
Teſtes negantes deponant veriſimiliora, *Boccat. d. n.*
37. *Rot. in Placentina decimarum de Truxillo*, 15. *No-*
88 *uembris* 1621. *coram Buratto*, Et † quando teſtes
cum negatiua deponant de affirmatiua præferuntur
negantibus ſimpliciter, *Boccat. vbi ſupra nu.* 39. prout
89 † plus creditur duobus teſtibus in ſpecie negantibus
quam mille in genere credentibus, *Boccat. d. cap.* 14.
90 *n.* 38 ſic etiam † præferuntur teſtes, cum quibus con-
currunt adminicula, & iura aſſiſtentia, *Rot. in Hiſpa-
len. Præeminentiarum* 13. *Februarij* 1626. *coram Buratt.
in Aſſiſien. ſtatutorum coram Eminentiſſimo D. Cardi-
nali Pamphilio poſt tract. dec.* 158. *n.* 7. *in Calagaritana
Iuriſdictionis de Nagera coram Vbaldo, poſt tract. deciſ.*
159. *n.* 6. *in Hiſpalen. Primitiarum Coram R. P. D. Na-
uarro, poſt tract. dec.* 166. *n.* 7. [*Rot. recent. dec.* 360. *n* 1.
par. 3. *dec.* 93. *n.* 3. *par.* 4. *& dec.* 41. *n.* 17. *par.* 5. *Buratt.
dec.* 903. *n.* 6. *vbi Add. littera B.* præſertim aliis teſti-
bus, quibus ius reſiſtit, *d. dec.* 93. *n.* 5. *par.* 4. *recent*]
91 Atque † præferuntur teſtes deponentes de perce-
ptione fructuum in concurſu cum pari numero te-
ſtium deponentium de cultura, *Menoch. de retin. re-
med.* 3. *n.* 712. *Boccat. d. cap.* 14. *num.* 41. *& cap.* 2. *numero*
92 96. Vbi in prophanis, † ſi tamen conſtet de æqualita-
te temporis, alias præſerendus eſſet, qui probaret
de antiquiori facto, vt per *Maſcard. de probat. in Ver.*
93 *poſſeſſio, concl.* 1182 *num.* 7. *&* 8. Prout etiam † inter
probantem de cultura, & probantem de perceptio-
ne fructuum de eodem tempore eſſet deferendum
illi, qui melioribus probationibus, & teſtibus actum
ſuæ poſſeſſionis probaret, *Menoch. de retin. d. reme.* 3. *n.*
94 563. & † in materia quaſi poſſeſſionis Iuriſdictionis
præferendi eſſent teſtes non ſubditi in concurſu
cum ſubditis, *Menoch. d. remed.* 3. *num.* 720.
95 Præferenda † quoque videtur poſſeſſio probata
per inſtrumentum poſſeſſioni probatæ per teſtes,
præſertim, ſi teſtes patiantur exceptiones, *Seraph.
dec.* 62. *in fin.*
96 Tertio † cæteris paribus, & in concurſu æqualis
poſſeſſionis, illiuſque probationis obtinere debet, qui
habet aliquam præſumptionem pro ſe, vt ſi ſit ex de-

ſcendentibus eorum, qui antea poſſederunt, & alteri
ſit tranſuerſalis, *Gail. de pignor. obſer.* 22 *num.* 12. *Taſc.
in verb. Interdictum, concluſ.* 286. *numero* 27. † Vel ſi 97
habeat Iuris aſſiſtentiam, *Menoch. d. remed.* 3. *retin.
num.* 722. *Boccat. de interd. vti poſſid. cap.* 14. *numer.* 36.
Seraph. dec. 1417. *in princ. & in fin. Rot. in Marſicana
Iuriſdictionis, coram Comitulo, poſt tract. dec.* 64. *num.*
2. *&* 4 *in Placentina decimarum perſonalium de Tru-
xillo* 15. *Nouembris* 1621. *coram Buratto,*]*& habetur
per D. Vaccarum in eius reſolutione in Bononien. exem-
ptionis, poſt tract. dec.* 646. *numer.* 52. *&* 54. vbi ſi ta-
men actus vtriuſque partis ſint paris potentiæ, ſecus
ſi vnius partis ſint potentiores, & aſſiſtat etiam
pro eis decretum Iudicis, *Rot. in Fulginaten. Mon-
tium coram Cardinali Caualerio, poſt tract. dec.* 635. *n.* 3.
vbi de teſtibus, qui habent tituli aſſiſtentiam, *in
Burgen. Iuris præſidendi coram R. P. D. Merlino, poſt tr.
dec.* 661. *num.* 11. *&* 667. *n.* 25. vbi de teſtibus, quorum
depoſitiones magis conſonant, ſeu conueniunt
cum iure communi.] † Vel bonam fidem probaue- 98
rit, *Boccat. de interd. vti poſſid. cap.* 10. *num.* 9. Vbi,
quod bonam fidem habet, qui habet titulum. † Vel 99
cuius poſſeſſio eſt fauorabilis, & alterius odioſa,
Boccat. ibid. num. 11. † ſeu cuius poſſeſſio reſpicit 100
cauſam piam, & alterius nequaquam *Boccat. loc. cit.
n.* 10. † Vel is, quem conſtat iuſte poſſidere, alterum 101
vero eſſe intruſum, ſeu iniuſte poſſidere, *Menoch. de
retin. remed.* 3. *n.* 715. *&* 717. *Boccat. de interd. vti poſ-
ſid. cap.* 2. *n.* 102. *&* 103. *Cancer. var. reſolut. cap.* 14. *n.*
56. *par.* 3. *Greg. XV. dec* 582. *n.* 3. vbi, multo fortius, ſi
eſſet anterior, & non habuiſſet ſe pro ſpoliato. † Vt 102
quoque præferri debet, qui habet poſſeſſionem ma-
gis iuſtificatam, *Boccat. d. cap.* 4. *n.* 36. *Gail. de pignor.
obſer.* 22. *n.* 11. *Achill. Perſonat. de adipiſc. ſub n.* 53. *Ricc.
in collect. deciſ. ecl.* 1371. vt ſi nitatur auctoritate Iudi-
cis, *Taſc. in verb. Interdictum concl.* 286. *n.* 20. ſeu Iuſtio-
rem, *Natt. conſ.* 121. *n.* 5. Et † quando concurrit poſ- 103
ſeſſio vitioſa, debet vincere habens minus vitioſam,
Ruin. conſ. 28. *num.* 17. *lib.* 4. † ſeu qui habet potiora 104
Iura in meritis, quæ ſint in proceſſu probata, *Franc.
Milanen. dec.* 3. *num.* 154. *&* 161. *lib.* 1.
Quarto principaliter † data paritate poſſeſſionis 105
in tempore, & in probatione præfertur poſſeſſio ti-
tulata poſſeſſioni non titulatæ, & qui titulum, ſeu
proprietatem, vel dominium probat, *Pract. Pap. in
for. lib. procurb. poſſ. in gl. ad ceſſandum, num.* 4. *Marant.
de ord. Iud. par.* 4. *diſt.* 7. *ſub num.* 19. *Ruyn. conſ.* 28. *nu.*
3. 9. 17. *& ſeqq. lib.* 4. *Menoch. de retin. remed.* 3. *numero*
733. *& ſeqq. & conſ.* 612. *num.* 21 *conſ.* 1193. *numero* 16.
Boccat. de interd. vti poſſid. cap. 2. *num.* 99. *&* 102. *ei
9. num.* 8. *& cap.* 10. *num.* 1. *&* 13. vbi præſertim, ſi
habeat deſuper ſententiam, *Achill. Perſon. de adipiſc.
num.* 51. 55. *&* 544 *Plot. de in lit. iur.* § 3. *num.* 32. *Foller.
in addit. ad Marant. de ord. Iudic. par.* 4. *diſt.* 7. *num.* 26.
Luc. Pet. in pract. lib. 4. *c.* 5. *n.* 6. *Taſc. in verb. interdi-
ctum concl.* 283. *n.* 8. *&* 8. *& concl.* 296. *n.* 21. *&* 21. *& in
Verb. poſſeſſio concl.* 430. *n.* 7. 8. *&* 15. *Salust. Tiber. in
pract. A. C. lib.* 2. *cap.* 7. *ſub n.* 10. *Gail. de pignorat. obſeru.*
22. *n.* 9. *& ſeqq. Grat. diſcept. for. cap.* 402. *n.* 3. 12. *&
ſeqq. cap.* 780. *n.* 10. *&* 12. *& cap.* 870. *n.* 32. *Riccian. coll.
dec. coll.* 3025. *D. Cenc. de Cenſib. par.* 2. *cap.* 2. *quæſ.* 3. *art.* 2.
in add. n. 13. *& ſeqq. Vin. dec.* 411. *n.* 12. *lib.* 3. *Burz. dec.* 71.
ſub. n. 36. *Franc. Milan. deciſ.* 1. *num.* 93. *lib.* 1. *Croſt. dec.*
20. *alias* 56. *de prob. nu.* 7. *Capataq. dec.* 336. *par.* 2.
Rot. diuerſ. dec. 595. *num.* 1. *par.* 1. *& dec.* 167. *numero* 7.
par. 4. *Rot. in recent. dec* 480. *n.* 3. *par.* 2. *Greg. XV.
dec.* 412. *num.* 2. *& ibi Adnot. num.* 5. *& Adnot. ad
dec. eiuſdem* 323. *num.* 5. *Coccin. dec.* 344. *ſub num.*
Canaler. dec. 242. *num.* 3. *& dec.* 379. *num* 5. *Rot. in Re-
canaten. ſucceſſionis* 26. *Iunij* 1617. *coram Buratto in
Romana Tutela coram Manzanedo, poſt tract. dec.* 116.
num. 9. *in Nullius Plebania S. Petri coram eodem, poſt*
tract.

tract. dec. 118. num. 3. in Calaguritana Iuriſdictionis
de Nagera coram Vbaldo, poſt tract. dec. 160. num. 5.
in Hiſpalen. Primitiarum coram R.P.D. Nauarro, poſt
tract. dec. 166. n. 57. in Ceſenaten. Bonorũ coram Vbaldo,
poſt tract. dec. 170. num. 7. in Vicentina Adminiſtratio-
nis Epiſcopatus, coram Remboldo, poſt tract. dec. 194.
num. 9. [& in Romana Domorum de Zacconis coram
Vbaldo ſeniore, poſt tract. dec. 493. num. 5. in Fulgina-
ten. Montium coram Card. Caualerio, poſt tract. deciſ.
655. num. 2. Nemz. conſ. 80. num. 14. Buratt. dec. 730.
106 in fin.] Et † eo magis, ſi titulus ſit antiquior poſſeſ-
ſione, Boccat. de interd. vti poſſid. cap. 2. num. 98. [per
quem inducitur præſumptio etiam antiquioris poſ-
ſeſſionis, Rot. in Tullen. Præpoſituræ Sancti Apricorũ
R.P.D. Pirouano poſt tract. dec. 417. num. 4.]
107 Habens † enim titulum dicitur habere poſſeſſio-
nem magis iuſtam, & potiorem, Grat. diſcept. for. cap.
405. num. 1. cap. 870. num. 32. & cap. 910. numero. 5.
[Rot. in d. Tullen. Præpoſitura coram R. P. D. Pirouano
108 poſt tract. dec. 457. num. 4.] Et † probationes, quæ
habent titulum annexum, præualent alijs probatio-
nibus ſine titulo, Greg. XV. dec. 380. numer. 1. [Rot. in
Cæſaraugustana Diſtributionum coram Reuerendiſſimo
109 D. Coccino, poſt tract. dec. 547. num. 6.] Ac † præfe-
renda eſt poſſeſſio titulata, etiam ſi de ea pauciores
teſtes deponãt Rot. diuerſ. dec. 27. n. 6. & 8. par. 1. Greg.
110 XV. dec. 149. n. 5. Et † titulus ſuffragatur, etiam quod
ſit coloratus, Rot. diuerſ. dec. 1090. n. 1. par. 3. lib. 3. Et
111 † multo magis, ſi cum titulo adſit etiam præſcriptio,
Tuſc. in Verb. interdictum. concluſ. 286. num. 28.
112 Si vero † vtraque pars producat, ſeu probet ti-
tulum, Is vincere debet, qui habet, qui priorem da-
tam, Menoch. d. remed. 3. retin. numer. 736. & 737.
Boccat. de inter. vti poſſid. cap. 5. num. 98. cap. 9. numero.
9. & 20. & cap. 10. num. 2. Vel titulum antiquiorem,
& potiorem, Menoch. d. num. 736. Boccat. d. cap. 10.
num. 3. Add. ad pract. Pap. in for. libel. pro turb. poſſ.
ad gl. coram Vobis, in ver. vti poſſidetis. Vbi, quod
prior in titulo in dubio præſumitur etiam prior in
poſſeſſione, Tuſc. in verb. poſſeſſio. concluſ. 430. numero.
51. & 17. Vin. dec. 411. num. 11. lib. 3. Rot. in Marſi-
cana iuriſdictionis coram Comitulo, poſt tract. dec. 64.
n. 9. vbi pariter, quod poſſeſſio antiquior præſumi-
tur ex vetuſtiori titulo, in Bonon. profeſſionis coram
113 R.P.D. Merlino, poſt tract. dec. 164. n. 17. Et † qui ha-
bet titulum meliorem, ſeu iuſtiorem, Tuſc. in ver in-
terdictum. concl. 286. num. 53. & ſeqq. Add. ad Pract.
Pap. in for. lib. pro turb. poſſ. ad gl. Hodie, in verb. vti
114 poſſidetis. † Aut magis coloratum, Cancer. var. re-
ſolut. cap. 14. numer. 29. par. 3. Vel apparentiorem,
115 Paſett. conſ. 15. num. 16 Et, † quando controuerti-
tur anterioritatis prouiſionis, ſeu tituli, præferendus
eſt ille, qui prius poſſeſſionem accepit, Grat. diſcept.
for. cap. 402. num. 16. & ſeqq.
116 In pari † autem poſſeſſione, & pari titulo vin-
cit, qui melius titulum probat, Menoch. d. remed. 3. re-
tin. n. 738. Bocc. d. cap. 9. n. 21. Gionagn. conſ. 21. n. 18. lib. 1.
117 Ex quibus patet, † poſſeſſionem titulatam faci-
lius eſſe manutenendam, & hoc probat etiam ex-
preſſe Rot. in Bonon. exemptionis coram Eminentiſſ. D.
Cardinali Veroſpio, poſt tract. dec. 139. num. 3. in Am-
purien. Domorum coram Eminentiſſimo D. Vbaldo, poſt
tract. dec. 24. num. 5. in Romana Vinea coram R.P.D.
Merlino, poſt tract. dec. 251. num. 1. [& in Oueton. iu-
riſdictionis coram Eminentiſſimo D. Cardinali Vbaldo,
118 poſt tract. deciſ. 513. num 9. &, quod † ſemper titu-
lus multum habeatur in cõſideratione, etiam in hoc
ſummariſſimo poſſeſſorio, dixit Rot. in Cauen. Bene-
ficiorum coram Cardinali Sacrato, apud Marcheſ. de
comm. par. 1. fol. 987. ſub num. 2. Caual. dec. 379. num.
5. Rot. in Nouarien. Canonicatus coram Cardinali
Lancellotto, poſt tract. dec. 5. numero. 5.] & in Papien.
præpoſituræ coram Bubalo, poſt tract. dec. 348. num. 3.
& habetur in reſolutione D. Vaccarij. in Bononien. exẽ-
ptionis, poſt tract. dec. 646. num. 55.]
Adeo vt [non ſolum poſſint teſtes inde exa-
minari ſuper mera poſſeſſione ad effectum, vt co-
gnoſcatur, quis ſit manutenendus, Thomat. dec. 46.
num. 33. ſed etiam,] † articuli concernentes titulum, 119
ſeu proprietatem, vel dominium, non ſint in cauſa
manutentionis impertinentes, præſertim quando
etiam aduerſarius prætendit poſſidere, Natt. conſ.
121. num. 5. Menoch. de retin. remed. 3. num. 735. Bocc.
de interd. vti poſſid. cap. 9. numer. 9. Luc. Pet. in pract.
Capitol. lib. 4. cap. 5. ſub numero 6. Grat. diſcept. for. cap.
402. num. 2. & 3. Ricc. in coll. dec. coll. 3025. Roller. in
addit. ad Marant. de ord. iudic. par. 4. diſt. 7. num. 26.
Franc. Milan. dec. 3. num. 90. libr. 1. Rot. diuerſ. dec. 27.
num. 3. par. 1. Beltram. ad dec. 323. Greg. XV. num. 6.
& idem Greg. dec. 412. num. 5. atque † poſſunt ad 120
poſſeſſorium colorandum produci ea, quæ tangunt
petitorium, Gionagn. conſ. 10. nu. 77. lib. 1. † debeatq; 121
Iudex admittere omnes probationes circa merita
petitorij, & dominij pro coadiuuando, ſeu coloran-
do poſſeſſorio, Franc. Milan. dec. 3. n. 80. & ſeqq. & n.
117. lib. 1. Quamuis † dominij cognitio ad finem 122
cauſæ reſeruetur, Luc. Pet. d. cap. 5. ſub d. n. 6.
Quinto † in poſſeſſione beneficij, ſeu Eccleſiæ 123
ille præferendus eſt, qui poſſidet partem principa-
liorem. & ſic poſſidens Sacriſtiam præfertur poſſi-
denti paramenta, & reliquias, & qui poſſidet Eccle-
ſiam, adminiſtratq; Sacramenta, & curam exercet
per ſe, vel Capellanum ab eo conſtitutum, præfer-
tur in manutentione etiam bonorum illi, qui bona
poſſidet, illaque locat, & diſlocat, ac fructus perci-
pit, Boccat. de interd. vti poſſid. cap. 2. num. 95. Pacian.
de probat. lib. 2. cap. 31. n. 14. & ſeqq. Rot. diuerſ. dec. 19.
n. 9. & 10. par. 2. & dec. 374. n. 2. & 3. par. 3. lib. 3.
Cum † vero probationes, & iuſtificationes ſunt 124
vndique pares ſuper poſſeſſione, & nullus probat de
dominio, nec de aliquo titulo, vel omnes probant de
æquali titulo, itaut nõ poſſit probabiliter cognoſci
quis vere poſſideat, ſeu habeat meliorem poſſeſſio-
nem, Menoch de retin. remed. vlt. ſub num. 44. refert
ſe ad ea, quæ dixit ſupra remed. 3. qu. 87. vbi ponit
octo opiniones, & eaſdem refert, Boccat. de interd.
vti poſſid. cap. 10. num. 8. quarum prima eſt, vt Iudex
debeat generaliter interloqui, vti poſſidetis, ita poſ-
ſideatis, ſeu poſſidẽtem poſſidere, vel partes manu-
teneri, prout poſſidẽt, & hanc opinionem tenuit,
Pract. Pap. in for. libel. pro turb. poſſ. in glo. ad ceſſandũ,
ſub num. 4. & ibi Add. ſuper verb. Vterq; & ijdem
Add. in gl. Hodie in ver. vti poſſidetis. Et vlterius ad
euitandas rixas, quod debeat præcipere partibus ſub
certa pœna, ne ad ipſam poſſeſſionem accedant, tra-
dit eadem Pract. Pap. in d. gl. ad ceſſandum, ſub dicto
n. 4. ſecunda opinio eſt, quod apponatur ſequeſtrum:
tertia, quod ſorte dirimatur: quarta, quod Iudex de-
beat in cauſa ſuperſedere, & partes dimittere: quin-
ta, quod debeat dari manutentio pro indiuiſo, & cu-
mulatiue vtrique parti, & poſtea fieri debeat, etiam
diuiſio partibus volentibus, & ſequitur, Tuſc. in verb.
interdictum, concluſ. 286. num. 43. ſexta, quod manute-
neri debeat reus conuentus, & huius ſententiæ eſt
etiam Grat. diſcept. for cap. 402. num. 6. & 7. Vbi, quod
ſemper ad Iudicem prouocatus eſt præferendus, nõ
ſolũ in deciſorijs, ſed etiam in præparatorijs: ſepti-
ma, quod Iudex poſſit vti arbitrio: octaua quod. ſit
ad Principem recurrendum. Priores ſeptem opinio-
nes impugnat, Menoch. loc. cit. & ſequitur vltimam,
& cum eo pertranſit etiam Theſaur. dec. Pedemont.
206. vbi 13. refert opiniones.
Ego vero in terminis noſtri ſũmatiſſimi poſſeſ-
ſorij crederem amplectendam eſſe ſecundam opi-

nionem de ſequeſtro, ſeu auocatione poſſeſſionis, nā
125 ſicuti † apponitur ſequeſtrum, ſeu auocatur poſſeſſio, donec fiant probationes ſuper ipſa poſſeſſione quando eſt timor rixæ, *vt per Luc. Pet. in pract. Capit. lib. 4. cap. 4. num. 2. & 3. Saluſt. Tiber in pract. A. C. lib. 2. cap. 7. num. 6. Ruyn. conſ. 28. num. 1. lib. 4. Menoch. de retinen. remed. vlt. num. 1. & dicam obſer. 75. & 78.* Idem videtur dicendum, & faciendum poſt factas probationes quæ non releuent, *& ſentit Put. in tract. de ſyndicat. verbo, Iudex num. 1. quem ſequitur Chriſtoph. Paz. de tenut. cap. 10. ſub numero* 18. & quod
126 † vbi omnino ignoratur, quis ſit in poſſeſſione, ſeu quis ſit in ea potior, debeat Iudex facere ſequeſtrare poſſeſſionem apud ſe, donec in Iudicio poſſeſſorio ordinario conſtet, quis vere poſſideat, ſeu donec ordinarie ſuper poſſeſſorio, vel petitorio de iuribus eorum ſuper re, de qua agitur, cognitum fuerit, tradit, *Menoch. de adipiſcen. remed. 6. ſub num. 32. & de retin. remed. vlt. num. 45. Achill. Perſon. de adipiſcen. poſſ. num. 56. Scacc. de appell. cap. 2. qu. 17. limit. 6. memb. 2. num.* 18. Volentibus autem partibus in rebus diuiſibilibus concedere vtrique manutentionem cumulatiue, etiam poſſeſſionem diuidendo, & ſic haberet locum, quinta opinio. Dixi autem in rebus diuiſibili-
127 bus, quia † in beneficialibus non datur huiuſmodi cumulatio, nec diuiſio, *Menoch. de retin remed. 3. nu. 739. & 757.* & ſic in his fieret locus ſequeſtro. Vn-
128 de datur cautela, quod, † ſi in rebus diuiſibilibus ab vna ex partibus dubitetur de paritate probationum, petatur diuiſio poſſeſſionis in caſu, quo contingeret pariter per vtramque probari de poſſeſſione, & dominio, vel titulo, *Pract. Pap. in for. lib. pro turb. poſſ. in gl. ad ceſſandum, ſub num. 4. Galganett. ad ſtat. Vrb. lib. 1. cap. 92. in fin.*
129 Quod, † ſi vnus probet de ſua poſſeſſione ciuili, vt dominus, & alter ſit in pari probatione de ſua poſſeſſione naturali, vt conductor, vel vſusfructuarius, tunc Iudex poteſt vni dare mandatum de manutenendo in poſſeſſione ciuili, & alteri mandatum de manutenendo in poſſeſſione naturali, *Pract. Papien. in for. lib. pro turb poſſ. in verb. ad ceſſandum. n. 4. in fin. Menoch. de retin. remed. 3. ſub n. 756. ſed circa hoc vide, quæ dicam infra proximè obſeruationi ſequenti.* [ſicuti vni poteſt concedi mandatum in iis corporibus bonorum, in quorum poſſeſſione alterum præuenit, & alteri in aliis corporibus, in quorum poſſeſſione fuit primus, *Rot. Bononien. dec. 14. ſub num. 12.*]

SVMMARIA.

1 *Poſſeſſio vna, & eadem numero eiuſdem rei apud plures eodem tempore, & ex eadem cauſa, ſeu titulo inſolidum eſſe non poteſt.*
2 *Et eſt hoc impoſſibile de iure ciuili, & naturali.*
3 *Poſſidere vt quis non poſſit, ſeu non præſumatur, ſufficit alium in poſſeſſione eſſe.*
4 *Mandatum de manutenendo non poteſt dari vtrique parti.*
5 *Manuteneri vnus non debet, quando alius poſſeſſionem occupat.*
6 *Poſſeſſio eiuſdem rei poteſt eodem tempore compatibiliter penes plures, & in ſolidum eſſe diuerſis reſpectibus.*
7 *Poſſidere compatibiliter poſſunt eamdem rem creditor, & debitor, vt vidua, & heredes viri.*
8 *Creditor dicitur poſſidere pignus ad commodum debitoris.*
[*Poſſidere poteſt, & ſtare in eadem re, & inſolidum immiſſus ex primo decreto vti cuſtos, & detentor, & alius vti dominus, & poſſeſſor.*
Creditor non poſſidet ſibi, ſed debitori.]
9 *Poſſeſſio naturalis poteſt apud vnum eſſe, & ciuilis apud alium, & vtrique in ſua manutentio dari, vbi exempla.*
[*Maritus poteſt poſſidere ciuiliter, & vxor naturaliter.*]
10 *Beneficium vnicum poſſunt duo compatibiliter poſſidere, videlicet vnus titulum, alter fructus, & vtrique datur manutentio.*
11 *Poſſideri poteſt idem prædium reſpectu certorum fructuum, ſeu quantitatis ab vno, & reſpectu aliorū ſeu alterius quantitatis ab alio.*
12 *Rata vnici affictus percipi, & poſſideri poteſt ab vno, & reſiduum ab altero, & dari vtrique in huiuſmodi ſtatu manutentio.*
13 *Iuris paſcendi quaſi poſſeſſio poteſt non ſolum eſſe à poſſeſſione, & perceptione aliorum fructuum ſeparata ſed eodem tempore pluribus competere.*
[*Seruitutis iuris paſcendi quaſi poſſeſſio quomodo probanda, vt ſit compatibilis cum poſſeſſione domini terrarum, & num. ſeqq.*
Fructuum herbarum perceptio an inferat ad poſſeſſionem manutenibilem.
Pluribus poteſt inſolidum in eadem re competere manutentio ex diuerſis cauſis poſſidendi. vbi exempla.]
14 *Quaſi poſſeſſionem cædendi ligna, & conficiendi carbones poteſt vnus in re habere, & alter ius glandinum, & apponendi cuſtodes.*
15 *Iura incorporalia, vt iuriſdictio, poſſunt à duobus inſolidum poſſideri, Decl. vt num. 17.*
16 *Et duobus inſolidum cumulatiuè competere.*
18 *Iuriſdictionem poteſt quis exercere in vna ſpecie, & alter in alia.*
19 *Iuriſdictio vna, & eadem poteſt eſſe penes vnum habitu, & penes alium actu*
[*Plures ad inuicem habere poſſunt cumulatiuam iuriſdictionis quaſi poſſeſſionem actiuè, & paſſiuè.*]
20 *Mandatum de manutenendo datur cumulatiuè, & vtrique parti, vbi poſſeſſiones ſunt inter ſe compatibiles.*
21 *Epiſcopo manutentio datur cumulatiuè cum Capitulo ſuper cognitione cauſarum criminalium, & cumulatiuè in quaſi poſſeſſione exercēdi iuriſdictionem cum alio inferiori in huiuſmodi quaſi poſſeſſione exiſtente ex priuilegio.*
[*Cumulatiuè competere poteſt manutentio Epiſcopo, & Inferiori in quaſi poſſeſſione præſidendi in Choro, & in eo ſilentium indicendi.*]
22 *Manutentio poteſt vtrique parti denegari, & denegata vni non ſequitur, vt ſit danda alteri.*

OBSERVATIO LXXII.

An poſſeſſio eiuſdem rei vno, & eodem tempore poſſit apud duos, ſeu plures inſolidum eſſe; ita vt poſſit ſimul, & ſemel dari mandatum de manutenendo vtrique parti.

REgula eſt, quod † vna, & eadem poſſeſ- 1
ſio numero eiuſdem rei apud duos, ſeu plures eodem tēpore, & ex eadem cauſa, ſeu titulo inſolidum eſſe non poteſt, *l. 3. §. ex contrario, & l. pergro. §. quibus explicitis. ff. de acq. poſſ. l. ſicut certo. §. ſi duobus vehiculum. ff. commod. cap. licet. cauſam de probat. Menoch. de retin. remed. 3. ſub n. 725. 740. & 756. in fin. Tuſc. in verb. poſſeſſio. concluſ. 429. Melch. Lotter. de re benef. tom. 1. lib. 1. q. 23. n. 53. Chriſtoph. Paz. de tenut. cap. 10. n. 13. & 33. Inrighol. deciſ. 35. n. 23. Mohed. deciſ. 20. alias 238. de reſtit.*

reſtit.ſpol. Rot. diuerſ.dec. 33. num.4.& 5.dec.506.ſub num.4 dec.595. num.9.par.1. & dec.161. num. par. 4.Maniſc.dec.30. num. 1. dec.168.num.5. Seraph.dec. 59.num 1. Rot.coram Litta in Anconitana Bonorum, apud Marcheſ. de comm. par. 1.fol.989.ſub numer.4. Rot.poſt ſecundum vol.conſ. Farinac.dec. 289.ſub nu. 3.Rot.in recent.dec. 24. num.2.dec. 397.num. 6. deciſ. 401. numer. 4. dec. 560. num.4.par.1.& dec.263.ſub num.3.dec. 520. ſub num. 3. dec. 531. ſub num. 3.par. 2.Greg XV.dec. 14 ſub num.4.Coccin dec.309. num.1. dec.488.num.9.& dec.494.num. 7. Rot.in Romana ſitus,coram Rembeldo,poſt tract.dec. 46. num.5.in Ceſenaten.Bonorum coram Vbaldo , ſeniore,poſt tract.dec. 196.num. 1. in Romana Reſtitutionis in integrum coram Eminentiſsimo D.Vbaldo , iuniore,poſt tract.dec. 249. num. 11. in Colimbrien. Præſtimoniorum coram R. P. D. Dunozetto , poſt tract.deciſ.330.numer.11, [Thomat.dec. 35. num.36. Rot.recent.dec.497.num.1. par.3.& dec.99.num 5.dec. 649. num. 2.par. 4. & in Nullius. Præpoſituræ Caſtri Durantis coram Rembeldo, poſt tract.dec.500.nu. 5. in Regien.Beneficij coram Litta,poſt tract.dec. 572. num.6.in Nullius Prioratus ſeu Præceptoriæ coram Cardinali Sacrato , poſt tract.
2 *dec.576.num.4.*] † Eſt enim hoc impoſsibile , tam de Iure ciuili,quam de Iure naturali , *Menoch.d.remed.3.retinen.ſub num.740.*

3 Vnde † ſufficit,quem eſſe in poſſeſsione,vt alter poſsidere non poſsit, ſeu poſsidere nõ præſumatur, *Rot.poſt ſecundum vol.conſ.Farinac.dec. 289.ſub num. 3.[Burat.dec.192. num.5.dec. 310. num.1.]* Cum incluſio poſſeſſionis vnius ſit excluſio poſſeſſionis al-
4 terius,Et per conſequẽs † mandatum de manutenẽ-
5 do nõ poteſt dari vtrique parti, ſicuti † manuteneri vnus non debet,quãdo alius occupat poſſeſsionem, *Tuſc.in verb.mandatum de manutenendo , concluſ.66. num. 7. Salust. Tiberin pract. A. C.lib.2.cap 7.nu.10. Caputaq dec. 199. num.1.par. 2.* Vbi de Aduerſario habẽte poſſeſsionem naturalem *Rot.diuerſ.dec.390. num.1.par. 1.*Vbi de Aduerſario habente poſſeſsionem ciuilem,*Rot.apud Pacific.de Salu.dec .41.n.4.*

6 Poteſt † tamen eſſe poſſeſsio eiuſdem rei penes plures eodem tempore,& inſolidum diuerſis reſpectibus.*Tuſc.in verb poſſeſsio. concluſ. 429. num.1.Rot. diuerſ dec.363 nu 3. par. 1. Rot. apud Pacific.de Salu. dec.156.num.6.Rot.recent.dec.637. num.3.par.1.Rot. in Tuſculana Siluarum cora Eminentiſsimo D. Cardinali Veroſpio,poſt tract.dec 40. num 6.dec 41 .nu 6. [Rot.recent.dec 315. num. 2. dec. 632. num.3. par.1.& dec.388.n.10.par. 4. Burat.dec.375.in fin.dec.574.n.8. dec.614. n 9*] Sunt enim iſto caſu plures poſſeſsiones compatibiles,*Greg.XV. deciſ.493.n.2.*

7 Hincq; eſt,quod † eſt compatibile, vt poſsideat creditor,& debitor eamdẽ rem,vt puta,quod vidua poſsideat bona mariti vigore hypothecæ pro reſtitutione ſuarum dotium , & eadem bona poſsideãt
8 etiam communes filij viri hæredes,ex quo † creditor dicitur poſsidere pignus ad commodum debitoris,*Surd.conſ.481. num.7.8. & 14.lib.4 Rot.in Romana Hæreditatis de Cincijs coram R. P. D Pironano, poſt tract. dec. 28.nu.11.& 13. vbi limitatur, & dec. 173. numer 78. & 9 [Rot recen. dec. 315. num.6. part .3. & in Ianuen. fideicommiſsi coram Cardinali Platto , poſt tract. dec. 600.num 3.& 4.Fenzon.ad Statut.Vrb.cap.147.num. 26.Burat.dec.574 num.3.7. & 8. dec. 614. num.10.* Vt etiam poteſt eodem tempore ſtare in eadem re,& inſolidũ immiſſus ex primo decreto,qui poſsidet tamquam cuſtos, & detẽtor,& alios tamquam dominus,& poſſeſſor,*Gratiã. dec.32.num.13.Burat. dec. 44 num. 2.* vbi quod creditor dicitur non ſibi,ſed debitor poſsidere. Prout etiam dicitor de eo, qui poſsidet in vim Saluiani, *Burat.dec.475.in fin.dec.614.num 10.*]

Hinc etiam † poteſt eſse poſseſsio naturalis apud 9
vnum,vt puta apud vſufructuariũ,ſeu precario poſsidentem,& ciuile apud alium, vt puta apud dominum,& ratione proprietaris , *l. .§.ex contrario.vbi gl.in verb acceperit. ff.de acq.poſſ.Menoch de retinen. remed.3.nu. 716. Tuſc.in verb.poſſeſſio . concluſ. 429. nu.11. & 12. Rot.in Tudertina Prædij coram Ottembergo,poſt tract.dec.119.num.4. in Anconitana Bonorum coram R. P.D.Nauarro , poſt tract.deciſ.319. num.14.[Thomat. dec. 68. num 36* vbi quod poteſt maritus poſsidere ciuiliter,& vxor naturaliter,*Rot. recen.dec.315.num. 2. par.3.*]Stant enim ſimul , vt vnus corporaliter , alter vero ciuiliter poſsideat. *Caualer.dec.66.num. 2.* Et ideo tunc vterq; obtinet in manutentionẽ,*Menoch.d.num 716.* Prout poteſt apud vnum eſſe actualis,& realis detentio , & apprehenſio,& apud alium naturalis,& ciuilis poſſeſsio ex legali miniſterio,& tranſlatione , *Chriſtoph. Paz.de tenut.cap.10.num.33.*

Hinc rurſus † poſſunt duo compatibiliter poſsidere beneficium diuerſis reſpectibus,vt vnus titulum, 10
alter illius fructus , *Caſ.de Graſs. dec.33.aliàs 5.de cauſ.poſſ.& propriet.Rot. diuers.dec. 364.per tot.par. 1.*vbi,quod tunc datur mandatum de manutenendo vtrique parti.*Rot . in Vercellen. Diſmembrationis coram Manzanedo,poſt tract.dec.126.num.6.*

Immo † non eſt abſurdum,quod idem prædium 11
reſpectu certorum fructuum,ſeu certæ illorum quãtitatis ab vno poſsideatur,& reſpectu aliorum fructuum , ſeu alterius illorum quantitatis ab altero, *Rot.poſt ſecundum vol.conſ.Farinac.dec. 58.n.12.& in recent.dec.123.ſub n. 12.par 2.*Et quod † ex vnica rei 12
locatione affictus rata recipiatur,& poſsideatur ab vno , & altera rata ab alio, & quod pro huiuſmodi ſtatu detur manutentio,*vt fuit tentũ per Rot.in Albanen.Diuiſionis coram R.P.D.Pironano,poſt tr.dec.51.*

Et † Iuris paſcendi quaſi poſſeſſio non ſolum po- 13
teſt eſſe ſeparata à poſſeſſione, & perceptione aliorum fructuum,ſed poteſt competere eodem tempore pluribus,& diuerſis perſonis,*Rot.diuerſ.dec.382. num.1.par.4.*[In quo tamen animaduertendum eſt, quod non ſufficit prætendentibus ſeruitutem iuris paſcẽdi probare vſum paſcendi,niſi etiam probauerint eorum poſſeſſionem eſſe differẽtem à poſſeſsione vniuerſali domini terrarum,& compatibili cum ea , ſcilicet , quod vſi fuerint iure ſeruitutis , & quod teſtes deponant,quod ex aliqua cauſa putauerint habere ſeruitutis vſum,vt ſi deponant de fama, quod ius ſeruitutis competat , *Rot. recent. dec 632. num. 3. par. 3.* & huius requiſiti ratio eſſe videtur, quia data poſſeſsione,& dominio ex parte domini, etiam ſi particulariter probetur vſus inſerens ad perceptionem fructuum herbarum,per quam regulariter probatur poſſeſsio , alio tamen exiſtente in poſſeſſione,contraria poſſeſsio allegata,& probata nõ eſſet manutenibilis,quia ſemper aut clandeſtina iudicabitur,aut irreleuans,dum perceptio fructuum in vſu conſiſtens contingere potuerit vel precario, vel familiaritate,vel domini terrarum in curia pro certis tẽporibus,proinde ad effectum huius manutentionis neceſſaria eſt diſtinctio cauſæ poſsidendi, vt vtraque ſit compatibilis,& dari poſsit in vna,& eadem re, prout poteſt ſubſiſtente diuerſa cauſa poſsidẽdi,vt iure ſeruitutis , iure vſus fructus , iure pignoris,& ſimilium, *Rot.recent.d.dec.732.n 3.par.3*]

Veluti etiam † poteſt alter in eadem re habere 14
quaſi poſſeſsionem cedendi ligna, & cõficiendi carbones,& alter ius glandium, & apponẽdi cuſtodes, *Rot. in Tuſculana Siluarum coram Eminentiſſimo D. Cardinali Veroſpio,poſt tr.dec.40.n.1.& 6.& dec.41.n.6.*

Amplius † Iura incorporalia poſſunt à duobus in- 15
ſolidum poſsideri , vt in quaſi poſſeſsione Caſtri,

Iu-

OBSERVATIO LXXI.

Inter plures Poſſeſſores quis præferendus in mandato de manutenendo.

1 POSSESSIONE † ab vtraque parte probata multa quoad prælationem in manutentione conſideranda ſunt. *Rot. Luc. dec. 17. Et.*

2 Primo, † in manutentione præferendus eſt poſſeſſor, qui probauit primam, ſeu anteriorem, & antiquiorem poſſeſſionem in concurſu poſſeſſionis poſterioris, vel Iunioris alterius, cum illa ſit melior, & præſumatur Iuſtior, ſeu habere cauſam Iuſtiorem, hæc vero præſumatur improba, & iniuſta, ſeu clandeſtina, & turbatiua, vel violenta, *cap. licet cauſam vbi not. de probat. Caſtr. conſ. 3. ſub n. 2. lib. 1. Marant. de ord. Iudic. par. 4. diſt. 7. n. 19. Couarr. pract. qu. cap. 17. n. 6. ver. duodecimo. Add. ad pract. Pap. in for. lib. per turb. poſſ. ad gl. coram Vobis in ver. uti poſſidetis. Ruyn. conſ. 28. n. 1. & 5. lib. 4. Menoch. de adipiſc. remed. 6. n. 12. & de retin. remed. 3. n. 725. & ſeq. & conſ. 515. n. 5. conſ. 612. n. 20. conſ. 1199. n. 15. Boccat. de interd. uti poſſid. cap. 2. n. 84. 93. 97. & ſeqq. & n. 102. cap. 10. n. 4. & 5. & cap. 14. n. 29. Aret. in §. retinendæ n. 9. Inſt. de interd. Tuſc. in Ver. Interdictum concl. 173. n. 6. & ſeqq. concl. 284. n. 4. concl. 285. n. 10. concluſ. 186. n. 31. & ſeqq. & in verb. poſſeſſio. concl. 411. n. 1. concluſ. 430. n. 4. 22. & ſeqq. & in Verb. turbare concl. 398. n. 5. Hond. conſ. 20. n. 20. & 21. lib. 1. & conſ. 86. n. 30. lib. 2. Gail. de pignorat. Obſeruat. 23. numero 8. Paſett. conſ. 15. num. 4. & ſeqq. & conſ. 16. num. 10. 14. & 15. Surd. conſ. 28. num. 25. & 65. & conſ. 117. numero 18. lib. 1. & conſ. 481. numero 4. lib. 4. Farin. conſ. 169. num. 10. vol. 1. Gionagu. conſ. 8. num. 119. & 180. lib. 1. & conſ. 40. numero 2. & 3. lib. 2. Ricc. in coll. dec. coll. 1507. Marcheſ. de Comm. part. 1. de comm. appell. in poſſ. §. 1. fol. 933. num. 107. & ſeq. Scacc. de appell. cap. 2. q. 17. limit. 6. membr. 2. num. 26. in fin. Garz. de benef. par. 2. cap. 10. num. 211. Grat. diſcept. for. cap. 431. num. 3. cap. 516. num. 43. & 44. cap. 533. numero 40. & cap. 542. num. 55. Mar. Anton var. reſol. lib. 1. reſol. 66. num. 6. & ſeqq. Intrigliol. dec. 35. num. 34. Viu. dec. 411. num. 10. & 30. lib. 3. Rot. Lucen. diuerſ. dec. 68. Barz. dec. 46. num. 15. & dec. 71. num. 31. Caſ. de Graſſ. dec. 33. alias 5. de cauſ. poſſ. & propr. Rot. diuerſ. dec. 27. num. 7. & 11. deciſ. 363. num. 4. dec. 506. num. 5. & 6. dec. 802. numero 1 par. 1. dec. 19. num. 1. & in fin. dec. 21. num. 3. & ſeqq. par. 2. & dec. 187. num. 1. Vot de communi, deciſ. 562. num. 1. & 2. par. 4. Mamic. dec. 227. num. 1. 5. & 6. & dec. 346. per tot. Rot. coram Cardinali Pamphilio Seniore in Cuſentina Parrochialis, coram Cardinali Seraphino in Vercellen. Beneficiorum, coram Rubeo in Eugubina Beneficij coram Cardinali Lancellotto in Legionen. Confirmationis, coram Dunozette in Regien. beneficij, coram Cardinali Pamphilio Seniore in Barchinonenſi Beneficiorum, de quibus apud Marcheſ. de com. par. 1. fol. 952. num. 1. & 2. fol. 953. num. 1. fol. 954. num. 4. fol. 987. num. 1. & fol. 1067. num. 1. & 2. & par. 1. fol. 597. num. 2. Rot. poſt tract. Pacific. de Salu. dec. 339. ſub num. 2. Seraph. dec. 810. num. 1. dec. 1038. num. 1. dec. 106. num. 2. Rot. in recent. dec. 106. num. 1. dec. 111. num. 1. dec. 135. num. 1. dec. 322. num. 2. dec. 266. num. 1. & 2. dec. 476. num. 4. dec. 555. num. 1. dec. 600. num. 1. deciſ. 652. num. 1. & 2. dec. 685. num. 1. par. 1. dec. 35. num. 1. deciſ. 147. num. 2. dec. 189. ſub num. 3. dec. 467. num. 1. dec. 487. num. 1. dec. 658. num. 1. dec. 734. ſub num. 2. dec. 761. num. 4. par. 2. Greg. XV. dec. 6. num. 3. dec. 9. num. 4. & 5. dec. 171. num. 2. dec. 549. num. 1. & 2. Cocci. dec. 14. num. 7. deciſ. 113. num. 2. deciſ. 314. num. 5. dec. 325. per tot. dec. 333. num. 1. & 3. Canal. dec. 2. num. 1. & 3. dec. 44. num. 5. deciſ. 161. num. 2. dec. 185. num. 4. & 6. dec. 267. num. 5. dec. 478. in princ. & numero 3. dec. 521. num. 1. Rot. poſt tract. Iulian. Viuian. de Iurepatron. dec. 56. num. 2. dec. 109. ſub num. 2. & 6. fuit dictum in Perуſina fideicommiſſi coram R. P. D. Pirouano, poſt tract. dec. 13. num. 3. & dec. 14. num. 4. in Regien. Præceptoria coram Mart. Andr. poſt tract. dec. 15. num. 2. & 3. in Romana Hæreditatis de Cincijs coram R. P. D. Pirouano, poſt tract. dec. 28. num. 10. in Romana quartæ coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. dec. 49. num. 3. in Vercellen. Cappellaniæ coram Vbaldo, poſt tract. dec. 54. num. 5. in Ariminen. Bonorum coram R. P. D. Durano, poſt tract. dec. 58. num. 4. in Mediolanen. Bonorum coram Cardinali Plato, poſt tract. dec. 76. num. 2. in Gerunden. Beneficij coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. dec. 88. num. 3. & 7. in Cluſina, ſeu Peruſina Poſtæ coram Lotta, poſt tract. dec. 89. num. 2. & 3. in Viterbien. fideicommiſſi coram Cardinali Pamphilio poſt tract. dec. 92. num. 1. in Braccharen. Beneficij coram Manzanedo, poſt tract. dec. 103. num. 5. & 9. in Mediolanen. optionis coram eodem, poſt tract. dec. 112. num. 4. in Romana Tutelæ coram eodem, poſt tract. dec. 126. num. 1. & 2. in nullius Plebaniæ S. Petri coram eodem, poſt tract. dec. 118. num. 2. in Vercellen. Diſmembrationis coram eodem, poſt tract. deciſ. 126. num. 1. dec. 128. num. 2. in Albanen. Confinium coram R. P. D. Pirouano, poſt tract. dec. 156. num. 3. in Tullen. Cappellaniæ coram R. P. D. Merlino, poſt tract. dec. 161. num. 3. in Romana Domus de Nocchiellis coram bo. mem. Vbaldo, poſt tract. dec. 168. num. 3. in Romana Hæreditatis de Cuccinis coram R. P. D. Nauarro, poſt tract. dec. 169. num. 7. in Romana hæreditatis de Cincijs coram R. P. D. Pirouano, poſt tract. dec. 173. num. 2. & dec. 179. num. 2. in Romana ſpolij domus coram Manzanedo, poſt tract. dec. 192. num. 1. in Fauen. bonorum coram R. P. D. Merlino, poſt tract. dec. 204. num. 1. & 2. in Cracouien. Parochialis coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. dec. 207. num. 5. in Nullius Canonicatus S. Deodati coram R. P. D. Pirouano, poſt tract. dec. 209. num. 1. in Narnien. Bonorum coram eodem, poſt tract. dec. 227. num. 2. & 3. in Lucana præcedentiæ coram R. P. D. Ghiſlerio, poſt tract. dec. 229. num. 15. in Salernitana beneficij coram eodem poſt tract. dec. 235. num. 4. & ſeqq. in Mediolanen. Bonorum coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. deciſ. 253. num. 5. & 6. in Nullius Parochialis coram Vbaldo, poſt tract. dec. 268. num. 3. & 4. in Romana de Incoronatis coram eodem, poſt tract. dec. 299. num. 1. in Aſſiſien. ſucceſſionis coram R. P. D. Ghiſlerio, poſt tract. dec. 320. num. 5. & 6. in Colimbrien. Præſtimoniorum coram R. P. D. Dunozette, poſt tract. deciſ. 327. num. 1. in Romana fideicommiſſi de Carpineis coram R. P. D. Durano, poſt tract. dec. 329. nu. 1. [Thomat. dec. 116. numero 74. dec. 120. num. 11. Rot. recent. 196. num. 2. dec. 180. num. 2. dec. 360. num. 1. dec. 396. num. 2. par. 3. & dec. 106. num. 1. dec. 330. num. 4. dec. 469. num. 7. dec. 507. num. 2. par. 4. & dec. 110. num. 1. par. 5. Mart. Andr. dec. 39. num. 2. & dec. 67. num. 2. & 3. Rot. in Ceruien. Bonorum coram Bracco, poſt tract. dec. 349. num. 8. in Spoletana Bonorum coram Penia, poſt tract. dec. 373. num. 1. in Placentina Cappellaniæ coram Card. Pamphilio ſeniore, poſt tract. dec. 402. num. 15. in Ceſenaten. Bonorum coram Iuſto, poſt tract. dec. 406. num. 1. in Placentina Præbendæ coram Card. Lancellotto, poſt tract. dec. 417. numer. 6. & 7. in Cremonen. Præbendæ coram eodem, poſt tract. dec. 434. num. 5. in Farſen. Bonorum coram Penia, poſt tract. dec. 435. num. 1. in Calagurritana Beneficiorum coram Cardinali Sacrato, poſt tract. dec. 441. num. 4. in Beianen. Beneficij*

coram

coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. dec. 480. numer. 7. in Romana Stagni coram eodem, poſt tract. dec. 497. num. 3. in Nullius Prepoſitura Caſtri Durantis coram Remboldo, poſt tract. dec. 500. num. 2. in Barchinonen. Beneficij coram R. P. D. Dunozetto, poſt tract. dec. 514. num. 1. & ſeqq. in Tarracinen. Bonorum coram Eminentiſſimo D. D. Cardinali Vbaldo, poſt tract. dec. 515. num. 1. & 16. in Elnen. Canonicatus coram eodem, poſt tract. dec. 517. num. 2. 10. & 11. in Romana Sodorum coram R. P. D. Pirouano, poſt tract. dec. 524. num. 4. in Maſſanen. Archipreſbyteratus coram R. P. D. Motmano, poſt tract. dec. 537. num. 3. & dec. 548. num. 4. in Vicen. Cappellæ Sancti Iuſti coram R. R. D. Pirouano. poſt tract. dec. 546. num. 6. & 7. in Romana fideicommiſſi coram Penia, poſt tract. dec 565. num. 5. in Cotonien. Canonicatus Sancti Andreæ coram eodem, poſt tract. dec. 566. num. 1. in Cæſaraugaſtana Diſmembrationis coram Cardinali Sacrato, poſt tract. dec. 573. num. 1. in Hiporeggien. Cappellæ coram Penia, poſt tract. dec. 575. num. 1. 2. & 5. vbi præſertim ſi prima poſſeſſio ſit auctore Prætore, *in Mediolanen. Canonicatus coram Eminentiſſimo D. Cardinali Pamphilio, poſt tr. dec. 589. num. 2. in Vicen. Prioratus coram eodem, poſt tract. dec. 590. num. 4. in Hiſpalen. Decimarum de Tablada coram Vbaldo ſeniore, poſt tract. dec. 607. num. 1. in Firmana Prebendæ coram eodem, poſt tract. dec. 616. num. 1. in Camerinen Parochialis coram Manzanedo, poſt tract. dec. 618. num. 1. in Cuſentina Beneficij coram R. P. D. Durano. poſt tract. dec. 614. num. 3. in Camerin. Bonorum coram R. P. D. Verоſpio, poſt tract. dec. 640. numero 1. & tradit D. Vaccarius in eius reſolutione in Bononien. Exemptionis, poſt tract. dec. 646. num. 45. Rot. in Vigilea Beneficij coram Otemberga, poſt tract. dec. 650. num. 1. & 2. in Fulginaten, Montium coram Card. Caualerio, poſt tract. dec. 655. num. 4. vbi num. 5.* Quod poſſeſſio antiquior non dicitur probata, ſi teſtes ſimpliciter deponant de poſſeſſione *da 20 anni in qua in Nouocaſtren. Parochialis coram Remboldo, poſt tract. dec. 657. num. 7. & 8. Duran. dec. 4. num. 3. & 12. dec. 221. num. 2. vbi de detentatione dec. 114. num. 2. dec. 138. num. 4. Rot. Bonon. dec. 14. num. 6. Neuiz. conſ. 80. num. 12. & 13. & conſ. 81. num. 23. 24. & 26. & ſeqq. Burat. deciſ. 32. n. 3. dec. 130. n. 1. dec. 250. n. 1. dec. 263. n. 3. dec. 299. n. 1. dec. 318. n. 16.* vbi in terminis quod primus poſſeſſor non habuerit ſe pro ſpoliato, *dec. 375. n. 4. & 6. dec. 529. n. 4. dec. 746. num. 2.*]

3 Et quod † poſſeſſio iunior præſumatur clandeſtina, niſi cõſtet de titulo, vel ſit diuturna, *Gioaagn. conſ.*
4 *8. num. 186. & conſ. 9. num. 34. lib. 1.* & quod † actus qui fiunt poſt acquiſitam quaſi poſſeſſionem alterius intelligantur clandeſtini, & turbatiui, niſi quis doceat de ſcientia, & patientia illius primi poſſeſſoris, *tradit Mantic. dec. 322. num. 3. Rot. in Romana fructuum coram Remboldo, poſt tract. dec. 46. num. 5. [ſeu turbatiui, & ſpoliatiui habetur per D. Vaccarium in d. eius reſolutione in Bonon. Exemptionis, poſt tract. dec. 646. numer.*
5 *41.*] quoque † actus poſſeſſorij turbatiui non ſunt habendi in conſideratione, *Canal. dec. 381. ſub num. 5.*

6 Vnde † poſterior poſſeſſio tanquam turbatiua non priuat aliquem ſua poſſeſſione antiquiori, pro qua magis præſumitur, *Paſeti. conſ. 15. n. 5. & ſeqq. & conſ. 16. n. 10.* vbi, quod turbãs dicitur potius habere quodʼdam agere, quam aliquam poſſeſſionem, *Rot. in Marſicana iuriſdictionis coram Comitulo, poſt tract. dec. 71. n.*
7 *7.* † nec impedit mandatum de manutenendo ad fauorem habentis anteriorem, ſi habens anteriorem proſequitur iudicium, & ſic ſuam poſſeſſionem, vel quaſi tueatur, *Paſeti. loc. cit. Mantic. deciſ. 72. in fin.* vbi in terminis, quod poſterior poſſeſſor prohibuiſſet exactionem anteriori poſſeſſori.

8 Atque hinc eſt, quod † habens poſſeſſionem ciuilem anteriorem præfertur habenti naturalem poſteriorem ſecundum opinionem, quam Rota ſeruat reprobato Couarr. & ſequacibus, *Gionagn. conſ. 40. n. 2. & 5. lib. 2. Rot. recent. dec. 160. n. 3. & 4. par. 1. & dec. 56. n. 3. p. 2. Coccin. dec. 239. n. 3. & dec. 417. n. 4. Rot. penes Pacific. de ſalu. dec. 169. n. 6. & ſeniùs Herculan. de edut. de non offend. cap. 2. n. 29.* vbi, quod, ſi vnus poſſideat naturaliter, clam, vel precario ab aduerſario, obtinere debet aduerſarius ciuiliter poſſidens.

Nec moleſtationes, & turbationes contra poſſidentem, qui non habuit ſe pro ſpoliato, ſunt attendendæ neque illi præiudicant, quin ſit habendus pro poſſeſſore, *Rot. in Placentina Prebendæ coram Card. Lancellotto, poſt tract. dec. 417. num. 8.* Nec eis inferens dicitur ipſarum moleſtiarum, & turbationum poſſeſſor, *Rot. in Vlixbonen. Præeminentiarum coram Iaſo, poſt tract. dec. 424. num. 7.* imo, ſi ex illis concederetur manutentio contra poſſidentem, ea eſſet iniuſta, *Rot. in d. Placentina Prebendæ coram Cardinali Lancellotto, poſt tract. dec. 417. num. 9.*]

Sufficitque † anterioritas etiam reſpectu horarum & per vnam horam tantum, *Ricc. in coll. dec. coll. 1507. Vin. dec. 421. n. 31. lib. 3. Barz. dec. 46. n. 12. Rot. diuerſ. dec. 19. num. 2. par. 2. Rot. recent. deciſ. 135. numer. 1. dec. 322. ſub num. 2 par. 1. & dec. 514. numer. 1. in fin. par. 2. Rot. in Romana quartæ coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. dec. 49. num. 4. in Viterbien. Caſtrorum coram Cardinali Sacrato, poſt tract. dec. 164. num. 2. in Tullen. Cappellaniæ coram R. P. D. Merlino, poſt tract. dec. 161. numer. 4. in Mediolanen. Bonorum coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. dec. 253. numer. 6. [Rot. recent. dec. 161. num. 1. par. 3. & in Bononien. Hereditatibus de Gargantibus coram Cardinali Mellino, poſt tract. dec. 404. ſub numer. 4. Rot. Bonon. dec. 14. num. 3. Burat. dec. 32. numer. 3. dec. 67. num. 5. vbi Add. num. 26. dec. 688. num. 2. vbi Add. littera A.*] Immo etiam per breuiſſimum temporis ſpatium, & per momentum, & punctum, *Vin. d. dec. 411. n. 31. lib. 3. Intriglio. dec. 35. numer. 35. Rot. diuerſ. dec. 27. num. 15. par. 2. & deciſ. 19. numer. 2 par. 2. & in recent. d. dec. 135. ſub num. 1. par. 1. & in d. Tullen. Cappellaniæ coram R. P. D. Merlino poſt tract. dec. 161. num. 4. in Romana Hereditatis de Cincijs coram R. P. D. Pirouano, poſt tract. dec. 179. numer. 3. [& in Carthaginen. Canonicatus coram Cardinali Lancellotto, poſt tract. dec. 371. num. 3. Add. ad dec. 67. Burat. num. 27.*] Prout prius dicitur aliquis poſſidere, quando non apparet de alterius poſſeſſione, *Rot. recent. dec. 372. num. 3 par. 4.*

Et, † quando ambæ poſſeſſiones eſſent captæ eadem die, & non conſtaret de anterioritate, anterior præſumeretur, quæ haberet horam, *Menoch. de adipiſc. remed. 4. n. 792. & de arbitr. iudic. caſ. 47. Pon. de ſpol. lib. 3. cap. 2. n. 83. circa fin. Surd. conſ. 117. n. 13. lib. 1. Mohed. dec 12. n. 2. de reſt. ſpol. Gomeſ. dec. 33. lib. 1. Rot. recent. d. dec. 514. n. 1. par. 2. Rot. in Romana quartæ corã Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tr. dec. 49. n. 2. in Ariminen. Bonorum coram R. P. D. Durano, poſt tr. dec. 58. n. 3 [& in Iadren. Canonicatus coram Vbaldo ſeniore, poſt tr. dec. 161. n. 1. Burat. dec. 32. n. 1. vbi Add. num. 6.* & ſi vtraque immiſſio data eſſet ab eodem Baiulo, ſeu Nuncio, vel Executore, quoad anterioritatẽ, & præuentionem ſtatetur eiuſdem dicto, tanquam atteſtaretur de facto proprio, de re ad eius officium pertinente, & ab vtraque parte eſſet approbatus, cum illius opera, & miniſterio vſa fuiſſet, *Burat. dec. 199. num. 1. & ſeqq.*] † Quemadmodum, ſi conſtaret de poſſeſſione vnius cum die, & anno, & probaretur alterius poſſeſſio, ſed non de certo, & determinato tempore, præſumeretur anterior poſſeſſio habens diem & annum, *Rot. diuerſ. dec. 506. ſub n. 1. par. 1. [Burat. dec. 466. in princ. & in fin. dec. 566. in princ. & n. 1.*] Prout, † ſi eſſent poſſeſſiones rogatæ, & ſcriptæ ab eodem notario in eadem charta, prima in ordine

haberetur pro anteriori, *Marant. de ord. iud. part. 3. num. 108.*

13 Licet † non poſſet conſiderari prioritas, & poſte-
rioritas, quando incontinenti, & antequam primus
diſcederet ad extraneos actus, fuiſſet capta poſſeſſio
14 etiã ab alio. *Rot. diuerſ. dec. 161. n. 11. par. 4.* † Vel
quando alias poſſet dubitari de anterioritate, vt ſi
vnius poſſeſſio haberet horam, vt puta 17. in circa
& alterius poſſeſſio horam 18. nundum pulſatam,
& apponeretur tunc ſequeſtrum, *Rot. diuerſ. dec. 189.
num. 5. par. 4. Ricc. d. coll. 1507. verſ. animaduertendum*
15 *tamen eſt.* Sed, † ſi quis præſens fuiſſet in actu ade-
ptionis poſſeſſionis alterius, & non contradixiſſet,
ex hoc argueretur per illum antea poſſeſſionem ca-
ptam non fuiſſe, *Rot. in Romana quarta, coram Reue-
rendiſſimo D. Coccino, poſt tract. dec. 49. n. 5.* [Prout ſi
ille, vel eius procurator proteſtatus fuiſſet de poſſeſ-
ſione iam capta, impediretur acquiſitio poſſeſſionis
alterius, *Buratt. dec. 299. num. 4.*]

16 Amplia primo † prædicta procedere etiã in bene-
ficialibus, *Add. ad pract. Pap. in for. libell. pro turb. poſſ.
in gl. corã vobis in Verb. poſſid. & conſtat ex ſup. alleg.*

Amplia ſecundo, vt † multo magis prima poſſeſ-
17 ſio ſit præferenda, quando cõſlat, quod ſecũda vere
eſt clandeſtina, vel per vim, ſeu de facto, ac turbati-
na, vt puta lite pendente, vel non citato primo poſ-
ſeſſore, nec electio, aut alias nulla, & ſine fomento
iuris, quæ eſt nulliusconſiderationis, & non impedit
manutentionem poſſeſſionis anterioris, nec præ-
iudicat ciuiliter poſſidenti, *Achil. Perſon. de adipiſc.
poſ. n. 40. Mazzol. conſ. 91. n. 6. & 16. in fin. Rot. diuerſ.
dec. 19. in fin. par. 2. & dec. 43. n. 2. par. 4. Rot. apud Cenc.
de Cenſib. dec. 232. n. 19. Rot. recent. dec. 215. n. 4. dec. 51.
n. 4. par. 1. deciſ. 323. num. 3. dec. 514. ſub n. 1. par. 2. Rot.
in Nullius Parochialis coram R. P. D. Pirouano, poſt tr.
dec. 232. n. 3. in Aſſiſien. ſucceſſionis coram R. P. D. Ghiſ-
lerio, poſt tract. dec. 320. n. 7.* [*Rot. recent. deciſ. 19. n. 2.
part. 3.* vbi, ſi appareat de vitio ſecũdæ poſſeſſionis,
vt quia ſit data immiſſio in beneficio per ſecundum
executorem in litteris deſignatum non conſtito de
mora, vel negligentia primi, ſub qua conditione da-
tus erat, *Add. ad dec. 342. Buratt. n. 5.*] Et quod poſ-
ſeſſio ciuilis anterior præualeat naturali poſteriori,
quæ ſit de facto, & habuerit initiũ iniuſtũ, *Facchin.
contr. iur. libr. 3. cap. 95. in fin.*

Amplia tertio, † multo fortius, ſi poſſeſſio iunior
18 ſit ſolum inſtrumẽtalis, *Rot. coram Orano in Aquila-
na unionis, apud Marcheſ. de comm. par. 1. fol. 444. n. 4.
Rot. in Placentina Cappellaniæ coram Cardinali Pam-
philio ſeniore, poſt tract. dec. 402. numero 16. in Bo-
nonien. hæreditatis de Gargantibus coram Card. Meli-
no poſt tract. dec. 404. n. 3. & 8.* & etiam fortius, ſi al-
ter ſemper fuerit in poſſeſſione naturali, nam non
poteſt tunc poſſeſſio inſtrumentalis parere ſolitos
poſſeſſionis effectus, *Rot. in Anconitana fideiuſſionis
coram Card. Sacrato, poſt tract. dec. 421. numer. 3.* [Ex-
19 inde, † vt etiam ex duabus poſſeſſionibus mere in-
ſtrumentalibus prima ſit manutenenda, & non ſe-
20 cunda, † præſertim ſi in ſecunda non fuerint expul-
ſi cuſtodes, & coloni primi poſſeſſoris, *Rot. diuerſ.
deciſ. 412. in prin. & n. 2. par. 4. Rot. in Imolen. Præcepto-
riæ coram Manzanedo, poſt tract. dec. 10. n. 2. in Fauen.
Bonorum coram R. P. D. Merlino, poſt tract. dec. 204.*
21 *num. 1. & 2.* & generaliter, quod † ſecunda poſſeſ-
ſio non ſit manutenibilis, quotieſcunque non fuit
expulſus primus poſſeſſor, vel ij, qui ipſius nomine
poſſidebant, *tradit. Rot. diuerſ. dec. 565. ſub n. 2. par. 4.*
22 *& dixi obſer. 59.* † Et eſt præferenda, & manutenẽda
prima inſtrumentalis, etiam, quod ſecunda ſit vigo-
re mandati Iudicis, ſi eius Iuſtitia fuerit in contro-
uerſiam deducta, & primus poſſeſſor non habuerit
ſe pro ſpoliato, *Rot. diuerſ. dec. 171. num. 2. & ſeqq. par.
4. quæ eſt etiã penes Marcheſ. de comm. par. 2. fol. 597.
num. 2. & ſeqq.*

Immo † anterior poſſeſſio mere Inſtromentalis 23
eſt præferenda, etiam quod poſterior ſit naturalis,
† & cum perceptione fructuum, *Hond. conſ. 89. nu.* 24
*3. libr. 2. Marcheſ. de comm. par. 2. de com. app. in poſſ.
§. 1. fol. 935. num. 106. & 108. Rot. in Parmen. Prior.
coram Coranba, penes eundem Marcheſ. par. 2. fol. 483.
num. 1. Rot. diuerſ. dec. 501. num. 1. par. 1. Beltr. ad dec.
431. Greg. XV. numer. 3. & de prima parte Caualer.
dec. 185. num. 5. dec. 478. nu. 1. & 3. & Rot. in Cluſina,
ſeu Peruſina Poſta coram Lutia, poſt tract. dec. 89. nu.
4.* [*& in Placẽtina Præbendæ coram Card. Lancellott.
poſt tract. dec. 417. n. 6. & 7. in Cremonen. Præbendæ
coram eodem, poſt tract. dec. 434. num. 6.*

Præterea † prima inſtrumentalis eſt præferenda 25
præcipue, ſi ſecunda fuerit capta vigore ſententiæ, ſeu
litteræ habentis clauſulam *ſine præiudicio quorum-
cunque iurium N.* qui in effectu in capienda poſſeſ-
ſione præuenerat, quoniam † illa ſecunda poſſeſſio tam- 26
quam conditionalis, conditione non purificata, non
dicitur vera poſſeſſio, *Seraph. dec. 810. n. 1. Rot. diuer.
d. dec. 412. ſub n. 1. & 2. p. 4. & dixi obſ. 50.* præſertim,
ſi primus poſſeſſor non fuerit citatus, *d. dec. 412. n. 3.*

Amplia quarto, † etiam inter habentes clauſolas 27
conſtituti, nam præfertur, qui habet anteriorem,
*Rot. diuerſ. dec. 380. num. 3. dec. 562. num. 1. & 2. par.
4. Rot. in Mediolanen. donationis de Porris coram Car-
dinali Pamphilio ſeniore, poſt tract. dec. 85. num. 15.
Buratt. dec. 179. num. 1. & 6.*] Immò † etiam, quod 28
prima ſit in vim cõſtituti, & ſecunda ſit corporalis,
*Rot. in Bonnen. Bonorum 28. Maij 1616. coram Buratt.
in Narnien. Bonorum coram R. P. D. Pirouano, poſt
tract. dec. 228. num. 3. in Ciuitatis Caſtelli Bonorum
coram R. P. D. Mo*[illegible]*anno, poſt tract. dec. 275. num. 1.*
[*Neuiz. conſ. 82. num. 36. Rot. recent. dec. 770. numer.
2. par. 3.* Niſi prima ſit conditionalis, vt puta ſi adſint
duæ donationes cum clauſola conſtituti, & prima ſit
conditionalis, nam non eſt in manuteotione præfe-
renda prima, ſed ſecunda, quia pendente conditione
non potuit primo donatario acquiri poſſeſſio, *Rot.
recent. dec. 471. n. 4. & ſeqq. par. 4.* nec poteſt clauſula
conſtituti purificata conditione retrotrahi ad diem
donationis, vbi alteri medio tẽpore fuit ius & poſ-
ſeſſio quæſita, *Rot. recen. d. dec. 471. n. 6. & deciſ. 539.
n. 4. part. 4. vbi, & num. ſeqq. declaratur.*]

Amplia quinto, † etiam ſi poſterior poſſeſſio eſſet 29
titulata & anterior careret titulo, *Marant. de ord.
Iudic. par. 4. diſt. 7. n. 19. Menoch. de retin. remed. 3. num.
728. & ſeqq. & conſ. 621. numer. 5. Boccar. de interd.
uti poſſid. cap. 2. n. 97. cap. 10. num. 5. Achill. Perſon. de
adipiſc. n. 47. & 48. & 544. Plot. de in lit. iur. §. 3. n. 31.
Tuſc. in Verb. Interdictum, cõcluſ. 286. n. 29. 36. & ſeqq.
& in Ver. poſſeſſio. concl. 412. n. 3. Hond. concl. 20. n. 23.
lib. 1. Surd. conſ. 481. n. 4. lib. 4. Beltram. ad Greg. XV.
dec. 40. num. 5. & dec. 323. num. 7. Rot. in Romana Tutelæ
coram Manzaned. poſt tract. dec. 116. num. 8.* Et hoc † 30
tam in materia prophana, quam in materia benefi-
ciali, *Boccat. de interd. uti poſſid. cap. 9. ſub num. 4. Ricc.
in collect. deciſ. collect. 1507. & coll. 3025. Beltram. ad
Greg. XV. d. dec. 40. num. 6. Vbi reprobatur Menoch.
contrarium aſſerens.*

Et † ſiue titulus ſit poſterior poſſeſſione antiquio- 31
ri primi poſſeſſoris, *Rot. diuerſ. dec. 57. num. 9. part.
1.* ſiue anterior, *ſecundum Menoch. de retin. d. remed.
3. num. 757.* ſed quod poſſeſſio iunior etiam titulata
præſumatur vitioſa, vbi titulus acquiſitus fuit poſt
poſſeſſionem antiquiorem, ſecus, ſi ante, præſertim
ſi titulus ſit notorius, & habeat iuris communis aſ-
ſiſtentiam, *fuit dictum in Marſicana Iuriſdictionis co-
rã Comitulo, poſt tract. dec. 78. n. 6. & 7.* † Dummodo 32
tamen poſſeſſor antiquior alleget, vel excipiat in
ſuis

ſois articulis, ſeu alias in actis, qnod eius Aduerſa-
rioa poſſidet non ſolum clam,ſed clam abeo,& re-
ſpectu ſuæ poſſeſſionia, *Marant.de ard.Iudic.par.4.*
diſtinct.7.ſub n.19. Vbi quod alias ſuccnmberet, &
obtineret aduerſatius, *Cacheran. dec. Pedemone.93.*
n.2.Menoch.de retin. d.remed.3.n.729. Plot.de in lit.
iur.§.3.ſub n.31.Boccat.de interd.vti poſſid.cap.2.n.97.
33 *& cap.14.n.19.* Vbi,quod † clandeſtinitas probatur
eo ipſo, quod non probatur antiquior poſſeſsio.
Achill.Perſon.de adipiſc.poſſ.n.49.50.& 53.Luc.Pet.in
34 *pract.lib.4.cap.5.n.6.Paſett.conſ.16.n.12.* vbi, † ſi ta-
men ille, qui debet dici clam poſſediſſe, habuiſſet
poſſeſsionem de præſenti,ſecus, ſi non de præſenti,
35 *Gutier.canonic.quæſt.lib.1. cap.34.n.55. & 56.* licet †
clandeſtinitas ab eo probetur eo ipſo, quod non
probatur clandeſtina ab alio, *Aret.in §.retinendæ,n.9.*
36 *Inſt.de interd.* Immo † videtur ſufficere,quod hoc ſit
dictum in allegationibus,etiam quod non fuerit di-
ctum in actis,& quod poſsit ſemper dici,& opponi
vſque ad ſententiam, *Paſett.d.conſ.16.n.12.& 13.*

37 Et verſa vice † habenti iuniorem poſſeſsionem
vtile eſt articulare, & probare,aduerſarium à poſſeſ-
ſione ſua cecidiſſe facto, & culpa propria, puta tem
poſſeſſam alienando, *Marant.vbi ſup.n.25.*

38 Atque † etiam quod ambo habeant titulum, &
litteras pares in data,eſt manutenendus,qui præuenit
in poſſeſſione,nam ad effectum manutentionis non
attenditur data litterarum, ſed anterior poſſeſsio,
Rot. poſt tract. Iul. Viuian. de Iurepatron. deciſ. 109.
num.11.

39 Prædictaque † ampliatio ſine difficultate proce-
deret,quando ipſe nouus poſſeſſor titulum habuiſſet
poſt ipſius met poſſeſsionem recentiorem, *Achill.*
Perſon.de adipiſc. num.53.

40 Reſtringenda tamen eſt dicta ampliatio, † niſi
poſterior poſſeſſor titulum habuiſſet ab ipſo anti-
quiore poſſeſſore,nam tunc poſſeſſor antiquior non
poteſt probare hunc nouum poſſeſſorem cum titulo
vi vel clam reſpectu ſuæ poſſeſsionis, poſsidere,
Achill.Perſon.d.num.53.

41 Immo, ſecundum pleroſque † quando poſſeſſor
de recenti publicè,& palam titulum habuiſſet,& in
poſſeſsionem ingreſſus fuiſſet, deberet idem in ſua
poſſeſsione defendi, cum eo in caſu non poſ-
ſit dici vi,vel clam poſſediſſe,præſertim,ſi probaue-
rit ſe ignoraſſe,Tertium antiquius poſſediſſe, *Achill.*
Perſon.de adipiſc. num.54.

42 Amplia ſexto, vt † ex anteriori poſſeſſione eo
magis debeatur manutentio, ſi doceatur etiam de
titulo, *Paſett.conſ.15.n.16.Mar.Anton.var.reſol.lib.1.*
reſol.66.n.8.Grat.diſcept.for.cap.910. n.13. Rot.diuerſ.
dec.62.num.1.par.1.Rot.apud Pacif.de Salu.dec.239.
ſub num.2.

43 Amplia ſeptimo,† præſertim,ſi poſterior poſſeſſor
ſit intruſus propria auctoritate ſine titulo, *Vin. dec.*
411.num.31.lib.3.

44 Amplia octauo † maxime, ſi prima poſſeſſio ſit
iuſta,ſecunda non, *Rot.diuerſ.dec.172. n.1.part.4. Vel*
prima iuſtior,quam ſecunda.Gabr.conſ.67. n.14.lib.2.
[vel prima iuſta ſecunda nulla, *Furatt.deciſ.375.n.6.*]

45 Amplia nono, † etiam quod poſſeſſio antiquior
probetur per teſtes nulliter examinatos, *Bocc.de in-*
ter.vti poſſ.c.10.n.4.& videas,quæ dixi ſupra obſer.38.
num.42.& ſeqq.& infra obſer.107.num.25.

[Amplia decimo, vt poſſeſſio anterior ſit in hoc
iudicio attendenda, etiam ſi ſit de facto, *Rot. in*
Ebrien.Canonicatus coram Eminentiſſimo D.Cardinali
Vbaldo,poſt tract.dec.517.num.11. Vel atentata, *Buratt.*
dec.299.num.5.

Amplia vndecimo,eo magis,ſi anterior poſſeſſor
non habuerit ſe pro ſpoliato, *Rot. in Carthaginen.*
Canonicatus coram Cardinali Lancellotto, poſt tract.
dec.571.num.8.& in Vicen. Prioratus coram Eminen-
tiſsimo D.Cardinali Pamphilio,poſt tract.dec.590.n.5.
in Neocaſtren.Parochialis coram Remboldo,poſt tract.
dec.657.num.6. Sed immo ſuam poſſeſsionem con-
tinuauerit, *Rot.in eadem Neocaſtren. Parochialis d.*
num.6.Buratt.dec.614.num.2.

Limita nunc principalem concluſionem primo,
† niſi anterior poſſeſsio ſit capta propria auctorita- 46
te non expulſis colonis,& ſine aliqua recognitione,
& poſterior ſit capta ſeruatis ſeruandis; nam tunc
non eſt manutenibilis anterior, ſed poſterior, *Rot.in*
Ciuitatis Caſtelli Cenſus coram Cardinali Pamphilio
Seniore,apud Marcheſ.de comm.par.1.fol.968.n.2.&
penes Saluſt.Tiber.in pract. A.C.ante cap.18.lib.3.ſub
n.1.Boccat.de interd.vti poſsid.cap.2.num 94.

Limita ſecundo,† niſi prima ſit capta contra for- 47
mam ſtatuti illam annullantis, & ſecunda ſit capta
ſecundum formam ipſius ſtatuti, *Boccat.d.c.2.n.107.*

Limita tertio, † niſi anterior ſit capta lite pen- 48
dente etiam inter alios, *Coccin.dec.486 in fin.*

Lim.quarto,ſeu potiùs declara,vt † tunc demum 49
poſſeſsio antiquior ſuffragetur,ſi probetur continua-
ta vſque ad tempus motæ litis,& petitionis mandati
de manutenendo,ſeu cum antiquiori probetur etiam
præſentanea,vel probationes de recenti ſint æquales,
ſecus,ſi non probetur antiquior continuata de præ-
ſenti,ſed vnus probet ſolam antiquiorem,etiam ti-
tulatam,ſeu iuſtam,& alter probet iuniorem poſſeſ-
ſionem de præſenti,quæ etiam ſit ſine titulo,vel per
vim,ſeu clandeſtina, aut alias vitioſa, ſeu aſinaria,
quia tunc non conſideratur poſſeſsio antiquior, &
iuſtior, ſed hoc verſatur circa merita poſſeſſorij or-
dinarij,& in hoc ſummariiſsimo vincit, qui probat
poſſeſsionem de præſenti,ſeu inſpecto ſtatu præſenti
apparentius,& melius de ſua actuali poſſeſsione do-
cet,& hic præfertur ei,qui olim poſſedit,ac conſti-
tuitur reus,& defenditur in poſſeſsione, ſaluo iure
alteri parti agendi in poſſeſſorio ordinario, vel ple-
nario,quoad antiquiorem,in quo poſtea vincet pro-
bans antiquiorem, & poſterior poſſeſſor vincetur
vti habens poſſeſsionem vitioſam,iniuſtam,violen-
tam,ſeu clandeſtinam, *Add.ad Pract.Pap.in for.libel.*
proturb.poſſ.in gl.coram Vobis in verb. vti poſsidetis &
in glo.Hodie.littera I.Menoch.de retin.remed.3 n.732.
Boccat.de interd.vti poſsid.cap.2.n.102.& cap.10.n.5.
Plot.de in lit.iur.§.3. numer.30. Tuſc.in verb. poſſeſsio.
concl.430. n.28. Vbi, quod in incorporalibus vltima
poſſeſsio præfertur antiquæ, etiam titulatæ. *late*
Achill.Perſon.de adipiſc.poſſeſſ.n.42.& ſeqq.Mar.An-
ton.var.reſol.lib.1.reſol.66. n.8. Ruyn.conſ.28. ſub n.3.
verſ.quoniam lib.4.Mazzol.conſ.91.num.18.50.& 53.
Giouagn. conſ.8. n.121. 126. 127. & 144.& ſeqq. &
conſ.11.n.63.& ſeqq.lib.1.Gabr.conſ.180.num.10.& 12.
lib.2. Vbi multo magis,ſi probaretur poſſeſsio anti-
quior, & recentior, Nam intermedia alterius præ-
ſumèretur clandeſtina. *Laderc.conſ.95.num.4.Cyriac.*
contr.forenſ.lib.1.contr.10.num.6. Rot. Luc.dec.3.4.30.
68.& 126.Menoch.dec. Bonon.30.num.44. Rot diuerſ.
deciſ.27. num.13.deciſ.28. num.2. par.1. & dec.43. in
princ. part.4. Greg.XV.dec.9. num.6. quæ eſt etiam in
recent. dec. 35.ſub num. 3. par. 2. Caualer. dec.589.
num.2.[*Neniz.conſ.71. num.27. & in fin.*] Et multo
magis, ſi recens ſit iuſta, & legitima, *Rot. Lucen. d.*
dec.4. [Nec operatur in hoc remedio ſola poſſeſsio
antiquior cum illud ſolum tueatur poſſeſſorem
præſentem, *Neniz.conſ.80.n.7.in fin.& conſ.81.7.in*
fin.15.in fin.17.19.& ſeqq.]

Vnde † nō prodeſt ſucceſſoribus antiqua poſſeſſio 50
anteceſſorū ad effectū mādati de manutenendo,niſi
ſit per ipſos ſucceſſores cōtinuata,ſed debet præferri
Iunior, *Rot.diuerſ.dec.27.n.13. & dec.28.n.2.p.1.* Niſi
ſimus in Dignitate,Eccleſia,Beneficio, vel Officio,

in quibus anterioritas poſſeſſionis ſumitur à poſſeſ-
ſione anteceſſorum, vti acquiſita, & retenta per ip-
ſam Dignitatem, Eccleſiam, Beneficium, vel Offi-
cium, ſi eiuſdem nomine agatur. *Rot. in Romana Of-*
ficij Aquarum coram R.P.D. Veroſpio, poſt tract. dec. 335.
n.6.7. & 18. & faciunt quæ dixi obſer. 55. n. 90. & ſeqq.
51 *& dicam obſer. 53. n. 109. & ſeqq.* † Nec ſuffragantur
actus valde remoti, *Rot. in Vicentina Adminiſtratio-*
nis Epiſcopatus coram Remboldo, poſt tract. dec. 164. n. 4.
[Sed magis ad manutentionis effectum attendendi
ſunt actus proximiores tempori motæ litis, *Rot. re-*
cent. dec. 268. in fin. par. 4.
52 Hinc etiam † præferri debet qui habet vltimum
ſtatum pro ſe, *Tuſc. in Verb. poſſeſſio. concluſ. 450. n. 28.*
Iul. Viuian. in praxi Iuriſpatron par. 2. lib. 5. cap. 4. n. 63.
Vbi de eo, qui habet vltimum ſtatum præſentandi,
& quod, ſi in penultima præſentatione, etiam alius
cum eo præſentauerit, non dicitur iſte alius in hac
53 vltima amiſiſſe poſſeſſionem, † ſed dicitur illi poſ-
ſeſſio præſeruata per præſentationem factam à con-
ſocio, *& lib. 11. cap. 6. num. 12. & 13. & 21. & ibi Rot.*
deciſ. 84. n. 14. Triuiſan. dec. 54. n. 6. & 7. lib. 2. vbi etiam
in quaſi poſſeſſione præſentandi, & in beneficiali-
bus, *Barz. deciſ. 47. ſub n. 11. Seraph. dec. 1437. n. 1. Rot.*
in Piſtorien. Plebania coram R. P. D. Nauarro, poſt
tract. deciſ. 172. n. 15. & 21. vbi pariter in quaſi poſ-
ſeſſione præſentandi, *in Romana Adminiſtrationis*
Hæreditatis coram Queipo, poſt tract. dec. 258. n. 3.
54 Vnde, † ſi lis pendeat inter duas Religiones ſu-
per validitate tranſitus Religioſi de vna ad aliam, &
quaſi poſſeſſione Monaſticæ ſubiectionis, manuten-
tio competit ſecundæ Religioni, penes quam tem-
pore motæ litis Religioſus reperitur, niſi tranſitus
ſit de recenti, *Rot. in Bononien. profeſſionis coram R.P.D.*
Merlino, poſt tract. deciſ. 164. n. 15. & 19.
55 Cum † in hoc iudicio vltimus ſtatus attendi de-
beat, & vnicus actus ſufficiat, *Tuſc. in Ver. poſſeſſio.*
concluſ. 421. n. 11. & ſeqq. Maſtrill. dec. 12. n. 2. par. 1.
Roderic. de ann. redit. lib. 1. q. 17. n. 37. verſ. vltimo, quæ
diximus. Seraph. deciſ. 1213. n. 5. Rot. in Verulana Præ-
cedentiæ coram Cardinali Lancellotto, quæ eſt in fine
tract. dec. 3. [& tradit D. Vaccarius in eius reſolutione
in Bononien. exemptionis, poſt tract. dec. 646. n. 43.] &,
56 † quod ſemper, ſeu regulariter in beneficialibus at-
tendatur vltimus ſtatus, vltimaque poſſeſſio, *tradit*
Iulian. Viuian. de iurepatr. par. 2. lib. 11. cap. 6. num. 13.
Melch. Lotter. de re benefic. tom. 1. lib. 1. q. 34. num. 21. &
ſeqq. Rot. in Piſtorien. Plebania coram R.P.D. Nauar-
ro, poſt tract. dec. 172. num. 21.
57 Et † præfertur habens actualem poſſeſſionem;
Et ſic qui eſt in actu percipiendi fructus, ſiue qui in-
ſiſtit rei illi, qui habet ciuilem, & naturalem ſecun-
dum iuris interpretationem. *Laderc. conſ. 93. num. 10.*
fin. Cyriac. cont. for. lib. 1. contr. 10. num. 23. Fontanell. de
pact. nupt. clauſ. 7. glo. 3. par. 10. n. 31. in fin. tom. poſter.
58 Et † qui tempore motæ litis detinet, ſeu rem per
actum facti tenet, & in ſumma, & qui fecit vltimum
actum poſſeſſionis, ſeu detentationis, vel quaſi, *Cy-*
riac. d. contr. 10. num. 6. [& qui eſt in neutra de præ-
ſenti quamuis appareat de proprietate, vel de iuſta
cauſa alterius, qui non poſſidet de præſenti, nec eſt
quærendum de illius poſſeſſione antiquiori, vel iu-
ſtiori, *Neuiz. conſ. 81. n. 19. 20. & 21.* cum Iudex de-
beat tueri eum, quem inuenit poſſidere, non qui iu-
ſtius poſſidet, *Neuiz. d. conſ. 81. n. 21. in fin.*] Prout †
59 præferri debet, qui habet poſſeſſionem continuatam,
Rot. diuerſ. dec. 374. num. 2. par. 3. lib. 3.
60 Sublimita, ſeu ſubdeclara, vt † iſte iunior poſſeſſio
etiam per vim, vel clam ab ipſo antiquiori poſſeſſo-
re ſit præferenda in concurſu antiquioris tantum, ſi
61 iſta iunior fuerit capta ex interuallo, cum † ex in-
teruallo ſpoliare non liceat, nec turbare illum, qui
me prius ſpoliauit, quia incontinenti facere debe-
bam, *Aret. in §. retinendæ n. 9. in fin. Inſt. de interd. Me-*
noch. de recuper. remed. 1. num. 384. Boccat. de interd. vti
poſſid. cap. 10. ſub n. 6. Achill. Perſon. de adipiſcen. poſſ.
n. 40. Mazzol. d. conſ. 91. n. 52 & † in poſſeſſione anti- 62
qua, & continuata ceſſet præſumptio, quod ea ſit
clandeſtina, & turbatiua, *Rot. in Tuſculana Siluarum*
coram Eminentiſſimo D. Cardinali Veroſpio, poſt tract.
dec. 41. num. 10. Et in his terminis puto eſſe intelli-
gendum, *Couarr. pract. q. cap. 17. num. 5. Menoch. de*
retin. remed. vltimo, num. 17. Boccat. de interd. vti poſſid.
cap. 2. num. 19. in fin. Scacc. de appell. cap. 2. q. 17. limit. 6.
membr. 2. num. 23. Cyriac. contr. for. lib. 1. contr. 10. n. 22.
Barz. dec. 47. num. 3. & ſequaces, aſſerentes, quod in
hoc iudicio eſt manutenendus, qui naturaliter poſ-
ſidet aduerſus eum, qui ciuiliter, vt ſcilicet procedat,
quando naturalis fuit capta ex interuallo, cum non
poſſit tolli naturalis ei qui eſt in poſſeſſione ob ci-
uilem, licet ciuilis ſit potior ad obtinendum in re-
medio retinendæ ordinario, † nec poſſit impetrare 63
inhibitionem, qui non eſt in naturali poſſeſſione,
ſed debeat ordinariè agere, *vt per Laderc. conſ. 95. ſub*
num. 6. & † Iudex nihil aliud intendat ſeu facere 64
debeat, niſi conſeruare partes, & poſſeſſorem, ſeu
detentorem in eo ſtatu, in quo ſunt, cum ad eum
veniunt, ſeu de poſſeſſione contendunt, vt tollat
occaſionem ſpolii, & ſcandalis, ita vt ſua cuique
poſſeſſio ſalua ſit in plenario poſſeſſorio, nec vlla
fiat mutatio, *Menoch. de retin. remed. vlt. n. 44. Plot. de*
in lit. iur. §. 3. n. 28. Laderc. conſ. 95. n. 6. Gionagn. conſ. 8.
n. 109. lib. 1. Monac. dec. bonon. 36. n. 1. Rot. diuerſ. dec. 641.
ſub n. 8. p. 1. & dec. 404. n. 5. par. 2. recent. Rot. in Imolen.
Præceptoria coram Manzanedo, poſt tract. deciſ. 10. in
fin. [*Rot. Bononien. deciſ. 138. numer. 79.*] † nec iuſta 65
poſſeſſio præferatur iniuſtæ, nec ciuilis, naturali, nec
è conuerſo, *Laderc. d. conſ. 95. num. 6.* † ſecus autem 66
eſt in poſſeſſione capta de præſenti ſeu quando oc-
cupatio eſt recens, vel recentiſſima quia præfertur
antiquior, *Boccat. d. cap. 10. ſub n. 1. Mazzol. d. conſ. 91.*
num. 53. Plot. de in litem iur. §. 3. ſub num. 30. Achill.
Perſon. de adipiſcen. poſſ. d. n. 40. Rot. Lucen. d. dec. 3. 4.
& 30. Franc. Milanen. dec. 1. n. 100. lib. 1. † Nam reſpe- 67
ctu poſſeſſionis nouæ captæ de præſenti dicitur anti-
quior, ſeu anterior poſſeſſor adhuc poſſidere, & il-
lius poſſeſſio probatur ad effectum manutentionis
ex eo ſolo, quod non habuit, ſeu ex aduerſo non
docent, quod ſe habuerit pro ſpoliato, *Rot. diuerſ.*
deciſ. 43. num. 1. par. 4. Rot. coram Cardinali Lancellotto
in Legionen. Confirmationis, penes Marcheſ. de comm.
par. 1. fol. 987. num. 3. Greg. XV. dec. 11. n. 6. dec. 203. dec.
n. 3. 323. n. 3. [Ita vt vltimus ſtatus attendatur, ſi ſit
pacificus, & ſecutus eum parte, alias præſumatur
clandeſtinus, & turbatiuus, *vt tradit D. Vaccarius in*
d. eius reſolutione in Bononien. Exemptionis poſt tract.
deciſ. 646. num. 6.]
Hinc ſuccedit quinta limitatio, ſi † anterior 68
poſſeſſor non ſit manutenendus, ſi amiſerit non ſo-
lum poſſeſſionem naturalem, ſed etiam ciuilem,
Boccat. de interd. vti poſſid. cap. 10. n. 7. de quo dixi latè
obſeruat. 57. & 58. [ſeu paſſus fuerit habentem ſecun-
dam poſſeſſionem poſſidere, *Rot. in Romana ſtagni*
coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. deciſ. 497.
n. 4. & 5. in Aprutina Iuriſdictionis coram Eminentiſſi-
mo D. Card. Pamphilio, poſt tract. deciſ. 598. n. 12. & 13.
vel ſecundæ poſſeſſioni conſenſum præſtiterit, *Du-*
ran. dec. 22. n. 2. vbi de poſſeſſione vigore diuiſionis,
vel habuerit ſe pro ſpoliato, vt à contrario ſenſu,
Mart. Andr. dec. 67. num. 3. Rot. recent. dec. 396. num. 2.
par. 3.] † Vel ſecunda fuerit auctoritate Iudicis ca- 69
pta, qui ritè, & rectè proceſſerit, *vt dixi obſer. 12.*
[*Duran. dec. 22. num. 2.*]
Limita ſexto, † in poſſeſſione anteriori nulla, 70
infecta,

infecta, ſeu vitioſa, & nullius momenti, quia habetur
pro vacua, & datur manutentio poſteriori poſſeſſori,
etiam ſi ipſius poſterior poſſeſſio ſit ſolum inſtru-
mentalis, vt ſi poſterior poſſeſſio ſit vigore Bullę ha-
bentis decretum irritans, ſeu anteriori poſſeſſioni
decretum irritans reſiſtat. *Creſcen. dec. 1. alias 53. ſub
num. 3. & 4. de cauſ. poſſ. & propriet. Rot. diuerſ. dec.
1438. num. 1. par. 3. lib. 3. Coccin. dec. 51. num. 4. Lancell.
de attent par. 3. cap. 24. q. 1. numero 77. Rot. in Peruſina
fideicommiſſi coram R. P. D. Peruuano, poſt tract. dec.
13. num. 4. in Vlixbonen. beneficij coram Vbaldo Seniore,
poſt tract. dec. 151. num. 14. in Anagnina Beneficij coram
Eminentiſſimo D. Vbaldo, poſt tract. dec. 286. nu. 2. & 3.*

71 Hincque eſt, † quod poſterior poſſeſſio beneficij
reſeruati capta per prouiſum apoſtolicum eſt præfe-
renda anteriori non captæ ex prouiſione apoſtolica,
ſed ex prouiſione ordinarij ſeu inferioris collatoris
*Creſc. d. dec. 1. alias 53. ſub numer. 3. & 4. de cauſ. poſſ.
& propriet. Rot. diuerſ. d. dec. 1438. numer. 1. par. 3. lib.
3. & dec. 177. num. 2. par. 4. Rot. coram Gypſio in Bobien.
Canonicatus, apud Marcheſ. de commo par. 1 fol. 961.*
72 *Coccin. d. dec. 51. nu. 2. 3. & 4.* † ſi tamen clare conſtet
de reſeruatione, alias ſecus, nam tunc præfertur
in manutentione prouiſus ab ordinario habens an-
teriorem poſſeſſionem contra prouiſum apoſtoli-
cum habentem poſteriorem, *Rot. recent. d. dec. 652.
num. 1. & 2. par. 1.*

73 Hinc etiam † non videtur conſiderabilis poſſeſ-
ſio anterior non capitulariter capta, nec appro-
bata per ſucceſſiuam Canonicorum patientiam, ſeu
Eccleſię conſuetudinem, *Rot. in Nouarie. Canonicatus
coram Cardinali Lancellotto, poſt tr. dec. 5. n. 7. & 8.*

74 Limita ſeptimo, † niſi cum poſſeſſione iuniori
concurrat iuris aſſiſtentia, nam ea præfertur, *Rot. di-
uerſ. dec. 81. n. 1. par. 1. Seraph. dec. 1437. in fin.*

75 † Præſertim, ſi antiqua fuerit varia, & difformis,
Seraph. d. dec. 1437. num. 1. & in fin.

76 Limita octauo † in poſſeſſione anteriori, quæ ſit
conditionalis, ſine præiudicio legitimi poſſeſſoris, &
potiora iura habentis, quia ſi poſterior poſſeſſor ha-
beat meliora iura, poſterior manutenebitur, *Rot. di-
uerſ. dec. 325. num. 1. par. 1.*

[Limita nono, vt poſſeſſio anterior non ſuffra-
getur ſi ſit capta à prætenſo procuratore, de cuius
ſpeciali mandato non conſtet, *Rot. recent. decis. 339.
num. 2. par. 4. vbi num. 3.* quod non eſt habendum in
conſideratione illius tranſumptum extractum lite
pendente abſque citatione partis, & à Notario non
rogato, etiam quod eſſet negotiorum geſtor, niſi in
integra ſubſecuta eſſet ratificatio, *Rot. Bonon. dec. 14.
num. 8.*

Lim. 10. vt poſteriori poſſeſſori non præiudicet
anterior poſſeſſio, ſi ſit ſuper diuerſis bonis, *Rot. in
Romana Sodorum coram R. P. D. Peruuano, poſt tract.
524. num. 7.*

Limita vndecimo, vbi anterior poſſeſſor habuerit
ſe pro ſpoliato, & eandem poſſeſſionem animo non
retinuerit, nam tunc præfertur iunior poſſeſſio etiam
nulla, *Add. ad dec. 342. Buratt. num. 5.*]

77 Secundo principaliter † inter plures contenden-
tes de poſſeſſione, ſi vterque probet poſſidere de
præſenti, ſeu de eodem tempore, & cæteris paribus,
illa obtinere debet, qui nitidius, clarius, & melius
ſuam poſſeſſionem probat, *Ruyn. conſ. 28. n. 5. lib. 4. Pa-
ſer. conſ. 15. n. 3. Menoch. conſ. 449. num. 6. Laderc. conſ.
95. num. 3. Giouagn. conſ. 9. numero 108. & 114. & conſ.
22. numer 16. & 18. lib. 1. Luc. Pet. in pract. Raynol. lib.
4 cap. 4. num. 3. & 6. Gail. pract. obſer. lib. 2. obſ. 6. in fin.
Plot. de in lit. iur. 6. 3. ſub numer. 28. Tuſc. in Verb. inter-
dictum concluſ. 83. numer. 8. & in Verb. poſſeſſio concl.
430. num. 3. Gratian. diſcept. Forenſ. cap. 402. numero 14.
Rot. diuerſ. dec. 340. numer. 1. & 2. par. 2. Rot. recent. dec.
734. ſub numer. 2. par. 2. Cyriac. contr. for. lib. 1. contr. 10.
numero 27 Rot in Bononien. Profeſſionis coram R P. D.
Merlino, poſt tract dec 164. num. 17. in Lucana Præce-
dentia coram R P. D. Ghiſlerio, poſt tract. dec. 229. num.
15. [& in Tuden. Parochialis coram Card. Viriis, poſt
tract. dec. 523. num. 7. in Cæſaraugustana Diſtributionum
coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. dec. 549.
n. 1. in Firmana Bonorum coram Eminentiſſimo D. Car-
dinali Pamphilio, poſt tr. dec. 197. n. 2. Hercul. de caut. de
non offend. cap. 2 n. 28.]* † Habetque poſſeſſionem mu- 78
nitam melioribus, & potioribus probationibus, *Me-
noch. de retin. remed. 3. n. 718. & ſeqq. Ricc. in coll. dec. coll.
1371. Coccin. dec. 244. n. 1.* † & probationes rationibus 79
melioribus fulcitas, *Rot in Cæſaraugustana Diſtribu-
tionum coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. dec.
185. n. 1. in Hiſpalen. Præeminentiarum 3. February
1626. coram Buratto,* † etiam, quod ambo iuſte, & ex 80
eadem cauſa poſſideant, *Menoch. d. n. 718.*

Vnde † præferenda eſſet poſſeſſio, de qua plures 81
teſtes deponerent, *Ruyn. d. conſ. 28. num. 5 lib. 4. Add.
ad Pract. Pap. in for. lib. proturb. poſſ. ad gl. Hodie. Me-
noch. d. remed. 3. num. 722. Boccat. de interd. vti poſſid.
cap. 2. num. 102. Beniutend. deciſ. 73. ſub numero 8. verſ.
3. concluſ. Greg. XV. dec. 249. num. 4. Caſ. Argel. de acq.
poſſ. ex remed. l. fin. q. 8. art. 7. num. 161. Rot. in Aſſiſien.
ſtatutorum coram Eminentiſſimo D. Card Pamphilio,
poſt tract. dec. 158. num. 6. in Calagurritana Iuriſdictio-
nis de Nagera coram Vbaldo, poſt tract. dec. 159. num.
6. in Hiſpalen. Primitiarum coram R. P. D. Nauarro,
poſt tract. deciſ. 166. numero 36. in Ceſenaten. Bonorum
coram Vbaldo poſt tract. dec. 170. numer. 4. [Rot. recent.
dec. 473. num. 2. par. 3. dec. 93. numero 3. part. 4. & deciſ.
224. numero 23. & 24. par. 5. & in Tuden. Parochialis
coram Cardinali Viriis, poſt tract. deciſ. 523. numer. 6. in
Cæſaraugustana Præeminentiarum coram Reuerendiſ-
ſimo D. Coccino, poſt tract. dec. 534 nu. 20. in Hiſpalen.
Præeminentiarum 13. Nouembris 1620. coram Burat-
to, in Fulginaten. Montium coram Cardinali Cauallerio,
poſt tract. dec. 655. num. 3.*] niſi plures deponerent 82
generaliter, & pauciores in ſpecie, nam hi tunc eſ-
ſent attendendi, *Gail. de pign. obſ. 22. ſub num. 12.* cum
† poſſeſſio ſpecialis præferatur generali, & ſic, ſi 83
vnus probet in ſpecie, alter in genere, præferri de-
beat, qui probat in ſpecie, *Boccat de interd. vti poſſid.
cap. 10. n. 12. Tuſc. in verb. poſſeſſio concluſ. 430. n. 1.* Vbi,
ſi duo contendunt poſſidere certo tempore is præ-
fertur, qui probat ſpecifice poſſeſſionem de illo
tempore, *Rot. recent. dec. 292. numero 3. par. 2.* Vbi de
Prioratu, in cuius fructibus ſucceſſerit Religio, quæ
ſit in quaſi poſſeſſione exigendi pro mortuarijs fru-
ctibus primi, & ſecundi anni abſque diminutione,
& quod ſit præferendus penſionarius exiſtens in
quaſi poſſeſſione exigendi ab anteceſſore ex illis fru-
ctibus penſionem, *Rot. in Marſicana Iuriſdictionis
coram Coccino poſt tr. dec. 14 n. 5. in Ceſenaten. Bono-
rum coram Vbaldo, poſt tract. dec. 170. n. 6. in Lucana
Præcedentiæ coram R P. D. Ghiſlerio, poſt tract. dec.
229. n. 15. in Hiſpalen. Præeminentiarum 13. February
1616. coram Buratto,* vbi quod præferuntur teſtes de-
ponentes magis ſpecifice, & clare, & cum particula-
ribus actibus.] *Quæ eſt inter eius impreſſas dec. 903. n.
4. vbi Addit. A. Rot. recent. dec. 105. n. 2. par. 5.*

Vt quoque † melius probaretur, & præferenda eſ- 84
ſet poſſeſſio, de qua deponerent teſtes meliores,
*Ruyn. d. conſ. 28. numer. 5. lib. 4. Boccat. de interd. vti poſ-
ſid. cap. 2. num. 102. Rot. in Tuden. Parochialis coram
Card. Viriis, poſt tract. dec. 523. num 6.*] Vt, ſi vicini,
Menoch. de retin. d. remed. 3. num. 720. magis infor-
mari, & de facto proprio, *Rot. in Ceſenaten. Bonorum
coram Vbaldo, poſt tract. dec. 162. num. 4. & dec. 170.
num. 5. [Rot. recent. dec. 473. num. 2. in fin. par. 3. & in
Cæſaraugustana Diſtributionum coram Reuerendiſſi-*

*mo D. Coccino ,poſt tract.dec.*547.*num.*1. & *dec.*549.
*n.*1.] digniores, & honeſtiores, vel nobiliores, *Me-
noch.d.remed* 3 *retin.ſub n.*710.& 723.vbi,an in du-
bio dicantur digniores teſtes rei, *Boccat.de interd. vti
poſſid.cap.*14.*n.*34 *Rot.in Hiſpalen. Praeminentiarum*
13. *February*1620. *coram Buratto* , ſeu eſſent teſtes
qualificati, *Add.ad Pract.Pap loc.cit.Tuſc.in ve..poſ-
ſeſſio concl.*4 .0.*n.*9 Vbi de eo,qui habet teſtes magis
integros,vel deponentes aptiora , & veriſimiliora,
*Menoch.de retin.remed.*3. *n.*741. *Boccat.de interd.vti
poſſid.cap.*14. *num.*37.*Rot.in Hiſpalen.Praeminentia-
rum* 13.*February* 1626.*coram Buratto* , *in Marſicana
Iuriſdictionis coram Comitulo, poſt tr.dec.*64.*n.*12.vbi,
85 quod † præferuntur deponentes aptiora,& veriſimi-
lia,etiam quod alij deponentes inueriſimilia,excede-
rent in numero,*in Cæſarauguſtana Diſtributionum co-
ram Cardinali Sacrato,poſt tr.dec.*154.*n.*1. *Berint.dec.*
71.*ſub n.*8.*verſ.*4.*concluſ.* Vbi,quod,ſi teſtes vtriuſque
partis dicant æquè veriſimilia,exiſtente paritate ho-
neſtatis teſtium,præferri debet, qui produxit teſtes
numero plures, [*Rot.recent.dec.*560.*n.*1.*par.*3.& *dec.*
93.*n* 3.*par*.4.vbi in vtraque de deponentibus veriſi-
milia ſeu veriſimiliora,*in Burgen.Iuris Præſidendi co-
ram R.P.D. Merlino, poſt.tr.dec.*661.*n.*9.& *dec.*667.
86 *num.*15.] Vt pariter † teſtes deponentes affirmati-
uam præferuntur teſtibus deponentibus negatiuam,
*Boccat.d.cap.*14 *num.*37.[*Rot.recent.dec.*194. *numero*
11.*par.*5.vbi de duobus affirmantibus, & mille ne-
gantibus, & *in Cæſarauguſtana Diſtributionum coram
Reuerendiſſimo D.Coccino,poſt tract.dec.*547 *num.*10.
in Burgen.Iuris Præſidendi coram R.P.D. Merlino,poſt
87 *tract.dec.*661. *num* 10. & *dec.*667. *numer.*25.] † niſi
Teſtes negantes deponant veriſimiliora,*Boccat.d.n.*
37.*Rot.in Placentina decimarum de Truxillo*, 15.*No-*
88 *uembris* 1621. *coram Buratto* , Et † quando teſtes
cum negatiua deponant de affirmatiua præferuntur
negantibus ſimpliciter,*Boccat.vbi ſupra nu.*39.prout
89 † plus creditur duobus teſtibus in ſpecie negãtibus
quam mille in genere credentibus, *Boccat.d.cap.*14.
90 *n.*38 ſic etiam † præferuntur teſtes,cum quibus con-
currunt adminicula,& iuris aſſiſtentia,*Rot.in Hiſpa-
len. Præminentiarum* 13.*February* 1626 *coram Burato.
in Aſſiſien.ſtatutorum coram Eminentiſſimo D.Cardi-
nali Pamphilio poſt tract.dec.*158.*n.*7.*in Calagurnana
Iuriſdictionis de Nagera coram Vbaldo,poſt tract.deciſ.*
159.*n.*6.*in Hiſpalen.Primitiarum Coram R.P.D.Na-
uarro, poſt tract.dec.*166.*n.*7.[*Rot recent.dec.*560.*n.*1.
*par.*3.*dec.*93.*n* 3.*par.*4.& *dec.*41.*n.*17.*par.*5. *Buratt.
dec.*903. *n.*6.vbi *Add.littera B*, præſertim alijs teſti-
bus,quibus ius reſiſtit,*d.dec.*93 *n.*5.*par.*4.*recent*]
91 Atque † præferuntur teſtes deponentes de perce-
ptione fructuum in concurſu cum pari numero te-
ſtium deponentium de cultura, *Menoch.de retin. re-
med.*3.*n.*722.*Boccat.d.cap.*14.*num.*41.& *cap.*2.*numero*
92 96.Vbi in prophanis,† ſi tamen conſtet de æqualita-
te temporis , alias præferendus eſſet , qui probaret
de antiquiori facto,vt per *Maſcard.de probat.in Ver.*
93 *poſſeſſio,concl.*182 *num.*7. & 8. Prout etiam † inter
probantem de cultura, & probantem de perceptio-
ne fructuum de eodem tempore eſſet deferendum
illi,qui melioribus probationibus,& teſtibus actum
ſuæ poſſeſſionis probaret, *Menoch.de retin.d.reme.*3.*n.*
94 563.& † in materia quaſi poſſeſſionis iuriſdictionis
præferendi eſſent teſtes non ſubditi in concurſu
cum ſubditis, *Menoch.d.remed.*3.*num.*720.

95 Præferenda † quoque videtur poſſeſſio probata
per inſtrumentum poſſeſſioni probatæ per teſtes ,
præſertim , ſi teſtes patiantur exceptiones , *Seraph.
dec.*62.*in fin.*

96 Tertio † cæteris paribus, & in concurſu æqualis
poſſeſſionis,illiuſque probationis obtinere debet,qui
habet aliquam præſumptionẽ pro ſe, vt ſi ſit ex de-
ſcendentibus eorum,qui antea poſſederunt,& alteri
ſit tranſuerſalis,*Gail.de pignor.obſer.*22.*num.*12.*Tuſc.
in verb.Interdictum* , *concluſ* 286.*numero* 27. † Vel ſi 97
habeat iuris aſſiſtentiam , *Menoch. d.remed.*3.*retin.
num.*722.*Boccat.de interd.vti poſſid.cap.*14 *numer* 36.
*Seraph.dec.*1417. *in princ.*& *in fin.Rot. in Marſicana
Iuriſdictionis, coram Comitulo, poſt tract.dec.*64.*num.*
2. & 4 *in Placentina decimarum perſonalium de Tru-
xillo* 15.*Nouembris* 1621.*coram Buratto*,]& *habetur
per.D.Vaccarium in eius reſolutione in Bononien.exem-
ptionis ,poſt tract. dec.*646. *numer.*52.& 54.vbi ſi ta-
men actus vtriuſque partis ſint paris potentiæ,ſecus
ſi vnius partis ſint potentiores , & aſſiſtat etiam
pro eis decretum Iudicis, *Rot. in Fulginaten. Mon-
tium coram Cardinali Canalerio,poſt tract.dec.*655.*n.*3.
vbi de teſtibus, qui habent tituli aſſiſtentiam , *in
Burgen.Iuris Præſidendi coram R.P.D. Merlino, poſt tr.
dec.*661.*num.*11.& 667.*n.*25. vbi de teſtibus, quorum
depoſitiones magis conſonant , ſeu conueniunt
cum iure communi.]† Vel bonam fidem probaue- 98
rit , *Boccat. de interd. vti poſſid cap.*10. *num.*9. Vbi,
quod bonam fidem habet, qui habet titulum. † Vel 99
cuius poſſeſſio eſt fauorabilis , & alterius odioſa,
*Boccat. ibid. num.*11. † ſeu cuius poſſeſſio reſpicit 100
cauſam piam, & alterius nequaquam *Boccat.loc.cit.
n.*10. † Vel is,quem conſtat iuſte poſſidere, alterum 101
vero eſſe intruſum, ſeu iniuſte poſſidere, *Menoch.de
retin.remed.*3.*n.*715.& 717.*Boccat de interd. vti poſ-
ſid.cap.*2.*n.*101. & 103. *Cancer. var.reſolut.cap.*14. *n.*
56.*par.*3.*Greg XV. dec* 381.*n.*3. vbi, multo fortius , ſi
eſſet anterior, & non habuiſſet ſe pro ſpoliato. † Vt 102
quoque præferri debet,qui habet poſſeſſionem ma-
gis iuſtificatam, *Boccat d.cap.*4.*n.*36. *Gail.de pignor.
obſer.*22.*n.*11.*Achill.Perſonat.de adipiſc.ſub n.*53.*Ricc.
in collect.deciſ.coll.*1371.vt ſi nitatur auctoritate Iudi-
cis,*Tuſc.in verb.Interdictum concl.*286.*n.*20.ſeu Iuſtio-
rem,*Natt.conſ.*121. *n.*5. Et † quando concurrit poſ- 103
ſeſſio vitioſa,debet vincere habens minus vitioſam,
*Ruin.conſ.*28. *num.*17.*lib.*4. † ſeu qui habet potiora 104
iura in meritis, quæ ſint in proceſſu probata, *Franc.
Milanen.dec.*3 *num* 154.& 161.*lib.*1.

Quarto principaliter † data paritate poſſeſſionis 105
in tempore, & in probatione præfertur poſſeſſio ti-
tulata poſſeſſioni non titulatæ, & qui titulum , ſeu
proprietatem , vel dominium probat , *Pract.Pap.in
for.lib.pro turb.poſſ.in gl.ad ceſſandum, num.*4. *Marant.
de ord.Iud.par.*4.*diſt.*7.*ſub num.*19. *Ruyn.conſ.*28.*nu.*
3.9 17.& *ſeqq.lib.*4. *Menoch.de retin.remed.*3. *numero*
733.& *ſeqq.*& *conſ.*612.*num* 21 *conſ.*1193. *numero* 16.
*Boccat. de interd. vti poſſid..cap.*2. *num.*99. & 102. *c.*
9. *num* 8. & *cap.*10. *num.*1. & 13. vbi præſertim, ſi
habent deſuper ſententiam, *Achill. Perſon.de adipiſc.
num.*51.53.& 544 *Plot.de in lit.iur.*§.3.*num.*32.*Foller.
in addit.ad Marant.de ord.Iudic.par.*4.*diſt* 7.*num.*261
*Luc.Pet.in pract.lib.*4. *c.*5. *n.*6. *Tuſc. in verb.interdi-
ctum concl.*283.*n.*6.& 8 & *concl.*296.*n.*21.& 22.& *in
Verb.poſſeſſio.concl.*430. *n.*7. 8.& 15.*Saluſt. Tiber. in
pract.A.C.lib.*2.*cap.*7.*ſub n.*10.*Gail de pignorat.obſeru.*
22. *n.*9. & *ſeqq.Grat.diſcept for.cap.*402.*n.*1.3.12. &
*ſeqq.cap.*780 *n.*10.& 12.& *cap.*870.*n.*32.*Ricc.in coll.
dec.coll.*3025.*D.Cenc.de Cenſib par.*2.*cap.*2.*qu.*5.*art* 3.
*in add.n.*13.& *ſeqq.Ven.dec.*411.*n.*12.*lib* 3.*Barz.dec.*71.
*ſub.n.*36.*Franc. Milan.deciſ.*3. *num.*93.*lib.*1.*Creſc.dec.*
20. *alias* 56. *de prob. nu.*7. *Capuaqu.dec.*336. *par.*2.
*Rot.diuerſ.dec.*595.*num.*1.*par.*1.& *dec.*167. *numero* 7.
*par.*4. *Rot. in recent. dec* 480. *n.*3. *par.*1. *Greg XV.
dec.*412. *num.*2. & *ibi Adnot. num.*5. & *Adnot. ad
dec. eiuſdem* 323. *num.*5. *Coccin. dec.*344. *ſub num.*12.
*Caualer.dec.*242. *num.*3.& *dec.*379.*num* 5.*Rot. in Re-
canaten. ſucceſſionis* 26. *Iunij* 1617. *coram Buratto* , *in
Romana Tinela coram Manzanedo,poſt tract.dec.*116.
num 9.*in Nullius Plebania S. Petri coram eodem* , *poſt*

tract.

tract. dec. 118. num. 3. in Calaguritana Iuriſdictionis
de Nagera coram Vbaldo, poſt tract. dec. 160. num. 5.
in Hiſpalen. Primitiarum coram R.P.D. Nauarro, poſt
tract. dec. 166. n. 57. in Ceſenaten. Bonorū coram Vbaldo,
poſt tract. dec. 170. num. 7. in Vicentina Adminiſtratio-
nis Epiſcopatus, coram Remboldo, poſt tract. dec. 194.
num. 9. [& in Romana Domorum de Zaceonis coram
Vbaldo ſeniore, poſt tract. dec. 493. num. 5. in Fulgina-
ten. Montium coram Card. Caualerio, poſt tract. deciſ.
655. num. 2. Nemiz. conſ. 80. num. 14. Buratt. dec. 730.
106 in fin.] Et † eo magis, ſi titulus ſit antiquior poſſeſ-
ſione, Boccat. de interd. vti poſſid. cap. 2. num. 98. [per
quem inducitur præſumptio etiam antiquioris poſ-
ſeſſionis, Rot. in Tullen. Præpoſitura Sancti Apricorū
R.P.D. Pironano poſt tract. dec. 457. num. 4.]
107 Habens † enim titulum dicitur habere poſſeſſio-
nem magis iuſtam, & potiorem, Grat. diſcept. for. cap.
401. num. 1. cap. 870. num. 32. & cap. 910. numero. 5.
[Rot. in d. Tullen. Præpoſitura coram R. P. D. Pironano
108 poſt tract. dec. 457. num. 4.] Et † probationes, quæ
habent titulum annexum, præualent alijs probatio-
nibus ſine titulo, Greg. XV. dec. 380. numer. 1. [Rot. in
Cæſaraugustana Diſtributionum coram Reuerendiſſimo
109 D. Coccino, poſt tract. dec. 547. num. 6.] Ac † præfe-
renda eſt poſſeſſio titulata, etiam ſi de ea pauciores
teſtes deponāt Rot. diuerſ. dec. 27. n. 6. & 8. par. 2. Greg.
110 XV. dec. 149. n. 5. Et † titulus ſuffragatur, etiam quod
ſit coloratus, Rot. diuerſ. dec. 1090. n. 1. par. 3. lib. 3. Et
111 † multo magis, ſi cum titulo adſit etiam præſcriptio,
Tuſc. in Verb. interdictum. concluſ. 286. num. 28.
112 Si vero † vtraque pars producat, ſeu probet ti-
tulum, Ia vincere debet, qui habet, qui priorem da-
tam, Menoch. d. remed. 3. retin. numer. 736. & 737.
Boccat. de inter. vti poſſid. cap. 2. num. 98. cap. 9. numero.
9. & 20. & cap. 10. num. 2. Vel titulum antiquiorem,
& potiorem, Menoch. d. num. 736. Boccat. d. cap. 10.
num. 3. Add. ad pract. Pap. in for. libel. pro turb. poſſ.
ad gl. coram Vobis, in ver. vti poſſidetis. Vbi, quod
prior in titulo in dubio præſumitur etiam prior in
poſſeſſione, Tuſc. in verb. poſſeſſio. concluſ. 430. numero.
21. & 17. Vin. dec. 421. num. 11. lib. 3. Rot. in Marſi-
cana iuriſdictionis coram Comitulo, poſt tract. dec. 64.
n. 9. vbi pariter, quod poſſeſſio antiquior præſumi-
tur ex vetuſtiori titulo, in Bonon. profeſsionis coram
113 R.P.D. Merlino, poſt tract. dec. 164. n. 17. Et † qui ha-
bet titulum meliorem, ſeu iuſtiorem, Tuſc. in ver. in-
terdictum. concl. 286. num. 23. & ſeqq. Add. ad Pract.
Pap. in for. lib. pro turb. poſſ. ad gl. Hodie, in verb. vti
114 poſſidetis. † Aut magis coloratum, Cancer. var. re-
ſolut. cap. 14. numer. 29. par. 3. Vel apparentiorem,
115 Paſeri. conſ. 15. num. 16 Et, † quando controuertia-
tur anterioritatis prouiſionis, ſeu tituli, præferendus
eſt ille, qui prius poſſeſſionem accepit, Grat. diſcept.
for. cap. 402. num. 16. & ſeqq.
116 In pari † autem poſſeſſione, & pari titulo vin-
cit, qui melius titulum probat, Menoch. d. remed. 3. re-
tin. n. 738. Bocc. d. cap. 9. n. 21. Gionagn. conſ. 12. n. 18. lib. 1.
117 Ex quibus patet, † poſſeſſionem titulatam faci-
lius eſſe manutenendam, & hoc probat etiam ex-
preſſe Rot. in Bonon. exemptionis coram Eminentiſ. D.
Cardinali Veroſpio, poſt tract. dec. 139. num. 3. in Am-
purien. Dominorum coram Eminentiſſimo D. Vbaldo, poſt
tract. dec. 24. num. 51. in Romana Vineæ coram R.P.D.
Merlino, poſt tract. dec. 251. num. 1. [& in Oueten. iu-
riſdictionis coram Eminentiſſimo D. Cardinali Vbaldo,
118 poſt tract. deciſ. 513. num. 9. & , quod † ſemper titu-
lus multum habeatur in cōſideratione, etiam in hoc
ſummariſſimo poſſeſſorio, dixit Rot. in Cauen. Bene-
ficiorum coram Cardinali Sacrato, apud Marcheſ. de
comm. par. 1. fol. 987. ſub num. 1. Canal. dec. 379. num.
5. Rot. in Nouarien. Canonicatus coram Cardinali
Lancellotto, poſt tract. dec. 5. numero. 5.] & in Papien.
præpoſituræ coram Bubalo, poſt tract. dec. 348. num. 3.
& habetur in reſolutione D. Vaccary, in Bononien. exē-
ptionis, poſt tract. dec. 646. num. 55.]
Adeo vt [non ſolum poſſint teſtes inde exa-
minari ſuper mera poſſeſſione ad effectum, vt co-
gnoſcatur, quis ſit manutenendus, Thomat. dec. 41.
nu. 33. ſed etiam,] † articuli concernentes titulum, 119
ſeu proprietatem, vel dominium, non ſint in cauſa
manutentionis impertinentes, preſertim quando
etiam aduerſarius prætendit poſſidere, Natt. conſ.
221. num. 3. Menoch. de retin. remed. 3. num. 735. Bocc.
de interd. vti poſſid. cap. 9. numer. 9. Luc. Pet. in pract.
Capitol. lib. 4. cap. 5. ſub numero 6. Grat. diſcept. for. cap.
402. num. 2. & 3. Ricc. in coll. dec. coll. 3025. Foller. in
addit. ad Marant. de ord. iudic. par. 4. diſt. 7. num. 26.
Franc. Milan. dec. 3. num. 90. libr. 1. Rot. diuerſ. dec. 272.
num. 3. par. 1. Beltram. ad dec. 323. Greg. XV. num. 6.
& idem Greg. dec. 412. num. 3. atque † poſſunt ad 120
poſſeſſorium colorandum produci ea, quæ tangunt
petitorium, Giouagn. conſ. 10. nu. 77. lib. 1. † debeatq; 121
Iudex admittere omnes probationes circa merita
petitorij, & dominij pro coadiuuando, ſeu coloran-
do poſſeſſorio, Franc. Milan. dec. 3. n. 80. & ſeqq. & n.
117. lib. 1. Quamuis † dominij cognitio ad finem 122
cauſæ reſeruetur, Luc. Pet. d. cap. 5. ſub d. n. 6.
Quinto † in poſſeſſione beneficij, ſeu Eccleſiæ, 123
ille præferendus eſt, qui poſſidet partem principa-
liorem, & ſic poſſidens Sacriſtiam præfertur poſſi-
denti paramenta, & reliquias, & qui poſſidet Eccle-
ſiam, adminiſtratq; Sacramenta, & curam exercet
per ſe, vel Capellanum ab eo conſtitutum, præfer-
tur in manutentione etiam bonorum illi, qui bona
poſſidet, illaque locat, & diſlocat, ac fructus perci-
pit, Boccat. de interd. vti poſſid. cap. 2. num. 95. Pacian.
de probat. lib. 2. cap. 31. n. 14. & ſeqq. Rot. diuerſ. dec. 19.
n. 9. & 10. par. 2. & dec. 374. n. 2. & 3. par. 3. lib. 3.
Cum † vero probationes, & iuſtificationes ſunt 124
vndique pares ſuper poſſeſſione, & nullus probat de
dominio, nec de aliquo titulo, vel omnes probant de
æquali titulo, itaut nō poſſit probabiliter cognoſci
quis vere poſſideat, ſeu habeat meliorem poſſeſſio-
nem, Menoch de retin. remed. vlt. ſub num. 44. refert
ſe ad ea, quæ dixit ſupra remed. 3. qu. 87. vbi ponit
octo opiniones, & eaſdem refert, Boccat. de interd.
vti poſſid. cap. 10. num. 8. quarum prima eſt, vt Iudex
debeat generaliter interloqui, vti poſſidetis, ita poſ-
ſideatis, ſeu poſſidētem poſſidere, vel partes manu-
teneri, prout poſſidēt, & hanc opinionem tenuit,
Pract. Pap. in for. libel. pro turb. poſſ. in glo. ad ceſſandū,
ſub num. 4. & ibi Add. ſuper verb. Vtrq; & ijdem
Add. in gl. Hodie in ver. vti poſſidetis. Et vlterius ad
euitandas rixas, quod debeat præcipere partibus ſub
certa pœna, ne ad ipſam poſſeſſionem accedant, tra-
dit eadem Pract. Pap. in d. gl. ad ceſſandum, ſub dicto
n. 4. ſecunda opinio eſt, quod apponatur ſequeſtrum:
tertia, quod ſorte dirimatur: quarta, quod Iudex de-
beat in cauſa ſuperſedere, & partes dimittere: quin-
ta, quod debeat dari manutentio pro indiuiſo, & cu-
mulatiue vtrique parti, & poſtea fieri debeat, etiam
diuiſio partibus volentibus, & ſequitur, Tuſc. in verb.
interdictum, concluſ. 286. num. 43. ſexta, quod manute-
neri debeat reus conuentus, & huius ſententiæ eſt
etiam Grat. diſcept. for. cap. 402. num. 6. & 7. Vbi, quod
ſemper ad Iudicem prouocatus eſt præferendus, nō
ſolū in deciſorijs, ſed etiam in præparatorijs: ſepti-
ma, quod Iudex poſſit vti arbitrio: octaua quod ſit
ad Principem recurrendum. Priores ſeptem opinio-
nes impugnat, Menoch. loc. cit. & ſequitur vltimam,
& cum eo pertranſit etiam Theſaur. dec. Pedemont.
206. vbi 13. refert opiniones.
Ego vero in terminis noſtri ſūmarijſſimi poſſeſ-
ſorij crederem amplectendam eſſe ſecundam opi-

nionem de ſequeſtro,ſeu auocatione poſſeſſionis,nã
125 ſicuti † apponitur ſequeſtrom, ſeu auocatur poſſeſ-
ſio, donec fiant probationes ſuper ipſa poſſeſſione
quando eſt timor rixæ, *vt per Luc.Pet.in pract.Capit.
lib.4.cap.4. num.2. & 3. Saluſt. Tiber in pract. A.C.
lib.2.cap.7. num.6.Ruyn.conſ.28.num.1.lib.4.Menoch.
de retinen. remed.vlt.num.1.& dicam obſer.75. & 78.*
Idem videtur dicendum, & faciendum poſt factas
probationes quæ non releuent, *& ſentit Put.in tract.
de ſyndicat. verbo, Iudex num.1. quem ſequitur Chri-
ſtoph. Paz. de tenut. cap.10. ſub numero* 18. & quod
126 † vbi omnino ignoratur, quis ſit in poſſeſſione,ſeu
quis ſit in ea potior,debeat Iudex facere ſequeſtrare
poſſeſſionem apud ſe, donec in Iudicio poſſeſſorio
ordinario conſtet, quis vere poſſideat,ſeu donec or-
dinarie ſuper poſſeſſorio,vel petitorio de iuribus eo-
rum ſuper re,de qua agitur,cognitum fuerit,tradit,
*Menoch.de adipiſcen.remed.6.ſub num.32.& de retin.
remed. vlt. num.45. Achill. Perſon. de adipiſcen. poſſ.
num.56.Scacc.de appell. cap.2. qu.17. limit.6. memb.
2.num.*18.Volentibus autem partibus in rebus diui-
ſibilibus concedere vtrique manutentionem cumu-
latiue, etiam poſſeſſionem diuidendo,& ſic haberet
locum,quinta opinio.Dixi autem in rebus diuiſibili-
127 bus, quia † in beneficialibus non datur huiuſmodi
cumulatio, nec diuiſio, *Menoch.de retin remed.3.nu.
739. & 757.* & ſic in his fieret locus ſequeſtro. Vn-
128 de datur cautela, quod, † ſi in rebus diuiſibilibus
ab vna ex partibus dubitetur de paritate probatio-
num,petatur diuiſio poſſeſſionis in caſu,quo contin-
geret pariter per vtramque probari de poſſeſſione,
& dominio, vel titulo, *Pract.Pap.in for.lib.pro turb.
poſſ.in gl. ad ceſſandum, ſub num.4.Galganett.ad ſtat.
Vrb.lib.1. cap.92.in fin.*

129 Quod,† ſi vnus probet de ſua poſſeſſione ciuili,
vt dominus,& alter ſit in pari probatione de ſua poſ-
ſeſſione naturali, vt conductor, vel vſusfructuarius,
tunc Iudex poteſt vni dare mandatum de manute-
nendo in poſſeſſione ciuili, & alteri mandatum de
manutenendo in poſſeſſione naturali, *Pract.Papien.
in for.lib.pro turb.poſſ.in verb.ad ceſſandum.n.4. in fin.
Menoch.de retin.remed.3.ſub n.756.ſed circa hoc vide,
quæ dicam infra proximè obſeruatione ſequenti.*[ſicuti
vni poteſt concedi mandatum in iis corporibus bo-
norum,in quorum poſſeſſione alterum præuenit,&
alteri in aliis corporibus,in quorum poſſeſſione fuit
primus, *Rot.Bononien.dec.14.ſub num.12.*]

S V M M A R I A.

1 Poſſeſſio vna, & eadem numero eiuſdem rei apud plures eodem tempore, & ex eadem cauſa, ſeu titulo inſolidum eſſe non poteſt.

2 Et eſt hoc impoſſibile de iure ciuili,& naturali.

3 Poſſidere vt quis non poſſit,ſeu non præſumatur,ſufficit alium in poſſeſſione eſſe.

4 Mandatum de manutenendo non poteſt dari vtrique parti.

5 Manuteneri vnus non debet, quando alius poſſeſſionem occupat.

6 Poſſeſſio eiuſdem rei poteſt eodem tempore compatibiliter penes plures, & in ſolidum eſſe diuerſis reſpectibus.

7 Poſſidere compatibiliter poſſunt eamdem rem creditor, & debitor, vt vidua, & heredes viri.

8 Creditor dicitur poſſidere pignus ad commodum debitoris.

[Poſſidere poteſt, & ſtare in eadem re, & inſolidum immiſſus ex primo decreto vti cuſtos,& detentor, & alius vti dominus, & poſſeſſor.

Creditor non poſſidet ſibi, ſed debitori.]

9 Poſſeſſio naturalis poteſt apud vnum eſſe, & ciuilis apud alium, & vtrique in ſua manutentio dari, vbi exempla.

[Maritus poteſt poſſidere ciuiliter, & vxor naturaliter.]

10 Beneficium vnicum poſſunt duo compatibiliter poſſidere, videlicet vnus titulum, alter fructus, & vtrique datur manutentio.

11 Poſſideri poteſt idem prædium reſpectu certorum fructuum,ſeu quantitatis ab vno, & reſpectu alioru͂ ſeu alterius quantitatis ab alio.

12 Rata vnici affictus percipi,& poſſideri poteſt ab vno, & reſiduum ab altero,& dari vtrique in huiuſmodi ſtatu manutentio.

13 Iuriſpaſcendi quaſi poſſeſſio poteſt non ſolum eſſe à poſſeſſione, & perceptione aliorum fructuum ſeparata ſed eodem tempore pluribus competere.

[Seruitutis iuriſpaſcendi quaſi poſſeſſio quomodo probanda, vt ſit compatibilis cum poſſeſſione domini terrarum,& num.ſeqq.

Fructuum herbarum perceptio an inferat ad poſſeſſionem manutenibilem.

Pluribus poteſt inſolidum in eadem re competere manutentio ex diuerſis cauſis poſſidendi.vbi exempla.]

14 Quaſi poſſeſſionem cedendi ligna,& conficiendi carbones poteſt vnus in re habere,& alter ius glandium,& apponendi cuſtodes.

15 Iura incorporalia, vt iuriſdictio,poſſunt à duobus inſolidum poſſideri,Decl.vt num.17.

16 Et duobus inſolidum cumulatiuè competere.

18 Iuriſdictionem poteſt quis exercere in vna ſpecie, & alter in aliis.

19 Iuriſdictio vna,& eadem poteſt eſſe penes vnum habitu,& penes alium actu

[Plures ad inuicem habere poſſunt cumulatiuam iuriſdictionis quaſi poſſeſſionem actiuè,& paſſiuè.]

20 Mandatum de manutenendo datur cumulatiuè,& vtrique parti,vbi poſſeſſiones ſunt inter ſe compatibiles.

21 Epiſcopo manutentio datur cumulatiuè cum Capitulo ſuper cognitione cauſarum criminalium,& cumulatiuè in quaſi poſſeſſione exercẽdi iuriſdictionem cum alio inferiori in huiuſmodi quaſi poſſeſſione exiſtente ex priuilegio.

[Cumulatiuè competere poteſt manutentio Epiſcopo, & Inferiori in quaſi poſſeſſione præſidendi in Choro,& in eo ſilentium indicendi.]

22 Manutentio poteſt vtrique parti denegari,& denegata vni non ſequitur,vt ſit danda alteri.

OBSERVATIO LXXII.

An poſſeſſio eiuſdem rei vno, & eodem tempore poſſit apud duos, ſeu plures inſolidum eſſe; ita vt poſſit ſimul, & ſemel dari mandatum de manutenendo vtrique parti.

REgula eſt,quod † vna, & eadem poſſeſ- 1
ſio numero eiuſdem rei apud duos, ſeu
plures eodem tẽpore, & ex eadem cau-
ſa, ſeu titulo inſolidum eſſe non poteſt,
*l.3.§.ex contrario,& l.pergre.§.quibus explicitis.ff. de
acq.poſſ. l. ſicut certo. §. ſi duobus vehiculum. ff.com-
mod.cap.licet.cauſam de probat.Menoch. de retin.re-
med.3.ſub n.725.740.& 756.in fin.Tuſc.in verb. poſ-
ſeſſio.concluſ.429.Melch.Lotter.de re benef.tom.1.lib.
1.q.23.n.53.Chriſtoph.Paz.de tenut.cap.10.n.13.& 33.
Intrigliol.deciſ.35.n.23. Mohed.deciſ.20. alias 238.de*
teſtit.

reſtit.ſpol. Rot. diuerſ.dec. 33. num.4.& 5.dec.506 ſub
num.4.dec.595. num.9.par.1. & dec.161. num. par.
4.Maniſc.dec.30.num. 1. dec.168.num.5. Seraph.dec.
59.num 1. Rot.coram Litta in Anconitana Bonorum,
apud Marcheſ. de comm. par. 1. fol.989.ſub numer.4.
Rot.poſt ſecundum vol.conſ. Farinac.dec. 289.ſub nu.
3.Rot.in recent.dec. 24. num.1.dec. 397.num. 6. deciſ.
405. numer. 4. dec. 560. num.4.par.1.& dec.263.ſub
num.3.dec. 120. ſub num. 3. dec. 531. ſub num. 3.par.
1.Greg XV.dec. 14 ſub num.4.Coccin dec.309. num.5.
dec.488.num.9.& dec.494.num. 7. Rot.in Romana ſi-
tus,coram Remboldo,poſt tract.dec. 46. num.5.in Ceſe-
naten.Bonorum coram Vbalde , ſeniore,poſt tract.dec.
596.num. 5. in Romana Reſtitutionis in integrum co-
ram Eminentiſsimo D.Vbaldo , iuniore,poſt tract.dec.
249. num. 11. in Colimbrien. Præſtimoniorum coram
R. P. D. Dunozetto , poſt tract.deciſ.330.numer.15.
[Thomat.dec. 35. num.36. Rot.recent.dec.497.num.1.
par.3.& dec.99.num.5.dec. 649. num. 2. par. 4. & in
Nullius. Præpoſitura Caſtri Durantis coram Rembol-
do, poſt tract.dec.500.nu. 5. in Regien.Beneficij coram
Litta,poſt tract.dec. 572. num.6.in Nullius Prioratus
ſeu Præceptoria coram Cardinali Sacrato , poſt tract.
2 dec.576.num.4] † Eſt enim hoc impoſsibile , tam
de Iure ciuili,quam de Iure naturali , Menoch.d.re-
med.3.retinen.ſub num.740.

3 Vnde † ſufficit,quem eſſe in poſſeſsione,vt alter
poſsidere non poſsit, ſeu poſsidere nō præſumatur,
Rot.poſt ſecundum vol.conſ.Farinac.dec.289.ſub num.
3.[Burat.dec.292.num.5.dec. 340. num.1.] Cum in-
cluſio poſſeſsionis vnius ſit excluſio poſſeſsionis al-
4 terius, Et per conſequēs † mandatum de manutenē-
5 do nō poteſt dari vtrique parti, ſicuti † manuteneri
vnus non debet,quādo alius occupat poſſeſsionem,
Tuſc.in verb.mandatum de manutenendo , concluſ.66.
num. 7. Saluſt. Tiberin pract. A. C.lib.2.cap.7.nu.10.
Capiuaq.dec. 199. num.1.par. 2. Vbi de Aduerſario
habēre poſſeſsionem naturalem Rot.diuerſ.dec.390.
num.1.par. 1.Vbi de Aduerſario habente poſſeſsio-
nem ciuilem,Rot.apud Pacific.de Salu.dec. 41.n.4.

6 Poteſt † tamen eſſe poſſeſsio eiuſdem rei penes
plures eodem tempore,& inſolidum diuerſis reſpe-
ctibus.Tuſc.in verb poſſeſsio. concluſ. 424. num.1.Rot.
diuerſ.dec.363 nu.3. par. 1. Rot. apud Pacific.de Salu.
dec. 156 num.6.Rot.recent.dec.637. num.3.par.1. Rot.
in Tuſculana Siluarum cora Eminentiſsimo D. Car-
dinali Veroſpio,poſt tract.dec 40. num 6.dec 4 .nu 6.
[Rot recent.dec 315. num. 2.dec. 632. num.3. par. 3.&
dec.388.n.10.par. 4. Burat.dec.375.in fin.dec. 574.n.8.
dec.614. n 9] Sunt enim iſto caſu plures poſſeſsio-
nes compatibiles,Greg.XV. deciſ.493.n.2.

7 Hinc q; eſt,quod † eſt compatibile, vt poſsideat
creditor,& debitor eamdē rem,vt puta,quod vidua
poſsideat bona mariti vigore hypothecæ pro re-
ſtitutione ſuarum dotium , & eadem bona poſsideāt
8 etiam communes filij viri hæredes,ex quo † credi-
tor dicitur poſsidere pignus ad commodum debito
ris,Surd.conſ.481. num.7.8. & 14.lib.4 Rot.in Roma-
na Hæreditatis de Cincijs coram R. P. D Pirouano,
poſt tract. dec. 28. nu.12.& 13. vbi limitatur, & dec.
173. numer 78. & 9 [Rot recent. dec. 355. num.6.
part .3. & in Ianuen. fideicommiſsi coram Cardinali
Platto , poſt tract. dec. 600.num 3. & 4.Fenzon.ad
Statut.Vrb.cap.147.num. 26.Burat.dec.574 num.3.7.
& 8. dec. 614. num.10. Vt etiam poteſt eodem tem-
pore ſtare in eadem re,& inſolidū immiſſus ex pri-
mo decreto,qui poſſidet tamquam cuſtos, & detē-
tor,& alius tamquam dominus,& poſſeſſor,Granā.
dec.12.num.13.Burat. dec. 44 num. 2. vbi quod cre-
ditor dicitur non ſibi,ſed debitor poſsidere. Prout
etiam dicitur de eo, qui poſsidet in vim Saluiani,
Burat.dec.475.in fin.dec.614.num 10.]

Hinc etiam † poteſt eſſe poſſeſsio naturalis apud 9
vnum,vt puta apud vſufructuariū,ſeu precario poſ-
ſidentem,& ciuile apud alium, vt puta apud domi-
num,& ratione proprietatis , l. .§.ex contrario.vbi
gl.in verb. acceperit. ff.de acq.poſſ.Menoch de retinen.
remed.3.nu.716. Tuſc.in verb.poſſeſſio . concluſ. 429.
nu.11. & 12. Rot.in Tudertina Pradij coram Ottem-
bergo,poſt tract.dec.119.num.4. in Anconitana Bono-
rum coram R. P.D.Nauarro , poſt tract.deciſ.319.
num.14.[Thomat. dec. 68. num. 36 vbi quod poteſt
maritus poſsidere ciuiliter,& vxor naturaliter,Rot.
recent.dec. 315.num. 2. par. 3.]Stant enim ſimul , vt
vnus corporaliter , alter vero ciuiliter poſsideat.
Caualer.dec.66.num. 2. Et ideo tunc vterq; obtinet
in manutentione,Menoch.d.num 716. Prout poteſt
apud vnum eſſe actualis,& realis detentio , & ap-
prehenſio,& apud alium naturalis,& ciuilis poſſeſ-
ſio ex legali miniſterio,& tranſlatione , Chriſtoph.
Paz.de tenut.cap.10.num.33.

Hinc rurſus † poſſunt duo compatibiliter poſſide- 10
re beneficium diuerſis reſpectibus,vt vnus titulum,
alter illius fructus , Caſ.de Graſs. dec.33.aliàs 5.de
cauſ.poſſ.& propriet.Rot. diuerſ.dec. 365.per tot.par.
1.vbi,quod tunc datur mandatum de manutenendo
vtrique parti.Rot . in Vercellen. Diſmembrationis corā
Manzanedo,poſt tract.dec.126.num.6.

Immo † non eſt abſurdum,quod idem prædium 11
reſpectu certorum fructuum,ſeu certæ illorum quā-
titatis ab vno poſsideatur,& reſpectu aliorum fru-
ctuum , ſeu alterius illorum quantitatis ab altero,
Rot.poſt ſecundum vol.conſ.Farinac.dec 38.n.12.& in
recent.dec.223 ſub n. 12. par 2. Et quod † ex vnica rei 12
locatione affictus rata recipiatur,& poſſideatur ab
vno , & altera rata ab alio, & quod pro huiuſmodi
ſtatu detur manutentio,vt fuit tentū per Rot.in Alba-
nen. Diuiſionis coram R.P.D.Pirouano,poſt tr.dec.51.

Et † Iuris paſcendi quaſi poſſeſsio non ſolum po- 13
teſt eſſe ſeparata à poſſeſsione, & perceptione alio-
rum fructuum,ſed poteſt competere eodem tempo-
re pluribus,& diuerſis perſonis, Rot.diuerſ.dec.382.
num.1.par.4.[In quo tamen animaduertendum eſt,
quod non ſufficit prætendentibus ſeruitutem iuris
paſcēdi probare vſum paſcendi,niſi etiam probaue-
rint eorum poſſeſſionem eſſe differētem à poſſeſsio-
ne vniuerſali domini terrarum,& compatibili cum
ea , ſcilicet, quod vſi fuerint iure ſeruitutis , &
quod teſtes deponant,quod ex aliqua cauſa putaue-
rint habere ſeruituris vſum,vt ſi deponant de fama,
quod ius ſeruitutis competat , Rot. recent. dec. 632.
num. 3. par. 3. & huius requiſiti ratio eſſe videtur,
quia data poſſeſsione,& dominio ex parte domini,
etiam ſi particulariter probetur vſus inſerens ad
perceptionem fructuum herbarum,per quam regu-
lariter probatur poſſeſsio , alio tamen exiſtente in
poſſeſsione,contraria poſſeſsio alligata,& probata
nō eſſet manutenibilis,quia ſemper aut clandeſtina
iudicabitur,aut irreleuans,dum perceptio fructuum
in vſu conſiſtens contingere potuerit vel precario,
vel familiaritate,vel domini terrarum in curia pro
certis tēporibus,proinde ad effectum huius manu-
tentionis neceſſaria eſt diſtinctio cauſæ poſsidendi,
vt vtraque ſit compatibilis,& dari poſſit in vna, &
eadem re, prout poteſt ſubſiſtente diuerſa cauſa poſ-
ſidēdi,vt iure ſeruitutis, iure vſus fructus , iure pi-
gnoris,& ſimilium, Rot.recent. d.dec.732.n 3.par.3]

Veluti etiam † poteſt alter in eadem re habere 14
quaſi poſſeſsionem cedendi ligna, & cōficiendi car-
bones,& alter ius glandium, & apponēdi cuſtodes,
Rot. in Tuſculana Siluarum coram Eminentiſsimo D.
Cardinali Veroſpio,poſt tr.dec.40.n.1.& 6.& dec.45.n.6.

Amplius † Iura incorporalia poſſunt à duobus in- 15
ſolidum poſsideri , vt in quaſi poſſeſsione Caſtri,

In

Iuriſdictionis, & ſimiliom, *Menoch. de retin. remed. 3*
n. 756. Rot. recent. dec. 533. n. 1. par. 2. quemadmodum
16 † poſſunt duobus inſolidum cumulatiue competere,
vt in terminis Iuriſdictionis, *Beccat. de interd. uti poſ-*
ſid. cap. 10. n. 18. Rot. diuerſ. dec. 39. n. 2. par. 1. Seraph.
17 *dec. 595. n. 6.* licet † diuerſimode, non autem eodem
modo, ſeu eodem genere poſſidendi, *Rot. diuerſ. dec.*
18 *28. n. 6. par. 1.* Et † poteſt compatibiliter vnus exerce-
re Iuriſdictionem in vna ſpecie, & alter in alijs, *Rot.*
in Adrien. Iuriſdictionis, coram R. P. D. Pirenano, poſt tr.
19 *dec. 310. n. 10.* Et † vna, ac eadem Iuriſdictio poteſt eſ-
ſe penes vnum habitu, & penes alium actu, *Rot. in*
Melten. Praeminentiarum coram Vbaldo, poſt tr. dec.
198. n. 4. [Prout poſſunt plures ad inuicem habere cu-
mulatiuam iuriſdictionis, quaſi poſſeſſionem actiue
ſcilicet, & paſſiue, *Rot. in Burgen. Iuris Praeſidendi co-*
ram R. P. D. Merlino, poſt tract. dec. 667. num. 13.]

20 Datur † itaque mandatum de manutenendo cu-
mulatiue, & vtrique etiam parti, quando poſſeſſiones
ſunt inter ſe compatibiles, *Menoch. de retin. remed. 3.*
n. 755. & ſeq. Beccat. de interd. uti poſſid. cap. 8. n. 7. Rot.
diuerſ. dec. 363. per tot. par. 1. Seraph. dec. 637. n. 5. Rot. re-
cent. dec. 734 in fin. par. 2. Rot. in d. Melten. Praeminen-
tiarum coram Vbaldo, poſt tr. dec. 198. n. 4. vbi fuit da-
tum mandatum de manutenendo cumulatiue, & prę-
uentiue ſuper cognitione certarum cauſarū Magno
Magiſtro, & Mareſcialo, [*Rot. recēt. dec. 118. n. 2. par. 4.*]

21 Vnde † datetur cumulatiue manutentio Epiſco-
po, & capitulo ſuper cognitione cauſarom crimina-
liū, *Beccat. de interd. uti poſſid. cap. 8. n. 7. Caputaq. dec.*
203. par. 2. Mantic. dec. 207. n. 2. Et Epiſcopo, ac alio
Inferiori exiſtenti in quaſi poſſeſſione Iuriſdictio-
nem exercendi ex priuilegio, *Seraph. dec. 595. n. 6* [& in
quaſi poſſeſſione prȩſidendi in Choro, & eo in indi-
cendi ſilentium, *Rot. recent. d. dec. 118. n. 2. par. 4.*]

22 Non omitto, quod verſa vice † poteſt etiam ma-
nutentio vtrique parti denegari, & ſi fuerit vni de-
negata, non inde ſequitur, vt ſit danda Aduerſario,
Greg. XV. dec. 569. in fin. quae eſt etiam in recent. dec.
409. par. 2.

SVMMARIA.

1 *Manutenendus eſt quilibet in ſtatu poſſeſſionis, ſeu de-*
tentationis, quo reperitur.

2 *Iudex conſeruare debet partes in ſtatu, in quo ſunt, cum ad eum veniunt, adeo vt nulla fiat mutatio.*

3 *Manutentio datur pro tuendo ſtatu, in quo quis eſt.*

4 *Status vltimus attenditur in manutentione.*

5 *Mandatum de manutentione datur ratione ſolius poſ-ſeſſionis praeſentis.*

6 *Et in eo ſtatu, ac eo modo, quo quis poſſediſſe per-prius apparet ante motam litem, vel de tempore motae litis.*

7 *Ceſſionarius, vel creditor non eſt manutenendus, niſi eo modo, quo fuiſſet manutenendus cedens, vel debitor.*

8 *Nemo plus iuris in alium transferre poteſt, quam ipſe habeat.*

[*Immiſſus in poſſeſſionem rei, ex qua alteri ſoluatur certa penſio, ſi manutenendus cum eodem onere.*]

9 *Mandatum de manutenendo datur pro conſeruatione ſtatus, in quo res erat tempore motae litis, vel paulo ante.*

[*Mandatum de manutenendo reſpicit ſtatum de tempore motae litis.*]

10 *Mandati de manutenendo vigore non datur noua poſ-ſeſſio, ſed continuatur antiqua.*

[*Agitur in manutentione de conſeruando, non de nouo acquirendo.*

Poſſeſſio vna, ſeu vnius rei non bene infert ad alium.

11 *Remedium manutentionis eſt retinendae, non reſti-tuendae, nec adipiſcendae poſſeſſionis.*

12 *Forma rei tota mutata ex aedificio facto non compe-tit in ipſa re manutentio, ſecus ſi non ſit mutata forma, vel non in totum.*

13 *Manutentio extrinſeca rei non mutata ſubſtantia impedit mandatum de manutenendo.*

14 *Forma rei mutata per aedificium factum rei dominus perdit loci poſſeſſionem, & illam acquirit aedifica-tor.*

15 *Inundatio, ſeu alluuio plurium dierum poſſeſſionem inuertit vti mutans formam ſuperficiei, ſecus ſi momentanea.*

16 *Lanae poſſeſſio perditur facto ex ea veſtimento.*

17 *Domus facie mutata ex nouo aedificio non datur in ea manutentio.*

18 *Manutentio facultatem tribuit vtendi re eo modo, & in eo ſtatu, quo prius quis vtebatur, nec operatur, vt poſſit alterari qualitas, forma, & ſtatus rei.*

19 *Manutenendus quis non eſt in maiori poſſeſſione, quam probauerit, & tantum quis poſſidere dici-tur, quantum detinet.*

[*Manutentio non eſt danda in eo, circa quod actus poſſeſſorij non probantur.*]

20 *Quaſi poſſeſſione paſculandi, ſeu lignandi in territo-rio alterius probata, in illa ſolum manutentio da-tur, & non vltra.*

21 *Communione generali bonorum, & poſſeſſione pro indiuiſo probata abſque probatione corporum cer-titudinaliter, an, & quomodo detur mandatum de manutenendo.*

[*Mandatum de manutenendo datur aliquando etiam abſque ſpecificatione bonorum.*]

22 *Continuare poteſt quis reſpectu ſuae partis indiuiſae poſſeſſionem ſuper toto.*

23 *Aqua, vel piſcatoris poſſeſſio, an inferat ad poſſeſſio-nem terrae, ſi aquae recedant, & an competat in ea manutentio.*

24 *Territorium quid competat.*

[*Territorium poſſidens poſſidere dicitur etiam illius partem.*

Probata poſſeſſione in generali de bonis haereditarijs dicitur probata poſſeſſio etiam quoad bona parti-cularia.]

25 *Manutentio qualificata non datur, niſi probata poſ-ſeſſione qualitatis. & num. 27. & ſeqq.*

[*Temporis qualitas, in quo quis ſe fundat, eſt in ma-nutentione probanda.*

Qualitas probata dicitur etiam ex conſequenti neceſ-ſario.

26 *Praeſertim ſi controuerſia non ſit in poſſeſſione, ſed in qualitate.*

28 *Praeſentatio pro portionibus ſibi tangentibus non tri-buit quaſi poſſeſſionem manutenibilem pro tot vo-cibus.*

[*Eligendi Priorem clauſtralem quaſi poſſeſſio non ſuf-fragatur ad effectum cogendi ad confirmationem niſi etiam iſta quaſi poſſeſſio probetur.*

Viſitandi quaſi poſſeſſionem praetendens iure ordina-rio probare debet iſto iure viſitaſſe.]

29 *Manutentio non eſt danda priuatiue, quoad partem aduerſam, ſeu alium, ad quem etiam res pertineat ſeu habeat in ea iuris aſſiſtentiam niſi probetur, quod actus poſſeſſorij facti fuerint priuatiue quo-ad alium.*

[*Probatio certa, & concludens eſſe debet ad effectum probandi poſſeſſionem priuatiue.*]

30 *Quaſi poſſeſſio priuatiuè vt probetur, neceſſe eſt pro-bare prohibitionem, & acquieſcentiam.*

[*Probatio prohibitionis, ſeu acquieſcentiae, quo ad ali-quos non infert etiam quoad aduerſarium.*

Praeſcriptum tantum dicitur, quoniam poſſeſſum.]

31 Poſ

31 Poſſeſſio in dubio præſumitur potius cumulatiue, quã priuatiue.

[In ferioris poſſeſſio præſumitur in dubio cumulatiue cum Epiſcopo.

Iuriſdictio in dubio conceſſa præſumitur cumulatiue non priuatiue.]

32 Manutentio data priuatiue, huiuſmodi qualitate non probata, dicitur ſpoliatiua.

33 Epiſcopo non datur manutentio priuatiue in cognitione cauſarum criminalium, quoad Capitulum, cui huiuſmodi iuriſdictio communis eſt, etiã quod probet, quandoq; hanc iuriſdictionem exercuiſſe, quia cenſetur ſe communi, non proprio nomine, exercuiſſe Lim. vt num. 34 & 35.

36 Capitulo manutentio datur cumulatiue cum Epiſcopo in adminiſtratione fabricæ, & bonorum Eccleſiæ, etiam quod probet adminiſtraſſe, cum eius hoc de iure communi vtrique competat.

[Canonicatuum collatio de iure communi in Cathedrali eſt ſimultanea Epiſcopi, & Capituli, ſed de conſuetudine poteſt vni tantum competere.

Canonicatuum collationem in Cathedrali Epiſcopus non acquirit priuatiue ad Capitulũ, ſi ambo prætendãt ſimultaneã collationẽ, ſecus ſi vtraq; pars ius conferendi priuatiue ad alteram prætendat.

Iuris conferendi quaſi poſſeſſio ſine Capitulo non acquiritur Epiſcopo ex prouiſionibus, & actibus nullis, & non effectuatis.

Collatio priuatiue ad Capitulum probatur ex verbis inſtrumenti collationis. vbi exempla.

37 Fratres cohæredes, ſeu ſocij habentes bona communia pro diuiſo, & communiter habitantes, qui omnes aliquando poſſidere cœperunt, poſſidere dicuntur, & ſunt manutenendi, etiam quod vnus tãtum adminiſtret, locet, fructus percipiat, quia dicitur facere iure familiaritatis reſpectu portionis aliorum, ſecus in habitantibus ſeorſum, & vbi non conſtet de initio poſſeſſionis.

38 Communio non infert ad poſſeſſionem.

39 Pluribus exiſtẽtibus in poſſeſſione vnus alteri nõ præiudicat, niſi actum poſſeſſionis exerceat animo alterum ſpoliandi, & priuandi.

[Pluribus exiſtentibus in poſſeſſione actus poſſeſſorij vnus alteri non præiudicant, niſi habuerit ſe pro ſpoliato, vel non fuerit admiſſus pro ſua rata.

40 Socij, vel iuriſconſortis poſſeſſio cõſeruatur per actus poſſeſſorios alterius qui nõ cenſetur priuatiue hoc iure vti velle reſpectu alterius.

[Articuli, & teſtes ſuper alicuius poſſeſſione non excludunt poſſeſſionem alterius pro indiuiſo poſſidentis.

[Clauium rei communis retentio non arguit per neceſſe poſſeſſionem retinentis priuatiue quoad portionem alterius.]

41 Præſentandi quaſi poſſeſſio vnius patroni præſeruatur per præſentationẽ alterius. Lim. v n. 42. & 43.

[Actus geſti per Canonicos, ſeu Capitulum abſque interuentu Portionariorum an conſtituant in Statum priuatiuum.

Quaſi poſſeſſio omiſſa ex actibus factis abſque interuentu recuperatur ex alijs actibus poſtea ſubſecutis cum interuentu.

Barcharã in flumine retinẽdi in quaſi poſſeſſione manutentio priuatiue non datur, niſi data prohibitione, & acquieſcentia.

44 Iuris piſcandi in quaſi poſſeſſione manutentio priuatiue non conceditur, niſi prohibitione, & acquieſcẽtia probata.

[Cumulatiue datur manutentio ex probatione cumulatiua quaſi poſſeſſionis.[

45 Ad poſſeſſionem quis admiſſus præſumitur ab alio cumulatiue pro ſuis iuribus nõ excluſiue, præſertim ſi admittens in poſſeſſione continuauerit.

[Admittens aliquem ad poſſeſſionem ſibi præiudicat effectum manutentionis reſpectu ratæ ipſi admiſſo ſpectantis, & pro qua fuit admiſſus.]

46 Actus geſti ſine licentia probari debent ad effectum mandati de manutenendo in quaſi poſſeſſione aliquid ſine licentia faciendi.

[Sepeliendi in quaſi poſſeſſione abſque licentia manutentio datur, ſi huiuſmodi quaſi poſſeſſio cum iſta qualitate ſit probata. Ampl. vt num. ſeq.

Actus poſſeſſorij aliquando facti ſine licentia vti excludunt uniformem probationem quaſi poſſeſſionis, ita etiam manutentionem cum huiuſmodi qualitate.

Poſſeſſio, & eius probatio debet eſſe certa, & diſtincta, & cum qualitate, quæ prætenditur.

Poſſeſſio, vel quaſi interpretanda eſt priuatiue, ſi ita ſuadeat qualitas tituli.]

47 Qualitas poſſeſſionis in mandato de manutenendo exprimi debet.

48 Mandatum de manutenendo ad poſſeſſionis limites dari debet, & num. 52.

[Qualitate mutata, ſeu noua ſuperueniente an & quando ſit dandum mandatum de manutenendo]

49 Poſſeſſor quoad particulares quoad ipſos tantum manutenendus eſt, non quoad vniuerſitatem.

[Quaſi poſſeſſio quoad Communitates Diœceſis, & ſubiectas non infert ad alias. vbi exemplum.]

50 Mandatum de manutenendo pro ea tantum parte conceditur, pro qua tempore motæ litis quis poſſedit.

52 Et pro ijs tantum actibus, in quibus quis eſt in quaſi poſſeſſione.

[Manutẽtio dari nõ poteſt niſi ad terminos ſtatus.]

53 Poſſeſſio de vno actu non extenditur ad alium.]

54 Quaſi poſſeſſio vniuerſalis non acquiritur ex quaſi poſſeſſione certorum actuum particularium.

55 Præſentandi quaſi poſſeſſio in vno caſu non porrigitur ad alium.

[Manutentio poteſt dari, & deberi aliquod faciendũ quolibet anno, ſeu de tot in tot annis, vel de aliquo tempore. vbi exemplum.]

56 Manutẽtio datur, ſiue pro tota re, ſiue pro parte ſiue pro diuiſo.

[Caſtri in poſſeſſione, eiuſque iuriſdictione manutentio datur etiam pro parte.

[Iuris paſcendi in quaſi poſſeſſione poteſt competere manutentio vni pro certo anni tempore, & alteri pro reliquo.]

57 Manutentio petita intelligitur pro bonis, quæ petens poſſidet.

[Mandatum de manutenendo non continens bonorũ ſpecificationem intelligitur de bonis, in quibus de poſſeſſione doceri poteſt.

58 Iudex pronunciare debet de illa tantum poſſeſſione, vel quaſi, de qua eſt controuerſia.

59 Ex poſſeſſione partis, ſiu rei ſingularis, & ſeparatæ in prophanis, non acquiritur poſſeſſio alterius, ſed omnium, & ſingulorum prædiorum, & corporum poſſeſſio nanciſci debet.

[Partis poſſeſſio non infert ad totum, tamquam probatio incerta.]

60 Etiam quod capiatur aliquorum bonorum poſſeſſio animo apprehendi poſſeſſionem omnium.

61 Etiam quod res, quæ ſub eodem iure reguntur, ſeu continentur, vt quia ſint eiuſdem hæreditatis, vel Caſtri.

62 Hæres manuteneri debet in ijs tantum rebus, de quibus cepit poſſeſſionem, non in alijs.

63 Hæres habens plures cohæredes accipiendo poſſeſſionẽ an, & quando dicatur accepiſſe pro eius tantum rata, vel in totum.

64 Poſ-

Digitized by Google

64 Poſſeſſionem ſi quis acceperit pro ſe, & fratre, vel alio, pro quo de rato, ante ratificationem poſſeſſio totius eſt penes accipiẽtem, & dandi & illi manutentio quoad totum.

65 Teſtis dicens talem poſſidere fundum communem an probet poſſeſſionem inſolidum totius fundi, vel cõmuniter, & pro indiuiſo, remiſſiue.

66 Poſſeſſione rei corporalis non acquiritur quaſi poſſeſſio rei incorporalis.

[Per inductionem in poſſeſſionem rei corporalis fit miſſio in poſſeſſionẽ rei incorporalis illi adhærentis. vbi exempla.]

67 Poſſeſſione in integralibus capta vnius rei, ſeu fundi vnius, vel domus, aut palatij ab vno capite angulo, vel parte, acquiſita cenſetur in dubio poſſeſſio totius, niſi alia pars poſſideatur ab alio, & n. 69. vbi declaratur.

68 Ad poſſeſſionem acquirendam non eſt neceſſe, vt quis perambulet ſingulas glebas terræ.

[Partis poſſeſſio in integralibus influit ad poſſeſſionẽ totius ad manutentionis effectum.]

70 Muri totius in poſſeſſione manuteneri debet, qui in illius portione retinet actus poſſeſſorios, puta feneſtras, vel clanes ferreas totam partem muri penetrantes.

71 Poſſidere totum in rebus, & iuribus indiuiſibilibus, continuis, & connexis videtur, qui nactus eſt poſſeſſionem partis, ſi illud de iure communi poſſidere poteſt, ſecus in diuiſibilibus, & ſeparatis.

72 Limitatio. niſi diuiſio ſit facta per ſepes ſeptas, ſeu foſſas gratia cõmodioris, & vberioris culturæ, & etiam quod partes diuiſæ habeant diuerſa vocabula.

73 Poſſeſſio in vniuerſalibus facti, vt in grege, & armento, ſufficit capta de quibuſdam, vt omnium videatur adepta.

74 Poſſeſſio in rebus in pondere, vel menſura conſiſtentibus ſufficit adepta partis, vt totius adepta dicatur.

75 Poſſeſſio totius probata dicitur, ſi vnus teſtis deponat de poſſeſſione in capite agri, & alter in alio capite.

76 Poſſeſſio in ſolidum probata dicitur, ſi vnus teſtis dicat Sempronium poſſediſſe domum, alter vero poſſediſſe vna cum Titio.

77 Poſſeſſio capta quoad caput, & prædium principale, ſeu rem quæ plures alias res ſub ſe continet, trahitur ad membra, & pertinentias.

78 Poſſeſſio principalis infert ad poſſeſſionem annexorum. Decl. vt num. 79.

[Principalis poſſeſſio infert ad poſſeſſionẽ acceſſoriorum, & conſecutiuorum.

[Partis poſſeſſio in integralibus influit ad poſſeſſionẽ totius ad manutentionis effectum]

80 Poſſeſſio, & manutentio reſpectu fundi extenditur etiam ad illius fructus pendentes, vel etiam maturos, & reſpectu domus extenditur ad mobilia in ea exiſtentia, & quare.

81 Theſauri poſſeſſio non dicitur apprehenſa per poſſeſſionem fundi, niſi ab eo remoueatur.

82 Prædij poſſeſſione probata dicitur probata etiam poſſeſſione foſſati illi adhærentis ab ea parte.

83 Ripa non includitur in poſſeſſione vſque ad ripam.

84 Dictio. Ad, denotat vicinitatem non intrinſecitatem.

85 Fluminis exiccati alueus efficitur pars fundi vicini, & per fundi poſſeſſorem poſſideri dicitur.

86 Alluuionis augmentum dicitur poſſideri per poſſeſſorem fundi abſque apprehenſione, niſi alueus intercedat.

87 Aquæ, & iuris piſcandi quaſi poſſeſſionem habens in loco, an dicatur habere poſſeſſionem partis poſtea auctæ per inundationem, & retinuiſſe poſſeſſionem partis poſtea exiccatæ, & ſucceſſiue ab aquis recoopertæ, & ſit in totum manutenendus.

88 Vineam poſſidens dicitur poſſidere etiam arundinetum illi contiguum, ad quod per vineam itur, ſecus è contra, & num. 89.

89 Domum poſſidens dicitur poſſidere etiam hortum, ſeu apothecam illi annexam, ſecus è contra.

90 Domus poſſeſſio, quæ ſit caput tenimenti, & prædij ſufficit pro apprehẽſione totius tenimẽti, & prædij, ſecus ſi non ſit vnita, vel non poſſit dici caput, & pars principalis & num. 62.

91 Ciuitatis, vel Caſtri poſſeſſione acquiritur etiã poſſeſſio Caſtri illi ſubiecti.

92 Ciuitatis Metropolitanæ capta poſſeſſione, videtur capta poſſeſſio totius Prouinciæ.

93 Caſtri, vel feudi poſſeſſio ab inueſtito, ſeu emptore capta extenditur ad omnes illius pertinentias, & alias res connexas, & eiuſdem ſpeciei, & quæ faciunt cum eo vnum totum, ſecus in rebus diuerſis, & ſeparatis, & alterius ſpeciei, & nu. 95. 99. 101. & ſeqq.

94 Caſtrum vti caput poſſidere dicitur res ſingulares mutato, ſeu defuncto domino, vel vaſſallo.

95 Caſtri poſſeſſione, ſeu illius partis videtur capta poſſeſſio omnium ædificiorum in eo contentorum, & iuriſdictionalium, ac totius.

96 Caſtri poſſeſſione dicitur acquiſita etiã poſſeſſio Iuriſpatronatus, quæ illi cohæret, ſecus ſi habeat ſuũ titulum, & fundationẽ particularem, & n. 104.

97 Caſtri, & fundi poſſeſſione dicitur apprehenſa etiã poſſeſſio omnium fundorum, qui in eo continẽtur, niſi ſint ſeparati, & non conſtituant vnum totum, & vnum corpus cum Caſtro, & n. 105. & ſeq.

98 Caſtri, & totius Territorij capta dicitur poſſeſſio per aliquem, etiam quod omne territorium non peragrauerit, nec vniuſcuiuſque glebæ poſſeſſionem acceperit.

[Caſtri appellatione venit etiam Arx. vbi ratio.]

100 Arcis poſſeſſionem habens dicitur habere etiam poſſeſſionem eorum, quæ ab Arce ſeparari non poſſunt.

102 Poſſeſſio vnius rei nec etiam in feudalibus extenditur ad alias.

103 Caſtri poſſeſſione non dicitur acquiſita poſſeſſio iuriſdictionis.

106 Caſtrum aliud eſt, aliud prædia.

107 Caſtrum à iure nihil habet, quod ad eum pertineat.

108 Caſtri poſſeſſio extenditur ad prædia, & iuriſdictionem, quando conſtat de tali conceſſione, & quod prædia, & iuriſdictio tempore conceſſionis erant penes dominum concedentem, ſecus quando eſt dubium.

109 Eccleſiæ, Dignitatis, vel Præbendæ capta poſſeſſione, cenſetur acquiſita poſſeſſio omnium rerũ, fructuum, Iurium, & annexorum eiuſdem, & n. 155.

[Eccleſia vnita poſſeſſio capta titulari viuente, & conſentiente poteſt continuari eo mortuo, & poſt litem motam etiam circa bona, & annexa.]

110 Dignitatis, & Eccleſiæ principalis capta poſſeſſione cenſetur acquiſita poſſeſſio etiã aliarum Eccleſiarum, Capellarum, & Beneficiorum ſubiectorum, & annexorum.

111 Limitat. ſecus ſi ſint duæ Eccleſiæ æquè principales, vt duo Epiſcopatus ſub regimine vnius Prælati.

112 Poſſeſſio bonorum, & iurium beneficij vacantis eſt penes Eccleſiam tamquam perſonam fictam, & repræſentatam.

113 Eccleſia acceſſoriè vnita dicitur poſſideri per Eccleſiam dominantem, vti prædium, & Grancia.

114 Eccleſia vnita non vacat per mortem Rectoris, ſed illius poſſeſſio remanet penes Eccleſiam principalem

lem, nec eſt opus de ea poſſeſſionem accipere.

115 *Beneficium, ſeu Eccleſiam poſſidens dicitur retinere etiam poſſeſſionem bonorum eiuſdem.*

116 *Et præſumitur etiam fructus percepiſſe, niſi appareat ab alio fuiſſe perceptos.*

[*Altare poſſidens, puta Miſſas celebrando, & celebrare faciendo, dicitur retinere etiam eiuſdem poſſeſſionem bonorum.*]

117 *Beneficium poſſidens in omnibus illius bonis manutenendus eſt.*

118 *Eccleſia poſſeſſionem habens anteriorem præfertur etiam in poſſeſſione bonorum illi, qui habet poſſeſſionem Eccleſiæ, & bonorum poſteriorem.*

119 *Beneficij tituli poſſeſſionem nactus etiam Eccleſia integraliter non conſtructa eſt quoad fructus annexos manutenendus.*

120 *Eccleſiæ principalis poſſeſſori debetur manutentio etiam pro Eccleſia vnita.*

121 *Conferendi in quaſi poſſeſſione exiſtens reſpectu Eccleſiæ principalis dicitur eſſe etiam in quaſi poſſeſſione conferendi Cappellanias in ea exiſtentes, & eſt manutenendus.*

122 *Eccleſiæ, Beneficij, Præbendæ, & Capellæ poſſeſſio infert ad poſſeſſionem bonorum, Iurium, & annexorum tunc vacantium, ſecus quoad poſſeſſa per tertium, vel non annexa.*

[*Manutentio in Eccleſiaſticis quoad bona pendet ab eo, an ipſa bona ſpectent ad illam Eccleſiam.*]

123 *Et quoad illa bona, ac iura ſolum, in quibus conſtat beneficium, ſeu Eccleſiam, & Anteceſſorem antea fuiſſe in poſſeſſione, & in iſtis datur manutentio, ſecus in iis, in quorum poſſeſſione non erat, ſeu non conſtat fuiſſe, vel quorum poſſeſſio erat controuerſa.*

124 *Et ſecus reſpectu bonorum, & iurium, quæ poſt vacationem medio tempore ab alio occupata fuerunt, niſi agatur nomine Eccleſiæ.*

[*Tenuta generalis poſſeſſio non comprehendit partem intra illius fines per alterum poſſeſſam.*]

125 *Atque ſecus in materia odioſa.*

126 *Bonorum poſſeſſio non infert ad poſſeſſionem beneficij, Eccleſiæ, vel Capellæ.*

127 *Bonorum poſſeſſio non ſuffragatur pro poſſeſſione Eccleſiæ, vel Beneficij.*

128 *Acceſſorium non trahit ad ſe principale, ſed è cõtra.*

129 *Fundum vnum Eccleſiæ intrans etiam animo acquirendi poſſeſſionem omnium non acquirit niſi fundi, quem intrauit.*

130 *In incorporalibus ex quaſi poſſeſſione partis, ſeu actus vniuerſalis acquiritur quaſi poſſeſſio generalis, ſeu vniuerſalis.*

[*Poſſeſſio habentis iuris aſſiſtentiam extenditur ad omnes actus, in quibus alius non habet ſpecialem diſpoſitionem.*]

131 *Iura incorporalia magis intellectu, quam corpore percipiuntur.*

132 *In incorporalibus quaſi poſſeſſio probata quoad vnam rem ſufficit pro manutentione quoad alias ſub eodem iure comprehenſas.*

133 *Quaſi poſſeſſio vniuerſalis acquiritur per vnicum actum etiam Particularem, quando cauſa vtentis eſt vniuerſalis.*

134 *Eo magis ſi ius commune Aduerſario reſiſtat.*

[*Quaſi poſſeſſio vniuerſalis vnico actu etiam particulari amittitur quoad omnia.*]

135 *Actus cauſa potius, quam ipſe actus attenditur in poſſeſſoriis iurium incorporalium, & n. 152. 153. 168. & 186.*

[*Partis, ſeu quantitatis poſſeſſio in cauſa vniuerſali inferre poteſt aduerſalem, & ſufficit ad effectum manutentionis.*

Cauſa, & tituli vniuerſalitas de iure magis attenditur, quam actuum poſſeſſoriorum particularitas.]

136 *Quaſi poſſeſſio de vno actu particulari in vna ſpecie extenditur ad alios actus ſimiles, & comprehenſos ſub eadem ſpecie.*

[*Actus vnicus particularis inducit quaſi poſſeſſionem quoad alios ſub eodem genere, vel ſpecie comprehenſos, non autem quoad maiores, nec contra perſonas diuerſi generis, vel ſpeciei, niſi ad acquiſitam poſſeſſionem conſeruandam.*

137 *Decl. ſi tamen actus ſit factus animo acquirendi quaſi poſſeſſionem in vniuerſum.*

138 *Lim. vt non extendatur ad actus diuerſos, ſed diuerſæ ſpeciei.*

139 *Diuerſitas ſpeciei, non diuerſitas naturæ, & qualitatis impedit extenſionem quaſi poſſeſſionis de vno ad alium actum.*

[*Vſus quoad vnam ſpeciem poſſeſſionis conſeruat poſſeſſionem etiam quoad alias ſpecies ſub eodem genere comprehenſas, quando cauſa eſt vniuerſalis.*]

Prohibitiones contra aliquos, quando caſus euenit, conſtituunt in quaſi poſſeſſione etiam quoad alios, d. num. ſeq.]

140 *Iuriſdictionem exercendi quaſi poſſeſſio in vna ſpecie extenditur de vno ad alios actus comprehenſos ſub eadem ſpecie, ſecus quo ad actus ſub alia ſpecie.*

141 *Iuriſdictionem exercendi quaſi poſſeſſio contra aliquos de loco extenditur contra omnes de eodem loco in illa ſpecie iuriſdictionis.*

142 *Iuriſdictionis quaſi poſſeſſio in omnes ſubditos acquiritur ex actibus geſtis cum aliquibus.*

143 *Iuriſdictionis actum vnum vniuerſalem exercens, ſeu in vno capitulo iuriſdictionis poſſeſſionem apprehendens animo acquirendi iuriſdictionem in loco, & in aliis capitulis videtur in totum iuriſdictionem acquirere, & in totum manutenendus.*

[*Partis iuriſdictionis vſu poſſeſſio acquiritur quoad totam in habente titulum, & quando poſſeſſio vniuerſalis eſt vacans, alias quoad illam partem tantum.*]

144 *Conferendi quaſi poſſeſſio ex cauſa permutationis, & reſignationis extenditur etiam ad quaſi poſſeſſionem conferendi per obitum.*

145 *Eo fortius ſi ius commune Aduerſario reſiſtat.*

146 *Præſentandi quaſi poſſeſſio in caſu permutationis, & reſignationis extenditur etiam ad præſentationem in caſu obitus.*

147 *Conferendi quaſi poſſeſſio reſpectu quorumdam Beneficiorum, & Dignitatum extenditur etiam ad alia Beneficia, & Dignitates, quæ ſunt eiuſdem ſpeciei. Lim. vt num. 179. & 184.*

[*Epiſcopi quaſi poſſeſſio conferendi aliquos particulares Canonicatus in Cathedrali priuatiue ad Capitulum non poteſt ad alios inferre vbi ratio.*

[*Præſentandi quaſi poſſeſſio in vna ſpecie non extenditur ad ea, quæ ſunt diuerſæ ſpeciei, vbi exemplum.*]

148 *Præſentandi quaſi poſſeſſio reſpectu vnius beneficij ex pluribus ab eodem vnico contextu fundatis arguit quaſi poſſeſſionem præſentandi etiam quoad alia.*

149 *Beneficiis pluribus vnitis effectuatione probata quo ad vnum cenſetur vnio ſortita effectum etiam quoad alia.*

150 *Priuilegiũ continens plura capita ſeruatur in omnibus, ſi fuerit in exercitiũ deductũ quoad quædam.*

[*Conferendi quaſi poſſeſſio aliquam Eccleſiam in Indulto comprehenſam operatur, manutentionem deberi etiam reſpectu aliarum.*

[*Quaſi poſſeſſio vnius facultatis in priuilegio conceſſa ſufficit etiam quoad alias.*]

151 *Concordia in parte effectuata dicitur eſſe in obſeruantia etiam quoad alias partes.*

[*Quaſi*

[*Quaſi poſſeſſio aliquorum actuum particularium in ſtatutis comprehenſorum influit etiam in alios actus ibidem comprehenſos, vbi exemplum, & ampliatio.*

Ius ſpeciale in concurſu preualet generali.]

151 *Præcedentiæ actus vnius ſpeciei ſuffragantur pro manutentione etiam in aliis, dum omnes habent cauſam vniuerſalem vniformem.*

153 *Viſitandi quaſi poſſeſſio vnam partem, ſeu membrum Abbatiæ ſuffragatur pro quaſi poſſeſſione viſitandi totam Abbatiam.*

154 *Decimas exigendi quaſi poſſeſſio vniuerſalis Epiſcopi, ſeu Parochi in aliquibus locis intra diœceſim, ſeu ex aliquibus bonis intra parochiam ſuffragatur pro aliis omnibus locis, & terris intra diœceſim, & parochiam reſpectiuè exiſtentibus ad effectum manutentionis. Lim. vt num. 183.*

[*Decimas exigendi quaſi poſſeſſio in parte probata releuat quoad totum propter titulum vniuerſalem.*

Decimarum generalis exactio competens iure parochialitatis ſufficit pro manutentione etiam non conſtito de quaſi poſſeſſione particulari contra illum, qui eſt in lite, & fortius de hoc etiam conſtito.]

155 *Decimas exigendi quaſi poſſeſſio Parochi quoad certos fructus, extenditur quoad omnes, & quare. Lim. vt num. 181.*

156 *Decimandi quaſi poſſeſſio fructus vnius fundi, ex quo ſolũ frumentum antea colligebatur extenditur etiam ad alios fructus poſtea frumenti loco ſatos.*

157 *Parocho reſpectu decimæ præiudicatum non dicitur per mutationem ſeminis, ſeu modi colendi.*

158 *Decimandi quaſi poſſeſſio in vno territorio, ſeu fundo extenditur etiam ad decimas nonalium poſtea emptorum. Lim. vt n. 160. & 161. & 182. ſublim. vt num. 186.*

[*Decimandi iuris quaſi poſſeſſio non attenditur de ſpecie ad ſpeciem fructuum vbi ius reſiſtit.*]

159 *Acquiſitum totum dicitur ex poſſeſſione partis ab vniuerſitate ſubiecti.*

164 *Decimandi nonalia, ſeu paſcua quaſi poſſeſſio ſuffragatur etiam ad effectum ea decimandi, poſtquam ad culturam ſunt redacta.*

[*Decimas Animalium paſcentium in aliqua tenuta exigendi quaſi poſſeſſio ſuffragatur etiam pro frumentis, & blandis eiuſdem tenutæ ad culturam redacta.*]

165 *Decimas exigendi quaſi poſſeſſio reſpectu aliquorum extenditur etiam ad alios. Ampl. vt n. 166.*

[*Decimas exigendi quaſi poſſeſſio ex Bullis Pontificiis, & effectuatione quoad vnum in vniuerſalibus probat etiam quoad alios ibidem nominatos eiuſdem ſpeciei, ſeu qualitatis, ſecus ſi diuerſæ, vbi exemplum.*]

166 *Decimas exigendi quaſi poſſeſſio generalis, ſeu vniuerſalis ſufficit pro manutentione quoad particulares.*

[*Decimas exigendi vniuerſalis conſuetudo ſufficit pro manutentione etiam in bonis particularibus.*]

167 *Et eo magis contra illos, qui alias ſoluerunt, vel ſoluerunt eorum conductores, ſeu arrendatarij de eorum conſenſu.*

[*Decimarum ſolutiones à conductoribus factæ non ſuffragantur, ſi poſtea bona colantur à Monialibus, ſeu Regularibus dominis priuilegium habentibus.*

Gabellas, & onera exigendi quaſi poſſeſſio ab aliquibus ſuffragatur quoad omnes.]

168 *Oblationes, & primitias exigendi quaſi poſſeſſio de aliquibus locis particularibus diœceſis extenditur ad omnia alia loca eiuſdem diœceſis ex aſſiſtentia iuris communis.*

169 *Penſionarius exiſtens in quaſi poſſeſſione exigendi partem penſionis cenſetur eſſe in quaſi poſſeſſione reſpectu totius, & eſt in totum manutenendus. Decl. vt num. 170.*

171 *Quaſi poſſeſſio in vna ſpecie extenditur etiam ad futura.*

172 *Quaſi poſſeſſio vniuerſalis deducta ex vniuerſitate cauſæ non extenditur quoad illum actum, & rem, ſeu locum, vel perſonam cuius reſpectu alius reperitur in quaſi poſſeſſione particulari.*

[*Iuris aſſiſtentiam, & quaſi poſſeſſionem in genere habenti denegatur manutentio contra exiſtentem in quaſi poſſeſſione non ſoluendi, & priuilegium habentem.*]

173 *Præſcriptum tantum dicitur, quantum poſſeſſum, & num. 177.*

174 *Probatio vniuerſalis poſſeſſionis non operatur ſuum effectum in concurſu particularis.*

175 *Eo minus ſi particularis poſſeſſio ſit etiam titulata.*

176 *Quaſi poſſeſſio vniuerſalis deducta ex vniuerſitate cauſæ extenditur in iis, quæ ex ſui natura debent alicui ſubeſſe ſecus quoad eem, quæ poteſt eſſe omnino non ſubiecta, vbi exemplum.*

177 *Non extenditur ad alios actus etiam eiuſdem ſpeciei, quando adeſt iuris reſiſtentia, ſeu ius commune fundat intentionem alterius; nec datur in iis manutentio, & n. 179. Lim. vt n. 185.*

[*Quaſi poſſeſſio quoad vnum in non habente iuris aſſiſtentiam, & ſic titulum vniuerſalem, non ſuffragatur quoad reliqua.*]

178 *Nec contra habentes priuilegium particulare, præſertim ſi ſint etiam in quaſi poſſeſſione ipſius priuilegii, & exemptionis.*

180 *Gabellæ exactionis quaſi poſſeſſio contra aliquos non ſuffragatur contra habentes particulare priuilegium.*

187 *Poſſeſſio vniuerſalis manutenibilis acquiritur etiam per vnicum actum ſingularem, ſi cauſa, ſeu priuilegium ſit vniuerſale.*

188 *Manutentio datur etiam pro iis, quæ veniunt in neceſſariam conſequentiam.*

189 *Scamni in quaſi poſſeſſione exiſtens, & manutentionem habens debet in neceſſariam conſequentiam manuteneri etiam in iure ſedendi in eo.*

190 *Scamni vſus in ſedendo conſiſtit.*

191 *Ædificij in poſſeſſione exiſtens videtur eſſe etiam in poſſeſſione illius vſus, ad quem ædificium eſt deſtinatum.*

192 *Sepultura in poſſeſſione qui eſt, dicitur eſſe etiam in poſſeſſione illius vſus.*

193 *Poſſeſſor in poſſeſſione eſt manutenendus cum exercitio omnium iurium ad rem poſſeſſam pertinentium ita vt nec deiiciatur, nec turbetur.*

194 *Locare poteſt, ac fructus, & penſiones percipere, & ei conductor rectè ſoluit.*

195 *Aliiſque commodis poſſeſſionis frui debet.*

196 *Manutentionem qui obtinet in quaſi poſſeſſione libertatis non ſoluendi aliquam reſponſionem, ſeu gabellam, poteſt in illius executionem obtinere reſtitutionem pignorum antea ſibi ablatorum.*

[*Mandatum habens de manutenendo non poteſt rem vendere.*

Pronuncia manutentionis eſt interlocutoria, & poteſt ſtatim reuocari.

197 *Mandatum de manutenendo in quaſi poſſeſſione præcedendi in proceſſionibus cõprehendit etiam præcedentiam in Eccleſia, ad quam proceſſionaliter itur.*

[*Crucis delatio in proceſſionibus in digniori loco infert ad eamdem præcedentiam etiam in ſeſſione in Eccleſiis.*]

198 *Mandatum de manutenendo in quaſi poſſeſſione præſentandi in Eccleſia intelligitur in qualibet parte Eccleſiæ.*

[*Manutentio indefinita, & abſolute conceſſa quaſi*

poſ

poſſeſſione præcedendi in Eccleſia intelligitur in omni Eccleſia.

Mandatum de manutenendo declaratur ex obſeruantia. Ampl. vt num. ſeq.

Conceſſum præſumitur ad obſeruantiæ limites.

Eſt ad limites poſſeſſionis, & in eo contenta reſtringendum.]

199 *Præeminentiæ quaſi poſſeſſione probata reſpectu ſeſſionis in Choro, à quo proceſſiones incohantur, & in Eccleſiis, in quibus terminantur, facit præſumere præeminentiam etiam in itinere, & datur etiã in hoc manutentio.*

[Sedendi quaſi poſſeſſio in digniori loco in Eccleſiis, in quibus Proceſſiones à Cathedrali recedentes terminantur infert ad ſeſſionem eodem modo in Choro Cathedralis.

Sedis mutatio non præſumitur.

Aſſiſtentia iuris vbi concurrit, poſſeſſio extenditur ad omnes actus, in quibus pars aduerſa non habet ſpecialem diſpoſitionem.

Obſervatio LXXIII.

Mandatum de manutenendo ad quem ſtatum detur, & an ad limites poſſeſſionis.

1 Manutenendus eſt quilibet in ſtatu poſſeſsionis, ſeu detentationis, in quo repetitur, *Mazzol. conſil. 90. numero 44. Rot. diuerſ. deciſ. 80. ſub num. 1. dec. 641. ſub num 8. par. 1. & dec. 482. in fin. par. 3. lib. 3. Rot poſt ſecundum vol. conſ. Farin. deciſ. 291. num. 12. Rot. recent. deciſ. 406. num. 5. par. 2. Rot. in Peruſina Bonorum 27. Iuny 1616. corã Buratto, in Albanen. diuiſionis coram R. P. D. Pirouano, poſt tract. dec. 51. num. 8. in Alexandrina Archipraesbyterains coram R. P. D. Merlino, poſt tract. dec. 57. num. 7. & 18. [Rot. recent. dec. 512. num. 1. par. 4. & in Caſaraugustana Veſtiary coram R. P. D. Pirouano, poſt tract. dec. 311. num. 14. in Romana Emolumentorum coram Remboldo, poſt tract. dec. 656. num. 4. Rot. Bo-*

2 *nonien. dec. 238. num. 10.*] † Debetq; Iudex atque intendit cõſeruare partes in eo ſtatu, in quo ſunt, cum ad eum veniunt, ita vt nulla fiat mutatio, *Ludouic. cõſ. 95. ſub num. 6. Melch. Lotter. de re benefic. tom. 1. lib. 1. q. 38. ſub num. 227. Monach. dec. Bonon. 36. num. 1. Rot. in Oritana Præcedentiæ coram Manzanedo, poſt tract. deciſ. 101. num. 3. in Caſaraugustana penſionum coram eodem, poſt tract. dec. 113. num. 10. [Rot. recent.*

3 *dec. 193. num. 9. par. 3.*] † Officiumque hoc Iudicis datur pro tuendo ſtatu, in quo quis eſt, *Valaſc. deciſ.*

4 *79. ſub n. 10. tom. 1.* Et † in eo attenditur vltimus ſta-

5 tus, *Caualer. deciſ. 589. num. 1.* Atque † mandatum de manutenendo ratione ſolius poſſeſsionis præſentis datur, *Plot. de in lit. iur. §. 3. num. 28. Rot. in Tiraſonen. Decimarum coram Cardinali Marquemontio, apud Marcheſ. de comm. par. 1. fol. 1262. num. 2. [Rot. Bonon.*

6 *dec. 138. num. 10.* Et † in eo ſtatu, ac eo modo, quo quis poſſediſſe per prius apparet, *Rot. recent. deciſ. 409. num. 1. par. 2. quæ eſt Greg. XV. dec. 569.* ante ſcilicet motam litem, *Pur. dec. 501. num. 1. lib. 2. Greg. d. dec. 509. num. 3. [Thomat. dec. 41. num. 2. Rot. Bonon. dec. 138. num. 70. Buratt. dec. 504. num. 11. dec. 904. in princ.*] Vel de tempore litis motæ, *Grat diſcep. foreñ. cap. 752. num. 53. Seraph. dec. 1497. num. 1. Rot. recent. dec. 5 ... in fin. & dec. 704. la ſeconda, num. 4. par. 1. Rot. in Calagurritana de Nauarette coram Cardinali Blanchetto, poſt tract. dec. 77. numer. 2. [Rot. recent. dec. 632. numer. 3. par. 4. & dec. 76. numer. 1. par. 1.*

Barat. dec. 904. in princ. Et, † ſi quis prætendat manutentionem vti creditor, vel vti ceſsionarius alterius, non eſt manutenẽdus, niſi eo modo, quo fuiſſet manutenendus debitor, vel cedens, *Rot. in Romana melioramentorum coram Vbaldo, poſt tract. dec. 137. n. 6.* vbi ratio, quia † nemo plus iuris in alium transferre poteſt, quam ipſe habeat. [*Rot. recent. dec. 362. num. 5. par. 4.* Vnde ſi quis fuerit immiſſus in poſſeſſionem pilæ, ludi pilæ, & hoſpitij, ex quo ſoluebatur alteri certa penſio, debet immiſſus manuteneri cum modificatione, & reſeruatione, hoc eſt cum onere ſoluendi alteri penſionem, quemadmodum ſoluebat, & ſoluere debebat ipſe debitor, vel cedens, *Rot. recent. d. dec. 362. n. 1. 5. & 6. par. 4.*] † Daturque mandatum de manutenendo pro conſeruatione Status, in quo res erat de tempore motæ liti, vel paulo ante, *Rot. diuerſ. dec. 174. n. 2. par. 4. Rot. in Romana Domus coram Vbaldo, poſt tract. dec. 149. num. 3. in Romana Caſtilis coram R. P. D. Durano, poſt tract. dec. 342. n. 3.* [& huiuſmodi ſolum ſtatum reſpicit, *Rot. in Ceraien. Bonorum coram Bracco, poſt tr. dec. 349. n. 4.*] 7 8 9

Nec † vigore mandati de manutenendo datur noua poſſeſsio, ſed continuatur antiqua, *Marcheſ. de comm. par. 1. de comm. appellat. in poſſ. fol. 933. num. 106. in fin. & ibidem Rot. in Carthaginen. Canonicatus coram Cardinali Lancellotto fol. 971.* [Agiturque in eo de conſeruando, non de nouo acquirendo, *Rot. in d. Ceraien. Bonorũ corã Bracc, poſt tract. dec. 349. n. 4.* Nec de vna poſſeſsione, vel quaſi ſeu ex poſſeſsione vnius rei bene infertur ad aliã, *Rot. in Meſſanen. Penſionis corã Iuſto, poſt tract. dec. 379. n. 3. & in eadẽ corã Penia, poſt tract. dec. 386. n. 3. & in Auximana Cenſus coram R. P. D. Ghiſlerio, poſt tract. dec. 647. num. 58. Buratto, dec. 423. num. 3.*] Cum † remedium manutentionis ſit retinendæ, non autem reſtituendæ, vel adipiſcendæ poſſeſsionis, *Bald. conſ. 110. poſt med. lib. 3. Surd. conſ. 121. ſub. num. 25. lib. 1. Grat. diſcept. for. cap. 85. ſub num. 21.* 10 11

Vnde † non competit manutentio in re, quando ex ædificio facto in area aliena mutata eſt tota figura, ſeu tota forma, & tota facies rei, licet ſecus, ſi nõ ſit mutata forma, ſeu non mutata in totum, *vt late Gratian. diſcept. forenſ. cap. 314. numer. 21. & ſeqq.* † Nec mutatio extrinſeca rei, non mutata illius ſubſtantia, impedit mandatum de manutenendo, *Rot. in Romana Domus coram Vbaldo poſt tract. deciſ. 149. num. 2.* † Mutata vero forma rei per ædificium factum, tunc Dominus rei deſinit poſſidere locum, & ædificator acquirit illius poſſeſsionem, *Gratian. loc. cit. nu. 13.* ſic † inundatio, ſiue alluuio plurium dierum auertit poſſeſsionem tanquam mutans formam ſuperficiei, licet ſecus in momentanea, *l. 3. §. Labeo. ff. de acq. poſſ. Gratian. vbi ſupra num. 24.* † Idem dicitur de veſtimento ex lana facto, nam ex mutatione formæ perdimur poſſeſſio, *l. quæ vniuerſa. § item quod mobile. ff. de acq. poſſ. Gratian. loc. cit. num. 26.* † ſic non datur manutentio reſpectu domus, quæ mutauit faciem, & incorporata fuit cum alia domo, & vinea, & omnia ſimul fuerunt redacta ad viridarium, *Grat. diſcep. for. cap. 752. num. 53. Rot. recent. dec. 704. la ſeconda, num. 4. par. 1.* 12 13 14 15 16 17

Sicuti † manutẽtio tribuit facultatem vtendi re eo modo, & in eo ſtatu, quo prius quis vtebatur, non autem operatur, vt quis poſſit alterare, & mutare qualitatem, formam, & ſtatum rei, *Adnot. ad d. dec. Greg. 569. ſub. num. 6.* † Neque eſt quis manutenendus in maiori poſſeſsione, quam probauerit, *Plot. de in lit. iur. §. 3. n. 28. in fin. ſenſu Mantic. dec. 270. n. 2.*] nec in eo, circa quod actus poſſeſſorij nõ probantur, *Rot. recent. dec. 126. n. 3. par. 4.*] & ſtricte accipitur poſſeſsio, adeo vt tantum quis poſſidere dicatur, quantum detinet, *Menoch. conſ. 61. a. num. 1.* 18 19

20 Atque

20 Atque hinc eſt, quod, † probata quaſi poſſeſſione
paſculandi, ſeu ligna incidendi in territorio alterius,
in illa ſolum datur manutentio, & non vltra, *Plot. d.
num. 18. in fin.*

21 Hinc etiam eſt, quod, † probata cohabitatione, &
generali communione bonorum, & poſſeſsione pro
indiuiſo abſque probatione corporũ certitudinali-
ter cum ſuis finibus, & demõſtrationibus, datur mã-
datum de manutenendo ad iſtum ſtatum, ad effectũ
ſcilicet eiuſdẽ genericæ communionis, & poſſeſsio-
nis pro indiuiſo, ſed non ad effectum percipiendi
fructus pro aliqua rata, quia non poteſt eſſe locus
perceptionis fructuum, niſi corpora bonorũ, ex qui-
bus percipi debẽt, ſint certa, cum perceptio fructuũ
præſupponat certitudinem bonorum, *Rot. diuerſ. dec.
58. n. 2. 4. & 5. & dec. 59. n. 5. par. 2.* ſed tunc tale man-
datum operaturum eſt effectum perceptionis fru-
ctuum pro rata, cum corpora bonorum communi-
um pro indiuiſo poſſeſſorum fuerint liquidata, &
reddita certa cum ſuis confinibus, & demonſtratio-
nibus, *Rot. diuerſ. d. dec. 59. in fin. par. 2.* [Nec eſt nouũ,
quod mandatum datur abſq; ſpecificatione bonorũ,
Rot. in Spoletana Pradij coram R. P. D. Pironano, poſt tr.
22 *dec. 66. n. 1. & 4.*] Quemadmodũ † poteſt quis reſ-
pectu ſuæ partis indiuiſæ cõtinuare poſſeſſionẽ ſuper
toto, *Lancell. de attẽt. par. 2. cap. 4. limit. 1. n. 80. & ſeqq.*

23 Vt quoque † per probationem factam de poſſeſ-
ſione aquæ, vel piſcationis, non probatur poſſeſsio
terræ, quæ latebat ſub aquis, nec in ea datur manutẽ-
tio, ſi poſtea aquæ recedant. Intelligendo tamen de
eo, qui poſſidebat aquas vti aquas, & lacum vti lacũ,
vt puta vigore conductionis, ſecus vero in eo, qui
24 poſſideret territorium, † quod comprehẽdit valles,
aquas, lacum, loca deſerta, & inculta, piſcationes, au-
cupationes, venationes, iuriſdictionem, & omnia,
quæ iure territorij competebãt prius Principi, *Ma-
ſcard. in ver. poſſeſſio. concluſ. 1190. n. 53. & 54.* [& in ter-
ritorio poſſidens dicitur poſſidere etiam illius partẽ,
*Rot. in Balneorigen. Confinium coram Card. Sacrato, poſt
tract. dec. 412. n. 8.* ſicuti probata poſſeſſione in gene-
rali de bonis hæreditarijs alicuius intelligitur pro-
bata poſſeſſio etiam quoad bona particularia, *Rot. in
Terracinen. Bonorum coram Eminentiſſimo D. Cardina-
li Vbaldo, poſt tract. decſ. 515. num. 15.*]

25 Hinc rurſus eſt, quod † qualificata manutentio
non poteſt obtineri, niſi probata poſſeſſione qualifica-
tis, *Greg. XV. dec. 569. num. 2. quæ eſt etiam in recent.
dec. 499. par. 2.* [*Rot. recent. dec. 544. num. 1. & 3. par.
3. & in Albanen. Confinium coram R. P. D. Pironano,
poſt tract. dec. 498. nu. 5.* vbi de tempore, in quo quis
ſe fundet, *in Cæſaraguſtana Veſtiarij coram eodem,
poſt tract. dec. 511. num. 17. in Cæſaraguſtana Præe-
minentiarum coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt
tr. decſ. 51. n. 3. in Peruſina Exemptionis coram R. P. D.
Pironano, poſt tr. deciſ. 616. n. 3. & 4.* vbi, quod qualitas
probata dicitur etiam ex conſequenti neceſſario.]
26 † Eoque minus quando controuerſia non eſt in poſ-
ſeſſione, ſed in qualitate, *Greg. d. dec. 569. n. 1. & 2.*
27 ſed † probata qualitatis poſſeſſione qualificata da-
tur manutentio. *Adnot. ad d. dec. 569. Greg. n. 6 Caual.
dec. 520. n. 1. & ſeqq. Rot. in Vlixbonen. Declarationis
Concordiæ coram Iuſto, poſt tract. dec. 393. n. 3.*]

28 Vnde † ex præſentatione facta ab aliquo pro por-
tionibus ſibi tangẽtibus, ſicuti non acquiritur quaſi
poſſeſſio pro tot vocibus, vt puta pro tribus vocibus,
ita nec pro illis datur manutentio, quia illa quali-
tas trium vocum debet probari, *Iulian. Vinian. in
prax. Iuriſ. patron. par. 2. lib. 5. cap. 2. nu. 15.* [Vt etiam
eligendi Monachorum, ſeu Canonicorum Priorem
clauſtralem quaſi poſſeſſio nõ ſuffragatur ad effectũ
cogendi Abbatem, ſeu Epiſcopum ad dandam cõfir-
mationem, niſi probetur etiam iſta quaſi poſſeſſio ad
confirmationem cogendi, *Rot. recent. dec. 112. num. 1.
& ſeqq. par. 4.*

Et ſi Epiſcopus prętendat manutentionẽ in quaſi
poſſeſſione viſitãdi auctoritate ordinaria, debet iſtã
qualitatẽ probare, cum viſitare potuerit vti delega-
tus, *Burat. dec. 504. num. 10.*]

Quemadmodum † non eſt danda manutentio pri- 29
uatiuè quoad partem aduerſam, ſeu alium, ad quem
etiam res pertineat, ſeu qui habeat in eadẽ re iuris
aſſiſtentiam, niſi probata poſſeſſione cum iſta quali-
tate, quod ſcilicet actus poſſeſſorios fecerit priuatiuè
quoad illum, *Seraph. dec. 7. num. 1. dec. 339. num. 1.
dec. 637. in fin. Mantic. dec. 207. nu. 1. & ſeqq.* [& qui-
dem per probationem certam, & concludentem
*Rot. in Romana Diuiſionis de Antolinis coram Vbaldo
ſeniore, poſt tract. dec. 475. num. 4.*] Quinimo † ad ac- 30
quirendã, & probandam quaſi poſſeſſionem priuati-
uè neceſſe eſt probare prohibitionem, & quod aduer-
ſarius prohibitioni acquieuerit, *Rot. recent. dec. 199.
n. 1. par. 2. quæ eſt, Greg. XV. dec. 472. n. 1. & idem Gre-
gor. deciſ. 493. n. vbi add. littera A.* [*Rot. recent. dec. 508.
n. 4. par. 3.* vbi, quod probatio prohibitionis effectua-
tionis, ſeu acquieſcentiæ quoad alios non infert ad
probationẽ acquieſcentię quoad aduerſarium, cum
ſit vulgare, quoad tantũ præſcriptum, quantũ poſ-
ſeſſũ, *Burat. dec. 222. n. 1.* Cum † in dubio preſumatur 31
poſſeſſio potius cumulatiuè, quam priuatiuè, *Seraph.
dec. 339. n. 2* [*Rot. in Balneorigen. Terrarum coram Car-
dinali Sacrato, poſt tract. dec. 419. n. 1.* præſertim in in-
feriore quoad Epiſcopum, *Rot. in Burgen. iuriſdictio-
nis S. Ioannis coram Orano, poſt tract. dec. 382. n. 10.*
& ita intelligi debeant teſtes ſimpliciter de poſſeſ-
ſione vel quaſi deponentes, *Rot. in Burgen. iuris Præ-
ſidendi coram R. P. D. Merlino, poſt tract. dec. 661. n. 8.*
Prout etiam iuriſdictio conceſſa prçſumitur in du-
bio potius cumulatiuè, quam priuatiuè, *Rot. in d. Bur-
gen. iuris præſidendi coram R. P. D. Merlino, poſt tr.
dec. 661. n. 5.* nec priuatiua quoad alium acquiſita di-
citur ex iuriſdictionis exercitio de illius ordine, ſed
potius probata cumulatiua, *Rot. in eadem Burgen. iu-
ris præſidendi coram eodem, poſt tract. dec. 667. n. 20.*]
Et, † ſi detur manutentio priuatiuè, dicatur ſpolia- 32
tiua, *Seraph. dec. 7. num. 1.* Atque ideo † in iuriſdi- 33
ctione cognoſcendi cauſas criminales inter Epiſco-
pum, & capitulum communi, ſi Epiſcopus probet, ſe
ſolum quandoque hanc iuriſdictionem exercuiſſe,
non datur ei manutentio priuatiua quoad Capitulũ,
quia intelligitur ſe potius communi, quam proprio
nomine exercuiſſe, *Mantic. dec. 207. num. 2.* † Niſi 34
Epiſcopus, vltra illius voluntatem acquirendi qua-
ſi poſſeſſionem priuatiuè quoad Capitulum, probet
etiam illius ſcientiam, & patientiam, *Mantic. d. dec.
207. num. 6.* † Vel probet conſuetudinem, quod eas 35
ſolus ſine Capitulo decidat, & terminet, *Boccat. de
interd. vti poſſid. cap. 8. num. 7.* Vt quoque, † licet Ca- 36
pitulum probet, fabricam Eccleſiæ adminiſtraſſe per
longiſſimum tẽpus, nihilominus cum iure commu-
ni huiuſmodi adminiſtratio communis ſit etiam Epi-
ſcopo, non datur manutentio ſolo Capitulo, ſed etiã
Epiſcopo, *Mantic. d. dec. 207. num. 4.* Et idem dicen-
dum eſt reſpectu adminiſtrationis bonorum Eccle-
ſiæ, quę de iure communi ad vtrumque pertinet,
Seraph. dec. 339. num. 1. & 2.

Ita quoque, cum de iure communi Canonicatuũ
collatio, in Cathedrali ſit ſimultanea Epiſcopi, &
Capituli, ſeu vtrique communis, *Rot. recent. dec. 124.
num. 1. par. 3. & dec. 36. num. 4. & dec. 429. num. 11.
in fin. par. 4.* poteſt Epiſcopo excipi, quod ex colla-
tionibus per eum ſolũ factis non acquiſiuerit quaſi
poſſeſſionẽ priuatiuè ad Capitulum, ſi ambo vellet
ſimultaneam collationem, ſed, cum de conſuetudi-
ne collatio huiuſmodi poſſit ad ſolum Epiſcopum

vel

vel ad ſolum Capitulum pertinere, *Rot.recent.d.dec.* *124.n.1.& 2.par.4.* ſecus eſſet, vbi vtraque pars priuatiuè ad aliam ius conferendi prætenderet, *Rot.recent.d.deciſ.419.n.2.in fin.3.& 4.par.4.* quamuis nõ poſſet dici ordinario acquiſita quaſi poſſeſſio conferendi ſine Capitulo, vbi prouiſiones fuiſſent ex quacumque capite nullæ, quia quaſi poſſeſſio conferendi ſine Capitulo ex actibus nullis, & non effectuatis non acquiritur, *Rot.recent.deciſ.36.in fin.* *par.4.* Collationem autem fuiſſe factam priuatiue à Capitulo probaretur ex verbis inſtrumenti collationis, *Rot.recent. d. dec.429.n.4.par. 4.* vt ſi in Collationem diceretur, Collationem ad Epiſcopum ſpectare, vel ſi haberet clauſulam, omnimodam, nã huiuſmodi Collationes excluderent quod Epiſcopus conferendo conſeruaſſet ſimultaneam Collationẽ cum Capitulo, *Rot.recent.dec.39.n.5.par.*
37 *3.*] Vt † etiam quando prædia ſunt inter fratres cohæredes, ſeu ſocios communia, & proindiuiſi, & ipſi communiter habitant in eadẽ domo, & aliquãdo omnes cœperunt poſſidere, ſufficit alterum eorũ locaſſe prædia, & fructus percepiſſe, ac poſſediſſe, vt omnes dicantur poſſidere, *Bart. & alij in l. qui iure.ff.de acq.poſſ. Angl.in l.aſſiduus.C.qui poſt in pign.hab.Bald.in l. ob meritorũ.C. ne vxor pro marit. Alex.conſ.6.n.15.libr.3. Tuſc.in verb.ſocius.concl.302.* *n.* & omnes ſint manutenendi, cum illa poſſeſſio intelligatur iure familiaritatis, reſpectu portionis aliorũ *Grat. diſcept.for.cap.450.n.1.25.35.& ſeqq.& cap.704.n.27.& dixi ſupra obſer.54.n.25.* licet ſecus ſit; ſi habitent ſeorſũ, & nõ cõſtet, quod omnes cœ-
38 perint aliquando poſſidere, quia † ex ſola commune non infertur ad poſſeſſionem rerum communium, cum detur communio ſine poſſeſſione, *Rot.diuerſ.*
39 *dec.58.n.3.par.2.* † Nec, quando ſunt plures in poſſeſſione, vnus alteri præiudicat, niſi appareat exercuiſſe actum poſſeſſionis animo ſpoliandi, & priuandi, alterum, *Gratian.diſcept.forenſ.cap.213.n.5.* *Rot.recent.dec.640.n.4.par.2.*[Vel niſi alter habuerit ſe pro ſpoliato, vel non fuerit admiſſus pro ſua rata, *Rot.in Peruſina ſpolij coram Card. Lãcellotto, poſt*
40 *tr.dec.459.n.1.*] ſed immo † poſſeſſio, vel quaſi vnius ſocij vel vnius iuris conſortis conſeruatur per actus poſſeſſorios factos ab altero ſocio, & iuris cõſorte, vniuſque poſſeſſio prodeſt alteri, nec cenſetur, quis priuatiue hoc iure vti velle reſpectu alterius, *Pont.de ſpol.libr.2.cap.16.n.169.173.& 175.Seraph.dec.339.n.3.dec.970.n.2.Rot.recẽt.deciſ.640.n.4.* *par.2.*[*& in d.Peruſina ſpolij corã Cardinali Lãcellot. poſt tract.dec.459.n.1.* Adeo vt nec articuli, & teſtes ſuper alicuius poſſeſſione excludant poſſeſſionẽ alterius pro indiuiſo poſſidẽtis, *Rot.in d.Peruſina ſpolij coram Card.Lãcellot.poſt tract.dec.459.n.2.* Nec etiã retentio clauium rei communis arguat pernecesse poſſeſſionem retinentis priuatiue quoad portionem alterius, *Rot.in Romana Diaſſionis de Antolinis corã Vbaldo ſeniore, poſt tract.dec. 475. num. 3. Rot recent.*
41 *dec.268.num.2.par.3.*] Quare † quaſi poſſeſſio vnius patroni antea exiſtentis in quaſi poſſeſſione præſentandi præſeruatur per præſentationem alterius compatroni, quando ambo ſunt patroni, & conſtat de pertinentia, *Iul.Viuian.in praxi Iurisſpatron. par. 2.libro.5.cap.2.num.37.& 38. & cap.4. num. 64. & ſeqq. vbi nonnullas ponit limitationes, & ibi Rot. dec. 85.num. 6. Seraph. deciſ.339.num.3.dec.970.num.2. Rot.recent.dec.207. ſub num. 5. dec. 251. num.4.dec. 260.ſub num.5.dec.284.nu.4 par.2.* [*Rot. recent.dec. 174.numer.10.par. 5. & in Burgen. Iuris Præſidendi coram R.P.D.Merlino, poſt tract.deciſ.667.num.22.*
42 † Niſi conſtet, quod priuatiue quoad alium præſentauerit, & animo alium ſpoliãdi, *Iul.Viuian.d.cap.2.*
43 *num. 38.* † Vel niſi conſtet vnum patronum per ſpacium multi temporis non præſentaſſe, quia tunc per iſtam negligentiam intrat præſumptio depoſitionis animi poſſidendi, *Rot.recent. d. dec. 251. ſub. n.4.par.2.*[Quemadmodum etiam, quod Canonici, ſeu Capitulũ fuerint plurimos actus in ſtatutis cõſentios abſque interuentu Portionum, niſi appareat, de portionariorum ſcientia, & patientia, & quod Canonici actus fuerint animo illos priuandi eorum quaſi poſſeſſione & ipſi Portionarij ſciuerint hunc eorum animum non dicerentur acquiſiuiſſe aliquẽ ſtatum priuatiuum quoad portionarios, *Rot.recent. dec.268.n.3.par.4.* & quatenus per illos actus poſſet dubitari de amiſſione quaſi poſſeſſionis portionariorum, ea recuperata cẽſeretur ex alijs actibus poſtea factis cũ portionariorum interuentu, *d.dec.268. in fin.par.4.recent.*] Vt etiam † non admittitur manu- 44
tentio in quaſi poſſeſſione iuris piſcandi priuatiue quoad alios, niſi quis etiam probauerit, quod prohibuerit alios piſcari, & illi prohibitioni acquieuerint, *Rot.diuerſ.deciſ.33.n.1.par.1.*[Vt idem dicitur in quaſi poſſeſſione retinendi barcham ſeu ſcapham in flumine ad effectũ portizãdi, & de vna ripa ad aliam tranſuehẽdi, *Burat.dec.222.in princ.& n.2.& ibi Add.littera A.* Verſaque vice manutentio datur cumulatiue ex probatione cumulatiuæ quaſi poſſeſſionis, *Rot.in Burgen.iuris Præſidendi corã R.P.D.Merlino, poſt tract.dec.661.n.1.& dec.667.n.2.*] Veluti, † 45
ſi quis aliquem ad poſſeſſionẽ admittat, non præſumitur voluiſſe amittere poſſeſſionem, ſed potius illum admittere pro indiuiſo ratione iurium quæ habet is, qui admiſſus fuit, maxime ſi conſtet de continuatione poſſeſſionis poſt huiuſmodi admiſſionẽ, *Seraph.dec.62.n.3.* [Sibique præiudicat quoad effectum manutentionis reſpectu ratæ ipſi admiſſo ſpectantis, & pro qua admiſſus fuit, *Rot.in Sabinẽ. Caſtri Mompes coram Eminentiſſimo D. Cardinali Veroſpio, poſt tract.dec.470.n.13.Burat.292.n.6.* Prout,
† ſi controuerſia ſit, an aliquid factum fuerit cum 46
licentia, puta ſuper quaſi poſſeſſione lignandi ſine licentia Domini, debent probari actus geſti ſine ipſa licentia ad effectum obtinendi mandatum de manutenendo in huiuſmodi quaſi poſſeſſione abſque vlla licentia, *Canal.dec.510.num.1.& ſeqq* Vt etiam tunc demũ eſt danda manutentio in quaſi poſſeſſione ſepeliendi abſque licentia, ſi ipſa quaſi poſſeſſio abſq; licentia ſit probata, *Rot.recent.dec. 508. num.1.par.3.vbi num.2.* eo magis docto de titulo, & priuilegio cum dicta qualitate, ſine alicuius licentia. Licet ex actibus poſſeſſorijs aliquando factis ſine licentia vti non diceretur probata vniformis quaſi poſſeſſio, ita non eſſet manutentio cõcedenda cum huiuſmodi qualitate, abſque licentia, *Rot. recent.dec.508.n.5.par.3.* Cum debeat poſſeſſio, & illius probatio eſſe certa, & diſtincta, ac cum qualitate, quæ prætenditur, *Rot.recent.dec.632.n.3.par.3.*

Præterea poſſeſſio vel quaſi interpretanda eſſet priuatiue, ſi ita ſuaderet qualitas tituli, *Rot.in Gerunden.Iuriſpiſcandi, coram Iuſto, poſt tract. deciſ. 396.num.7.*]

Quare † in ipſo mandato de manutenendo de- 47
bet exprimi qualitas poſſeſſionis, & † ad illius li- 48
mites concedi manutentio, *Conar. pract qu.cap.17. num.1.canal.d.dec.510.num.4.*[Sed, an, quando qualitas mutatur, ſeu noua ſuperuenit, dandũ ſit mandatum de manutenendo, *videas in reſolutione, D.Vaccarij in cauſa Bononien. Exemptionis, poſt tract.dec.646. num.14.15.& 74.*

Sic etiam † poſſeſſor quoad particulares debet 49
manuteneri quoad particulares tantum, non autem quoad vniuerſitatem de qua ſunt particulares, *Tuſc. in verb.poſſeſſor.concl.441.num. 15.*[Et quaſi poſſeſſio quoad Communitates Diœceſis, & ſubiectas nõ

infert ad quaſi poſſeſſionem quoad Communitates
extra Diœceſim, & non ſubiectas, vt reſpectu quaſi
poſſeſſionis deferendi flores ad Ciuitatem, & illius
Cathedralem in feſto Sanctiſſimi Corporis Chri-
ſti, *Rot. recent. dec. 249. num. 2. par. 4.*]

50 Vt etiam † mandatum de manutenendo pro ea
tantum parte concedi debet, pro qua tempore mo-
51 tæ litis quis poſſedit, *Mantic. dec. 191. num. 1.* † nec
poteſt manutentio tradi, niſi ad limites poſſeſſionis
in qua quis reperitur, *Gimagn. conſ. 8. n. 54. lib. 2. Greg.
XV. d. dec. 569. n. 1. vbi Adnot. n. 6. quæ eſt etiam in recent.
dec. 409. n. 1. par. 2.* [*Rot. in Cæſaraugustana Præminen-
tiarum coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tr. deciſ.
534. n. 13. dec. 550. n. 10. dec. 551. n. 1. & dec. 553. n. 5. Rot.
Bononien. dec. 138. n. 7.* & ad terminos ſtatus, *vt in*
52 *d. dec. 534. num. 13.*] † Et pro ijs tantum actibus, in
quibus quis eſt in quaſi poſſeſſione, vt pro ijs actibus
in quibus quis eſt in quaſi poſſeſſione intereſſendi,
& votandi, *Rot. recent. dec. 397. numero 1. & 3. par. 2.*
53 Nam † poſſeſſio de vno actu non extenditur ad aliú,
54 *Dec. conſ. 149. col. 3. ſub. n. 4.* Nec † per quaſi poſſeſſio-
nem certorum actuum particulariũ acquiritur quaſi
poſſeſſio vniuerſalis, *Melch. Lotter. de re beneſ. tom. 1.*
55 *lib. 1. q. 25. n. 70. Cocc. dec. 497. n. 2.* Vt † quaſi poſſeſſio
præſentandi in vno caſu non porrigitur ad alium,
Rot. diuerſ. dec. 713. n. 8. par. 1. [Et poteſt manutentio
dari, & deberi ad aliquid faciendum quolibet anno,
ſeu de tot in tot annis, vel de aliquo determinato
tempore, vt in quaſi poſſeſſione euacuandi nemus
per fundum alterius, *Rot. Bononien. dec. 138. n. 70.*] Et
56 certum eſt, quod † manutentio datur ſiue pro tota
re, ſiue pro parte, pro indiuiſo, *Boccat. de interd. vti
poſſid. c. 2. n. 16.* Et quod detur pro indiuiſo, *eſt dec.
Rot. diuerſ. 58. n. 3. verſ. quantùm autem. & 59. numero 7.
& per tot. par. 2. & fuit dictum, coram Buratto in
Recanaten. ſucceſſionis 26. Iunij 1617. & diximus ſu-
pra num. 11.* [*& ſentit. Rota in Romana Domus coram
Cardinali Pamphilio, poſt tract. dec. 651. in princ. Bu-
ratt. dec. 513. in princ. & numero 1. dec. 648. in princ.*
Et quod in poſſeſſione Caſtri, illiuſque iuriſdictio-
ne detur pro parte, *eſt deciſio Rota in Sabinen. Caſtri
Mompei coram Eminentiſſimo D. Cardinali Veroſpio,
poſt tract. dec. 470. num. 1.* Vt in materie iuris paſcen-
di poteſt pro illius vſu competere, & dari mandatum
de manutenendo vni pro certo tempore, & alteri
pro reliquo anni tempore. *Rot. in Caſtellanen. Iuriſpa-
ſcendi coram Penia, poſt tract. deciſ. 425. numero 1.*]

57 Quemadmodum etiam ipſa † manutentio intel-
ligitur petita pro bonis, quorum poſſeſſionem
accepit, ſeu habet ille, qui manutentionem petit,
Rot. diuerſ. dec. 160. ſub numero 3. verſ. nec obſtat. par. 4.
[Prout, ſi in mandato de manutenendo non fuerint
ſpecificata bona, intelligendum illud eſt de bonis,
in quibus qui idem obtinuit, poteſt docere de ſua
poſſeſſione, *Rot. in Spoletana Pradij coram R. P. D.*
58 *Pirouano, poſt tract. dec. 663. num. 4.*] † Debetque
Iudex pronunciare de illa tantum poſſeſſione, vel
quaſi, de qua eſt controuerſia, *Paſett. conſ. 15. n. 1.*

59 Eſtque generale † in prophanis, quod ex poſſeſ-
ſione partis, ſeu vnius rei ſingularis, & ſeparatæ non
acquiritur poſſeſſio alterius, ſed in eis requiritur
adeptio poſſeſſionis omnium, & ſingulorum præ-
diorum, & corporum, *l. 3. poſt princ. vbi gl. Bart. &
de communi Alex. num. 21. ff. de acq. poſſ. Speculat. in
tit. de primo, & ſecundo decret. §. Iam de effectu in
princ. Natt. conſ. 429. lib. 1. Mandell. conſ. 78. num. 12.
Pariſ. conſ. 37. numero 17. lib. 3. Crauett. conſ. 258. num.
16. lib. 2. Menoch. de retin. remed. 3. numero 281. & 282.
Boccat. de interd. vti poſſid. cap. 2. numero 73. Tuſc. in
Ver. poſſeſſio. concluſ. 422. numero 10. & 11. Surd. conſ.
135. numero 64. lib. 1. & conſ. 160. num. 12. lib. 2. Scacc.
de iudic. lib. 2. cap. 9. num. 1247. Gutierr. pract. quæſt.
lib. 5. q. 64. num. 3. & 5. Cancer. var. reſol. cap. 14. num.
53. in fin. par. 3. Gratian. d. diſcept. foren. cap. 415. num.
17. Cyriac. contr. for. lib. 1. contr. 300. num. 30. Monac.
dec. bon. 28. numero 63. Put. dec. 310. num. 2. lib. 2. Man-
tic. dec. 105. num. 6. dec. 027. num. 8. Rot. poſt ſecun-
dum vol. conſ. Farinac. dec. 104. num. 4. Rot. poſt tract.
Iulian. Viuian. de iurepatr. dec. 43. in fin. Cocc. dec. 30.
num. 3. Rot. poſt add. ad tract. Cenc. de Cenſib. dec. 123.
num. 10. in Cracouien. Iuris legendi, Coram R. P. D.
Queſpo, poſt tract. dec. 321. num. 30.* [*Rot. recent. dec.
212. n. 10. par. 3.* vbi, quod poſſeſſio partis non infert
ad totum, quia non eſt probatio certa, *& in Anxima-
na Cenſus coram R. P. D. Ghiſlerio, poſt tr. dec. 647. n. 58.
Nouiz. conſ. 80. n. 31. Buratt. dec. 434. n. 10.*]

Etiam † quod fuerit capta poſſeſſio aliquorum 60
bonorum animo apprehendendi poſſeſſionem om-
nium, *Surd. d. conſ. 135. ſub n. 64. & 65. lib. 1. Rot. diuerſ.
dec. 403. num. 3. par. 4. quæ eſt etiam poſt ſecundum
vol. conſ. Farinac. dec. 140. num. 4.* † quæ procedunt 61
etiam quoad res, quæ ſub eodem Iure regnantur, ſeu
ſub eadem Vniuerſitate iuris continentur, vt quia
omnes ſint eiuſdem hæreditatis, vel Caſtri, quia ni-
hilominus per poſſeſſionem vnius non intelligitur
comprehenſa poſſeſſio aliorum, *Boccat. de interd.
vti poſſid. d. cap. 2. n. 73. Peregr. de fideicomm. art. 48. n.
78. & ſeqq. Gail. pract. obſer. lib. 2. obſer. 129. n. 6. Surd.
d. conſ. 135. n. 65. lib. 1. & d. conſ. 160. n. 12. lib. 1. Scacc. de
Iudic. d. lib. 2. cap. 9. n. 1241. Gutierr. pract. q. lib. 5. q. 64. n.
3. & 5. Rot. diuerſ. dec. 262. n. 11. par. 4. Rot. poſt ſecundum
vol. conſ. Farinac. d. dec. 140. n. 4. quæ eſt etiam inter di-
uerſ. d. dec. 403. n. 3. par. 4. Rot. in d. Cracouien. Iuris le-
gendi coram R. P. D. Queſpo, poſt tract. dec. 321. num.
30.* Ideoque † hæres debet manuteneri in illis re- 62
bus tantum, de quibus cepit poſſeſſionem non in
alijs, vt ſi cepit poſſeſſionem domus, & non aliorum
corporum, non eſt manutenendus niſi in domo,
*Menoch. de retin. remed. 3. num. 281. Bocat. de interd.
vti poſſid. d. c. 2. n. 73. Gail. d. obſer. 129. n. 18. lib. 2.*

Prout etiam † pro parte tantum diceretur acce- 63
piſſe poſſeſſionem hæres teſtamentarius, qui plu-
res haberet cohæredes, ſi accepiſſet poſſeſſionem
vigore teſtamenti, quia cenſeretur accepiſſe pro
eius rata, non autem pro rata aliorum niſi ex con-
iecturis appareret, voluiſſet accipere poſſeſſionem to-
tius, vel poſſeſſio non eſſet reſtricta ad teſtamen-
tum, ſed eſſet cum clauſula, & alias omni meliori
modo, &c. *Rot. recent. d. dec. 763. num. 3. par. 2.* Et
quod, vbi quis ab inteſtato habens cohæredes acce-
perit poſſeſſionem ſine mentione aliorum, dicatur
acquiſiuiſſe poſſeſsionem totius, cum in hoc ani-
mus ſolus, & factum ſubſecutum attendatur, *dixit
Rot. in Peruſina hæreditatis de Amicis 6. Iunij
1616. coram Buratto.* Et † ſi quis, acciperet poſſeſ- 64
ſionem alicuius rei pro ſe, & fratre, ſeu alio, pro
quo de rato promiſerit, ante ratificationem poſſeſ-
ſio totius eſſet penes accipientem, *Rot. diuerſ. deciſ.
641. num. 5. & 6. par. 1. Rot. recent. dec. 761. ſub numero
2. par. 2.* [*& in Bononien. Hæreditatis de Gargantibus
coram Cardinali Mellino, poſt tract. dec. 404. num. 6.*]
& ex ea danda eſſet illi manutentio quoad totum,
d. dec. 761. num. 1. & 2. par. 2. recent. ſed, † an re- 65
ſtis dicens talem poſſidere fundum communem di-
catur probare poſſeſsionem inſolidum totius fun-
di, an vero communiter, & pro indiuiſo, *videas
Maſcard. de probat. in verb. poſſeſſio concl.* 1200.

Nec † ex poſſeſsione rei corporalis, acquiritur, 66
quaſi poſſeſsio rei incorporalis, & ſic ex poſſeſsione
bonorum cenſuatorum non acquiritur poſſeſsio ip-
ſius cenſus, *Rot. poſt addit. Cenc. ad tract. de Cenſibus
dec. 123 numero 10. & 11.* [*Buratt. dec. 434. numero. 11.*
vbi quod debet procedi ad actum, & exercitium iu-
ris etiam incorporalis. Niſi res incorporalis adhæ-
reat

reat corporalis, vt illi annexa, *Lotter. de re beneſic.*
lib. 5. qu. 13. numer. 16. Buratt. dec. 288. num. 3. vbi, quod
ſi quis acquiſiuerit quaſi poſſeſſionem affirmatiuam
retinendi, & exercendi barcham in aliquo fluminis
loco, intelligitur etiam illi quæſita quaſi poſſeſſio
prohibendi alijs infra eoſdem terminos aliam bar-
cham retinendi, tanquam ius illud prohibendi in-
hæreat dictæ barchæ, *& dec. 312. numero 7. &* 8. vbi
quod apprehenſa poſſeſſione Oppidi apprehenſa
dicitur etiam quaſi poſſeſſio promulgandi edicta
vni Caſtro acceſſoriè cohærentia, ſi conſtet, quod
ius Caſtro, ſeu alteri cuicumque ei corporali co-
hæreat, ſecus; ſi dubitetur, *dec. 427. ſub num. 8.* vbi
eo magis per exercitium etiam ipſius iuris incor-
poralis, *dec. 434. num. 13.*]
67 Sed † in integralibus capta poſſeſſione vnius rei
ſeu fundi vniri, vel domus ſeu Palatij ab vno capite,
ſeu ab vno angulo, vel ab vna parte acquiritur, & ac-
quiſita cenſetur poſſeſſio totius rei, & totius fundi,
ſeu domus, vel Palatij, niſi alia pars poſſideatur ab
alio & in dubio, *Peregr. de fideic. art. 48. numer. 73. &*
74. Pont. de ſpol. lib. 3. cap. 14. num. 121. Tuſc. in Verb.
poſſeſſio concl. 421. num. 5. & ſeqq. Gratian. diſcept.
forenſ. cap. 126. numero 22. cap. 425. num. 15. & ſeqq.
& cap. 910. num. 3. Giouagn. conſ. 8. num. 118. 129. &
181. lib. 1. Barz. dec. 47. num. 18. & ſeqq. Rot. in Cala-
guritana penſionis coram Manzanedo, poſt tract. dec.
68 188. *numer. 6.* Cum † non ſit neceſſe, quod quis per-
ambulet ſingulas glebas terræ, *d. l. 3. in princ. ff. de*
acq. poſſ. Scacc. de Iudic. d. lib. 2. cap. 9. numero 1242.
Grat. diſcept. forenſ. d. cap. 425. num. 20. & 47. Melch.
Lotter. de re benef. tom. 1. lib. 1. qu. 38. num. 125. Rot.
Lucen. dec. 126. Rot. in d. Calaguritana penſionis, poſt
tract. dec. 188 num. 6. [*Add. ad deciſ. Burat. 60. ſub*
num. 14. Ita vt poſſeſſio partis influat ad poſſeſſio-
nem totius ad effectum manutentionis, *Rot. in Sa-*
binen. Siluæ coram R. P. D. Panzirolo, poſt tract. dec.
69 469. *num. 3.* licet † ſecus reſpecto partium, quas
conſtat alios poſſidere, niſi illi ex toto expulſi fue-
rint, *Barz. d. dec. 47. num. 23.* Vnde poſſeſſio totius
acquiritur per apprehenſionem partis, ſi id fiat ex
voluntate domini, ſecus ſi contra domini volunta-
tem, *Rot. in Cracouien. Iuris legendi coram R. P. D.*
70 *Queipo, poſt tract. dec. 321. n. 25. &* 26. Et, † ſi quis reti-
neat actus poſſeſſorios in certa portione muri, vi-
delicet feneſtras penetrantes totam partem muri,
vel claues ferreas, aut ſimilia, debet manuteneri in
poſſeſſione totius muri tanquam ſit vnicus, & vnus
murus, *Gratian. diſcept. forenſ. cap. 425. numero 38.*
71 Et † in rebus, ac iuribus indiuiſibilibus continuis,
& connexis poſſidere totum, is videtur, qui nactus
eſt poſſeſsionem partis, ſi illud de iure communi
poſsidere, & tenere poteſt, licet ſecus ſit in diuiſibi-
libus, & ſeparatis, *Pont. de ſpol. d. lib. 2. cap. 14. numer.*
121. Pacian de probat. lib. 1. cap. 26. ſub num. 60. Scacc.
de Iudic. cap. 9. num. 247. & ſeqq. Grat. diſcept. forenſ.
d. cap. 126. numero 22. Giouagn. d. conſ. 8. num. 129. lib.
1. Rot. dec. 14. alias 277. numero 1. & 2. de reſtit. ſpol.
72 *in nou. Caual. dec. 641. numero 11. & 12.* † Dummodo
non ſint diſtincta gratia commodioris, & vberioris,
culturæ per ſepes, vel ſepta, ſeu foſſata, quia tunc
etiam de illis intelligeretur capta poſſeſſio, *Gratian.*
diſcept. forenſ. d. cap. 126. num. 22. & cap. 425. numero
27. Caualer. dec. 729. ſub num. 9. & ſeqq. & d. deciſ.
641. ſub num. 7. & 8. & hoc etiam, quod haberent
diuerſa vocabula, *Gratian. cap. 425. n. 27. & ſeqq.*
73 Sic etiam † in vniuerſalibus facti, vt in grege, &
armento, puta in ouibus, capris, porcis, equitijs, bo-
uilibus ſufficit poſſeſsio accepta de quibuſdam, vt
omnium videatur adepta, nec omnium capitum ſin-
gulariter poſſeſsionem nanciſci oporteat, *Peregr.*
de fideicom. art. 48. numer. 74. Grat. d. cap. 425. num. 33.

Et † idem in rebus, quæ conſiſtunt in pondere: & 74
menſura, nam per apprehenſionem partis acquiri-
tur poſſeſſio totius. *Gratian. d. cap. 425. num. 30.*
Et † ſi vnus teſtis diceret de poſſeſſione in capi- 75
te agri, & alter in alio capite, tota diceretur probata
poſſeſſio, *Maſcard. de probat. in ver. poſſeſſio, concluſ.*
1200. n. 9. Prout, † ſi vnus teſtis dicat Sempronium 76
poſſediſſe domum, alter vero dicat poſſediſſe vna
cum Titio, dicitur probata poſſeſſio inſolidum, *Maſ-*
card. ibid. n. 7. Ricc. in coll. dec. coll. 967. Benint. dec. 33.
Poſſeſſio † tamen capta quoad caput, & prædium 77
principale, ſeu rem, quæ plures alias res ſub ſe con-
tineat, trahitur ad membra, & pertinentias, *Pereg.*
de fideicom. d. art 48. num. 74. Menoch. conſ. 1279. num.
67. & 68. Rot. Lucen. dec. 126. Greg. XV. dec. 557. numer.
3. Caualer. dec. 629 num. 10. dec. 641. numero 9. & 10.
Rot. in Romana bonorum coram Remboldo, poſt tract.
dec. 26. num. 6. Et † ea poſſeſſione principalis infer- 78
tur ad poſſeſſionem annexorum, *Scacc. de Iudic. lib.*
2. cap. 9. num. 1243. Lancell. de attent. par. 2. cap. 4. li-
mitat. 1. numero 73. Farinac. in 2. par. fragment. crimin.
in verb. inhibitio numero 234. Monach. deciſ. Benon. 28.
num. 56. & ſeqq. Rot. diuerſ. dec. 865. numero 3. par. 4.
[*Rot. recent. dec. 161. numero 5. par. 3. & in Abulen. Se-*
pultura coram Penia, poſt tract. dec. 574. numero 5. vbi
de acceſſorijs & conſecutiuis. † Intelligendo ta- 79
men de connexis inſeparabilibus, & de ijs, ſine qui-
bus principale aliquid operari non poteſt, vel in iu-
riſdictionalibus, *Rot. diuerſ. d. dec. 865. num. 3. par. 4.*
Rot. recent. dict. deciſ. 161. n. quinto par. 3.]
Hinc eſt, quod † poſſeſſio, & manutentio reſpe- 80
ctu fundi extenditur etiam ad illius fructus penden-
tes, ſeu etiam maturos, & reſpectu domus extendi-
tur etiam ad mobilia in ea exiſtentia affixa, ex quo
fructus & mobilia videntur eſſe pars fundi, & domus
reſpectiuè, *Boccat. de. interd. vti poſſid. cap. 2. n. 15 Pe-*
reg. de fideicom. d. art. 48. numer. 75. Contard. de moment.
poſſ. limit. 1. numero 68. & ſeqq. licet † per appre- 81
henſionem poſſeſſionis fundi non dicatur appre-
henſa poſſeſſio theſauri in eo exiſtentis, niſi appre-
hendens remoueat theſaurum de loco; *l. 3. §. Ne-*
ratius ff. de acq. poſſ.
Hinc etiam † probata poſſeſſione prædij dicere- 82
tur probata etiam poſſeſſio foſſati illi adhærentis
ab illa parte, *Tuſc. in verb. interdictum, concluſ. 283.*
num. 4 poſt Maſcard de proba. in verb. poſſeſſio, concl.
1200. alias 1206. num. 32. ſed † probata poſſeſſione 83
vſque ad ripam non includeretur ripa, quia † di- 84
ctio, *Ad*, denotat vicinitatem, non intrinſecitatem,
Rot. recent. dec. 509 ſub n. quinto par. prima.
Hinc rurſus, † ſi flumen relinquat alueum, & ex- 85
ſiccetur, ille, qui poſſidebat fundum vicinum, ſine
alia apprehenſione efficitur ſtatim ipſo Iure verus
poſſeſſor aluei, qui efficitur pars fundi, *Paſeit. conſ.*
16. num. 22.
Hinc quoque † habens poſſeſſionem fundi dici- 86
tur poſſidere etiam quod illi auctum eſt per allu-
uionem abſque alia apprehenſione, *Pont. de ſpol. lib.*
2. cap. 14. num. 121. Scacc. de Iudic. lib. 2. cap. 9. numero
1246. Grat. diſcept. for. cap. 425. numero 21. & ſeqq.
Cyriac. contr. for. lib. 2. contr. 576. num. 7. Rot. in Me-
diolanen. Bonorum coram Reuerendiſſimo D. Coccino,
poſt tract. dec. 253. num. 4. niſi intercederet alueus,
quia tunc opus eſſet noua apprehenſione, *Cyriac.*
d. contr. 576. num. 8. vnde poſſeſſio inſulæ non acqui-
ritur, niſi apprehendatur.
Hinc ſimiliter, † ſi quis habeat poſſeſſionem aquæ 87
ſeu quaſi poſſeſſionem iuris piſcandi in loco, dici-
tur habere poſſeſsionem etiam illius partis, quæ
poſtea inundatur, & ſic dicitur eſſe in poſſeſsione
totius corporis, totius aquæ, & totius loci ab aquis
cooperti, *Paſeit. conſ. 16. num. 20.* ſicuti poſſeſſio

totius diceretur continuata per piſcationem partis. ita vt, ſi quis alias fuerit in poſſeſſione piſcandi per totum lo um, & totam aquam, & deinde aqua in aliqua parte exſiccata, in loco eaſiccato durante etſiccatione non fuiſſe piſcatus, ſi poſtea aqua redeat, dicatur nihilominus continuaſſe, & retinuiſſe quaſi poſſeſsionem piſcandi etiam quoad partem primo exſiccatam, & deinde ab aquis coopertam, per poſſeſsionē, & piſcationem partis nunquam deſiccatæ, & ideo debetur illi in totū manutētio, *Paſeti.conſ.15. per tot. & conſ.16. in princ. n.1.* Vbi quod hocmaxime procedit, cū eſt vnū corpus ageribus circundatū.

88 Hinc pariter † poſsidens vineam dicitur poſsidere etiam arundinetum tamquam partem vineæ, qoando vinea eſt illi cootingoa, & per eam habetur aditus ad arundinetum, & poſsidens domum dicitur poſsidere etiam hortum, ſeu apothecam illi annexam, licet ſecus in arundineto, ad quod à vinea non eſt aditus, ſed eſt à vinea ſeparatum, & diſtans, & idem in horto, apotheca non contigua, *ad tradita per Capntaq.dec.342.par.3.*

89 Hinc etiam † poſſeſſio, & apprehenſio domus, quæ ſit caput tenimenti, & prædij, ſufficit pro apprehenſione, & retentione totius tenimenti, & prædij annexi, *Rot.lucen.dec.126. Caualer.dec.641.num. 50. & ſeqq.* licet ſecus dicendum ſit quoad poſſeſsionem domus à prædio, & tenimento diſtinctæ vel quæ non ſit, ſeu non poſsit dici caput, ſeu pars principalis tenimenti, nam tunc per ipſius domus poſſeſſionem non acquiritur poſſeſsio prædij, *Natt.conſ. 329.conſ.4:9.lib.2.Pariſ.conſ.57.num.17. lib.3.& ſenten.Caualer.d.dec.641.num.9.&* 11.

91 Hinc vlterius † ex poſseſsione Ciuitatis, vel Caſtri acquiritur poſseſsio etiam Caſtri illi ſubiecti, *Menoch. de retin. remed.3. num.826. & 827. Paſett. conſ.11. numero 3. Pereg.de fideicomm.art.48.num.76.*

92 Et † poſseſsione capta de Ciuitate metropolitana videtur poſſeſsio accepta totius Prouinciæ, *Pereg.*

93 *d.art.48.num.76.* Et, † ſi inueſtitus, ſeu emptor capiat poſseſsionem Caſtri, vel feudi empti, ſeu ſibi conceſsi cum pertinentijs, ſeu territorio, cenſetur apprehenſa poſseſsio omnium illius pertinentiarū & aliarum rerum connexarum. *Paſett.conſ.42.n.2.& 3.Surd.conſ.135.n.62.lib.1. Menoch.conſ.1279. n.67. & 68.Peregr.de fideicomm.d.art.48.numer.74.Gail.pract. obſer.lib.2. obſer.129. numer.7.* Nam, licet perſona poſsidentis Caſtrum mutetur non tamen mutatur,

94 poſseſsio, cum † vaſſalo, ſeu feudi domino defuncto poſseſsio rerum ſingularum Caſtri apud Caſtrum, vt pote apud caput exiſtere videatur, *Me-*

95 *noch. de retin.d.remed.3.n.826.* Ita vt, † cum ſub nomine Caſtri veniant ædificia omnia, & Iuriſdictionalia, per apprehenſionem poſseſsionis Caſtri, ſeu partis Caſtri videatur accepta poſseſsio omnium ædificiorum in eo cōſtructorum, & Iuriſdictionalium, ac totius, *Pereg.d.art.48.n.74.Scac.de Iudic.lib.2.c.9.*

96 *n.1244.Monach.dec.bonon.28.n.59.* † ſi que iuris patronatus cohæreat Caſtro dicatur acquiſita etiam illius poſseſsio, *Rot.poſt tr.Iul.Viuian.de Iurepatron.dec.*

97 *43.in fi.* [*Burat.dec.876.n.2.*] Et † apprehēdens poſſeſſionem feudi dicatur apprehendere poſſeſſionem omnium feudorum, qui continentur in dicto feudo,

98 *Scacc.d.cap.9.n.1245.* Et † accepta intelligatur poſſeſſio Caſtri, & totius territorij, licet quis non omne territorium peragrauerit, nec vniuſcuiuſque glebæ poſſeſſionem acceperit, *Paſett. d. conſ.42. n.3.* [Vt appellatione Caſtri venit etiam Arx, ne Caſtrum, & iuriſdictio ſit penes vnum, & fortilitium factum pro tuitione Caſtri aq. inimicis, & conſeruatione iuriſdictionis inter ſubditos, ſit penes alium, *Rot.recent.dec.761.num.3.par.1.*]

99 Intelligenda † tamen ſunt prædicta de rebus Caſtro connexis, & facientibus vnum totum cum Caſtro, licet ſint res diuerſæ vt ſunt plures cameræ, ſtabulum, hortus, & alia, quæ ſimul iuncta conſtituunt vnum Caſtrum, nam tunc non eſt neceſſe ingredi ſingulas cameras, & manſiones, ſed intrando partē Caſtri adipiſcimur totius Caſtri poſſeſſionem, *Surd. d.conſ.135.n.62.& 63.lib.1.* ſicuti † qui habet poſſeſ- 100
ſionem Arcis, dicitur habere poſſeſsionem etiam eorum, quæ ab Arce ſeparari non poſſunt, *Rot.in Viterbien.Caſtrorum, corā Cardinali Sacrato, poſt tr.dec.104. n.8.& 9.* ſed, † vbi ſunt diuerſæ res ſeparatæ, vt ſunt 101
Caſtrum, & prædia, tunc vt quis acquirat rerum poſſeſsionē non ſufficit Caſtrum ingredi, ſed cuiuscumque rei poſſeſsionem apprehendere neceſſe eſt, alias apprehenſio vnius rei non includit poſſeſsionem alterius, *Surd.d.conſ.135.n.63.& ſeqq.l.1.* Nam † nec etiā 102
in feudalibus per apprehēſionem poſſeſsionis vnius rei intelligitur apprehenſa poſſeſsio cæterarum,
† nec per adeptionem poſſeſſionis Caſtri cenſe- 103
tur acquiſita poſſeſſio iuriſdictionis. *Surd. d. conſ. 135. num.65. lib.1.* Vnde, † ſi ius patronatus ha- 104
beat ſuum titulum, & fundationem particularem, non dicitur acquiſita illius poſſeſſio per poſſeſſionē captam aliarum rerum, *Rot.poſt tract. Iul. Viuian.de iure patr. dec.43. in fin.* Prout, † licet prædia ſint 105
Caſtro vnita, & annexa, tamen, ſi ſint diuerſæ res, & ſeparatæ à Caſtro, nec cum Caſtro conſtituunt vnū totum, pro pluribus, & ſeparatis rebus habentur, &
† aliud eſt Caſtrum, aliud prædia; nam corpora 106
omnia in ſpecie conſiſtunt, & vltra ſuos limites non procedunt, & † Caſtrum à iure nihil habet, quod 107
ad eum pertineat, & ideo conceſſo Caſtro non veniunt prædia, & res quæ eſt iuxta feudum non eſt feudalis, & cum prædia conſtituant vnum corpus de per ſe, non autem cum Caſtro, ſi quis nanciſcatur poſſeſſionem Caſtri, non acquirit poſſeſſionem prædiorum, *Surd. d. conſ.135. ſub num.65. lib.1.* Et ſic prædicta intelligenda ſunt de rebus, quæ ſunt eiuſdem ſpeciei cum Caſtro, & conſtituunt vnum totum cum ipſo Caſtro, non autem de his, quæ ſunt alterius ſpeciei, vt poſſeſſiones, & Caſtrum, & non concurrunt cum Caſtro ad faciendum vnum totum *Surd. d. conſ.135. ſub 65. lib.1.* Prout † ſunt intel- 108
ligenda, & procedunt, quando conſtat de conceſſione, & quod prædia, & iuriſdictio tempore conceſſionis erant penes ipſum dominum concedentem, ſecus, quando eſt dubium, *Surd.d.conſ.135.num.67. lib.1.Monach.dec.bonon.28.num 59.*

Hinc quoque † in beneficialibus ſufficit appre- 109
hendere poſſeſſionem Eccleſiæ, vel dignitatis, ſeu præbendæ, vt cenſeatur acquiſita poſſeſſio omnium rerum, fructuum, iurium, & annexorum ipſius beneficij, Eccleſiæ, dignitatis, & præbendæ, *Boccat. de interd vti poſſid.cap.2. num.72. & 95. Pont.de ſpol. lib. 2.cap.15. ſub numero 157. & lib.3. cap.9. numero 149. Peregr. de fideicom. artic.48. num 76. & 79. Gonzal. ſuper reg 8. Cancell. gl.34. num.209. Lancell.de attent. par.3. cap.4.limitat.1. numero 73. Cancer.var.reſolut. cap.14. num. 53. in fin. par.3. Tuſc. in Verb. poſſeſſio, concluſ.422.numero 4. Mar. Ant.var.reſol.lib.1.reſol. 112. caſ. 72. in fin. Monet de decim. cap.8. quæſt. 3. num.31. Iulian. Viuian. in praxi Iuriſpatron. par.2. lib.3. cap.1. numer.8.Grat.diſcept.foren.cap.425.num. 18.& 19. Cyriac.contr.foren.lib.2. contr.300. numero 40.Chriſtoph. Pax. de tenut. cap.50. num.25. Recc. in coll.dec.coll.3140. Rot.diuerſ dec.19. n.7. & ſeqq.par.2. Rot.in Beneuentana Beneficij coram Reuerendiſſimo D. Decano, & in Sabinen.Silua coram Penia, de quibus ponet Marcheſ.de com.par.1.fol.955.n.3. & fol.962.n.5. Mantic dec.105.n.4.Seraph.dec.1497. n.2.Rot.recent. dec.171.ſub n.2.dec.601.n.3. dec.639. n.3.par.2. Greg. XV. dec.34. num.2. dec.364.numero 1.& Adnot.ibid. num.*

num.6.dec.557.num.4. Cocc. dec. 14. num. 6. dec. 30. num.2.dec.51.numer.5.dec.212.num.8. Caualer.deciſ. 240.numer.2.dec.565.num.2.dec. 589. numero 4.& 6. Rot.in Nucerina Predij coram Cardinali Sacrato,poſt tract.dec.100. num. 1. in Colimbrien. praſtimoniorum coram R.P.D. Dunozetto,poſt tract.dec.327.num.17. dec.330.numer. 25. [*& in eadem coram Reuerendiſſimo D.Coccino,poſt tract.dec.554.num.41.Rot.recent. deciſ.462.n.2.par.3. & in Cremonen. Prabenda coram Cardinali Lancellotto,poſt tract.dec.434.n.4.in Ianuen. Beneficij coram bo.me. Vbaldo,poſt tract.dec.605.n.2. in Cremonen. Beneficij coram eodem , poſt tract. dec. 611.n.6.Buratt.dec.80.n.5.vbi Add.litt.A.*

Adeo vt,ſi,facta vnione,puta,de Abbatia ad Capitulum,de conſenſu Abbatis capiatur poſſeſſio tituli,& Eccleſiæ ipſo viuente,ex quo ex huiuſmodi poſſeſſione infertur ad poſſeſſionem bonorum, iurium annexorum , ſi poſt motam de ſuper litem fiant per Capitulum , & actus poſſeſſorij circa bona,& annexa titulo , dicantur facti in continuationem poſſeſſionis . non autem attentati, etiam quod tempore captæ poſſeſſionis tituli annexa poſſiderentur ab alio,& ſic ab Abbate,dum non præteditur poſſeſſio contra eum viuentem,ſed tunc demum quando vacant , & conueniat continuatio poſſeſsionis ſuæ cauſæ vniuerſali de tempore,quo nullus eſt in poſſeſsione,& poſſeſsio vacans impleri poteſt,*Rot.recēt.deciſ.462.per tot.par.3.*]

110 Sicuti † capta poſſeſsione dignitatis , & Eccleſiæ principalis cenſetur capta poſſeſsio aliarum Eccleſiarum, Capellarum , & beneficiorum ſubiectorum,& annexorum,ſeu vnitorum, *Menoch. de retin. remed.3.numer. 816. & 827. Pereg. de fidei comm.d. art.48.num.76.& 79.Melch. Lotter.de re benef.tom. 1.lib.1.q.28. num.99. Rot. in d. Sabinen. Silua coram Pena penes Marcheſ.d.fol.962.ſub d.num. 3. & Idem Marcheſ.par.3.de comm. admiſſ. ad benef.cap.peruenit fol.317.num.67. Rot. in recent.dec.199.num.6.dec. 658 ſub num.2.dec.698.ſub num.2 par.2. Greg. XV. d.dec.557.per tot.& ibi Adnot.numer.6. Caualer.dec.*

111 *330.num.6.*[*Buratt.dec.857.numer.2.* † Niſi ſimus in duabus Eccleſijs,ſeu Epiſcopatibus,& dignitatibus,ſimul vnitis æque principaliter,& ſic ſint duæ dignitates ſub vno regimine vnius Prælati,nam tūc ex poſſeſsione vnius non dicitur capta poſſeſsio alterius, ſed eſt capienda diſtincta poſſeſsio vtriuſque *Caualer.d.dec.330 ſub num.5.*

112 Ratio autem ſupradictorum eſt , quia † poſſeſſio bonorum,& iurium beneficij vacantis eſt penes Eccleſiam tamquam perſonam fictam & repræſentatam,*Pont.de Spol.lib.3.cap.9.num. 149. Redoan. de ſpol. Eccleſiaſt.qu.7.num. 35. & ſeqq. q. 14.ſub num. 26.& qu.15. num. 10.& ſeqq. Saluſt. Tiber. in pract. A.C.lib.2.cap.1. in fin. Tuſc. in verb. poſſeſſio , concl. 406.num.66.& concl.422. num.4. Cyriac. controuerſ. for.lib.2.contr.300.num.37.& ſeqq. Rot.diuerſ. deciſ. 19.num.8.par.2.Rot.in d.Sabinen. Siluæ coram Pena. apud Marcheſ.de comm.par. 1. fol 962. ſub num. 3. Seraph. d. dec. 1497. num.3. Rot.recent.d.dec.639.ſub nu.3.par.* 2.Ideoque ſucceſſor in Eccleſia poteſt ante adeptam poſſeſsionē agere nomine Eccleſiæ remedio recuperandæ, ſi ipſa ceciderit à poſſeſsione, *Cyriac d.contr.300.num.39.*

113 Quemadmodum etiam † Eccleſia acceſſorie vnita dicitur poſsideri per Eccleſiam dominantem tamquam prædium,& grancia,*Rot.recent.dec.658.*

114 *num. 3. par. 2. Caualer.dec.330.num.5.* & ſic † Eccleſia vnita per mortem Rectoris non vacat , ſed eius poſſeſsio remanet penes Eccleſiam principalem , nec eſt opus accipere de ea poſſeſsionem , *d. dec. 658. ſub num. 3. par. 2. recent.* Atque proinde,

115 † qui beneficium , ſeu Eccleſiam poſsidet , dicitur retinere, etiam poſſeſsionem bonorum eiuſdem, *Rot.in Eugubina beneficij cora Rubeo,apud Marcheſ. de comm. par. 2. fol. 954. in fin.* † Ac præſumitur 116 Eccleſiæ fructus percepiſſe , niſi appareat ab alio fuiſſe perceptos,*Rot.in recēt.deciſ.269.n.2. par.3.*

[Idemque dicitur de poſsidente Altare , vt quia ibi celebret,& vel celebrare faciat,Miſſas, nam ipſe dicitur retinere etiam eiuſdem poſſeſsionem bonorum ad idem Altare ſpectantium, *Rot.recent.dec. 245.num.4.par.3.*]

Quare † poſsidens beneficium in omnibus bo- 117 nis beneficij manutenendus eſt , *Boccat. de interd. vti poſſid.cap.2.num.72.Coccin.dec.51.num. 5. quæ eſt etiam apud Marcheſ. de commiſſ. par. 1. fol. 935.num.* 3. Et † ſi vnus habet Eccleſiæ poſſeſsionem ante- 118 riorem,eſt etiam in poſſeſsione bonorum præferēdus illi,qui habet poſſeſsionem Eccleſiæ,& bonorum poſteriorem,*Boccat.d.n.72.* Et † qui nactus fuit 119 poſſeſsionem tituli beneficij,etiam non conſtructa Eccleſia integraliter eſt manutenendus quoad fructus annexos, *Boccat.d.cap.2.n.86.& ſeqq.* Atque † 120 poſſeſſori Eccleſiæ principalis cōpetit manutentio pro Eccleſia vnita , *Rot.in recēt.dec.269.nu.2.par.2.* † 121 Quique eſt in quaſi poſſeſsione conferendi Eccleſiam principalem , dicitur etiā in quaſi poſſeſſione conferendi Capellanias in ea exiſtētes,ac eſt manutenendus in quaſi poſſeſſione conferendi etiam quoad ipſas Capellas,*Caualer.dec.655.n.8.*

Declaranda autem ſunt prædicta primo, † vt ex 122 poſſeſſione principalis, vel beneficij.Eccleſiæ Præbendæ, & Cappellæ inferatur ad poſſeſſionem bonorum,& iurium,ac annexorum tunc temporis vacantium,& per alium nō poſſeſſorum, ſecus autem reſpectu illorum, quæ à tertio poſſidentur, *Iulian. Vinnin. in prax. Iuris patron. par. 2.lib.3.cap.2.num. 8.Rot. diuerſ.dec.865.num.4.par.4. Seraph. dec. 1497. num.2. Rot.recent.deciſ.171. num. 3. par.2. Adnot.ad dec.54. Greg. XV. num. 3. Caualer.dec.409.num.3.& dec.589. num. 6. Rot. in Aquilina Capellaniæ coram R. P. D. Durano,poſt tract.dec.315.numer.2.* vel quæ non eſſent Eccleſiæ annexa,cum abſque annexione non poſſit ſucceſſori dari manutentio, *Rot. in Colimbrien. Praſtimoniorum coram R. P. D. Dunozetto, poſt tract. dec. 327.num.16. & dec.330.num.40.in fin. & num.35. Add.ad dec.80.Buratt.num.8.* & manutentio quoad bona pendeat ab eo,an ſcilicet bona de quibus agitur,ad illam Eccleſiam , Beneficium, ſeu Cappellam pertineāt,*Rot.in Hipporegen.Cappellæ coram Pena poſt tract.dec.575.num.6.*]

Secundo declaranda ſunt † procedere tantummodo quoad illa bona,& iura,quorum reſpectu cōſtat , beneficium iam fuiſſe in poſſeſſione , *Ricc.in collect.deciſ. collect. 3140. Adnot.ad d. dec. 54. Greg. num.4.*[*Add.ad dec.80. Buratt. num. 7.*] & in iſtis 123 antea poſſeſsis per anteceſſorem , & Eccleſiam datur manutentio, *Rot. in Sabinen. Siluæ coram Pena, penes Marcheſ. de comm. par.1.fol.962. ſub numer.3.* ſecus in ijs in quorū poſſeſſione nō cōſtat fuiſſe,ſeu poſſeſſio erat controuerſa , *Ricc.d.coll.3140. Adnot. ad dec.364. Greg.XV.num. 6. Rot. in Nucerina prædij coram Cardinali Sacrato , poſt tract. dec. 100.num.3. in Colimbrien.praſtimoniorum coram R.P.D. Dunozetto , poſt tract.dec.330 ſub num.30.in fin.*[*Add.ad d.dec.80.Buratt. num.7.*]

Tertio declaranda ſunt † non procedere reſpe- 123 ctu bonorum,& iurium,quæ poſt vacationem fuerunt medio tempore ab alio occupata , *Rot.diuerſ. deciſ.865.numer.4.par.4. Seraph. dec.1497. numer.2. Rot.in recent.dec.222.ſub numer.3. par.1. Adnot.ad d.dec.364.Greg.ſub num.6.Caualer.dec.209.numer.2.* Vbi,quod tunc agendum eſt ſpolij. *Ricc. d.collect. 3140.* Nam poſſeſsio ſpecialis præfertur generali,

*Rot.recent.dec.391.num. 3. par. 2. in Colimbrien. præ-
ſtimoniorum coram R.P.D. Dunozetto, poſt tract.dec.*
327. *num.* 17. *&* 18. Nec generalis poſſeſſio tenutæ
comprehendit ſyluam intra illius fines exiſtentem
per alterum poſſeſſam, *Duran. dec.* 159. *n.* 4.] Sed
bene nihilominus competit eidem ſucceſſori etiá in
huiuſmodi bonis manutentio nomine ipſius Eccle-
ſiæ, *Rot. in d. Colimbrien.præſtimoniorum, poſt tract.
deciſ.*327.*n.*18.*& deciſ.*330.*nu.*30.35.*&* 35.*& dixi
obſer.*55.*n.*102.*& obſer.*57.*n.*102.*& ſeqq.*

125 Quarto declaranda ſunt † non habere locum
in materia odioſa, quia tunc poſſeſſio non exten-
ditur niſi ad poſſeſſa, *Rot. diuerſ.d.dec.*865.*numer.*6.
*par.*4.

126 Non † tamen verſa vice ex poſſeſſione bonorum
cenſeretur acquiſita poſſeſſio beneficij, Eccleſiæ,
vel Capellæ, nec ad eam infertur, *Ricc. d. collect.*
3140. *Rot. recent. dec.* 601. *ſub num.*3.*par.*2. *Adnot.
ad.d.dec.*364. *Greg. XV. ſub num.* 6. *Caualer. dec.*44.
127 *numer.*2. *& dec.*333.*numer.* 5. Vnde † poſſeſſio do-
mus non ſuffragatur pro poſſeſſione Eccleſiæ, vel
beneficij, *Rot.recent.dec.*634. *ſub num.*4.*par.* 2. *Ca-*
128 *ualer. dec.* 333. *num.* 5. Et eſt ratio quia † acceſſo-
rium non trahit ad ſe principale, ſed bene contra,
*Ricc.d.collect.*3140. *Adnot. ad d. dec.* 364. *Greg.ſub.*
129 *num.* 6. Immo † ingrediens vnum ex fundis ali-
cuius Eccleſiæ, ſeu præbendæ etiam animo acqui-
rendi poſſeſſionem omnium fundorum eiuſdẽ Ec-
cleſiæ, ſeu præbendæ acquirit ſolum illius fũdi poſ-
ſeſſionem, quem intrauit, non autem aliorum fun-
dorum *Surd.conſ.*135.*num.*64.*in fin.& 65.lib.*1. *Gon-
zal.ad reg.*8.*Cancell.gl.*34.*num.*109.

130 Amplius † in incorporalibus ex quaſi poſſeſſio-
ne partis, ſeu actus vniuerſalis acquiritur quaſi poſ-
ſeſſio generalis, ſeu vniuerſalis, *Tuſc.in verb.poſſeſſio,
concluſ.*422.*numer.*3. Vbi de ſeruitute, *Grat.diſcept.
for.cap.*425.*num.*19. *Monach.dec.bonon.*28.*numer.*62.
*Coccin.dec.*497.*num.*5. Vbi, quod actus vniuerſalis
eſt, quod quis ſit de prioribus, vel publicetur tam-
quam conſiliarius [& poſſeſſio habentis iuris aſſi-
ſtentiam pro ſe extenditur ad omnes actus, in qui-
bus alius non habet ſpecialem diſpoſitionem ad ſui
fauorem, *Rot. recent.dec.*3.*numero* 10.*par.* 5.] cum
131 † talia iura magis intellectu, quam corpore perci-
piantur., *Gratian.diſcept.forenſ. d.cap.* 425. *numero*
132 19. Adeo vt † quaſi poſſeſſio probata quoad vnam
rem ſufficiat pro manutentione quoad alias res ſub
eodem iure comprehenſas, *Rot.in Oneten. Iuriſdi-
ctionis coram Eminentiſſimo D.Cardinali Vbaldo poſt
tract.dec.*287.*n.* 20 In iuribus enim incorporalibus
ſatis eſt, quod is, ex cuius facto quis naniſcitur
partem, facultatem habeat concedendi totũ, *Melch.
Lotter.de re benef.tom.*1.*lib.*1.*q.*38. *nu.* 126. nam tunc
quaſi poſſeſſio ſuum eſſe recipit non ex latitudine
facti extrinſeci, ſed ex affectu, & patientia illius, con-
tra quem acquiritur, & ex correſpondenti affectu
acquirere volentis, *Lotter.d.q.*38.*num.*124.

133 Quinimmo † quaſi poſſeſſio vniuerſalis acqui-
ritur per vnicum actum etiam particularem, quan-
do cauſa vtentis eſt vniuerſalis, *Giouagn.conſ.*9.*num.*
44. *lib.* 1. *Melch. Lotter.de re benef. tom.*1.*lib.*1.*q.*25.
*numer.*70.*Rot.diuerſ.dec.*139.*numer.*12.*par.*2.*Rot.poſt.
tract.Iulian.Viuian.de iure patron.deciſ.*88.*numero* 8.
*Rot. in Aſſiſien. ſtatutorum coram Eminentiſſimo D.
Cardinali Pamphilio, poſt tract. deciſ.* 158. *numer.* 5.
134 [*Rot.recent.dec.*39.*num.*10.*par.*3.] † Eoque magis, ſi
ius commune aduerſario reſiſtat, *Rot.poſt d.tract.de
Iurepatronatus d.dec.*88.*num.*8.[Vt verſa vice actu
contrario quaſi poſſeſſio in omnibus etiam amit-
titur. *Rot.recent.d.dec.*39.*n.*10.*par.*3.]

135 Nam † in his poſſeſſorijs magis attenditur
cauſa actus, quam ipſe actus, & ipſius actus exerci-
tium, *Giouagn.d.conſ.*9.*num.*44.*lib.*1.*Gratian.diſcept.
for.cap.*425.*num.*43. *Melch. Lotter.de re benef.tom.*1.
*lib.*1.*q.*38.*numer.*127.*Rot.diuerſ.d.dec.*139.*numer.*12.
*par.*2. *Rot.recent.dec.*583.*num.*1.*par.*1. Vbi propte-
rea fuit conceſſa manutẽtio Archidiaconis in quaſi
poſſeſſione apponẽdi ſequeſtra ſuper beneficijs va-
cantibus in eorum Archidiaconatibus per proba-
tionem quaſi poſſeſſionis per immemorabilem cõ-
ſuetudinem, etiam quod poſſeſſio non fuiſſet pro-
bata in aliquo loco particulari, *& dec.* 273. *in fin.
dec.*501.*ſub num.*3. *deciſ.* 173. *numer.* 1. *in fin. par.* 1.
Adnot.ad dec. 557. *Greg. XV.num.*6. *Coccin.dec.*134.
*num.*1. *in Aſſiſien. ſtatutorum coram Eminentiſſimo
D. Cardinali Pamphilio.poſt tract.dec.*158.*numero* 4.
[*Rot.recent.d.deciſ.*39.*num* 9.*deciſ.*257.*numer.* 5. *dec.*
632. *numer.* 4. vbi, quod ex poſſeſſione partis, ſeu
quantitatis, quando cauſa eſt vniuerſalis, inferri po-
teſt ad vniuerſalem, & ſufficit ad effectum manutẽ-
tionis, *dec.*774.*n.*1.vbi, quod de iure magis attendi-
tur cauſæ, & tituli vniuerſalitas, quam particulari-
tas actuum poſſeſſorium, *par.*3.*& dec.*268.*n.*1.*par.*4.
*Buratt.deciſ.*346.*n.*1.*deciſ.*427.*ſub n.*10.]

Quaſi † poſſeſſio igitur de vno actu particulari 136
in vna ſpecie extenditur ad alios actus ſimiles, &
comprehẽſos ſub eadem ſpecie, *Bar.in l.*1.*§.ſi quis
hoc interdicto, num.*1.*ff.de itin. act. priuat. Surd. conſ.*
323.*numer.*47.*& ſeqq.& conſ.*390.*num.* 37. *& ſeqq.
lib.*3. *Giouagn.conſ.*9 *num.* 61. *lib.*1.*Grat.diſcept.for.
cap.*425.*numer.*46. *Lancell. de attent.par.*2.*cap.*4.*lim.*
1.*num.*61.*Melch. Lotter.de re benef. tom.* 1.*lib.*2.*qu.*
10.*num.*21. *Monach.dec.Bonon.*28.*num.*64 *Rot.diuerſ.
dec.* 17. *numer.*2.*& ſeqq.part.*2. *Rot.in recẽt.dec.*273.
in fin.dec. 640. *ſub num.* 2. *par.*2.*Caualer.deciſ.*238.
*num.*4. *Farinac. in* 2. *par. fragment.in verb.Inhibitio
num.*334. [*Rot.recent.dec.*112.*num.*10.*dec.*631.*num.*
4.*par.*3.*& dec.*87. *num.* 4 *par.* 4. vbi, quod vnicus
actus particularis inducit quaſi poſſeſſionem quoad
alios actus ſub eodem genere, vel eadem ſpecie cõ-
prehenſos, *& in Aretina Iuris viſitandi coram Gy-
pſio, poſt tract. dec.* 369. *num.* 1. *Duran.dec.*226. *ſub
numer.*3.*Buratt.dec.*876.*numer.*8.] † Si actus ſit fa- 137
ctus animo acquirendi quaſi poſſeſſionem in vni-
uerſum, *Giouag.d.conſ.*9.*num.*63.† licet non exten- 138
datur ad actus diuerſos, ſeu diuerſæ ſpeciei, *Grat.d,
cap.*425.*num.*46.[*Rot. in Toletana Conſeruatoriæ co-
ram R.P.D.Dunozetto, poſt tract. dec.* 635. *numero* 3.
*Buratt.dec.*876.*num.*8.nec ad actus maiores, *Buratt,
dec.*876.*num.* 9. nec contra perſonas diuerſi gene-
ris, ſeu ſpeciei, *Burat. dec.* 288. *numero* 3.*in fin.vbi
num.*4.niſi agitur de poſſeſſione iam acquiſita con-
ſeruanda, & defendenda, non autem acquirenda.]

Cum † non diuerſitas naturæ, & qualitatum, ſed 139
diuerſitas ſpeciei impediat extenſionem quaſi poſ-
ſeſſionis de vno actu ad alium, *Rot. diuerſ. dec.* 17.
*num.*11.*par.*2.[Prout idem eſt quoad conſeruationẽ
poſſeſſionis iam acquiſitæ, nam, quando cauſa poſ-
ſeſſionis eſt vniuerſalis, tunc quis vtendo quoad
vnam ſpeciem, poſſeſſionem conſeruat etiam quo-
ad alias ſpecies ſub eodem genere comprehenſas,
*Rot.recent.dec.*150.*num.*3.*par.*3.]

Quare † quaſi poſſeſſio exercendi iuriſdictio- 140
nem in vna ſpecie, puta ſimplicis Iuriſdictionis,
extenditur de vno actu ad alios comprehenſos ſub
eadem ſpecie ſimplicis iuriſdictionis, quamuis non
fiat extenſio ad alios actus alterius iuriſdictionis,
puta meri, vel mixti imperij. *Bart.in d.l.*1.*§. ſi quis
hoc interdicto, num.* 1. *ff.de itin.actuque priuat. Pont.
de ſpol.lib.*2.*cap.*16.*num.*174. *Surd.d.conſ.*323.*numer.*
47.*& ſeqq.& d.conſ.*390.*num.* 37. *& ſeqq.lib.* 3. *Pa-
cific.de Salu.inſpect.*1.*cap.*6.*num.*48 *Rot. diuerſ.d.dec.*
17.*numer.*3.*par.*2. Et † quaſi poſſeſſio exercendi Iu- 141
riſdictionem contra aliquos de aliquo loco exten-
ditur

ditur contra omnes de eodem loco, & in illa ſpecie iuriſdictionis, *Fontanell. de pact. nupt. clauſul. 7. gl. 3.*
142 *par. 10. n. 26. tom. poſter.* Et † ex actibus geſtis cum aliquibus acquiritur quaſi poſſeſsio in omnes ſubditos, *Giouagn. conſ. 9. n. 62. lib. 1.* [*Buratt. dec. 427. num. 10. dec. 470. num.* 8. Et prohibitiones contra aliquos factæ, quando caſus euenit, dicuntur conſtituiſſe in quaſi poſſeſſione vniuerſaliter prohibendi quoad alios omnes, maximè in quaſi poſſeſsione reſpectu loci, *Buratt. dec. 222. num* 10. & 11. vbi de prohibita appoſitione, & retentione barchæ.]

143 Et † exercens vnum actum vniuerſalem iuriſdictionis ſeu apprehendens poſseſsionem in vno Capitulo iuriſdictionis animo acquirendi iuriſdictionem in loco, & in aliis Capitulis, videtur in totum iuriſdictionem acquirere, & in totum manutenendus, *Pacian. de probat. lib. 1. cap. 26. ſub n. 60. Carpar. ad ſtatut. Mediol. cap. 130. n. 5. Maſcard. de probat. in Verb. iuriſdictio. concl. 946. n. 6. & 7.* vbi de vnico actu exactionis gabellarum, *Pont. de ſpol. lib. 2. cap. 16. n. 174. Mareſcott. var. reſol. lib. 1. cap. 11. n. 34. Tuſc. in verb. iuriſdictio. concluſ. 560. per tot. & in verb. poſſeſſio, concl. 411. n. 7. & concluſ. 422. n. 2. Rot. poſt tract. Pacific. de ſalu. dec. 41. n. 2. & 3.* [*Rot. recent. dec. 129. n. 1. part. 4. & in Alesien. Penſionis coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. dec. 509. n. 7. vbi ex Bart.* quod, ſi quis non habens titulum vſus ſit iuriſdictionis parte, non dicitur acquiſiuiſſe poſſeſſionem, niſi quoad illam partem, ſed, ſi titulum habeat, ex quaſi poſſeſſione in vno actu dicitur acquiſiuiſſe poſſeſſionem reſpectu totius, quia cenſetur habuiſſe animum acquirendi totum, *Buratt. dec. 427. n. 8.* vbi, eo magis quoad ipſum actum particularem, & vbi non agitur contra Cameram Apoſtolicam, *& dec. 478. ſub n. 3. & 5.* quod, quando nullus eſt in quaſi poſſeſſione vniuerſali iuriſdictionis, ſed ea eſt vacans, tunc exercens vnum actum iuriſdictionalem ex iure aliquo vniuerſali, & animo vniuerſalem iuriſdictionem acquirendi, illa tota, & vniuerſaliter acquiratur, tradit *Buratt. d. dec. 478. n. 5. vbi ex Iaſ.* quod hæc opinio non habet contradictorem, & videtur in practica tenenda.] Atque iuriſdictionis actu vnico facto ex voluntate domini totius iuriſdictionis quaſi poſſeſſio acquiſita dicitur, ſed ſi contra domini voluntatem acquiſita dicitur poſſeſſio illius ſpeciei iuriſdictionis tantum, circa quam actus verſatur, *Rot. in Cracouien. iuris legendi coram R. P. D. Queipo, poſt tract. deciſ. 321. num. 26.* [*Addent. ad dec. 681. Buratt. n. 17.*]

144 Hincque ex ſupradictis eſt, quod † quaſi poſſeſſio per actum collationis ex cauſa permutationis, & reſignationis extenditur etiam ad quaſi poſſeſſionem conferendi per obitum, *Rot. poſt tract. Iulian. Vin. de*
145 *iurepatron. dec. 88. n. 7. & 8.* Vbi, † longe fortius, ſi ius
146 commune Aduerſario reſiſtat. † Idemque locum habet reſpectu quaſi poſſeſſionis præſentandi, *Rot. in Lucana Iuriſpatronatus coram R. P. D. Dunozetto, poſt*
147 *tr. dec. 239. n. 3.* Et † quaſi poſſeſſio conferendi reſpectu quorundam beneficiorum, & dignitatum, extenditur ad cætera beneficia, & dignitates, quæ ſunt eiuſdem ſpeciei, *Mantic. dec. 320. n. 6. Adnot. ad deciſ. 557. Greg. XV. n. 7. Caualer. dec. 238. n. 4.* [*Rot. recent. dec. 39. num. 9.* vbi etiam quoad nouiter erecta, *par. 3. Duran. dec. 216. n. 3.* Sed ex quaſi poſſeſſione Epiſcopi conferendi aliquos particulares Canonicatus priuatiuè quoad, Capitulum, ad quod, & ad Epiſcopum ſimul de iure cõmuni Canonicatuum Cathedralis Eccleſiæ collatio ſpectat, inferri non poteſt ad quaſi poſſeſſionem conferendi etiam alios, quia id procedit tantummodo, vbi Epiſcopus titulum habet vniuerſalem per ſe ſolum conferendi, ex quo tunc magis cauſa actus, quam ipſe actus attenditur, ſecus vbi Epiſcopus huiuſmodi titulum vniuerſalem non habet, *Rot. recent. dec. 429. num. 3. par. 4.*]

Atque † ſi fuerint fundata vnico contextu plura 148
beneficia, ex ipſo, quod fundator docet de quaſi poſſeſſione præſentandi reſpectu Vnius, cenſetur eſſe in quaſi poſſeſsione præſentandi etiam quoad alia, *Melch. Lotter. de re benefic. tom. 1. lib. 2. quæſt. 10. n. 20. verſ. hacque concl. Adnot. ad d. dec. 557. Greg. n. 8. Rot. recent. dec. 273. n. 3.* vbi de Cappellis, ſed ſecus quoad ea, quæ eſſent diuerſæ ſpeciei. Vnde ex quaſi poſſeſſione præſentandi ad Canonicatus non diceretur inducta quaſi poſſeſſio præſentandi ad Præpoſituram dignitatem principalem in Collegiata, *Buratt.* 149
dec. 832. n. 1. dec. 876. ſub num. 8.] quemadmodum, † ſi plura beneficia ſint ſimul vnita, probata effectuatione vnionis cenſetur vnio ſortita effectum etiam quoad alia omnia propter vniuerſalitatem cauſæ, *Adnot. ad* 150
d. dec. 557. Greg. n. 9. Et † priuilegium continens plura capita conſeruatur in omnibus, ſi fuerit in exercitium deductum quoad quædam, *Adnot. ad d. dec. 557. Greg. ſub d. n. 9.* Prout, probata quaſi poſſeſsione conferendi aliquam Eccleſiam in indulto comprehenſam, reſultat, manutentionem eſſe dandam etiam reſpectu aliarum Eccleſiarum in eodem indulto ſpecificatarum, *Rot. recent. dec. 257. n. 5. & dec. 273. par. 3.* Et quaſi poſſeſsio vnius facultatis in priuilegio conceſſæ ſufficit, vt acquiſita cẽſeatur etiã quoad alios, *Rot. in Meſſanen. Studij coram Iuſto, poſt tr. dec. 602.*]

Atque † concordia in parte effectuata etiam quo- 151
ad omnia capita dicitur eſſe in obſeruantia, *Adnot. ad d. dec. 557. Greg. d. n. 9.* [At ex quaſi poſſeſsione aliquorum actuum particularium in ſtatutis comprehenſorum reſultat quaſi poſſeſsio quoad omnes actus in eiſdem ſtatutis comprehenſos, *Rot. recent. dec. 268. n. 1. par. 4.* vbi de quaſi poſſeſsione Portionariorum votandi in Capitulo, & ampliatur, etiam quod Capitulum habeat actus factos ſine interuentu votum prætendentium, ad quod poſsit, & ipſum Capitulum habere ſuum titulum vniuerſalem, hoc eſt diſpoſitionem iuris communis, quia in concurſu ius ſpeciale Statutorum præualere debet iuri communi, & generali.] Et † actus præcedentiæ vnius 152
ſpeciei ſuffragantur pro manutentione etiam in aliis, dum omnes habent cauſam vniuerſalem vniformem, *Rot. in Hiſpalen. Præeminentiarum 13. Februarij 1626. coram Buratto.*

Hinc etiam † ex quaſi poſseſsione viſitandi vnam 153
partem, ſeu membrum Abbatiæ, acquiritur quaſi poſſeſsio viſitandi totam Abbatiam, ex quo magis attenditur cauſa actus, quam exercitium, *Rot. recent. dec. 501. n. 3. p. 2.* [Et ex eodem ratione ex quaſi poſſeſsione deputandi Cappellanos ad nutum amouibiles in vna Eccleſia, ſeu beneficio Abbatiæ ſubiecto dicitur acquiſita poſſeſsio, & datur manutentio etiam in quaſi poſſeſsione deputandi ſimiles Cappellanos in aliis Eccleſiis, & beneficiis, quæ ſint ex membris, & pertinentiis eiuſdem Abbatiæ, etiam quod non probetur particularis poſſeſsio, *Buratt. dec. 346. in princ. & n. 1. dec. 382. n. 1. & 2. vbi Add. littera A.*]

Hinc rurſus † quaſi poſſeſsio vniuerſalis Epiſco- 154
pi, ſeu parochi exigendi decimas in aliquibus locis intra Diœceſim, ſeu ex aliquibus bonis, & terris exiſtentibus intra Parochiam ſuffragatur etiam pro omnibus locis, bonis, & terris, quæ probentur eſſe intra limites eiuſdem Diœceſis, & Parochiæ reſpectiuè ad effectum mandati de manutenendo, *Marcheſ. de comm. par. 1. de comm. appell. in cau. decim. n. 65. Mareſcott. var. reſol. cap. 11. n. 27. lib. 1. Monet. de decim. cap. 8. quæſt. 3. n. 31.* Vbi, quod Parochus poteſt agere ad manutentionem, licet ratione ſui beneficij omnes decimas adhuc non perceperit, ſed aliquas tantum, ex quo per collationem beneficij, & apprehenſionem poſſeſsionis eiuſdem eſt effectus poſſeſſor

omnium rerum, & Iurium ſuæ Eccleſiæ Parochialis,
*Rot. recent. dec. 401. num. 2. par. 2. Adnot. ad d. dec. 557.
Greg. XV. ſub n. 10. Coccin. deciſ. 26. num. 3. Rot. recent.
deciſ. 484. num 1. part. 3.* vbi, quod quaſi poſſeſſio
decimas exigendi probata etiam in parte releuat
in totum propter titulum vniuerſalem, *Duran.
dec. 46. num. 2.* vbi, quod generalis exactio decima-
rum competens iure Parochialitatis ſufficit ad ob-
tinendum mandatum de manutenendo, etiam quod
non conſtet de ſpeciali quaſi poſſeſſione exactionis
decimarum ſuper quibus lis pendeat, & eo magis
conſtito de ſpeciali exactione, *& idem repetit dec. 215.
num. 1. & 2.*]
155 Prout † exiſtens Parochus in quaſi poſſeſſione
exigendi decimas quoad certos fructus cenſetur
eſſe in quaſi poſſeſſione quoad cæteros omnes fru-
ctus, quia ius decimandi prouenit ex iure vniuerſali
Parochialitatis, *Mareſc. var. reſol. d. cap. 11. num. 26.
lib. 1. Adnot. ad dec. 557. num. 10.*
156 Et † exiſtens in quaſi poſſeſſione decimandi fru-
157 ctus vnius fundi, † ex quo ſolum frumentum antea
colligebatur, dicitur etiam in quaſi poſſeſſione deci-
158 mandi milij, † & alios fructus, qui poſtea loco fru-
menti ſati fuerunt, *Giouagn. conſ. 28. num. 7. lib. 2. Rot.
diuerſ. dec. 17. num. 10. par. 2. & dec 865. num. 4. par. 4.*
159 † Nec illi in aliquo præiudicatum intelligitur per
mutationem ſeminis, ſeu modi colendi, *Rot. recent. d.
dec. 401. num. 3. par. 2.*
160 Vt etiam † quaſi poſſeſſio decimandi in vno
territorio, ſeu in vno fundo extenditur etiam ad
decimas noualium poſtea ruptorum, *Paſett. conſ. 16.
num. 21. Grat. diſcept. Forenſ. cap. 113. num. 27. Giouagn.
161 conſ. 28. n. 7. & 8. lib. 2. Seraph. dec. 18.* quia † ex poſſeſ-
ſione partis ab vniuerſitate ſubiecti dicitur acquiſi-
162 tum totum, *Gratian. d. cap. 113. n. 27. & 426. num. 2.* †
quod tamen videtur intelligendum procedere re-
ſpectu illorum agrorum tantum, quorum aliqua
pars antea manebat inculta, nam ſi poſtea etiam
pars inculta redigatur ad culturam, quaſi poſſeſſio
decimandi extenditur etiam ad illam, ſecus vero di-
cendum videtur quoad agros ſeparatos qui antea
penitus fuerunt inculti, & nunc primo præcidun-
tur; nam quaſi poſſeſſio decimandi ad illos non ex-
tenditur, *Paſett. d. conſ. 16. num. 21. Giouagn. d. conſ. 28.
num. 9. lib. 2. Gratian. d. cap. 425. n. 14. & ſeqq.* ſimili-
163 ter † intelligendum illud videtur in dubio, vt ſcili-
cet quaſi poſſeſſio decimandi extendatur etiam ad
noualia in dubio, quando ſcilicet non conſtat ſol-
uentem agnouiſſe debitum tantummodo pro parte
ſolum ſecus ſi conſtet de contrario, *Grat. d. cap. 426.
num. 3.*
164 Quemadmodum † exiſtens in quaſi poſſeſſione
decimandi noualia, ſeu paſcua, antequam eſſent cul-
ta, poteſt illa decimare, etiam poſtquam ad culturam
ſunt redacta, *Giouagn. conſ. 28. n. 6. lib. 2. Rot. in Roma-
na Domus coram Vbaldo, poſt tract. dec. 149. num. 3.*
[Proinde quaſi poſſeſſio exigendi decimas Anima-
lium paſcentium in aliqua tenuta ſuffragatur etiam
quod frumenta, & bladas eiuſdem tenutæ ad cultu-
ram redactæ vti in priorum fructuum loco ſubro-
gata, *Rot. in Hiſpalen. Decimarum de Tablada coram
Vbaldo ſeniore, poſt tract. dec. 607. num. 2.*]
165 Vt pariter † quaſi poſſeſſio exigendi decimas
probata reſpectu aliquorum extenditur etiam ad
alios, *Grat. diſcept. Forenſ. d. cap. 425. num. 46. Seraph.
dec. 561. n. 1. & 2. & dec. 1295. n. 6. quæ reperitur etiam
apud Marcheſ. de comm. par. 1. fol. 951. n. 5. & fol. 1025.
ſub n. 2.* [*Thomat. dec. 41. n. 6.* vbi quod quaſi poſſeſſio
exigendi decimas ex Bullis Pontificiis, & effectua-
tione quoad vnum in vniuerſalibus probat etiam
quoad alios in eiſdem nominatos, ſi ſint eiuſdem
ſpeciei, ſeu qualitatis, ſecus ſi diuerſæ, vt ſi ſit pro-
bata quaſi poſſeſſio quoad aliquos forenſes, & vellet
extendi ad Ciues, *Rot. in Reatina Decimarum coram
Iuſto, poſt tract. deciſ. 439. num. 5.*]
Quare † pro manutentione in quaſi poſſeſsione 166
exigendi decimas ſufficit quaſi poſſeſsio generalis,
ſeu vniuerſalis decimas exigendi, *Rot. recent. dec. 212.
n. 2. & dec. 272. n. 1. par. 2. quæ eſt Greg. XV. dec. 449.
n. 2. Coccin. dec. 134.* [*Thomat. deciſ. 41. num. 9. & 10.* Et
conſuetudo vniuerſalis ſufficiat pro manutentione
etiam in bonis particularibus, *Rot. in Reatina Deci-
marum coram Iuſto, poſt tract. dec. 439. n. 4.*] Ita, vt ſi
Parochus probet quaſi poſſeſsionem exigendi ab
omnibus intra limites ſuæ Parochiæ, ſit manute-
nendus etiam contra particulares perſonas, *Greg. XV.
d. dec. 449. n. 1. poſt Seraph. d. dec. 561. n. 2.* & † multo 167
magis contra illos, qui alias ſoluerunt, vel ſoluerunt
eorum Conductores, ſeu arrendatarij de eorum con-
ſenſu, *Rot. in Cordnben. Decimarum coram Cardinali
Sacrato, apud Marcheſ. de com. par. 1. fol. 991. n. 1. & in d.
Reatina Decimarũ coram Iuſto, poſt tr. dec. 439. n. 6.* Ni-
ſi agatur de caſu diuerſo, vt quia ſolutiones fuerint
factæ à conductoribus, & nunc bona colantur à Mo-
nialibus, ſeu Regularibus dominis priuilegium ha-
bentibus, *Duran. dec. 215. n. 7. & 9. vbi declaratur.*
Prout quaſi poſſeſsio exigendi Gabellas, & onera
ab aliquibus ſuffragatur quoad omnes, *vt ex traditis
in reſolutione coram R. P. D. Vaccarij in Bononien.
exemptionis, poſt tract. dec. 646. num. 1. & 2.*] Et quaſi
poſſeſsio probata quoad aliquos ſufficit pro obti-
nenda manutentione quoad omnes, atque etiam
quoad non citatos. vbi ius eſt vniuerſale, vt in ter-
minis decimarum perſonalium, *dixit Rot. in Placen-
tina Decimarum perſonalium de Truxillo 15. Nouem-
bris 1621. coram Buratto.*
Idem eſt † in oblationibus, & primitiis, nam qua- 168
ſi poſſeſsio illas exigendi de aliquibus locis parti-
cularibus vnius Diœceſis extenditur ad omnia alia
loca in eamdem Diœceſim comprehenſa ex aſsiſten-
tia Iuris communis, cum magis attendi debeat cauſa
actus, quæ eſt vniuerſalis, quam ipſe actus, *Gratian.
diſcept. Forenſ. d. cap. 425. n. 41. & ſeqq. Rot. recent. dec.
480. num. 2. par. 1. Rot. in Hiſpalen. Primitiarum coram
R. P. D. Nauarro, poſt tract. dec. 166. n. 16. & 17.*
Similiter † Penſionarius, qui eſt in quaſi poſſeſ- 169
ſione exigendi partem penſionis, cenſetur eſſe in
quaſi poſſeſsione reſpectu totius propter vniuerſa-
litatem cauſæ, & tituli penſionis, & eſt in totum
manutenendus, *Gratian. diſcep. Forenſ. cap. 626. num. 1.
Adnot. ad d. dec. 557. Greg. XV. n. 11. Rot in Calaguri-
tana penſionis coram Manzanedo, poſt tract. dec. 188.
n. 4. in Auerſana penſionis coram R. P. D. Pirouano, poſt
tract. dec. 202. n. 3.* [*& in Alerien. penſionis coram Reue-
rendiſsimo D. Coccino, poſt tract. dec. 509. n. 6. & 7.*] † 170
Intelligendo tamen in dubio, quando ſcilicet non
apparet, quod ſoluens habuerit animum agnoſcendi
debitum ſolum pro parte, ſecus, ſi conſtaret, nam
tunc non eſſet conſtituta poſſeſsio in totum, cum
ſemper in huiuſmodi materia ſit attendendus animus
ſoluentis, *Gratian. d. cap. 426. num. 3. Adnot. ad dict.
deciſ. 557. Greg. d. num. 11.*
Præterea † quaſi poſſeſsio in vna ſpecie extendi- 171
tur etiam ad futura, vt dicitur de Canonicis, qui ſunt
in quaſi poſſeſsione conferendi portiones, nam eo-
rum quaſi poſſeſsio extenditur etiam quoad alias
portiones nouiter erectas, *Rot. diuerſ. dec. 17. per tot.
par. 2.* [*Rot. recent. dec. 39. num. 9. par. 3.*]
Generaliter autem declaranda ſunt prædicta; Pri-
mo, † vt quaſi poſſeſsio vniuerſalis deducta ex 172
vniuerſalitate cauſæ non ſuffragetur, nec extendatur
quoad illum actum, & rem, ſeu locum, vel perſonam
cuius reſpectu alius reperitur in quaſi poſſeſsione
particulari, *Pont. de ſpol. lib. 2. cap. 16. num. 173. &
174.*

1-4. Pract. Papien. in form. lib. in act. confeſſ. in gl. Ple-
nam, ſub n. 10. Maſcard. de probat. in Verb. iuriſdictio.
concl. 946. n. 8. Tuſc. in verb. iuriſdictio. conclu. 560. n. 6.
& 7. Gratian. diſcept. Forenſ. cap. 113. n. 27. & cap. 425.
n. 46. Mareſcott. var. reſolut. lib. 1. cap. 11. n. 28. Put. dec.
310. n. 1. lib. 2. Rot. diuerſ. dec. 865. num. 4. par. 4. Seraph.
dec. 18. n. 3. dec. 561. n. 1. dec. 1037. num. 2. dec. 1295. n. 6.
Rot. apud Pacific. de Saln. dec. 41. n. 5. Rot. recent. dec. 76.
n. 4. par. 1. dec. 212. n. 2. dec. 272. num. 1. par. 2. Greg. XV.
dec. 449. n. 2. Adnot. ad d. dec. 557. eiuſdem num. 12. Rot.
poſt tract. Iulian. Viuian. de iurepatr. dec. 88. n. 7. & 8.
[Rot. recent. dec. 39. n. 9. deciſ. 112. n. 10. dec. 222. num. 12.
dec. 462. n. 3. vbi declaratur par. 3. & in Aretina Iuriſ.
viſitandi coram Gyptio, poſt tract. dec. 369. n. 2. Duran.
dec. 215. n. 5. vbi, quod habenti iuris aſſiſtentiam, &
& quaſi poſſeſſionem in genere denegatur manu-
tentio contra exiſtentem in quaſi poſſeſſione non
ſoluendi, & priuilegium habentem, Buratt. dec. 222.
173 num. 12.] quia † tunc tantum dicitur præſcriptum,
174 quantum poſſeſſum, d. dec. 51. n. 5. penes Pacific. Et †
probatio vniuerſalis non operatur ſuum effectum in
concurſu particularis probationis, Mareſcott. var.
175 reſolut. lib. 1. cap. 11. n. 28. Seraph. dec. 1380. n. 2. † Eoque
minus ſi quaſi poſſeſſio particularis ſit etiam titula-
ta, Cancer. var. reſolut. cap. 14. num. 27. par. 3. Coccino,
deciſ. 156. num. 1.

176 Secundo declaranda ſunt prædicta, † vt proce-
dant in iis, quæ ex ſui natura debent alicui ſubeſſe,
ſecus, ſi eſt res, quæ poteſt eſſe omnino non ſubiecta,
nam tunc per vnum actum, qui alias denotaret ſub-
iectionem non inducitur ſubiectio, nec extenſio,
Maſcard. d. concl. 46. n. 9. Vbi, quod, ſi Epiſcopus ſoli-
tus ſit habere quartam ab Hoſpitali non Religioſo,
pro hoc non infertur ad omnia iura Epiſcopalia,
quia talis locus poteſt eſſe non ſubiectus.

177 Tertio declaranda ſunt prædicta, vt † quaſi poſ-
ſeſſio non extendatur ad alios actus etiam eiuſdem
ſpeciei, quando adeſt iuris reſiſtentia, ſeu ius Com-
mune fundat intentionem alterius, Pont. de ſpol. d.
lib. 2. cap. 17. num. 173. & 174. Put. dec. 310. num. 1. lib. 2.
Rot. recent. dec. 416. in fin par. 2. Adnot. ad d. dec. 557.
Greg. XV. num. 12. in fin. Rot. poſt d. tract. Iul. Viuian. de
iurepatr. d. dec. 88. num. 8. Canaler. dec. 487. num. 4. Rot.
recent. dec. 632. n. 3. in fin. par. 3. vbi, quod eſt regulare,
quod tantum ſit præſcriptum quantum poſſeſſum
quandiu ius non aſſiſtit, vel non concurrit cauſa vni-
uerſalis, & quod poſſeſſio quoad vnum in non ha-
benti iuris aſsiſtentiam, & ſic titulum vniuerſalem
non ſuffragetur quoad reliqua, tradit. Rot. in Cæſar-
auguſtana Cynodi coram Reuerendiſſimo D. Coccino,
quæ eſt inter recent. dec. 3. num. 14. par. 5. & in alia parte
tract. dec. 658. num. 6.] Vbi, quod tunc tantum præ-
178 ſcriptum, quantum poſſeſſum † Nec contra haben-
tes priuilegium particulare. Rot. in Bononien. Exem-
ptionis coram Eminentiſſimo Domino Cardinali Vero-
ſpio, poſt tract. dec. 139. num. 4. maximè ſi ſint etiam in
quaſi poſſeſsione ipſius priuilegij, ſeu exemptionis,
vt ibidem num. 5. Atque ideo, vbi poſsidenti ius com-
mune reſiſtit, veluti quando res ad alium ſpectat ex
iuris diſpoſitione, tunc ex ſola poſſeſsione vniuerſa-
li non datur manutentio, Mareſcott. var. reſol. cap. 11.
num. 29. lib. 1.

179 Vnde † quaſi poſſeſsio inferioris deducta ex ad-
miſsione reſignationis vnius beneficij non extendi-
tur contra Epiſcopum vltra illud beneficium, Rot. in
Neapolitana iuris conferendi coram Manzanedo, poſt
180 tract. dec. 125. num. 5. Et † quaſi poſſeſsio exactionis
Gabellæ contra aliquos non ſuffragatur contra
particulare priuilegium habentes, Rot. in d. Bononien-
ſis exemptionis coram Eminentiſſimo D. Card. Veroſpio,
poſt tract. dec. 139. num. 4. & 5.

181 Ita etiam † ſi quis probaret quaſi poſſeſsionem
percipiendi Decimas in aliena Parochia de vna ſpe-
cie fructuum, ei non daretur manutentio reſpectu
alterius ſpeciei, cum Ius reſiſtat huic poſſeſsioni,
Mareſcott. d. cap. 11. num. 30. poſt Boccat. de interd. vti
poſsid. cap. 2. num. 36. quemadmodum † qui poteſt 182
decimare in aliena Parochia ex aliquo priuilegio,
vel præſcriptione, non poteſt decimare nouali a,
Giouagn. conſ. 28. num. 1. 2. & 10. lib. 2. Vt etiam † 183
aduerſus Epiſcopum, ſeu Parochum quaſi poſſeſſio
Iuris decimandi in vno prædio non trahitur ad
aliud, Vti nec obſeruantia trahitur de vno ad alium
locum, Canaler. d. dec. 487. num. 4. Nec poſſeſſio iuris
decimandi extenditur de ſpecie ad ſpeciem fru-
ctuum, vbi ius reſiſtit, ſed tunc tantum dicitur præ-
ſcriptum, quantum poſſeſſum, Rot. recent. dec. 484. in
fin. par. 3.] Quemadmodum † nec collatio per ali- 184
quem facta de aliquo beneficio infert ad quaſi poſ-
ſeſſionem conferendi alia beneficia in præiudicium
Epiſcopi propter iuris reſiſtentiam, Rot. recent. d.
dec. 416. in fin. par. 2.

Niſi † tamen cum poſſeſſione probetur etiam 185
titulus, ſeu priuilegium, quia tunc ex poſſeſſione
vniuerſali, licet ius reſiſtat, datur manutentio, Ma-
reſcott. d. cap. 11. n. 31. Ita vt probans poſſeſſionem ex
priuilegio decimandi in toto aliquo territorio fru-
ctus, qui in eo alias naſcebantur, iuuetur etiam re-
ſpectu noualium poſtea ruptorum in eodem terri-
torio, Mareſcott. d. cap. 11. n. 32. Ratio eſt, quia pro-
bato priuilegio ceſſat iuris aſſiſtentia, & reſiſtentia
reſpectiuè, cum poſſeſſio iuſtificetur ex titulo, &
conſequenter permittitur extenſio ipſius poſſeſſio-
nis, quæ alias erat prohibita, quia † magis eſt conſi- 186
deranda cauſa actus, quam exercitium ipſius actus,
Mareſcott. d. n. 32. † Et ſic etiam per vnicum actum 187
ſingularem, ſi tamen cauſa, ſeu priuilegium ſit vni-
uerſale, acquiritur vniuerſalis poſſeſſio manuteni-
bilis, Mareſcott d. cap. 11. num. 33. Tuſc. in d. verb. iuriſ-
dictio. d. concl. 560. num. 1. & 7.

Inſuper ſciendum eſt, quod † datur manutentio 188
etiam pro iis, quæ veniunt in neceſſariam conſe-
quentiam, † vt exiſtens in quaſi poſſeſſione ſcamni, 189
& habens quoad illud manutentionem debet etiam
in neceſſariam conſequentiam manuteneri in iure
ſedendi in eodem ſcamno, Gratian. diſcept. forenſ.
cap. 615. num. 70. Rot. recent. dec. 378. num. 1. par. 2. Ne
huiuſmodi quaſi poſſeſſio reddatur inutilis, cum † 190
non in alio conſiſtat vſus ſcamni, quam in ſedendo,
Grat. d. num. 70. Rot. d. dec. 378. ſub num. 1. ſicuti, † cum 191
quis eſt in poſſeſſione ædificij, videtur eſſe etiam
in poſſeſsione illius vſus, ad quem ædificium eſt
deſtinatum, Gratian. d. cap. 615. num. 72. Rot. diuerſ.
deciſ. 222. num 6. par. 1. Rot. recent. d. deciſ. 378. ſub
num. 1. par. 2. Et † qui reperitur in poſſeſsione ſe- 192
pulturæ, dicitur etiam eſſe in poſſeſsione illius vſus,
Grat. d. cap. 615. n. 71. Rot. recent. d. dec. 378. ſub eodem
num. 1. par. 2.

Quemadmodum † poſſeſſor in poſſeſsione ma- 193
nutenendus eſt cum exercitio omnium iurium ad
rem poſſeſſam pertinentium, ſic vt poſſeſſor nec
turbari, & multo minus deiici debeat de ſua poſſeſ-
ſione, Peregr. conſ. 16. ſub numer. 32. lib. 6. Vnde † 194
durante ſua poſſeſsione iure locare poteſt res, ac
fructus, & penſiones percipere, & ei conductor
rectè ſoluit, Peregr. loc. cit. Lancellott. de attent. par. 5.
cap. 4. limit. 1. num. 76. † Atque aliis commodis poſ- 195
ſeſsionis frui debet, Io. Petr. Fontanell. de pact.
nuptial. clauſ. 7. gl. 3. par. 10. ſub num. 7. tom. poſter.
Adeo vt, † ſi quis obtinuerit mandatum de manu- 196
tenendo in quaſi poſſeſsione libertatis non ſoluendi
aliquam reſponſionem, ſeu gabellam, prò qua antea
paſſus fuerit executionem, poſsit in executionem
mandati de manutenendo obtinere pignorum reſti-

tutio

tucionem, *Fontanell. d. par. 10. n. 12.* [Quomuis habens mandatum de manutenendo in hoc ſummariſſimo poſſeſſorio non poſſit remvendere, ex quo tamquam pronuncia mere interlneutoria poteſt ſtatim euocari, *vt fuit dictum per Rot. in Romana Diuiſionis de Antolinis coram Vbaldo ſeniore, poſt tract. dec. 476. n. 12.*
197 *& 13.*] Et † qui habet mandatum de manutenendo in quaſi poſſeſſione præcedendi in proceſſionibus, debet præcedere non ſolum in actu proceſsionis, ſed etiam in ipſa Eccleſia, ad quem proceſſionaliter itur, & Miſſa decantatur ſeu Concio auditur, *Rot. in Cæſaraugustana Præeminentiarum coram Reuerendiſſimo Domino Coccino, poſt tract. dec. 35. num. 4.* [Sicuti ex delatione Crucis in Proceſſionibus in digniori loco infertur ad eamdem præcedentiam etiam in ſeſſione in Eccleſiis, *Rot. in Hiſpalen. Præeminentiarum 13.*
198 *Nouembris 1620. coram Buratto*, & † manutentio abſolute, & indefinite conceſſa in quaſi poſſeſſione præcedendi in Eccleſia intelligitur in qualibet parte Eccleſiæ, *Rot. in eadem Cæſaraugustana Præminentiarum coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. dec. 244 num. 3.* [& in omni Eccleſia, *Rot. in Cæſaraugustana Præeminentiarum coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. dec. 534. num. 1.*

Declaraturque mandatum de manutenendo ex ſubſequta obſeruantia, *Rot. in d. Cæſaraugustana Præminentiarum coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. dec. 534. num. 11.*

Eoque magis ſi ad illius executionem deuentum fuerit mediantibus cenſuris, *Rot. in d. Cæſaraugustana Præminentiarum coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. dec. 534. num. 12.* Prout ad obſeruantiæ limites conceſſum præſumitur, *d. dec. 534. num. 15.* Eſtque ad limites poſſeſſionis, & in eo contenta reſtringendum, *Rot. in eadem Cæſaraugustana Præeminentiarum coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. dec. 550. num. 1. & dec. 551 n. 1. & in recent. dec. 3.*
199 *in fin. par. 5*] Veluti quoque † probata quaſi poſſeſſione præeminentiæ in ſeſſione in choro, à quo incohantur, & in Eccleſiis in quibus terminantur proceſſiones, medius inceſſus præſumitur congruere, non antem diſcrepare ab extremis, & conſequenter videtur danda manutentio etiam in quaſi poſſeſſione præcedendi in ipſo itinere, *Rot. in Hiſpalen. Præeminentiarum 13. February 1626. coram Buratto,* [Prout probata quaſi poſſeſſione ſedendi in digniori loco in Eccleſiis, in quibus proceſſiones à Cathedrali recedentes terminentur infertur, quod eodem modo ſedeatur in Choro Cathedralis, quo primo acceditur ad eas comitendas, *Rot. in eadem Hiſpalen. Præeminentiarum 13. Nouembris 1620. coram eodem Buratto*, cum non ſit præſumenda ſedis mutatio, vt ibidem dicitur. Et vbi concurrit pro præcedentia iuris aſſiſtentia, & titulus vniuerſalis extenditur poſſeſſio ad omnes actus, in quibus aduerſarius non habet ſpecialem diſpoſitionem, alias præcedentia in aliquibus non ſuffragatur quoad reliqua, *Rot. recent. dec. 3. num. 10. & 14. par. 5. & in Cæſaraugustana Synodi coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. dec. 658. num. 6.*]

SVMMARIA.

1 *Fructus in manutentione veniunt à die mota litis.*

2 *Etiam quod ſint pendente lite a parte aduerſa percepti.*

[*Fructus percepti à mala fidei poſſeſſore debentur in manutentione.*

Lim. niſi excuſet paupertas. Extende limitationem vt num. ſeq.

Signatura reſcribit, quod, conſtito de paupertate, procedatur in cauſa reſeruatis fructibus, & expenſis in fine litis arbitrio, quo Rota vti ſolet, & tam reſpectu fructuum receptorum poſt deciſiones, dummodo non poſt mandatum.]

3 *Fructus ante motam litem decurſi in mandato de manutenendo non veniunt, & num. 4.*

4 *Mandatum de manutenendo appellatur* Interim, *& datur ratione ſolius poſſeſſionis præſentis, & inſtantis, donec de re in iudicium deducta plenius cognoſcatur.*

[*Fructuum ab initio perceptorum vt fiat condemnatio in hoc iudicio, non eſt æquum, & quare.*

Fructus decurſi ante motam litem veniunt in iudicio retinendæ ordinario.]

5 *Executio in vim mandati de manutenendo pro fructibus decurſis ante litem dicitur exceſſiua, attentata, nulla, & reuocanda.*

6 *Iudex cui commiſſa eſt facultas manutenendi, modum excedit in exequendo, ſi etiam ad reſtitutionem fructuum præteritorum condemnet.*

7 *Fructus non veniunt in manutentione à die motæ litis ſuper petitorio, vel poſſeſſorio plenario, ſed tantum a die motæ litis ſuper manutentione, & num. 10.*

8 *Petitum dicitur mandatum de mandato etiam, dum fuit petitum mandatum de aſſociando, & quodcumque aliud neceſſarium, & opportunum.*

[*Manutentio ad effectum fructuum interna dicitur à die proteſtationis de non moleſtando.*

Bona fides præſumitur, & dicitur quis in ea eſſe ante petitam manutentionem, ſeu motam deſuper litem.

Poſſeſſor bonæ fidei facit fructus ſuos.

Fructus ante petitionem manutentionis percepti veniunt in ea, ſi vltra malam fidem ex litis ſuſtentatione, adſit mala fides aliunde clara, & inexcuſabilis.]

9 *Fructus percepti tantum veniunt in mandato de manutenendo, non qui potuerunt percipi.*

10 *Fructus percepti lite pendente in petitorio, vel poſſeſſorio ordinario in ipſo ordinario reſtituuntur.*

[*Fructus percepti, ſeu debiti poſt litem motam in petitorio, vel poſſeſſorio ordinario in eodem debentur vti damna, & intereſſe.*

11 *Fructus tunc in manutentione non veniunt, niſi à die illius petitionis, vbi agitur de manutentione in aliqua re fructifera, cum tunc res ipſa petatur, & fructus veniant ex conſequentia, ſecus quando etiam fructus decurſi petuntur principaliter vti ſors, vt in penſionibus, cenſibus, & aliis annuis præſtationibus, quia tunc veniunt etiam decurſi ante motam litem principalem.*

[*Fructus rei fructiferæ, vbi res ipſa petitur, veniunt vti acceſſory.*

Mora eſt neceſſaria ad effectum conſequendi fructus rei fructiferæ, vel per litis conteſtationem, vel per aliam interpellationem.]

12 *Niſi petens ſe reſtrinxerit ad terminos decurſos à die motæ litis principalis.*

[*Præſtatio annua non dicitur fructus, ſed ſors principalis.*

Sors principalis debetur etiam ſine interpellatione.]

Poſſeſſor in annuis præſtationibus, vt conſeruetur, & moleſtationes denegationis ſolutionis remoueantur, conſequi debet omnes terminos decurſos etiam ante motam litem, & quos alias vti poſſeſſor conſecutus fuiſſet.

Manutentio vti competit in tota Domo, & toto prædio poſſeſſo, ita quoad annuas præſtationes in omnibus terminis decurſis.

Poſſeſſori ſi in annuis præſtationibus non competeret manutentio etiam quoad terminos decurſos ante petitam manutentionem, ſequeretur abſurdum, vt in hoc iudicio nihil conſequi poſſet, vbi ratio.]

13 *Man*

13 *Mandatum de manutenendo relaxatum, puta in poſſeſſione Canonicatus, & percipiendi fructus redditus, & diſtributiones, intelligitur de fructibus, & diſtributionibus, qua veniunt in manutentione.*

14 *Fructus veniunt in mandato de manutenendo, etiam quod de illis in decreto nulla mentio facta fuerit. Ampl. vt num 15.*

Observatio LXXIV.

In Manutentionis iudicio qui fructus veniant.

1 Regvlare eſt, quod † in manutentione veniunt fructus à die motæ litis, *Seraph. dec. 835. n. 2. Rot. penes Cenc. de Cenſibus dec. 231. in princ. & n. 1. deciſ. 240. n. 1. quæ reperitur etiam inter recent. dec. 317. n. 1. par. 1. & apud Marcheſ. de comm. par. 1. fol. 988. num. 1. & dec. 241. in fin. quæ eſt etiam inter diuerſ. dec. 175. in fin. & apud Marcheſ. d. par. 1. fol. 648. ſub num. 2. Rot. in Romana Palatij 30. Maij 1616. coram Burat.* [*& in Turritana Tertiarum coram Cardinali Blanchetto, poſt tract. dec. 366. num. 1. in Toletana Penſionis coram Eminentiſſimo D. Cardinali Pamphilio, poſt tract. dec. 471. num. 12. in Squillacien. Abbatiæ coram R. P. D. Veroſpio, poſt tract. dec. 536. num. 2. in Auximana Cenſus coram R. P. D. Ghiſlerio, poſt tract. dec. 647. num. 38. Buratto, dec. 184. num. 1. vbi Add. littera A.*

2 † etiam, quod fructus ſint pendente lite à parte aduerſa percepti, *Io. Fab. in §. retinendæ inſt. de interd. n. 14. verſ. item fructus, Menoch. remed. 3. retinen. num. 189. Rot. penes Cenc. de Cenſib. d. dec. 231. in princ. & d. dec. 240. n. 1. Rot. recent. dec. 606. num. 1. par. 2.* vbi, quod ita Rota ſeruat paſſim. *& in Calaguritana de Nanaretto coram Cardinali Blanchetto, poſt tract. deciſ. 17.* [*Mantic. deciſ. 278. in fin. Rot. in Imol. Preceptoriæ coram Manzanedo, poſt tract. deciſ. 447. num. 1.* ſeu percepti à malæ fidei poſſeſſore, *Rot. in d. Toletana Penſionis coram Eminentiſſimo D. Cardinali Pamphilio, poſt tract. dec. 471. num. 17.* Niſi excuſet paupertas. *Rot. in Imolen. Preceptoriæ coram Manzanedo, poſt tract. dec. 447. num. 2.* Præſertim adita Signatura, & obtento ſolito reſcripto, quod conſtito de paupertate, procedatur in cauſa reſeruatis fructibus, & expenſis in fine litis cum clauſula, Arbitrio, per quod aſſueuit Rota fructus, & expenſas ad finem litis reſeruare, *Rot. in d. Imolen. Preceptoriæ coram Manzanedo, poſt tract. dec. 447. num. 3. & 4. & dec. 448. per tot. vbi num. 2.* etiam reſpectu fructuum receptorum poſt deciſiones Rotales, dummodo non poſt mandatum.]

3 Sed † fructus decurſi ante motam litem in mandato de manutenendo non veniunt, *Seraph. d. deciſ. 835. num. 2. dec. 1168. num. 3. Mantic. dec. 172. in fin. quæ eſt etiam inter diuerſ. deciſ. 152. par. 4. Rot. in Tiraçonen. decimarum coram Cardinali Marquemontio, apud Marcheſ. de comm. par. 1. fol. 1262. num. 1. & 2.*

4 Vbi redditur ratio, quia † mandatum de manutenendo appellatur, *Interim*, & datur ratione ſolius poſſeſſionis præſentis, & inſtantis, donec de re in Iudicium deducta plenius cognoſcatur, & ideo trahi non debet ad ea, quæ in præteritum, & ante litem motam contigerunt, *Rot. in Romana Palatij 30. Maij 1616. coram Buratto, & in Reatina Iuris redimendi coram R. P. D. Veroſpio, poſt tract. dec. 19. num. 6.* [*& in d. Turritana Tertiarum coram Cardinali Blanchetto, poſt tract. dec. 366. num. 1. in d. Toletana Penſionis coram Eminentiſſimo D. Cardinali Pamphilio, poſt tract. dec. 471. num. 12. & 14. in Romana Domus coram R. P. D. Durano, poſt tract. dec. 665. n. 4. 7. & ſeqq.* Ceſſat enim æquitas, ac eſt ab omni ratione alienum, quod in hoc ſummariiſſimo fiat condemnatio in fructibus ab initio perceptis, quia eſſet canonizare malam fidem ſine debita cauſæ cognitione, & non attenta iuſtitia, vel iniuſtitia, & ſic bona, vel mala fide, *Rot. in præfata Romana Domus coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. deciſ. 665. num. 7.* quamuis illi veniant in iudicio retinendæ ordinario, *Rot. in d. Romana Domus coram R. P. D. Durano, poſt tract. dec. 665. num. 1. & ſeqq.*]

Vnde † executio cum mandato de manutenendo 5
facta pro fructibus decurſis ante litem motam diceretur exceſſiua, attentata, nulla, & reuocanda, *Seraph. d. dec. 1168. in princ. & n. 2. Mantic. d. dec. 172. in fin. Rot. in d. Tiraſonen. decimarum coram Cardinali Marquemontio, apud Marcheſ. d. fol. 1262. n. 1.* Et † 6
Iudex, cui commiſſa eſſet facultas manutenendi, diceretur exceſſiſſe modum in exequendo, ſi condemnaret etiam ad reſtitutionem fructuum præteritorum, *Rot. diuerſ. deciſ. 385. in fin. part. 3. lib. 3.*

Quinimo † veniunt tantummodo fructus à die 7
motæ litis ſuper ipſa manutentione, non autem à die motæ litis ſuper petitorio, vel poſſeſſorio plenario, *d. deciſ. 240. num. 1. penes Cenc. de Cenſib. quæ eſt in recent. dec. 317. num. 1. par. 1. & apud Marcheſ. d. par. 1. fol. 988. num. 1. & idem Marcheſ. eadem par. 1. de comm. app. in poſſ. fol. 932. num. 93. in fin. Rot. in Romana Domus de Nocchiellis coram Vbaldo, poſt tract. dec. 317. num. 1. 4. & 8. vbi num. 1.* quod dicitur, † 8
mandatum de manutenendo petitum, etiam dum fuit petitum mandatum de aſſociando, & quodcumque aliud mandatum neceſſarium, & opportunum. [*Rot. recent. dec. 262. num. 4. par. 3.* vbi in fine, quod manutentio ad hunc effectũ intentata dicitur etiam à die proteſtationis, in qua petitum fuerit per Procuratorem ne aduerſarius inquietaret, perturbaret vel moleſtaret ſuum principalem in re, & quod relinqueret gaudere, & frui ipſa re in quieta, & pacifica poſſeſſione, quam habet, *& in Romana Domus coram R. P. D. Durano, poſt tract. deciſ. 665. num. 4. 7. & 10. & inter eius impreſſas dec. 218. num. 2.* Ante enim petitam, ſeu motam litem ſuper manutentione dicitur quis in bona fide, quæ regulariter præſumitur, *Rot. poſt addit. Cenc. de Cenſib. dec. 54. num. 2.* & per conſequens facit fructus ſuos, nec tenetur illos reſtituere, *d. dec. 54. num. 4.* ſed in caſu, in quo præter malam fidem cauſatam ex litis ſuſtentatione adeſſet etiam eadem mala fides aliunde clara, & inexcuſabilis, venirent in manutentione etiam fructus ante illius petitionem percepti, *Duran. dec. 218. num 3.*] Et
quidem † in mandato de manutenendo veniunt 9
reſtituendi fructus illius iudicio pendente verè, & realiter percepti, non autem, qui potuerunt ex re percipi, *Rot. in d. Romana Domus de Nocchiellis coram Vbaldo, poſt tract. dec. 317. num. 9.*

Nam † fructus percepti lite pendente ſuper peti- 10
torio, ſeu poſſeſſorio plenario, quamuis debeantur ſunt tamen reſtituendi in iudicio ordinario, non in Iudicio manutentionis, *Marcheſ. d. num. 93. Rot. penes Cenc. d. dec. 240. num. 2. & in recent. & apud Marcheſ. reſpectiuè, & in addit. eiuſdem Cenc. deciſ. 54. num. 1. Rot. in Romana Palatij 17. Februarij 1612. & 30. Maij 1616. coram Buratto,* [*Rot. recent. d. dec. 262. n. 4. par. 3.* vbi, quod reliqui fructus reſeruantur in iudicio ordinario loco damnorum, & intereſſe, & idem habetur, *per Rot. poſt addit. Cenc. de Cenſ. d. dec. 54. num. 1. Duran. dec. 218. num. 2.* vbi de fructibus exactis ante petitam manutentionem.]

Sed eſt quidem aduertendum, quod † tunc non 11
veniunt fructus, niſi à die petitæ manutentionis, vbi agitur de manutentione in aliqua re fructifera, quia

tunc

tunc res ipſa principalis petitur, & fructus veniunt ex quadam conſequentia, *d.dec.240.n.2.& in fin.penes Cenc.de cenſib.& in recent.& apud Marcheſ.reſpectiue, Rot.diuerſ.dec.176.in fin.par.4.*[*& idem Marcheſ. par.2.de comm.reſtitut.in integr §.3.n.188.* ſeu vti acceſſorij, *Rot. in d.Toletana Penſionis coram Eminentiſſimo D.Cardinali Pamphilio, poſt tract.dec.471.n.13; Add.ad dec.184.Buratt.ſub littera A.* quorum reſpectu neceſſaria eſt mora, vel per litis conteſtationem, vel per aliam interpellationem, *Rot. in d. Toletana Penſionis coram Eminentiſſimo D.Cardinali Pamphilio, poſt tract.deciſ.471.n.13.*] Secus vero in penſionibus, cenſibus, & aliis annuis præſtationibus decurſis ante intentatam manutentionem, & quando etiam fructus decurſi petuntur principaliter vti ſors, quia hoc caſu in mandato de manutenendo veniunt etiam fructus decurſi ante motam litem, *Saluſt. Tiber. in pract. A.C.lib.3.cap.3.n.9. & 21. dict. dec.240. in fin. penes Cenc. & in recent. & apud Marcheſ. reſpectiue. Seraph.d.dec.1168.ſub n 3. Rot.diuerſ.dec.176.n.1. & in fin. par.4. qua eſt etiam penes Marcheſ. de comm.d. par.1.fol.648.& idem Marcheſ.d.par.2.de com.reſtit.in integr.§.3.n.188.& eſt magiſtralis deciſio in d.Toletana Penſionis coram Eminentiſſimo D.Cardinali Pamphilio, poſt tract.dec.471.n.2.& ſeqq.& per tot. Addent. ad dec.184. Buratt.ſub littera A.* Quidquid contra videatur dictum, *in Cæſarauguſtana Veſtiary coram*

12 *R.P.D.Pironano, poſt tract.dec.511. n.14.*] † niſi petens manutentionem, ſe reſtrixerit ad terminos tantum decurſos à die motæ litis, *Rot.diuerſ.dec.175. in fin.par.4.*[*Buratt.deciſ.289.n.11, vbi Addent.littera C.* cum annua præſtatio non dicatur fructus, ſed ſors principalis, *Pacific.de Salu.inſp.4.cap.1.n.82.Gratian. diſcept.forenſ.cap.206.n.19.& 20. Rot.diuerſ.dec.689. n.4.& 6.par.3.lib.3.* & vti talis debeatur etiam ante interpellationem, *Rot. in d. Toletana Penſionis coram Eminentiſſimo D.Cardinali Pamphilio, poſt tract.dec. 471.n. 15.* Nec conſeruaretur poſſeſſor in ſua quaſi poſſeſſione, neque omnes turbationes ſibi illatæ per denegationem ſolutionis remouerentur, niſi ſibi ſoluerentur omnes termini decurſi etiam ante motam litem, & ſibi denegati, & quos alias vti poſſeſſor conſequutus fuiſſet, *Rot. in d.Toletana Penſionis n.6.8 & ſeqq.* Adeo vt, quemadmodum in domo, & prædio per aliquem poſſeſſo debetur illi manutentio reſpectu totius domus, & totius prædij, ita in annuis præſtationibus manutentio competat reſpectu omnium terminorum illucuſque decurſorum, *Rot. in d. Toletana Penſionis coram Eminentiſſimo D.Cardinali Pamphilio, poſt tract.dec.471.n.8.& 10.* Alias ſequeretur abſurdum, vt non poſſet poſſeſſor per viam manutentionis conſequi aliquos terminos ipſius annuæ præſtationis, quia debitor ad decurrendos non poſſet conueniri, & ad decurſos non teneretur in hoc iudicio, *vt habetur in eadem Toletana Penſionis n.10. & 11.*]

13 Illud etiam ſcire oportet, quod, † ſi fuiſſet relaxatum mandatum de manutenendo, puta in poſſeſſione Canonicatus, & percipiendi fructus, reditus, & diſtributiones quotidianas ad dictum Canonicatum ſpectantes, & pertinentes, mandatum intelligeretur tantummodo de illis fructibus, & diſtributionibus, quæ veniunt in hoc poſſeſſorio ſummariiſſimo, *Ca-*
14 *ualer.dec.68.n.3.* Prout † fructus veniunt in mandato de manutenendo, etiam quod in decreto de illis nulla mentio facta ſit, *Rot.in Calagurritana de Naueretto coram Cardinali Blanchetto, poſt tract.dec.17.*
15 *num 3.*[*Duran. dec.258. num.1.*] † præſertim ſi ſint pendentes *ad tradita per Contard. de moment. poſſ. limit.1.num.68* cum dicantur pars ſoli, & inſeparabiles, *Contard.ibid.num.69. Rot.in d.Calagurritana n.3.* atque etiam, quod ſint maturi, vel etiam ſeparati à ſolo poſt decretum mandatum, vel petitionem de illo factam, *Contard. vbi ſupra num.70.*

S V M M A R I A.

1 *Sequeſtro, ſeu auocationi poſſeſſionis, vel deputationi fructuum Collectoris locus eſt, vbi inter partes extraiudicialiter de poſſeſſione contenditur, ſubeſt timor armorum, & ſcandali, & dubium eſt Iudici quis poſſideat.*

2 *Etiã ſi nulla ex partibus petat, vel vtraq; cõtradicat.*

[*Timor armorum ſeu ſcandali vbi ſubeſt, & dubium eſt, quis poſſideat, debet Iudex ſequeſtrare, vel auocare poſſeſſionem, etiam quod non fuerit à partibus prouocatus, ſeu requiſitus.*]

3 *Iudex non debet ſe de facto intromittere, & prohibere, vbi non eſt timor armorum ſeu ſcandali.*

[*Secus ſi non ſit armorum, ſeu ſcandali timor, quia tunc non poteſt nec per modum prouiſionis, nec cum clauſula præſeruatiua iurium in poſſeſſorio, & petitorio.*]

Clauſula præſeruatiua iurium in poſſeſſorio, & petitorio quid operetur.

4 *Nec impedire vigilantem, qui intendit alterum in adipiſcenda poſſeſſione præuenire ad effectum manutentionis, vel iam præuenit, & num.6.*

5 *Si nihil ei probatum eſt, nihil mandare poteſt.*

7 *Periculum armorum, & ſcandali debet in actis Iudici conſtare per ſummarias informationes ſine libello, antequam ſe de facto intromittat, & poſſeſſionem ſequeſtret, ne alias quis, huiuſmodi periculum fingendo, faciat aduerſarium iam poſſidentem commoditate fructuum, & poſſeſſionis priuare, & n.9.*

8 *Nec probatur per Iudicis aſſertionem.*

[*Iudicis aſſertioni quando credatur circa timorem, & priuilegium ſcandali.*

Periculum armorum quando dicatur, vel non.]

9 *Abſurdum eſt, vt ſit in aduerſarij poteſtate poſſeſſorem poſſeſſione priuare, rixam, & ſcandala fingendo, & num.30.*

[*Sequeſtro præcipue, ſeu auocationi poſſeſſionis locus eſt, ſi propter colitigantium concurſum in bonis damnum inferatur.*

Sequeſtrum, & auocatio poſſeſſionis reſpicit, & ſcandalum, & litis expeditionem.]

10 *Præiudicium minus eſt, ſequeſtrum apponi, quam mandatum de manutenendo aduerſario concedi.*

11 *Periculum armorum inter contendentes de poſſeſſione eſſe non cenſetur, ſi inter eos adſit vel bum datum de non offendendo, vel vnus ex contendentibus ſit puer, fœmina, clericus, religioſus, aut non armigerus, ſed potius perſona quieta, & pacifica, ſecus ſi partes eſſent nobiles, & potentes.*

12 *Periculum armorum an ſit, perſonarum qualitas eſt conſideranda.*

13 *Iudex vt poſſit ſe ſuo motu proprio intromittere, & poſſeſſionem ſequeſtrare, debet ei conſtare, quod inter partes ſit contentio de poſſeſſione.*

14 *Sequeſtratio, vel auocatio poſſeſſionis ex abrupto facta non probato armorum, & ſcandali timore, & quod contentio eſſet ſuper poſſeſſione, vti nulla, & de facto eſt reuocanda.*

15 *Iudex in his, quæ ex officio fiunt, ad euitanda ſcandala ob armorum timorem, de quo conſtet per ſummarias informationes, poteſt ad parendum cogere etiam per capturam.*

16 *Sequeſtro, ſeu auocationi poſſeſſionis locus non eſt, cum liquido Iudici conſtat de vnius ex partibus poſſeſſione, ſed eſt danda manutentio, & inhibendum eſt alteri, & num.18. & 19.*

[*Poſſeſſor eſt conſtituendus reus, nec eſt amouendus à commodo poſſeſſionis.*

Auocationi poſſeſſionis non eſt locus conſtito de poſſeſſore,

ſeſſore, etiam ſtante ſtatuto, vel conſtitutione de poſſeſſione auocanda.]

17 *Sequeſtrum dicitur remedium deſperatum, & num. 22.*

20 *Sequeſtratio, ſeu auocatio poſſeſſionis facta ad falſa narrata, ſeu non obſtante vnius poſſeſſionis eſt reuocanda, & poſſeſſori, qui non habuit ſe pro ſpoliato danda manutentio.*

21 *Poſſeſſor regulariter lite pendente non debet à poſſeſſione remoueri, nec ſequeſtrari.*

22 *Sequeſtrari, ſeu auocari poſſeſſio non debet, vbi conſtat de vnius ex partibus poſſeſſione, nec etiam ſub prætextu metus armorum, ſed eſt poſſeſſor manutenendus qualiſcumque fuerit eius occupatio. & num. 23.*

[Sequeſtrum concedi non poteſt, ſed manutentio, etiam quod quis detineat, & adducatur prætextus armorum.]

23 *Atque etiam quod poſſeſſor ſit prædo.*

[Timor armorum, ſeu ſcandali ſi adducatur, debet nihilominus Iudex ſumere informationem de poſſeſſore, & illum facere vice poſſeſſorem, & alteri inhiberi non autem poſſeſſionem auocare, & omnibus inhibere.

Scandala, & rixa vt euitentur, licitum eſt leges transgredi.]

24 *Periculum ſi ſit armorum, vbi eſt certum, alterum poſſidere, Iudex debet alteri inhibere.*

25 *Et turbatorem punire.*

26 *Inhibitioni contrauenienss qua actione teneatur.*

27 *Scandala, & rixa vt euitentur, multa permittuntur*

28 *Armorum ob periculum, vbi conſtat de vnius poſſeſſione, à iuris tramitibus non receditur.*

29 *Periculi armorum prætextu ſi poſſeſſori manutentio negaretur, eſſet cum ipſius iniuria.*

31 *Sequeſtro, ſeu auocationi poſſeſſionis locus eſt, vbi neutra ex partibus de poſſeſſione contendentibus poſſidet, ſeu poſſidere dicit, ſed poſſeſſio vacans eſt, & fortius ſi de ſcandalo ſuſpicetur.*

32 *Et in caſu timoris armorum vtrique inhibetur, ne ad poſſeſſionem accedant, donec ordinariè ſuper petitorio, vel poſſeſſorio de eorum iuribus in dicta recognitum fuerit.*

33 *Sequeſtro locus eſt, vbi de poſſeſſione non conſtat, & pars, quæ non prætendit poſſidere, aſſumit partes actoris, ſtante reſcripto, vt procedatur in petitorio tantum arbitrio.*

34 *Sequeſtro locus eſt, vbi poſſeſſio eſt turbida.*

35 *Vel facta diligentia non conſtat, quis ſit in poſſeſſione potior, & anterior.*

[Sequeſtrum apponitur, non autem datur manutentio, vbi poſſeſſio vtriuſque partis eſt turbida, vbi exempla.]

36 *Vel neutra poſſeſſio eſt bona, vbi exempla, & num. ſeqq.*

37 *Attentata poſſeſſio eſt ſequeſtranda.*

[Attentata poſſeſſio de ſtylo Rotæ ſequeſtratur.]

38 *Etiam ex officio.*

39 *Etiam quod de attentatis conſtet ſummariè.*

40 *Sequeſtrum ſolet Rota paſſim apponere in beneficialibus, vbi poſſeſſio eſt vitioſa, & attentata, vt citius lites finiantur.*

41 *Sequeſtro locus eſt, vbi vnius poſſeſſio eſt infecta, & alterius momentanea, ſeu poſterior non expulſo primo poſſeſſore, ac timetur de tumultu.*

42 *Sequeſtrum ſuper poſſeſſione nulliter capta pro nullitatis purgatione apponi debet.*

[Sequeſtranda eſt generaliter poſſeſſio nulla, non manutenenda, alias mandatum etiam nullum remanet.

Sequeſtro locus eſt, ſi prima poſſeſſio ſit infecta ex decreto irritante, & ſecunda ſine citatione primi poſſeſſoris.]

43 *Sequeſtro locus eſt, ſi vnus habet ceſſionem ſine apprehenſione & alter poſſeſſionem captam altero in ea exiſtente.*

44 *Et vbi anterior poſſeſſio nulla eſt ex defectu citationis, & poſterior clandeſtina, & vitioſa, vel à Iudice data non ſeruatis ſeruandis, & primus poſſeſſor non habuit ſe pro ſpoliato.*

45 *Sequeſtrum in cauſa beneficiali apponitur, quando ſuper beneficio in petitorio, vel poſſeſſorio plenario lata eſt ſententia contra poſſeſſorem, qui appellauit, vel de nullitate dixit, & an pars citari debeat. num. 47.*

46 *Intellige ſi ſententia ſit lata in Romana Curia, ſecus ſi in partibus.*

47 *Et niſi poſſiderit per triennium ante litem motam.*

48. *Sequeſtro locus eſt poſt ſententiam latam contra poſſeſſorem, & appellatione pendente in prophanis, & beneficialibus, quando fructuum recuperatio eſt difficilis.*

49 *Vel quando poſſeſſor fructibus abuteretur, ſeu dilapidaret, vel de dilapidatione ſuſpectus eſſet, ſiue quoad fructus, ſiue quoad rem, ſeu iudicium redderetur eluſorium vel alias æquitas ſuaderet, & eo magis ſi poſſeſſor eſſet etiam non ſoluendo.*

[Sequeſtro nec in poſſeſſore non ſoluendo locus eſt vbi periculum, eſt, ne fame pereat.]

59 *Sequeſtratio poſſeſſionis de partium conſenſu licita ſemper eſt, & in aliquibus alijs caſibus, de quibus hic remiſſiue.*

51 *Appellatio non datur à decreto ſequeſtri, & num. 52.*

52 *Appellatio non datur à ſequeſtratione fructuum, quando ſuper poſſeſſione contenditur.*

53 *Sequeſtrum non grauat, quia non auffert poſſeſſionem ab eo, qui illam habet.*

54 *Appellatio non datur a ſequeſtro facto per Iudicem, ne partes veniant ad arma. Declar. vt num. 56.*

55 *Sequeſtrum factum, ne partes veniant ad arma eſt mere interlocutorium, & poteſt quandocumque reparari, & reuocari, & vnus ex contendentibus poſſeſſor conſtitui.*

57 *Appellatio datur à ſequeſtro, vbi per illud ſubuertitur ordo petitorij. & poſſeſſorij, & perdatur poſſeſſio, quia conſtet de vnius poſſeſſione, qui manuteneri debet, & aduerſarius ad petitorium remitti.*

58 *Manutentione poſſeſſori denegata, dicitur idem poſſeſſor grauatus, & datur illi recurſus.*

59 *Poſſeſſor dicere poteſt de nullitate ſequeſtri, & interdicti acceſſus.*

60 *Appellatio datur à ſequeſtro, quando ipſius ſequeſtri forma ſeruata non eſt.*

61 *Sequeſtrum decretum ſub prætextu timoris armorum nulla præcedente veriſimili ſuſpicione rixæ poteſt vt nullum impugnari.*

62 *Intellige principaliter, non adhærenter appellationi.*

63 *Et quoad effectum deuolutiuum, non ſuſpenſiuum, niſi nullitas ſit notoria, & euidens.*

[Appellatio ad vtrumque effectum datur à ſequeſtro notoriè nullo, & iniuſto, vbi exempla.

Iudex appellationis reuocare debet ſequeſtrum datum contra poſſeſſorem.

64 *Proteſtatio cautelata in caſu ſequeſtrationis poſſeſſionis,*

Observatio LXXV.

Manutentio quando neutri partium danda, ſed ſequeſtranda, auocanda ſit, & an à ſequeſtro detur appellatio: ſeu poſſit dici de nullitate.

1 Primo, † ſequeſtro ſeu auocationi poſſeſ-
ſionis locus eſt, vbi ab initio inter partes de
poſſeſſione alicuius rei, vel iuriſdictionis,
aut ſeruitutis extra Iudicium contenditur, & eſt ti-
mor, ne deueniant ad arma, & ſcandala oriantur, at-
que dubium eſt Iudici, quis eorum poſſideat; nam de-
bet tunc Iudex prudens, ſiue eædem partes ad ipſum
Iudicem deuenerint, vt puta præuijs monitorijs, ſeu
præceptis, vel inhibitionibus de non turbando, aut
de non accedendo, vel alio modo, ſiue Iudex aliter de
huiuſmodi altercatione, ſeu prætenſione notitiam
habeat, ex officio prouidere, ne ad arma veniant,
*l. ſi enim. §. ſed ſi inter alias l. æquiſſimum, vbi Bart.
in ſummario. ff. de vſufr. Guid. Pap. dec. 552. Menoch.
de recup. poſſ. in prælud. numer. 24. & conſ. 696. num. 6.*
& ſic per modum prouiſionis, ac ſine partium præ-
iudicio ad ſe rem ipſam, ſiue poſſeſſionem cum fru-
ctibus auocare, & nomine Curiæ retinere, vel pe-
nes tertium ſequeſtrare, aut Collectorem fructuum
deputare, & inhibere, ſeu præceptum facere parti-
bus, ne ad rem accedant, *Pract. Papienſ. in for. ſequeſtr.
in gl. ſauiens. ſub num. 2. & 3. & in for. libell pro turb.
poſſ. in gl. coram Vobiſ. in Addit. in verb. vti poſſidetis
in fin. Plot. de in lit iur. §. 3. num. 18 Boccat. de interd.
vti poſſid. cap. 20. num. 25. Luc. Pet. in pract. lib. 4. cap.
4 num. 2. Saluſt. Tiber. in pract. A. C. lib. 2. cap. 4. num.
7. & cap. 7. num. 6. Curt. ſen. conſ. 50. per tot. Grat. conſ.
10. num. 9. Mandell. conſ. 78. numer. 5. lib. 1. Gail. pract.
obſeru. lib. 1. obſeru. 5. numero 1. 2. & 5. Achill. Perſ. de
adipiſc. poſſ. numero 22. Galganett. ad ſtat. Vrb. lib. 1. cap.
92. Contard. de moment. poſſ. in 5. rat. deciden. numero 5.
Tuſc. in Verb. ſequeſtrum concluſ. 201. numero 12. &
conc. 215. nu. 2. & in fin. Mar. Ant. var. reſol. lib. 1. reſol.
112. caſ. 71. verſ. ſecundo quia Scacc. de appellat. cap.
2 q. 17. lim. 6. membr. 2. num. 15. & 26. Ant. Fab. in ſuo
Cod. Fabr. lib. 1. tit. 10. de fin. 9. Cyriac contr. for. contr.
12. numer. 54. lib. 1. & contr. 366. numer. 5. lib. 2. Ricc. in
collect. dec. collect. 1410. Benint dec. 73. numero 1. 4. &
6. Ald ad dec. Vinc. de Franch. dec. 163. numero 6. Rot.
diuerſ dec. 435. par. 4. & in Bononien Portoni coram
Cardinali Marquemontio, apud Marcheſ. de comm.
par. 1. fol. 979. numero 2. & 3. [Lancell. de attent. par. 2.
cap. 4 de attent. lit. pendent. declar. 4. numer 37. 38. &
cap. 20. de attent. poſt inhibit. in præfat. numero 44.
Fontanell. de pact. nupt. clauſ. 7. gl. 3. par 9. numero 4. 6.
& 7. tom. 2 Thomat. dec. 12. numero 8. Fenzon. ad ſtatut.
Vrb. cap. 92. num. 1. & 4. Siluan. conſ. 27. numero 1. Rot.
Bonon. dec. 30. numero 18. & 21. Hercul. de caut. de non
offend. cap. 2. num. 13. & ſeq. Gratian. dec. 110. num. 12.]*
2 † Etiam quod nulla ex partibus ſequeſtrum petat,
*Chriſtoph. Paz. de tenut. cap. 10. numero 39. Coler. de
proceſſ excut. par. 1. cap. 2. num. 111.* [ſed Iudex non
fuerit à partibus prouocatus, *Lancell dict. cap. 20. in
præfat. numero 44. vel requiſitus, Rot. Bonon. dec. 30. nu.
21.*] vel vtraque pars contradicat, *Contar. dict.
loc. cit. Scacc. vbi ſupra ſub num. 27. Benint. d. dec. 73.
num. 2.*

3 Quod † ſi non ſit timor armorum, ſeu ſcandali,
non debet Iudex ſe de facto intromittere, & prohi-
bere, *Menoch. de adipiſc. poſſ. remed. 6. num. 12. & 14.
Achill. Perſon. de adipiſc. poſſ. num. 21. Scac. de appell.
cap. 2. q. 17. limit. 6. membr. 2. num. 16. & 26. Benint.
d. dec. 73. num. 9.* [neque ad poſſeſſionis auocationem,
ſeu fructuum ſequeſtrationem deuenire, nec per viā
prouiſionalis decreti, etiam cum clauſula præſerua-
tiua iurium in poſſeſſorio, & petitorio, cum huiuſ-
modi clauſula non præſeruet præiudicium, quod ex-
preſſe factum apparet, ſed ſolum præiudicium quo-
ad non expreſſa, *Thomat. deciſ. 12. numer. 8. 9. 18. &
ſeqq. Hercul. de caut. de non offend. cap. 2. num. 21. in
fin.* præſertim ſi certum ſit per partes poſſideri,
ſed ignoretur vtra magis, vel æquius, ſecundum,
Hercul. ibid. num. 30.] † nec minus impedire eum, 4
qui intenderet præuenire alterum in adipiſcenda
poſſeſſione ad effectum, vt poſtea in adepta eſſet ma-
nutenendus, donec de Iuribus aliorum in petitorio,
vel ordinario poſſeſſorio cognoſceretur, *Menoch. d.
remed. 6. adipiſc. numero 12. Achill. Perſon. de adipiſc.
poſſ. d. numero 21. Barz. dec. 46. num. 12.* Vnde † ſi ni- 5
hil ei probatum eſt, nihil mandare poteſt, *Benint. d.
dec. 72. numero 7. in fine* [*Siluan. conſ. 27. num. 1. & 2.
Hercul. de caut. de non offend. cap. 2. num. 16.* quoniam
† facile accidere poſſet, quod ſequeſtrando, & pro- 6
hibendo poſſeſſori vigilanti, qui ignauum, & dor-
mientem præuenit, præiudicium non leue afferretur,
*vt dicit Menoch. d. remed. 6. adipiſc. num. 14. & Scacc.
d. num. 26.*

Ideoque † de ſuſpicione armorum, & ſcandali de- 7
bet Iudici prius per ſummarias tamen informatio-
nes, ac ſine libelli productione in actis conſtare,
*Curt. Sen. conſ. 60. Menoch. d. remed. 6. adipiſc. num. 15.
& ſeqq. Contard. de moment. poſſ. in 5. rat. decidend.
num. 5. 10. & ſeqq. Achill. Perſon. de adipiſcen. poſſ.
num. 23. & 24 Mar. Anton. var. reſol. lib. 1. reſol. 112.
caſ. 71. verſ. primo quia Scacc. de appell. cap. 2. qu. 17.
limit. 6. membr. 1. numer. 19. Benint. de deciſ. 73. num. 3. &
14. Rot. in Peruſina Hæreditatis de Amicis 6. Iunij
1616. coram Buratto, Fenzon. in adnot. ad ſtatut. Vrb.
cap 92 num. 1. 15. & 23. Rot. Bonon. dec. 30. numero 15.
Newzan. conſ. 81. num. 1. Hercul de caut. de non offend.
cap. 2. numero 18. Seraph. de priuileg. iuram. priuileg.
132. ſub. num. 45.*]

† Nec crederetur aſſertioni ipſius Iudicis, *Me- 8
noch. Perſon. Scacc. & Benint. loc. cit. & Rot. in d. Pe-
ruſina Hæreditatis coram Burat.* [*Fenzon. d. cap. 92.
num. 23. Lotter. de re benefic. lib. 3. qu. 1. numero 181.
Rot. Bonon. d. dec. 30. num. 15. Gratian. dec. 110. numero
11. Seraph. d. priuileg. 132. numer. 45. Newzan d. conſ.
81. num. 1 & 4. in fin. Niſi ſit Princeps; Hercul. de caut.
de non offend cap. 2. numero 31. prope fin.* ſeu qui vices
ſupremas gerat, & ex proceſſu, & aliunde veriſimi-
liter ſit inſtructus de timore, & periculo ſcandali,
d. dec. Bonon. 30. numer. 19. vbi de V. Legato, & nu. 22.
quod in dubio præſumendum eſt, informationes fuiſ-
ſe aſſumptas ad ſuſtinendum decretum, pro quo præ-
ſumitur,] quamuis contrarium videatur ſentire,
Grat. conſ. 10. num 10.

Alias, † ſi non conſtaret de huiuſmodi timore 9
rixæ, & ſcandali, daretur abſurdum, vt quilibet exco-
gitata malitia fingeret rixam mouere, & ſcandalum
imminere ad effectum, vt eius Aduerſarius, qui iam
eſſet in poſſeſſione, commoditate fructuum, & poſ-
ſeſſionis priuaretur, *Mar. Ant. var. reſol. lib. 1. reſol.
112. caſ. 71. verſ. 1. quia Scacc. d. num. 19. Benint. dict.
dec. 73. num. 4.* [*Newzan. conſ. 81. num. 2. Hercul. de
caut. de non offend. cap. 2. numero 15.*] Cum † minus 10
præiudicium ſit ſequeſtrum apponi, quam mādatum
de manutenendo Aduerſario concedi, *Gonzal. ſuper
reg. 8. Cancell. §. 7. Proœm. num. 225.*

Periculum † autem armorum, & timor ſcandali 11
adeſſe non cenſeretur, ſi iam inter partes adeſſet
pax, *Gratian. dec. 110. ſub. num 11.*] ſeu datum eſſet
verbum de ſe non offendendo, *Rot. in Peruſina Hæ-*

reditatis

reditatis de Amicis 6. Iunij 1616. coram Buratto.
[quamuis ſecus in cautione ſentiat, Hercul. de caut.
de non offend. cap. 2. num. 24. quaſi plus ſe quis abſti-
nere cenſeatur à ſtructura verbi, vt in eius, & mea
patria, quam cautionis,] Vel ſi vnus, ex contenden-
dentibus poſſeſsionem eſſet Puer, fæmina, vel Cle-
ricus, ſeu Religioſus, aut alius, qui non eſſet armige-
rus, ſed potius perſona quieta, & pacifica, Achil.
Perſon. de adipiſc. poſſ. num. 16. Scacc. de appellat. cap.
2. q. 17. limit. 6. membr. 2. n. 31. [Vel ſi vnus ſit longe
potêtior altero, ſeu alter valde debilior, Neuiz. conſ.
81. ſub n. 3. & 7.] & adeſſe cenſeretur, ſi lis eſset in-
ter nobiles, & potentes, vt puta inter duos Duces,
Grat. conſ. 10. n. 10. [Vel furor arma miniſtraret, ſeu
debilior eſset deſperatus. Neuiz. d. conſ. 81. ſub n. 3. &
12 7.] Adeo vt † in hac re qualitas perſonarum con-
ſideranda ſit, Contard. de moment. poſs. in 5. rat. decid. n.
11. Cyriac. contr. forenſ. lib. 1. contr. 144. num. 9. & 10.
[Neuiz. d. conſ. 81. ſub num. 7. vbi, quod talis timor
non habetur indiſtincte de omni perſona, & quod
debet Index ſe conformare cum veriſimili, & recte
arbitrium regulare.

13 Conſtare † etiam debet, quod inter partes ſit cō-
tentio de ipſa poſseſsione ad effectum, vt Iudex poſ-
ſit ſe ſuo motu proprio intromittere, & ad ſeque-
ſtrationem ſeu auocationem, & prohibitionem re-
ſpectiue procedere, Scacc. de appell. cap. 2. q. 17. lim.
6. membr. 2. num. 19. in fin.

14 Ita vt, † ſi ſequeſtratio, ſeu auocatio ex abrupto
fieret non ſeruatis prædictis, tanquam nulliter, &
de facto facta de facto eſset reuocanda, Scacc. dict.
membr. 2. num. 18. & 30. Benint. d. deciſ. 73. numer. 4
[Hercul. de caut. de non offend. cap. 1. num. 22.] Prout
15 quidem † poteſt Iudex præciſe cogere ad paren-
dum etiam per capturam in his, quæ ex officio fiũt
ad euitanda ſcandala ob armorũ timorem, ſi id ſi-
bi conſtet per ſummarias captas informationes,
Mar. Ant. var. reſol. lib. 1. reſol. 112. caſ. 71. verſ. neq;
obſtat. cum ſeq.

16 Verum, † cum liquido Iudici conſtat de vnius
ex partibus poſſeſsione de præſenti, non eſt apponē-
dum ſequeſtrum, nec auocatio faciēda, Menoch. conſ.
696. num. 6. Curt. Sen. conſ. 60. Grat. conſ. 10. Chriſtoph.
Garz. de tenut. cap. 1. n. 1. 6. 8. & ſeqq. Lancellot. de at-
tent. par. 2. cap. 4. ampl. 1. num. 1. & ſeqq. Coler. de pro-
ceſſ. execut. par. 1. cap. 2. n. 1. Tuſc. in verb. poſſeſſor, concl.
441. n. 21. & in verb. ſequeſtrum concluſ. 202. n. 3. & con-
cluſ. 215. n. 6. Mar. Ant. var. reſol. lib. 1. reſol. 112. caſ.
71. verſ ſed non obſtat. Scacc. de appellat. cap. 2. q. 17. li-
mit. 6. membr. 2. n. 20. Grat. diſcept. forenſ. cap. 850. n. 18.
Capic. dec 96. n. 11. add. ad dec. Vinc. de Franch. 163. n. 6.
Rot. in recent. dec. 293. num. 8. par. 1. & dec. 35. numer.
2. deciſ. 293. num. 2 dec. 654. ſub numer. 1. par. 2. Greg.
XV. dec. 69. num. 8. & Adnot. ad d. dec. 9. eiuſdem num.
17. [Rot. in Leodien. Parochialis coram Eminentiſſi-
mo D. Cardinali Pamphilio, poſt tract. dec. 454. num.
1. in Cæſaraguſtana Preceptoria de Codos coram
Iuſto poſt tract. dec. 568. num. 2. Siluan. conſ. 27. numer.
9. & 10. Hercul. de caut. de non offend. cap. 2. num. 14.
17 & 15.] Cum † ſequeſtrum dicatur remedium de-
18 ſperatum, Achill. Perſon. de adipiſc. poſſ. num. 59. † ſed
danda eſt manutentio poſſeſſori, Hond. conſ. 18. num.
21. lib. 2. Tuſc. in verb. poſſeſſor d. concl. 441. numer. 11.
& 12. & in d. verb. ſequeſtrum d. concluſ. 202. num. 3.
& d. concluſ. 215. numer. 6. Gail. pract. obſeruat. lib. 1.
obſeru. 5. numer. 5. Scacc. de appellat. cap. 2. q. 17. limit.
6. membr. 2. num. 20. Gutier pract. q. lib. 5. q. 78. num. 4.
Rot. Luc. dec. 17. Adnot. ad dec. 9. Greg. XV. numer. 17.
[Thomat. dec. 12. num. 5. Siluan. conſ. 27. numer. 1. & 9.
Buratt. dec. 904. ſub num. 4. & 5. illeque eſt conſti-
tuendus reus, Tuſch. in verb. clauſula concl. 360. num.
7. nec debet interim amoueri à commodo ſuæ poſ-
ſeſſionis, Buratt. d. deciſ. 904. num. 5. Franc. Merlin.
Pignatell. contr. for. cap. 24. num. 3.] Et † inhibendum 19
eſt alteri, ne accedat, neque moleſtet lite pendente
& ante cognitam quæſtionem, Pract. Papien. in for.
ſequeſtr. in gl. ſapienſ. ſub num. 3. Caſtr. conſ. 3. ſub num.
2. lib. 1. Curt. Sen. d. conſ. 60. Grat. d. conſ. 10. num. 9. &
ſeqq Ruyn. conſ. 28. num. 1. & 5. lib. 4. Hond. d. conſ. 18.
numer. 21. lib. 2. Gail. pract. obſer. lib. 1. obſer. 5. numer. 5.
Chiſtoph. Paz. de tenut. cap. 10. num. 6. Tuſc. in d. verb.
ſequeſtrum d. concl. 202. numer. 3 d. concl. 215. numer. 6
Scacc. d. membr. 2. nu. 20. Rot. Lucen. d. dec. 17. Monac.
dec. Bonō. 28. n. 19. Greg. XV. dec. 69. n. 8. Thomat. d. dec.
12. nu. 6. Siluan. d. conſ. 27. n. 1. Hercul. de caut. de non.
offend. cap. 2. n. 15. & 16. Etiam quod vigeret ſtatutũ,
ſeu Conſtitutio de poſſeſſione auocanda, Siluan.
conſ. 27. ſub n. 10. & ſeqq. iuncto princ.]

Et, † ſi ad falſa narrata, ſeu conſtito etiam de 20
vnius poſſeſſione facta eſſet ſequeſtratio, ſeu auo-
catio, eſſet illa vti attentata reuocanda, Gayl. d. obſ.
5. n. 7. lib. 1. Lancell. de attent. par. 2. cap. 4. ampl. 2. n. 2.
Chriſtoph. Paz. de tenut. cap. 10. n. 9. Rot. in ſupradicta
Leodien. Parochialis coram Eminentiſſimo D. Cardi-
nali Pamphilio, poſt tract. deciſ. 454. num. 1. Siluan. conſ.
27. in fin. Hercul. de caut. de non offend. cap. 2. nu 17. &
poſſeſſori, qui non habuiſset ſe pro ſpoliato oegan-
da non eſset manutentio, Lancell. d. ampl. 2. num. 4. &
ſeqq. Scacc. de appell. cap. 2. qu. 17. lim. 6 membr. 2. n. 17.
& 22. Rot. recent. dec. 513. num. 4. par. 1.

Cum ſit regulare, quod † non habet poſseſsor li- 21
te pendente à poſseſsione remoueri, nec ſequeſtra-
ri, l. vnic. vbi gl. & Doct. C. de prohib. ſequeſtr. pec. gl. in
cap. 2. in verb. ſequeſtrari de ſequeſtr. poſſ. & fruct.
Pract. Pap. in form. ſequeſtr in gl. Sapienſ. n. 1. Rot. re-
cent. dec. 295. num. 2. Greg. XV. dec. 118. n. 1.] Nec ſtante
vnius poſſeſſione eſt à ſequeſtrationibus incipien-
dum, Burat. dec. 904. num. 4.]

Quæ † procedunt etiam quod adducatur prætex- 22
tus metus armorum, ſeu ſcandali, quia Iudex nec
ob armorum timorem, & aduerſarij potentiam, ſeu
ob ſcandalum euitandum debet deuenire ad deſpe-
ratum ſequeſtrationis remedium, & actualem poſ-
ſeſſorem ſpoliare, ſed debet poſſeſſorem de præſen-
ti conſeruare in ſua poſſeſſione, Pract. Pap. in d. gl.
Sapienſ. numero 3. Curt. Sen. conſ. 6. Achill Perſon. de
adipiſc. num. 39. Gail. pract. obſer. lib. 1. obſer. 5. num. 5.
& ſeqq. Plot. de in lit. iur. §. 3. num. 47. Lancell. de attent,
par. 2. cap. 4, ampl. 2. num. 2. & ſeqq. vbi num 3. etiam
quod adſit Breue Apoſtolicum. Menoch. conſ. 696.
num. 6. Contard. de moment. poſſ. in 5. rat. decid. numero
13. Scacc. de appel. cap. 2. q. 17. limit. 6. membr. 2. num.
21. & 22. Marchiſ. de comm. par. 1. de comm. appell.
in poſſ. fol. 934. num. 112. Chriſtoph. Paz. de tenut. cap.
10. num. 356. 710. Capyc. dec. 96. num. 11. Benint. dec.
73. num. 4. in fin. 5. & 8. Ioſ. Ludouic. dec. peruſ. 10.
numero 6 par. 1. Adnot. ad deciſ. 9. Greg. XV. num. 18.
[Seraph. de priuileg. iuram. priuileg. 132. numero 47.
Alex. Raud. conſ. 27. numero 7. lib. 1. Siluan. conſ. 27. nu.
2. 9. & 10. Fontanell. de pact. nupt. clauſ. 7. gl. 3. par.
9. num. 8. & ſeqq. tom. 2. Rot. in Anconitana fideiuſ-
ſionis coram Cardinali Sacrato, poſt tract. deciſ. 421.
num. 5. Neuiz. conſ. 81. num. 2. vbi quod Iudex non po-
teſt iuſte interdicere illi, qui rem ſuam poteſt recu-
perare, ne armis vtatur, & idem conſ. 82. numero 34.
Franc. Merlin. Pignatell. contr. for. cap 24. numero 3.
Hercul. de caut. de non offend. cap. 2. n. 16.] ſoletque
ſufficere qualiſcumque occupatio bonorum, Chriſt.
Paz. de tenut. d. cap. 10. numero 11. 13. & 14. [ſeu de-
tentatio, Siluan. dict. conſil. 27. ſub numero 2.]
† Etiam quod poſſeſſor ſit prædo, nam nec contra 23
eum, poteſt deueniri ad ſequeſtrum ſub armorum
prætextu, niſi ſit dubia poſſeſſionis probatio, Cōtard.
in d. 5. rat. decid. num. 14. Siluan. d. conſ. 27. ſub num. 2.

&

& ſeqq. Atque melius facit Iudex ſi hoc caſu, ſum-
pta informatione, vter eorum poſſideat, ſecundum
illam faciat vnum vice poſſeſſorem, & alteri inhi-
beat, quam ſi poſſeſſionē auocet, & omnibus inhi-
beat, *Lancellott. de attent. poſt inhib. in præfat. n. 41. &*
24 *46.*] Et † ſi timeatur, ne partes ad rixam vel arma
veniant, cum eſt certum, alterum poſſidere, Iudicis
officium tunc eſt præcipere, ſeu inhibere ſub certa
pœna parti, quæ non poſſidet, ne poſſeſſorem in ſua
poſſeſſione impediat, neque ipſum turbare præſu-
mat, *Plot. de in lit. iur. §. 3. n. 47. Menoch. conſ. 696. n. 6.*
Contard. de moment. poſſ. in 5. rat. decid. n. 13. Bennt.
dec. 73. ſub n. 5. & 7. Chriſtoph. Paz. de tenut. cap. 10. n.
25 *6. Coler. de proceſſ. execut. par. 1. cap. 2. n. 112.* † & tur-
batorem punire, *idem Paz. d. cap. 10. n. 10.* & in caſu
26 contrauentionis locus erit actioni criminali † etiam
ex capite ſpreti præcepti, ſeu inhibitionis, re-
uocationi attentatorum per viam ciuilem, & cri-
minalem licet in Vrbe adſit reformatio Tribuna-
lium, *Paul. V. ſub rubr. de iudicib. criminal. inter Bull.*
eiuſdem conſt. 71. in nou. Bullar. par. 3. diſponens,
quod non relaxentur Monitoria criminalia pro cō-
trauentione inhibitionis obtentæ in cauſa ciui-
li, ſed agatur pro ea ciuiliter coram Iudice, qui de-
dit inhibitionem, niſi forte contrauenjendo fuerit
vis aliqua illata, vel iniuria realis, aut verbalis in
ſpretum inhibitionis, & Iudicis contemptum.

27 Et quamuis alias † multa permittantur, vt ſcan-
dala, & rixæ tollantur, *Lancell. de attent. par. 4. ampl.*
2. numer. 1. Contard. de moment. poſſeſſ. in 5. rat. decid.
num. 3. [& licitum ſit leges tranſgredi, *Nauiz. conſ.*
28 *81. num. 19.*] † non tamen vbi de vnius poſſeſſio-
ne conſtat ob armorum periculum à iuris tramiti-
bus receditur, *Achill. Perſon. de adipiſc. num. 39. Chri-*
29 *ſtoph. Paz. de tenut. d. cap. 10. numer. 6.* alias † ſi ſub
hoc prætextu negaretur poſſeſſori manutētio, eſſet
id cum ipſius poſſidentis iniuria, *Coler. de proceſſ.*
execut. par. 1. cap. 2. num. 112. Gayl. obſer. 5. num. 6. lib.
30 *1. Menoch. conſ. 696. num. 6.* & † ſequeretur, vt eſſet
in poteſtate aduerſarij illum ſua poſſeſſione priua-
re, materiam excogitando, & rixam, ac ſcandalum
fingendo, quod eſſet inconueniens, *Pract. Papienſ. in*
form. ſequeſtr. in gl. ſapienſ. num. 3. Ioſ. Ludouic. deciſ.
Peruſ. 20. num. 6 par. 1. Bennt. dec. 73. num. 5. in fin.
[Amplia, vt eo magis ſit locus ſequeſtro, ſeu auo-
cationi poſſeſſionis, ſi propter collitigantium, ſeu
prætendentium concurſum ad incumbendum, & in-
ſiſtendum in bonis, eiſdem damnum inferatur, *Rot.*
Bonon. dec. 50. ſub num. 22.]

31 Secundo † ſequeſtrum apponitur, ſeu fit auoca-
tio poſſeſſionis, quando neutra ex partibus litigan-
tibus, ſeu de poſſeſſione contendentibus eſt in poſ-
ſeſſione, vel de illa docet, ſed poſſeſſio eſt vacua, nā
tunc neutri datur mandatum de manutenendo, ſed
apponitur ſequeſtrum, eoque magis, ſi de ſcandalo
ſuſpicetur, *Add. ad Pract. Papienſ. in form. lib. pro-*
tunc poſſ. in gloſ. coram Vobiſ. in verb. vti poſſidetis in
fin. Plot. de in lit. Iuran. §. 3. n. 27. Chriſtoph. Paz. de te-
nut. cap. 10. n. 13. & ſeqq. & n. 40. & ſeq. Coler. de pro-
ceſſ. execut. par. 1. cap. 1. n. 109. & ſeqq. Gutierr. pract. q.
lib. 5. q. 73. numer. 4. Scacc. de appell. cap. 2. q. 17. limit. 6.
membr. 2. n. 17. Add. ad deciſ. Vinc. de Franch. 362. n. 6.
Rot. Lucen. dec. 17. Bennt. dec. 73. n. 8. Rot. in recent.
dec. 176. n. 4. dec. 185. n. 1. deciſ. 586. n. 2. par. 2. Coccin.
dec. 492. n. 1. [*Rot. recēt. dec. 174. in fin. part. 3. Hercul. de*
caut. de non offend. cap. 2. n. 30. vbi n. 31. circa med. af-
32 *fert limitationem. Burat. dec. 900. nu. 1.*] † Et in caſu
timoris armorum vtrique inhibetur, ne accedant
ad poſſeſſionem, donec ordinarie ſuper poſſeſſorio,
vel petitorio de iuribus eorum in dicta recognitū
fuerit, *Achill. Perſon. de adipiſc. poſſ. num. 56. Scacc.*
d. membr. 2. numer. 18. Bennt. dict. deciſ. 73. numer. 7.
circa fin. [*Hercul. de caut. de non offend. cap. 2. num. 16.*]
Et † ad ſequeſtrum potiſſime deueniretur: vbi ad- 33
eſſet reſcriptum Principis, vt procederetur in peti-
torio tantum arbitrio Rotæ, & de poſſeſſione non
conſtaret, & pars aduerſa aſſumeret partes actoris,
Nam, cum per huiuſmodi reſcriptum intelligatur
remiſſus rigor iuris, poteſt ſequeſtrata poſſeſſione
procedi in petitorio, *Coccin. dec. 278. per tot.* [Re-
ſpicit enim ſequeſtrum, & auocatio non ſolum ſcā-
dalum, ſed etiam celeriorem expeditionem litium,
Hercul. vbi ſup. num. 24.]

Tertio † ſequeſtratur poſſeſſio, quando eſt turbi- 34
da, *Ant. Fab. in ſuo C. Fabr. lib. 8. tit. 4. diffin. 1. March.*
de comm. appell. in poſſ. fol. 931. n. 1. [*Buratt. 527. in*
princ.] ſolet enim tunc Rota apponere ſequeſtrum,
& videre de bono Iure, *Rot. diuerſ. deciſ. 412. in fin.*
par. 4. Rot. coram Litta in Senen. beneficij, poſt tract.
deciſ. 16. n. 1. & in Maceraten. Hæreditatis coram Car-
dinali Pamphilio, poſt tract. dec. 74. n. 2. Vnde † poni- 35
tur poſſeſſio ſub ſequeſtro, quando vterque præ-
tendit poſſidere, & adhibita per Iudicem diligen-
tia, non conſtat, quis ſit in poſſeſſione potior, &
anterior, vel probationes ſunt pares. *Menoch. de adi-*
piſc. remed. 6. num. 32. Scacc. de appell. c. 1. q. 17. limit. 6.
membr. 2. n. 18. Gratian. diſcept. Forenſ. cap. 402. n. 15.
Ricc. in collect. 3507. circa fin. Rot. diuerſ. deciſ. 389. n. 1.
par. 4. Rot. in Aquilana Cappellaniæ corā R. P. D. Dura-
no, poſt tr. deciſ. 515. n. 1. [*Rot. recēt. dec. 594. n. 1. & 2. par.*
5. vbi quod, quādo poſſeſſio vtriuſque partis eſt tur-
bida, non datur manutentio, ſed apponitur ſeque-
ſtrum, *In Leodien. Perſonatus coram Iuſto, poſt tract.*
dec. 405. per tot. vbi poſſeſſio anterior habebat con-
tra ſe decretum irritans, & poſterior habebat dero-
gationem regulæ, de iure quæſito non tollendo, ſed
erat inſtrumentalis alio iam exiſtente in poſſeſſio-
ne, *In Bononien. Beneficij coram Reuerendiſſimo D.*
Coccino, poſt tract. dec. 481. numer. 5 vbi prima poſ-
ſeſſio erat infecta, & ſecunda inſtrumentalis alio
non citato.] *& dixi obſer. 71. n. 125. & 126.*

Quarto † ſequeſtro locus eſt, & cognoſcitur de 36
bono Iure in negocio principali, quādo neutra poſ-
ſeſſio eſt bona, *Rot. diuerſ. dec. 627. in fin. par. 4.* Vbi
vnius poſſeſſio erat capta per Tertium ſine man-
dato, & ratihabitione, & alterius attentata, *Rot. in*
d. Senen. Beneficij coram Litta, poſt tract. dec. 16. n. 1.
vbi vnius poſſeſſio erat attentata, & alterius nulli-
ter data, quodque † poſſeſſio attentata ponenda ſit 37
ſub ſequeſtro, *tradit, Boccat. de interd. vti poſſid. cap.*
3. n. 10. Marcheſ. de comm. par. 1. de comm. appell. in
poſſ. §. 1. fol. 934. n. 126. & fol. 935. n. 122. Melch. Lotter.
de re benefic. tom. 1. lib. 2. q. 23. n. 38. Rot. recent. dec. 503.
& dec. 514. par. 1. Coccin. dec. 296. & deciſ. 225. n. 1. & 6.
quod eſt etiā apud Marcheſ. de cōm. par. 2. fol. 63. Caua-
ler. deciſ. 592. n. 3. [*& in Valentina Beneficij de Otti-*
niet coram Cardinali Lancellotto, poſt tract. deciſ. 564.
n. 2. in Piſtorien. ſeu Nullius Beneficij coram R. P. D.
Dunozetto, poſt tract. deciſ. 634. n. 15. Lotter. de re be-
nefic. lib. 3. q. 11. numer. 172. & ſeqq. præſertim de
ſtylo Rotæ, *Rot. recent. dec. 618. numer. 1. dec. 685. nu.*
1. par. 3. & dec. 565. numer. 2. & 4. par. 4. Buratt. dec.
525. num. 5. vbi quod Rota perpetuo obſeruat. dec. 900.
in princ.] *& dixi obſeruat. 48. numer. 4. 5. & 12.*
† Etiam ex officio, *Seraph. dec. 797. numer. 7. Coccin.* 38
d. dec. 225. numer. 1. Ac † etiam quod de attentatis 39
conſtet ſummarie, *Rot. recent. d. dec. 503. num. 5. par. 1.*
Soletque Rota paſſim in beneficialibus ſequeſtrū 40
apponere, quando poſſeſſio eſt vitioſa, & attentata,
vt citiùs lites finiantur, *Boccat. de interd. uti poſſid.*
cap. 3. num. 22. Caualer. dec. 175. num. 4. [*Rot. in Pla-*
centina Præbenda coram Cardinali Lancellotto, poſt
tract. dec. 417. ſub numer. 9. in Colonien. Canonicatus
Sancti Andreæ coram Penia, poſt tract. deciſ. 566.
num. 3.]

41 num.3. † ſic,quando vnius poſſeſſio eſt infecta , al-
terius verò, momentanea , & timetur de tumultu,
Rot.diuerſ.dec.1446.numero 1.par.3.lib.3.Vbi , quod
iam data manutentio fuit reuocata,& ſeqneſtrū ap-
poſitum. Idem eſt,ſi vnius poſſeſſio ſit infecta puta
propter decretum regreſſus appoſitum in litteris
regreſſus Aduerſarij, & poſſeſſio ipſius Aduerſarij
ſit poſterior non expulſo primo,& ſic poſſeſſionem
non acquiſiuerit, nam etiam tunc apponitur ſeque-
ſtrum , Boccat.de interd.vti poſſid.cap.4.num.3.Put.
42 dec.371. lib.1. Prout † ſuper poſſeſſione nulliter
capta pro nullitatis purgatione ſequeſtrum apponi
debet, Seraph,dec.877.numer.1.[Rot.recent.dec.658.
num.1.par.3. & generaliter poſſeſſio nulla non eſt
manutenenda, ſed ſequeſtranda, Rot.recent.dec.539.
num.2.dec.554. num.1. & dec.594. num.2. par.3. &
ſi manutenеatur,etiam mandatum de manutenendo
nullum remanet, Rot.recent. d.dec.534.num.2, par.
43 3.] † idem quoque ſi vnus haberet ſimplicem eeſ-
ſionem abſque apprehenſione,& alter haberet poſ-
ſeſſionem captam alio exiſtente in poſſeſſione, vt
fuit tentum per Rot. coram Remboldo in Romana bo-
44 norum, poſt tract. dec.26. Prout quoque † vbi ante-
rior poſſeſſio eſſet nulla ex defectu citationis,& ſe-
cunda clandeſtina, & vitioſa, vel data à Iudice non
ſeruatis ſeruandis,& primus poſſeſſor non habuerit
ſe pro ſpoliato, tenuit Rot. in Auerſana Beneficij co-
ram Litta,poſt tract.dec.90.[Vt etiam quando prima
poſſeſſio eſſet in vim prouiſionis ordinarij de bene-
ficio reſeruato propter decretum irritans regulæ
intimatæ,& poſt inhibitionem,& ſecunda eſſet non
citato primo poſſeſſore,qui erat ſaltem in detenta-
tione,Buratt.dec.527.num.1.& ſeqq.]
45 Quinto † deuenitur ad ſequeſtrum in cauſa bene-
ficiali,quādo ſuper beneficio vel in petitorio,vel in
poſſeſſorio plenario lata ſit vna ſententia deffinitiua
cōtra poſſeſſorem, qui appellauerit,vel de nullitate
dixerit,vt in Clement.1.de ſeq.poſſ.Veſtr.in pract.l.7.c.
2.n.1.2.5.& ſeqq.for. Aduocat.in c.de ſequeſtr.fol.16. à
tergo Saluſt.Tiber.in pract.l.3.c.7. n.21. Tuſc.in verb.
46 ſequeſtrum concl. 214. per tot. † intelligendo ta-
men de ſententia lata in Curia Romana , vbi
cauſæ cum multa deliberatione, & maturitate ter-
minantur , ſecus , ſi ſententia lata ſit in partibus,
Formul. Aduocat.loc.cit.Rot.diuerſ.deciſ.673. per. tot.
par.4. quidquid contradixerit , Granat. ad pract.
47 Veſtr.d.c.2. n.12. Et † niſi poſſederit longo termino,
hoc eſt triennio ante litem motam, d.Clement.vnic.
for. Aduocat. loc.cit.Veſtr.d.c.2. n.8.vbi declarat.pro-
ceditur ad ſequeſtrum parte citata, val non, vt per
Saluſt.Tib.d.c.7.n.21.& 22.vbi de forma citationis.
48 Sexto † intrat appoſitio ſequeſtri poſt ſententiam
latam contra poſſeſſorem, & appellatione penden-
te in prophanis,& beneficialibus,quando recopera-
tio fructuum eſſet difficilis, Put.deciſ.150.n.3.lib.1.
dec.246.n.3.lib.3 Rot.diuerſ.dec.13.n.3.par.1.Rot.recent.
49 dec.136.n.3.p.2.[Buratt.dec.545.n.5.] † Vel quando
poſſeſſor illis abuteretur , & conuerteret in alios
vſus quam fecerit ante appellationem ſeu dilapida-
ret vel de dilapidatione ſuſpectus eſſet ſiue quoad
fructus,ſiue quoad rem , ſiue Iudicium redderetur
eluſorium , vel alias æquitas ſuaderet ,gl. in c.2.in
verb.ſequeſtrari.de ſequeſtr.poſſeſſ.formul.terminor.Rot.
in c.de ſequeſtr.fol.34.Pract.Papien.in for.ſequeſtr. in
gl.ſapienſ.ſub.n.1.& ſeqq.Gail.Pract.obſeru.l.1.obſer.
147.n.5.& ſeqq.& obſer.148.n.2.& ſeqq. vbi num.3.
quod res tempore perituræ poſſunt auctoritate Iu-
dicis vendi,& precium loco rei ſequeſtrari,ſeu de-
poni,Granat.ad pract.Veſtr.d.lib.7.c.2.n.12.Lancell.
de attent.par.2 cap.11.limit.12.n.11.& ſeqq. Marcheſ.
de comm.par.1 de comm.appellat.in poſſ.fol.934. num.
115. Cabell.ad conſt. Marcheſ.lib.6.cap.26.numero 5.

Chriſtoph.Paz.de tenut.cap.10. num.23. & 15. Ant.
Fab.in ſuo Cod.Fabr.lib.2. tit.10. de fin.9. Cap.itaque
dec.158.numero 1.& ſeqq.par.3.Rot.diuerſ.d.deciſ.13.
per tot.par.2. [Thomat.dec.12. num 9. Rot in Mace-
raten. hæreditatis coram Iuſto,poſt tract.dec.409. num.
2.Letter.de re benefic.lib.3. qu.11. num.276. & ſeqq.]
Eoque, magis,ſi poſſeſſor eſſet etiam non ſoluendo
Put.dec.166.numer.1.lib.2. Marcheſ.d.num.115.Rot.
in Placentina fructuum coram Eminentiſſimo D.Car-
dinali Veroſpio , poſt tract. deciſ.155. numer.1. & 2.
[Quod tamen limitatur ſtante paupertate, & peri-
culo,ne poſſidens ob ſequeſtrum fame periret, Rot.
in.d.Maceraten. Hæreditatis coram Iuſto , poſt tract.
dec.409 num.2.]
Septimo † ſequeſtratio poſſeſſionis de partium 50
voluntate ſemper eſt licita , Formular. term. Rot.in
cap. de ſequeſtr.fol.34. Rot. in recent. dec.136. in fin.
par.1.
Alios autem caſus, in quibus permittitur ſeque-
ſtratio,videas præſertim per gl. & Doct.in dict. cap.2.
de ſequen. poſſeſſ. in Pract. Papienſ. in form. ſequeſtr.
in gloſ.ſapienſ.in in formular.term.Rot. in dict.cap.de
ſequeſtr.fol. 34. & per Ricc.in coll. deciſ. collect. 318.
A † decreto autem ſequeſtri non licet appellare, 52
Petr.Greg.Toloſ.de appellat. lib.1.cap.5. in fin.Rugi-
nell.de appell.§.2.c.3.in verb.ſequeſtr.num.875.Galga-
nett. ad ſtat.Vrb.lib.1. c.92.ver. & poſtquam March.
de Comm.par.1. de Comm.appell. in poſſ.fol.934.num.
117. Vbi, quod † appellatio non datur à ſequeſtra- 51
tione fructuum, quando ſuper poſſeſſione conten-
ditur,Tuſc in verb. ſequeſtr. concl.216.n.1. Eſtque ra- 53
tio, quia † litigentes non grauat, cum non auferat
poſſeſſionem ab eo,qui illam habet , Toloſ. loc. cit.
Marcheſ. vbi ſupra num.118.
Et quod † à ſequeſtro facto à Iudice , ne partes 54
veniant ad arma,non detur appellatio,tradit Scacc.
de appell.c.2. q.17. lim.6. membr.2. num.14. & ſeqq.
Saluſt. Tib. in pract. A. C.lib.2.cap.5. n.7.& eſt ratio
quia † huiuſmodi decretum eſt mere interlocuto- 55
rium,& poteſt quandocunque reparari, quia Iudex
poteſt cras reuocare,& alterum ex partibus ſibi be-
neuiſum poſſeſſorem conſtituere , Saluſt.Tib.d.n.7.
† Intelligendo tamen , ſi conſtet in actis, quod ſit 56
contentio ſuper poſſeſſione,quod ſit timor armorū
& quod Iudici non conſtet , quis contendentium
poſſideat, Scacc.loc.cit.n.19.& 20.[Fenzon.ad ſtatut.
Vrb.c.92. n.16.] & adſit clauſula præſeruatiua lo-
tium partium,Scacc.ibid.n.18.Saluſt.Tib.loc cit.
Daretur † tamen appellatio , quando per ſeque- 57
ſtrum ſubuerteretur ordo petitorij , & poſſeſſorij,
& perderetur poſſeſſio, vt ſi conſtaret de poſſeſſio-
ne vnius,& Iudex nihilominus apponeret ſequeſtrū
cum deberet ipſum poſſidentem in poſſeſſione tue-
ri, & aduerſarium remittere ad petitorium, Menoc.
de adipiſc. remed.6. ſub num.10. Contard.de manut.
poſſ.limit.16.numero 11.& 12. Marcheſ.de comm.ap-
pell.in poſſeſſ.fol.934. numero 113.Scacc.de appell.d. c.
2.q.17.limit.6.membr.1 numero 20.in fin. Ruginell. de
appell. §.2. c.3. in verb.ſequeſtr.num.875.Gratian.di-
ſcept.forenſ.c.850. num.17.& ſeqq. [Thomat. dec.12.
num.16.21.& 23.] Et † denegata manutentione poſ- 58
ſeſſori dicitur idem poſſeſſor grauatus , itaut de-
tur illi recurſus, Maſtrill.dec.110.ſub num.20.par.2.
[Thomat. d. dec.11. num.7.] ac † ſine controuerſia 59
dicere poteſt de nullitate ipſius ſequeſtri , & inter-
dicti acceſſus ad poſſeſſionem , Menoch.d. num.20.
in fin. † Quodque admittitur appellatio,quando non 60
eſt ſeruata forma ipſius ſequeſtri , habetur per Ru-
ginell. loc. cit. num.878. Atque quod † ſequeſtrum 61
decretum ſub prætextu timoris armorum nulla præ-
cedente veriſimili ſuſpicione rixæ poſſit impugna-
ri tanquam nullū, ſenſit Scacc.d.membr.2.num.19.
& 30.

62 *& 30 in fin.*† principaliter tamen, non autem adhærenter appellationi, *Scacc. ibid. num. 31. verſ. ſubdecla-*
63 *ra*, & † quoad effectum deuolutiuum, non ſuſpenſiuum, niſi nullitas ſit notoria, & euidens, *Scacc. ibid. num. 32.* [nam in caſu ontoriæ nulluatis, vel etiam euidentis iniuſtitiæ ad vtrumque effectum permittitur appellatio, *Fenzon. ad ſtatut. Vrb. cap. 92. num. 14. 15. 17. & ſeqq.* vbi ſi fuerit factum ſequeſtrum oon cognito ſaltim ſummarie de periculo armorum, & ſine partis præſentia, vel citatione, vel non ſeruata forma Statuti, Debetque Iudex appellationis ſequeſtrom reuocare, *Thomat. d. dec. 12. num. 17. & attentata, l. Fenzon. loc. cit. num. 17.*]

64 Non ommittn, quod † cantela erit in cauſa ſequeſtrationis poſſeſſionis proteſtari ius ſuum ſaluum fore tam in petitorio, quam in poſſeſſorio, *Boccat. de interd. vti poſſid. cap. 20. in fin.*

SVMMARIA.

1 *Deſcriptio ad probandum abſque incorporatione eſt ſemper permiſſa.*
[*Deſcriptio ad probandum fieri poteſt in quacumque parte iudicij, & appellatione pendente.*]
2 *Fit ſumptibus petentis.*
3 *Occurrit, ne res diminuatur, ſeu in ea fraus fiat, & num. 4.*
4 *Non priuat poſſeſſorem ſua poſſeſſione.*
5 *Deſcriptio permittitur arborum non cæduarum, ſeu iam inciſarum.*
6 *Deſcriptio fructuum, antequam perueniant ad manus poſſeſſoris, ad inſtantiam intereſſe habentis non negatur.*
[*Deſcriptionem fructuum ad probandum, & non incorporandum omnes admittunt, & vbique ſeruatur, etiam ante ſequeſtrum, & poteſt ad eam pars compelli Iudicis officio.*]
7 *Deſcriptio fructuum agrorum dicitur fieri, ſine iniuria rei.*
[*Deſcriptio fructuum agrorum nullū infert praiudicium, ſeu incommodum, niſi leue, vel leuiſſimum.*]
8 *Deſcriptio non aufert poſſeſſori liberam diſponendi facultatem de rebus, & fructibus deſcriptis.*
9 *Fit, vt ſciatur quod extiterit tempore litis mota, & quid collectum fuerit pro faciliori illorum probatione, & liquidatione.*
10 *Fit, vt ſuper rebus deſcriptis abſque alia liquidatione, ſeu probatione poſſit certa, & determinata ſententia ferri.*
11 *Facta de fructibus aliquorum annorum inferri ad alios annos in re fructifera, & vbi non eſt opus, perceptionem probare.*
12 *Fieri poteſt quarumcumque rerum mobilium, & immobilium in quocumque caſu, in quo petens intereſſe habeat, vt quantitas ſciatur, ne bona barattentur, ac occultentur, vel pereant, quoties ſubeſt iuſta cauſa.*
13 *Deſcriptio fructuum quandocunque conceditur.*
14 *Etiam in prima inſtantia, & ante latam ſententiam.*
15 *Deſcriptio vt permittatur, conſtare debet de intereſſe illam petentis, & num. 6. 12. & 20.*
[*Intereſſe ſolum ſufficit pro cauſa ad deſcriptionem impetrandam.*
Locatori competit deſcriptio rerum illatarum, & inuectarum.]
16 *Debet pars citari.*
17 *Debet eſſe lis introducta, vel pendens.*
18 *Deſcriptio ſuppellectilium, & bonorum exiſtentium in capſis, ſeu etiam in domo, & ad manus poſſeſſoris iam peruentorum non eſt de facili permittenda, ſed debet Iudex eſſe diſcretus, vt negocium procedat ſine iniuria rei & partis.*
19 *Intereſt cuiuſcumque ne ſuum pandatur patrimonium.*
21 *Deſcriptio non requirit cauſam ſuſpicionis in perſona illam petente.*
22 *Appellatio à decreto de deſcribendo quando admittatur.*
[*Deſcriptioni non eſt locus, ſi ex ea ſequi poſſit iniuria partis, vel incommodum, & fortius ſi damnum.*
Deſcriptio mercium, quæ extrahuntur, introducuntur, & tranſuehuntur, non eſt concedenda, vbi denegata fuit manutentio in quaſi poſſeſſione gabellam exigendi, vbi ratio.
Inhibitio libertatis, impeditiua non eſt concedenda.
Sequeſtrum, deſcriptio, & inhibitio differunt inter ſe.]
23 *Deſcriptio ad incorporandum non conceditur.*
[*Deſcriptio ad incorporandum non conceditur ſine cauſæ cognitione.*]
24 *Terminus ſeruandus, & illius decretum pro deſcriptione fructuum.*
25 *Mandati de deſcribendo formula.*

OBSERVATIO LXXVI.

An, & quando locus ſit deſcriptioni ad probandum.

QVi non poſſidet, vel ſuper ſua poſſeſſione non habet in promptu probationes, vel probationes, quas fecit, ſibi non ſuffragātor neque ad effectum manutentionis, neque ad impetrandum ſequeſtrum, & Aduerſarius inſiſtit rei controuerſæ, vel etiam mandatum de manutenendo deſuper obtinuit, ſolet inſtare contra alium, qui poſſidet, pro deſcriptione, & numeratione, vt ſciatur quæ, & quot res, ſeu quantæ ſiot, & releuetur ab onere probandi in caſu Victoriæ in negocio principali, & huiuſmodi † deſcriptio ad probandum 1
abſque incorporatione eſt ſemper permiſſa, *l. 1. §. eligitur ff. de ventr. in poſſeſſ. mittit. Bald. in leg. vnic. C. de ſequeſtr. poſſeſſ. numer. 12. Curt. ſen. de ſequeſtr. alias in l. vnica, numer. 15. C. de prohibit. ſequeſtr. pecun. Corn. conſ. 267. num. 6. lib. 4. Alex. conſ. 58. lib. 3. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 114. num. 24. & ſeqq. Coſt. de remed. ſubſid. remed. 106. illat. 4. numer. 4. & 5. Scapuc. de Salu. lib. 3. queſt. 8. num. 6. Burſatt. conſ. 43. num. 29. lib. 1.* vbi quod ſemper conceſſa cenſetur, & fieri poteſt, & ex communi practica fit. *& conſ. 188. n. 7. & 8. lib. 2. Ant. ad decret. Saband. lib. 3. tit. 40. de excuſſion. gl. 8. num. 2.* in quacumque parte iudicij, *Buratt. dec. 398. num. 1.* & appellatione pendente, *Lancell. de attent. par. 2. cap. 12. de attent. appell. pend. limit. 21. num 25. & 26.*] † ſumptibus tamen peten- 2
tis, *Tuſc. in verb. deſcriptio, concluſ. 221. num. 1. & 11. Galganet. ad ſtat. Vrb. lib. 1. cap. 92. ver. & vbi ſequeſtratio.*

Et ratio eſt, quia † per ſimplicem deſcriptionem 3
abſque incorporatione conſulitur contra omnem malitiam, vt res non diminuatur, ſeu in aliqua illius parte fiat fraus. † nec ex ea priuatur poſſeſſor ſua 4
poſſeſſione, *Curt. Sen. d. num. 15. Corn. d. conſ. 267. n. 6. lib. 4.*

Vnde ad impediendas fraudes † poteſt peti de- 5
ſcriptio arborum non cæduarum, & ex ſtylo Rotæ conceditur, *Caſ. de Graſſ. deciſ. 31. alias 3. de cauſ. poſſ. & propriet. num. 2.* prout etiam arborum iam inciſarum, *Caputaq. dec. 158. num. 6. par. 3.* Et † po- 6
teſt ad partis inſtantiam, cuius intereſt, fieri deſcriptio fructuum, antequam perueniant ad manus poſ-
ſeſſoris,

ſeſſoris, Abb in cap.2.num.27.de ſeqq poſſ.& conſ.22.
in fin.lib.1.Cappell. Tholoſ. deciſ.478.ver. Adde, quod
notat Siculus, num.5. Grat.diſcept.forenſ.cap.114. num.
25.Cyriac.contr.for.lib.1. contr.92.num.1. [Burſatt.d.
conſ.43.num.29.lib.1.& d.conſ.188.num.7. & 8. lib.2.
vbi,quod deſcriptionem fructuum ad probandum,
& non incorporandum, omnes admittunt nemine
penitus diſcrepante, & vbique obſeruatur, etiam
ante ſequeſtri impetrationem, & poteſt pars compelli
iudicis officio, Lancell.de attent.par.2.cap.11. de
attent. appell. pend. limit.12. numer.25. & 26.] Cum
7 huiuſmodi † deſcriptio fructuum agrorum dicatur
fieri ſine iniuria rei, Grat. diſcept. for.d.cap.114.
num.26.& ſeqq.Cyriac.d contr.92.num.1.] nulli præiudicium
aliquod, ſeu incommodum inferat, Scapuc.de Salu.d.lib.3.quæſt.8.num.6.Burſatt.d.conſ.188.
num.8. lib.2. Buratt. d.dec.398. num.4. niſi lene vel
8 leuiſſimum, Buratt.d.dec.398.num.4.] Et † non auferat
poſſeſſori liberam diſponendi facultatem de
9 rebus, & fructibus deſcriptis, & † fiat ſolum, vt
ſciatur, quid extiterit tempore litis motæ, & quid
collectum fuerit pro faciliori illorum probatione,&
liquidatione, Grat.d.cap.114.num.25. [Scapuc. d. q.8.
10 num. 6.] Et † vt ſuper illis mediante deſcriptione
abſque alia liquidatione,ſeu probatione poſſit certa,
& determinata ſententia ferri, Chriſtoph. Paz. de
tenut.cap.73.num.1.Rot. recent.dec.343.num.2. par.1.
11 vbi num.3. quod † ex numeratione facta de fructibus
aliquorum annorum poteſt deſumi probatio
pro aliis annis,vbi ſimus in re fructifera,& in caſu,
in quo non ſit opus probare ipſam perceptionem,
vt in ſpolio.

12 Prout † ad deſcriptionem quarumcumque rerum
ſiue mobilium,ſiue immobilium poteſt deueniri in
quocumque caſu ratione intereſſe,quod vertitur ex
parte petitoris redigendo in aliquod inuentarium,
vt ſciatur illorum quantitas Grat d.cap.114 num.24.
& ne bona barattentur, occultentur, vel pereant,
quoties ſubeſt iuſta cauſa, Corn.d.conſ.267.n.6.lib.4.

13 Et quidem † fructuum deſcriptio quandocunque
conceditur, Marcheſ.de comm par.2. de comm reſtit.in
14 integr.fol.187. n.175. † Etiam in prima inſtantia. &
ante latam ſententiam. Pract.Papienſ.de for.ſequeſtr.
in gl.ſapienſ.ſub n.1.& ibi Add.littera G. [Ceſt de remed.ſubſid.remed.106.allat.4.num.4.]
quidquid dicat
Peregr.dec.29. quod deſcriptio fructuum non detur
in prima inſtantia,qui loquitur de ſtylo illius loci.

15 Debet † tamen ad deſcriptionem obtinendam
conſtare de intereſſe illam petentis, Curt. Iun. in l.
procurator,num.5. & ſeqq. C.de eden.relatus per Tuſc.
in verb.deſcriptio, concluſ.211.num.13.] & hoc ſolum
16 ſufficit pro cauſa, Buratt.d.dec.398.num.1.] † Requiriturque
partis citatio, ad l.de vnoquoque ff.de re iudic.
17 Et quod † lis ſit introducta,vel pendeat. Nam,dum
dubitant Doctores, An ſit concedenda deſcriptio
ante latam ſententiam,præſupponunt litem cœptam.
[Et tradit Ant. Sol.ad decret. Sabaud.lib.3. tit.40. de
executſion.gl.8.num.2.]

18 Deſcriptio † autem ſuppellectilium,& bonorum
exiſtentium in capſis,ſeu etiam in domo, & ad manus
poſſeſſoris iam peruentorum, non eſt ita de facili
permittenda, ſed Iudex debet eſſe diſcretus, vt
19 negocium procedat ſine iniuria rei,& partis,† cum
interſit cuiuſcunque ne ſuum patrimonium pandatur,
l.2.C.quand.& quib.quarte pars deb.lib.10. Bal. in
d.l.vnic. num.12. C.de ſeqq. poſſ. Curt.ſen. in d.l.vnic.
C.de probib. ſeq. pecun. numer.16. Marcheſ.de comm.
par.2. de comm. reſt. in integr. fol. 187. numer. 176.
Gratian.diſcept.forenſ.cap.114.num.26. & 28. Cyriac.
contr. for. lib.1. contr.91. num. 2. & ſeqq. & idcirco
20 † non debet fieri, niſi conſtito de intereſſe petentis,
ſeu cum cauſæ cognitione, Add ad Pract. Papienſ.
in for.ſequeſtr.in gl.ſapienſ. in verb. latam ſententiam
Cyriac.d.contr.92.num. 4. Quod eſt notandum præcipuè
pro deſcriptione, quæ competit locatori de
rebus illatis, & inuectis iuxta tradita per Pacific.
de Salu. inſp. 3. cap.5.num. 101. & ſeqq.] licet † non 21
requiratur cauſa ſuſpicionis in perſona illius qui
petitur deſcriptionem, Add. ad Pract. Papien.in d.
verb.latam ſententiam.

Vnde † hoc vltimo caſu à decreto de deſcribendo, 22
licet interlocutorio, poſſet appellari, Marcheſ.
loc.cit.num.177. ſed in ſuperiori caſu appellatio non
admitteretur,& eſſet deſcriptio executioni demandanda,
Galganett. ad ſtat. Vrb.lib. 1. cap. 92.ver. &
poſtquam.[Et nunquam deſcriptioni locus eſt,quando
ex ea ſequeretur iniuria partis, & incommodũ
& multo minus ſi damnum, Buratt.dec.392.n.2.

Atque ideo negata alicui manutentione in quaſi
poſſeſſione exigendi gabellam, denegatur eidem
etiam deſcriptio mercium, quæ extrahuntur introducuntur,
& tranſueuhuntur,quia per huiuſmodi deſcriptionem
turbaretur quaſi poſſeſſio libertatis
extractionis,introductionis, & tranſitus mercium,
quia perſonæ præſertim foren ſes ab huiuſmodi negociatione,
& commercio ſaltem frequentiori facile
retraherentur,ne ſubirent incommodum denunciandi
merces Officiali, & cum timore forte aliquando
gabellam etiã ſoluẽdi.induceretur q; ex hoc
quædam ſeruitus,quod excederet terminos deſcriptionis,
vt fuit reſolutum coram Buratt. d. deciſ.398.
num. 2. & ſeqq. & haberet vim inhibitionis libertatis
impeditiuè,quæ non eſt concedenda, cum differant
ſequeſtrũ,deſcriptio,& inhibitio, vt per Burat.
d.dec.398.num.4.]

Deſcriptio † verò ad incorporandum non eſt cõcedenda, 23
Gratian. diſcept.forenſ.dict.cap.114.numer.
26.& ſeqq.[ſine cauſæ cognitione.]

Et † ad deſcriptionem fructuum faciendam fit 24
citatio contra partem ad videndum mandari deſcribi
fructus recolligendos in bonis, de quibus agitur
& mandatum de deſcribendo concedi, decerni, &
relaxari,& ſecuto in termino decreto,niſi ad primã
cum intentione ſumptibus tamen petentis, & non
amotis fructibus à citato, & poſſeſſore, executaque
& reproducta intimatione expeditur mandatum ſub
altera ex infraſcriptis formulis, vel alia ſimili, videlicet.

De mandato &c.† & ad inſtantiam &c. Manda- 25
tur Vobis executoribus Curiæ,ad quos ſpectat,quatenus
viſis præſentibus ſub pœna &c. debeatis vos
conferre ad Vineam &c. ſitam &c. ibique aſſiſtere
deſcriptioni muſti & aliorum fructuum recolligendorum
è dicta vinea per infraſcriptum notarium
faciendæ iuxta formam decreti Domini in actis facti,
&præſentibus paruiſſe.Quoniam ipſis DD.NN.
citatis,& intimatis ſer.ſer.Dominus ita mandauit.

*De mandato &c. Mandatur DD.NN.exaduerſo
principalibus quatenus viſis præſentibus ſub pœnis
&c. debeatis præſtitiſſe patientiam deſcriptionis muſti,
& aliorum fructuum recolligendorum è Vinea
ipſorum ſita &c. per infraſcriptum notarium facienda
iuxta formam decreti Domini in actis facti, &
præſentibus paruiſſe, & quatenus recuſauerint mandatur
vobis executoribus Curiæ, quatenus viſis præſentibus
ſub pœnis &c.debeatis vos conferre vna cum
infraſcripto notario ad vineam prædictam & in illam
dictum notarium induxiſſe, & aſſociaſſe ad effectum
faciendi dictam deſcriptionem, ac ibi extitiſſe, donec
illa perficiatur, & ab omnibus moleſtijs dicto notario
quouis modo inferendis circa præmiſſa defendiſſe,
& conſeruaſſe. & præſentibus paruiſſe, quoniam DD.
NN.citatis, & intimatis ſer. ſer. Dominus ita mandauit.
Datum,&c.*

S V M M A R I A.

1 *Indicium quodlibet ad aliud preparatorium,vt iudicium manutentionis, eas tantum ſolemnitates requirit, que veritatem rei, & partis defenſionem reſpiciunt,& que ſint.*

2 *Ordo iudicij in manutentione non requiritur.*
[*Ordo iudiciarius inuentus eſt ad inueſtigandam veritatem.*]

3 *Ordinarie ſi ageretur in manutentione, efficeretur poſſeſſorium ordinarium,& plenarium.*

4 *Ordinarie in manutentione Iudex procedere non valet altera ex partibus contradicente.*

5 *Manu Regia in manutentione proceditur.*

6 *Ordine iudiciario nullo ſeruato in manutentione proceditur.*

7 *Iudicium manutentionis appellatur, & eſt ſummarium, vel immo ſummariiſſimum.*
[*Iudicium manutentionis eſt executiuum, & breue.*]

8 *Manutentionis in iudicio procedendum eſt abſque tela iudiciaria,ſine longo ſufflamine litis,ſola facti veritate probabiliter inſpecta, celeriter, & velo leuato.*

9 *Manutentio celeri manu expediri debet.*

10 *Manutentionis cauſa diu pendere non debet, ne interim partes ad arma veniant.*

11 *Cauſa principalis differri non dicitur ex cognitione manutentionis.*
[*Ordo eſt ordinem non ſeruare in manutentione.*]

12 *Ordo,quem ius dat,ſemper eſt ſeruandus,& in ordinariis, & in extraordinariis iudiciis.*

13 *Ordinem iuris ſeruare eſt veram iuſtitiam adminiſtrare.*

14 *Ordine iuris non ſeruato cognoſcere eſt ius alterius auferre.*

15 *Iudex ſi ſummarie procedere poteſt, & parte non opponente vel de partium conſenſu procedit ordinarie,proceſſus tenet,ſecus è contra.*

OBSERVATIO LXXVII.

De proceſſu faciendo, & terminis ſeruandis in hoc iudicio Manutentionis. In quo cadunt communia omnium iudiciorum, quæ in practica contingunt ad modernum vſum accommodata, & primo, an requiratur ordo iudicij.

1 IN † quolibet Iudicio ad aliud præparatorio,ſeu præambulo,prout eſt hoc noſtrum, eæ tantummodo ſolemnitates requiruntur, quæ veritatem rei, ac partis defenſionem reſpiciunt,quæ ſunt cauſæ cognitio, partis citatio,& Iudicis declaratio, *Vant.de nullit. in rubr. de nullit.ex defect.proceſſ n.52.& 53.Lancell. de attent.*
2 *par.3. cap.25. n. 35.* Vnde † in hoc non requiritur ordo Iudicij, *Boccat de interd.vti poſſid.cap.20. num. 14.Contard.de mom.poſſ in 5. rat.decid. num.6. Scacc. de appell.cap.1. quæſt.17. limit.6. membr.1. num.56,in fin.& 59.& de ſent.& re iudic.gl.3.quæſt.2 ſub num.33. Chriſtoph.Paz.de tenut.cap.9. num.17.Viu. dec. 226. numer.8. lib 2. Valaſ. dec.79. numer.16. in fin.tom.1.* [*Neuiz.conſ.80.ſub num.5. & 6. & conſ.81. num.22.* vbi, quod aliter faciendo eſſet confundere totum
ordinem iudicij inuentum ad inueſtigandam veritatem,*& num.36. verſ.non obſtat quintum. Hercul. de caut. de non offend. cap.1. n.11.*] Alias, † ſi ordinarie 3
ageretur, efficeretur poſſeſſorium ordinarium, & plenarium,*Ruginell.de appell.§.2.cap.3. num.708.Barz. deciſ.56. num.2. & 3.* † Nec poteſt Iudex, altera ex 4
partibus reclamante,in eo iudiciarium ordinem introducere, *Natt.conſ.121. num.3. Chriſtoph.Paz. de tenut.d.cap.9. num.18.* ſed † proceditur manu regia, 5
Boccat.de interd.vti poſſid.cap.2.ſub num.1. & † nullo 6
Iudiciario ordine ſeruato,*Ruyn.conſ.28. num.1.& 4. lib.4.Menoch.de recup.poſſ.in prælud.num.26. Plot. de in lit. iur.§.3.num.43. Gail.pract. obſer. lib.1. obſer.7. numer.5.Merend. contr.Iur. lib.3. cap.19. num.2. Ruginell.d.cap.3.num.641. Benimen.deciſ.73. ſub num.9. 12.& 14. Barz.dec.47.in princ. & deciſ.71. num.49.*
Cum † appelletur,& ſit ſummarium,*Chriſtoph.Paz.* 7
de tenut.cap.2.num.17.& 27. & dixi, obſeru.3.num.24. & 25. vel immo ſummariiſſimum Iudicium, *Gail. pract. obſeru. lib.1. d. obſeru.7. num.5. Tuſc. in verb. manutentio.concluſ.79.num.9.Et in verb.poſſeſſio.concluſ.445.num.18.Chriſtoph.Paz.de tenut.cap.1.num.73. cap.2.num.17. cap.9.num.19. Rot. diuerſ.dec.641.ſub num.7. par.1. & in recent. deciſ.214. num.3. par.1.* [*& deciſ.1. num.1. par.3. in Cerutien. Bonorum coram Bracco, poſt tract. dec.349. num.11. in Romana Diuiſionis de Antolinis coram Vbaldo ſeniore, poſt tract. dec.476. num.5. in fin. in Firmana Præbendæ coram, eodem poſt tract.dec.616.n.1. Silvan.conſ.27.ſub n.14.*] *& dixi ſupra d. obſeruat.3. num.16. & 27.* [*Rot. Bonon. dec.138. num.1.* ac executiuum, *Rot.in d. Romana Diuiſionis de Antolinis coram Vbaldo,poſt tract. dec.476. num.6.& breue,Rot.Bonon.d.dec.138.num.1.*]
† quod abſque tela Iudiciaria, & ſine longo ſuffla- 8
mine litis ſola facti veritate probabiliter inſpecta in eo celeriter, & velo leuato procedendum ſit,
Gail.d obſeru.7.num,5. & † celeri manu expediri de- 9
beat, *ad l.ſi colonis.C.de agric. & cenſ.lib.10. vbi gloſ. in ver.ſuccurri, Menoch.de retin. remed.vlt.ſub n.56. Ioſeph.Ludouic.dec. Peruſ.20. ſub num.9.par.1. Barz.*
deciſ.47.num.57.Canal.deciſ.185.ſub num.2. † ne lite 10
diu pendente,partes ad arma veniant,*Gail.d.obſer.7.*
num.5. adeo vt † ex illius cognitione cauſa princi- 11
palis non dicatur differri, *Chriſtoph. Paz. de tenut. cap.9. num.16. in fin.* [Ita vt in eo ordo ſit ordinem
non ſeruare, *Neuiz. conſ.81. num.18. in fin.*] licet † 12
ſemper ordo,quem dat Ius,tam in ordinariis, quam in extraordinariis Iudiciis ſit ſeruandus, *Achil.Per-*
ſon.de adipiſc.poſſ.num.334.ſub ver.ego autem, & † vera 13
iuſtitia ſit,cum iuris ordo ſeruatur,*Perſon.ſub d.verſ.*
ego autem, & † cognoſcere iuris ordine non ſeruato 14
ſit ius alterius auferre, *Perſon.vbi ſup.* Non omitto, quod quamuis Iudex per legem,vel Principis com-
miſſionem ſummatim cognoſcere poſſit, † tamen 15
parte non opponente, vel de partium conſenſu via ordinaria procedat,proceſſus valet, & tamquam ordinarius ſuſtinetur,*Bald.in l.quod fauore.num.1.C. de legib. Lanfranc.in clement.ſæpe.de verb.ſignif.Chriſtoph. Paz.de tenut.cap.22.num 5 cap.39.num.47.* ſed ſecus è contra, quia nec de partium conſenſu cauſa ordinaria fieri poteſt ſummaria, *gloſ. in cap. quamuis,vbi Doct.de offic.deleg.Chriſtoph.Paz.d.cap.39.num.47.*

S V M M A R I A.

1 *Libellus non requiritur in manutentionis iudicio.*
[*Monitorium videtur requiri in manutentione de ſtylo Tribunalis A.C.*]

2 *Ampl.etiam ſi procedatur ad partis inſtantiam.*

3 *Petitio qualis qualis ſufficit in iudicio manutentionis in qua concludatur ad manutentionem in poſſeſſione.*

4 *Petens manutentionem debet cauere, ne aſſerat ſe ſpoliatum, aut poſſeſſionem tunc eſſe penes Aduerſarium.*

5 *Petitio nulla requiritur in manutentione.*

6 *Manutentionis in iudicio nihil petitur à parte, vt det, vel fiat, ſed Iudicis auxilium imploratur, vt velit prouidere.*

7 *Probationes recipi poſſunt in iudicio manutentionis ſine libello, & petitione.*

8 *Petitionem ſi quis faceret in iudicio manutentionis, & narraret, ſe eſſe in poſſeſſione, ac peteret, ſe non turbari, defendi, & manuteneri, diceretur intentaſſe remedium retinenda ordinarium.*

9 *Judicium manutentionis poteſt incipi à monitorio, vel precepto, & de forma.*

10 *Monitorium, ſeu preceptum eſt loco libelli.*

11 *Monito, ſeu preceptato non comparente quid agatur.*

12 *Monitus, ſeu preceptatus contumax quomodo contumaciam purget.*

13 *Monito preceptato comparente monitorium, ſeu preceptum reſoluitur in vim ſimplicis citationis, ſi ſit iniuſtum, quia citatus, & non citans poſſideat, ac habeat clauſulam iuſtificatiuam, ſeu ſi ſenſerit.*

14 *Si vero monitorium, vel preceptum ſit iuſtum, quia citans, & non citatus poſſideat, non reſoluitur per comparitionem, ſed ſi citatus dolo non obediat, debet multari.*

15 *Monitorij, ſeu precepti iuſtitia vt appareat, requiritur partis citatio, & cauſe cognitio.*

16 *Cautela eſt pro eo, qui obtinuit monitorium, ſeu preceptum, & preuenit in adipiſcenda poſſeſſione, vt faciat in ea ſe videre per Nuncium, & duos teſtes & faciat referre Nuncium circa preſentationem & poſſeſſionem.*

17 *Iudex in manutentione, in qua poteſt ex officio, & motu proprio ſe informare de poſſeſſione de preſenti, poteſt informationem capere etiam a Nuncio.*

18 *Nuncio deponenti de poſſeſſione alicuius creditur, etiam quod deponat extra ſuum officium.*

[*Nuncio non creditur circa illud, quod citatus reſpondit.*

Lim. ſecus ad effectum manutentionis, quia illi creditur, ſi deponat de confeſſione citati ſuper poſſeſſione partis iunctis adminiculis.

[*Executori creditur, quod inuenerit aliquem moram trahentem in bonis.*]

19 *Practica incipiendi iudicium manutentionis à precepto, ſeu monitorio ad inſtantiam partis reprobatur, & quare.*

[*Monitorium, ſeu preceptum, & libellus requiritur in iudicio ordinario retinenda ſecus in ſummariſſimo, etiam quod procedatur ad partis inſtantiam, & ſiue incidenter poſt motum iudicium ſuper negocio principali, ſiue ante, & ita practicatur in Curia.*

- *Monitorium, ſeu preceptum cum clauſula*, ſi quis, &c. *non facit cauſam ordinariam, & quare.*

20 *Iudicium manutentionis poteſt incipi à probationibus mediantibus capitulis, ſeu articulis, vel poſitionibus.*

21 *Iudicium incipi poteſt ab articulis, ſeu poſitionibus in cauſis, vbi ſummariè, & de plano proceditur.*

[*Iudicium inchoari poteſt à poſitionibus, vel articulis in cauſis, in quibus proceditur ſola facti veritate inſpecta.*

22 *Articuli, ſeu poſitiones ſunt loco libelli.*

23 *Decl. ſi tamen ſint concluſorij, vt quia habeant clauſulam,* Quibus veris exiſtentibus.

24 *Exceptio libellus dicitur quoad reum.*

25 *Iudicium manutentionis incipi poteſt à productione virium, & ſcripturarum.*

26 *Inſtrumẽti productio in executiuis eſt loco petitionis.*

27 *Inſtrumenti productione cenſetur deductum omne ius, quod ex eo exoritur.*

28 *Iudicium manutentionis incipi poteſt à commiſſione, & num. ſeq.*

29 *Commiſſio fungitur vices libelli.*

30 *Commiſſiones iactationum, & moleſtationum paſſim in Curia expediuntur.*

31 *Iudicium manutentionis incipi poteſt à citatione, puta ad dicendum contra, ſeu videndum mandari manuteneri.*

32 *Citatio vim habet petitionis.*

[*Citatio vim habet petitionis, ſi ſit reproducta, & inſtatum prout in ea, alias ſolum citans non petit, ſed vult petere.*

33 *Iudicium manutentionis, vbi Iudex procedat ſuo motu proprio ad ſcandala obuiandum, inchoat a ſequeſtro ſeu auocatione, & inhibitione de non attendendo cum clauſula,* citra præiudicium, &c. *& partes citat ad comparendum, & iura poſſeſſoria ſummariè deducendum, ſeu deferendum pro certa die, vel illis breuem terminum aſſignat ad probandum.*

34 *Etiam neutro petente ſine libello, & petitione.*

35 *Vel ex officio celeriter informationes ſummarias, ſeu ſummariſſimas aſſumit, & recipit teſtes etiam ſine articulis ſcilicet ſuper eo, quis eorum ſit in poſſeſſione facti, & tenuta aſinaria reum conſtituat, & manuteneat, & alium conſtituat actorem.*

36 *Cautela pro eo, qui fuit preuentus in poſſeſſione capienda.*

Observatio LXXVIII.

De libello, ſeu Petitione, & initio Judicij.

IN noſtro igitur Iudicio manutentionis † 1
non requiritur libellus, *Caſtr. conſ. 3 ſub n. 1. lib. 2. Ruin. conſ. 28. ſub num. 1. & 4. Mazzol. conſ. 91. num. 1. & 2. Paſett. conſ. 142. ſub n. 4. Ladert. d. conſ. 95. num. 1. Cagn. in l. in pari. numer. 6. ff. de reg. Iur. Menoch. de adipiſcen. remed. 6. num. 32. & de retin. remed. vlt. num. 27. & 28. Boccat. de interd. vti poſſid. cap. 26. in fin. & cap. 20. ſub numer. 14. Gail. pract. obſeru. lib. 1. obſer. 6. in princ. Plot. de in lit. iur. d. §. 3. num. 28. 33. 36. 37. 43. Achill. Perſon. de adipiſc. poſſ. num. 11. Tuſc. in verb. interdictum, concluſ. 284. num. 19. in verb. poſſ. concluſ. 445. num. 18. & in verb. Turbare concluſ. 398. num. 1. 2. & 4. Scacc. de appellat. cap. 2. queſt. 17. limit. 6. membr. 1. num. 59. Valaſc. dec. 79. numer. 16. in fin. tom. 1. Benintend. dec. 79. num. 1. 9. 10. 12. & 15. Barz. dec. 71. num. 36. & 40.* [*Neuiz. conſ. 80. ſub numer. 3. 4. & 5. Hercul. de caut. de non offend. cap. 2. num. 11.*] ſed † etiam ſi procedatur ad partis 2
inſtantiam, poteſt implorari officium Iudicis de plano, & ſine libello, *Mazzol. d. conſ. 91. numer. 55.*
† ſufficitque qualis qualis petitio, in qua petens con- 3
cludat ad manutentionem in ſua poſſeſſione, *Menoch. d. remed. vlt. retinen. num. 28. Tuſc. in verb. interdictum d. concluſ. 284. num. 19. Seraph. deciſ. 1440. num. 3.* [*Neuizan. d. conſ. 80. ſub num. 3. vbi num. 7. in fin.* de petitione manutentionis in ſua poſſeſſione ablatione informationum, & inſtantia, quod ex ſomantur.] † Cauendo ne aſſerat ſe ſpoliatum poſſeſſione, 4
aut poſſeſſionem eo tempore penes Aduerſarium eſſe, *Conar. pract. queſt. cap. 17. numer. 3. Marcheſ. de comm. par. 1. de comm. appellat. in poſſeſſ. fol. 932. num. 93. Cancer. var. reſol. cap. 14. num. 34. par. 3. Roderic. de ann. redit. lib. 1. queſt. 17. num. 43. & 45. Fontanell. de pact. nuptial. clauſul. 7. gloſ. 3. part. 10. numer. 52.*

& 62. tom.poſter.& faciunt quæ dixi obſeruat 57.
5 Quinimo † in eo agitur abſque vlla petitione,
6 *Barz.d.dec.47.in princ.* Cum † nihil petatur à parte,
vt det, vel faciat, ſed Iudicis auxilium imploretur, vt
7 velit prouidere, *Barz.dec.71.ſub n.40.* † Poſſuntque
recipi probationes ſine aliquo libello, ſeu petitione,
8 *Menoch.de recup.in prælud. num.27.* Et † ſi quis fa-
ceret petitionem, & narraret, ſe eſſe in poſſeſſione,
& peteret ſe non turbari, defendi, ac manuteneri,
diceretur intentaſſe remedium retinendæ ordina-
rium, *Barz.d.dec.47.num.8. Menoch.de retin.remed.3.
num.455. Gionagn.conſ.11.num.34 lib.1.*
9 Quare † poteſt incipi à Monitorio, ſeu præcepto
de non turbando, ſeu non moleſtando, de nihil in-
nouando, de ſe non intromittendo, & de manute-
nendo, quod vulgo dicitur præceptum, ſeu monito-
rium ſuper iactationibus, & moleſtationibus, *Caſtr.
d.conſ.3.ſub n.1.lib.2. Mazzol.d.conſ.91.num.8 & 54.
Plot.de in lit.iur.§.3.num 35.* vbi ponit formam præ-
cepti cum clauſula iuſtificatiua, ſeu ſi ſenſerit, *Tuſc.
in verb.turbare concluſ.398.n.2. Cancer. var.reſol.c.14.
n.33 par.3. Barz.dec.46.in princ.& n.1. & dec.47. in
princ.& num.8.* [& quod illud requiratur de ſtylo in
Tribunali, A.C. *dixit Rot.in Recanaten. Pradij coram
R.P.D.Carrillo, poſt tract.deciſ.629.num.6.& dec.644.*
10 *num.6.*] † & eſt loco libelli, *Saluſt.Tib.in pract.A.C.
lib.2.cap.8.n.11. Greg.XV.dec.335.n.16. Rot.in Vrbe-
uetana Bonorum coram bo.me.Vbaldo, poſt tract.dec.182.
n.2.* [*& in d.Recanaten. Pradij coram R. P. D. Carrillo,
poſt tract.dec.644.n.7. Burati.dec. 648.n.7.*]
11 Et † ſi citatus vigore huiuſmodi præcepti, ſeu
monitorij non compareat, & accuſetur eius contu-
macia, præceptum, ſeu monitorium remanet fir-
mum, & valet, ac tranſit in rem iudicatam, & de reo,
vbi forte citatus reus fuiſſet, efficitur actor, *Plot. de
in lit.iur.d.§.3.ſub n.33. Grauat ad pract. Vrſir.lib.7.*
12 *c.1.n.21.* licet † poſſit ipſe contumax infra annum
comparere, & purgandu contumaciam per ſolutio-
nem expenſarum, & fideiuſſionem de iudicio ſiſti,
recuperare tenutam, & poſſeſſionem, vel quaſi, quam
amiſit ex ipſa contumacia, & reus deuenire prout
erat ante contumaciam, *ſecundum Plot.ſub d.n.33.*
13 Sed, † ſi citatus compareat contradicendo præ-
cepto, ſeu monitorio, tunc, aut præceptum, vel mo-
nitorium eſt iniuſtum, quia citatus poſſidet, & im-
petrans præceptum, ſeu monitorium non poſſidet,
& eo caſu præceptum, ſeu monitorium reſoluitur
in vim ſimplicis citationis ſtante clauſula iuſtifica-
toria, ſi ſenſerit, *Plot.de in lit.iur d.§.3.num.33.& 34.
Granat. loc. cit. Mar. Ant. var.reſol. lib.1. reſol.112.*
14 *caſ.71. Rot. recent.deciſ.520. num.1. par.2.* Aut † præ-
ceptum, ſeu monitorium cum inhibitione eſt iu-
ſtum, quia citatus non poſſidet, & tunc per compa-
ritionem citati præceptum, ſeu monitorium non
reſoluitur in vim ſimplicis citationis, ſed, ſi citatus
dolo non obediat præcepto, ſeu monitorio, debet
15 multari, *Plot.de in lit.iur.§.3. num.34. in fin.* † ſed do
iuſtitia non videtur poſſe conſtare, niſi parte audita,
& cum cauſæ cognitione, *Mar.Ant.d.reſol.12.caſ.71.*
16 *in fin.* † Eritque cautela pro impetrante præceptum,
ſeu monitorium, qui in effectu in apprehenſione
poſſeſſionis præuenit, vt ante, & poſt illius præſen-
tationem faciat per Nuncium publicum videre
ſuam poſſeſſionem, vt puta aquam currere ad ſuum
pratum, & adhibeat etiam duos teſtes, qui, & ipſi
illum poſſidere videant, & deinde Nuncius referat
ſe præceptum, ſeu monitorium præſentaſſe, & ante,
& poſt præſentationem vidiſſe impetrantem tenere
& poſſidere, *Plot. de in lit. iur. §.3. numer.33.* Nam
17 † in iſto poſſeſſorio, in quo Iudex poteſt ſe etiam
ex officio, & motu proprio informare de poſſeſſio-
ne de præſenti, poteſt huiuſmodi informationem
capere etiam ab ipſo Nuncio, † cui in hoc creditur 18
etiam, quod deponat de iis, quæ ſunt extra ſuum of-
ficium, *Plot.d.num.33.* [Adeo vt, quamuis nec creda-
tur Nuncio ſuper eo, quod deponit citatum reſpon-
diſſe, cum non concernat eius officium, attamen ad
effectum manutentionis illi creditur, ſi deponat de
confeſſione facta per citatum in actu præſentatio-
nis citationis aliis iunctis adminiculis, *Rot. recent.
dec 460. num.7. & ſeqq.par.3.* Prout ſtatur relationi
Mazeriorum, ſeu executorum, qui referant ſeu de-
ponant, ſe in acceſſu ad bona cum decreto prouiſio-
nali ad effectum amouendi in illis exiſtentes inue-
niſſe aliquem ibi moram trahentem, *Rot.Bonon.dec.
30.num.10. in fin.*] Cæterum † hæc practica inci- 19
piendi à præcepto, ſeu monitorio ad inſtantiam
partis non videtur bona, cum per monitorium, ſeu
præceptum regulariter introducatur remedium re-
tinendæ ordinarium, *Saluſt.Tiber.in pract. A.C.lib.2.
cap.1.num.6.& cap 7.num.1. & 2.& lib.3.cap.2.* [& in
ordinario crederem intelligendam eſſe Rotam, *in d.
Recanaten.Pradij coram R.P.D.Carrillo poſt tract.dec.
629.num.6.& dec.644.num.6.&* 12.vbi allegat, *Me-
noch.de retin.remed.3.num.453.* qui de ipſo ordinario
loqui profitetur. Ita vt in hoc ſummatiſſimo nun-
quam videatur requiri libellus, ſeu Monitorium,
etiam quod procedatur ad partis inſtantiam, & ſiue
incidenter manutentio petatur poſt motum iudi-
cium ſuper negocio principali, ſiue ante prout ita in
Curia indiſtincte practicari vidi, & practicaui, &
concordat Curialium fides, *de qua fit mentio in d.
dec.644. num.11. poſt tract.*] Ac ideò cautius eſſe vi-
detur, vel non ſumere initium à Monitorio, ſeu
præcepto [Quamuis nec per ſimile monitorium, vel
præceptum cum clauſula, ſi quis, &c. cenſeatur pro-
ceſſum ordinariè, ſed illud reſolutum in vim citatio-
nis, quæ in quolibet iudicio, etiam executiuo requi-
ritur, *Coccin.dec.373.num.9.*] vel illo executo ſuſpen-
dere poſſeſſorium ordinarium, *iuxta ea, quæ tradidi
ſupra obſer.7.* † & ingredi poſſeſſorium hoc extraor- 20
dinarium ſummatiſſimum mediantibus probatio-
nibus, quemadmodum ab ipſis probationibus incipi
poteſt, & ſic à capitulis ſeu articulis, vel poſitioni-
bus, *Caſtr.d.conſ.3.ſub num.1. Mazzol.d conſ.91.n.1.
Tuſc.d.concluſ.298.n.2. Bonmend dec.73.n.10.* [*Neuiz.
conſ.80.num.5.in fin.*] Prout † ab articulis, ſeu poſi- 21
tionibus inchoari ſolet in aliis omnibus cauſis, vbi
ſummariè, & de plano proceditur, *Marant. de ord.
iudic.par.6 de poſit.ſeu artic.produc act.4.n 4. Redoan.
de ſpol.Eccleſ.quæſt.11.ſub num.22.ver.item poteſt. Vant.
de nullit.in rubr ſent.& proceſſ.qui dicunt null. &c.ſub
num.125. Gratian.diſcept.for.cap.66.ſub num.25. Saluſt.
Tiber.in pract.A.C.lib.2.cap 21.ſub n.5* [ſeu ſola facti
veritate inſpecta, *Ant.Sol.ad decret.Sabaud.lib.3 tit.2.
de petition.gloſ 2. num.1.*] † Suntque, & poſitiones, 22
ſeu articuli loco libelli, *Marant.d.num.4. Saluſt.Tib.
d.cap.21.n.6. Mar.Ant. var.reſol.42.num.10. lib.2.
reſol.11.num.48 Scacc.de iudic lib.1 cap.52.num.44.&
cap.60.num.1.& 15.* Vbi quod † debent eſſe conclu- 23
ſorij, vt eſſent, ſi haberent clauſulam, quibus veris
exiſtentibus & idem ſentit, *Contard.de moment. poſſ.
limit.2 §.6.n 47. Rot.in Maceraten. Hæreditatis coram
R.P.D. Buccabella, poſt tract dec.638.num.8. Duran.
dec.90.num.2.*] Prout quoad reum † illius exceptio, 24
dicitur libellus, *Saluſt.Tiber.in pract. A.C.lib.1.cap.53.
in fin.* † Vel incipi poteſt à productione Iurium & 25
ſcripturarum, cum † in executiuis productio inſtru- 26
menti ſit loco petitionis, *Zacch. ad Galleſ. de oblig.
Camer.quæſt.34.in addit.num.4* [*Barz.de Guaran.q.3.
in fin.par.2. Rot.recent.deciſ.30.ſub n.17. in fin. par.5.*
& † per illius productionem cenſeatur deductum 27
omne ius, quod ex eo exoritur, *Phanut. de Inuent.
hæred.par.8.num.2.* † ſeu initium ſumi poteſt à com- 28
miſſione,

29 miſſione,quæ etiam † fungitur vice libelli, *Saluſt. Tiben.in pract. A.C.lib.2.cap.8.num.11 Rot. in Romana de Comitibus coram Clem. VIII. penes Marcheſ. decanum, par.1.fol.977.num.3. Caualer.dec.287.num. 5.*[*Rot.recent.dec.307.num.* 25. *par.* 5. *Duran. dec.* 80.
30 *num.*22.vt † in Curia paſſim emanant Commiſſiones inſtationum , & moleſtationum, *Cancer.var.reſol.par.*3.*cap.*1.*ſub num.*53.

31 Quemadmodum † incohari poteſt Iudicium à citatione puta ad dicendum contra,ſeu videdum mã-
32 dari manuteneri, cum † ipſa citatio vim habeat petitionis. [Quando ſcilicet eſt in actis reproducta, & in ſtatum,prout io ea,alias ſolum citans non petit ſed vult petere , *l. amplius non peti. ff. rem rat. hab. Aſin.de execut.*§.6.*cap.* 213. *num.* 2. Poteſtque petitio in actis redigi per Notarium.]

33 Quòd , † ſi Iudex procedat ſuo motu proprio ad obuiandum ſcandalis,ſolet incohare à ſequeſtro,ſeu auocatione iniuncto præcepto,vel inhibitione partibus de non accedendo ad rem ſeu poſſeſſionem cum clauſula , *citra præiudicium iurium partium , tã quoad poſſeſſionem , quam quoad proprietatem,* & deinde citat partes, vt certa die compareant , & iura ſua poſſeſſoria ſummarie deducant,ſeu deferant,vel illis aliquem breuem terminum aſſignat , illoſue cogit ad probandum de eorum Iuribus poſſeſſoriis, *Menoch.de recuper.in prælud.numero* 26. *Luc. Pet. in ſua Pract.Capitol.lib.*4.*cap.*4.*num.* 2. & 3. *Plot. de in lit.iur.*§.3.*num.* 28. & 36. *Gail. pract.obſeruat.lib.*1. *obſeruat.*5.*num.*1.2.& 5.& *obſeruat.*6.*numer.*1. *Scacc. de appellat.cap.*2.*qu.*17. *limit.* 6. *membr.*2. *numer.* 18. vbi , quod ait bona cautela adiicere ſemper dictam clauſulam , *citra præiudicium* , &c. quia ſic animus Iudicis declaratur , quod non vult priuare aliquem ſua poſſeſſione, *Laderc.conſ.*95.*num.*3. *Valaſc. deciſ.* 79.*num.*17.*tom.*1.*Beintend.dec.* 73. *numer.* 10. & 11. & *dixi ſupra obſer.* 75. *num.* 1.& *ſeqq.*[*Siluan.conſ.* 27.*num.*9.& 10. *Neuizan. conſ.* 80. *num.* 6. & *conſ.* 81.*per.tot. Hercul. de caut.de non offend. cap.* 2. *num.*
34 14.] † etiam neutro petente, ſine libello , & petitione aliqua, *Plot.de in lit.iur.*§.3.*num.*28.33. & 36. *Concard. in l. diffamari C. de ingen. ampl.* 9. *num.*15.
35 & 16.] *Neuizan. d. conſ.* 80. *num.* 4.5.& 7.] † ſeu ex ſuo officio celeriter aſſumit informationes , nedum ſummarias , ſed etiam ſummariſſimas receptis teſtibus etiam ſine articulis , quis eorum ſit in poſſeſſione de præſenti , vt illum reum conſtituat , & manuteneat , etiam ſi ſit in poſſeſſione facti , & in tenota Aſinaria , & aliam partem conſtituat Actorem,quæ nunc non poſſidet , *Plot.de in lit. iur.*§.3. *ſub numer.*18.& 36.*Scacc.de appell. d. cap.* 2. *qu.* 17. *limit.*6.*membr.*1.*n.*25.*membr.*2.*n.*10.& *membr.*4.*n.*12. [*Neuizan.d.conſil.*80.*n.*4.5.& 7.]

36 Quamobrem,† ſi pars, quæ non poſſidet,ſit potentior altera,quæ iam nacta ſit poſſeſſionem,datur ſibi cautela,vt ingrediatur poſſeſſionem, antequam Iudex prouideat,& ante litem iudicialiter introductam, & deinde Aduerſarium extraiudicialiter moneat,& requirat,vt,ſi è re ſua eſſe putauerit,ad poſſeſſionem eat,ſi audet,nam,ſi non iuerit,quia ſe repelli poſſe ſuſpicetur,is poſſeſſionem amittet , & qui eſt ingreſſus potior in poſſeſſione efficietur, *Menoch.de adipiſc.remed.*6.*n.*33. *Benint. dec.*73.*ſub n.*15.[*Neuiz. conſ.*82.*n.*30.& 31.vbi etiam ſi ſit vanus timor,& etiam ſi ille aliter credat , quia non inſpicitur , quod ipſe credit,ſed quod credere debuit, & etiam ſi dicat, ſe abſtinere timore ſcandali , & ad ſcandalum euitandum, *Hercul.de caut.de non offend.c.*2.*ſub n.*25.]

SVMMARIA.

1 *Termini ſubſtantiales non ſeruantur in manutentione*

2 *Citatio eſt neceſſaria in manutentione , tam in aſſumendo informationes ſuper timore armorum , & ſcandali, & in probanda poſſeſſione,quam in conceſſione mandati.*

3 *Citatio eſt non de rigore iuris, ſed de æquitate fundata in iure Diuino , & humano, ſine qua tolleretur naturalis defenſio competens de iure naturali, & Diuino.*

4 *Citatio eſt præcipuè neceſſaria in manutentione , vbi ciuiliter poſſidens vult expellere poſſidentem naturaliter.*

[*Iure cautum non reperitur , quod in manutentione poſſit procedi ſine figura iudicij.*

Timor armorum, ſeu ſcandali , vbi eſt, multa permittuntur alias non concedenda.

5 *Citatio non eſt neceſſaria in aſſumendis informationibus ſuper timore ſcandali , & armorum, quando periculum probabiliter eſt in mora, & admittuntur tunc teſtes non iurati , & ſine articulis , & num.* 6.

6 *Regulis iuris non obligamur , vbi periculum eſt in mora.*

7 *Periculum vbi non eſt in mora ad effectum,vt Iudex ſe ſuo capite intromittat inter contendentes de poſſeſſione , debet de metu rixæ , & armorum in actis conſtare parte citata ad videndum aſſumi informationes , ſeu iurare teſtes ſuper veriſimili timore.*

[*Sequeſtro , ſeu auocationi ſine citatione factæ conſentire videtur,qui non reclamat.*

Citatio ad manutentionem non requiritur in notoriis vel miſerabilibus perſonis.]

8 *Cautela pro eo, qui timet præueniri in apprehenſione poſſeſſionis , & num.*9.

9 *Iudex conſtito ſibi de timore ſcandali parte citata, non,vt periculum mora dictat, prohibet partibus acceſſum,& poſſeſſionem auocat , ac fructus ſequeſtrat.*

10 *Sed ſi quis præceptatus præuenerit in poſſeſſione ante præſentatum præceptum,& petat manuteneri, fit à Iudice ſummariſſima diſcuſſio ſuper poſſeſſione abſque libello, ſed parte citata , & informatione capta etiam à Nuncio , & præceptum committis contra partem prætia reuocatione præcepti, contra ipſum emanati.*

11 *Præceptum factum poſſeſſori an , & quomodo reuocandum.*

12 *Citatio in manutentione non requiritur , vbi notoriè conſtat, aduerſarium nullum ius habere in poſſeſſione.*

13 *Decl. procedere ſi lis deſuper non ſit introducta.*

14 *Vel vbi conſtet,quod nec in potentia poſſit ei aliqua defenſio competere.*

[*Decretum manutentionis factum ſine citatione partis potius dicitur ex officio , quam ex interdicto.*]

15 *Commiſsio iuriſdictionem non tribuit,niſi parte citata ad dicendum contra.*

OBSERVATIO LXXIX.

De Citatione.

NON † ſeruantur in huiuſmodi remedio, 1
termini ſubſtantiales , *Saluſt. Tib. in pract. A.C. lib.* 3. *cap.*3. *num.*8. † ſed tamen re- 2
quiritur legitima citatio, tam in aſſumendo informationes ſuper timore armorum , & ſcandali , & in faciendo probationes ſuper poſſeſſione, vel quaſi,quam in conceſſione,& obtentione mandati de manutenendo , *Menoch. de adipiſc. remed.*6.

num.18.& 32. & de retin.remed. vlt.num. 31. Boccat.
de interd. vti poſſid. cap. 20. *n.* 8. *Plot. de in lit.iur.§.*
3. *ſub numer.*28. *Luc.Pet.in pract.Capitol.lib.*4.*cap.*4.
*num.*2. *Saluſt. Tiber. in pract. A.C.lib.*2.*cap.*7.*num.*9.
Achill. Perſon. de adipiſc. poſſ. num. 12. & 38. *Grat.*
diſcept. for. cap. 899. *numer.*2. *Cyriac. contr.for.lib.*2.
*contr.*245. *num.* 10. & 11. *Kin. deciſ.* 226. *num.* 9. *lib.*
2. *Bononien. deciſ.* 75. *numer.* 14. *Put. deciſ.* 225. *lib.*1.
*Rot.diuerſ.deciſ.*1287.*num.*1.*par.*3.*lib.*3. *Mantic.dec.*
152.*num.*1.*ver. præterea , quæ eſt etiam inter. deciſ. di-*
*uerſ par.*4.*deciſ.*152.*num.*3.*Greg.XV.deciſ.*457.*numero*
3. *quæ eſt etiam inter recent.deciſ.* 227. *par.* 1. *Rot. in*
Peruſina Hæreditatis de Amicis 6. *Iunij.*1616. *coram*
*Buratto.Silman.conſ.*27.*n.*9. Et in Romana Curia ca-
uetur per ſpeciales reformationes tribunal. *Boccat.*
*d.cap.*20.*n.*20.*Saluſt.Tibe d.cap.*7.*n.*9.& vltimo loco
per reformationes Pauli V.*in cap.de A.C. verſ.man-*
data de manutenendo Vbi A.C. prohibetur decernere,
aut concedere mandata de manutenendo, ni ſerua-
3 tis ſeruandis,& parte legitime citata,† Eſt enim ci-
tatio non de rigore iuris , ſed de æquitate fundata
in iure diuino,& humano , & ea ſublata tolleretur
naturalis defenſio de iure naturali , & diuino com-
4 petens, *Rota recent.deciſ.*365.*num.*3.*par.*1.*Canaler.de-*
*ciſ.*53.*n.*1.& 2. Eoque magis eſt neceſſaria citatio, ſi
vnus poſſideat ciuiliter,& alter naturaliter,nam ha-
bens naturalem , vt expellatur ab habente ciuilem,
debet citari,& audiri, *Greg.XV.dec.*105.*ſub num.* 15.
*quæ eſt etiam inter recent.deciſ.*85.*ſub n.*6.*par.*2.] Nec
reperitur iure cautũ,quod in hoc remedio poſſit pro-
cedi ſine figura iudicii, *Silman.conſ.*27.*ſub n.*14.

5 Licet † quoad aſſumendas informationes per Iu-
dicem ſuper timore ſcandali , & armorum ad effe-
ctum apponendi tantiſper ſequeſtrũ, ſeu auocatio-
nem faciendi,& prohibendi acceſſum ad rem, quã-
do periculum probabiliter ſit in mora, poſſit Iudex
procedere etiam extra iudicialiter , ſine partis cita-
tione, & inſtructionem , ac informationem capere
etiam à teſtibus non iuratis,& ſine capitulis,ſeu ar-
ticulis. *Menoch.de adipiſc.remed.*6.*num.* 19. & *de re-*
*tinen.remed.vlt num.*31. *in fin. Achill. Perſon.de adi-*
*piſcen poſſ.num.*11.24. & 38. *Maſcard. de probat. in*
ver examinatio concluſ. 681. *num.* 5. & 41. *Contard.*
de moment.poſſ in quinta rat. decidan. numer. 6. & 13.
Mar. Anton.var. reſol. lib. 1.*reſol.*112. *caſ.*72. *verſ.*
verum hoc declaret , vbi præſertim ſi lis non eſſet
mota *Scacc. de appell. cap* 2.*quæſt.*17.*limit.*6.*mẽbr.*2.*n.*
26.28.& *ſeqq.Benint.deciſ.*73.*n.*13.*Rot. Bonon.deciſ.*30.
*n.*21.& 22.*Hercul.de caut.de non offend.cap.*2.*num.*12.
Hercul.de caut.de non offend.cap 2.*ſub n.* 17. & *ſeqq.*
& in his terminis intelligendi ſunt *Mazol.conſ.*51.*n.*
53.& 54.*Paſcet.conſ.*42.*num.*6.*Ioſeph.Ludou.deciſ.Pe-*
*ruſ.*20.*n.*2.*par.*1.*Barz.deciſ.*72.*ſub num.*40.*Rot.Bono.*
*dec.*138.*n.*71.& *ſeqq.Neuizan.conſ.*80.*ſub.num.*7.*conſ.*
81.*num.*5.& 6.*Gabr.de citat.concl.*1.*limit.*1.*num.* 302.
& 303. & alij affirmantes in hoc remedio non re-
6 quiri citationem, quia † tunc non obligamur regu-
lis iuris,ſed ab illis recedimus , *Achil. Perſon.de*
*adipiſc.poſſ.num.*25.*Scacc.vbi ſupra num.*30.[& mul-
ta tunc promittuntur , quæ alias non concederen-
tur, *Hercul.de caut.de non offend.cap.*3.*n.*17.

7 Alias † autem,ceſſante periculo moræ,nõ ſolum
debet de metu rixæ , & armorum in actis conſtare,
vt dixi ſupra obſer. 75. ſed id etiam parte citata , ad
videndum aſſumi informationes , ſeu ad videndum
iurare teſtes examinandos ſuper veriſimili timore
ſcandali,& armorum , *Menoch.d.remed.*6.*adipiſc.nu.*
18.*Achill.Perſon.de adipiſc.poſſ.num.* 26. & 27. *Plot.*
de in lite.iur.§. 3. *ſub num.* 28. *Contard. in d.* 5. *rat.*
*decid.num.*10. *Mar. Anton.var.reſol.lib.*1.*reſol.*112.
*caſ.*72. *verſ.*1. *quia Scacc. d. membr.*2. *numero* 26. 28.
& 30. *Benint.d.deciſ.*73. *numero* 14. & 15. [*Hercul.*
*de caut.de non offend. cap.*2. *ſub numero* 17. & *ſeqq.Rot.*
*Bonon. dec.*30. *num.*5. Sed qui contra euocationem,
ſeu ſequeſtrum factum ſine citatione non reclama-
ret videretur illi conſentire *d.dec. Bonon.*30.*ſub.n.*22.

Qui † itaque timet præueniri in apprehenſione 8
poſſeſſionis , habet cautelam,vt arma moueat , ha-
bita tamen ſtatione , ne incidat in Bullam Sixti V.
de qua diximus obſer. 1. *num.*75. Et ſe accingat , ad
accipiendam poſſeſſionem,ita,& taliter, vt hoc de-
ducatur ad Iudicis notitiam , quia † tunc Iudex, 9
conſtito ſibi de timore ſcandali per informationes,
quas ex officio tenetur recipere parte citata , vel
non , prout dictabit periculum moræ , præcipiet
partibus ſub pœna,ne accedant, & penes ſe poſſeſ-
ſionem auocabit,& fructus ſequeſtrabit,& hoc mo-
do iſte , qui timebat præueniri erit in pari cum ad-
uerſario , *Menoch.d.remed.*6.*adipiſcen.n.*89. *Achill.de*
*adipiſc.poſſ.num.*27.*Scacc.de appell.cap.*2.*q.*17. *limit.*6.
*membr.*2.*n.*26.*Benint.d.deciſ.*73.*n.*15.

Quod † ſi pars aduerſa iam poſſeſſionem appre- 10
hendiſſet,antequam præceptum ſibi à nuncio datum
eſſet , & idem poſtea coram Iudice compareat aſ-
ſerens ſe in poſſeſſione præueniſſe , & petens pro-
pterea manuteneri , & aduerſario ſuo præcipi , ne
ipſum in futurum in ſua poſſeſſione moleſtet , do-
nec diſcuſſum fuerit de iuribus ambarum partium
in iudicio poſſeſſorio,vel petitorio, fiet à Iudice ſũ-
mariſſima diſcuſſio ſuper ipſa poſſeſſione abſque
alio libello parte tamen citata , & habit informa-
tiones,etiam per relationem nuncij,ſibi factam, pe-
titumque præceptum aduerſario committet præuia
reuocatione alterius præcepti quod prius cõtra eun-
dẽ inſtantẽ emanauit, *Menoch.d.remed.*6.*adipiſcẽ.ſub.*
n. 20. *Achill. Perſon.de adipiſc.poſſ.n.*28.*Benin.d.deciſ.*
73.*ſub n.*14.& 15.ſed quia † præceptũ regulariter nõ 11
reuocatur in hoc ſũmariſſimo,ſed pro reuocatione
agẽdum eſt via ordinaria præuio libello, *Achill.Per-*
*ſon de adipiſcen.n.*28.35.37.& 57. Cautius agitur , ſi
abſque petitione reuocationis petatur manutẽtio in
poſſeſſione,& aduerſario præcipi de non moleſtan-
do.Nam eo caſu Iudex debet manutenere,& præci-
pere reſpectiue,& tacite intelligitur reuocatum pri-
mũ præceptum, *Achill. Perſon.de adipiſc.n.*35.& 36.

Item † citatio non requireretur , quando noto- 12
rie conſtaret , aduerſarium nullum ius in ea poſſeſ-
ſione habere, *Menoch d.remed.vlt.retinen.numer.*31.
in fin. Neuizan. conſ. 80. *num.* 6. *in fin.* vbi , quod id
procedit in notorijs , vel pro perſonis miſerabilibus
† quod intelligendum eſſe crederem , ſi lis deſuper 13
non eſſet iam introducta ; prout in ſimili dicitur,
quod Iudex , quando ſibi notorie apparet de non
iure poſſidentis , poteſt illum etiam non citatum
ſpoliare , dummodo lis non pendeat , *Benint.d.dec.*
73.*ſub num.* 15. † Vel quando conſtaret , quod nec 14
in potentia poſſet ei aliqua defenſio competere, *ex*
traditis per Caputaqu. deciſ. 114. *numer.*2.*par.*1. Sed
tamen quotieſcumque ipſum decretum manuten-
tionis factum eſſet ſine citatione partis , diceretur
factum ex officio potius , quam ex interdicto, *vt*
tradit D. Vaccarius in eius reſolutione in Bono. exem-
*ptionis,poſt tract.dec.*646.*n.*47.

Vbi autem iuriſdictio Iudicis penderet à com-
miſſione,† ei illam iuriſdictionem non tribueret, ni- 15
ſi parte in primis citata ad dicendum contra, *Veſtr.*
*in pract.lib.*9.*cap.vlt.numer.*12. *Saluſt. Tiber. in pract.*
*A.C.lib.*2.*cap.* 42. & *ibi Rot. in Braccharen. de Grã-*
ſeis coram Cardinali Sacrato , & in eadem coram eo-
*dem , apud Marcheſ. de comm.par.*1.*fol.*173.*numer.*2.
& *in Burgen.de Arregijs coram Litta , penes d. Mar-*
cheſ. d. par. 1. *fol.* 171. *numer.* 1. *Caſſad. dec.* 1. *in fin.*
de appell. Caſ. de Graſſ. dec. 3. *numer.* 7. *de reſt. ſpol.*
Rot.diuerſ.deciſ. 29. *numer.* 3. *dec.* 789. *num.* 1. *par.*
4.*Seraph.*

Digitized by Google

4 *Seraph.dec.316.num.4.Cocin.dec.169. num.4.& 7. dec.319.num.7.*

S V M M A R I A.

1 *Litis conteſtatio in manutentione non eſt neceſſaria.*
2 *Vbi neceſſaria eſt, iudicium executiuum eſſe non poteſt.*
[*Litis conteſtatio non fit in executiuis.*]
3 *Nec in ſummariis requiritur.*
4 *Litis conteſtationis loco in ſummariis eſt primus actus reſpiciens merita cauſa.*
5 *Litis conteſtatio inducitur, vbi reus citatus pro mandato de immittendo allegat illi locum non eſſe, ſed eſſe ſibi concedendam manutentionem.*
6 *Lis non conteſtatur per oppoſitionem legitimationis perſonarum.*

OBSERVATIO LXXX.

De litis conteſtatione.

1 LItis † conteſtatio in manutentione non eſt
neceſſaria, *Menoch.de retin.remed.vlt.num.3.*
Boccat.de interd. vti poſſid. cap.20.ſub n.14.
& 15.Plot.de in lit.iur.§.3. num.28.33. & 43.Paſett.
conſ.42.n.4. Gayll.pract. obſer.lib.1. obſer.6. in princ.
Coutard.de moment.poſſ.in quinta rat. deciden. num.6.
Tuſc.in ver.poſſeſſio.conclu.445.n.18. & in ver. turbare
concl.398.num.2. & 4.Scacc.de appell.cap.2.quaſt.17.
limit.6.membr.1.n.59.Benint.dec.79.n.2. Ioſeph. Lud.
dec. Peruſ.20.ſub n.2.par.1. Barz.dec.47.in princ. &
dec.71.n.36.& 40.[*Nouizan.conſ.80.n.7.*]
2 Vbi † enim litis conteſtatio neceſſaria eſt, iudi-
cium eſſe non poteſt executiuum, *Galleſ. de oblig.*
camer.q.27.n.5. ſecundum nouam impreſſ. cum Zacch.
[cum in executiuis litis conteſtatio non fiat, *Thomat.*
3 *dec.52.n.9.*immo † nec in ſummariis litis conteſtatio
4 requiritur, *Mantic.dec.204.n.14.* † in quibus tamen
primus actus reſpiciens merita cauſæ loco litis con-
teſtationis habetur, *Put.dec.307.n.3.lib.2. Mantic.d.*
dec.294.num.14.Seraph. dec.920.n.3. Rot.in Romana
Rationis Bancharia, coram Orano, apud Marcheſ.de
5 *comm.par.3.fol.45. ſub n.4.* Vnde † in iudicio man-
dati de immittendo litis conteſtatio inducitur, ſi
reus citatus alleget, non eſſe locum immiſſioni, ſed
ſibi concedendam eſſe manutentionem, *Rot. apud*
6 *Pacif.de Salu. dec.211. n.3.* Quamuis † lis non con-
teſtetur per oppoſitionem legitimationis perſona-
rum, cum ante ipſam legitimationem litis conteſta-
tio fieri non debeat, *Mantic.d.dec.204.n.15.*

S V M M A R I A.

1 *Iuramentum calumnia à parte, vel à Iudice petitur in omni iudicio, etiam ſummario, & ſine figura iudicij cognoſcendo, & manus Regia requiritur, & omiſſum vitiat proceſſum.*
[*Iuramentum calumnia praſtari debet etiam coram Gubernatore Vrbis.*
2 *Ampl.etiam in obligatione camerali.*
3 *Ampl.etiam in partito litis deciſiuo.*
[*Petitum requiritur etiam in cauſis leuibus.*
Et non obſtante Statuto, vel conſuetudine in contrarium.
Introductum fuit de iure diuino, & quare.
Eſt illius defectus attendendus, etiam quod non ſit ex tribus, vbi ratio Decl. vt n.6.
Sententia nulla ob defectum iuramenti calumnia non poteſt parte opponente confirmari, niſi nulliter, & iniuſtè.]
4 *Lim.1.niſi tempore petitionis, vel poſt conſtet in actis de bono iure iurare debentis.*
5 *Sublim.ſi petitum fuerit à Iudice ex officio.*
6 *Lim.2.ex Conſtitutione Marchia, niſi agatur in vim publici inſtrumenti.*
7 *Lim.3.niſi ſit quaſtio de re notoria.*
8 *Lim.4. niſi ſit quaſtio iuris, qua non exigat probationes.*
9 *Lim.5. niſi ceſſet ſuſpicio calumnia.*
10 *Lim.6.niſi procedatur per modum voluntaria iuriſdictionis.*
11 *Lim.7. niſi fuerit petitum in die ſententia.*
[*Iuramentum calumnia petitum poſt latam ſententiam non attenditur, ſecus ſi ante, & in termino citationis ad ipſam ſententiam.*
Illius defectus non attenditur, ſi petitum fuerit latenter, ſeu in parte inſolita, vbi exempla.]
12 *Lim.8.niſi fuerit à petitione, ſeu proteſtatione receſſum ob illius non repetitionem.*
[*Vel ſi adſit commiſſio ſanatoria, & intret arbitrium pro ſanatione.*
13 *Iuramentum calumnia parte petente praſtari debet non ſolum per principalem, & in eius animam, ſed etiam per procuratorem in animam propriam.*
[*Aduocatus an iuret de calumnia.*
Procurator minus propriè loquendo dicitur Aduocatus.]
14 *Et per tutorem, curatorem actorem, & alios legitimos adminiſtratores, per pralatos Eccleſiarum & eorum, ac vniuerſitatum ſyndicos.*
[*Adminiſtrationem habentes in alienis bonis iurant de calumnia in animam propriam.*]
15 *Iurare debens de calumnia poteſt opponere, vt ſibi prius decernatur, & exhibeatur actorum exãplum.*
16 *Iuramentum calumnia non ſuppletur per iuramentum in reſponſionibus ad poſitiones, ſeu articulos vel in eorum ſpecificatione, quod eſt veritatis non calumnia.*
[*Specificatio materiarum eſt ſpecies iuramenti calumnia.*
Iuramentum de veritate, & materiarum ſpecificatio non reſpicit totam cauſam, prout reſpicit iuramentum calumnia.
Specificatio materiarum non excuſat à iuramento calumnia.]
17 *Iuramentum calumnia praſtare recuſans non poteſt idem ab aduerſario petere.*
18 *Dicitur eſſe in dolo.*
19 *Iudices debent ſe triſtes, & iratos oſtendere contra recuſantes iurare.*
20 *Iuramentum calumnia praſtare recuſans, ſi ſit actor cadit ab actione ſi reus, habetur pro confeſſo.*
[*Tutor, Curator, Pralatus, & Syndicus non poſſunt non iurando de calumnia minoribus, & principalibus praiudicare.*]
21 *Decl.lata tamen per Iudicem declaratoria.*
[*Iuramentum calumnia in cauſis ordinariis in Vrbe habetur pro praſtito, ſeu praſtitum ſufficit in ſeruatione, ſeu reiteratione terminorum ſubſtantialium.*
Et poteſt reſpectu principalis praſtari per Procuratorem ſpecialem ad iurandum de calumnia, vel ad iurandum in tali cauſa, & de generali conſuetudine per habentem generale mandatum ad lites.
Mandatum habens ſpeciale ad iurandum de calumnia iurat in animam principalis, habens verò generale in animam propriam.
Principalis ad iurandum de calumnia non vocatur, vbi ad hoc ſufficiens mandatum dedit. Decl. vt num.22.
Pater praſtat iuramentum calumnia pro filiis abſque ſpeciali mandato.

Iuramen

Iuramentum calumnia ſufficit. præſtitum quandocunque ante ſententiam, ſecus poſt.

Appellatio non datur à pronuncia de iurando de calumnia.]

22 *Iuramentum calumnia in manutentione non eſt neceſſarium. Contrarium num. 1.*

23 *Manutẽtio datur etiam furi, latroni, iniuſto, & violente poſſeſſori.*

24 *Iuramentum calumnia inter alia continet, quod iurans credit litem iuſtam.*

25 *Iuramentum calumnia eſt iuramentum expurgationis conſcientia, & animi, licet ſit credulitatis, non veritatis.*

26 *Conſciẽtia tuta non iurat, ſe credere litem iuſtam, & non calumnioſe petere manutentionem, qui ſit, ſeu credat habere poſſeſſionem iniuſtam, quia in effectu calumnioſe petit.*

27 *Iuſta, an iniuſta ſit cauſa, iudicari debet ex præſenti ſtatu, non ex eo, quod euenire poterit in futurum.*

28 *Remedia poſſeſſoria ſunt in conſcientia periculoſa, ſi adſit defectus proprietatis.*

29 *Aduocati & Procuratores debent eſſe cauti in intẽtando, & defendendo remedia poſſeſſoria.*

30 *Cognita iniuſtitia, vel calumnia debent litem nõ inſtituere, & inſtitutam deſerere.*

31 *Quamuis alias non debeant cauſam, & patrocinium in medio litis deſerere, dum clientes de tempore in tempus illis de ſtipendio ſatisfaciant.*

[Aduocati, & Procuratores non faciunt de ſtipendio quietationes.

Cogi poſſunt ſuſcipere patrocinium eorum, qui ad eos confugiunt, & conſulere.

Notarius cogi poteſt inſtrumenta conficere.

Aduocati, & Procuratores veritatem defendere, & enunciare debent, & falſo factum citantes tenentur pœna falſi.]

32 *Iura. calum. melius eſt de medio tollere, & quare.*

33 *Periurium committens in iuramento calumnia non punitur in hoc ſeculo, ſed in alio. Lim. vt num. 34.*

[Iudices non debent facile criminaliter procedere pro periurio occaſione iuramenti calumnia.]

Observatio LXXXI.

De iuramento calumnia.

IVRAMENTVM Calumniæ parte opponere videtur etiam in noſtro iudicio
1 neceſſarium propter regulam generalem,
quod † huiuſmodi iuramentum, poſtquã
eſt petitum à parte, vel à Iudice, in omni iudicio,
etiam ſummario, & ſine figura iudicij cognoſcendo
& manu Regia requiratur, & omiſſum vitiet proceſſum.
l. 2. vbi Doct. C. de iur. calumn. cap. 2. §. vlt. vbi Doct. eod. tit in 6. clem. ſæpe verſ. citationem de verb. ſignifica. Pract. Pap. in for. libell. act. real. in gl. ſummarie. n. 7. & in gl. per Sacramentum n. 1. vbi Add. Tuſc. in ver. iuramentum concl. 533. n. 12. formul. Aduoc. tr. 2. c. 5. Marescott. var. reſolut. l. 1. c. 47. n. 4. Grauat. ad. pract. Veſtr. lib. 5. c. 2. n. 16. Vant. de nullit. in rubr. de nullit. ex defect. proceſſ. n. 29. Galganet. ad ſtat. Vrb. l. 1. c. 66. Gratian. diſcep. forenſ. c. 208. n. 15. Scacc. de indic. lib. 2. c. 1. qu. 8. n. 68. & ſeqq. Ricc. in collect. deciſ. collect. 1231. Rot. in Romana Pratenſarum Mercium coram Lit. penes Marcheſ. de comm. par. 2. fol. 515. num. 2. in fin. & eſt repetita par. 3. fol. 97. num. 3. Mantic. deciſ. 33. numero 4. Rot. apud Zacch. ad Galleſ. de oblig. Cameral. dec. 79. per tot. Add. ad deciſ. 209. Greg. XV. numer. 6. [Mancin. de iuram. par. 2. art. 1. numero 1. 10. & ſeqq. Thomat. dec. 31. num. 3. 6. & ſeqq. Rot. recent. deciſ. 101. n. 9. par. 3. & dec. 20. n. 2. par. 4. Fenzon. ad ſtat. Vrb. l. 1. cap. 66. n. 11. & cap. 88. n. 7. & cap. 89. n. 22. & 23. & ibi Rot. deciſ. 53. verſ. nec facit, vbi quod propterea 2
præſtari debet etiam coram Gub. Vrb.] Ac † etiam
in obligatione Camerali, *Zacch. ad Galleſ. de oblig. Camer. qu. 37. n. 65. & 66. & ibid. d. dec. 79. n. 2. Rot. in Bononien Domus coram R. P. D. Merlino poſt tr. dec. 231. n. 1. in Ciuitatis Caſtelli Spolij coram R. P. D. Gluſtero, poſt tr. dec. 297. n. 11. & 12. Thomat. dec. 31. n. 7.* 3
Fenzon. loc. cit. n. 23. & ibi Rot. dec. 33. verſ. nec facit. †
Et in partito litis deciſiuo, *Grat. diſcept. foren. c. 946. n. 33. Mancin. de iuram. part. 2. art. 1. n. 91.* Et in cauſis
etiam leuibus, *Mancin. loc. cit. n. 87.* Non obſtante
contraria ſtatuti diſpoſitione, ſeu conſuetudine,
Mancin. d. ar. 1. num. 9. & 39. Mareſ. var. reſol. lib. 1. cap. 47. n. 7. Cyriac. contr. for. lib. 1. contr. 13. n. 48. & 49. Thomat. dec. 31. n. 4. Mantic. dec. 33. n. 7. Fenzon. vbi ſupr. d. cap. 66. n. 19. Cum introductum fuerit de iure diuino
propter publicam vtilitatem ad veritatem inueniendam,
& ad hominum calumniam excludendam,
Mareſcot. d. cap. 47. n. 6. Thomat. d. dec. 31. n. 5. & 9. Mantic. d. dec. 33. n. 4. & 6. Eſtque illius defectus attendendus,
etiam quod non ſit ex tribus videlicet
iuriſdictionis, vel citationis, ſeu mandati, cum potius
reſpiciat iuſtitiam quam proceſſum, *Fenzon. ad Statut. Vrb. lib. 1. cap. 89. in fin. & cap. 167. num. 22. Gratian. diſcept. for. cap. 208. numero 16. Seraph. deciſ. 1355. num. 2. Rot. in Romana Alimentorum 4. Iunij 1593. coram Orano*, licet non tam religioſe, *Rot. diuerſ. dec. 117. in fin. par. 4.* ita vt ſententia nulla ob illius
defectum non poſſit, parte opponente, confirmari,
ſed ſit nulla declaranda, & cum Iudex confirmando
faceret aliam nullitatem, & iniuſtitiam,
Gratian. diſcept. for. d. cap. 208. num. 15. † Niſi tem- 4
pore petitionis, vel poſt conſtiterit in actis de bono
iure iurare debentis, qui ſententiam, ſeu mandatum
obtinuit, *Aduot. add. deciſ. Greg. 209 num. 6. Ricc. in coll. deciſ. coll. 2291. in fin Gratian. diſcep. for. cap. 208 num. 19. Rota poſt ſecundum vol. conſ. Farin. deciſ. 195. numer. 6. Rot. in Eugubina penſionis, coram Manzanedo poſt tract. dec. 309. numer. 6. [Thomat. dec. 31. num. 13. & 14. Rota recent. deciſ. 522. num. 6. par. 3. dec. 456. num. 3. par. 4.* vbi de bono iure, quod
conſtet ex deciſionibus, *Mantic. dec. 33. num. 8.* vbi
quod hoc non procedit ſine difficultate. *Rot. in Romana, ſeu Rauennaten. Pecuniaria coram. R. P. D. Pirouano, poſt tract. dec. 531. num. 10. Fenzon. de Stat. Vrb. lib. 1. cap. 66. nu. 23. & ibi Rot. dec. 31. in princ.*
licet ſecus, † ſi petitum fuiſſet à Iudice ex officio, 5
Seraph. dec. 1355. num. 6. † Vel niſi, *ſecundum Conſt.* 6
March. lib. 5. cap. 2. col. 2. poſt med. agatur vigore
publici inſtrumenti, † vel ſit quæſtio de re notoria, 7
Add. ad pract. Papien. in form. lib. act. real. ad gl. per Sacramentum in verb peccatoris. † Vel ſit quæſtio iu- 8
ris, quæ non exigat probationes, *Add. ad. d. pract. Pap. loc. cit.* † Vel alias ceſſet ſuſpicio calumniæ, 9
Rot. recent deciſ. 45. num. 6. par. 1. Thomat. d. deciſ. 31. num. 12. Rot. in. d. Romana, ſeu Rauennaten. pecun. coram. R. P. D. Pirouano poſt tract. dec. 531. nu. 10.]
† vel procedatur per modum voluntariæ iuriſdi- 10
ctionis, *Add. ad d. Pract. Pap. vbi ſupra*, † vel niſi 11
fuerit Iuramẽtum petitum eadem die, qua lata fuerit
ſententia, *Add. ad. d. deciſ. 209. nu. 6. Greg. [Mareſc. var. reſol. lib. 1. cap. 47. num. 11.* quod tamen eſt
intelligendum, ſi petitum fuerit poſt ſententiam,
ſecus ſi ante, & in termino citationis ad ipſam ſententiam,
Mareſc. loc. cit. nu. 12. & ſeqq. Mantic. dec. 33. num. 5. & vide Fenzon. ad Stat. Vrb. lib. 1. cap. 66. nu. 24. & ſeqq. Vel niſi petitum fuerit latenter, ſeu
in parte inſolita, vt in fine reſponſionis libelli, vel
in proteſtatione ſpecificationis materiarum, *Man-*

cin.

cin.de iuram.par.2.art.1.n.45. & ſeq Rot.recent.deciſ.
189.n.4.par.3.Fenzon.ad Stat.Vrb.lib.1.cap.66.n.21.&
22.Rot.penes Fenzon. ad Statut. Vrb. dec 31. in princ.
12 † Vel fuerit a proteſtatione, & petitione receſſum,
ob non repetitionem proteſtationis in ſequentibus
comparationibus, Adnot.ad dec.157.n.23.Greg.& ad
d.dec.209.eiuſdem n.6 ver.ſi autem Fenzon. in adnot.
ad Stat.Vrb.d.lib.1.cap.66.n.28. Thomat.dec.456.n.3.
par.4.vel interet arbitrium pro ſanatione,vbi ad hoc
impetratum eſſet reſcriptum, Rot.in Romana ſeu Re-
canaten. Pecuniaria coram R.P.D.Pirouano,poſt tract.
13 dec 531. n.10.† Et parte petente præſtari debet Iura-
mentum calumniæ,non ſolum per principalem, vel
per Procuratorem in principalis animam,ſed etiam
per ipſum Procuratorem in eius propriam animam,
Pract.Papien.in form. lib.act.real. in gl.per Sacramen-
tum,n.6.vbi Add.Marant.de ord.iud.par.6.de iuram.
act.1.n.8.Saluſt.Tib.in pract.A.C.lib.1.cap.59.n.3. Bo-
rell.in ſumm.deciſ.tom.1.tit.51.num.19.& ſeq.Mancin.
de iuram.par.1.art.1.n.1.18.20.& ſeqq. Fenzon.loc.cit.
num.7.Thomat.dec.31.num.11. atque per Aduocatum,
Mancin d.art.1.n.2.Borell.loc.cit.Thomat d.dec.31.n.11.
licet huc non ſit in vſu, Mancin. & Borell.loc.cit.
Fenzon.ad Stat.Vrb.cap.92.lib.4.num.5;niſi gerendo
vices etiam Procuratoris compareat in actis:Proue
etiam Procurator minus propriè loquendo Aduo-
catus appellatur, Aſin.de execut.tract.6.cap.2.num.8.
14 Fenzon.loc.cit.n.57. † Prout etiam per tutorem, cu-
ratorem, actorem, & alios legitimos adminiſtrato-
res, vt per Prælatos Eccleſiarum, ac eorum, & vni-
uerſitatum Syndicos, Pract.Papien.in d.gl.per Sacra-
mentum,n.6.Borell.loc.cit.n.14.Luc.Pet.in pract.lib.1.
cap.3.n.8.& ſeqq.[Mancin.de iuram.par.2.art.1.n.22.
vbi, quod vti habentes in alienis bonis adminiſtra-
15 tionem tenentur iurare in animam propriam] † de-
creto tamen ſibi prius, & exhibito, ſi petitur acto-
rum exemplo, Add.ad pract. Papien.ad d.gl.per Sa-
cramentum in ipſo Ver.per.Sacramentum,in fin.Vant.
de nullit.in rubr.de nullit. ex defect. proceſ.n.29. in fin.
16 Adeo vt † tale Iuramentum non ſuppleatur per Iu-
ramentum præſtitum in reſponſionibus ad poſitio-
nes, ſeu in poſitionum, vel articulorum ſpecifica-
tione, quod eſt veritatis,non calumniæ Grat.diſcep.
for.cap.208.n.17.& 18.Cyriac.contr.for.lib.1.contr.13.
num.73. Seraph.dec.1355. num.4.& 5. vel ſi ſpecifi-
catio materiarum ſit ſpecies iuramenti calumniæ, vt
fuit dictum per Rot.in Camerinen.Bonorum coram Pe-
nia,poſt tract.dec.361.num 4.cum tamen ea, ſeu iura-
mentum de veritate non reſpiciat totam cauſam,
prout reſpicit iuramentum calumniæ, Seraph.d.dec.
1355.num.5.non propterea quis recuſarit, ſeu libe-
ratur à præſtatione etiam ipſius iuramenti calum-
17 niæ, Seraph.d.dec.1355.num.4.& † illud præſtare re-
cuſans non poſſit ſimile iuramentum ab aduerſario
expoſcere, l.ſi in pactis ff.de iur. Marcheſ.de Comm.
18 par.2.de comm.auocat.can. §.3.n.125.fol 341. Et † di-
catur eſſe in dolo, Saluſt. Tiber.in pract. A.C. lib.1.
19 cap.59 num.1. † Ac debebant Iudices ſeſe triſtes, &
iratos oſtendere contra recuſantes iurare, Galg.
20 ad ſta: Vrb.d.lib.1.cap.66. † Et, ſi recuſans ſit actor,
cadat ab actione, ſi vero reus habeatur pro confeſ-
ſo, Pract.Pap.in form.lib.act.real in gl.per Sacramen-
tum, num.1. formul.Aduoc.tract.2.cap.5. Marant. de
ord.iudic.par.6. membr.2. num.20. & act.1. de iura-
men.numer.6. Caballin ad Conſt. Marcheſ.19. lib.5. in
Ver.poſitionibus num.13. Mancin.de iura.par.2.art.1.
num.5.niſi ſit Tutor,Curator,vel Prælatus,ſeu Syn-
dicus, qui non poſſunt minoribus, & principalibus
21 præiudicare, Mancin. ibid.num 23. & 24 † lata ta-
men per Iudicem deſuper declaratoria, Scacc.de iu-
dic.lib.2. cap.4. quæſt.8. num. 85. vbi late de materia
Caballin.in d.Ver.poſitionibus,num.13.Pract.Papien. in
formul.lib.act.real.in d.gl. per Sacramentum numer.2.
Sed in cauſis ordinariis in Vrbe habeatur iuramen-
tum pro præſtito, ſeu præſtitum ſufficit in ſeruatio-
ne ſeu reiteratione terminorum ſubſtantialium, in-
ter quos vnus exiſtit ad iurandum,iurarique viden-
dum de calumnia, Mareſcott. var. reſol.lib 1.cap.47.
num.9.Thomat.dec.31.num.23.Rot.diuerſ.dec.117. n.1.
& ſeqq.par 4 & poſt 2.vol.conſ.Farin.dec.195.n.5.&
inter recent.dec.101.n.9.par.3. & dec.416.n.3.par.4.
Fenzon.ad ſtat.Vrb.lib.1.cap.66.n.27.& ibi Rota dec.
31.poſt princ. Et poteſt reſpectu principalis valide
præſtari tam per Procuratorem ſpeciale mandatum
habentem ad iurandum de calumnia,Thomat.dec.69.
num.9.& 10. Rot.diuerſ.dec.117.num.2.par.4. vel ad
iurandum in tali cauſa, quamuis non exprimat de
calumnia, Thomat.d.dec.69. n.13. quam de generali
conſuetudine, per habentem generale mandatum
ad lites, Mareſcott.var.reſolut.lib.1. d.cap.47.num.8.
Thomat.d.deciſ.69.n.12.Rot.recent.dec.456.n.3.par.4.
Fenzon.ad Stat. Vrb.lib.1.cap.66. num 3. & 4 & ibi
Rot.dec.31.poſt princ. quamuis ſecundum Mancinum
de iuramen.par.2.art.1.num.20.& 21.qui habet man-
datum ſpeciale ad iuramentum de calumnia, iurare
debeat in animam principalis, qui verò habet ge-
nerale ad omnes lites cum facultate præſtandi quod-
cunque licitum iuramentum, teneatur iurare in
animam propriam. Nec poteſt ipſemet principa-
lis,ſeu dominus tamquam iuſtior, ſeu legalior ſtan-
te mandato ad iurandum vocari, Thomat. d. dec.69.
numer.11. niſi ſit præſens in Curia, Fenzon. loc. cit.
num.6.ſed contrarium Rot. ibid.d. dec.31.in fin. princ.
Poteſtque etiam per patrem præſtari nomine filio-
rum abſque ſpeciali mandato, Fenzon.vbi ſup.num.5.
Rot.recent.dec.101.num.9 par.3. Et ſufficit præſtitum
quandocunque ante ſententiam, Rot. in Camerinen.
Bonorum coram Penia, poſt tract. dec. 361. num.6. &
ſeqq. quamuis ſecus poſt ſententiam, Rot penes Fen-
zon.ad Stat. Vrb. dec.33. in fin. Nec ab interlocuto-
ria de eo præſtando admittitur appellatio, Thomat.
dec.31. num.1.

Attamen † in noſtro remedio manutentionis 22
huiuſmodi Iuramentum non eſſe neceſſarium,tenet,
Gail.pract. obſer. lib.1. obſer.6.num.2. Cui opinioni
ego libenter adhæreo, ratio poteſt afferri, quia † 23
manutentio datur etiam furi, latroni, & iniuſto, ac
violento poſſeſſori, vt dixi obſer. 42. num. 96. &
ſeqq. Et tamen † in iuramento calumniæ inter alia 24
continetur, quod, qui iurat, credit litem iuſtam,
Formul.Aduoc.tract.2.cap.5.Marant.de ord.iud.par.6.
de iuram. act.1.numer.10. Luc. Pet. in pract. Capitol,
lib.2.cap.25.num.12. † Eſtque Iuramentum calum- 25
niæ iuramentum expurgationis conſcientiæ, &
animi, licet ſit credulitatis, non veritatis, Pract.
Papien. in for.libell. in act. real in gl. per iuramentum
num.9. Tuſc.in Verb.iuramentum concluſ. 532. num.1.
& 4. Vnde, qui ſciret, ſeu crederet habere poſſeſ- 26
ſionem iniuſtam, non tuta conſcientia iuraret, ſe
credere litem iuſtam, & non calumniæ ſe petere
manutentionem, quia in effectu calumnioſe pe-
teret, Scacc.de Sent. & re iud.gl.14 quæſt.19. num 98. 27
& ad conſiderandum, an cauſa ſit iuſta, vel iniuſta,
præſens ſtatus eſt inſpiciendus, non autem, quod
euenire poterit in futurum,Gonzal.ſuper reg.8. Can-
cel.gl.15.§.1.num 91.Atque ideo † cum remedia poſ- 28
ſeſſoria ſint periculoſa in conſcientia ſi adſit defe-
ctus proprietatis, † debent aduocati, & procurato- 29
res eſſe cauti in illa inceptanda, & defendenda,
Gonzal.loc.cit.num.90.& 91.Giuragn. conſ.4.num.10.
lib.1. & † cognita iniuſtitia, vel calumnia debent 30
litem non inſtituere, vel iam inſtitutam deſerere,
Mant. dec.187. num.1. & 2. & dec.329. num.6. † li- 31
cet alias non debeant cauſam, & patrocinium in
medio

Digitized by Google

medio litis deſerere, dum clientes de tempore in tempus illis de ſtipendio ſatisfaciant, *Borell. in ſumm. deciſ. tom.1. tit.65. num.210. & tit.66. num.158.* [de quo nec etiam ſoluiſſe, nec tenentur facere quietantias, *Rot. recent. dec.569. num.1. in fin. par.4.* Atque cogi poſſint ſuſcipere patrocinium eorum, qui ad eos confugiunt, *Aſin. de execut. tract.6. cap.2. num.7. & 8. Ant. Sol. ad decret. Saband. lib.4. tit.8. de offic. aduocat. gl.10. num.2. & 4.* & conſulere, *Aſin. ibid. num.12.* ſicut Notarius inſtrumenta conficere, *Aſin. loc. cit. num.10.* Prout debent Aduocati, & Procuratores in cauſis patrocinandis mores, & defenſores eſſe veritatis, veritatemque enunciare quocumque res cadere debeat, quia ſic dicuntur recte fungi eorum officio, *Thomat. dec.50. num.478. & 479.* alioquin falſo factum recitantes tenentur falſi crimine, *Thomat. d. dec.50. num.480.*]

32 Ad euitanda † itaque periuria, cum maxime litigatores noſtri temporis ſint ſatis faciles ad iurandum, & potius iurent de calumnia committenda, quam vitanda, melius eſſe videtur huiuſmodi Iuramentum de medio tollere, *vt tradit. Marant. de ind. d. par.6. de iuram. act.1. num.11. Borell. in ſum. dec.*
33 *tom.1. tit.51. num.4.* licet, † ſi in eo periurium committatur, non tamen iurans criminaliter puniatur in hoc ſæculo, ſed in alio, *gl. in §.1. in ver. iuſiurandi inſt. de pœn. tem. litig. Bald. conſ.299. num.1. lib.5. Rip. in cap.2. num.11. de reſcript. Decian. in tract. crim. lib.6. cap.11. num.41. Grauat. Theorem.3. num.21. Feder. de Sen. conſ.23. num.7. Rebuf. de pacific. poſſ. num.219. Tuſc. in ver. poſitio concl.386. num.43. & concl.387. numer.2.*
34 *& in verb. Iuramentum concluſ.532. numer.4.* † Niſi per iurantis confeſſionem aut euidentem probationem conſtet iurantem in ipſa iuratione calumnia vſum fuiſſe, *Batard. ad Clar. in §. periurium, ſub n.19. ver. item ad quod etiam.* [Vnde Iudices non facile pro huiuſmodi periurio procedere debent criminaliter, *vt diſponitur in reformatione Tribunalium Vrbis per Paul. V. in rubr. de Iudicibus in cauſ. ciuil. lib. verſ. pro periurio.*]

SVMMARIA.

1 *Executio precedit in executiuis, & ſubſequitur cognitio.*

2 *Cauſæ cognitio in manutentione requiritur, ſed ſummaria, & breuis ſuper poſſeſſione, Declar. vt num.11.*

[Probationes dicuntur nauicula iudicium ducens ad portum.

Et ab illis pendet iuſtitia fori contentioſi.

Ac in eis ſtat pondus totius litis, & exitus controuerſia.

Et ab eis pendet cauſa deciſio, & victoria.

Iudex ſine probationibus procedens dicitur ſpoliare.]

3 *Cauſa aliqualis cognitio adhibetur in executione inſtrumenti, etiam guarantigiati, vel in forma Cameræ.*

4 *Tempora, quæ in iudiciis plenariis, ſeu ſummariis, ſeruari debent, non ſeruantur in manutentione.*

5 *Probationes in cauſa quantumuis ſummaria præteriri non poſſunt, tamquam de iure diuino.*

6 *Probationes de ſui natura non ſunt de ſubſtantia iudicij, & poſſunt omitti parte non opponente, ſed male faciunt Iudices ſine probationibus condemnare.*

7 *Solemnitates, quæ de iure requiruntur in probationibus in iudiciis plenariis, non ſunt ſeruanda in manutentione.*

8 *Probationes in manutentione debent eſſe ſummaria, & breuiſſima.*

[Probationes ſumuntur ſine ordine iudiciario à iudice ex officio procedente.

9 *Terminus vnicus ad probandum in manutentione datur.*

[Terminus vnicus ad probandum in manutentione datur vtrique parti.]

10 *Et breuis, ac cum paruo numero teſtium, Decl. vt num.11.*

[Terminus aliquis breuis datur ad probandum, vbi fumus datur poſſeſſionis.]

12 *Reſtitutio aduerſus lapſum termini probatorij, & omiſſas probationes nec minori, nec aliis ſimilibus in manutentione datur, Decl. vt num.13.*

OBSERVATIO LXXXII.

De Cauſæ cognitione, & probationibus.

CAuſæ cognitio non videtur requiri, quia † 1
in executiuis præcedit executio, & ſequitur
cognitio, *Caſtr. conſ.319. col.2. poſt prin. verſ.*
& hoc ideo lib.1. Rot. poſt Zacch. ad Galleſ. de oblig. ca-
mer. dec.1. num.17. † ſed tamen in hoc iudicio requi- 2
tur ſummaria, & breuis ſuper poſſeſſione, *idem Caſtr. conſ.3. ſub num.1. & 2. lib.2. Natt. conſ.121. numer.9. Bocc. conſ.21. numer.10. Paſett. conſ.42. numer.5. Mazol. conſ.91. num.1.2. & 54. Ladere, conſ.95. ſub num.4. & 6. Gionagn. conſ.8. num.108. & conſ.9. num.26. lib.1. Couarr. pract. quæſt. cap.17. ſub num.4. Menoch. de adipiſcen. remed.6. num.32. de retinen. remed. vlt. num.33. & de recuperan. in prælud. num.25. Plot. de in lit. iur. §.3. ſub num.28. & 36. Granat. ad pract. Veſtr. lib.5. cap.2. num.16. Saluſt. Tiber. in pract. A.C. lib.1. cap.7. num.9. Achill. Perſon. de adipiſc. poſſ. num.11. Fontanell. de pact. nupt. clauſ.7. gl.3. par.10. numer.66. tom. poſter. Gaill. pract. obſeru. lib.1. obſer.6. in princ. & obſer.7. num.5. Cancer. var. reſol. cap.14. num.3. & 4. par.3. Chriſtoph. Paz. de tenut. cap.2. numer.16. & 33. Scacc. de appell. cap.2. quæſt.17. limit.6. membr.1. num.59. Roderic. de ann. redit. lib.1. quæſt.17. numer.41. Valaſc. deciſ.79. numer.15. & 16. tom.1. Benint. dec.79. num.2. Franc. Milan. dec.3. num.15. lib.1. Barz. dec.47. num.5. dec.71. ſub num.40. Rot. diuerſ. dec.17. num.8. par.1.* [*Fenzon. ad Statut. Vrb. cap.92. ſub num.22. prope fin. & num.23. libr.1. Rot. Benon. dec.138. num.31. Nemzan. conſ.80.*
ſub num.1.] † quemadmodum adhibetur aliqua cau- 3
ſæ cognitio in executione inſtrumenti etiam guarantigiati, ſeu in forma Cameræ. *Pat. dec.62. ſub*
num.8. lib.1. † nec ſeruantur tempora, quæ in iudi- 4
ciis plenariis ſeu etiam ſummariis ſeruari debent, *Fontanell. d. par.10. num.37.*

Atque ideo † probationibus, quæ in cauſa, quan- 5
tumuis ſummaria, præteriri non poſſunt, cum ſint iuris diuini, *clem. ſæpe de verb. ſign. Granat. ad pract. Veſtr. lib.5. cap.1. num.3. Mart. de clauſul. par.1. clauſ. 160. numer.10. Fenzon. ad Statut. Vrb. libr.1. cap.68. num.6.* & dicantur nauicula quædam, quæ iudicium ducit ad portum, *Coſt. de retrotract. cap.8. caſ.34. n.3. Thomat. deciſ.93. numer.20. Mantic. dec.68. num.9. dec.239. num.1.* omniſque iuſtitia fori contentioſi pendeat ab illis, *Coſt. d. num.3.* Atque in eiſdem ſtet pondus totius litis, & exitus controuerſiæ, *Thomat. d. dec.93. num.11. Mantic. d. dec.68. num.9.* Ab eiſque pendeat cauſæ deciſio, atque victoria, *Fenzon. ad Statut. Vrb. lib.1. cap.75. num.23. Coccin. dec.182. num.2.* Iudexque dicatur ſpoliare, qui ſine probationibus procedit, *Rot. recent. deciſ.304. numer.18.*]
† quamuis de ſui natura non ſint de Iudicij ſubſtan- 6
tia, ſed ad bene eſſe, adeo, vt, parte non opponente, illarum ommiſſio non vitiet, ſed male faciant Iudices,

dicet, aliquem ſine probationibus condemnare, *Perſon.de adipiſc.poſſ.num.*280.[*Rot. recent. deciſ.*416.
7 *num.*2.*par.*3.] † non ſunt in hoc Iudicio ſeruandæ ſolemnitates, quæ de iure in Iudiciis plenariis requiruntur, *Couar.pract. quæſt.cap.*17.*num.*4.*ver.quintum eſt.Scacc.de appell.cap.*2.*quæſt.*17.*limit.*6.*num.*56.
8 *in fin.& num.*59.† Sed ipſæ probationes debent eſſe ſummariæ,& breuiſſimæ, *Io. Petr. Fontanell.de pact. nupt.clauſ.*7.*gl.*3.*par.*10.*n.*7.*tom.poſter.* [& poteſt Iudex ex officio procedendo illas ſumere etiam ſine
9 ordine iudiciario, *Neuiz. conſ.*80. *n.*8.] † Daturque in hoc Iudicio ad probandum vnicus terminus, ſeu dilatio,*Valaſc.dec.*79.*n.*15.*tom.*1. *Roderic.de ann.redit. lib.*1.*q.*17.*n.*14.*Chriſtoph.Paz.de tenut.c.*7.*n.*19.[Vtri-
10 que parti,*Siluan.conſ.*27.*n.*9.*&* 10.]† & quidem breuis, eum paruo etiam numero teſtium,*Couar.d.c.*17. *n.*4 *in princ.& ver.octauo. Menoch. de retin.remed.vlt. n.*33.*Valaſc.d.dec.*79.*n.*16.*tom.*1.*Roderic.d.n* 41.*& n.* 48.*ſentit Rot.in Albanen.Confinium coram R.P.D.Pirouano poſt tract.dec.*62.*n.*3.[*Fenzon.in adnot.ad Sta-*
11 *tut.Vrb.c.*92. *n.*21.*in fin.*] † licet ſemper tam quoad cauſæ cognitionem,quam quoad tempus probandi videatur eſſe locus arbitrio Iudicis,& quod non poſſit dari certa regula, *vt tradit Fontanell. d. par.* 10. *n.*66.*&* 67. [Et vbi datur fumus poſſeſſionis indulgeatur aliquod breue tempus ad illam probandam, *Mart. Andr. dec.*40.*n.* 8. vbi fuit datus terminus ad
12 reportandum inſtrumentum authenticum.] † Et aduerſus lapſum termini probatorij, & omiſſas probationes nec minori, nec aliis ſimilibus datur reſtitutio,*Couarr.d.c.*17 *ſub d.n.*4.*verſ.ſextum.ad hac Fontanell.d.par.*10.*n.*68.*&* 69. *Roderic.de ann.redit.lib.*1.*q.*
13 17.*n.*41.*Chriſtoph.Paz.de tenut c.*3.*n.*5. *cap.*7. *n.*25.† quamuis etiam hoc videatur remiſſum arbitrio Iudicis qualitate cauſæ, & perſonarum inſpecta, atque præſertim ſi calliditas aduerſarij interuenerit, *vt in ſimil.ſentit Chriſtoph.Paz.d.cap.*7.*num.*28.

S V M M A R I A.

1 *Reſponſiones ad poſitiones, ſeu articulos in manutentione an exigantur,& num.ſeqq.*
2 *Reſponſiones quærere à parte aduerſa vt plurimum eſt fruſtratorium.*
3 *Poſitiones quem fateri ſperari non poteſt, vbi negat, quod petitur.*
4 *Poſitiones ſunt adiuuente, vt per confeſſionem aduerſarij ponens liberetur ab onere probandi.*
[*Poſitiones ſunt adiuuenta,vt reſpondens confitendo, vel mentiendo ſe oneret.*]
5 *Probationis loco ſuccedunt.*
6 *Poſitionum vſus admittitur etiam in cauſis ſummariis,& executiuis.*
[*Poſitionibus quis reſpondere tenetur in quacunque parte iudicij.*]
Poſitionum vſus admittitur præcipue in cauſis, in quibus ſola facti veritate proceditur.]
7 *Tendit ad faciliorem litium expeditionem.*
8 *Reſpondere quis cogitur poſitionibus non attente, an ſint, vel ne impertinentes, niſi de impertinentia conſtet euidenter.*
[*Reſpondere quis cogitur poſitionibus non attenta earum pertinentia,ſtante maxime Statuto.*]
9 *Decl.vt reſpondere debent poſſit ſibi præcauere mediante proteſtatione, vel decreto admiſſionis cum clauſula,* ſaluo iure impertinentium, &c. *quia tunc reſponſio,& confeſſio non præiudicant.*
[*Reſponſio poſitioni impertinenti non præiudicat, ſtante admiſſione cum clauſula,*ſi, & in quantum *vel ſi adſit ſtatutum, quod cenſeantur poſitiones admiſſæ cum clauſula,* ſaluo iure impertinentium, &c.]
10 *Clauſula,* ſaluo iure impertinentium, & non admittendorum, *in decreto admiſſionis poſitionum, ſeu articulorum operatur, vt etiam depoſitiones teſtium reiiciantur.*
11 *Poſitionibus quis reſpondere non tenetur, niſi illis prius parte opponente,ſpecificatis medio iuramento per principalem met, vel procuratorem habentem ſpecialiſſimum mandatum,& quare.*
[*Ponens iurare teneatur de malitia,& calumnia.*
Mandatum ad ponendum debet eſſe indiuiduum ad effectum,vt,quod ponitur,habeat vim confeſſionis, obliget, & reuocari non poſſit.
Et debet continere facultatem iurandi ſuper poſitionum veritate.
Ponens non poteſt reſponſione iuuari, niſi prius materias medio iuramento ſpecificauerit.
Mandatum indiuiduum ad ponendum,& reſpondendum an requiratur ex Marchiæ Conſtitutione]
12 *Procuratori non habenti indiuiduum mandatum ad ſpecificandum materias in poſitionibus contentas, de quo opponatur,datur dilatio ad partes cum retardatione proceſſus.*
13 *Mandatum ad iurandum de calumnia an ſit ſufficiens ad ſpecificandum materias.*
[*Mandatum non ſufficit ſpeciale ad ponendum, & iurandum,ſed debet eſſe indiuiduum ad certas poſitiones, vt procurator de conſcientia domini plene inſtructus dici poſſit, & ne dominus dicere poſſit, ſe de hoc non intellexiſſe,& pars damnificetur.*
Procurator cum ſpeciali tantum mandato ad ponendum, & iurandum non poteſt de veritate iurare vti non plene informatus de conſcientia domini, ſed tantum de credulitate ad euitandam præſumptionem calumniæ.
Reſpondere debens poſitionibus quando poſſit reſpondere ſolum de credulitate, & non teneatur de veritate.
Confeſſio non certa de veritate,ſed poſſibilis de credulitate, non ſuffragatur.
Ponens non releuatur ab onere probandi per reſponſionem, & confeſſionem aduerſarij poſſibilem de credulitate.
Reſpondere reus tenetur de veritate, nec ſufficit de credulitate,ſi prius alter etiam iurauerit de veritate,ne vni magis quam alteri faueatur.]
14 *Abſens ad effectum ſpecificandi materias mediante procuratore quis dicatur.*
15 *Terminus ad probandum alicui præfixus non currit donec aduerſarius differt ſuis poſitionibus reſpondere.*
16 *Ampl.fortius ſtante etiam proteſtatione.*
17 *Poſitionibus reſpondere debenti denegatur interim audientia.*
Mandatum relaxatum non facta petita reſponſione poſitionibus nimis propere, & ſine cauſa cognitione relaxatum dicitur.Limit.vt ibid.
Rota an ſoleat non reſpondentem poſitionibus à iudicio repellere.]
18 *Poſitionibus debet quis reſpondere per ſe ipſum medio iuramento ſi ſit præſens,& pars petat, vel per procuratorem cum indiuiduo mandato,ſi ſit abſens & detur copia,vt Romæ.*
19 *Procurator,tenetur præſentare principalem, vt poſitionibus reſpondeat.*
[*Procurator non habens mandatum indiuiduum ſicut non admittitur ad ponendum; ita nec ad reſpondendum, & reſponſio non releuat, & reuocari poteſt per principalem.*
Reſponſio poſitionibus an ſit perſonaliter facienda, vbi etiam perſonaliter ponens iurauerit]
20 *Vniuerſitatis Syndicus poſitionibus reſpondet ſine ſpeciali mandato.*

21 *Ex*

21 Expenſa in tranſmiſſione Notarij, ſeu Remiſſoriæ pro reſponſionibus habendis ab abſente a quo ſint ſubminiſtrandæ.

[Expenſis abſentis reſpondere debentis mittitur examinator, niſi abſit cauſa reipublicæ, ſed expenſas litterarum, & poſitionum copiam ſoluit pars petens.]

22 Expenſa Notarij tranſmittendi ad perſonas egregias infirmas, vel fœminas pro reſponſionibus habendis à quo ſint ſubminiſtranda.

[Expenſa pro tranſmittendo Notario ad perſonas egregias, infirmas, ſeu fœminas ſolui debent per petentem.]

23 Procurator compelli poteſt ad reſpondendum poſitionibus.

[Procurator an, & quando cogi poſſit ad reſpondendum poſitionibus, & ſubiciendum ſe examini.

Procurator quando poſſit reſpondere ſine ſpeciali mandato.]

24 Decl. data ſibi dilatione ad conſulendum principalem quoad nouum articulum, qui prauideri non potuit & vbi non habet mandatum ſpeciale, ſecus è contra, quia principalis tenetur, & præſumitur mittere procuratorem inſtructum.

25 Subdecl. vt poſſit, & debeat reſpondere per verbum non credit vbi non eſt certus de veritate, & negatur ſibi dilatio.

26 Ponens, & reſpondens ſatisfacit aſſerendo, & iurando de credulitate.

27 Poſitionum ſpecificatio, & reſponſio an ſuſtineatur & præiudicet facta in die non iuridica.

[Proteſtationes an, & quando fieri poſſint diebus feriatis.]

28 Reſponſiones ad poſitiones ſi vtraque pars petat, Reus prius reſpondere debet. Amplia. vt num. 30.

[Poſitionibus datis hinc inde contrariis, & hinc inde iurato de calumnia neutra partium tenetur reſpondere.

Articuli quando indicentur poſitiones.]

29 Niſi poſitiones Rei eſſent præiudiciales poſitionibus Actoris.

31 Reſpondere quis non cogitur poſitionibus, ſuper quibus iam fuerunt examinati teſtes, vel via examinis electa. decl. vt num. 32.

33 Nec materiis concernentibus petitorium à parte ſuſpenſum.

[Reſpondere in interdicto retinendæ quis cogitur poſitionibus etiam ſuper petitorio, ſi illud ſuſpenſum non fuerit.

Petitorio ſuſpenſo admittuntur nihilominus articuli ſuper eo de ſtylo Rotæ, & teſtes ponũtur ad partes.

Reſpondere poſitionibus quis cogi non debet, vbi petitio ſit calumnioſa, vel reſponſio non releuat, & an poſitioni ſuper repulſa teſtium.]

34 Nec materiis conceptis per modum exceptionum, vel interrogationum.

35 Poſitiones, & articuli debent eſſe formati per modum poſitionum, adeo vt, qui vult reſponſiones ſeu teſtes examinare, ponat, & poſitum diſpoſitiue aſſerat, & fateatur.

36 Reſponſio facta poſitionibus, quibus quis reſpondere non tenebatur, tenet, & præiudicat, ſi ſit abſque proteſtatione.

[Reſponſio facta poſitionibus an præiudicet ſi in earum exhibitione non ſit ſeruata forma Statuti.

37 Poſitionem debet quis formare explicitam, veram, ſimplicem, & de vna quaque re diſtinctam, alias admittitur reſponſio per verbum, Non credit vt ponitur.

38 Periurium an, & quando committat, & ſit puniendus reſpondens poſitionibus, & num. ſeqq.

39 Reſponſio, Non credit, vt ponitur, non conuincit de periurio, quin idem non ſit admittendus ad iuramentum in litem.

40 Falſum dicens in examine criminali etiam quod examinatus ſit vti principalis in ſe, & teſtis quoad alios, non punitur, ſed Deum habet vltorem.

[Reſpondens poſitioni conuictus de mendacio patitur iuramentum in litem.]

41 Poſitionibus an ſufficienter reſponſum dicatur per verbum, Non credit, vt ponitur ad effectum ad quem ponitur, eo modo, quo ponitur, & n. ſeq.

[Reſponſio non admittitur per verba, Non credit, vt ponitur, neque ad effectum, &c. vbi ſtatutum aliter diſponat.

42 Clauſula, ſi non credit de tanto, dicat de quanto, in fine cuiuſlibet poſitionis adiecta quid operetur.

Poſitionem diſtinguere an quis in reſpõſione teneatur.

Poſitionibus quando ſit reſpondendum ſimpliciter per verbum, Credit, vel non credit.

Verbum, credit, prolatum à reſpondente denotat veritatem, & pro veritate præiudicat.

Reſponſio poſitionibus debet eſſe clara, & ad propoſitum, vt Iudicem, & partem certificet, & releuat ab onere probandi.

Appellatio an detur à mandato de reſpondendo poſitionibus.

Reſponſio etiam qualificata admittitur in ruſtico, ignaro, minore, & muliere, niſi ſint ſagaces.]

43 Poſitionibus reſpondere quomodo quis compellatur.

Pœna non reſpondentis poſitionibus quæ ſit.

Citatio requiritur perſonaliter executa ad effectum pronuncia de habendo poſitiones pro confeſſatis, nec ſufficit Procuratori ad præſentandum principalem.

Appellatio an detur à pronuncia de habendo poſitiones pro confeſſatis.]

44 Poſitionibus poteſt quis reſpondere quandocunque re integra, antequam Iudex ſuper habita confeſſione pronunciet.

45 Ampl præſertim ſtante impedimento, & poſitionibus non repertis.

Impedimenti habiti ad reſpondendum iuſtitia relinquitur Iudicis arbitrio.]

46 Limitatur negligentia, & contumacia, & ſola verbali oblatione.

[Contumax in reſpondendo poſitionibus non admittitur ad moræ purgationem, poſtquam pronuncia, de illas habendo pro confeſſatis, tranſitum fecit in iudicatum.]

47 Aduocatus, ſeu Procurator inſtruens principalem ad negatiue poſitionibus reſpondendum, vbi eſt certus, vel poteſt certificari de veritate in contrarium, grauat conſcientiam, & tenetur parti ad damna, & intereſſe.

48 Arcentur à præſentia reſpondentis, ne eum verbo, vel nutu inſtruant.

49 Niſi reſpondens ſit perſona indiſcreta, vbi exempla.

50 Minor reſpondere debet poſitionibus cum curatore.

51 Pupillus non poteſt aliquid confiteri, vel negare in iudicio, nec eſſe contumax ſine tutore, vel patre.

52 Minor habens aduerſarium litigantem ſagacem poteſt ab aduocato, vel procuratore in reſpondendo poſitionibus inſtrui.

53 Reſpondens poſitioni, & confitens poteſt reſponſionem incontinenti, & antequam recedat, & ad extraneos actus perueniat reuocare, & ſe corrigere, etiam non docto de errore.

54 Reuocatio reſponſionum ad poſitiones facilius admittitur, quam aliarum confeſſionum, ex quo ad perſuaſionem partis facta videtur confeſſio. Lim. vt num. 55.

56 Poſitionibus qui ſufficienter reſpondit, non debet iterum

ram cogi ad reſpondendum, ne in periurium incidat. Lim. vt num. 58.

[Poſitionibus quis ſemel reſpondit, poteſt cogi ad iterum reſpondendum in facto alieno, & in poſitionibus magis diſtinctis, & claris.

Reſponſum vbi non fuerit ſufficienter alicui poſitioni, debet ſtatui nouus terminus ad melius illis reſpondendum.

Reſponſione facta poſitionibus à ſpeciale mandatum habente an poſſit cogi ad reſpondendum etiam ipſe principalis.]

57 *Poſitio facta ſemel, amplius fieri non debet.*

59 *Qui in reiterata reſponſione ad poſitiones contrarium dicit eius quod prius dixerat, non habetur pro periurio.*

60 *Poſitiones habitæ pro confeſſatis non attenduntur, vbi non fuerunt datæ ab habente mandatum indiuiduum, nec ſeruata fuerunt requiſita.*

[Poſitiones habitæ pro confeſſatis non attenduntur in Curia, & Rota. Lim. vt ibi.

Pronuncia facta contra tutorem, vel curatorem de habendo poſitiones pro confeſſatis non nocet pupillo.]

61 *Poſitionibus habitis pro confeſſatis, poteſt probari contrarium.*

[Confeſſio facta de poſitione per reſponſionem iuratam poteſt, conſtito de contrario reuocari.]

62 *Lis conteſtata non cenſetur per reſponſionem ad poſitiones ſeu interrogatoria.*

63 *Niſi poſitiones ſeu articuli contineant & factum, & petitionem.*

[Reſponſio, ſeu confeſſio vnius ex reis debendi, ſeu ex litis conſortibus etiam iudicialis non nocet alteri, ſed ipſi tantum, & habenti ab eo cauſam.

Confeſſio facta in reſponſione ad poſitiones habet vim rei iudicatæ.

Pluribus, puta, tutoribus, vel Conſiliariis reſpondentibus prævalet reſponſio plurium, & in pari negantium.

Confeſſio continens vnicum capitulum, ſeu factum acceptari debet, cum ſua qualitate, & in totum, vel in totum reiici, non autem diuidi.

Ampl. maxime ſi contra qualitatem non adſit probatio, nec iuris præſumptio, ſed ea habeat præſumptionem pro ſe.

Lim. 1. ſecus ſi qualitas habeat præſumptionem contra ſe.

Sublim. niſi qualitas ſit talis, quæ faciat, vt quod actum videtur, actum non ſit, ſeu nulliter.

Lim. 2. ſi tamen qualitas ſit implicita, & vnica verborum ſtructura, ſecus ſi explicita, & non ſub eadem verborum ſtructura.

Lim. 3. ſecus ſi confeſſio contineat facta diuerſa, ſeu diuerſi temporis, vel diuerſæ ſpeciei, quorum vnum non qualificat aliud.

Lim. 4. ſecus ſi confeſſio contineat diuerſa capitula, & ſeparata ſub duplici verborum ſtructura, & non ſub vnica oratione.

Lim. 5. in confeſſione qualificata per taxatiuam, Tantum. vbi exemplum.

Lim. 6 niſi quoad qualitatem probetur contrarium.

Lim. 7. vt tamen Iudex habeat arbitrium qualitatem diuidendi ex præſumptionibus.

Reſponſio ſimplex ad factum poſitionis principalis, non ad qualitatem eſt referenda, præſertim iam negato quod qualitatibus continetur.]

OBSERVATIO LXXXIII.

De Poſitionibus, earumque ſpecificatione, & reſponſionibus.

RESponſiones † ad poſitiones, ſeu ar- 1
ticulos in manutentione non exiguntur, *ſecundum Gail. pract. obſer. lib. 1. obſer. 6. numero 3. & ſentit. Nat. conſ. 121. ſub numero 9.* Quorum tamen dictum crederem procedere, vel ex vſu Cameræ Imperialis, prout loquitur Gailus, vel quando periculum eſt in mora, & Iudex procedit ſuo motu proprio, cũ
† vt plurimum reſponſiones quærere à parte aduerſa 2
fruſtratorium ſit, & † vbi negat, quod petitur, non 3
poſſit ſperari, quod poſitiones fateatur, ſecus vero, quando non eſt periculum in mora, & proceditur
ad inſtantiam partium; nam, cum † poſitiones ſint 4
adinuentæ, vt per confeſſionem aduerſarij ponens liberetur ab onere probandi, *gl. in clem. ſæpe de verb. ſignif. in ver. confeſſiones, Borell. in ſum. deciſ. tom. 2. tit. 1. numer. 18. Luc. Pet. in pract. Capitol. lib. 2. cap. 4. num. 3. Veſtr. in pract. in Rom. Cur. lib. 5. cap. 14. num. 1. vbi Granat. num. 14. Marant. de ord. iudic. par. 6. de poſit. ſeu artic. produc. act. 4. numer. 13. Cancer. var. reſol. par. 3. cap. 16. num. 14. Saluſt. Tiber. in pract. A. C. lib. 2. cap. 13. numer. 11. Michelor. de poſit. cap. 2. numer. 1. Ioſ. Ludou. dec. Peruſ. 8. numer. 1. & 24. par. 1. Rot. in recent. dec. 779. in fin. par. 2. Add. ad dec. 228. Greg. XV. numer. 9. Rot. in Cremonen. penſionis, coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. dec. 270. numer. 1. Ant. ſol. ad decret. & Conſtit. Sabaud. lib. 3. de poſit. tit. 16. gl. 1. numer. 5. Mancin. de iuram. par. 1. art. 2. num. 2. Thomat. dec. 70. numer. 7. Rot. recent. dec. 217. numer. 11. par. 4. & in Burgi Sancti Dominici Iuriſpatronatus coram Vbaldo ſeniore, poſt tract. dec. 608. num. 1.* & ex ſua in iudicio reſponſione, vel confitendo, vel mentiendo ſe onerет, *Gizzarell. dec. 41. ſub numer. 8.*
† probationis loco ſuccedant, *Michelor. d. cap. 2. nu.* 5
2. Borell. in ſum. deciſ. tom. 2. tit. 1. numer. 196. Et † ea- 6
rum vſus admittatur etiam in cauſis ſummarijs, & executiuis, *d. clem ſæpe de verb. ſignif. & ſentit. Saluſt. Tiber. d. cap. 13. ſub numero 23. & Zacch. ad Gulleſ. de oblig. Camer. quæſt. 17. num. 15. Mancin. de iuramen. par. 2. art. 2. num. 37.* & in quacumque parte iudicij, *Gizzarel. dec. 41. num. 4. & 8. & ibi Add. num. 12. & dec. 63. num. 2.* vbi præſertim in ſummarijs, & in cauſis, in quibus ſola facti veritate proceditur, *Fen-*
zon. ad Stat. Vrb. lib. 1. cap. 68. numer. 10. & 11. cum † 7
hoc ad faciliorem litium expeditionem tendat, *d. clem. ſæpe Ioſ. Lud. dec. Peruſ. 8. num. 23. par. 1. Cancer. var. reſol. par. 3. d. cap. 16. num. 14.* non video cur non poſſit quis illis vti etiam in hoc iudicio noſtro.

In poſitionum † tamen productione, & admiſ- 8
ſione, ac coactione partis ad illis reſpondendum non erit facienda vis, an ſint, vel ne impertinentes, & non admiſſibiles, ſed ad abbreuiandum iudicium, niſi ſint omnino, & euidenter impertinentes, erit pars cogenda ad reſpondendum huiuſmodi oppoſitionem non obſtante, *vt in Conſtitut. Egid. inter. Conſtitut. March. lib. 5. cap. 19. Veſtr. in pract. d. cap. 14. numer. 6. Saluſt. Tib. in d. pract. A. C. lib. 2. cap. 13. ſub numero 23. Michelor. de poſit. cap. 30. num. 23. & ſeqq. Rot. in Cremonen. penſionis coram Reuerendiſſimo D. Coccino poſt tract. deciſ. 270. numer. 3. Ant. Sol. ad decret. & Conſtit. Sabaud. lib. 3. de poſit. tit. 16. gl. 7. num. 1. & gl. 10. num. 1. Mancin. de iuram. par. 2. art. 2. num. 67. & 68. Rot. in Burgi Sancti Dominici Iuriſpatronatus coram Vbaldo ſeniore, poſt tract. dec. 608. num. 1. & ſeqq. Rot. Bonon. dec. 138. num. 126.* & eo magis

ſtante,

9 ſtante Statuto *d.dec.Bonon.*138.*num.* 126. † ſed poteſt reſpondens ſibi præcauere, vel cum præcedenti proteſtatione, quod poſitionibus impertinentibus, & non admiſſibilibus, & quibus de iure non tenetur reſpondere, non cenſeatur reſponſum, *vt habetur in d. Conſt. Egid.*19.*lib.*5.*per formul. Aduocat.d.art. cap.*84.*fol.mihi* 150.*à tergo, & per Pract. Pap. in for. excep. contr. poſit. & ibi Add.ad.gl. eidem in Ver. dicens. Luc. Pet.d.lib.*2.*cap.*4.*numer.*10. *Add. ad pract. Panciroltpar.* 2. *fol.* 116. *Tuſc. in Ver. proteſtatio concl.* 944.*numer.*27.[*Balthax. de Ang.ad.deciſ.Gizzarell.* 63.*numer.* 3. *Mancin. de iuram.par.*2.*art.*2.*numer.*83: vel cum decreto Iudicis, quo illas admittat, ſeo illis mandet reſponderi cum clauſula, *ſaluo iure impertinentium, & non admittendorum*, quibus in caſibus, ſi poſitioni impertinenti fuerit reſponſum, ipſa reſponſio, & confeſſio nõ præiudicabit, *d.conſt. Egid.*19.*lib.*5. *Gail pract.obſer.lib.*1.*obſer.*81.*num.*12 *Aſyn.in pract.*§.19.*cap.* 1. *n.* 5. *Tuſc. in Ver. poſitio. concluſ.*387.*numer.*21.*& concluſ.*388.*numer.*8.*&* 9.*& in d.Ver. proteſtatio, concluſ.*944.*num.*27.*&* 28.*Add. ad pract.Panciroſ.par.*2.*fol.*116.*Bonis deciſ.*32. *numero* 16.*&* 17.vbi, quod iuramentum præſtitum non cēſetur ſuper poſitionibus impertinentibus, & non admiſſibilibus, *& numero* 18. *Michelar. de poſition.cap.* 19.*ſub num.*27.*& cap.*37.*num.* 2. *& cap.*57.*numer.*9. *&* 12.*Mancin.de iuram.d.par.*2. *art.* 2. *numer.* 84. *&* 85. *Ant.ſol.loc.cit num.* 1. *&* 2. *Fenzon. ad Stat. Vrb. lib.*1.*cap.*68.*n.*35.*& ibi Rot.deciſ.*35. vbi de admiſſione cum clauſula, *ſi, & in quantũ* & dec. 172. idem ſi ſuper hoc Statutum, vel Coſtitutio diſponat, *Mancin.d.n.*85.*Rot.Bonon.dec.*138.*ſub n.*126.*&* 127.

10 Et † ex huiuſmodi clauſula in decreto Iudicis reijcerentur etiam depoſitiones teſtium receptæ ſuper ſimilibus poſitionibus, ſeu articulis, *Add. ad pract. Panciroſ. loc.cit. Add.ad pract.pap.in for.c.ad gl. primum in ver.capitula Aſyn. d.s.*1.*n.* 6. *Gail.d.obſer.* 81.*n.*12.*Saluſt.Tib.in pract.A.C.lib.*1.*cap.*8.*n.* 22.*circa fin. Michelor.de poſit.d.cap.*19.*n.*27.*& c.*37.*n.*3.

11 Erunt † etiam, parte opponente, poſitiones ſpecificandæ medio iuramento per principalem met ſi fuerit præſens, vel per eius procuratorem habentem ſpecialiſſimum mandatum de ſic, & ſic ponẽdo, & aſſerendo, ſi ipſe principalis fuerit abſens, alias non teneretur quis illis reſpondere, cum non debeant actor, & reus ad imparia iudicari, & æquũ ſit, vt etiam ipſa ponens per ſuam confeſſionem relauet aduerſarium ab onere probandi, ne iudicium claudicet, *d.Conſtitu.Egid.*18.*lib.* 5. vbi, quod debet etiam ponens iurare de calumnia, *Pract. pap. in for. poſit. actor.in gl. ponit. num.* 3. *& in gl. Simonimus, & ibi Add. & Add. ad eamdem Pract. in form. lib.act. real. ad gl. per Sacramentum in ver. Procuratores. Marant.de ord. Iudic.par.* 6. *de poſit. ſeu articul. produc. Att.*4.*numer.*23.*formul.aduoc. tract.* 2. *cap.* 7. *& cap.*11.*fol.*9.*&* 10. *Luc. Pet. in pract. Capitol. libr.* 2. *cap.*4.*&* 5.*& cap.*4.*numer.*9. *Veſtr.in pract. lib.*5. *cap.* 16.*numer.*7. *Granat. ad eumdem Veſtr. d.lib.*5.*cap.*14. *numer.*16.*Grat. diſcept. for. cap.*772.*numer.* 26.*Saluſt. Tib.in pract.A.C. lib.* 2. *cap.* 13. *num.* 15. *&* 16. *Tuſc. in Ver. Interrogatoria concl.* 318. *num.* 3. *Scacc.de Iudic.lib.*1.*cap.*60.*num.*14. *& lib.* 1. *cap.* 7. *numer.* 494. *&* 499.*& ſeqq. Michelor.de poſit.cap.*23.*numer.*1.*Borell.in ſum.deciſ.tom.*2.*tit.* 1. *numer.* 53. *Rot. in recent. dec.*779. *par.* 2. *per tot. Add. ad deciſ.* 282.*Greg.XV. numer.*9.*Rot. poſt. Addit.Conc.de Conſib.dec.*101.*n.*19. *Rot. in Aſculana ſocietatis, coram Eminentiſſimo D. Cardinali Virili, poſt tract.dec.*314.*num.*10. *Ant.ſol. ad decret. & Conſtit. Sabaud. lib.* 3. *de poſit. tit.*16.*gl.* 1.*n.*7. vbique teneretur iurare de malitia, & calumnia. *& numer.*13.*& gl.*3.*numer.*2.*Thomas.dec.*70. *numero* 5. *Mantic. de iuram. par.*2.*art.*2.*num.*80.*&* 81. *Rot.recent.dec.*217.*numer.*1.*& ſeqq.par.*4. *Buratt. dec.* 466. *num.*3.*vbi Add.littera A dec.* 807. *num.* 4. *vbi Add. littera A.FenZon.ad Statut. Vrb. lib.*1.*cap.*68.*numero* 28.*& ſeq.*39. 75. *&* 122. & vt, quod ponitur, habeat vim confeſſionis, & obliget, ac reuocari non poſſit, *Rot.d.dec.* 217. *num.* 2. *& ſeqq. par.* 4. *recent*, Adeo, vt debeat mandatum etiam continere facultatem iurandi ſuper poſitionum veritate, *Thomas. d.dec.*70.*numer.*5.*Rot.recent.d.dec.*217.*numer.* 1.*par.*2. *Buratt. dec.* 466. *num.* 3. Nec poſſit ponens reſponſione partis iuuari, niſi prius materias medio iuramento ſpecificauerit. *Mancin. de iuram.par.*2.*art.*2. *num.* 9. Et habeat hoc locum etiam in terminis cõſtitutionis Marchiæ *lib.*5.*cap.*19. non obſtante, quod ad effectum reſponſionis velit procuratorem intelligi habere ſufficiens, & ſpeciale mandatum, quaſi idem dicendum ſit quoad effectum ponendi, vt aliqui conati fuerunt mihi perſuadere in Curia Marchiæ, tũ quia, cum circa poſitiones Conſtitutio hoc non diſponat, nec nos dicere debemus, neque ex diuerſis facienda eſt illatio, cum quia quemadmodum nihilominus poteſt ad reſpondendum parte inſtante cogi ipſe principalis vti melius informatus ex additione Carpenſi ibi in verſ. Item quod ſi pars ita videtur ad ponendum parte inſtante aſtringi poſſe idemmet principalis vel per ſe, vel per organum Procuratoris habentis ab eo indiuiduum mandatũ eam inſertione poſitionum, ne iudicium claudicet.
† Et quatenus mandatum non ſit indiuiduum, & 12
pars opponat, datur procuratori dilatio ad partes cum retardatione proceſſus, *Rot poſt ſecundum vol. conſ. Farin.dec.*309.*numer.* 4. † vbi diſcurritur, ſed 13
non firmatur, quod ſufficiat mandatum ad iurandũ de calumnia in illa cauſa cum clauſula ad lites, & cum clauſula, & ſi requireret ſpeciale mandatum. [Sed equidem non ſufficit ſolum mandatum ad ponendum, & iurandum quis, & ſi ſit ſpeciale, non tamen eſt indiuiduum ad certas poſitiones, prout requiritur, vt Procurator de conſcientia ſui Domini plene inſtructus dici poſſit, *Ant. ſol. ad decret. & Conſtit.Sabaud.lib.*3.*de poſit.tit.*16.*gl.* 1. *ſub numer.*7. *Rot.recent.d. dec.* 217. *num.* 9. *&* 10.*par.*4. & ne poſtea Dominus reuerſus dicere poſſit ſe de hoc non intellexiſſe, & altera pars damnificetur, *eadem dec.* 217.*num.* 10. Nec poſſet Procurator cum huiuſmodi mandato ſpeciali iurare de veritate tamquam non plene informatus de conſcientia domini, ſed tantum de credulitate ad euitandum præſumptiunẽ calumniæ, *Rot.recent.dec.*217.*n.*11.*par.*4. Et neque reſpondens hoc caſu reſpondere teneretur de veritate, ſed & ipſe de ſola credulitate, *d.dec.*217.*n.*12. Et per conſequens confeſſio aduerſarij non eſſet certa de veritate, ſed poſſibilis de credulitate, quæ non releuat, *d. dec.* 217. *in fin.* & ſic non ſequeretur effectus ex poſitionibus deſideratus, vt ſcilicet ponens releuaretur per reſponſionem, & confeſſionẽ aduerſarij ab onere probãdi, *Rot.recent.d.dec.*217.*nu.*11.*par.*4. & eſt regula quod tunc reus teneretur reſpondere de veritate, & non de credulitate, ſi actor prius iurauerit de veritate, ne magis vni, quã alteri faueatur, *Ant. Sol.ad.decret.Sabaud.l.*3.*tit.*16.*de poſit.gl.*14.*n.*2.

14 Abſens † autem hoc caſu videtur eſſe non qui abeſt tantummodo a Iudicio, ſed qui abeſt à Ciuitate, & Comitatu, ſeu diſtrictu, vel iuriſdictione iudicantis, *ad tradita per Luc.Pet.in pract.l.*2.*cap.*3.*n.* 5. *Panciroſ. in pract. par.* 1. *fol.*12.*in fin. Tuſc.in Ver. Abſens concluſ.*35.*n.*13.*pract.Pap.in for.lib.cont.plur. in gl.quilibet ipſorum n.*4.*Barthol. Gilian.in adnot. ad compend.iur.muncipal.Peruſ.in Ver.abſentia n.*2.

15 Sique † reſponſiones petat is, cui à Iudice præfixus eſt terminus ad probandum, terminus ei non currit, donec pars differt reſpondere, *Granat.ad pract.*

pract. Veſtr.lib.6.cap.vlt.ſub. num.27.Saluſt. Tiber.d.
cap.13.num.16.Benins.dec.24.n.3.Borell. in ſum.deciſ.
16 tom.2.tit.x.n.156.† Et multo minus facta etiam pro-
teſtatione,vt fieri ſolet,form.termin.Rot.in tit.de pro-
17 teſtat.fol. 89. verſ. quod non currat. Et † reſpondere
debenti denegatur interim audientia,Luc.Pet,in d.
pract.Capitel.lib.2.cap.4.num.25. & cap.9.n.6.Galleſ.
de oblig.Cam.queſt.17.num. 15. ſecundum nouam im-
preſſionẽ Vnde mandatum non facta prius reſpon-
ſione nimis propere, & ſine cauſæ cognitione re-
laxatum dicitur,Rot.in Romana Caſalis Sancti Nico-
lai coram Iuſto, poſt tract.dec.413.n.3.Niſi fuerit ad
huiuſmodi inſtantia receſſum, vt quia poſt poſitio-
num admiſſionem fuerit deuentum ad plures actus
abſque aliqua proteſtate, ſeu proteſtationis repeti-
tione,vel fuerit ſolummodo procurata poſitionum
admiſſio; & non coactio partis ad reſpondendum,
nec aliæ fuerint factæ diligentiæ, Rot. in Sabinen,
Pecuniaria coram Eminentiſſimo D.Cardin.Pamphilio,
poſt tract.dec.581.n.2.& 3.In Rota tamen non reſ-
pondens poſitionibus non ſolet repelli à iudicio,ut
tradit Fenzon.ad. Statut. Vrb.lib.1.cap.68.num.87.ex
Caualer.dec.562.n.1.ſed iſta deciſio ſe principaliter
fundat in irreleuantia poſitionum]
18 Prout † debet etiam quis reſpondere per ſe ip-
ſum medio iuramento, ſi ſit præſens, & pars hoc
petat,vel mediante procuratore,cum ſpecialiſſimo,
& indiuiduo mandato,ad ſic,& ſic reſpondendũ, ſi
principalis ſit abſens, & ſumus in loco, ſeu in tri-
bunali, in quo ſoleat dari copia ipſarum poſitio-
num, vt dantur Romæ in tribunalibus,Cameræ,
Rotæ, & A. C.formul. Aduocat.tract.2.cap.7.fol.9.
Pract.Pap.in for.poſit. Actor.in gl. Simonium, & ibi
Add. & idem Add. ad eandem Pract. in for. lib.act.
real.ad gl. per Sacramentũ in ver. procuratores. Ma-
rant.in l.ſi actor. num.94. & 99.ff. de procur. Veſtr.in
pract.lib.5.cap.14.num.8. & ſeqq.& ibi Granat.num.
30.& ſeqq Caball.ad Conſt. March.lib.6.cap.11.in gl.
procuratorum ſub num.4.verſ. quadrageſimus primus.
Grat.diſc for.cap.772.numer.24.& ſeqq.Saluſt..Tiber.
in pract. A. C.lib.2.cap.13.ſub num.20.& cap.32.nu.
2.Menoch.conſ.1257. numer.25. Borell. in ſum.deciſ.
tom.2.tit.1.numer.106.Cyriac.contr for.lib.1.contr.13.
numer.3.Michelor de poſit.cap.23.numero 4.& cap.64.
num.1.cap.65.numer.13. & 16. Benins deciſ.24.numer.
19 1.& 2.vbi, quod † procurator tenetur præſentare
ſuum principalem,vt poſitionibus reſpondeat.Rot.
recent.deciſ.779.num.3.par.2.Add.ad deciſ.281. Greg.
XV.n.9.Rot.in Bononien.fideicommiſſi de Rubeis coram
Cardinali Lancellotto, poſt tract. deciſ. 82. Mancin.
de iuram.par.2.art.2.n.43.74.& 75.Thomas dec.70.n.
6.Rot.recent.dec.96.n.1.par.3.dec.117.n.8. par. 4. vbi,
quod per eaſdem rationes excluditur procurator ad
reſpondendum poſitionibus, qui non habeat man-
datum indiuiduum ad ſic reſpondendum, propter
quas non admittitur ad ponendum, & cogendum
ad reſpondendum,niſi mandatum habeat ad ſic po-
nendum.Fenz.ad Stat.Vrb.l.1.d.cap. 68. numero 59.
73.& 112. & ibi Rot. dec. 57. Huiuſmodique man-
datum non habens non poteſt valide reſponde-
re, Rot. recent. d. deciſ. 96. in fin. par. 3. nec ex reſ-
ponſione releuationis effectus haberi ab onere pro-
bandi, ſed immo poſſet principalis confeſſionẽ pro-
curatoris reuocare.Thomas d.deciſ.70.n.8.Immo nec
videtur ſufficere mãdatum ſpecialiſſimum,ſed quod
debeat reſponſio fieri perſonaliter, vbi etiam perſo-
naliter ponẽs iurauerit.Ozaſc.dec.113.And. Sol.ad de-
cret.Saband.lib.3.de poſit tit.16.gl.1.n.9.vbi quod ta-
20 men ratio obſeruatur] † ſed in Syndico Vniuerſi-
tatis non requiritur ſpeciale mandatum, Boreũ. in
deciſ.tom.2.tit.x. numero 107.ſenſit. Michelor. de poſit.
cap.64.num. 15. vbi extendit etiam ad Syndicos,
alios miniſtros Confraternitatum, & limitat in
Syndico Monialium Et † ſi quis nihilominus ve- 21
lit reſponſiones ab ipſo principali abſente, erit
tranſmittendus Notarius, vel remiſſoria ſumptibus
ipſius petentis,niſi abſit per calumniam, quia tunc
ſumptibus abſentis erit facienda tranſmiſſio, Luc.
Pet.in d.Pract.lib.2.cap.4.ſub n.24.Mancin.de iuram.
par.2.art.2.n.75.& 76.Et niſi abſens voluntarie liti-
garet per procuratorem, vt contingit in actore, ſe-
cundum ea,quæ tradit,Caballin.ad Conſt. March.lib.5.
cap.19.in Ver.ſumptibus,Marãt.in l.ſi actor.nu.95.&
ſeq. ff. de procurat. in quo tamen videas quæ habentur
per Michelor.de poſit.cap. 65. & Ioan. Ludouic. dec.
Peruſ.74.par.2 Baltax.de Ang.in addit.ad deciſ Gez-
zarell.63.n.8.vbi,quod debet abſẽtis ſumptibus mit-
ti examinator, vel committi officialibus locorum,
niſi abſit cauſa Reipublicæ, ſed expenſas expeditio-
nis literarum commiſſionalium,& poſitionum exẽ-
pli ſoluit pars petens,Fenzon.ad Stat. Vrb. lib.1.cap.
68.n.123.& 127.in fin.Ant.Sol.ad decret.Saband.l.3.
tit.16.de poſit.gl.22.n.3. Menoch. de arbitr. caſ.228.
† ſed cuius ſumptibus ſit tranſmittendus notarius 22
ad perſonas egregias infirmas, vel fœminas reſpon-
dere debentes, videas Caballin. in d. ver. ſumptibus
Granat.ad pract.Veſtr.lib.6.cap.vlt.n.34.in fin.& Sa-
luſt.Tib.in pract. A.C.lib.2.cap.32.n.1.Baltax.de Ang.
loc.cit.vbi quod expenſæ ſubminiſtrandæ ſũt per pe-
tentem.] Prout † per partem compelli poteſt ad 23
reſpondendum ipſe Procurator aduerſarij,Marant.
in l.ſi actor.n.99.ff.de procur.vbi quod procurator te-
netur reſpondere omnibus illis poſitionibus,quibus
tenetur Dominus, Cancer.var.reſol.par.2.cap.14.n.3.
Veſtr.d.lib.5.cap.14.n.10.[non ſecus ac compelli po-
teſt principalis, Duran.dec.227.n.4.& 5.ſi tamen ha-
beat ſpeciale, & ſufficiens mandatum, alias ſecus,
cum non teneatur pandere ſecreta cauſæ,prout nec
ſubijcere ſe examini contra dominum, vbi eſt pro-
curator ad iudicia, quamuis ſecus ſi ad negocia,
Rot. recent. dec.62.numer.1.& ſeqq.par.3.vbi reſpon-
det contrarijs, Fenzon. ad Statut. Vrb. libr.1.cap.68.
num.125.& 126. & videas Duran. dec. 203. & 227.
per tot.Sed parte inſtante, ſeu citante poteſt, vel iã
approbatus,reſpondere ſine ſpeciali mandato, & eo
Magis ſi nec procurator partis ſimile mandatum
habeat,Buratt.dec.532.num.7.] Cui, † ſi poſitiones 24
reſpiciant nouum, & emergentem articulum cau-
ſæ,qui præuideri non potuiſſet,ſeu non habeat ſpe-
ciale mandatum, competit dilatio ad conſulendum
principalem abſentem,ſecus, ſi reſpiciant negociũ,
ad quod fuit cõſtitutus,vel habeat ſpeciale manda-
tum,quia principalis tenetur, ac præſumitur mitte-
re,ſeu conſtituere procuratorẽ inſtructum,Marant.
d.num.99.Veſt.d.num.10.[Mancin. de iuram.par.2.
art.2.num. 73.] licet, † vbi re vera ipſe procurator 25
de veritate facti non ſit certus,& dilatio ſibi ad cõ-
ſulendum principalem negetur,poſſit, & debeat tu-
ta conſcientia reſpondere per verbum, non credit,
Veſtr.d.lib.5. cap. 14. ſub numer. 9. Quemadmodum
† ſemper tam ponens, quam reſpondens ſatisfacit 26
aſſerendo,& iurando de credulitate, Put.deciſ.275.
num.3.lib.2. Grat.diſcept.for.cap. 105. numero 5.cap.
109.numer.6.& dec.90.num.14.[Thomas.dec.54.num.
7.& dec.70. num. 1. & ſeqq. Mancin.de iuram.par. 2.
art.2.numer.7.& 8.Ant.Sol. ad decret.Saband.lib.3.de
poſition. tit.16.gl. 1. numer. 10.] Et † ſuſtinetur, ac 27
præiudicat ſpecificatio, ſeu reſponſio etiam facta in
die non iuridica, dummodo non in honorem Dei
vel Sanctorum;Quinimmo iuramentum etiam præ-
ſtitum in diebus feſtiuis eſt ſeruandum,quamuis tã
iurans,quam iuramentum recipiens peccet, Seraph.
dec.782.numer.4.& ſeqq.Fenzon ad ſtatut. Vrb. d. lib.
1.c.58. numer. 13. & ſeqq. Prout etiam proteſtationes

fieri poſſunt diebus feriatis, dommodo non ad inci-
tandum, vt aliquid expediatur, in iudicio, niſi id fie-
ret, vt caderet pro die ſequenti non feriata, Fenzon.
d.cap.58.num.25.& 26.] Et,† vbi tam actor, quam
28 reus peteret reſponſiones ad ſuas poſitiones, reus
prius reſpondere deberet, Bemm. decis.32.num.10.
29 † niſi poſitiones rei eſſent præiudiciales poſitioni-
30 bus actoris, Bemnt.d.dec.32.num.4. † etiam quod
vnus prius quam alter poſuiſſet, Benint.d.dec.32.n.
19.] Sed, ſi ſint hinc inde datæ poſitiones cõtrariæ,
& inde iuratum de calomnia, neutra partium tene-
tur ad reſpondendum, Fenzon.ad ſtatut.Vrb.lib.1.c.
68.num. 132. Nec refert, quod in materijs datis in
actis nominentur articuli, ſeu promiſcue poſitiones,
& articuli, nam nihilominus, ſi cõſtet, eas eſſe in ef-
fectu poſitiones, de illis iudicãdum eſt, ſicut de po-
ſitionibus, Greg.XV.dec.577. num.4.& poſitiones, &
non articuli cẽſentur, ſi præfixus ſit terminus ad il-
lis reſpondendum, Greg.XV.dec.385.num.4. Ac arti-
culi iurati habentur loco poſitionum, Rot. in Roma-
na hæreditatis coram R.P.D.Pirouano, poſt tract. dec.
473 n.5.Fenzon.ad Statut.Vrb.lib.1.cap.68.n.17.& 18.
& ibi Rot.deciſ.36.verſ.ſcriptura, in fin.]
31 Non † tamen poteſt quis cogi ad reſpondendum
poſitionibus, ſuper quibus iam fuerũt examinati te-
ſtes, vel electa via examinis, Borell.in ſum.deciſ.tom.
32 2.tit.1.num. 50. † niſi fuerit per decretum Iudicis,
vel partis proteſtationem reſeruata facultas peten-
di, & habendi reſponſiones in qualibet parte iudi-
33 cij, vt quoque † non tenetur quis reſpondere articu-
lis, & materiis, quæ concernant petitorium à parte
ſuſpenſum, Scacc.de Iudic.lib.2.cap.7.num.172.Ricc.
in collect.dec collect.268.quamuis ſecus ſi non ſuſpen-
ſum, in interdicto tamen retinendæ, Ant. Sol. ad
Conſtit. Saband.lib.3.tit.16.de poſit.gl.10.numer.5. &
ad effectum examinis nihilominus de ſtylo Rotæ
admittantur articuli etiam ſtante ſuſpenſione, ſed
teſtes ponantur ad partes, Mancin.de iuram.par.2.
art.2.num.52. Prout neque tenetur quis reſpondere,
vbi petitio ſit calumnioſa, vel reſponſio nõ releuet,
Gizzarell.dec. 63. num. 3. & 4. ſeu ſit poſitio ſuper
repulſa aius teſtium productorum, & contineat de-
lictum, ſed ſolum circa conſanguinitatem, Baidax.
de Ang. ad d.dec.63. Gizzarell.numero 4. & cum iſta
modificatione procedit Forſan. dictum Mancin.de
34 iuram.par.2.art.2.num.34.] † nec ijs, quæ ſint con-
ceptæ per modum exceptionum, vel interregatorio-
35 rum, ſed † debent poſitiones, & articuli eſſe forma-
ti per modum poſitiue, Itaut, qui vult reſponſiones,
ſeu etiam teſtes examinare, ponat, & poſitum diſpo-
ſitiue aſſerat, & fateatur, Marant.de ord.Iud.par.6.
art.4.n.6. Tuſc in verb.inſtrumenta concl.318.n.2. Bo-
rell.in ſum.dec.tom.2.tit.1.num.57.Luc. Pet. in pract.
Capitol.lib.2.cap.4.num.10.& cap.9.n.5. Saluſt.Tiber.
in pract.A.C.lib.2.cap.13.n.21.& 22.Veſtr.in pract.lib.
5.cap.15.n.4.Grauat.ad Veſtr.d.lib.5.cap.14.n.19.Vbi
etiam videas, quibus alijs poſitionibus reſponden-
dum non ſit, & de hoc etiã apud Ricc. in coll. 258.
& 268.Marſcard.in verb.Poſitio, concl.1177. Cabal-
lin.ad d. Conſt. March.19.lib.5.in verb.poſitio, n.3. &
5. & Borell d.tom.2.tit.1. Benint.dec.32. numero 12.&
ſeqq. & Scacc.de Iudic. lib.2.cap.7.numer.91.& ſeqq.
& late Michelor. de poſit. cap.7. & ſeqq. Mancin. de
iuram.par.2.art.2.num.14.& ſeqq. Fenzon.ad Statut.
Vrb.lib.1 cap. 68. numer. 90. & ſeqq. Ant. Sol. ad
decret. Saband. lib. 3. tit. 16. de poſit. gloſ.8.& ſeqq.]
36 Sed, † ſi negligẽtia ſui procuratoris aliquis huiuſ-
modi articulis, ſeu poſitionibus, & materiis reſpõde-
ret abſq; aliqua proteſtatione, reſponſio teneret, &
præiudicaret Luc.Pet.d.num.10. Tuſc.in verb.poſitio,
concl.387.num. 12. Michelor.de poſit.cap.57.numer.1.
& ſeqq. [Mancin. de iuram.par.2.art.2.num.82.vbi
num. 86. & ſeqq. quid ſi in exhibitione poſitionum
non fuerit ſeruata forma ſtatuti, & idem habetur,
& vide per Fenzon. ad Statut. Vrb.lib.1.cap.68.num.
29.& ſeqq. & ibi Rot.dec.35.& dec.172.]
Debet † etiam poſitionem quis formare explici- 37
tam, veram, & ſimplicem, & de vnaquaque re di-
ſtinctam, alias, ſi poſitio ſit implicita, vel partim
vera, & partim falſa, quis reſpondendo ſatisfacere
per verbum, non credit, vt ponitur, Luc Pet.d.cap.
4.n 8.& 20. Tuſc.verb.poſitio, concluſ.386.nu.7.pract.
Pap.in form.excipiẽd.cont.poſit.in gl.primo, n.6. vbi A-
poſtilla, litera L. Gatall.ad Conſt. March.19.lib.5.in
verb.ſimpliciter, n.2 Scacc.de iudic.lib.2.cap.7.n. 544.
Rot. poſt ſecundum vol.conſ.Farin.deciſ.34.n.1.& vi-
deas Michelor.de poſit. cap. 32. ſed † in conſcientia 38
non videtur tutus a periurio, Luc.Pet.d.n.20.Man-
cin.de iuram.par.2.art.2.n. 51.] licet contrarium te-
neat, Scacc.de Iudic.d.lib.2.cap.7.n.709.[& allegati
per Mancin.d.art.2.n.50.] Et multo minus abſolute
negans poſitionẽ veram, & falſum dicens, quamuis
nõ puniatur criminaliter, & in foro fori excuſetur à
periurio, quia poteſt non recordari, & iurat de eo,
quod credit, nõ de veritate; Marãt.de ord.Iud.par.
6.act.4 n.17.& act.9.n.24.& in l.ſi actor.ſub n.101.ff.
de procur.Grat. diſcept.for. cap. 109. numer. 6. & 7.
Tuſc.in verb.memoria, concluſ. 186.num.3.& in verb.
poſitio, concl.386.num.23.& 43. & concl. 387. num.
2. Rot.poſt ſecundum vol. conſ. Farin.dec.34.nu.1.& 2.
[Mancin.de iuram.d.par.2.art. 2. num. 55.] In quo
tamen videas, quæ habentur per Farinac.de falſit.&
ſimul.q.159.§.poſitio, num.216.& ſeqq. & Michelor
de poſition. cap. 40.& cap. 52.in fin. [& Fenzon. ad.
ſtat.Vrb.lib.1.c.68.n.66.& ſeqq.] Et † videatur negãs 39
per verbũ nõ credit, vt ponitur, nihilominus admit-
tendus ad iuramentum in litem, d.deciſ.34 num.1.
Prout † nec in criminalibus falſum dicens de per- 40
iurio punitur in foro contentioſo, ſed ſolum habet
Deum vltorem, etiam quod examinetur vti princi-
palis in ſe, & teſtis in alios, Chart. de interrog. reſ.
lib.3.cap.3.n.16.late Farin.de falſit.q.160.§.reus.num.
294.& ſeqq. Sed, ſi Iudex feciſſet præceptum de ve-
ritatem dicendo ſub certa pœna, poſſet negantem
poſitionem, ſi diceret falſum, auctoritate præcepti,
etiã punire, Marãt.d.act.4.n.18. Mãcin.de iur.d.par.
2. art. 2. n. 56. & in his terminis eſt fortaſſe intelli-
gendus, Thomat.d.dec.70.n.4.& concordantes cum eo,
Conuictuſque de mandacio patitur etiam iuramen-
tum in litem, Mancin.de iuram.d.par.2.art.2.n.57.]
Non † tamẽ diceretur ſufficienter reſponsũ per 41
verbum, non credit, vt ponitur, ad effectum, ad quẽ
ponitur, eo modo, quo ponitur, niſi intercederet co-
pula, Et, vel alia negatiua, videlicet non credit, pro-
ut ponitur, neque ad effectum ad quem ponitur, nec
eo modo, quo ponitur; vel non credit, vt ponitur, &
ad effectum, ad quem ponitur, & eo modo, quo po-
nitur, Saluſt. Tiber. in d. pract. A. C.lib.2.cap.3.ſub
num.23.verſ.immo audio. Add.ad.dec.281. Greg.XV.
num.10] Fenzon.ad ſtatut.Vrb.lib.1.cap.68.num.47.
& ſeqq. niſi ſtatutum contrarium diſponeret, Ant.
Sol.ad decret. Saband. lib.3.tit.16.de poſit.gl.20.num.
1.Buratt.dec.881.num. 4. 10. & 11.vel etiam ſtylus
loci, Buratt.d.dec.881.num.10.& ſeqq.] Quinimmo,
† ſi in fine cuiuſlibet poſitionis adiecta ſint verba, 41
ſi non credit de tanto, dicat de quanto citra ponẽ-
tis præiudicium, nec etiam ſupradicta reſpõſio ad-
mittenda videtur, ſed videtur, poſſe quis cogi ad
melius reſpondendum, & ſpecificandum, quam par-
tem poſitionis veram credat, & quam non veram,
pract.Pap. in form. poſit. act. in gl. ponens in Addit.
circa fin.Luc.Pet.in d.pract lib.2 ca.4.numer. 21.Ieſ.
Ludon.dec. Peruſ.51.numer.6.par. 1. ſed contra ſenſit.
Scacc.de iudic.lib.2.cap.7.numer.708.& Michelor. de
poſit.

poſit.cap.52 numer.26.] *Fenzon. ad Statut. Vrb.lib.1. cap.68.num.69.* quamuis *Ant.Sol.ad Conſtit.Saband, lib.3.tit.16.de poſit.gl.9. num. 1. & 3.* videatur ſentire contrarium, ex quo abſurdum ſit grauare reſpondendum onere diſtinguendi poſitiones partis aduerſæ, loquens de ſimili clauſula diuiſibili vnam poſitionem. Et poſitioni, quæ ſit ſimplex, diſtincta, & nō implicita, cogi poteſt ad reſpondēdum ſimpliciter per verbum, credit, vel non credit, *Grauat.ad Veſtr. in pract.lib.5.cap.14.num.14.Seraph.dec. 408. num.3. Burat.dec.882. num. 2. & 3.* & eo magis ſtante ſtatuto, vel ſtylo, *Buratt.d.dec.882.num.4. 10. & ſeqq.* quod prolatum à reſpondente denotat veritatem, & pro veritate præiudicat, *Ant. Sol.ad decret.Sab. d.lib.3.tit.16.de poſit. gl. 16. numer. 1. & 2.* debetque reſponſio eſſe clara, & ad propoſitum, *Sol. loc.cit.gl. 14. num.1.* ita vt certificet Iudicem, & ponentem, & releuet ab onere probandi, *Buratt.dec.882.nu.1.* Nec à mandato de reſpondendo præciſe datur appellatio, niſi legitima cauſa inſeratur, *Mar. Ant. var.reſol.l.2.reſol.36.n.4.* Sed in ruſtico, homine, ignaro, minore, vel muliere videtur admittenda etiam reſponſio qualificata, niſi ſint ſagaces ſecundum, *Fenzon.ad Statut.Vrb.l.1.cap.68.n.60.& 61.*]

43 Ad reſpondendum † autem poteſt quis compelli per remedia Iuris, videlicet à Iudice Eccleſiaſtico per cōminationē, & ſententiā excōmunicationis, *For. term. Rot. in rubr. de clauſ. gener. in clauſ. ad reſpondendum,fol.mihi 61.& 66.à tergo formul. Aduoc.tract. 2.cap.7.fol.9.à tergo.Veſtr.in pract.lib.5.cap.14.n.4.* Et à Iudice ſeculari per arreſtationem perſonæ, vel pignorum captionem, vel pœnæ pecuniariæ, aut aliarum pœnarum arbitrariarum impoſitionem, *Formul. aduoc & Veſtr.loc.cit. Michelor.de poſit. cap.31.nu.11. Mancin. de iuram.par.2.art.2.n.31.* à quo iuſſu, & grauaminis relaxatione non admittitur appellatio, *Ruginell. de appell.§.2.cap.3.n.506.*] & poteſt procedi etiam ad pronunciam de habendo poſitiones pro confeſſatis, ſeruatis iis, de quibus *in cap.1.vbi Franc. num.9.d.confeſſ.in 6.& per pract.Papien.in form.poſit. Act.in gl.reſponderi,& Add.ad gloſ.Penit.litera C. & eadem pract. in excep. contra poſitiones, in gloſ. eidem transmiſſarum. Maſcard.de probat.in ver.poſitio, concl. 1177.n.69.& ſeqq.Rot.Gen.dec.261.n.8.& ſeqq.Marant.de ord.iud.par.6.membr.2.de contumac.n.10.& in l.ſi actor.num.104.ff.de procur. Saluſt. Tiber. in pract. A.C.lib.2.cap.13.num.11.& ſeqq.& numer. 23. Scact. de iudic. lib. 2. cap.7. num.476.& ſeqq.Borell.in ſum. dec.tom.1.tit.1.numer.89. & ſeqq. Surd. conſ. 360.lib. 3.* Vbi *num. 16.* quod ſufficit partem iterato citari cum comminatione, quod alias pronunciabitur haberi pro confeſſatis; cui concordat, *d. Conſt.Ægid. 19.lib. 5.& numer.31* etiam quod non tranſmittatur copia poſitionū, *Rot dec.3.de confeſſ.in antiq,Seraph. dec.408. Rot. in Regien. bonorum coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract.dec.193.num.17.in Aſculana ſocietatis coram Eminentiſſimo D.Cardinali Virili, poſt tract. dec. 314.num.10.Fenzon.ad Statut.Vrb. c.68.num.76. & ſeqq.lib.1. Rot.dec.38 verſ.ſed domini, & verſ.ſeq.& dec.39.dec.41 in fine,* vbi mouetur dubium de forma ſeruanda in obligatione camerali, *Mancin.de iuram. par. 1. art.2. numer. 3. Marcheſ. de commiſſ. part. 2. de commiſſ. reſtit. in integr. § 1. numer. 105.* vbi, quod pœna non reſpondentia eſt, vt poſitiones habeantur pro confeſſatis non ipſo iure, ſed mediante Iudicis interlocutione, & quod vbique ſic in praxi ſeruatur, & poteſt poſtea ex huiuſmodi ficta confeſſione ferri contra ſic confitentem ſententia, *Rot.Gen. deciſ. 161. num. 11. & 12.* vbi quod ad effectum huiuſmodi interlocutoriæ requiritur citatio perſonaliter executa, nec ſufficit contra Procuratorem ad præſentādū principalem. *Thomas. dec. 54. num. 2.* A qua etiam pronuncia de habendo poſitione pro confeſſatis nec datur appellatio, ſecundum, *Mar. Ant. var.reſol.lib.2.reſolut.4.n.13.* ſed contrarium tradit, *Luc. Pet in pract.lib.2.cap.4.num.16.* vbi *num.29.* dat conſilium, vt expectetur decretum tranſitum fieri in iudicatum, & ſequitur *Fenzon.ad Statut.Vrb.lib.1.cap. 68. num. 107.* ſed de hac materia vide etiam aliqua *per Ruginell. de appell. §. 2. cap. 3. in verb. Confeſſus numer.209.& ſeqq. & in verb. Poſitio. numer.800.& Mancin.de iurem.par.2.art.2.numer. 77. & Gratian. deciſ. 171.*]

Quamuis † reſpondere debens poſtea 44
quandocunq; re integra, antequam Iudex ſuper huiuſmodi habita confeſſione pronunciet, ad reſpondendum admittatur, *Caballin.ad d.Conſt March.19. lib.5 in ver.pro confeſſis numer.1.Saluſt. Tib. in pract. A.C.d.lib.2.cap.13.numer.14.videas tamen Michelor. de poſit.cap.36.[& Mancin de iuram. par.2. art. 2. num. 78. Fenzon.ad Statut. Vrb.lib.1.cap.68.num.80. & num.108. & ſeqq. Gratian.dec.171.numer.2.& 11. Ant. Sol. ad decret. Saband. lib. 3. de poſit.tit,16.gl.4. num.1.*]

† maximè ſtante impedimento, vt puta, ſi 45
non potuit reſpondere, quia poſitiones non fuerunt repertæ, *Grat.diſcep.for.cap.639.num.15.* [cuius impedimenti iuſtitia relinquitur Iudicis arbitrio, *Ant. Sol.ad decret.Saband.lib.3.tit.16.de poſit gl.23.numer. 1.*]

† ſecus, ſi hoc euenerit ex eius negligentia, & 46
contumacia, nec excuſatur ex verbali oblatione, *Grat.d.cap.639.num.16.& ſeqq.* [Prout ſecus ſi pronuncia tranſitum fecerit in iudicatum, & ſic poſt decem dies, nā tunc contumax in reſpondendo non admittitur amplius ad moræ purgationem, *Pacific. de Salu.inſp.1.cap.6.num.15.& 16.* Sed datur aliquādo in ſignatura Sāctiſſimi ad reſpondendū gratioſa in integrum reſtitutio, ſi aliqua iuſta, & rationabili cauſa reſponſum non fuerit, cum clauſula, Conſtito de bono iure, nouoque præfixo termino ad reſpondendum, & præcipue Eccleſiæ, ne ex contumacia Prælati, ſeu Rectoris cauſam perdat, *Marcheſ.de commiſſ.par.2.de commiſſ.reſtit.in integr.§.1.n.104.*] in

quo † ſi aduocatus, vel procurator, & cauſæ patro- 47
nus, vt forte videatur cautus in cauſis agendis, & ad ineundam gratiam ſui clientis, ipſum clientem, & principalem inſtruat ad negatiue reſpōdendum, vbi de veritate in contrarium eſt certus, ſeu poteſt certificari, valde grauat eius conſcientiam, & parti ad damna, & intereſſe tenetur, *Add.ad pract.Pap.in for. Commol. Act.ad gl.coram Vobis in ver.negare, Veſtr.in pract.lib.5.cap.8.n.573.& cap.14.num.7.& 8. Michelor.de poſit.c.64.n.4.& 5.& cap.32.ſub n.5.*

Et licet ad prædicta vitanda † aduocatus, & pro- 48
curator arceantur à præſentia reſpondentis, ne eum verbo vel nutu inſtruant, *Marant.in ſuis ſingular.in ver.Ruſticus.fol.mihi 135.& in l.actor.n.101.& 102.ff. de procur.Veſtr.in pract.d.lib.5.cap.14.num.8. Add.ad pract.Pancirol par.2.fol.111.in verb. Arbitris remotis. Michelor.d.cap.64.n.6.vbi n.7. declarat.* [*Mancin. de iuram.par.2.art.1.n.70.Fenſon ad Statut.Vrb.lib.1 cap. 68.n.118.& 127.*]

Attamen, † vbi reſponſiones de- 49
ſiderantur à perſona indiſcreta, vt à valde ruſtico, vel rerum imperito, & idiota, aut prodigo, ſeu muliere, vel alias egēte alieno conſilio, eſt idem, ne decipiatur, ad reſponſiones admittendus cum præſentia, & aſſiſtētia ipſius aduocati, ſeu procuratoris, *Marāt.in d.l.ſi actor.n.103.ff.de procur.& de ord.iud.par.6. Act. 4.n.16.& inter.ſingul.in dicto ver. Ruſticus, Luc.Pet.in pract.lib.2.cap.4.numer.12. Grauat ad Veſtr. d. lib.5. cap.14.num.3. & ſeqq. Add. ad pract. Pancirol.d. par. 2. fol. 111. in verſ. Arbitris remotis. Scac. de Iudic. lib.2.cap.7.num.554.& ſeqq. Borell.in ſum. deciſ.tom. 2.tit.1.numero 127. Ioſeph. Ludouic. dec. Peruſ.81.par. 2. Michelor.d.cap.64.num.8.[Mancin.de iuram.d.*

part.2.art. 2.n.71.Fenzon.loc.cit.n.119.& 127. Ant.Sol. ad decret.Sabaud.l.3.tit.16.de poſit.gl.6.n.1.]
50 Prout † minor reſpoodere debet cum eutatore,
Lanfr.dec.36.cont.1. Michelor.de poſit.cap.64.n.13.vbi
*n.14.*quod hoc procedit etiam in pupillo doli capa-
51 ce,& quod † pupillus non poſſit confiteri,vel nega-
re aliquid in iudicio,vel eſſe contumax ſine tutoris
auctoritate,vel patris,tradit *Marant.in ſuis ſingul.in*
52 *ver.pupillus fol.mihi* 80.& 81.& † ſi habeat aduerſa-
ſarium litigantem ſagacem , poteſt minor ab aduo-
cato, ſeu procuratore in reſpoodendo poſitionibus
inſtrui,*Borell.in ſum.deciſ.tom.1.tit.65.n.97.*
53 Poteſt † etiam reſpondens poſitioni,& confitens
eamdem reſponſionem incontinenti , & antequam
recedat , ac ad extraneos actus perueniat reuocare,
& ſe corrigere , etiam non docto de errore , *Gabr.*
de confeſſ. concl. 6. num. 4. & 10. Tuſc. in ver.poſitio.
concluſ.391.per tot. Michelor.de poſit. cap. 63. numero
54 *4. & ſeqq.* † cum facilius admittatur reuocatio re-
ſponſionum huiuſmodi, quam aliarum confeſſionũ
ex quo ad perſuaſionem partis facta videatur con-
feſſio , *Veſtr. in pract. lib.5.cap.16.ſub num.7. Tuſc.d.*
55 *concl.391.num.16.*† niſi reſpoofio ſit poſt terminum
datum ad deliberandum , *Gabr.de.concl.6.numero 5.*
*Tuſc.d.concl.391.numer.7.*Vel poſt datam copiam ip-
56 ſarum poſitionum.Et, † poſtquam quis ſufficienter
reſpondit,non debet vocari ad iterum reſpondendũ
ne detur occaſio , vt ex variis reſponſionibus periu-
rium iuruttat , *Borell. in ſum. dec.d.tom.2.tit.1.n.47.*
Cyriac.contr. for. lib. 1. contr. 38. num.7.Michelor.de
poſition cap.50.num. 4. & ſeqq. & cap. 51. numero 8.
Ant. Sol.ad decret. Sabaud. lib.3.tit. 16.gl.12.num.5.
Thomat. dec. 54.numer.3.& 4.Mancin.de iuram. par.
*2.art.1.num.26.*Niſi agatur de facto alieno, quia in
eo , quod hodie non credit , poteſt cras credere,
Fenzon.ad Statut.Vrb.lib.1.cap.68.num. 129.& 130.
Vel niſi io ſecũdis poſitionibus magis diſtinguere-
rut,& exprimeretur materia, *Ant.Sol.ad decret. Sa-*
baud lib.3.tit.16.de poſit.gl.12. num. 5. Sed , ſi alicui
poſitioni non ſit ſufficienter reſpõſum, debet ſtatui
nouus terminus ad melius reſpondendum cum re-
ſtrictione ad alias , quibus noo fuit ſufficienter re-
ſponſum,non autem ſimpliciter , *Thomat.d.dec.54.*
num.5. licet poſt factam reſponſionem à ſpeciale
mandatum habente cogi poſſit ad reſpondendum
etiam ipſe principalis velut inſtructior , *vt ex Ne-*
uizan.ſentit. Mancin. de iuram.d.par.2.art.2.n.105.
quod ego crederem poſſe procedere , vbi mandatũ
procuratoris nõ fuiſſet indiuiduum, & ipſe princi-
palis poſitionum copiam nõ habuiſſet,ſeu vidiſſet.]
57 Nec † poſitio ſemel facta amplius fieri debet , *Bo-*
58 *rell.in d.ſum.dec.tom.2.tit.1.n.171.*† niſi nouum quid
emerſarit,vel priora acta,& reſponſiones eſſent de-
perditæ,*Borell.d.tit.1 numer.46. Michelor.d.cap.50.*
59 *num. 10,* quamuis † dicens contrariom eius , qood
prius dixerit , non habeatur pro periuro , *Borell. d.*
60 *tit. 1. num. 45.* Non omitto,quod † poſitiones habi-
tæ pro confeſſatis non attẽduntur,vbi non fuerunt
datæ habente mandatum indiuiduum , nec ſeruata
fuerunt requiſita, *Rot.in Aſculana Societatis coram*
Emminentiſſimo D. Cardinali Virili.poſt tract.dec.314.
num.10.[Prout nec attenduntur io Curia , & *Rota,*
Caualer.dec.562.n.1. Rot. recent.dec.276.n.6.dec.558.
in fin.& dec.656.n.8.par.3.Greg.XV.dec.460.n.14. &
ibi Beltram.n.18.Rot.in Bonon.ſpolij coram Manzane-
do,poſt tract.dec.461.n.6.& penes Fenzon. ad Statut.
*Vrb.deciſ.41.in fin.*Niſi fauore Eccleſiæ , & vbi adeſt
præſumptio colluſionis , *vt in d. Bonon. ſpolij coram*
Manzanedo,poſt tract.dec.461.n. 7. Et quoad pupillũ
illi noo noceret ſimilis pronuncia contra eius tuto-
rem,vel curatorem lata , *Mancin.de iuram.d.par.2.*
61 *art.2.n.106.& 107.*Et † poteſt nihilominus poſt ha-
bitas , ſeu pronunciatas poſitiones pro confeſſatis,
qui non reſpondit,probare contrarium , *Farinac. de*
inquiſit. qu. 11. numer. 7. Michelor. de poſit. cap .48.
Fenzon.in adnot.ad Statut.Vrb. lib. 1. cap. ſub numero
24. Ant. Sol. ad decret. Sabaud. lib. 3. tit. 16.de poſit.
gloſ.4.numero 1. ad quod videas etiam allegata per
Mancin.de iuram.d. par. 2.art.2.num.79. Et , ſi poſt
etiam confeſſatas poſitiooes per reſponſionẽ iura-
tam conſtet de contrario , poteſt ipſa confeſſio re-
uocari, *Mancin.de iuram.d.part.2.art.2.numero* 108.] 62
Et † per reſponſionem ad poſitiones , ſeu Interro-
gatoria,noo cenſetur lis conteſtata,*Cancer.var.reſol.*
par.3.cap.16.numer.13.& 14.Michelor.de poſit.cap.66.
num.1.† niſi poſitiones,ſeu articuli,non ſolum con- 63
tinerent factum,ſed etiam petionem,& ſic ſint con-
cluſiui,vel ſint producti loco petitionis,*Michelor.d.*
c.66.num.2. Contard. de moment. poſſ.limit.2.§.6.n.47.
[Quemadmodum nec reſponſio , ſeu confeſſio
vnius ex Reis debendi,ſeu ex litis cõſortibus etiam
ſi ſit iudicialis,alteri nocet correo, vel litis conſor-
ti,*Rot.penes Fenzon.ad Statut. Vrb.dec.37. circa fin.*
& in recent.dec.96. n.2.par.3. ad quod videas etiam,
Granut.theorem.10.n.33.& Mancin.de iurã.par.2.art.
2.n.65.& 66.& Rot.in Florentina Decimarum coram
*R.P.D.Veroſpio.poſt tr.dec.631.n.8.& ſeqq.*Sed eſt tã-
tummodo efficaciſſima probatio cõtra ipſum reſpõ-
dentem,& confitentem,*Thomat.dec.75.n.9.Greg.XV.*
dec.92.n.1.Rot.recent.dec.320. num.18. par.5. & ha-
bentem ab eo cauſam , *vt in d.dec.320.num.18.* ha-
betque vim rei iudicatæ , *Thomat. d.dec.75.num.8.*
& qood in pluribus reſpondentibus,vt in pluribus
tutoribus , vel conſiliariis quorum aliqui negent,
aliqui fateantur,præualeat reſponſio plurium,& in
paritate reſponſio negantium, *tradit Ant.Sol.ad de-*
*cret.Sabaud. lib. 3.tit.16.de poſit.gl.20. num.5.*Eſtque
confeſſio quæ contineat vnicum capitulum,ſeu fa-
ctum acceptanda cum ſua qualitate, nec poteſt di-
uidi,*Maram de ord.iudic.part.6.art.5. ſub n.27. vbi*
exempla. Pacian de probat.cap.25. numero 5.& ſeqq.
Granat.ad pract. Veſtr.lib.5. cap.16.numero 15. Ant.
Sol.vbi ſub.gl.31.numero 1.& 2.Rot.diuerſ.deciſ.802.
numero 1. par.1.& poſt 2. vel.conſ. Farin. dec.115. ſub
numer.1.& in Brixien Confidentia coram Penia penes.
Marcheſ.de commiſſ.par.1. fol.520. numero 9 Seraph.
dec.197. numero 2.& dec.644.num.1.Rot recent.deciſ.
167.num.17. par.1.& dec.158. num.5.dec.170.numero
*6.*vbi quod debet vel in totum reiici,vel in totum
acceptari,*& dec.518.num.4.par.2.*Præſertim ſi con-
tra qualitatem non adſit aliqua probatio, nec iuris
præſumptio , *Soc.qu.81.numero 149. Mareſcott. var.*
reſol.lib.2.cap.45.num.12.Honded.conſ.96. numer.25.
lib.1. Thomat.deciſ.93 num.25. Rot. poſt 2. vol. conſ.
Farin.d. dec.115. num.4. Riec.in collect. deciſ. collect.
1250. in fin. Rot.poſt Fenzon.ad ſtatut. Vrb. dec.168.
verſ. non obſtat *il ſecundo*, nec ſit qualitas,quæ an-
nullet,& perimat ipſam confeſſionem , *d. dec.168.*
*ibid.*ſed habeat pręſumptionem pro ſe,*Bart.in l.Au-*
relius.§.idem quæſijt ff.de libert.leg.Soc. d. q.81. n.153.
Honded.d.conſ.96.num.25 lib.1. Bertaz Zol.conſ.crim.
449.num.13.& ſeqq. lib.2. Surd.dec.258. num.4. Rot.
in Romana participationis lucri. 5. Iunij 1603. co-
ram Lista , Quamuis ſecus ſi præſumptionem ha-
bet contra ſe , quia tunc poteſt acceptari confeſſio
& reiici qualitas, *Maram.de ord. iudic.par.6.art.6.*
art.5.ſub num.27. Mareſcott. var.reſol.lib.2.cap.45.
num.10. Ant. Sol.ad decret.Sabaud.de.lib.3.tit.16.de
*poſit.gl.21.num.3.*vbi non obſtante Statuto mandan-
te confeſſiones,& reſponſiones acceptari cum ſuis
qualitatibus , *Rot. diuerſ.dec.802. n.3. par.1. Seraph.*
dec.204. num.1. & deciſ.644. num.2. Rot. recent.dec.
525. num.2.dec.768. num.6. dec.772. num.12. par.2.
& dec.118. num.26 par.5.Greg.XV.dec.92. numero 8.
&

Digitized by Google

& ibi Beltram.n.10.& deciſ.351.numer.10. & de magis communi in ciuilibus, *Alex.conſ.3.in fin.lib.4.& conſ.39 in fin.lib.7.Pacian.de probat.cap.15.n.13.Nat.conſ.86.* & in terminis confeſſionis poſſeſſionis aduerſarij cum qualitate vitij, vel erroris, ſeu quod ſit iure familiaritatis, vel alterius nomine, *diximus ſupra obſer.19.n.20.& ſeqq.& ibi in addit.n.11.& ſeqq.* Niſi qualitas ſit talis, quæ faciat, vt quod actum videtur, actum non ſit, vel actum nullum reddat, nam tunc, etiam ſi ſit contra iuris præſumptionem, diuidi non poteſt, *Mareſcott. var. reſolut.d.lib.2.cap.45.n.9. Ricc.d.collect.1250, Rot.penes Cenc.de cenſib. deciſ.113. n.7.Beltram.ad d.dec.Greg.92.ſub n.10.Rot. in Narnien. Pecuniaria coram Cardinali Pamphilio ſeniore apud Marcheſ.de commiſſ.par.2. fol.576.n.2.* Vel niſi qualitas ſit implicite expreſſa, & vnica verborum ſtructura, ſecus ſi explicite, & non ſub eadem ſtructura verborum, *Mareſcott.d.cap.45.n.7.& 11.* vbi de communi, *& dat exempla.* Et ſecus etiam ſi confeſſio contineat facta diuerſa, ſeu diuerſi temporis, vel diuerſæ ſpeciei, quorum vnum qualificaret aliud, *Mareſcott.d.cap.45.n.16.Natt.conſ.363.n.1.& 2.lib.2.Seraph.dec.1359.n.10.Rot.in d.Narnien.Pecuniaria coram Cardinali Pamphilio ſeniore, penes Marcheſ. de commiſſ.par.2.fol.576.n.1.* Aut ſi confeſſio contineat diuerſa capitula, & ſeparata, *Bart.in l. Aurelius §.idem quæſiit.ff.de libert. leg. Abb.in cap. bonæ memoriæ il 2. ſub n.29.verſ.ſed moderniores.de poſtulat.Prælat. Mareſcott.d.cap.45.n.4.& 16.* & non ſit ſub vnica verborum ſtructura, ſed duplici verborum contextu, *Mareſcott.d.cap.45.n.17.* Adeo vt, ſi eſſent plura capitula connexa, & plura facta, quorum vnum alterum qualificaret, & confeſſio concepta eſſet ſub vnica oratione, non eſſet diuiſioni locus, ſed ſecus ſi duplici oratione, *Mareſcott.d.cap.45.n.7.14.& 15.* Præterea diuidi poteſt confeſſio, quæ ſit qualificata per taxatiuam, Tantum, vt, ſi creditor petat centum, & debitor confiteatur, ſe debere quinquaginta tantum, nam poteſt creditor acceptare confeſſionem quoad quinquaginta, & probare de reliquo, *Pract. Papien. in form. poſit. in verb. ponens. in addit.in fin.* & idem generaliter quando probetur contrarium quoad qualitatem, *Pacian.de probat.c.25.n.27.Grat.conſ.93. num.9.lib.1.& conſ.127. num.9.lib.2. Mareſcott. var. reſolut.lib.2.d.cap.45.num.19.Rot.recent.dec.118. n.26. par.5. Ant.Sol.ad decret.Sabaud.lib.3. tit.16. de poſit. gl.21. num.7.* In iis etiam caſibus, in quibus confeſſio qualificata non poteſt diuidi, nec pro parte acceptari, habet nihilominus Iudex arbitrium illam diuidendi ex præſumptionibus, *Mareſcott.d.cap.45. num. 20.* & admittere, vel reiicere reſponſionem qualificatam ex iuſta cauſa. *Buratt. dec.882. num.9.* Non omitto quod ſimplex reſponſio ad factum poſitionis principale, non ad eius qualitatem eſſet referenda, maxime ſi iam negatum eſſet, quod qualitatibus continetur, *Ant.Sol.ad decret.Sabaud.d.lib.3. tit.16. de poſit.gl.21.num.6.*]

SVMMARIA.

1 *Iuramentum in teſte non videtur in manutentione neceſſarium, Decl. vt num.2.*

3 *Teſtis depoſitionis ſubſtantia, forma, vis, & fundamentum conſiſtit in iuramento.*

4 *Teſtes ſine iuramento non probat.*

5 *Nec in cauſa quantumuis ſummaria.*

6 *Etiam quod teſtis ſit in Sacris ordinibus conſtitutus, vel aliqua dignitate refulgeat, ſeu ſit Epiſcopus, vel Cardinalis, aut Rex.*

[*Iuramentum teſtis remitti poteſt partium conſenſu.*]

7 *Nec numerus ſupplet.*

8 *Papa non poteſt diſpenſare, quod in ferendo teſtimonio teſtes non iurent, & num.12.*

9 *Nec reſcribit, quod ſtetur depoſitionibus teſtium, qui non iurarunt.*

10 *Et ſi reſcribat cum clauſula,* Arbitrio, *illi non eſt locus, & quare.*

11 *Iuramentum in teſte eſt de iure Diuino.*

12 *Iuramentum in teſte eſt inductum ad fauorem partium.*

13 *Teſtis falſum deponens abſque iuramento non punitur pœna falſi ſed extraordinaria.*

14 *Teſtis iurare debet in iudicio.*

15 *Citatio ad videndum iurare teſtes eſt neceſſaria, aliàs examen eſt nullum.*

[*Citatio vnica ſufficit ad videndum.*]

16 *Citatio, quod non interuenerit, probatur ex actorum reualutione.*

17 *Citatio ad videndum iurare teſtes, & eorum iuramentum à pari procedunt.*

18 *Examen teſtis ſine iuramento, & partis citatione non valet, nec etiam in manutentione.*

19 *Præſertim vbi agitur ad inſtantiam partium.*

20 *Citatio generalis in iuramento teſtium non ſufficit, ſed requiritur ſpecialis, & indiuidua.*

[*Citatio ad videndum iurare teſtes non ſuppletur per citationem ad videndum fieri probationes vbi ratio.*

Nec per citationem ad videndum, & recognoſcendum teſtes.

Seu ad videndum præſentare, & cognoſcere teſtes, vbi ratio.

Nec ex quo Iudex in aſſignatione termini probatorij mandauerit citari ad videndum iurare, niſi citatio ſubſecuta fuerit. Ampl.vt num.7.& 8.

Nec ex citatione ad dicendum contra literas remiſſoriales, & ad omnes actus ſucceſſiuos ad effectum contentorum in eiſdem literis.

Nec ex citatione ad videndum iurare teſtes ſuper recognitione remiſſoria.

21 *Citatio debet eſſe certa, non incerta, & vaga.*

22 *Non arctat, nec tenet cum termino nimis breui.*

23 *Iuramentum teſtis, vt valide recipiatur à Notario debet præcedere citatio ad videndum deſtinari Notarium, ſeu illi committi iuramenta, &c.*

24 *Examen nullum eſt, ſi teſtes ante, vel poſt ſeu extra diem, aut terminum, vel locum citatum, ſeu in die executa citationis, vel feſtiuo iurauerint.*

[*Iuramentum teſtis in die circumducto non tenet.*

Examen nullũ eſt loco non certificato, vel cum citatione nimis vaga, vel ſi in loco ſuſpecto, Lim.vt ibid.]

25 *Citatio ad videndum iurare teſtes ſuppletur per monitionem factam parti præſenti.*

26 *Præſentia alicuius in iudicio præſumitur ex monitione, quæ transfert onus probandi contrarium.*

27 *Citatio ad videndum iurare ſuppletur per præſentiam partis ipſi iuramento.*

28 *Præſentia ad actum non præſumitur, ſed eſt probanda.*

[*Præſentia partis in decreto, quo Iudex mandauit, teſtes examinari, non ſupplet defectum citationis ad videndum teſtes iurare.*]

29 *Citatio ad videndum iurare teſtes ſuppletur per intimationem admiſſionis articulorum ad effectum videndi iurare teſtes.*

30 *Per citationem in executionem decreti, quo Iudex mandauerit citari ad videndum iurare.*

[*Citatio facta in executionem decreti, quo Iudex mandauit citari ad videndum iurare teſtes dicitur ſpecialis.*

Expreſſio per relationem ad quid certum dicitur ſpecialis, ſufficiens.]

31 *Per citationem generalem ad omnia ad cauſam pertinentia.*

part.2.art. 2.n.71.Fenzon.loc.cit.n.119.& 127.Ant.Sol. ad decret.Sabaud.l.3.tit.16.de poſit.gl.6.n.1.]

50 Prout † minor reſpondere debet cum curatore, Lanfr.dec.36.cent.1. Michelor.de poſit.cap.64.n.13.vbi n.14.quod hoc procedit etiam in pupillo doli capa-
51 ce,& quod † pupillus non poſſit confiteri,vel negare aliquid in Iudicio,vel eſſe contumax ſine tutoris auctoritate,vel patris,tradit Marant.in ſuis ſingul.in
52 ver.pupillus fol.mihi 80.& 81.& † ſi habeat aduerſariũ litigantem ſagacem, poteſt minor ab aduocato, ſeu procuratore in reſpondendo poſitionibus inſtrui,Borell.in ſum.deciſ.tom.1.tit.65.n.97.

53 Poteſt † etiam reſpondens poſitioni,& confitens eamdem reſponſionem incontinenti, & antequam recedat, ac ad extraneos actus perueniat reuocare, & ſe corrigere, etiam non docto de errore, Gabr. de confeſſ. concl. 6. num. 4. & 10. Tuſc. in ver.poſitio. conclnſ.391.per tot.Michelor.de poſit. cap. 63. numero
54 4. & ſeqq. † cum facilius admittatur reuocatio reſponſionum huiuſmodi, quam aliarum confeſſionũ ex quo ad perſuaſionem partis facta videatur confeſſio, Veſtr. in pract. lib.5.cap.16.ſub num.7. Tuſc.d.
55 concl.391.num.16.† niſi reſponſio ſit poſt terminum datum ad deliberandum, Gabr.de.concl.6.numero 5. Tuſc.d.concl.391.numer.7.Vel poſt datam copiam ip-
56 ſarum poſitionum.Et, † poſtquam quis ſufficienter reſpondit,non debet vocari ad iterum reſpondendũ ne detur occaſio, vt ex variis reſponſionibus periurium incurrat, Borell. in ſum. dec.d.tom.1.tit.1.n.47. Cyriac.contr.for. lib. 1. contr. 38. num.7.Michelor.de poſition cap.50.num. 4. & ſeqq. & cap. 51. numero 8. Ant. Sol.ad decret. Sabaud. lib.3.tit. 16.gl.12.num.5. Thomat. dec. 54.numer.3.& 4.Mancin.de iuram. par. 2.art.2.num.86.Niſi agant de facto alieno, quia in eo, quod hodie non credit, poteſt cras credere, Fenzon.ad Statut.Vrb.lib.1.cap.68.num. 129. & 130. Vel niſi in ſecũdis poſitionibus magis diſtingueretur,& exprimeretur materia, Ant.Sol.ad decret. Sabaud lib.3.tit.16.de poſit.gl.12. num. 5. Sed, ſi alieni poſitioni non ſit ſufficienter reſpõſum, debet ſtatui nouus terminus ad melius reſpondendum cum reſtrictione ad alias, quibus non fuit ſufficienter reſponſum,non autem ſimpliciter, Thomat.d.dec.54. num.5. licet poſt factam reſponſionem à ſpeciale mandatum habente cogi poſſit ad reſpondendum etiam ipſe principalis velut inſtructior, vt ex Nouizan.ſentit. Mancin. de iuram.d.par.2.art.2.n.105. quod ego crederem poſſe procedere, vbi mandatũ procuratoris nõ fuiſſet indiuiduum, & ipſe principalis poſitionum copiam nõ habuiſſet,ſeu vidiſſet.]
57 Nec † poſitio ſemel facta amplius fieri debet, Bo-
58 rell.in d.ſum.dec.tom.1.tit.1.n.171.† niſi nouum quid emerſerit,vel priora acta,& reſponſiones eſſent deperditæ,Borell.d.tit.1 numer.46. Michelor.d.cap.50.
59 num. 10. quamuis † dicens contrarium eius, quod prius dixerit, non habeatur pro periuro, Borell. d.
60 tit. 1. num. 45. Non omitto,quod † poſitiones habitæ pro confeſſatis non attẽdnntur,vbi non fuerunt datæ habente mandatum indiuiduum, nec ſeruata fuerunt requiſita, Rot.in Aſculana Societatis coram Eminentiſſimo D. Cardinali Verili.poſt tract.dec.314. num.10.[Prout nec attenduntur in Curia, & Rota, Canaler.dec.562.n.1. Rot. recent.dec.176.n.6.dec.558. in fin.& dec.656.n.8.par.3.Greg.XV.dec.460.n.14.& ibi Beltram.n.18.Rot.in Bonon.ſpolij coram Manzanodo,poſt tract.dec.461.n.6. & penes Fenzon. ad Statut. Vrb.deciſ.41.in fin.Niſi fauore Eccleſiæ, & vbi adeſt præſumptio colluſionis, vt in d. Bonon. ſpolij coram Manzanodo,poſt tract.dec.461.n. 7. Et quoad pupillũ illi non noceret ſimilis prononcia contra eius tutorem,vel curatorem lata, Mancin.de iuram.d.par.2.
61 art.2.n.106.& 107.Et † poteſt nihilominus poſt habitas, ſeu pronunciatas poſitiones pro confeſſatis, qui non reſpondit,probare contrarium, Farinac. de inquiſit. qu. 11. numer. 7. Michelor. de poſit. cap.48. Fenzon.in adnot.ad Statut.Vrb. lib. 1. cap. ſub numero 24. Ant. Sol. ad decret. Sabaud. lib. 3. tit. 16.de poſit. gloſ.4.numero 1. ad quod videas etiam allegata per Mancin.de iuram.d. par. 2.art.2.num.79. Et, ſi poſt etiam confeſſatas poſitiones per reſponſionẽ iuratam conſtet de contrario, poteſt ipſa confeſſio reuocari, Mancin.de iuram.d.part.2.art.2.numero 108.] 62
Et † per reſponſionem ad poſitiones, ſeu Interrogatoria,non cenſetur lis conteſtata,Cancer.var.reſol. par.3.cap.16.numer.13.& 14.Michelor.de poſit.cap.66. num.1.† niſi poſitiones,ſeu articoli,non ſolum con- 63
tineant factum,ſed etiam petionem,& ſic ſint concluſiui,vel ſint producti loco petitionis,Michelor.d. c.66.num.2. Contard. de moment. poſſ.limit.2.§.6.n.47.

[Quemadmodum nec reſponſio, ſeu confeſſio vnius ex Reis debendi,ſeu ex litis cõſortibus etiam ſi ſit iudicialis,alteri nocet correo, vel litis conſorti,Rot.penes Fenzon.ad Statut. Vrb.dec.37. circa fin. & in recent.dec.96. n.2.par.3. ad quod videas etiam, Grannt.theorem.10.n.33 & Mancin.de iurã.par.2.art. 2.n.65. & 66.& Rot.in Florentina Decimarum coram R.P.D.Veroſpio,poſt tr.dec.631.n.8.& ſeqq.Sed eſt tãtummodo efficaciſſima probatio cõtra ipſum reſpõdentem,& confitentem,Thomat.dec.75.n.9.Greg.XV. dec.92.n.1.Rot.recent.dec.320. num.18. par.5. & habentem ab eo cauſam, vt in d.dec.320.num.18. habetque vim rei iudicatæ, Thomat. d.dec.75.num.8. & quod in pluribus reſpondentibus,vt in pluribus tutoribus, vel conſiliariis quorum aliqui negent, aliqui fateantur,præualeat reſponſio plurium,& in paritate reſponſio negantium, tradit Ant.Sol.ad decret.Sabaud. lib. 3.tit.16.de poſit.gl.20. num.5.Eſtque confeſſio quæ contineat vnicum capitulum,ſeu factum acceptanda cum ſua qualitate, nec poteſt diuidi,Marant de ord.iudic.part.6.art.5. ſub n.27. vbi exempla. Pacian de probat.cap.25. numero 5. & ſeqq. Granat.ad pract. Veſtr.lib.5. cap.16.numero 15. Ant. Sol.vbi ſub.gl.31.numero 1.& 2.Rot.diuerſ.deciſ.802. numero 1. par.1.& poſt 2.vol.conſ. Farin. dec.115. ſub numer.1.& in Brixien Confidentia coram Penia penes. Marcheſ.de commiſſ.par.1.fol.520. numero 9 Seraph. dec. 197. numero 2.& dec.644.num.1.Rot recent.deciſ. 167.num.17. par.1.& dec.158. num.5.dec.170.numero 6.vbi quod debet vel in totum reiici,vel in totum acceptari,& dec.518.num.4.par.2.Præſertim ſi contra qualitatem non adſit aliqua probatio, nec iuris præſumptio, Soc.qu.81.numero 149. Mareſcott. var. reſol.lib.2.cap.45.num.12.Honded.conſ.96. numer.25. lib.1. Thomat.deciſ.93 num.25. Rot. poſt 2. vol. conſ. Farin.d. dec.115. num.4. Ricc.in collect. deciſ. collect. 1250. in fin. Rot.poſt Fenzon.ad ſtatut. Vrb. dec.168. verſ. non obſtat ſi ſecundo, nec ſit qualitas,quæ annullet,& perimat ipſam confeſſionem, d. dec.168. ibid.ſed habeat præſumptionem pro ſe,Bart.in l.Aurelius.§.idem quæſijt ff.de libert.leg.Soc. d. q.81. n.153. Honded.d.conſ.96.num.25.lib.1.Bertazol.conſ.crim. 449.num.13.& ſeqq. lib.1. Surd.dec.158. num.4. Rot. in Romana participationis lucri. 5. Iunij 1603. coram Litta, Quamuis ſecus ſi præſumptionem habet contra ſe, quia tunc poteſt acceptari confeſſio & reiici qualitas, Marant.de ord. iudic.par.6.art.6. art.5.ſub num.27. Mareſcott. var.reſol.lib.2.cap.45. num.10. Ant. Sol.ad decret.Sabaud.de.lib.3.tit.16.de poſit.gl.21.num.3.vbi non obſtante Statuto mandante confeſſiones,& reſponſiones acceptari cum ſuis qualitatibus, Rot. diuerſ.dec.802. n.3. par.1. Seraph. dec.204. num.1. & deciſ.644. num.2. Rot. recent.dec. 555. num.2.dec.768. num.6. dec.772. num.12. par.2. & dec.118. num.26 par.5.Greg.XV.dec.92. numero 8.

&

& ibi Beltram.n.10.& deciſ.351.numer.10. & de magis communi in ciuilibus, *Alex.conſ.2.in fin.lib.4.& conſ.39 in fin.lib.7.Pacian.de probat.cap.25.n.13.Non.conſ.86.* & in terminis confeſſionis poſſeſſionis aduerſarij cum qualitate vitij, vel erroris, ſeu quod ſit iure familiaritatis, vel alterius nomine, *diximus ſupra obſer.19.n.20.& ſeqq.& ibi in addit.n.11.& ſeqq.* Niſi qualitas ſit talis, quæ faciat, vt quod actum videtur, actum non ſit, vel actum nullum reddat, nam tunc, etiam ſi ſit contra ioris præſumptionem, diuidi non poteſt, *Mareſcott. var. reſolut.d.lib.2.cap.45.n.9. Ricc.d.collect.1250. Rot.penes Cenc.de cenſib. deciſ.113.n.7.Beltram.ad d.dec.Greg.92.ſub n.10.Rot. in Narnien. Pecuniaria coram Cardinali Pamphilio ſeniore apud Marcheſ.de commiſſ.par.2. fol.576.n.2.* Vel niſi qualitas ſit implicite expreſſa, & vnica verborum ſtructura, ſecus ſi explicite, & non ſub eadem ſtructura verborum, *Mareſcott.d.cap.45.n.7.& 11.* vbi de communi, *& dat exempla.* Et ſecus etiam ſi confeſſio contineat facta diuerſa, ſeu diuerſi temporis, vel diuerſæ ſpeciei, quorum vnum qualificet aliud, *Mareſcott.d.cap.45.n.16.Natt.conſ.365.n.1.& 2.lib.2.Seraph.dec.1359.n.10.Rot.in d.Narnien.Pecuniaria coram Cardinali Pamphilio ſeniore, penes Marcheſ. de commiſſ.par.2.fol.576.n.1.* Aut ſi confeſſio contineat diuerſa capitula, & ſeparata, *Bart.in l.Aurelius §.idem quæſiit.ff.de libert. leg. Abb.in cap. bonæ memoriæ il 2. ſub n.29.verſ.ſed moderniores.de poſtulat.Prælat. Mareſcott.d.cap.45.n.4.&* 16.& non ſit ſub vnica verborum ſtructura, ſed duplici verborum contextu, *Mareſcott.d.cap.45.n.17.* Adeo vt, ſi eſſent plura capitula connexa, & plura facta, quorum vnum alterum qualificaret, & confeſſio concepta eſſet ſub vnica oratione, non eſſet diuiſioni locus, ſed ſecus ſi duplici oratione, *Mareſcott.d.cap.45.n.7.14.&* 15.Præterea diuidi poteſt confeſſio, quæ ſit qualificata per taxatiuam, Tantum, vt, ſi creditor petat centum, & debitor confiteatur, ſe debere quinquaginta tantum, nam poteſt creditor acceptare confeſſionem quoad quinquaginta, & probare de reliquo, *Pract. Papien. in form. poſit. in verb. ponens. in addit.in fin.* & idem generaliter quando probetur contrarium quoad qualitatem, *Pacian.de probat.c.25.n.27.Grat.conſ.93.num.9.lib.1.& conſ.127. num.9.lib.2. Mareſcott. var. reſolut.lib.2.d.cap.45.num.19.Rot.recent.dec.118. n.26. par.5. Ant.Sol.ad decret.Sabaud.lib.3. tit.16. de poſit. gl.21. num.7.* In iis etiam caſibus, in quibus confeſſio qualificata non poteſt diuidi, nec pro parte acceptari, habet nihilominus Iudex arbitrium illam diuidendi ex præſumptionibus, *Mareſcott.d cap.45. num.* 20. & admittere, vel reiicere reſponſionem qualificatam ex iuſta cauſa. *Buratt. dec.882. num.9.* Non omitto quod ſimplex reſponſio ad factum poſitionis principale, non ad eius qualitatem eſſet referenda, maxime ſi iam negatum eſſet, quod qualitatibus continetur, *Ant.Sol.ad decret.Sabaud.d.lib.3. tit.16. de poſit.gl.21.num.6.*]

S V M M A R I A.

1 *Iuramentum in teſte non videtur in manutentione neceſſarium, Decl. vt num.2.*
3 *Teſtis depoſitionis ſubſtantia, forma, vis, & fundamentum conſiſtit in iuramento.*
4 *Teſtis ſine iuramento non probat.*
5 *Nec in cauſa quantumuis ſummaria.*
6 *Etiam quod teſtis ſit in Sacris ordinibus conſtitutus, vel aliqua dignitate refulgeat, ſeu ſit Epiſcopus, vel Cardinalis, aut Rex.*
[*Iuramentum teſtis remitti poteſt partium conſenſu.*]
7 *Nec numerus ſupplet.*
8 *Papa non poteſt diſpenſare, quod in ferendo teſtimonio teſtes non iurent, & num.12.*
9 *Nec reſcribi, quod ſtetur depoſitionibus teſtium, qui non iurarunt.*
10 *Et ſi reſcribat cum clauſula,* Arbitrio, *illi non eſt locus, & quare.*
11 *Iuramentum in teſte eſt de iure Diuino.*
12 *Iuramentum in teſte eſt inductum ad fauorem partium.*
13 *Teſtis falſum deponens abſque iuramento non punitur pœna falſi ſed extraordinaria.*
14 *Teſtis iurare debet in iudicio.*
15 *Citatio ad videndum iurare teſtes eſt neceſſaria, aliàs examen eſt nullum.*
[*Citatio vnica ſufficit ad videndum.*]
16 *Citatio, quod non interuenerit, probatur ex actorum reualutione.*
17 *Citatio ad videndum iurare teſtes, & eorum iuramentum a pari procedunt.*
18 *Examen teſtis ſine iuramento, & partis citatione non valet, nec etiam in manutentione.*
19 *Præſertim vbi agitur ad ſuſtantiam partium.*
20 *Citatio generalis in iuramento teſtium non ſufficit, ſed requiritur ſpecialis, & indiuidua.*
[*Citatio ad videndum iurare teſtes non ſuppletur per citationem ad videndum fieri probationes vbi ratio.*
Nec per citationem ad videndum, & recognoſcendum teſtes.
Seu ad videndum præſentare, & cognoſcere teſtes, vbi ratio.
Nec ex quo Iudex in aſſignatione termini probatorij mandauerit citari ad videndum iurare, niſi citatio ſubſecuta fuerit. Ampl.vt num.7.& 8.
Nec ex citatione ad dicendum contra literas remiſſoriales, & ad omnes actus ſucceſſiuos ad effectum contentorum in eiſdem literis.
Nec ex citatione ad videndum iurare teſtes ſuper recognitione remiſſoria.
21 *Citatio debet eſſe certa, non incerta, & vaga.*
22 *Non arctat, nec tenet cum termino nimis breui.*
23 *Iuramentum teſtis, vt valide recipiatur à Notario debet precedere citatio ad videndum deſtinari Notarium, ſeu illi committi iuramenta, &c.*
24 *Examen nullum eſt, ſi teſtes ante, vel poſt ſeu extra diem, aut terminum, vel locum citatum, ſeu in die executa citationis, vel feſtiuo iurauerint.*
[*Iuramentum teſtis in die circumducto non tenet.*
Examen nullũ eſt loco non certificato, vel cum citatione nimis vaga, vel ſi in loco ſuſpecto, Lim.vt ibid.]
25 *Citatio ad videndum iurare teſtes ſuppletur per monitionem factam parti præſenti.*
26 *Præſentia alicuius in iudicio præſumitur ex monitione, quæ transfert onus probandi contrarium.*
27 *Citatio ad videndum iurare ſuppletur per præſentiam partis ipſi iuramento.*
28 *Præſentia ad actum non præſumitur, ſed eſt probanda.*
[*Præſentia partis in decreto, quo Iudex mandauit, teſtes examinari, non ſupplet defectum citationis ad videndum teſtes iurare.*]
29 *Citatio ad videndum iurare teſtes ſuppletur per intimationem admiſſionis articulorum ad effectum videndi iurare teſtes.*
30 *Per citationem in executionem decreti, quo Iudex mandauerit citari ad videndum iurare.*
[*Citatio facta in executionem decreti, quo Iudex mandauit citari ad videndum iurare teſtes dicitur ſpecialis.*
Expreſſio per relationem ad quid certum dicitur ſpecialis, ſufficiens.]
31 *Per citationem generalem ad omnia ad cauſam pertinentia.*

part.2.art. 2.n.71.Fenz.on.loc.cit.n.119.& 127.Ant.Sol. ad decret.Saband.l.3.tit.16.de poſit.gl.6.n.1.]

50 Prout † minor reſpondere debet cum curatore,
*Lanfr.dec.36.cent.1. Michelor.de poſit.cap.64.n.13.vbi n.14.*quod hoc procedit etiam in pupillo doli capa-
51 ce,& quod † pupillus non poſſit confiteri,vel negare aliquid in iudicio,vel eſſe contumax ſine tutoris auctoritate,vel patris,tradit *Marant.in ſuis ſingul.in*
52 *ver.pupillus fol.mihi* 80.& 81.& † ſi habeat aduerſariium litigantem ſagacem , poteſt minor ab aduocato, ſeu procuratore in reſpondendo poſitionibus inſtrui,*Borell.in ſum.deciſ.tom.1.tit.65.n.97.*

53 Poteſt † etiam reſpondens poſitioni,& confitens eamdem reſponſionem incontinenti , & antequam recedat , ac ad extraneos actus perueniat reuocare, & ſe corrigere , etiam non docto de errore, *Gabr. de confeſſ. concl. 6. num. 4. & 10. Tuſc. in ver.poſitio. concluſ.391.per tot.Michelor.de poſit. cap. 63. numero*
54 *4. & ſeqq.* † cum facilius admittatur reuocatio reſponſionum huiuſmodi, quam aliarum confeſſionũ ex quo ad perſuaſionem partis facta videatur confeſſio , *Veſtr. in pract. lib.5.cap.16.ſub num.7. Tuſc.d.*
55 *concl.391.num.16.*† niſi reſponſio ſit poſt terminum datum ad deliberandum , *Gabr.de.concl.6.numero 5. Tuſc.d.concl.391.numer.7.*Vel poſt datam copiam ip-
56 ſarum poſitionum.Et , † poſtquam quia ſufficienter reſpondit,non debet vocari ad iterum reſpondendũ ne detur occaſio , vt ex variis reſponſionibus periurium incurrat , *Borell. in ſum. dec.d.tom.2.tit.1.n.47. Cyriac.contr.for. lib. 1. contr. 38. num.7.Michelor.de poſition cap.50.num. 4. & ſeqq. & cap. 51. numero 8. Ant. Sol.ad decret. Saband. lib.3.tit. 16.gl.12.num.5. Thomas. dec. 54.numer.3.& 4.Mancin.de iuram. par. 2.art.2.num.26.*Niſi agatur de facto alieno, quia in eo , quod hodie non credit , poteſt cras credere, *Fenzon.ad Statut.Vrb.lib.1.cap.68.num.* 129.& 130. Vel niſi in ſecũdis poſitionibus magis diſtinguereretur,& exprimeretur materia, *Ant.Sol.ad decret. Saband lib.3.tit.16.de poſit.gl.12. num.* 5. Sed, ſi alicui poſitioni non ſit ſufficienter reſpõſum, debet ſtatui nouus terminus ad melius reſpondendum cum reſtrictione ad alias , quibus non fuit ſufficienter reſponſum,non autem ſimpliciter , *Thomas.d.dec.54. num.5.* licet poſt factam reſponſionem à ſpeciale mandatum habente cogi poſſit ad reſpondendum etiam ipſe principalis velut inſtructior , *vt ex Neuszan.ſentit. Mancin. de iuram.d.par.2.art.2.n.105.* quod ego crederem poſſe procedere , vbi mandatũ procuratoris nõ fuiſſet indiuiduum, & ipſe principalis poſitionum copiam nõ habuiſſet,ſeu vidiſſet.]
57 Nec † poſitio ſemel facta amplius fieri debet , *Bo-*
58 *rell.in d.ſum.dec.tom.2.tit.1.n.171.*† niſi nouum quid emerſerit,vel priora acta,& reſponſiones eſſent deperditæ,*Borell.d.tit.1 numer.46. Michelor.d.cap.50.*
59 *num.* 10, quamuis † dicens contrarium eius , quod prius dixerit , non habeatur pro periuro , *Borell. d.*
60 *tit.1. num.* 45. Non omitto,quod † poſitiones habitæ pro confeſſatis non attẽduntur,vbi non fuerunt datæ habente mandatum indiuiduum , nec ſeruata fuerunt requiſita, *Rot.in Aſculana Societatis coram Eminentiſſimo D. Cardinali Verili,poſt tract.dec.314. num.10.*[Prout nec attenduntur in Curia , *& Rota, Caualer.dec.562.n.1. Rot. recent.dec.276.n.6.dec.558. in fin.& dec.656.n.8.par.3.Greg.XV.dec.460.n.14.& ibi Beltram.n.18.Rot.in Bonon.ſpolij coram Manzanedo,poſt tract.dec.461.n.6. & penes Fenzon. ad Statut. Vrb.deciſ.41.in fin.*Niſi fauore Eccleſiæ , & vbi adeſt præſumptio colluſionis , *vt in d. Bonon. ſpolij coram Manzanede,poſt tract.dec.461.n.* 7. Et quoad pupillũ illi non noceret ſimilis pronuncia contra eius tutorem,vel curatorem lata , *Mancin.de iuram.d.par.2.*
61 *art.2.n.106.& 107.*Et † poteſt nihilominus poſt habitas , ſeu pronunciatas poſitiones pro confeſſatis, qui non reſpondit,probare contrarium , *Farinac. de inquiſit. qu. 11. numer. 7. Michelor. de poſit. cap .48. Fenzon.in adnot.ad Statut.Vrb. lib. 1. cap. ſub numero 24. Ant. Sol. ad decret. Saband. lib. 3. tit. 16.de poſit. gloſ.4.numero 1.* ad quod videas etiam allegata per *Mancin.de iuram.d. par. 2.art.2.num.79.* Et , ſi poſt etiam confeſſatas poſitiones per reſponſionẽ iuratam conſtet de contrario , poteſt ipſa confeſſio reuocari, *Mancin.de iuram.d.part.2.art.2.numero* 108.] 62
Et † per reſponſionem ad poſitiones , ſeu Interrogatoria,non cenſetur lis conteſtata,*Cancer.var.reſol. par.3.cap.16.numer.13.& 14.Michelor.de poſit.cap.66. num.1.*† niſi poſitiones,ſeu articuli,non ſolum con- 63
tineant factum,ſed etiam petionem,& ſic ſint concluſiui,vel ſint producti loco petitionis,*Michelor.d. c.66.num.2. Contard. de moment. poſſ.limit.2.§.6.n.47.*

[Quemadmodum nec reſponſio , ſeu confeſſio vnius ex Reis debendi,ſeu ex litis cõſortibus etiam ſi ſit iudicialis,alteri nocet correo, vel litis conſorti,*Rot.penes Fenzon.ad Statut. Vrb.dec.37. circa fin. & in recent.dec.96. n.2.par.3.* ad quod videas etiam, *Grannt.theorem.10.n.33 & Mancin.de iurã.par.2.art. 2.n.65.& 66.& Rot.in Florentina Decimarum coram R.P.D.Veroſpio,poſt tr.dec.631.n.8.& ſeqq.*Sed eſt tãtummodo efficaciſſima probatio cõtra ipſum reſpõdentem,& confitentem,*Thomas.dec.75.n.9.Greg.XV. dec.92.n.1.Rot.recent.dec.320. num.18. par.5.* & habentem ab eo cauſam , *vt in d.dec.320.num.18.* habetque vim rei iudicatæ , *Thomas. d.dec.75.num.8.* & quod in pluribus reſpondentibus,vt in pluribus tutoribus , vel conſiliariis quorum aliqui negent, aliqui fateantur,præualeat reſponſio plurium,& in paritate reſponſio negantium, *tradit Ant.Sol.ad decret.Saband. lib. 3.tit.16.de poſit.gl.20. num.5.*Eſtque confeſſio quæ contineat vnicum capitulum,ſeu factum acceptanda cum ſua qualitate, nec poteſt diuidi,*Marant de ord iudic.part.6.art.5. ſub n.27. vbi exempla. Pacian de probat.cap.25. numero 5.& ſeqq. Granat.ad pract. Veſtr.lib.5. cap.16.numero 15. Ant. Sol.vbi ſub.gl.31.numero 1.& 2.Rot.diuerſ.deciſ.802. numero 1. par.1.& poſt 2.vol.conſ. Farin. dec.115.ſub numer.1.& in Brixien Confidentia coram Penia penes. Marcheſ.de commiſſ.par.1.fol.520. numero 9 Seraph. dec.197. numero 2.& dec.644.num.1.Rot recent.deciſ. 167.num.17. par.1.& dec.158. num.5.dec.170.numero* 6.vbi quod debet vel in totum reiici,vel in totum acceptari,*& dec.518.num.4.par.2.*Præſertim ſi contra qualitatem non adſit aliqua probatio, nec iuris præſumptio , *Soc.qu.81.numero 149. Mareſcott. var. reſol.lib.2.cap.45.num.12.Honded.conſ.96. numer.25. lib.1. Thomas.deciſ.93 num.25. Rot. poſt 2. vol. conſ. Farin.d. dec.115. num.4. Ricc.in collect. deciſ. collect. 8250. in fin. Rot.poſt Fenzon.ad ſtatut. Vrb. dec.168. verſ.* non obſtat *il ſecundo*, nec ſit qualitas,quæ annullet,& perimat ipſam confeſſionem , *d. dec.168. ibid.* ſed habeat præſumptionem pro ſe,*Bart.in l. Aurelius.§.idem quæſiit ff.de libert.leg.Soc. d. q.81. n.153. Honded.d.conſ.96.num.25.lib.1.Bertaz.Zol.conſ.crim. 449.num.13.& ſeqq. lib.2. Surd.dec.258. num.4. Rot. in Romana participationis lucri. 5. Iunij* 1603. *coram Lita* , Quamuis ſecus ſi præſumptionem habet contra ſe , quia tunc poteſt acceptari confeſſio & reiici qualitas, *Marant.de ord. iudic.par.6.art.6. art.5.ſub num.27. Mareſcott. var.reſol.lib.2.cap.45. num.10. Ant. Sol.ad decret.Saband.de.lib.3.tit.16.de poſit.gl.21.num.3.*vbi non obſtante Statuto mandante confeſſiones,& reſponſiones acceptari cum ſuis qualitatibus , *Rot. diuerſ.dec.802. n.3. par.1. Seraph. dec.204. num.1. & deciſ.644. num.2. Rot. recent.dec. 525. num.2.dec.768. num.6. dec.772. num.12. par.2. & dec.118. num.26 par.5.Greg.XV.dec.92. numero 8.*

&

*& ibi Beltram.n.10.& deciſ.351.numer.*10. & de magis communi in ciuilibus, *Alex.conſ.2.in fin.lib.4, & conſ.39 in fin.lib.7.Pacian.de probat.cap.25.n.13.Non. conſ.*86. & in terminis confeſſionis poſſeſſionis aduerſarij cum qualitate vitij, vel erroris, ſeu quod ſit iure familiaritatis, vel alterius nomine, *diximus ſupra obſer.19.n.20.& ſeqq.& ibi in addit.n.21.& ſeqq.* Niſi qualitas ſit talis, quæ faciat, vt quod actum videtur, actum non ſit, vel actum nullum reddat, nam tunc, etiam ſi ſit contra iuris præſumptionem, diuidi non poteſt, *Mareſcott. var. reſolut.d.lib.2.cap.45.n.9. Ricc.d.collect.1230. Rot.penes Cenc.de cenſib. deciſ.113. n.7.Beltram.ad d.dec.Greg.92.ſub n.10.Rot. in Narnien. Pecuniaria coram Cardinali Pamphilio ſeniore apud Marcheſ.de commiſſ.par.2. fol.576.n.2.* Vel niſi qualitas ſit implicite expreſſa, & vnica verborum ſtructura, ſecus ſi explicite, & non ſub eadem ſtructura verborum, *Mareſcott.d.cap.45.n.7.&* 11. vbi de communi, *& dat exempla.* Et ſecus etiam ſi confeſſio contineat facta diuerſa, ſeu diuerſi temporis, vel diuerſæ ſpeciei, quorum vnum qualificet aliud, *Mareſcott.d.cap.45.n.16.Natt.conſ.365.n.1.&* 2.*lib.2.Seraph.dec.1359.n.10.Rot.in d.Narnien.Pecuniaria coram Cardinali Pamphilio ſeniore, penes Marcheſ. de commiſſ.par.2.fol.576.n.1.* Aut ſi confeſſio contineat diuerſa capitula, & ſeparata, *Bart.in l.Aurelius §.idem quæſiit.ff.de libert. leg. Abb.in cap. bona memoria il 2. ſub n.19.verſ.ſed moderniores.de poſtulat.Prælat. Mareſcott.d.cap.45.n.4.&* 16. & non ſit ſub vnica verborum ſtructura, ſed duplici verborum contextu, *Mareſcott.d.cap.45.n.27.* Adeo vt, ſi eſſent plura capitula connexa, & plura facta, quorum vnum alterum qualificaret, & confeſſio concepta eſſet ſub vnica oratione, non eſſet diuiſioni locus, ſed ſecus ſi duplici oratione, *Mareſcott.d.cap.45.n.7.14.&* 15. Prætерea diuidi poteſt confeſſio, quæ ſit qualificata per taxatiuam, Tantum, vt, ſi creditor petat centum, & debitor confiteatur, ſe debere quinquaginta tantum, nam poteſt creditor acceptare confeſſionem quoad quinquaginta, & probare de reliquo, *Pract. Papien. in form. poſit. in verb. ponens. in addit.in fin.* & idem generaliter quando probetur contrarium quoad qualitatem, *Pacian.de probat.c.25.n.17.Grat.conſ.93. num.9.lib.1.& conſ.127. num.9.lib.1. Mareſcott. var. reſolut.lib.1.d.cap.45.num.19.Rot.recent.dec.118. n.26. par.5. Ant.Sol.ad decret.Sabaud.lib.3. tit.16. de poſit. gl.21. num.7.* In iis etiam caſibus, in quibus confeſſio qualificata non poteſt diuidi, nec pro parte acceptari, habet nihilominus Iudex arbitrium illam diuidendi ex præſumptionibus, *Mareſcott.d.cap.45. num.* 20. & admittere, vel reiicere reſponſionem qualificatam ex iuſta cauſa. *Buratt. dec.882. num.9.* Non omiſſo quod ſimplex reſponſio ad factum poſitionis principale, non ad eius qualitatem eſſet referenda, maxime ſi iam negatum eſſet, quod qualitatibus contineretur, *Ant.Sol.ad decret.Sabaud.d.lib.3. tit.16. de poſit.gl.21.num.6.*]

S V M M A R I A.

1 *Iuramentum in teſte non videtur in manutentione neceſſarium, Decl. vt num.1.*
3 *Teſtis depoſitionis ſubſtantia, forma, vis, & fundamentum conſiſtit in iuramento.*
4 *Teſtis ſine iuramento non probat.*
5 *Nec in cauſa quantumuis ſummaria.*
6 *Etiam quod teſtis ſit in Sacris ordinibus conſtitutus, vel aliqua dignitate refulgeat, ſeu ſit Epiſcopus, vel Cardinalis, aut Rex.*
[*Iuramentum teſtis remitti poteſt partium conſenſu.*]
7 *Nec numerus ſupplet.*
8 *Papa non poteſt diſpenſare, quod in ferendo teſtimonio teſtes non iurent, & num.12.*
9 *Nec reſcribit, quod ſtetur depoſitionibus teſtium, qui non iurarunt.*
10 *Et ſi reſcribat cum clauſula,* Arbitrio, *illa non eſt locus, & quare.*
11 *Iuramentum in teſte eſt de iure Diuino.*
12 *Iuramentum in teſte eſt inductum ad fauorem partium.*
13 *Teſtis falſum deponens abſque iuramento non punitur pœna falſi ſed extraordinaria.*
14 *Teſtis iurare debet in iudicio.*
15 *Citatio ad videndum iurare teſtes eſt neceſſaria, aliàs examen eſt nullum.*
[*Citatio vnica ſufficit ad videndum.*]
16 *Citatio, quod non interuenerit, probatur ex actorum reuolutione.*
17 *Citatio ad videndum iurare teſtes, & eorum iuramentum à pari procedunt.*
18 *Examen teſtis ſine iuramento, & partis citatione non valet, nec etiam in manutentione.*
19 *Præſertim vbi agitur ad inſtantiam partium.*
20 *Citatio generalis in iuramento teſtium non ſufficit, ſed requiritur ſpecialis, & indiuidua.*
[*Citatio ad videndum iurare teſtes non ſuppletur per citationem ad videndum fieri probationes vbi ratio.*
Nec per citationem ad videndum, & recognoſcendum teſtes.
Seu ad videndum præſentare, & cognoſcere teſtes, vbi ratio.
Nec ex quo Iudex in aſſignatione termini probatorij mandauerit citari ad videndum iurare, niſi citatio ſubſecuta fuerit. Ampl.vt num.7.& 8.
Nec ex citatione ad dicendum contra literas remiſſoriales, & ad omnes actus ſucceſſiuos ad effectum contentorum in eiſdem literis.
Nec ex citatione ad videndum iurare teſtes ſuper recognitione remiſſoria.
21 *Citatio debet eſſe certa, non incerta, & vaga.*
22 *Non arctat, nec tenet cum termino nimis breui.*
23 *Iuramentum teſtis, vt valide recipiatur à Notario debet præcedere citatio ad videndum deſtinari Notarium, ſeu illi committi iuramenta, &c.*
24 *Examen nullum eſt, ſi teſtes ante, vel poſt, ſeu extra diem, aut terminum, vel locum citatum, ſeu in die executa citationis, vel feſtiuo iurauerint.*
[*Iuramentum teſtis in die circumducto non tenet.*
Examen nullũ eſt loco non certificato, vel cum citatione nimis vaga, vel ſi in loco ſuſpecto, Lim.vt ibid.]
25 *Citatio ad videndum iurare teſtes ſuppletur per monitionem factam parti præſenti.*
26 *Præſentia alicuius in iudicio præſumitur ex monitione, quæ transfert onus probandi contrarium.*
27 *Citatio ad videndum iurare ſuppletur per præſentiam partis ipſi iuramento.*
28 *Præſentia ad actum non præſumitur, ſed eſt probanda.*
[*Præſentia partis in decreto, quo Iudex mandauit, teſtes examinari, non ſupplet defectum citationis ad videndum teſtes iurare.*]
29 *Citatio ad videndum iurare teſtes ſuppletur per intimationem admiſſionis articulorum ad effectum videndi iurare teſtes.*
30 *Per citationem in executionem decreti, quo Iudex mandauerit citari ad videndum iurare.*
[*Citatio facta in executionem decreti, quo Iudex mandauit citari ad videndum iurare teſtes dicitur ſpecialis.*
Expreſſio per relationem ad quid certum dicitur ſpecialis, ſufficiens.]
31 *Per citationem generalem ad omnia ad cauſam pertinentia.*

*part.2.art. 2.n.71.Fenzon.loc.cit.n.119.& 127.Ant.Sol.
ad decret.Sabaud.l.3.tit.16.de poſit.gl.6.n.1.*]
50 Prout † minor reſpondere debet cum curatore,
*Lanfr.dec.36.cont.1. Michelor.de poſit.cap.64.n.13.vbi
n.14.*quod hoc procedit etiam in pupillo doli capa-
51 ce,& quod † pupillus non poſſit conſiteri,vel nega-
re aliquid in iudicio,vel eſſe contumax ſine tutoris
auctoritate,vel patris,tradit *Marant.in ſuis ſingul.in
52 ver.pupillus fol.mihi* 80.& 81.& † ſi habeat aduerſa-
ſariom litigantem ſagacem, poteſt minor ab aduo-
cato, ſeu procuratore in reſpondendo poſitionibus
inſtrui, *Borell.in ſum.deciſ.tom.1.tit.65.n.97.*
53 Poteſt † etiam reſpondens poſitioni,& confitens
eamdem reſponſionem incontinenti, & antequam
recedat, ac ad extraneos actus perueniat reuocare,
& ſe corrigere, etiam non docto de errore, *Gabr.
de confeſſ. concl. 6. num. 4. & 10. Tuſc. in ver.poſitio.
concluſ.391.per tot.Michelor.de poſit. cap. 63. numero
54 4. & ſeqq.* † cum facilius admittatur reuocatio re-
ſponſionum huiuſmodi, quam aliarum confeſſionū
ex quo ad perſuaſionem partis facta videatur con-
feſſio, *Veſtr. in pract. lib.5.cap.16.ſub num.7. Tuſc.d.
55 concl.391.num.16.*† niſi reſponſio ſit poſt terminum
datum ad deliberandum, *Gabr.de.concl.6.numero 5.
Tuſc.d.concl.391.numer.7.* Vel poſt datam copiam ip-
56 ſarum poſitionum. Et, † poſtquam quis ſufficienter
reſpondit,non debet vocari ad iterum reſpondendū
ne detur occaſio, vt ex variis reſponſionibus periu-
rium incurrat, *Borell. in ſum. dec.d.tom.2.tit.1.n.47.
Cyriac.contr. for. lib. 1. contr. 38. num.7. Michelor.de
poſition cap.50.num. 4. & ſeqq. & cap. 51. numero 8.
Ant. Sol.ad decret. Sabaud. lib.3.tit. 16.gl.12.num.5.
Thomat. dec. 54.numer.3.& 4.Mancin.de iuram. par.
2.art.1.num.*26.Niſi agatur de facto alieno, quis in
eo, quod hodie non credit, poteſt cras credere,
FenZon.ad Statut.Vrb.lib.1.cap.68.num. 129. & 130.
Vel niſi in ſecūdis poſitionibus magis diſtinguere-
tur,& exprimeretur materia, *Ant.Sol.ad decret. Sa-
baud lib.3.tit.16.de poſit.gl.12. num. 5.* Sed, ſi alicui
poſitioni non ſit ſufficienter reſpōſum, debet ſtatui
nouus terminus ad melius reſpondendum cum re-
ſtrictione ad alias, quibus non fuit ſufficienter re-
ſponſum,non autem ſimpliciter, *Thomat.d.dec.54.
num.5.* licet poſt factam reſponſionem à ſpeciale
mandatum habente cogi poſſit ad reſpondendum
etiam ipſe principalis velut inſtructior, *vt ex No-
uZan.ſtatut. Mancin. de iuram.d.par.2.art.2.n.105.*
quod ego crederem poſſe procedere, vbi mandatū
procuratoris nō fuiſſet indiuiduum, & ipſe princi-
palis poſitionum copiam nō habuiſſet,ſeu vidiſſet.]
57 Nec † poſitio ſemel facta amplius fieri debet, *Bo-
58 rell.in d.ſum.dec.tom.2.tit.1.n.171.*† niſi nouum quid
emerſerit,vel priora acta,& reſponſiones eſſent de-
perditæ, *Borell.d.tit.1 numer.46. Michelor.d.cap.50.
59 num.10.* quamuis † dicens contrarium eius, quod
prius dixerit, non habeatur pro periuro, *Borell. d.
60 tit.1. num.* 45. Non omitto,quod † poſitiones habi-
tæ pro confeſſatis non attēduntur,vbi non fuerunt
datæ habente mandatum indiuiduum, nec ſeruata
fuerunt requiſita, *Rot.in Aſculana Societatis coram
Eminentiſſimo D. Cardinali Verili,poſt tract.dec.314.
num.10.*[Prout nec attenduntur in Curia, *& Rota,
Caualer.dec.562.n.1. Rot. recent.dec.276.n.6.dec.558.
in fin.& dec.656.n.8.par.3.Greg.XV.dec.460.n.14.&
ibi Beltram.n.18.Rot.in Bonon.ſpoly coram ManZan-
do,poſt tract.dec.461.n.6.& penes Fenzon. ad Statut.
Vrb.deciſ.41.in fin.* Niſi fauore Eccleſiæ, & vbi adeſt
præſumptio colluſionis, *vt in d. Bonon. ſpoly coram
Manzanedo,poſt tract.dec.461.n.7.* Et quoad pupillū
illi non noceret ſimilis pronuncia contra eius tuto-
rem,vel curatorem lata, *Mancin.de iuram.d.par.2.
61 art.2.n.106.& 107.* Et † poteſt nihilominus poſt ha-
bitas, ſeu pronunciatas poſitiones pro confeſſatis,
qui non reſpondit,probare contrarium, *Farinac. de
inquiſit. qu. 11. numer. 7. Michelor. de poſit. cap.48.
Fenzon.in adnot.ad Statut.Vrb. lib. 1. cap. ſub numero
24. Ant. Sol. ad decret. Sabaud. lib. 3. tit. 16.de poſit.
gloſ.4.numero* 1. ad quod videas etiam allegata per
Mancin.de iuram.d. par. 2.art.2.num.79. Et, ſi poſt
etiam confeſſatas poſitiones per reſponſionē iura-
tam conſtet de contrario, poteſt ipſa confeſſio re-
uocari, *Mancin.de iuram.d.part.2.art.2.numero* 108.] 62
Et † per reſponſionem ad poſitiones, ſeu Interro-
gatoria,non cenſetur lis conteſtata, *Cancer.var.reſol.
par.3.cap.16.numer.13.& 14.Michelor.de poſit.cap.66.
num.1.*† niſi poſitiones,ſeu articuli,non ſolum con- 63
tineant factum,ſed etiam petionem,& ſic ſint con-
cluſiui,vel ſint producti loco petitionis, *Michelor.d.
c.66.num.2. Contard. de moment. poſſ.limit.2.§.6.n.47.*
[Quemadmodum nec reſponſio, ſeu confeſſio
vnius ex Reis debendi,ſeu ex litis cōſortibus etiam
ſi ſit iudicialis,alteri nocet correo, vel litis confor-
ti, *Rot.pnes Fenzon.ad Statut. Vrb.dec.37. circa fin.
& in recent.dec.96. n.2.par.3.* ad quod videas etiam,
*Granut.theorem.10.n.33 & Mancin.de iurā.par.2.art.
2.n.65.& 66.& Rot.in Florentina Decimarum coram
R.P.D.Verolſpio,poſt tr.dec.631.n.8.& ſeqq.* Sed eſt iā-
tum omnino efficaciſſima probatio cōtra ipſum reſpō-
dentem,& confitentem, *Thomat.dec.75.n.9.Greg.XV.
dec.92.n.1.Rot.recent.dec.320. num.18. par.5.* & ha-
bentem ab eo cauſam, *vt in d.dec.320.num.18.* ha-
betque vim rei iudicatæ, *Thomat. d.dec.75.num.8.*
& quod in pluribus reſpondentibus,vt in pluribus
tutoribus, vel conſiliariis quorum aliqui negent,
aliqui fateantur,præualeat reſponſio plurium,& in
paritate reſponſio negantium, *tradit Ant.Sol.ad de-
cret.Sabaud. lib. 3.tit.16.de poſit.gl.20. num.5.* Eſtque
confeſſio quæ contineat vnicum capitulum,ſeu fa-
ctum acceptanda cum ſua qualitate, nec poteſt di-
uidi, *Marant de ord.iudic.part.6.art.5. ſub n.27. vbi
exempla. Pacian de probat.cap.25. numero 5.& ſeqq.
Granat.ad pract. Veſtr.lib.5. cap.16.numero 15. Ant.
Sol.vbi ſub gl.31.numero 1.& 2.Rot.diuerſ.deciſ.802.
numero 1. par.1.& poſt 2. vol.conſ. Farin. dec.115.ſub
numer.1.& in Brixien Confidentia coram Penia penes.
Marcheſ.de commiſſ.par.1.fol.520. numero 9 Seraph.
dec. 197. numero 2.& dec.644.num.1.Rot recent.deciſ.
267.num.17. par.1.& dec.158. num.5.dec.170.numero
6.*vbi quod debet vel in totum reiici,vel in totum
acceptari, *& dec.518.num.4.par.2.* Præſertim ſi con-
tra qualitatem non adſit aliqua probatio, nec iuris
præſumptio, *Soc.qu.81.numero 149. Mareſcott. var.
reſol.lib.2.cap.45.num.12.Honded.conſ.96. numer.25.
lib.1. Thomat.deciſ.93 num.25. Rot. poſt 2. vol. conſ.
Farin.d. dec.115. num.4. Ricc.in collect. deciſ. collect.
1250. in fin. Rot.poſt Fenzon.ad ſtatut. Vrb. dec.168.*
verſ. non obſtat *ſi ſecundo*, nec ſit qualitas,quæ an-
nullet,& perimat ipſam confeſſionem, *d. dec.168.
ibid.* ſed habeat præſumptionem pro ſe, *Bart.in l.Au-
relius.§.idem quæſiit ff.de libert.leg.Soc. d. q.81. n.153.
Hondod.d.conſ.96.num.25.lib.1.BertaZol.conſ.crim.
449.num 13.& ſeqq. lib.2. Surd.dec.258. num.4. Rot.
in Romana participationis lucri. 5. Iunij 1603. co-
ram Litta*, Quamuis ſecus ſi præſumptionem ha-
bet contra ſe, quia tunc poteſt acceptari confeſſio
& reiici qualitas, *Marant.de ord. iudic.par.6.art.6.
art.5.ſub num.27. Mareſcott. var.reſol.lib.2.cap.45.
num.10. Ant. Sol.ad decret.Sabaud.de.lib.3.tit.16.de
poſit.gl.21.num.3.* vbi non obſtante Statuto mandan-
te confeſſiones,& reſponſiones acceptari cum ſuis
qualitatibus, *Rot. diuerſ.dec.802. n.3. par.1. Seraph.
dec.204. num.1. & deciſ.644. num.2. Rot. recent.dec.
525. num.2.dec.768. num.6. dec.772. num.12. par.2.
& dec.118. num.26 par.5.Greg.XV.dec.92. numero 8.*
&

& ibi Beltram.n.10.& deciſ.351.numer.10. & de magis communi in ciuilibus, *Alex.conſ.3.in fin.lib.4.& conſ.39 in fin.lib.7. Pacian.de probat.cap.25.n.13. Non. conſ.86.* & in terminis confeſſionis poſſeſſionis aduerſarij cum qualitate vitij, vel erroris, ſeu quod ſit iure familiaritatis, vel alterius nomine, *dixerum ſupra obſer.19.n.20.& ſeqq.& ibi in addit.n.11.& ſeqq.* Niſi qualitas ſit talis, quæ faciat, vt quod actum videtur, actum non ſit, vel actum nullum reddat, nam tunc, etiam ſi ſit contra iuris præſumptionem, diuidi non poteſt, *Mareſcott. var. reſolut.d.lib.2.cap.45.n.9. Ricc.d.collect.1250. Rot.penes Cenc.de cenſib. deciſ.113. n.7. Beltram.ad d.dec.Greg.92.ſub n.10.Rot. in Narnien. Pecuniaria coram Cardinali Pamphilio ſeniore apud Marcheſ.de commiſſ.par.2. fol.576.n.2.* Vel niſi qualitas ſit implicite expreſſa, & vnica verborum ſtructura, ſecus ſi explicite, & non ſub eadem ſtructura verborum, *Mareſcott.d.cap.45.n.7.& 11.* vbi de communi, *& dat exempla.* Et ſecus etiam ſi confeſſio contineat facta diuerſa, ſeu diuerſi temporis, vel diuerſæ ſpeciei, quorum vnum qualificet aliud, *Mareſcott.d.cap.45.n.16.Natt.conſ.365.n.1.& 2.lib.2.Seraph.dec.1359.n.10.Rot.in d.Narnien.Pecuniaria coram Cardinali Pamphilio ſeniore, penes Marcheſ. de commiſſ.par.2.fol.576.n.1.* Aut ſi confeſſio contineat diuerſa capitula, & ſeparata, *Bart.in l. Aurelius §.idem quæſit.ff.de liberat. leg. Abb.in cap. bonæ memoriæ il 2. ſub n.29.verſ.ſed moderniores.de poſtulat.Prælat. Mareſcott.d.cap.45.n.4.& 16.* & non ſit ſub vnica verborum ſtructura, ſed duplici verborum contextu, *Mareſcott.d.cap.45.n.17.* Adeo vt, ſi eſſent plura capitula connexa, & plura facta, quorum vnum alterum qualificaret, & confeſſio concepta eſſet ſub vnica oratione, non eſſet diuiſioni locus, ſed ſecus ſi duplici oratione, *Mareſcott.d.cap.45.n.7.14.& 15.* Præterea diuidi poteſt confeſſio, quæ ſit qualificata per taxatiuam, Tantum, vt, ſi creditor petat centum, & debitor confiteatur, ſe debere quinquaginta tantum, nam poteſt creditor acceptare confeſſionem quoad quinquaginta, & probare de reliquo, *Pract. Papien. in form. poſit. in verb. ponens. in addit.in fin.* & idem generaliter quando probetur contrarium quoad qualitatem, *Pacian.de probat.c.25.n.27.Grat.conſ.93. num.9.lib.1.& conſ.127. num.9.lib.2. Mareſcott. var. reſolut.lib.2.d.cap.45.num.19.Rot.recent.dec.118. n.16. par.5. Ant.Sol.ad decret.Sabaud.lib.3. tit.16. de poſit. gl.21. num.7.* In iis etiam caſibus, in quibus confeſſio qualificata non poteſt diuidi, nec pro parte acceptari, habet nihilominus Iudex arbitrium illam diuidendi ex præſumptionibus, *Mareſcott.d.cap.45. num. 20.* & admittere, vel reiicere reſponſionem qualificatam ex iuſta cauſa. *Burats. dec.882. num.9.* Non omitto quod ſimplex reſponſio ad factum poſitionis principale, non ad eius qualitatem eſſet referenda, maxime ſi iam negatum eſſet, quod qualitatibus contineretur, *Ant.Sol.ad decret.Sabaud.d.lib.3. tit.16. de poſit.gl.21.num.6.*]

SVMMARIA.

1 *Iuramentum in teſte non videtur in manutentione neceſſarium, Decl. vt num.2.*

3 *Teſtis depoſitionis ſubſtantia, forma, vis, & fundamentum conſiſtit in iuramento.*

4 *Teſtis ſine iuramento non probat.*

5 *Nec in cauſa quantumuis ſummaria.*

6 *Etiam quod teſtis ſit in Sacris ordinibus conſtitutus, vel aliqua dignitate refulgeat, ſeu ſit Epiſcopus, vel Cardinalis, aut Rex.*

[Iuramentum teſtis remitti poteſt partium conſenſu.]

7 *Nec numerus ſupplet.*

8 *Papa non poteſt diſpenſare, quod in ferendo teſtimonio teſtes non iurent, & num.12.*

9 *Nec reſcribit, quod ſtetur depoſitionibus teſtium, qui non iurarunt.*

10 *Et ſi reſcribat cum clauſula,* Arbitrio, *illi non eſt locus, & quare.*

11 *Iuramentum in teſte eſt de iure Diuino.*

12 *Iuramentum in teſte eſt inductum ad fauorem partium.*

13 *Teſtis falſum deponens abſque iuramento non punitur pœna falſi ſed extraordinaria.*

14 *Teſtis iurare debet in iudicio.*

15 *Citatio ad videndum iurare teſtes eſt neceſſaria, aliàs examen eſt nullum.*

[Citatio vnica ſufficit ad videndum.]

16 *Citatio, quod non interuenerit, probatur ex actorum reuolutione.*

17 *Citatio ad videndum iurare teſtes, & eorum iuramentum à pari procedunt.*

18 *Examen teſtis ſine iuramento, & partis citatione non valet, nec etiam in manutentione.*

19 *Præſertim vbi agitur ad inſtantiam partium.*

20 *Citatio generalis in iuramento teſtium non ſufficit, ſed requiritur ſpecialis, & indiuidua.*

[Citatio ad videndum iurare teſtes non ſuppletur per citationem ad videndum fieri probationes vbi ratio.

Nec per citationem ad videndum, & recognoſcendum teſtes.

Seu ad videndum præſentare, & cognoſcere teſtes, vbi ratio.

Nec ex quo Iudex in aſſignatione termini probatorij mandauerit citari ad videndum iurare, niſi citatio ſubſecuta fuerit. Ampl.vt num.7.& 8.

Nec ex citatione ad dicendum contra literas remiſſoriales, & ad omnes actus ſucceſſiuos ad effectum contentorum in eiſdem literis.

Nec ex citatione ad videndum iurare teſtes ſuper recognitione remiſſoria.

21 *Citatio debet eſſe certa, non incerta, & vaga.*

22 *Non arctat, nec tenet cum termino nimis breui.*

23 *Iuramentum teſtis, vt valide recipiatur à Notario debet præcedere citatio ad videndum deſtinari Notarium, ſeu illi committi iuramenta, &c.*

24 *Examen nullum eſt, ſi teſtes ante, vel poſt, ſeu extra diem, aut terminum, vel locum citatum, ſeu in die executa citationis, vel feſtiuo iurauerint.*

[Iuramentum teſtis in die circumducto non tenet.

Examen nullũ eſt loco non certificato, vel cum citatione nimis vaga, vel ſi in loco ſuſpecto, Lim.vt ibid.]

25 *Citatio ad videndum iurare teſtes ſuppletur per monitionem factam parti præſenti.*

26 *Præſentia alicuius in iudicio præſumitur ex monitione, quæ transfert onus probandi contrarium.*

27 *Citatio ad videndum iurare ſuppletur per præſentiam partis ipſi iuramento.*

28 *Præſentia ad actum non præſumitur, ſed eſt probanda.*

[Præſentia partis in decreto, quo Iudex mandauit, teſtes examinari, non ſupplet defectum citationis ad videndum teſtes iurare.]

29 *Citatio ad videndum iurare teſtes ſuppletur per intimationem admiſſionis articulorum ad effectum videndi iurare teſtes.*

30 *Per citationem in executionem decreti, quo Iudex mandauerit citari ad videndum iurare.*

[Citatio facta in executionem decreti, quo Iudex mandauit citari ad videndum iurare teſtes dicitur ſpecialis.

Expreſſio per relationem ad quid certum dicitur ſpecialis, ſufficiens.]

31 *Per citationem generalem ad omnia ad cauſam pertinentia.*

fieri poſſunt diebus feriatis, dummodo non ad inci-
tandum, vt aliquid expe diatur, in iudicio, niſi id fie-
ret, vt cadere. pro die ſequenti non feriata, Fenzon.
d.cap.58.num.25.& 26.] Et, † vbi tam actor, quam
28 reus peteret reſponſiones ad ſuas poſitiones, reus
prius reſpond. re deberet, Bemmt. deciſ.32.num.10.
29 † niſi poſitiones rei eſſent præiudiciales poſitioni-
30 bus actoris, Bemmt.d.dec. 32. num.4. † etiam quod
vous prius quam alter poſuiſſet, Bemm.d.dec.32.n.
19.] Sed, ſi ſint hinc inde datæ poſitiones cõtrariæ,
& inde iuratum de calumnia, neutra partium tene-
tur ad reſpondendum, Fenzon.ad ſtatut.Vrb.lib.1.c.
68.num. 132. Nec refert, quod in materijs datis in
actis nominentur articuli, ſeu promiſcue poſitiones,
& articuli, nam nihilominos, ſi cõſtet, eas eſſe in ef-
fectu poſitiones, de illis iudicãdum eſt, ſicut de po-
ſitionibus, Greg.XV.dec.577. num.4.& poſitiones, &
non articuli cẽſentur, ſi præfixus ſit terminus ad il-
lis reſpondendom, Greg.XV.dec.385.num.4. Ac arti-
culi iurati habentur loco poſitionum, Rot.in Roma-
na hæreditatis coram R.P.D.Pirouano, poſt tract.dec.
473.n.5.Fenzon,ad Statut.Vrb.lib.1 cap.68.n.17.& 18.
& ibi Rot.deciſ.36.verſ.ſcriptura,in fin.]

31 Non † tamen poteſt quis cogi ad reſpondendum
poſitionibus, ſuper quibus iam fuerũt examinati te-
ſtes, vel electa via examinis, Borell.in ſum.deciſ.tom.
32 2.tit.1,num. 50. † niſi fuerit per decretum iudicis,
vel partis proteſtationem reſeruata facultas peten-
di, & habendi reſponſiones in qualibet parte Iudi-
33 cij. vt quoque † non tenetur quis reſpondere articu-
lis, & materiis, quæ concernant petitorium à parte
ſuſpenſum, Scacc.de Iudic.lib.2.cap.7.num.172.Ricc.
in collect.dec collect.268.quamuis ſecus ſi non ſuſpen-
ſum, in interdicto tamen retinendæ, Ant. Sol.ad
Conſtit Sabaud.lib.3.tit.16.de poſit.gl.10.numer.5. &
ad effectum examinis nihilominos de ſtylo Rotæ
admittantur articuli etiam ſtante ſuſpenſione, ſed
teſtes ponantur ad partes, Mancin.de iuram.par.2.
art.2.num.52. Prout neque tenetur quis reſpondere,
vbi petitio ſit calumnioſa, vel reſponſio nõ relevet,
Gizzarell.dec. 63. num. 3. & 4. ſeu ſit poſitio ſuper
repulſa eius teſtium productorum, & contineat de-
lictum, ſed ſolum circa conſanguinitatem, Baldax.
de Ang. ad d.dec.63. Gizzarell.numero 4. & cum iſta
modificatione procedit Forſan. dictum Mancin.de
34 iuram.par.2.art.2.num.34.] † nec ijs, quæ ſint con-
ceptæ per modum exceptionum, vel interrogatorio-
35 rum, ſed † debent poſitiones, & articuli eſſe forma-
ti per modum poſitiue, ita ut, qui vult reſponſiones,
ſeu etiam teſtes examinare, ponat, & poſitum diſpo-
ſitiue aſſerat, & fateatur, Marant.de ord.Iud.par.6.
art.4.n.6. Tuſc.in verb.Inſtrumenta concl.318.n.1. Bo-
rell.in ſum.dec.tom.2.tit.1.num.57.Luc. Pet. in pract.
Capitol.lib.2.cap.4.num.10.& cap.9.n.5. Saluſt.Tiber.
in pract.A.C.lib.2.cap.13.n.21.& 22.Veſtr.in pract.lib.
5.cap.15.n.4.Grauat.ad Veſtr.d.lib.5.cap.14.n.19. Vbi
etiam videas, quibus alijs poſitionibus reſponden-
dum non ſit, & de hoc etiã apud Ricc. in coll. 258.
& 268. Marſcard.in verb. Poſitio, concl.1177. Cabal-
lin.ad d. Conſt. March.19.lib.5.in verb.poſitio,n.3. &
5. & Borell d.tom.2.tit.1. Bemmt.dec.32. numero 12.&
ſeqq. & Scacc.de Iudic. lib.2.cap.7.numer.91.& ſeqq.
& late Michelor. de poſit. cap.7. & ſeqq. Mancin. de
iuram.par.2.art.2.num.14.& ſeqq. Fenzon.ad Statut.
Vrb. lib. 1. cap. 68. numer. 90. & ſeqq. Ant. Sol. ad
decret. Sabaud. lib. 3.tit. 16. de poſit. gloſ.8.& ſeqq.]
36 Sed, † ſi negligẽtia ſui procuratoris aliquis huiuſ-
modi articulis, ſeu poſitionibus, & materiis reſpõde-
ret abſq; aliqua proteſtatione, reſponſio teneret, &
præiudicaret Luc.Pet.d.num 10. Tuſc.in verb.poſitio,
concl.387.num. 12. Michelor.de poſit.cap 57.numer.1.
& ſeqq. [Mancin. de iuram.par.2.art.2.num.82.vbi
num. 86. & ſeqq. quid ſi in exhibitione poſitionum
non fuerit ſeruata forma ſtatuti, & idem habetur,
& vide per Fenzon. ad Statut. Vrb.lib.1.cap.68.num.
29.& ſeqq. & ibi Rot.dec.35.& dec.172.]

Debet † etiam poſitionem quis formare explici- 37
tam, veram, & ſimplicem, & de vnaquaque re di-
ſtinctam, alias, ſi poſitio ſit implicita, vel partim
vera, & partim falſa, quis reſpondendo ſatisfacere
per verbum, non credit, vt ponitur, Luc Pet.d.cap.
4.n 8.& 20. Tuſc.verb.poſitio,concluſ.386.nu.7. pract.
Pap.in form.excipiẽd.cont.poſit.in gl.primo,n.6. vbi A-
poſtilla, litera L. Gabriel.ad Conſt. March.19.lib.5.in
verb.ſimpliciter,n.2 Scacc.de iudic.lib.2.cap.7.n. 544.
Rot. poſt ſecundum vol.conſ.Farin.deciſ.34.n.1.& vi-
deat Michelor.de poſit. cap. 32. ſed † in conſcientia 38
non videtur iurius a periurio, Luc.Pet.d.n.20. Man-
cin de iuram.par.2.art.2.n. 51.] licet contrarium te-
neat, Scacc.de Iudic.d.lib.2.cap.7.n.709.[& allegati
per Mancin.d.art.2.n.50.] Et multo minus abſolute
negans poſitionẽ veram, & falſum dicens, quamuis
nõ puniatur criminaliter, & in foro fori excuſetur à
periurio, quia poteſt non recordari, & iurat de eo,
quod credit, nõ de veritate; Marãt.de ord.Iud.par.
6.act.4 n.17.& act.9.n.14.& in l.ſi actor.ſub n.102.ff.
de procur. Grat. diſcept.for. cap. 109. numer. 6. & 7.
Tuſc.in verb.memoria, concluſ.186.num.3.& in verb.
poſitio, concl.386.num.23.& 43. & concl. 387. num.
2. Rot.poſt ſecundum vol. conſ. Farin.dec.34.nu.1.& 2.
[Mancin.de iuram.d.par.2.art. 2. num. 55.] In quo
tamen videas, quæ habentur per Farinac.de falſit.&
ſimul.q.159.§. poſitio, num.216.& ſeqq. & Michelor
de poſition. cap. 40.& cap.52.in fin.[& Fenzon. ad
ſtat.Vrb.lib.1.c.68.n.66.& ſeqq.] Et † videatur negãs 39
per verbũ nõ credit, vt ponitur, nihilominus admit-
tendus ad iuramentum in litem, d.deciſ.34 num.1.
Prout † nec in criminalibus falſum dicens de per- 40
iurio punitur in foro contentioſo, ſed ſolum habet
Deum vltorem, etiam quod examinetur vti princi-
palis in ſe, & teſtis in alios, Chart. de interrog. reſ.
lib.3.cap.3.n.16.late Farin.de falſit.q.160.§.reus.num.
294.& ſeqq. Sed, ſi Iudex feciſſet præceptum de ve-
ritatem dicendo ſub certa pœna, poſſet negantem
poſitionem, ſi diceret falſum, auctoritate præcepti,
etiã punire, Marãt.d.act.4,n.18. Mãcin.de iur.d.par.
2. art. 2. n. 56. & in his terminis eſt fortaſſe intelli-
gendus, Thomat.d.dec.70.n.4.& concordantes cum eo,
Conuictuſque de mendacio patitur etiam iuramen-
tum in litem, Mancin.de iuram.d.par.2.art.2.n.57.]

Non † tamẽ diceretur ſufficienter reſponsũ per 41
verbum, non credit, vt ponitur, ad effectum, ad quẽ
ponitur, eo modo, quo ponitur, niſi intercederet co-
pula, Et, vel alia negatiua, videlicet non credit, pro-
ut ponitur, neque ad effectum ad quem ponitur, nec
eo modo, quo ponitur; vel non credit, vt ponitur, &
ad effectum, ad quem ponitur, & eo modo, quo po-
nitur, Saluſt. Tiber. in d. pract. A. C.lib.2.cap.3.ſub
num.23.verſ.immo audio. Add.ad.dec.281. Greg.XV.
num.10] Fenzon.ad ſtatut.Vrb.lib.1.cap.68.num.47.
& ſeqq. niſi ſtatutum contrarium diſponeret, Ant.
Sol.ad decret. Sabaud. lib.3.tit.16.de poſit.gl.20.num.
1. Burati.dec.881.num.4. 10. & 11.vel etiam ſtylus
loci, Burati.d.dec.881.num.10.& ſeqq.] Quinimmo,
† ſi in fine cuiuſlibet poſitionis adiecta ſint verba, 42
ſi non credit de tanto, dicat de quanto citra ponẽ-
tis præiudicium, nec etiam ſupradicta reſpõſio ad-
mittenda videtur, ſed videtur, poſſe quis cogi ad
melius reſpondendum, & ſpecificandum, quam par-
tem poſitionis veram credat, & quam non veram,
pract.Pap. in form. poſit. act. in gl. ponens in Addit.
circa fin.Luc.Pet.in d.pract lib.2 ca.4.numer. 21.Ioſ.
Ludou.dec. Peruſ.51.numer.6.par. 1. ſed contra ſentit.
Scacc.de iudic.lib.2.cap.7.numer.708.& Michelor. de

poſit.cap.52.numer.26.] Fenzon. ad Statut. Vrb.lib.1.
cap.66.num.69.quamuis. Ant.Sol.ad Conſtit.Sabaud,
lib.3.tit.16.de poſit.gl.9.num.1.& 3. videatur ſenti-
re contrarium,ea quo abſurdum ſit grauare reſpon-
dendum onere diſtinguendi poſitiones partis aduer-
ſæ, loquens de ſimili clauſula diuiſibili vnam poſi-
tionem.Et poſitioni,quæ ſit ſimplex,diſtincta,& nõ
implicita, cogi poteſt ad reſpondẽdum ſimpliciter
per verbum,credit,vel non credit, Grauat.ad Veſtr.
in pract.lib.5.cap.14.num.14.Seraph.dec.408.num.3.
Burat.dec.881.num.2.& 3.& eo magis ſtante ſta-
tuto, vel ſtylo, Buratt.d.dec.882.num.4. 10.& ſeqq.
quod prolatum à reſpondente denotat veritatem,
& pro veritate præiudicat, Ant. Sol.ad decret.Sab.
d.lib.3.tit.16.de poſit.gl.16.numer.1.& 2.debetque
reſponſio eſſe clara,& ad propoſitum,Sol.loc.cit.gl.
14.num.1. ita vt certificet Iudicem, & ponentem,
& releuet ab onere probandi, Buratt.dec.882.nu.1.
Nec à mandato de reſpondendo præciſe datur ap-
pellatio, niſi legitima cauſa inſeratur, Mar.Ant.
var.reſol.l.2.reſol.36.n.4.Sed in ruſtico,homine,igna-
ro,minore, vel muliere videtur admittenda etiam
reſponſio qualificata, niſi ſint ſagaces ſecundum,
Fenzon.ad Statut.Vrb.l.1.cap.68.n.60.& 61.]

43 Ad reſpondendum † autem poteſt quis compelli
per remedia Iuris, videlicet à Iudice Eccleſiaſtico
per cõminationẽ, & ſentẽtiã excõmunicationis,For.
term. Rot. in rubr. de clauſ. gener. in clauſ. ad reſpon-
dendum,fol.mihi 61.& 66.à tergo formul. Aduoc.tract.
2.cap.7.fol.9.à tergo.Veſtr.in pract.lib.5.cap.14.n.4. Et
à Iudice ſeculari per arreſtationem perſonæ,vel pi-
gnorum captionem,vel pœnæ pecuniariæ, aut alia-
rum pœnarum arbitrariarum impoſitionem,Formul.
aduoc & Veſtr.loc.cit.Michelor.de poſit.cap.31.nu.11.
Mancin. de iuram.par.2.art.2.n.11.à quo iuſſu,& gra-
uaminis relaxatione non admittitur appellatio, Ru-
ginell.de appell.§.2.cap.3.n.506.] & poteſt procedi e-
tiam ad pronunciam de habendo poſitiones pro
confeſſatis,ſeruatis iis,de quibus in cap.2.vbi Franc.
num.9.d.confeſſ.in 6.& per pract.Papien.in form.poſit.
Act.in gl.reſpondere,& Add.ad gloſ.Penit.litera C.&
eadem pract. in excep. contra poſitiones, in gloſ. eidem
tranſmiſſarum.Maſcard.de probat.in ver.poſitio, concl.
1177.n.69.& ſeqq.Rot.Gen.dec.161.n.8.& ſeqq.Ma-
rant.de ord.iud.par.6.membr.2.de contumac.n.20.& in
l.ſi actor.num.104.ff.de procur. Saluſt. Tiber. in pract.
A.C.lib.2.cap.13.num.11.& ſeqq.& numer. 23. Scacc.
de iudic. lib. 2. cap.7. num.476.& ſeqq.Borell.in ſum.
dec.tom.1.tit.1.numer.89.& ſeqq. Surd. conſ. 360.lib.
3. Vbi num. 26. quod ſufficit partem iterato citari
cum comminatione, quod alias pronunciabitur ha-
beri pro confeſſatis; cui concordat, d.Conſt.Ægid.
59.lib.5.& numer.31 etiam quod non tranſmittatur
copia poſitionũ,Rot dec.3.de confeſſ.in antiq.Seraph.
dec.408. Rot. in Regien. bonorum coram Reuerendiſſi-
mo D. Coccino, poſt tract.dec.193.num.37.in Aſcula-
na ſocietatis coram Eminentiſſimo D. Cardinali Viri-
li, poſt tract. dec. 314.num.10.Fenzon.ad Statut.Vrb.
c.68.num.76.& ſeqq.lib.1. Rot.dec.38.verſ.ſed domini,
& verſ.ſeq.& dec.39.dec.41.in fine, vbi mouetur du-
bium de forma ſeruanda in obligatione camerali,
Mancin.de iuram. par. 1. art.1. numer. 3. Marcheſ.
de commiſſ. part. 2. de commiſſ. reſtit. in integr.
§ 1. numer. 105. vbi, quod pœna non reſponden-
tis eſt, vt poſitiones habeantur pro confeſſatis
non ipſo iure, ſed mediante Iudicis interlocutio-
ne, & quod vbique ſic in praxi ſeruatur, & poteſt
poſtea ex huiuſmodi ficta confeſſione ferri con-
tra ſic confitentem ſententia, Rot.Gen. deciſ.161.
num.11.& 12. vbi quod ad effectum huiuſmodi in-
terlocutoriæ requiritur citatio perſonaliter execu-
ta, nec ſufficit contra Procuratorem ad præſentãdũ
principalem. Thomas. dec. 54.num. 2. A qua etiam
pronuncia de habendo poſitione pro confeſſatis
nec datur appellatio,ſecundum, Mar. Ant. var.re-
ſol.lib.2.reſolut.4.n.13. ſed contrarium tradit, Luc.
Pet in pract.lib.2.cap.4.num.16.vbi num.29. dat con-
ſilium,vt expectetur decretum tranſitum fieri in iu-
dicatum,& ſequitur Fenzon.ad Statut.Vrb.lib.1.cap.
68. num. 107. ſed de hac materia vide etiam aliqua
per Ruginell. de appell. §. 2. cap. 3. in verb. Confeſſus
numer.209.& ſeqq. & in verb. Poſitio. numer.800.&
Mancin.de iuram.par.2.art.2.numer. 77. & Gratian.
deciſ. 171.] Quamuis † reſpondere debens poſtea 44
quandocunq; re integra,antequam Iudex ſuper hu-
iuſmodi habita confeſſione pronunciet, ad reſpon-
dendum admittatur, Caballin.ad.d.Conſt Marcb.19.
lib.5.in ver.pro confeſſis numer.1.Saluſt. Tib. in pract.
A.C.d.lib.2.cap.13.numer.14.videas tamen Michelor.
de poſit.cap.36.[& Mancin de iuram. par.2. art. 2.
num.78. Fenzon.ad Statut.Vrb.lib.1.cap.68.num.80.
& num.108.& ſeqq. Gratian.dec.171.numer.2.& 12.
Ant. Sol. ad decret. Sabaud. lib. 3. de poſit.tit,16.gl.4.
num.1.] † maximè ſtante impedimento, vt puta, ſi 45
non potuit reſpondere,quia poſitiones non fuerunt
repertæ,Grat.diſcep.for.cap.639.num.15.[cuius im-
pedimenti iuſtitia relinquitur Iudicis arbitrio, Ant.
Sol.ad decret.Sabaud.lib.3.tit.16.de poſit gl.23.numer.
1.] † ſecus, ſi hoc euenerit ex eius negligentia, & 46
contumacia, nec excuſatur ex verbali oblatione,
Grat.d.cap.639.num.16.& ſeqq.[Pront ſecus ſi pro-
nuncia tranſitum fecerit in iudicatum, & ſic poſt
decem dies,nã tunc contumax in reſpondendo non
admittitur amplius ad moræ purgationem, Pacific.
de Salu.inſp.1.cap.6.num.15.& 16.Sed datur aliquã-
do in ſignatura Sãctiſſimi ad reſpondendũ gratioſa
in integrum reſtitutio,ſi aliqua iuſta, & rationabili
cauſa reſponſum non fuerit,cum clauſula, Conſtito
de bono iure, nouoque præfixo termino ad reſpon-
dendum, & præcipue Eccleſiæ, ne ex contumacia
Prælati, ſeu Rectoris cauſam perdat, Marcheſ.de
commiſſ.par.2.de commiſſ.reſtit.in integr.§.2.n.104.] in
quo † ſi aduocatus, vel procurator,& cauſæ patro- 47
nus,vt forte videatur cautus in cauſis agendis,& ad
ineundam gratiam ſui clientis, ipſum clientem, &
principalem inſtruat ad negatiue reſpõdendum,vbi
de veritate in contrarium eſt certus,ſeu poteſt certi-
ficari, valde grauat eius conſcientiam, & parti ad
damna,& intereſſe tenetur, Add.ad pract.Pap.in for.
Comit ol. Act.ad gl.coram Vobis in ver.negare,Veſtr.in
pract.lib.5.cap.8.n.573.& cap.14.num.7.& 8. Miche-
lor.de poſit.c.64.n.4.& 5.& cap.32.ſub n.5.

Et licet ad prædicta vitanda † aduocatus,& pro- 48
curator arceantur à præſentia reſpondentis, ne eum
verbo vel nutu inſtruant, Marant.in ſuis ſingular.in
ver.Ruſticus fol.mihi 135.& in l.actor.n.101.& 102.ff.
de procur.Veſtr.in pract.d.lib.5.cap.14.num.8. Add.ad
pract.Pancirol par.2.fol.111.in verb. Arbitrie remotis.
Michelor.d.cap.64.n.6.vbi n.7. declarat.[Macin. de
iuram.par.2.art.1.n.70.Fenſon ad Statut.Vrb.lib.1 cap.
68.n.118.& 127.] Attamen, † vbi reſponſiones de- 49
ſiderantur à perſona indiſcreta,vt à valde ruſtico,vel
rerum imperito,& idiota,aut prodigo,ſeu muliere,
vel alias egẽte alieno conſilio, eſt idem,ne decipia-
tur,ad reſponſiones admittendas cum præſentia, &
aſſiſtẽtia ipſius aduocati,ſeu procuratoris,Marãt.in
d.l.ſi actor.n.103.ff.de procur.& de ord.iud.par.6.Act.
4.n.16.& inter.ſingul.in dicto ver.Ruſticus,Luc.Pet.in
pract.lib.2.cap.4.numer.12. Grauat. ad Veſtr. d. lib.5.
cap.14.num.3. & ſeqq. Add. ad pract. Pancirol.d par.
2. fol. 111. in verſ. Arbitris remotis. Scac. de Iudic.
lib.2.cap.7.num.554.& ſeqq. Borell.in ſum. deciſ.tom.
2.tit.1.numero 127. Ioſeph. Ludouic. dec. Peruſ.81.par.
2.Michelor.d.cap.64.num.8.[Mancin.de iuram.d.

& ibi Beltram.n.10.& deciſ.351.numer.10. & de magis communi in ciuilibus, *Alex.conſ.2.in fin.lib.4. & conſ.39 in fin.lib.7. Pacian.de probat.cap.15.n.13. Non. conſ.86.* & in terminis confeſſionis poſſeſſionis aduerſarij cum qualitate vitij, vel erroris, ſeu quod ſit iure familiaritatis, vel alterius nomine, *diximus ſupra obſer.19.n.20.& ſeqq.& ibi in addit.n.11.& ſeqq.* Niſi qualitas ſit talis, quæ faciat, vt quod actum videtur, actum non ſit, vel actum nullum reddat, nam tunc, etiam ſi ſit contra iuris præſumptionem, diuidi non poteſt, *Mareſcott. var. reſolut, d.lib.2.cap.45.n.9. Ricc.d.collect.1250. Rot.penes Cenc.de cenſib. deciſ.113. n.7.Beltram.ad d.dec.Greg.92.ſub n.10.Rot. in Narnien. Pecuniaria coram Cardinali Pamphilio ſeniore apud Marcheſ.de commiſſ.par.2. fol.576.n.2.* Vel niſi qualitas ſit implicite expreſſa, & vnica verborum ſtructura, ſecus ſi explicite, & non ſub eadem ſtructura verborum, *Mareſcott.d.cap.45.n.7.& 11. vbi de communi,& dat exempla.* Et ſecus etiam ſi confeſſio continent facta diuerſa, ſeu diuerſi temporis, vel diuerſæ ſpeciei, quorum vnum qualifacet aliud, *Mareſcott.d.cap.45.n.16.Natt.conſ.365.n.1.& 8.lib.2.Seraph.dec.1359.n.10.Rot.in d.Narnien.Pecuniaria coram Cardinali Pamphilio ſeniore, penes Marcheſ. de commiſſ.par.2.fol.576.n.1.* Aut ſi confeſſio contineat diuerſa capitola, & ſeparata, *Bart.in l.Aurelius §.idem quæſiit.ff.de libert. leg. Abb.in cap. bona memoria il 2. ſub n.29.verſ.ſed modernores.de poſtulat.Prælat. Mareſcott.d.cap.45.n.4.& 16.* & non ſit ſub vnica verborum ſtructura, ſed duplici verborum contextu, *Mareſcott.d.cap.45.n.17.* Adeo vt, ſi eſſent plura capitula connexa, & plura facta, quorum vnum alterum qualificaret, & confeſſio concepta eſſet ſub vnica oratione, noo eſſet diuiſioni locus, ſed ſecus ſi duplici oratiooe, *Mareſcott.d.cap.45.n.7.14.& 15.* Prætorea dioidi poteſt confeſſio, qoæ ſit qualificata per taxatiuam, Tantom, vt, ſi creditor petat centum, & debitor confiteatur, ſe debere quinqonginta tantum, nam poteſt creditor acceptare coofeſſionem quoad quinquaginta, & probare de reliquo, *Pract. Papien. in form. poſit. in verb. ponens. in addit.in fin.* & idem generaliter quando probetur contrarium quoad qualitatem, *Pacian.de probat.c.25.n.27.Grat.conſ.93. num.9.lib.1.& conſ.127. num.9.lib.2. Mareſcott. var. reſolut.lib.2.d.cap.45.num.19.Rot.recent.dec.118. n.26. par.5. Ant.Sol.ad decret.Sabaud.lib.3. tit.16. de poſit. gl.81. num.7.* In iis etiam caſibus, in quibus confeſſio qualificata non poteſt diuidi, nec pro parte acceptari, habet nihilominus Iudex arbitrium illam diuidendi ex præſumptionibus, *Mareſcott.d cap.45. num. 20.* & admittere, vel reiicere reſpooſionem qualificatam ex iuſta cauſa. *Burats. dec.882. num.9.* Non omitto qood ſimplex reſponſio ad factum poſitionis principale, non ad eius qualitatem eſſet referenda, maxime ſi iam negatum eſſet, quod qualitatibus continetur, *Ant.Sol.ad decret.Sabaud.d.lib.3. tit.16. de poſit.gl.81.num.6.*]

SVMMARIA.

1 *Iuramentum in teſte non videtur in manutentione neceſſarium, Decl. vt num.2.*

3 *Teſtis depoſitionis ſubſtantia, forma, vis, & fundamentum conſiſtit in iuramento.*

4 *Teſtis ſine iuramento non probat.*

5 *Nec in cauſa quantumuis ſummaria.*

6 *Etiam quod teſtis ſit in Sacris ordinibus conſtitutus, vel aliqua dignitate refulgeat, ſeu ſit Epiſcopus, vel Cardinalis, aut Rex.*

[*Iuramentum teſtis remitti poteſt partium conſenſu.*]

7 *Nec numerus ſupplet.*

8 *Papa non poteſt diſpenſare, quod in ferendo teſtimonio teſtes non iurent, & num.12.*

9 *Nec reſcribit, quod ſtetur depoſitionibus teſtium, qui non iurarunt.*

10 *Et ſi reſcribat cum clauſula*, Arbitrio, *illi non eſt locus, & quare.*

11 *Iuramentum in teſte eſt de iure Diuino.*

12 *Iuramentum in teſte eſt inductum ad fauorem partium.*

13 *Teſtis falſum deponens abſque iuramento non punitur pœna falſi ſed extraordinaria.*

14 *Teſtis iurare debet in iudicio.*

15 *Citatio ad videndum iurare teſtes eſt neceſſaria, alias examen eſt nullum.*

[*Citatio vnica ſufficit ad videndum.*]

16 *Citatio, quod non interuenerit, probatur ex actorum reuolutione.*

17 *Citatio ad videndum iurare teſtes, & eorum iuramentum à pari procedunt.*

18 *Examen teſtis ſine iuramento, & partis citatione non valet, nec etiam in manutentione.*

19 *Præſertim vbi agitur ad inſtantiam partium.*

20 *Citatio generalis in iuramento teſtium non ſufficit, ſed requiritur ſpecialis, & indiuidua.*

[*Citatio ad videndum iurare teſtes non ſuppletur per citationem ad videndum fieri probationes vbi ratio.*

Nec per citationem ad videndum, & recognoſcendum teſtes.

Seu ad videndum præſentare, & cognoſcere teſtes, vbi ratio.

Nec ex quo Iudex in aſſignatione termini probatorij mandauerit citari ad videndum iurare, niſi citatio ſubſecuta fuerit. Ampl. vt num.7.& 8.

Neo ex citatione ad dicendum contra literas remiſſoriales, & ad omnes actus ſucceſſiuos ad effectum contentorum in eiſdem literis.

Nec ex citatione ad videndum iurare teſtes ſuper recognitione remiſſoria.

21 *Citatio debet eſſe certa, non incerta, & vaga.*

22 *Non arctat, nec tenet cum termino nimis breui.*

23 *Iuramentum teſtis, vt valide recipiatur à Notario debet præcedere citatio ad videndum deſtinari Notarium, ſeu illi committi iuramenta, &c.*

24 *Examen nullum eſt, ſi teſtes ante, vel poſt, ſeu extra diem, aut terminum, vel locum citatum, ſeu in die executa citationis, vel feſtiuo iurauerint.*

[*Iuramentum teſtis in die circumducto non tenet.*

Examen nullũ eſt loco non certificato, vel cum citatione nimis vaga, vel ſi in loco ſuſpecto, Lim. vt ibid.]

25 *Citatio ad videndum iurare teſtes ſuppletur per monitionem factam parti præſenti.*

26 *Præſentia alicuius in iudicio præſumitur ex monitione, quæ transfert onus probandi contrarium.*

27 *Citatio ad videndum iurare ſuppletur per præſentiam partis ipſi iuramento.*

28 *Præſentia ad actum non præſumitur, ſed eſt probanda.*

[*Præſentia partis in decreto, quo Iudex mandauit, teſtes examinari, non ſupplet defectum citationis ad videndum teſtes iurare.*]

29 *Citatio ad videndum iurare teſtes ſuppletur per intimationem admiſſionis articulorum ad effectum videndi iurare teſtes.*

30 *Per citationem in executionem decreti, quo Index mandauerit citari ad videndum iurare.*

[*Citatio facta in executionem decreti, quo Iudex mandauit citari ad videndum iurare teſtes dicitur ſpecialis.*

Expreſſio per relationem ad quid certum dicitur ſpecialis, ſufficiens.]

31 *Per citationem generalem ad omnia ad cauſam pertinentia.*

32 Ex curſu longi temporis.

[Stylus loci, in quo cauſa ventilatur, attendi debet in examine teſtium.

Lim. in iudice Remiſſoriali, cui forma præſcribitur.

Stylus ſi ſit apponendi clauſulam citationis ad videndum iurare teſtes in decreto præfixionis termini ad probandum, & d. clauſula fuerit omiſſa, habetur pro expreſſa. Ampl. vt ibid.

Maceratenſis ſtylus refertur in articulorum admiſſione, examinis commiſſione, & monitione ad videndum teſtes iurare.]

33 Ex ſtylo, & conſuetudine, loci in contrarium, plene tamen, & iudicialiter probato, vti reſpiciente deciſoria, & contra ius, non autem per fidem extraiudicialem curialium, vbi exempla, & n. 34 35.

34 Præſertim ſi etiam pars aduerſa vſa fuerit eodem modo procedendi, licet hoc ſolum non ſufficiat.

[Examinis nullitas opponi non poteſt, quando idem modus ſeruatus fuit ab vtraque parte.

35 Citatio ad videndum iurare teſtes requiritur etiam quod ſit aſſignatus terminus ad probandum, niſi probetur ſtylus in contrarium.

36 Terminus à Iudice aſſignatus eſt regulariter in quolibet iudicio continuus, non vtilis, & currunt dies feriati, & feſtiui, niſi feriæ totum, vel maiorem partem termini abſorbeant.

37 Si vltima dies cadat in feriatam extenditur ad ſequentem iuridicam de iure canonico.

38 Termini dies non computatur in termino, & n. 23.

39 Dies ſunt currentes in decreto niſi infra tot.

40 Dies in decreto niſi ad primam, ſeu ſecundam intelligitur de iuridicis.

41 Dies tota cedit, vbi Iudex ad aliquid faciendum certa die pro termino aſſignat.

42 Terminus vni parti conceſſus alteri etiam prodeſt ad effectum probandi ſeruatis debitis citationibus, & ne illi poſſit inuito aduerſario renunciari.

[Remiſſoria petitio ſi ſit calumnioſa; poteſt obtineri facultas recipiendi teſtes per Iudicem remiſſorialem partis aduerſæ illius dilatione durante.]

43 Terminus conceſſus, altero pendente, currere incipit illo expirato.

44 Citatio ad videndum teſtes iurare non eſt neceſſaria, ſi ſtatuta, & intimata ſit certa dies ad probandum, vel producendum teſtes.

45 Nec ſi teſtes recipiantur in vltima die termini præfixi.

46 Citatio ad videndum iurare teſtes, de cuius executione non conſtet, vel quæ ſit vaga, ſeu aliàs nulla, ſanatur per comparitionem, & perſeuerantiam in iudicio occaſione eiuſdem actus.

47 Etiam quod compareat procurator cum mandato antiquo, & cum proteſtatione, quatenus principalis fuerit legitime citatus.

[Citatio ſpontanea comparitione validatur, & quidquid ab eo ſubſequitur. Ampl. vt ibid.

[Præſentia partis idem operatur, quod citatio expectato congruo tempore.

Scientia partis, de qua conſtet per comparitionem ſupplet defectum citationis non factæ, vel non legitime pro deputatione Receptoris, loci examinis, & ſimilium.]

48 Et per notitiam, quæ probaretur per dationem Interrogatoriorum.

[Citationis finis eſt comparitio.

Et vt citatus notitiam habeat actus gerendi.

Citandus comparens ex ſe, vel caſualiter habetur, ac ſi citatus fuiſſet.]

49 Secus per comparitionem generalem, ſeu per taciturnitatem.

[Citatio ad videndum committi Notario iuramenta teſtium, & examinis receptionem habet vim citationis ad videndum iurare.

Citationis ad videndum iurare teſtes defectus non attenditur, vbi pars vſa ſit teſtium dictis, vel eorum publicationem petierit, vel eoſdem induxerit & examinauerit.]

50 Et vbi citatio non deficit in totum, ſed defectus eſt in executione, dat Signatura commiſſionem ſanatoriam cum onere probandi notitiam.

[Citatio ad videndum iurare teſtes eſt minoris præiudicij, quam citatio ad ſententiam, quâ omiſſa dicitur tolli naturalis defenſio.]

51 Citatio ad videndum iurare teſtes abſque die ſuſtinetur, & intelligitur pro prima. Contrarium, n. 52.

[In cauſa reaſſumpta per alium Iudicem in ſtatu, & terminis non reiteranda.

Sine die ſuſtinetur de ſtylo Rotæ etiam per duos dies.

Vaga reſpectu loci, & temporis reddit examen nullum Lim. vt ibid.]

53 Et termino præfixo ad probandum intelligitur pro toto termino, & facilius, ſi caueat pro ſingulis diebus, & horis.

[Pro ſingulis, diebus, & horis ſufficit, niſi interueniat interruptio, vel circumductio.

Citatio ad videndum iurare teſtes pro ſingulis diebus, & horis quamuis nimis vaga, & larga propter difficultatem cuſtodiendi teſtes, & Notarium, ſuſtinetur tamen in praxi præcedente aſſignatione termini à Iudice, vel remiſſoria, qui recipiat certum finem ſecus è contra.

Ampl. 1 præcipue, ſi locus examinis certus ſit.

Ampl. 2. eo magis ſi citatio reſtricta ſit ad præciſas horas dierum.

Ampl. 3. & fortius ſi primus terminus citationis cadat pro certa die, & hora, puta pro prima, & aliis diebus ſequentibus de mane hora, &c.

Ampl. 4. & facilius ſi citatio reſtricta ſit ad certos dies. Extende vt ibid.]

54 At deſeruit etiam pro termino prorogato, niſi prorogatio fiat termino iam expirato.

Abſque die deſeruit etiam pro termino prorogato, ſi prorogatio fuerit legitime intimata, ſecus ſi nec in primo termino citatio interuenerit.]

55 Vnica ſufficit pro toto termino probatorio præfixo, & quid ſi interim mutatus ſit Iudex.

56 Termino aliquo non præfixo ſuſtinetur, ſi ſit ad aliquos dies reſtricta, nec dicitur incerta, nec vaga, nec inducere ſeruitutem conſiderabilem. Contrarium num. 57.

58 Eoque magis ſi contineat, vt aduerſarius aſſiſtat ad videndum iurare teſtes ſingulis diebus, & horis, vt eſt practica Aduocatorum, & videtur neceſſarium.

59 Citatio ad videndum iurare teſtes, ſeu ad alium actum ad totam diem non arguit, vt iuramentum non poſſit recipi, ſeu actus fieri, niſi extrema hora diei, ſed quod immo poſſit recipi, & fieri in quacumque diei hora.

[Citatio ad totam diem intelligitur vſque ad horam audientiæ. Decl. vt ibid.]

60 Probatio fieri poteſt etiam termino aliquo non præcedente.

[Citatio ad videndum iurare teſtes abſque loci expreſſione intelligitur de loco in commiſſione examinis deſtinato, ſi ad commiſſionem habeat relationem.]

61 Iuramentum teſtis in dubio non præſumitur.

62 Notario creditur, circa receptionem iuramentorum teſtium, ſine teſtibus.

63 Iuramentum teſtis debet apparere corporaliter præſtitum, & quomodo, nec ſufficit per verba enunciatiua Notarij.

64 Iuramentum non extare, vel de eo legitime non apparere paria ſunt.

Iura

65 *Iuramentum teſtis dicitur apparere corporaliter præſtitum etiam ex verbis enunciatiuis Notarij, ſi concurrant adminicula.*

66 *Vt ſi Notarius dicat*, Iurauit in forma, &c. *vel in* forma iuris, &c. *ſeu alias apponat dictionem, &c. ſub qua comprehenduntur omnia, quæ ſunt de natura, & ſubſtantia actus.*

67 *Seu alias diſpoſitiue de iuramento atteſtetur.*

68 *Si examen ſit factum ſub die, quo cadebat citatio ad videndum iurare, & Notarius enunciet, teſtem eſſe iuratum, ſecus ſi in alia die.*

69 *Si Notarius aliquid addet, ex quo deprehendi poſſit Iuramentum fuiſſe præſtitum tactis ſcripturis.*

70 *Aut atteſtetur de iuramento in actu ſeparato ab examine ſub certa die, & hora.*

[*Iuramentum teſtis quamuis non appareat præſtitum tactis ſcripturis, poteſt ſufficienter aliunde probari, & præſumitur ſolemniter præſtitum ex auctoritate Iudicis, Notarij, & partis taciturnitate, ſeu præſentia, cui onus incumbit probandi contrarium.*]

71 *Vel conſtet de ſtylo loci etiam per fidem extraiudicialem tamquam ſuper eo, quod reſpicit ordinatoria, vel per ſimilem modum ſeruatum in examine partis aduerſæ.*

[*Fides Notariorum circa ſtylum probandi iuramenta teſtium coadiuuat alias probationes, quamuis non contineat, quod in aliis cauſis fuerit oppoſitum, & obtentum, prout requiritur.*]

72 *Styli fides, debet continere non ſolum, quod ita fuerit ſeruatum, ſed quod fuerit appoſitum de nullitate, & quod appoſitione non obſtante fuerit iudicatum pro validitate.*

73 *Iuramentum per teſtem præſtitum præſumitur, ſi examen factum ſit in præſentia Iudicis tempore debito, & in die, quo poſſet Iuramentum valide recipi.*

74 *Iuramentum probatur per verba enunciatiua, vbi proceditur iure, & more militari.*

75 *Iuramentum pro ſui eſſentia non requirit tactum ſcripturarum, ſed ſolum, quod teſtes verbis iurent.*

76 *Iuramenti forma, & ſolemnitas eſt de iure poſitiuo.*

77 *Teſtes non iurati faciunt præſumptionem.*

78 *Cardinalis dicto etiam ſine iuramento multum tribuitur.*

79 *Citatio ad dicendum contra articulos, & videndum illos ad probandum admitti, videtur neceſſaria.*

{*Citatio ad dicendum contra articulos, & videndum admitti non eſt neceſſaria, vbi ſtylus probetur in contrarium.*

80 *Suppletur per intimationem, & num. 81.*

81 *Non eſt neceſſaria, vbi adeſt ſtylus in contrarium, & in decreto admiſſionis ad probandum adiicitur clauſula,* Saluo iure impertinentium, &c.

82 *Citationis formula pro examinandis teſtibus, Relatio, Reproductio, & Inſtantia in illius termino, ac Iudicis Decretum.*

83 *Articuli ipſo facto admiſſi intelliguntur abſque decreto, vbi præceſſit citatio ad dicendum contra, & proceditur ad examen.*

84 *Articuli omnino impertinentes debent reiici, ſi hoc notorie conſtet.*

OBSERVATIO LXXXIV.

De probationibus per teſtes, eorumque iuramento, & de articulis, & citatione ad dicendum contra articulos, & videndum teſtes iurare.

NON † videtur eſſe de neceſſitate in hoc Iudicio, quod teſtes iurent de veritate dicenda, *ſecundum Menoch. de retin. remed. vlt. numer. 39. ad quem ſe remittit Maſcard. de probat. in ver. poſſeſſio. concluſ. 1204. num. 6.* † ſed 1 2 huiuſmodi dictum declarat. *Boccat. de interd. vti poſsid. cap. 14. numer. 44.* locum habere, quando Iudex pro ſui informatione ſine partis citatione procederet, ſecus, ſi cauſa eſſet iam Iudicialiter cœpta, & multo minus, ſi pars etiam opponeret, quia tunc ſine iuramento, & citatione examen eſſet nullum. At ego vlterius, & ſtrictius crederem, hoc procedere non ad effectum conſtituendi vnum actorem, & alterum reum, & poſſeſſorem, ſed tantummodo ad effectum deueniendi ad ſequeſtrum momentaneum, & poſſeſſionis ſuſpenſiuum in caſu timoris armorum, & periculi in mora, donec poſtea aliquantulum maturius ſuper poſſeſſione partium cognoſcatur. Et in his terminis intelligo etiam Aleiat. *relatum per Contard. de moment. poſſ. in quinta rat. deciden. numer. 6.* dicentem ſimpliciter, quod etiam extraiudicialiter, & à teſtibus non iuratis poteſt ſumi informatio, *& Scacc. de Iudic. libr. 2. capit. 8. numero 573.* [*Nemz. conſilio 80. ſub numero 7.*]

Subſtantia † etiam, & forma ac vis, & fundamentum 3 depoſitionis teſtis conſiſtit in iuramento, *cap. penult. 3. quæſt. 9. l. Iuſiurandi. C. de teſtib. Rucc. in Coll. dec. coll. 919. Grat. diſcept. for. cap. 694. num. 49. Rot. in Montis Faliſci fideicommiſſi coram Reuerendiſsimo D. Coccino, poſt tract. dec. 290. num. 1.* [*Rot. recent. dec. 549. num. 3. part. 3. & in Portugallien. Diſmembrationis coram Iuſto, poſt tract. deciſ. 403. num. 1. in Conchen. Decimarum de Torrelmonſe coram Reuerendiſsimo D. Coccino, poſt tract. deciſ. 652. num. 1. idem Coccin. dec. 82. num. 1.*] Adeo vt † ſine iuramento 4 teſtis non probet, *d. l. Iuſiurandi, & l. ſi quando C. de teſtib. c. de teſtib. de teſtib. Veſtr. in pract. lib. 6. cap. 2. num. 6. & ibi Granat. num. 34. Tuſc. in ver. teſtes non iurati, concluſ. 166. Farinac. de teſtib. quæſt. 46. num. 51. quæſt. 61. num. 42. quæſt. 74. num. 1. & ſeqq. Rucc. in collect. deciſ. collect. 263. Scacc. de iudic. lib. 2. cap. 8. num. 400. & ſeqq. Greg. XV. deciſ. 39. num. 2. Coccin. dec. 182. num. 1.* [*Mancin. de iuram. par. 1. art. 4. num. 1. Rot. in Bononien. de Pannolinis coram Manzanedo poſt tract. dec. 446. num. 1. in Toletana, ſeu Nullius Iuriſdictionis coram R. P. D. Pireuano, poſt tract. dec. 490. num. 8. & dec. 491. numer. 4. Fenzon. ad ſtatut. Vrb. lib. 1. cap. 72. num. 34. & cap. 75. num. 27. Ant. Sel. ad decret. Sabaud. lib. 3. tit. 18. gl. 1. num. 2. gl. 4. num. 1. & 2. tit. 22. gl. 2. num. 10.*] † nec etiam in 5 cauſa quamuis ſummaria, *Veſtr. d. num. 6.* † Etiam 6 quod teſtis ſit in ſacris ordinibus conſtitutus, vel aliqua dignitate refulgeat, ac etiam, quod ſit Epiſcopus, vel Cardinalis, *Veſtr. d. cap. 2. num. 6. & 7. & ibi Granat. ſub num. 40. littera I. Add. ad pract. Pap. in for. iuramen. teſt. ad gl. conſtituti ſub littera H. Tuſc. d. concluſ. 166. num. 15. Farinac. d. quæſt. 74. numer. 66. 68. 69. & 81. Scacc. de iudic. lib. 2. cap. 8. num. 401. & ſeqq.*

T 4

ſeqq. Vel etiam quod ſit Rex, *Tuſc. d. concluſ. 166. n. 23.*
& 24. [Niſi partium conſenſu iuramentum remittatur, vt aliquando fieri ſolet in teſtibus illuſtribus,
vel conſtitutis in dignitate, *Ant. Sol. d. tit. 18. gl. 4.*
7 *num. 2.*] † Nec numerus teſtium hoc ſuppleret,
8 *Veſtr. d. num. 6. Scacc. d. cap. 8. num. 421.* Immo † nec
Papa poteſt diſpenſare, quod in ferendo teſtimonio
teſtes non iurent, *Gran. ad Veſtr. d. cap. 2. n. 38. Add.*
ad pract. Pap. d. littera H. Boccat. de interd. vti poſſid. d.
cap. 14. num. 44. Farinac. de teſtibus, d. quæſt. 74. num. 59.
9 *ad pract. Pancirol. par. 2. fol. 101.* Adeo vt † Papa non
reſcribat, quod ſtetur probationibus teſtium, qui
non iurarunt, *Grat. diſcept. for. cap. 581. num. 24.* &
10 † ſi reſcribat cum clauſula, *Arbitrio*, illi non eſt locus, quia intelligitur, prout de iure, & de iure non
poteſt adhiberi fides teſtibus ſine iuramento, *Grat.*
11 *d. cap. 581. num. 13. & ſeqq.* Eſtque ratio, quia † iuramentum in teſte eſt de iure Diuino, *Granat. d. n. 38.*
Farin. d. quæſt. 74. num. 59. Add. ad d. pract. Pancirol. d.
fol. 101. Scacc. de iudic. lib. 2. cap. 8. num. 432. & ſeqq. &
12 † eſt inductum ad fauorem partium, contra quarum
voluntatem Papa non diſpenſat, *Grat. loc. cit. num. 24.*
13 Et, † ſi aliquis teſtis falſum deponeret abſque iuramento, non eſſet puniendus pœna falſi, ſed extraordinaria, *Marant. de ord. iudic. part. 6. act. 6. numer. 21.*
[*Farinac. de teſtibus quæſt. 67. num. 194. & ſeqq. Ant.*
Sol. ad decret. Sabaud. lib. 2. tit. vt nem. inuit. accuſ. vel
denunc. cogat. gl. 1. num. 15. & tit. de fal. notar. gl. penult.
num. 1. & ſeqq. vbi de depoſitione extraiudiciali, &
de pœna ſtellionatus.]
14 Præterea † debet etiam teſtis iurare in iudicio
non extra, *Marant. de ord. iudic. par. 6. act. 6. ſub n. 19.*
15 Atque † eſt neceſſaria citatio ad videndum teſtes
iurare, alias examen eſt nullum, *d. l. ſi quando, & l.*
Iuſiurandi. C. de teſtibus cap. 2. ver. nullum eſſe momenti
de teſtibus Luc. Pet. in pract. Capitol. lib. 2. cap. 5. num. 4.
pract. Pap. in for. iur. teſtibus in gl. & falſitate in Add.
in verb. Præſente vbi Apoſtill. littera V. Veſtr. in pract. d.
cap. 2. num. 1. & ibi Granat. num. 28. & 29 Saluſt. Tib.
in pract. A. C. lib. 2. cap. 13. ſub num. 6. & cap. 14. num. 7.
Maſcard. de probat. in ver. examinatio, concluſ. 681.
num. 1. Borell in ſumm. dec. tom. 1. tit. 44. numer. 161. &
ſeqq. & num. 171. Grat. diſcept. forenſ. cap. 694. num. 48.
& ſeqq. Rot. diuerſ. dec. 39. num. 1. par. 4. Mant. dec. 155.
num. 1. Marant. de ord. iud. par. 6. act. 6. num. 2. Add. ad
pract. Pancirol. par. 2. fol. 121. & ſeqq. Caputaq. dec. 274.
num. 3. par. 3. Rot. poſt 2. vol. conſ. Farin. dec. 52. num. 1.
deciſ. 215. num. 1. deciſ. 296. numer. 2. Ricc. in collect.
deciſ. collect. 263. 374. 595. 1408. 1488. 2047. Rot. recent.
deciſ. 120. num. 1. deciſ. 128. num. 1. deciſ. 259. numer. 2.
deciſ. 411. num. 1. deciſ. 515. num. 4. par. 1. & deciſ. 545.
num. 1. deciſ. 637. num. 2. par. 2. Greg. XV. deciſ. 268.
num. 2. & deciſ. 618. num. 1. Coccin. deciſ. 182. numer. 1.
Caual. deciſ. 275. num. 1. Rot. in Pampilonen. Celebrationis miſſarum coram Conuulo, poſt tract. dec. 67.
numer. 1. in Veneta Fœderis matrimonij coram Penia,
poſt tract. dec. 83. num. 1. in Calagurritana Iuriſdictionis
de Nagera coram Vbaldo, ſeniore, poſt tract. deciſ. 159.
num. 9. in Peruſina de Alphanis coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. dec. 171. num. 1. [*Rot. recent.*
deciſ. 764. num. 1. par. 3. & deciſ. 281. num. 4. deciſ. 306.
num. 4. par. 4. Mart. Andr. deciſ. 97. num. 3. Rot. in Lugdunen. Pecuniaria coram Penia, poſt tract. deciſ. 377.
num. 1. & 2. in Portugallien. Diſmembrationis coram
Iuſto, poſt tract. dec. 403. numer. 1. in Nebrien. Beneficij
coram Cardinali Lancellotto poſt tract. deciſ. 410. n. 2.
in Salamantina Beneficij coram Orano, poſt tract.
deciſ. 411. numer. 2. in Romana Recuperationis Dotis
coram Penia, poſt tract. dec. 445. num. 1. in Bononien. de
Pannolinis coram Manzanedo, poſt tract. deciſ. 446.
num. 1. & 5. in Anconitana prætenſæ Repetitionis indebiti coram Dunozetto ſeniore, poſt tract. deciſ. 492. n. 6.
Fenzon. ad Statut. Vrb. lib. 1. cap. 71. num. 4. & ſeqq. &
n. 11. & ſeqq. Rot. in Conchen. Decimarum de Turrelmonſe coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract.
dec. 652. num. 1. Gilian. ad Statut. Peruſ. in verb. teſtes.
num. 19. Duran. dec. 72. n. 9. Ant. Sol. ad decret. Sabaud.
lib. 3. tit. 18. gl. 4. num. 13. vbi quod tamen ſufficit vnica
citatio, *& tit. 12. gl. 1. num. 8. Buratt. dec. 393. num. 8.*
dec. 506. num. 3. in fin.] &, † quod citatio non interuenerit, probatur ex actorum reuolutione. *Rot. in d.* 16
Peruſina de Alphanis coram Reuerendiſſimo Coccino,
poſt tract. dec. 171. n. 3. Nam † citatio, & iuramentum 17
à pari procedunt, *Maſcard. in d. ver. examinatio concluſ. 681. n. 6. Farin. de teſt. d. quæſt. 62. num. 131.* ſed † 18
quod ſine iuramento, & partis citatione teſtis examen non valeat, nec etiam in hoc ſummariiſſimo
poſſeſſorio, *tradit expreſſe Boccat. d. cap. 14. num. 44.*
& Scacc. de appell. cap. 2. quæſt. 17. limit. 6. membr. 1.
num. 28. circa fin. Greg. XV. dec. 268. num. 2. vbi Add.
num. 12. Et † quod requiratur citatio ad iuramenta 19
teſtium in hoc noſtro Iudicio, vbi agitur ad inſtantiam partium, *ſemit Roderic. de ann. redit. lib. 1. q. 17.*
num. 48. & 53. & in ſimili remedio *Chriſtoph. Paz.*
de tenut. cap. 7. num. 21. verſ. ſexta conſideratio. † Nec 20
ſufficit citatio generalis, ſed requiritur ſpecialis, &
indiuidua *Vant. de nullit. ex defect. cit. numer. 54. Ricc. in*
collect. deciſ. collect. 1408. Greg. XV. dec. 268. numer. 3.
[*Rot. in Portugallien. Diſmembrationis coram Iuſto, poſt*
tract. dec. 403. num. 1. Add. ad dec. 118. Buratt. num. 16.
dec. 324. num. 5. Quemadmodum non ſufficit citatio
ad videndum fieri probationes, quia aliud eſt citatio ad videndum fieri probationes, aliud ad videndum iurare teſtes, & ex diuerſis non fit illatio, *Rot.*
recent. d. dec. 306. num. 4. par. 4. Neque citatio ad videndum, & recognoſcendum teſtes, *Rot. in Portugallien. Diſmembrationis coram Iuſto, poſt tract. dec. 403.*
num. 1. ſeu ad videndum præſentare, & cognoſcere
teſtes, quia actus præſentationis differt à præſentatione iuramenti, *Mart. Andr. dec. 19. n. 8. in fin.* Nec
quod Iudex in aſſignatione termini probatorij mandauerit citari ad videndum iurare, niſi talis citatio
fuerit ſubſecuta, ſed ex hoc eo magis examen eſt
nullum, cum non fuerit ſeruata forma decreti, *Rot.*
recent. dec. 306. n. 5. par. 4. Etiam ſi teſtes in termino
probatorio iurauerint, *d. dec. 306. n. 5.* Nec citatio ad
dicendum contra literas remiſſoriales, & ad omnes
actus ſucceſſiuos ad effectum contentorum in eiſdem literis, *Rot. in Lugdunen. Pecuniaria coram Penia,*
poſt tract. dec. 377. num. 1. Nec citatio ad videndum
iurare teſtes ſuper recognitione remiſſoriæ, *Buratt.*
dec. 324. num. 5. in fin.] Prout, † citatio debet eſſe 21
certa, non autem incerta, & vaga, *Ricc. d. collect. 1498.*
Caputaq. dec. 116. num. 6. par. 1. dec. 274. numer. 2. & 5.
par. 3. & † non obſtat, neque tenet citatio cum termino nimis breui, infra quem pars comparere non 22
valeat, *Ricc. d. collect. 1408. Granat. ad pract. Veſtr.*
lib. 4. cap. 2. num. 10. & lib. 7. cap. vlt. num. 19. Vant. de
nullit. ex defect. citat. num. 67. & ſeqq. Caputaq. dec. 261.
num. 8. & 10. par. 2. Et, † ſi iuramentum eſſet recipiendum à notario, eſſet pars citanda ad videndum 23
deſtinari notarium, ſeu committi notario receptionem iuramentorum teſtium, & poſtquam commiſſum
fuerit, videndum illos iurare in tali loco, *Veſtr. in*
pract. lib. 6. cap. 2. numer. 11. & ſeqq. vbi Granat. num. 45.
& ſeqq. & numer. 52. Saluſt. Tiber. in pract. A. C. lib. 2.
cap. 14. numer. 8. Rot. poſt 2. vol. conſ. Farinac. dec. 296.
numer. 4. Rot. recent. deciſ. 259. numer. 4. & 5. par. 1.
[*Gilian. ad Statut. Peruſ. in verb. teſtes. numer. 23.*]
Atque † examen eſſet omnino nullum, ſi teſtes ante, vel poſt, ſeu extra diem, aut terminum, vel locum 24
citatum iuraſſent, *Addent. ad pract. Pap. in for. iur.*
teſt. in gl. & falſitate in ver. præſente dicto Simonino
Veſtr. d. cap. 2. num. 16. vbi Granat. num. 53. Vant. de
nullit.

nullit. ex defect. cit. n. 73. Ricc. in collect. deciſ. collect. 595. & 1488. Capmaq. dec. 285. n. 5. par. 3. Mantic. deciſ. 155. num. 3. Rot. in Terulen. Vicariatus, ſeu Concurſus coram Cardinali Sacrato apud Marthеſ. de comm. par. 3. fol. 99. num. 3. & in Beneuentana Decimarum coram Litta, penes eundem Marcheſ. d. par. 2. fol. 103. num. 3. Rot. recent. dec. 120. n. 1. dec. 128. num. 2. par. 1. deciſ. 139. num. 2. par. 2. Greg. XV. deciſ. 419. num. 5. & dec. 453. num. 2. [Rot. recent. dec. 365. num. 3. & dec. 618. num. 9. par. 3. & dec. 306. num. 2. & 3. par. 4. Caualer. deciſ. 410. num 3. & 5. Rot. in Portugallen. Diſmembrationis coram Iuſto, poſt tract. dec. 403. num. 1. Ant. Sol. ad decret. Saband. lib. 3. tit. 22. gl. 2. ſub num. 10. vbi vel in die circunducto.] Prout etiam ſi iuraſſent in die factæ, ſeu præſentatæ citationis, cum illa dies non computetur in termino, Mantic. d. dec. 155. num. 3. Rot. in d. Ternlen. Vicariatus, ſeu Concurſus coram Cardinali Sacrato. [Rot. recent. d. deciſ. 365. num. 1. par. 3. Fenzon. ad Statut. Vrb. lib. 1. cap. 71. num. 13. Rot. diuerſ. dec. 74. num. 1. & ſeqq. par. 4. quæ eſt Mantic. deciſ. 159. vbi quid ſtante ſtylo.] vel in die feſtiuo, Rot. in eadem Terulen. Vicariatus num. 3. & ſeqq. [Rot. recent. d. deciſ. 365. num. 3. par. 3. Eſſetque etiam examen nullum, ſi illius locus non fuiſſet parti certificatus, Rot. in Burgen. Iuriſpatronatus coram Cardinali Pamphilio, poſt tract. dec. 649. num. 1. in Conchen. Decimarum de Torrelmonſe coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. dec. 652. num. 6. vel cum citatione nimis vaga, Rot. in Pampilonen. Decimarum coram eodem, poſt tract. dec. 648. numer. 1. vel in loco ſuſpecto, Ant. Sol. ad decret. Saband. lib. 3. tit. 21. gl. 2. num. 10. Niſi etiam pars in eodem loco teſtes examinaſſet, vel locus in examinis commiſſione ſpecificatus, Rot. in d. Conchen. num. 7.]

25 Suppleretur † tamen citatio prædicta ad videndum iurare teſtes; Primo per monitionem factam parti præſenti, Farin. de teſt. q. 72. num. 66. Gratian. diſcept. for. cap. 738. n. 16. & 20. Rot. in Aſſiſien. bonorum coram Eminentiſſimo D. Cardinali Verili, poſt tract. deciſ. 24. num. 12. [Ant. Sol. ad decret. Saband. lib. 3. tit. 18. gl. 4. num. 3. Addem. ad dec. 118. Buratti litteræ

26 C. ſub num. 19.] † cuius præſentia præſumitur ex ipſa monitione, adeo vt transferat onus probandi contrarium in aduerſarium, Grat. loc. cit. num. 21. & 22.

27 † ſecundo per præſentiam partis ipſi iuramento, Add. ad pract. Pap. in d. verb. præſente dicto Simonetto, & ibi Apoſtill. littera V. Gratian. diſcept. for. cap. 694. n. 49. & cap. 738. num. 20. Marant. de ord. iudic. par. 6. act. 6. num. 2. Veſtr. in pract. d. lib. 6. cap. 2. num. 1. & ibi Granat. num. 28. Farinac. de teſtibus quæſt. 72. num. 75. Ricc. in collect. dec. collect. 595. & 1408. Coccin. deciſ. 182. numer. 1. Rot. in Pampilonen. Celebrationis Miſſarum coram Comitulo, poſt tract. dec. 67. num. 3. in Veneta fœderis matrimonij coram Penia, poſt tract. deciſ. 83. n. 2. in Peruſina Bonorum coram Ortembergo; poſt tract. deciſ. 114. numer. 1. in Peruſina de Alphanis coram Reuerendiſſimo Domino Coccino, poſt tract. deciſ. 171.

28 num. 1. & 2. vbi, quod † præſentia ad actum non præſumitur, ſed eſt probanda, [& in Pampilonen. Decimarum coram Manzanedo, poſt tract. deciſ. 427. num. 6. in Bononien. de Pannolinis coram eodem, poſt tract. deciſ. 446. numer. 6. in Squillacen. Abbatiæ coram R. P. D. Merlino, poſt tract. deciſ. 532. num. 1. & in eadem coram R. P. D. Veroſpio, poſt tract. deciſ. 536. numer. 26. in Conchen. Decimarum de Torrelmonſe coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tractat. deciſ. 652. numer. 1. Ant. Sol. ad decret. Saband. lib. 3. tit. 19. gloſ. 5. in fin. licet non ſufficiat, quod pars fuerit præſens decreto, quo Iudex mandauerit teſtes examinari, Fenzon. ad Statut. Vrb. lib. 1. cap. 71. num. 11.] Tertio,

29 † ſi Iudex admiſiſſet articulos mandando illos intimari parti ad effectum videndi iurare teſtes, nam, ſi intimatio ſubſequeretur, non eſſet neceſſaria alia citatio, Rot. poſt 2. vol. conſ. Farinac. deciſ. 280. num. 3. Quarto, † ſi fuerit facta citatio in executionem Decreti, quod Iudex mandauerit facta citari 30 partes ad videndum iurare teſtes, Rot. recent. dec. 345. num. 2. par. 2. [Rot. recent. deciſ. 557. num. 2. & 9. par. 4. vbi quod tunc diceretur citatio ſpecialis, cum expreſſio per relationem ad quid certum dicatur ſpecialis expreſſio, & ſufficiens & poſt 2. vol. conſ. Farin. dec. 47. num. 3.] Quinto, † ſi adeſſet citatio generalis 31 ad omnia ad cauſam pertinentia, nam ea includeret etiam citationem ad videndum iurare teſtes, Ricc. in collect. deciſ. coll. 1408. Add. ad deciſ. 268. Greg. XV. num. 12. [Rot. in recent. dec. 557. num. 1. & 9. par. 4. Fenzon. ad Statut. Vrb. lib. 1. cap. 71. num. 7.] Sexto, † 32 ex curſu longi temporis citatio præſumeretur, Greg. XV. dec. 555. num. 6. Septimo, † ſi ſit ſtylus, vel 33 conſuetudo in contrarium concludenter, & plene, non autem per extraiudicialem informationem, ſeu fidem Curialium, vt Aduocatorum, vel Procuratorum, aut Notariorum illarum partium probata, cum ſit ſtylus contra ius & reſpiciat deciſoria, non ordinatoria, Farin. d. quæſt. 72. num. 72. Grat. diſcept. forenſ. cap. 694. num. 7. & 48. & ſeqq. & cap. 738. numer. 36. Rot. diuerſ. dec. 30. numer. 8. & 3. part. 4. quæ eſt etiam poſt 2. vol. conſ. Farinac. dec. 205. num. 2. Coccin. dec. 182. num. 2. & dec. 192. num. 1.] Rot. in Salamantina Beneficij coram Orano, poſt tract. deciſ. 411. num. 2. & ſeqq. vbi, quod ſtylus loci, in quo cauſa ventilatur, attendi debet in examine teſtium.] Vt eſt in Hiſpania, Rot. recent. deciſ. 611. num. 6. & 7. & deciſ. 704. num. 5. & 6. part. 1. [Rot. recent. deciſ. 614. num. 3. & ſeqq. par. 4. Mart. Andr. dec. 19. num. 8. & 9. & dec. 41. num. 6. Gilian. ad Statut. Peruſ. in verb. teſtes numer. 20. & ſeqq.] veluti ſi ſit de conſuetudine, quod talis citatio contineatur in conceſſione termini ad probandum intimati, Rot. poſt 2. vol. conſ. Farinac. dec. 307. ſub n. 2. Adnot. ad deciſ. 268. Greg. XV. numer. 12. Rot. recent. deciſ. 411. n. 2. dec. 644. n. 4. & dec. 686. n. 4. par. 1. Rot. in Placentina decimarum de Truxillo 7. Februarij 1618. coram Buratto. [Rot. recent. d. deciſ. 614. n. 3. & 4. par. 4. Mart. Andr. d. dec. 19. n. 8. & 9. & d. dec. 41. n. 6. Gilian. ad Statut. Peruſ. in verb. teſtes n. 21. Add. ad dec. 118. Buratt. n. 17. vbi n. 18. limitat in Iudice remiſſoriali, cum tunc debeat ſeruari forma in ea præſcripta idem, Buratt. dec. 328. n. 1. & ſeq. vbi etiam limitat in Iudice remiſſoriali,] Vel fiat ſolum citatio ad videndum induci, & produci Capitula, Rot. diuerſ. dec. 30. num. 2. par. 4. Cocc. dec. 182. num. 2. [Et ſi ſit ſtylus, vt poſt admiſſionem ad probandum cum præfixione termini in decreto apponatur clauſula citationis ad videndum iurare teſtes, & huiuſmodi clauſula fuerit omiſſa, habetur pro expreſſa, Mart. Andr. deciſ. 9. numer. 14. & ſeqq. & dec. 19. numer. 8. & 9. vbi eo magis pars intimata petierit copiam articulorum ad effectum dandi interrogatoria etiam dederit, & ita decretum fuerit à partibus intellectum. Et hinc ſuſtinetur Curia Maceratenſis, in qua Procuratores inſtare ſolent pro admiſſione, commiſſione, & monitione, & Iudex interponit decretum, ſeu illud Notarius adnotat, ſub his verbis, Articulos admiſit, commiſit, & monuit, quod extenditur, ſeu extendi debet, hoc eſt, admiſit articulos, commiſit Notario receptionem iuramentorum teſtium, & illorum examen, & monuit partem toto termino durante ad videndum teſtes iurare, vt tradit Gratian. diſcept. for. cap. 738. num. 16. & 17. vbi, quod huiuſmodi ſtylus, vt ordinatorius probatus dicitur ex fide Aduocatorum, & Procuratorum d. Curiæ, & ita fuit meo tempore in practica ſeruatum, dum eſſem ibi locum tenens.] † Eoque magis, ſi 34 etiam pars aduerſa vſa fuerit eodem modo procedendi

den

dendi *Rot.diverſ.deciſ.30.num.5.par.4.Rot.poſt 2.vol.*
conſ Farin.dec.105.num 3.& dec.355.ſub num.11. Rot.
recent. d. dec.411. num.2.par.1. Rot.in Firmana Fontis
coram Cardinali Lancellotto, penes Marcheſ.de comm.
par.2. fol.596. n.2. & in d. Placentina Decimarum de
Truxillo 7.February.& 21.Maij 1618.coram Buratto.
[*Fenzon. in adnotat.ad Statut. Vrb.lib.1.cap.71.n.21.*]
Quando enim idem modus fuit ſecutus in examine
teſtium ab vtraque parte, non poteſt altera pars
de nullitate dare, *Rot.recent.deciſ.232.num.4.& deciſ.*
614 in fin part.4. Beltram. ad deciſ.455. Greg.num.9.
Fenzon.loc.cit.] licet non ſufficeret hoc ſolum, quod
idem modus fuiſſet ſeruatus ab Aduerſario, niſi
etiam formaliter fuiſſet probatus ſtylus, ſtante quod
hoc, vt dixi, ſit contra ius, & reſpiciat decisoria,
Rot.poſt 1.vol.conſ.Farinac.dec.215.num.2.& 6.& ſequ.
Rot.recent.dec.393 num.5.par.1.[*Coccin.dec.182.in*
fin. Buratt. dec. 506. numer.7.] Et ſtylo circumſcri-
35 pto, † etiam quod ſit aſſignatus terminus ad pro-
bandum, eſt aduerſarius particulariter citandus ad
videndum iurare teſtes, *Pract.Pap.in for.reſp.rei conu.*
in gloſ.In termino,ſub num.3. Animaduertendo etiam,
36 quod † terminus aſſignatus eſt regulariter in quo-
libet iudicio continuus, non vtilis, & in eo currunt
etiam dies feriati, & feſtiui, niſi feriæ totum, ſeu
maiorem partem termini abſorbeant, *l.ſiue pars.C.de*
dilat. Maram.de ord. Iudic.par.6. de dilat. act.5. ſub
num.18. Gaballin.ad Conſt. Marcheſ.16. lib.5.in verb.
vtilium. Ricc. in Collect. deciſ. collect. 1488. circa fin.
Granat. ad Veſtr. lib.5. cap.4. num.7. Pancirol. in ſua
pract. par.2. fol. 99. verſ in cauſis. vbi Add. in verb.
etiam feriis computatis. Rot.diuerſ.dec.75.par.4. Alberic.
37 *in l. tempora.C.de temp.appell.* &, † ſi vltima dies ca-
dat in diem feriatam, terminus extenditur ad ſe-
quentem diem Iuridicam de iure Canonico, *Alber.*
38 *in d.l.tempora, in fin.* quemadmodum † nec dies ter-
mini cõputatur in termino, ſecundum magis com-
munem opiniõnem Doctorum, *Vant.de null.in rub.de*
39 *null. ex def. Iuriſ.n.160.vbi declarat.* Prout † curren-
tes ſunt dies currenti in decreto facto, niſi infra
tot. *Saluſt.Tib.in pract. A.C.lib.1.cap.27.num.6.& 13.*
40 ſed † decretum niſi ad primam, ſeu ſecundam intel-
41 ligitur de Iuridicis, *Saluſt. Tiber.ibid.n.8.* prout, † ſi
Iudex ſic terminum, ſeu alias ad aliquid certa die
faciendum aſſignet, tota dies cedit, *§.in diem. Inſtit.*
de verb.oblig.Caball.ad Conſt. March lib.5.cap.16 in
42 *gl. terminum n. 2.* Et † terminus vni parti conceſſus
prodeſt etiam alteri ad effectum, vt intra illum poſ-
ſit facere ſuas probationes ſeruatis debitis citationi-
bus, *l.petenda vbi Do:l.C.de temp in integr. reſtit. Ma-*
rant de ord.Iudic.par 6.act.3.n.18. Granat.ad Veſtr.d.
lib.5 cap.4.n.5.Saluſt. Tiber.in pract.lib.3. cap.7.n.36.
Rot.poſt 2.vol.conſ.Farin.dec.363. ſub num.7. Borell.in
ſumm.dec.tom 1.tit.37.ſub n.50.[*Gratian.diſcept.forenſ.*
cap.224.n.8.Fenzon.ad Statut. Vrb.lib.1.cap.77.n.4.&
9. Ant. Sol.ad decret.Sabaud.lib.3.tit.17.de articul.gloſ.
7 num.10.] & ne poſſit pars impetrans in aduerſarij
præiudicium illi renunciare, *Cyn Bart.Bald.& Al-*
berit.in d.l petenda.Chriſtoph. Faz. de tenut. cap.49.
n.9.& ſeqq.[A deo vt ſi petitio remiſſoriæ ſit calum-
nioſa, poſſit nihilominus obtineri facultas recipien-
di teſtes per Iudicem remiſſorialem partis aduerſæ
illius delatione durante, *Rot.in Cæſaraugustana Pa-*
rochialis coram Cantutio, poſt tract. dec.345. num.1.]
43 Et † dilatio, altera pendente, conceſſa currere incipit
ea finita, *gl. in d.l tempora, in verb. temporalem vbi*
44 *etiam Alber. C.de temp.appell.* Octauo, † non eſt ne-
ceſſaria citatio ad videndum iurare, ſi ſtata, & inti-
mata ſit certa dies ad probandum, vel producendum
teſtes, *Farinac. de teſtib. quaſt.72. num.14. Rot.recent.*
45 *dec.604.num.4.par.2.* Nono † ſi teſtes recipiantur in
vltima die termini præfixi, *Pract.Pap.in for.reſp. rei*
conuen.in d.gl. in termino, ſub n.3. Granat.ad Veſtr.d.
cap.2.ſub n.30.ver.vndecimo. Farin.d.q.72.n.25. Capu-
taq.deciſ.108. ſub n.1.par.1. [*Fenzon.ad Statut. Vrb.*
lib.1.cap.77.num.10.] Decimo, † quoteſcumque de- 46
ficeret relatio, & executio citationis, vel citatio
eſſet vaga, ſeu alias nulla, ſanatur per comparitio-
nem, & perſeuerantiam in Iudicio occaſione eiuſ-
dem actus, *Saluſt. Tiber, in pract. A.C. lib.2 cap.16.*
n.10.Ricc.in collect.dec.collect.1408.Grat.diſcept.forenſ.
cap.156.num.1. & ſeqq.Caputaq. dec.116. num.6. &
ſeqq vbi num.2.& ſeqq declarat.par.1. & dec.293.n.2.
& 5.par.3. Mantic. deciſ.352. num.9. & 10. Rot.in
Pampilonen. celebrationis Miſſarum coram Comitulo,
poſt tract.dec.67. num.8.in Salamant na fructuum co-
*ram eodem,poſt tract.dec.75. n.2.& ſeqq.*vbi † etiam, 47
quod compareret procurator cum mandato anti-
quo, & cum proteſtatione, quatenus principalis fue-
rit legitime citatus, [*Aſia,de execut.§.4.cap.109.n.1.*
& ſeqq. vbi, quod citatio ſpontanea comparitione
validatur, & etiam quidquid ab ea ſubſequitur, &
quod præſentia partis idem operatur, quod citatio,
dummodo citatus congruo tempore expectetur,
Rot. in Pampilonen. Decimarum coram Manzanedo,
poſt tract.dec.427.num 4. in Mutinen.Bonorum coram
eodem,poſt tract.dec.4.1.n.10.& 11. Vbi etiam quod
opponeretur de illegitima citatione, *in Romana Re-*
cuperationis dotis coram Penia, poſt tract. deciſ. 445.
num.2.Fenzon.ad Statut. Vrb.lib.1.cap.51. num.28. &
ſeqq. vbi etiam ſi compareret ad effectum excipien-
di de nullitate citationis, & compareret procurator
cum mandato generali, de quo conſtaret, *& ibi Rot.*
dec.45. verſ. quod maxime.] Et † per notitiam, quæ 48
probaretur perdationem interrogatoriorũ, *Mantic.*
d.dec.352. num.11. & 13. Rot.in recent.deciſ.786.n.1.
par.1. Rot. in Peruſina Bonorum coram Ortembergo,
poſt tract.deciſ.114.num.2. & in d.Pampilonen. Deci-
marum coram Manzonedo poſt tract.dec.427.n.4. &
in d. Romana Recuperationis dotis coram Penia, poſt
tract. dec.445. num.2. Fenzon. loc.cit. num.27. & ibi
Rot.dec.dec.19. verſ.quin immo, Add.ad dec.118. Bu-
ratt. num.19. Prout ſcientia, de qua conſtet in actis
per comparitionem, ſupplet defectum citationis non
factæ, vel non legitime factæ pro deputatione Re-
ceptoris, loci examinis, & ſimilium, *Marc. Andr.*
deciſ.41.in princ.num.1.5. & 6. Nam citationis finis
eſt comparitio, *Rot.in d. Pampilonen. Decimarum co-*
ram Manzanedo,poſt tract. dec.427.num.6. Et vt ci-
tatus notitiam habeat actus gerendi, *Rot.in d.Romana*
Recuperationis Dotis coram Penia, poſt tract.dec. 445.
num.3. Ac ideo ſi ille, qui citandus eſt, compareat ca-
ſu vel caſualiter habetur, ac ſi citatus fuiſſet, *Rot.in*
d.Pampilonen. Decimarum, coram Manzanedo, poſt
tract.deciſ.427.num.5.] licet † ſecus per comparitio- 49
nem generalem, ſeu per taciturnitatem, *Rot.in Pam-*
pilonen. celebrationis miſſarum coram Comitulo, poſt
tract.dec.67. num.7. & 9. [Vndecimo videtur ſuſti-
nenda citatio, quæ cantet ad videndum committi
Notario iuramenta teſtium, & examinis receptio-
nem, *ad Rot.in d.Romana Recuperationis Dotis coram*
Penia,poſt tract.dec.445.num.2.

Duodecimo non attenditur huiuſmodi citationis
defectus, vbi pars vſa eſſet atteſtationibus eorumdem
teſtium, vel eorum publicationem petiiſſet, *Fenzon.*
ad Statut.Vrb.lib.1.cap.71.num.19. ſeu eoſdem teſtes
induxiſſet, & aduerſarius poſtea examinaſſet, *Fenzon.*
ibid. num.20.] † Daret tamen ſignatura commiſſio- 50
nem Sanatoriam, vbi citatio non in totum defi-
ceret, ſed defectus eſſet in illius executione
cum onere probandi notitiam, *Veſtr. in pract. lib.7.*
cap.1. numer. 6. [*Gilian. ad Statut. Peruſ. in ver. te-*
ſtes. numer.22. Canal. dec.275. num.3. eſt enim cita-
tio ad videndum iurare teſtes minoris præiudicij,
quam

quam ſit citatio ad ſententiam, quâ omiſſâ dicitur
tolli naturalis defenſio, Rot recent. dec. 738. n. 4. par. 3.]
51 Facta † autem citatione ad videndum iurare te-
ſtes abſque die ſuſtinetur, & intelligeretur pro pri-
ma die, Ricc. d. colle t. 1408. Seraph. dec. 857. num. 6. &
23. Mantic. dec 155. n. 2. [Quibus addo, quod in cauſa
reaſſumpta per alium Iudicem ſufficit, huiuſmodi
citationem fuiſſe factam coram primo Iudice, ſi
cauſa fuerit reaſſumpta in ſtatu, & terminis, in qui-
bus reperiebatur, Duran. decif. 15. num. 1. Put. dec. 212.
lib. 2. Rot. recent. d. dec. 738. num. 4 part. 3. & dec. 663.
num. 8. part. 4. vbi, quod Rota ſolet ſuſtinere huioſ-
modi citationes etiam per duos dies.] & faciunt tra-
52 dita per Vant. de nullit. ex def. cit. num. 71. licet † alias
huiuſmodi citationem eſſe nullam tamquam va-
gam, incertam, & ſpeciem ſeruitutis inducentem,
videatur renuiſſe, Rot. poſt ſecundum vol. conſ. Farinac.
dec. 51. num. 1. dec. 307. num. 1. & allegat. per Vant. loc.
cit. Rot. in Placentinu decimarum perſonalium de Tru-
xillo 18. Martij 1616. coram Buratto, Grat. d. cap. 156.
numer. 3. præſertim nullo probationis termino præ-
fixo, Rot. in d. Placentina decimarum coram Buratto,
[& de vaga reſpectu loci, & temporis, quod ea red-
dat examen nullum, Caputaq. decif. 274 par. 3. Rot. in
Pampilonen. Decimarum coram Cardinali Pamphilio,
poſt tract. dec. 648. num. 1. niſi conſtet, partem aliunde
de ipſo loco inſtructam fuiſſe, d. dec. 648. num. 2. &
53 poſt 2. vol. conſ. Farinac. dec. 47. numer. 5.] Sed † ſi eſſet
præfixus terminus ad probandum, citatio abſque die
intelligeretur pro toto termino examini præfixo,
Rot. poſt ſecundum vol. conſ. Farinac. decif. 47. numer. 4.
Seraph. decif. 1057. circa fin. Rot. recent. dec. 184. num. 3.
par. 1. Greg. XV. dec. 453. num. 7. quæ eſt etiam in recent.
d. par. 2. decif. 275. & idem Greg decif. 400. numer. 5.
Add. ad eundem, Greg. decif. 71. numer. 6. Rot. in d. Pla-
centina decimarum perſonalium de Truxillo 7. Februarij
1618. coram Buratto, [Mantic. dec. 159. num. 2. verſ.
ſecundo quia.] Et eo facilius, ſi citatio cantaret ad
videndum iurare teſtes ſingulis diebus, & horis,
Farinac. de teſtib. d. quæſt. 71. num. 16. Ricc. in collect.
dec. collect. 1404. Rot. poſt ſecundum vol. conſ. Farinac.
dec. 355. numer. 3. quæ eſt etiam in recent. decif. 393.
numer. 6. part. 1. [Ant. Sol. ad decret. Sabaud. lib. 3.
tit. 18. gl. 4. num. 5. vbi quod ſufficit, niſi interueniat
interruptio, ſeu circumducatur. & num. 6. Nam ci-
tatio pro ſingulis diebus, & horis iuridicis licet vi-
deatur nimis vaga, & larga, & quod non arctet cita-
tum propter difficultatem cuſtodiendi, & teſtes, &
Notarium, illius tamen defectus videtur ceſſare ex
eo, quod praxis ſoleat ſuſtinere huiuſmodi citatio-
nes, vbi eſt datus & procedit terminus probatorius
à Iudice, vel in remiſſoria aſſignatus, qui recipiat
certum finem, quia tunc citatio hæc non inducit
perpetuam ſeruitutem, ſed ſuſtinetur pro integro
termino probatorio, quamuis ſecus ſi terminus non
ſit aſſignatus, ſeu non recipiat certum finem, Rot. re-
cent. dec. 557. n. 7. & 8. part. 4. & in Placentina Deci-
marum de Truxillo 18. Martij 1616. coram Buratto,
quæ eſt inter recent. dec. 239. num. 5. par. 4. Nec ſeruitus
aſſiſtendi Notario pro ſingulis diebus, & horis, &
pro toto termino probatorio eſt reprobanda, dum
locus, in quo teſtes veniunt examinandi, certus eſt,
Rot. recent. dec. 485. num. 5. par. 3. Eoque fortius huiuſ-
modi citatio ſuſtinetur, ſi ſit reſtricta ad horas præ-
ciſas, puta, de mane hora 16. & de ſero hora 20. ſeu
de mane ab hora 16. vſque ad 18. & de ſero ab hora
20. vſque ad 24. nam ex hac horarum ſpecificatio-
ne tollitur acerbitas ſeruitutis, Rot. recent. d. dec. 585.
num. 5. par. 3. Et etiam fortius ſi primus terminus,
citationis cadat pro certa die, & hora, puta, pro pri-
ma & aliis diebus ſequentibus de mane hora, &c.
Rot. recent. d. dec. 557. num. 8. par. 4. ſeu ad primam, &
deinde in antea cum continuatione, Buratt. dec. 690.
num. 13. & 14. dec. 727. num. 6. Atque facilius ſi citatio
ſit reſtricta ad aliquos dies, puta, ad decem dies,
Rot. recent. d. dec. 485. num. 4. par. 3. vbi præſertim ſi
ita ſit de ſtilo illius Curiæ, in qua teſtes recipiuntur,
& pars citata compareat.] † Immo ſimilis citatio 54
deſeruiret etiam pro termino prorogato, niſi pro-
rogatio fuiſſet facta, poſtquam terminus expiraſſet,
Rot. recent. dec. 239. num. 2. par. 2. Greg. XV. dec. 429.
ſub numer. 5. Rot. poſt 2. vol. conſ. Farinac. decif. 47. n. 4.
& in Zamoren. Decimarum coram Cardinali Arigonio,
poſt tract. decif. 372. num. 1. in Conchen. Decimarum de
Torrelmonſe coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt
tract. dec. 652. num. 4. Buratt. dec. 506. num. 4. & 5. &
dummodo prorogatio fuiſſet legitime intimata,
prout requiritur, vt teſtes valide examinentur, Ca-
ualer. dec 410. num. 4. quamuis ſecus eſſet, ſi in primo
termino citatio huiuſmodi non interueniſſet, Rot.
in d. Conchen. Decimarum coram Reuerendiſſimo D.
Coccino, poſt tract. dec. 652. num. 5.] Et † ſuſtinetur 55
citatio facta, licet vnica, pro toto termino proba-
torio præfixo, Grat. diſcept. for. cap. 738. num. 19. Ricc.
d. collect. 1404. vbi, quid ſi interim mutatus ſit Iudex,
Seraph. dec. 1486. num. 1. [Rot. recent. dec. 614. n. 5. par. 4.
& in d. Zamoren. Decimarum coram Cardinali Arigo-
nio, poſt tract. dec. 372. num. 1.] quod, † ſi non fuerit 56
aliquis terminus præfixus, ſuſtinetur etiam citatio
ad videndum iurare ad aliquos dies reſtricta, nec
dicitur incerta, nec vaga nec inducere ſeruitutem
conſiderabilem, Gratian. diſcept. for. cap. 156. num. 36.
Seraph. dec. 781. num. 1. Mantic. dec. 9. num. 1. & 2. Rot.
recent. dec. 259. num. 3. & dec. 393. num. 6. par. 1. quæ eſt
etiam poſt ſecundum vol. conſ. Farinac. dec. 355. num. 3.
Coccin. dec. 216. num. 22. Rot. poſt addit. Cenc. ad tract.
de cenſib. dec. 34. num. 9. † quidquid in contrarium 57
habeatur per Caputaq. decif. 108. n. 1. par. 1. Put. dec. 258.
num. 5. lib. 1. & coram Litta in Beneuentana decimarum,
penes Marcheſ. de comm. par. 3. fol. 103. n. 4. Greg. XV.
dec. 71. num. 3. vbi. Addent. num. 6. † Eoque magis, ſi 58
citatio contineat, vt aduerſarius ſiſtat ad videndum
iurare teſtes ſingulis diebus, & horis, prout eſt pra-
ctica aduocatorum, & videtur neceſſarium, Caputaq.
decif. 180. numer. 2. par. 1. Rot. poſt ſecundum vol. conſ.
Farinac. d. decif. 355. num. 3. & in recent. d. dec. 393.
num. 6. par. 1. Et † citatio ad totam diem non arguit, 59
vt iuramentum non poſſit recipi, ſeu actus fieri, niſi
extrema hora diei, ſed quod poſſit recipi, & fieri re-
ſpectiue in quacumque illius diei hora, Seraph. decif.
1115. num. 2. & 3. [vel intelligitur vſque ad horam
audientiæ, Seraph. d. dec. 1115. num. 2. Rot. in Romana
Cenſus coram R. P. D. Merlino, poſt tract. dec. 630. n. 12.
Sed ſi pars proteſtata fuerit, ſe velle intereſſe iura-
mento aſſignata ſibi certa die, & hora, & certo loco,
alias de nullitate, debet hoc adimpleri, alias examen
non ſuſtineretur, Fenzon. ad Statut. Vrb. lib. 1. cap. 71.
num. 14. Mantic. dec. 155. ſub num. 3. verſ. quod in caſu,
& dec. 159. num. 2.] Prout † non eſt dubium, quod 60
poteſt fieri probatio, etiam termino aliquo non
præcedente, Pract. Pap. in for. Capitol. in gl. coram vobis
num. 7. Marant. de ord. Iudic. par. 6. de dilat. act. 3. n. 13.
Ric. d. collect. 1404. [Gilian. in adnotat. ad Statut. Peruſ.
in verb. probatio. num. 6. Quemadmodum etiam cita-
tio ad videndum iurare teſtes abſque loci expreſſio-
ne intelligeretur de loco in commiſſione examinis
deſtinato, ſi ad ipſam commiſſionem relationem
haberet, Rot. in d. Zamoren. Decimarum coram Car-
dinali Arigonio, poſt tract. dec. 372.]
Iuramentum vero teſtis, † quod in dubio non 61
præſumitur, Rot. recent. dec. 147. num. 15. par. 1. quæ eſt
Greg. XV. decif. 351. numer. 20. & dec. 704. In prima
num. 2. par. 2. [Buratt. dec. 148. num. 1.] licet † de 62
illius receptione credatur notario ſine teſtibus,
Greg.

Greg. XV.dec.368. num.6. † debet apparere corpora-
liter præſtitum, & ſic oportet, vt notarius dicat N.
teſtis iurauit tactis ſcripturis,&c. ſeu tacto pectore,
ſi ſit in ſacris ordinibus conſtitutus,vel ſit in aliqua
Religione profeſſus, etiam quod ſit monialis qui
tacto pectore iurat, vel tacta cruce ſui habitus ſi ſit
eques;aut tacto calamo,ſi ſit hebræus,alias examen
eſt nullum,nec ſufficit, quod de iuramento conſtet
ſolum per verba enunciatiua notarij, vt puta,ſi dicat,
teſtis iuratus, gl. in cap. vt circa de elect. in 6.in verb.
corporali,gloſ.in Clement.1.§.porro.in verb.tacta.de hæ-
ret.Veſtr.in pract.lib.6.cap.1.n.7.Saluſt.Tib.in pract. A.
C.lib.2.cap.30.n.2.Scacc.de iudic.lib.2.cap.8.num.618.
& ſeqq. Farinac. de teſtib.quæſt.74. num.20. & ſeqq.
num.73.& n.82.Galganett.ad ſtatut.Vrb.lib.1.cap.71.
Addent.ad pract. Pancirol. par.2. fol.101. in verb. &
iurare cogendi.& fol.120. ſub ver. fidem non facerent.
Add.ad pract. Papien.in for. iuram.teſt. ad gloſ.prote-
ſtantis, in ver.veritas,circa fin. Marcheſ.de comm.par.3.
de comm.null,ſanat.num.40,fol.167.Ricc.in collect.deciſ.
collect.163.1409.1488.in fin.& 1532. Caputaq. deciſ.
123.& 146.par.2. deciſ.285. num.8. Rot.in Beneuen-
tana decimarum coram Litta,penes Marcheſ. de com-
64 miſſ. par.3. fol.103. num.2. Vbi, quod † paria ſunt,
quod iuramentum non extet, vel de eo legitime
non appareat, Rot.recent. deciſ.234. num.5. deciſ.393.
num.8. dec.704.la prima,num.1.par.1.Coccin.dec.141.
num.1. dec.182. num.4.& 5.dec.262.num.3.Caualer.
deciſ.322. num.3.deciſ.415.num.3. Rot.poſt ſecundum
vol.conſ.Farinac.dec.93.num.2. dec.205. num.1.deciſ.
215. num.4. dec.355.num.5. Greg.XV. dec.39. num.3.
vbi Add. num.4. & 5.& dec.368. num.5. [Mancin.
de iuram.par.1. quæſt.4.& par.2.art.4.numer.2.& 3.
Rot.recent. dec.628.in fin. par.3. & dec.663. num.9.
part.4. in Romana Recuperationis Dotis coram Penia,
poſt tract.dec.445. num.4. vbi de verbis, teſtis indu-
ctus, iuratus, & examinatus, in Squillacien. Abbatia
coram R.P.D. Merlino, poſt tract. deciſ.532.n. 2.3.5.
& 6. vbi, quod ita ſemper in Rota fuit ſeruatum
65 Penzon.ad Statut.Vrb.lib.1.cap.71.n.32.] licet † ſuf-
ficeret, quod concurrent adminicula, & facti cir-
cumſtantiæ. Add.ad deciſ.39.Greg.XV.n.8.[Rot. in d.
Squillacien. Abbatia coram R.P.D. Merlino,poſt tract.
66 dec.532.n.9.] vt † ſi notarius diceret, Iurauit in for-
ma,&c.vel in forma iuris,&c.ſeu alias appoſuerit di-
ctionem,&c.ſub qua comprehenduntur omnia,quæ
ſunt de natura,& ſubſtantia actus,Rot.recent.dec.393.
num.12.par.1.& poſt ſecundum vol.conſ.Farin.dec.355.
n.7.Ricc.d.collect.1409.& d.collect.1532.in fin.Seraph.
d.dec.857.n.15.& 26. & dec.1010.num.5.Rot.diuerſ.
dec.36.n.14.par.4 Rot poſt ſecundum vol.conſ. Farinac.
dec.47.num.6.Rot.recent.dec.275. in fin.par.2. quæ eſt
Greg.XV.dec 453.[Rot.recent.dec.663.n.9. part.4. vbi
ſi Notarius atteſtetur, Iudicem a teſtibus inductis,
& eorum ſingulis de per ſe recepiſſe iuramentum
in forma iuris, &c. & quod iſte modus eſt valde
frequens & familiaris in proceſſibus Hiſpaniarum,
& ex ſtylo vniuerſali receptus, & in d. Squillacien.
Abbatia coram R.P.D. Merlino, poſt tract. deciſ.532.
num.8. vbi ſi Notarius ſcripſerit diſpoſitiue, Teſtis
iurauit,&c, Add ad deciſ.Buratt.148.numer.12.] ſeu
67 † alias diſpoſitiue atteſtaretur de iuramento, Rot.
recent. d. dec 393. numer.9. part.1. & poſt ſecundum
68 vol. conſ. Farinac. d.dec 355. ſub numer.5. † Vel eſſet
examen factum ſub die, qua cadebat citatio ad vi-
dendum iurare, & Notarius enunciaret, teſtem eſſe
iuratum, Add.ad pract. Pancirol. par.2. fol.121. in
ver.fidem non facerent. Ricc. d. collect. 1532. Rot. di-
uerſ. d. deciſ.36. num.13. par. 4. Seraph. d. deciſ.857.
num.25.Rot.recent.d.deciſ.393. num.11.& d.deciſ.704.
la prima, num.3. part.1. & d. deciſ.355. numer.6. poſt
ſecundum vol.conſ.Farinac.Add.ad deciſ.39.Greg.XV.
num.7.[Buratt.dec.148. num.4.] & eſt pulchra deciſio,
quæ ponit multas formulas in Veneta fœderis matrimo-
nij coram Penia, poſt tract. dec.83. num.9.11. & ſeqq.
nam alias iſta enunciatio faceret potius præſumi,
quod teſtis non fuiſſet iuratus ea die, qua fuit citata
pars, Caputaq.d.dec.285.num.2. par.3. Item † ſi no- 69
tarius procederet vlterius aliquid addendo, ex quo
deprehendi poſſet,iuramentum fuiſſe præſtitum ta-
ctis ſcripturis, Ricc.d. collect.1532. Rot.poſt ſecundum
vol.conſ.Farinac.dec.4 n.3. Rot.diuerſ.d.dec.36. n.14.
& dec.42.n.4.& 5.Seraph.d.dec.857.ſub n.25. Man-
tic.dec.352.n.3.Rot. recent.d.deciſ.393.num.13. part.2.
Caualer.deciſ.322.num.4. † Aut atteſtatus fuerit de 70
iuramento in actu ſeparato ab examine ſub certa
die,& hora, Rot.recent.d.deciſ.393. num.10. par.1.&
d.dec.355. num.6.poſt ſecundum vol.conſ.Farinac.[Vel
aliunde ſufficienter probaretur, iuramentum fuiſſe
præſtitum, quia tunc ob auctoritatem Iudicis, &
Notarij, ac partis non opponentis taciturnitatem
præſumeretur illud ſolemniter præſtitum fuiſſe, &
tactis ſcripturis, ita vt parti aduerſæ incumberet
onus probandi contrarium, Rot.in d.Squillacien. Ab-
batia coram R.P.D. Merlino poſt tract.dec.532.n.4.9.
& 11.] † Vel conſtaret de ſtylo etiam extraiudicia- 71
liter,puta per fidem aduocatorum,vel procuratorum
illarum partium, quod ſufficeret atteſtatio Notarij,
quod teſtes iurauerint, nam tunc ſtante huiuſmodi
ſtylo,qui reſpicit ordinatoria, præſumerentur teſtes
iuraſſe tactis ſcripturis, Rot.diuerſ.dec.30. n.3. & 4.
par.4.& poſt ſecundum vol.conſ.Farinac.dec.47.num.6.
deciſ.205.n.2.Rot.recent.d.dec.393.n.14.par.1. & dec.
704.la prima,n.5.Add.ad dec.39.Greg.XV.n.6.Rot.in
Veneta fœderis matrimonij, coram Penia, poſt tract.
deciſ.85. num.11.[Rot.recent.deciſ.92. numer.6. par.5.
vbi de fide Notariorum, & quod licet contineat,
quod in aliis cauſis fuerit oppoſitum, & obtentum,
prout requiritur, attamen coadiuuat alias præſum-
ptiones,Buratt.dec.148. num.6. & ſeqq. vbi de ſtylo
Hiſpaniarum iurandi in manibus Notarij.] Et ar-
gueretur præſertim ſtylus, ſi eodem modo notarius
enunciauiſſet iuramentum teſtium examinatorum
ab altera parte, Addent.ad d.dec.39.Greg.d.num.6.
licet † fides ſtyli extraiudicialis curialium debeat 72
continere non ſolum, quod ita fuerit ſeruatum,ſed
quod fuerit oppoſitum de nullitate, & quod oppo-
ſitione non obſtante, fuerit iudicatum pro validita-
te, Rot.poſt ſecundum vol.conſ.Farinac. dec.215.num.4.
Grat.diſcept.for.cap.604.n.36.& cap.738.ſub n.16.&
ſeqq. † Vt quoque præſentia Iudicis in examine fa- 73
cto tempore debito, & in quo poſſet recipi iura-
mentum, & ſic in die non feriata, faceret præſumi,
iuramentum fuiſſe præſtitum, Rot. diuerſ.dec.55.n.2.
par.4. Mantic.dec.352.n.3. Seraph.dec.1288.n.2. Rot.
poſt ſecundum vol.conſ. Farinac. dec.147. num.2. Rot.
recent.dec. 34.num.3.& deciſ.704. la prima, numer.2.
& 3.par.1.Add.ad deciſ.39.Greg. XV. num.9 Farinac.
de teſtib.quæſt.74.num.78.Rot.in d. Veneta fœderis ma-
trimonij coram Penia,poſt tract.dec.83. num.13. [& in
d.Squillacien. Abbatia coram R.P.D. Merlino, poſt
tract.dec.532.num.11. vbi de interuentu etiam partis
aduerſæ.Buratt.dec.148.num.3. prout † verba enun- 74
ciatiua probarent iuramentum,vbi proceditur iure,
vel more militari,Add.ad d.dec.39. Greg.num.10. † 75
Nec iuramentum pro ſui eſſentia requirit tactum
ſcripturarum, ſed ſolum, quod teſtes verbis iurent,
Rot.recent.d.deciſ.704.la prima num.7 part.1.] Man-
cin. de iuram.par.1.quæſt.4.num.1.vbi de communi.] † 76
Cum ipſius forma, & ſolemnitas ſit de iure poſi-
tiuo, Rot. d. dec. 704. num.7. quæ propterea poteſt
tolli, ſeu ſubintelligi.

Teſtes † tamen non iurati faciunt præſumptio- 77
nem, Granat.ad pract. Veſtr.d.libr.6. cap.2. num.40.
Farin.

Farinac.de teſtib. queſt. 72. *num.* 109.[*Rot Bonon.dec.*
138. *num.*74. vbi de examinatis etiam ſine citatio-
ne ad videndum iurare, *Buratt.dec.*376.*numero* 13.
78 vbi quod faciunt adminiculum] † præſertim ſi ſint
in dignitate conſtituti, *Tuſc.in ver.teſtes concl.*166.
*num.*15. & 56. & quod dicto Cardinalis ſine iura-
mento multum tribuatur, *Iangu Rot. coram Reue-
rendiſſimo D. Coccino, dec.*4.*ſub.num.*3.

79 Amplius † videtur neceſſaria etiam ſolita cita-
tio ad dicendum contra articulos, & videndum il-
los ad probandum admitti, *Grauat. ad pract.Veſtr.
lib.*5.*cap.*15.*num.*9.*Luc.Pet.in pract.lib.*1.*cap.*5.*num.*
6.*Ricc. in collect.dec. collect.*1407. *Rot.in Leodien.So-
lary coram Lusa, penes Marcheſ. de comm. par.*3.
*fol.*95.*num.*2. *Rot. recent.dec.*555. *numer.*4 *par.*1.*Rot.
in Placentina decimarum perſonalium de Truxillo*
18. *Marty* 1616. *coram Buratto*, [*& in Hebrien.Be-
neficij coram Cardinali Lancellotto*, *poſt tract. deciſ.*
410. *numero* 1. *in Salamantina Beneficij coram Orano*,
*poſt tract. dec.*411. *num.*2. vbi niſi ſtylus probandus
ſit in contrarium, *Rot. poſt* 2. *vol.conſ. Farin. deciſ.*
47.*num.*1. & 2. *vbi vide. Buratt. deciſ.*506.*num.* 2.]
80 † ſed huiuſmodi citatio ſuppletur per intimationem
commiſſionis receptoris, in qua continetur, quod
examinabuntur teſtes ſuper articulis productis, quia
pars tunc poteſt opponere, *Ricc.in collect. deciſ.coll.*
1407.*Greg.XV. dec.*351. *in fin.qua eſt etiam in recent.*
81 *deciſ.*147. *par.* 1. Prout † ſuſtineretur examen abſ-
que dicta citatione ſtante ſtylo, & vbi in decreto
admiſſionis ad probandum adiiceretur clauſula,
ſaluo iure impertinentium, *&c.* vt huiuſmodi ſtylus
viget in Hiſpania, & Neapoli, *Ricc.in d.coll.*1407.
*Rot. in d.Placentina decimarum perſonalium de Tru-
xillo* 7. *February*, & 21. *May* 1618.*coram Buratto*,
vbi quod dicta citatio de ſtylo illarum partium ſup-
pletur per intimationem decreti præfixionis termi-
ni ad probandum.

Qui igitur per reſpõſiones aduerſarij ad ſuas po-
ſitiones non fuerit ab onere probandi releuatus, vel
abſque alia reſpõſione velit ſuam poſſeſſionem per
82 teſtes probare, † ſolet cauſæ breuitati ſtudendo
vnica citatione citare partem ad dicendum contra
articulos facto datos, ad videndum illos ad probã-
dum admitti ad primam diem, & iurare teſtes per
totam illam, & tot ſequentes dies, & committi etiã
notario receptionem iuramentorum teſtium ad eã-
dem primam diem, & poſtquam commiſſum fue-
rit, videndum illos iurare in eorum, vel notarij do-
mibus, & vbi reperti fuerint per totam dictam pri-
mam, & tot ſequentes dies, & ad dandum interro-
gatoria, ſi quæ dare vult, & intendit, per to-
tam dictam primam, & ſequentem dies, alias vi-
dendum examinari ſine ad eandem primam diem,
& intimare eidem, qualiter teſtes poſtmodum exa-
minabuntur ſingulis diebus, & horis iuxta formam,
quam ponit, *Luc.Pet.in pract.Capitol.lib.*2.*cap.*5.*n.*
1.*& cap.*9. *n.*4. *Veſtr.in pract.lib.*6. *cap.*2.*n.*5.*Saluſt.
Tib.in pract.A.C.l.*2. *c.*13. *n.*6.*& c.*14.*ſub n.*8.*Farin.
de teſtib.q.*72.*n.*12.*&* 35.*qu.*77. *n.*244.in cuius cita-
tionis termino facta per nuncium, ſeu curſorem re-
latione in pede citationis, vel in manibus notarij,
*iuxta tradita per Marant.de ord.iud.par.*6.*membr.*1.
*de citat.n.*54.56.*&* 57.*Salu.Tib.in pract. A.C.lib.*1.*c.*27.
*n.*1.*Luc.Pet.in pract.lib.*2.*cap.*2.*n.*4.*Veſtr.in pract.lib.*
4.*cap.*4.*n.*5.*vbi Grauat.n.*23.*& ſeq.Pancirol. in pract.
par.*1. *fol.*6. *vbi Add. in verb. in actu notandum eſt
Vant.de nullit. ex defect.cit.n.*146.*Ruginell.de appell.*§.
20.*gl.*7.*ver.dicerẽ*,[*Rot in Romana ſocietatis corã Rem-
boldo, poſt tr.dec.*659.*ſub n.*5.Inſtans reproducit ipſã
citationem cum relatione, vel ſi reperiatur re-
producta per nuncium ſeu in actis cum relatione
executionis regiſtrata, ipſe inſtans, accuſata contu-
macia partis aduerſæ, *iuxta l.properandum.*§. *& ſi
quidẽ, vbi Iaſ.in* 5.*not.n.*7. *C.de iudic.Grauat.ad pract.
Veſtr.d.l.*4.*c.*4.*n.*27.*Barz.dec.*140.*n.*12.*Rot.diuerſ.dec.*
70.*n.*1.*par.*4.producit, ſeu repetit poſitiones, & ar-
ticulos tunc, ſeu alias datos, & ea omnia petit reci-
pi, & admitti, & committi notario receptionem
iuramentorum teſtium.

Iudex vero interloquendo admittit articulos, cũ
clauſula, *ſi & in quantum*, vel etiam clauſula, *&
ſaluo iure impertinentium, & non admittendorum*, no-
tario receptionem iuramentorum committit, &
mandat teſtes examinari, niſi ad primam diem cum
intimatione ſimpliciter, aut alias arbitrio ſuo, *Luc.
Pet.in pract.d.lib.*2.*cap.*5.*n.*9.*Gaball.ad conſt.March.
lib.*5.*c.*18.*in gl.articulus,n.*3.*Veſtr.in pract.d.lib.*5.*c.*14.
*n.*6.*vbi Grauat.n.*26.*& cap.*15.*n.*1.*& lib.*6.*cap.*2.*n.*11.
*& ibi Grauat.n.*45. *Ricc. in coll.dec.coll.*1407. *Saluſt.
Tib.in pract. A.C.lib.*2.*cap.*8.*n.*22. *Rot.poſt.ſecundum
vol.conſ.Farin.dec.*47.*n.*1.*Capniaq.dec.*47 *par.*1.*Rot.in
Romana Decis, & Saluiani coram R.P.D.Gneipo.poſt
tract.dec.*282.*n.*1.] *Rot in d.Romana Societatis coram
Remboldo, poſt tract.dec.*659.*ſub n.*5.]

Quod, † ſi Iudex ad examen teſtium procedat 83
abſque decreto admiſſionis articulorum, ipſo facto
intelligitur eos admittere, vbi præceſſit citatio ad
dicendum contra illos, *Mantic.dec.*352. *num.*6.Et,
† ſi ſint articuli omnino impertinentes, & hoc no- 84
torie conſtet, debent reiici, *Gaball.ad Conſt.March.
lib.*5.*cap.*18.*in gl.articulus,num.*3.

SVMMARIA.

1 *Proteſtatio*, citra conſenſum in iuriſdictionem, *eſt
in iudicijs primo loco proponenda.*

2 *Operatur etiam quod ſimul opponantur alia exce-
ptiones.*

3 *Ac etiam, quod non proponatur primo loco in ordi-
ne, ſed in confuſe cum alijs exceptionibus.*
[*Exceptio declinatoria iuriſdictionis inter alias in
confuſe oppoſita dicitur primo propoſita ſecundũ
ordinem intellectum, etiam ſi hoc expreſſo non
proteſtetur, quod tamen facere tutius eſt.*]

4 *Sed tutius eſt eam primo proponere, & alias ſub
conditione.*

5 *Conſenſus in iuriſdictione inducitur non obſtante
proteſtatione, circa conſenſum, per actum poſitiuũ
& factum perfectum, & conſummatũ, ſiue in ea-
dem, ſiue in ſequentibus comparitionibus factum,
vbi exempla,*

6 *Amplia. eo magis ſi in ſubſequentibus comparitioni-
bus non ſit repetita precedens proteſtatio decli-
natoria.*

7 *Proteſtatio omnis repeti debet, in ſubſequentibus
proteſtationibus, & comparitionibus per clauſulã*
Inhibendo, *ſeu* non recedendo, *vel* repetitis,
*ne alias dicatur à prioribus proteſtationibus re-
ceſſum.*

8 *Proteſtatio contraria facto non iuuat proteſtantem,
ſed tollitur ex facto.*

9 *Decl. ſi tamen proteſtatio ordinetur ad tollendum fa-
ctum, ſecus ſi ad tollendum mentem à facto, ſeu
ad limitationem actus.*

10 *Taciturnitas ſola non dicitur à prioribus proteſta-
tionibus receſſum.*

11 *Comparitiones poſt declaratam intentionem ſecun-
dum eandem intelliguntur, & regulantur.*

12 *Clauſulam,* niſi ſi & quatenus, *eſt vtile in declina-
toria apponere, quia alias Iudex poſſet contra
proteſtantem vti contra contumacem procedere.*

25 *Immiſſio data non citato tertio comparente cũ clau-
ſula*, citra conſenſum, *an ſit attentata, vel illi
præiudicet.*

De

Observatio LXXXV.

De proteſtatione, citra conſenſum in iuriſdictionem, & de proteſtationis repetitione.

1 PArs autem citata † in prima illius com-
patitione, ſi putet, Iudicem eſſe incompe-
tentem, & velit euitare conſenſum in illius
iuriſdictionem, debet comparere cum clauſula, *citra
conſenſum in iuriſdictionem, niſi ſi, & quatenus con-
ſentire teneatur*, cum hæc ſit prima exceptio, quæ ſe-
cundum practicam iudiciorum primo loco opponi
debeat, *l. ſed, & ſi ſuſcepit ff. de iudic. l. fi. C. de excep.
cap. inter Monaſterium de re iudic. Bar. in l. quidam
conſulebant. ſub num. 9. ff. de re iudic. vbi etiam Alex.
numero 20. Mantic. dec. 24. num. 8.* [*Euerard. in loc. ab
ord. ſub num. 5. circa fin. Fenzon ad Statut. Vrb. lib. 1.*
2 *cap. 12. num. 27.* Et † releuat, etiam quod in eadem
comparitione apponantur aliæ exceptiones, nam
tenet proteſtatio, & factum vitiatur, *ſentit gl. in d. c.
inter monaſterium in ver. ſubeunde, ibi maxime nul-
la proteſtatione præmiſſa de re iudic. Put. dec. 380. num.
4. ſecundum antiquam impreſſionem, alias deciſ. 370.
ſecundum nouam impreſſionem, lib. 1. Mantic. d. dec. 24.*
3 *num. 9.* Atque † etiam, quod ſit inter cæteras exce-
ptiones in confuſo, quia ſemper dicitur primo pro-
poſita, *Bar. in d. l. quidam conſulebant, num. 11. & ibi
Alex. nu. 13.* [Secundùm ordinem intellectus, etiam
ſi hoc expreſſe non proteſtetur, *Euerad. loc. cit.*]
4 licet † tutius ſit, eam primo proponere, & alias ſub
conditione, ſi prima non obſtet, *Bart. & Alex. vbi
ſupra, & idem Bar. in l. ſi conuenerit, ſub n. 3. ff. de iuriſ.
omn. iudic.* [*Euerard. vbi ſup.* vel proteſtationem adij-
cere, *Euerard. ibid.*]

5 Animaduertendo tamen, quod † per actum poſi-
tiuum & factum perfectum, & conſummatum, ſiue in
eadem, ſiue in ſubſequentibus compaſitionibus fa-
ctum, induceretur nihilominus in iuriſdictionem
conſenſus, *Put. d. dec. 380. num. 4. lib. 2. Seraph. dec.
308. num 1. dec. 358. num. 4. dec 971. numero 2. Adnot.
ad dec. 192. Greg. XV. num 4.* Vt ſi proteſtans produ-
xiſſet, iura, ſeu interrogatoria, aut citaſſet, vel
obtinuiſſet, ſeu feciſſet iurare, & examinare teſtes,
vel aliquid petiiſſet per Iudicem pronunciari, de-
clarari, ſeu partem aduerſam condemnari, vel cogi
ad aliquid dandum vel faciendum, vel proteſtatus
fuiſſet, nihil fieri niſi ſeruatis ſeruandis, & verifica-
6 tis verificandis; & alia huiuſmodi; Et † multo for-
tius, ſi in ſobſequentibus comparitionibus non fuiſ-
ſet per eum repetita præcedens proteſtatio decli-
natoria, *Lancell. de attent. par. 2. c. 6. num. 37. Seraph.
d. dec. 308. numero 1. Greg. XV. dec. 368. num. 2.* [*Rot. in
Senogalien. pretenſi ſpolij coram Cardinali Pamphilio,
poſt tract. deciſ. 420. numero 10. in Auximana Cenſus
coram R. P. D. Ghiſlerio, poſt tract. dec. 643. num. 10*
7 prout † omnis proteſtatio repeti debet in poſterio-
ribus proteſtationibus, & cõparitionibus per clau-
ſulam, *inhærendo proteſtationibus alias factis, ſeu non
recedendo à proteſtationibus &c. vel repetitis pro-
teſtationibus &c.* ne alias proteſtans dicatur à prio-
ribus proteſtationibus receſſiſſe, *vt dixi obſer. 7. num.
8. & ſeqq. tradit. Marcheſ. de comm. par. 2. de comm.
ſuſp. iud. §. 1. numero 74. fol. 385. & §. 2. num. 45. & 46.
fol. 396. & par. 3. de comm impetr. abſque mand. numer.
45. fol. 377. Pract. Pap. in for. decl. iuriſd. in gl. prote-
ſtans, ſub numero 4. & 5.* [*Fenzon ad Statut. Vrb. lib. 1.
cap. 12. num. 27. & 79. cap. 66. num. 28. & cap. 79. num.
11. & ſeqq.*

Cum † proteſtatio contraria facto, quod euenit, 8
quando proteſtatio, & factum ſe inuicem non com-
patiuntur, non iuuet proteſtantem, ſed factum con-
trarium tollat proteſtationem, *Marcheſ. de comm.
null. ſanat. fol. 167. num. 38. & de comm. impetr. abſq.
mand. fol. 377. numero 43. Mareſcott. var. reſol. lib. 2. c.
56. num. 21. & cap. 138. num. 7.* ſi † tamen proteſta- 9
tio ordinetur ad tollendum factum, ſecus ſi ad tol-
lendam mentem à facto, *Grat. dec. 123. num. 13.* ſeu
ad limitationem actus, *Mareſcott. d. cap 56. num. 21.*
licet † non diceretur receſſum à prioribus proteſta- 10
tionibus per ſolam taciturnitatem, *Seraph. deciſ.
295. num. 18.* prout † comparitiones poſt declaratã 11
intentionem intelligerentur, & regularentur ſecun-
dum præcedentem intentionem, *Rot. diuerſ. dec. 516.
num. 3. par. 1.* Et nota, quod † eſt vtile adiicere clau- 12
ſulam, *niſi ſi, & quatenus conſentire teneatur*, quia
alias Iudex neglecta comparitione, & proteſtatione
poſſet contra proteſtantem, tanquam contra con-
tumacem procedere, *Marcheſ. d. par. 3. fol. 377. num.
44. Grat. dec. 108. in add. num. 5.* Prout † ſi tertius 13
ad cauſam comparear cum dicta declinatoria pro-
ducendo iura, & citando ad dicendum cõtra ad do-
cendum de ſuo intereſſe, & proteſtando nihil fieri
in illius præiudicium, immiſſio data eo non citato,
cum ob defectum conſenſus non poſſit dici colliti-
gans, non eſt attentata, niſi petiiſſet ad cauſam ad-
mitti, & fuiſſet admiſſus, quamuis ei tanquam non
citato, immiſſio, præiudicet, *Rot. recent. dec. 500
num. 7. & 8. par. 1.*

SVMMARIA.

1 *Proteſtatio nullitatis facienda eſt, ne alias videa-
tur nullitatibus renunciatum.*
[*Comparitio cum proteſtatione nullitatis non vide-
tur inducere conſenſum in iuriſdictionem.*
*Nullitatem quis non opponendo ſibi præiudicat, ſed
ea durante poteſt ſemper opponere.*
[*Proteſtationes nullitatis, & alia ſolet Rota admit-
tere cum clauſula,* ſi, & in quantum, *non autem
mandare afficere, niſi cum cauſa cognitione.*]
2 *Proteſtari debet in iudicijs de mandato, vt hic, &
num. 5.*
3 *Exceptio mandati reſpicit legitimationem perſonæ
comparentis, non agentis.*
4 *Mandatum procuræ producendũ eſt opponente par-
te in eodem iudicio, etiam quod quis vere ſit, &
legitimus procurator, alias omnia acta poſt oppo-
ſitionem nulla ſunt.*
[*Examen nullum redditur ex defectu mandati il-
lius, qui remiſſoriam obtinuit, teſtes induxit, &
examinare fecit.*
*Sententia nulla eſt ex defectu mandati illam obti-
nentis.*
Etiam quod ſit ad fauorem minoris.]
5 *Ampl. etiam ſi oppoſitio facta ſit à procuratore par-
tis aduerſa non docente de mandato, niſi hoc illi
oppoſitum fuerit, & de eo poſtea conſtet, ſecus ſi
nec poſtea conſtet.*
[*Nullitas mandati eſt de iure inſanabilis,*
Et ſi ſanaretur ex clauſula, Arbitrio, *recederetur à
iuris diſpoſitione.*
Et ex ea reſultat etiam defectus citationis.
*Citationis defectus eſt inſanabilis, nec à ſignatura
remittitur.*
*Nullitate turbida exiſtente intrat arbitrium pro ſa-
natione, etiam in nullitate mandati, & idem ſi nõ
adſit illius totalis defectus.*
*Mandati defectus probatur, ex quo de eo in proceſ-
ſu non appareat.*]

6 Lim

6 *Lim. niſi poſſit mandatum præſumi ex notabili impenſa, & exhibitione iurium ad cauſam facientium.*

[Mandatum ex quibus præſumatur.]

7 *Limit. niſi fuerit ab oppoſitione receſſum per ſubſequentes comparitiones abſque illius repetitione.*

8 *Nullitatis exceptio generalis non extenditur ad mandatum.*

[Procurator compelli poteſt à Iudice ex officio ad exhibendum mandatum, vel ad cauendum de rato, parte etiam non opponente.

Iudex non debet in vanum laborare, nec facere iudicium fruſtratorium.

Mandati defectu non oppoſito acta tenent.

Sententia valida eſt etiam mandato non producto, ſi illud comparens habeat.

Mandatum poteſt quandocunque ſuppleri, & produci, etiam poſt ſententiam.

Mandati productio non eſt de ſubſtantia, niſi quando opponitur.]

9 *Mandatum procura productum dicitur de actis abſque alia citatione.*

[Mandatum non præſumitur, ſi, quod quis produxit & viſum eſt, non ſit ſufficiens.

Mandatum omnino deficere dicitur, vbi datur limitatum ad aliam cauſam Ampl. vt ibid.

Clauſulæ, cum libera, & ſimilis acceſſoria in mandato appoſita non ampliant mandatum ad alias cauſas, ſed augent poteſtatem ſuper ſpeciali cauſa in mandato expreſſa.

Mandatum præſumptum ſuffragatur, etiam ſi conſtet de expreſſo facto poſt litem, & latam ſententiam.]

10 *Mandatum procuræ habens generale debet in illius productione proteſtari, quod illud acceptat ad illam cauſam tantum, & quare.*

[Cautela in conſtitutione procuratoris.]

11 *Procurator comparens tantummodo ad informandum non dicitur acceptaſſe mandatum.*

12 *Procurator in vna cauſa conſtitutus eo ipſo, quod ſententia lata eſt, deſinit eſſe procurator, Limit. vt num. 13.*

14 *Mandatum procuræ extenditur ad pertinentia, annexa, & dependentia, & quaſi vicina ipſi mandato.*

15 *Procurator an, & quando intelligatur reuocatus per comparitionem principalis.*

[Præſumptio vna tollit aliam.]

OBSERVATIO LXXXVI.

De oppoſitione nullitatis, & mandati procuræ; de productione mandati; & an, & quando per comparitionem principalis cenſeatur mandatum reuocatum.

1 PROTESTARI † ſecundo ſolet de nullitate actorum, & agendorum ex omni, & quocumque capite, & cauſa reſultante, ad hoc ne videatur ipſis nullitatibus renunciatum, *Seraph. dec. 1261. n. 4. Rot. penes Cenc. de Cenſib. dec. 263. n. 4. & 5. Coccin. dec. 280. n. 4.* [comparitio cum huiuſmodi ſola proteſtatione non videtur inducere conſenſum in iuriſdictionem, *Rot. recent. dec. 743. n. 4. par. 3.*

Eſtque etiam hoc loco obſeruandum, quod licet partes litigantes poſſint ſibi præiudicare non opponendo de nullitate: non tamen propterea ſequitur, quin, eadem nullitate remanente, pars quæ hodie non opponit, cras poſſit opponere, vt quotidie practicatur, *Rot. recent. dec. 365. in fin. par. 3.*

Atque ſolet Rota, & Iudex huiuſmodi, & alias proteſtationes admittere tantummodo cum clauſula, *ſi, & in quantum*, non autem ſolet mandare afficere ſine cauſæ cognitione, *Rot. recen. deciſ. 658, numero 3. par. 4.*]

Opponitur † tertio neminem ex aduerſo compa- 2
rentem audiri, niſi docto de legitimo mandato procuræ, ita quod per ſubſequentem ratificationem geſta validari non poſſint, *Marcheſ. par. 3. de comm. null. ſanat. §. 5. numero 54. fol. 169. & de comm. impetr. abſque mand. num. 7. fol. 373. Rot. in Tiburtina Adminiſtrationis tutelæ coram Manzanedo, & in Romana Pratenſarum mercium coram Litta, de quibus apud d. Marcheſ. de comm. par. 3. fol. 46. num. 1. & fol. 96. numero 1. quarum vltima eſt repetita penes eumdem Marcheſ. par. 2. fol. 515. num. 1. Rot. recent. deciſ. 77. num. 1. par. 2. quæ eſt Greg. XV. deciſ.* 88. vbi, quod
† iſta exceptio reſpicit legitimationem perſonæ 3
comparentis, non agentis, *eadem Rot. recent. deciſ. 346. numero 2. par. 2. Caualer. dec. 483. num. 7. Mantic. dec. 328. num. 3. Coccin. dec. 280. numero 3.* [*Rot. in Nepeſina de Nardonibus coram Orano, poſt tract. deciſ. 368. in fin. Buratt. deciſ. 296. numero 1. deciſ. 683. numero 6.*]

Nam, † parte opponente, non ſufficit, quod re ve- 4
ra, quis ſit legitimus procurator, ſeu legitimum habeat mandatum, niſi etiam id in illo Iudicio producat, ſed omnia acta geſta poſt oppoſitionem nulla ſunt; *Marcheſ. d. par. 3. de comm. impetr. abſque mand. numero 7. & 8. fol. 373. Rot. in Romana Pratenſarum Mercium coram Litta, penes eumdem Marcheſ. part. 2. fol. 515. num. 1. quæ eſt repetita par. 3. fol. 96. numero 1. Saluſt. Tiber. in pract. A.C. cap. 27. numero 1. lib. 2. Vant. de nullit. in cit. qual. ſent. & proc. & c. numero 9. Mareſcott. var. reſolut. lib. 1. cap. 9. numero 3. 4. & 5.* vbi, quod reſpectu eius, qui nullum habet mandatum, vel in caſu, in quo iudicium non poteſt claudicare, iudicium eſt nullum, etiam ſi contra eum non fuerit proteſtatum, *Ricc. in collect. dec. collect. 1290. Rot. diuerſ. dec. 105. num. 2. & ſeqq. par. 1. & deciſ. 31. numer. 5. dec. 54. numero 1. deciſ. 152. num. 1. dec. 196. num. 1. & 2. parte 4. Seraph. dec. 502. num. 2. deciſ. 933. numero 1. & dec. 1261. num. 1. Mantic. dec. 172. numero 1. deciſ. 219. numero 2. dec. 223. num. 2. dec. 254. num. 8. & 9. dec. 328. num. 3. Rot. penes Pacific. de Salu. dec. 162. numero 3. Rot. in d. Tiburtina Adminiſtrationis tutelæ coram Manzanedo, apud Marcheſ. de comm. par. 3. fol. 49. num. 1. Rot. recent. dec. 135. num. 4. deciſ. 305. numero 4. par. 1. & dec. 346. num. 2. par. 2. Greg. XV. dec. 330. numero 1. Coccin. deciſ. 180. num. 3. Caualer. deciſ. 337. numero 6.* [*Fenzon. in adnotat. ad Statut. Vrb. lib. 1. cap. 84. num. 5. Rot. recent. dec. 725. numero 4. par.* 3. Vnde nullum dicitur examen teſtium, ſi non conſtet de legitimo mandato illius, qui petijt, & obtinuit remiſſoriam alterius nomine, vel teſtes induxit, & obtinuit, illos examinari, *Rot. diuerſ. dec. 410. in princ. par. 1. Rot. recent. dec. 239. num. 1. par. 4.* Prout etiam nulla redditur ſententia, *Rot. recent. dec. 448. n. 7. par. 4. & in Burgen. fructuum coram Penia, poſt tract. deciſ. 430. numero 1.* etiam quod ſit ad fauorem minoris, *Rot. recent. dec. 145. num. 2. & d. dec. 448. numero 8. par. 4. Buratt. dec. 683. n. 6.* & attenditur hæc nullitas.] † etiam quod 5
oppoſitio ſit facta à procuratore partis aduerſæ non
docente de mandato, ſi non fuerit hoc illi oppoſitum, & de eo poſtea conſtet, *Rot. diuerſ. deciſ. 196. n. 2. par. 4.* licet ſecus, ſi de mandato proteſtantis nec poſtea conſtet, *Rot. in Romana cenſus coram bo: mem.*

Cardi

Cardinali Pamphilio, poſt tract. deciſ.55. numero 2.
Et eſt hæc mandati nullitas, quæ eſt vna ex tribus,
de iure, Rot. recent. dec.312. n.2. par.4. Caualer.dec.
396.num.6.Ita vt ſi ſanaretur ex clauſula, Arbitrio,
recederetur à iuris diſpoſitione, Rot. recent.d. deciſ.
312. num.2.par.4. cum ex defectu mandati reſultet
etiam defectus citationis pariter inſanabilis, quem
Signatura remittere non intendit, Rot.recent. deciſ.
239. num.3. & d. dec.312. num.2. par.4. niſi nullitas
eſſet turbida, nam tunc intraret arbitrium pro ſa-
natione etiam in ipſa nullitate mandati, Mart.
Andr.dec.25.num.11. & idem ſi non adeſſet totalis
mandati defectus, Rot. recent. d. deciſ. 312. num.3.
par.4 Habeturque hæc nullitas pro probata eo ipſo
quod reuolutione proceſſus de mandato non ap-
6 pareat, Rot. recent. dec.145. num.2.par.4.] † niſi poſ-
ſit mandatum præſumi ex notabili impenſa, & ex-
hibitione Iurium ad cauſam facientium, Saluſt.
Tiber.loc.cit.n.4.Vant.vbi ſup.n.96.& ſeq.Adnot.ad d.
dec.310.Greg.XV. n.5.] & etiam ad eiuſdem dec.111.
n.7.] Ricc.in coll.dec.coll.1483.Maram.in ſuis ſingul.in
verb.procurator.fol.mihi 80. vbi vide.Rot.in Eugubina
penſionis coram ManZanedo.poſt tr.dec.309.n.7.[Tho-
mat.dec.115.n.3.4.5.& 8.Rot.recent.dec.174. n.2. dec.
425.numero 2. dec.552. num.4.dec.722.num.4.par.3.
& dec.165. num.7. vbi de productione iuri um ipſo
principali ſciente, & patiente, dec.166.num.3. vbi
de obtentione commiſſionis cum inhibitione,& ci-
tatione ad dicendum cõtra,earumq; reproductione,
& datione arrhæ pro regeſtro,& præcipue ſi prîcipa-
lis fuerit præſens in Curia, & pro tranſportatione
regeſtri primæ inſtantiæ Notario ſatis fecerit, deciſ.
195. num.6. dec.536. num.1 .& 2.par.4. & in Anco-
nitana Aſſecurationis coram Giptio, poſt tract. deciſ.
380.num.1. & ſeqq. in Rauennaten. Pecuniaria coram
R.P.D. Pirouano, poſt tract. dec.472. num.1.& 3.in
Maceraten. Hæreditatis coram R. P. D. Buccabella,
poſt.tract. dec.638. num.9.& 10. Add.ad. deciſ.296.
7 Buratt.num.9.] † vel fuerit ab oppoſitione receſſum
per ſubſequentes comparitiones factas abſque illius
repetitione, Saluſt.Tib.loc.cit.num.2.& 3. Mareſcot.
var. reſ.lib.1. c.8. n.2. Rot. diuerſ.dec.29. n.12.dec.76.
p.4.Greg.XV. dec.44. n.7.& 8. Adnot. ad.d.dec.330.
eiuſdem Greg. ſub d.num.5. Coccin.dec.28. num.2. &
8 dec.280. num.5. vbi num.4. quod † generalis exce-
ptio nullitatis non extenditur ad mandatum, [Tho-
mat.dec.115.n.7.Rot.penes Fenzon.ad Statut. Vrb.dec.
31. verſ. alias nullitas Add. ad dec.296. Buratt.num.
10.Prout poteſt etiam ipſe Iudex ex ſuo officio con-
pellere Procuratorem ad exibendum mandatum,
vel ad cauendum de rato, ſi de illo dubitetur, alias
poteſt eum repellere à limine iudicij etiam ſi non
opponatur, cum non debeat Iudex in vanum labo-
rare, nec facere iudicium fruſtratorium, Gratian.
dec.106.num.1.Quod ſi defectus mandati non fuerit
oppoſitus, acta facta à Procuratore ſine mandato
ſuſtinentur, Thomat. dec.117.numer.11. Atque valet
ſententia etiam non producto mandato, ſi ipſe con-
parens vere ſit procurator, Rot.recent.dec.505.num.
2.par.3. & dec.595. num.5. par.4. & poteſt manda-
tum quandocumque ſuppleri,& produci, Rot. recent.
dec.650.n.4.par.4. Fenzon.in adnotat.ad Statut.Vrb.l.
1.cap.84.n.5.etiam poſt ſententiam, FenZon.d.n.5.Rot.
in Poroliuien.Bonorum coram Bracco,poſt tr.dec.344.in
fin.Buratt.dec.368.n.1.vbi Add. litera A. cum illius
productio non ſit de ſubſtantia, niſi quando opponi-
tur, Rot.in Anconitana fideicomm coram Bracco,poſt tr.
9 deciſ.357.n.8.] † Producto vero mandato, fit ipſum
mandatum de actis abſque alia citatione, Borell. in
ſumm.dec.tom.1.tit.66 n.449.[Sique mandatum, quod
quis produxit, & vſus eſt non ſit ſufficiens, non eſt
locus mandato præſumpto, Rot.recent.deciſ. 312. in
fin.par.4. Diciturque mandatũ omnino deficere, vbi
datur mandatũ limitatũ ad aliã certam, & ſpecifica-
tam cauſam, cum non poſſit ad aliam extendi, etiam
quod habeat clauſulas ampliſſimas, veluti, cum li-
bera,& ſimiles, quia huiuſmodi clauſulæ ſunt acceſ-
ſoriæ, & non ampliant mandatum ad alias cauſas,
ſed augent poteſtatem ſuper ſpeciali cauſa in man-
dato expreſſa, Rot. recent.d. dec.312. num. 3. & ſeqq.
par.4. Sed alias mandatum præſumptum ſuffraga-
tur, etiam ſi conſtet de expreſſo facto poſt litem mo-
tam, & latam ſententiam, Rot. in Auximana Reſi-
dentia coram Manzanedo, poſt tract.dec.450.num.3.
in Rauennaten. Pecuniaria coram R. P. D. Pirouano,
poſt tract. dec.472. num.3. [Et, † ſi illud ſit genera- 10
le, ſeu ad plures cauſas, cautela eſt, vt procurator
in productione proteſtetur, quod illud acceptat ad
illam cauſam tantum, ne poſtea cogatur inuitus, &
non inſtructus aliud iudicium ſubire, Veſtr.in pract.
lib.4. cap.5. num.4. Put. dec.217. lib.2. [licet poſſit
etiam ipſe principalia ſibi præcauere vel in reſtrin-
gendo mandatum ad particularem cauſam tantum,
vel in mandato etiam generali addendo clauſulam.
Dummodo in cauſis paſſiuis prima citatio fiat in
partibus ipſimet principali conſtitueñti [† nec con- 11
patens tantummodo ad informandum dicitur ac-
ceptare mandatum, Rot.diuerſ.dec.134.n.1.& 4.par.3.
lib.2.quæ eſt duplicata ead.par.3.lib.3.dec.76.n.2.& 4.
Borell.in ſumm.dec.tom.1.tit.66.n.483.& † procurator 12
in vna cauſa conſtitutus eo ipſo, quod eſt prolata
ſententia deſinit eſſe procurator, Borell.d.tit.67.n.518.
† niſi adſint verba apta nata comprehendere alias 13
Inſtantias, vt eſſet clauſula, Releuans, Cocc.dec.319.
n.1.& ſeqq. tunc duraret mandatum vſque ad perfe-
fectionem executionis ſententiæ, Rot.recent.dec.692.
n.3.par.2. & eſſet ſufficiens etiam ad iudicium con-
nexum,& conſequutiuum primi Iudicij, Rot.recent.
d.dec.692.n.2.par.2.cum † mandatum extendatur ad 14
pertinentia, annexa, & dependentia,& quaſi vicina
ipſi mandato, Put.dec.62.num.8.lib.1.& dec.21.num.
2.lib.3.Rot in Anconitana fideicommiſſi coram Bracco,
poſt tract.dec.357.num.2.]
Prout, † ſi poſt conſtitutum procuratorem con- 15
pareat in actis ipſe principalis, debet comparere
cum clauſula, citra reuocationem procuratoris, aliàs
per ſimplicem comparitionem ſine dicta clauſula
cenſeretur procurator reuocatus, niſi comparitio eſ-
ſet in diuerſa cauſa coram alio Iudice, vel in actu,
qui eſſet explendus per ipſummet principalem, vel
procuratore abſente, Pract. Papien. in form. oppon.
cont.teſt.in gl.citra reuocationem, Borell. in ſumm.dec.
tom.1.tit.66.n.363.Vant.de nullit.ex defect.inhabil.&c.
n.167. Seraph. dec.800. n.3. Rot.recent dec.194.n.12.
par.1. quæ etiam penes Pacific. de Salu.dec.25.n.18.&
ſeqq.& in d. Anconitana fideicomm.coram Bracco, poſt
tr.dec.357.n.3.vel litis negocia tractaret eadem die,
qua procuratorem conſtituerit, Gratian.diſcept.for.c.
22. numero 14] vel alias appareret, non habuiſſe in-
tentionem reuocandi, Gratian. diſcept. forenſ. cap.
22. numero 12. & ſequenti Rot. diuerſ. deciſio 516.
numero 2. & 3.par.1.[vt ſi in ſubſequentibus com-
paritionibus appoſuiſſet d. clauſulam, Rot. in d.
Anconitana fideicommiſſi coram Bracco, poſt tract.
deciſio 357. numero 4. cum iſta ſit præſumptio, quæ
alia tollitur præſumptione, d. dec.357. numero 4.]

SVMMARIA.

1 Citatio debet continere, quo nomine actor agat, & reus conueniatur.
2 Proteſtatio legitimationis perſonarum.
3 Legitimatio perſonarum, parte opponente, fieri debet in primis, etiam quod iudicium ſit priuilegiatum,

tum, vel ſummarium ſiue ſummariſſimum, vel executiuum, alias nulliter proceditur.

4 *Poteſt opponi in qualibet parte iudicij.*

[*Actor debet in actis docere de legitimatione ſua perſona, nec ſufficit, quod re vera ſit talis.*

5 *In ordinariis fiero debet etiã parte non opponente.*

6 *Hæres an, & quando quis probetur ex probatione quod ſit filius.*

[*Filius ergo hæres agendo, prodit, niſi contrarium exaduerſo probetur.*

Filius ergo hæres agendo, procedit etiam in hæreditate matris, & ibid. Am. vt ibid. Decl. vt ibid.

Filius agendo præſumitur hæres patris, ſeu matris ſi conſtet de immixtione, cum alias ſtante beneficio abſtinendi reputetur extraneus, & ibid.

Hæreditas aditur, & adita probatur ex declaratione facta facto, vel verbis.

Et ex actu, qui citra ius, & nomen hæredis fieri non poteſt.

Et ex petitione facta in iudicio vti hæres.

Præſũptio, quod filius potuerit. ſe abſtinere ab hæreditate paterna, ſeu materna ceſſat ex facto, & veritate in contrarium.

Hæreditas ſolo animo aditur.

Dos materna defertur ad filios non tanquam hæredes, ſed tanquam filios.

Filiatio ſola non infert ad aditionem hæreditatis, niſi filius ſe declarauerit, ſeu agat.

7 *Legitimatio perſona alicuius facta dicitur, ex quo aduerſarius illum vti talem citauerit, ſeu approbauerit, donec exaduerſo probetur error: & aliter rem ſe habere.*

8 *Legitimatio perſonarum facta in vno iudicio, & inter aliquos probat etiam in alio iudicio, & inter diuerſas perſonas.*

9 *Citatio dubia, quo nomine facta ſit interpretatur ad fauorem citantis, & ſubſtinetur ex eo capite, ex quo poteſt.*

Observatio LXXXVII.

De Legitimatione perſonarum

SIque ille, qui citat, non agat nomine proprio, ſed tãquam ceſſionarius, ſeu hæres, vel ſucceſſor, aut etiam citatum conueniat tamquam hæredem, ſeũ ſucceſſorem, provt † citans
1 hoc exprimere in citatione debet, *iuxta tradita per Vant. de nullit. ex defect. cit. n. 45. & ſeqq. Tuſc. in V. ceſſionarius. concluſ. 214. Chart. deciſ. Gen. 63 per tot. Caputaq. dec. 107 par. 1. Rot. diuerſ. dec. 151. per tot. par. 2. & in Imolen. pecuniaria coram Penia, poſt tra.*
2 *dec. 109. n. 4.* † poteſt ſucceſſiue idem citatus proteſtari, nihil fieri, niſi legitimatis hinc inde perſonis ſeu legitimatis legitimandis, vel ſeruatis ſeruandis, & verificatis verificandis, ſeu probatis probandis, aut
3 iuſtificatis iuſtificandis, cum † agens, parte opponente, debeat in primis, & ante omnia legitimare perſonas, etiam quod Iudicium ſit priuilegiatum, vel ſummarium, ſiue ſummariiſſimum, aut executiuum, & legitimationis omiſſio reddat iudicium nullum, *Iaſ. in rubr C. qui admitti n. 2. & 4. & ibi Dec. n. 30. Idem Iaſ. in l. quamuis, in fin. C. d. edict. diu. Adr. tollen. Marant. de ord. iudic. par. 4. diſt. 9. n. 38. Chriſtoph. Paz. de tenut. ca. 24. n. 1. Galleſ. de oblig. Camer. q. 4. n. 18. Vbi Zacch. n. 15. & in addit n. 7. & idem Galleſ. q. 5. n. 2. vbi Zacch. n. 3. & q. 34. nu. 11. & ibi Rot. dec. 74. n 2. & deciſ. 76. n 6. Saluſt. Tiber. in pract. A. C. cap. 45. numer. 4 cap. 48. 10. libr. 1. Ricc. in coll. dec. collect. 306. 693. & 1362. Cyriac. controuerſ. for. lib. 2. contr. 384. num. 1. 4. & 5. Lancell. de att par. 3. cap. 24. q. 2. n. 4. & c. 25. n. 26. & ſeqq. Grac. diſcept for. c. 486. n. 6. & 7. Gaball. ad Conſt. March. lib. 5. cap. 3. in gl. hæredes n. 2. & c. 12. in gl. exceptio. n. 3. Boer. dec. 171. num. 19. & ſeqq. Rot. diuerſ. dec. 57 n 3. & 4. dec. 196. n. 3 par. 4 Rot. poſt tract. Pacific. de Salu dec. 298. n. 5. & penes Cenc. de Cenſib. dec. 263. n. 5. Rot. recent dec. 18. ſub n. 2. & dec. 307. n. 7. par. 1. & dec. 28. n. 4. dec. 183. n. 2. par. 2. Greg. XV. dec. 264. n. 2. Vbi adnot. n. 5. & 6. dec. 223. n. 3. fuit dictum in Ciuitatis Caſtellana Molendini coram Cardinali Lancell. poſt tract.*
dec. 18. vbi quod † hæc exceptio opponi poteſt in 4
qualibet parte Iudicij, *& idem fuit dictum in Ciuitatis Caſtelli ſpoly coram R. P. D. Ghiſlerio, poſt tr. dec. 297. n. 13. [Aſin. de execut. §. 1. c. 49. nu. 4 Thomat. dec. 100. n. 1. & ſeqq. Rot. recent. dec. 346. n. 2. par. 3.* vbi, quod debet de hoc conſtare in actis, etiam quod actor ſit talis, *& dec. 234. n. 18. Rot. Bonon. dec.*
30. n. 31. Buratt. dec. 98. n. 4. in fin. † ſed in ordinariis 5
requiritur legitimatio, etiam quod non opponatur, *Saluſt Tiber. in pract. A. C. lib. 1. c. 45. n. 4. [Rot. Bo-*
non. dec. 102. n. 3.] licet, † ſi quis agat vti filius, & hæ- 6
tes, ſufficiat illi quoad ſe probare, ſe eſſe filium, quia ſi filius, ergo hæres agendo, & quoad illius commodum, *Saluſt. Tiber. d. c. 45 num. 5. lib. 1. Ricc. d. collect. 306. Grat. dec. 122. n. 6. Rot. diuerſ. dec. 315. n. 3. par. 4. qua eſt etiam apud Cenc. de Cenſib. dec. 211. num. 5. & Marcheſ. de comm. par. 2. fol. 521. ſub n. 1. Mantic de coniect. vlt. vol. lib. 12. tit. 10. n. 3. Medic. examinat. 50. n. 1. & ſeqq. & dec. 79. n. 6. Paſcal. de patr. poteſt par. 4. c. 1. n. 30.* Niſi contrarium ex aduerſo probetur, *Mantic. loc. cit.*] ſed quoad Conuentum, & illius incommodum non ſufficit probare, quod ſit filius, niſi etiam probetur, quod ſit hæres, *Saluſt. Tiber. d. n. 5.) Bott. conſ. 34. n. 19. Alex. conſ. 172. n. 1. lib. 6. Paſcal de patr. poteſt d. par. 4. cap. 1. n. 31. Magon. dec. Luc. 62. n. 14. Chartar. deciſ. 54. n. 22. Medic. d. examinat. 50. n. 3. 4. & 12. in princ. & verſ.* ex his relinquerem in eius ſolitudinem Carocium, *& d. dec. 79. num. 8. verſ. item quod non valeat. Gurb. ad conſuetud. Meſſan. cap. 19. gl. 5. par. 1. num. 5. Mantic. deciſ. 198. num. 7. Rot. in Auximana | Cenſus coram R. P. D. Ghiſlerio, poſt tract. dec. 647. num. 65. & 66.*
Sed contrarium hoc eſt, quod illa concluſio, filius ergo hæres agendo, procedat etiam in hæreditate matris, *Late defendit Caroc. dec. 41. Morott. conſ. 11. n. 14.* & non diſſentit *Coſt. de retrotract. cap. 8. caſ. 1. n. 21 & 22.* licet tamen ſubdat, quod tam reſpectu hæreditatis matris, quam reſpectu hæreditatis patris ſemper, & ante omnia debeat conſtare de immixtione, cum ſtante beneficio abſtinendi, filij reputentur extranei. Ego vero reſiderem in hac ſecũnda opinione, provt, eam ſequutus fui in iudicando, motus ea ratione, quia hæreditas aditur, illiuſque aditio probatur non ſolum, ex quo quis facto vel verbo declarauerit, ſe eſſe hæredem, *Aym conſ. 148. n. 8.* Rol. *conſ. 77. num. 29. lib. 1. Card. Tuſc. in verb. Aditio. concl. 190. & in verb. Hæreditas. concluſ. 21. num. 12. & 13. Marant. in l. is poteſt num. 50. ff. de acq. hæred. Dilect. de art. teſtan. tit. 11. de acq. vel repud. hæred. caut. 5. numer. 1. Mantic. de coniect. vltim. vol. lib. 12. tit. 11. & 11. Gregor. XV. deciſ. 7. numer. 2. Franc. Merlin. Pignatell. contr. for. cap. 89. num. 9. & 12.* & ex actu, qui citra ius, & nomen hæredis fieri non poſſit, *l. pro hærede. §. Papinianus. ff. de acq. hæred. vbi Doct. Dilect. loc. cit. Seraph. dec. 856. num. 9.* Sed etiam ex eo ſolo, quod quis in iudicio tanquam hæres aliquid petat, *Menoch. de adipiſc. remed. 4. num. 676. Mantic. de coniect. vlt. vol. d. lib. 12. tit. 12. num. 13.* Ceſſat enim tunc præſumptio, quod potuerit, ſe abſtinere, ex facto, & veritate in contrarium, & animus, quo ſolum con-

ſumitur hæreditatis aditio , *l. Paulus reſpondet ff. de acq. hæred. Pignatell vbi ſup. dicitur iam demõſtratum* Quæ opinio eo magis locum habet , ſi agatur ſolummodo de conſequenda Dote materna , quæ ad filios defertur , non tanquam hæredes , ſed tanquam filios, *Thomat. dec.* 118. *n* 14 Alia vero prima opinio poteſt procedere , vbi illum eſſe hæredem matris allegatur non ab ipſo filio, ſed ab alio, qui agat ad ſuam intentionem, vel propriæ perſonæ legitimationem fundandam , provt in his terminis videtur loqui , & intelligendus. *Mantic. d. dec.* 198. *n.* 7. quod idem videtur dicendum etiam reſpectu hæreditatis patris. Et ita intelligendo intrabit dictum Coſtæ vbi ſupra, quod tam in hæreditate matris , quam in hæreditate patris debet ſẽper conſtare de immixtione, ſeu aditione quãdo ſcilicet allegatur à tertio actore, cum potuerit ſe abſtinuiſſe, *& tradit e tiã Mantic. d. dec* 198. *n* 5. *&* 6. ex ſola namq; filiatione non infertur ad aditionem hæreditatis, niſi filius ſe declarauerit, ſeu agat, *Grat. diſc. for. c.* 215. *n.* 15.] ſed quoad Conuentum , & illius incommodum non ſufficit probare , quod ſit filius, niſi etiam probetur, quod ſit hæres , *Saluſt. Tib. d. num.* 15.
7 [*Medic. d. dec.* 79. *n.* 1. *& ſeqq.* Provt ✠ quod aliquis ſit talis, vt puta hæres, vel procurator , & pro tali ſit legitimata eius perſona , ſat eſt , quod aduerſarius pro tali acceptauerit eum tanquam talem citando , ſeu contra eum tanquam talem procedendo , *Ricc. in coll. deciſ. col.* 1483. *Rot. diuerſ. dec.* 80. *n.* 5. *& d. deciſ.* 315. *ſub n.* 3. *par.* 4. *quarum vltima eſt etiam penes Cenc. de Cenſib. dec.* 211. *n.* 5. *& apud Marcheſ. de comm. par.* 2. *fol.* 521. *ſub n.* 1. *Grat. diſcept. forenſ. cap.* 1. *num.* 72. *cap.* 855. *n.* 7. [*Rot. recent. deciſ.* 522. *in fin. part.* 3. *& deciſ.* 695. *etiam in fin. part.* 4. *& in Maceraten. Hæreditatis coram R. P. D. Buccabella, poſt tract. deciſ.* 638. *nu.* 11.] ita vt transferatur onus probandi in ipſum Aduerſarium, ſe per errorem litigaſſe demonſtrando rem aliter ſe habere, *Grat. diſcept. forenſ. c.* 76. *n.* 26. Vt quoque ✠
8 acta reſpicientia legitimationem, ſeu habilitatem perſonarum facta in vno Iudicio , & inter alias perſonas probant etiam in alio Iudicio , & inter diuerſas perſonas, *Saluſt. Tiber. d. cap.* 45. *ſub num.* 5. *lib.* 1. Et ✠ ci-
9 tatio dubia non reſtricta ad aliquem tanquam principalem , & proprio nomine , vel tanquam procuratorem , tutorem , & alieno nomine interpretatur ad fauorem citantis , & ſuſtineri poteſt , *Seraph. deciſ.* 415. *n.* 2. *&* 3.

SVMMARIA.

1 *Proteſtatio,* Generalia contra articulos.
2 *Articuli parte opponente, ſpecificari debent medio iuramento, & quare.*
3 *Articulos medio iuramento ſpecificare non tenetur, qui iam iurauit de calumnia.*
4 *Articuli ſpecificari poſſunt à procuratore, vel ſyndico cum generali mandato ad articulandum, & iurandum de calumnia, nec opus eſt mandato ſpecialiſſimo.*
5 *Notarij atteſtationi ſtatur, quod fuerint ſpecificata materia.*
[*Specificatio materiarum ſemel facta non eſt faciendo de nouo , etiam quod agatur de diuerſis materiis, cum ea extendatur ad totam inſtantiam.*
Et poteſt etiam fieri, & reiterari ſemper ante concluſum in cauſa.]
6 *Cautela ſeruanda in ſpecificatione materiarum articulatarum.*
7 *Articuli , vtile eſt , vt contineant clauſulam , ſeu proteſtationem* de ſe non adſtringendo ad onus ſuperfluæ probationis.
8 *Teſtium nomina. & cognomina ſpecificanda ſunt parte opponente,*
9 *Specificatio materiarum, & nominum, & cognominum teſtium ſolet in ipſa; productione fieri non expectata oppoſitione partis, & in eadem citatione intimari.*

OBSERVATIO LVIII.

De Proteſtatione , Generalia contra articulos; *& de Articulorum, & Teſtium ſpecificatione.*

PRopius autem ad articulos accedendo ✠ pars citata contra ipſos 1 opponit generalia verba ſaluo iure opponendi alia ſuis loco , & tempore opponenda , *Luc. Pet. in pract. Capitol. libro* 2. *capit.* 5. *numero* 9. *Veſtr. in pract. lib.* 5. *cap.* 14. *ſub numer.* 6. *& cap. vlt. n.* 10. *&* 13. *Scacc. de iudic. lib.* 2. *c.* 7. *n.* 770. *& ſeqq.*

Et ſi viderit ipſe citatus , articulos non fuiſſe datos medio iuramento , ✠ poteſt petere materias arti- 2 culatas per aduerſarium medio iuramento ſpecificatas, ne poſſit poſtea illas reuocare , ſeu contrarium aſſerere , *Formul. termin. Rot. in rubr. ſpecificat. materiar. fol.* 46. *Luc. Petr. in pract. libr.* 2. *cap.* 5. *numer.* 9. *Veſtr. in pract. lib.* 5. *cap.* 16. *numer.* 6. *&* 7. *& Granat. ad eundem Veſtr. d. lib.* 5. *cap.* 14. *numer.* 16. *&* 17. *& idem Veſtr. libr.* 6. *cap.* 2. *numer.* 5. *in fin. & numer.* 19. Vbi quod ✠ ſufficit fuiſſe præſtitum iuramentum ca- 3 lumniæ. Vnde ✠ pro abſente, & impedito admitten- 4 dus eſſet ad huiuſmodi ſpecificationem illius procurator , vel ſyndicus , qui haberet mandatum etiam generale cum clauſula, ad articulandum, & iurandum de calumnia , etiam quod non haberet mandatum ſpecialiſſimum ad ſic, & ſic articulandum, & iurandũ, *Greg. XV. dec.* 282. *numer.* 1. *Vbi add. numer.* 8. *& facit dec.* 309. *num.* 4. *poſt* 2. *vol. conſ. Farin.* ✠ Et de facta 5 ſpecificatione ſtatur atteſtationi notarij, *Gregor. XV. d. dec.* 282. *num.* 5.] Quæ ſemel facta non eſt facienda de nouo , etiam quod agatur de diuerſis materiis, quia extenditur ad totam inſtantiam , *Rot. in Camerinen. Bonorum coram Penia , poſt tract. dec.* 361. *num.* 2. *& ſeqq.* & poteſt etiam fieri , ſeu reiterari quandocumque ante concluſum in cauſa , *Rot. in d. Camerinen. Bonorum coram Penia, poſt tra. d. dec.* 361. *n.* 5.]

Sed ✠ cautela erit pro ſpecificante , ſi in fine cu- 6 iuſlibet articuli apponat clauſulam , & alias provt teſtes de præmiſſis informati pro veritate deponent, *Luc. Pet. in pract. Capitol. lib.* 2. *cap.* 12. *num.* 9. Et quoad concernentia factum alienum , ſi in ſpecificatione dicat , ſe credere materias , ſeu articulos veros ſecundum eius ſcientiam , & notitiam , ſeu informationem , quam habet , & ſecundum ſuam conſcientiam , *vt in formul. termin. Rot. in d. cap. de ſpecific. mater. fol.* 46. *Saluſt. Tiber. in pract. A. C. lib.* 1. *cap.* 13. *ſub numer.* 15. *in Formul. Aduocat. de articul. cap.* 83. *fol. mihi* 150. *Put. dec.* 275. *num.* 1. *lib.* 2. Et vtroque Caſu , ſi addatur etiam clauſula , ſublatis tamen contrarietatibus , & erroribus , ſi quæ in eiſdem reperiantur, *vt per d. Formul. termin. Rot. & d. Formul. Aduocat. vbi ſupra* , ✠ Vt quoque bonum erit in 7 proœmio, vel in fine articulorum proteſtari de ſe non adſtringendo ad onus ſuperfluæ probationis , *ad tradit. per Luc. Pet. in pract. lib.* 2. *c.* 4. *n.* 7.

Poteſt ✠ etiam peti ſpecificatio nominum, & co- 8 gnominum teſtium ad effectum dandi particularia

Inter

Digitized by Google

Interrogatoria, *Scacc. de Iudic. lib. 2. c. 8. q. 1. n. 14. Luc. Pet. d. lib. 2. c. 5. n. 9. Veſtr. d. lib. 6. c. 2. n. 18. Addent. ad pract. Pancirol. par. 2. fol. 119. Farin. de teſtib. q. 73. nu.* 20. & in terminis noſtræ manutentionis, *Gail. pract. obſerua. lib. 1. obſer. 6. num. 2.* [*Giltan. ad Statut. Peruſ. in verb. teſtes n. 18.*] ſed, † qui tendit ad expeditionem
9 cauſæ, ne differatur examen, ſolet Aduerſarium præuenire, & in ipſa articulorum, ſeu poſitionum exhibitione illorum materias medio iuramento ſpecificare, *Veſtr. in pract. d. lib. 6. c. 2. ſub n. 19.* & nomina teſtium in calce articulorum etiam deſcribere, & hæc Aduerſario in eadem etiam citatione intimare, *vt per Veſtr. d. c. 2. n. 5. & 19.* & in noſtris terminis, *Gail. pract. obſer. lib. 1. obſer. 6. n. 3. Scac. de iudic. lib. 2. c. 7. n. 606. & c. 8. n. 14.*

S V M M A R I A.

1 *Teſtes iurare, & veritatem dicere tenentur ſuper tota cauſa præſertim parte opponente, & poteſt eſſe vtile vtrique parti, & quare, & n. 3.*

[Teſtes, qui iurarunt ſuper tota cauſa, probant etiam extra articulos.]

2 *Ita iuraſſe intelliguntur in dubio.*

4 *Teſtes iurati ſuper tota cauſa non probant deponendo circa petitorium ſuſpenſum. Declaratur n. 5.*

[Teſtium partis depoſitionibus, qui vult vti, debet antea caute procedere in opponendo, & opponere tantum generaliter, vel oppoſitioni ante depoſitionem renunciare.

6 *Proteſtari debet, Generalia contra teſtes, & dicenda per eos, qui credit, teſtes contra ſe teſtimonium laturos.*

7 *Et etiam ſpecialem exceptionem contra teſtem opponere, quam tamen Iudex non diſcutit, ſed mandat examinari ſaluis exceptionibus, & poni ad partem.*

8 *Teſtes iurati pro vna parte poſſunt ad examinandum cogi per alteram partem.*

9 *Lim. niſi altera pars ab vlteriori probatione ſit excluſa.*

[Teſtes partis aduerſæ inducti, & non iurati non poſſunt ad examen cogi.

Ampl. eo fortius ſi nec producti fuiſſent, ſed ſponte ſe obtuliſſent.

Teſtes ipſi ab aduerſario inducti, & iurati cogi poſſunt ad ſubeundum examen, non autem aduerſarius ad illos examinari faciendum.

Examen iam factum non poteſt quis retrahere, ſed tenetur edere.]

10 *Teſtes etiam inuiti poſſunt ad teſtificandum cogi.*

11 *Sed periculum eſt, ne contra cogentem deponant.*

12 *Niſi producantur in parte, & partibus, cum tunc perſona tantum approbata cenſeantur, non dicta, alias vix eſt, quod inducens contra illos poſſit aliquid opponere.*

13 *Teſtis vnicus contra inducentem non plene probat ex ſtylo Rotæ, niſi illius examen ab inducente producatur.*

[Teſtes producens dicitur approbare perſonas, non dicta.

Et poteſt dicta impugnare, quamuis non perſonas.

Teſtis vnicus contra producentem non plene probat ſuper interrogatoriis partis aduerſa.

Nec quando repugnant ceteri teſtes.]

14 *Productio teſtis ab eo in dubio facta præſumitur, cuius fauorem reſpicit.*

Teſtes non compelluntur ad comparendum ad effectum ſe examinandi propriis expenſis, ſed expenſis examinare volentis.]

OBSERVATIO LXXXIX.

De Iuramento Teſtium ſuper tota cauſa, & de illorum coactione ad ſe examinandum.

SI quis autem viderit aliquos teſtes 1
partis aduerſæ pro ſe te teſtimonium
laturos, † poterit proteſtari, vt illi iu-
rent, eorumque Iuramenta recipiantur
ſuper tota cauſa, & de dicendo verita-
tatem pro vtraque parte, prout ſic iurare, & dicere te-
ſtes tenentur, *Formul. Aduocat. tract. 2. cap. 8. in fi. Ma-
rant. de ord. iudic. par. 6. art. 6. n. 20. Veſtr. in pract. lib.
6. c. 2. n. 9. & ibi Grauat. n. 44. Saluſt. Tib. in pract. lib.
2. c. 30. n. 1. & 3. Galganet. ad Stat. Vrb. lib. 1. c. 71. Fa-
ria. de teſtib. q. 62. n. 12. & q. 71. n. 15. & q. 74. nu. 13. &
ſeqq. Tuſc. lit. teſtes concl. 168. Rot. diuerſ. dec. 593. par.
quæ eſt duplicata in dec. 268. par. 1. diuerſ.* [*Ant. Sol. ad
decret. Saband. lib. 3. tit. 20. gl. 7. nu. 1. & 3. Mancin. de
iuram. par. 2. art. 4. n. 8.* Tuncque probant etiam extra
articulos, *Ant. Sol. loc. cit. Rot. recent. dec. 146. n. 6. par.
3.*] † Et ita iuraſſe intelligitur, ſi ſimpliciter iuraſſe re- 2
periantur, *Luc. Pet. pract. lib. 2. c. 5. n. 7.* † & eſt aliquan- 3
do etiam vtile producenti, vt teſtes iurent ſuper tota
cauſa, qui ſi aliquid ad ipſius fauorem ſcirent, & depo-
nerent extra articulos, non probarent, ſi ſuper articu-
lis tantum iuraſſent, *Veſtr. d. c. 2. n. 9. Farin. de teſtim. q.
71. n. 13. & ſeq. Conrard. de moment. poſſ. limit. 2. n. 24.
& ſeqq. vbi n. 27.* quod tamen † teſtes deponentes cir- 4
ca petitorium ſuſpenſum non probant, *& n. 26.* † niſi 5
producens proteſtetur, quod, ſi quæ dicant de petito-
rio, proſint ſolum ad colorandum, & iuſtificandum
poſſeſſorium, *Farin. de teſtib. d. q. 71. n. 16. Gratian. diſcep.
for. c. 749. n. 13. Tuſc. in V. Teſtes concl. 168 n. 5.* Proin-
de, qui ſperat, quod teſtes partis aduerſæ pro ſe depo-
ſituri ſint, debet caute procedere in opponendo contra
eos, *Ant. Sol. loc. cit. tit. 20. gl. 8. num. 2.* quia illis repro-
batis non poſſet vti, niſi obiectis ante depoſitionem
renunciaſſet, vel oppoſitio eſſet generalis, *Ant. Sol. tit.
20. gl. 8. n. 1. & ſeqq.*] ſed, † ſi putauerit teſtes contra 6
ſe teſtimonium laturos, debet in termino citationis
ad videndum illos iurare etiam contra ipſos, & dicen-
da per eos proteſtari generalia, ſeu exceptiones ſibi
ſaluas eſſe tam contra perſonas, quam contra dicta
ne alias videatur conſentire, & approbare, *Capoll. cau-
tel. 103. Ferrar. cautel. 15. Chartar. de interrog. reis lib.
3. c. 3. n. 187. Luc. Pet. in pract. lib. 2. c. 5. num. 9. & 10.
Veſtr. in pract. lib. 6. c. 2. n. 23.* [*Ant. Sol. vbi ſup. tit. 21.
gloſ. 1. num. 2. & ſeq.*] Et † ſi ſpecialis exceptio contra 7
aliquem teſtem admodum vrgeat, poteſt etiam illam
ſpecificare, ſed non tamen Iudex illam tunc diſcutit,
ſed, vt proceſſus citius finiatur, mandat examinari
ſaluis exceptionib. & poni ad partē, *Veſtr. loc. cit. n. 24.*

Poſtquam vero † teſtes iurauerint, ſi pars inducens 8
velit pœnitere, illoſq; non examinare, poterit nihi-
lominus altera pars eos ad ſe examinandum cogere,
*Saluſt. Tib. in pract. A. C. lib. 2. cap. 13. numer. 10. Tuſc.
in V. Interrogatori concl. 322. in numer. 5. & ſeqq. Ricc. in
collect. deciſ. collect. 1413. verſ. ſed quaſtionis.* [*Rot.
recent. deciſ. 549. nu. 1. & ſeqq. part. 3. Giltan. ad Statut.
Peruſ. in verb. teſtes num. 5. Buratt. dec. 376. numer. 10.
& 11.* vbi de remiſſoria.] † niſi pars interrogans ſit 9
excluſa ab vlteriori probatione, *Tuſc. d. concluſ. 322.
numer. 7.* Quamuis ſecus ſi teſtes eſſent ſolummodo
inducti, & non iurati, *Rot. recent. d. deciſ. 549. numer. 2.*

par.3. Et etiam, ſecus ſi teſtes non fuiſſent producti ſed ſponte ſe obtuliſſent, quia iſti non poſſunt cogi. *Rot.recent.d.dec.549.num.4. par.3.* In quo etiam obſeruandum eſt, quod non tamen poteſt producens præciſè cogi ad huiuſmodi teſtes examinari faciendum, ſed poteſt tantummodo aduerſarius cogere ipſos teſtes ad ſubeundum examen, *Rot. recent.d.deciſ. 549.numer.3.par.3.* Prout nec is, ad cuius inſtantiam iam factum eſt examen, illud retrahere poteſt, ſed immo tenetur edere, *Ant. Sol.ad decret. Sabaud, lib.3.gl. 7.tit.20.n.3.*]

Et hac ſumpta occaſione notandum eſt, quod
10 † etiam ad ipſius Inducentis inſtantiam ſunt teſtes, & inuiti ad teſtificandum cogendi, *vt per Granat.ad Veſtr.libr.6.cap.2.numer.26. & 27.per Formular. Aduocat.d.ca.8. Add.ad pract.Pancirol. par. 2.fol. 120.in verb.Ne ſi vltro,& late per Farin.de teſtib.q.78.* [*Gi-*
11 *lian.ad Statut.Peruſ.in verb.teſtes n.10.*]† ſed eſt periculoſum eos cogere, quia coacti immemores iuramenti præſtiti aliquando veritatem tacent, vel immo
12 contra cogentem deponunt, licet † poſſit inducens in ipſa inductione,& ante publicationem examinis proteſtari, quod illos producit in parte, & partibus, nam cenſentur tantummodo approbata perſonæ non autem dicta, *Add. ad pract. Pancirol.part.2.fol.125.in verb. Dicens indicio* aliàs ius eſt, quod inducens contra illos poſſit aliquid dicere, *Rot. poſt add. Cenc.de*
13 *Cenſib.dec.64.n.1.*† quamuis vnico teſti contra inducentem Rota non ſoleat dare maiorem fidem, quam pro inducente,& ſic non plene probet, niſi in caſu, in quo eius examen ab inducente produceretur, *Seraph. dec.1249.num.4.Rot.recent.dec. 249.n. 2.part.1.Greg. XV.dec.215.n.5.vbi Add.n.9.*[*Barz.dec.156.num.11. Rot.recent.dec.283.n.2.dec.464.n.5. & dec.529.nu.4. in fin.par.3.& dec.90.n.2. & 3.& dec.475.n.5.par.4. & dec.407.nu.34. par. 5.* ex quo cenſeatur producens approbare perſonam, non dictum, *Aſin.de execut.§.4. c.35.n.9.Rot.recent.d.dec.283.n.2.dec.464.nu.5.part.3. & dec.90.n.2.& 3.par.4.*& per conſequens, quamuis non poſſit teſtis impugnari ratione perſonæ, poſſit tamen ratione dicti, *Aſin. vbi ſup.* Eoque fortius teſtis vnicus contra producentem non plene probat circa illud, quod deponit ſuper interrogatoriis partis aduerſæ, *Borgon.dec.12.num. 40. Chartar. dec.29.ſub n.19.*nec quando repugnant cæteri teſtes, *Barz.d.de-*
14 *ciſ.156.num.16.Rot.Bonon.deciſ.138. numer.69.*]Et † quando non conſtaret quis, ex partibus teſtes produxiſſe productio præſumeretur facta ab eo, cuius fauorem reſpicit, *Rot.in Veneta fæderi, Matrimonij coram Penia,poſt tract.dec.83.n.15.*[Non tamen teſtes compelli poſſunt ad comparendum propriis expenſis, ſed expenſis illius qui illos examinare velit, *l.quoniam vbi gl.in verb.ſumptus C. de teſtib. l. eos §.ſi quis C.de appellat.can.2,§.venturis 4.q.7.c.ſtatutum. §.proferendo, vbi gl.in ver.à producente de reſcript. in 6. Rot.recent. dec.84 n.14,par.4.Gilian,ad Statut. Peruſ.in verb.teſtes.nu.11.Ant.Sol.ad decret. Sabaud.lib. 3.tit,19.de examinat.gl.1.n.12,& ſeqq.*]

SVMMARIA.

1 *Teſtes iurare poſſunt pendente termino ad dandum Interrogatoria.*
2 *Et pendente termino ad reſpondendum poſitionibus.*
3 *Teſtes iurati in termino poſſunt poſt terminum examinari, eorumque examen retro trahitur ad tempus iuramenti etiam factum in alia die, & extra terminum.*
4 *Examen factum in die feriato validum eſt, ſi antea teſtes in non feriato, & in iuridico iurauerint.*
[*Recognitio ſcripturæ de ſtylo A.C. recipitur,& adnotatur etiam poſt diem citationis,& ſine die,& retrotrahitur.*
Iuramentum à teſte præſtitum poſt diem examinis eſt inualidum, nec retrotrahitur. Declar. vt ibidem.
Examen teſtium in termino non inductorum non ſuſtinetur ex interrogatoriis in termino datis.]
5 *Dies iuridici ſunt, in quibus ius redditur,& Iudex ſedit, eiuſque copia haberi poteſt.*
6 *Dies omnis de iure iuridica præſumitur,& contrarium allegans probare tenetur.*
7 *Teſtes iurati,& examinati extra terminum dicuntur nulliter examinati.*
[*Teſtes iurati in termino debent etiam in termino examinari, vbi terminus cantat ad probandum, probatum habendum, vel ad probandum per omne genus probationis.*
Dilatio ad probandum,& probatum habendum, vel ad probandum per omne genus probationis habet vim concluſionis in cauſa.
Dies examinis an debeat adnotari, vel dies ſufficiat iuramenti.
Teſtis deponere dicitur, quando iurat.
Teſtes iurati in loco iudicij poſſunt alibi examinari.]
8 *Terminus alicui arctatus ad probandum non currit durante impedimento præſtito per aduerſarium, vbi exempla.*
9 *Sed bonum eſt hoc proteſtari.*
10 *Terminus abſenti datus currit à die intimationis illa excluſa.*
15 *Terminus aſſignari debet parte citata, vel præſente.*
12 *Intimatio in aſſignatione termini, & in aliis interlocutoriis non magni præiudicij ſupplet defectum citationis, ſecus in interlocutoriis magni præiudicij.*
13 *Decreta facta prauia citatione, quæ minantur executionem, ſunt ſemper etiam intimanda.*
14 *Citatio, ſeu intimatio requiritur, tam in prima, quam in aliis ſucceſſiuis dilationibus.*

OBSERVATIO LXXXX.

Teſtes, an iurare poſſint pendente termino ad dandum interrogatoria, vel ad reſpondendum poſitionibus; & an iurati in termino poſſint poſt terminum, & in die feriata examinari, & quando terminus currat.

TEſtiũ † iuramenta non impediuntur per pendentiã termini ad dandum interrogatoria, *Rota poſt ſecundum velum.conſ.Farin.dec.296. ſub n. 3. quæ eſt etiam inter recent. dec.259.n.3.par.1.*† ſeu ad reſpondendum poſitionibus, *Ricc.in collect. dic.collect. 1404. & propterea.* Et † teſtes iurati in termino, poſſũt poſt terminum examinari, eorumque examen, etiam factum, & adnotatum ſub alia die,& extra terminum retrotrahitur ad tempus iuramenti, *Pract.Pap.in for. oppon.cont.teſt.in gl.ſuniqne,n.16. vbi Addent.in ver. examinari,& in verb.iurauerint, & Addent.ad eamdem pract.in for.iuram.teſt.ad gloſ.Et falſitate,in ver. præſente dicto Simonio, Marant. de ord.iudic.parte 6. act.3.n.19.act.6.num.4.act.10.n.40.Granat.ad Veſtr. dict.*

dict.lib.6.cap.2.num.59. Luc. Pet. in pract. Capitol. lib.2.cap.5.num.5.Saluſt. Tib.in pract. A.C. libr.2.c. 14.num.1.Tuſc.in verb Teſtes concl.197. Farinac de teſtib.q.80.num.77.& ſeqq. & n.141. Add.ad pract. Pancirol.par.2.fol.103.in verb.& ſi poſt terminum,& fol.120.ſub ver.fidem non facerent. Grat.diſcept.for. cap.121.n.20. & ſeqq.cap.156.n.28.& ſeqq. Ricc. in collect.decis.collect.263.& 919. Capiuaq.decis.285. n.3.par.3.Rot.dec.3.de teſt.in nou.Greg.XV.dec.527. n.7.vbi Add.n.17. & dec.466. n.6. Seraph.dec.857. n.21.Canal.dec.275.n.2 dec.349 n.5.dec.410 ſub n.3. Rot.poſt ſecundum vol.conſ.Farin.dec.355.n.3. & 4. Rot.diuerſ.dec.36.n.9.Mantic.decis.352.n.3.& 4.& eſt communis opinio,vt teſtatur Felin.in cap.licet cauſam,n.29.lim.16.de probat.Ludouic.Pegu.dec.53.n.13. Coſt.de retrotract.cap.8.caſ.34.n.7.Mancin.de iuram. part.2.art.4.n.3. Fenzon.ad Statut.Vrb.lib.1.cap.58. n.8.Ant.Sol.ad decret. Sabaud.lib.3.tit.17.de articul. gloſ.7.n.3.& ſeqq.Burat.dec.726.n.4.vbi quod iuxta opinionem Rotæ eſt ſaltim neceſſarium, vt teſtes
4 iurent in termino,& ibi Add.litera A.]Et † validum eſt examen etiam factum in die feriato,ſi antea teſtes in non feriato, & iuridico iurauerint, Pancirol. in pract.par.2.fol.146.vbi Add.in verb teſtium examen. Farin.de teſtib.q.80.num.56.[Pegu.d.dec.53.num.13. Coſt.d caſ.34.num.13. Fenzon. d cap.58. num.8. vbi de communi,& quod ita ſeruatur, Ant.Sol.ad decret. Sabaud. lib.3.tit.20.gl.4.num.4. Et ex ſtylo A.C.vbi facta eſt citatio ad dicendum contra iura, & videndum iurare teſtes ſuper eorum recognitione, ipſa recognitio etiam recepta poſt diem citationis, adnotantur à tergo ipſius ſcripturæ abſque die, & retrotrahitur ad diem ſeruati termini, adeo, vt in confectione manualis actorum, regeſtri, & extractus extendatur ſub illa die, Saluſt. Tiber. in pract.lib.1. cap.34. num.4.& ſeqq. Sed ſi teſtes deponerent, antequam iurarent, iuramentum deinde præſtitum non retrotraheretur ad diem examinis, & examen eſſet nullum ex iuramenti defectu, Coſt. d.caſ.34. n.10. Ant.Sol.ad decret.Sabaud.lib.3.tit.18.gl.4.n.1. & 2. Grauat.ad Veſtr.in pract.lib.6.cap.2.num.36.ſi fuiſſet ex interuallo præſtitum, ſecus ſi incontinenti, Grauat.loc.cit.Fenzon.ad Statut. Vrb.lib.1. cap.71.n.
5 17.quos vide.] † Iuridici autem ſunt dies, in quibus ius redditur, & Iudex ſedit, eiuſque copia haberi poteſt,Caball.ad conſt. March.lib 5.cap.16.in gl.vtilin.
6 † Et diem allegans eſſe feriatam tenetur probare, cum de iure omnis dies præſumatur iuridica, Greg.
7 XV.decis.140.num.3. † ſed iurati, & examinati extra terminum dicerentur nulliter examinati, Rot.diuerſ. dec.75.par.4.Rot. poſt ſecundum vol.conſ. Farin. dec. 17.num.1. Greg.XV. decis.429.num.5. Cocc.dec.216. num.21.[Giliian.in adnotat ad Statut. Peruſ. in verb. probatio.num.7.Burat dec.726.n.3.& 4.vbi num 5. quod ſi examinarentur teſtes in termino non inducti, non ſuſtineretur examen per interrogatoria primo loco data, cum data notitia potuiſſent dari alia, & idem eſſet, vbi eſſet præfixus terminus ad probandum,& probatum habendum, vel ad probandum per omne genus probationis,nam tunc non ſufficit, teſtes iuraſſe in termino, niſi vlterius etiam in termino depoſuerint, & examinati extra terminum nullam fidem faciunt, Luc. Pet.in pract. libr.2. cap. 10.num.6. & 8.Coſt.d.caſ.34. num.4. Mancin. de iuram.par.2.art 4.num.7. Farinac.de teſtib q.80.num. 85.& 86.cum huiuſmodi dilatio fungatur vices concluſionis in cauſa, Coſt.d caſ.34.n.9. Ideoque quamuis regulariter ſufficiat per Notarium adnotari iuramenti dies, ex quo ad illum retrotrahatur examen non autem opus ſit, adnotari dies examinis, Luc.Pet. vbi ſup.num.8. Fenzon. ad Statut. Vrb libr.1 cap.71. num.15.Vbi,quod hæc eſt laudabilis praxis, & quod teſtis dicitur deponere, quando iurat, Ant.Sol.ad decret.Sabaud.lib.3.tit.17.de art.gl.7.nu.3. attamen bonum eſt,dies etiam examinis adnotari, vbi præſertim ſumus in termino arctato ad probandum, & probatum habendum, & vbi adhibentur Interpretes, qui tempore iuramenti poterant eſſe abſentes, etiam à loco examinis,ne partibus præiudicium inferatur, Luc. Pet.loc.cit.n.8. Præterea ſatis eſt,quod teſtes iurauerint in loco iudicij, nam poſſunt poſtea etiam alibi examinari,cum examen ſit meri facti, & extra locum iudicij valeat expediri, Grat.diſcept.for.c.128.n.21.& c.738.n.71.]Prout † in calculando termino eſt dedu- 8
cendum tempus impedimenti præſtiti à parte, cum tempus non currat impedito ex mora, facto,& culpa aduerſarij, Marant.de ord.iudic.par.6.act.3.n.8.Borel. in ſumm.dec.tom.1.tit.48.n.99.Greg. XV.d.dec.327.n. 8.& 9.poſt Grauat.ad Veſtr.libr.6 cap. vltim. num.25 & ſeqq.nec, cum diſputatur, an articuli, ſeu poſitiones ſint pertinentes, & admittendæ, vel ne, ſeu de aliquo alio emergenti, vel exceptione, & ſubteꝛfugio aduerſarij, Grauat.ad pract. Veſtr.dict.libr.6.cap. vlt.numer.57.Marant.d.par.6.act.3.numer. 8 Ricc.d. collect.919. Borell.d.tit.48.numer.97. & ſeqq. & tom. 2.tit.1.num.153.Michelor.de poſition.cap.35.per.tot.
ſed † bona cautela eſt, vt actor, ſeu ille, qui habet 9
terminum arctatum,proteſtetur, ſibi terminum interim non currere, Marant. d. numer. 8. Non omitto,
quod † dilatio, ſeu terminus abſenti datus non cur- 10
rit,niſi à die, quo fuit abſenti intimatus, ipſa die intimationis non imputata, Marant.vbi ſupra, num.14.
prout † dilatio ad probandum, vbi aſſignatur, aſſi- 11
gnanda eſt parte citata, Add.ad pract. Pancirol.par. 2.fol.105. in verb. iuſſit citari,vel præſente, Caball.ad
conſt.March.lib.5.c.16.ad gl.terminus, n.2.ſed † ipſa 12
intimatio in huiuſmodi, ſeu aliis interlocutoriis non magni præiudicij ſupplet citationis defectum, Rot.recent.dec.227.n.3.par.1.Greg. XV.dec.457.n.8. alias in decretis magni præiudicij non poteſt per intimationem actus ſine citatione geſtus conualidari Rot.in Raguſina iuriſdictionis coram Remboldo,poſt tra.dec.285.
n.3.iuncto,n.5. Quinimmo † decreta facta præuia ci- 13
tationem minantur, ſunt ſemper etiam intimanda,
S.Iuſt.Tib.in pract. A. C.lib.1.c.27.n.18.Et quidem † 14
requiritur citatio, ſeu intimatio non ſolum in prima dilatione,ſeu termino,ſed etiam in alia noua aſſignanda, Rot.in Peruſina de Alphanis coram Reuerendiſſimo D.Coccino,poſt tract.dec.171.n.5.

SVMMARIA.

1 *Interrogatoria dantur ab eo,contra quem teſtes ſunt examinandi,ad effectum extenuandi intentionem articulantis.*

2 *Et detegendi teſtes in falſitate, ſeu variatione in aliquo ex decem prædicamentis.*

3 *Et veritatem reperiendi,cum ex interrogatoriis teſtes poſſint facile declarare,actus poſſeſſorios non fuiſſe factos tanquam à poſſeſſore, ſed alio iure, & alia occaſione.*

[Interrogatoria dantur, vt teſtes poſſint aliquid dicere, quod tollat, vel declaret dictum, vel dicendum ſuper articulo.

Et vt cognoſcatur,an teſtes bene ſciant id,ſuper quo deponunt.

Et pro examinandorum inſtructione.

Depoſitio teſtis ſuper interrogatoriis magis attenditur,quam ſuper articulis,vbi ratio. Decl.vt ibid.

Interrogatoria non eſt neceſſe,vt dentur in actis, & ſcribantur, ſed dantur extra, & ad partem non in figura iudicij.Lim.vt ibid.

Interrogatoriorum non tranſportatio non attenditur, donec non probetur eorum productio de actis.]

4 *Interrogatoria ad dandum dilatio non datur, niſi petenti.*

5 *Sed tamen ad abbreuiandas lites ſolet articulans in aſſignatione termini præuenire.*

[*Termini quantitas ad dandum Interrogatoria pendet à Iudicis arbitrio attenta qualitate cauſæ, & teſtium.*]

6 *Interrogatoria eſſe debent ſuper contentis in articulis, & eorum, ac teſtium circumſtantiis.*

[*Articulorum copia dari debet ad effectum conficiendi interrogatoria*]

7 *Quæ non pertinẽt ad articulos ſunt reſecanda, etiam quod concernant intentionem, defenſionem, excuſationes, ſeu exceptiones interrogantis, & quare.*

[*Interrogari teſtes quando poſſint extra materiam articulatam.*]

8 *Reſecanda ſunt etiam alia interrogatoria incongrua.*]

[*Interrogatoria præſentantur Iudici, vt amputentur ſuperflua, & tollantur cauillationes, & malitia hominum.*]

9 *Proteſtatio facienda circa interrogatoria.*

10 *Teſtis inductus ſuper vno tantum articulo poteſt à parte aduerſa interrogari ſuper aliis omnibus articulis.*

11 *Limit. niſi teſtis ſuper illo tantum articulo iurauerit.*

12 *Interrogatoria ſuperflua melius eſt facere, quam omittere neceſſaria, & vtilia.*

13 *Interrogatoria concepta eſſe debent per modum interrogationis, non aſſertionis, ſeu negationis, vel ſuggeſtionis.*

14 *Interrogatoria formanda ſunt cum grano ſalis, & ab habente bonam legum ſuppellectilem, vt ex illis teſtes contra producentem, non vt rectius pro articulis, & producente deponere poſſint.*

15 *Interrogatoriorum conficiendorum ars eſt non modici ponderis, quæ dari non poteſt.*

16 *Teſtes intra terminum ad dandum interrogatoria examinati nulliter examinati dicuntur.*

17 *Vel ſunt ſaltim repetendi ſumptibus articulantis.*

18 *Teſtes examinati poſt lapſum terminum ad dandum interrogatoria valide examinati cenſentur illis in termino non datis.*

[*Interrogatoriis etiam non datis ſuſtinetur examen cum Iudex ex officio, prout de iure, teſtes interrogauerit. Ampl. vt ibid.*]

19 *Reſtitutio in integrum aduerſus omiſſionem dationis interrogatoriorum, nec minori datur.*

20 *Inertia vnius ius alterius corrumpi non debet.*

Intimatio examinis faciendi ante ipſum examen reproduci debet.]

21 *Repetitio teſtium ſuper interrogatoriis in termino non datis admittitur de ſtylo Rotæ ſumptibus interrogantis, ſtante præſertim aliqua rationabili cauſa.*

[*Repetitio teſtium ſuper interrogatoriis in termino non datis, dicitur concedi ex gratia.*

Non conceditur ſi calumnioſe petatur poſt longam contumaciam, teſtium publicationem, & citationem ad ſententiam.]

22 *Teſtibus examinatis ſine interrogatoriis exiſtentibus in actis fides non adhibetur niſi parte inſtanto ſuper interrogatoriis repetantur ſumptibus articulantis.*

[*Repetuntur teſtes ſuper Interrogatoriis in termino datis etiam poſt publicatas atteſtationes.*

Examen factum ſine Interrogatoriis in actis datis, non eſt nullum. Lim. vt ibid.

Interrogare omittens ſuper datis, & limitatis interrogatoriis tenetur ad partis intereſſe, & eius ſumptibus repetere.]

23 *Repetere iuramentum neceſſe non eſt in repetitione teſtium ſuper interrogatoriis, ſi antea ſuper tota cauſa iurauerint, ſecus ſi ſuper articulis tantum.*

24 *Examen factum ſuper articulis tantum neglectis interrogatoriis in actis iam exhibitis cum proteſtatione, ne teſtes ſine illis examinarentur, eſt inualidum.*

25 *Sanatur ex ſubſecuta inſtantia partis pro teſtium repetitione abſque proteſtatione, ſeu acceptatione nullitatis examinis.*

[*Appellatio datur ab omiſſa, ſeu non ſeruata forma interrogatoriorum.*

Appellatio datur à datione copiæ interrogatoriorum.

Interrogatoria communicari non debent, ne teſtes ad falſitatem inſtruantur.

26 *Interrogatoriorum datio ſupplet defectum citationis, ad videndum teſtes iurare, & defectum examinis facti extra locum, & tempus, & hoc ſolo caſu Rota exercere ſolet arbitrium pro ſanatione.*

[*Citatio ſanatur per comparitionem, & interrogatoriorum dationem, & notitiam contentorum in ea.*

Interrogatoriorum datio operatur conſenſum, vt examen fiat in abſentia dantis, & valide.

Rota ſolet arbitrium exercere propter æquitatem.

Arbitrio vtitur Rota pro ſanatione examinis nulli, ſi non adſit totalis citationis ſeu iuriſdictionis defectus, & ſint data Interrogatoria, atque etiam quod teſtes fuerint repetiti ſuper interrogatoriis durante termino remiſſoriæ tanquam tunc ſit examen continuatum, non de nouo factum.

Seu ſaltim facilius.

Interrogatoriorum datione adhibita dicitur omnis diligentia quoad examen, & ſublatus defectus negatæ defenſionis ob non legitimam citationem. Ampl. vt ibid.

Interrogatoriis non datis Rota ſæpius arbitrium pro ſanatione examinis denegauit. Ampl. vt ibid.

Examen ex arbitrio, & ſolis interrogatoriis datis in Curia non ſanatur, vbi alia danda erant in partibus.]

27 *Ampl. eo magis facta proteſtatione, in qua fuerit reſeruatum ius excipiendi contra perſonas, & dicta teſtium.*

Nullitas ſanari ſuadet æquitas ad parcendum vlterioribus expenſis, & laboribus.

Examen nullum aliquando ſuſtinetur, ne multi proceſſus corruant.

Arbitrio pro examinis ſanatione eo magis locus eſt, vbi non adeſt totalis defectus citationis ad videndum, iurare, ſed teſtes iurarunt in die, ſub qua citatio non cadebat, vel in termino probatorio parti intimato.

Arbitrium generaliter intrat pro nullitatis ſanatione, vbi defectus iuriſdictionis vel citationis, vel mandati non eſt totalis, ſecus ſi totalis, quia tunc negatur ſanatoria, & conceſſa non eſt locus arbitrio.

Teſtes nulliter examinati probant ſi nullitas euenerit propter partis impedimentum.

28 *Decl. procedere obtenta tamen commiſſione ſanatoria cum clauſula arbitrio, & num. 30.*

[*Interrogatoriorum ſola datio an ſaluet examen, vel requiratur commiſſio.*

29 *Et fortius ſi teſtes ſint iam mortui.*

31 *Subdecl. vt nec in vim ſanatoriæ, & arbitrij datæ ſuſtineatur examen quoad teſtes inducendos, niſi interrogatoria reſpiciant tam teſtes inductos, quam inducendos.*

[*Examen nullum nec in vim ſanatoriæ, & arbitrij ſuſtinetur, niſi interrogatoria concernant etiam conditionem teſtium.*

Citatio ad videndum iurare teſtes fit, vt pars poſſit

poſſit opponere contra eorum perſonas.]

32 *Nec quoad intereſſe eorum, qui interrogatoria non dederunt, & quorum cauſa deſcaſionis non eſt vna, & eadem.*

[*Nullitatum ſanatio arbitrio Rotæ remiſſa non datur, vbi nullitates ſunt claræ.*

Commiſſio nullitatum ſanatoria non datur poſt ſententiam.

Examinis nullitas difficilius ſanatur ad ſuſtinendam executionem factam in præiudicium reſtitutionis in integrum.]

33 *Interrogatoriorum datio ſupplet defectum intenſionis iuramenti teſtium.*

34 *Interrogatoriorum datio non ſanat examinis nullitates, ſi adiecta ſit proteſtatio, ex qua colligatur diſſenſus approbandi nullitates, vel nullitatum acceptatio, niſi per ſubſequentes comparitiones fuerit ab huiuſmodi proteſtatione receſſum ob illius non repetitionem.*

[*Examinis ſanationi locus eſt, etiam ſi in datione interrogatoriorum fuerit proteſtatum de non conſentiendo in iuriſdictionem, nec in examen.*]

35 *Proteſtatio nullitatis examinis conſernat nullitates exiſtentes, ſed non reuiuiſcit iam ſanatas, & ſublatas.*

36 *Interrogatoria producta dicantur ex productione proceſſus, in quo ipſa adſunt.*

[*Interrogatoria exiſtentia in proceſſu producto ſunt repetenda, & in remiſſoria includenda ad inſtantiam, & ſumptibus interrogantis.*]

37 *Interrogatoria producta à non legitimo procuratore, vt ab interprete, non ſecuta ratificatione, vel omnino impugnatione, habentur pro non producta.*

[*Teſtes an ſint examinandi ſuper interrogatoriis ante examen ſuper articulis, vel poſſint examinari etiam poſt.*]

Observatio XCI.

De interrogatoriis.

HAbet † etiã ille, contra quem teſtes
1 ſunt examinandi, beneficium conſiciendi, & dandi interrogatoria ad effectum extenuandi intentionem articulantis, *Veſtr. in pract. lib. 5. ca. vlt. in princ. & ad & lib. 6 c. 2. n. 17. & 18.* [*Rot. in Camerin. Bonorum coram Penia, poſt tra.*
2 *dec. 361. n. 13.*] † & detegendi teſtes in falſitate, ſeu variatione in aliquo ex decem prædicamentis, *Maran. de ord. Iudic. par. 6. membr. 7. n. 18 Add. ad pract. Pap. in for. iur. teſt. ad glo. citat. in ver. interrogatoria. Veſtr. d. lib. 5. c. vlt. n. 1. vbi Grana n. 16. Farin. de teſtib. q. 73. n.*
3 *2. Add. ad pract. Panciròl. par. 2. fol. 130.* † & veritatẽ reperiendi, cum ex interrogatoriis teſtes, poſſint facile declarare, actus poſſeſſorios non fuiſſe factos tanquã à poſſeſſore, ſed alio iure, & alia occaſione diuerſa, *Cyriac. contr. forenſ. lib. 2. contr. 244. n. 11.* [*Ant. Sol. ad decret. Sabaud. lib. 3. tit. 18. gl. 3. n. 2. Cagnol. in l. 2. n. 18. C. de eden.* ſeu aliquid dicere quod tollat, vel declaret dictum, ſeu dicendum ſuper articulis, *Rot. in Corduben. Præſtimoniorum coram Cardinal. Sarrato, poſt tra. dec. 488. n. 5.* & vt cognoſcatur, an teſtis bene ſciat, & cognoſcat id, ſuper quo deponit, *Cagnol. vbi ſup.* ac pro examinandorum inſtructione, *Cagnol. ibid.* Adeo vt magis attendatur depoſitio teſtis ſuper interrogatoriis, quam ſuper articulis, cum ſuper articulis ſit magis ſuſpectus, vt voluerit inſeruire parti, quæ illum induxit, *Seraph. dec. 1073. n. 9. Rot. recent. dec. 774. n. 5. par. 1. & in Corduben. Præſtimoniorum coram Card. Sacrato, poſt tract. dec. 488. n. 4. in Albanen. Conſiſtorii contra R. P. D. Pironano, poſt tract. dec. 498. n. 9.* Sed, ſi dictum ſuper interrogatoriis eſſet extra articulata, probaret contra interrogantem, & non contra articulantem, & inducentem, *Pereg. conſ. 75. n. 14. & 15.* Nõ tamen eſt neceſſe, vt interrogatoria in actis exhibeantur, & ſcribantur, & dantur non in figura iudicij, ſed extra, & ad partem, *Cagnol. d. n. 28.* licet cautus interrogans debeat illa producere in actis, vt appareat, an teſtes fuerint legitime interrogati ſecundum eorum formam, & tenorem, *Cagnol. eodem n. 18.* Et ſi ex actis tranſportatis dubitetur de eorum deficientia, huiuſmodi oppoſitio non eſſet attendenda, donec non probaretur de actis per illorum productionem, *Rot. in Beneuentana Nobilitatis coram R. P. D. Pironano, poſt tra.*
dec. 479. n. 2.] Vnde, licet † dilatio ad dandum inter- 4
rogatoria non detur, niſi petenti, *Add. ad pract. Pap. in for. iur. teſt. ad glo. cit. in verb. interrogatoria. Grauat. ad pract. Veſtr. lib. 6. c. 2. n. 54. Farin. de teſtib. q. 73. n. 24. Add. ad pract. Panciròl. par. 2. fol. 130.* [*Fenzon. ad*
Statut. Vrb. lib. 2. c. 74. n. 19.] Attamen † ad abbreuian- 5
das lites, non aliter expectata partis petitione, ſolet illi aſſignari terminus, & fieri citatio, vt ſupra *obſeru. 84. n. 82.* cum termino etiam ad dandum interrogatoria ad primam, & ſequentem dies, *Formul. Aduocat. tract. 2. c. 9. fol. 10. Veſtr. in pract. d. lib. 6. c. 2. n. 4. & 17. Add. ad pract. Panciròl. d. par. 2. fol. 130. Farin. d. q. 73. n. 25.* [*Rot. in Camerinen. Bonorum coram Penia, poſt tract. dec. 361. in fi.* & ita eſt de generali conſuetudine, & ſtylo curiæ *Rot. in Romana Societatis coram Remboldo, poſt tract. dec. 659. n. 4.* cuius tamen termini quantitas pendet à Iudicis arbitrio attenta qualitate cauſæ, & teſtium examinandorum, *d. deciſ.*
559. num. 5. [Quæ † interrogatoria debent eſſe ſuper 6
contentis in ipſis articulis, & eorum, ac teſtium circunſtantiis, iuxta ea, quæ habentur, *in c. cum cauſam, de teſtib. & per gl. in cap. 2. de teſtib. in 6. in verb. interrogatoria, Formul. Aduocat. tra. 2. cap. 9. fol. 10. Specul. in titul. de teſtib. § iam de interrogatoriis, Veſtr. in pract. d. lib. 4. cap. vltim. numer. e. & lib. 6. cap. 2. numer. 18. Tuſc. in verb. interrogari, concluſ. 322. num. 1. Farinac. de teſtib. q. 73. num. 20. 26. & ſeqq. Scacc. de iudic. libr. 2. cap. 8. num. 905. & ſeqq.* [*Rot. in Gerunden. Iuriſpeſcandi coram Iuſto, poſt tracta. deciſ. 296. numer. 5.*
Ad cuius effectum dari etiam debet eorum eorum copia, *Fenzon. ad Statut. Vrb. lib. 2. c. 74. num. 1.*] Et † quæ 7
non pertinent ad articulos datos ab alia parte, etiam quod concernant intentionem, & defenſionem, ac excuſationes, ſeu exceptiones interrogantis, non ſunt admittenda, ſed reſecanda, ne reus, ſeu interrogans conſequatur indirecte, quod non poteſt directe, videlicet, vt examinentur teſtes in ſua exceptione, & intentione, ſine interrogatoriis actoris, & aduerſarij, *Saluſt. Tib. in pract. A. C. libr. 2. cap. 8. numer. 22. in fin. Scacc. de iudic. lib. 2. cap. 8. num. 878. & ſeqq. Farin. de teſtib. qu. 73. num. 38. & 72. Rot. in Tulen. matrimonij coram Clem. VIII. quæ eſt penes Farinac. d. num. 48.* [*Ant. Sol. ad decre. Sabaud. lib. 3. tit. 18. gloſ. 3. num. 7. & 8.* Quamuis contrarium videatur tradi *per Theſaur. dec. 26. num. 1. 2. & 3.* hoc eſt quod poſſit teſtis interrogari de omnibus, quibus, veritas erui poſſit & debeat deponere pro vtraque parte, & etiam ſuper eo, quod pertinet ad finem eius, ſuper quo principaliter examinatur, & ſufficiat, quod interrogatio pertineat ad cauſam, ſed forſan huiuſmodi dictum locum habere poteſt, vel vbi pars non opponit, nec curat interrogatoria reſecari, vel reſpectu teſtis, qui interrogatus non poteſt euitare reſponſionem ſub prætextu, quod interrogatorium ſit impertinens quoad cauſam, dum iuratur ſuper tota cauſa, prout

eſt caſus d.dec. Theſauri, in quo ipſe teſtis erat, qui opponebat, ſe non teneri ad reſpondendum cuidam Interrogatorio. Dum tamen ſunt ab vna ex partibus articulata ſua poſſeſſio, poteſt alia pars, quæ etiam poſſeſſionem prætendit, interrogare etiam ſuper propria poſſeſſione, tanquam huiuſmodi interrogatorium, ſit de pertinenti ad id, ſuper quo principaliter examinatur, & vnius poſſeſſio excludat poſſeſſionem alterius, Rot. in Gerunden. iuriſpiſcandi coram Iuſto, poſt tract. dec. 396. n. 4.] Prout vltra ea, quæ non per-
8 tinent ad articulos, † ſunt reſecanda etiam alia interrogatoria incongrua, captioſa, criminoſa, & ſuperflua, gl. in d. cap. 2. in ver. interrogatoria, in fin. de teſtib. in 6. Luc. Pet. in pract. Capitol. lib. 2. cap. 5. n. 14. Formul. Aduocat. tract. 2. cap. 10. fol. 10. Add. ad pract. Papien. in form. vir. teſt. ad gloſ. citat. litera A. Gail. pract. obſeruat. libr. 1. obſeru. 95. n. 1. & ſub n. 6 Saluſt. Tiber. in pract. A.C. lib. 2. cap. 32. n. 6. Farinac. d. quæſt. 73. n. 48. & ſeqq. Scacc. loc. cit. Cagnol. in d. l. 2. n. 28. C. de eden. vbi, quod præſentantur Iudici, vt amputentur ſuperflua, & tollantur cauillationes, & malitiæ hominum. Fenzon. ad Statut. Vrb. lib. 1. cap. 74. num. 17. Ant. Sol. ad decret. Saband. lib. 3. tit. 18. gl. 3. n. 4. 7. &
9 ſeq.] Ideoque † poteſt articulans proteſtari, ne interrogatoria admittantur, niſi illis viſis per Iudicem, & reſecatis impertinentibus, & non admiſſibilibus, & in caſu non reſecationis, quod reſponſio, & depoſitio deſuper facienda per teſtes habeatur pro non facta, ad quod faciunt ea, quæ habentur, per Toſc. in ver. inter-
10 rogatoria, concl. 318. n. 2 licet † ſi quis dederit plures articulos, & fecerit ſcalam ſeu induxerit teſtes in aliquo tantum articulo, & non in omnibus, poſſit pars aduerſa teſtem inductum ſuper vno interrogare etiam ſuper aliis, Rot. diuerſ. deciſ. 593. per tot. par. 1. quæ eſt
11 reiterata deciſ. 268. par. 2. diuerſ. † niſi teſtis limitate iuraſſet ſuper vno tantum articulo, ſeu pars, & Iudex limitatum iuramentum detuliſſent, Rot. d. dec. 593. &
15 268. reſpectiuè. Et † melius ſit facere interrogatoria ſuperflua, quam omittere neceſſaria, & vtilia, Farin.
13 de teſtib. d. q. 73. n. 4. Prout etiam † debet interrogatoria concepta eſſe per modum interrogationis, non autem per modum aſſertionis, ſeu negationis, vel ſuggeſtionis, puta, an verum ſit.

14 Sunt † etiam interrogatoria formanda cum grano ſalis, & ab eo, qui habeat bonam legum ſuppellectilem, nam, cum ex circumſtantiis veritas eliciatur, ſæpe contingit, quod ſuper articulis male, & imperfecte formatis teſtes nimis diligenter interrogati rectius pro articulis, deponant, quam forſan ſine interrogatoriis feciſſent. & è conuerſo etiam ſæpe accidit; quod teſtes contra producentem probent mediantibus interrogatoriis, quæ vel facti veritatem, & ſeriem aperuerunt, vel ſuper non articulatis circumſtantiis ad cauſam facientibus interrogauerunt, Luc.
15 Pet. in pract. Capit. lib. 2. cap. 5. num. 15. eſt enim † ars conficiendorum interrogatoriorum non modici ponderis, quæ dari non poteſt. vt dicit Scacc. de iudic. lib. 2. cap. 8. num. 908 & 909.

16 Teſtes † intra terminum ad dandum interrogatoria examinati, nulliter examinati dicuntur, Rot. diuerſ. dec. 42. num. 2 par. 4 [& in Camerinen. Bonorum coram Pena, poſt tract. dec. 261. num. 19. Fenzon. ad
17 Statut. Vrb lib. 1. cap. 74. num. 6.] † vel ſaltem ſunt repetendi expenſis articulantis, Put. dec. 317. lib. 2 relat.
18 per Ricc. in collect. deciſ. collect. 1406. in fin. Prout † examinati poſt lapſum terminum valide examinati cenſentur abſque alia citatione, & interrogatoriis, ſiue terminus conſiſtat in citatione factum ad dandum interrogatoria, ſiue fuerit terminus ad dandum interrogatoria per Iudicem aſſignatus, qui habet vim monitionis factæ, quæ ſupplet citationem, ſiue fuerit etiam pars monita cum comminatione, quod alias teſtes examinabuntur ſine, nam ſemper parti imputandum eſt, ſi interrogatoria in termino non exhibuerit Gratian. diſcept. for. cap. 341. n. 35. cap. 737. n. 40. Mantic. dec. 9. num. 6. Seraph. deciſ. 1456. num. 4. vbi, quod ſufficit, quod per Iudicem interrogentur, Rot. poſt ſecundum vol. conſ. Farinac. dec. 205. in fin. quæ eſt etiam inter diuerſ. dec. 30 par. 4. Greg. XV. dec. 351. n. 47. Vbi Adnot. ſub n. 52. litera E, & dec. 466. n. 2. Coccin. dec. 141. n. 4 Rot. in d. Camerinen. Bonorum coram Pena, poſt tract. dec. 361. n. 11. vbi num. 14. quod quamuis pars omiſerit dare Interrogatoria, nihilominus ſuſtinetur examen, cum Iudex ex officio ſecundum quod ius requirit, teſtes interrogauerit, in Cordubén. Praſtimoniorum coram Cardinali Sacrato, poſt tract. dec. 488. num. 8 & 9. Rot. recent. dec. 256. n. 6. par. 5. Ant. Sol. ad decret. Saband. libr. 3. tit. 18. gl. 5. num. 1. vbi, quod commiſſarius ex officio debet teſtes interrogare Fenzon. ad Statut. Vrb. lib. 1. cap. 74. num. 7. & 8. Add. ad deciſ. 100. Buratt. num. 25. & 29. ceſſante maxime proteſtatione, Coccin. dec. 176. n. 2. dec. 226. num. 1. Fenzon. d. num. 8. Duran dec. 188. num. 7.]
adeo vt † nec minori aduerſus omiſſionem dationis 19
interrogatoriorum detur reſtitutio in integrum, Put. dec. 53 lib. 3. [Gratian. d. cap. 341 num. 36. Fenzon. ad Statut. Vrb. lib. 1. cap. 74. n. 9. Add. ad dec. 100. Buratt.
num. 29. vbi niſi doceat de læſione.] cum † non de- 20
beat inertia vnius ius alterius corrumpi, Mantic. d. dec. 9. num. 7. [Sed intimatio ante ipſum examen reproduci debet, Rot. in Romana Societatis coram Remboldo, poſt tract. dec. 659. n. 6. [† De ſtylo tamen Ro- 21
tæ adhuc admittitur repetitio ſuper interrogatoriis ſumptibus ipſius interrogantis, ſtante præſertim aliqua rationabili cauſa Rot. diuerſ. dec. 282. num. 2. par. 3. lib. 3. Rot. in Bononien. de Manzolis coram Remboldo, poſt tract. dec. 191. num. 1. vbi num. 3. plures cauſas recenſet.] & dec. 501. num. 5. Fenzon. loc. cit. num. 11. & 15. Grat. d. cap. 391. num. 37. vbi, quod repetitio dicitur concedi ex gratia, niſi fuerit calumnioſe petita poſt longam contumaciam, & teſtium publicationem, de in termino citationis ad ſententiam, Rot. recent. dec. 256. in fin. par. 5.]

Quod † ſi, poſtquam re integra data ſunt in actis 22
interrogatoria, teſtes ſine illis examinentur, cum nulla culpa poſſit parti imputari, fides eiſdem teſtibus non adhibetur, niſi ſuper interrogatoriis repetantur, præſertim parte inſtante, & ſumptibus articulantis, Farin. de teſtib. q. 66. num. 584. 285. & quæſt. 73. num. 3. & ſeqq. Scacc. de iudic. lib. 2. cap. 8. numer. 910. Ricc. in collect. deciſ. collect. 1406. Seraph. deciſ. 494. num. 1. Mantic. deciſ. 155. num. 4. Add. ad deciſ. 331. Greg. XV. num. 22. Rot. in Calaguritana iuriſdictionis de Nagera coram Vbaldo ſeniore, poſt tract. dec. 159. num. 7. Fenzon. in Adnotat. ad Statut. Vrb. lib. 1. cap. 74. num. 12. & 15. Put. deciſ. 427. lib. 1. & dec. 317. num. 2. lib. 1. Rot. recent. dec. 663. numer. 12. par. 4. & in Vladiſlauien. Prædiorum coram Manzanedo, poſt tract. deciſ. 449. num. 7. Add. ad deciſ. 100. Buratt. num. 27. & 28. & poſſent repeti etiam poſt publicatas atteſtationes; Fenzon. d. num. 12. & d. dec. 440. num. 7. Gilian. ad Statut. Peruſ. in verb. Interrogatoria num. 1. & 2. Ant. Sol. ad decret. Saband. lib. 3. tit. 18. gl. 3. num. 5. & ſeq. non autem ipſum examen eſt nullum, vt in dd. deciſ. & per Fenzon. & Sol. Add. ad dec. 100. Buratt. num. 26. & 27. niſi ſimus in Iudice remiſſoriali, qui habuerit in mandatis examinandi etiam ſuper interrogatoriis, & ſuper illis non examinauerit, Caualer. dec. 254. num. 2. Buratt. d. dec. 100. num. 10. vbi Add num. 27. in fin. & 58. Quique omiſerit interrogare ſuper datis, & limitatis interrogatoriis, obligatur ad omne partis intereſſe, Ant. Sol. d. gl. 3. numer. 5. & tit. 19. gl. 7. per tot. & eius ſumptibus facienda eſt repetitio, Sol. d. tit. 18. gl. 3. n. 5.]

Et, quod teſtes ſint examinandi cum interrogatoriis, ſi fuerint producta, *tradit in noſtris terminis Acchill. Perſon. de adipiſcen. poſſ. n. 32. poſt Zuccard. quem allegat.* & quod in caſu, quod eſſent teſtes examinati abſque interrogatoriis culpa partis examinantis, niſi facienda repetitio cum interrogatoriis, & expenſis examinantis, non autem interrogantis, *tradit pariter in noſtris terminis Cyriac. contr. for. lib. 2. contr.*
23 *244. ſub n. 13. & 14.* † Non tamen in repetitione erit neceſſe repetere iuramentum, ſi ab initio teſtes iurauerint ſuper tota cauſa, ſed ſecus, ſi iurauerint ſuper articulis, *Farinac. de teſtibus. quæſt. 74. num. 51.*

24 Et † ſi vltra productionem interrogatoriorum fuiſſet, etiam facta proteſtatio, ne teſtes ſine interrogatoriis examinarentur, eſſet etiam examen inualidum, *Farinac. d. quæſt. 73. num. 6. Ricc. in collect. dec. collect. 1406. & 2987. Add. ad d. dec. Greg. 331. d. num. 22. Coccin. dec. 176. num. 1. & dec. 226. n. 1.* [*Fenzon. ad Statut. Vrb. lib. 1. cap. 74. n. 15. & Add. ad deciſ.*
25 *100. Buratt. num. 26.*] ſed † inualiditas ſanaretur ex ſubſecuta inſtantia partis pro teſtium repetitione abſque proteſtatione ſeu acceptatione nullitatis examinis, *Rot. poſt primum vol. conſ. Farinac. dec. 31. n. 5.* [Et ab omiſſa, ſeu non ſeruata forma interrogatorij, ſeu interrogatoriorum daretur appellatio, *Ruginell. de appell. §. 4. cap. 1. n. 51.* Prout non negaretur appellatio, vbi Iudex interrogatoriorum copiam parti traderet; *Rugınell. de appell. §. 2. cap. 3. in verb. interrogatoria n. 505.* quæ communicari non debent, ne teſtes ad falſitatem inſtruantur; *Fenzon. ad Statut. Vrb. libr. 1. cap 74. n. 16.*]

26 Non ommitto quod † datio interrogatoriorum ſimpliciter facta ſuppleat defectum citationis ad videndum iurare, & defectum examinis facti extra locum, & tempus, cum illa dans videatur examini conſentire, & nullitates negligere, & velle vti depoſitionibus teſtium, *Grattan. diſcept. forenſ. cap. 550. n. 35. & cap. 737. n. 42. Ricc. in collect. deciſ. collect. 1408. Pur. dec. 301. num. 2. lib. 3. Rot. poſt ſecundum vol. conſ. Farin. dec. 355. ſub num. 11. Rot. recent. dec. 686. ſub n. 1. par. 1.* [*Rot. recent. dec. 486. n. 1. & dec. 557. n. 6.* vbi, quod citatio nulla, puta rogata, & executa per Notarium ſormiter recuſatum ſanatur per comparitionem, & interrogatoriorum dationem, dum citatus redditur certus de eo, de quo fuit facta citatio, *par. 4. Caualer. dec. 332. n. 6. Marc. Andr. dec. 26. n. 2. & 3.* vbi quod pars dando interrogatoria videtur præbere conſenſum, vt in eius abſentia examen fiat, quod efficit illud validum. *Rot. in Vladiſlauien. Prædiorum coram Manzanedo, poſt tract. deciſ. 449. n. 2. & ſeqq. Fenzon. ad. Statut. Vrb. lib. 1. cap. 71. n. 8. & ibi Rot. deciſ 45. verſ. quod maxime, & verſ. ſecundo cum Interrogatoriis, & verſ. ſeq. Add. ad. d. deciſ. 118. Buratt. n. 19. litera C.*] Ita vt in caſu tantum dationis interrogatoriorum ſoleat Rota exercere arbitrium pro ſanatione examinis nulliter facti, *Rot. in Placentina decimarum perſonalium de Truxillo 18. Martij 1616. coram Buratto, & in Veneta fœderis matrimonij coram Penia, poſt tract. dec. 83. n. 2. in Peruſina Spolij domus coram eodem, poſt tract. dec. 98. num 3. in Ceſanaten. bonorum coram Vbaldo, poſt tract. dec. 162. num 8.* [*Saluſt. Tibertin. pract. libr. 2. cap. 30. num. 1. Add. ad dec. 118. Buratt. num. 19. litera C.* vbi quod ſemper tunc Rota exercet arbitrium pro ſanatione *dec. 324. num. 6.* vbi quod tunc intrat æquitas, per quam Rota ſolet arbitrium exercere, *dec. 376. num. 9. Rot. penes Fenzon. ad Statut. Vrb. dec. 29.* vbi præſertim ſi non adſit defectus totalis citationis, atque etiam, quod teſtes fuerint ſuper interrogatoriis repetiti durante termino remiſſoriæ, cum tunc dicatur examen continuatum, non autem de nouo factum, *& in Conchen. Decimarum coram Cardinali Blanchetto, poſt tract. dec. 378. n. 1.* vbi quod Rota vtitur arbitrio, ſi non adſit totalis iuriſdictionis defectus, & ſint data Interrogatoria, & idem habetur, *in Ilerden. iuriſdecimandi coram Card. Mellino, poſt tract. dec. 384. n. 1. & in Corduben. Praſtimoniorum coram Card. Sacrato, poſt tract. dec. 488. n. 7. & tradunt Add. ad dec. 118. Buratt. n. 20. idem Buratt. dec. 148. n. 5.* vbi quod ex hoc iuramentum præſumitur, *dec. 506. n. 6.* vbi quod interrogatoriis non datis ceſſat æquitas conſiderari ſolita pro examinis validitate ſeu ſaltim facilius. *Canal. dec. 275. n. 4. dec. 322. n. 6. & dec. 349. n. 2.* Cum pars etiam legitime citata nihil vltra circa diligentiis examinis facere potuiſſet, quam dare interrogatoria, & ideo ex eorum datione ceſſet in hoc defectus defenſionis, *Rot. recens. dec. 527. n. 4. par. 3. & dec. 29. in princ. & in Corduben. Praſtimoniorum coram Cardinali Sacrato, poſt tract. dec. 488. n. 7. Buratt. dec. 324. n. 7 in fin.* Præſertim vbi interrogatoria totam articulatam materiam amplectantur, iuxta quam ſimiliter teſtes depoſuerint, *Rot. recent. d. dec. 386. num. 1. par. 4.* & concernant non ſolum factum circa merita, ſed etiam teſtium conductionem, *vt fuit dictum in Fabriana Montanorum coram Rubeo 27. Nouembris 1560. relata per Saluſt. Tiber. in pract. lib. 2. cap. 30. in princ. & n. 1. & in Vladiſlauien. Prædiorum coram Manzanedo, poſt tract. dec. 449. n. 2. Add. dec. 506. Buratt. num. 11.* Atque etiam, quod interrogatoria non ſint bene, ſeu ſufficienter concepta, cum hoc ſit ipſi parti interroganti imputandum, *Rot. in Peruſina ſpolij coram Penia, poſt tract. dec. 98. ſub n. 5. verſ. nec obſtat in Vladiſlauien. Prædiorum coram Manzanedo, poſt tract. dec 449. num. 7.* Sed Interrogatoriis non datis Rota ſæpius arbitrium pro Sanatione examinis denegauit, *Rot. in Corduben. Praſtimoniorum coram Cardinali Sacrato, poſt tract. deciſ. 488. num. 6.* vbi præſertim pars non fuit legitime citata ad videndum teſtes iurare; nam tunc nihil eſt ei imputandum, niſi dederit interrogatoria, tum quia potuit prætendere ignorantiam, tum quia deficiente legitima citatione potuit omittere dationem interrogatoriorum ſciens ius ſuum ſaluum fore, *Rot. in Corduben. Praſtimoniorum coram Cardinali Sacrato, poſt tract. dec. 488. num. 9. & 10.* Vnde ſi data eſſent aliqua Interrogatoria in Curia, & etiam ordinatum eſſet in remiſſoria, vt examinaretur iuxta interrogatoria, in partibus exhibenda, non eſſet locus arbitrio pro ſanatione ex ſola examinatione ſuper tranſmiſſis, dum alia in partibus exhiberi non potuiſſent ex omiſſa legitima citatione, *Buratt. dec. 324. ſub num. 7.*] & † eo magis [defectus citatio- 27
nis purgatur, quando pars dedit Interrogatoria] ſi proteſtando reſeruauerit ſibi ius excipiendi contra perſonas, & dicta teſtium, nam receptionem iuramentorum, & examen videretur approbaſſe, *Rot. in d. Veneta fœderis matrimonij numer. 3. in Peruſina Bonorum coram Ortembergo, poſt tract. dec. 114. num. 2. & penes Fenzon. ad Statut. Vrb. dec. 45. verſ. quod maxime.* Ad parcendum enim vlterioribus expenſis, & laboribus ſuadet æquitas, & nullitates ſanentur, & ita paſſim arbitratur Rota, quando teſtes examinati fuerint ſuper interrogatoriis partis aduerſæ, *Rot. recent. dec. 527 num. 1 in fin. par. 3.* & ipſa Interrogatoria plene euacuata, *Mart. Andr. dec. 28. num 2.* ſuſtineturque aliquando examen, ne multi proceſſus corruant, *Canaler. dec. 322. num. 5.* Ac eo magis eſt locus arbitrio pro examinis ſanatione, vbi non adeſt totalis defectus citationis ad videndum iurare, ſed tantummodo teſtes iurarunt in die, ſub qua citatio non cadebat, *Rot. recent. dec. 486. num. 1. par. 4.* vel in termino probatorio parti intimato, *Canaler. dec. 275. numer. 1. & ſeqq.* Et eſt generale, quod vbi agitur de defectu citationis, vel iuriſdi-

ctionis, vel mandati, ſi defectus non ſit totalis, arbi-
trium intret pro ſanatione, *Martin. Andr. deciſ. 28.*
num. 4. Buratt. deciſ. 849. num. 4. ſecus ſi defectus ſit
totalis, vt in terminis defectus iuriſdictionis tradit
Lotter. de re benefic. lib. 3. q. 11. num. 50. & ſeqq. vbi
quod eſt neganda ſanatoria, & conceſſa cum clauſula,
arbitrio illi non eſt locus *Add. ad dec. 118. Buratt.*
num. 20. Add. ad dec. 106. eiuſd. in fin. vbi licet fuerint
interrogatoria, & de defectu iuriſdictionis, citationis,
& mandati, *Buratt. dec. 324. in fin.* Prout teſtes nulli-
ter examinati probant, quando nullitas euenit propter
impedimentum partis aduerſæ, *Rot. recent. dec. 564.*
28 *num. 5. par. 3.*] † Intelligendo tamen, vt examen ſane-
tur, & ſuſtineatur præuia commiſſione ſanatoria
obtenta cum clauſula, arbitrio, *Grat. diſc. for. cap. 757.*
num. 42. Rot. recent. dec. 716. n. 5. par. 2. Greg. XV. dec.
466. n. 1. vbi Add. n. 11. Put. d. dec. 201. libr. 3. Mar-
cheſ. de comm. par. 3. de comm. null. ſanat. §. 2. n. 43. fol.
63. Rot. in Firmana fontis coram Cardinali Lancell.
penes d. Marcheſ. par. 2. fol. 596. n. 2. Rot. in d. Peruſi-
na ſpolij domus coram Penia, poſt tract. deciſ. 98. n. 1.
& 5. in Interamnen. de Brunellis coram Iuſto poſt
tract. dec. 99. n. 1. & 2. in dicta Peruſina Bonorum co-
ram Ortembergo, poſt tract. dec. 114. n. 2. in Bononien.
Bonorum coram R. P. D. Merlino, poſt tract. dec. 231.
n. 6. in Montis Faliſci fideicommiſſi coram Reueren-
diſſimo D. Coccino, poſt tract. dec. 290. n. 2. [*Caualer.*
dec. 240. n. 4. & 5. Rot. recent. dec. 527. num. 4. par. 3.
Mart. And. dec. 28. n. 2. Rot. in Illerden. iuriſ deciman-
di coram Card. Mellino, poſt tract. dec. 384. num. 1. in
Vladiſlauien. Prædiorum coram Manzanedo, poſt
tract. dec. 449. n. 1. & ſeqq. Fenzon. ad Statut. Vrb. lib.
29 *1. cap. 71. n. 8. & ſeqq.*] † Et eo fortius, ſi teſtes ſint
iam mortui, *Rot. in d. Peruſina ſpolij coram Penia, poſt*
tract. deciſ. 98. n. & in d. Peruſina Bonorum coram Or-
tembergo, poſt tract. dec. 14. n. 3. [*Caualer. dec. 322. n. 7.*
30 & † quod ſola interrogatoria non ſaluent examen,
ſed ſit neceſſaria commiſſio ſanatoria Principis, *dixit*
expreſſe Rot. in Peruſina de Alphanis coram Reue-
rendiſſimo D. Coccino, poſt tract. deciſ. 171. num. 7. [*&*
ſentiunt Add. ad dec. 506. Buratt. num. 10. Quamuis
contrarium videatur etiam poſſe defendi, *ex Rot.*
poſt Fenzon. ad Statut. Vrb. dec. 29. verſ. quinimmo,
niſi forſan procedat, vbi Interrogatoria data fuerint
poſt iam factum examen ſuper articulis, & ſimul
inſtatum pro repetitione.] Cum alias nullitas ob
defectum iuramenti teſtium non ſanetur, niſi ſuper-
ueniat conſenſus partis expreſſus, neque ſufficiat
non oppoſitio, *Grat. diſcept. for. cap. 581. numer. 31.*
31 † Immo nec in vim ſanatoriæ, & arbitrij, dari ſu-
ſtinetur examen [niſi interrogatoria ſint etiam for-
mata circa conditionem teſtium examinatorum,
Saluſt. Tiber. d. lib. 2. cap. 58. num. 1. cum citatio ad
videndum iurare teſtes fiat, vt pars poſſit oppone-
re contra eorum perſonas, *Saluſt. Tiber. loc. cit.* nec]
quoad teſtes inducendos, niſi interrogatoria reſpi-
ciant tam teſtes inductos, quam inducendos, *Put. d.*
dec. 301. num. 1. & 3. lib. 3. Grat. diſcep. for. cap. 550.
32 *num. 27.* [*Add. ad dec. 506. Buratt. num. 41.*] † nec
quoad Intereſſe, eorum qui interrogatoria non de-
derunt, & quorum cauſa defenſionis non eſt vna, &
eadem, *Rot. in Montis Faliſci fideicommiſſi coram Re-*
uerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. deciſ. 290. num. 3.
[Nec nullitatum ſanatio arbitrio Rotæ remiſſa da-
tur, quando nullitates ſunt claræ, & indubitatæ, *Rot.*
recent. dec. 619. num. 1. par. 1. Quemadmodum nec
commiſſio nullitatum ſanatoria datur poſt ſenten-
tiam, *Rot. recent. dec. 658. num. 2. par. 4.* Examiniſque
nullitas difficilius ſanatur, vbi non agitur de ſimplici
ſanatoria ad effectum ſuſtinendi executionem iam
factam in præiudicium reſtitutionis in integrum *Rot.*
in Corduben. Præſtimoniorum coram Cardinali Sacra-
to, poſt tract. dec. 488. num. 11. [Prout † interrogato- 33
riorum datio ſupplet etiam defectum extenſionis ip-
ſius iuramenti, *Rot. recent. dec. 701. la prima n. 4. par. 1.*
& dec. 633. n. 3. par. 2. ſed † ſecus eſt facta proteſta- 34
tione, ex qua colligatur diſſenſus approbandi nullita-
tes, vel etiam ipſarum nullitatum acceptatio, niſi
fuerit per ſubſequentes comparitiones ab huiuſmo-
di proteſtatione receſſum ob illius non repetitionem,
Rot. poſt primum vol. conſ. Farin. d. dec. 31. n. 5. Cuius
tamen contrarium fuit dictum *in Toletana Iuriſdi-*
ctionis 11. Decembris 1617. coram R. P. D. Pirouano,
hoc eſt, quod ſit locus ſanationi examinis, etiam ſi in
datione interrogatoriorum fuerit facta proteſtatio de
non conſentiendo in iuriſdictionem, & in examen, *vt*
per Beltram. ad dec. Greg. 466. n. 11. in fin. & Fenzon.
ad Statut. Vrb. lib. 1. cap. 71. n. 10.] Et † ſi poſtea ſub- 35
ſequeretur proteſtatio nullitatis examinis, conſerua-
ret nullitates exiſtentes, ſed non reuiuiſceret iam ſa-
natas, & ſublatas, *Rot. in Anconitana florum coram R.*
D. P. Pirouano, poſt tract. dec. 312. n. 19. † Interroga- 36
toria autem producta intelligerentur etiam ex pro-
ductione proceſſus, in quo ipſa interrogatoria adeſ-
ſent, *Rot. in Peruſina Bonorum coram Ortembergo, poſt*
tract. dec. 114. n. 4. [facta tamen in termino examinis,
ſeu expediendæ remiſſoriæ eorumdem repetitione, &
incluſione, ac tranſmiſſione ad inſtantiam, & ſumpti-
bus interrogantis, *Rot. in Camerinen. Bonorum coram*
Penia, poſt tract. dec. 361. num. 12. & 13.] & † eorum 37
productio non obſtaret, ſi eſſet facta a non legitimo
procuratore, vt puta ab interprete, & non fuiſſet
ſubſecuta ratificatio, ſed potius impugnatio, *Grat.*
diſcept. forenſ. cap. 550. num. 34. [Et quamuis de con-
ſuetudine ſoleant teſtes examinari primo ſuper in-
terrogatoriis, & deinde ſuper articulis, attamen ſi pri-
mo examinarentur ſuper articulis, & poſtmodum ſu-
per interrogatoriis, non dicerentur nulliter examina-
ti, etiam quod fuiſſet facta proteſtatio, cum hoc in
iure cautum non reperiatur, *Rot. recent. dec. 663. n. 12.*
par. 4. nec reſpectu Iudicis remiſſoriæ, ſi illi hoc in-
iunctum hoc in litteris non reperiatur, *Rot. recent. d.*
dec. 663. num. 12. par. 4. ſecus è contra, *Rot. in Cæſar-*
auguſtana Diſtributionum coram Reuerendiſſimo D.
Coccino, poſt tract. dec. 347. num. 7.

S V M M A R I A.

1 *Interpretem quilibet ex litigantibus in examine adhibere poteſt.*

[*Proteſtari pars poteſt in examine faciendo de Interprete, & ad dictum effectum de intimatione horæ.*]

2 *Interpres parte inſtante iurare debet fideliter interpretando.*

3 *Interpres pro interrogatoriis, an poſſit interrogatoria ſupplere, & an in medio examinis ſuper articulis.*

4 *Teſtis nolens reſpondere i[n]terrogatoriis, non probat.*

5 *Examen non finitum nec probat quoad depoſita.*

[*Teſtis interrogari, & reſpondere debet ſuper omnibus interrogatoriis, & eorum quolibet diſtinctim, & ſeparatim. Limit. vt ibid.*

6 *Teſtis, qui ſemel interrogatus reſpondit, non tenetur amplius reſpondere.*

[*Teſtis dictum ex deceptione Interpretis non attenditur.*

7 *Interpres parte opponente eſſe non poteſt aduocatus, ſeu procurator in cauſa.*

8 *Examen ſuſpectum redditur, in quo aduocatus, & procurator partis fuerint aſſeſſor, & notarius.*

9 *Examini neutra ex partibus interuenire debet.*

[*Examen teſtium non poteſt partibus ante illius publica-*

publicationem reuelari, prout nec vni teſti examẽ alterius, alias intrat pœna falſi arbitraria. Lim. vt ibid. ſublim. vt ibid.]

10 *Aduocatus inimicus meus poteſt me inſtante prohiberi, ne ſit mei aduerſarij aduocatus.*

11 *Examen factum ſine interrogatoriis non datis notario, & ſine interprete hora examinis non comparente validum eſt non obſtante proteſtatione, quod ſine illis non examinatur.*

12 *Ampl. etiamſi interrogatoria data fuerint notario in adiunctum nominato, primo non allegato, nec iurato ſuſpecto.*

13 *Ampl. eo magis ſi pars citata ad comparendum pro certa hora non comparuit, vel non expectauit vſque ad extremitatem horæ intimatæ.*

[*Interpretem de iure Iudex admittere non tenetur, etiam quod ſit ſubdelegatus, niſi hoc etiam ſibi iniunctо.*

Interpretes vbi non ſolent adhiberi, vt in Hiſpania, ſufficit quod Iudex teſtes interroget.]

14 *Proteſtatio facienda per partem interrogantem, vbi pars, quæ vult examinare, in termino non comparuerit.*

[*Interpretis interuentus non facit præſumere citationem ad videndum teſtes iurare.*

Teſtium dicta vulgari ſermone ſcribuntur multis in locis, & apud nos, & quare.

Observatio XCII.

De interprete.

1 HAbet ✝ etiam vnuſquiſque facultatem
in ipſo examine ſuum interpretem pro-
prijs ſumptibus adhibendi, ſi non de
iure, ſaltem ex ſtylo curiæ, *Saluſt. Tib.*
in pract. A.C. lib. 1. cap. 27. cap. 34. num. 8. lib. 2. cap. 14.
num. 4. Scacc. de iudic. lib. 2. cap. 8. num. 925. Farinac.
de falſit. & ſimul. q. 159. num. 196. vbi quod poſſunt
dici examinatores, quia interrogant, & reſponſio-
nes recipiunt, & dictant notario ſcribente, *Ricc. in*
collect. dec. collect. 2987. Rot. diuerſ. deciſ. 611. in fine
par. 3. lib. 3. Seraph. dec. 78. in fin. Add. ad deciſ. Greg.
331. nu. 23. [*Rot. recent. deciſ. 663. in fin. par. 4. Gilian.*
ad Statut. Peruſ. in verb. Interpretes numer. 2. & ideo
poteſt pars de hoc proteſtari, & quod ſibi intimetur
examinis hora, *Veſtr. in pract. lib. 6. cap. 2. numer. 5.*
2 *in fine*] ✝ quiquidem interpres ad partis aduerſæ
inſtantiam debet iurare de fideliter interpretando, *Sa-*
3 *luſt. Tiber. d. n. 4 Scacc. d. n. 925.* Ac ✝ poteſt, qui eſt
pro interrogatoriis, ſupplere interrogatoria opportu-
na, pertinentia tamen, & licita, *Scacc. d. n. 925.* & dum-
modo in calce interrogatoriorum, ſeu alias in actis
fuerit, eidem à principali ſuo data facultas huiuſmodi
prout paſſim dari ſolet addendi, & minuendi arbitrio
ſuo, & dummodo interrogatoria facias in ipſo exami-
ne ſuper interrogatoriis, ſecus vero in medio exami-
nis ſuper articulis, niſi in caſu, in quo teſtis deponeret
extra materiam articulatam, quæ præuideri non po-
tuerit ex articulorum lectura, aliàs aperiretur via in-
tricandi, & confundendi nimis examina, & veritatem
4 occultandi non inueniendi. Et ✝ ſi teſtis alicui inter-
rogatorio, non impertinenti, & licito nollet reſpon-
dere, non probaret, *Farin. de teſtib. q. 73. nu. 14. Seraph.*
dec. 836. n. 2. Rot. recent. deciſ. 700. num. 32. Gregor. XV.
dec. 553. num. 10. vbi Add. num. 17. Vnde ego, dum
alias electus eſſem interpres pro interrogatoriis in
vna Spoletana, adnotare feci per notarium, quod
teſtis noluit cuidam interrogatorio reſpondere, &
illius examen ex hoc capite fuit inualidum per Ro-
tam declaratum, prout ✝ examen non finitum, nec 5
probat circa depoſita, *Tuſc. in ver. teſtes, concluſ. 162.*
n. 2. [Deberque teſtis interrogari, & interrogatus reſ-
pondere ſuper omnibus interrogatoriis, & eorum
quolibet diſiunctim, & ſeparatim, *Rot. in Tullen. ſeu*
Nullius Iuriſdictionis coram Cardinali Virili, poſt tra.
dec. 660. n. 6.] licet; ✝ vbi ſemel teſtis interrogatus reſ- 6
ponderit, non teneatur amplius reſpondere, *Farin.*
de teſtib. q. 70. n. 96. q. 73. n. 74. [& ſi plura interroga-
toria idem contineant, poſſint omnes ſimul euacuari,
ad effectum maxime manutentionis, *Rot. in d. Tullen.*
ſeu Nullius Iuriſdictionis coram Card. Virili, poſt tra.
dec. 660. n. 7. & 8.] Et ✝ parte opponente non admit- 7
titur in interpretem aduocatus, ſeu procurator in cau-
ſa, ne tanquam nimis informati, & ad cauſam nimiam
affectionem habentes alterare curent depoſitionem
ipſius teſtis, *Cyriac. contr. for. lib. 1. contr. 143. numer. 9.*
quidquid in contrarium videatur dictum *per Rot. di-*
uerſ. d. dec. 611. in fin par. 3. lib. 3. Vbi, quod poteſt ad-
hiberi in interpretem aduocatus, quia intelligitur, &
loquitur de aliquo exercente munus aduocationis,
non autem de aduocato ipſius partis in cauſa, ac ideo
† ſuſpectum redditur examen, in quo aduocatus, & 8
procurator partis fuerint aſſeſſor, & notarius, *Seraph.*
d. dec. 78. in fin. [& non videatur attendendum dictum
teſtis, quo fuerit deceptus, ac inuolutus ab Interprete
partis illum nimis ſubtiliter interrogante] quemad-
modum † neutra ex partibus interuenire debet exa- 9
mini, *Add. ad Pract. PanciroI. par. 2. fol. 127. in ve. ſe-*
creto autem, Farin. de teſtib. q. 73. n. 15. in fin. & q. 74.
n. 44. [*Ant. Sol. ad decret. Saband. lib. 3. tit. 19. gl. 5. in fin.*
Nec illis atteſtationes pandendæ ſunt, nec per Iudi-
cem, nec per Notarium ante publicationem, prout nec
vni teſti depoſitio alterius, alias intrat pœna falſi arbi-
traria, *l. 1. §. qui inſtrumenta. ff. de falſ. Ant. Sol. loc. cit.*
n. 1 & ſeqq. Gratian. diſcept. for. c. 109. n. 55. quamuis
ipſe Interpres non reperiatur prohibitus, quin exa-
men participet cum ſuo principali, ſeu illius Aduoca-
to, & Procuratore, niſi eſſet interpres vnicus, & com-
munis vtriuſque partis nam tunc idem ſentiendum
eſſet de eo quod de Iudice, & Notario. † Vt etiam 10
aduocatus, qui eſt inimicus meus, poteſt me inſtan-
te per Iudicem prohiberi, ne ſit mei aduerſarij ad-
uocatus, *Borell. in ſumm. deciſ. tom. 1. tit. 55. numer. 98.*
quod, † ſi pars pro interrogatoriis præſentet exa- 11
minatorem, ſeu interpretem, proteſtando non exa-
minari ſine illis, & non conſtet, quod interrogatoria
fuerint data notario, ac interpres hora examinis
intimata non compareat, ſeu recedat, cum illis, va-
lide examinabitur ſine, *Rot. diuerſ. deciſ. 68. par. 3. lib.*
3. [*Frnzon. ad Statut. Vrb. lib. 1. capit. 74. numer. 14.*]
Prout † idem, ſi interrogatoria data ſint notario in 12
adiunctum nominato, non allegato, nec iurato ſu-
ſpecto altero primo loco electo, *Manſic. deciſ. 9. ſub*
num. 6. Et † quoad interpretem validum eſt examen 13
de iure, etiam ſi ſit factum ſine eo, *Addit. ad d. dec.*
331. Greg. num. 23. [*Rot. recent. dec. 32. in fin. & deciſ.*
663. etiam in fin. par. 4. cum de iure Iudex interpre-
tem admittere non teneatur, etiam quod ſit ſubde-
legatus, niſi id ſibi fuerit in ſubdelegatione iniun-
ctum, *vt in d. deciſ. Gilian. vbi ſup.* Atque ſufficit,
quod Iudex interroget, præſertim in partibus, vbi
Interpretes adhiberi non ſolent, *Rot. recent. d. deciſ.*
32. in fine par. 4. vt ſeruatur in tota Hiſpania, *Rot. re-*
cent. d. dec. 663. in fin. part. 4.] Eoque magis, ſi pars
fuerit citata ad comparendum, pro certa hora, &
non comparuit, vel comparuit, & non expecta-
uit vſq; ad extremitatem horæ intimatæ, *Seraph. dec.*
1279. num. 6. prout verſa vice † ſi pars, ſeu interpres 14
pro interrogatoriis comparuerit hora intimata, & non
comparuerit alia pars pro articulis, poterit pars pro
in

intertogatoriis hota elapſa alterius partis contumaciam accuſare, & proteſtari, ne deueniatur ad examen abſque noua intimatione, quo bis continuatim facto, erit opus noua intimatione, vt obſeruatur Curia. [Nec ob interuentum Interpretis præſumeretur citatio ad videndum teſtes iurare, *Rot. in Lugdunen. Pecuniaria coram Pena, poſt tract. deciſ. 377. num. 3.*

Teſtium autem dicta multis in lociss& maxime apud nos, vulgari ſermone ſcribuntur, ne fortaſſe aliquando fiat, vt Notarij, linguæ factæ ignati, vim depoſitionum non exprimant, vel alias aliqua verbis vulgaribus; & aliqua verbis latinis modica cum dignitate exprimere cogantur, *Aſin. de execut. §. 6. ca. 39. n. 10.*]

SVMMARIA.

1 *Teſtium iuramentum, & examen receptum à notario abſque decreto, & commiſſione Iudicis dicitur nullum.*

2 *Ampl. vt propterea nec teſtes de falſo puniri poſſint.*

3 *Lim. niſi receptum ſit ab examinatore ordinario in loco, de quo notarius atteſtetur.*

4 *Vel commiſſio, ſeu mandatum præſumatur de ſtylo loci, ſaltem extra iudicialiter probato, vti reſpiciente ordinatoria.*

5 *Et fortius ſi aduerſarius dederit interrogatoria nihil opponens de huiuſmodi nullitate, vel eodem modo examinauerit, cum iſte non ſit ſtylus contra ius.*

[Iuramentum teſtium recipi debet vel per Iudicem, vel per Notarium de eius mandato.

Appellari debet à commiſſione examinis Notario, ſi diſpliceat.

6 *Examinis commiſſio debet in actu conſtare.*

7 *Notario in actu atteſtanti de examine ſibi commiſſo creditur de ſtylo Rotæ.*

Notario creditur de commiſſo ſibi examine de ſtylo Curiæ Capitolij, & Vrbis.]

8 *Etiam ſine teſtibus.*

9 *Et de conſuetudine apud nos.*

10 *Secus de iure. Decl. vi n. 11.*

Notarius idem, an de iure communi poſſit, ſeu debeat commiſſionem examinis ſibi a Iudice factam rogare, & teſtes etiam examinare, & an debeat de commiſſione conſtare, vel ſufficiat enunciari.]

12 *Notario creditur, quod ipſe ſit actuarius, & ad acta recipienda deputatus. Decl. vt n. 13.*

14 *examine facto de pluribus teſtibus eadem die, ſi conſtet de perſona, qua primum examinauerit, idem in dubio intelligitur examinaſſe alios.*

15 *Examine commiſſo commiſſa dicitur etiam facultas recipiendi iuramentum, ſine quo examen non valet, & è contra, & n. 16.*

16 *Citatio, & decretum commiſſionis receptionis iuramentorum teſtium continet etiam commiſſionem examinis.*

17 *Notario committi poteſt iuramentum, & examen etiam in cauſa beneficiali, & Eccleſiaſtica, non obſtante quod ſit laicus, ſi committatur nudum miniſterium, ſecus ſi committatur actus cum exercitio iuriſdictionis, & ſic totum examen cum facultate citandi, & cogendi teſtes.*

[Actum, quem facit Commiſſarius in præſentia committentis, cenſetur facere ipſe Committens.

18 *Teſtes plures ſimul examinati non probant, ſed vnus poſt alium diſtinctè, & ſecreto examinari debet.*

19 *Teſtes examinari debēt datis articulis, ſeu materiis.*

20 *Materia pro teſtibus examinandis dantur aliquando in ipſa citatione ad videndum iurare.*

OBSERVATIO XCIII.

Examen an, & quando valeat receptum à notario ſine Iudicis commiſſione; & an poſſit notario, & laico committi examen cauſæ beneficialis, & Eccleſiaſticæ; & an poſſint plures teſtes ſimul examinari, & abſque materiis.

TEſtium autem + iuramentum, 1
& examen receptum à notario
abſque decreto, & commiſſione
Iudicis dicitur nullum[a], *late Tuſc.*
in ver. teſtes. concl. 164. Ricc. in
collect. deciſ. 263. in fin. Veſtr. in
pract. lib. 6. cap. 2. n. 11. & ſeqq. & ibi Granat. n. 45. &
ſeqq. Vant. de nullit. ex defect. cit. n. 43. in fin. Add. ad
pract. Pancirol. par. 2. fol. 102. in verb. & iurare cogendi, & fol. 121. in verb. fidem non facerent. Saluſt. Tib. in
pract. A. C. lib. 3. cap. 7. ſub nu. 38. Scacc. de iudic. lib. 2.
cap. 8. numer. 37. & ſeqq. Rot. poſt ſecundum volum.
conſ. Farinac. deciſ. 215. numer. 5. Rot. recent. deciſ. 393.
numer. 1. par. 1. Coccin. deciſ. 182. num. 6. Rot. in Aſſiſien. Bonorum coram Remboldo, poſt tract. deciſ. 23. n.
4. in Albanen. Hæreditatis coram R. P. D. Veroſpio,
poſt tract. dec. 266. num. 8. Rot. recent. dec. 764. num. 5.
part. 3. Fenzon. ad Statut. Vrb. lib. 1. cap. 71. num. 11. 22.
& ſeq.] nec conualeſcit ex commiſſione ſubſecuta,
Tuſc. in ver. nullum, concl. 142. nu. 2. Adeovt, + ſi te- 2
ſtes falſum depoſuerint, non poſſint puniri, *Granat.*
vbi ſup. num. 48. in fin. + Niſi ſit examen receptum 3
ab eo, qui ſit examinator ordinarius in Ciuitate, ſeu
loco deputatus, in quo creditur notario actuario,
vt fuit dictum in Aſſiſien. Bonorum coram Eminentiſ-
ſimo Cardinali Virili, poſt tract. deciſ. 24. numer. 13.
[*Gilian. ad Statut. Peruſ. in verb. teſtes numer. 29.*]
vel + niſi commiſſio, ſeu mandatum præſumatur de 4
ſtylo illius loci, qui ſaltim extraiudicialiter probe-
tur, tanquam reſpiciens ordinatoria, non deciſoria,
Scacc. d. cap. 8. num. 40. Caputaqu. deciſ. 265. part. 3.
Rot. poſt ſecundum vol. conſ. Farinac. dec. 355. num. 1.
& 27. deciſ. 363. num. 1 & ſeqq. Rot. recent. d. deciſ.
393. num. 2. & ſeqq. par. 1. [*Burat. dec. 690. numer. 14.*
& ſeqq.] Et + fortius ſi etiam pars aduerſa dederit 5
interrogatoria, nihil opponens de huiuſmodi nulli-
tate, vel, & ipſa examinauerit eodem modo, præſertim
cum iſte non ſit ſtylus contra ius *Rot. d. deciſ. 393. nu.*
5. par. 1. recent. Vbi reſpondetur deciſioni Reuerendiſ-
ſimi Coccini inter impreſſas in ord. 141. quæ eſt etiam
poſt ſecundum vol. conſ. Farinac. deciſ. 205. & inter
diuerſ. dec. 30. par. 4. [Eſt enim iuramentum teſtium
recipiendum vel per Iudicem, vel per Notarium de
eius mandato, *Rot. recent. d. deciſ. 764. numer. 5. par. 3.*
& ſi parti huiuſmodi commiſſio diſpliceat, debet
appellare, *Fenzon. ad Statut. Vrb. lib. 1. cap. 71. num. 12.*
in fin.] + De commiſſione vero data debet in actis 6
conſtare, *Monticell. de teſtib. in rubr. examin. teſt.*
offi. fol mihi 166. ver. teſtium examinationem, Et + cre- 7
deretur ipſi notario de ea in actis atteſtanti de ſty-
lo Rotæ *Caputaq. deciſ. 245. par. 2. Rot. diuerſ. deciſ.*
762. num. 2. par. 4. Rot. poſt ſecundum vol. conſ. Farina.
dec. 351. num. 3. Saluſt. Tiber. in pract. A. C. lib. 3. cap.
7. num. 38. in fin. Grat. diſcept. for. cap. 841. numer. 3. 5.
& 6. [ac Capitolij, & Vrbis, *Fenzon. ad Statut. Vrb.*
lib.

8 *lib.1. cap.71. num.27.*] † etiam non adhibitis teſti-
bus. *Put.deciſ.24.lib.2. Greg XV. dec.453.n.5. & 6.*
9 † Et de conſuetudine apud nos, *Farin. de teſtib. qu.*
10 *77. num. 191.* Quamuis † contrarium videatur de
iure potius dicendum, *extradictis per Luc. Pet. in
pract.lib.1. cap.7.ſub num.2. Tuſc. in verb. notarius,
concl.76.num.5.& 6. Mar. Ant.var.reſol. lib.2.reſol.
21.num.14. Vant.de nullit.ex def. cit. num. 43. Farin.
de teſtib.d.q.77. numer. 185. & ſeqq. & Caputaq.d.
dec.245.num.2. par.2.* [*Rot. recent. deciſ. 766.num.3.
par.4. Fenz.vbi ſup. num.26.* vbi de magis commu-
11 ni.] † quod forſan procederet in commiſſione extra
audientiam ordinariam iudicis, & ſine citatione par-
tis, *faciunt tradita per Put.d.dec.24. lib 2. & per Fa-
rinac.d.q.77. num. 192.* [Vnde dicit, *Lombertoug.de
contract. 14. in verb.* cum auctoritate alicuius ius di-
centis. *nu.43.46.& 47.* quod an poſſit idem Notarius,
& commiſſionem teſtium examinandorum ſibi à Iu
dice factam rogare, & eoſdem teſtes examinare, eſt
dubium, & ſunt hinc inde opiniones ſed negatiua
eſt communis, magis communis, & ſuſtentabilis, &
in practica ſequenda, maxime in cauſa ardua, niſi con-
ſuetudo ſit in contrarium, vel non ſit in loco alius
Notarius, qui commiſſionem ſcribat; & affirmatiua
communiter approbatur, & quotidie in Palatiis ob-
ſeruatur, præſertim ſi Notarius ſit mortuus, vel com-
miſſio ſit de partium conſenſu, & fortius in facto an-
tiquo, & eo magis ſi iſta omnia concurrant: ſi tamen
ille ſit Notarius actorum cauſæ, ſecus ſi alius: ſed quod
cautela eſt in decreto commiſſionis duos, vel tres te-
ſtes adhibere vbi etiam remiſſiue, an debeat de com-
miſſione conſtare, vel ſufficiat per Notarium verbis
12 enunciatiuis mentionem fieri.] Prout † aſſertioni no-
tarij ſtatur, quod ipſe ſit actuarius, & ad acta recipien-
13 da deputatus, *Caputaq.dec.266.n.2.par.2.* † vbi de ſty-
lo Rotæ, ſecus de iure. *Rot.recent. dec.699.n.3.par.1.
& dec.301.n.2.par.2.quæ eſt Greg.dec.454.num.2. &
idem Greg. dec.59. n.5. & nouiſſime habetur per Bar-
thol.Gilian.in adnot. ad comp. iur. municip. Peruſ. in
verb.acta,n.5.* Quodquidem opus recognouit, eximius
cauſarum patronus. *D. Roſanus Torellus concinus meus.*
14 Et † ſi appareret de examine plurium teſtium eadem
die facto, & ſolum in primum fieret mentio de perſo-
na examinante, intelligerentur tamen in dubio etiam
alij teſtes per eumdem examinati, *Rot.in Veneta fœde-
ris matrimonij corã Penia poſt tract.dec.83.n.5.& ſeq.*
15 Commiſſo † autem examine intelligitur etiam
per neceſſarium antecedens commiſſa facultas reci-
piendi iuramentum, ſine quo examen non valet, *Grat.
diſcept.for.cap.60.num.34.cap.737.num.3n.Scacc.de
iudic.lib.2.cap.8 n 703. Ricc.in coll.dec.collect.1409.*
16 *in fin. Put.deciſ.258.num.1.libr.1.* quemadmodum †
per ſolam citationem ad videndum committi nota-
rio receptionem iuramentntum, & decretum, & ſub
illius termino cenſetur etiam commiſſum, & com-
mittitur examen abſque citatione ad videndum exa-
men committi, *Veſtr.in pract.lib.6.cap.2.n.12.& 13.*
17 Et † poteſt committi notario iuramentum, & exa-
men, etiam in cauſa beneficiali, & Eccleſiaſtica, non
obſtante, quod ille ſit laicus, cum huiuſmodi com-
miſſio non concernat delegationem actus *cum huiuſ-
modi commiſſio non concernat delegationem actus* cum
exercitio iuriſdictionis, ſed dumtaxat nudum mini-
ſterium, *Ricc.d.collect.1409.Grat.diſcept.for.cap.6n.
numer.33. cap.727. num.32. & ſeq. Seraph.dec.781.
num.5. Rot. poſt ſecundum vol.conſ. Farin.deciſ.147.
num.4.Greg.XV. dec.366.num.3. & ibi Add.num.9.*
[*Rot. in Toletana Iuriſdictionis coram R.P.D. Piro-
uano, poſt tract.dec.490.num.7.& ſeqq.& deciſ.491.
num.3.& ſeqq.*] quidquid contra fuiſſet dictum, *per
Rot.coram Put.dec.169. num.3.lib.1. & poſt d ſecun-
dum vol.conſ.Farin.dec.72.num.2.& alias,* quæ pro-
cedunt, vbi eſſet ſubdelegatum totum examen cum fa-
cultate citandi, & cogendi teſtes, *vt declarat Add.ad
d.dec.366.Greg.n.9.* Præterea quãdo Commiſſarius in
præſentia Committentis actum facit, cenſetur facere
ipſe committens, [*Corn.conſ.73.num.13.lib.2.*] † Te- 18
ſtes tamen plures ſimul omnes examinati non pro-
bant, ſed vnus poſt alium diſtincte, atque ſecreto exa-
minari debet, *c venerabile, vbi gl in verb ſigillatim. de
teſtib. Pancirol. in pract.par. 2. fol. 127. vbi Add. in
verb.ſecreto autem, Tuſc.in ver. teſtes concl. 162. n.3.
Coccin.dec.262.num. 4. faciunt tradita per Carib. de
interrog.reis.lib.3.cap.1.num.95.& 96. Rot.in Roma-
na Coiimi coram Cardinali Sacrato, poſt tract. dec.
383.n.1. Duran.dec.6.n.10. Ant.Sol.ad decret. Sabaud.
lib.3.tit.22.gloſ.2.ſub num.10.*] † Et datis articulis, 19
ſeu materiis, *Coccin.d.dec.262.num 3. & 4. poſt Sa-
luſt.Tiber.in pract.lib.2.cap.32.n.3.* † quæ aliquando 20
etiam dantur in ipſa citatione ad videndum iurare,
&c.& præſertim, vbi eſſent teſtes ſuper aliquo emer-
genti, ſeu in cauſa ſummariiſſima examinandi coram
Domino, & in ipſa audientia.

S V M M A R I A.

1 *Remiſſoria in iudicio manutentionis denegatur, & num.3.*

2 *Decl. procedere quoad effectum retardandi manu-tentionem, ſecus quoad effectum manutentionem obtinendi, & num.6.*

[*Remiſſoria in concurſu manutentionis datur cum clauſula, ſine præiudicio executiui proceſſus manutentionis. quæ etiam poteſt interim alteri. Lim. vt ibid.*

Manutentio iam conceſſa poteſt ex noniter deductis cum proceſſu remiſſoriali, quandocumque reuocari.]

Citatio requiritur pro impedienda remiſſoria tam de iure, quam de hodierno ſtylo.

3 *Dilationes ad partes in executiuis non dantur quoad reum volentem executionem impedire, ſecus quoad actorem.*

4 *Exceptio, quæ incontinenti non probatur ſed requirit altiorem indaginem, in manutentione non admittitur.*

5 *Incontinenti probari non dicitur ſed eſſe altioris indaginis, quod eſt probandum cum remiſſoria.*

7 *Termini ſeruandi pro impedienda remiſſoria.*

8 *Termini ſeruandi pro impetrando inſtrumento ſubdelegationis ad effectum liquidandi fructus.*

9 *Remiſſoria, compulſoria, inſtrumentum ſubdelegationis cui ſint dirigenda.*

Iudex ſubdelegandus, ſeu ſubdelegatus poteſt allegari ſuſpectus, & recuſari. Ampl.vt ibid. Lim.vt ibid.

Mandatum ſpeciale requiritur ad allegandum Iudicem ſuſpectum.

Remiſſoria concedi ſolet abſque legitimatione perſonarum.

Et actis etiam non tranſportatis.

Remiſſoria decretum, & actus validitatem præſumitur, etiam quod de eo non conſtet.]

10 *Remiſſoria regulariter continet dilationem ad probandum, & aliam breuiorem pro parte aduerſa ad reprobandum.*

11 *Dilatio ad reprobandum in executiuis, & ſummariis non videtur neceſſaria.*

12 *Ampl. præſertim in manutentione, in qua reprobatio non admittitur.*

[*Remiſſoria conſignanda eſt clauſa, & ſigillata.*]

13 *Proceſſus faciendus pro remiſſoria executione.*

[*Proceſſus remiſſorialis faciendus eſt ſumptibus illius, qui remiſſoriam impetrant, etiam reſpectu*

interro

interrogatoriis hora elapſa alterius partis contumaciam accuſare, & proteſtari, ne deueniatur ad examen abſque noua intimatione, quo bis continuatim facto, erit opus noua intimatione. vt obſeruatur Curia. [Nec ob interuentum Interpretis præſumeretur citatio ad videndum teſtes iurare, *Rot. in Lugdunen. Pecuniaria coram Pema, poſt tract. deciſ. 377. num. 3.*

Teſtium autem dicta multis in locis& maxime apud nos, vulgari ſermone ſcribuntur, ne fortaſſe aliquando fiat, vt Notarij, linguæ factæ ignari, vim depoſitionum non exprimant, vel alias aliqua verbis vulgaribus; & aliqua verbis latinis modica cum dignitate exprimere cogantur, *Aſin. de execut. §. 6. ca. 39. n. 10.*]

SVMMARIA.

1 *Teſtium iuramentum, & examen receptum à notario abſque decreto, & commiſſione Iudicis dicitur nullum.*
2 *Ampl. vt propterea nec teſtes de falſo puniri poſſint.*
3 *Lim. niſi receptum ſit ab examinatore ordinario in loco, de quo notarius atteſtetur.*
4 *Vel commiſſio, ſeu mandatum præſumatur de ſtylo loci, ſaltem extra iudicialiter probato, vti reſpiciente ordinatoria.*
5 *Et fortius ſi aduerſarius dederit interrogatoria nihil opponens de huiuſmodi nullitate, vel eodem modo examinauerit, cum iſto non ſit ſtylus contra ius.*
[*Iuramentum teſtium recipi debet vel per Iudicem, vel per Notarium de eius mandato.*
Appellari debet à commiſſione examinis Notario, ſi diſpliceat.
6 *Examinis commiſſio debet in actis conſtare.*
7 *Notario in actu atteſtanti de examine ſibi commiſſo creditur de ſtylo Rotæ.*
Notario creditur de commiſſe ſibi examine de ſtylo Curiæ Capitolij, & Vrbis.]
8 *Etiam ſine teſtibus.*
9 *Et de conſuetudine apud nos.*
10 *Secus de iure. Decl. vt n. 11.*
Notarius idem, an de iure communi poſſit, ſeu debeat commiſſionem examinis ſibi a Iudice factam rogare, & teſtes etiam examinare, & an debeat de commiſſione conſtare, vel ſufficiat enunciari.]
12 *Notario creditur, quod ipſe ſit actuarius, & ad acta recipienda deputatus. Decl. vt n. 13.*
14 *examine facto de pluribus teſtibus eadem die, ſi conſtet de perſona, quæ primum examinauerit, idem in dubio intelligitur examinaſſe alios.*
15 *Examine commiſſo commiſſa dicitur etiam facultas recipiendi iuramentum, ſine quo examen non valet, & è contra, & n. 16.*
16 *Citatio, & decretum commiſſionis receptionis iuramentorum teſtium continet etiam commiſſionem examinis.*
17 *Notario committi poteſt iuramentum, & examen etiam in cauſa beneficiali, & Eccleſiaſtica, non obſtante quod ſit laicus, ſi committatur nudum miniſterium, ſecus ſi committatur actus cum exercitio iuriſdictionis, & ſic totum examen cum facultate citandi, & cogendi teſtes.*
[*Actum, quem facit Commiſſarius in præſentia committentis, cenſetur facere ipſe Committens.*
18 *Teſtes plures ſimul examinati non probat, ſed vnus poſt alium diſtinctè, & ſecreto examinari debet.*
19 *Teſtes examinari debēt datis articulis, ſeu materiis.*
20 *Materiæ pro teſtibus examinandis dantur aliquando in ipſa citatione ad videndum iurare.*

OBSERVATIO XCIII.

Examen an, & quando valeat receptum à notario ſine Iudicis commiſſione; & an poſſit notario, & laico committi examen cauſæ beneficialis, & Eccleſiaſticæ; & an poſſint plures teſtes ſimul examinari, & abſque materiis.

TEſtium autem ✝ iuramentum, 1
& examen receptum à notario
abſque decreto, & commiſſione
Iudicis dicitur nullum, *late Tuſc.*
in ver. teſtes. concl. 164. Ricc. in
collect. deciſ. 263. in fin. Veſtr. in
pract. lib. 6. cap. 2. n. 11. & ſeqq. & ibi Granat. n. 45. &
ſeqq. Vant. de nullit. ex defect. cit. n. 43. in fin. Add. ad
pract. Pancirol. par. 2. fol. 102. in verb. & iurare cogendi, & fol. 121. in verb. fidem non facerent. Saluſt. Tib. in
pract. A. C. lib. 3. cap. 7. ſub nu. 38. Scacc. de iudic. lib. 2.
cap. 8. numer. 37. & ſeqq. Rot. poſt ſecundum volum.
conſ. Farinac. deciſ. 215. numer. 5. Rot. recent. deciſ. 393.
numer. 1. par. 1. Coccin. deciſ. 182. num. 6. Rot. in Aſſiſien. Bonorum coram Remboldo, poſt tract. deciſ. 23. n.
4. in Albanen. Hæreditatis coram R. P. D. Veroſpio,
poſt tract. dec. 266. num. 8. Rot. recent. dec. 764. num. 5.
part. 3. Fenzon. ad Statut. Vrb. lib. 1. cap. 71. num. 11. 22.
& ſeq.] nec conualeſcit ex commiſſione ſubſecuta,
Tuſc. in ver. nullum, concl. 142. nu. 2. Adeovt, ✝ ſi te- 2
ſtes falſum depoſuerint, non poſſint puniri, *Granat.*
vbi ſup. num. 48. in fin. ✝ Niſi ſit examen receptum 3
ab eo, qui ſit examinator ordinarius in Ciuitate, ſeu
loco deputatus, in quo creditur notario actuario,
vt fuit dictum in Aſſiſien. Bonorum coram Eminentiſſimo Cardinali Virili, poſt tract. deciſ. 24. numer. 13.
[*Gilian. ad Statut. Peruſ. in verb. teſtes numer. 29.*]
vel ✝ niſi commiſſio, ſeu mandatum præſumatur de 4
ſtylo illius loci, qui ſaltim extraiudicialiter probetur, tanquam reſpiciens ordinatoria, non deciſoria,
Scacc. d. cap. 8. num. 40. Caputaqu. deciſ. 265. part. 3.
Rot. poſt ſecundum vol. conſ. Farinac. dec. 355. num. 1.
& 27. deciſ. 363. num. 1. & ſeqq. Rot. recent. d. deciſ.
393. num. 2. & ſeqq. par. 1. [*Buratt. dec. 690. numer. 14.*
& ſeqq.] Et ✝ fortius ſi etiam pars aduerſa dederit 5
interrogatoria, nihil opponens de huiuſmodi nullitate, vel, & ipſa examinauerit eodem modo, præſertim
cum iſte non ſit ſtylus contra ius *Rot. d. deciſ. 393. nu.*
5. par. 1. recent. Vbi reſpondetur deciſioni Reuerendiſſimi Coccini inter impreſſas in ord. 141. quæ eſt etiam
poſt ſecundum vol. conſ. Farinac deciſ. 205. & inter
diuerſ. dec. 30. par. 4. [Eſt enim iuramentum teſtium
recipiendum vel per Iudicem, vel per Notarium de
eius mandato, *Rot. recent. d. deciſ. 764. numer. 5. par. 3.*
& ſi parti huiuſmodi commiſſio diſpliceat, debet
appellare, *Fenzon. ad Statut. Vrb. lib. 1. cap. 71. num. 2.*
in fin.] ✝ De commiſſione vero data debet in actis 6
conſtare, *Monticell. de teſtib. in rubr. examin. teſt.*
offi. fol mihi 166. ver. teſtium examinationem, Et ✝ cre- 7
deretur ipſi notario de ea in actis atteſtanti de ſtylo Rotæ *Caputaq. deciſ. 145. par. 2. Rot. diuerſ. deciſ.*
762. num. 2. par. 4. Rot. poſt ſecundum vol. conſ. Farina.
dec. 351. num. 3. Saluſt. Tiber. in pract. A. C. lib. 3. cap.
7. num. 38. in fin. Grat. diſcept. for. cap. 841. numer. 3. 5.
& 6. [ac Capitolij, & Vrbis, *Fenzon. ad Statut. Vrb.*
lib.

8 *lib.1. cap.71. num.17.*] † etiam non adhibitis teſtibus. *Put.deciſ.24.lib.2. Greg.XV. dec.453.n.5. & 6.*
9 † Et de conſuetudine apud nos, *Farin. de teſtib. qu.*
10 *77. num. 191.* Quamuis † contrarium videatur de iure potius dicendum, *ex traditis per Luc. Pet. in pract.lib.1. cap.7.ſub num.1. Tuſc. in verb. notarius, concl.76.num.5.& 6. Mar. Ant.var. reſol. lib.2.reſol. 11.num.14. Vant.de nullit.ex def. cit. num. 43. Farin. de teſtib.d.q.77. numer. 185.& ſeqq.& Caputaq.d. dec.245.num.2. par.1.*[*Rot. recent. deciſ. 766.num.3. par.4. Fenz.vbi ſup. num.26.* vbi de magis commu-
11 ni.] † quod forſan procederet io commiſſione extra audientiam ordinariam iudieis, & ſine citatione partis, *faciunt tradita per Put.d.dec.24.lib.2. & per Farinac.d.q.77. num.192.* [Vnde dicit, *Lomberteng.de contract.14. in verb.* cum auctoritate alicuius lus dicentis.*nu.43.46.&* 47.quod an poſſit idem Notarius, & commiſſionem teſtium examinandorum ſibi à Iudice factam rogare, & eoſdem teſtes examinare, eſt dubium, & ſunt hinc inde opiniones ſed negatiua eſt commnois,magis communis, & ſuſtentabilis, & io practica ſequenda,maxime in cauſa ardua,niſi conſuetudo ſit in contrarium, vel non ſit in loco alius Notarius, qui commiſſionem ſcribat; & affirmatiua commuoiter approbatur, & quotidie in Palatiis obſeruatur,præſertim ſi Notarius ſit mortuus, vel commiſſio ſit de partium conſeoſu,& fortius in facto antiquo, & eo magis ſi iſta omnia concurrant: ſi tamen ille ſit Notarius actorum cauſæ,ſecus ſi alius:ſed quod cautela eſt in decreto commiſſionis duos, vel tres teſtes adhibere. vbi etiam remiſſiue,an debeat de commiſſione conſtare, vel ſufficiat per Notarium verbis
12 enunciatiuis mentionem fieri.]Prout † aſſertioni ootarij ſtatur,quod ipſe ſit actuarius,& ad acta recipien-
13 da deputatus,*Caputaq.dec.266.n.2.par.2.*† vbi de ſtylo Rotæ,ſecus de iure. *Rot.recent. dec.699.n.3.par.1. & dec.301.n.2.par.2.qua eſt Greg.dec.454.num.2. & idem Greg. dec.59. n.5. & nouiſſime habetur per Barthol.Gilian.in adnot. ad comp. iur. municip. Peruſ. in verb.acta.n.5.*Quodquidem opus recognouit,eximius cauſarum patronus. *D.Roſanus Torellus concinus meus.*
14 Et † ſi appareret de examine plurium teſtium eadem die facto,& ſolum in primum fieret mentio de perſona examinante,intelligerentur tamen in dubio etiam alij teſtes per eumdem examinati,*Rot.in Veneta fœderis matrimonij corā Penia poſt tract.dec.83.n.5.& ſeq.*
15 Commiſſo † autem examine intelligitur etiam per neceſſarium antecedens commiſſa facultas recipiendi iuramentum,ſine quo examen non valet,*Grat. diſcept.for.cap.60.num.34.cap.737.num.30.Scacc.de iudic.lib.2.cap.8 n 703. Ricc.in coll.dec.collect.1409.*
16 *in fin. Put.deciſ.258.num.1. libr.1.* quemadmodum † per ſolam citationem ad videndum committi notario receptionem iuramentorum, & decretum, & ſub illius termino cenſetur etiam commiſſum, & committitur examen abſque citatione ad videndum exameo committi, *Veſtr.in pract.lib.6.cap.2.n.12.& 13.*
17 Et † poteſt committi notario iurameotum, & examen, etiam in cauſa beneficiali, & Eccleſiaſtica, non obſtante, quod ille ſit laicus, cum huiuſmodi commiſſio non concernat delegationem actos *cum huiuſmodi commiſſio non concernat delegationem actus* cum exercitio iuriſdictionis, ſed dumtaxat nudum miniſterium, *Ricc.d.collect.1409.Grat.diſcept.for.cap.60. numer.33. cap.727. num.32.& ſeq. Seraph.dec.781. num.5.Rot. poſt ſecundum vol.conſ. Farin.deciſ.147. num.4.Greg.XV. dec.366.num.3. & ibi Add.num.9.* [*Rot. in Toletana Iuriſdictionis coram R.P.D. Pirouano, poſt tract.dec.490.num.7.& ſeqq.& deciſ.491. num.3.& ſeqq.*] quidquid contra fuiſſet dictum, *per Rot.coram Put.dec.169. num.3.lib.1. & poſt d.ſecundum vol.conſ.Farin.dec.72.num.2.& alias,* quæ procedunt,vbi eſſet ſubdelegatum totum examen cum facultate citandi, & cogendi teſtes, *vt declarat Add.ad d.dec.366.Greg.n.9.*Præterea quādo Commiſſarius in præſentia Committentis actum facit, cenſetur facere ipſe committens, [*Cern.conſ.73.num.13.lib.1.*] † Te- 18
ſtes tamen plures ſimul omnes examinati non probant, ſed vnus poſt alium diſtincte, atque ſecreto examinari debet,*c venerabile,vbi gl in verb.ſigillatim.de teſtib.Panciról. in pract.par. 2. fol. 127. vbi Add. in verb.ſecreto autem,Tuſc.in ver. teſtes concl. 162. n.3. Coccin.dec.262.num. 4. faciunt tradita per Carth. de interrog.reis.lib.3.cap.1.num.95.& 96. Rot.in Romana Cottimi coram Cardinali Sacrato, poſt tract. dec. 383.n.1.Duran.dec.6.n.10.Ant.Sol.ad decret.Sabaud. lib.3.tit.22.gloſ.2.ſub num 10.*] † Et datis articulis, 19
ſeu materiis, *Coccin.d.dec.262.num 3. & 4.poſt Saluſt.Tiber.in pract.lib.2,cap.32.n.3.* † quæ aliquando 20
etiam daotur in ipſa citatione ad videndum iurare, &c.& præſertim, vbi eſſent teſtes ſuper aliquo emergenti, ſeu in cauſa ſummariiſſima examinandi coram Domino, & io ipſa audientia.

S V M M A R I A.

1 *Remiſſoria in iudicio manutentionis denegatur, & num.3.*

2 *Decl. procedere quoad effectum retardandi manutentionem, ſecus quoad effectum manutentionem obtinendi, & num.6.*

[*Remiſſoria in concurſu manutentionis datur cum clauſula, ſine praiudicio executiui proceſſus manutentionis.quæ etiam poteſt interim alteri.Lim. vt ibid.*

Manutentio iam conceſſa poteſt ex noviter deductis cum proceſſu remiſſoriali, quandocumque reuocari.]

Citatio requiritur pro impedienda remiſſoria tam de iure, quam de hodierno ſtylo.

3 *Dilationes ad partes in executiuis non dantur quoad reum volentem executionem impedire, ſecus quoad actorem.*

4 *Exceptio,quæ incontinenti non probatur,ſed requirit altiorem indaginem,in manutentione non admittitur.*

5 *Incontinenti probari non dicitur ſed eſſe altioris indaginis, quod eſt probandum cum remiſſoria.*

7 *Termini ſeruandi pro impedienda remiſſoria.*

8 *Termini ſeruandi pro impetrando inſtrumento ſubdelegationis ad effectum liquidandi fructus.*

9 *Remiſſoria,compulſoria,inſtrumentum ſubdelegationis cui ſint dirigenda.*

Iudex ſubdelegandus, ſeu ſubdelegatus poteſt allegari ſuſpectus,& recuſari. Ampl.vt ibid.Lim.vt ibid.

Mandatum ſpeciale requiritur ad allegandum Iudicem ſuſpectum.

Remiſſoria concedi ſolet abſque legitimatione perſonarum.

Et actis etiam non tranſportatis.

Remiſſoria decretum, & actus validitatem præſumitur, etiam quod de eo non conſtet.]

10 *Remiſſoria regulariter continet dilationem ad probandum, & aliam breuiorem pro parte aduerſa ad reprobandum.*

11 *Dilatio ad reprobandum in executiuis,& ſummariis non videtur neceſſaria.*

12 *Ampl. præſertim in manutentione,in qua reprobatio non admittitur.*

[*Remiſſoria conſignanda eſt clauſa,& ſigillata.*]

13 *Proceſſus faciendus pro remiſſoria executione.*

[*Proceſſus remiſſorialis faciendus eſt ſumptibus illius, qui remiſſoriam impetrauit, etiam reſpectu interro*

interrogatoriis hora elapſa alterius partis contumaciam accuſare, & proteſtari, ne deueniatur ad examen abſque noua intimatione, quo bis continnatim facto, erit opus noua intimatione, vt obſeruatur Curia. [Nec ob interuentum Interpretis præſumeretur citatio ad videndum teſtes iurare, *Rot. in Lugdunen. Pecuniaria coram Pena, poſt tract. deciſ. 377. num. 3.*

Teſtium autem dicta multis in locis& maxime apud nos, vulgari ſermone ſcribuntur, ne fortaſſe aliquando fiat, vt Notarij, linguæ factæ ignari, vim depoſitionum non exprimant, vel alias aliqua verbis vulgaribus; & aliqua verbis latinis modica cum dignitate exprimere cogantur, *Aſin. de execut. §. 6. ca. 39. n. 10.*]

S V M M A R I A.

1 *Teſtium iuramentum, & examen receptum à notario abſque decreto, & commiſſione Iudicis dicitur nullum.*
2 *Ampl. vt proptorea nec teſtes de falſo puniri poſſint.*
3 *Lim. niſi receptum ſit ab examinatore ordinario in loco, de quo notarius atteſtetur.*
4 *Vel commiſſio, ſeu mandatum præſumatur de ſtylo loci, ſaltim extra iudicialiter probato, vti reſpiciente ordinatoria.*
5 *Et fortius ſi aduerſarius dederit interrogatoria nihil opponens de huiuſmodi nullitate, vel eodem modo examinauerit, cum iſte non ſit ſtylus contra ius.*
[*Iuramentum teſtium recipi debet vel per Iudicem, vel per Notarium de eius mandato.*
Appellari debet à commiſſione examinis Notario, ſi diſpliceat.
6 *Examinis commiſſio debet in actis conſtare.*
7 *Notario in actis atteſtanti de examine ſibi commiſſo creditur de ſtylo Rotæ.*
Notario creditur de commiſſo ſibi examine de ſtylo Curiæ Capitolij, & Vrbis.]
8 *Etiam ſine teſtibus.*
9 *Et de conſuetudine apud nos.*
10 *Secus de iure. Decl. vt n. 11.*
Notarius idem, an de iure communi poſſit, ſeu debeat commiſſionem examinis ſibi a Iudice factam rogare, & teſtes etiam examinare, & an debeat de commiſſione conſtare, vel ſufficiat enunciari.]
12 *Notario creditur, quod ipſe ſit actuarius, & ad acta recipienda deputatus. Decl. vt n. 13.*
14 *examine facto de pluribus teſtibus eadem die, ſi conſtet de perſona, quæ primum examinauerit, idem in dubio intelligitur examinaſſe alios.*
15 *Examine commiſſo commiſſa dicitur etiam facultas recipiendi iuramentum, ſine quo examen non valet, & è contra, & n. 16.*
16 *Citatio, & decretum commiſſionis receptionis iuramentorum teſtium continet etiam commiſſionem examinis.*
17 *Notario committi poteſt iuramentum, & examen etiam in cauſa beneficiali, & Eccleſiaſtica, non obſtante quod ſit laicus, ſi committatur nudum miniſterium, ſecus ſi committatur actus cum exercitio iuriſdictionis, & ſic totum examen cum facultate citandi, & cogendi teſtes.*
[*Actum, quem facit Commiſſarius in præſentia committentis, cenſetur facere ipſe Committent.*
18 *Teſtes plures ſimul examinati non probat, ſed vnus poſt alium diſtinctè, & ſecreto examinari debet.*
19 *Teſtes examinari debẽt datis articulis, ſeu materiis.*
20 *Materiæ pro teſtibus examinandis dantur aliquando in ipſa citatione ad videndum iurare,*

Observatio XCIII.

Examen an, & quando valeat receptum à notario ſine Iudicis commiſſione; & an poſſit notario, & laico committi examen cauſæ beneficialis, & Eccleſiaſticæ; & an poſſint plures teſtes ſimul examinari, & abſque materiis.

TEſtium autem + iuramentum, 1
& examen receptum à notario
abſque decreto, & commiſſione
Iudicis dicitur nullum, *late Tuſc. in ver. teſtes. concl. 164. Ricc. in collect. deciſ. 263. in fin. Veſtr. in pract. lib. 6. cap. 2. n. 11. & ſeqq. & ibi Granat. n. 45. & ſeqq. Vant. de nullit. ex defect. cit. n. 43. in fin. Add. ad pract. Pancirol. par. 2. fol. 102. in verb. & iurare cogendi, & fol. 121. in verb. fidem non facerent. Saluſt. Tib. in pract. A. C. lib. 3. cap. 7. ſub nu. 38. Scacc. de iudic. lib. 2. cap. 8. numer. 37. & ſeqq. Rot. poſt ſecundum volum. conſ. Farinac. deciſ. 215. numer. 5. Rot. recent. deciſ. 393. numer. 1. par. 1. Coccin. deciſ. 182. num. 6. Rot. in Aſſiſien. Bonorum coram Rembeldo, poſt tract. deciſ. 23. n. 4. in Albanen. Hæreditatis coram R. P. D. Veroſpio, poſt tract. dec. 266. num. 8. Rot. recent. dec. 764. num. 5. part. 3. FenZon. ad Statut. Vrb. lib. 1. cap. 71. num. 11. 22. & ſeq.*] nec conualeſcit ex commiſſione ſubſecuta,
Tuſc. in ver. nullum, concl. 142. nu. 2. Adeovt, + ſi te- 2
ſtes falſum depoſuerint, non poſſint puniri, *Granat.*
vbi ſup. num. 48. in fin. + Niſi ſit examen receptum 3
ab eo, qui ſit examinator ordinarius in Ciuitate, ſeu loco deputatus, in quo creditur notario actuario, *vt fuit dictum in Aſſiſien. Bonorum coram Eminentiſſimo Cardinali Virili, poſt tract. deciſ. 24 numer. 13.* [*Gilian. ad Statut. Peruſ. in verb. teſtes numer. 29.*]
vel + niſi commiſſio, ſeu mandatum præſumatur de 4
ſtylo illius loci, qui ſaltim extraiudicialiter probetur, tanquam reſpiciens ordinatoria, non deciſoria, *Scacc. d. cap. 8. num. 40. Caputaqu. deciſ. 265. part. 3. Rot. poſt ſecundum vol. conſ. Farinac. dec. 355. num. 1. & 27. deciſ. 363. num. 1. & ſeqq. Rot. recent. d. deciſ. 393. num. 2. & ſeqq. par. 1.* [*Buratt. dec. 690. numer. 14.*
& ſeqq.] Et + fortius ſi etiam pars aduerſa dederit 5
interrogatoria, nihil opponens de huiuſmodi nullitate, vel, & ipſa examinauerit eodem modo, præſertim cum iſte non ſit ſtylus contra ius *Rot. d. deciſ. 395. nu. 5. par. 1. recent. Vbi reſpondetur deciſioni Reuerendiſſimi Coccini inter impreſſas in ord. 141. quæ eſt etiam poſt ſecundum vol. conſ. Farinac. deciſ. 205. & inter diuerſ. dec. 30. par. 4.* [Eſt enim iuramentum teſtium recipiendum vel per Iudicem, vel per Notarium de eius mandato, *Rot. recent. d. deciſ. 764. numer. 5. par. 3.* & ſi parti huiuſmodi commiſſio diſpliceat, debet appellare, *FenZon. ad Statut. Vrb. lib. 1. cap. 71. num. 12.*
in fin.] + De commiſſione vero data debet in actis 6
conſtare, *Montecell. de teſtib. in rubr. examin. teſt. offi. fol mihi 166. ver. teſtium examinationem,* Et + cre- 7
deretur ipſi notario de ea in actis atteſtanti de ſtylo Rotæ *Caputaq. deciſ. 145. par. 2. Rot. diuerſ. deciſ. 762. num. 2. par. 4. Rot. poſt ſecundum vol. conſ. Farina. dec. 351. num. 3. Saluſt. Tiber. in pract. A. C. lib. 3. cap. 7. num. 38. in fin. Grat. diſcept. for. cap. 841. numer. 2. 5. & 6.* [ac Capitolij, & Vrbis, *FenZon. ad Statut. Vrb. lib.*

8 lib.1. cap.71. num.27.] † etiam non adhibitis teſti-
bus. Put.deciſ.24.lib.2. Greg.XV. dec.453.n.5. & 6.
9 † Et de conſuetudine apud nos, Farin. de teſtib. qu.
10 77. num. 191. Quamuis † contrarium videatur de
iure potius dicendum, extradictis per Luc. Pet. in
pract.lib.1. cap.7.ſub num.2. Tuſc. in verb. notarius,
concl.76.num.5.& 6. Mar. Ant.var.reſol. lib.2.reſol.
11.num.14. Vant.de nullit.ex def. cit. num. 43. Farin.
de teſtib.d.q. 77. numer. 185. & ſeqq. & Caputaq.d.
dec.245.num.2. par.2.[Rot. recent. deciſ. 766.num.3.
par.4. Fenz.vbi ſup. num.26. vbi de magis commu-
11 ni.] † quod forſan procederet in commiſſione extra
audientiam ordinariam iudicis, & ſine citatione par-
tis, faciunt tradita per Put.d.dec.24. lib 2. & per Fa-
rinac.d.q.77. num.192. [Vnde dicit, Lombertang.de
contract. 14. in verb. cum auctoritate alicuius Ius di-
centis.nu.43.46.& 47.quod an poſſit idem Notarius,
& commiſſionem teſtium examinandorum ſibi à Iu-
dice factam rogare, & eoſdem teſtes examinare, eſt
dubium, & ſunt hinc inde opiniones ſed negatiua
eſt communis,magis communis, & ſuſtentabilis, &
in practica ſequenda,maxime in cauſa ardua,niſi con-
ſuetudo ſit in contrarium, vel non ſit in loco alius
Notarius, qui commiſſionem ſcribat; & affirmatiua
communiter approbatur, & quotidie in Palatiis ob-
ſeruatur,præſertim ſi Notarius ſit mortuus, vel com-
miſſio ſit de partium conſenſu,& fortius in facto an-
tiquo, & eo magis ſi iſta omnia concurrant:ſi tamen
ille ſit Notarius actorum cauſæ,ſecus ſi alius:ſed quod
cautela eſt in decreto commiſſionis duos, vel tres te-
ſtes adhibere vbi etiam remiſſiue,an debeat de com-
miſſione conſtare, vel ſufficiat per Notarium verbis
12 enunciatiuis mentionem fieri.]Prout † aſſertioni no-
tarij ſtatur,quod ipſe ſit actuarius,& ad acta recipien-
13 da deputatus,Caputaq.dec.266.n.2.par.1.† vbi de ſty-
lo Rotæ,ſecus de iure. Rot.recent. dec.699.n.3.par.1.
& dec.301.n.2.par.2.quæ eſt Greg.dec.454.num.2. &
idem Greg. dec.39. n.5. & nouiſſime habetur per Bar-
thol.Gilian.in adnot. ad comp. iur. municip. Peruſ. in
verb.acta.n.5.Quodquidem opus recognouit,eximius
cauſarum patronus. D. Roſanus Terellus concinus meus.
14 Et † ſi appareret de examine plurium teſtium eadem
die facto,& ſolum in primum fieret mentio de perſo-
na examinante,intelligerentur tamen in dubio etiam
alij teſtes per eundem examinati, Rot.in Venetaſœde-
ris matrimonij corā Penia poſt tract.dec.83.n.5.& ſeq.
15 Commiſſo † autem examine intelligitur etiam
per neceſſarium antecedens commiſſa facultas reci-
piendi iuramentum,ſine quo examen non valet, Grat.
diſcept.for.cap.60.num.34.cap.737.num.30.Scacc.de
iudic.lib.2.cap.8 n.703. Ricc.in coll.dec.collect.1409.
16 in fin. Put.deciſ.258.num.1.libr.1. quemadmodum †
per ſolam citationem ad videndum committi notá-
rio receptionem iuramentorum, & decretum, & ſub
illius termino cenſetur etiam commiſſum, & com-
mittitur examen abſque citatione ad videndum exa-
men committi, Veſtr.in pract.lib.6.cap.2.n.12.& 13.
17 Et † poteſt committi notario iuramentum, & exa-
men, etiam in cauſa beneficiali, & Eccleſiaſtica, non
obſtante, quod ille ſit laicus, cum huiuſmodi com-
miſſio non concernat delegationem actus cum huiuſ-
modi commiſſio non concernat delegationem actus cum
exercitio iuriſdictionis, ſed dumtaxat nudum mini-
ſterium, Ricc.d.collect.1409.Grat.diſcept.for.cap.60.
numer.33. cap.727. num.32. & ſeq. Seraph.dec.781.
num.5.Rot. poſt ſecundum vol.conſ. Farin.deciſ.147.
num.4.Greg.XV. dec.366.num.3. & ibi Add.num.9.
[Rot. in Toletana Iuriſdictionis coram R.P.D. Piro-
uano,poſt tract.dec.490.num.7.& ſeqq.& deciſ.491.
num.3.& ſeqq.] quidquid contra fuiſſet dictum, per
Rot.coram Put.dec.169. num.3.lib.1. & poſt d.ſecun-
dum vol.conſ.Farin.dec.72.num.2.& alias, quæ pro-
cedunt,vbi eſſet ſubdelegatum totum examen cum fa-
cultate citandi, & cogendi teſtes, vt declarat Add.ad
d.dec.366.Greg.n.9.Præterea quādo Commiſſarius in
præſentia Committentis actum facit, cenſetur facere
ipſe committens, [Corn.conſ.73.num.13.lib.1.] † Te- 18
ſtes tamen plures ſimul omnes examinati non pro-
bant, ſed vnus poſt alium diſtincte, atque ſecreto exa-
minari debet,c venerabile,vbi gl in verb ſigillatim.de
teſtib.Pancirol. in pract.par. 2. fol. 127. vbi Add. in
verb.ſecreto autem,Tuſc.in ver. teſtes concl. 162. n.3.
Coccin.dec.162.num. 4. faciunt tradita per Carth. de
interrog.reis.lib.3.cap.1.num.95.& 96. Rot.in Roma-
na Coſtium coram Cardinali Sacrato, poſt tract. dec.
383.n.1. Duran.dec.6.n.10. Ant.Sol.ad decret.Sabaud.
lib.3.tit.22.gloſ.2.ſub num.10.] † Et datis articulis, 19
ſeu materiis, Coccin.d.dec.262.num 3. & 4.poſt Sa-
luſt.Tiber.in pract.lib.2.cap.32.n.3. † quæ aliquando 20
etiam dantur in ipſa citatione ad videndum iurare,
&c.& præſertim, vbi eſſent teſtes ſuper aliquo emer-
genti, ſeu in cauſa ſummariiſſima examinandi coram
Domino, & in ipſa audientia.

SVMMARIA.

1 *Remiſſoria in iudicio manutentionis denegatur, & num.3.*
2 *Decl. procedere quoad effectum retardandi manutentionem, ſecus quoad effectum manutentionem obtinendi, & num.6.*
[Remiſſoria in concurſu manutentionis datur cum clauſula, ſine præiudicio executiuis proceſſus manutentionis: quæ etiam poteſt interim alteri. Lim. vt ibid.
Manutentio iam conceſſa poteſt ex nouiter deductis cum proceſſu remiſſoriali, quandocumque reuocari.]
Citatio requiritur pro impedienda remiſſoria tam de iure, quam de hodierno ſtylo.
3 *Dilationes ad partes in executiuis non dantur quoad reum volentem executionem impedire, ſecus quoad actorem.*
4 *Exceptio, quæ incontinenti non probatur ſed requirit altiorem indaginem, in manutentione non admittitur.*
5 *Incontinenti probari non dicitur ſed eſſe altioris indaginis, quod eſt probandum cum remiſſoria.*
7 *Termini ſeruandi pro impedienda remiſſoria.*
8 *Termini ſeruandi pro impetrando inſtrumento ſubdelegationis ad effectum liquidandi fructus.*
9 *Remiſſoria, compulſoria, inſtrumentum ſubdelegationis cui ſint dirigenda.*
Iudex ſubdelegandus, ſeu ſubdelegatus poteſt allegari ſuſpectus, & recuſari. Ampl. vt ibid. Lim. vt ibid.
Mandatum ſpeciale requiritur ad allegandum Iudicem ſuſpectum.
Remiſſoria concedi ſolet abſque legitimatione perſonarum.
Et actis etiam non tranſportatis.
Remiſſoria decretum, & actus validitatem præſumitur, etiam quod de eo non conſtet.]
10 *Remiſſoria regulariter continet dilationem ad probandum, & aliam breuiorem pro parte aduerſa ad reprobandum.*
11 *Dilatio ad reprobandum in executiuis, & ſummariis non videtur neceſſaria.*
12 *Ampl. præſertim in manutentione, in qua reprobatio non admittitur.*
[Remiſſoria conſignanda eſt clauſa, & ſigillata.]
13 *Proceſſus faciendus pro remiſſoria executione.*
[Proceſſus remiſſorialis faciendus eſt ſumptibus illius, qui remiſſoriam impetrauit, etiam reſpectu

interro

interrogatoriis hora elapſa alterius partis contumaciam accuſare, & proteſtari, ne deueniatur ad examen abſque noua intimatione, quo bis continuatim ſacto, erit opus noua intimatione, vt obſeruatur Curia. [Nec ob interuentum Interpretis præſumeretur citatio ad videndum teſtes iurare, *Rot. in Lugdunen. Pecuniaria coram Pena, poſt tract. deciſ 377. num. 3.*

Teſtium autem dicta multis in locis & maxime apud nos, vulgari ſermone ſcribuntur, ne fortaſſe aliquando fiat, vt Notarij, linguæ factæ ignari, vim depoſitionum non exprimant, vel alias aliqua verbis vulgaribus; & aliqua verbis latinis modica cum dignitate exprimere cogantur, *Aſin. de execut. §. 6. ca. 39. n. 10*]

SVMMARIA.

1 *Teſtium iuramentum, & examen receptum à notario abſque decreto, & commiſſione Iudicis dicitur nullum.*

2 *Ampl. vt propterea nec teſtes de falſo puniri poſſint.*

3 *Lim. niſi receptum ſit ab examinatore ordinario in loco, de quo notarius atteſtetur.*

4 *Vel commiſſio, ſeu mandatum præſumatur de ſtylo loci, ſaltim extra iudicialiter probato, vti reſpiciente ordinatoria.*

5 *Et fortius ſi aduerſarius dederit interrogatoria nihil opponens de huiuſmodi nullitate, vel eodem modo examinauerit, cum iſte non ſit ſtylus contra ius.*

[Iuramentum teſtium recipi debet vel per Iudicem, vel per Notarium de eius mandato.

Appellari debet à commiſſione examinis Notario, ſi diſpliceat.

6 *Examinis commiſſio debet in actis conſtare.*

7 *Notario in actis atteſtanti de examine ſibi commiſſo creditur de ſtylo Rotæ.*

Notario creditur de commiſſo ſibi examine de ſtylo Curiæ Capitolij, & Vrbis.]

8 *Etiam ſine teſtibus.*

9 *Et de conſuetudine apud nos.*

10 *Secus de iure. Decl. vt n. 11.*

Notarius idem, an de iure communi poſſit, ſeu debeat
1 *commiſſionem examinis ſibi à Iudice factam rogare, & teſtes etiam examinare, & an debeat de commiſſione conſtare, vel ſufficiat enunciari.]*

12 *Notario creditur, quod ipſe ſit actuarius, & ad acta recipienda deputatus. Decl. vt n. 13.*

14 *examine facto de pluribus teſtibus eadem die, ſi conſtet de perſona, quæ primum examinauerit, idem in dubio intelligitur examinaſſe alios.*

15 *Examine commiſſo commiſſa dicitur etiam facultas recipiendi iuramentum, ſine quo examen non valet, & è contra, & n. 16.*

16 *Citatio, & decretum commiſſionis receptionis iuramentorum teſtium continet etiam commiſſionem examinis.*

17 *Notario committi poteſt iuramentum, & examen etiam in cauſa beneficiali, & Eccleſiaſtica, non obſtante quod ſit laicus, ſi committatur nudum miniſterium, ſecus ſi committatur actus cum exercitio iuriſdictionis, & ſic totum examen cum facultate citandi, & cogendi teſtes.*

[Actum, quem facit Commiſſarius in præſentia committentis, cenſetur facere ipſe Committens.

18 *Teſtes plures ſimul examinati non probat, ſed vnus poſt alium diſtinctè, & ſecretò examinari debet.*

19 *Teſtes examinari debẽt datis articulis, ſeu materiis.*

20 *Materia pro teſtibus examinandis dantur aliquando in ipſa citatione ad videndum iurare.*

OBSERVATIO XCIII.

Examen an, & quando valeat receptum à notario ſine Iudicis commiſſione; & an poſſit notario, & laico committi examen cauſæ beneficialis, & Eccleſiaſticæ; & an poſſint plures teſtes ſimul examinari, & abſque materiis.

TEſtium autem ✠ iuramentum, 1
& examen receptum à notario
abſque decreto, & commiſſione
Iudicis dicitur nullum*, *Inte Tuſc.
in ver. teſtes. concl. 164. Ricc. in
collect. deciſ. 163. in fin. Veſtr. in
pract. lib. 6. cap. 2. n. 11. & ſeqq. & ibi Granat. n. 45. &
ſeqq. Vant. de nullit. ex defect. cit. n. 43. in fin. Add. ad
pract. Pancirol. par. 2. fol. 102. in verb. & iurare cogendi, & fol. 121. in verb. fidem non facerent. Saluſt. Tib. in
pract. A. C. lib. 3. cap. 7. ſub nu. 38. Scacc. de iudic. lib. 2.
cap. 8. numer. 37. & ſeqq. Rot. poſt ſecundum volum.
conſ. Farinac. deciſ. 215. numer. 5. Rot. recent. deciſ. 393.
numer. 1. par. 1. Coccin. deciſ. 182. num. 6. Rot. in Aſſiſien. Bonorum coram Remboldo, poſt tract. deciſ. 23. n.
4. in Albanen. Hæreditatis coram R. P. D. Veroſpio,
poſt tract. dec. 266. num. 8. Rot. recent. dec. 764. num. 5.
part. 3. Fenzon. ad Statut. Vrb. lib. 1. cap. 71. num. 11. 22.
& ſeq.*] nec conualeſcit ex commiſſione ſubſecuta,
Tuſc. in ver. nullum, concl. 142. nu. 2. Adeovt, ✠ ſi te- 2
ſtes falſum depoſuerint, non poſſint puniri, *Granat.
vbi ſup. num. 48. in fin.* ✠ Niſi ſit examen receptum 3
ab eo, qui ſit examinator ordinarius in Ciuitate, ſeu
loco deputatus, in quo creditur notario actuario,
*vt fuit dictum in Aſſiſien. Bonorum coram Eminentiſſimo Cardinali Verulo, poſt tract. deciſ. 24. numer. 13.
[Gilian. ad Statut. Peruſ. in verb. teſtes numer. 19.]*
vel ✠ niſi commiſſio, ſeu mandatum præſumatur de 4
ſtylo illius loci, qui ſaltim extraiudicialiter probetur, tanquam reſpiciens ordinatoria, non deciſoria,
*Scacc. d. cap. 8. num. 40. Caputaqu. deciſ. 265. part. 3.
Rot. poſt ſecundum vol. conſ. Farinac. dec. 355. num. 1.
& 27. deciſ. 363. num. 1. & ſeqq. Rot. recent. d. deciſ.
393. num. 2. & ſeqq. par. 1. [Buratt. dec. 690. numer. 14.
& ſeqq.*] Et ✠ fortius ſi etiam pars aduerſa dederit 5
interrogatoria, nihil opponens de huiuſmodi nullitate, vel, & ipſa examinauerit eodem modo, præſertim
cum iſte non ſit ſtylus contra ius *Rot. d. deciſ. 393. nu.
5. par. 1. recent. Vbi reſpondetur deciſioni Reuerendiſſimi Coccini inter impreſſas in ord. 141. quæ eſt etiam
poſt ſecundum vol. conſ. Farinac. deciſ. 105. & inter
diuerſ. dec. 30. par. 4.* [Eſt enim iuramentum teſtium
recipiendum vel per Iudicem, vel per Notarium de
eius mandato, *Rot. recent. d. deciſ 764. numer. 5. par. 3.*
& ſi parti huiuſmodi commiſſio diſpliceat, debet
appellare, *Fenzon. ad Statut. Vrb. lib. 1. cap. 71. num. 2.
in fin.*] ✠ De commiſſione vero data debet in actis 6
conſtare, *Monticell. de teſtib. in rubr. examin. teſt.
offi. fol mihi 166. ver. teſtium examinationem,* Et ✠ cre- 7
deretur ipſi notario de ea in actis atteſtanti de ſtylo Rotæ *Caputaq. deciſ. 245. par. 2. Rot. diuerſ. deciſ.
762. num. 2. par. 4. Rot. poſt ſecundum vol. conſ. Farina.
dec. 351. num. 3. Saluſt. Tiber. in pract. A. C. lib. 3. cap.
7. num. 38. in fin. Grat. diſcept. for. cap. 841. numer. 3. 5.
& 6.* [ac Capitolij, & Vrbis, *Fenzon. ad Statut. Vrb.
lib.*

8 *lib.1. cap.71. num.27.*] † etiam non adhibitis teſti-
bus. *Put.deciſ.24.lib.2, Greg.XV. dec.453.n.5. & 6.*
9 † Et de conſuetudine apud oos, *Farin. de teſtib. qu.*
10 77. *num.* 191. Quamuis † conttatium videatur de
iure potius dicendum, *extradictis per Luc. Pet. in
pract.lib.1. cap 7.ſub num.1. Tuſc. in verb. notarius,
concl.76.num.5.& 6. Mar. Ant.var.reſol. lib.2,reſol.
21.num.14. Vant.de nullit.ex def. cit. num. 43. Farin.
de teſtib.d.q.77. numer. 185. & ſeqq. & Caputaq.d.
dec.245.num.2. par.2.*[*Rot. recent. deciſ. 766.num.3.
par.4. Fenz.vbi ſup. num.26.* vbi de magis commu-
21 ni.] † quod forſan procederet in commiſſione extra
audientiam ordinatiam iudicis, & ſine citatione par-
tis, *faciunt tradita per Put.d.dec.24. lib.2. & per Fa-
rinac.d.q.77. num.*192. [Vnde dicit, *Lomberteng.de
contract.* 14. *in verb.* cum auctoritate alicuius ius di-
centis.*nu.*43.46.*&* 47.quod an poſſit idem Notarius,
& commiſſionem teſtium examinandotum ſibi à Iu-
dice factam rogare, & eoſdem teſtes examinare, eſt
dubium, & ſunt hinc inde opiniones ſed negatiua
eſt communis,magis communis, & ſuſtentabilis, &
in practica ſequenda,maxime in cauſa ardua,niſi con-
ſuetudo ſit in contrarium, vel non ſit in loco alius
Notarius, qui commiſſionem ſcribat; & affirmatiua
communiter approbatur, & quotidie in Palatiis ob-
ſeruatur,præſertim ſi Notarius ſit mortuus, vel com-
miſſio ſit de partium conſenſu,& fortius in facto an-
tiquo, & eo magis ſi iſta omnia concurrant:ſi tamen
ille ſit Notatius actorum cauſæ,ſecus ſi alius:ſed quod
cautela eſt in decreto commiſſionis duos, vel tres te-
ſtes adhibere vbi etiam remiſſiue,an debeat de com-
miſſione conſtare, vel ſufficiat per Notarium verbis
22 enunciatiuis mentionem fieri.]Prout † aſſertioni no-
tarij ſtatur,quod ipſe ſit actuarius,& ad acta recipien-
23 da deputatus,*Caputaq.dec.266.n.2.par.2.*† vbi de ſty-
lo Rotæ,ſecus de iure. *Rot.recent. dec.699.n.3.par.1.
& dec.301.n.2.par.2.quæ eſt Greg.dec.454.num.2. &
idem Greg. dec.59. n.5. & nouiſſime habetur per Bar-
thol Giltan.in adnot. ad comp. iur. municip. Peruſ. in
verb.acta.n.5.*Quodquidem opus recognouit,eximius
cauſarum patronus. *D. Roſanus Torellus concius meus.*
24 Et † ſi appareret de examine plurium teſtium eadem
die facto,& ſolum in primum fieret mentio de perſo-
na examinante,intelligerentur tamen in dubio etiam
alij teſtes per eundem examinati,*Rot.in Veneta fœde-
ris matrimonij corã Penia poſt tract.dec.83.n.5.& ſeq.*
25 Commiſſo † autem examine intelligitur etiam
per neceſſarium antecedens commiſſa facultas reci-
piendi iuramentum,ſine quo examen non valet,*Grat.
diſcept.for.cap.60.num.34.cap.737.num.30.Scacc.de
iudic.lib.2.cap.8.n.703. Ricc.in coll.dec.collect.*1409.
26 *in fin. Put.deciſ.158.num.1.libr.1.* quemadmodum †
per ſolam citationem ad videndum committi nota-
rio receptionem iuramentorum, & decretum, & ſub
illius termino cenſetur etiam commiſſum, & com-
mittitur examen abſque citatione ad videndum exa-
men committi, *Veſtr.in pract.lib.6.cap.2.n.12.&* 13.
27 Et † poteſt committi notario iuramentum, & exa-
men, etiam in cauſa beneficiali, & Eccleſiaſtica, non
obſtante, quod ille ſit laicus, cum huiuſmodi com-
miſſio non concernat delegationem actus *cum huiuſ-
modi commiſſio non concernat delegationem actus* cum
exercitio iuriſdictionis, ſed dumtaxat nudum mini-
ſterium, *Ricc.d.collect.1409.Grat.diſcept.for.cap.60.
numer.33. cap.727. num.32. & ſeq. Seraph.dec.781.
num.5.Rot. poſt ſecundum vol.conſ. Farin.deciſ.147.
num.4.Greg.XV. dec.366.num.3. & ibi Add.num.9.
[Rot. in Toletana Iuriſdictionis coram R.P.D. Piro-
uano, poſt tract.dec.490.num.7.& ſeqq.& deciſ.491.
num.3.& ſeqq.*] quidquid contra fuiſſet dictum, *per
Rot.coram Put.dec.169. num.3.lib.1. & poſt d.ſecun-
dum vol.conſ.Farin.dec.72.num.2.& alias,* quæ pro-

cedunt,vbi eſſet ſubdelegatum totum examen cum fa-
cultate citandi, & cogendi teſtes, *vt declarat Add.ad
d.dec.366.Greg.n.9.*Præterea quãdo Commiſſarius in
præſentia Committentis actum facit, cenſetur facere
ipſe committens, [*Corn.conſ.73.num.13.lib.2.*] † Te- 28
ſtes tamen plures ſimul omnes examinati non pro-
bant, ſed vnus poſt alium diſtincte, atque ſecreto exa-
minari debet,*c venerabile,vbi gl in verb ſigillatim.de
teſtib.Panciol. in pract.par. 2. fol. 127. vbi Add. in
verb.ſecreto autem,Tuſc.in ver. teſtes concl. 162. n.3.
Coccin.dec.262.num. 4. faciunt tradita per Carth. de
interrog.rei.lib.3.cap.1.num.95.& 96. Rot.in Roma-
na Cottoni coram Cardinali Sacrato, poſt tract. dec.
383.n.1. Duran.dec.6.n.10. Ant.Sol.ad decret.Sabaud.
lib.3.tit.22.gloſ.2.ſub num.10.*] † Et datis articulis, 29
ſeu materiis, *Coccin.d.dec.262.num 3. & 4.poſt Sa-
luſt.Tiber.in pract.lib.2.cap.32.n.3.* † quæ aliquando 30
etiam dantur in ipſa citatione ad videndum iurare,
&c.& præſertim, vbi eſſent teſtes ſuper aliquo emer-
genti, ſeu in cauſa ſummariiſſima examinandi coram
Domino, & in ipſa audientia.

S V M M A R I A.

1 *Remiſſoria in iudicio manutentionis denegatur, &
num.3.*

2 *Decl. procedere quoad effectum retardandi manu-
tentionem, ſecus quoad effectum manutentionem
obtinendi, & num.6.*

*[Remiſſoria in concurſu manutentionis datur cum
clauſula, ſine præiudicio executum proceſſus ma-
nutentionis.quæ etiam poteſt interim alteri.Lim.
vt ibid.*

*Manutentio iam conceſſa poteſt ex nouiter deductis
cum proceſſu remiſſoriali, quandocumque reuo-
cari.]*

*Citatio requiritur pro impedienda remiſſoria tam
de iure, quam de hodierno ſtylo.*

3 *Dilationes ad partes in executiuis non dantur quo-
ad reum volentem executionem impedire, ſecus
quoad alterum.*

4 *Exceptio,quæ incontinenti non probatur,ſed requi-
rit altiorem indaginem,in manutentione non ad-
mittitur.*

5 *Incontinenti probari non dicitur ſed eſſe altioris in-
daginis, quod eſt probandum cum remiſſoria.*

7 *Termini ſeruandi pro impedienda remiſſoria.*

8 *Termini ſeruandi pro impetrando inſtrumento ſub-
delegationis ad effectum liquidandi fructus.*

9 *Remiſſoria,compulſoria,inſtrumentum ſubdelegatio-
nis cui ſint dirigenda.*

*Iudex ſubdelegandus, ſeu ſubdelegatus poteſt alle-
gari ſuſpectus,& recuſari. Ampl.vt ibid.Lim.vt
ibid.*

*Mandatum ſpeciale requiritur ad allegandum Iu-
dicem ſuſpectum.*

*Remiſſoria concedi ſolet abſque legitimatione per-
ſonarum.*

Et actus etiam non tranſportatis.

*Remiſſoria decretum, & actus validitatem præſu-
mitur, etiam quod de eo non conſtet.*]

10 *Remiſſoria regulariter continet dilationem ad pro-
bandum, & aliam breuiorem pro parte aduerſa
ad reprobandum.*

11 *Dilatio ad reprobandum in executiuis,& ſumma-
riis non videtur neceſſaria.*

12 *Ampl. præſertim in manutentione,in qua reproba-
tio non admittitur.*

[Remiſſoria conſignanda eſt clauſa,& ſigillata.]

13 *Proceſſus faciendus pro remiſſoria executione.*

*[Proceſſus remiſſorialis faciendus eſt ſumptibus il-
lius, qui remiſſoriam impetrauit, etiam reſpectu
interro*

ctionis, vel mandati,ſi defectus non ſit totalis , arbi-
trium interet pro ſanatione , Martin. Andr. deciſ.28.
num.4. Buratt.deciſ.849.num.4. ſecus ſi defectus ſit
totalis , vt in terminis defectus iuriſdictionis tradit
Lotter. de re benefic. lib.3.q.11. num.50. & ſeqq. vbi
quod eſt neganda ſanatoria,& conceſſa cum clauſula,
arbitrio illi non eſt locus Add. ad dec. 118. Buratt.
num.20. Add.ad dec.106.einſd.in fin.vbi licet fuerint
interrogatoria,& de defectu iuriſdictionis,citationis,
& mandati,Baratt.dec.324.in fin.Prout teſtes nulli-
ter examinati probant,quando nullitas euenit propter
impedimentum partis aduerſæ , Rot.recent. dec.564.
28 num.5.par.3.] † Intelligendo tamen,vt examen ſane-
tur , & ſuſtineatur præuia commiſſione ſanatoria
obtenta cum clauſula,arbitrio,Grat.diſc.for.cap.737.
num.42.Rot.recent.dec.716.n.5.par.2.Greg.XV.dec.
466.n.1. vbi Add.n.11. Put.d.dec.201.libr.3. Mar-
cheſ.de comm.par.3.de° comm.null. ſanat.§.3.n.43.fol.
63.Rot. in Firmana fontis coram Cardinali Lancell.
penes d.Marcheſ.par.2.fol.596.n.2.Rot. in d. Peruſi-
na ſpolij domus coram Penia, poſt tract. deciſ.98.n.1.
& 5. in Interamnen. de Brunellis coram Iuſto poſt
tract.dec.99.n.1.& 2.in dicta Peruſina Bonorum co-
ram Ortembergo,poſt tract.dec.114.n.2.in Bononien.
Bonorum coram R.P.D. Merlino, poſt tract.dec.231.
n. 6. in Montis Faliſci fideicommiſſi coram Reueren-
diſſimo D.Coccino, poſt tract.dec.290.n.2. [Caualer.
dec.240.n.4. & 5. Rot.recent. dec.527.num.4.par.2.
Mart.And.dec.28.n.2.Rot.in Ilerden.iuriſdeciman-
di coram Card. Mellino,poſt tract.dec.384.num.1. in
Vladiſlauien. Prædiorum coram Manzanedo , poſt
tract.dec.449 n.1.& ſeqq.Fenzon. ad Statut.Vrb.lib.
29 1.cap.71.n.8. & ſeqq.] † Et eo fortius, ſi teſtes ſint
iam mortui,Rot.in d.Peruſina ſpolij coram Penia, poſt
tract.deciſ.98.n.& in d.Peruſina Bonorum coram Or-
tembergo,poſt tract.dec.14.n.3.[Caualer.dec.322.n.7.
30 & † quod ſola interrogatoria non ſaluent examen,
ſed ſit neceſſaria commiſſio ſanatoria Principis,dixit
expreſſe Rot. in Peruſina de Alphanis coram Reue-
rendiſſimo D.Coccino,poſt tract.deciſ.171.num.7. [&
ſentiunt Add.ad dec.506.Buratt.num.10. Quamuis
contrarium videatur etiam poſſe defendi , ex Rot.
poſt Fenzon. ad Statut. Vrb.dec.29. verſ. quinimmo,
niſi forſan procedat , vbi Interrogatoria data fuerint
poſt iam factum examen ſuper articulis , & ſimul
inſtatum pro repetitione.] Cum alias nullitas ob
defectum iuramenti teſtium non ſanetur , niſi ſuper-
ueniat conſenſus partis expreſſus , neque ſufficiat
non oppoſitio, Grat.diſcept.for. cap.581. numer.31.
31 † Immo nec in vim ſanatoriæ , & arbitrij , dari ſu-
ſtinetur examen [niſi interrogatoria ſint etiam for-
mata circa conditionem teſtium examinatorum,
Saluſt. Tiber. d.lib.2, cap.38. num 1. cum citatio ad
videndum iurare teſtes fiat , vt pars poſſit oppone-
re contra eorum perſonas, Saluſt. Tiber.loc.cit. nec]
quoad teſtes inducendos , niſi interrogatoria reſpi-
ciant tam teſtes inductos, quam inducendos , Put.d.
dec.301. num.1. & 3. lib.3. Grat.diſcep.for.cap.550.
32 num.27. [Add. ad dec.506. Buratt.num.11.] † nec
quoad Intereſſe , eorum qui interrogatoria non de-
derunt,& quorum cauſa defenſionis non eſt vna, &
eadem,Rot.in Montis Faliſci fideicommiſſi coram Re-
uerendiſſimo D,Coccino, poſt tract.deciſ.190. num.3.
[Nec nullitatum ſanatio arbitrio Rotæ remiſſa da-
tur,quando nullitates ſunt claræ, & indubitatæ, Rot.
recent. dec. 619. num.1. par,1. Quemadmodum nec
commiſſio nullitatum ſanatoria datur poſt ſenten-
tiam, Rot.recent.dec.658.num.2.par.4 Examiniſque
nullitas difficilius ſanatur, vbi non agitur de ſimplici
ſanatoria ad effectum ſuſtinendi executionem iam
factam in præiudicium reſtitutionis in integrum Rot.
in Cordouen,Præſtimoniorum coram Cardinali Sacra-
to, poſt tract.dec.488.num.11. [Prout † interrogato- 33
riorum datio ſupplet etiam defectum extenſionis ip-
ſius iuramenti,Rot.recent.dec.701.in prima n.4.par.1.
& dec.633. n.5. par.2. ſed † ſecus eſt facta proteſta- 34
tione,ex qua colligatur diſſenſus approbandi nullita-
tes,vel etiam ipſarum nullitatum acceptatio , niſi
fuerit per ſubſequentes comparitiones ab huiuſmo-
di proteſtatione receſſum ob illius non repetitionem,
Rot.poſt primum vol.conſ.Farin.d.dec.21.n.5. Cuius
tamen contrarium fuit dictum in Toletana Iuriſdi-
ctionis 11. Decembris 1617. coram R.P.D. Pirouano,
hoc eſt,quod ſit locus ſanationi examinis, etiam ſi in
datione interrogatoriorum fuerit facta proteſtatio de
non conſentiendo in iuriſdictionem,& in examen, vt
per Beltram.ad dec.Greg.466.n.11.in fin. & Fenzon.
ad Statut.Vrb.lib.1.cap.71.n.10.] Et † ſi poſtea ſub- 35
ſequeretur proteſtatio nullitatis examinis , conſerua-
ret nullitates exiſtentes, ſed non reuiuiſceret iam ſa-
natas,& ſublatas,Rot.in Anconitana florum coram R.
D.P.Pirouano,poſt tract.dec.312.n.19. † Interroga- 36
toria autem producta intelligerentur etiam ex pro-
ductione proceſſus , in quo ipſa interrogatoria adeſ-
ſent,Rot.in Peruſina Bonorum coram Ortembergo,poſt
tract.dec.114.n.4.[facta tamen in termino examinis,
ſeu expediendæ remiſſoriæ eorumdem repetitione, &
incluſione,ac tranſmiſſione ad inſtantiam,& ſumpti-
bus interrogantis,Rot.in Camerinen. Bonorum coram
Penia,poſt tract.dec.361.num.12.& 13.] & † eorum 37
productio non obſtaret , ſi eſſet facta a non legitimo
procuratore , vt puta ab interprete , & non fuiſſet,
ſubſecuta ratificatio , ſed potius impugnatio , Grat.
diſcept.forenſ.cap.550.num.34.[Et quamuis de con-
ſuetudine ſoleant teſtes examinari primo ſuper in-
terrogatoriis,& deinde ſuper articulis,attamen ſi pri-
mo examinarentur ſuper articulis,& poſtmodum ſu-
per interrogatoriis, non dicerentur nulliter examina-
ti, etiam quod fuiſſet facta proteſtatio , cum hoc in
iure cautum non reperiatur,Rot.recent.dec.663.n.12.
par. 4. nec reſpectu Iudicis remiſſoriæ , ſi illi hoc in-
iunctum hoc in literis non reperiatur, Rot. recent.d.
dec.663. num.12. par.4.ſecus è contra, Rot.in Cæſar-
auguſtana Diſtributionum coram Reuerendiſſimo D.
Coccino,poſt tract.dec.347.num.7.

S V M M A R I A.

1 *Interpretem quilibet ex litigantibus in examine adhibere poteſt.*

[Proteſtari pars poteſt in examine faciendo de Interprete , & ad dictum effectum de intimatione hora.]

2 *Interpres parte inſtante iurare debet fideliter interpretando.*

3 *Interpres pro interrogatoriis, an poſſit interrogatoria ſupplere, & an in medio examinis ſuper articulis.*

4 *Teſtis nolens reſpondere interrogatoriis , non probat.*

5 *Examen non ſiuttum nec probat quoad depoſita.*

[Teſtis interrogari , & reſpondere debet ſuper omnibus interrogatoriis , & eorum quolibet diſtinctim, & ſeparatim. Limit. vt ibid.

6 *Teſtis, qui ſemel interrogatus reſpondit,non tenetur amplius reſpondere.*

[Teſtis dictum ex deceptione Interpretis non attenditur.

7 *Interpres parte opponente eſſe non poteſt aduocatus, ſeu procurator in cauſa.*

8 *Examen ſuſpectum redditur,in quo aduocatus,& procurator partis fuerint aſſeſſor,& notarius.*

9 *Examinis neutra ex partibus intereſſe debet.*

[Examen teſtium non poteſt partibus ante eius publica

publicationem reuelare, prout nec vni teſti examē
alterius, alias intrat pœna falſi arbitraria. Lım.
vt ibid. ſublim. vt ibid.]

10 *Aduocatus inimicus meus poteſt me inſtante pro-*
hiberi, ne ſit mei aduerſarij aduocatus.

11 *Examen factum ſine interrogatorijs non datis no-*
tario, & ſine interprete hora examinis non com-
parente validum eſt non obſtante proteſtatione,
quod ſine illis non examinatur.

12 *Ampl. etiamſi interrogatoria data fuerint notario*
in adiunctum nominato, primo non allegato, nec
iurato ſuſpecto.

13 *Ampl. eo magis ſi pars citata ad comparendum*
pro certa hora non comparuit, vel non expectauit
vſque ad extremitatem horæ intimatæ.

[*Interpretem de iure Iudex admittere non tenetur,*
etiam quod ſit ſubdelegatus, niſi hoc etiam ſibi
iniunctō.

Interpretes vbi non ſolent adhiberi, vt in Hiſpania,
ſufficit quod Iudex teſtes interroget.]

14 *Proteſtatio facienda per partem interrogantem,*
vbi pars, quæ vult examinare, in termino non
comparuerit.

[*Interpretis interuentus non facit præſumere cita-*
tionem ad videndum teſtes iurare.

Teſtium dicta vulgari ſermone ſcribuntur multis in
locis, & apud nos, & quare.

Observatio XCII.

De interprete.

1 HAbet ✠ etiam vnuſquiſque facultatem
in ipſo examine ſuum interpretem pro-
prijs ſumptibus adhibendi, ſi non de
iure, ſaltem ex ſtylo curiæ, *Saluſt. Tib.*
in pract. A. C. lib. 1. cap. 27. cap. 34. num. 8. lib. 2. cap. 14.
num. 4. Scacc. de iudic. lib. 2. cap. 8. num. 925. Farinac.
de falſit. & ſimul. q. 159. num. 196. vbi quod poſſunt
dici examinatores, quia interrogant, & reſponſio-
nes recipiunt, & dictant notario ſcribente, *Ricc. in*
collect. dec. collect. 2987. Rot. diuerſ. deciſ. 611. in fine
par. 3. lib. 3. Seraph. dec. 78. in fin. Add. ad deciſ. Greg.
331. nu. 23. [*Rot. recent. deciſ. 663. in fin. par. 4. Giliar.*
ad Statut. Peruſ. in verb. Interpretes numer. 2. & ideo
poteſt pars de hoc proteſtari, & quod ſibi intimetur
examinis hora, *Veſtr. in pract. lib. 6. cap. 2. numer. 5.*
2 *in fine*] ✠ quiquidem interpres ad partis aduerſæ
inſtantiam debet iurare de fideliter interpretando, *Sa-*
3 *luſt. Tiber. d. n. 4 Scacc. d. n. 925.* Ac ✠ poteſt, qui eſt
pro interrogatorijs, ſupplere interrogatoria opportu-
na, pertinentia tamen, & licita, *Scacc. d. n. 925.* & dum-
modo in calce interrogatoriorum, ſeu alias in actis
fuerit, eidem à principali ſuo data facultas huiuſmodi
prout paſſim dari ſolet addendi, & minuendi arbitrio
ſuo, & dummodo interrogatoria faciat in ipſo exami-
ne ſuper interrogatorijs, ſecus vero in medio exami-
nis ſuper articulis, niſi in caſu, in quo teſtis deponeret
extra materiam articulatam, quæ præuideri non po-
tuerit ex articulorum lectura, aliàs aperitetur via in-
tricandi, & confundendi nimis examina, & veritatem
4 occultandi non inueniendi. Et ✠ ſi teſtis alicui inter-
rogatorio, non impertinenti, & licito nollet reſpon-
dere, non probaret, *Farin. de teſtib. q. 73. nu. 14. Seraph.*
dec. 836. n. 2. Rot. recent. deciſ. 700. num. 32. Gregor. XV.
dec. 553. num. 10. vbi Add. num. 17. Vnde ego, dum
alias electus eſſem interpres pro interrogatorijs in
vna Spoletana, adnotare feci per notarium, quod
teſtis noluit cuidam interrogatorio reſpondere, &
illius examen ex hoc capite fuit inualidum per Ro-
tam declaratum, prout ✠ examen non finitum, nec 5
probat circa depoſita, *Tuſc. in ver. teſtes, concluſ. 161.*
n. 2. [Deberque teſtis interrogari, & interrogatus reſ-
pondere ſuper omnibus interrogatorijs, & eorum
quolibet diſiunctim, & ſeparatim, *Rot. in Tullen. ſeu*
Nullius Iuriſdictionis coram Cardinali Virili, poſt tra.
dec. 660. n. 6.] licet ✠ vbi ſemel teſtis interrogatus reſ- 6
ponderit, non teneatur amplius reſpondere, *Farin.*
de teſtib. q. 70. n. 96. q. 73. n. 74. [& ſi plura interroga-
toria idem contineant, poſſint omnes ſimul euacuari,
ad effectum maxime manutentionis, *Rot. in d. Tullen.*
ſeu Nullius Iuriſdictionis coram Card. Virili, poſt tra.
dec. 660. n. 7. & 8.] Et ✠ parte opponente non admit- 7
titur in interpretem aduocatus, ſeu procurator in cau-
ſa, ne tanquam nimis informati, & ad cauſam nimiam
affectionem habentes alterare curent depoſitionem
ipſius teſtis, *Cyriac. contr. for. lib. 1. contr. 143. numer. 9.*
quidquid in contrarium videatur dictum *per Rot. di-*
uerſ. d. dec. 611. in fin par. 3. lib. 3. Vbi, quod poteſt ad-
hiberi in interpretem aduocatus, quia intelligitur, &
loquitur de aliquo exercente munus aduocationis,
non autem de aduocato ipſius partis in cauſa, ac ideo
† ſuſpectum redditur examen, in quo aduocatus, & 8
procurator partis fuerint aſſeſſor, & notarius, *Seraph.*
d. dec. 78. in fin. [& non videatur attendendum dictum
teſtis, quo fuerit deceptus, ac inuolutus ab Interprete
partis illum nimis ſubtiliter interrogante] quemad-
modum † neutra ex partibus interuenire debet exa- 9
mini, *Add. ad Pract. Panev el. par. 2. fol. 127. in 20. ſe-*
creto autem, Farin. de teſtib. q. 73. n. 15. in fin. & q. 74.
n. 44. [*Ant. Sol. ad decret. Sabaud. lib. 3. tit. 19. gloſ. in fin.*
Nec illis atteſtationes pandendæ ſunt, nec per Iudi-
cem, nec per Notarium ante publicationem, prout nec
vni teſti depoſitio alterius, alias intrat pœna falſi arbi-
traria, *l. 1. §. qui instrumenta. ff. de falſ. Ant. Sol. loc. cit.*
n. 1 & ſeqq. Gratian. diſcept. for. c. 100. n. 55. quamuis
ipſe Interpres non reperiatur prohibitus, quin exa-
men participet cum ſuo principali, ſeu illius Aduoca-
to & Procuratore, niſi eſſet interpres vnicus, & com-
munis vtriuſque partis nam tunc idem ſentiendum
eſſet de eo quod de Iudice, & Notario. † Vt etiam 10
aduocatus, qui eſt inimicus meus, poteſt me inſtan-
te per Iudicem prohiberi, ne ſit mei aduerſarij ad-
uocatus, *Borell. in ſumm. deciſ. tom. 1. tit. 55. numer. 98.*
quod, † ſi pars pro interrogatorijs præſentet exa- 11
minatorem, ſeu interpretem, proteſtando non exa-
minari ſine illis, & non conſtet, quod interrogatoria
fuerint data notario, ac interpres hora examinis
intimata non compareat, ſeu recedat, cum illis, va-
lide examinabitur ſine, *Rot. diuerſ. deciſ. 68. par. 3. lib.*
3. [*Fenzon. ad Statut. Vrb. lib. 1. capit. 74. numer. 14.*]
Prout † idem, ſi interrogatoria data ſint notario in 12
adiunctum nominato, non allegato, nec iurato ſu-
ſpecto altero primo loco electo, *Mantic. deciſ. 9. ſub*
num. 6. Et † quoad interpretem validum eſt examen 13
de iure, etiam ſi ſit factum ſine eo, *Adnot. ad d. dec.*
331. Greg. num. 25. [*Rot. recent. dec. 32. in fin. & deciſ.*
663. etiam in fin. par. 4. cum de iure Iudex interpre-
tem admittere non teneatur, etiam quod ſit ſubde-
legatus, niſi id ſibi fuerit in ſubdelegatione iniun-
ctum, *vt in d. deciſ. Giliar. vbi ſup.* Atque ſufficit,
quod Iudex interroget, præſertim in partibus, vbi
Interpretes adhiberi non ſolent, *Rot. recent. d. deciſ.*
32. in fine par. 4. vt ſeruatur in tota Hiſpania, *Rot. re-*
cent. d. dec. 663. in fin. part. 4.] Eoque magis, ſi pars
fuerit citata ad comparendum, pro certa hora, &
non comparuit, vel comparuit, & non expecta-
uit vſq; ad extremitatem horæ intimatæ, *Seraph. dec.*
1279. num. 6. prout verſa vice † ſi pars, ſeu interpres 14
pro interrogatorijs comparuerit hora intimata, & non
comparuerit alia pars pro articulis, poterit pars pro
in

8 lib.1. cap.71. num.17.] † etiam non adhibitis teſti-
bus. Put.deciſ.24.lib.2. Greg.XV. dec.453.n.5. & 6.
9 † Et de conſuetudine apud nos, Faria. de teſtib. qu.
10 77. num. 191. Quamuis † contrarium videatur de
iure potius dicendum, extradictis per Luc. Pet. in
pract.lib.1. cap.7.ſub num.2. Tuſc. in verb. notarius,
concl.76.num.5.& 6. Mar. Ant.var. reſol. lib.2.reſol.
51.num.14. Vant.de nullit.ex def. cit. num. 43. Farin.
de teſtib.d.q.77. numer. 185. & ſeqq. & Caputaq.d.
dec.245.num.2. par.2.[Rot. recent. deciſ. 766.num.3.
par.4. Fenz.vbi ſup. num.26. vbi de magis commu-
11 ni.] † quod forſan procederet in commiſſione extra
audientiam ordinariam iudicis, & ſine citatione par-
tis, faciunt tradita per Put.d.dec.24. lib.2. & per Fa-
rinac.d.q.77. num.192. [Vnde dicit, Lomberteng.de
contract. 14. in verb. cum auctoritate alicuius Ius di-
centis.nu.43.46.& 47.quod an poſſit idem Notarius,
& commiſſionem teſtium examinandorum ſibi à Iu
dice factam rogare, & eoſdem teſtes examinare, eſt
dubium, & ſunt hinc inde opiniones ſed negatiua
eſt communis,magis communis, & ſuſtentabilis, &
in practica ſequenda,maxime in cauſa ardua,niſi con-
ſuetudo ſit in contrarium, vel non ſit in loco alius
Notarius, qui commiſſionem ſcribat; & affirmatiua
communiter approbatur, & quotidie in Palatiis ob-
ſeruatur,præſertim ſi Notarius ſit mortuus, vel com-
miſſio ſit de partium conſenſu,& fortius in facto an-
tiquo, & eo magis ſi iſta omnia concurrant:ſi tamen
ille ſit Notarius actorum cauſæ,ſecus ſi alius:ſed quod
cautela eſt in decreto commiſſionis duos, vel tres te-
ſtes adhibere. vbi etiam remiſſiue,an debeat de com-
miſſione conſtare, vel ſufficiat per Notarium verbis
12 enunciatiuis mentionem fieri.]Prout † aſſertioni no-
tarij ſtatur,quod ipſe ſit actuarius,& ad acta recipien-
13 da deputatus,Caputaq.dec.266.n.2.par.1.† vbi de ſty-
lo Rotæ,ſecus de iure. Rot.recent. dec.699.n.3.par.1.
& dec.301.n.2.par.2.quæ eſt Greg.dec.454.num.2. &
idem Greg. dec.59. n.5. & nouiſſime habetur per Bar-
thol.Gilian.in adnot. ad comp. iur. municip. Peruſ. in
verb.acta.n.5.Quodquidem opus recognouit,eximius
cauſarum patronus. D. Roſanus Torellus concius meus.
14 Et † ſi appareret de examine plurium teſtium eadem
die facto,& ſolum in primum fieret mentio de perſo-
na examinante,intelligerentur tamen in dubio etiam
alij teſtes per eumdem examinati, Rot.in Veneta fœde-
ris matrimonij corã Penia poſt tract.dec.83.n.5.& ſeq.
15 Commiſſo † autem examine intelligitur etiam
per neceſſarium antecedens commiſſa facultas reci-
piendi iuramentum,ſine quo examen non valet, Grat.
diſcept.for.cap.60.num.34.cap.737.num.30.Scacc.de
iudic.lib.2.cap.8.n.703. Ricc.in coll.dec.collect.1409.
16 in fin. Put.deciſ.158.num.1.libr.1. quemadmodum †
per ſolam citationem ad videndum committi nota-
rio receptionem iuramentorum, & decretum, & ſub
illius termino cenſetur etiam commiſſum, & com-
mittitur examen abſque citatione ad videndum exa-
men committi, Veſtr.in pract.lib.6.cap.2.n.12.& 13.
17 Et † poteſt committi notario iuramentum, & exa-
men, etiam in cauſa beneficiali, & Eccleſiaſtica, non
obſtante, quod ille ſit laicus, cum huiuſmodi com-
miſſio non concernat delegationem actus cum huiuſ-
modi commiſſio non concernat delegationem actus cum
exercitio iuriſdictionis, ſed dumtaxat nudum mini-
ſterium, Ricc.d.collect.1409.Grat.diſcept.for.cap.60.
numer.33. cap.727. num.32. & ſeq. Seraph.dec.781.
num.5.Rot. poſt ſecundum vol.conſ. Farin.deciſ.147.
num.4.Greg.XV. dec.366.num.3. & ibi Add.num.9.
[Rot. in Toletana Iuriſdictionis coram R.P.D. Piro-
uano, poſt tract.dec.490.num 7.& ſeqq.& deciſ.491.
num.3.& ſeqq.] quidquid contra fuiſſet dictum, per
Rot.coram Put.dec.169. num.3.lib.1. & poſt d ſecun-
dum vol.conſ.Farin.dec.72.num.2.& alias, quæ pro-
cedunt,vbi eſſet ſubdelegatum totum examen cum fa-
cultate citandi, & cogendi teſtes, vt declarat Add.ad
d.dec.366.Greg.n.9.Præterea quãdo Commiſſarius in
præſentia Committentis actum facit, cenſetur facere
ipſe committens, [Cern.conſ.73.num.13.lib.2.] † Te- 18
ſtes tamen plures ſimul omnes examinati non pro-
bant, ſed vnus poſt alium diſtincte, atque ſecreto exa-
minari debet,c venerabile,vbi gl in verb ſigillatim.de
teſtib.Pancirol. in pract.par. 2. fol. 127. vbi Add. in
verb.ſecreto autem,Tuſc.in ver. teſtes concl. 162. n.3.
Coccin.dec.262.num. 4. faciunt tradita per Carib. de
interrog.reis.lib.3.cap.1.num.95.& 96. Rot.in Roma-
na Coſtumi coram Cardinali Sacrato, poſt tract. dec.
383.n.1. Duran.dec.6.n.10.Ant.Sol.ad decret.Sabaud.
lib.3.tit.22.gloſ.2.ſub num.10.] † Et datis articulis, 19
ſeu materiis, Coccin.d.dec.262.num 3. & 4.poſt Sa-
luſt.Tiber.in pract.lib.2.cap.32.n.3. † quæ aliquando 20
etiam dantur in ipſa citatione ad videndum iurare,
&c.& præſertim, vbi eſſent teſtes ſuper aliquo emer-
genti, ſeu in cauſa ſummariiſſima examinandi coram
Domino, & in ipſa audientia.

S V M M A R I A.

1 Remiſſoria in iudicio manutentionis denegatur, & num.3.
2 Decl. procedere quoad effectum retardandi manutentionem, ſecus quoad effectum manutentionem obtinendi, & num.6.
[Remiſſoria in concurſu manutentionis datur cum clauſula, ſine præiudicio executiui proceſſus manutentionis. quæ etiam poteſt interim alteri. Lim. vt ibid.
Manutentio iam conceſſa poteſt ex noniter deductis cum proceſſu remiſſoriali, quandocumque reuocari.]
Citatio requiritur pro impedienda remiſſoria tam de iure, quam de hodierno ſtylo.
3 Dilationes ad partes in executiuis non dantur quoad reum volentem executionem impedire, ſecus quoad actorem.
4 Exceptio,quæ incontinenti non probatur,ſed requirit altiorem indaginem,in manutentione non admittitur.
5 Incontinenti probari non dicitur ſed eſſe altioris indaginis, quod eſt probandum cum remiſſoria.
7 Termini ſeruandi pro impedienda remiſſoria.
8 Termini ſeruandi pro impetrando inſtrumento ſubdelegationis ad effectum liquidandi fructus.
9 Remiſſoria,compulſoria,inſtrumentum ſubdelegationis cui ſint dirigenda.
Iudex ſubdelegandus, ſeu ſubdelegatus poteſt allegari ſuſpectus,& recuſari. Ampl.vt ibid. Lim.vt ibid.
Mandatum ſpeciale requiritur ad allegandum Iudicem ſuſpectum.
Remiſſoria concedi ſolet abſque legitimatione perſonarum.
Et actis etiam non tranſportatis.
Remiſſoria decretum, & actus validitatem præſumitur, etiam quod de eo non conſtet.]
10 Remiſſoria regulariter continet dilationem ad probandum, & aliam breuiorem pro parte aduerſa ad reprobandum.
11 Dilatio ad reprobandum in executiuis,& ſummariis non videtur neceſſaria.
12 Ampl. præſertim in manutentione,in qua reprobatio non admittitur.
[Remiſſoria conſignanda eſt clauſa,& ſigillata.]
13 Proceſſus faciendus pro remiſſoria executione.
[Proceſſus remiſſorialis faciendus eſt ſumptibus illius, qui remiſſoriam impetrauit, etiam reſpectu
interro

interrogatoriorum partis aduerſa.

Remiſſoria, abſente parte, executioni demandatur factis diligentiis de ea, ſeu illius procuratore reperiendo mediante citatione per affixionem in loco ſolito.

Citationes eadẽ requiruntur in examine, & proceſſu per edictum, quæ in examine, proceſſu parte citata.

Remiſſoria continente, quod Notarius ſit iuratus, ſufficit iuramentum ab eo in initio officij præſtitum.]

14 Articuli probandi mediante remiſſoria dari debent coram Iudice cauſa, non coram Iudice remiſſoria.

15 Lim. in articulis ad reprobandum perſonas teſtiũ.

[Publicatio proceſſus requiritur ad repulſandum dicta teſtium, quæ non ſit coram Iudice remiſſorialı, & num. 32. Lim. vt ibid.]

16 Lim. in articulis pro liquidandis fructibus in executionem inſtrumenti ſub delegationis.

[Articuli ſuper recognitione dari poſſunt etiam coram Iudice remiſſoriali.]

17 Iudex remiſſorialis non cognoſcit, an articuli ſibi transmiſſi ſint, vel ne admittendi.

18. Iudex remiſſorialis non reſecat interrogatoria ſibi transmiſſa, ſed ea tantum, quæ coram ſe dantur.

[Iudex remiſſorialis reſecare non poteſt interrogatoria ſibi transmiſſa, præſertim ſi iam ſuper illis aliquem teſtem examinauerit, ſed bene poteſt illa interrogando excedere.

19 Iudex remiſſorialis, cui ſimpliciter commiſſa eſt receptio teſtium ſuper articulis, bene facit interrogatoria non admittere.

[Interrogatoria ſufficit fuiſſe data coram Iudice remittente ante decretam remiſſoriam, & quod cum illis fuerit examinatum.

20 Teſtibus in remiſſoria, ſeu articulis nominatis non poſſunt alij coram Iudice remiſſoria induci.

21 Nec per Iudicem remiſſoria cognoſci poteſt, an illi ſint admittendi.

22. Teſtes examinandos in vim remiſſorie nominare quis non cogitur coram Iudice remittente.

23 Niſi adſit timor ſubornationis.

[Teſtes in vim remiſſoria examinandi nominari debent coram Iudice remittente, quando eſt calumnia ſuſpicio.]

24 Remiſſoria pro recipiendis teſtibus an præbeat facultatem recipiendi reſponſiones.

[Iudex remiſſoria actum examinis non habet iuriſdictionem cognoſcendi inter perſonas in remiſſoria non nominatas, nec de releuantia productorũ coram ſe. Lim. vt ibid.

Depoſitum factum de debito coram Iudice remiſſoriali, non ſuffragatur. vbi ratio.]

25 Poſitionum copia an, & quando danda ſit à Iudice remiſſoriali.

26 Specificatio materiarum an admittatur, coram Iudice remiſſoriali.

27 Iudex remiſſorialis an poſſit examen ſibi commiſſũ alteri ſubdelegare.

28 Terminus remiſſoriæ, ad probandum, quando currere incipiat.

[Teſtes de ſtylo Curiæ Peruſinæ inducuntur coram Notario, & in eiuſdem manibus de mandato Iudicis iurant.

Stylum Curiarum Rota ſolet attendere.

Citatione facta ad videndum iurare teſtes coram Iudice cauſa non eſt eadem reiteranda coram delegato, & durat pro toto termino in literis contento, ſi ita verba ſonant. Lim. vt ibid.

Iudex vnus non poteſt decernere citationem ad videndum iurare, & examinari teſtes coram alio ab ipſo non ſubdelegato.

Receſſus receptoris examinis, ſeu Commiſſarij ab vna Ciuitate ad aliam debet parti intimari. vbi ratio.

Examen factum extra locum deputatum eſt nullum. Ampl. vt ibid.

Et etiam factum in loco allegato ſuſpecto.]

29 Terminus remiſſoria, ad reprobandum, quando currere incipiat.

30 Teſtes iurati in termino remiſſoria poſſunt poſt terminum examinari, & n. 31. contrarium, num. 32. vbi declaratur.

[Examen factum extra terminum remiſſoria ſuſtinetur mediante ſanatoria cum clauſula, Arbitrio, ſi ſint teſtes examinati cum interrogatoriis datis à parte. Ampl. vt ibid.

Examine prima remiſſoria nullo exiſtente datur noua remiſſoria ad effectum eoſdem, & alios teſtes examinandi.

Teſtis examinatus in termino reprobatorio deſeruit ſaltem pro adminiculo.

Proceſſus remiſſorialis clauſus pendente termino ad reprobandum non eſt nullus, ſed dari debet alius terminus.

Citatio ad videndam auſcultari, & collationari copiam proceſſus cum originali an ſit neceſſaria.

Pars non admittitur ad audiendum teſtium depoſitiones.

Citatio quamuis fiat ad videndum examinari teſtes, non tamen citatus interuenit examini.

Proceſſus remiſſorialis tranſmitti debet clauſulis. Lim. vt ibid.

Proceſſus remiſſorialis ſi fuerit parti datus apertus, non ideo excluditur ab vlteriori probatione.

31 Ampl. etiam quod terminus eſſet ad recipiendum, & examinandum teſtes.

[Examen factum extra terminum remiſſoria de teſtibus in termino iuratis tenet, præſertim ſi interuenerit Interpres, & factum fuerit cum interrogatoriis partis.]

33 Remiſſoria termino pendente poſſunt teſtes etiam coram Iudice cauſa examinari.

34 Terminus ſeruandi pro tranſmiſſione notarij ad partes ea recipiendum, & examinandum teſtes.

Observatio XCIV.

De Remiſſoria.

REmiſſoria † in iudicio manutentionis 1
non conceditur, *Boccat. de lit. remiſſ. par. 3. n. 40. Farin. de teſtib. q. 77. n. 59. & faciunt tradita per Sacc. de iudic. lib. 2. c. 8. n. 80 t.* † quod tamen eſt intelli- 2
gendum ad effectum retardandi manutentionem, *Seraph. deciſ. 194. per tot. Rot. in Colonien. monaſterij corã Eminentiſſimo D. Card. Vbaldo, poſt tract. dec. 256. n. 4.*
Cum † in executiuis non dentur dilationes ad partes 3
quoad reum volentem executionem impedire, ſecus quoad actorem, *Salust. Tib. in pract. A. C. lib. 1. c. 49. & lib. 3. c. 7. n. 33. & 34. Cocc. deciſ. 122. n. 3.* Et quemadmo-
dum † in hoc iudicio non admittitur exceptio, quæ 4
incontinenti non probatur, ſed requirit altiorem indaginem, *Rot. in Romana fideicommiſſi de Epiſc. corã R. P.*
D. Veroſpio, poſt tract. dec. 295. n. 4. & 7. ita † non debet 5
dari pro ea probanda ad partes remiſſoria, quia non dicitur incontinenti probari, ſed eſſe altioris indaginis probatio facienda remiſſoria mediante, *vt dixit Rot. in Peruſina Hæreditatis 28. Nouembris 1616. co-*
ram Buratto, † Ad effectum autem obtinendi manu- 6
tentionẽ lite pendente remiſſoria denegari non debet, vbi ad id materia ſit releuans, *Greg. XV. dec. 415. n. 5. &*

fuit

fuit dictum in Placentina decimarum perſonalium
de Truxillo. 24. Aprilis 1617. coram Buratto, vbi,
quod hoc fuit ſæpe reſolutum. [Et, ſi vtraque pars
manutentionem prætendat, poteſt petenti remiſſo-
ria dari cum clauſula, ſine præiudicio executiui pro-
ceſſus manutentionis, & illo non retardato, & poteſt
etiam interim mandatum de manutenendo expedi-
ri, *Rot. recent. dec. 309. num. 1. par. 4.* Cum remiſſo-
riæ pendentia non impediat interim manutentionem
ad fauorem partis aduerſæ, *Rot. in Aſtoricen. Præſti-*
moniorum coram Vbaldo ſeniore, poſt tract. dec. 614.
n. 14. quæ poterit poſtea ex nouiter deductis cum pro-
ceſſu remiſſoriali quandocumque reuocari, *Rot. in d.*
Aſtoricen. Præſtimoniorum n. 15. & dixi infra obſer.
106. n. 62. & ſeqq. & obſer. 107. n. 29. & ſeqq. niſi iuſtis
de cauſis Iudici placeat remiſſoriam expectare, *vt*
tradit Rot. d. deciſ. 309. num. 1. par. 4. recent.]

Si locus itaque ſit remiſſoriæ ad partes pro ea
impetranda, requiritur citatio tam de iure, quam
de hodierno ſtylo, *Rot. in Placentina Decimarum de*
Truxillo 18. Martij 1616. coram Buratto, quæ eſt in-
ter recent. dec. 239. n. 3. par. 4. Fenzon. ad Statut. Vrb.
7 *lib. 1. cap. 76. in fin.* † ſeruantur termini, *de quibus in*
formul. term. Rot. in rub. de remiſſ. fol. mihi 67. à tergo,
& fol. 82. in formul. aduocat. tract. 1. cap. 14. fol. mihi 4.
Luc. Pet. in pract. lib. 2. cap. 6. Saluſt. Tib. in pract. A.
8 *C. lib. 1. cap. 1.* & † ſi agatur de concedendo inſtru-
mentum ſubdelegationis pro liquidandis fructibus,
ſeruantur termini, *de quibus per Saluſt. Tib. in pract.*
9 *lib. 3. cap. 7. n. 23.* Et † debet remiſſoria, ſeu etiam com-
pulſoria, vel inſtrumentum ſubdelegationis dirigi Iu-
dici ordinario loci, *Luc. Pet. in pract. d. lib. 2. cap. 6. n. 5.*
Saluſt. Tib. in pract. d. lib. 3. num. 41. & regulariter per-
ſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ, ſecundum
Saluſt. Tiber. loc. cit. Niſi aliter partes, conſenſerint,
prout conſentire poſſunt etiā in non ordinariū, *Luc.*
Pet. vbi ſup. [licet regulariter poſſit Iudex ſubdele-
gandus, ſeu ſubdelegatus recuſari, & allegari etiam
ſuſpectus, vt ille, qui poteſt grauare partem in exami-
nando, teſtes. vel extrahendo iura, *Rot. recent. deciſ.*
507. num. 2. par. 4. præſertim cum expreſſione iuſtæ
cauſæ, & per appellationem in caſu proceſſus ad vlte-
riora, & tam coram Iudice remittente, quam coram
ipſo Iudice remiſſoriali, *Rot. recent. dec. 490. n. 2. par.*
3. & dec. 107. num. 1. & ſeqq. par. 4. Sed ad allegan-
dum ſuſpectum requiritur ſpeciale mandatum, *Rot.*
recent. dec. 219. num. 7. par. 4. & non poteſt Iudex re-
miſſoriæ recuſari ab eo, cuius procurator illum dari
petiit, *Rot. recent. dec. 503. num. 1. par. 4.* ſoletque re-
miſſoria concedi abſque legitimatione perſonarum,
Rot. recent. dec. 36. num. 3. in fin. par. 4. & decerni po-
teſt etiam non tranſportatis integris actis, *Rot. in*
Romana Bonorum coram Card. Marcomontio, poſt
tract. dec. 426. num. 5. & 11. & quando non conſta-
ret de ipſo decreto remiſſoriæ, ad actus tamen va-
liditatem in dubio præſumeretur præceſſiſſe, *Rot. in*
Pampilonen. Decimarum coram. Manzanedo, poſt
tract. dec. 472. num. 3]

10 Et, quamuis † in remiſſoria ſoleat regulariter
concedi non ſolum dilatio ad probandum, ſed etiam
parti aduerſæ ad reprobandum, licet breuior, *formul.*
aduocat. d. tract. 1. cap. 14. Veſtr. in pract. d. lib. 6. cap.
vlt. ſub num. 7. in fin. Saluſt. Tib. in pract. d. libr. 3. cap.
11 *7. num. 39.* † In iudicio tamen executiuo, ſeu ſumma-
rio conceſſio dictæ dilationis ad reprobandum ne-
12 ceſſaria non videtur. *Saluſt. Tib. loc. cit.* † eoque mi-
nus in noſtro iudicio manutentionis in quo ipſa re-
probatio non admittitur, *vt dicam obſer. 96.* [Eſtque
remiſſoria conſignanda in partibus Iudici remiſſo-
riali clauſa, & ſigillata, *Rot. in Camerinen. Bonorum*
coram Pema, poſt tract. dec. 361. num. 17.]

13 Proceſſum † vero faciendum pro remiſſoriæ exe-
cutione in partibus ponit, *formul. aduocat. tract. 2. c.*
70. fol. mihi 20. Veſtr. in pract. libr. 6. cap. vlt. num. 7.
& ſeqq. Luc. Pet. in pract. libr. 2. cap. 6. num. 7. Saluſt.
Tiber. in pract. lib. 3. cap. 7. & cap 14. num. 3. & ſeq.
& idem in formul. inſtrum. in fin. [Atque eſt proceſ-
ſus remiſſorialis faciendus ſumptibus illius, qui re-
miſſoriam petiit, & eamdem executioni demandare
debet, etiam reſpectu examinis ſuper Interroga-
toriis partis aduerſæ, *Caualer dec. 253. numer. 3.* Et
quando principales, contra quos expedita eſt remiſ-
ſoria, ſunt abſentes à loco, vbi eſt exequenda, factis di-
ligentiis de illis, vel eorum procuratoribus inuenien-
dis, ſufficit citatio per affixionem in loco, vbi citatio-
nes ſimiles in Ciuitate, vel oppido illo fieri conſue-
uerunt, *Rot. in Camerinen. Bonorum coram Pema, poſt*
tract. deciſ. 361. n. 15. in Anconitana Pratenſa Repeti-
tionis Indebiti coram Dunozetto ſeniore, poſt tract.
dec. 492. n. 2. Et eædem citationes requiruntur in exa-
mine, & proceſſu per edictum, quæ in examine, & pro-
ceſſu parte citata, *Rot. in d. Anconitana Pratenſa Re-*
petitionis Indebiti, poſt tract. d. dec. 492. n. 7.] Atque
ſeruatur in eo, ius commune, & ſtylus curiæ, & loci
Iudicis remiſſorialis, non autem neceſſe eſt ſeruare
ſtylum, & terminos curiæ Romanæ, ſeu Iudicis remit-
tentis, *ad Vant. de nullit. ex defect. proc. ſub. n. 66. &*
67. Contard. de moment. poſſ. limit. 4. n. 11. & q. 16. n. 4.
Beltram. ad dec. 251. n. 16. Greg. XV. Vbi quod Dele-
gatus Apoſtolicus in deciſoriis non tenetur ſeruare
ſtylum, & conſtitutiones loci, vbi fit iudicium ſed ſty-
lum, & leges curiæ Romanæ, ſecus verò in ordinato-
riis, [*Rot. recent. dec. 464. n. 3. in fin. par. 4. & eſt tex.*
in l. 3. §. fin. vbi Bart. in ſummario ff. de teſtibus Rot. in
Cauen. Penſionis coram Cardinali Lancellotto, poſt
tract. dec. 341. n. 13. in Romana, ſeu Rauennaten. Pecu-
niaria corā R. P. D. Pirouano, poſt tract. dec. 531. n. 7.]
quamuis contrarium videatur dictum *in Auximana*
fideicommiſſi, corā R. P. D. Veroſpio, poſt tract. dec. 334.
n. 19. & 20. quæ tamen non obſtat ſed potius prædicta
cōprobat, quia dum dicit deciſio, quod Vicarius Epi-
ſcopi delegatus à Rota in ſubhaſtatione inter laicos
non alium ſtylum ſeruare potuerat, quam ſeruet Rota,
vbi ſunt in cauſa ſolum laici, quia eadē eſt iuriſdictio
delegantis, & delegati, debet intelligi de ſtylo loci Iu-
dicis delegati ſeruando inter laicos, non de ſtylo Ro-
manæ curiæ, & Rotæ delegantis, & patet, quia agitur
in deciſione de ſeruanda Ægidiana, quæ vigebat præ-
ſertim in Ciuitate Auximana, & quod in executione,
ſubhaſtatione, & adiudicatione in procedendo, & exe-
quendo, & in ordinatoriis debeat attendi ſtatutum, &
locus Iudicis executoris, ſiue ſit ordinarius, ſiue dele-
gatus, tradit, *Grat. diſcept. for. cap. 545. n. 20. & ſeqq.*
ſed vbi agitur de executione literarum miſſiuarum,
A.C. loco remiſſorialium, videtur ſeruandus infra-
ſcriptus modus. videlicet, quod præſententur literæ
Iudici, Iudex illas conſignet notario, eumdemque de-
putet, fiat citatio contra partem aduerſam ad di-
cendum contra literas miſſiuas, videndum iurare
teſtes ſuper illarum recognitione quatenus opus ſit
& mandari procedi iuxta formam illarum ad cer-
tum aliquem competentem terminum, cum hora au-
dientiæ de mane, ſeu de ſero, & citatio exequatur
contra principalem, ſeu illius procuratorem, qui in
literis nominatus ſit, vel in actis compareat cum
legitimo mandato, alias per affixionem copiæ ad
Valuas Eccleſiæ, principalis loci: vt in ipſis literis
dicitur; in termino citationis, & hora ad audientiam
deputata comparere debet procurator examinare
volentis, qui, producto mandato, accuſet contuma-
ciam aduerſarij, & inſter prout in citatione, & Iu-
dex pronunciet iuxta petitionem, copiam articulo-
rum decernendo, ſi ex aduerſo petatur. Deinde no-
minari debent teſtes in actis; & fieri citatio contra
illos,

illos,& inſimul contra partem aduerſam ad videndum
iurare teſtes ſuper articulis in actis datis ad p. d. &
ſingulis horis illius, & trium dierum immediate ſe-
quentium,nec non dandum interrogatoria, alias vi-
dendum mandari examinari, ſine ad eamdem, p.d. In
cuius termino debet accuſari contumacia partis
aduerſæ, & in aliquo ex dictis diebus præſentandi
ſunt teſtes, eorumque iuramentum recipi debet per
ipſummet Iudicem, alias re iteranda eſt ſimilis cita-
tio, adeo vt iuramentum cadat ſub die citationis,
finito autem examine, & termino ad reprobandum,
copiatoque proceſſu citatur pars aduerſa ad viden-
dum mandari claudi, & ſigillari proceſſum, & ad
Iudicem committentem remitti, & in termino
ſubſequi debet inſtantia, & decretum, & notarios,
quod ſibi commiſſum eſt, exequitur, & proceſſum
ipſi principali conſignare poteſt, cum ſolemnitas
portitoris non ſit neceſſaria. [*Rot. in Camerinen.
Bonorum coram Penia, poſt tract. dec. 361. num. 16.*
Sique in remiſſoria imponatur, quod Notarius ſit
iuratus, ſufficit iuramentum, quod ab initio officij
ab eo præſtitum fuit, *Rot. poſt 2.vol.conſ.Farin. dec.
47. num. 2. qua eſt etiam inter diuerſ. par. 2. dec. 35.
num. 3.*]

14 Non † poſſunt coram Iudice remiſſoriali produ-
ci, ſeu admitti articuli,ſed illi dandi ſunt in curia, &
coram Iudice cauſæ, *Saluſt. Tib.in pract. A.C. lib.3.
cap.7.n.38. Rot.diuerſ.deciſ.494. & dec.757.num.2.*
15 *par.3.lib.3.* [*Rot.recent.deciſ.663. num.10.par.4.*] †
niſi ſint articuli pro reprobandis teſtibus qui admitti
debent, ſi concernant reprobationem perſonarum,
ſecus ſi reprobationem depoſitionum, [Cum ad hoc
requiratur proceſſus publicatio, quæ non fit coram
Iudice remiſſoriali, *Ioſ. Ludou.dec. Peruſ.73.n.1.&
ſeqq.par.2.* vbi in literis non fuerit expreſſe conceſſa
facultas repulſandi etiam dicta, *Ioſ. Ludouic.d.dec 73.*
16 *num.5. & 6.*] † vel niſi ſimus in inſtrumento ſubde-
legationis pro liquidandis fructibus, *Saluſt.Tiber.d.
num. 38.* [vel ad effectum recognoſcendi aliquam
ſcripturam cum clauſula,Et omnia alia faciendi, quæ
ſuper d.recognitione fieri contigerit, nam tunc poſ-
ſunt articuli ſuper recognitione in partibus dari tam-
quam ad ipſam recognitionem attinentia, *Rot.deciſ.*
17 *663.num.10. par.4.* Et † ſuper datis articulis coram
Iudice cauſæ non eſt cognoſcendum coram Iudice
remiſſoriæ circa eorum admiſſionem, *Grauat. ad
pract.Veſtr.lib.6.cap.vlt.num.29.*

18 Prout † nec poteſt Iudex remiſſoriæ reſecare in-
terrogatoria,quæ ſint in curia producta,& ſibi tranſ-
miſſa,ſed ſolum interrogatoria,quæ dentur in parti-
bus,*Rot.poſt ſecundum vol.conſ.Farin.dec.514.n.5.&
6.* [*& in Ciuitatis Caſtelli Beneficij Sanctæ Mariæ
Cozzi Paua coram Cardinali Virili, poſt tract. dec.
529.num.13.*& eo minus vbi iam aliquem teſtem ſu-
per illis abſque reſecatione aliqua examinauerit etiã
oppoſitione partis non obſtante,*Rot.d.deciſ.214.n.3.
in fin.& num.4.poſt 2.vol.conſ.Farinac.* quamuis poſ-
ſit illa excedere,ſi ſibi videatur, *Ant.Sol. ad decret.*
19 *Sabaud.libr.3. tit.18. gloſ.3.n.4.*] & † vbi quis habet
in mandatis ſolam facultatem recipiendi teſtes ſuper
articulis, bene facit interrogatoria non admittere,
Greg. XV. dec.351.n.48. [& ſufficit etiam illa fuiſſe
data coram Iudice remittente ante decretam remiſſo-
riam. & quod cum illis fuerit examinatum, *Caualer.
dec.275.n.4.in fin.*]

20 Quemadmadmodum † ſi teſtes nominati reperian-
tur in ipſa remiſſoria,ſeu articulis datis,coram Iudice
cauſæ, non poſſunt alij coram Iudice remiſſoriæ in-
duci,*gloſ.in cap.2. in Ver. nomina de teſtib. in 6. Luc.*
21 *Pot in pract.lib.2.cap.6.ſub num. 7.* † nec quoad no-
minatos coram Iudice cauſæ cognoſci poteſt a Iudice
remiſſoriæ,an ſint,vel ne admittẽdi,*Grauat.ad pract.
Veſtr.lib.6.cap.vlt.num. 29.* licet † ad dicendum co- 22
ram Iudice cauſæ teſtium nomina qui cogi non poſ-
ſit, vbi examen eſt faciendum in partibus in vim re-
miſſoriæ, *vt dixit Rot. in Camerinen. bon. 20. Mar-
tij 1589. coram Penia.* & practica ſeruat, † niſi ad- 23
ſit timor ſubornationis, *Cocc. deciſ. 10. num. 7.
dec. 20. num.6.* [*Fenzon.in adnot. ad Statut. Vrb. lib.
1.cap.76. nu. 6.* vel ſuſpicio calumniæ, *Rot.in Came-
rinen. Bonorum coram Penia, poſt tract. deciſ. 361.
num.1.*

Iudex † remiſſorialis ad recipiendum teſtes videtur 24
poſſe recipere etiam reſponſiones partis ad articulos,
ſeu poſitiones, & ad hoc etiam cogere, *ſecundum
Veſtr.in pract.lib.6.cap.vlt.nu.9* ſed contrarium vide-
tur ſentire *ibidem Grauat. num.31.* niſi verba remiſ-
ſoriæ ſint generalia, & apta comprehendere cõam
hanc facultatem,*ad tradita per Saluſt. Tib. in pract.
libr.3.cap.7.num.46.& in his terminis loquitur Veſtr.
d.num.9.*[Neque Iudex remiſſoriæ ad certum actum
examinis teſtium vllam habet iuriſdictionem cogno-
ſcendi inter perſonas in remiſſoria non nominatas,
nec de releuantia productorum coram ſe, *Rot. recent.
deciſ. 490.n.2. part. 3.* niſi ſit comparens pro ſuo in-
tereſſe, qui fuerit à Iudice principali ad cauſam a d-
miſſus, & iura producat non ad effectum admiſſio-
nis,ſed ad effectum notitiæ collitigantis *Rot. recent.
d.dec.490.n.4.part.3.*

Prout nec depoſitum factum de debito coram Iu-
dice remiſſoriali deponenti ſuffragatur, cum delega-
tio ſit ſolum ad recipiendum probationes, eaſque ad
delegantem remittendum, *ad Rot. in Lucana Bono-
rum. coram Eminentiſſimo D. Cardinali Pamphilio,
poſt tract.dec.591.n.1. & 2.*]

Sed, vbi ageretur de reſponſionibus habendis &
† remiſſoria expedita eſſet in curia, ſeu tribunali,vbi 25
ſoleat dari copia ipſarum poſitionum, crederem par-
te inſtante, eamdem copiam tradi poſſe, etiam ab ip-
ſo Iudice remiſſoriali, quemadmodum eam potuiſſet
ipſe principalis ex curia remittente habere mediante
ſuo procuratore. Et ſi verſa vice ſoleret copia dari
in loco exequendæ remiſſoriæ, & non in loco expedi-
tæ, crederem pariter, copiam dandã eſſe, ex quo in
ordinarorijs ſeruatur ſtylus Iudicis ſubdelegati, *vt
ſupra dixi*, niſi tamen vtroque caſu ipſius remiſſoriæ
tenor obſtaret.

Non † videtur Iudex remiſſorialis poſſe cogere ar- 26
ticulantem ad ſpecificandum materias medio iuramen-
to,niſi hoc habeat in facultatibus,vel habeat faculta-
tem recipiendi reſponſiones, quia tunc, ne iudicium
claudicet, videtur poſſe etiã cogere principalem ad-
uerſarium,qui ſit præſẽs in loco remiſſoriæ,ad huiuſ-
modi ſpecificationẽ,quaſi hoc illi in cõſequentiã cen-
ſeatur conceſſũ, & poteſt pars habere forſan illũ pro
inſtructiori, & legaliori,quã habeat eius procuratorẽ
in loco iudicij, vbi ipſe principalis abſens ſpecificare
non potuit,*iuxta tradita per formul. Aduocat.tract.5.
c.7.fol. mihi. 9.à tergo,Pract.Papien.in for.poſit.actor.
in gl.Simonius,num.2.*

Non † poteſt Iudex remiſſorialis examen ſibi com- 27
miſſum alteri ſubdelegare,ſi hoc illi in remiſſoria non
cõcedatur, prout regulariter cõcedi ſolet, *formul. ad-
uocat.tract.1.c.15.fol.mihi 4.* vbi quod Iudex commiſ-
ſarius,ſeu remiſſorialis in partibus,ſi ſit remiſſoria ex-
pedita ſub ſigillo, non poteſt ſubdelegare, ſecus ſi ſit
expedita ſub plumbo Papali,*Veſtr.in pract.lib.6.c.vlt.
n.10.& ibi Grauat.n.32. & ſeqq. Saluſt.Tib in pract.
libr.1.c.7.n.42.Capntaq.dec.107.part.1. & dec. 266.
part.5.Rot.penes Gilian.ad Statut.Peruſ.dec.41.n. 3.*]
Dicitur enim electa induſtria perſonæ, & eſt facul-
tas recipiendi iuramentum perſonalis, quæ ſubde-
legari non poteſt, nec eſt ſtandum iuramento ab alio
recepto,*Chriſtoph.Paz.de tenut. cap. 32. numer. 34.*
quamuis

28 quamuis † poſt receptum iuramentum videatur poſſe ſubdelegari noratio nudum teſtium examen, form.aduocat.tract.2.c.70.fol.mihi 20.[Ant.Sol.ad decret.Sabaud.lib.3.tit.19.gl.6.nu.1.Rot.recent. dec. 526. num.4.par.4.Et de ſtylo, & conſuetudine Curiæ Peruſinæ teſtes, qui examinandi ſunt, inducuntur coram Notario Actuario, & in eiuſdem manibus de mandato Iudicis iuramentum defertur de veritate dicenda, qoem ſtylum Coriarum Rota ſolet attendere, Rot.recent.dec.485.nu. 3.par.3. qua eſt etiam penes Gilian.ad Simm. Peruſ.deciſ.41.n.4. Sique fuerit citata pars ad videndum iurare coram Iudice cauſæ, non eſt neceſſe, quod iterum citetur coram Iudice delegato, ſeu remiſſoriali, vel receptore, Caualer.dec. 275.n. 5.Rot. penes Fenz.m.ad Simm. Vrb.dec. 45.verſ. Rota tamen, vbi quod citatio durat pro toto termino in literis remiſſorialibus contento. Sed ſi fuerit coram Iudice remittente facta eodem tempore citatio ad videndum iurare teſtes coram pluribus Iudicibus remiſſorialibus in diuerſis locis exiſtentibus, ea nulla erit, cum & dubium ſit, vbi, & coram quo prius ſit comparendum, & ſit etiam impoſſibile coram tot eodem tempore comparare, Rot.in Placentina Decimarum de Truxillo 18. Martij 1616. coram Buratto, qua eſt inter recent.deciſ.239.num. 5.par.4. Nec vnus Iudex poteſt decernere citationem ad videndum iurare, & examinari teſtes coram Subdelegato ab alio, ſed ſolum coram ſe ex defectu iuriſdictionis, vt in d. dec.239.num.4.& ſi recedat Receptor, ſeu Commiſſarius à Ciuitate intimari debet parti illius receſſus vt eadem illum ſequi poſſit, d.dec.239.n.5.Burm.dec. 506.n.3.

Provt nec teſtes valide examinati dicuntur extra locum deputatum, ſeu remiſſoriæ, l.fin.ff.de iuriſdict. omn.Iudic.Caualer.dec.410.numer.5. Rot. recent.dec. 206.numer.2.& 3.par.4. præſertim ſi intimatio ſeu citatio non præceſſerit, d.deciſ.306.numer.3. Burat. dec.506.num. 3. ſicuti inualidum remaneret examen factum in loco allegato ſuſpecto, Rot.recent.dec.557. numer.10.part.4. niſi eſſet in eodem loco per partes conſenſum, vel per actum contrarium receſſum à recuſatione, ea præſertim non repetita, & ſi factum ſortitum fuerit ſuum effectum, Rot.recent.dec.219.n. 7.par.4.]

29 Remiſſoriæ † terminus currit vel à die decreti literarum, vel à die conſignationis poſteriori, vel à die præſentationis arbitrio delegantis, formul. aduocat. tract.2.cap.70.in fin.fol.mihi 20. Saluſt.Tiber.in pract. lib.3.cap.7.n.39.ſed terminus ad probandum, ſi prorogetur terminus ad probandum, non currit niſi elapſo termino prorogato; Veluti etiam, ſi renuncietur termino ad probandum, ſeu illius reſiduo, & ad partis notitiam deducatur, ex tunc incipit currere terminus ad reprobandum, cui etiam ad ſui libitum quiſque
30 renunciare poteſt. Et † vbi teſtes iurarunt intra terminum, poſſunt etiam poſt terminum examinari, Veſtr.in pract.lib.6.c.vlt.n.8. Saluſt.Tiber.in pract.d. lib.3.cap.7.num.49.Seraph.dec. 857.numer.21. iuncto
31 num.4.Greg.XV.dec.327.numer.7. Vbi † etiam quod terminus eſſet ad recipiendum, & examinandum teſtes, idem Greg.dec.466.n.6.qua eſt etiam in recent.dec. 284.ſub num.3.par.1.vbi, quod fuit dictum in pluribus cauſis.[& ſemit Caualer.dec.410.num.5.ac Rot.in Vladiſlanien.Prædiorum coram Manzanedo, poſt tra. dec.444.in fin.& in Ciuitatis Caſtelli Beneficij Sancta Maria Cozza Paua coram Cardinali Virili, poſt tract. dec.519.n.14. vbi maxime ſi examen fiat cum interpretis aſſiſtentia, & cum interrogatoriis, partis aduerſæ, & quoad Interrogatoria tradit etiam, Burat.dec. 376.num. 12. vbi quod ex illis reſultat tacitus partis
32 conſenſus.] Quamuis † contrarium videatur tentum in Peruſina de Alphanis coram Reuerendiſſimo Coccino, poſt tract.deciſ.171.numer. 6.& in Anconitana florum coram R.P.D. Peronano, poſt tract. deciſ.311. num.12.[& in Vladiſlanien. Prædiorum coram Manzanedo, poſt tract.dec. 449.in princ. & numer.5.& in Alarsen.Beneficij coram eodem poſt tract. deciſ.464.n. 4.ex quo expirauerit iuriſdictio, ſed forſan hæ deciſiones procedunt, & loquuntur in caſu, in quo & examen, & iuramentum fuiſſet poſt terminum receptum, [provt in huiuſmodi caſu eſt dec. Burati. 324. n.1.& in omnem euentum huiuſmodi examen extra tempus ſanatur, & ſaluatur mediante reſcripto Signaturæ Sanctiſſimi, quod fides teſtibus præſtetur Arbitrio, ſi ſint teſtes examinati cum interrogatoriis datis à parte, Rot.in d. Vladiſlanien.Prædiorum coram Manzanedo, poſt tract. deciſ.449.numer.1. & ſeqq. & eo magis ſi etiam pars aduerſa eodem tempore ſuos teſtes examinaſſet, Burat.dec.328.ſub n.4.Provt vbi examen primæ remiſſoriæ nullum eſt, concedi poteſt alia noua, & nouum examen eorumdem, & etiam aliorum nouorum teſtium, Caual.dec.425.n.2. Et teſtis examinatus in termino reprobatorio poteſt ſaltim deſeruire pro adminiculo, Rot.recent.dec.264. n.21.par.5.

Sique proceſſus remiſſorialis claudatur pendente adhoc termino ad probandum, non eſt ipſe proceſſus nullus, ſed eſt præfigendus nouus terminus ad reprobandum, Siluan.ad Statut. Peruſ.in verb. teſtes.n.26. ex Rot.in Peruſina fideicommiſſi de Meniconis 6. Iunij 1631.coram R.P.D.Durano.

An autem ſit neceſſaria citatio ad videndum auſcultari, & collationari proceſſum, ſeu illius exemplum cum originali videtur dubium ex traditis per Gilian.loc.proxime cit.n.28.ſed quod non requiratur, quando ſit extractio ab eodem Notario actuario, habetur per Rot. in Veneta fœderis Matrimonij coram Penia, poſt tract.dec.83.n.4.provt nec quando pars eſt præſens, Gilian.d.n.28.Et quod ſit proceſſu compulſoriali, tradit Rot.recent.dec.22.n.1.par.2 & Greg.dec. 71.n.4.niſi interuenerit ab initio generalis citatio ad totam extractionem, Seraph.dec.1028 n.7.Ratio differentiæ eſſe poteſt, quia in iurium compulſatione agitur de iuribus alienis, & quorum originale non ſolet remanere in actis, ſed reſtitui, vnde, vt copia, quę extrahitur ſit loco originalis, & in forma probanti, eſt pars citanda in eorum exemplatione, & collatione, ſed in proceſſu remiſſoriali originale depoſitionum teſtium eſt rogatum ab eodem actuario, & penes eumdem remanet, & ipſa copia ab eodem extracta originale cenſetur, d dec.83.n.4.poſt tract.

Non tamen in caſu huiuſmodi citationis admittenda eſt pars ad audiendum dicta teſtium, ſed ſic citatur, vt poſſit opponere, quod ſibi competit, & iniungere Notario, vt diligentem faciat collationem, & de omnibus hinc inde, alias publicaretur partibus, quod fieri non debet, vt ſupra dixi, & facit in ſimili, quod, quamuis fiat citatio ad videndum examinari teſtes, non ideo poteſt pars examini interuenire, vt habui obſeru.92.n.9.

Atque debet proceſſus tranſmitti clauſus, Ant.Sol. ad decret.Sabaud.lib.1 tit.19.gl.5.n.1.niſi tranſmitteretur per fidelem Nuncium, Sol.ibid.n.4. ſed immo nec ſi Iudex ipſi parti proceſſum apertum remiſiſſet cenſeretur eadem pars excluſa ab vlteriori deductione ſuper eadem materia, etiam ſi præſumeretur teſtificationes didiciſſe, Sol.ibid.n.4.]

Remiſſoriæ † termino pendente poſſunt interim 33
teſtes, etiam in Curia, & coram Iudice cauſæ examinari, Saluſt. Tiber.in pract. A.C.lib.3.c.7.nu. 40.

Vbi vero † tranſmittentes ſit notarius cauſæ ad 34
partes ad recipiendum, & examinandum teſtes ſeruanda eſt forma, quam ponit, Saluſt. Tib.in pract.lib. 3.c 14.ſub n.4.& 5.

S V M M A R I A.

1 *Teſtiam examinaterum publicotio non requiritur,*
2 *Decl. procedere parte non petente, ſecus è contra.*
3 *Appellatio datur denegatione publicationis teſtium examinatorum.*
[*Publicatio teſtium quoad partes dicitur de ordine iuſtitia, non de ſubſtantia iudicij.*]
4 *Teſtium examinatorum publicatio non eſt neceſſe, vt fiat per ſolemne decretum, ſed ſufficit facta per dationem ſummorij teſtium, vel per accommodationem originalis proceſſus, & num. 5.*
5 *Actorum exemplum de iure, & non exemplar, ſeu originale partibus edendum eſt.*
6 *Teſtium examinatorum publicatio non impedit eorumdem repetitionem, ſi primum examen ſit nullum.*
7 *Teſtium examinatorum ſummarij receptio de ſtylo curia, & praſertim Rota, & A.C. non operatur publicationem, nec impedit nouum examen, & quare.*
8 *Ampl. vt nec oſtenſio, ſeu traditio ipſius originalis, vel copia extenſo in manibus aduocati, ſeu procuratoris aliquando de ſtylo curia, nouum examen impediat, vbi de eorum probitate Iudex confidere poteſt.*
9 *Secus ſi originale, vel copia extenſa peruenerit ad manus principalis, vel idem teſtificata didicerit a ſuo aduocato, vel procuratore.*
10 *Articuli dari poſſunt ſuper materiis contentis in interrogatoriis, etiam quod examen ſuper interrogatoriis ſit publicatum.*

OBSERVATIO XCV.

De examinis publicatione.

1 TEſtium † vero examinatorum pu-
blicatio non requiritur, vt in ter-
minis manutentionis *Caſtr. conſ. 3.*
n. 3. lib. 2, Couarr. pract. q. c. 17. n. 4.
v. quintum eſt vbi, quod ita eſt vſu
forenſi obtentum, Menoch. de retin.
reme. .vu. n. n. 40 Chriſtoph. Paz, de tenuta cap. 2. n.
27. c. 7. n. 4 & 9. Maſcard. de probat. in verb. poſſeſſio,
concl. 1204. n. 6 Gail. pract. obſeru. lib. 2. obſeru. 6. n. 3.
Ro lerie. de ann. redit. lib. 1. q. 17. n. 41. & generaliter in
Curia, & ſignanter in Rota, & in aliis ſupremis Tri-
bunalibus obiectum de non publicatione non atten-
ditur, *Farin. de teſtib. q. 75. n. 6. & ſeqq. & num. 11. Greg.*
XV. dec. 535. n. 11. [*Rot. recent. dec. 205. n. 1. par. 3.*] *ſed*
ſecundum Luc. Pet. in pract. Capitolin. libr. 4. cap. 4 n. 5.
cum quo concordat Bocc. de interd. vti poſſid. c. 14. in fin.
& faciunt tradita per Add. ad pract. Pap. in for. iur.
teſt. ad gl. vlt. in verb. talis publicatio, teſtium publica-
2 tio peti poteſt, ita ut poſſit dici, quod † parte non pe-
tente non ſit neceſſaria, cum quoad Iudicem ſemper
dicantur atteſtationes publicatæ, & illi notæ, atque
apertæ, parte vero petente ſit neceſſaria ad effugien-
3 dam appellationem, † quæ regulariter datur à dene-
gatione publicationis teſtium, *Luc. Pet. in d. pract. Ca-*
pitol. lib. 1. c. 11. n. 9. & 10. Vant. de nullit. ex defect. pro-
ceſſ. ſub n. 40. March. de comm. part. 1. de comm appell.
ab interlocut fol. 1211. n. 117. Add. ad pract. Pap. vbi
ſupra, & ibi Apoſtil. in verb. non eſſe. Ruginell. de appell.
§. 2. c. 3. in verb. Teſtes n 949 Farin. de teſtib. q. 175. n.
7. [*Fenzon. ad Statut. Vrb. lib. 1. c. 78. num. 5. & 6.* vbi,
quod publicatio quoad partes cenſetur de ordine iu-
ſtitiæ non de ordine ſubſtantialis iudicij.] quamuis
† non ſit neceſſarium, nec ſoleat interponi ſolemni 4
decretum publicationis, ſed ſufficiat, quod permitta-
tur per notarium dari parti volenti ſummariū teſtium
vel eius procuratori proceſſus originalis per tri-
duum accommodari, licet † de iure exemplum acto- 5
rum, & non exemplar, ſeu originale partibus eden-
dum, ſit, *Granat. ad pract. Veſtr. lib. 7. cap. 1. num. 22.*
& quod ſine publicatione detur copia teſtium tradit
in noſtris, ſeu ſimilibus terminis, *Chriſtoph. Paz. de*
tenut. cap. 7 num. 6. & 21. verſ. ſexta conſideratio.

Sed † publicatio non obſtaret, quin poſſent ite- 6
rum teſtes examinari, vbi antea eſſent examinati,
nulliter, & non rite, *Gabr. de teſtib. concl. 21. num. 24.*
Granat. ad pract. Veſtr. libr. 6. cap. 2. num. 56. Farin. de
teſtib. q. 66. num. 303. & queſt. 75. num. 98. 358. &
ſeqq. Grat. diſcept. Forenſ. cap. 890. num. 12. & in
noſtris terminis Cyriac. contr. for. lib. 2. contr. 244.
num. 14. Prout † nec receptio ſummarij teſtium exa- 7
minatorum de ſtylo Curiæ, & præſertim Rotæ, &
A. C. operatur publicationem, nec quod didicita
ſint teſtificata, nec impedit nouum examen, cum in
eo non dentur extenſæ depoſitiones teſtium, nec il-
lorum nomina, *Saluſt. Tiber. in pract. A.C. lib. 2. cap.*
14. numer. 6. Greg. XV. deciſ. 497. num. 4. vbi Adnot.
num. 8. & dec. 583. num. 3. Rot. in Cremonen. penſionis
coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. dec. 270.
num. 6. [*Rot. recent. deciſ. 403. numer. 13 par. 4.*] Im-
mo † nec oſtenſio, ſeu traditio originalis, vel copiæ 8
extenſæ in manibus aduocati, ſeu procuratoris ali-
quando examen nouum de ſtylo Curiæ impedit, vbi
de illius probitate Iudex confidere poteſt, *Veſtr. in*
pract. lib 7. cap. 1. num. 4. Cyriac. contr for. libr. 1. contr.
25. num. 1. Greg. XV. d. dec. 497. num. 4. & ibi Adnot.
numer. 8. poſt Seraph. deciſ. 688. num. 2. licet † ſecus 9
dicendum ſit, quando originale, vel copia extenſa
manu notarij cauſæ deueniſſet ad manus ipſius par-
tis, vel ipſe principalis teſtificata didiciſſet à ſuo
aduocato, vel procuratore, qui iam depoſitiones te-
ſtium præ manibus habuiſſet, & perlegiſſet, *Farin.*
de teſtib. qu. 75. num. 49. 55 & 56. Saluſt. Tib. d. cap.
14. num. 6. Seraph. d. dec. 688. num. 2. Rot. in Albanen.
confinium coram R.P.D. Pirouano, poſt tract. dec. 62.
numer. 6. & ſeqq. quemadmodum † nec publicatio 10
teſtium ſuper Interrogatoriis impedit, quin Interro-
gans poſſit dare articulos ſuper materiis contentis in
eiſdem Interrogatoriis *Pat. dec. 258. lib. 2.*

S V M M A R I A.

1 *Teſtium repulſio, ſiue reprobatio in manutentione non admittitur.*
2 *Manutentionis in iudicio non agitur de praiudicio perpetuo, & irreparabili, ſed de momentaneo, & reparabili per ſententiam diffinitiuam in negotio principali.*
3 *Teſtium repulſio, ſeu reprobatio in manutentione non admittitur nec quoad perſonas, nec quoad dicta.*
4 *Decl. procedere reſpectu reprobationis per alios teſtes examinandos, ſecus reſpectu reprobationis quoad dicta, que ex inſpectione eorumdem atteſtationum, puta contrariarum deduceretur.*
5 *Subdeclar. ſi tamen contrarietas ſit ſuper negocio principali, ſecus ſi ſuper aliquo incidenti.*

De

Observatio XCVI.

De Teſtium reprobatione.

1 NOn † admittitur in huc remedio, & proceſſu teſtium repulſu, ſeu reprobatio, vel eorum defectuum, & obiectionum allegatio, & probatio, *Couar. pract. q. cap. 17. ſub num. 4. verſ.*
ſeptimo eſt Menoch. de retin. remed. vlt. num. 41. Maſcard. de probat. in verb. poſſeſſio. concl. 1204. num. 6. Boccat. de interd. vti poſſid. cap. 14. num. 42. Achill. Perſon. de adipiſc. poſſ. num. 30. & 32. Farin. de teſtib q. 51. num. 165. & 202. Grat. diſcept. for. c. 310. n. 70. & cap. 384. num. 23. Fontanell. de pact. nupt. clauſ. 7. gl. 3. par. 10. num. 70. tom. poſter. Ricc. in collect. dec. collect. 34. & 834. Roder. de ann. redit. lib. 1. q. 17. numer. 41. Giouang. conſ. 14. numer. 73. libr. 1. Capyc. dec. 13. & 55. Valaſc. dec. 79. num. 15. tom. 1. Benuntend. dec. 79. num. 8. Chriſtoph. Paz. de tenut. cap. 7.
2 *numer. 7. 9. & 23. in fin.* [*Pregrin. de fideic. art. 46. num. 34.* quoniam † hic non agitur de preiudicio perpetuò, & irreparabili, ſed momentaneo, & reparabili per ſententiam diffinitiuam, *Menoch. d. remed. vlt. retin. num. 42. Boccat. d. cap. 14. num. 43. Achill. Perſon. d. num. 30. Chriſtoph. Paz. de tenut. cap.*
3 *7. n. 23. in fin.* nec quoad perſonas, nec quoad dicta, *Achill. Perſon. de adipiſc. poſſ. d. num. 30.* † quod eſt intelligendum reſpectu reprobationis per alios te-
4 ſtes contra eos examinandos, *Achill. Perſon. d. num. 30.* non autem † reſpectu reprobationis quoad dicta, quæ ex inſpectione eorumdem atteſtationum, vt puta contrariarum compræhenderetur, nam illa non
5 reiicitur, ſed admittitur, *Achill. Perſon. d. numer. 30. Roderic. de ann. redit. q. 17. num. 41.* † ſi tamen contrarietas ſit ſuper negocio principali, ſecus ſi ſuper aliquo incidenti, *Bocc. de interd. vti poſſid. cap. 14. n. 43. ad fin. Rot. in Montis faliſci fidei commiſſi coram Cardinali Pamphilio ſeniore, poſt tractat. deciſ. 52. num. 3.*

SVMMARIA.

1 *Iura producenda ſunt, vel repetenda parte citata ad dicendum contra, vel illa præſente, alias non ſunt de actis, nec probant, & num. 11. & ſeqq.*

[*Iura fiunt de actis ſtatim, atque producta ſunt parte citata ad dicendum contra.*

Nullus processum dicitur ſi inſtrumentum creditè non ſit productum parte citata, & de actis effectum Lim. vt ibid.

Copia à Notario tradita non ſupplet defectum citationis ad dicendum contra.

Citatio ad dicendum contra non fit ad effectum ſimplicis notitiæ, ſed ad effectum faciendi, id eſt opponendi.

Citatio ad dicendum contra eſt reproducenda, alias iura diceretur in actis, ſed non de actis.

2 *Ampl. etiam quoad iura, ſeu examen ad partem poſita.*

3 *Iudex poteſt, vel etiam debet iuribus parte citata non productis fidem non dare, & procedere, ac ſi non eſſent producta.*

4 *Iurium productio valida eſt etiam abſque citatione ſi facta ſit in vltima die termini aſſignati, vel ſub termino dato ad producendum ſcripturas, vel probandum per omne genus probationis.*

5 *Citatio ad dicendum contra non requiritur reſpectu relationis Periti, & examinis Teſtium factis ſeruatis ſeruandis, & quare.*

[*Intimatio productionis ſufficit loco citationis ad dicendum contra.*

6 *Produci debent omnia, quibus quis vti vult in iudicio, & integraliter, non in particula. vbi limit.*

Exhibitio, quæ fit Iudici, & non parti, debet eſſe de integro inſtrumento, quod integre haberi poteſt vbi ratio.

Scripturæ non integræ non probant.]

7 *Citationis ad dicendum contra iura forma, & actus, ſeu inſtantia facienda per citationem in illius termino, & num. ſeqq.*

8 *Iurium productionis ſeu repetitionis forma.*

9 *Productio per compulſum quomodo fiat, & quid operetur.*

[*Productio per compulſum non præiudicat. Decl. vt ibid.*]

10 *Producens, ſi in Iuribus productis in aliquo ſit erratum, poteſt errorem allegare, & probare.*

Inſtrumenti exemplo producto, in quo deficiat aliqua ſolemnitas, poteſt deinde produci aliud cum ſolemnitate, etiam poſt partis oppoſitionem, nec dicitur, ſeu præſumitur correctio facta lite pendente, niſi probetur, & ſecundo exemplo ſtandum eſt.

Inſtrumentum datum extenſum poſt motam litem præſumitur extenſum tempore congruo, niſi conſtet de tempore extenſionis.

Extenſio facta de inſtrumento, etiam lite pendente, non in parte ſubſtantiali, ſed in clauſulis, videtur admittenda.

11 *Inſtrumenta, & iura non producta, aut repetita parte citata non ſunt de actis, etiam quod ſint rogata à Notario cauſæ.*

12 *Atque etiam quod ſint producta in actis eiuſdem Notarij inter alios, vel à tertio.*

13 *Vel etiam inter eaſdem partes in alia inſtantia, ſeu alio iudicio.*

14 *Iudex ex actis, non aliunde ſumere poteſt Informationes, & mouere ſe ad iudicandum.*

Iudex iudicare debet ex allegatis, & probatis.

Et ex illis, quæ ei vt Iudici conſtant.

Et de eo, quod ſibi liquet.

Nec poteſt moueri ex iis, quæ ſunt extra acta, ſeu ex extraiudicialibus informationibus.

Nec ex iis, quæ producta non ſunt. Ampl. vt ibid.

Sententia, quæ ſe fundat in non productis, ſuſtineri non poteſt.

Productio facta in vno iudicio nocet in alio.

Nec facta ad vnum finem, & certum effectum nocet, ſeu operatur quoad alium.

Facta dici non poteſt in ſeruatione terminorum ſubſtantialium, in quibus continetur citatio ad dicendum contra, niſi in die citationis terminus ſeruatus fuerit.

Non poteſt ſaluari, nec facta dici ex reiteratione terminorum ſubſtantialium in vim Innocentianæ extra Rotam.]

15 *Iura vt dicantur de actis, debent in eiſdem actis realiter, & non verbaliter tantum produci, ſeu ſpecialiter, & non generaliter repeti, & illorum copia, vel originale dimitti, ac peti, vt regiſtrentur per verba, facto producit Tenoris, &c. ſeu Animo rehabendi, &c.*

[*Plurium iurium in concreto, ſeu generalis, & indiſcreta, vel in ſacculo, ſeu faſciculo abſque ſpecificatione releuat, nec dicitur incerta. Limit. vt ibid.*

Sufficit adnotata in vna ex pluribus ſcripturis inſimul conſutis habentibus ordinatã conſequentiam.

Dicitur realis ex verbis, Quorum tenores, &c. cum ſubſecuta oppoſitione partis, quod anno, menſe, & aliis ſolemnitatibus producta careant. vbi ratio.

Et ex verbis ſententiæ viſis omnibus actis, & actitatis veriſimilitudine concurrente, & ex curſu biennij.

Non realis, ſed verbalis tantum dicitur ex verbis.
Actuorum reportandi, prout acta aliter reportauit, vel per verbum, vt aſſerunt, & non ſuffragatur.
Sola verbalis nec producenti nocet.]

16 *Nec ſufficit ſola indicatio, nec exhibitio coram Notario, & teſtibus, niſi formaliter coram Iudice producatur.*

[*Iura Iudici exhibita pro animi informatione non dicuntur in actis, ſed producta tantum.*
Iura de actis non dicuntur niſi conſtet in actis de actu effectualis productionis.
Nec ex comparitione, & proteſtatione partis in termino citationis, nec per regiſtrationem, & extracta.
Productio non poteſt per teſtes iuſtificari.
Verbalis ſufficit ſtante ſtylo probato per atteſtatione, Curialium, & Notariorum.]

17 *Proteſtationis*, Generalia contra iura, *forma in termino citationis ad dicendum contra facienda, & num. 26. & 33.*

18 *Exceptio*, Generalia contra, *non impugnat.*

[*Proteſtatio, Generalia contra, an impugnet, reliquit cogitandum Gratus.*

19 *Non habet vim oppoſitionis exceptionum.*

20 *Non facit, vt fauorabilia impugnata dicantur.*

21 *Non impedit iudicium.*

22 *Operatur, vt iura, & alia producta non dicantur acceptata.*

23 *Præſeruat excipiendi ius quandocumque impugnandi, & excipiendi in ſpecie, vel etiam in ſcriptis.*

[*Proteſtatio*, Generalia contra, *non poteſt ad ſpeciem deduci poſt rem iudicatam.*
Et præſeruat ius excipiendi, etiam quod opponens in termino copiam iurium non acceperit.]

24 *Nihil operatur, niſi poſtea exceptio reducatur ad ſpeciem.*

25 *Operatur litis conteſtationem, ſi oppoſita ſit in termino productionis iurium, & petitionis reduci.*

26 *Si adiecta ſit clauſula, Et pendente termino, &c. operatur, vt non poſſit tunc ſeruari, nec inculcari alius terminus, ſeu decretum, ſed prius ſit facienda alia citatio, ſecus è contra, & num. 27. 31. & 32.*

27 *Terminus, ad dicendum contra ſeruatur ſolus, & ad primam, quia citatus indiget copia, ſed alij termini poſſunt plures eadem die ſeruari, ſi ſint compatibiles, & agatur de actibus vno, eodemque tempore explicandis.*

28 *Termini ſubſtantiales in Curia neceſſarij in cauſis ordinarijs vti nulliter, & inculcate ſeruati vaticanatione, & audientia reiterantur in citatione ad ſententiam in vim Bullæ Innocentianæ.*

29 *Decl. ot tamen non ſanentur termini nullo modo ſeruati.*

30 *Termini, Ad videndum decerni, & relaxari mandatum executiuum non poſſunt ſimul inculcari, niſi in obligatione fuerit in mandatum conſenſum.*

31 *Termino, Ad dicendum contra, pendente poteſt, parte non opponente, decerni etiam mandatum executiuum.*

32 *Sententia valida eſt lata eadem die, qua fuerunt producta iura.*

34 *Iura producta parte citata ad dicendum contra, & nec generaliter opponente dicuntur tacito approbata, & probant, etiam quod ſint infirma & in conia inoluta, nec poſſunt amplius impugnari, & num. 35. & 36. vbi Decl.*

35 *Limita ſi Iudex tacite non recipiat, quia tunc, ſicut ille poteſt ex officio reijcere, ita etiam pars poteſt opponere, quod non ſint in forma probanti.*

36 *Procuratore citato, ad dicendum contra iura, nihil opponente præſumuntur iura legitime extracta, alias diceretur negligens, & in culpa, quod in dubio non præſumitur.*

[*Oppoſitione generali non facta in termino citationis ad dicendum contra non ſuffragatur ſubſecuta oppoſitio in ſpecie ſiue coram eodem Iudice, & in prima inſtantia, ſiue coram alio, & in ſecunda.*
Iura, & inſtrumenta producta cum citatione ad dicendum contra, ſi pars nec generaliter oppoſuerit plenè probant, etiam quod ſint informia, & ibid.

37 *Citatio ſit, vt citatus ſtat actum faciendum, comparet, & ſe opponat.*

38 *Citatus non contra dicens approbare, & conſentire præſumitur.*

[*Citatus non contra dicens videtur ſibi præiudicare.*
Productio tatenus nocet, quatenus ſcriptura probet Decl. vt ibid.
Scriptura probat contra producentem.
Scriptura probat, parte non opponente de recognitione.
Productio iurium, qua parte non fuit acceptata, non præiudicat.]

39 *Decretum faciendum in termino citationis, ad dicendum contra iura.*

Iura ad cauſam facientia tenetur Iudex admittere, ne partis defenſiones pereant, & poſita ad partes mandare in actis poni, & de actis fieri, alias poteſt appellari à non admiſſione.
Originali deperdito fides datur copiæ in actis repertæ, & fortius concurrentibus adminiculis.
Scriptura producta cum citatione ad dicendum contra, & à Iudice admiſſa, dicitur eſſe in actis, & remanet authentica, & publica, vt erat prius, non autem ſit iudicialis, vbi ratio, & ibid.
Notarius actuarius dat inſtrumentum actus productionis non autem ſcripturæ productæ, ſed illud dat Notarius, à quo fuit ſcriptura publicata.]

40 *Copia productorum in manuuentione non decernitur, ſed volenti datur per Notarium ſoluta mercede.*

41 *Copia in nullo iudicio, ſeu tribunali in vrbe decernitur, niſi in foro Capitolino.*

[*Copia productorum generaliter de iure communi decernitur, ſi pars petat.*

42 *Citatio ſit aliquando, ad declarandum, an velit ſtare ſimplici copiæ.*

[*Expenſæ extractionis, quando non ſint taxandæ, vel in modicum.]*

43 *Declaratio facienda in termino citationis ad declarandum, an velit ſtare copia ſimplici.*

[*Copia ſimplex inſtrumenti probat, & executioni demandatur contra illum, qui in ipſam conſenſit, non contra alios.*
Declaratio de ſtando ſimplici copia poteſt fieri etiam per procuratorem non habentem ſpeciale mandatum. vbi ratio, & declaratio.]

44 *Decretum faciendum in termino citationis, ad declarandum, an velit ſtare copia ſimplici.*

45 *Declaratione facta de ſtando copia ſimplici non liberatur aduerſarius à ſeruatione terminorum ſeruandorum ex natura cauſæ.*

[*Declaratione facta per vnam partem de ſtando indicationi etiam alia pars indicationi ſtare tenetur ad æqualitatem ſeruandam.*
Indicationi vt aliquis ſtare cogatur, ſeu ſimplici copiæ additur ſignatura ſanctiſſimique reſcribit, vt hic.
Papa non valet ex poteſtate ordinaria, & ſine cauſa diſponere, vt ſtetur copiæ ſcripturæ priuatæ.
Subſcriptio Notarij ſufficit, quod eſſet intelligibilis tempore productionis, quamuis poſtea effecta ſit non legibilis.

46 *Indicatio ſola inſtrumenti ſufficit, vbi pars declarat velle illi ſtare.*

Observatio XCVII.

De Probationibus per Iurium productionem, de Citatione ad dicendum contra Iura; de Proteſtatione Generalia contra Iura, *& de Iudicis Decreto deſuper interponendo.*

IN probatione facienda per iurium,
ſeu Inſtrumentorum, & ſcriptura-
rum productionem, ſeu repetitio-
1 nem † citanda eſt pars ad dicen-
dum contra, vel ſunt parte præſen-
te producenda, vel repetenda, alias
non ſunt de actis, nec probant, *Bar. in extrauag. ad
reprimen. verſ. de plano. Marant. de ord. Iud. par. 6. act.
8. n. 35. vbi Add. n. 45. & 46. Addent. ad Pract. Pap.
in for. product. Inſtr. ad gl. exhibens. in verb. exhibens.
In ad gl. in illis, in verb. praſens. & in for. petend. cop. ad
gl. terminum. Formul. Aduocat. tract. 2. c. 16. mihi fol. 11.
Caballin. ad Conſt. March. libr. 5. c. 28. num. 2. & 3. Luc.
Pet. in pract. lib. 2. c. 4. n. 4. & cap. 8. num. 1. & 3. Veſtr.
in pract. lib. 6. cap. 1. n. 7. vbi Granat. ſub n. 24. & 25. &
idem Grauat. ad eandem tract. Veſtr. libr. 5. c. 2. n. 4. Sa-
luſt. Tib. in pract. A. C. lib. 1. c. 29. c. 31. n. 3. c. 34. n. 1. &
lib. 3. c. 15. in fin. Pancirol. in pract. par. 2. fol. 134. verb.
primus ergo teſtis vbi Add. in V. & producitur. Vant.
de nullit. ex defect. citat. n. 55. Ruginell. de appell. §. 10.
gl. 5. n. 4. & gl. 7. Borell. in ſumm. deciſ. tom. 1. tit. 44. nu.
164. Giurb. dec. 26. numer. 3. & 4. Grat. diſcept. for. c.
574. num. 28. Caputaq. deciſ. 99. numer. 1. par. 2. & dec.
517. num. 5. par. 3. Mantic. dec. 32. num. 9. & dec. 177.
numer. 1. Rot. poſt tract. Pacific. de Saluian. deciſ. 162.
numer. 4. Rot. apud Zacch. ad Galeſ. de obligat. Cames.
dec. 136. num. 4. & Rot. recent. dec. 561. numer. 11. par.
1. Rot. in Placentina Deuolutionis coram Penia, penes
Marcheſ. de comm. part. 3. fol. 157. numer. 1. Greg. XV.
dec. 209. num. 5. vbi Adnot. numer. 8. dec. 100. numer. 3.
vbi etiam Adnot. num. 4. & dec. 508. numer. 4. Adnot.
ad dec. euſdem 29. numer. 11. Rot. in Ferrarien. Archi-
praſbyteratus coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt
tract. dec. 238. numer. 10. & ſeqq.* [*Ant. Sol. ad decret.
Sabaud. libr. 3. tit. de oppoſit. cons. form. extrinſec. in-
ſtrument. gl. 1. numer. 3. Thomat. dec. 100. numer. 8. Rot.
recent. dec. 394. num. 5. par. 3. & dec. 9. numer. 3. par. 4.*
vbi quod iura fiunt de actis ſtatim atque producta
ſunt parte citata ad dicendum contra, *& in Roma-
na Caſalis Sancti Nicolai coram Iuſto, poſt tract. dec.
413. numer. 2.* vbi quod ſi inſtrumentum non ſit pro-
ductum parte citata, & factum de actis dicitur nul-
liter proceſſum, *in Placentina Nullitatis ſubhaſta-
tionis coram R. P. D. Ginſterio, poſt tract. deciſ. 637.
num. 1. 5. 12. & ſeqq. Lotter. de re benefic. lib. 3. q. 11.
num. 83. Buratt. dec. 134. num. 9. & ibi Add. num. 14.
& 15.* vbi limitat in tertio petente admitti ad cau-
ſam quia ipſe ad docendum de intereſſe poteſt iura
producere abſque partis citatione. *dec. 683. num. 1.
& 3.* etiam quod à Notario fuerit parti aduerſæ co-
rum tradita copia, cum hoc non ſuppleat citationem,
quæ fit non ad effectum ſimplicis notitiæ, ſed etiam
ad effectum faciendi, nempe ad dicendum, & oppo-
nendum contra, *Duran. dec. 33. num. 10.* Eſtque cita-
tio reproducenda, alias dicerentur iura in actis, ſed
2 non de actis, *Duran. dec. 125. numer. 9.* † & idem di-
cendum eſt de iuribus, ſeu examine alicuius teſtis,
ſeu articuli ad partem poſiti, *iuxta tradita per Veſtr.
in pract. lib. 6. cap. 2. numer. 24. Saluſt. Tib. in pract. A.
C. lib. 2. cap. 8. num. 19. & cap. 40. numer. 3. & cap. 41.
num. 1. Caputaq. dec. 297. par. 2. Rot. recent. dec. 325.
num. 3. par. 1. quæ eſt etiam penes Marcheſ. de comm.
par. 1. fol. 221.* nam, qui eis vti voluerit, debet inſta-
re pro illorum admiſſione præuia partis citatione,
& Iudicis decreto, alias huiuſmodi iura habentur
pro non productis, & teſtes pro non examinatis, &
non ſunt de actis, *Veſtr. & Rot. vbi ſupra Saluſt. Tib.
d. cap. 8. num. 20. Rot. in Cæſaraugustana penſionis co-
ram cardinali Pamphilio ſeniore, penes Marcheſ. de
com. p. 1. fol. 565. num. 5. Cyriac. contr. for. lib. 1. contr. 89.
n. 19. Gratian. diſcept. for. cap. 468. num. 90. & 91. &
cap. 677. numer. 39. & 40.* Et † poteſt, ſeu etiam debet 3
Iudex Iuribus non productis parte citata non dare
fidem, & procedere, ac ſi non eſſent producta, *Sa-
luſt. Tib. d. lib. 3. cap. 15. in fin. Caputaq. d. deciſ. 117.
numer. 5. & ſeqq. par. 3.* † niſi productio fieret in vlti- 4
ma die termini aſſignati, quia tunc valeret abſque
partis citatione, *Add. ad pract. Marant. part. 6. act.
8. num. 45. & 46. Granat. ad Veſtr. lib. 6. cap. 1. numer.
25.* [*Fenzon. ad Statut. Vrb. libr. 1. cap. 77. ſub nu. 10.*]
& idem ſi productio fieret ſub termino dato ad pro-
ducendum ſcripturas, vel ad probandum per omne
genus probationis, *Add. ad pract. Marant. d. par. 6.
act. 8. num. 46.* Vt † etiam reſpectu relationis periti, 5
& examinis teſtium facti ſeruatis ſeruandis, non re-
quiritur alia citatio ad dicendum contra, ex quo iſti
actus prouenium ex decreto, & facto Iudicis *Rot.
in Romana ſexaginta millium coram Reuerendiſſimo D.
Coccino, poſt t. act. dec. 203. numer. 2.* [licet loco ci-
tationis ſoſſiceret etiam intimatio ipſius productio-
nis. *ſecundum Thomat. dec. 115. numer. 13.* prout ſæpe
ſeruatur in partibus,] Et † produci debent omnia, 6
quibus quis vſurus eſt in Iudicio, & ſuper quibus in-
tendit facere fundamentum. *Cyriac. contr. for. lib. 1.
contr. 160. numer. 1.* atque tota ſcriptura, non autem
particula, niſi ſimus in eo qui totam ſcripturam ha-
bere non poteſt, ſeu non debet, vt in legatario, *Rot.
diuerſ. dec. 755. numer. 1. & ſeqq. par. 2.* [*Bart. in Rubr.
ff. de non. oper. nunciat. num. 7. vbi Iaſ. numer. 8.* qui de
communi. *Buſſatt. conſ. 16. numer. 12. & 13. Cyriac.
contr. for. libr. 2. contr. 289. numer. 22. Rot. recent. deciſ.
254. n. 4. p. 3. & dec. 75. n. 7. dec. 467. n. 4. par. 4. & in
Fanen. Iuriſdictionis coram Iuſto, poſt tract. dec. 342.
num. 2. & 3.* vbi præſertim ſi agatur de exhibitione
inſtrumenti, quod totum haberi poteſt, & fit Iudici,
& non de exhibitione, quæ fit parti, & redditur ra-
tio, quia in inſtrumento poteſt aliquid eſſe, quod de-
claret partem extractam, *in Romana Confirmi coram
Card. Sacrato, poſt tract. dec. 383. numer. 2.* vbi, quod
ſcripturæ non integræ non probant. *Buratt. dec. 243.
num. 4.*] & Peruſiæ quod particula legati in publicam
formam extracta fidem faciat ad fauorem tamen
ipſius legatarij fuit prouiſum per Conſtit. Cardina-
lis Vrbini *rubr. 20. addit. 8.*

Forma † ſolita citationis in Romana Curia eſt, 7
Ad dicendum contra iura producta, & repetita, vi-
dendum iura teſtes ſuper illorum recognitione,
quatenus opus ſit, admitti, & mandari teſtium dimiſ-
ſa copia collationata *ad primam diem*, vt *per Luc.
Pet. in pract. d. libr. 2. cap. 8. num. 1. Veſtr. in pract. d.
lib. 6. cap. 1. numer. 7. & ſeqq. Saluſt. Tiber. in pract. d.
lib. 1. cap. 29. cap. 31. num. 3. cap. 34. numer. 1. & lib. 2.
cap. 1. num. 27. & cap. 41. numer. 1.* In cuius termino,
facta per Curſorem, vel nuncium relatione de il-
lius executione, pars, quæ citauit, accuſat partis ad-
uerſæ contumaciam; Et, † ſi iura reperiantur iam 8
producta, ſeu rogata per notarium actuarium, illa
repetit in parte, & partibus, pro ſe, vel principali
ſuo, & contra partem aduerſam facientibus, & non
alias, aliter, nec alio modo, *Rot. in Interamnen. Dotis
coram M. Andrea, poſt tract. dec. 144. num. 8.* ſi verò

X 3 pro

producta, ſeu rogata non ſint, ea facto producit pa-
riter io parte, & partibus, *vt ſupra.* Sed quia huiuſ-
modi proteſtatio aliquando non ſufficit, quin pro-
ducens videatur etiam partes contra ſe facientes per
productionem approbaſſe. [*Graum. theor. 20. num. 1. & ſeqq. & n. 24.*] Vnde qui producit admodum par-
ce, & conſulte producere debet, *dicit Veſtr. d. lib. 6. c. 1. n. 1. & Luc. Pet. d. lib. 2. c. 8. n. 16.* mos, & cautela in-
9 oleuit in Romana Curia, & præſertim io Rota, † vt
Iura per compulſum producantur per alium nota-
rium eiuſdem Tribunalis, ita vt notarius cauſæ no-
tet in actis productionem præuia compulſione fa-
ctam fuiſſe à tali connotario & vbi Iura fuerint ſic
producta, ſolet litigans, ſeu Actuarius ſub nomine
litigantis repetitionem illorum ſubnectere cum pro-
teſtatione, inquantum pro parte producentis faciant,
& non alias, aliter, nec alio modo, *vt ſupra, Luc. Pet. d. lib. 2. c. 8. n. 1. 5. & 6. Veſtr. d. lib. 6. c. 1. n. 6. vbi Gra-
nat. n. 20. & ſeqq. vbi vide, & vide etiam Pract. Pap. in form. producen. Inſtr. & ibi gl. in illis partibus, & ibi Add. Tuſc. in verb. productio, concluſ. 872. num. 123. & ſeqq. Scacc. de Iudic. lib. 2. c. 11. n. 485. Melch. Lotter. de re benef. tom. 1. lib. 2. q. 46. n. 59. Greg. XV. deciſ. 432. n. 4. & ſeqq. & Add. ad dec. eiuſdem 238. n. 15. vbi ex Coputaq. deciſ. 195. n. 5. par. 1. & aliis,* quod productio
per compulſum non præiudicat io iuribus alienis,
ſecus in propriis, & inferius, quod huiuſmodi cautela
non ſuffragatur, quando quis io ſcripturis productis
ſuam fundat intentionem. *Rot. in Peruſina releuationis indemnitatis coram Eminentiſſimo D. Cardinali Pam-
philio, poſt tract. deciſ. 120. n. 9.* vbi, quod productio
per compulſum non operatur approbationem, ſeu
ratificationem. [*Thomat. dec. 59. num. 35.* vbi ſimiliter,
quod productio per compulſum non præiudicat. *Rot. recent. dec. 490. n. 5. par. 3.* vbi pariter, quod productio
per compulſum excludit approbationem contento-
rum in productis, *& dec. 361. num. 2. par. 4.* vbi etiam,
quod ſcripturam productam per compulſum, & in
parte, & partibus tenetur producens in omnibus ap-
probare, ſi in ea ſuam fundet intentionem, in quibus
etiam terminis, vel in terminis productionis proprio-
rum iurium intelligendus videtur, *Gramat. theor. 20. ſub n. 12.* dum habet, quod tacita confeſſio reſultans
ex productione præiudicat etiam per compulſum.
& dec. 360. num. 4. par. 5. recent. vbi etiam, quod pro-
ductio per compulſum non præiudicat in iuribus
alienis, ſed in propriis, *& deciſ. 304. num. 21. ead. par, 5. recent. & penes FonZon. ad Statut. Vrb. deciſ. 167. verſ. & licet ad euitandam.* vbi pariter, quod huiuſ-
modi productio non ſuffragatur in propriis iuribus,
ac inſtrumentis,] ac citans petit Iura admitti, & man-
dari ſibi reſtitui dimiſſa in actis copia collationata,
10 prout in citatione. † In quibus, ſi in aliquo erratum
ſit, poterit nihilominus ipſe producens errorem al-
legare, & probare, *Ant. Fab. in ſuo Cod. Fabr. libr. 4. tit. 16. defin. 14.* [Adeo vt ſi fuerit productum exem-
plum inſtrumenti, in quo deficiat aliqua ſolemnitas,
vt puta, locum loci, poſſit poſtea produci aliud cum
appoſitione d. loci, quia, licet Notarius lite penden-
te, & poſt oppoſitionem non poſſit locum appone-
re, nec errorem corrigere, non tamen ex hoc dici
correctionem fuiſſe factam lite pendente, & poſt
productionem alterius, nec præſumitur, niſi probe-
tur, *Rot. recent. dec. 554. n. 3. par. 4.* & ſecundo exem-
plo tamquam pleniori, & validiori ſtandum eſt, *d. dec. 554. in fin.* Prout inſtrumentum datum extenſum
poſt motam litem, niſi conſtet de tempore extenſio-
nis præſumitur extenſum tempore congruo, *Rot. re-
cent. dec. 367. n. 9. par. 4.* & nihilominus extenſio etiam
facta lite pendente, non in parte ſubſtantiali, ſed io
clauſulis videtur admitti poſſe, *Rot. recent. d. deciſ. 367.*
11 *n. 9. par. 4.*] † Inſtrumenta autem, & iura non produ-
cta, aut repetita parte citata non eſſent de actis, etiam
quod eſſent rogata à notario cauſæ. *Greg. XV. deciſ. 508. n. 4. & 6. Rot. in Ferrarien. Archipresbyteratus coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. dec. 238. n. 11.* [*Rot. recent. dec. 285. n. 1. verſ. at in caſu propoſito, & n. ſeqq. par. 4.*] † vel inter alios, ſeu à tertio io actis 12
eiuſdem notarij producta, *Cyriac. contr. for. lib. 1. contr.*
37. n. 4. † ſeu etiam inter eaſdem partes in alia Inſtan- 13
tia, ſeu Iudicio, *Tuſc. in verb. Iudex concl. 208. num. 9. Greg. XV 431. n. 5. Rot. in d. Ferrarien. Archipresby-
teratus, poſt tract. dec. 238. n. 12.* Nec eſſent habenda in
conſideratione, quia † Iudex ex actis non aliunde ſu- 14
mere poteſt informationes, & mouere ſe ad iudican-
dum, *Tuſc. in d. verb. Iudex concl. 398. per tot. Adnot. ad dec. 1. Greg. XV. num. 5. & dicitur in deciſ. eiuſdem Greg. 224. n. 5. vbi etiam Adnot. n. 6. Rot. in d. Ferra-
rien. Archipresbyteratus, poſt tract. deciſ. 238. num. 7. & ſeqq.* [*Thomat. dec. 78. n. 6.* vbi ex allegatis, & probatis,
Aſin. de execut. §. 3. c. 7. per tot. vbi ex illis, quæ ei vt
Iudici conſtant. *& §. 6. c. 32. n. 3.* vbi, quod iudicare de-
bet de eo, quo ſibi liquet. *Rot. recent. dec. 173. n. 2. deciſ. 417. n. 4. part. 3. & dec. 26. n. 6. par. 4.* Nec poteſt mo-
ueri ad iudicandum ex iis, quæ ſunt extra acta, ſeu ex
extra iudicialibus informationibus, *d. dec. 173. numer. 2. & d. dec. 416. num. 4. par. 3. recent.* nec ſe fundare
in his, quæ producta non ſunt, *Cyriac. contr. for. lib. 1. contr. 160. numer. 2.* & quatenus ſe fundet, ſententia
nulla remaneret, *Rot. in Fauentina Computorum coram Manzanedo poſt tract. dec. 604. numer. 1.* etiam ſi pro-
ducta fuerint coram eo in alia cauſa, & inter eaſdem
perſonas, niſi denuò producantur, *Cyriac. d. contr. 160. num. 2.* ſicuti productio facta in vno iudicio non no-
cet in alio, *Greg. XV. dec. 432. num. 4. & 5.* nec facta
ad vnum finem, ſeu certum effectum nocet, vel ope-
ratur quoad alium, *Rot. recent. dec. 231. numer. 3. par. 3. & dec. 351. num. 6. par. 4. Duran. deciſ. 233. numer. 6.*
Nec quoque productio facta dici poteſt in ſeruatio-
ne terminorum ſubſtantialium, in quibus continetur
citatio ad dicendum contra, niſi in die, ſub qua ter-
minus cadebat, ipſe terminus ſeruatus fuerit, *Rot. recent. dec. 285. num. 2. par. 4.* prout nec ad ſaluandum
ſeu in acta deducendam d. productionem ſufficit
extra Rotam reiteratio terminorum ſubſtantialium
in vim Innocentianæ, quæ extra Rotam locum non
habet, *d. dec. 285. numer. 1. par. 4. recent.*] Ac ideo, † vt 15
iura dicantur de actis, debet non ſolum pars citari
ſed debent in eiſdem actis realiter, & non verbali-
ter tantum produci, ſeu ſpecialiter, & non generali-
ter tantum reperi, & illorum copia, vel originale
dimitti, ac peti, vt regiſtrentur, quod factum appa-
reret per verba, facto producit, tenoris, &c. ſeu ani-
mo rehabendi, &c. *Marant de ord. Iud. par. 6. act. 10. numer. 3. Contard. de moment. poſſ. limit. 9. numer. 27. Gratian. diſcept. for. cap. 121. num. 33. cap. 156. numer. 25. cap. 574. num. 28. cap. 1000. num. 16. & ſeqq. Add. ad dec. 59. Greg. XV. numer. 15. & ſeqq. Rot. in Placen-
tina Reuolutionis coram Penia, penes Marcheſ. de comm. par. 3. fol. 157. ver. tertius caſus. Rot. in Roma-
na Saluiani 19. Aprilis 1621. coram Buratto. in Bo-
nonien. de Poeſis coram Vbaldo, poſt tract. dec. 60. num. 3. in Fulginaten. Pecuniaria coram R. P. D. Pirouano, poſt tract. dec. 338. numer. 9. & 10.* [*Ant. Sol. ad decret. Sabaud. libr. 3. tit. de oppoſit. contr. form. extrinſec. produt. gl. 1. numer. 4. & in Senen. Coadiutoria coram R. P. D. Pirouano, poſt tract. deciſ. 542. numer. 2. Duran. dec. 33. num. 8. & 9. Buratt. dec. 134. numer. 10. & 11.*
licet productio plurium iurium in concreto, ſeu
generalis, & indiſcreta, vel quæ fit producendo ſac-
culum, ſeu faſciculum ſcripturarum abſque ſpecifi-
catione, & deſignatione particularium iurium re-
leuet, ſecundum communem opinionem, & practi-
cam, ex quo vti reſtricta ad contenta in ſacculo, ſeu
faſciculo

faſciculo non dicitur incerta, *Cagnol.in l.1.num.43.*
C. de eden. vbi niſi tamen contra huiuſmodi produ-
ctionem generalem aliquid opponatur, ſecus è con-
tra, *Ant. Sol. ad decret. Saband. libr.3.tit.de oppoſit.*
contr.form.extrinſec.inſtrument.gl.1.num.10.& ſeqq.
& ſufficit etiam, quod productio reperiatur adnotata
in vna ex pluribus ſcripturis productis, & inſimul
conſortis habentibus ordinatam conſequentiam, *Du-*
ran.dec.9.num.17.

Prout ex verbis, Quorum tenores,&c. cum exce-
ptione partis,quod anno, menſe, & aliis ſolemnita-
tibus careant, videretur conſtare de reali productio-
ne, cum iſti defectus non potuiſſent à parte alias
diuinari, *Rot.recent.dec.130.num.5.par.4.*& ex verbis
ſententiæ, viſis omnibus actis,& actitatis, ſi concur-
rat veriſimilitudo,atque ex curſu biennij, *Buratt.dec.*
217.n.6. & 7. Ac vbi exhibitio,& productio iurium
non fuiſſet realis, ſed ſolum verbaliter,& animo re-
portandi, & actualiter fuiſſent reportata,perinde eſ-
ſet,ac ſi nunquam fuiſſent exhibita, *Ant.Sol.ad de-*
cret.Sabaud.libr.3.tit de oppoſit.contr.form.extrinſec.
inſtrument.gl.1.n.6.& 7. vbi, quod productio verba-
lis per Notarium demonſtratur per verbum,vt aſſe-
ruit, *Rot.recent.dec.507. num.4.par.4.* & ſola produ-
ctio verbalis,nec producenti noceret, *Greg.XV.dec.*
16 *432.n.6.*]† Nec ſufficit ſola indicatio, *Grat.diſcept.*
for.cap.725.n.29.& ſeqq. nec exhibitio coram Nota-
rio,& teſtibus,niſi formiter coram Iudice producan-
tur, *Rot.poſt.Zacc.ad Galleſ.de oblig.camer.dec.136.*
n.5.Ant. Sol. ad decret.Saband.lib.3. de oppoſit.cont.
form. extrinſec.product. gl.1.n.1. vbi quod exhibita
Iudici pro animi informatione non dicuntur in actis
contineri,producta autem ſic, *& n.2.*Ita vt niſi con-
ſtet in actis de actu effectualis productionis,ipſa iura
de actis non dicantur, *Rot.recent. dec.9.n.4. par.4.*
*Buratt.dec.583.n.2.& 3.*Nec ſufficiat comparitio, &
proteſtatio aduerſarij in termino citationis,nec quod
inſtrumentorum ſit regiſtratum in extractu, *Buratt.d.*
*dec.683.n.2.& 3.*Nec poſſit productio iuſtificari per
teſtes, *Lotter.de re benef. lib.3.q.11.n.84.* Sed bene
productio actorum verbalis,& generalis ſufficeret,&
haberetur pro reali, ſi ita eſſet de ſtylo probando
etiam per atteſtationes extraiudiciales Curialium, &
Notario vti ordinatorio,vt huiuſmodi viget ſtylus in
foro Eccleſiaſtico Florentino, *Burrat. deciſ.217.n.1.*
& ſeqq.]

Ex aduerſo vero ille, qui citatus fuit, præmiſſa
proteſtatione citra conſenſum in iuriſdictione, niſi
ſi,& quatenus,&c. & nullitatis actorum,& agendo-
rum,& quod nemo &c.ita quod &c. *vt adnotauimus*
17 *ſupra obſeru.85. & 86.* † contra aſſerta iura dicit ge-
neralia verbo ſaluo iure opponendi in ſcriptis,vel in
ſpecie ſuis loco,& tempore, *Luc.Pet.in pract.d.lib 2.*
cap.8.num.10.& 14.& Veſtr. in pract.lib.5.c.14.ſub
num.6.& cap.vlt.num.10.& 13.Saluſt.Tib.in pract.
A.C.lib.1.cap.34.num.3. & lib.2.cap.2. num.28.cap.
13.num.5.& 6.& lib.3.cap.15.num.2.Melch.Lotter.
de re benef. tom.1.lib.2.q.46.num.59. Caputaq. dec.
323.num.1.dec.330.num.4. par.1.dec.278. in princ.
& dec.279.in prin.& n.1.par.2.Beltram.ad dec.291.
Greg.XV.ſub num.6.

18 Quæ † exceptio generalia contra, licet non im-
pugnet, *Gabr.conſ.40.in fin. lib.1.Tuſc in ver. exce-*
ptio, concl.397. num.12. [quod tamen cogitandum
19 reliquit, *Grauat. theor.20. n.23.*] † nec habeat vim
oppoſitionis exceptionum, *Grat.deciſ.89.n.3. in ad-*
20 *dit.*† nec faciat, vt fauorabilia impugnata dicantur,
*Tuſc.in verb.nota ſpeciali digna &c.n.55.*Eoque mi-
nus ſi iura in eadem proteſtatione acceptentur in
21 parte,& partibus, *vt per Luc.Pet.d.c.8.num.10.lib.2.*
nec iudicium impediat, *ad tradita per Vant.de nullit.*
in tit.qual.ſent. & proceſ.qui dic.null. &c.ſub n.29.

† facit tamen,vt iura,& alia producta non dicantur ac- 22
ceptata, *Mart.de clauſ.par.1.clau.56.num.1.Grat d.*
dec. 89. in add. num.5. † & præſeruat excipienti ius 23
quandocumque impugnandi, & excipiendi in ſpe-
cie,ſeu etiam in ſcriptis *Luc.Pet.Saluſt.Tib. & Bel-*
tram loc.proxime cit.Tuſc.d concl.397.num 5.& ſeqq.
Mareſcott. var. reſolut.lib.1. cap.81.n.10. Mart d.
clauſ.56.n.4 6. & 7 Grat.dec.122. in add.n.1. par.1.
Rot.diuerſ.dec.254.num.6.Rot.recent.dec.614.num.3.
*part.3.*vbi quod non tamen poteſt oppoſitio ad ſpe-
ciem deduci poſt rem iudicatam, *& idem habetur per*
Tomaſ.tract.1.de clauſ.legitimat.tit.15.n 443.& fuit
dictum in Miranden. Viſionis coram Reuerendiſſimo
D.Coccino,poſt tract.dec 664.num.21.& coram Greg.
*dec.292.in fin.vbi Beltram num 6.*etiam quod in ter-
mino copiam iurium non acceperit, *Luc. Pet. in*
pract. lib.7. cap.10. num.6.] *& ita crederem intelli-*
gendum eſſe Seraph.dec.227.num.3. & Grat.dec.25.in
add.num.3.& diſcept.for.cap.363.num.11. & 12.prout
ita ſe ipſum declarare videtur idem Grat.d.dec.89. in
add.num.3.& diſcept.cap.168.num.20.& ſeqq.& cap.
455.num.2.& 3.Caputaq.dec.323. & dec.330.num 4.
par.1.& dec.279.part.2.[*& Rot.in Romana Saluiani*
17. Septembris 1621. coram Buratto, verſ.ſed impu-
gnabatur,quæ eſt penes Fenzon.ad Statm.Vrb.deciſ.
139.& inter impreſſas eiuſdem dec.584.n.4.] quod † 24
poſtea exceptio ad ſpeciem non reducatur, proteſta-
tio, generalia contra, nihil operatur, *Mart.d.clauſ.*
56.num.7.& 8.Grat.d.dec.25.in add.num.2. [*Rot.di-*
uerſ.d.dec.254.num.6.par.1.] licet, † ſi fuiſſet facta 25
productio iurium,& crediti petitio,& exaduerſo di-
ctum,generalia contra,dicatur lis conteſtata, *Seraph.*
deciſ.290.num.2.

Poteſt etiam, & ſolet cum proteſtatione, genera-
lia contra, addi, & pendente termino ad dicendum
contra nihil aliud fieri, nam † tunc non poterit 26
ſeruari,nec inculcari alius terminus,neque decretum
niſi ſuper admiſſione iurium,& pro alio decreto erit
iterum pars citanda pro alia die, *Saluſt.Tib.d. lib.1.*
cap.34.num.3 & lib.2.cap.2.num.28 & ſemel Veſtr.
in pract. lib.6. cap.1. ſub num. 5. Canaler. deciſ.329.
numer.1. Rot. in Cæſaraugnſtana Canonicatus coram
Iuſto,apud Marcheſ.de comm.par.3.fol.127.ſub num.
1. † Terminus enim ad dicendum contra ſerua- 27
tur ſolus, & ad primam, quia citatus indiget copia
ſed alij termini poſſunt plures eadem die ſeruari,
Veſtr.in pract.lib.6.cap.1.num.5.in fin.Rot. in Noua-
rien.Bonorum coram Reuerendiſſimo D.Coccino, poſt
tract. deciſ. 241. numer.9. la 1. intelligendo tamen
de terminis, & actibus inter ſe compatibilibus, &
qui vno,eodemque tempore ſint explicandi, *vt in d.*
Nouarien. Vnde, † licet termini ſubſtantiales in 28
Curia neceſſarij in cauſis ordinariis ſeruentur om-
nes vnica citatione, & audientia, quia tamen hoc
videtur nulliter fieri, emanauit Innocentiana, cuius
vigore pro ſanatione in citatione ad ſententiam
ſeruatur terminus pro reiteratione omnium ipſorum
terminorum ſubſtantialium, *Veſtr. in pract.libr.6 c.*
vlt.numer.6.& lib.7.cap.1.num.5 Vant. de nullit. in
tit.qual.ſent. & proc.&c. numer.89. Saluſt. Tiber. in
pract.A.C.lib.2.cap.15. numer.9. Caputaq. dec.149.
*num.7.*vbi quod † non tamen ſanantur termini, qui 29
nunquam fuerunt ſeruati, *dec.250. num.1. dec.255.*
num. 2. par. 3. ſed † termini ad videndum decerni 30
& relaxari]mandatum exequutiuum non poſſunt ſi-
mul inculcari, niſi in obligatione fuiſſet in man-
datum conſenſum, *Rot.in Narnien.frumenti coram*
Cardinali Lancellotto, apud Marcheſ.de comm. par.
5. fol. 724. numer. 2. & in Romana Pecuniarum de
Pinellis coram Orano, penes eundem Marcheſ. part.
2.fol.591. numer.2. Zacch.ad Galleſ.de oblig.Camer.
quæſt.36. numer.2. & ibi Rot. deciſ. 19. numer. 4.

X 4 Et

31 Et quod, † parte non opponente, poſſit decerni
mandatum executiuum pendente termino ad dicen-
32 dum contra, *eſt dec. Pm.*486.*n.*1.*lib.*2.quod † ſenten-
tia valeat lata eadem die, qua fuerunt producta iura,
tradit *Rota in Interamnen, decis coram M. Andrea,
poſt tract.dec.*144.*num.*11.

33 Et † ſi ipſe citatus etiam manutentionem prætenda,
proteſtatur iura non admitti in præiudicium pro-
ceſſus executiui, & iudicij poſſeſſorij ſummariiſſimi,
& decreti, ſeu decretorum factorum ſi adſint.

34 Quod † ſi citatus, ſiue ſit principalis, ſiue procura-
tor, in termino ipſius citationis ad dicendum contra
nihil opponat, ſaltim generaliter, non poſſunt ab eo
iura nunc producta amplius impugnari, ſed dicuntur
tacite approbata, & probant, etiam quod ſint infor-
mia, vel in copia ſimplici, *Luc. Pet. in pract. d. lib.* 1.
*cap.*8.*n.*13.*Saluſt. Tib. in pract. A.C. lib.*2.*cap.*14.*n.*4.
35 *&* 6. vbi, † niſi Iudex tacite non recipiat, quia tunc, ſi-
cut Iudex poteſt ex officio reicere, ita etiã pars poteſt
opponere, quod non ſint in forma probanti, *& cap.*
41.*n.*1.*Tuſc. in verb. exceptio, concl.*398.*n.*36.*&* 37.*&
in ver. productio, concl.*874. *Cancer. var. reſol. par.*1.
*cap.*19.*n.*14. *Mareſcott. var. reſol libr.*1.*cap.*81.*n.*10.
36 *Caputaq. dec.*5. *num* 5.*par.*3. vbi quod † ſi procura-
tor citatus nihil opponat, præſumuntur iura legiti-
me extracta, alias diceretur negligens, & in culpa,
quod in dubio non præſumitur, *& dec.*234. *num.*1.
*ead. part.*3. *Rot. in Conchen. limitum coram Comitulo
poſt tract. deciſ.*80.*num.*6. *in Cæſaraugustana penſio-
num. coram Manzanedo, poſt tract. deciſ.*113. *n.*12.
& 13. *in Ianuen. Parochialis coram R.P.D. Durano,
poſt tract. deciſ.*217.*num.*31. *Rot. diu. deciſ.*209.*n.*7.
*par.*4.[*Pacif. de ſalu. inſp.*1. *cap.*7.*n.*4.46. *Rot. recent.
dec.*193.*num.*10.*&* 12.*& deciſ.*664.*num.*2.*&* 3.*part*.
3. vbi, quod non ſuffragatur ſubſecuta oppoſitio in
ſpecie, ſiue coram eodem Iudice, & in prima inſtan-
tia, ſiue coram alio, & in ſecunda inſtantia, *Mart.
Andr. dec.*24.*n.*1. vbi quod iura, & inſtrumenta pro-
ducta cum citatione ad dicendum contra, ſi pars
non oppoſuerit ſaltim generaliter, plenè probant, *&
dec.*86.*n.*14.*Rot. in Torcellana Penſionis coram Comi-
tulo, poſt tract. dec.*363.*num.*5.*Fenzon. ad Statut. Vrb.
libr.*1.*cap.*70.*num.*9. *Rot. in Mirand. Vnionis coram
Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. dec.*664.*n.*20.
vbi, quod parte non opponente poteſt Iudex etiam
iuribus informibus fidem adhibere, *& num.*22. quod
tunc nec in ſecunda inſtantia poteſt opponi. *Add. ad
dec.*290.*Buratt. in fin. dec.*478.*num.*9.*dec.*539.*num.*1.]
*Greg. XV. dec.*292.*num.*3. *& ibi adnot. num.*6. *vbi re-
ſpondetur dec. Mantic.*127. contrarium dicenti, vt
procedat, vbi pars non fuiſſet citata ad dicendum
contra ſed quia eadem deciſio videtur aperte, cita-
tionem ſupponere, poſſet forſan melius reſponderi,
vel locum habeat, quotieſcumque in termino cita-
tionis non fuerit accuſata aduerſarij contumacia in
non opponendo, nec ſubſecutum fuerit decretum
admiſſionis, cum, vt aliquis dicatur contumax, debeat
eiuſdem contumacia accuſari. *Granat. ad pract. Veſtr.
libr.*4.*cap.*4.*n.*17. [*Ant. Sol. ad decret. Sabaud. lib.*3.
*tit.*16.*de poſition. gl.*1.*num.*16.] ſecus vero è contra,
37 † ſit enim citatio adhoc, vt citatus ſciat actum fa-
ciendum, compareat, & ſe opponat, *Vant. de nullit.
ex defect. citat. num.*81. *Rot. diuerſ. deciſ.*178. *num.*1.
*part.*1.*Rot. penes de Cenc. de Cenſib. deciſ.*197.*num.*9.
38 † & non contradicens approbare, & conſentire præ-
ſumitur, *Mart. Anton. var. reſol. lib.*2. *reſol.*30.*n.*26.
& 27.[atque videtur ſibi præiudicare, *Rot. recent. dec.*
165.*num.*8 *par.*4.

Quamuis ipſe producens ſcripturam, quæ non ſit
in forma probanti, ſibi non præiudicet, quin poſſit il-
lam impugnare, quia productio eatenus nocet, qua-
tenus ſcriptura probet, *Hond. conſ.*166. *num.*52. *lib.*
2.*Greg. XV. dec.*432.*num.*3. Quod tamen procedit,
ſi ſimus in ſimplici productione, ſecus ſi etiam in
vſu, & formali approbatione, & obtentione ſenten-
tiæ. *Rot. recent. dec.*219. *num.*5.*par.*4. Et ſi defectus
ſit in ſubſtantia, puta, ſi in inſtrumento deficiat an-
nus, rogitus Notarij, & ſimilia, ſecus ſi ſcriptura in
ſui facie non præ ſe ferat aliquem defectum, alias
nunquam verificaretur concluſio, quod ſcriptura
probet contra producentem, *Rot. recent. d. dec.*219.
*num.*5, *par.*4. Et multo minus verificaretur alia con-
cluſio, quod ſcriptura probet parte non opponente
de recognitione, *Rot. recent. dict. dec.*219, *n.*6.*part.*4.
Prout non præiudicat iurium productio, quæ à parte
non fuit acceptata, *Coccin. dec.*204.*n.*7. Et ex his con-
ciliari poſſunt contrariæ opiniones relatæ *per Add.
ad Buratt. deciſ.*381.*ſub num.*11.]

Iudex † vero in termino dictæ citationis ad di- 39
cendum contra admittit iura ſi, & in quantum, *Luc.
Pet. d. cap* 8.*num.*2 *Saluſt. Tiber. in pract. A.C. lib.*1.
*cap.*34. *num.*4 *& lib.*2.*cap.*41.*num.*1. [Prout iura ad
cauſam facientia admittere tenetur, ne partis defen-
ſionis pereant, & poſita ad partes mandare in actis
poni, & de actis fieri, alias poteſt appellari à non ad-
miſſione, *Marcheſ. de commiſſ. par.*2. *de ſuſpic. Iudic.*
§.1. *ſub numer.*64.] Et in caſu proteſtationis de illa
non admittendo in præiudicium ſummariiſſimæ ma-
nutentionis, addere etiam poteſt, & ſine præiudicio
proceſſus executiui, & iudicij poſſeſſorij ſumma-
riiſſimi, ac mandat iura reſtitui dimiſſa in actis copia
collationata; Et adſit proteſtatio ſuper recognitio-
ne, de qua dicemus in ſubſequenti obſeruatione,
mandat reſtitui facta prius recognitione pro die, &
hora certis intimandis; Et ſi vlterius pars proteſte-
tur, non reſtitui, niſi facta obligatione de reportando
mandat reſtitui *facta obligatione de reportando* ad
omne mandatum ſuum, *Veſtr. in pract. lib.*6.*cap.*1
*num.*11. *Rot. in Bonon. de Poëſis coram Vbalde, poſt
tract dec.*60.*num.*5.

[Originali autem deperdito fides datur copiæ in
actis repertæ, & fortius concurrentibus adminicu-
lis, *Rot. penes Fenzon. ad Statut. Vrb. dec.*18. Obſer-
uandum quoque eſt, quod, dum pars aliquid produ-
cit ad effectum iudicij, & poſtea citat aduerſarium
ad dicendum contra iura producta, & repetita, &
Iudex admittit, quamuis tunc ſcriptura dicatur eſſe
in actis, & de actis, remanet tamen authentica, &
publica, vt erat prius, non autem propterea fit iu-
dicialis, alias omnia inſtrumenta producta, vel re-
petita coram Iudice tranſirent in inſtrumenta iudi-
cialia quod non eſt dicendum, & ideo Iudex inter-
ponit ſuum decretum, admittit iura, ſi, & in quan-
tum, & mandat reſtitui dimiſſa copia collationata,
quæ non reſtituerentur, ſi tranſiiſſent in ſcripturas iu-
diciales ipſaque reſtitutio oſtendit, quod ſcriptura
remanſit illius Notarij à quo fuit publicata, & ab eo
danda eſt partibus petentibus in publicam formam
non autem ab Actuario, à quo ſolum datur inſtru-
mentum actus productionis, *Gratian. diſcept. for.
cap* 312.*num.*41.]

Scripturarum, † productarum copia in hoc iudi- 40
cio non decernitur, *Gail. pract. obſer. lib.*1.*obſeru.*6.
num. 3. ſed volenti datur per Notarium ſoluta ſibi
competenti mercede, quemadmodum † in Vrbe in 41
nullo alio iudicio, ſeu Tribunali, excepto Capitoli-
no, huiuſmodi copia decernitur. [quidquid aliud ſit
generaliter de iure communi, & parte petente,
*Ant. Sol. ad decret. Sabaud. libr.*3. *tit. de oppoſit. cont.
form. extrinſec. product. gl.*1.*n.*3.*&* 4.]

Solet † quoque aliquando, vel ad euitandum ex- 42
penſas, vel ad illas facilius à parte aduerſa recupe-
randum præmitti citatio ad declarandum, an velit
ſtare ſimplici copiæ inſtrumenti, &c. alias videndum
illud

illnd mandari extrahi in publicam formam ſumpti-
bus aduerſarij, *vt per Saluſt. Tiber. in pract. A.C. lib.
2.c.44.n.6.* & [*Galleſ. de oblig. camer. q.27. num.21.
& 23. ſecundum nouam impreſſionem cum Zacchia.*
cum aliàs aliquando, præſertim contra hæredes, non
ſint extractionis in publicam formam expenſæ ta-
xandæ, niſi ad aliquid modicum, *an tradita per*
43 *Duran. dec.161. in fin.*] † in cuius termino aduerſa-
rius poteſt declarare, ſe velle ſtare ſimplici copiæ,
dummodo concordet cum originali, [& tunc huiuſ-
modi exemplum probet, & ad illius executionem
procedi poteſt contra illum, qui in ipſum conſenſit,
quamuis non contra alios, *Galleſ. d. q.27. n.22.* Atque
poteſt declaratio fieri, ac conſenſus præſtari ſimplici
copiæ etiam per procuratorem abſque ſpeciali man-
dato, cum agatur de modico præiudicio, dum de fa-
cili poſſit recurri ad originale, & in Curia hoc paſ-
ſim fit ad euitandas expenſas, ſecus verò vbi origi-
nale non reperiatur, *Rot. recent. dec.456. n.2. part.4.*]
44 quo non declarante † iudex mandat extrahi in pu-
blicam formam ſumptibus, cuius de iure, niſi ad pri-
45 mam diem cum intimatione: & † declaratione facta
non propterea liberatur actor à ſeruatione termino-
rum, qui de iure, & natura cauſæ ſeruari debent, *Rot.
recent. dec.555. n.4. part.1.* [Et teneretur etiam hoc
caſu altera pars ſtare indicationi iurium aduerſarij ad
æqualitatem ſeruandam, *d. dec.13. num.8. & 9. penes
Zacch. de oblig. camer.* quamuis alias, vt aduerſarius
teneatur ſtare indicationi ſcripturæ originalis, ſeu
ſimplici copiæ, adiri debeat ſignatura Sanctiſſimi, &
in caſu conceſſionis, (quod tamen raro conceditur)
additur clauſula, dummodo concordet cum origina-
li, & id, ſi ſcriptura ſit in Vrbe, *Marcheſ. de commiſſ.
par.1. de ſignat. grat. cap.1. n.424.* & quod Summus
Pontifex non valeat ex poteſtate ordinaria, & ſine
cauſa diſponere, vt ſtetur copiæ ſcripturæ priuatæ
tradit, *Gait. de credit. cap.3. tit.4. nu.62.* Demum non
incongrue ſciendum eſt, quod, licet ſubſcriptio No-
tarij poſt productionem effecta ſit non legibilis, ſuf-
ficit, quod eſſet intelligibilis tempore productionis
illius, *l. vnica ff. ſi tab. teſtam. extab. Rot. recent. dec.*
46 *469. num.9 par.4.*] Nec omitto, quod, † ſi pars etiam
declararet, ſe velle ſtare indicationi inſtrumenti, ip-
ſius inſtrumenti exhibitio neceſſaria non eſſet, *Rot. ad
Zacch. de oblig. camer. dec.13. num.1.*

SVMMARIA.

1 Recognitis iurium, & ſcripturarum, parte citata non opponente, non eſt neceſſaria, ſed illa ſiue publica ſiue priuata, ſiue exempla nihilominus fidem faciunt.

2 Recognitionis oppoſitio non attenditur, ſi in termino ad dicendum contra nihil fuit oppoſitum.

[Scriptura etiam in exemplo approbata cenſetur, quotieſcunque ſub termino citationis ad dicendum contra nihil fuit oppoſitum.

Recognitionis defectus quare non poſſit opponi poſt ſeruatum terminum ad dicendum contra ſub quo non fuit oppoſitum.

Proteſtatio non ſuffragatur poſt actum perfectum.]

3 Sententia valet etiam iuribus non recognitis.

4 Recognitio iurium fieri poteſt etiam poſt ſententiam, & quando pars opponit. Decl. vt n.5.

[Recognitionis defectus non eſt nullitas, quæ ſit attendenda.

Recognitio, non facta oppoſitione, poteſt fieri quãdocumque.

Scripturis etiam in formibus poteſt Iudex fidẽ adhibere parte non opponente.

Recognitio facta ſine citatione poteſt denuo fieri magis formalis.

Iudex quamuis poſſit non adhibere fidem ſcripturæ non recognitæ, ſi tamen adhibeat, non poteſt eius ſententia argui de iniuſtitia, nec præbere cauſam reſtitutionis in integrum.

Recognitio facilius remittitur ad effectum poſſeſſorij.]

6 Recognitio iurium facienda eſt, vbi ſub citatione ad dicendum contra fuit de ea oppoſitum, vel dictum, Generalia contra, & poſtea oppoſitum de ipſa recognitione, vel nihil fieri, niſi verificatis verificandis.

7 Et quidẽ parte citata, & per teſtes rite examinãdos.

[Iura non recognita habentur vti ſcriptura priuata, & in forma non probanti, quibus non ſolet fides in iudiciis adhiberi.

Copia ſcripturæ priuatæ non exequitur, niſi producto, & recognito originali.

Proteſtari debet, nihil fieri niſi recognitis iuribus, non ſufficit proteſtatio, non recognoſci, niſi ipſo citato.]

8 Atque ſpecificatis nominibus, & cognominibus teſtium, & cum interrogatoriis, ac interprete, ſi pars opponat.

[Recognitio tenet abſque interrogatoriis, parte non proteſtante, nec illa dante.

Scripturas in partibus producens, ſeu compulſans, poteſt, & ſolet illas recognoſcere facere non expectata oppoſitione.

Articulos dare ad effectum recognitionis, non eſt neceſſe, & quare.

Citari debet in recognitione iurium pars ad videndum iurare teſtes ſuper eorum recognitione, aliàs non efficiuntur in forma probanti.

9 Recognoſcere an, & quomodo cogatur aduerſarius ſcripturam propriam, vel ſui auctoris.

[Scriptura à ſcribente recognoſci debet in qualibet parte iudicij producatur, maxime in ſummariis.

Iuramenti calumniæ recuſatio in recognitione facit præſumere ſcripturam manu eiuſdem confectam.

Appellatio non datur à pronuncia, ſeu præcepto de recognoſcendo, nec ſub prætextu carcerationis, vel impedimenti, cum poſſit quis recognoſcere, vel negare etiam mediante ſpeciali procuratore.

Exceptiones opponere non poteſt aſtrictus ad recognoſcendum, & quare; & quid de exceptione, quod ſcriptura non ſit formiter in actis producta.]

10 Scriptura priuata manu tertij eſt parte opponente verificanda non ſolum per manus recognitionem, ſed per probationem ordinis dati de illam conficiendo, per duos teſtes, nec quoad ordinem creditur ipſi ſcribenti, & num.12.

[Tertio ſcribenti non creditur, quia deponit ad ſuſtinendum, quod à ſe geſtum eſt.

Aſſerens ſe feciſſe aliquid de conſenſu intereſſe habentis non creditur.

Teſtis ſcribens vbi atteſtatur de mandato in corpore apocæ, cui teſtes ſe ſubſcribant, videntur teſtes idem aſſerere.

Ordo ſcribendi probatur ex aſſertione teſtium in ſubſcriptione.

Scribens numerum facit in recognitione, illius præſertim intereſſe ceſſante.

Statutum compellens ad recognoſcendum propriam ſcripturam locum habet etiam in ſcriptura tertij de eius mandato facta.

11 Scriptura priuata dicitur etiam facta à notario vti priuata perſona non habens ſolemnitates publici inſtrumenti.

13 Recognitio fieri debet exhibita tota ſcriptura, non autem per feneſtrellas, vbi falſitatis ſumus non datur.

14 *Recognitio ſcriptura parte inſtante fieri poteſt inter plures ſimiles, vt fit delinquentis in criminalibus.*

[Recognitio facta dicitur cum exactiſſima diligentia ſi interrogatoria fuerint rigoroſa, & ſcriptura teſtibus fuerit oſtenſa per feneſtrellas.

Recognitio probata non dicitur per ſolam enunciatiuam Notarij de ea non rogati.]

15 *Iura non recognita probant, vbi in tribunali, in quo ſunt producta, nota ſunt eorum ſigilla, & legalitates.*

16 *Vel ſi ſint de longinquo, habeant formam publicæ ſcripturæ, & non ſiat ſuſpecta.*

17 *Vel ſi ſint antiqua, ſeu etiam adminiculata, & n. 18. vbi declar.*

[Inſtrumentum antiquiſſimum in Archiuio exiſtens probat etiam non recognitum, & idem de illo, quod habeat ſignum publici inſtrumenti, & in quo ſcriba enuncietur Notarius.

Antiquitatem ſcripturæ ſola data ſine adminiculis non probat, ſed pro adminiculo ſufficit Iudicis iudicium, & reliquo.]

19 *Vel ſi pars aduerſa repetierit pro ſe.*

20 *Iura non recognita deſeruiunt ſaltem pro adminiculo.*

[Recognitione non indiget inſtrumentum à Notario cauſa rogatum.

Iura etiam in forma non probanti fidem faciunt, quando plura concurrunt adminicula.]

Observatio XCVIII.

De iurium recognitione.

1 Recognitio † iurium, & ſcripturarum
parte citata non opponente non eſt
neceſſaria, ſed iura etiam non recogni-
ta, ſiue ſint publica, ſiue priuata, fidem
faciunt, *Saluſt. Tiber. in pract. A. C. lib.
2. cap. 34. n. 4. & lib. 3. cap. 15. num. 3. Tuſc. in verb. re-
cognitio. concluſ. 51. num. 25. & 26. Scacc. de iudic. lib.
2. cap. 11. n. 918. & 933. Rot. diuerſ. dec. 151. n. 1. par. 3.
lib. 3. Caputaq. dec. 99. n. 3. par. 2. & dec. 117. n. 4. par. 3.
Rot. poſt ſecundum vol. conſ. Farin. deciſ. 195. in fin.
Rot. penes Zacch. de oblig. camer. dec. 104. n. 2. Cocc.
dec. 404. in fin. & in noſtris terminis Rot. poſt addit.
Cenc. de Cenſib dec. 87. n. 8. & ſeqq.* Vbi de exemplo,
& de ſcriptura priuata, *& in Fulginaten. pecuniaria
coram R. P. D. Piroüano, poſt tract. deciſ. 338. num. 12.*
[*Caputaq. dec. 99. num. 3. par. 2. Rot. recent. dec. 1. n.
27. & 28. par. 5. Fenzon. ad Statut. Vrb. lib. 1. cap. 84.
num. 1. & 2. & ſub num. 7. verſ. quod dicitur. Buratt.
dec. 347. num. 5. & ſeqq.* vbi de exemplo, & ſcriptura
priuata, & in poſſeſſorio, & manutentione, *deciſ.
478. ſub num. 9. deciſ. 582. num. 1. deciſ. 750. num. 6.*]
2 Et, † ſi in termino ad dicendum contra nihil fuerit
oppoſitum, non poteſt dicto termino elapſo opponi
de defectu recognitionis. *Add. ad deciſ. 292. Greg.
XV. num. 6.* [*Galt. de credit. cap. 3. tit. 4. num. 30.* vbi
de copia copiæ. *Rot. recent. deciſ. 664. num. 2. part. 3.*
vbi, quod cenſetur ſcriptura approbata, etiam quod
ſit exemplum, *& dec. 380. num. 4. & 5. par. 4.* pro-
pter ius quæſitum parti, & lapſum temporis, & ter-
mini, & ne eadem pars grauetur in litis proroga-
tione, & quia nihil releuans opponi poſſe præſume-
tur, ſtante, quod in tempore non fuerit oppoſitum,
Rot. recent. d. dec. 390. n. 5. par. 4. Duran. dec. 18. n. 23.
Nec proteſtatio ſuffragatur poſt actum perfectum,
& in terminis proteſtationis, quod non fieret reco-
gnitio niſi ipſo intimato, *dixit Rot. recent. dec. 710.*
3 *n. 8 par. 3.*] Et † valet ſententia, etiam iuribus non
recognitis, & † poteſt ſemper fieri recognitio, etiam 4
poſt ſententiam, & quando pars opponit, *Saluſt.
Tiber. in pract. A. C. d. lib. 3. cap. 15. n. 3. Rot. diuerſ.
dec. 151. in principio par. 3. lib. 3. & dec. 2. num. 2. par. 4.
Seraph. dec. 1407. n. 1. Rot. poſt ſecundum vol. conſ. Fa-
rinac. dec. 195. in fin. Rot. penes Zacch. de oblig. Camer.
deciſ. 131. n. 3. & 4. Greg. XV. deciſ. 442. n. 4. Rot. poſt
addit. Cenc de Cenſib. dec. 87. n. 13. Grat. diſcept. for.
cap. 551. n. 37.* Vbi, quod recognitio poteſt quando-
cumque fieri, † ſi talis exceptio non fuerit deducta. 5
*Fenzon. in adnotat. ad Statut. Vrb. lib. 1. cap. 84. n. 4. &
5.* vbi ſi oppoſitum non fuerit, *Rot. recent. deciſ. 522.
n. 7. par. 3.* vbi quod recognitionis defectus non eſt
nullitas, quæ ſit attendenda, *& dec. 393. num. 5. par. 4.*
vbi etiam, quod recognitio, vbi exceptio deducta
non fuerit, poteſt quandocumque fieri, *& dec. 1. n. 28.
par. 5. & in Foroliuien. Bonorum coram Bracco, poſt
tract. dec. 344. num. 5. in Placentina Cappellaniæ coram
Card Pamphilio ſeniore, poſt tract. dec. 402. n. 6. in
Arboren. Canonicatus coram R. P. D. Merlino, poſt
tract. dec. 557. n. 5. in Aſtoricen. Præſtimoniorum co-
ram Vbaldo ſeniore, poſt tract. deciſ. 614. n. 13. Duran.
dec. 18. n. 24.* vbi, quod parte non opponente poteſt
Iudex adhibere fidem ſcripturis etiam informibus,
Buratt. dec. 318. n. 8. vbi quod de ſtylo Rotæ reco-
gnitio poteſt hodie fieri, cum antea non fuerit oppo-
ſitum, *dec. 347. n. 8.* vbi quod ita ſeruatur de ſtylo Ro-
tæ, *dec. 536. n. 12. dec. 582. n. 6.* vbi quod ſi fuerit fa-
cta recognitio ſine citatione, poterit quandocumque
denuo fieri magis formalis. Et quamuis Iudex poſſit
ſcripturæ non recognitæ non adhibere fidem, &
velle recognitionem: tamen, ſi non vtatur hoc arbi-
trio, & ei adhibeat fidem; non propterea poteſt eius
ſecuta ſententia argui de iniuſtitia, nec præbere cau-
ſam reſtitutionis in integrum, *Rot. recent. dec. 664.
n. 2. part. 3. Fenzon. ad Statut. Vrb. lib. 1. cap. 84. n. 8.*
Et facilius remittitur recognitio ad effectum poſſeſ-
ſorij, *Seraph. dec. 333. in prin.* in quo etiam ſufficit ſe-
miplena probatio, vt in terminis recognitionis, *Bu-
ratt. deciſ. 330. num. 8.*]
Quod † ſi in iurium productione fuiſſet oppoſi- 6
tum generalia contra, & poſtea quandocumque ante
ſeu ſententiam opponeretur, nihil fieri, niſi recogni-
tis iuribus, vel nihil fieri, niſi verificatis verificandis,
vel de iſtis opponeretur ſub ipſo termino citationis
ad dicendum contra, eſſet recognitio facienda, alias
Iura non probarent, *Saluſt. Tiber. in pract. d. lib. 1. c.
34. num. 7. & 8. Rot. diuerſ. dec. 38. num. 4. & 5. par.
4. quæ eſt repetitio ibidem, dec. 554. & poſt ſecundum
vol. conſ. Farin. dec. 63.* [*Caputaq. deciſ. 99. num. 1. &
3. par. 2. Rot. recent. dec. 219. num. 6. & dec. 390. num.
3. par. 4. & dec. 103. num 9. & deciſ. 274. numer. 16.
part. 5. & in Anconitana Pecuniaria coram Pena,
poſt tract. dec. 392. num. 7. in Camerinen. Bonorum
coram R. P. D. Veroſpio, poſt tract. dec. 640. num. 14.*
vbi de ſcriptura negata. *Fenzon. ad Statut. Vrb. lib.
1. cap. 84. num. 3.* vbi de communi, & quod ita in
praxi ſeruatur, *& num. 5. & ſeqq.* vbi quod alias
proceſſus erit nullus. *Buratt. dec. 290. num. 4.* vbi de
communi. *& num. 10. & 11.*] † Et quidem parte 7
citata, ac per teſtes rite examinandos, *Saluſt. Tiber.
in pract. A. C. d. lib. 1. cap. 34. num. 8. Put. dec. 359. num.
3. lib. 2. Mantic. dec. 177. ſub n. 2. Rot. poſt ſecundum
vol. conſ. Farinac. dec. 113. num. 2. Rot. recent. dec. 143.
in fin. par. 3. Greg. XV. dec. 71. num. 1. & dec. 584 per
totam* [*Rot. in Anconitana Pecuniaria coram Pena,
poſt tract. dec. 592. num. 8. in Romana Bonorum coram
Card Marcomontio, poſt tract. dec. 426. num. 2. 3. 5. 6.
& 8.* Nam iura non recognita habentur tamquam
priuatæ ſcripturæ, ac in forma non probanti, quibus
in iudiciis nulla ſolet fides adhiberi, *Rot. recent.
dec. 470. num. 4. par. 4. & in Toletana, ſeu Nullius*

Iuriſ

Iuriſdictionis coram R.P.D. Ptronano, poſt tract. dec.
491 .*n*.2.nec copia ſcripturæ priuatæ aliquam execu-
tionem meretur niſi productio, & recognito origi-
nali, *Rot. in Perusina Pecuniaria coram Mazanedo,*
*penes Marcheſ. de commiſſ.par.2. fol.*561.*in princ. quæ*
eſt etiam apud Zach.ad Galleſ.de oblig.camer.dec.132.
ſed non officeret proteſtatio extra terminum, nec
ſimpliciter quod iura non recognoſcerentur, niſi ipſo
citato, ſed deberet eſſe ſpecifica, nihil fieri niſi iuribus
recognitis, vt per *Buratt.dec*.318.*n*.8.*&* 9.]

Vnde, ſi cauſæ patronus videat ex Iurium reco-
gnitione ſuo clienti præiudicari poſſe, in termino ci-
8 tationis ad dicendum contra † proteſtatur, ne teſtes
ſuper prætenſa recognitione recipiantur, niſi ſpecifi-
catis illorum nominibus, & cognominibus, ipſo de-
nuo citato, & dato ſibi competenti termino ad dan-
dum interrogatoria, quæ dare intendit, ac etiam In-
terpretem adhibere, *Luc.Pet.in pract.lib.*2.*c*.8. *n*.12.
*Saluſt.Tib.in pract d lib.*1.*c*.34.*n*.8. [aliàs parte non
proteſtante, nec dante interrogatoria tenet recog-
nitio ſine illis, *Rot. in Bononien. de Manzolis coram*
Remboldo, poſt tract. dec. 501.*n*.3. & verſa vice ipſe
producens, ſeu compulſans in partibus ſcripturas ad
lites abreuiandas poteſt, ſeu etiam ſolet, non expecta-
ta oppoſitione partis in ipſa recognitione præuenire.

Non tamen producens ſcripturas, ſeu inſtrumenta
tenetur ad effectum recognitionis facere articulos,
quia ex ſcripturarum inſpectione apparet, quid ponit,
& quid velit, *Gizzarell.dec*.41. *n*.11. ſed quidem de-
bet citare partem ad videndum iurare teſtes ſuper
earum recognitione, alias non dicerentur effecta in
forma probanti, *Rot.in Fanen. Iuriſdictionis coram Iu-*
ſto, poſt tract.deciſ.342.*n*.1.*Buratt.dec*.190.*num*.5.vbi
quod ita ſeruatur in praxi.]

9 Quod † ſi agatur de ſcriptura facta, ſeu ſubſcripta
manu ipſius aduerſarij, [debet ab illo recognoſci in
qualibet parte iudicij producatur, præſertim in ſum-
mariis, *Gizzarell.dec*.41.*n*.6.*& ſeqq.& ibi Add.n*.18.
& 10.& ſi monitus ad recognoſcendum nolit iurare
de calumnia oritur magna præſumptio, quod ſcriptu-
ra ſit illius manu conſcripta, *Buratt.dec*.682.*num*.4.]
atque citatur idem aduerſarius, vel procurator in cau-
ſa, & Curia conſtitutus, ſi præceſſerit in partibus ci-
tatio contra principalem cum hoc termino, ad reco-
gnoſcendum manum ſuam, ſeu ſui principalis reſpe-
ctiuè in Iuribus in actis productis appoſitam, alias
videndum mandari haberi pro recognita, *ad tradita*
per Luc.Pet.in pract.lib.3.*c*.3.*n*.4.*& Grauat.ad pract.*
Veſtr.lib.6.*c*.5.*n*.27.*Scacc.de iudic.lib*.2.*cap*.11.*num.*
55.*Tuſc.in verb.recognitio.concl*.50.*n*.23.*& ſeqq.Ca-*
ball.ad Conſt. March.lib.5.*c*.4.*in gl.comparationis.n*.1.
Rot.recent.deciſ.247.*par*.1.&in illius contumaciam,
ſeu illo manum non negante Iudex mandat eam ha-
beri pro recognita, niſi ad primam diem cum Inti-
matione.] neque ab huiuſmodi pronuncia, ſeu præ-
cepto datur appellatio, nec ſub prætextu carcerario-
nis, ſeu impedimenti, quia non grauat, cum poſſit re-
cognoſcere, vel negare etiam mediante ſpeciali pro-
curatore, *Fenzon.ad Statut.Vrb. lib*.1.*cap*.84.*n*.22. *&*
24.] vel ſcribens ad recognoſcendum compellitur
multa indicta, & captis pignoribus, *Luc.Pet.d.cap*.3.
n.5.*Gramatt.dec*.34.*n*.15.*relat.per Add.ad pract.Pap.*
in form.oppon.contr.inſtr.ad gl.& maxime in verb.Li-
terarum comparationem.[*Fenzon.ad Statut.Vrb.lib*.1.
c.84. *n*.19. *&* 20.] Vel per Iudicem Eccleſiaſticum
ſub comminatione excommunicationis, [Nec poteſt
apponere de aliis exceptionibus, cum aliud ab eo
non quæratur, niſi an ſcripſerit, vel ne, *Fenzon. ad*
Statut.Vrb.lib.1.*cap*.84. *num*.21. ſed an ſit admitten-
da exceptio, quod ſcriptura non ſit formiter in actis
producta *videas Roman.conſ*.249. *Fenzon. loc. citat.*
num.25. *& Rot. recent. deciſ*.247. *par*.5. quinimmò
videtur quis cogi poſſe etiam ad recognoſcendum,
& negandum, vel confitendum literam alienam,
puta Dominus literas Inſtitoris, hæredes literas de-
functi, vxor literas viri, filius literas patris, nec
excuſari ſe ignorare manum, *vt per Rebuff. rela-*
tum per Burſatt. conſ.39. *numer*. 23. *& Borgen.dec.*
27. *numer*. 55. *de contract.* [& Procurator manum
propriam, & principalis, *Duran. deciſ*. 227.*numer.*
4. *& ſeqq*] & † ſi ſit ſcriptura priuata, facta per 10
Tertium, debet non ſolum illa verificari per manus
recognitionem, ſed etiam probari ordo aduerſarij
de illam conficiendo, & quidem per duos teſtes, nec
creditur aſſerenti ſe ſcripſiſſe de mandato alterius,
Bald. in Rubric. C.de fid. Inſtr. numer. 6. *& conſ*. 98.
lib.2.*Caſtr.conſ*.216.*in princ. lib*.1. *Roman. conſ*.104.
Corn. conſ.174. *col. fin. verſ. illud autem dico lib*. 3.
Zabarel. conſ. 153. *Apoſtill. ad Pract. Pap. in form.*
oppon.cont. inſtr. ad gl.quod negatur, in litera E.Scac.
de iudic. lib.2.*cap*.51.*num*.917. *Grat.diſcept.for. cap.*
767.*numer*.56.*&* 57. *& cap*.948. *numer*.15. *& ſeqq.*
Caball.ad Conſt. March.lib.5.*cap*.4. *in gl. Apodiſſis.*
numer.3.*&* 5.*Boer.dec*.272. *&* 533. *Rot.in antiq. dec.*
430.*Ann.Sing*.41. vbi, quod perſonæ ſcribenti non
creditur, quia deponit ad ſuſtinendum, quod à ſe
geſtum eſt.

Nec enim aſſerenti ſe feciſſe aliquid de conſen-
ſu intereſſe habentis creditur, niſi aliunde conſtet
de conſenſu, ſeu ſe fuiſſe de conſenſu rogatum vna
cum teſtibus, *Mart.Andr.dec*.88. *num*.5. *Quidquid*
in contrarium dicat Gait.de cred.c.2.*tit*.8.*num*.2850.
& tit.9.*num*.3222.*reprobato, Grantian. diſcept.for.c.*
948.*numer*. 15. *& ſeqq.* licet quando tertius ſcribens
atteſtetur de mandato in corpore Apocæ, cui teſtes
ſe ſubſcribant, videantur teſtes idem aſſerere, *Gait.*
d cap.2.*tit*.8.*numer*.2849.& ſi expreſſe id aſſerant in
ſubſcriptione, omnis tollatur difficultas, *Fenzon. ad*
Statut. Vrb. lib.1.*cap*.83. *numer*.13.& ſcribens etiam
numerum faciat, vbi præſertim ipſius intereſſe con-
ſiderari non poſſit, *Fenzon.d.numer*.13.*& ſeqq. Rot.*
poſt 2.*vol.conſ. Farin.dec*.73.*numer*.2.Sique ſtatutum
compellat ad recognoſcendum propriam ſcriptu-
ram, locum habet etiam in ſcriptura tertij facta ad
eius mandato *Felin in cap.cum inter numer*....... *de re*
iudic.Tuſc.in verb. Statutum. concluſ.640. *numer*.1.]
Et † Priuata etiam dicitur ſcriptura à Notario vt 11
priuata perſona confecta, ſeu ſubſcripta, & quæ non
habet ſolemnitates publici inſtrumenti, *Bald.in l.*
ſcripturas, numer.7.*C.qui pot.in pign.hab. Ruyn.conſ.*
147.*num*.12.*lib*.1.*Rot.recent.dec*.139. *numer*.5.*par*.2.
& ideo † ſolet etiam in ſpecie opponi non ſolum 12
de recognitione, ſed etiam, quod nihil fiat niſi con-
ſtito de ordine. † Quæ recognitio debet fieri exbi- 13
bita tota ſcriptura recognoſcenda, non autem per
feneſtrellas *Vinc. de Franch. dec*. 304. cum hic mo-
dus recognoſcendi receſſerit ab aula, vbi præſertim
non detur fumus falſitatis. † Sed bene parte Inſtan- 14
te poteſt ſcriptura recognoſcenda inter plures ſi-
miles teſtibus oſtendi, prout fit in criminalibus in
exhibitione Rei ad effectum confrontationis, *vt per*
Foller. in pract. crim. par.2. *in rubr.capiat conforma-*
tionem.numer.46.*Chartar.in pract.interrog.reor.lib*. 3.
cap. 3.*numer*.33.*Ambroſ.de proceſſ.informat.lib*.2.*cap.*
9.*numer*.28.] & exactiſſima diligentia in recognitio-
ne ſcripturæ diceretur adhibita, ſi interrogatoria
fuiſſent rigoroſa, & ſcriptura teſtibus oſtenſa eſſet
per cancellos, & feneſtrellas, *Rot. recent. dec*. 192.
numer. 2.*par*. 3. ſed de recognitione non diceretur
conſtare per ſolam enunciatiuam Notarij de reco-
gnitione non rogati, *Fenzon.ad Statut.Vrb.lib*.1.*c*.84.
n.28.*Rot.poſt Zacch.ad Galleſ.de oblig.camer.dec*.132.
n.2. *quæ eſt etiam penes Marcheſ. de commiſſ. part*.2.
fol.561.*num*.2.]

Digitized by Google

15 Iura † tamen non recognita probant, quando ſunt
producta in Tribunali, in quo nota ſunt ſigilla, &
legalitates in eiſdem Iuribus contentæ, *Rot. recent.
dec.310.n.6.par.1.quæ eſt Caualer.dec.142.n.8. Rot. in
Neapolitana Beneficij coram Eminentiſſimo D.Car-*
16 *dinali Virili poſt tract. deciſ.137 n.9.* Vel † quando
allata ſunt de de longinquo, & habent formam pu-
blicæ ſcripturæ, ac alias non ſunt ſuſpecta, *Pract. Pa-
pienſ.in form.oppoſ.con Inſtr.in gl. non ſun n. 3. Veſtr.*
17 *in pract.lib.6.cap.1.n.8.& 9.Caual.d.dec.142. n. 3.* †
Vel vbi ſunt antiqua, ſeu etiam adminiculata, *Grot.
diſcept.for.cap.554.n.35.& cap. 570. n. 19. Caualer.
dec.518.n.1. & 4.& dec.625.n.1. Rot. in Maceraten.
legitimo coram Vvoldo, poſt tract. deciſ. 53. n.2.& 3.*
18 vbi † ſi tamen ſint inſtrumenta habentia faciem pu-
blicorum Inſtrumentorum, ſecus ſi ſcriptura priua-
ta *in Conchen. limitum coram Coccino, poſt tract.
dec.80.num.2.*[*Rot. recent.par.4. deciſ.144.numer.4.*
vbi de inſtrumento antiquiſſimo in Archiuio exi-
ſtente, *& dec.390.numer.4. & dec.470.numer.1.* vbi
de inſtrumentis antiquiſſimis habentibus ſigna pu-
blicorum inſtrumentorum, & in quibus ſcribe à qui-
bus tradita ſunt enuncient ſe Notarios, & licet ſo-
la data ſine adminiculis non probet antiquitatem,
ſecus tamen eſt, quando ſcriptura oculis Iudicis ſub-
iicitur, quia tunc pro adminiculo ſufficit Iudicis in-
dicium, & religio, *d.dec.470.numer.4.& 5.par.4. re-*
19 *cent.*] † Aut ſi ex eis luceat veritas ex conuenien-
20 tia negotij, *Greg. XV. dec.442. in fin.* † ſeu pars ad-
uerſa eadem iura non recognita pro ſe repererit,
Mantic. dec.25. numer.2. [Prout non indiget reco-
gnitione inſtrumentum à Notario cauſæ rogatum,
Rot.penes Fenzon. ad Statut.Vrb.dec.167.verſ.verum
21 *quidquid.*]& † iura non recognita deſeruiunt ſaltem
pro adminiculo *Rot.recent.deciſ.94 n.7.l.1.*[Vt etiam
iura in forma non probantia fidem faciunt, quando
plura concurrunt adminicula pro illorum veritate,
Rot.recent.dec.650.numer.8.par.3. Alia de materia re-
cognitionis videas latè *per Gott. de cred. cap.2. tit.8.
n.2600.cum infinitis ſeqq. & Fenzon.ad Statut. Vrb.
lib.1.cap.84.*]

S V M M A R I A.

1 *Exhibere de æquitate canonica, & ſtylo Rotæ quis cogitur iura penes ſe exiſtentia, ſiue ſit pars, ſiue tertius, & ſiue iura ſint communia, ſiue propria ſiue alias ad cauſam facientia, docto, ſi opponatur, de exiſtentia, & intereſſe.*
[*Scripturæ ad effectum exhibitionis ſufficit, quod releuet ex poſſibilitate.*
Rota ſolet eſſe procliuior in exhibitione ſcripturarum ad eruendam veritatem]
2 *Ac facta declaratione de ſtando pro, & contra, & in totum, ſi, & prout de iure tenetur.*
[*Scripturam an cenſeatur, approbare, qui illius productionem petit abſque declaratione, ſe velle ſtare pro, & contra.*
Exhiberi petens libros rationum, vel computorum non tenetur declarare, an velit vti pro bonis, & veris, antequam videat.
Procurator non poteſt declarare, velle ſtare pro, & contra ſine ſpeciali mandato.]
3 *Exhibitionis in iudicio quomodo procedatur.*
4 *Compulſoriales dantur pro habentibus iuribus in partibus exiſtentibus, & quomodo procedatur.*
[*Inſtrumenti copia extracta lite pendente abſque compulſorialibus non probat.*
Iudex compulſor, ſeu ſubdelegatus an, & ad quæ poſſit ſubdelegare Notarium.
Subdelegatio fieri debet parte citata, vel intimata.]
5 *Citatio facienda pro extractione partitarum ex aliquo libro, & illius decretum.*
6 *Exemplari, & extrahi debent regulariter iura parte citata, alias fidem non faciunt.*
7 *Amplia, præſertim ſi ſint extrahenda lite pendẽte.*
[*Citatio facienda eſt in extractione iurium ad videndum iura corrigi, & collationari. Amplia vt ibid.*]
8 *Lim. niſi extrahat Notarius rogatus.*
[*Exemplum extractum a Notario rogato dicitur originale.*]
9 *Vel notarius actuarius.*
10 *Vel ſucceſſor in officio, vt Cancellarius.*
11 *Vel Archiuiſta.*
12 *Extende limitationem etiam quod exemplum fuerit ab iſtis tantummodo ſubſcriptum.*
13 *Lim. niſi exemplatio fiat auctoritate Principis, Ordinarij, vel Magiſtratus.*
14 *Vel à Notario ab habente poteſtatem deputato.*
[*Notarius habens ad extrahendum publicam auctoritatem extrahit inſtrumenta ſine citatione.*
Extrahere inſtrumenta qui poſſint abſque compulſorialibus, & alia ſolemnitate.
Notario creditur aſſerenti, ſe eſſe talem, & de auctoritate ſeu commiſſione ſibi data de ſtylo Rotæ, & Curiarum donec contrarium probetur.
Decl. recognita tamen eius manu, ſeu legalitate.
Notario creditur, quod inſtrumenta repererit inter ſcripturas originales ſui anteceſſoris, ſeu quod exemplauerit à proprijs originalibus, vel à ſcripturis Archiuij, ſi ſit Archiuiſta, ſecus ſi non Archiuiſta.
Notario creditur quoad ſpectantia ad eius officium.
Notarius ſe talem enuncians in ſubſcriptione præſumitur de ſcriptura rogatus, etiam quod non exprimat.
Notarius ſucceſſor præſumitur, ex quo ſe ſubſcribat tamquam Notarius illius officij.
Parocho datur fides, quoad partitas ex libro parochiali extractas lite etiam pendente, ſine citatione, & compulſorialibus, conſtito illum eſſe talem, ſecus non conſtito.
15 *Citatio tunc ſolum in exemplatione publici inſtrumenti videtur requiri, vbi exemplum ſit vnici originalis, quod conſumitur, ſecus ſi prima ſcriptura remaneat intacta.*
16 *Citatio, non requiritur ſecundum magis communem in extractione publici inſtrumenti ex protocollo, vbi nondum pendet lis.*
17 *Iura ſine citatione extracta, & parte citata producta probant, ſi in termino citationis hoc. vel Generalia contra, & poſtea hoc in indiuiduo non opponatur.*
18 *Iura extra mediante citatione Iudicis, cuius iuriſdictio certo non erat, parte non opponente probant.*
[*Exemplum factum præſente procuratore partis, & non opponente probat, etiam quod ſit informe.*
Compulſari poſſunt iura etiam poſt citationem, ſeu intimationem, vbi pars in termino fuit contumax, & non comparuit.
Citatio ad effectum extractionis iurium facta pro ſingulis diebus, & horis eſt nulla, tamquam nimis vaga, & ſpeciem ſeruitutis inducens.
Et non ſuſtinetur, niſi per modicum tempus, vt per per duos dies.
Citatione non facta ad videndũ extrahi, ſufficit collatio, & auſcultatio fieri cum originali corã Iudice præcedente legitima partis ad hoc citatione.
Collatio ſupponit extractionem.
Notario creditur de auſcultatione, collatione, & concordia ſcripturæ cum originali.
19 *Inſtrumenta ſine citatione extracta ſemper ſaltim*

pra

præſumptionem faciunt, adminiculis præcipue concurrentibus.

20 *Iura propria an poſſint produci in exemplis, & mediantibus compulſorialibus.*

(Iura etiam non propria exiſtentia in loco propinquo aliquando transportantur in originalibus.

Ampl. etiam quod ſint in partibus longinquis, vbi de cautela ad effectum transportationis.)

21 *Iura producta reſtituuntur dimiſſa copia collationata, & parte ad hoc citata.*

(Reſtitutio iurium productorum conceditur, etiam aduerſario inuito facta obligatione de reportando.)

OBSERVATIO XCIX.

De iurium Exhibitione, & Extractione.

ACcidit interdum, vt iura ad cauſam facientia ſiot penes tertium, vt penes mercato-
1 rem, vel penes ipſum aduerſarium, & † vtroque caſu de æquitate Canonica, & ſtylo Rotæ compelli qui poteſt ad illa edenda, ſiue iura ſiot communia, ſiue propria, & pro ipſius memoria confecta, ſiue alias ad cauſam faciaot, docto tameo per petentem, parte opponente, de exiſtentia, & intereſſe, *iuxta tradita per Saluſt. Tiber. in pract. A.C. lib. 1. cap. 35. num. 5. lib. 2. cap. 18. Ricc. in collect. dec. coll. 1501. Rot. recent. dec. 250. num. 1. par. 1. Greg. XV. dec. 79. num. 3. 4. & deciſ. 129. & 199. & ibid. Add. Caual. dec. 82. Rot. in Bononien. de Poeſis coram Vbaldo, poſt tract. dec. 60. num. 1. & 2. Grat. diſcept. Forenſ. cap. 262. num. 4. & ſeqq.* [*Rot. in Caualliceη. Baronia de Tooro coram Rubeo, poſt tract. dec. 343. num. 1. &* 2. vbi de ſcriptura, quæ releuet ex poſſibilitate, & quod Rota ſolet eſſe in hoc procliuior ad eruendam
2 veritatem,] & † facta declaratione, & promiſſiooe, ſe velle illis ſtare pro, & contra, & in totum, ſi, & prout de iure teuetur, *Saluſt. Tib. d. lib. 1. cap. 35. num. 6. & ſeqq. Tuſc. in verb. Editionem petens concluſ. 42. Grat. d. cap. 262. num. 3. Franch. Marc. deciſ. 60. num. 6. lib. 1. Rot. Gen. dec. 49. num. 2. & ſentit Rot. coram Greg. dec. 79. num. 3. qua eſt etiam apud Marcheſ. de comm. par. 1. fol. 899. num. 2.* [licet etiam abſque aliqua declaratione ſcripturam approbare cenſeatur, qui illius productionem petit ad ſuam intentionem fuudandam, & iuſtificandam, ſecus alias, *Cyriac. cont. for. lib. 2. contr. 213. num. 12. & ſeqq.* Et qui petit exhiberi libros rationum, vel computorum, non teneatur declarare; an velit eis vti pro bonis, & veris, antequam eos videat, *Cyriac. d. cont. 212. num. 15. lib. 2.* Atque non poſſit procurator declarare velle ſtare partitis pro, & contra abſque ſpeciali maodato, *Greg. XV. dec. 79. num. 3. Rot. recent. dec. 456. num.*
3 *2. par. 4.*] † In quo ſeruantur termini pro relaxatione mandati, *de quibus per Saluſt. Tib. d. cap. 18. vel à Iudice Eccleſiaſtico etiam per cenſuras proceditur,*
4 *Rot. diuerſ. dec. 239. num. 2. par. 4.* † & pro Iuribus, ſeu libris io partibus exiſtentibus dantor compulſoriales, & proceditur, *vt per Formul. Aduoc. tract. 2. cap. 45. & cap. 71. Luc. pet. in pract. lib. 2. cap. 8. num. 23. & 24. Veſtr. in pract. lib. 6. cap. 1. ſub num. 11. & ſeqq. & Saluſt. Tib. in d. pract. A.C. lib. 1. cap. 35. num. 8. lib. 3. cap. 7. num. 41. & ſeqq. cap. 14. numer. 1. & ſeqq. & poſt formul. Inſtrum. in fin.* (*Rot. in Monopolitana Bonorum coram Mazanedo, poſt tract. dec. 560. num. 1. & dec. 561. num. 1. Buratt. dec. 290. dec. 606.* Ita vt nec copia inſtrumenti extracta lite peodente abſque compulſorialibus probet, *Rot. recent. dec. 75. in fin. par. 4.* ſed an, & ad quæ poſſit Iudex compelli, ſeu delegatus ſubdelegare Notarium, *videas in Toletana, ſeu Nullius Iuriſdictionis coram R.P.D. Pirouano poſt tract. dec. 489. 490. & 491.* Et in caſu ſubdelegationis debet pars citari ad videndum ſubdelegari, vel ſubdelegatio intimari, *Rot. in d. Toletana, ſeu Nullius Iuriſdictionis coram R. P. D. Pirouano, poſt tract. dec. 490. num. 10.*]

Sique † eſſent extrahendæ, ſeu collationandæ partitæ ex aliquo libro pura mercatoris, ſeu bancarij, vel proprio hi, eſſet aduerſario facienda citatio ad videndum deſtinari notarium ad bancum N. mercatoris ad effectum extrahendi, & collationandi tales partitas ex tali libro, ſeu partitas ad cauſam facientes, concordandum de die, & hora, & intereſſendum, quatenus, &c. alias videndum mandari extrahi, & collationari etiam ipſo non intereſſente, cui ſubſequeretur decretum, Deſtinauit me Notarium, & mandauit extrahi, vt in citatione, niſi pro die, & hora intimandis, quemadmodum † regulari- 6
ter io iurium, & inſtrumentorum exemplatione eſt pars citanda, alias fidem non faciunt *Veſtr. in pract. d. lib. 6. cap. 1. n. 15. Saluſt. Tib. in pract. A.C. lib. 3. c. 15. n. 1. Chriſtoph. Paz. de tenut. c. 25. n. 16. Borell. in ſumm. dec. tom. 1. tit. 44. n. 174. & ſeqq. Ricc. in collect. dec. coll. 185. Rot. diuerſ. dec. 819. n. 1. par. 4. Caput. dec. 233. par. 3. Gillian. ad Statut. Peruſ. in verb. inſtrumentum n. 5. Duran. dec. 32. n. 8. Buratt. dec. 444. n. 5. & 4.* vbi quod citatio debet eſſe ſpecialis.) † præſertim in extrahen- 7
dis lite pendente, *c. fin. vbi Doct. de fid. Inſtr. Mantic. dec. 177. ſub n. 4. Rot. recent. deciſ. 217. n. 1. dec. 511. n. 2. par. 1. dec. 22. n. 2. & 3. dec. 258. per tot. par. 2. Greg. XV. deciſ. 469. n. 4. Rot. poſt addit. Cenc. de Cenſib. deciſ. 84. n. 1. & in Conchen. limitum coram Comitulo, poſt tract. deciſ. 80. n. 1. & 3. in Feretrana parochialis coram Eminentiſſimo D. Cardinali Virili, poſt tract. dec. 236. n. 5.* [Et eſt facieoda citatio præciſe ad videndum iura corrigi, & collationari, *Mart. Andr. dec. 65. num. 4. Rot. in Squillacien. Abbatiæ coram R. P. D. Verospio, poſt tract. dec. 536. num. 16. & dixi ſupra obſeru. 94. ſub num. 41. in addit.* & quidem in tempore, alias noo releuat, *Mart. Andr. d. dec. 65. num. 5.*) † Niſi 8
extraxerit ootarius rogatus, *Chriſtoph. Paz. d. cap. 25. num. 15. Borell. loc. cit. numer. 176. Ric. d. coll. 185. Rot. diuer. dec. 544. numer. 1. par. 4. Rot. poſt ſecundum vol. conſ. Farin. dec. 351. numer. 7. Rot. recent. dec. 481. num. 2. Greg. XV. dec. 38. numer. 1. dec. 59. num. 4. Caual. dec. 518. numer. 3. Rot. recent. dec. 404. num. 5. & deciſ. 667. num. 3. par. 3. & dec. 224 num. 2.* vbi quod exemplum extractum à Notario rogato dicitur originale, *dec. 228. numer. 1. & dec. 470. numer. 3. par. 4. & dec. 230. numer. 4. part. 5. Mart. Andr. deciſ. 14. numer. 2. dec. 16. num. 4. dec. 88. num. 1. Rot. in Romana Bonorum coram Cardinali Marcomontio, poſt tract. deciſ. 426. num. 3. Duran. dec. 222. num. 1. Buratt. dec. 143. num. 3. dec. 318. num. 10.*) † Vel notarius actuarius, 9
Rot. diuerſ. dec. 762. num 4 part. 4. Greg. XV. d. dec. 38. num. 2. dec. 59. num. 4. dec. 454. num. 1. Cocc. dec. 36. num. 7. deciſ. 367. numer. 1. Rot. in Veneta fœderis matrimonij coram Pema, poſt tract. deciſ. 83. num. 4. (*Martin. Andr. dec. 27. numer. 1. Rot. in Mindonien. Archidiaconatus coram Vbaldo ſeniore, poſt tract. dec. 606. numer. 1.*) † ſeu ſucceſſor in officio, vt Can- 10
cellarius, *Seraph. dec. 1334. numer. 4. Rot. diuerſ. dec. 544. numer. 2. par. 4. Rot. poſt ſecundum vol. conſ. Farin. d. dec. 351. num. 7. Rot. recent. d. dec. 217 numer. 1. & 2. par. 1. Cocc. dec. 189. numer. 6.* vbi de fide baptiſmatis extracta à ſubrogato, & ſucceſſore. *Canal. dec. 634. num. 1. dec. 640. numer. 2. Rot. recent. dec. 332. numer. 4. par. 3. & dec. 243. numer. 1. dec. 404. num. 6. & 7. deciſ. 599. num. 2. par. 4. & dec. 90. numer. 9. dec. 230. num. 5. par. 5. Mart. Andr. dec. 14. numer. 5. & 6. Buratt. deciſ.*

478.

11 478. *mim. 9. dec.* 827. *numer.* 5.) † Vel Atchiuiſta,
Cocc.d.dec. 36. *num.* 9. *Caual.deciſ.* 575. *num.* 9. [*Rot.*
recent. dec. 664. *num.* 5 *par.* 3. & *dec.* 144. *num.* 1. &
10. *par.* 4. *Mart. Andr.dec.* 14. *num.* 5. *dec.* 25. *num.* 5.]
12 † : nam quod exemplum fuerit ab iſtis tantummodo
ſubſcriptum, *Greg.X V.d.dec.* 38. *num.* 3. *Cocc.d.dec.*
13 367. *n.* 1. † & idem ſi exemplatio facta ſit auctoritate
Principis, Ordinarij, vel Magiſtratus, *Caual. dec.*
14 205. *num.* 2. [*Mart. Andr.dec.* 14. *num.* 3.] † vel à no-
tario ab habente poteſtatem deputato, *Rot. diuerſ. d.*
dec. 762. *num.* 1. *par.* 4. ſeu à Notario habente ab id
publicam auctoritatem, *Rot. recent. dec.* 44. *num.* 2.
par. 3 & *deciſ.* 228. *numer.* 5. *par.* 4. Poſſunt enim præ-
dicti omnes extrahere ſine compulſorialibus, & alia
ſolemnitate, *Rot. recent.deciſ.* 331. *num.* 4. *dec.* 664. *n.*
5. *dec.* 667. *num.* 3. *par.* 3. *dec.* 144. *n.* 1. & 10. *dec.* 224.
num. 2. *dec.* 464. *n.* 4. *par.* 4. & *dec.* 230. *n.* 4. *par.* 5.
Mart. Andr.dec. 14. *num.* 2. 5. & 6. *dec.* 27. *n.* 1. & 2.
dec. 76. *n.* 4. & *dec.* 88. *n.* 1. *Rot. in Romana Bonorum*
coram Cardinali Marcomontio, poſt tract. dec. 426. *n.*
3. 4. & 6. *in Toletana, ſeu Nullius Iuriſdictionis co-*
ram R.P.D. Pirouano, poſt tract. dec. 490. *n.* 20. &
dec. 491. *n.* 6 *in Mindonien. Archidiaconatus coram*
Vbaldo ſeniore, poſt tract. dec. 606 *n.* 2. Et quod quis
ſit talis, ſeu de eius auctoritate, vel commiſſione ſi-
bi data creditur eidem Notario vti tali ſe ſubſcribenti,
ſeu de hoc in ſubſcriptione atteſtanti de ſtylo Ro-
tæ, & Curiarum, donec contrarium probetur, *Rot. re-*
cent. dec. 404. *n.* 3 *par* 3. *dec.* 144. *n.* 2. *dec.* 470. *n.* 6. *dec.*
549. *num.* 5. *deciſ.* 589. *num.* 1. *par.* 4. *dec.* 90. *num* 10.
dec. 253. *n.* 5. *par.* 5. *Mart. Andr. dec.* 14. *num* 4. & 6.
Rot. in Romana Bonorum coram Card. Marcomontio,
poſt. tract. deciſ. 490. *num.* 21. *in Toletana, ſeu Nul-*
lius Iuriſdictionis coram R.P.D. Pirouano, poſt tract.
deciſ. 490. *num.* 21. *in Monopolitana Bonorum coram*
Manzanedo, poſt tract. dec. 161. *num.* 3. *Buratt dec.*
827. *num.* 5. Si tamen eius manus, ſeu legalitas parte
citata recognoſcatur, quatenus opponatur, *Rot. in d.*
Romana Bonorum coram Card. Marcomontio, poſt
tract. deciſ. 426. *n.* 2. 3. & 8. & *in Mindonien. Archi-*
diaconatus corā Vbaldo ſeniore, poſt tract. dec. 606. *n.*
5. Prout creditur, quod inſtrumenta repererit inter
ſcripturas originales ſui anteceſſoris, ſeu quod exem-
plauerit à proprijs originalibus, tamquam aſſerat
ea, quæ ad eius pertinent officium. *Rot. recent. deciſ.*
549. *num.* 5. *par.* 4. ſeu quod extraxerit à ſcripturis
Archiuij, ſi idem ſit Archiuiſta, ſecus ſi non Archi-
uiſta *Gait. de credit. cap.* 3. *tit.* 4. *num.* 34. & *ſeqq* &
ita declaranda forzan eſt ac intelligenda *deciſ.*
Buratt. 290. *n.* 6. Et ſi Notarius in ſubſcriptione ſe
Notarium tantum enunciet, nec addat, ſe fuiſſe
de illa ſcriptura rogatum, nihilominus rogatus etiam
præſumitur, *Rot. recent. dec.* 470 *num.* 6. *par.* 4.
Quemadmodum etiam ſucceſſor præſumitur eo ip-
ſo, quod ſe ſubſcripſit tamquam Notarius officij,
quamuis ſe ſucceſſorem non nominet, *Rot. recent.*
dec. 404. *num.* 6. *par.* 3. Prout etiam Parochus ex-
trahere poteſt partitas ex libris parochialibus, li-
te etiam pendente, & ſine partis citatione, ac com-
pulſorialibus, & illis datur fides, conſtito, quod ipſe
ſit talis, quamuis ſecus ſi non conſtet de qualitate ex-
trahentis. *Rot. poſt Fenzon. ad Statut. Vrb. dec.* 24. *in*
15 *fin.*] licet † tunc ſolum videatur requiri citatio
quoad exemplationem publici inſtrumenti vbi exem-
plum ſit vnici originalis, quod conſumitur, ſecus
quando matrix, ſeu prima ſcriptura remanet inta-
cta, *Rot. poſt ſecundum vol. conſ. Farinac. dicta deciſ.*
16 351. *in fin.* Et † in extractione publici inſtrumen-
ti ex protocollo, vbi nondum pendet lis, non requi-
ritur partis citatio, *ſecundum magis communem, de*
qua per Seraph dec. 1236. *num.* 3. vbi de exempla-
tione facta per filium notarij mortui in vim ſtatu-
ti, ſicuti † iura extracta ſine citatione, & in actis par- 17
te citata producta probarent, ſi pars in termino hoc
in indiuiduo non oppoſuiſſet, vel dixiſſet generalia,
contra, & opponeret poſtea, *Saluſt. in pract. d. lib.* 3.
cap. 15. *num.* 2. *Mantic. dec.* 244. Prout † extractio 18
cum citatione facta per Iudicem, cuius iuriſdictio
nunc erat certa, parte tunc non opponente, ſuſtinetur,
Seraph. dec. 837 *num.* 19. [& exemplatione facta præ-
ſente parte, ſeu illiùs procuratore, & non opponen-
te, ſcriptura etiam in formis probat, *Rot recent. dec.* 15
649. *num.* 6. *par.* 4. *Duran. dec.* 91. *num.* 2. Sique pars
fuerit contumax, & conſtet eam in termino præfixo,
& citationis, ſeu intimationis non comparuiſſe, poſ-
ſunt iura etiam poſtea quandocunque compulſari,
Mart. Andr. dec. 65 *num.* 6. ſed ſi citatio ad d. effe-
ctum facta fuiſſet pro ſingulis diebus, & horis, vti o-
mnis vaga, & ſpeciem ſeruitutis inducens, eſſet nulla,
Mart. Andr. d dec. 65. *num.* 7. & non ſuſtineretur, ni-
ſi per modicum tempus, vt per duos dies, *Mart.*
Andr. d. dec. 75. *num.* 7. Adeo vt, ſi iura non eſſent
correcta, & collationata in illis duobus diebus, &
non conſtet, quod non potuerint in illis duobus die-
bus corrigi, & collationari, correctio, & collatio po-
ſtea facta nulla eſſet, *Mart. Andr. ead. dec.* 65. *n.* 7.
Atque, vbi in extractione iurium non interueniſſet
citatio ad videndum extrahi, ſufficere, quod eſſet
facta collatio, & auſcultatio cum originali coram
Iudice precedente legitima partis citatione, in quibus
conſiſtit vis præiudicij non autem in extractio, quæ
virtualiter influit, & ſupponi debet in collatione,
Rot. recent. dec. 589. *num.* . *par.* 4. & de auſcultatione,
collatione, & concordia cum originali creditur No-
tario de ea atteſtanti, *Buratt. dec.* 606. *n.* 11.] † Inſtru- 19
mentaque extracta, ſine citatione faciant tamen ſem-
per præſumptionem concurrentibus maxime aliis ad-
miniculis, *Saluſt Tib d cap.* 15. *num.* 1.

Iura † verò propria ipſius producere volentis ſunt 20
ab eo producenda in propriis originalibus non autem
in exemplis, nec mediantibus compulſorialibus *Gabr.*
conſ. 199 *n* 1. *lib.* 1. Niſi ſint in longinquis partibus
propter periculum amiſſionis, *Adnot. ad dec.* 292.
Greg. n. 5. Et vbi iura, etiam non proprio ſint in loco
propinquo, fit aliquando etiam eorum tranſportatio
in propriis originalibus, *Rot. in Romana Cottimo co-*
ram Card. Sacrato, poſt tract. dec. 285. *n.* 5. Vel immo
etiam quod ſint in longinquis partibus, nam tunc po-
teſt ad cautelam præuio decreto exemplum ſumi au-
thenticum, cui fides adhibeatur in euentum, quod ori-
ginale ex tranſmiſſione perdatur *Rot. in Cauallicen.*
Baronia de Thoro coram Rubeo. poſt tract. deciſ. 343.
num. 3.)

Verum, † ſi ſcripturam productam velit produ- 21
cens rehabere, non ſolum debet in actis illius co-
piam collationatam dimittere, ſed, vt eadem copia
fidem faciat, prout originale, debet eam collationa-
re facere parte preſente, vel citata. *Maran. de ord.*
Iud par. 6 *act.* 10. *n.* 3. & 4. *Veſtr. in pract. lib.* 6. *c.*
1. *n.* 11. Et ideo citatur pars ad videndum reſtitui ori-
ginalia dimiſſa copia collationata, *Rot. diuerſ. deciſ.*
819. *n.* 2. *part.* 3. *poſt Veſtr. loc. cit.* & *poſui ſupra in*
forma citationis ad dicendum contra, obſer. 97. *n.* 7.
(*Lancell. de attent. part.* 2. *cap.* 4. *de attent. lit. pend.*
lim. 11. *n.* 7. & *ſeqq.* vbi quod reſtitutio conceditur
etiam aduerſario inuito, facta tamen obligatione de
reportando, *Rot recent. dec.* 9. *n.* 3. *par.* 4.]

S V M M A R I A.

1 *Producens ſcripturas, ſeu teſtes examinans ad ef-*
fectum, vt de falſo teneatur, poteſt ad inſtantiam
partis interrogari, & cogi, ad præciſe, clarè, &
apertè, ac abſque aliqua proteſtatione declaran-
dum

an velit illis pro veris vti.

(Interrogatorium, an quis velit vti productis pro veris ſolet de conſuetudine fieri,& datur hoc pro cautela.)

2 *Dato tamen illi termino ad deliberandum.*

[Terminus ad deliberate reſpoudendum datur,ſi petatur.

Probatio dubia non releuat.]

3 *Et adiecta in interrogatoria cauſa, quod intendit redarguere de falſo,& in qua parte.*

4 *Et donec non declarauerit, non poteſt ad vlteriora in cauſa procedi.*

5 *Et reſpondens,quod ſic,falſitate detecta,incidit in pœnam falſi.*

6 *Sique ab vſu deſiſtat, ipſa iura,ſeu teſtes non probant.*

7 *Non ſatisfacit declarando cum clauſula.* Si,& io quantum.

8 *Nec ſi cum clauſula,* Velle vti in paſcibus,& punctis veris,*vel.* Quatenus teſtes verum dixerint ſeu ſcriptura vera ſit.

9 *Si tamen ſit de veritate veriſimiliter informatus, alias dictis clauſulis, & cautela vti poteſt, & redditur ratio.*

[Declaratio, velle vti, quatenus ſcriptura vera ſit, ſeu teſtes verum dicant, admittitur, parte non opponente.]

10 *Declarare recuſans facit præſumere pro falſitate.*

[Iudex vehementer ſuſpicari debet contra nolentem declarare,an velit vti productis pro veris.]

11 *Non reſpondens, vel non præciſe habetur pro negante.*

12 *Non admittitur ad reſpondendum per procuratorem, niſi habeat mandatum ſpeciale, vel cum libera.*

13 *Poteſt reſpondere, velle vti, donec fuerit de contrario legitime certificatus, vel quatenus teſtes ſint boni,& veritatem dicant,niſi detur per petentem aliquis fumus falſitatis.*

14 *Declarare poteſt,velle vti in omnibus,præterquam in tali parte.*

15 *Renunciare quomodo poſſit cautelate.*

[Declaratio,quæ admittitur Mediolani in interrogato, an velit vti productis, ſeu teſtibus pro veris.]

Observatio C.

De declaratione facienda per eum, qui iura produxit, ſeu teſtes examinauit,an velit vti pro veris.

1 Ille, † contra quem productæ ſunt ſcripturæ, ſeu teſtes examinati, ſi ſcripturam,ſeu teſtes falſos prætendat, vt eius aduerſarius de falſo teneatur,tanquam eis ſcienter vtens, poteſt in quacunque parte iudicij inſtare,vt idem aduerſarius declaret, an velit teſtibus, vel ſcriptura vti pro veris, ſeu vera, ex quo intendit illos,ſeu illam de falſo redarguere,& ipſe aduerſarius debet præciſe,clare,& aperte declarare abſque aliqua proteſtatione,*Marant.de ord.Iudic.par.6.art.8.n.38. pract.Papi.in for.lib.quo agit.vt reſcind.& c. in gl.doloſe,& ibi Add.eadem pract.in for.producen. Inſtr in gl.appareant, & Add.in gl.antecedenti in ver. in illis paſſibus,Cæpoll.cautel.53. nu.1. Farin.de falſit.q.169.*
*n.59.& 67.Scac.de Iudic.lib.2.c. 11.nu.450. & ſeqq. Boſſ.in tit.de falſ.n.109.& 119.& ſeqq.Granat.ad prа. Veſtr.lib.6.c.1.n.22.Luc.Pet.in pract.lib 2.cap.12.per tot.Cancer.var.reſol.par.1.c.20.n.46. & 47.Nat.conſ. 635.n.1.lib.3.Ricc.in collect.dec.coll.298. Grat.diſc.for. c.752.n.35.Vrſil.ad afflict.dec.189.n.9.Rot.poſt ſecundum vol.conſ.Farin.dec.364. Tuſc.in ver. interrogatoria,concl.320.in ver.producens.concl.876.& 877.Gab. de malefic.concl.7.videas Add.ad dec. 4. poſt primum vol.conſ.Fari.[Burſat.conſ.188.n.10. & ſeqq.lib.2.*vbi de communi,& veriori, & quod huiuſmodi Interrogatorium eſt de conſuetudine, & datur pro cautela, *Ant.Sol.ad decret.Sabaud.lib.3. de Interrogat. Iudic. tit.15.gl.1.nu.3.*]† dato tamen termino ad deliberan- 2
dum,*Add.ad dec.1.verſ.declaratur primo, Cancer.d. c.20.n.47.[Burſat.de conſ.188.n.10.lib.2.* Si pars petat,*Burſat.loc.cit.*alias cenſeretur probatio dubia,quæ
non releuaret, *Burſat.ibid.*] ſed † debet interrogans 3
non ſolum adiicere cauſam,quod intendit redarguere de falſo,*Farin.d.q.169.n.77.* ſed etiam quam partem ſcripturæ,vel examinis teſtium, *Grat.diſc.for.ca. 752.nu.37.& 38.* vbi præſertim ſi agatur de materia teſtium,*Farin.d.q.169.numer.78. vbi vide.Add.ad d. dec.1.poſt primum vol.conſ.Farin.verſ.declaratur tertio.*Et † huiuſmodi inſtantia,ſeu interrogatorio pen- 4
dente non poteſt ad vlteriora in cauſa procedi, *Grat.
diſcept.for.cap.531.numer.83.* Et † ſi pars interroga- 5
ta reſpondeat,quod ſic, detecta falſitate in falſi pœnam incedit,*Cæpoll.d.cautel.53.ſub num.1. Farin.d.q. 169.n.62.Cancer.var.reſol.par.1. d. cap.20. num.46.*
† Sique ab eorum vſu deſiſtat, ea non probabunt, 6
Cancer.ibid.

Nec † ſat eſt, parte opponente, declaratio cum 7
clauſula, ſi,& in quantum, *Add.ad pract. Pap. in for.producent.inſtr.ad gl.in illis partibus, in ver.in illis paſſibus.Capoll.d.cautel.53.num.1.Add.ad d.dec.1.poſt primum vol.conſ.Farin.verſ.declaratur quarto vbi vi-
de Granat.d.num.22.Cancer.d.cap 20.num 47.* † Vel 8
cum clauſula, velle vti io paſſibus, & punctis veris, vel quatenus teſtes verum dixerint, ſeu ſcriptura vera ſit,*Boſſ.d.tit.de falſ.num.119.Marant.d.act.8.num. 38.Luc.Pet.d.lib.2.cap.12.numer.4.Capoll.de cautel.
53.numer.1.Gabr.de malefic.d.concluſ.7. num 2. Ricc.
d.collect.298* † ſi tamen pars, quæ reſpondere debet, 9
ſit veriſimiliter de rei veritate informata, alia dicta cautela vti poſſet, ne alias ſine propria culpa in perplexitate, & vt eſt in prouerbio inter Scyllam, & Charybdim conſtitutus cauſam amittat ob defectum probationum non vtendo, vel vtendo contrahat pœnam falſi, *Cancer.d.numer.47.* [Quamuis parte non opponente poſſit producens vti etiam ſola proteſtatione,quod intendit tantum vti, quatenus ſcriptura vera ſit, ſeu teſtes verum dicant, *Burſat.d.
conſ.188.num.9.lib.1.*] Et, † dum quis requiſitus de- 10
clarare recuſat, facit præſumere teſtes,ſeu ſcripturam falſam *Rot.poſt ſecundum vol.conſ. Farinac. dec. 366. num. 5.* [& Iudex contra eum vehementer ſuſpicari debet,*Burſat.in ſaptus alleg.conſ.188.num. 11 lib 2.*]
& † ſi non reſpondeat, vel non præciſe, habetur 11
pro negante, *Farinac. d.q.169.numer.64.* † Nec ad- 12
mittitur ad declarandum procurator, niſi habeat ſpeciale mandatum,ſeu cum libera, *Luc.Pet.d.cap.12.nu. 5.Farin.d q.169.num.24.& 80.Gratian. diſcep.for.ca.
752.numer.39.*† poteſt tamen quis reſpondere, velle 13
vti donec, & quouſque fuerit de contrario legitime certificatus ſeu velle vti depoſitionibus teſtium, quatenus ſint boni,& veritatem dicant,niſi detur per petentem aliquis fumus falſitatis,*Grat.diſcept.for.ca. 752.numer.35.& 36.Rot poſt primum vol.conſ. Farin. dec.1.nu.1.2.4. & 5.& latè ibi Add. in verſ.ſubdeclara,& poſt ſecundum vol.d deciſ.364.numer.3 [Burat.
deciſ.532.numer.1. & 2.*] † Et tunc recipitur decla- 14

ratio,

Digitized by Google

ratio, velle vti in omnibus, præterquam in tali par-
15 te, *Ricc. d. collect.* 289. ſed, † qui vult renunciare, ne
in ſuſpicionem ſe, & ſuos teſtes, vel notarium indu-
cat, non debet ſimpliciter dicere, nolle vti. ſed dice-
re, quod ex quo non putat, eos teſtes, ſeu illud In-
ſtrumentum ad victoriam neceſſarios, vel neceſſa-
rium, illorum, ſeu illius vſui cedit, *Luc. Pet. d. lib.* 2.
cap. 12. *numer.* 6. *poſt Bald. relatum per Boſſ. d. tit. de
falſ. numer.* 119. *Capell. cautel.* 53. *ſub numer.* 1. & hoc
cautius eſt facere per procuratorem generalem cum
libera, quam per ſe ipſum, *Capol. loc. cit.* [Et ex vſo
ac obſeruantia fori Mediolani admittitur reſpon-
ſio, & declaratio, velle vti in concernentibus ſub-
ſtantiam negocij, & fidem teſtis, vel velle vti decla-
rando, intelligendo, concordando, & diſtinguendo
dicta teſtium ex natura, & qualitate facti antiqui,
& qualitatis perſonarum, *Burſat. d. conſ.* 188. *numer.*
12. *lib.* 2.

SVMMARIA.

1 *Viſitatio loci fieri debet parte citata ad viden-
dum ſe deſtinari, &c. intimata die, & hora ac-
ceſſus, atque citata ad intereſſendum, & infor-
mandum, & ad videndum iurare teſtes, ſi ibi illi
ſint examinandi, & num.* 3.
2 *Viſitatio loci facta abſente parte, & non citata nul-
la eſt.*
4 *Viſitatio loci forma, remiſſiue.*
[*Inſtrumentum fieri debet de Iudicis acceſſu, alias
poſſet proceſſus annullari.*
5 *Probatio per euidentiam facti ex loci viſitatione
dicitur ſuperlatiua, & fortior de mundo, omnes
alias ſuperat, nunquam excluſa cenſetur, fieríque
ſemper poteſt, vbi agitur de re, ſeu de poſſeſſione,
quæ ex oculari inſpectione percipi poſſit, ſecus è
contra.*
[*Probatio per acceſſum fieri poteſt etiam poſt didi-
cita teſtificata, & iuramentum deciſiuum.
Peritorum, & Medicorum teſtimonium admittitur
etiam poſt dedicita teſtificata.*]
6 *Viſitatio fit ſumptibus petentis.*
7 *Mappæ confectio vt ſit in forma probanti, eſt pars
citanda in deputatione periti, vt hic.*
8 *Et periti acceſſus intimari debet, vt hic.*
[*Terminus ſtatuendus, & citatio facienda pro ac-
ceſſu Iudicis, ſeu Agrimenſoris, vel Magiſtri ad
menſurandos agros.
Præſentia partis poteſt Iudex, vel Agrimenſor ali-
ter informari.
Peritus an poſſit alium ſubdelegare.*]
9 *Citatio facienda in relatione periti.*
10 *Citatio in relatione periti non videtur de rigore iu-
ris neceſſaria.*
11 *Decl. procedere vbi præceſſit matura negocij diſcuſ-
ſio parte præſente, vel citata, ſecus è contra.*
12 *Periti referre debent in actis cum iuramento.*
13 *Lim. ſecus in vnico perito communiter electos.*
14 *Periti relatio fieri, & recipi poteſt etiam in die fe-
riato, & etiam cum iuramento.*
[*Planta à peritis facta quando ſit attendenda.
Perito ſtandum eſt in pertinentibus ad ſcientiam
ſuæ artis.*]
15 *Mappa non facta ſeruatis ſeruandis non probat.*
16 *Lim. niſi fuerit à partibus approbata.*
[*Periti relatio quando non attendatur.
Iudex non poteſt allegari ſuſpectus, ex quo in acceſ-
ſu manducet, & hoſpitetur cum parte, quæ illum
duxit.*]

OBSERVATIO CI.

De probatione per acceſſum Iudicis ad locum differentiæ, & per Mappam à peritis extrahendam.

VBi vero probatio eſſet facienda per
acceſſum Iudicis, atque viſitatio-
nem, & ocularem inſpectionem lo-
ci, de cuius poſſeſſione ageretur, † 1
hoc deberet fieri parte, ſeu partibus
citatis, primo ad comparendum co-
ram Domino, & videndum ſe deſtinari ad locum dif-
ferentiæ ad effectum ſe informandi, & videndi, ac in-
ſpiciendi ſuper poſſeſſione ipſius loci, ſeu rei, de qua
agitur, & quatenus opus ſit, teſtes examinandi. In cu-
ius termino Iudex deſtinat ſe pro tali die, & hora, ſeu
pro die, & hora intimandis, niſi ad primam diem
cum intimatione, ſi pars ſit abſens, vel niſi ad primam
diem parte præſente, & contradicente, ſi tunc ſit præ-
ſens, & contradicat, deinde intimatur parti dies, & ho-
ra acceſſus, eaque citatur ad intereſſendum, & infor-
mandum, *faciunt tradita per Saluſt. Tib. in pract. A.
C. lib.* 2. *c.* 43. *n.* 2. *Coſt. in ſuis tract. t.* 1. *de remed. ſubſid.
remed.* 101. *ſub n.* 8. [*Valaſc. in prax. par. & collat. c.* 11. *n.*
15.] † alias viſitatio facta abſente parte, & non citata 2
eſſet nulla, *Tuſc. in verb. Probatio. concluſ.* 776. *n.* 27. &
in verb. viſitatio. concluſ. 217 & † ſi eſſent in loco te- 3
ſtes examinandi, deberet etiam fieri citatio ad vi-
dendum illos iurare, † aliqualem vero formam, 4
ſeu potius proœmium viſitationis *ponit formulare
terminorum Rota fol. mihi* 99. [*& Hect. Felic. de ſo-
ciet. capite trigeſimo nono, numero trigeſimo ſecundo
& ſeqq. vbi admonet nonnulla.*] & quod Notarius
debeat de ea inſtrumentum conficere, *Luc. Pet. in
pract. libr.* 8. *capitulo ſecundo numero trigeſimo primo*
[*Valaſc. in prax. parte & collat. dicta, capitulo vn-
decimo, numero decimo quinto,* vbi admonet, vt fiat in-
ſtrumentum, quod Iudex fuit in loco, aliàs poſſet pro-
ceſſus annullari.]

Quæ † probatio per euidentiam facti ex loci vi- 5
ſitatione, vbi agitur de re, ſeu poſſeſſione quæ ex
oculari inſpectione percipi poſſit, dicitur ſuperla-
tiua probatio, & fortior de mundo, omneſque alias
probationes ſuperat, atque nunquam cenſetur exclu-
ſa, ſemperque fieri poteſt, *Plot. de in lit. iur.* §. 50. *num.*
a 3. *Granat. ad pract. Veſtr. lib.* 4. *cap.* 4. *numer.* 26. *Tuſc.
in V. melioramenta. concluſ.* 183. *in fin. & in d. V. pro-
batio. d. concluſ.* 776. *per tot. in V. ſtatutum. con-
cluſ.* 500. *num.* 3. *Coſt. d. remed.* 101. *numer.* 1. *& ſeqq.
vbi numer.* 8. *de ſex requiſitis, & in noſtris terminis
Mazzol. conſ.* 91. *n.* 10. [*Ant. Sol. ad decret. Subaud.
lib.* 3. *tit.* 40. *de excuſſion. gl.* 9. *num.* 20. etiam poſt di-
dicita teſtificata, *Luc. Pet. in pract. lib.* 2. *cap.* 11. *ſub
num.* 2. *verſ. vel niſi tractetur*, prout admittitur Me-
dicorum, & peritorum teſtimonium, *Luc. Pet. d. n.*
a. *poſt princ.* atque etiam poſt iuramentum deciſiuum,
Sol. vbi ſup. num. 21.] licet non ſit faciendus acceſ-
ſus, nec admittenda huiuſmodi probatio, vbi agi-
tur de re, ſeu de poſſeſſione, in qua nihil ex oculari 6
inſpectione percipi poſſit, *Tuſc. d. concluſ.* 776. *n.* 28.
Atque † inſpectio fit ſumptibus petentis, *Celer. de pro-
ceſſ. execut. var.* 3. *c.* 9. *ſub n.* 102. [ad quod videas etiam,
Gratian. diſcept. for. c. 57. *n.* 1. *& ſeqq.*

Datur etiam aliquando caſus, præſertim vbi agi-
tur de confinibus, vel an locus ſit intra illos com-
præhenſus, ſeu de augmento per alluuionem, vt
expediat conficere mappam, vnde, † vt ea ſit in for- 7
ma probanti, videtur primo citanda pars ad concor-
dandum

dandum de Perito ſeu Agrimenſore ad effectum
conficiendi, & leuandi mappam loci controuerſi,&
daodum liſtam confidentium, & diffidentium,aliàs
videndum eligi per D. ex officio, vel ad eligen-
dum,eligique videndum Peritos,ſeu Agrimenſores,
vel ad videndum deputari Agrimenſores, & vnus,
vel plures de conſenſu partium eligantur, vel à Iu-
dice ex officio deputantur, & quod ſimilis electio
facienda ſit partibus præſentibus, vel citatis *tradit*
Gabr. conſ.168.n.101. Marant. de ord.iudic. par.6.
membr.1. in V. recto concipiatur citatio. num.23.vbi
Add.Saluſt. Tib. in pract. lib.2.c.43.n.2. Mareſcot.
8 *var.reſol.lib.2.cap.70.n.4.* † Deinde intimandus eſt
etiam acceſſus Periti, ſeu Peritorum hoc, vel ſimili
modo, videlicet, Intimetur &c.qualiter talis peritus
electus accedet ad talem locum die &c.ad effectum
conficiendi,& eleuandi mappam. Ideo citetur idem
ad intereſſendum quatenus &c.alias videndum map-
pam confici, & leuari etiam ipſo non intereſſente,
vel, ſi ſit electus vnus peritus pro parte, Intimetur
qualiter cras hora &c. peritus infraſcripti Inſtantis
accedet &c. Idcirco citetur idem ad conducendum
ſuum peritum pro dicta die, & hora, & intereſſen-
dum, quatenus &c. alias ſtabitur mappæ conficien-
dæ per dictum peritum dicti Inſtantis[*Vnde Valaſc.*
in prax.partit.& collat.c.15.n.25.habet,quod,quan-
do Iudex vult ire per ſe, vel mittere agrimenſorem,
ſeu Magiſtrum ad menſurandos agros debet,ſtatue-
re terminum partibu, vt adſint tali die,& hora cum
talibus Magiſtris, vel cum ipſo Iudice in tali loco,
quia per partis præſentiam poteſt Iudex, vel Agri-
menſor aliter informari,*& ſentit Duran.dec.14.n.5.*]
Prout,quod ſit neceſſaria partis citatio, ſeu monitio
pro certa die,& hora acceſſus ad locum differentiæ,
tradit Marant.& Saluſt.Tib.loc.cit.Luc.Pet.in pract.
lib.8.cap.2.n.31.Coler.de proceſ.execut.par.3.c.9.num.
118.vbi, quod deſignum eo modo per agrimenſores
factum in præſentia partium facit plenam fidem,
Rot. in Romana Domus coram Buratto penes March.
de comm.par.2.fol.529.n.1.& 2.fol.637.n.1. & 2. Ca-
gnol.in l.2.C.de reſcind.vend.n.261. Rot.recent.deciſ.
575.n.4.par.2.Greg.XV.dec.545.n.9.vbi Add.n.12.
faciunt tradita per Grat.diſcept.for.cap.875.n.33.&
ſeqq.& per Rot.in Bononien. Pecuniaria coram R.P.
D.Merlino,poſt tract.dec.291.n.2. [Nec poteſt peri-
tus electus, cum ſit electa illius fides, & induſtria,
alium ſubdelegare,niſi ad nudum miniſterium,& ad
ſcribendum,*Rot.recent.dec.526.n.3.& 4.p.4.* & æſti-
mator poteſt eligere alium ad menſurandum, *Rot.*
poſt Zacch.ad Galleſ. de oblig.camer. dec.155. n.5.]
9 Poſtmodum † citatur pars ad faciendum referre
ſuum peritum,& per eum produci mappam,nec non
videndum referri, & dari mappam per peritum In-
ſtantis, & illius relationi, & mappæ ſtari. Vel ſi ſit
vnus peritus tantum electus citatur ad videndum
referre peritum, & per eundem mappam produci,
ad tradita per Luc.Pet.in pract.libr.8.cap.2.num.31.
10 quæ tamen citatio non videtur de rigore iuris ne-
ceſſaria, *Mareſcott. var.reſol.lib.2.cap.70.num.3. &*
4. Rot. in Romana trigintamillium coram Reueren-
diſſimo D. Coccino, poſt tract. deciſ. 203. numer. 3.
11 † Vbi tamen præceſſerit matura negocij diſcuſſio
parte præſente, vel citata, ſecus è contra,*ad tradita*
per Grat. diſcept.for.cap.875. num.37. & ſeq. & per
Rot.in Romana Domus coram Buratto, penes Mar-
cheſ. de commiſſ. par.2. fol.537.num.3. & in recent.
dec.585.par.2.& in dicta Bononien pecuniaria coram
12 *R.P.D. Merlino poſt tract.dec.291.num.2.* † ſed be-
ne debent periti referre in actis cum iuramento,*Al-*
ber.in l.hac edictali, num.3.C.de ſecund. nupt.Saluſt.
Tib.in pract.A.C.lib.2.cap.43.ſub num.2. Rot.recent.
13 *dec.630. num.4.par.2.* † niſi ſit vnus peritus tantum
communiter electus,quia tunc tamquam ab vtraque
parte approbatus non tenetur iurare, *Grat. diſcept.*
for. cap.875. n.35. licet † poſſit relatio fieri etiam in 14
die feriato, *Mareſcott.var.reſol.d.lib.2.cap.7.n.3. &*
4.& poſſint periti recipi à Iudice die feriata,etiam ad
iuramentum,*Grat.diſcept.for.cap.235.n.33.* [Eſtque
mappa, ſeu planta, vel modulus, ſeu deſcriptio loci
facta per peritos Geographos electos à Iudice,ſeu de
eius mandato attendenda. *Bertazzol.conſ.ciuil. 1. n.*
*57.& 90.& conſ.41.n.120.*Prout omni perito ſtandum
eſt in rebus pertinentibus ad ſcientiam ſuæ artis,
Rot.recent.dec.526.n.5. par. 4. † Mappa autem non 15
facta ſeruatis ſeruandis non probat, *Rot.in Nullius,*
ſeu Aprutina iuriſdictionis corã Dunozetto.poſt tract.
dec.184.n. 13. † niſi fuerit à partibus approbata. *Rot.* 16
recent.dec.405 ſub n.1.par.1. & in dicta nullius, ſeu
Aprutina iuriſdictionis, n.14. Quemadmodum vbi
periti magis partes Iudicis, quam peritorum aſſum-
pſerunt,de eorum relatione nulla ratio habenda eſt,
Rot.recent.deciſ.526.n.1.par.4.vbi declaratur.

Demum nec ex quo Iudex in viſitatione mandu-
cet, & hoſpitetur cum parte, quæ illum duxit, poteſt
ſuſpectus allegari,*Ant.Sol. ad decret. Sabaud. lib. 3.*
tit. 19.de examinat.gl.1.in fin.]

S V M M A R I A

1 *Citatio facienda pro ipſo mandato de manutenẽdo.*

2 *Proteſtatio facienda in termino citationis pro mandato de manutenendo.*

3 *Manutentio, an poſſit dari citato contra citantem abſque alia citatione, & nn.ſeqq.*

4 *Sententia ferri poteſt contra citantem, & ad fauorem citati. Decl. vt num.5.*

[Citatio,vt efficiatur communis, an requiratur,ſeu præſumatur vtriuſque partis inſtantia, vt pro vtraque pronunciari poſſit, remiſſiue.]

6 *Sententia abſolutoria non ſolet dari reo ſub citatione actoris ad videndum decerni, & relaxari mandatum, ſed ſeruatis à reo terminis ſubſtantialibus,& ſub ipſius rei citatione ad ſententiam.*

7 *Terminus pro ſeruato à Iudice haberi poteſt in qualibet pronuncia facienda, declarandus infra decem, ſeu quindecim dies, vel menſem, vt hic*

[Citatio reſoluitur in Petyt,vbi Iudex nolit decretum interponere.

Citatio remanet ſine decreto, ſi terminus pro ſeruato habitus euaneſcat.]

8 *Citatio ad allegandum in manutentione non requiritur.*

9 *Aduocatis audientia in iudicio manutentionis poteſt denegari.*

10 *Aduocatum denegare eſt magnam partem defenſionis tollere.*

11 *Mandata de manutenendo de ſtylo Rotæ reſoluuntur,& expediuntur etiam in relationibus cauſarum per viam memorialium, & in Congregatione poſt ferias indictas.*

12 *Aduocatorum, & procuratorum contentiones, & iurgia in omnibus cauſis ſummariis refrænari debent.*

[Aduocatum non fuiſſe auditum, non poteſt pars conqueri,ſi illum conducere neglexerit.

Iudex non tenetur excitare motiua,niſi velit ad ſui inſtructionem,vt certior de omnibus reddatur.

Cauſa prolixitas, & immortalitas eſt in manutentione damnanda, & euitanda.

Aduocatus,& Procurator puniri debet, ſi plus debito ſui culpa cauſa diffinitio retardetur.]

13 *Iudex non debet fulminare,ſed audire, & examinare.*

14 *Decretum factum intra terminum pro ſeruato ha-*

bitum debet põni, adnotari, & retrotrahi ad diem citationis, & ſeruati ter mini, aliàs eſſet ſine citatione, & nullum

15 Sententia, ſeu decretum valet latum etiam die immediate ſequenti poſt citationis, ſi Iudex in die citationis prolationem prorogauerit, alias requiritur noua citatio.

[Præſentia partis requiritur in diffuſione, & monitione.

Sententia. ſeu decretum cum adnotatione diei publicationis, aperitionis, conſignationis, ſeu declarationis ſubſtinetur ſtante ſtylo pene, & conclud ē ter probãdo, & etiam, quod ſtylus effectuatus probetur ex veriſimili; vel immo etiã quod probetur per atteſtationem Procuratorum viti reſpiciens ordinatonaria, & etiam eſt citationis defectus hoc caſu ſanabilis.

Stylus adnotationis diei publicationis ſententiæ, ſeu declarationis termini pro ſeruato habiti poteſt de iure introduci, & quare.

Citatio ad ſententiam qua de cauſa fiat.

Citationis defectus ad ſententiam eſt ſanabilis, ſi non ſit totalis, vbi exempla, ſecus ſi totalis.

Ampl. ſecundam partem conclusionis, primo, etiam ſtante commiſſione ſanatoria.

Ampl. 2. etiam quod aliqui fuerint citati, & aliqui non citati.

Ampl. 3. etiam quod adeſſent citationes pro aliis diebus.

Nullitates regulariter non ſanantur ſine bono iure, vel illius fumo.]

16 Error Notarij in adnotando decretum. ſeu ſententiam extra diem citationis, & termini pro ſeruato habiti allegari non poteſt.

17 Error Notarij, de quo conſtet, in extenſione actoparti non præiudicat.

18 Terminus pro ſeruato tentus quomodo ſit à Notario adnotandus.

19 Terminus ſeruari debet in die citationis, alias citatio circunducitur.

[Termino non ſeruato in die citationis opus eſt noua citatione.

Citationis in calce adnotari debet nomen comparentis, ſeu reproducentis, vt dicatur apparere de inſtantia partis.]

20 Decretũ manutẽtionis à Iudice non ſubſcribitur, & à notario recipitur ſine teſtibus. Decl. vt ſub n. 27.

21 Pronuncia interlocuteria, vt decretum manutentionis, non fertur inſcriptis, nec per ſententiam diffinitiuam ſed oretenus, & per decretum, ac per Notarium in actis redigitur.

22 Notario in iudicialibus, & in interlocutoriis creditur ſine teſtibus.

[Notario creditur abſque teſtibus in actibus, qui geruntur coram Iudice, vel de eius mandato propter calorem iudicij.

Notario creditur atteſtanti, mandatum per eius acta fuiſſe relaxatum, ſtante præſertim decreto, & adnotatione in expeditionum libro.

Notarij falſitas ſuper rogitu decreti Iudicis debet concludenter probari per impoſſibilitatem interpoſitionis. vbi ratio, & exemplum.]

23 Decl. procedere in actis, quæ fiunt coram Iudice, ſecus è contra, vt in mandato procura, contractu, & alia diſpoſitione apud acta.

[Notario abſque teſtibus in extraiudicialibus non creditur.

Acta iudicialia non dicuntur, quæ non fiunt Iudice præſente, vel mandante, ſed per modum voluntariæ iuriſdictionis.]

24 Notarij aſſertioni non creditur de executione citationis.

25 Decl. ſecus quoad relationẽ ſibi factã per Nuncium.

[Notario creditur de relatione ſibi facta per Nuncium, ſi ſit actuarius, ſeu à Iudice deputatus, ſecus è contra.

26 Nuncio, vel Notario, qui ex ſtylo loci vices Nuncij fungetur, creditur quoad executionem citationis.

27 Notario, qui ſimul Iudex, & Notarius eſt, an in iudicialibus credatur.

[Notarius qui facit acta, ſolet etiam rogari de actorum ſcripturis in paruis Caſtris.]

28 Notario cauſa abſente poteſt alius Notarius de decreto rogari ad referendum.

29 Notarij actuarij iuuenes, & ſubſtituti quidquid agunt, agunt nomine Notarij principalis.

30 Notarius vnius tribunalis non poteſt conficere acta alterius, nec ex prorogatione partium, niſi ſtante impedimento, vel abſentia.

[Acta ſcripta per alium Notarium, quam deputatũ ad illã cauſam non tenere, nec de conſenſu partium. vbi remiſſiue, quod multifariam limitatur.]

31 Rotæ Auditor poteſt interponere decreta, & ſubſcribere ſententias in locum alterius Auditoris, cum vnicum dicatur tribunal, & vnus in locum alterius ſubrogatus.

32 Citatio, & terminus pro ſeruato habitus circumducitur, & decretum in illius vim, etiam quod retrahatur ad diem citationis, nullum dicitur, ſi medio tempore admittantur iura, ſeu aliud decretum fiat; & quid in examine teſtium poſtea reportato, ſeu facto.

[Conclusio in cauſa circunducta dicitur per nouorum iurium productionem, & admiſſionem, & alia hinc inde geſta.

Concluſio in cauſa de ſtylo Hiſpaniarum vim habet citationis ad ſententiam, & ſub eadem hora terminus ad eam audiendam ſeruatur.

Iudex poteſt concluſionem in cauſa reuocare, & tam tacitè, quam expreſſe.

Termino habito pro ſeruato pendente, ſi pars citet ad dicendum contra, & inſtet pro iurium admiſſione poſſunt iura mandari poni ad partes, & non erit terminus circunductus, vel, ſi non ſint releuantia, poteſt illis neglectis terminus aperiri, & cauſa expediri.]

33 Decretum conſtat non fuiſſe factum tempore citationis, ſi tunc habitus fuerit terminus pro ſeruato, & alius deputatus ad illum aperiendum, ſeu declarandum.

34 Vel fuerit tunc mandatũ interim non moleſtari, vel ſuperſederi, aut informari, ſeu acta exhiberi.

[Terminus habitus pro ſeruato præſentibus aliquibus teſtibus, & ſubſcriptione Notarij, & apertus præſentibus aliis, vel etiam eiſdem teſtibus cum alia Notarij ſubſcriptione, & Iudicis non videtur poſſe ſuſtineri, & quare.

Notarius debet ſe abſtinere ab extentione verborum, ſi habuit terminum pro ſeruato ac debet relinquere locũ apponendi decreti in albis, & ibidem deinde decretum extendere nulla mentione facta de termino habito pro ſeruato ſecundũ veram, & bonam practicam, quæ in Vrbe ſeruatur.

Terminus habitus pro ſeruato non dicitur pronuncia, ſeu decretum.

Appellatio non datur à termino pro ſeruato habito.

Terminus primus citationis circunductus cenſetur per ſeruationem ſecundi primo pendente.

Circunducitur citatio. & decretum iam factum per eorum reiterationem.

35 Citatio pro prima, & aliis diebus, & horis ſequentibus, vel eſt nulla, vt nimis vaga, & ſpeciem ſeruitutis inducens, vel non ſuſtinetur, niſi per duos

dies,

dies, accuſata contumacia in prima die, & aduerſario contumace exiſtente.

36 *Sententia lata ſub citatione pro prima, & aliis dibus ſequentibus an, & quando ſuſtineatur.*

37 *Citatio ad informandum, vel ad videndum declarari terminum pro ſeruato habitum, non debet decerni, nec reproduci in actis, ne faciat conſtare debitum non fuiſſe factum in die citationis.*

38 *Sententia, appareret non eſſe lata in die citationis ſi poſtea facta eſſet viſitatio loci, vel alius actus, de quo in ea fieret mentio, niſi poſſet preſumi reiteratio.*

39 *Fides Notarij, ſeu Iudicis extra acta de pronuncia facta extra diem citationis non facit fidem, ſed acta ipſa attenduntur.*

40 *Notario atteſtanti de non exiſtentia cedula ſententia tempore pronuncia non creditur.*

[Decretum relaxationis mandati circunductum dicitur per admiſſionem nouorum iurium, vel exceptionum, etiam cum clauſula, ſi, & inquantum, vel ſaltim ſuſpenſum dicitur, donec de exceptionibus cognoſcatur.

Et per ſubdelegationem poſtea factam de cauſa. ubi ratio.

Citatio non circunducitur ex ſimplici comparitione partis, & iurium exhibitione, niſi illa producta, & admiſſis.]

41 *Decreti manutentionis forma, & num. 55.*

[Decretum, ſeu ſententia conditionalis niſi infra tot, ſeu ad primam diem ſuſtinetur, & quare.]

42 *Actus, vel decretum non poteſt aliter geri, quam citatio dictet. Apl. vt num. 43.*

43 *Sententia nulla dicitur ex defectu citationis, vbi continet id, quod nec in petitione, nec in citatione fuit expreſſum.*

44 *Citatus in vna cauſa, ſeu ad vnum actum comparens non tenetur in alia cauſa, vel actu reſpondere, prout nec poteſt procedi ſine alia citatione, vel monitione, niſi patiatur, vt actus fiat, & numer. 46.*

45 *Monitio facta praſenti per Iudicem pro alia die habet vim citationis.*

[Monitio facit praſumere praſentiam.

Monitionis loco eſt inſtantia partis pro ſententia, ſeu decreto.

Monitio decreta etiam contra abſentem vim habet citationis, ſi illi poſtea intimetur, & ad illius, ſeu procuratoris notitiam deueniat.

46 *Praſentia princip.... ſeu Procuratoris ſupplet defectum citationis.*

47 *Praſens in iudicio, & non citatus debet in actu contra ipſum faciendo per Iudicem moneri, vt poſſit aduertere, alias actus nullus eſt.*

48 *Lim. in Procuratore, quia praſumitur in iudicio adeſſe, vt audiat decreta, niſi conſtet, quod ſit pro alia cauſa.*

[Monitio ad actum faciendum an ſit neceſſaria in procuratore praſente.]

49 *Decl. quia in actu requirente deliberationem non debent illi negari induciae.*

50 *Praſens, & tacens in iudicio habetur pro conſentiente, vnde debet contradicere.*

51 *Iudex in decretis de conſenſu partium debet eorum praſentiam, & conſenſum per Notarium adnotare facere.*

[Actus factus coram Notario per Iudicem ad illum deſtinato cum intimatione partis pro certa die, & hora dicitur iudicialis, & eius praſentia, & taciturnitas habetur pro acquieſcentia.]

52 *Praſentia in iudicio probatur per atteſtationem Notarij, & per ſubſecutam appellationem.*

[Praſentia ad actum probatur, ſi Notarius dicat, in contradictorio partium.

Praſentia ad actum non probatur per Iudicis atteſtationem.

53 *Praſentia procuratorum in aliquibus actibus facit ſumere pro praſentia etiam in alijs actibus continuatiuè ſubſequentibus.*

54 *Sententia debet eſſe conformis controuerſia, petitioni, ac inſtantia, ſaltim virtualiter, alias nulliter & iniuſtè agitur.*

[Citationis hora debet actus, & decretum fieri, ſeu terminus ſeruari, alias, alia hora non valet.

Citatus expectari debet per totum terminum citationis vſque ad vltimum momentum.

Termino duplici in citatione aſſignato, vltimus eſt attendendus, & expectandum. Lim. vt ibid.]

56 *Qualitas poſſeſſionis exprimenda eſt in decreto manutentionis, ne huiuſmodi remedium ſit incertum.*

57 *Iura partium circa petitorium, & poſſeſſorium ordinarium in manutentione reſeruare eſt bona cautela, licet ſemper etiam tacitè reſeruata intelligantur.*

58 *Mandatum de manutenendo ſi in annuis praſtationibus relaxetur genericè, & ſimpliciter, & ſuccumbens illi non pareat, ſunt deinde ſeruandi termini pro mandato executiuo, & ſumma certa ſecundum naturam negocij, & obligationis, & ita praſertim ſeruatur ex ſtylo A. C. & numer. 60.*

59 *Termini ſeruandi pro mandato executiuo in vim obligationis cameralis, remiſſiue.*

61 *Mandatum de manutenendo, & executiuum poteſt etiam ſimul, & ſemel in annuis praſtationibus & obtineri.*

62 *Mandatum contra vniuerſitatem quomodo dirigendum, & exequendum ſit.*

[Vniuerſitas ſoluit pœnam pecuniariam ex ipſius vniuerſitatis bonis, ſi habeat, alias cogitur collectam imponere.

Mandatum contra Congregationem quomodo dirigendum, & exequendum.

Mandatum de manutenendo poſt mortem principalis poteſt concipi in perſonam procuratoris, qui habeat mandatum irreuocabile, vel ſit effectus dominus litis.]

Observatio CII.

De citatione pro decreto manutentionis; de proteſtatione partis; an ſub citatione vnius poſſit pronunciari pro aduerſario; de termino pro ſeruato; de citatione ad allegandum; de aduocatorum audientia; de decreto, & de illo retrahendo ad diem citationis; an, & quando credatur notario actuario ſine teſtibus; an poſſit de decreto alius notarius rogari; an Rotæ Auditor poſſit interponere decreta, vel ſubſcribere ſententias in cauſa alterius Auditoris; an, &

quando citatio, & terminus pro ſeruato habitus circumducatur, decretum aliter factum, quam citatio dictauerit, an, & quando ſubſtineatur; & an, & quando præſentia ſuppleat citationis defectum; & an in annuis præſtationibus detur duplex mandatum, vel vnum tantum, & quomodo.

1 PRobata demum poſſeſſione † citatur pars non ad ſententiam, quia huiuſmodi citatio ſonatet ad diffinitiuam, & efficeret Iudicium ordinarium, & appellabile, vbi Ægidiana locum non habetet, ſed ſpecifice, & nominatim aduidendum inſtantem mandari manuteneri in poſſeſſione talium bonorum, vel bonorum, de quibus in actis, ſeu de quibus agitur, vel in quaſi poſſeſſione exigendi annuam penſionem ſcutorum tot, ſeu annum cenſum, vel Canonem, decimam, ſeu reſponſionem, vel in quaſi poſſeſſione exercendi talem Iuriſdictionem, ſeu in quaſi poſſeſſione talis ſeruitutis, & ſic de ſingulis, addendo, & quodcumque mandatum de manutenendo, ſeu decretum deſuper neceſſarium, & opportunum concedi decerni, & relaxari, ac fieri, & interponi reſpectiuè ad primam diem inſtante &c *faciunt tradita per Vant. de null. ex def. cit. n. 54. & ſeqq. & per Rot. in Romana hæreditatis coram bo: me: Comitulo, apud Marcheſ. de comm. par. 1. fol.* 1044 *num.* 2. *quæ eſt etiam inter recent. deciſ.* 18. *num.* 1 *part.* 1. In
2 cuius termino inſtans petit prout in citatione, † & aduerſarius, præuia repetitione aliarum præcedentium proteſtationum, proteſtetur, nihil fieri, niſi ſeruatis ſeruandis, & verificatis verificandis, atque opponit ſpecialem exceptionem, ſeu exceptiones ſibi in huiuſmodi iudicio competentes, & quatenus ſit in ſtatu, vel petet, ſeu prætendat, eſſe ipſummet manu-
3 tenendum, inſtar manuteneri ſe ipſum, † quamuis hoc caſu cautius ſit, vt etiam ipſe aduerſarius citet diuerſarius citet diuerſam partē pro ſua manutentione, ne, ſi forte primus citans non compareat, nec inſtet, ſeu præſens ſit in iudicio in termino ſuæ citationis, decretum ſubſecutum ad fauorem citati dicatur ſine
4 citatione; & licet † ſub citatione executa, & in actis reproducta, ſeu relata poſſit in cauſis regulariter ferri ſententia contra ipſum citantem, *iuxta tradita per Saluſt. Tib. in pract. A. C. lib.* 2. *cap.* 15. *num.* 7. & 8, & ad fauorem citati inſtantis, *l. ad peremptorium. & l. & poſt edictum. ff. de iudic. Redoan. de ſpol. Eccleſ. quæſt.* 17. *ſub num.* 97. *verſ. centeſimum nonum. Contard. de moment. poſſ. limit.* 2. *num.* 41. *Rot. recent. dec.* 101. *num.* 10. & 11. *par.* 3. vbi vide, an requiratur, ſeu præſumatur inſtantia vtriuſque partis, vt citatio efficiatur communis, & poſſit ſub illa tàm pro citanti, quàm pro citato pronunciari.] attamen hoc videtur
5 intelligendum † in generali, & ſimplici citatione ad ſententiam, quæ ſiue pro, ſiue contra feratur, ſententia eſt, ſecus autem in caſu noſtro, vbi citans videtur ſe reſtringere ad manutentionem ad ſui tan-
6 tum fauorem. Vnde videmus quod, ſi † quis agat pro mandato executiuo in vim alicuius obligationis, & pars prætendat abſolutoriam, non ſolet abſolutoria dari ſub citatione, & termino ad videndum decerni, & relaxari mandatum, ſed ſeruatis à reo terminis ſubſtantialibus, & ſub ipſius rei citatione ad ſententiam, *vt per Saluſt. Tib. in pract. A. C. lib.* 1. *cap.* 53. *num.* 8. & *lib.* 2. *cap.* 20, *per tot.*

Iudex autem, ſi ſit iam bene inſtructus, & reſolutus, ſuum interponit decretum, † ſin minus tàm in 7
hoc, quam in aliis decretis, vel ſententiis, ſiue diffinitiuis, ſiue interlocutoriis habet tunc terminum proſeruato, quem poſtea intra decem dies, ſeu menſem, ſi ſit in vltima audientia ante ferias generales in Rota, vel intra quindecim dies, ſi ſit coram Iudice in Vrbe Commiſſario, & in d. vltima audientia, poteſt declarare, neque declarat, vt in Vrbe diſponitur *per Reformat. Tribun. Paul.* 5. *in rubr. com. Iud. verſ. Iudices quicunque inter bull. eiuſdem in bull. conſt.* 71. [. *& ibidem in rubr. de Auditor. Rot. verſ. item ſententiæ, & verſ. termini etiam, & ſentit Rot. recent. dec.* 101. *n.* 11. *par.* 3.] & ſi intra dictum terminum declaratio, & pronuncia non ſequatur, eſt poſtmodum reiteranda citatio. [Prout, ſi Iudex nolit decretum interponere, citatio reſoluitur in, *Petiit*, *Rot. in Neſpina de Nardonibus coram Orano, poſt tract. dec.* 367. *num.* 4. & *dec.* 368. *num.* 8. hoc eſt Notarius in citationis calce ſolummodo notat, & ſcribit, talis principalis, ſeu procurator reproduxit, & petijt. Et ſi terminus proſeruato habitus euaneſcat, citatio remanet ſine decreto, *Rot. in Bargen. fructuum coram Ponza, poſt tract. dec.* 430. *num.* 2.]

Non † tamen requiritur citatio ad allegandum, 8
Barz. deciſ. 71. *ſub num.* 40. *ver. ceſſare inſuper.* Et
† poteſt aduocatis audientia denegari, *Barz. d. dec.* 9
71. *num.* 40. & *ver. ceſſare.* ſed † quia aduocatum 10
denegare eſt magnam partem defenſionis tollere, *l. aduocati C. d. aduoc. diuerſ. Iudic Oſcach. dec. Pedemont.* 1. *num.* 13. † non eſſet laudabile non audire 11
aduocatum, qui nulla interpoſita mora breuiter, & ſummatim Iura ſui principalis afferret ad manutentionem, ſeu illius impugnationem facientia, prout videmus in Romana Curia ſemper aduocatos aduocatus admitti, & in Rota, ac Camera quotidie ſubſcribi, & diſputari fortiter dubia [ſuper] ipſa manutentione. [Sed tamen ipſa mandata de manutenendo, & illius dubia, ſolitum eſt de ſtylo Rotæ iuxta cauſarum qualitatem, vt proponantur, reſoluantur, & expediantur, etiam in relationibus cauſarum per viam memorialium, *Rot. in Veneta denationis* 14. *Aprilis* 1617. *coram Buratto in eius impreſſ. dec.* 240. *in fin.* & in Congregatione, quæ habetur poſt inductas ferias generales, *vt in Peruſina Societatis coram Vbaldo ſeniore, poſt tract. deciſ.* 21. *in princ.*] Et † quamuis in omnibus cauſis ſummariis 12
aduocatorum, & procuratorum contentiones, & integia refernari debeant, *clem. ſæpe. de verb. ſignif.* [& imputandum ſit parti, ſi Iudex Aduocatum etiam viua voce non audiuerit, dum eadem pars neglexerit illum conducere, *Thomat. dec.* 50. *ſub num.* 123. nec teneatur Iudex motiua excitare, *Thomat. d. dec.* 50. *n.* 124. niſi velit ad ſui inſtructionem, vt certior de omnibus reddatur, *Grat. diſcep. for. cap.* 72. *n.* 46. ac in manutentione ſit damnanda, & euitanda cauſæ prolixitas, & immortalitas, *Rot. in Cæſaranguſtana Diſtributionum coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. dec.* 549. *n.* 2. ac Aduocatus, & procurator puniri etiam debeat, ſi plus debito ſui culpa cauſæ diffinitio retardetur, *l. properandum §. illo. C. de iudic. Ant. Sol. ad decret. Saband. lib.* 3. *tit.* 17. *gl.* 11. *n.* 7.]
† non tamen debet Iudex fulminare ſed audire, & 13
examinare, *Greg. XV. dec.* 105. *num.* 1.

Notarius † autem non debet decretum poſtea 14
factum, ſeu ſibi datum etiam extra diem citationis, infra tamen decem, ſeu quindecim dies, vel menſem reſpectiue, apponere ſub die ipſius prolationis, vel dationis, ſeu in eo adnotare diem declarationis, ſeu conſignationis, vel publicationis, ſed debet illud ponere, & adnotare ſub eadem citatione, & die qua ca-

eadebat citatio, & tenus fuit terminus proſeruato,
aliàs, ſi adnotaretur extra illam diem, decretum
eſſet ſine citatione, ac nullum, *Saluſt. Tib in pract.*
A. C lib. 2. cap. 15. n. 8. Borell. in ſumm. deciſ. tom 2.
tit. 30. n. 71. Gratian. diſcep. for. cap. 158. n. 37. cap.
438. num. 9. cap. 770. num 9. cap. 898. num. 14. & cap.
950. n. 21. & ſeqq. Rot. diuerſ. dec. 705. par. 3. lib. 3.
& in Fanentina ſucceſſionis coram Corduba, in Roma-
na pecuniaria, ſeu reſtitutionis in integrum coram Or-
tembergo, in Feſulana Prioratus coram Cardinali
Marquemontio, de quibus apud Marcheſ. de comm.
part. prim. fol. 2055. n. 1. & ſeqq. fol. 1222. n 2. &
ſeqq. & par. 3. fol. 90. n. 3. & 4. & fol. 104. n. 2. & Idem
Marcheſ. d. par. 3. de comm. null. ſanat. fol. 74. num. 140.
& ſeqq. & fol. 151. n. 101. & ſeqq. & de comm. derog.
feriarum n. 41. & 43. fol. 385 Rot recent. deciſ. 46. n.
3. dec. 81. n. 5. dec. 251. n. 1. & ſeqq. par. prima, & dec.
510. n. 2. par. 2. Coccin, dec. 183. num. 6. & deciſ. 280.
n. 8. Add. ad dec. 546. Greg. X V. ſub n. 16. Rot. in Pe-
ruſina Bonorum coram Ortembergo, poſt tract. dec.
124. n. 2.] *Thom. dec. 107. n. 2. & 3. Rot. recent. dec. 176.*
n. 1. par. 3. & dec. 448. num 9. par. 2. & in Foroliuien.
fideicommiſſi coram Eminentiſſimo D. Cardinali
15 *Pamphilio, poſt tract. dec. 586. n 5. & 6.*] quamuis †
poſſet ſuſtineri ſententia, ſeu decretum latum etiam
die immediate ſequenti, ſi tamen Iudex in illam diem
prorogaſſet ſententiæ prolationem, aliàs requireretur
noua citatio, *Grat. diſcep. forenſ. cap. 156. n. 34.*
& 35. cap. 333. num. 19. Prout in Curia Capitolij
vrbis ſtylus viget citationem ad aliam primam diem
diffundere, *Luc. Pet. in pract. lib. 2. cap. 15. numer. 8.*
[Quæ diffuſio, prout monitio, requirit partis præſen-
tiam, *Fenzon, ad Statut. Vrb. lib. 2. cap. 51. num. 32.*
Atque etiam ſuſtineretur ſententia, ſeu decretum
habens adnotatam diem publicationis, ſeu aperi-
tionis, vel conſignationis, aut declarationis, ſi ita
eſſet de ſtylo loci plene, & concludenter probando.
Rot. diuerſ d. dec. 705. in fin. par. 4. lib. 3. & in d. Feru-
lana Prioratus coram Card. Marcomontio, penes
Marcheſ. de comm. par. 3 fol. 90. in fin. quæ eſt etiam
inter recent. dec. 252. in fin par. 1. & in Aſculana Bo-
norum coram R. P. D. Durano, poſt tract. dec. 133. num.
4 Rot. recent. dec. 527. numer. 2. & ſeqq par. 3. vbi ſi
probetur ſtylus effectuatus etiam ex veriſimili, *Rot.*
penes Gilian. ad Stat. Peruſ. dec. 57. num. 5. vbi quod
ſufficit etiam atteſtatio Procuratorum tamquam
ſuper ordinatoria iudicij. Cum poſſit huiuſmodi
ſtylus de iure introduci, quia citatio ad ſententiam
non ex alio fit, quam, vt poſtremo loco moneatur
pars, an aliquid dicere velit, quod poſſit mouere
Iudicem ad pronunciadum pro illa; nam poteſt
eſſe, quod par, quæ ſciebat, ſe de iure citandam ad
ſententiam, diſtulerit vſque inſinuare Iudici
ſuas prætentiones; Vnde, quando ſtylus ſe haberet,
vt citatio, ſuper qua tenetur terminus pro ſeruato,
habeatur pro vltima, & quod Iudex in declaratione
termini, non teneatur amplius citare, ſibi ipſi im-
putare debet pars citata, ſi in citatione, ſuper qua
tentus fuit terminus non deduxit omnia iura ſua, &
ſic nulla æquitas repugnat ſtylo, per quam non ſit
admittendus, *Rot. recent. d. deciſ. 527. num. 3. par. 3.*
& eſt etiam citationis defectus hoc caſu ſanabilis,
d. dec. 527. num. 4. Prout etiam eſt, quando, licet non
fuerit facta ſpecialis citatio ad audiendam ſenten-
tiam, vt de rigore iuris in definitiuis requiritur, fuit
tamen facta ad videndum pronunciari, decerni, &
ordinari, prout iuris fuerit, nam tunc, tamquam non
adſit totalis defectus citationis, & intrat arbitrium
pro ſanatione, quod minuit de rigore iuris, & ſub-
ſtinetur, *Rot. recent. dec. 486. num. 2. par. 4.* Alias au-
tem nullitas citationi, præſertim ad ſententiam,
quando adeſt totalis defectus, eſt inſanabilis, etiam

ſtante commiſſione ſanatoria, *Thomat dec. 9. num.*
6. Canaler. dec. 396. n. 1. & 6. Rot. recen. dec. 312. n.
& 4. & d. dec. 486 n. 2 par 4. etiam quod aliqui fue-
rint citati, & aliqui non, *Canal d. dec. 396. n. 1.* Atque
etiam quod adeſſent citationes pro aliis diebus, *Rot.*
recent. d. dec. 312. n. 4. par. 4. Et generaliter, ac regula-
riter nullitatet non ſanatur ſine bono iure, vel ſaltem
fumo. *Rot. recent. dec. 527. in fin par. 3.*] † Nec ſal- 16
uatur decretum allegando errorem eſſe notarij, quia
imputandum eſſet parti, quæ non inſpexiſſet, quid
ipſe notarius, & ſub qua die ſcripſiſſet, *Rot. diuerſ.*
dec. 134 n. 3. par. 3. lib 2. & dec 76. n. 3. lib. 3. † licet 17
alias error notarij, de quo conſtet, in extenſione
actorum parti non præiudicet. *Cocc dec. 373. n. 10.*
Rot. in Placentina Nullitatis ſubhaſtationis coram
R. P. D. Ghiſlerio, poſt tract. dec. 637. n. 14.]

Vnde † ſolet, ac debet notarius in ipſa die cita- 18
tionis, in qua Iudex tenet terminum pro ſeruato,
adnotare tantummodo in eiuſdem citationis, ſeu
Inſtantiæ margine verbum, Seruato, ad hoc, vt co-
gnoſcatur, quod citatio habuit effectum, fuitque le-
cta coram Iudice, & terminus ſeruatus, † prout re- 19
quiritur, alias citatio diceretur circunducta, *Rot. di-*
uerſ. dec. 70. n. 1 par. 4. Seraph. dec. 536. n. 3. Rot. recent.
dec. 94. n. 3. dec. 490. num. 2. par. 1. poſt Veſtr. in pract.
lib. 7. cap. vlt. ſub n. 10. vbi Granat. n. 34. & ſeqq. [*Tho-*
mat. dec. 99. n. 7. & 8. Rot. in Leodien. Parochialis co-
ram Eminentiſſimo D. Cardinali Pamphilio, poſt
tract. dec. 451. n. 4. & ſeqq. in Placentina Parochialis
Tranaini coram R. P. D. Dunozetto, poſt tract. dec.
544. n. 6. in Placẽtina Nullitatis ſubhaſtationis coram
R. P. D. Ghiſlerio, poſt. tract. dec. 637. n. 13 & eſſet
opus noua citatione, *Thomat. d. dec. 99. n 8.* Vtque
conſtet de inſtantia partis debet Notarius in calce
citationis adnotare etiam nomẽ principalis, vel alte-
rius pro eo comparentis, ſeu producentis, *Rot. recent.*
dec. 274. n. 10 par. 5.] ſed habito poſtea à Iudice de-
creto cancellat ſupradictum verbum, ſeu notam, Ser-
uato, ipſumque decretum extendit in calce citatio-
nis, & inſtantiæ, etquidem † abſque alia Iudicis 20
ſubſcriptione, & ſine teſtibus, † Cum tamquam 21
pronuncia Interlocutoria non feratur à Iudice in
ſcriptis, nec per ſententiam diffinitiuam, ſed orete-
nus, & per decretum, ac per notarium actuarium
in actis redigatur, *Vant. de nullitatibus, in rub. de*
nullit. ex defect. proceſſ. num. 74 & ſeqq. Luc. Pet. in
pract. lib. 4. cap. 2. numer. 10. & in noſtris terminis
Boccat. de interdict. vti poſſid cap. 14. numer. 1. Tuſc. in
verb. manutentio. concluſ. 79. num. 8. † cui in Iudi- 22
cialibus, & interlocutoriis creditur ſine teſtibus,
cap. quoniam contra. vbi gl. in ver. duos viroſ. depro-
bat. & ibi Abb. Butr. Imol. Anchar. Felin. & alij
Cancer. var. reſol. par. 2. cap 2. num. 219. Tuſc. in verb.
notarius concl. 83. numer. 20 & 77. & ſeqq. Rot. poſt
ſecundum vol. conſ. Farin. dec. 229. num. 1. Rot. recent.
dec. 644. num 3. par. 1. Greg. X V. deciſ. 453. numer 6.
Gilian. in adnot. ad compend. iur. municip. Peruſ. ver.
acta. num. 13. Cagnol. in l. 2. num 5. & 6. vbi de com-
muni, & quod ita ſeruat practica C. de eden. Rot.
recent. dec. 405. in fin. & deciſ. 594. num. 3. par. 3.
vbi, quod Notario creditur abſque teſtibus in acti-
bus, qui geruntur coram Iudice, vel de eius manda-
to propter calorem iudicij, *& dec. 165. num 2. par. 4.*
vbi, quod datur fides Notario actuario atteſtanti
de actibus coram ſe geſtis, vt ſi atteſtetur, mandatum
per ipſius acta fuiſſe relaxatum, ſtante præſertim
decreto illius relaxationis, & eiuſdem expeditione
in libro expeditionum notata, *& in Segnuina Ex-*
penſarum coram Ortembergo, poſt tract. dec. 440. num.
6. Duran. dec. 205. num. 2. Buratt. dec. 606. num. 11.
& ſeqq. Adeo vt falſitas Notarij ſuper rogitu de-
creti Iudicis debeat concludenter probari per im-

poſſibilitatem interpoſitionis, quia præſumitur pro
veritate decreti,& agitur de detegenda falſitate No-
tarij, Rot.recent.dec.318. num 5.par.4. Ac proinde,
licet probaretur abſentia Iudicis de eadem die ſum-
mo mane, & non reditus niſi poſt tot dies, non ta-
men concluderetur, quod non potuiſſet ante diſceſ-
ſum decretum feciſſe, vel, ſi non longe abfuiſſet à
Ciuitate,Notarium ad eum acceſſiſſe, vel eadem die
rediiſſe,& de ſero præſtitiſſe, Rot.recent.d. deciſ.318.
23 num.4.& 5.par.4.& dec.295.num.3.par.5.]† Intel-
ligendo tamen in iis actibus,qui fiunt coram Iudice
ſecus in illis,qui non fiunt coram Iudice,vt in man-
dato procuræ, vel contractu, ſeu alia diſpoſitione
apud acta factis,& ſimilibus,Grat.diſcep.for cap.321.
n.22.& ſeqq.& cap.501.n.18.& Cancer.loc.cit.num.
22.[& in extraiudicialibus, Rot.recent. dec.594.n.3.
par.3. Nec acta dicuntur iudicialia, quæ non fiunt
Iudice præſente,vel mandante, ſed per modum vo-
luntariæ iuriſdictionis, Grat.diſc. for.cap.694.n.29.]
24 Quemadmodum † nec eius aſſertioni ſine teſti-
bus creditur de executione citationis, Pur. deciſ. 5.
lib.3.Rot.recent.dec.624.n.10.par.1.Seraph.dec.1087.
num.1.& dec.1094.ſub n.3.[Rot.recent.deciſ.651 n.2.
par.3. & in Ancontana Pratenſa Repetitionis Inde-
biti coram Dunozetto ſeniore:poſt tract.dec.491.n.8.
in Placentina Parochialis Tranaini coram R. P. D.
Dunozetto iuniore,poſt tract.dec.544.n.4 & ſeqq. &
dec.545.n.3.& ſeqq.Buratt.dec.324.n.4.& ibi Add.
25 litera A. † licet ei credatur quoad relationem ſibi
factam per Nuncium, Rot. in Ancontana Bonorum
coram Iuſto,penes Saluſt.Tib.in pract.lib.1.ante cap.
26. n. 8. & in Pamphilonen. Celebrationis miſſarum
coram Comitulo, poſt tract.dec.67.n.1. [ſi tamen ſit
actuarius,ſeu à Iudice deputatus,ſecus è contra, Rot.
26 recent.dec.628.n.3.par.3.† ſicuti creditur ſolo Nun-
cio, vel ipſi notario, ſi ex ſtylo loci fungatur vices
Nuncij, Rot.recent.dec.261.n.3.& dec.375.n.2. par.
2.[& in Seguntina Expenſarum coram Ortembergo,
27 poſt tract.dec. 440.n.4. 5.7. & 8.] † Quid autem in
eo, qui eſt ſimul Iudex, & Notarius. videas per
Pract. Papienſ. in form.ſent. diffin.in gl. Viſo etiam
libello.[vt contingit in paruis Caſtris,in quibus No-
tarius, qui facit acta, ſolet etiam rogari de actorum
ſcripturis,Corn.conſ.73. numer.13. lib.2. vbi quod de
conſuetudine datur fides.] Sed Notarij Rotales te-
ſtes apponunt etiam in mandato de manutenendo,
& hoc ea forſan ratione, vt maior fides eis adhi-
beatur, ex quo mandata expediunt ſine aliqua Iu-
28 dicis ſubſcriptione. In † abſentia notarij cauſæ,
poteſt etiam alius notarius rogari ad referendum,
præſertim ex ſtylo Curiæ Romanæ, Rot.recent.dec.
595. numer.2. par. 1. & habetur in reformat. tribun.
Vrb.Paul.V. de qua in bull.inter eius conſtit. conſtit.
71.in cap. de Audit. Rot. verſ. termini etiam, & ex
ſtylo Curiæ Peruſinæ: & eo magis Iuuenes notarij
29 actuarij, & ſubſtituti, † qui, quidquid agunt, agunt
nomine notarij,principalis,Rot.recent. dec.301.num.
4.par.2. quæ eſt Greg.dec. 454. num.4. Immo, quam-
30 quis † notarius vnius Tribunalis non poſſit confi-
cere acta alterius, etiam ex prorogatione partium,
ſecus tamen eſt ſtante impedimento,ſeu abſentia,
quia alter ſubrogatur, Grat.diſcep. for.cap.419.num.
15.& 16.[Ant. Sol. ad Conſtit. Sabaud.lib.3.tit.35.
gl.10.num.3.& quod acta per alium Notarium,quam
ſpecialiter deputatum, illius cauſæ ſcripta non va-
leant, nec eis fides adhibeatur, neque de conſenſu
partium, eſt tex. in l. cum ſententiam C. de ſent. &
inter loc.omn. Iudic. & tradic. Cagnol.in l.2.numer.4.
C.de eden.vbi quod hoc tamen multifariam limitatur.]
31 Quemadmodum † ſubſtinerentur decreta, & ſub-
ſcriptiones ſententiarum factæ ab vno Rotæ Audi-
tore in locum alterius Auditoris, cum vnicum di-
catur Tribunal, & vnus ſubrogatus in locum alte-
rius,Rot.in Burgen. ſyndicatum coram Cardinali Pam-
philio ſeniore,poſt tract.dec.50. in Nouarien. bonorum
coram Reuerendiſſ. D. Coccino, poſt tract.deciſ.241.n.
6.in Romana Dotis.& Salutam coram R. P. D. Que
ipſo,poſt tract.dec.282.n.4.[Peract.dec.818. n.2. & 2.
vbi Add.litera A.]& de ſubſcriptione ſententiarum
Auditoris promoti ad Cardinalatum, vel Epiſcopa-
tum, vel morentur poſt ſeruatum terminum pro ſerua-
to extat Adnotatio Reuerendiſſimi D.Coccini Decani,
penes Marcheſ.de comm.par.2.fol.610.n.5.
Cæterùm, † ſi poſt emanatam, & executam cita- 32
tionem pro mandato de manutenendo, quæ incide-
ret pro alia die, ſeu poſt terminum proſeruato ha-
bitum admitterentur iura, ſeu aliquod aliud decre-
tum fieret, etiam expreſſe cum clauſula, ſine præiudi-
cio termini proſeruato habiti, diceretur, citatio, ſeu
terminus proſeruato habitus circumductus,& decre-
tum in illius vim factum, etiam quod retrotrahere-
tur ad diem citationis, diceretur nullum,ac interme-
dia iurium admiſſio faceret conſtare, decretum non
fuiſſe factum in die citationis, Grat. diſcept. for.cap.
156.n.37.cap.438.n.1.& ſeqq.Saluſt.Tib.in pract. A.
C.lib.2.c.40.per tot.Rot.in d. Romana pecuniaria, ſeu
reſtitutionis in integrum coram Ortembergo, penes
Marcheſ.de comm.par.1.fol.1122.n.4. & ſeqq. & par.
3.fol. 104. & in Mediolanen. rerum coram Cardinali
Pamphilio ſeniore,apud eumd. Marcheſ.par.3.fol.100.
n.4. Add.ad dec.140. Greg.XV.n.17. Rot.in Placen-
tina Domus coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt
tract.dec.192.numer.2.[Prout dicitur de concluſione
in cauſa, quæ remanet circumducta per nouam iu-
rium productionem, & admiſſionem, & alia hinc
indegeſta, Thomat. deciſ. 99. numer. 9. Rot. recent.
dec.576. numer.15. par.3. & in Legionen. Parochialis
coram Comitulo,poſt tract.dec.565. numer.5.9. & 11.
Adeo vt, licet concluſio in cauſa ex ſtylo Hiſpania-
rum habeat vim citationis ad ſententiam, & termi-
nus ad eam audiendam ſub eadem hora concluſio-
nis ſeruetur, Rot recent. dec.558. num.2. & dec. 571.
numer.2.par.4.& in Leodien.Parochialis coram Emi-
nentiſſimo D. Card. Pamphilio, poſt tract. dec. 453.
num.1.attamen concluſio non habet vim citationis,
dum poſt eam hinc inde, fuerunt producta iura, &
alij actus facti, quia ex illis tacitè reuocata videtur
concluſio ratione incompatibilitatis contrariorum,
cum poſita facultate agendi diſſoluatur vinculum
concluſionis, tamquam illi contrarium, Rot recent.
d.dec.558.numer.2.par.4.& in d.Leodien. Parochialis
n.3. & ſeqq. & poteſt Iudex non ſolum hoc ex cauſa
facere,ſed ſufficit,quod ſiue tacitè ſiue expreſsè hanc
ſuam interlocutoriam reuocet, d.dec.558.numer.2.]
licet ſecus, ſi producerentur, ſeu reportarentur dicta
teſtium, qui in termino proſeruato fuiſſent habiti
pro examinatis, dummodo infra decem dies repor-
tarentur, ſecundum Seraph. dec. 536. numer.5. cuius
tamen dictum non videtur admittendum, quia non
ſolum Iudex ex præfixione termini ad reportandum
facit conſtare, quod, antequam declaret terminum
proſeruato habitum, vult examen teſtium expecta-
re,ſed hoc etiam colligitur ex ipſo examine,illiuſque
reportatione poſtea factu;& quod circumductio in-
ducatur ex examine teſtium ſubſecuto, fuit dictum
in d.Placentina Domus coram Reuerendiſſ.D.Coccino,
poſt tract.dec.292.num.2.[Quare,ſi intra terminum
tentum pars citet ad dicendum contra, & inſtet pro
admiſſione iurium, poteſt Iudex, vel mandare, iu-
ra poni ad partes, & non videretur tunc terminus
circumductus, vel, ſi non ſint releuantia, poteſt illis
neglectis tunc cauſam expedire aperiendo terminum
pro ſeruato habitum, ad tradita per Marcheſ. de
comm.par.2.de Iudic.ſuſpic.§.2.n.64]

33. Que

33 Quemadmodum † appareret non fuiſſe factum decretum tempore citationis, ſi tunc fuiſſet per Iudicem habitus terminus proſeruato, & alius deputatus ad illum aperiendum, & declarandum, vt ſi Epiſcopus deputaſſet Vicarium, vel Gubernator locumtenentem, ſeu dixiſſet pro ſeruato coram Vicario, vel locumtenente, *Rot.recent. deciſ.*474.*n.*2.*dec.*
34 510.*n.*2.*part.* 2.† ſeu mandauerit interim non moleſtari, vel ſuperſederi, aut informari, ſeu acta exhiberi. [Et idem ſi appareret tentus terminus pro ſeruato præſentibus aliquibus teſtibus cum eorum adnotatione, vel etiam Notarij ſubſcriptione, & deinde reperiretur, & legeretur apertus, ſeu declaratus terminus pro ſeruato habitus, etiam ſub eadem die cum adnotatione aliorum diuerſorum, vel etiam eorumdem teſtium, & ſubſcriptione Notarij, & Iudicis, prout pluries vidi factum in proceſſibus de partibus, nam ex hoc diceretur conſtare de diuerſitate, & pluralitate actuum, & quod probabiliter ſecundus actus aperitionis, vel in effectu non fuiſſet geſtus ſub eadem die, vel ſaltim non ſub eadem hora, pro qua cadebat citatio, & dum Iudex ſedebat, & in publica, & ſolita audientia prout requiritur, *ad l.* 1.*& 2.C.de ſentent.ex breuiloq.recitan.Vant.de nullit.ex defect.proc. n.69.Rot.in Anconitana Prady* 17.*May* 1617.*coram Remboldo.* Adeo vt debeat etiam Notarius ſe abſtinere ab extenſione verborum, Habuit terminum pro ſeruato (cum hæc non ſit pronuncia, ſeu decretum, prout multi Curiales in partibus opinantur, à quo nec propterea datur appellatio.) ſed debet relinquere locum apponendi decreti in albis, & adnotare, ac extendere deinde decretum nulla mentione facta de termino pro ſeruato habito, & hæc eſt vera, & bona practica, ac ita ſeruatur in Vrbe. Circumductu etiam diceretur primus terminus per ſeruationem ſecundi primo pendente, *Gabr.conſ.*43.*n* 40.*lib.*1.*Rot.recent. dec.*101.*n.*10. *par.* 3. *& in Corduben. Decimarum coram R.P.D.Pirouano, poſt tract. dec.*622.*n.*7. prout circumduceretur citatio, & decretum iam factum per eorum reiterationem, *Rot. in Romana Conſus coram R.P.D.Merlino, poſt tract.deciſ.*630.*n.*15.*Buratt.de-*
35 *ciſ.*574 *in fin.*] Et, † ſi eſſet facta citatio pro prima, & aliis, & horis ſequentibus, quemadmodum, vel citatio eſſet nulla, tamquam nimis vaga, & inducens ſpeciem ſeruitutis, *Rot.poſt ſecundum vol.conſ.Farin.dec.* 313. *numer.* 3. *&* 7. vel non ſuſtineretur, niſi per duos dies, *Grat.diſcept.forenſ.cap.*208. *num.*28. *Borell.in ſumm.deciſ.tom.*1.*tit.*44.*n.*243. *& ſeq.& tom.* 2.*tit.*27.*n.*24.*&* 25.[*Rot.recent.dec.*52.*n.*8.*par.*3.*quæ eſt repetita dec.*26.*par.*4.*& dec.*571.*n.*2.*ead.par.*4.*& in Legionen. Parochialis coram Comitulo, poſt tract. dec.*365.*n.*1.*Buratt.dec.*727.*n.*3.] & accuſata contumacia in prima die, & aduerſario contumace exiſten-
36 te, *Rot.recent.dec.*400.*n.*2.*par* 1.† ita decretum, ſeu ſententia inde ſecuta, vel eſſet nulla, *d.dec.*113.*n.*7. [*& in d.Legionen. Parochialis coram Comitulo, poſt tract.d dec.*365.*n.*1.] vel ſaltem non ſuſtineretur, ſi eſſet lata extra illos duos dies, immo nec etiam lata poſt primam diem, ſi non appareret de comparatione
37 partis, *Grat.diſcept.for.cap.*150.*n.*31. *& ſeqq.* † Et idem contingeret, ſi poſt terminum proſeruato habitum reproducta reperiretur in actis citatio facta ad informandum, vel ad videndum declarari terminum proſeruato habitum, & ideo huiuſmodi citationes non decernuntur in actis, nec executæ traduntur notario, ſed in manica tantum Iudicis dantur, ſeu illi
38 extraiudicialiter oſtenduntur. Prout † demonſtraretur, ſententiam non eſſe latam in die citationis, ſi poſtea facta eſſet viſitatio loci, vel alius actus, de quo in ſententia fieret mentio, niſi poſſet præſumi
39 ipſius acceſſus, & actus reiteratio. Et † ſi notarius extra acta, ſeu etiam Iudex atteſtarentur de pronuncia extra diem citationis, illis non daretur fides, ſed ipſa acta attendi deberent. *Coccin.dec.*189.*n.*7.*& dec.* 280.*n.*9. quemadmodum † nec reſpectu pronunciæ 40
per cedulam ei atteſtanti de non exiſtentia cedulæ crederetur, *Rot.recent.dec.*81.*n.*5.*par.*1.[Præterea ipſum etiam decretum relaxationis mandati circumductum diceretur per admiſſionem nonorum iurium, *Rot.recent.dec.*90.*n.*1.*par.*3. vel per admiſſionem exceptionum, etiam cum clauſula, Si, & inquantum, *Rot.recent. dec.*539.*n.*1. *par.*3. aut ſaltim cenſeretur decretum ſuſpenſum, donec cognoſceretur de exceptionibus, *d.dec.*539.*n.*1.& idem eſſet dicendum, ſi poſtea Iudex eandem cauſam committeret, quia, ſi voluiſſet inhærere decreto, non commiſiſſet denuo cauſam quæ per illud decretum erat finita, *d.dec.*539. *n.*1 *par.*3.*recentior.* Quamuis non diceretur circumducta citatio ex ſimplici comparitione partis, & iurium exhibitione, niſi etiam effectualiter producerentur, & admitterentur, *Buratt.dec.*727.*n.*2.]

Forma † vero decreti eſt, vel vt notarius in calce 41
citationis, poſtquam adnotauerit, Reproduxit, N. principalis citra &c. ſeu N. procurator, & petiit, ſubdat, & obtinuit, vt ſupra niſi ad primam diem cum Intimatione, vel niſi ad primam diem parte præſente, & contradicente, [*ad Rot. in Bonon. de Manzolis coram Reueren. D.Coce poſt tract.dec.*257. *in princip.*] Vel, ſi decretum non reſpondeat totaliter citationi, vt quia Iudex manutentionem, & mandatum limitet, ſeu reſtringat, ſolet notarius extendere, ex tunc Dominus decreuit, & relaxauit mandatum de manutenendo in poſſeſſione, vt puta, talis prædij, vel tertiæ partis bonorum, de quibus agitur, ſeu in quaſi poſſeſſione exigendi annuum cenſum ad rationem 101 &c. [Valet enim decretum, ſeu ſententia conditionalis, niſi infra 101, ſeu niſi ad primam diem, quia, ſi nihil in termino probatum ſit, vel non ſit paritum, dicitur eueniſſe conditio, quæ retrotrahitur, & perinde habetur, ac ſi ab initio pure, & ſimpliciter fuiſſet pronunciatum, & eo fortius ſi appoſita eſſet etiam clauſula, ex nunc, prout ex tunc, *Coſt.de retrotract.cap.*8.*caſ.*7.*num.*5.]

Cauendo tamen, quod † non poteſt actus, vel de- 42
cretum aliter geri, quam dictum fuerit in citatione, ſeu citatio dictauerit. *Pract. Pap.in form.reſp.rei conu. in gl.in termino.n.*6.*Caball.ad Conſt.Mar.in lib.*6.*cap.* 28.*gl vnic.ſub num* 3. *verſ.item, quia fuit lata contra partis petitionem. Ruginell.de appell.* §.10.*gl.*7. *verſ. cauſam citationis.Conſt.in ſuis tract.tom.*2.*diſt* 4.*n.*12. *Caputaq dec.*123.*n.*2.*par.*3. *Rot. in Romana hereditatis de Zambeccariis coram Comitulo, penes March. de comm.par.*1.*fol.*1044.*n.*3. *& iterum fol.*1057. *ſub n.*2. *Rot.recent.dec.*128.*n.*2.*p.*1. † & dicitur ſententia 43
nulla ex citationis defectu, quæ continet id, quod nec in petitione, nec in citatione fuit expreſſum, *Rot. in Romana diuiſionis Hereditatis coram Cardinali Seraphino, poſt tract.dec.*307.*n.*2. [*& in Mutinen. Monaſterij* 2.*May* 1622.*coram Buratto*] † etiam quod ipſe 44
citatos comparcat, ſeu præſens ſit, vbi non vult haberi pro citato, nam citatus in vna cauſa, ſeu ad vnum actum, ſi compareat, non tenetur in alia cauſa, ſeu in alio actu reſpondere, nec poteſt in alia cauſa, vel actu contra ipſum procedi, quia non potuit venire inſtructus, & deliberatus, ac ideo alia citatio requiritur. *Caputaq. dec.*107.*n.*2.*part.*1. *& deciſ.*123. *n.*3. *part.*3.
vel monitio pro alia die † quæ facta præſenti per 45
Iudicem vim habet citationis, *Vant.de nullis. ex defect.citat.num.*82. *Tuſc. in Verb.citatio. concluſ.*272. *num.*87.*Rot.poſt ſecundum vol.conſ.Farinac.dec.*355. *num.*11. [& præſentia præſumitur ex ipſa monitione, *Fenzon.ad Stat. Vrb.lib.*1.*cap.*51.*num.*33. prout pro monitione haberetur inſtantia pro ſententia, ſeu decreto, *Rot.diuerſ.dec.*207.*num.*25.*par.*4. immo

monitio habetus pro eitatiooe, etiamſi ſit à Iudice
decreta contra abſentem, ſi ſit illi poſtea intimata,
& ad illius.ſeu procuratoris ootitiam deuenerit, *Rot.
en Mutinen. Bonorum coram Manzanedo, poſt tract.
dec.431.n.9.*] licet ſecus ſit, ſi ſponte ad illum actum
impediendum compareat, tanquam ſi ad eumdem
46 actum eſſet citatus. & patitur, vt actus fiat, quia †
præſeutia principalis, ſeu procuratoris ſupplet defe-
ctum eitationis, *Felin. in cap.1.n.18.de iudic. Marant.
de ord.iudic.par.6.memb.3.n.12.Gabr.de citat.concluſ.
1.n.411 Vant.de nullit.in tit.qual. & quib.mod.ſent.
& proceſ.qui dic.null. repar poſſ.n.115. & ſeqq. Rot.
diuerſ. dec.152.n.3. & dec.160.n.9. & 10.par.4. Se-
raph.dec.1057.n.3. dec.1118.n.1. Rot.poſt ſecundum
vol.conſ Farin.dec.355.n.11.Greg.XV.deciſ.576.n.1.
vbi Adnot.num.17.Rot.in Cracouien.Parochialis co-
ram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. dec.207.
n.9.*[*Rot.recent.dec.626.n.1.par.3.Marcheſ. de com-
miſſ par.2.de commiſſ.reſtit. in integr.§.3. ſub n.164.
Rot.in Rauenaten.Pecuniaria coram R.P.D.Pirona-
47 no,poſt tract.dec.472.n.5.*] † ſi ſit præſens in Iudicio
ex cauſa voluntaria, ſeu fortuita, vel occaſione alte-
rius cauſæ, vel actus, & ad alium finem, requiritur
etiam, & conſtare debet, quod Iudex illum moneat,
& certioret de illo actu, qui fit in ſua cauſa, & quem
vult expedire, vt ipſa pars præſens poſſit aduertere,
ne ex ioaduertentia decipiatur, alias actus non valet,
*Felin.in d cap.1.ſub n.18.de Iudic.Marant.de ord. Iu-
dic.par.6.membr.1.ſub n.12. Gabr.de citat d concl.1.
n.411.Tuſc.in V.citatio.concluſ.272.n.84. Adnot.ad
48 dec.576 Greg.XV.n15.* Vbi, quod † reſpectu procu-
ratoris non eſt neceſſe, quod conſtet, ipſum fuiſſe
monitum, quia præſumitur Intereſſe io audientia, vt
audiat decreta, niſi conſtet fuiſſe pro alia cauſa. [*Rot.
recent.d.dec.626.n.2.& dec.667.n. 4 par.3.* in quibus
pariter habetur, quod in procuratore non eſt neceſ-
ſaria monitio, niſi appareat, eum eſſe præſentem in
Curia, & Iudicio ad alium effectum, quia interim,
donec contrarium non probetur, tenet decretum, ſeu
ſententia, cum procuratores præſentes præſumantur
ſcire actum gerendum, & aſſiſtere pro ſententiis, &
decretis audiendis, & quod non dicitur apparere de
præſentia ad alium finem, ſi appareat, quod audiue-
rit alia decreta, & quod termini pro eadem hora ſer-
uati fuerint, & quod immo ex hoc videtur magis ar-
guendum, vt pro omnibus terminis in eadem hora
cadentibus acceſſerit, ex quo agitur de præſentia de
49 actus ſimiles, non ad diſſimiles.] &. † ſi ſit actus, qui
requirat deliberationem, non debent illi ad delibe-
randum induciæ negari, *Marant.d.par.6.membr.1.
num.13. in fin.Tuſc. in Ver. Præſentia. concluſ.604.
50 num.6.* animaduertendo quod † in iudicio præſens,
& tacens habetur pro conſentiente, & ideo cautela
eſt contradicere ad oſtendendum diſſenſum, *Granat.
ad Veſtr.in Pract.lib.4.cap.5.num.11.& 32.Marant.
51 de ord. Iudic.par.6.act.3.n.13.* vbi quod † eſt bona
cautela pro Iudice, vt in decretis, in quibus partes
præſentes non diſſentiunt, faciat in actis per nota-
rium ſcribi, ambabus partibus præſentibus, & non
contradicentibus, vel nihil dicentibus, Addas tum,
vel etiam conſentientibus, ſi expreſſe, quamuis
non in ſcriptis, ſeu in actis, ſed in voce conſentiant
[Diceturque iudicialis etiam actus factus in exe-
cutionem decreti Iudicis coram Notario per eum
deſtinato cum intimatione partis pro certa die, &
hora, & per conſequens etiam in eo præſentiam, &
taciturnitas haberet vim acquieſcentiæ, *Rot.in Ro-
mana Dimiſſionis de Anſolinis coram Vbaldo, ſeniore,
52 poſt tract dec.477. num.2. & 3.*] † Præſentia enim
alicuius in iudicio probatur ex atteſtatione notarij,
vel ſi ſtatim appellauerit, *Adnot.ad d.deciſ.576.Greg.
n.16.Rot.in Rauenaten.Pecuniaria coram R.P.D.Pi-
rono,poſt tract.dec.472.num.6.& ſeqq.* vbi, quod
præſentia probatur etiam, ſi Notarius dicat, In con-
tradictorio partium, *Duran.dec.205.n.2.* ſed non pro-
batur per atteſtationem Iudicis, *Rot.in d. Rauenaten.
Pecuniaria n.7.*] & † ſi aliqui actus Iudiciales fue- 53
rint facti præſentibus procuratoribus & deinde le-
gantur ſequentia verba continuata aliorum actuum,
præſumuntur etiam hi vltimi actus facti in præſen-
tia eorumdem procuratorum, *Rot.diuerſ.dec.84 n.9.
par.4.* vt quoque † pronuncia Iudicis debet eſſe con- 54
formis controuerſiæ, ac petitioni, & Inſtantiæ partis,
ſeu partium ſaltim virtualiter, alias nulliter, & iniuſte
agitur. *Vant.de nullit.ex defect. proceſſ.n.96. & ſeqq.
Rot.poſt tract. Cenc.de Cenſib.dec.187.n.5. & ſeqq.*
[Debetque actus, & decretum fieri, ſeu terminus ſer-
uari hora citata, alias, ſi fiat alia hora, non valet, vt ex
Afflicto, *Thomat.dec.33.n 91.* licet citatus expectan-
dus ſit per totum terminum citationis vſque ad vl-
timum momentum, *Rot.recent.dec.394.n.3.par.3.&
in Romana Cenſus coram R.P.D.Merlino, poſt tract.
dec.630.num.11.* & aſſignato duplici termino in ci-
tatione vltimus eſt attendendus, & expectandus, *d.
dec.630.n.11.* Quod tamen limita, *vt in Neuarien.
Bonorum coram Reuerendiſſimo D.Coccino poſt tract.
dec.241. la prima num.7.*]

Neque eſt ſilentio prætermittendum, quod ſecun-
dum meliorem practicam, & cautelam videtur,
quod Iudex interponere debeat decretum manuten-
tionis, † in quo explicite iubeat, vt pendente lite, 55
& donec negocium principale diffinitiue termine-
tur abſque præiudicio Iurium partium tam in poſ-
ſeſſorio plenario, quàm in petitorio, ſeu proprieta-
te, alteram ex partibus in ea poſſeſſione defendi,
quam tempore motæ litis obtinebat, ac prohibeat
aduerſario, ne ei vim ſuper ea poſſeſſione inferat,
eumque turbet, expreſſe † ipſius poſſeſſionis quali- 56
tatem exponendo, ne incertum ſit hoc remedium,
*Couarr.pract.quaeſt.cap.17.ſub num.1.& 2. Menoch.
de retinen. remed. vlt.n.49.* &, quod † in conceſſio- 57
ne mandati de manutenendo bona ſit cautela ex-
preſſe reſeruare Iura ambarum partium diſcutien-
da, & terminanda in ordinario poſſeſſorio, ſeu in
petitorio, vel ſaltem Iura aduerſarij mediante clau-
ſula, ſine præiudicio partis aduerſæ, vel ſaluo iure
alteri parti in plenario, & antiquiori poſſeſſorio,
ſiue ſaluo, & ſemper reſeruato Iure alteri parti
agendi ordinarie tam in poſſeſſorio, quam in peti-
torio, ſi aliquod ius ſibi competat, vel alia huiuſmo-
di, *tradunt Gail. pract.obſeru.lib.1. obſeru. 6. in fin.
Hond.conſ.18.num.21.lib.2.Achill.Perſon de adipiſc.
poſſ.num. 34. & 18.* vbi de præcepto de non acce-
dendo, nec moleſtando cum ſimili clauſula, *& num.
42. & ſeqq.Scacc. de appell.cap.2.quaeſt.17. limit.6.
membr.2.num.24. Rodric. de ann. redit. lib.1. q.17.
num 41. Cyriac. contr. for.lib.2. contr.366. num.13.
Ioſeph. Ludouic. deciſ. Peruſ.20.num.4.par.1.Barz.
dec. 47. num. 26. in fin.* licet huiuſmodi Iura etiam
tacite, & virtualiter ſemper reſeruata intelligantur,
vt dicam obſer.106.num.42.& ſeqq.

In annuis † vero præſtationibus ſi petatur, & 58
obtineatur ſimpliciter, & generaliter mandatum
de manutenendo in quaſi poſſeſſione exigendi, &
aduerſarius, ſeu ſoluere debens illi non pareat,
erunt poſtea in illius executionem ſeruandi ſoliti
termini pro mandato executiuo, & ſumma certa
ſecundum naturam negocij, & obligationis, vt, † ſi 59
agatur de credito obligatione Camerali vallato,
erunt ſeruandi termini, *de quibus per Saluſt. Tiber.
in pract. A.C.lib.1.c.27. & ſeqq. & Galieſ. de oblig.
Camer. quaeſt.34.& 36.vbi Zacch. Marcheſ.de comm.
par.1.de comm.appell. ab oblig. camer. num. 250. &
253.*[*Scacc.*]*de Iudic. lib. 1. cap. 97. ſub n.42.& 34.*

Rot.

Rot. in Romana, ſeu Rauenaten. Pecuniaria coram R.P.D Pirouano, poſt tract. decìſ.531.n.11. & 12.]

60 & † huiuſmodi ſtylus ſeruatur in Tribunali A.C.in quo mandatum de manutenendo primo relaxatur, & poſtea ſeparatim mandata executiua, *Rot. in Romana cenſus coram R.P.D. Merlino, poſt tract.dec. 223. n.7.*

61 † ſed poteſt etiam ſimul, & ſemel peti, & obtineri manutẽtio in quaſi poſſeſſione exigendi &c. & pro manutentione mandatum executiuum pro fructibus decurſis, & non ſolutis &c. ſeu pro ſcutis, tot &c. *vt videtur ſentire Rot. poſt tract. Pacific. de Salu.dec.43.in fin. & faciunt tradita per Saluſt. Tib. in terminis interdicti retinenda ordinarij in pract.lib. 3.cap.1.num.9. & 10.*

Quod ſi agatur contra Vniuerſitatem,vel Collegium , & pro executione mandati de manutenendo

62 ſit deueniendum ad mandatum executiuum , † ſi cauſa ſit ordinaria, ſeu actio non deſcendat ex aliquo contractu,vel obligatione, mandatum dirigendum, & exequendum videtur primo contra bona ipſius vniuerſitatis,vel Collegij,*Saluſt.Tiber.in pract. A.C.lib. 1.cap.36. Rot. in Anconitana Florum coram R.P.D.Pirouano, poſt tract. 276. n.4.in Romana officij coram eodem, poſt tract. deciſ. 331.n.16. & in illorum defectum, & ſic ſecundo per impoſitionem collecta* , Rot. *in d. Anconitana Florum numer. 6. & ſeqq. & in d. Romana Officij n.16.*] Prout idem ſeruatur, vbi Vniuerſitas ex aliquo delicto punitur in penam pecuniariam, nam etiam tũc,ſi bona habeat, & vnde ſoluat, ſolutio ſit de eius bonis, alias cogitur collectam imponere,*Farinac.de delict. & pen.q.24.e. 117. & ſeqq.* Ac etiam idem quando agitur de debito alicuius Congregationis Regularis, *Buratt.dec. 196.n.4. & 5.*]& pro huiuſmodi ſolutione,& collecta facienda,& exigenda aſſignandus eſt Præſidentibus, & adminiſtratoribus competens terminus , quo elapſo,& ſic ipſis in mora exiſtentibus dirigenda & facienda eſt executio in eorum perſonam , *Rot. in d. Anconitana Florum,poſt tract.dec. 276, n. 8. & in d. Romana Officij.poſt tract. dec. 332. n. 18. & ſeqq.* Si vero obligatio deſcendat ex contractu, & competat via executiua, mandatum dirigitur , & exequitur etiam cõtra Præſidentes,& adminiſtratores pro tempore,grauando illos in perſona,& mora committitur ſtatim,quod in termino mandati relaxati nõ ſoluunt, & ſi in defectu bonorum vniuerſitatis ſit imponenda collecta, debet illis , vt ſupra , aſſignari competens terminus,*Saluſt.Tiber.in pract.A C.lib.1.cap.36.Rot. in d.Romana Officij,poſt tract.dec.331.n. 19. & ſeqq.* Nec poſſunt in executionem capi iumenta , ſeu alia bona ſingulorum de vniuerſitate,*Saluſt.Tiber d.cap. 36.Rot. in d. Anconitana Florum.n.2.* nec ſingulares perſonæ carcerari , *Saluſt. Tib. d. cap. 36. Rot. in d. Anconitana n.* 3vbi *n.6.* ponitur ordo ſeruandus in impoſitione collectæ , & ſi ipſi Præſidentes , & adminiſtratores ſoluãt de proprio , poſſunt illud à ſingulis de vniuerſitate pro eorum iuribus, & rata recuperare,*Saluſt.Tib.d. c. 36.* Poteſtque mandàtum de manutenendo poſt mortem principalis concipi etiam in perſonam Procuratoris, qui mandatum habeat irreuocabile,vel ſit effectus dominus litis , *Rot. in Romana Cenſus coram R.P.D.Merlino,poſt tract. deciſ.630.n.17. & ſeqq.*]

S V M M A R I A.

1 *Cenſurarum via pro executione mandati de manutenendo videtur omittenda,vbi poteſt procedi per mandata executiua,vt extra Montes,& in ſtatu Eccleſiaſtico.*

[Cenſurarum via aliquando omittitur,vt pars mitioribus conſiliis ad parendum inducatur.

Rota ſtylus iure conſono eſt , vt ad declarationem procedi poſſit tam in executorialibus rei iudicata, quàm in executorialibus mandati de manutenendo.]

2 *Cenſuris pro executione mandati de manutenendo, ſeu executiui quando,& cora quo Iudice locus ſit.*

[Cenſuras mandatum de manutenendo continere diceretur,ſi ille in mandati executione comminarentur tam contra negligentes mandatum exequi,quàm contra impedientes.]

3 *Termini ſeruandi pro cenſuris fulminandis,remiſſiuc.*

4 *Excommunicandus eſt perſonaliter citandus , ſeu monendus.*

5 *Excommunicationis ad effectum in manutentione eſt mandatum de manutenendo perſonaliter intimandum ſeu ſunt perſonaliter præſentanda executoriales cum comminatione.*

Intimandi practica executoriales , & mandata de manutenendo eſt fundata in ſtylo Rota.

Rota ſtylus magnum habet vigorem.

Intimatio mandati de manutenendo, ſeu executorialium probatur ex relatione Clerici , vel Nontij etiam reuocata.]

6 *Declatoria, & ſucceſſiue aggrauatoria datur facta reproductione in actis de mandato de manutenendo,ſeu executorialibus cum intimatione,ſeu præſentatione , ac ſeruatis quatuor terminis ad docendum de paritione,& non docto, & n.24.*

7 *Lim.in mandato executiuo loco executorialium relaxato,prout plerumque relaxari ſolet,& in prophanis, & in beneficialibus.*

8 *Executoriales , & mandatum executiuum in quo differant.*

[Declaratoria ſit ne locus contra Tutorem, & contra Adminiſtratorem,Procuratorem,Arrendatarios, & Colonos Religionis,contra quem mandatum de manutenendo emanauit.

Declaratoria decerni poteſt contra ſucceſſorem ex mandato de manutenendo relaxato contra Anteceſſorem.]

9 *Excommunicationis ad effectum non paritio , ſeu contumacia,vel contrauentio probata dicitur, ſi ille,contra quem eſt mandatum de manutenendo, tenetur ad certum actum poſitiuum , puta ſolutionis,& ſe ſoluiſſe non docet,& eo fortius ſi continuauerit litigare, & ſolutionem non obtulerit.*

[Contumacia committitur ab eo , qui monitionibus Iudicis parere recuſat. vbi exemplum.

Declaratoria datur propter contumaciam. Ampl. vt ibid.]

10 *Factum poſitiuum vbi requiritur pro obedientia non ſatisfacit ſola patientia.*

11 *Declaratoria locus non eſt, vbi mandatum de manutenendo nihil certi continet explendum per alteram partem , nec docetur de impedimento præſtito poſſeſſori.*

12 *Satiſque eſt verbalis paritio cum patientia.*

[Declaratoria paritum dicitur per verbalem paritionem,vbi non eſt opus reali.

Mandato de manutenendo eſt quis obligatus parere, non autem cedere iuri ſuo.

Reſeruatio iurium in poſſeſſorio facta in paritione verbali mandati de manutenendo operetur.

Reſeruatio intelligenda eſt ſecundum naturam actus cui adiicitur,etiam ſi verba reſtringi oporteat.

Patiens alium capere poſſeſſionem non poteſt ad eam per interdictum retinenda reuerti.

Iuris à diſpoſitione quæ pendent , nihil operantur contra eam.

Exactionis reſpectu , vt mandato de manutenendo paritum dicatur, ſufficit , vt quis ſe abſtineat in futurum,& exigi patiatur per aduerſarium.

Decla

Declaratoriæ locus non eſt, non conſtito de contrauentione, ſeu inobedientia, vel contumacia.

Capitulo ad reſpondendum de fructibus condemnato debet pro declaratoria probari perceptio.

53 *Secus vero ſi doceatur de impedimentis, & turbationibus.*

[Mandato de manutenendo tenetur poſſeſſor parere, non faciendo actus patientia contrarios.

14 *Declaratoriæ effugiendæ cauſa non ſufficit ſola verbalis poſſeſſionis dimiſſio, ſi nihilominus per ſe, vel interpoſitas perſonas, vt ſequeſtratarij facto non deſiſtat, & poſſeſſionem naturalem non reſtituat, ſeu tradat, prout mandatū continet, & n.15.*

[Declaratoriam, vt quis effugiat, debet poſſeſſionem dimittere, & fructus reſtituere.

15 *Declaratoriæ vt paritum dicatur, tenetur quis facere, & factas oſtendere diligentias morales.*

16 *Declaratoria danda eſt contra eum, qui varijs artibus, & collaſionibus parere differt.*

[Mandatis præſertim Rotalibus, debet quis obedire, non autem iudicare, ac velle ſub mendicatis prætextibus ſe eximere à paritione. Ampl. vt ibid.

Rota eſt controuerſias circa eius mandata cognoſcere, & contrauenientes coercere.]

17 *Excommunicationis ad effectum contumacia, & non paritio probata dicitur, ſi conſtet de reiectione copiæ mandati intimati, vel de recurſu ad Iudices laicos.*

[Recurrens ad Iudices laicos in cauſa Eccleſiaſtica pro impediendo mandato de manutenendo incidit in excōmunicationem etiam Bullæ Cœnæ Domini.

Contumacia, & non paritio mandato de manutenendo probatur, ſi ex aduerſo fuerit obtentum contrarium mandatum ab alio Iudice.

Paritio ad effugiendam excommunicationem debet eſſe ſucceſſiua, & continuata.]

18 *Contumacia ad effectum declaratoriæ ſtante concordia, & renunciatione litis excluditur facta oblatione de ſoluendo iuxta illius formam, vel ſaltim præbet concordia legitimam cauſam non parendi.*

19 *Declaratoriæ locus non eſt, vbi ſumma contenta in mandato non eſt liquida, & donec non liquidetur.*

20 *Decl. procedere, ſi pars offerat, ſe ſoluturam facta liquidatione, alias ſecus.*

[Declaratoria datur etiam abſque liquidatione ſummæ, vbi pars non comparet, nec offert, & deponit, vel liquidationem non petit, ſed aliud.]

21 *Declaratoria, vbi certum eſt rem deberi, vt in decima, poteſt proferri, quamuis quantitatis non ſit certa nec expreſſa.*

22 *Lim. niſi pars offerat aliquid etiam modicum, quia tunc transfert onus probandi maiorem ſummam in aduerſarium.*

[Ampl. etiam ſi pars petat liquidationem, ſi pendeat à libris, quos eadem pars conficere tenebatur, & non confecit.

Declaratoriæ locus eſt contra Adminiſtratorem pro redditione rationis.]

23 *Declaratoria denegatur, vbi releuātia contra mandatum de manutenendo deducuntur, puta quod non fuerit doctum de poſſeſſione, vel ſit nullum.*

[Declaratoria non eſt danda contra eum, qui non eſt in mandato citatus.

Nec vbi mandatum de manutenendo eſt nullum ex inualiditate poſſeſſionis nulliter immiſſi.

Nullitas ſententiarum, quarum vigore quis eſt in poſſeſſione, & obtinuit manutentionem quæ non ſunt notoria non impediunt manutentionis effectum, & declaratoriam ob non paritionem.]

24 *Executor, vel ſubexecutor de partibus, cui mandatum de manutenendo, & illius executoriales diriguntur, & præſentantur, quid facere poſſit, & an poſſit ad declaratoriam deuenire.*

[Iudex ſubdelegatus vigore executorialium rei iudicatæ, vel mandati de manutenendo quando attentet, & quid poſſit.

Iudicialis Maieſtas lædi non debet: læditurque ex
1 *inſtitutione noui iudicij coram alio Iudice ex facto executoris improbatis.]*

25 *Declaratoria quatuor terminis ſeruatis fieri poteſt abſque alia citatione.*

26 *Obligatio cameralis extendi debet, etiam quod fuerit in mandatum conſenſum, vbi in illius vim deueniendum eſt ad excommunicationem.*

27 *Excommunicatus ob non paritionem mandato de manutenendo non poteſt per Rotam abſolui ad cautelam ſine ſpeciali commiſſione.*

28 *Excommunicatus ob impedimenta, & turbationes præſtitas, quominus in poſſeſſione aduerſarius manuteneri valuerit, non abſoluitur, niſi remotis impedimentis, purgatis attentatis, & refectis expenſis damnis, & intereſſe, nec ſatisfacit per ceſſionem.*

29 *Abſolutio à cenſuris in Curia latis non datur, niſi cauſa cognita, & parito breui, ſeu iudicato.*

Observatio CIII.

D. Cenſuris in executionem Mandati de manutenendo.

QVamquam † cenſurarum via pro execu- 1
tione mandati de manutenendo videatur poſſe omitti, vbi poteſt procedi per mandata exequutiua, vt citra montes, & in ſtatu Eccleſiaſtico, *Rot. in Anconitana Florum coram R.P.D. Pironano, poſt tract. dec. 176. n. 2.* [& vt mitioribus conſilijs pars inducatur ad illius obedientiam, *Rot. in Cæſaraugustana Præeminentiarum coram Reuerēdiſſimo D. Coccino, poſt tract. dec. 550. in prine.*] Attamen, [receptus, & inueteratus ſtylus Rotæ iure conſono eſt, vt ad declaratoriam etiam procedi poſſit non ſolum, quando articulus verſatur in executoriālibus rei iudicatæ, ſed etiam quando verſatur in executorialibus mandati de manutenendo, *Rot. in Abulen. Decimarum coram Pena poſt tract.*
dec. 456. num. 2. Atque ideo, † vbi eſſemus in man- 2
dato de manutenendo cenſuras continente, [prout continere diceretur, ſi in illius extenſione comminarentur cenſuræ iam contra negligentes mandatum exequi, quam contra quomodolibet impedientes, ne mandatum debitum ſuum ſortiatur effectum, *Rot. in Anconitana Florum 27. Martij 1626. coram Burato.* vel in caſibus, in quibus pro executione eſſet locus excommunicationi, ſeu illius declaratoriæ coram Iudice ad hoc facultatem habente, vt, ſi ageretur coram A. C. contra obligatum in forma Cameræ, & in ſubſidium, vel ageretur in vim, & pro paritione literarum apoſtolicarum, *iuxta tradita per Veſtr. in pract. lib. 2. cap. 2. & lib. 8. cap. vlt. & per Saluſt. Tib. in pract. A.C. lib. 1. cap. 31. & 33. & lib. 3. cap. 2. num. 10. & ſeqq. & cap. 7. & Galleſ. de oblig. Camer. quæſt. 12. 19. & 36. vbi Zacch.* vel coram ordinario pro exactione decimarum, *vt per*
Monet. de decim. cap. 8. quæſt. 5. num. 64. † eſſent ſer- 3
uandi termini, *de quibus per formul. Aduocat. tract. 2. cap. 72.* & per alios modo citatos. In quo obſer-
uandum eſt ſignanter, quod † ipſe excommunican- 4
dus eſt perſonaliter citandus, ſeu monendus, *Saluſt. Tiber. in d. pract. lib. 1. cap. 33. num. 3. & lib. 3. cap. 7. num. 12.*

5 *num.12.& 13.Rot.recent.dec.90.numer.1.par.1.*† vel
eſt eidem perſonaliter intimandum mandatum de
manutenendo, ſeu illi ſunt perſonaliter executoria-
les cum comminatione præſentandæ, *Saluſt. Tib. d.
lib.3.cap 2.n.e 5.Seraph.dec.1113.n.3 Rot. recent. dec.
478.n.2.& dec.591.n.5.par.2.Rot.in Brunduſina Ar-
chiepiſcopatus coram Reuerendiſſimo Domino Coccino,
poſt tract.dec.36.n.4. in Calaguritana penſionis coram
Manzanedo, poſt tract.dec. 193. n.1. in Bracharen.
Archidiaconatus coram Reuerendiſſimo D. Coccino,
poſt tract.dec.234.n.2. in Cæſaraugustana Præeminen-
tiarum coram eodem, poſt tract.dec.244. n.15.in Colo-
nien. Monaſterij coram Eminentiſſimo D. Cardinali
Vbaldo, poſt tract.dec.262. n.1. in Mediolanen. Bono-
rum coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. dec.
272.num.1.Rot.recent.dec.342.num.5.par.4.*vbi, quod
praxis intimandi executoriales, & mandata de ma-
nutenendo eſt fundata in ſtylo Rotæ, qui habet ma-
gnum vigorem, *& in Abulen. Decimarum coram
Penia, poſt tract.dec.456. n.1. in Cæſaraugustana Di-
ſtributionum coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt
tract.dec.558.n.1.Buratt.deciſ. 276. n.1. vbi n.ſeqq.
& in Add.* quod ſtandum eſt in hoc relationi Cleri-
6 ci, vel Nuncij, etiam quod illam poſtea reuocaret.]†
Atque facta reproductione in actis, ac ſeruatis qua-
tuor terminis de ſtylo Rotæ, & A.C. ſeruari ſolitis ad
docendum de paritione, & non docto, datur decla-
ratoria, & deinde contra cenſuras ſuſtinentem ag-
grauatoria, *Fermol. Aduocat.tract.2. cap.72. Veſtr. in
pract. d.lib.2.cap.4.n.8.& lib.8. cap. vlt. n.19. Saluſt.
Tib. in d.pract.lib.1.cap.1.n.11.Rot.poſt ſecundam vol.
conſ.Farnac.dec.283.n.1. Rot. in Valentina decimarum
coram Cardinali Lancellato, apud Marcheſ. de comm.
par.1.fol.678.n.1.Rot.recent.deciſ.657. n.1.par.1. &
dec.439.num.1.dec.445.num.4.dec.478.numer.1. dec.
591.num.5.dec.641.numer.3.par.2.Caualer. dec.364.
num.1.& dec.500.numer.4 Rot.in Corduben. Dimidia
Portionis coram R.P.D. Merlino, poſt tract.dec.121.
in princ.& numer. 6. & 8.* vbi eo magis ſi conſtet de
contemptu, *in Calaguritana penſionis coram Manza-
nedo, poſt tract.dec.193.numer.1. & 6. in Bracharen.
Archidiaconatus coram Reuerendiſſimo Domino Coc-
cino, poſt tract. dec.234.numer.5. & ſeqq. in Cæſarau-
gustana Præeminentiarum coram eodem, poſt tract.
dec.244.numer.15.& ſeqq in Colonien. Monaſterij co-
ram Eminentiſſimo D.Vbaldo, poſt tract.dec.256.num.
5.& 6.dec.262.numer.3.& deciſ.263.numer.6.in Me-
diolanen. Bonorum coram Reuerendiſſimo D. Coccino,
poſt tract.dec.272.numer.1.& ſeqq.[Rot. recent. dec.
342.num.2.par.4. in Carthaginen. Decimarum coram
Penia, poſt tract.dec.416 numer.1.in Abulen. Decima-
rum coram eodem, poſt tract. deciſ.456.numer.1. & 5.
in Tullen. Præpoſituræ Sancti Aori coram R. P. D.
Pironano, poſt tract.dec.458. num.1. in Pampbilonen.
Beneficij coram Rembolde, poſt tract. dec.494. numer.
1. in Cæſaraugustana Diſtributionum coram Reueren-
diſſimo D. Coccino, poſt tract. deciſ.558 numer.4. in
Alerien. Beneficij coram Reuerendiſſimo D. Cardinali
Pamphilio, poſt tract.dec.584.numer.1. & 3. in Albo-
ricen. Præſtimoniorum coram Vbaldo ſeniore, poſt
tract. deciſ. 654. numer. 4. in Toletana Adminiſtratio-
nis coram eodem, poſt tract. deciſ. 617. numer. 5. in
Barchinonen. Beneficij coram R. P. D. Durano, poſt
tract. deciſ 625. numer.1. in Anconitana Florum 27.
Martij 1626. coram Baratto, in Mirandolen Vnionis
coram Reuerendiſſimo D.Coccino, poſt tract. dec. 664.
num. 2.Buratt.dec.17.num.1.& 2.& ibi Add. num. 4.*
vbi quod hunc ſtylum Rota ſeruat tam in executo-
rialibus rei iudicatæ, quam in executorialibus man-
dati de manutenendo, *vt num.5. & numer. 3.* etiam
ſine alia citatione, *dec.268.num.2.deciſ.416.numer.1.
dec.710.numer.1. & ibi Add litera A.* vbi de termi-
nis ſeruandis in aggrauatoria, *dec.748.numer.1. & 2.
7 dec.825.num.1.*] † ſed in caſu, in quo loco executo-
rialium eſſet relaxatum mandatum executiuū, prout
plerumque fieri ſolet, tam in prophanis, quàm in be-
neficialibus, non eſt neceſſaria eiuſdem mandati exe-
cutiui intimatio, nec reproductio, neque ſeruatio di-
ctorum quatuor terminorum, nam iſta requiruntur
8 in executorialibus, quia † ipſæ executoriales mo-
nent & requirunt, vt quis ſoluat, vel aliud faciat,
mandatum vero executiuum compellit ad ſatisfa-
ciendum illico, *vt dixit Rot.coram bo.mem.Vbaldo in
Caſalen.penſionis, poſt tract.deciſ.31.& ſentit. Rot.re-
cent.dec.445.num.3.par.2.& Greg.XV. dec.43. n.13.
& 15. quæ eſt etiam inter recent.d.par.2.dec.53.num.5.
[Rot.recent.dec.503.num.3.par.3.& in Toletana Pen-
ſionis coram Eminentiſſimo D. Cardinali Pamphilio,
poſt tract. deciſ.471. num. 1.*

Eſt quæ locus declaratoriæ etiam contra Tuto-
rem, qui non curat, vt pupillus ſine fraude obediat,
*Rot.in Papien.Bonorum coram Penia penes Marcheſ.
de commiſſ.par.3.fol.122.n.1.& ſeqq.*& eo magis ſi ſit
in cauſa ratione etiam proprij intereſſe, ſeu nomine
proprio, *Rot. in d. Papien. Bonorum coram Penia d.
n.1.* nec non contra Adminiſtratorem, & Procurato-
rem Religionis, contra quam emanauit mandatum
de manutenendo, etiam quod Adminiſtrator, & Pro-
curator non fuerint mandato citati, *Rot. in Abulen.
Decimarum coram Penia, poſt tract.dec.456.num.3.&
ſeqq.*vbi quod non excuſantur, ex quo petierit man-
datum notificari Generali, ac etiam contra Attenda-
tarios, & Colonos, dummodo conſtet, eos eſſe tales,
*vt ſentit Rot.in eadem Abulen. Decimarum coram Pe-
nia, poſt tract.dec.456.num. 5.& 6.*

Siqué mandatum de manutenendo fuerit relaxa-
tum contra Anteceſſorem, poteſt illius vigore ad
declaratoriam procedi etiam contra ſucceſſorem in
eodem Beneficio, ſibi de mandato prius perſonaliter
intimato, *Rot.in Alerien. Beneficij coram Eminentiſ-
ſimo D.Cardinali Pamphilio, poſt tract.deciſ.584.n.1.
& 3. & facient tradita in Mirandulen. Vnionis coram
Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. dec. 664. n. 3.
10. & ſeqq.*]

9 Et † de non paritione, ſed contumacia, vel con-
trauentione ad effectum excommunicationis dice-
retur conſtare, ſi ille contra quem eſt relaxatum
mandatum de manutenendo, tenetur ad certum
actum poſitiuum, vt puta ſolutionis, & ſe ſoluiſſe non
docet, *Seraph.d.dec.1113.n.3. Rot. diuerſ. dec. 621.
num.1.par.4.Rot.recent.d. dec.591. n.5. par.2. Caual.
d.dec.364.numer.2.& in fin.Rot. in Corduben. Dimi-
dia Portionis coram R.P.D. Merlino, poſt tract. dec.
121. num.1. & in dicta Calaguritana penſionis coram
Manzanedo, poſt tract. dec.93. numer.6. & 7.* vbi eo
fortius, ſi continuauerit litigare, & ſolutionem non
obtulerit, [*& in Abulen. Decimarum coram Penia,
poſt tract.dec.456 numer.7. Add. ad deciſ.17. Buratt.
num.7.* Committiturque contumacia, cum quis mo-
nitionibus Iudicis parere recuſat, *l. contumacia. verſ.
contumaces non videntur ff. de re iudic. Rot. recent.
dec.649. num.1. par.4. & in Cæſaraugustana Diſtri-
butionum coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract.
dec.558.numer.6 in Alboricen. Præſtimoniorum coram
Vbaldo ſeniore, poſt tract.dec.614. num.2.in Anconi-
tana Florum 27. Martij 1625. coram Baratto*, vbi
de inobedientia voluntaria Communitatis, ex quo
in Concilium firmatum fuerat non eſſe mandato
parendum *Baratt.dec.748. numer.3.dec.825. num.1.*
propter quam datur declaratoria, *d.dec.649. numer.
1. par. 4. recent. & in d. Cæſaraugustana Diſtribu-
tionum coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract.
dec.614.numer.1.& 12.Baratt.d. deciſ.825. numer.2.*
præſertim ſi agatur de mandatis Rotalibus, *Rot.
recent.*

10 *recent.dec.503.num.4. par.3.*] † Nec ſat eſt ſola pa-
tientia pro obedientia, vbi factum requiritur poſi-
tiuum, *Rot.in Corduben. Dimidiæ Portionis coram R.*
11 *P.D.Merlino,poſt tract.dec.121.num.1.*ſed,† ſi man-
datum de manutenendo nihil certi contineat, quod
ſit agendum, vel explicandum per alteram partem,
nec mandatum de manutenendo habens doceat,
quod non potuerit proſequi ſuam poſſeſſionem ob
impedimenta ſibi illata per alteram partem non erit
locus declaratoriæ, *Caualer.d.dec.364.n.2.* [*Addent.*
12 *ad dec.17.Burati.n.8*] † & verbalis paritio,& decla-
ratio cum patientia ſatis erit, *Caualer.d.dec.364.n.2.*
*& 3. Rot. in Ciuitatis Caſtelli Bonorum coram Reue-
rendiſſimo D.Coccino,poſt tract.dec.272.n.3.*[*Rot. re-
cent.dec.649.n.1.& ſeqq.par.4.*vbi quod paritio ver-
balis ſufficit, vbi non adeſt, in quo monitus realiter
parere debeat, etiam quod addata verba, Donec, &
quouſque à Rota con... um fuerit ordinatum, ſine
præiudicio omnium, & quorumcumque ſuorum iu-
rium tàm in poſſeſſorio, quàm in petitorio, & non
alias,aliter, nec alio modo,ſi agatur de re incorpora-
li,& monitus non poſſideat, neque detineat, nec
condemnatus fuerit ad cedendum, cum ſolum ſit
obligatus obtemperare mandato de manutenendo,
non autem cedere iuri ſuo, & reſeruatio in poſſeſſo-
rio, vel debeat intelligi de aliis iuribus in alio poſ-
ſeſſorio,quam ſummariiſſimo, quia reſeruatio ſemper
intelligenda eſt ſecundum naturam actus, cui adiici-
tur,etiam ſi verba reſtringi oporteat, vel, ſi aliter in-
telligenda ſit nulla illius ratio habenda ſit tanquam
contraria facto, & quia non pendeat à volontate re-
ſeruantis,ſed à diſpoſitione iuris,ſecundum quod,qui
patitur alium capere poſſeſſionem, non poteſt ad
eam per interdictum retinendæ reuerti,nec,quæ pen-
dent à iuris diſpoſitione, aliquid operentur contra
eam, *& in Aſtoricen. Præſtimoniorum coram Vbaldo
ſeniore,poſt tract.dec.614.n.6.& ſeqq. in Toletana ad-
miſſionis coram eodem poſt tract.dec.617. n.4. Buratt.
dec.933.n.1.deciſ.647 n.1.vbi Add.litera A.* Adeo vt
reſpectu exactionis ſufficiat, vt quis ſe abſtineat in fu-
turum, & exigi patiatur per aduerſarium, *Rot. in d.
Toletana Admiſſionis coram Vbaldo ſeniore,poſt tract.
dec. 617. n.1. & 6.* Nec declaratoriæ locus eſt, non
conſtito de contrauentione,ſeu inobedientia,vel con-
tumacia.*Rot.in Neapolitana Beneficij coram Rembol-
do,poſt tract.dec 512 n.1.& 4 Buratt.dec.588.n.1.vbi
Add.num.6 dec.933 num.2.* vbi quod, ſi Capitulum
ſit condemnatum ad reſpondendum de fructibus
debet ad effectum declaratoriæ, ſeu interdicti do-
ceri, quod ad Capitoli manus aliqui fructus perue-
13 nerint] licet † ſecus, ſi de impedimentis, & turba-
tionibus doceatur, *Rot. poſt tract. Cenc. de Cenſib.
dec.62.numer 1.* [Nam tenetur poſſeſſor parere man-
dato de manutenendo non faciendo actus patientiæ
contrarios, *Rot.in Aſtoricen. Præſtimoniorum coram
Vbaldo ſeniore,poſt tract.dec.614.num.8. in Toletana
Admiſſionis coram eodem poſt tract.dec 617.n.5.&6.*]
14 Prout † nec ſufficit ſola verbalis dimiſſio,& declara-
tio. ſi quis per ſe, vel interpoſitas perſonas facto non
deſiſtat *Rot.in Pamphilonen. de Ianzi coram Litta,pe-
nes Saluſt.Tiber.in pract.A.C.lib.3.poſt cap.10.n.3.&
4.* & poſſeſſionem naturalem non reſtituat, prout
continet mandatum, *Rot.in Colonien. Monaſterij co-
ram Eminentiſſimo Domino Vbaldo, poſt tract.deciſ.
262.num.3.*vel dimittat, *Rot.recent.dec.649.numer.2.
par. 4.* vbi de re corporali, aut fructus reſtituat,
Buratt.dec.947.numer.2.& ſeqq. vbi Add. litera B.]
ſeu illam non tradat,in eamque partem non introdu-
cat,*Rot.in Corduben.Dimid. Portionis coram R. P. D.*
15 *Merlino,poſt tract dec.121.ſub numer.1.* Prout † te-
netur quis facere diligentias morales, & factas
oſtendere pro paritione declaratoriæ, *Rot. in Brac-
charen, Archidiaconatus coram Reuerendiſſimo D.
Coccino,poſt tract.dec.234.n.8.* Adeo vt,ſi alter pro eo
poſſideat, vt puta ſequeſtratarius debeat curare omni
meliori modo, vt ſequeſtratarius poſſeſſionem, ſeu
de tentationem dimittat, *Rot.in Colonien. Monaſterij
coram Eminentiſſimo D. Vbaldo, poſt tract. dec.263.
n.3.* Nec declaratoria effugi poteſt ex verbali oblatio-
ne,vbi opus eſt facto, *Rot.in d.Colonien. Monaſterij,
poſt tract. deciſ. 263. n.5.* [*& in Cæſarauguſtana diſtri-
butionum coram Reuerendiſſimo D. Coccino poſt tract.
dec.558. n.10.13. & ſeqq.*] Atque † danda eſt contra 16
eum,qui variis artibus,& colluſionibus parere differt,
vt in eadem dec. 263. n.4. [Deberque qui mandatis,
præſertim Rotalibus,obedire,non autem ſuum iudi-
cium adferre, ac velle ſub mendicatis prætextibus ſe
eximere a paritione, & eo magis ſi mandata fuerint
ſeruatis ſeruandis,& præuiis deciſionibus relaxata,&
iuſtificata,*Rot.in Pamphilonen. Beneficij coram Rem-
boldo,poſt tract. deciſ.494. n.2. & in Cæſarauguſtana
Præminentiarum coram Reuerendiſſimo D. Coccino,
poſt tract.dec.550. ſub n.5.* & in caſu alicuius deſuper
controuerſiæ,ſeu dubij, præſtita interim obedientia,
recurrere debet ad Rotam, cuius eſt controuerſias
cognoſcere, & contrauenientes coercere, *Rot. in d.
Cæſarauguſtana Præminentiarum coram Reuerendiſſi-
mo D.Coccino.poſt tract.dec.550.n.6.*] Et † de contu- 17
macia, & non paritione diceretur conſtare,ſi conſta-
ret, quod quis copiam mandati ſibi intimati reieciſ-
ſet recurſum, ſeu reclamaſſet ad Iudices laicos pro
impedienda executione literarum executorialium,
vel appellando, *Rot. in Corduben. Dimidiæ Portionis
coram R.P.D.Merlino,poſt tract.dec.121.num.3.& in
Mediolanen.Bonorum coram Reuerendiſſimo D.Cocci-
no,poſt tract.dec.272.num 4.* [*Rot.recent. deciſ.8. n.2.
par.4.* vbi quod contrauenire,& incideret in excom-
municationem,etiam ex Bulla Cænæ Domini, recur-
rens ad Iudices laicos in cauſa Eccleſiaſtica ad effe-
ctum Impediendi mandatum de manutenendo ad
fauorem partis, *& in Ariolen. Decimarum coram Gy-
pſio,poſt tract.dec.374.num.1.in Aſtoricen. Præſtimo-
niorum coram Vbaldo, ſeniore, poſt tract. deciſ.614.
num.3.5.8.& ſeqq.Buratt.dec.416.num.2.* Vel man-
datum de manutenendo ad ſui fauorem obtinuiſſet
ab alio Iudice, *Rot. in Toletana Admiſſionis coram
Vbaldo ſeniore, poſt tract.dec.617.numer.2.& 5.* De-
berque paritio eſſe ſucceſſiua,& continuata,alias ra-
tione contumaciæ datur excommunicatio, *Buratt.
dec.268.num.2.*]

Quemadmodum ad excludendum contumaciam
ſine qua non datur declaratoria, [*Rot. recen. deciſ.
585. num.6. par.3. & in Neapolitana Beneficij coram
Remboldo, poſt tract. dec.512. numer.1. in Aſtoricen.
Præſtimoniorum coram Vbaldo ſeniore, poſt tract.
deciſ. 614. numer. 1. in Barchinonen. Beneficij coram
R.P.D. Durano, poſt tract. dec.625. numer.2.*] † in 18
caſu, quo eſſet facta concordia cum renunciatione
litis, ſufficeret oblatio de ſoluendo iuxta formam
concordiæ,vel ſaltem concordia præberet legitimam
cauſam non parendi, *Rot.recen. dec. 585. numer.6.
par. 1.* Vt pariter † non eſſet locus declaratoriæ, 19
quotieſcunque ſumma contenta in mandato de ma-
nutenendo non eſſet liquida, ſed eſſet declaratoria
ſuſpendenda,donec fuiſſet liquidata ſumma, *Seraph.
d.dec.1113 num.5.Rot.in d. Valentina decimarum co-
ram Cardinali Lancellotto, apud Marchiſ. de comm.
par.1. fol.678. numer.2.Rot. poſt ſecundum vol. conſ.
Farinac. deciſ.273. numer.3. & poſt Zacch. de oblig.
Camer.dec.115.num.10. Rot.in Calagurritana de Na-
uarette coram Cardinali Blanchetto, poſt tract. deciſ.
27.in fin.* [*& in Cæſarauguſtana Diſtributionum co-
ram Reuerendiſſimo D.Coccino,poſt tract.dec.558.nu.
8.Add.ad deciſ.17. Buratt. num.5: & ad dec. 947. li-*

tera

20 *tora B.*] † ſi tamen pars offerat, sè ſolnturam facta liquidatione, alias procedereiur ad declaratoriam *Saluſt. Tib. in pract. A.C. lib. 3. cap. 7. numer. 27. Rot. in Corduben. Dimidia Portionis coram R.P.D. Merlino, poſt tract. dec. 121. num. 2. & in Calaguritana penſione coram Manzanedo, poſt tract. deciſ. 193. num. 7.* [Adeo vt detur declaratoria etiam abſque liquidatione, vbi pars, vel non compareat, vel comparens non petat liquidationem, ſed aliud, *Rot. in d. Caſaraugustana Diſtributionum coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. dec. 558. numer. 9. Buratt. deciſ. 545.*
21 *num. 7. & ibi Add. num. 7.*] Vnde, † ſi certum ſit, rem deberi, vt in decima, poteſt proferri declaratoria contra ſoluere debentem, quamuis quantitas non ſit certa, & abſque illius expreſſione, *Rot. in Dertuſen. decimarum coram Lugdunen. & in d. Valentina decimarum coram Cardinali Lancellotto, de quibus apud Marcheſ. de comm. par. 1. fol. 675. num. 2. fol. 678. numer. 2.* [*& in Abulen. Decimarum coram*
22 *Penia, poſt tract. dec. 458. numer. 8.*] † Niſi pars compareat, & offerat aliquid, etiam modicum, quia tunc transfert onus liquidationis in aduerſarium, ſi aliquid amplius prætendat, & retardat declaratoriam, *Rot. in d. Dertuſen. Decimarum num. 2* [*Add. ad dec. Buratt. 17. numer. 6.* vbi ſecus ſi non offerat, vel non compareat dummodo declaratoria non feratur pro certa quantitate, *& ad dec. eiuſdem 947. litera B.* vbi de oblatione, & depoſito. Prout etiam quod pars peteret liquidationem, declaratoria nihilominus daretur, vbi eadem pars tenebatur conficere libros, ex quibus potuiſſet fieri liquidatio, & non confecerit, *Rot. in d. Caſar auguſtana Diſtributionum coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. dec. 558. numer. 11. & 13.* vbi declarat. Et idem, vbi ageretur contra adminiſtratorem pro redditione rationis,
23 *Add. ad Buratt. d. dec. 947. in fin.*] Præterea † non daretur declaratoria, quando, releuantia deducerentur contra mandatum de manutenendo, vt ſi non conſtaret de poſſeſſione, *Rot. recent. dec. 399. numer. 1. & 2. par. 1.* [*& in Tullen. Præpoſitura Sancti Apri coram R.P.D. Pironano, poſt tract. dec. 458. numer. 4.*] vel mandatum eſſet nullum, *Rot. recent. deciſ. 218. numer. 1. par. 1.* [Nec contra enim, qui non eſſet in mandato citatus, *Rot. in Brunduſina Archiepiſcopatus coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. dec. 36. in fin. in Neapolitana Beneficij coram Remboldo, poſt tract. dec. 513. numer. 2. vbi num. 3.* videtur poſſe firmi limitatio, niſi agatur cum eo, qui ſe intruſerit in beneficio lite pendente, de quod conſtet. Et ſi fuiſſet nulliter executum mandatum de immittendo, etiam poſſeſſio illius vigore capta diceretur nulla, atque inde male decretum mandatum de manutenendo, & pro inde minime eſſet deueniendum ad declaratoriam ob non paritionem, *Rot. recent. dec. 503. num. 1. par. 3.* ſed nullitates ſententiarum, quarum vigore, quis eſſet in poſſeſſione, & obtinuiſſet manutentionem, quæ non eſſent notoriæ, non impedirent effectum mandati de manutenendo, & declaratoriam ob non paritionem, *ſentit. Rot. in Cartaginen. Decimarum coram Ponia, poſt tract. deciſ. 416. numer. 4.*]
24 Sciendum quoque eſt, quod † executor, vel ſubexecutor de partibus, cui mandatum de manutenendo, & illius executoriales diriguntur, & præſentantur, non poteſt ad declaratoriam deuenire, etiam quod executoriales excommunicent ex tunc, & etiam mandent denunciari excommunicatum, quia ſemper intelligitur, ſi ſine iuſta cauſa non paruerit, de qua non prius conſtat, quam fuerint ſeruati dicti quatuor termini ad docendum de paritione coram ipſo Iudice, qui mandatum de manutenendo, & illius executoriales conceſſit, & ab eodem poſtea declaratoria lata ſit, non autem poſſunt prædicta fieri per executorem in partibus, ſed executor poteſt, & debet tantummodo mandatum, & executoriales intimare, quæ ſic intimatæ debent reproduci coram Iudice, qui mandatum, & executoriales dedit. Et ſi aliquid vltra executor faciat, dicitur attentatum, quod eſt in primis, & ante omnia reuocandum, *Voſtr. in pract. lib. 8. cap. vlt. numer. 26. in fin. Gutier. canonic. quæſt. lib. 1. cap. 4. numer. 28. & 29. Rot. poſt ſecundum vol. conſ. Farinac. dec. 283. per tot. fuit dictum in Brunduſina Archiepiſcopatus coram Reuerendiſſimo D. Coccino, poſt tract. deciſ. 36.* [*Rot. recent. dec. 342. num. 1. 2. & 6 par. 4.* vbi quod Iudex ſubdelegatus, ſiue vigore executorialium propter rem iudicatam, ſiue vigore mandati de manutenendo, ſi procedat ad aliquam executionem, parte ſe opponente, ſemper attentat, quia partes illius ſunt in referendo ſimpliciter, non autem in cognoſcendo de cauſis contradictionum propter carentiam iuriſdictionis, & reſpici debet in hac materia iudicialis Maieſtas, quæ lædi non debet, prout læditur ex inſtitutione noui iudicij coram alio Iudice ex factis Executoris improbatis, *& dec. 625. numer. 2. & 4. eadem par. 2. & in Bracharen. Penſionis coram Pe-*
nia, poſt tract. dec. 441. numer. 1. 2. & 6.] † quibus 25
quatuor terminis ſeruatis, poteſt declaratoria ferri abſque alia citatione, *Put. dec. 332. num. 6. lib. 1. ſecundum veterem impreſſ. Rot. recent. dec. 478. ſub numer.*
2. par. 2. animaduertendo etiam, quod, † vbi in vim 26
obligationis Cameralis deueniendum eſt ad ſubſidialem proceſſum excommunicationis, debet etiam præmitti illius extentio parte citata, etiam quod fuerit in mandatum executiuum conſenſum, alias literæ declaratoriæ nullæ ſunt, *Saluſt. Tiber. in pract. A.C. lib. 2. cap. 34. n. 2. Scacc. de iudic. lib. 2. c. 97. ſub n. 31. verſ. ſi ſumus.*]

Excommunicatus † verò ob non paritionem man- 27
dato de manutenendo non poteſt per Rotam abſolui ad cautelam ſine ſpeciali commiſſione, *Rot. recent.*
dec. 621. numer. 3. par. 2. Et, † quando quis fuerit 28
declaratus incurriſſe in cenſuris ob impedimenta præſtita, & turbationes factas, quominus in poſſeſſione ſuus aduerſarius manuteneri valuerit, non abſoluitur, niſi remotis, & purgatis impedimentis, ſeu attentatis, & refectis expenſis, damnis, & Intereſſe, nec ſufficit ceſſio, *Rot. poſt tract. Conc. de Conſib. dec. 62.*

Atque † à cenſuris in Curia latis non datur abſo- 29
lutio, niſi cauſa cognita, *Saluſt. Tiber. in pract. lib. 3. c. 7. n. 31. & parito breui, ſeu iudicato, Saluſt. Tib. d. c. 7. n. 26. Rot. recent. d. dec. 621. n. 3. par. 2.*

SVMMARIA.

1 *Cautio de non moleſtando, ſeu turbando videtur danda eſſe per ſuccumbentem in manutentione.*

2 *Contrarium ſeruatur in practica.*

[Cautio de non moleſtando an dari debeat per ſuccumbentem in manutentione, videtur de iure dubium tam in iudicio ſummariſſimo, quam in ordinario. Sed Brixia prouidet ſtatutum.

3 *Cautio de reſtituendo fructus in euentum ſuccumbentiæ in negocio principali, nec ſub prætextu paupertatis eſt danda per obtinentem in manutentione.*

Cautioni de fructus reſtituendo in manutentione, ſi nulla adſit, vel ſuperueniat iuſta cauſa, non eſt locus.]

Observatio CIV.

An ſuccumbens in hoc iudicio teneatur cauere de non moleſtando, vel obtinens de reſtituendo fructus in caſu ſuccumbentiæ in negocio principali.

1 Videtur † vlterius in hoc Iudicio Succumbens poſſe cogi ad cauendum non moleſtando, ſeu turbando, *ad tradita per Caſtr.conſ. 3.lib.2.Luc.Pet.in pract.lib.4.cap. 4.num.3. Scacc. de appell. cap. 2.q. 17.limit.6.membr.4.num. 25. Benintend. dec. 70.ſub num.7.Put.dec.61.libr.3.ſecundum vet.impreſſ.*[*Herculan. de caut.de non offend. ſub num. 17.*] ſed tamen 2 hoc † in practica in huiuſmodi ſummariſſimo non ſeruatur, *vt tradit Valaſc. dec.79. in fin. tom.1.* & nos docet experientia, [& de iure videtur etiam dubium,*vt videtur ſentire Rot.recent.dec.649.nu.4.par. 4.* prout eſt dubium in ipſo iudicio retinendæ ordinario, *iuxta ea, quæ habentur per Menoch. de retin. remed. 3. num.* 811.*ſeqq. vbi num.* 817. quod Brixiæ fuit prouiſum per particulare Statutum, *& Buratt. dec. 298. num 6.*]

3 Quemadmodum † nec obtinens manutentionem poteſt cogi ad cauendum de reſtituendo fructus in euentum ſuccumbentiæ in negocio principali, nec ſub prætextu paupertatis, *Ant.Fab.in ſuo Cod. Fabr. lib.1.tit.10.de fin.9.Grat. diſcept. for. cap.113.n.31.* [*Buratt. dec.904. num. 7. & 9.* vbi, ſi nulla tamen ſubſiſtat, ſeu ſuperueniat legitima cauſa.]

Summaria.

1 *Forma mandati de manutenendo expediendi in Curia.*
2 *Forma mandati de manutenẽdo expediendi extra Curiam, ſeu ad partes,& nn.ſeqq.*
3 *Forma mandati de manutenendo cum mandata executiuo pro annuis præſtationibus*
4 *Forma mandati de manutenendo Rotalis.*

Observatio CV.

Formæ variæ Mandati de Manutenendo expediendi.

1 Forma † autem mandati de manutenedo, quod ſolet expediri in Curia, eſt ſub hac, vel ſimili verborum conceptione. *De mandato &c.& ad inſtantiam A.principalis mandatur Capitaneo, & executoribus Curiæ ad quos ſpectat, quatenus viſis præſentibus ſub &c.debeant eund.A Inſtantem in ſua poſſeſſione reali, actuali, corporali domus ſita &c. in qua exiſtit, contra N. & alios quoſcunque moleſtatores nunc, & pro tempore inſurgentes manutenuiſſe, defendiſſe, & conſeruaſſe, nec ab aliquo in dicta eius poſſeſſione, & fructuum perceptione moleſtari, aut perturbari permiſiſſe. Quoniam dicto N.citato,& intimato Dominus ita mandauit die &c. vt per Saluſt. Tiber.in pract.A.C. lib.1.c.7.*

2 Forma † vero mandati de manutenendo expediendi extra Curiam eſt huiuſmodi, vel ſimilis. *Marcus Antonius Franciottus Prothonot. Apoſtol. vtriuſque Signaturæ S. D. N. Papæ Referend.nec non Curiæ cauſarum Cameræ Apoſt.generalis Aud. Romanæque Curiæ Iudex ordinarius, ſententiarum quoque & cenſurarum, tam in eadem Romana Curia, quam extra eam latarum vniuerſalis, & merus executor, & ab eodem S.D.N. Papa ſpecialiter deputatus,Vniuerſis,& ſingulis DD. quarumcunq; Ciuitatum, Terrarum, Caſtrorum, omniumque locorum Iudicibus Barîſellis quoque Capitaneis,executoribus, ſubexecutoribus, cæteriſq; Iuſtitiæ miniſtris, illique,vel illis,ad quem,vel ad quos præſentes noſtræ litteræ peruenerint,ſeu quomodolibet præſentabuntur, ſalutem &c. Noueritis, quod introducta alias coram nobis lite,& cauſa per viam appellationis à ſententia in partibus lata pro parte Domini A. contra B. ſuper donatione cuiuſdam Vineæ ſita &c.illiuſque validitate,& inualiditate, & in poſſeſſionum manutẽtione,rebuſq; aliis &c.iura,& munimenta quædam ad cauſam hanc facientia nomine dicti B. nobis exhibita fuere. Poſt quorum exhibitionem præuiis citationibus, & actibus omnibus de ſtylo,& iure neceſſariis demum prædictũ A. ad videndum B. in poſſeſſionem dictæ Vineæ,de qua agitur,manuteneri,& mandatum deſuper opportunum decerni, & relaxari ad certum terminum citari fecimus, quo aduenienste ad vlteriorem Inſtantiam præfati B.in contumaciam dicti A. citati, & nihil releuans opponentis,eundem B. principalem in poſſeſſionem dictæ Vineæ manuteneri mandauimus,& relaxamus, & barũ ſerie decernimus,& relaxamus quocirca Vobis omnibus &c. committimus &c. quatenus &c.* eundem B.*in poſſeſſione quieta, libera,& pacifica dictæ Vineæ, eiuſque iurium, & membrorum quorumcunque aduerſus dictum A. principalem, omneſque alios moleſtatores,& contradictores manuteneatis,& defendatis, & conſeruetis, ac manuteneri faciatis, Vt nos manutenemus, & manuteneri volumus, & mandamus per præſentes.In quorum &c.* Iuxta formam poſitam per *Saluſt.Tiber.in d.pract.lib.4.fol.mihi 418.* Soletque etiam in eodem madato executionem relaxari pro illius expenſis hoc, vel ſimili modo. *Et in ſuper cogatis,& compellatis eundem D.N.per omnium, & ſingulorum eius bonorũ ablationem,venditionem,ſequeſtrationem,ſubbaſtationẽ deliberationẽ,ac omnimodam alienationẽ omnemque alium modum &c.ad dandum,& ſoluendũ,& eidẽ D.N. ſiue illius legitimo procuratori ſcuta &c. debita pro expẽſis præſentis mandati.*

Formula † pro quaſi poſſeſſione annuæ præſtationis cum mandato executiuo poteſt afferri, vt ſequitur. 3 *Marcus Antonius Franciottus Prothonotarius Apoſtolicus, Vtriuſque ſignaturæ Sanctiſſimi D. N. Papæ Referendarius, nec non Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ Generalis Auditor Vniuerſis &c. Noueritis, quod introducta, & pendente coram nobis lite, & cauſa inter D.N. ex vna, & D.N.ex altera, de, & ſuper ſolutione fructuum annui cenſus ſcutorum &c. monetæ pretio ſcut. &c. ſimilium, alias ſub die &c.ſeu &c. per D. N. impoſiti, & venditi dicto D.N. vt ex inſtrumento deſuper rogato per acta dicti N. ac ſuper poſſeſſione, ſeu quaſi, dictos annuos fructus exigendi, & percipiendi, rebuſque aliis in actis cauſa, & cauſarum huiuſmodi latius deductis Nos &c. ſeruatis ſeruandis, citatoque ad hoc, & ad omnes alios actus dicto D. N. ſiue eius procuratore legitimo dictum D. N. in poſſeſſione, ſeu quaſi exigendi, & percipiendi dictos annuos fructus dictum D.N. manutenendum fore, & eſſe, mandatumque de manutenende, ac etiam executiuum pro terminis, & fructibus decurſis, & non ſolutis decernendum, & relaxandum fore, & eſſe duximus, prout manuteneri, & conſeruari volumus, & mandamus, mandatumque de manutenendo, & executiuum reſpectiue decernimus, & relaxamus per præſentes quapropter Vobis &c. committi-*

mittimus, &c. quatenus ſtatim viſis præſentibus ſub panis, &c. dictam D.N. in pacifica, libera, & quieta poſſeſſione, ſeu quaſi exigendi, & percipiendi à dicto D.N. ſupradictos annuos fructus ſcutorum, &c. vt ſupra debitos, manuteneatis, defendatis, & conſeruetis nec non omnibus, & ſingulis fructibus tam decurſis, & non ſolutis, quàm ſuis loco, & tempore decurrendis, & maturandis, & per dictum D.N. reſponderi, & ſatisfieri faciatis, & mandetis, nec non dictaD. N. ex aduerſo principalem per bonorum omnium ſuorum captionem, arreſtationem, ſequeſtrationem, venditionem, alienationem, ſubhaſtationem, aut alium quemcumque modum canonicum Vobis magis bene viſum ad dandum, ſoluendum, & exburſandum dicto D. N. creditori, ſiue eius legitimo procuratori omnes, & ſingulos fructus decurſos, & non ſolutos ſupradicti annui cenſus, vt ſupra, impoſiti, nec non ſcuta, &c. pro expenſis præſentis mandati, & quatenus bona non adſint, & non reperiantur per ipſius D. N. corporis, & perſonæ captionem, arreſtationem, & ſequeſtrationem cogatis, & compellatis, cogique & compelli, per quo opus fuerit, faciatis In præmiſſis taliter habentes, &c. In quorum, &c. Datum, &c. die. &c.

Alias ſimilis formula pro quaſi poſſeſſione exactionis penſionis deſumi poteſt ex formula poſita per Saluſt. Tiber. in pract. A.C. lib. 4. fol. mihi 427.

4 Forma † mandati de manutenendo Rotali, eſt huiuſmodi, vel ſimilis. Io. Baptiſta Coccinus I.V.D. Sanctiſſimi D. N. Papæ Cappellanus, & ipſius ſacri Palatij Apoſtolici cauſarum, cauſæ, & cauſis, ac partibus infraſcriptis Auditor Decanus, & Iudex Commiſſarius &c. Vniuerſis, &c. Noueritis, quod nuper Sanctiſſimus in Chriſto Pater, & D. N. D. Vrbanus diuina prouidentia Papa VIII. quandam Commiſſionem nobis per vnum ex ſuis Curſoribus præſentari fecit tenoris ſequentis videlicet Beatiſſime Pater, Dignetur S.V. cauſam, & cauſas appellationis appellationum, &c. Cuius quidem Commiſſionis vigore in cauſa, & cauſis huiuſmodi per Nos, & coram nobis, & inter partes prædictas, ſeu eorum legitimos procuratores ad nonnullos actus iudiciales, citra tamen cauſæ concluſionem, proceſſo, ſubſequenter nos ad infraſcripti D.N. principalis Inſtantiam prouidum virum D.N. in Romana Curia cauſarum, & ſuper dicti D.N. ex aduerſo principalis pro-
2 curatorem ad videndum d. Inſtantiam manuteneri in poſſeſſione Prædij, de quo in actis, & mandatum de manutenendo deſuper neceſſarium, & opportunum decerni, & relaxari, vel dicendum cauſam, ſi quam habeat rationabilem, quare præmiſſa fieri non deberent allegandum per vnum ex Sanctiſſimi D.N. Papæ Curſoribus citari mandauimus, & facimus ad diem, & horam infraſcriptos, quibus aduenientibus Comparuit in Iudicio legitime coram nobis dictus D.N principalis principaliter pro ſe ipſo citra tamen quorumcumque ſuorum procuratorum per eum hactenus quomodolibet conſtitutorum reuocationem, & dicti D. N. ex aduerſo procuratoris non comparentis contumacia accuſata, ipſoque pro contumace reputato, & in eius contumaciam ipſum manuteneri in poſſeſſione bonorum, de quibus in actis, videlicet, Vnius poteris laboratiui, arborati, oliuati, pergulati cum domibus, puteo, & furno in eo exiſtentibus ſiti in Territorio Peruſino in pertinentiis Caſtri &c. in vocabulo, &c. iuxta bona, &c. & mandatum de ipſum manutenendo, & conſeruando deſuper neceſſarium, & opportunum decerni, & relaxari per nos debita cum Inſtantia poſtulauit. Nos tunc Io. Baptiſta Coccinus Auditor Decanus, & Iudex Commiſſarius prædictus attendentes poſtulationem huiuſmodi fore Iuſtam, & rationi conſonam, quodque iuſta petenti non eſt denegandus aſſenſus, Volenteſque inter partes prædictas æqualitatem ſeruare, & partibus ipſis dante Domino iuſtitiam miniſtrare, vt tenemur. Idcirco auctoritate Apoſtolica nobis commiſſa, & fungimur in hac parte, dictum D.N. principalem, ſiue eius legitimum procuratorem in poſſeſſione bonorum ſupra deſcriptorum, iuriumque, & pertinentium eorumdem, & ac illorum fructuum, redditu um, & prouentuum perceptione manutenendum fore, & eſſe, ac manuteneri debere, mandatumque de ipſum manutenendo in poſſeſſione dictor. bonorum, vt ſupra deſcriptorum, in forma ſolita, & conſueta decernendum, & relaxandum fore, & eſſe, duximus, prout conceſſimus, decreuimus, & relaxauimus, ac concedimus, decernimus, & relaxamus per præſentes. Quæ omnia, & ſingula præmiſſa Vobis omnibus, & ſingulis ſupradictis, quibus præſens noſtrum mandatum dirigimus, intimamus, inſinuamus, & notificamus, ac ad veſtram, & cuiuslibet veſtrum notitiam deducimus, & deduci volumus per præſentes, Vobiſque, & veſtrum cuilibet committimus, & in virtute ſanctæ obedientiæ, ac ſub excommunicationis, ſuſpenſionis à diuinis, ac Interdicti ingreſſus Eccleſiæ reſpectiue pœnis præcipimus, & mandamus, quatenus infra ſex dierum ſpatium poſt requiſitionem, & monitionem Vobis, ſeu alteri veſtrum factam, & poſtquam pro parte dicti D. N. principalis ſuper hoc vigore præſentium fueritis requiſiti, ſeu alter veſtrum fuerit requiſitus, quorum ſex dierum duo pro primo, duos pro ſecundo, & reliquos duos dies pro tertio, & peremptorio termino, ac monitione Canonica aſſignamus, prædictum D.N. principalem, vel eius procuratorem legitimum in poſſeſſione bonorum ſuperius deſcriptorum, Iuriumque & pertinentium eorumdem, ac fructuum, redditu um, & prouentuum, ac emolumentorum perceptione manuteneatis, & defendatis, & conſeruetis, amotis exinde dicto D. N. ex aduerſo principali, & aliis quibuslibet illicitis detemptoribus, & occupatoribus, illumque ab aliis manuteneri, defendi, & conſeruari faciatis, nec illum, aut legitimum procuratorem ab aliquo deſuper moleſtari, perturbari vexari, inquietari, & impediri permittatis, Immo eum ab omnibus, & ſingulis moleſtiis perturbationibus, vexationibus, & impedimentis ſuper poſſeſſione, & fructuum perceptione prædictis quomodolibet per quoſcumque factis, præſtitis, & illatis ac comminatis omnino liberetis, prout Nos tenore præſentium manutenemus, conſeruamus, defendimus, & liberamus. Inhibeatis inſuper dicto D. N. ex aduerſo principali omnibuſque aliis, & ſingulis, quorum intereſt, intererit, ſiue intereſſe poterit quomodolibet in futurum, prout nos tenore præſentium inhibemus, ne, & ſub pœnis & cenſuris prædictis eundem D.N. principalem, aut eius legitimum procuratorem ſuper dictorum bonorum præinſertorum poſſeſſione, & illorum fructuum perceptione moleſtare, perturbare, vexare, inquietare, aut moleſtias aliquas quouis quæſito colore inferre audeant, ſeu præſumant vel eorum aliquis, audeat, ſeu præſumat, quod ſi ſecus factum fuerit, id totum reuocare, & in ſtatum priſtinum reducere, nec non ad declarationem incurſus pœnarum, & cenſurarum prædictarum, etiam ipſis aliàs in partibus non citatis, procedere curabimus Iuſtitia mediante, ipſorum abſentia, ſeu contumacia in aliquo non obſtante. Abſolutionem vero omnium, & ſingulorum, qui prædictas noſtras excommunicationis ſententias, aut earum aliquam incurrerint, ſiue incurrerit quoquomodo, nobis vel ſuperiori noſtro tantummodo reſeruamus. In quorum omnium, & ſingulorum fidem, & teſtimonium præmiſſorum præſentes noſtras literas exinde fieri, & per notarium noſtrum publicum infraſcriptum ſubſcribi, ſigillique iuſſimus, & fecimus appenſione communiri. Datum Romæ apud Sanctum Petrum in Palatio cauſarum Apoſtolico, In quo Iura reddi ſolent, & cauſæ pariter audiri conſueuerunt, mane hora audientiæ cauſarum ſolita, & conſueta ad Iura reddendum, & cauſas audiendum inibi pro Tribunali in loco noſtro Iudiciali ſolito, & conſueto ſedentes, ſub

anno

anno à Natiuitate Domini,&c.Indictione,&c.die vero &c.Pontificatus autem &c.præſentibus ibidem D. D. N. & N.Sacri Palatij Apoſtolici cauſarum etiam coram nobis notarij,atque ſcribis publicis teſtibus ad præmiſſa omnia,& ſingula vocatis,habitis ſpecialiter,atque rogatis,&c.

SVMMARIA.

1 *Appellatio non recipitur à mãdato de manutenẽdo.*
[Superſeſſoria impeditiua executionis mandati de manutenendo eſt reuocanda.
Appellatio non permittitur à decreto immiſſionis,& manutentionis in ſimul lato.
Appellatio denegatur à monitione ſuper manutentione.]
2 *Præſertim ſi ſit cum clauſula ,* citra præiudicium poſſeſſionis,& proprietatis.
3 *Nec ab inhibitione , ſeu præcepto de non accedendo ad poſſeſſionem, vel de non moleſtando, ſeu turbando,aut de manutenendo,& num.4.*
4 *Inhibitionis,ſeu præcepti reuocatio non admittitur in iudicio ſummariiſſimo manutentionis.*
5 *Inhibitio inuenta eſt ad iura partium conſeruanda in ſtatu , in quo reperiuntur , & ſpecies dicitur manutentionis.*
[Inhibitio ad inſtantiam poſſeſſoris videtur virtualiter manutentio.]
6 *Appellatio ſuſpenſiua non datur, quando Iudex lite pendente auocat ad ſe poſſeſſionem ad tollendam ſcandala , & aliquem ex contendentibus poſſeſſorem facit.*
7 *Appellatio denegatur à mandato de manutenendo de iure ciuili.*
8 *Et de iure canonico.*
[Appellatio quoad effectum ſuſpenſiuum in manutentione, nec de iure canonico datur, & ita perpetuo fuit obſeruatum à Rota.]
9 *Appellatio à mandato de manutenendo de facto interpoſita non ſuſpendit illius executionem nec de iure ciuili,nec de iure Pontificio.*
10 *Iudex à quo,etiam delegatus, ſeu commiſſarius poteſt ſuum mandatum de manutenendo exequi etiam appellatione interpoſita ad ſummum Pontificem.*
11 *Decretum manutentionis ſecum trahit executionẽ.*
12 *Decretum manutentionis,vt ſtatim exequatur lex, & ratio naturalis dictat propter vrgens periculum ſi executio differatur.*
13 *Remedium manutentionis vti inductum ad euitanda ſcandala celeritatem deſiderat.*
14 *Et moram non patitur.*
15 *Succumbens in manutentione compellitur à poſſeſſione diſcedere lite pendente.*
[Succumbens in manutentione debet à moleſtiis deſiſtere,donec cognoſcatur de negocio principali.]
16 *In attentatis non incurritur per executionem mandati de manutenendo.*
17 *Nec per Iudicem,nec per partem.*
18 *Iuris executio non continet iniuriam.*
19 *Executio fruſtra differtur,vbi non datur appellatio, & per eam attentari non dicitur.*
20 *Inhibitio vni non datur , quando alteri fuit datum mandatum de manutenendo,niſi cum clauſula,* ſine præiudicio poſſeſſionis,& mandati de manutenendo.
21 *Mandatum de manutenendo non videtur executione egere, quia , qui eſt in poſſeſſione , non poteſt magis poſſidere Lom.vt n. 22.*
[Executionem mandati de manutenendo quis dicitur habere poſſidendo.
Manutentio non tradit poſſeſſionem,ſed traditam, vel habitam declarat, ſeu confirmat abſque alia executione.
Poſſeſſor anterior , qui poſt immiſſionem poſterioris petiit , & obtinuit manutentionem præſumitur etiam fructus percepiſſe quamuis non conſtet de mandati de manutenendo executione.
Mandati de manutenendo relaxatio reuocat omnem aduerſarij detentionem.
Manutentio conceſſa primo , & anteriori poſſeſſori facit omnia redire ad primum principium.
Executio effectualis mandati de manutenẽdo dicitur continuatio,non apprehenſio noua.
Executum dicitur mandatum de manutenendo eo ipſo,quod aduerſarius deſiſtit à moleſtijs,non cõtradicit,ſeu tacite approbat.]
22 *Appellatione interpoſita à mandato de manutenendo non ceſſat Iudex à quo procedere in negocio principali petitorij, ſeu poſſeſſorij plenarij,*
[Subhaſtatio quando fiat in executionem mandati de manutenendo.
Mobilibus in rebus pro manutentione , quando ea ſunt penes aduerſarium,competit actio ad exhibendum mediantibus cenſuris,& perſona carceratione,& quid quando hæc ſunt alienata, vendita,ſeu conſumpta.
Retinenda in iudicio venit æſtimatio potius poſſeſſionis,quam proprietatis.
23 *Appellatio ab interlocutoria non deuoluit negocium principale.*
24 *Niſi cõmittatur cauſa cum clauſula,* Quã,& quas.
25 *Vel etiam cum clauſula ,* Vna cum toto negocio principali.
26 *Iudex à quo admittendo appellationem ligat ſibi manus, abdicat à ſe iuriſdictionem,nec poteſt ad vlteriorem executionem procedere , abſque vitio attentatorum.*
27 *Etiam ſi admittat appellationẽ cum clauſula ,* ſi & in quantum,*atque etiam quod incipiat à negatiua. Contrarium, num.29. Decl. vt num.30.*
*[Appellatio admiſſa cum clauſula.*Non admitti niſi ſi , & in quantum *, non ligat manus ſecundum aliquos.]*
28 *Sed executio,& cognitio appellationis an intret,vel ne dicitur tranſlata in Iudicem ad quem.*
31 *Appellanti à mandato de manutenendo debet iudex reſpondere per apoſtolos refutatorios, et idem in qualibet alia interlocutoria,et pronuncia, in quibus de natura cauſa,Iudicij , decreti, vel ſententia appellationi non defertur.*
32 *Apoſtoli refutatorij indicant, iudicem velle adhuc iuriſdictionem retinere.*
33 *Appellatio à mandato de manutenendo denegatur quoad effectum ſuſpenſiuum , et quoad effectum deuolutiuum , & quid de iure Canonico quoad deuolutiuum, et n. n. ſeqq.*
[Appellatio ad effectum deuolutiuum datur in remedio retinendæ ordinario.]
34 *Siue ſententia,vel decretum vnum conſtituat poſſeſſorem , ſiue prohibeat ab ingreſſu poſſeſſionis, ſiue confirmet ſequeſtrationem antea factam à Iudice eam penes ſe auocando.*
36 *In Mandato de manutenendo receditur à regulis iuris communis.*
37 *Appellatio ad effectum ſuſpenſiuum nec in iudicio retinendæ ordinario datur.*
38 *Partes non debẽt ſe circa manutẽtionẽ diu inuoluere*
39 *Mandatum de manutenendo dicitur per modum proviſionis intentatum,et alterius iudicij ordinarij præparatorium,præambulum,et inſtructio.*
[Litiũ celeris terminatio Reipublicæ eſt fauorabilis.
Remedium manutentionis ventilatur circa ſtatum præſentaneum.]

40 *Non*

40 Non imponit finem controuerſia, quæ ſuper poſſeſſione vertitur.

41 In Mandato de manutenendo ſuper actuali tantum poſſeſſione pronunciatur.

42 Non continetur proprietas, nec poſſeſſio, ſed ſolum quidam rei ſtatus lite pendente.

[Manutentione expedita ius remanet ſaluum plenius cognoſcendi in poſſeſſorio.

43 Mandato de manutenendo expedito ad iudicium vti poſſidetis ordinarium deueniri poteſt.

44 Mandatum de manutenendo nullum damnum affert litigatoribus, nec facit quem poſſeſſorem, ſi non eſt.

[Mandatum de manutenendo declarat, qui illum obtinuit, poſſeſſorem, ſeu vice poſſeſſorem.

Et illius poſſeſſionem reſpectu manutentionis confirmat, & clariorem reddit.]

45 Non validat poſſeſſionem vitioſam, cum detur etiã prædoni, & ſpoliatori.

46 Non aufert poſſeſſionem ab eo, qui illam habet.

47 Improbat poſſeſſionẽ alterius reſpectu manutẽtionis.

48 Compeſcit turbationes, & Aduerſarium.

49 Non infert præiudicium nec in petitorio, nec in poſſeſſorio plenario.

50 Nec ſententia ferenda in negocio principali.

51 In Mandato de manutenendo poſſeſſio datur interim habita ratione facti præcedentis.

52 Solum à Iudice pronunciatur, & declaratur, vter ex contendentibus loco rei debeat inſiſtere, donec, de plenario iudicio poſſeſſorio, vel petitorio cognitum fuerit.

53 Præſeruãtur iura omnia parti, ſeu partibus tam in petitorio, quam in quolibet poſſeſſorio ordinario.

54 Mandatum de manutenendo potius veri poſſeſſoris iura confirmat, quam infirmet.

[Ac iura partium ſolum conſeruat.]

55 Grauamen, quod infertur per mandatum de manutenendo, eſt leue, modicum, ac momentaneum.

56 Etiam quod agatur de poſſeſſione magna rei.

57 Mandatum de manutenendo dicitur ex leuioribus poſſeſſoriis.

58 Grauamen illatum ex mandato de manutenendo eſt inconſiderabile, & ſi ſit alicuius conſiderationis, eſt reparabile.

59 Grauamen illatum per mandatum de manutenendo reparari poteſt in alio remedio petitorio, ſeu poſſeſſorio ordinario.

60 Etiam quoad reſtitutionem fructuum, & ſolutorum in vim mandati.

61 Vel per appellationem à diffinitiua in negocio principali.

62 Vel melius probando.

63 Decretum manutentionis eſt interlocutorium.

64 Nunquam tranſit in iudicatum quoad Iudicem. Decl. vt num. 68.

65 Poteſt per Iudicem reuocari, ſi melius illi conſtet de poſſeſſione aduerſarij, & idem aduerſarium manutenere. Decl. vt num. 68.

[Non nocet, conſtito poſtea de alterius meliori poſſeſſione, vel quaſi.

Poteſt quandocunque reuocari etiam lite pendente conſtito de alterius meliori poſſeſſione]

66 Mãdatũ de manutenẽdo datur hodie mihi, cras tibi

67 Sportula Iudici an debeantur pro mandato de manutenendo.

68 Mandatum de manutenẽdo non recipit appellationem, nec tranſit in iudicatum reſpectu Iudicis, & poteſt etiam ab eodem reuocari, vel ab illo parte aduerſa reponi, ſi fuerit datum, ſeu expeditum per decretum, & ſine ſcriptis, ſecus ſi per ſententiam diffinitiuam, & in ſcriptis.

[Appellatio à manutione data per viam diffinitiue ad vtrunque effectum permittitur de iure canonico, & id nullum habet contradictorem.]

69 Mandatum de manutenendo dari debet per viam decreti, non per viam cedulæ.

70 Appellatio non admittitur à mandato de manutenendo dato per cedulam quoad effectum ſuſpenſiuum, vbi eſt locus Ægidiana, & num. 78.

[Videtur de iure communi deneganda, ſiue pronunciatum fuerit per decretum, ſiue per cedulam.]

71 Signatura quomodo reſcribat in appellationibus à mandato de manutenendo.

[Signatura in appellatione à decreto manutentionis reſcribit cum clauſula, ſine præiudicio mandati de manutenendo, ſeu legitima executionis, vel ſine retardatione ſolutionis arbitrio]

72 De Nullitate dici non poteſt in mandato de manutenendo.

[Siluanus conſ. 27. num. 15. declaratur.]

73 Ordo nullus obſeruatur in mandato de manutenendo, quo ſpreto pronuncia nulla ſit.

74 Supplicatio, vel Recurſus an admittatur à mandato de manutenendo.

75 Reſtitutio in integrum aduerſus mandatum de manutenendo non conceditur.

76 Etiam quod illam petens ſit vniuerſitas, Minor, vel alius ſimilis.

77 Appellatio datur à mandato de manutenẽdo, quando fuit proceſſum tanquam in ordinario. vbi exempla, & num 63.

[Appellatio conceditur à ſententia manutentionis, ſi in ea fuerit annullata, & reuocata alterius poſſeſſio reſeruatis iuribus in petitorio tantum.]

78 Niſi intret Ægidiana.

79 Appellatio datur à mandato de manutenendo, quod continet mixturam.

80 Mixturam non dicitur continere decretum manutentionis, ſi in eo, vel in præcedenti deciſione Rotali fiat mentio fructuũ, vel adiecta ſit qualitas in actis probata, & verba decreti, vel mandati ſint relatiua ad poſſeſſorium ſummariſſimum intentatum cum ſuſpenſione petitorij.

[Poſſeſſorium complicatum dicitur cum petitorio in vſufructu, ſi data ſit manutentio in mero vſufructu, non autem in illius quaſi poſſeſſione reſpectu ſeruitutis percipiendi fructus.

Appellatio ratione mixturæ datur à monitione facta pro manutẽtione, ſi contineat etiã ſequeſtrationẽ, & fortius ſi per vnica verborum ſtructura.

Mixtura in decreto manutentionis contenta ratione datur appellatio, etiam ſi iudicium, & proceſſus eſſet ſuper ipſo ſummariſſimo.

Appellationi an locus ſit dependens à verbis ſententia, ſeu decreti.

Mixtura ratione datur appellatio in ſententia plura capita continente ſiue capita ſint connexa, & coniuncta, ſiue ſeparata.]

81 Appellatio datur à mandato de manutenendo, & dici poteſt de nullitate, ſi pars in eo non fuerit citata, nec adhibita cauſæ cognitio.

82 Appellatio datur in mandato de manutenendo ab inordinato proceſſu.

83 Appellatio datur, & dici poteſt de nullitate in mandato de manutenendo ex euidenti, & notoria iniuſtitia, & nullitate, quæ offuſcationem, dubietatem, vel diſputationem aliquam non habeat.

[Appellatio permittitur à decreto manutentionis, ſi non conſtet de poſſeſſione, & ex actis non iuſtificetur. vel decretum declaret aliquem manutenendum, & poſtea immittendum.

Statutum Vrbis denegans appellationem in manutentione non habet locum in caſu euidentis nullitatis, vel iniuſtitia notoriæ.

Appellatio datur etiam de iure communi à decreto manutentionis, quod ſit notorie nullum, vel iniuſtum.]

84 *Et in manutentione expedita per ſequeſtrum contra poſſeſſorem.*

85 *Appellatio datur a mandato de manutenendo dato hæredi in vim ſtatuti continuantis in ipſum poſſeſſionem defuncti. Lim. vt num. 86.*

Appellatio non datur a mandato de manutenendo hæredi dato in vim ſtatuti continuantis in eum poſſeſſionem defuncti, vbi hæres non principaliter, ſed incidenter ſe hæredem deduxerit.]

87 *Appellatio datur à mandato de manutenendo Bononiæ in vim ſtatuti.*

[*Appellatio ſemel datur ex ſtatuto Terræ Centi à mandato de manutenendo.*

Appellatio non datur a mandato de manutenendo, nec in Ciuitate Bononiæ, ſtante maximè Conſtitutione Cardinalis Iuſtiniani tunc legati. Ampl. vt ibid. Lim. vt ibid.

Statutum laicale, & in forma communi confirmatum non habet locum quoad perſonas Eccleſiaſticas, nec in Eccleſiaſtico foro.

Appellatio non datur à mandato de manutenendo in Curia Archiepiſcopali Bononiæ ex ſtatuto eiuſdem Curiæ.

Statutum prohibens appellationem in manutentione dicitur ordinatorium, non deciſorium, nec extenditur de foro ad forum.]

88 *Appellatio datur a mandato de manutenendo quoad effectum deuolutiuum in regno Franciæ, in Cathalonia, & in aliis Hiſpaniarum Regnis.*

Observatio CVI.

An à Pronuncia de manutenendo admittatur appellatio; vel ſupplicatio, ſeu recurſus, aut poſſit dici de nullitate, vel detur reſtitutio in integrum.

1 A Mandato † de manutenendo in hoc ſummariſſimo poſſeſſorio, & quando eſt pars Iudicij, non recipitur appellatio, *Natt. conſ. 121. num. 4. & 9. Menoch. de retinen. remed. vlt. num. 48. & ſeqq. Petr. Greg. Toloſ. de app. lib. 2. cap. 5. num. 4. Saluſt. Tib. in pract. A C. lib. 2. cap. 7. num. 5. in fin. & num. 10. in fin. Pereg. conſ. 96. num. 4. lib. 3. Giouagn. con. 8. numer. 110. lib. 1. Gail. pract. obſer. lib. 1. obſeru. 7. in fin. Tuſc. in verb. appellatio. concluſ. 407. num. 11. vbi de communi Contard. de moment. poſſeſſ. limit. 3. numer. 48. & 49. Mar. Ant. var. reſolut. libr. 2. reſol. 52. ſub numer. 3. Ruginell. de appellat. §. 2. cap. 3. in verb. Poſſeſſorium. num. 648. 691. 692. 700. 704. & ſeqq. Marcheſ. de comm. par. 1. de comm. appellat. in poſſ. fol. 930. num. 68. Scac. de appellat. cap. 2. queſt. 17. limit. 6. membr. 2. num. 1. & ſeqq & membr. 5. in fin. Chriſtoph. Paz. de tenu. cap. 15. num. 9. Gratian. diſcept. for. cap. 74. num. 16. & ſeqq. Ricc. in coll. dec. collect. 34. Valaſc. dec. 79. nu. 18. tom. 1. Franc. Milanen. dec. 3. num. 14. lib. 1. Rot. in Romana penſionis, quæ adſcribitur Seraphino impreſſa penes Marcheſ. d. par. 1. fol. 513. numer. 7. Rot. in Recent. Dec. 183. ſub. num. 3. par. 2.* [*Thomat. dec. 7. num. 18.* vbi, quod data ſuperceſſoria eſt reuocanda, *& dec. 62. num. 13.* vbi de decreto immiſſionis, & manutentionis inſimul lato, *Rot. in Ceruien. Bonorum coram Bracco, poſt tract. dec. 349. num. 12. in Romana Vineæ coram Cardinali Lancellotto, poſt tract. deciſ. 390. num. 6. in Bononien. Bonorum coram Orano, poſt tract. dec. 562. n. 6. Fenzon. ad ſtatut. Vrb. lib. 1. c. 92. n. 29. Rot. in Romana Domus coram R. P. D. Durano, poſt tract. dec. 665. n. 6. Siluan. conſ. 27. ſub n. 14. Ant. Sol. ad decret. Sabaudiæ lib. 3. tit. 28. gl. 11. n. 2. & 3.*] & Romæ fuit prouiſum etiam per Statum, *lib. 1. cap. 92. & tradit. Luc. Pet. in Pract. Capitolin. lib. 4. cap. 5. num. 4.* [*& Fenzon. d. cap. 92. n. 6. & ſeqq.* Eoque minus admittitur appellatio à monitione ſuper manutentione, *Thomat. dec. 12. num. 29.*]

Amplia primo † potiſſime, ſi mandatum ſit cum 2
clauſula, citra præiudicium poſſeſſionis, & proprietatis, *Ruginell. d. cap. 3. num. 700.*

Amplia ſecundo, † vt nec admittatur appella- 3
tio ab Inhibitione, ſeu præcepto de non accedendo ad poſſeſſionem, vel de non moleſtando, ſeu turbando, in poſſeſſione, aut de manutenendo, *Saluſt. Tib. in pract. A. C. lib. 2. cap. 5. n. 7. Achill. Perſon. de adipiſcen. poſſ. n. 29.* vbi, quod † nec admittitur reuocatio in 4
eodem Iudicio ſummariſſimo, *Ruginell. de appell. d. §. 2. cap. 3. n. 688. 689. & 694. Scacc. de appell. d. memb. 2. n. 1. Barz. dec. 71. n. 1. & ſeqq.* † Eſt enim Inhibitio 5
inuenta ad iura partium conſeruanda in ſtatu, in quo reperiuntur, & ſpecies dicitur manutentionis, *Rot. in Lucana Paratarum coram Manzanedo, poſt tract. deciſ. 102. num. 2.* [*Lancell. de attent. par. 3. cap. 31. ſub num. 192.* vbi quod inhibitio ad inſtantiam poſſeſſoris videtur certo modo virtualiter quædam manutentio, *Neuiz. conſ. 81. n. 33. in fin.* vbi quod inhibitio de non accedendo ad poſſeſſionem nihil aliud eſt, quam manutenere aduerſarium.] & † idem, quando 6
Iudex lite pendente auocat ad ſe poſſeſſionem ad tollendum ſcandala, & aliquem ex Contendentibus facit poſſeſſorem: Nam licet à tali declaratione appelletur, nihilominus ipſe manutenendus eſt, *Ruginell. de appell. §. 6. gl. 7. cap. 2. ſub num. 40.*

Amplia tertio, † vt prohibeatur appellatio non 7
ſolum de Iure Ciuili, *l. vnic. C. ſi de moment. poſſ. vbi Doct. & de communi Dec. conſ. 28. numer. 5. Vant. de nullit. in tit. quis poſſ. dic. de null. num. 34. Menoch. de retin. remed. vlt. num. 49. Marcheſ. de commiſſ. par. 1. de comm. appellat. in poſſ. fol. 926. num. 14. & 15. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 74. num. 16. Ioſeph. Ludouic. dec. Peruſin. 20. num. 9. & 16. par. 1. Caualer. dec. 88. num. 2.* [*Rot. in Bononien. fideicommiſſi de Blanchis coram R. P. D. Roias, poſt tract. dec. 639. n. 1.* † Sed etiam de iure Canonico, *can. fin. §. de poſſeſſio-* 8
ne 2. quæſt. 6. Menoch. d. remed. vlt. retin. numer. 49. Ruginell. de appellat. d. §. 2. cap. 3. in ver. poſſeſſorium. num. 706. Scacc. de appellat. d. cap. 2. quæſt. 17. limit. 6. membr. 2. num. 4. Gratian. d. cap. 74. num. 16. 18. & 20. & cap. 310. num. 65. 66. & 68. vbi de communi Benint. dec. 79. num. 6. & ſeq. Ioſeph. Ludouic. d. deciſ. Peruſ. 20. num. 11. par. 1. Rot. diuerſ. dec. 641. ſub num. 8. par. 1. & coram Cardinali Marquemontio in Bononienſi Portoni, apud Marcheſ. de commiſſ. par. 1. fol. 979. num. 4. Rot. penes Cenc. de cenſib. deciſ. 242. num. 13. Rot. in recent. dec. 287. ſub num. 7. par. 2. Caualer. d. dec. 88. num. 2. [*Thomat. dec. 7. num. 19. & dec. 35. num. 1. Mart. Andr. dec. 60. num. 1. & 2.* vbi quod non datur appellatio quoad effectum ſuſpenſiuum etiam de iure Canonico, & quod ita perpetuo fuit à Rota obſeruatum. *Rot. in d. Bononien. fideicommiſſi de Blanchis coram R. P. D. Roias, poſt tract. deciſ. 639. num. 1.*]

Et, † quatenus appellatio de facto interponatur, 9
non ſuſpendit mandati de manutenendo effectum, & executionem, nec de iure Ciuili, nec de iure Pontificio, *Grat. diſcept. forenſ. d. cap. 74. num. 16. & d. cap. 310. num. 64. & ſeqq. vbi de veriori, & Communiori ſententia, & de obſeruantia. Idem Gratian.*

dec.

dec.192.in add.num.7.Chriſtoph. Paz.de tenuta cap.
2.num.30.Seraph.dec.971.num.5. & dec.1295. num.
2. & ſeqq. quæ eſt etiam apud Marcheſ. de commiſſ.
par.1.fol.952.num.1. & 2. vbi, quod ità fuit perpetuo
per Rotam obſeruatum. Rot. in recent. d.dec.287.n.7.
par.2.Caualer.d.deciſ.88.n.2.[Papon.de arreſt.lib.19.
tit.6. de ſentent.execut.arreſt.3. & tradit D.Vacca-
rius in eius reſolutione in cauſa Bononien. exemptio-
10 *nis, poſt tract.deciſ.646.n.24.*] ſed poteſt † Iudex à
quo, etiam quod ſit delegatus, ſeu Commiſſarius,
idem mandatum exequi appellatione interpoſita
etiam ad ſummum Pontificem non obſtante, *Mar-*
cheſ. de comm.par.1. de commiſſ.app. in poſſ.fol.933.
num.95.& 96.

11 Decretum † enim manutentionis ſecum trahit
executionem, *Menoch.d.remed.vlt.retinen.num.57.*
Scacc. de appellat.d.cap.2.quæſt.17.limit.6.membr.2.
ſub n.5.verſ.confirmatum,& limit.47.membr.1.n.63.
Marcheſ. d.par.1.fol.926.n.15. & fol.930.n.68. Can-
cer.var.reſolut.cap.14.num.38.par.3.Gratian.diſcept.
forenſ.d.cap.74.n.18.& deciſ.192.in addit.n.7.Fonta-
nell.de pact.nupt.clauſ.7.gloſ.3. par.10. num.85.tom.
poſter.Melch.Lotter.de re benefic.tom.1.libr.1.quæſt.
45.n.39. Ioſeph. Ludon.d.dec. Peruſ.20.n.21.part.1.
Seraph.d dec.1295.num.4.[& tradit D.Vaccarius in
d.eius reſolutione,poſt tract.dec.646.n.49. Rot. Bono-
12 *nien.dec.138 n.112 & 113.*] Cum † ratio,& lex na-
turalis dictet hoc caſu, ſtatim ad executionem eſſe
deueniendum propter vrgens periculum, ſi executio
differatur,*Contard.de moment poſſ.limit.3.n.49.*Atque
13 ideo † remedium hoc vti inductum ad euitanda ſcan-
dala,& rixas celeritatem deſideret, *Ruginell.de appel-*
lat. §.2. cap.3. ſub n.706. Grat.diſcept.for.d.cap.74.
n.18.& 19. Ioſ.Ludon.deciſ. Peruſ.20.n.5. Cæſar. de
Graſ.dec.22.alias 2.n.5.de reſtit.in integr.[Fenzon.ad
14 *Statut.Vrb.libr.1.cap.91.n.29. in fin.*] & † moram
15 non patiatur,*Barz.dec.71.n.39.in fin.*Adeo vt, † qui
in eo ſuccubuit, compellatur à poſſeſſione diſcedere
lite pendente,*Roderic.de ann.redit.lib.1.q.17.num.46.*
[& à moleſtiis deſiſtere, donec cognoſcatur de ne-
gocio principali, *Rot. in Vlixbonen. Præeminentia-*
16 *rum coram Iuſto, poſt tract. dec.414. num.2.*] & † per
mandati executionem non incurratur in attentatis,
Rot.recent.d.dec.183.ſub num.3. par.2. Caualer. dec.
510.per tot.[Rot.in d.Bononien.fideicommiſſi de Blan-
chis coram R. P. D.Roias,poſt tract. dec.639.num.2.]
17 † neque per Iudicem, neque per partem, vt in termi-
nis obligationis Cameralis *dixit Rot. in Vrbeueta-*
na Attentatorum coram Eminentiſſimo D.Cardinali
18 *Verih, poſt tract.dec.189. num.6.* cum † iuris exe-
cutio non contineat iniuriam, *Grat. d.cap.74. num.*
19 18. & † vbi non datur appellatio, fruſtra differatur
executio, & per executionem attentari non dica-
20 tur, *Caual. dec. 41. num. 4.* Ideoque † quando vni
fuit datum mandatum de manutenendo, non datur
alteri parti inhibitio, niſi cum Clauſula, ſine præ-
iudicio poſſeſſionis, & mandati de manutenendo,
Rot.recent. dec.641.num.2.par.2. [*Lancell. de attent.*
21 *par.2.cap.20. in præfat. num.47.*] † Immo manda-
tum de manutenendo nec videtur executione ege-
re, quia, qui iam eſt in poſſeſſione, non poteſt ma-
gis poſſidere, *Fontanell.de pact. nupt. clauſ.7. gloſ.3.*
par.10.num.85. tom poſter. [*Rot.in Vlixbonen.Præ-*
minentiarum coram Iuſto, poſt tract. dec.414.num.1.
& poſſidendo habet executionem, *Rot. in eadem*
Vlixbonen.num.8. Cum manutentio non tradat poſ-
ſeſſionem, ſed traditam, vel habitam declaret, ſeu
confirmet abſque alia executione, *Rot. in Auxima-*
na Cenſus coram R.P.D. Ghiſterio, poſt tract. deciſ.
647. num. 34. Ita vt poſſeſſor anterior, qui cœperit
manutentionem petere ſequuta immiſſione poſterio-
ris, eamque obtinuerit, præſumatur etiam fructus
percepiſſe, quamuis de ipſius mandati executione
non doceatur, *Rot. in d. Auximana Cenſus coram*
R.P.D.Ghiſterio, poſt tract.dec.647. num. 32. & 35.
& quatenus aduerſarius fuerit in aliqua detentione
Iudicis etiam auctoritate, cenſetur illa per relaxatio-
nem mandati de manutenendo reuocata, & reſoluta,
ad tradita per Rot.in Romana ſtagni coram Reueren-
diſſimo D.Coccino, poſt tract.dec.497.n.6.& ſeqq.&
in prædicta Auximana Cenſus coram R.P.D.Ghiſte-
*rio,poſt tract.dec.547.n.37.*Sique manutentio eſſet ad
fauorem primi, ſeu anterioris poſſeſſoris, ea faceret
omnia redire ad primum principium, *Rot. in eadem*
Auximana Cenſus d.n.37. Ipſa autem effectualis exe-
cutio diceretur continuatio,non autē noua apprehen-
ſio, *Rot.in Bononien. Bonorū coram Orano,poſt tract.*
deciſ. 562. n.10. Satiſque eſt,quod deſiſtatur à mole-
ſtiis,& aduerſarius non contradicat, ſeu tacite appro-
bet, *Rot.in d.Vlixbonen.Præeminentiarum coram Iu-*
ſto, poſt tract.dec.414.n.1. & 3.] † niſi executio de- 22
pendeat à facto Aduerſarij, vel alterius, qui ſoluere
debeat, vel à moleſtationibus ceſſare,& mandato pa-
rere. [Nam tunc in mandati de manutenendo execu-
tionem proceditur etiam ad ſubhaſtationem,*Io.Nau-*
*rit.Dolan.de reſtit.in integr.cap.423.n.5.*Et vbi age-
retur de manutentione in rebus mobilibus,quæ repe-
rirentur penes aduerſarium,poſſet pro executione ex-
periri actione ad exhibendum, vti huius iudicij ad
rem mobilem præparatoria,mediantibus cenſuris,vel
carceratione perſonæ, *vt fuit dictum per Rot. in Ro-*
mana Diuiſionis de Antolinis coram Vbaldo ſeniore,
poſt tract.dec.476.n.7. Et quatenus res mobilis eſſet
alienata,& vendita, ſeu conſumpta, ſi reciperet fun-
ctionem in genere ſuo,& in genere deberetur, poſſet,
ac deberet exhiberi,& præſtari tantundem, &,ſi debe-
retur in ſpecie,illius precium,*iuxta tradita per Man-*
tic.deciſ.281. num. 5. & 6.& per Rot. in d. Romana
Diuiſionis de Antolinis coram Vbaldo ſeniore, poſt
tract.deciſ.476.num.8.& ſeqq.& dec.477. num.9. &
ſeqq & in eadem coram R.P.D. Pirouano,poſt tract.
dec.478. num. 5. & 6. quamuis in iudicio retinendæ
veniat potius æſtimatio poſſeſſionis, quam proprie-
tatis,*Rot.in d. Romana diuiſionis de Antolinis coram*
Vbaldo ſeniore,poſt tract.dec.476. num.10.]

Quemadmodum † nec per huiuſmodi appellatio- 23
nem Iudex à quo ceſſat procedere in negocio princi-
pali petitorij,ſeu poſſeſſorij plenarij, quia per appel-
lationem ab interlocutoria, vt eſt iſta, ſicuti ſtatim
dicam, negocium principale non deuoluitur, *Boccat.*
de interd.vti poſſid.cap.17. num. 4. † niſi fuerit com- 24
miſſa cauſa appellationis cum clauſula, quam, &
quas,&c. *Mart. de clauſ.102. num.15. Iulian.Viuian.*
in praxi Iuriſpatr. par. 2.lib. 13. cap. 8. num. 251.
& † multo magis, ſi etiam cum clauſula, vna cum 25
toto negocio principali, *Veſtr.in praxi lib.3. cap.9.*
num. 11.

Si tamen † appellatio fuiſſet per Iudicem à quo 26
admiſſa, haberet idem Iudex à quo ligatas manus,
& abdicaſſet à ſe Iuriſdictionem, itaut non poſſet
ad vlteriorem executionem procedere, & proceden-
do attentaret,*Caball ad Conſt. March.lib. 6.c.26. in*
gl. innouata. nu. 3. † & idem ſi appellationem admi- 27
ſiſſet cum clauſula, ſi, & in quantum, atq. etiam
quod incepiſſet à negatiua, *Luc. Pet. in pract. Capi-*
tol.lib.5. cap.2.num 10. Plot. de in lit. iur §.4. num.
45.Lancell. de attent.par.2. cap.12.de attent.appell.
pend.limit.1. num.91. Contard. de moment.poſſ.limit.
13.num.19. & ſeqq. Mar.Anton. var. reſolut.libr.2.
reſol.9.num.1. Scacc.de appellat. lib.3. cap.2.qu.17.
limit.6.membr.7. ſub num.110. verſ. declara eaſdem.
Laderc.conſ.4.num.12.] *Gratian. diſcep.for.cap.960.*
num. 11. quidquid ſecus, quando fuerit inceptum à
negatiua, hoc eſt,Non admiſit,niſi ſi,& in quantum,

ſentiat, Benint. dec. 1. n. 2. relatus per Gratian. diſcept.
for. cap. 155. n. 34. & Caualcan dec. 26. num. 32. par. 2.
Mart. de clauſ. par. 1. clauſ. par. 1. clauſ. 362. n. 3. &
Thomat. dec. 37. num. 14. & dec. 58. num. 24 Marcheſ.
de commiſſ. par. 1. de apoſtol. petie. & conceſſ. cap. 1.
28 num. 79.] † ſed executio, & cognitio appellationis,
an iurraret, vel ne, diceretur tranſlata in Iudicem ad
quem, Plot. d. §. 4. num. 45. Contard. d. limit. 13. num. 19.
29 Laderc. d. conſ. 4. n. 12. † fuit tamen contrarium di-
ctum per Rot. in Eſina Saluiani coram R.P.D. Duro-
zetto, poſt tract. dec. 219. n. 7. & 8. videlicet quod in
caſu de iure non appellabili executio facta cum man-
dato Iudicis à quo ſuſtineatur etiam poſt reſponſum
datum appellationi cum dicta clauſula.
30 † Quod crederem procedere debere, vbi Iudex fa-
cto ipſo ſe declaraſſet, noluiſſe admittere appellatio-
nem mandatum relaxando, vt ſemper contingit, &
fieri ſolet in noſtra manutentione, vt fuit conſidera-
tum per Mantic. dec. 167. in fin. & eo fortius vbi erat
iam prius per Iudicem ſubſcriptum, & expeditum
mandatum, & poſtea exequitur ſine ipſius Iudicis mi-
niſterio, iuxta tradita in fortioribus terminis reſpon-
ſionis apoſtolorum reuerentialium, per Rot. recent.
31 dec. 562. n. 1. & 1. par. 2. † Debet itaque ad prædicta
euitanda Iudex à quo appellanti reſpondere per Apo-
ſtolos refutatorios, prout in qualibet alia interlocuto-
ria, & in aliis caſibus in quibus appellationi de natu-
ra cauſæ, Iudicij, & decreti, ſeu ſententiæ non defer-
tur, l. quoniam, & l. à proconſulibus C. de appellat. cap.
cum appellationibus. de appellat. in 6. Veſtr. in pract.
lib. 7. cap. 4. ſub num. 31. vbi Grauat. num. 69. Luc. Pet.
in pract. lib. 5. cap. 2. num. 1. in fin. & n. 10. in fin. Add.
ad pract. Pancirol. part. 3. fol. 219. verſ. libellos dimiſſo-
rios. Marcheſ. de Commiſſ. par. 2. de apoſt. petit. n. 51.
Scacc. de appell. lib. 3. cap. 2. quæſt. 13. art. 2. num. 19. &
q. 14. n. 34 [Formul. Aduocat. tract. 2. cap. 21. fol. mihi
32 11. à tergo.] Nam † per Apoſtolos refutatorios Iudex
declarat, ſe velle adhuc Iuriſdictionem retinere, Rugi-
nell. de appellat. in præfat. num. 61.
33 Amplia quarto † vt immo non ſolum non per-
mittatur appellatio ad effectum ſuſpenſiuum, neque
ſed ad effectum deuolutiuum, Menoch. d. remed.
vlt. retinen. num. 50. Boccat. de interd. vti poſſid.
cap. 17. num. 5. Gaballin. ad Conſt. March. libr. 6. cap.
2. in ver Ciuilis. num. 11. Ruginell. de appell. d. §. 2. c. 3. in
ver. poſſeſſorium. num. 648. & §. 6. gl. 7. cap. 2. ſub num.
40. Scacc. de appellat. d. cap. 1. qu 17. limit. 6. membr.
2. num. 3. & membr. 5. in fin. Gratian. diſcept. forenſ.
d. cap. 310. num. 69. & plures adducit Fontanell. de
pact. nupt. clauſ. 7. gl. 3. par. 10. num. 86. tom. poſter.
Cyriac contr. forenſ. lib. 1. contr. 366. numer. 7. vbi num.
ſeqq. [& in Curia Capitoly ex Statuto Vrbis tradit
Fenzon. ad idem Statut. lib. 1. cap. 92. num. 6. & ſeqq.
& præſertim num. 13. & 29. quidquid aliud videa-
tur ſentire, Rot. Bonon. dec. 138. num. 76. & 77. quæ
procedit in ordinario, non in hoc ſummariiſſimo.]
34 † ſiue ſententia, vel decretum vnum conſtituat
poſſeſſorem, ſiue prohibeat ab ingreſſu poſſeſſio-
nis, ſiue confirmet ſequeſtrationem antea factam à
35 Iudice auocando eam penes ſe. Licet † de iure
Canonico quoad effectum deuolutiuum ſit contro-
uerſum, & adſint hinc inde opiniones, vt per Scac.
d. limit. 6. membr. 2. num. 40. & membr. 4. num. 32. &
ſeqq. & Cancer. var. cap. 14. n. 37. & 38. par. 3. & quod
recipiatur appellatio ſentiat Fontanell d. par. 10. n. 88.
& ſeqq. & Roderic. de ann. redit. lib. 1. q. 17. num 49.
& ſeqq. Contard de moment poſſeſſ. limit. 3. num. 48.
Benint. dec. 79. num. 6.
Et quidem conuenit, vt ſit ſublata appellatio ad
36 vtrumque effectum, non ſolum, quia † in eo rece-
ditur à regulis Iuris Communis, Grat. diſcept. for.
cap. 74. num. 19. ſed etiam pro conſtituenda diffe-
rentia inter hoc poſſeſſorium ſummariiſſimum, &
aliud poſſeſſorium plenarium † in quo, nec etiam da- 37
tur appellatio, niſi ad effectum deuolutiuum, Rugi-
nell. de appell. d. §. 2. cap. 3. ſub n. 706. Scacc. d. membr.
2. ſub n. 3. & d. membr. 4. n. 32. in fin. Prout etiam quia
† non debent partes ſe circa huiuſmodi remedium 38
diu inuoluere, † cum [litium celeris terminatio Rei- 39
publicæ ſit fauorabilis, l. 3. §. 1. ff. de recept. arbitr. Rot.
recent. dec. 104. in fin. par. 4. & hoc remedium] dicatur
per modum prouiſionis intentatum, & alterius Iudi-
cij ordinarij præparatorium, præambulum, & inſtru-
ctio, Boccat. de interd. vti poſſid. cap 14. num. 24. Plot.
de in lit. iur. §. 3. n. 36. Ruginell. d. cap. 3. n. 706. Fonta-
nell. de pact. nupt. clauſ. 7 gl. 3. par. 10. n. 76. tom poſter.
Ioſeph. Ludou. d. deciſ. Peruſ. 10. n. 5. & 9. par. 1. Ceſ. de
Graſſ. d. deciſ. 22. alias 2. n. 5. de reſt. in integr. [& ſen-
tit. D. Vaccarius in eius reſolutione in Bononien exem-
ptionis, poſt tract. deciſ. 646. n. 48. Neuizan. conſ. 80.
n. 4. Ventiletur circa ſtatum præſentaneum Peregr. de
fideicomm. art. 46. n. 34.] † Et non imponat finem 40
controuerſiæ, quæ ſuper poſſeſſione vertitur, Merend.
contr. Iur. libr. 3. cap. 19. n. 5. † ſed ſuper actuali tan- 41
tum poſſeſſione pronuncietur, Laderc. conſ. 95. n. 10.
in fin. Et † in eo non contineatur proprietas: nec poſ- 42
ſeſſio, ſed ſolum quidam rei ſtatus lite pendente, Ro-
deric. de ann. reddit. q. 17 ſub n. 53. Melch. Lotter. de re
benefic. tom. 1. lib. 1. q. 45. n. 40. ita vt, [ſaluum ſit ius
plenius in poſſeſſorio cognoſcendi, Peregrin. de fidei-
commiſſ d. art. 46. num. 34. Rot. Bonon. dec. 138. n. 20.
&] † hoc iudicio expedito, ad iudicium vti poſſi- 43
detis ordinarium deueniri poſſit, Merend. d. cap. 19.
num. 5. & ſic † mandatum de manutenendo nullum 44
damnum afferat litigatoribus, niſi in quandam con-
ſequentiam, Chriſtoph. Paz. de tenut. cap. 9. num. 15.
nec facit quem poſſeſſorem, ſi non eſt, Surd. conſ.
160. ſub num. 10. & 11. lib. 2. [licet eum poſſeſſorem
declaret, Rot. in Ceruien. Penſionis coram R.P.D. Ve-
roſpio, poſt tract. dec. 540. num. 13. & in Camerinen.
Bonorum coram eodem, poſt tract. dec. 600. num. 5.
ſeu potius vice poſſeſſorem, Lancell. de attent. part.
2. c. 10 de attent. poſt inhib. in præfat. num. 45. & illius
poſſeſſionem reſpectu manutentionis confirmet,
Rot. in Florentina Decimarum coram eodem R.P.D.
Veroſpio, poſt tract. dec. 631. numer. 1. & clariorem
reddat Rot penes Mangil. de ſubhaſt. dec. 7. ſub n. 4.]
† neque validat poſſeſſionem vitioſam, cum conce- 45
datur etiam prædoni, & ſpoliatori, Rot. recent. dec.
115. num. 4. par. 1. & dixi obſeruat. 42. † Nec aufert 46
poſſeſſionem ab eo, qui illam habet, Toloſ. de appell.
lib. 2. cap. 5. ſub num 4. Gratian. diſcept. forenſ. d cap.
74. num. 19. Ioſeph Lud. d. dec. Peruſ. 10. num. 9. par. 1.
[Rot. in Bononien. Bonorum coram Orano, poſt tract.
dec. 562. num. 9.] † quamuis illam improbet quoad 47
manutentionem, Rot. in Cæſaraguſtana Diſmembra-
tionis coram bo. mem. Vbaldo, poſt tract. dec. 34. num.
17. † ſed tantum compeſcit turbationes, Melch. 48
Lotter. de re benefic. tom. 1. lib. 1. quæſt. 45. num. 40. &
Aduerſarium eiicit ab actibus poſſeſſoriis, non à
poſſeſſione, ſi eam habeat, Laderc. d. conſ. 95. ſub
num. 6. † nec infert præiudicium in petitorio, neque 49
in poſſeſſorio plenario. Toloſ. de app. lib. 1. cap. 5. num.
4. Gail. pract. obſer. libr. 1. obſeruat. 7. numer. 6. Card.
Tuſc. in ver. poſſeſſio. concl 445. num. 18. & in Verb.
turbare. concluſ. 398. num. 3. Laderc. d conſ. 95. num.
4. in fin. Melch. Lotter. de re benef. tom. 1. lib 1. qu. 38.
ſub num. 217. Chriſtoph Paz. de tenut. cap 9. num. 15.
cap. 31. num 5. cap. 69. num. 9. Ioſeph. Ludou. d deciſ.
Peruſ. 20. num. 9. par. 1. Franc. Milanen. dec. 3. num.
14. 107. & 178. lib. 1. † Neque ſententiæ ferendæ 50
in negocio principali, Couar. pract. qu. cap. 17. num.
2, in fin. † ſed poſſeſſio datur interim habita ra- 51
tione facti præcedentis, Toloſ. de appellat. d. lib. 2. c.
5. ſub

52 5. num. 4. Et † ſolum à Iodice pronunciatur, & de-
claratur, vter ex contendentibus loco rei debeat inſi-
ſtere, donec de plenario Iudicio poſſeſſorio, vel peti-
torio cognitum fuerit, Barz. deciſ. 71. ſub num. 28.
53 [Rot. Bonon. dec. 138. num. 20.] Atque † præſeruantur
iura omnia parti, ſeu partibus, tam in ipſo petitorio,
quàm in quolibet poſſeſſorio ordinario, Menoch. de
retinen. remed. vlt. num. 44. Plot. de in lit. iur. §. 3.
num. 28. Gratian. diſcept. forenſ. c. 74. num. 19. Ladere.
conſ. 95. num. 6. Giouagn. conſ. 8. num. 109. lib. 1. Ma-
ſtrill. dec. 52. ſub numer. 4. Monac. dec. Bon. 36. num. 1.
Rot. diuerſ. deciſ. 641. ſub num. 8. par. 2. Rot. recent. dec.
404. num. 5. par. 2. Greg. XV. deciſ. 275. num. 14. Rot. in
Imolen. Praceptoria coram Manzanedo, poſt tract. dec.
10. in fin. in Oritana Præcedentia coram eodem, poſt
tract. dec. 101. num. 3. in Cæſaraguſtana penſionum
coram eodem, poſt tract. dec. 113. num. 10. Thomat. dec.
41. num. 3. Rot. in Romana Locationis coram R. P. D.
Veroſpio, poſt tract. deciſ. 632. n. 19. Rot. Bonon. dec. 138.
n. 79. Neuizan. conſ. 81. num. 17. circa fin. vbi quod alia
reſeruantur in futuro iudicio, ſiue poſſeſſorio, ordi-
54 nario ſiue petitorio.] Et ſic † mandatum de manu-
tenendo potius veri poſſeſſoris iura confirmat, quam
infirmet, Ioſ. Ludouic. d. dec. Peruſ. 20. n. 9. par. 1. [ac iu-
ra ſolum partium conſeruat, Rot. in Bonon. Bonorum
coram Orano, poſt tract. dec. 562. num. 9.]
55 Et † quando mandatum de manutenendo aliquod
afferret grauamen, ſeu detrimentum, illud eſſet leue,
modicum, ac momentaneum, Menoch. d. remed. vlt.
retinen. ſub num. 54. Boccat. de interd. vti poſſid. cap. 14.
num. 24. Marcheſ. de Commiſſ. part. 1. de comm. appell.
in poſſeſſ. fol. 926. n. 16. & ſeqq. Ruginell. de appellat. §.
2. c. 3. n. 706. Gratian. diſcept. for. c. 74. n. 19. & deciſ. 191.
n. 4. & in add. n. 1. Fontanell. de pact. nupt. clauſ. 7. gl.
3. par. 10. num. 76. tom. poſter. Barz. dec. 71. ſub num.
2. Cæſar. de Graſſ. dec. 22. alias 2. numer. 5. de reſt. in
integr. Seraph. dec. 292. in princ. & tradit D. Vacca-
rius in eius reſolutione in cauſa Bononien. exemptio-
nis, poſt tract. dec. 646. num. 21. Neuiz. conſ. 80. num.
11. & conſ. 81. num. 19. & 35. verſ. non obſtat. tertium.]
56 † Atque diceretur leuis præiudicij, etiam quod age-
retur de poſſeſſione magnæ rei, Plot. de in lit iur. §. 3.
num. 36. & 43.
57 Vnde † mandatum de manutenendo dicitur ex
leuioribus poſſeſſoriis, Boccat. de interd. vti poſſid.
d. cap. 14. num. 24. Rot. diuerſ. dec. 375. num. 2. par. 3.
lib. 3. [& res minima, Neuiz. conſ. 81. ſub num. 19.]
58 & conſequenter † grauamen ex illo illatum non eſt
conſiderabile, &, quatenus ſit alicuius conſideratio-
59 nis, eſt reparabile, † cum reparari poſſit, vel in
alio remedio petitorio, ſeu poſſeſſorio ordinario,
Marcheſ. de comm. part. 1. de comm. appellat. in poſſ.
fol. 926. num. 17. fol. 930. num. 68. & fol. 932. num.
95. Plot. de in lit. iur. §. 3. ſub num. 36. Ruginell. de
appellat §. 2. cap. 3. num. 706. Scacc. de appellat. cap.
2. qu. 17. limit. 6. membr. 2. numer. 2. & 3. Gratian.
diſcept. forenſ. cap. 74. num. 19. Cyriac. contr. forenſ.
lib. 2. contr. 366. ſub numer. 6. Capyc. dec. 59. num. 7.
Ioſeph. Ludouic. d. dec. Peruſ. 20. ſub numer. 9. par 1.
Barz. d. dec. 71. ſub num. 2. & 28. Cæſ. de Graſſ. d. dec.
22. alias 2. num. 5. de reſt. in integr. Rot. diuerſ. deciſ.
641. ſub num. 8. par. 1. [Fenzon. ad Statut. Vrb. lib. 1.
cap. 92. num. 30. quod poſtea expectatur, Neuiz. conſ.
60 81. num. 17. & 35. verſ. non obſtat tertium.] † etiam
quoad reſtitutionem fructuum, & ſolutorum in vim
mandati, & præcepti Iudicis, qui ex natura iudicij
non debebat, nec poterat cognoſcere, an deberentur,
vel ne, Melch. Lotter. de re benef. tom. 1. lib. 1. qu. 38.
num. 229. Rot. in Reatina Iuris Redimendi coram
R. P. D. Veroſpio, poſt tract. dec. 19. n. 5. [Rot. recent.
dec. 453. numer. 2. in fin. par. 4. in qua ego interueni.]
61 † vel per appellationem à diffinitiua in negocio prin-
cipali, Saluſt. Tiber. in pract. A. C. lib. 2. cap. 7. num. 10.
in fin. Rot. diuerſ. d. dec. 641. ſub num. 8. par. 1. † Vel 62
melius probando: nam decretum † hoc manutentio- 63
nis eſt merè interlocutorium, Caſtrenſ. conſ. 3. numer.
1. in fin. lib. 2. Natt. conſ. 121. n. 9. Menoch. d. remed. vlt.
retinend. numer. 46. & ſeqq. Boccat. de interd. vti poſſid.
cap. 17. num. 2. & ſeqq. Saluſt. Tiber. in pract. A. C. lib.
2. cap. 5. num. 7. & cap. 7. ſub num. 10. Paſſer. conſ. 42.
n. 3. Becc. conſ. 21. n. 10. circa fin. Mazol. conſ. 91. n. 2.
& 54. Tuſc. in ver. turbare concluſ. 398. n. 2. Roderic. de
ann. red. q. 27. n. 41. Giouagn. conſ. 8. n. 110. & conſ. 11.
n. 58. lib. 1. Peregr. conſ. 96. n. 3. lib. 3. Gail. pract. obſeru.
lib. 1. obſer. 7. n. 6. Plot. de in lit. iur. §. 3. ſub num. 36.
Marcheſ. de comm. par. 1. de comm. appel. in poſſeſſ. fol.
926. n. 15. fol. 931. n. 81. & fol. 933. n. 102. Contard. de
moment. poſſ. in 2. rat. decid. ſub n. 37. & limit. 3. num.
48. Scacc. de appellat. cap. 2. q. 17. limit. 6. membr. 2. n. 2.
Vbi de communi, & limit. 47. membr. 1. n. 65. Cancer.
var. reſolut. cap. 14. n. 13. p. 3. Grat. diſcept. forenſ. c. 74.
n. 19. Cyriac. contr. forenſ. lib. 2. contr. 366. n. 6. Melch.
Lotter. de re benef. tom. 1. lib. 1. q. 38. n. 227. Chriſtoph.
Paz. de tenut. cap. 7. num. 1. in fin. & n. 9. cap. 12. n. 2.
cap. 15. num. 7. & 10. Ricc. in collect. deciſ. collect. 34.
Capyc. dec. 55. num. 8. Ioſeph. Ludou. deciſ. Peruſ. 20.
num. 7. & 8. par. 1. vbi etiam de communi. Valaſc. dec.
79. num 18. tom. 1. Vbi, quod ita fatentur omnes, qui
forenſis vſus meminere. Bertazz. dec. 79. num. 2. 6. & 7.
Franc. Milanen. dec. 3. num. 14. Barz. deciſ. 71. num. 1.
& 36. Rot. diuerſ. d. dec. 641. ſub num. 8. par. 1. [Tho-
mat. dec. 39. num. 10. Fenzon. ad Statut. Vrb. lib. 1. cap.
92. num. 30. & habetur per D. Vaccarium in reſolu-
tione in d. Bonon. exemptionis, poſt tract. dec. 646. num.
48. Neuizan. conſ. 80. ſub num. 7. Hercul. de cant. de
non offend. cap. 2. ſub num. 7.] Et † nunquam tranſit 64
in Iudicatum quoad Iudicem, l. quod iuſſit. cum ibi
not. ff. de re iudic. Saluſt. Tiber. in pract. A. C. lib. 2. cap.
7. num. 10. in fin. & num. 11. Rot. diuerſ. d. deciſ. 641.
num. 9. par. 1. Seraph. dec. 1295. num. 5. quæ eſt etiam
apud Marcheſ. de comm. par. 1. fol. 951. num. 4. Rot.
recent. dec. 183. num. 4. & dec. 287. ſub num. 7. par. 2.
quæ eſt etiam apud Cenc. de Cenſib. dec. 242. numer. 14.
[Thomat. d. dec. 30. num. 10.] Ita vt, † ſi illi melius 65
conſtiterit de poſſeſſione aduerſarij, poterit ſuum
decretum reuocare, & alteram partem manutenere,
vt in dictis allegationibus, & ſentit Achillat. Per-
ſon. de adipiſc. poſſ. numer. 42. in fin. & Saluſt. Tib.
in pract. A. C. lib. 2. cap. 5. num. 7. & dicam infra in
ſequenti obſeruatione [& ſic mandatum de manute-
nendo non nocet conſtito poſtea de alterius meliori
poſſeſſione, vel quaſi, vt dicitur in reſolutione D. Vac-
carij in Bononien Exemptionis, poſt tract. deciſ. 646.
num. 19. cum poſſit quandocunque reuocari etiam
lite pendente conſtito de alterius meliori poſſeſſio-
ne, vt in eadem reſolutione num. 13. & 50.] quare
ſolet dici, quod † mandatum de manutenendo da- 66
tur hodie mihi, quia hodie conſtat de mea poſſeſ-
ſione, & cras dabitur tibi, ſi melius docebis de tua
potiori. Et cum huiuſmodi decretum ſit non ſolum
interlocutorium, ſed etiam momentaneum, † non 67
debentur pro eo Iudici aliquæ ſportulæ, ſeu propi-
næ, iuxta ea, quæ habentur per Granat. ad pract.
Veſtr. lib. 7. cap. 1. num. 31. & 32. Et quod Vrbis
Tribunalia fuit expreſsè cautum per Reformationes
Paul. V. in cap. de Iudic. in cauſ. Ciuil. verſ. mandata
de manutenendo, quæ leguntur regiſtrata in nouo bul-
lar. inter Conſt. eiuſdem Conſt. 71. Sed forſan in Iudi-
cibus, qui non eſſent à publico ſalariati, & vbi pro
huiuſmodi interlocutoria notabiles ſubiiſſent labo-
res, non eſſet improbandum, ſi illis darentur aliquæ
propinæ, non tamen ad Taxam, & rationem ſententiæ
in negocio principali.

Obſeruandum etiam eſt, quod † tunc non datur 68

appellatio, nec decretum manutentionis tranſit in
Iudicatum, & poteſt etiam ab eodem Iudice reuocari,
ſeu poteſt ab illo pars aduerſa reponi quando fuit
mandatum de manutenendo datum, ſeu expeditum
per decretum, & ſic per modum Interlocutoriæ, &
ſine ſcriptis ſub verbis Tertiæ perſonæ, vt per verba;
mandatum de manutenendo decreuit,& relaxauit,ſe-
cus,ſi per ſententiam diffinitiuam, & ſic per cedulam,
ſeu ſchedulam,vel notulam,& in ſcriptis per Verbum
primæ perſonæ condemnamus,vel abſoluimus, *Boc-
cat.de interd.vti poſſid.cap.17.num.5.& ſeqq.Taſc.in
ver.manutentio. concluſ.79. n.8. Grat.diſcept. forenſ.
cap.310.n.68.Rot in recent.dec. 183.n.4.& dec. 287.
n.7.par.2.quæ eſt etiam penes Cenc.de Cenſib.dec.242.
num. 14 Rot.in Aſſiſien. Bonorum coram Remboldo,
poſt tract.deciſ. 13. n.5. & faciunt tradita per Vant.
de nullit.ex defect.proceſ.n.76.*[*Mart.Andr.deciſ.60.
n.3.& ſeqq.*vbi quod quando Iudex proceſſit per viam
diffinitiuæ,datur appellatio ad vtrumque effectum de
iure canonico,& quod hæc opinio de eodem iure ca-
nonico nullum habet contradictorem,*Rot.in Romana
Domus coram R.P.D. Pirouano, poſt tract.dec.665.
num.6.*& quæ in terminis obligationis Cameralis ha-
bentur *per Rot.diuerſ.deciſ.56.num.1.& 2.par.4.*[*Rot.
recent.dec.638.num.3.& dec.782.num.1.par.3. & in
Romana Legati 16.Nouembris 1616.coram Buratto.*]
69 Prout † per viam Decreti, & non cedulæ dari ordi-
nauit *Paul.V.dictis Reformat.prædict.verſ. Mandata*
70 *de manutenendo*, † ſed reſpectu denegationis appel-
lationis quoad effectum ſuſpenſiuum, etiam quod
fuiſſet pronunciatum per cedulam, ſufficeret, quod
intraret Ægidiana, *Rot. in Aſſiſien. Bonorum coram
Eminentiſſimo Cardinali Virili, poſt tract. dec.24.n.
15.& dec.25.n. 15.& ſeqq.* Vel ſtatutum appellatio-
nem prohibens, *Rot. in Bononien. fideicommiſſi de
Blanchis coram R.P.D.Roias, poſt tract dec. 639.n.
18. & ſeqq.* vbi videtur ſentire, quod etiam de iure
communi non ſit facienda differentia quoad negan-
dam appellationem, an ſit pronunciatum per decre-
tum, vel per cedulam.]

Quamobrem, ſi recurratur ad ſignaturam pro
71 commiſſione cauſæ appellationis, † vbi fuerit ſen-
tentiarum per ſimplex decretum, ſolet ſignatura
commiſſionem reiicere, & nihil reſcribere, vbi
vero per cedulam, ſolet reſcribere, vel cum clauſu-
la, ſi quid exequendum, ſeu cum clauſula, conſtito,
quod ſit locus Ægidianæ,aut cum clauſula.Quod In-
primis manuteneatur, qui fuerit manutenendus,
Saluſt. Tiber. in d.pract.A.C. lib.2.cap.7. in fin. qui
teſtatur, ita fuiſſe reſcriptum in pluribus cauſis, in
quibus ipſe fuit procurator. [Vel reſcribitur cum
clauſula, ſine præiudicio mandati de manutenendo,
*vt in Spoletana attentatorum coram Remboldo, poſt
tract. dec.504. num 3.* Vel cum clauſula ſine præiu-
dicio legitimæ executionis, *ad Rot. in Interamnen.
hæreditatis de Brunellis coram Iuſto, poſt tract. dec.
569. ſub num. 3.* ſeu cum clauſula, ſine retardatione
ſolutionis arbitrio, *vt in Ciuitatis Caſtelli Penſionis
19.Ianuarij 1622.coram Buratto.*]
72 Amplia quinto, vt † nec regulariter dici poſſit
de nullitate, *Menoch. d.remed. vlt. retinen. num. 52.
Boccat.de interd.vti poſſid.cap.17.in fin.Scacc.de ap-
pellat.cap.2. quæſt.19.remed.1. concluſ.2.n.17. Barz.
dec.71. ſub num. 28.* [quidquid contra videatur ſen-
tire, *Siluan.conſ. 17. num. 15.* cuius dictum poteſt
procedere in ordinario poſſeſſorio, vel in caſu noto-
73 riæ, nullitatis.] Cum † nullus Iuris ordo hic obſer-
uetur, vt eo contempto pronuncia nulla dici poſſit,
*Barz.dict.num.28.*ſunt tamen nonnulli caſus,in qui-
bus mandatum de manutenendo dicitur nullum, *vt
dicam obſeruatione ſequenti.*
74 Amplia ſexto, vt † nec admittatur ſupplicatio,
ſeu recurſus, *Menoch. d.remed.vlt. retinen. num. 53.
Boccat.d.cap.17. in fin. licet contrarium ſentiat Rode-
ric.de ann.redit.lib.1.q.17.ſub num.49. & 51.*
Amplia ſeptimo,vt † nec detur aduerſus hoc ſum- 75
mariiſſimum poſſeſſorium reſtitutio in integrum,
*Menoch. d.remed. vlt. retinen.n.54. & 55. Boccat.d.
cap.17.n.17.in fin.Contard.de momen.poſſeſſ.limit.8.
n.22.verſ.intellige,& limit.16.n.5. Scacc.de appellat.
cap.2.quæſt.17.limit.6.membr.2.n.8. & quæſt.19. re-
med.1.n.24.Gratian.diſcept.forenſ.cap.74. n. 19.cap.
310.n.70.& cap.384.n.23. Ricc.in collect. dec.collect.
34.Capyc.dec.13.in fin.& dec.55.n.3. Valaſc dec.79.
n.15.tom.1.Benintend.dec.79.n.9. Seraph. dec.987.n.
2.* † quod procedit etiam, ſi reſtitutio peteretur ab 76
vniuerſitate,*Capyc.d.dec.13.in fin.vel à minore,ſeu alio
ſimili, Couarr. pract.qu.cap.17.ſub n.4. verſ. ſextum
ad hæc. Menoch.d.remed.vlt.retin.n.55.Scacc.d.n.24.
Chriſtoph.Paz.de tenuta cap.2.num.28.*
Limita nunc primo, † vt detur appellatio, quan- 77
do in huiuſmodi Iudicio fuiſſet proceſſum, tamquam
in ordinario, vt ſi fuiſſet Iudicium inſtitutum cum
clauſula Petens,&c. & aliis clauſulis ſalutaribus, vel
fuiſſet petitum confirmari in tenutam, & quatenus
opus ſit de nouo dari, *Barz.dec.46.n.1. & ſeqq.* [Vel
in ſententia annullata,& reuocata fuiſſet alterius poſ-
ſeſſio reſeruatis iuribus in petitorio tantum, *Rot.in
Bononien.Bonorum coram Grano,poſt tract. dec.562.
n.8.*] vel fuiſſet pronunciatum per cedulam, & in ſcri-
ptis, *vt dixi ſupra verſ. obſeruandum eſt num.68.* † ſi 78
tamen non intret Ægidiana appellationẽ prohibens.
Limit.ſecundo, vt † non negetur appellatio, vbi 79
decretum contineat mixturam, *ſentit Barz. dec. 47.
ſub num.27. verſ.nec vim Caualer.dec.88.ſub num.2.
verſ. nec viſum fuit.* vbi, quod † non faceret mixtu- 80
ram, ſi in ipſo decreto manutentionis, ſeu in præce-
denti deciſione Rotali,ad quam Decretum relaxatio-
nem, dependentiam haberet,fieret mentio fructuum,
quia intelligeretur de his,qui venirent in mandato de
manutenendo. [*Thomat. dec.35. num. 72.Rot.in Ro-
mana Vinea coram Cardinali Lancellotto, poſt tract.
deciſ.390.n.6.& 7. Rot. Bonon.dec. 138. num.80. 81.
86.87.& 113.* vbi de appellatione ad vtrumque ef-
fectum, & quod idem eſt ſi decretum, ſeu ſententia
ſit ſuper toto negocio, ſeu in mero petitorio. Et
quod nec detur appellatio à manutentione, in
qua contineatur etiam reſtitutio fructuum, niſi
reſpectu ipſorum fructuum, videtur ſentire, *Ant.
Sol. ad decret, Saband. lib. 3. tit. 28. gloſ. 11. num.
4. licet Gabr. conſ. 35. num. 4.* quem allegat loqua-
tur in remedio recuperandæ.] Vt quoque non indu-
ceretur mixtura ad effectum appellationis, ſi manu-
tentio conceſſa eſſet cum qualitate, vt puta, in quaſi
poſſeſſione Iuris lignandi abſque licentia, ſi iſta
qualitas eſſet in actis probata, & verba decreti, &
mandati eſſent relatiua ad poſſeſſorium hoc ſum-
mariiſſimum, quod eſſet intentatum cum ſuſpenſio-
ne petitorij, *Canal.dec.510.num.3. & ſeqq.* Et com-
plicatum diceretur poſſeſſorium cum petitorio, ſi
ageretur de quaſi poſſeſſione vſusfructus, & data
eſſet manutentio in mero vſufructu, hoc eſt quaſi
poſſeſſione ſeruitutis percipiendi fructus, *Thomat.
d.dec.35.num.73. & 74.* Veluti etiam ratione mixtu-
ræ daretur appellatio à monitione facta pro manu-
tentione, ſi in ea contineretur etiam ſequeſtratio, &
eo fortius ſi per vnicam verborũ ſtructuram, *Thomat.
dec. 12. num. 30. & 31.* Etiam ſi iudicium eſſet in-
tentatum, & proceſſus totus fabricatus ſuper ipſo
ſummariiſſimo, quia ad dignoſcendum, an ſit locus
appellationi, nec ne, conſideranda ſunt verba ſenten-
tiæ, ſeu decreti, *Rot.Bonon. d.dec. 138. num.88. verſ.
nec ſuffragatur. & num.90.* atque etiam quod decre-
tum, vel ſententia contineret plura capitula, quæ
eſſent

eſſent connexa,& coniuncta,vel etiam ſepatata *d.dec. 138.n.105.& ſeqq.*vbi de aliquibus verbis coonexitatem importantibus.]

81 Limit.tertio,ſeu intellige,† vt non detur appellatio in hoe poſſeſſurio extraordinario, nec diei poſſit de nullitate,ſi fuerit in eo pars citata, & adhibita cauſæ cognitio,ſecus è contra,*Scacc.de appellat.c.2.q.17. limit.6.membr.2.ſub num.4.*

82 Limit. quarto, † vbi fuerit inordinatè proceſſum non ſeruato ordine, & ordinata cognitione, quæ in huiuſmodi Iudieio requiritur:Nam licet denegari poſſit appellatio,quando eſt cognitum,non tamen debet denegari à modo cognoſcendi, *Contard. de moment. poſſeſſ.limit.18.n.22.& ſeqq.Scacc.de appell.cap.2.q.17. limit.6. membr.7.n. 131. faciunt tradita per Achill. Perſon.de adipiſc.poſſ.n.334.verſ.ego autem.*

83 Limit.quinto, † vbi conſtaret de euidenti Iniquitate,ac Iniuſtitia pronunciæ,quæ offuſcationem, aut dubietatem,vel diſputationem aliquam non haberet, *Barz.dec.71.n.39.*[*Marcheſ.de commiſſ.part.1.de commiſſ.appell.in ſalu.§ 2.ſub.n.92. Thomat.dec.35.n.2.& ſeqq.*vbi ſi non conſtet de poſſeſſione,& ex actis non iuſtificetur, *& idem repetit dec.62.n.13.& inferius n. 25.& ſeqq.ponit caſum*, ſi decretum declaret aliquem manutenendum, & poſtea immittendum,] & idem eſſet dicendum quoad notoriam nullitatem. [& in terminis ſtatuti Vrbis reſpectu euidentis nullitatis, vel notoriæ iniuſtitiæ, *Fenzon.ad idem ſtatut. libr. 1, c.92.n.17. & ſeqq.* & idem de iure commuoi circumſcripto ſtatuto,*vt per eumdem ibid,num.29.*]

84 Limit. ſexto, † ſi Iudicium manutentiunis fuerit expeditum per ſequeſtrum factum contra poſſeſſorem, Nam tunc non negaretur poſſeſſori, vel etiam vtrique parti,ſi vtrique fuerit factum ſequeſtrum,appellatio,& oppoſitio nullitatis, *Menoch.de adipiſ.remed.6.n.20.in fin.& de retin.remed.vlt.n.51.in fin. & 52.& dixi ſupra obſeru.75.n.57.& ſeqq.*

85 Limit.ſeptimo † in mandato de manutenendo dato hæredi vigore ſtatuti continuantis in ipſam poſſeſſionem defuncti, quia tunc habet admixtam cauſam proprietatis,*Tuſc.in ver.ſtatutum concluſ.626.n. 8.Menoch.conſ.1073.n.17.&* 18.vbi ad effectum deuolutiuum,& ſuſpenſiuum, [*Fenzon. ad ſtatut. Vrb. lib.1.c.147.n.30.& 31.Rot.diuerſ.dec.34.n 21.par.2.*]

86 † niſi eſſemus in hærede ſuo,& non negaretur, quod eſſet hæres, vel ſtatutum haberet verba præciſa puta, quia mandaret hoc fieri ſtatim, vel ſine lite, *Tuſc. loc. cit.n.8.& 9.*[Vel niſi quis non principaliter, ſed incidenter deduxerit ſe hæredem,vt ſi dixerit,velle manuteneri,quia eſt hæres,*Fenzon.d.num.31.*

87 Limit.octauo † in terminis ſtatuti Bononiæ permittentis ſemel appellare in quolibet poſſeſſorio,quia habet locum etiam in hoe ſummariiſſimo, *Ricc. in collect. 1870, & 1909. Ver. caterum. Rot. in Bononien. Portoni coram Cardinali Marquemontio. apud Marcheſ. de comm. par. 1, fol. 979. num. 4.*[*Add. ad dec. Bononien.138. verſ. caterum quod attinet. Rot. recent. dec. 787. num 1. par. 1.* vbi etiam de ſtatuto Terræ Centi, *& in Bononien. Bonorum coram Orano, poſt tract. deciſ.562.num.7. Burat. dec.220. num. 4. & 5.* ſed contrarium fuit dictum *in Bonon. fideicommiſſi de Blanchis coram R.P.D.Royas.poſt tract. dec. 639. num. 5.& ſeqq. & extat dec. Barz. 71. per tot. & inclinat Grat. conſ. vlt. numer. 18. lib.2. relat. per Add.ad dec. Bonon. 74. verſ. ſecundo etiam,& d.dec. 138. verſ. caterum*; ſtante præſertim contraria Conſtitutione Cardinalis Iuſtiniani Legati, *vt, in d. dec. 639. num.13. relata etiam per Rot. Bonon. deciſ.138. numer. 88. & ſeqq.* vbi de denegatione appellationis ad vtrunque effectum niſi adſit mixtura, vel pronuncia ſit in petitorio, vel intret aliqua alia exceptio, *& ſequntur ibi Add. in fine*, Prout nec dictum ſtatutum laicale, & confirmatum tantummodo in forma communi locum habet quoad perſonas Eccleſiaſticas, nec in Eccleſiaſtico foro, *d.dec. 639. numer. 8.& ſeqq.* & eo minus in Curia Archiepiſcopali Bononiæ, in qua viget ſuper hoc ſtatutum appellationem denegans, *vt in ead. dec. 639. numer.14.& ſeqq.* Qood dicitur ordinatorium, non deciſorium, & ideo in eodem tantum foro ſeruandum, vt dicitur de ſimili ſtatuto Vrbis, quod ſcilicet eſt ordinatorium, & non attendendum extra forum Capitolinum,*Fenzon.ad idem ſtatut, lib.1.c.92. num.31.*]

Limit.nono † in Regno Franciæ in quo, licet appellatio non ſuſpendat, tamen deuoluit, *Scacc. de appellat.cap.2.q.17.limit.6.membr.2. num.41.* & idem in Cathalonia, *Fontanell. de pact.nupt. clauſ.7.gl.3.par, 10. n.87.& ſeqq. tom. poſter.* & in aliis Hiſpaniarum Regnis,*vt ex traditis per Roderic.de ann. redit. lib.1. q.17.n.49.& ſeqq.* 88

S V M M A R I A.

1 *Nullum eſt mandatum de manutenendo relaxatum a non habente iuriſdictionem,& n.ſeqq.*

2 *Inſtantia prima ſpectat ad ordinarium, non ad Nuncium Apoſtolicum.*

3 *Index laicus non habet in beneficialibus iuriſdictionem.*

4 *Auditor Cameræ non habet iuriſdictionem in beneficialibus.*

5 *Nullum eſt mandatum de manutenendo relaxatum ab A.C.ſeu illius locum tenentibus in poſſeſſione beneficij,& num.25.*

Signatura tollit,& circumſcribit mandata de manutenendo ab A.C.ſeu illius locumtenente relaxata ſuper poſſeſſione beneficiorum, & reſcribit cum clauſula, Ac ſi non emanaſſent.

[*Mandatum de manutenendo relaxatum à Iudice delegato cum clauſula, Parito Breui, ante paritionem dicitur nullum ex defectu iuriſdictionis.*]

7 *Nullum eſt mandatum de manutenendo datum ſine citatione.*

8 *Vel cum citatione nulliter executa.*

9 *Citatio nulliter executa dicitur contra prætenſum procuratorem,de cuius mandato non conſtet, & eo fortius facta per ipſum proteſtatione,quod citetur principalis,vel legitimus procurator.*

10 *Vel contra Moniales capitulariter non congregatas,*

11 *Citatio contra Monachos, Moniales, Capitulum, Collegium, Vniuerſitatem, vel Ciuitatem debet fieri Capitulariter,ſeu Collegialiter.*

[*Citatio contra Confraternitatem fieri debet contra eam repræſentantes en Congregatione, quæ fiat loco ſolito, non autem domi, quam non dicitur habere,*

Beneficiati non faciunt Collegium.]

12 *Tenet non capitulariter, ſeu collegialiter facta, ſi Nuncius non repe, iat Collegium,ſeu Capitulum, vel vniuerſitatem congregatam, & inſiet apud habentem facultatem congregandi, vt congreget pro certa hora, & non congregetur.*

[*Citatio contra vniuerſitatem non ſufficit facta officialibus.*

Citatio contra Monaſterium ſufficit facta contra illum Regularem, qui ſit Syndicus, & procurator,dimiſſa etiam copia in manibus Ianitoris, ſi ita ſit de ſtylo.]

13 *Tenet contra populum campeſtrem,& ruralem, qui non ſolet congregari, ſi oſtendatur exeuntibus ab Eccleſia poſt Miſſam auditam,& poſtea affigatur ad eiuſdem Eccleſiæ valuas. vel ſi Nuncius per*

Terram clamet, quod de ordine talis Iudicis citat vniuerſitatem; & vbi eſt multitudo populi, ſi ad valuas affigatur.

14 Citatio nulliter executa quando ſanetur per conſtitutionem procuratoris, & comparitionem.

[Citatus inepte, ſi conſtituat procuratorem illi cauſa videtur citationem ſciuiſſe, & ſatis eſt deinceps procuratorē, citare etiam ad excommunicationē.

Cenſurarum ad effectum non poteſt iudicium inchoari cum procuratore Capituli, vel Collegij, ſed debet intimatio fieri Capitulo, vel Collegio legitime congregato.

Citatio non Collegialiter, ſeu Capitulariter facta ſanatur per approbationem expreſſam, vel tacitā.

Citatio quoad intereſſe particularium debet contra eoſdem fieri, non autem contra Ciuitatem, ſeu Vniuerſitatem, vel illius Procuratorem.]

15 Nullum dicitur mandatum de manutenendo relaxatum per contradictas non precedente legitima citatione.

16 Vel ſi ſit decretum cum intimatione, & ipſa intimatio deficiat,

17 Intimationis defectus ſanatur per comparitionem, vel appellationem, vel per nouam relaxationem parte praſente.

18 Intimatio mandati relaxati poteſt quandocunque reproduci ante mandati de expeditione.

[Mandatum de manutenendo nullum redditur ex defectu iuriſdictionis.

Et ſi ſit obtentum contra formam iuramenti, & tranſactionis.]

19 Nullum quando ſit mandatum de manutenendo ex defectu mandati procura illud obtinentis.

20 Manutentio non rite, & recte data non eſt attendenda.

[Mandatum de manutenendo, quod ex actis non iuſtificatur, non eſt attendendum.

Rota quando, & quomodo ſoleat mandatum de manutenendo reuocare.]

21 Nec qua non habuit effectum.

22 Iniuſtum, & reuocandum eſt mandatum de manutenendo conceſſum non docto de poſſeſſione, vel non ſufficienter, vel de tali, qua non ſuffragetur.

23 Vel ſi ſit fundatū ſuper inſtrumento non producto.

24 Vel in iuribus, qua non ſint in forma probanti.

25 Vel in teſtibus nulliter examinatis, puta ſine iuramento, vel à non habente iuriſdictionem.

26 Vel ex probatione aquiuoca, & non concludenti.

27 Vel ſi ſit datum illi, qui non poſſidet, ſeu habuit ſe pro ſpoliato, & poſſeſſorem fecit aduerſarium,

28 Vel ſi ſit datum habenti poſſeſſionem inſtrumentalem poſteriorem, & turbatiuam, nam anterior dicitur remanſiſſe in ſuo robore, & datur ex ea manutentio, & idem, ſi ſit decretum ad fauorem vnius ſuper tota re communiter cum alio poſſeſſa.

29 Reuocatur mandatum de manutenendo ex nouiter deductis, ſeu probatis.

30 Mandatum de manutenendo vni iam datum poteſt idem Iudex etiam reuocare, & alteri dare, quoties ei conſtat de non poſſeſſione illius, qui illud obtinuit, ſeu detegitur poſſeſſio alterius, & n. ſeqq. contr. num. 34. prima opinio ſequenda eſt, num. 35.

31 Et ita in praxi ſeruatur in Romana Curia, & in Rota quotidie practicatur, & mirum eſt, ſi ſuper hac re controuerſia moueatur.

32 Fructuum reſtitutio debetur ei, qui ſecundo obtinuit in manutentione.

33 Mandatum de manutenendo conceſſum mero detentori, & ſpoliatori contra ſpoliatum poteſt ab eodem Iudice quandocunque reuocari conſtito de poſſeſſione alterius.

36 Interlocutoria contrario Iudicis imperio reuocatur.

37 Manutentio ſemel negata conceditur de nouo conſtito de poſſeſſione.

[Manutentio ſemel denegata conceditur de nouo, ſi conſtet de iniuſtitia denegationis.]

38 Mandatum de manutenendo tunc poteſt idem Iudex reuocare ſi illud dederit per decretum, ſecus ſi per cedulam, quia tunc dicitur functus officio ſuo, & non poteſt reuocare.

39 Reuocatio mandati de manutenendo ob illius iniuſtitiam, & poſſeſſionem aduerſarij detectam fit per ſimplex decretum, in quo Iudex per viam repoſitionis primum reuocat, & ſucceſſiue manutentionem alteri decernit.

40 Mandatum de manutenendo datum non reuocato primo dicitur nullum.

41 Niſi primum eſſet notorie nullum.

42 Vel notorie iniuſtum.

43 Vel non fuiſſet de primo in actis oppoſitum.

[Iudex idem poteſt ſuper interlocutoriam reuocare tam expreſſe, quam tacite faciendo actum cum primo incompatibilem.]

44 Appellatio non datur à decreto repoſitionis mandati de manutenendo, & conceſſionis eiuſdem ad fauorem partis.

45 Reuocatio mandati de manutenendo ſi petatur à non poſſeſſore, vel poſſeſſionem non probante, reuocatio fieri debet per ſententiam diffinitiuam, à qua datur appellatio, non autem per ſimplex decretum.

46 Executionem concedere, antequam res ſit iudicata, & quem ſua poſſeſſione priuare lite pendente, irrationabile, & abſurdum eſt.

47 Manutentio data in prima inſtantia poteſt in ſecunda reuocari.

[Iudex appellationis poteſt, omiſſo mandato de manutenendo dato per Iudicem à quo, ſeu illo tacite reuocato, alteram partem manutenere de illius conſtito poſſeſſione.]

48 Iudex appellationis poteſt mandatum nulliter datum a primo Iudice ex integro concedere.

[Et vbi locus eſt confirmationi primi mandati non debet procedere per viam confirmationis, ſed dare debet aliud ſimile mandatum, vel mandare exequi primum.

Et vbi Iudex à quo pronunciauit contra manutentionem, poteſt, conſtito de poſſeſſione, vel de iniuſtitia denegationis, manutentionem concedere.

Iudex appellationis ſupplere debet defectum Iudicis a quo.

Cauſa manutentionis remanet ſummaria, vel ſummariſſima in ſecunda inſtantia, & gradu appellationis, vt erat in prima.

Cauſa appellationis dicitur eadem cum cauſa principali.

Et idem in illa, quod in hac ſtatui debet.

Iudex appellationis dat manutentionem ad ſtatum, in quo quis reperitur, ſi conſtet de poſſeſſione, ſiue primus Iudex pronunciauit per cedulam, ſiue per decretum.

Manutentio ſemper datur ad ſtatum, in quo quis reperitur conſtito de poſſeſſione.]

49 Mandatum de manutenendo eſt ex eiſdem, non ex nouis probationibus iuſtificandum.

Citatus ſi quis fuit in probationibus pro mādato de manutenendo, & ad cauſam tacitè admiſſus, non poteſt repelli, ex quo non ſit legitimus contradictor, dum inſtet poſtea pro mandati reuocatione.]

50 Mandatum de manutenendo obtentum, & executum ad fauorem vnius impedit mandatum de manutenendo ad fauorem partis aduerſa, eamque priuat poſſeſſione, niſi iniuſtitia talis deducatur

catur, quæ nullo velamine offuſcari poſſit.
[Mandatum de manutenendo euidenter nullum, vel
iniuſtũ non priuat poſſeſſione naturali, nec ciuili.
Executioni demandari non poteſt mandatum, quod
relaxari non poterat.]
41 *Nulliter executum dicitur mandatum de manute-*
nendo pro fructibus illorum liquidatione non præ-
cedente.
[Mandatum dicitur incertum, nec poteſt exequi, ſi
ſit pro portione tangente, & totum ex actis non
ſit certum, nec quantitas portionis.]
52 *Mandatum de manutenendo continens fructus vl-*
tra triennium, quo præſumuntur conſumpti, non
eſt exequendum, niſi liquidato eorum precio ad
rationem valoris annorum decurſorum, & alias
facta executio dicitur attentata.
[Precium fructuum conſumptorum æſtimandum eſt
de tempore, quo ſunt, ſeu præſumuntur conſumpti,
vel triennium finem recepit.]
53 *Liquidationis proceſſus eſt ordinarius.*

Observatio CVII.

De aliquibus caſibus, in quibus Mandatum de manutenendo iam impetratum eſt nullum, aut iniuſtum, & non attendendum, vel reuocandum.

1 MAndatum † de manutenendo nul-
lum eſt, ſi ſit relaxatum à non ha-
bente iuriſdictionem, vt de man-
dato relaxato à Nuncio Apoſtoli-
2 co in prima inſtantia, † quæ ſpe-
ctat ad ordinarium *ex diſpoſitione*
Sacri Concilij Tridentini Seſſ.24.cap.20. de reformat.
l.tangit. Rot.in Toletana Sepultura coram Vbaldo, apud
Marcheſ. de commiſſ. par.1. fol.1662. in princ. Idemque
eſt, ſi ſit conceſſum à Iudice Laico ſuper poſſeſſione
3 beneficij, cum † Iudices Laici non habeant in bene-
ficialibus iuriſdictionem, *Rot. in Caſertana beneficij*
coram Cardinali Marquemontio, apud Marcheſ. de
comm. d.part.1. fol.986. num.2. Rot. poſt tract. Pacific.
de Salu. dec.238. n. 21. quæ eſt etiam penes Marcheſ.
d.par.1. fol.1022. n.8. vbi de commun. Greg. XV. dec.
364. n.5. & dixi obſer.6. n.16. & ſeqq. [*Duran. dec.*
4 138. *num.3.* Prout † nec etiam A. C. habet in benefi-
5 cialibus iuriſdictionem, ac ideò nullum eſſet manda-
tum de manutenendo ab eo, ſeu altero ex illius lo-
cumtenentibus in poſſeſſione alicuius beneficij rela-
xatum, *Marcheſ. de comm. d.par.1. de comm. app. in*
poſſeſ. fol.981. n.82. 83. & 84 & dixi d.obſer.6. n. 19.
6 *& ſeqq.* Et † huiuſmodi mãdata ab A. C. ſeu illius lo-
cum tenente conceſſa ſignatura tollit, & circumducit,
reſcribendo cum clauſula. Ac ſi non emanaſſent,
Marcheſ. d. n.82. & 83. [Vt idem quoque dicitur de
mandato de manutenendo relaxato à Iudice commiſ-
ſario cum clauſula, *Parito Breui*, antequam Breui
paritum fuerit, cum non intelligatur in eum tranſla-
ta iuriſdictio ante Breui paritionẽ. *Rot. in Regien. Be-*
neficij coram Litta, poſt tract. dec 572. nu.3. & ſeqq.
vbi quod vti nullum eſt reuocandum.]
7 Nullum † etiam dicitur mandatum de manute-
nendo datum ſine citatione, *Gre. XV. dec.457. num.*
1. quæ eſt etiam inter recent. dec. 22. num. 1. par. 2.
[*Rot. in Interamnen. Hæreditatis de Brunellis coram*
Iuſto, poſt tract. dec.569. num.3.]
8 Nullum † quoque eſt, & non attenditur, ſi citatio
9 fuerit nulliter executa, † vt ſi fuerit contra præten-
ſum procuratorem, de cuius mandato non conſtet,
& eo fortius, ſi citatus proteſtatus fuerit, citari
principalem, vel legitimum procuratorem, *Rot. di-*
uer. dec 389. n.2. par.4. Rot. in Braccharen. Beneficij
coram Manzanedo, poſt tract. dec.103. num.1. † vel ſi 10
contra Moniales, quæ non fuerint citatæ capitulari-
ter, *Rot. diuerſ. de dec.380. n.2. par.4.* Eſt enim genera-
lis regula, quod † citatio contra Abbatem, & Abba- 11
tiſſam, vel contra Monachos, & Moniales, & contra
Capitulum, ſeu Collegium, & Vniuerſitatem, vel Ci-
uitatem, debet fieri Capitulariter, & Collegialiter, *gl.*
in cap. ſi capitulo. in verſ. fact. am. de conceſſ. præb. in 6.
Rot. diuerſ. dec.35. n.4. dec.172. n.4. Seraph. dec.857.
n.7. & 24. Greg. XV. dec.584. n.2. vbi Add. n.6. Caual.
[*dec.410. n.1. & dec.415. n.1. Rot. in Raguſina Iuriſdi-*
ctionis coram Remboldo, poſt tract. dec.285. n.2. [*Gabr.*
in rubr. quod cuiuſque Vniuerſit. nom. concl.1. ſub. n.13.
vbi etiam allegat contrarium tenentes, *Rot. recent. dec.*
428. n.4. par.3. & dec.624. n.5. par.4. vbi quod citatio
facta Confraternitati domi dimiſſa copia non tenet,
quia Confraternitas non habet domum, ſed debet fieri
contra eum repræſentantes in Congregatione, quæ
fiat loco ſolito, *& in Valentina pecuniaria coram Gy-*
pſio, poſt tract. dec.389. n.1. vbi quod tamen Benefi-
ciati non faciunt Collegium, *in Cæſaraugustana di-*
ſtributionum coram R. D. Coccino, poſt tract. dec.558.
n.2. & 3.] quare, † ſi Collegium, vel Capitulum, ſeu 12
Vniuerſitas non reperiatur congregata, debet Nun-
cius inſtantiam facere apud eum, qui habet faculta-
tem congregandi, vt cõgreget pro certa hora, & tunc,
ſi non congregetur, valet citatio etiam non Capito-
lariter, ſeu Collegialiter facta, *gl. in d. c. ſi capitulo. in*
ver. fact. am. Lu. Pet. in pract. lib.1. c. vlt. n.16. Add. ad
d. dec.584. Greg. ſub n.6. Rot. in Colonien. Monaſterij
coram Eminentiſſimo D. Card. Vbaldo, poſt tract. dec.
261. n.2. [*Rot. recent. d. dec.428. n.4. par.3.* Nec ſufficit
facta Officialibus, *Gabr. in d. rubr. quod cuiuſque Vni-*
uerſit. nom. concl.1. n.13. ſed ſuſtineretur, ſi cantaret
contra illum Regularem, qui eſſet Syndicus, & Pro-
curator, & vti talis citaretur, etiam quod citationis
copia dimiſſa eſſet in manibus Ianitoris, ſi ita eſſet
ſtylus, *Rot. in Nouarien. Legitima coram R. P. D. Pi-*
rouano. poſt tract. dec 520. n.9.] quemadmodum † in 13
populo Campeſtri, & rurali, qui non ſolet ad certum
locum congregari, ſed tantummodo conuenire ad Ec-
cleſiam ad audiendas miſſas, poteſt citatio oſtendi
exeuntibus ab Eccleſia, & poſtea affigi ad eiuſdem Ec-
cleſiæ Valuas, vel ſufficit Nuncium per Terram cla-
mare, quod ipſe de ordine talis Iudicis citat Vniuer-
ſitatem, &, vbi eſt multitudo populi, ſufficit citatio per
affixionem ad Valuas, *Caual. dec.408. n.1. videas ta-*
men Marant. de ord. iudic. par.6. membr.1. n.94. Gra-
uat. ad pract. Veſtr. lib. 4. cap.2. n.12. & allegat. per
Vant. de nullit. ex defect. citat. n.144. & Pancirol. in
pract. par.1. verſ. quarto ſi citanda ſit Vniuerſitas, &
ibi Add. in verb. conuenire ſolet. fol.24. Et † ſanaretur 14
etiam citatio non capitulariter, ſeu Collegialiter fa-
cta, ſeu alias nulliter, ſi poſtea Capitulum, Collegium,
ſeu Vniuerſitas, vel principalis Procuratorem conſti-
tueret ſpecialiter ad illam cauſam, vel etiam generali-
ter, qui compareret, *Grat. diſcept. forenſ. cap.156. n.4.*
& ſeqq. Rot. diuerſ. d. dec. 26. num. 12. par. 4. Seraph.
d. dec.867. num.24. Caual. dec. 500. num.1. vbi ſecus
ſi procurator eſſet antea conſtitutus *Rot. in Salaman-*
tina fructuum coram Coccino, poſt tract. dec.75. num.
2. & ſeqq. vbi num 3. etiam, quod compareret pro-
curator cum antiquo, & generali mandato, qui fe-
cerit expenſas, & iura produxerit, & eo magis, ſi
conſtet fuiſſe illi mandatum tranſmiſſum poſt cita-
tionem, *& num. 6.* etiam ſi compareret cum prote-
ſtatione, quatenus ſuus principalis fuerit legitime
citatus ſi hoc non contineretur etiam in ipſo man-
dato. [*Aſin. de execut. §.4. cap.109. num.5.* vbi, quod
citatus inepte, ſi conſtituat Procuratorem illi cauſæ,
citatio

Digitized by Google

citationem ſciuiſſe videtur, & ſatis eſt deinceps Pro-
curatorem citare, etiam ad excommunicationem au-
diendam, *Rot. in Valentina pecuniaria coram Gypsio,
poſt tract. deciſ. 389. num. 3. & 4. in Nouarien. Legiti-
ma coram R. P. D. Pirouano, poſt tract. dec. 520. n. 10.*
Quamuis ad effectum relaxationis cenſuratum non
poſſit iudicium incohari cum Procuratore Capituli,
ſeu Collegij, ſed debeat fieri intimatio ipſi Capitulo,
ſeu Collegio legitime congregato, *Duran dec. 5. n. 14.*
Et vlterius ſanaretur citatio, non Collegialiter, ſeu
Capitulariter facta, ſi ſubſequeretur Collegij, ſeu Ca-
pituli expreſſa approbatio, vel tacita, poſſeſſionem, vel
quaſi, & manutentionem approbando, *Rot. in Vlixbo-
nen. Praeminentiarum coram Iuſto, poſt tract. dec. 414.
in fin.* Prout verſa vice, vbi ageretur de intereſſe par-
ticularium, & non Ciuitatis, vel Vniuerſitatis, non
ſufficeret citare Ciuitatem, ſeu Vniuerſitatem, vel il-
lius Procuratorem, ſed eſſent ſingolariter citandi om-
nes intereſſati, & quibus poteſt præiudicari, *Rot. re-
cent. dec. 139. num. 4 par. 4.*]

15 Inualidum † pariter dicitur mandatum de ma-
nutenendo relaxatum per contradictas non præce-
dente legitima citatione, *Rot. diuerſ. d. dec. 389. in fin.
par. 4. Rot. in Peruſina Domus coram Reuerendiſſimo*
16 *D. Coccino, poſt tract. dec. 127. n. 6.* † Vel ſi ſit decre-
tum cum Intimatione, & ipſa intimatio deficiat, *Sa-
luſt. Tib. in pract. A. C. lib. 2. cap. 29. ſub num. 2. Rot. in
Imolen. ſeu Fauentina Bonorum coram Litta, penes
eundem Tiber lib. 3. poſt cap. 17. fol. mihi 358. num. 4.
Mant. dec. 172. ſub n. 1. quæ eſt etiam inter dec. diuerſ.
dec. 152. n. 1 par. 4. Rot. poſt Zaceh de ſoc. offic. dec. 6.
n. 8. Rot. ad tract. Cenc. de Cenſib dec. 84. n. 11. dec. 173.*
17 *n. 5.* † Cuius tamen Intimationis defectus ſanaretur
per comparitionem vel appellationem partis ſubſecu-
tam, vel per nouam relaxationem parte præſente,
Mantic. d. dec. 171. ſub n. 1. & de comparitione, Capu-
18 *taq. dec. 122 n. 4 par. 2. Coce. dec. 373. n. 6. & 8.* licet †
ipſa intimatio poſſit quandocunque reproduci ante
expeditionem mandati, *Saluſt. Tib. in pract. A. C. lib.
1. cap. 43. n. 4.* [Prout nullum redditur mandatum de
manutenendo ex defectu iuriſdictionis, *Rot. in Spole-
tana Pradij coram R. P. D. Pirouano poſt tract. dec.
663. num. 9. & in Romana, ſeu Carthaginen. Pecunia-
ria coram eodem, poſt tract. dec. 666. num. 9.* Et ſi ſit
obtentum contra formam iuramenti, & tranſactionis,
Buratt. dec. 152. num. 2. & ſeqq.

19 Nullitati † etiam ſubiaceret mandatum de ma-
nutenendo obtentum ab aliquo tanquam procura-
tore alterius, de cuius mandato procuræ fuiſſet op-
poſitum, & non doctum, licet ſecus eſſet, ſi non fuiſ-
ſet oppoſitum ante obtentionem manutentionis, &
poſtea produceretur, *Mantic. d. dec. 172. ſub num. 1.*
20 Et † generaliter non eſt attendenda manutentio, quæ
non eſt rite, & recte data, *Gratian. diſcept. for. cap.
912. num. 55 Rot. poſt tract. Paeiſ de Salu. dec. 37.
num. 0. & inter recent. dec. 700. ſub num. 7. par. 1. in
Colimbrien. Preſtimoniorum coram R. P. D. Dunozet-
to poſt tract. dec. 330. num. 18.* [*Thomat. dec. 62. nu-
mero 17.* vel non iuſtificatur ex actis, *Rot. in Cartha-
ginen. Primitiarum coram Manzanede, poſt tract.*
21 *dec. 484. num. 6.*] † & quæ non habuit effectum *Rot.
in Calaguritana Iuriſdictionis de Nagera coram
Vbaldo, poſt tract. dec. 305. num. 5.*

22 Eſſet † autem iniuſtum, & reuocandum manda-
tum de manutenendo vna cum executione, ſi fuiſſet
conceſſum non docto de poſſeſſione, *Rot. in Toletana
ſepulturæ coram Vbaldo, apud Marcheſ. de commiſſ.
par. 1. fol. 1062. num. 1. & 2.* [*& in Spoletana Pradij
coram R. P. D. Pirouano, poſt tract. dec. 663. num. 6.*]
Vel quando poſſeſſio non fuiſſet ſufficienter probata,
23 *Mantic. dec. 192. num. 1. & dec. 199. in prin.* † ſeu eſſet
talis poſſeſſio, quæ non opitularetur, *Rot. in Colim-
brien. Preſtimoniorum coram R. P. D. Dunozetto, poſt
tract. dec. 330. num. 18.* Vel vbi mandatum de manute-
nendo eſſet fundatum ſuper iuſtrumento non pro-
ducto, *Marcheſ. de comm. par. 1. de comm. appell. in
poſſ. num. 174. & ibi Rot. in Mediolanen. Parochialis
coram Cardinali Plate fol. 311. num. 3. in fin.* † Vel 24
in iuribus, quæ non eſſent in forma probanti, *Man-
tic. d. dec. 192. in fin.* † Vel in teſtibus, qui eſſent nulli- 25
ter examinati, puta ſine Iuramento, vel etiam cum
iuramento, ſed à Iudice non habente iuriſdictionem,
Mantic. d. dec. 199. n. 1. & 2. vbi de eo, qui eſſet ſim-
plex Compulſor, *Greg. XV. dec. 118. ſub n. 4.* vbi de
mandato dato in beneficio ab A. C. & vigore te-
ſtium, coram eodem examinatorum, & quod huiuſ-
modi mādatum ſit nullum, *& videas ſupra obſer. 38. n.
42. & ſeqq. & obſer. 71. n. 45.* † Vel ſi probationes, & 26
depoſitiones teſtium eſſent æquiuocæ, & non con-
cluderent de tempore motæ litis, *Mantic. d. dec. 192.
n. 1. & ſeq. & in fin. & d. deciſ. 199. n. 3. & ſeqq. & in
fin.* † Vel ſi fuiſſet mandatum de manutenendo da- 27
tum illi, qui poſſeſſionem non haberet, ſeu ſe habuiſ-
ſet pro ſpoliato, aduerſariumque feciſſet poſſeſſorem,
Rot. recent. dec. 129. n. 7. in fin. par. 1. † Vel vbi fuiſſet 28
manutentio data illi, qui haberet poſſeſſionem in-
ſtrumentalem poſteriorem, & turbatiuam, nam ante-
rior poſſeſſor, ſeu poſſeſſio diceretur permanſiſſe in
ſuo robore, & daretur ex ea manutentio, *Rot. recent.
514. num. 1. & 2. par. 1.* [*Buratt. dec. 688. num. 15.*]
Eſſetque etiam nullum, & iniuſtum in totum man-
datum decretum ad fauorem vnius ex fratribus com-
muniter poſſidentibus ſuper tota re non habita ra-
tione portionis alterius, etiam quod exceſſus eſſet in
modico, *Grat. diſcept. for. cap. 926. num. 29.*

Reuocatur † mandatum de manutenendo ex no- 29
uiter deductis, ſeu probatis, *Seraph. dec. 339. num. 1.
Mantic. dec. 202. num. 4.* Et † vni iam datum poteſt 30
idem Iudex etiam reuocare, atque etiam alteri dare
quoties ei conſtat de non poſſeſſione illius, qui il-
lud obtinuit, ſeu detegitur poſſeſſio alterius, *Bocc.
de interd. vti poſſ. cap. 17. ſub num. 2. & 3.* vbi, quod
† ita in praxi ſeruatur in Romana Curia, *Cagnol. in* 31
*l. pars. num. 6. ff. de reg. iur. Saluſt. Tib. in pract. A.
C. lib. 2. cap. 7. num. 10. in fin. & num. 11. Grat. diſcept.
for. cap. 74. num. 10. cap. 319. num. 67. & cap. 384 num.
22. Benins. dec. 73. in fin. Fontanell. de pact. nupt. clauſ.
7. gl. 3. par. 10. num. 76. & 77. tom poſter. Rot. diuerſ.
dec. 641. num. 9. par. 1. Seraph. dec. 717. in fin. & dec.
1295. num. 5. quæ eſt etiam apud Marcheſ. de comm.
par. 1. fol. 951. num. 4.* vbi, quod hoc in Rota quotidie
practicatur, & mirum eſt, ſi ſuper hac re controuerſia
moueatur, *Mantic. dec. 202. per tot. Rot. recent. deciſ.
183. num. 4. & dec. 287. ſub num. 7. par. 1. quæ eſt etiam
apud Cenc. de Cenſib. deciſ. 242. numer. 24. & eadem
Rot. recent dec. 404 num. 4. par. 2. Greg. XV. dec. 275.
num. 15. & ibi Add. num. 24.* [*Thomat. dec. 39. num.
10. & ſeqq. Rot. in Reatina Lipsis coram Orano, poſt
tract. deciſ. 391. num. 3.*] Et † dato deinde man- 32
dato de manutenendo alteri parti intrat ad eius
fauorem fructuum etiam reſtitutio, quos ille, qui
primo obtinuerat in vim iudicij, & mandati de ma-
nutenendo perceperat, *Rot. in Reatina Iuris redi-
mendi coram R. P. D. Veroſpio, poſt tract. dec. 19. num.
5.* Vide, † ſi mandatum de manutenendo fuerit 33
conceſſum mero detentori, & ſpoliatori contra
ſpoliatum, poſſet illud ab eodem Iudice reuocari
quandocumque conſtito de poſſeſſione alterius, *Viu.
dec. 411. num. 13. lib. 3.* [Soletque Rota duobus præ-
ſertim caſibus mandatum de manutenendo reuoca-
re, videlicet, vel quando pars aduerſa melius docet
de ſua poſſeſſione, & tunc mandatum de manutenen-
do aduerſario concedit. vel quando ei conſtat de
non poſſeſſione, ſeu poſſeſſio redditur dubia, & tunc
illud

illud reuocat per ſequeſtrum, vel depoſitum, Add. ad
dec. 604. Burat. n. 25.]
34 Et † quamuis contrarium, hoc eſt, quod Iudex non
poſſit ſuum decretum de manutenendo reuocare, te-
neat Menoch. de retin. remed. vbi numer. 56. & late de-
fendat Scacc. de appell. cap. 1. queſt. 17. Limit. 6. memb.
2. num. 5. & ſeqq. vbi quod pro reuocatione erit agen-
dum via ordinaria, & libello porrecto, niſi tractetur
de reuocando præcepto de facto nulla prius capta
informatione, ſeu facta citatione, & idem ſentiat
35 limit. 47. membr. 1. n. 58. 65. 67. & 68. Attamen † non
eſt recedeodum à dicta prima opinione, quam paſſim
ſeruat Rota, & alij aliorum Tribunalium Iudices;
36 quæ fundata eſt in ratione, quia † interlocutoria
contrario Iudicis imperio reuocatur, l. quod iuſſit. ff. de
re iudic. Boccat. de interd. uti poſſid. d. c. 17. num. 2. in fin.
37 ſicuti † denegata ſemel manutentio conceditur de
nouo, ſi de poſſeſſione doceatur, Fontanell. de pact.
nupt. clauſ. 7. gl. 3. par. 10. n. 77. tom. poſter. Melch. Lot-
ter. de re benefic. tom. 1. lib. 1. q. 38. n. 227. Rot. recent. d.
dec. 404. num. 3. & 4. par. 2. Greg. XV. d. dec. 275. in fin.
[Thomat. dec. 39. num. 12. Rot. in Cernien. Bonorum co-
ram Bracco, poſt tract. dec. 349. num. 13. vel conſtet de
iniuſtitia denegationis, Thomat. d. dec. 39. num. 12.
38 Greg. XV. d. dec. 175. num. 16.] † Intelligendo tamen,
vt tunc Iudex, qui dedit mandatum, poſſit illud reuo-
care, quando mandatum fuit datum per decretum,
ſecus, ſi per cedulam, quia tunc Iudex functus fuit
officio ſuo, & non poteſt reuocare, Scacc. de appell.
d. cap. 1. q. 17. limit. 6. membr. 2. n. 7. v. quia reſpondeo,
Rot. recent. d. dec. 287. ſub n. 7. par. 2. quæ reperitur
etiam apud Cenc. de Cenſib. dec. 241. n. 14. & dixi obſer-
uatione proxima precedenti num. 68.
39 Notandum quoque eſt, † quod vbi agitur de re-
uocando mandato lite pendente ſuper negocio prin-
cipali ob illius iniuſtitiam, & poſſeſſionem aduerſa-
rij detectam ex nouis probationibus, reuocari con-
ſueuit per ſimplex decretum, per quod non datur
alteri poſſeſſio, ſed declaratur, eum cui mandatum
de manutenendo fuerat conceſſum, legitimè non
poſſidere, ſed eius aduerſarium, qui melius proba-
uit ſuam poſſeſſiunem in ea tueri debere, Mantic.
d. dec. 202. numer. 4. ac debet Iudex per viam repoſi-
tionis reuocare primum, & ſucceſſiue decernere
40 manutentionem alteri, alias † primo mandato non
reuocato ſecundum eſſet nullum, Surd. conſ. 160. nu.
41 10. & 11. lib. 2. † Niſi primum eſſet notorie nullum,
nam tunc non egeret reuocatione, Surd. d. conſ. 160.
num. 49. Seraph. deciſ. 493. num. 5. dec. 1305. num. 9.
42 dec. 1352. num. 3. Caualer. dec. 42. num. 6. † Et idem
ſi eſſet notorie iniuſtum, ad tradita per Seraph. dec.
43 1123. ſub num. 5. & d. dec. 1305. num. 9. † Vel non
fuiſſet in actis de primo mandato oppoſitum, Seraph.
d. dec. 1352. num. 3. Rot. recent. dec. 161. num. 1. par. 1.
[Immo in eodem Iudice videtur, quod, quemadmo-
dum poteſt ſuam interlocutoriam expreſſe reuocare
tacitè faciendo ſcilicet actum incompatibilem cum
primo, & per quem in neceſſariam conſequentiam
corruat illa prima interlocutoria, ad Rot. recent. dec.
44 90. n. 2. & 3. par. 3.] & † ab huiuſmodi decreto non
daretur appellatio.
45 Sed, † quando aduerſarius, qui petit reuocationem
nunquam poſſedit, ſeu poſſeſſionem non probauit,
mandatum reuocari debet per ſenteotiam diffiniti-
uam, à qua datur appellatio, Mantic. d. dec. 202. num.
1. vſque ad 6. non autem reuocari debet per ſimplex
46 decretum, qoia † hoc eſſet concedere executionem
priua, quam res fuiſſet iudicata, & quem ſua poſſeſ-
ſione lite pendente priuare, quod eſſet irrationabi-
le, & abſurdum, Mantic. d. dec. 202. num. 2. & ſeqq.
47 & quod † in ſecunda inſtaoria poſſit reuocari ma-
nutentio data in prima, ponit expreſſè Fontanell. de
pact. nupt. clauſ. 7. gl. 3. part. 10. num. 77. tom. poſter. [&
quod conſtito de poſſeſſione alterius poſſit etiam Iu-
dex appellatioois, omiſſo mandato parti dato per
Iudicem à quo, ſeu illo tacitè reuocato, alteram par-
tem manutenere, tradit Thomat. dec. 39. n. 10. & 11. &
ſentit Rot. in Reatina Dotis coram Orano, poſt tract.
dec. 391. in princ. & n. 2. & in Interamnen. Hæreditatis
de Brunellis coram Iuſto, poſt tract. dec. 569. n. 1. & 4. &
Buratt. dec. 688. in princ. & in fin.] Prout, quod † Iu- 48
dex appellationis poſſit mandatum nulliter datum à
primo Iudice ex integro concedere, dixit Rot. in Ber-
gomen. penſionis de Treſcurio coram R. P. D. Durano,
poſt tract. dec. 212. n. 1. [Et quod, vbi locus eſt confir-
mationi mandati relaxati per primum Iudicem non
procedatur à ſecuodo per viam ſententiæ confirma-
toriæ, ſed detur ſimile mandatum prout in prima, ſen-
tit Rot. in Romana Diuiſionis de Antolinis coram Vbal-
do ſeniore, poſt tract. dec. 476. ante n. 1. ſeu illud manda-
tur exequi, vt per Rot. in eadem Romana Diuiſionis
de Antolinis coram R. P. D. Pironano, poſt tract. deciſ.
478. in princ. Sique Iudex, à quo pronunciauerit con-
tra manutentioοem, non id impedit, quin Iudex ad
quem poſſit manutentionem concedere, vbi apparet
de poſſeſſione, vel de iniuſtitia denegationis, Greg.
XV. d. dec. 275. n. 14. & 16. Rot. Bonon. dec. 138. num. 19.
vbi, quod Iudex appellationis ſupplere debet defe-
ctum Iudicis à quo, prout ipſa cauſa manutentionis,
remanet ſummaria, vel immo ſummariiſſima in ſe-
cunda inſtantia, & in gradu appellationis quemadmo-
dum erat in prima d. dec. 138. n. 117. cum cauſa appel-
lationis dicatur eadem cum cauſa principali, & idem
in illa, quod io hac ſtatui, & iudicari debeat d. dec. Bo-
non. 138. n. 116. Neqoe conſtituitur aliqua differentia,
quod pronunciatum fuerit per cedulam, vel per de-
cretum, quia ſemper conſtito de poſſeſſione datur ma-
nutentio ad ſtatum io quo quis reperitur, Rot. recent.
deciſ. 512. n. 2. par. 4. & ſentit Rot. in Interamnen. Hæ-
reditatis de Brunellis coram Iuſto, poſt tract. dec. 569.
ſub n. 3. & 4.] Et, quod † mandatom de manutenen- 49
do ſit ex eiſdem, non ex nouis probationibus iuſtifi-
candum, annuit Rot. in Oneten. Canonicatus coram R.
P. D. Veroſpio, poſt tract. dec. 279. n. 1. [Vlterius ſcien-
dum eſt, quod ſi quis fuerit citatus in probationibus
factis pro mandato de manotenendo, & tacitè admiſ-
ſus ad cauſam, non poteſt contra eum excipi, quod
non ſit legitimus contradictor, dum inſtet poſtea pro
mandati de manutenendo reuocatione, Rot. recent. dec.
594. num. 7. par. 3.]
Non omiſſo, quod † mandatum de manutenendo 50
iam obtentum, & executum ad fauorem vnius ſu-
ſtinetur ad excluſionem mandati de manutenendo
ad fauorem partis aduerſæ; eamque priuat poſſeſ-
ſione, niſi deducatur talis iniuſtitia, quæ nullo vela-
mine offuſcari poſſit, Canal. dec. 470. num. 4. [Secus
verò dicendum eſt in mandato euidenter nullo, &
iniuſto, quia illud non priuat poſſeſſione naturali,
neque ciuili, Rot. in Spoletana Pradij coram R. P. D.
Pironano, poſt tract. dec. 663. n. 7. & 8. Buratt. dec. 688.
n. 15. & ſicuti ſimile mandatum relaxari non poteſt,
ita nec relaxatum debet executioni demandari, Rot. d.
dec. 663. num. 7. & 8. & in Romana, ſeu Carthaginen.
Pecuniaria coram eodem R. P. D. Pironano, poſt tract.
dec. 666. num. 1. & 7.]
Demum † mandatum de manutenendo diceretur 51
nulliter executum pro fructibus, noo præcedente
illorum liquidatione, Seraph. deciſ. 1168. num. 5. & 6.
Mantic. dec. 172. in fin. quæ reperitur etiam inter dec.
diuerſ. dec. 151. par. 4. Rot. poſt ſecundum vol. conſ. Fa-
rinac. dec. 183. num. 3. [& in Turritana Tertuariarum
coram Cardinali Blanchetto, poſt tract. dec. 366. num. 2.
Prout incertum eſſet, & exequi non poſſet manda-
tum alicui decretum pro portione ſibi tangente,
niſi

niſi ex actis ante, vel poſt eſſet totum redditum certum, & appareret, quæ, ſeu quanta eſſet illius portio, *ad tradita per Rot. in Romana Diuiſionis de Antolinis coram Vbaldo ſeniore, poſt tract. dec. 476. numer. 2.*]
2 Et † quatenus amplecteretur fructus vltra triennium, quo præſumuntur conſumpti, eſſet pro illius
executione petendum, & liquidandum eorum pretium ad rationem valoris annorum decurſorum, *Seraph. d. dec. 1168. n. 6* Alias executio facta non præcedente liquidatione eſſet attentata, *Seraph. d. dec. 1168. in prin. & n. 5. & 6.*] Seu illius temporis, quo conſumpti ſunt vel præſumuntur, aut triennium finem recepit, *vt per Mantic. deciſion. 281. in fin. & per tot. in d. Romana Diuiſionis de Antolinis coram Vbaldo ſeniore, poſt tract. dec. 477. num. 9. & ſequentib. & in eadem coram R. P. D. Pirouano, poſt tract. deciſ. 478.*
53 *num. 6.*] Sed † pro liquidatione procedendum eſſet via ordinaria, *Rot. in Calaguritana de Nauarette coram Cardinali Blanchetto, poſt tract. deciſ. 17. numer. 7.* non executiua, *Marcheſ. de comm. par. 1. de comm. appell. ab oblig. camer. §. 1. num. 103. & 126. fol. 702. & 704.*

SVMMARIA.

1 *Manutentio iam obtenta ceſſat per concordiam, niſi adſit clauſula*, ſine præiudicio mandati de manutenendo.
2 *Et per conſenſum præſtitum poſſeſſioni alterius.*
3 *Mandatum de manutenendo durat, donec cauſa principalis diſcutiatur.*
4 *Et alter collitigans in pleno, & legitimo inſtituto iudicio de ſuo iure doceat.*
5 *Et contra habentem mandatum de manutenendo in negocio principali probet.*
6 *Ad diſcutiendum iura poſſeſſoris.*
[*Poſſeſſor, ſeu detentor tueri debet, donec cognitum fuerit de alterius prætenſa poſſeſſione.*]
7 *Donec de re in iudicium deducta, & de iuribus partium in petitorio, vel ordinario poſſeſſorio plenius cognitum fuerit.*
8 *Quouſque poſſeſſor cauſa cognita poſſeſſione deſtituatur.*
9 *Atque mandatum de manutenendo fuerit reuocatum ſeu aliter ordinatum in alio iudicio, in quo conſtiterit de poſſeſſorio antiquiori, vel petitorio alterius partis.*
10 *Mandatum de manutenendo effectum ſortitur durante lite ſuper proprietate, vel poſſeſſione in iudicio ordinario.*
11 *Tantum durat, quantum lis.*
[*Lis finita dicitur per executionem factam.*]
12 *Et donec cauſa tam poſſeſſionis, quam proprietatis in iudicio ordinario finem vltimum habeat.*
13 *Non vltra, nec longiorem vitam habet, quam habeat lis ſuper proprietate, vel poſſeſſorio plenario.*
14 *Poſſeſſor eſt in ſua poſſeſſione tuendus, donec contra eum ſit pronunciatum in petitorio, vel poſſeſſorio plenario, & n. 16.*
15. *In Præſtationibus annuis eſt quis manutenendus, donec per ſententiam declaretur eum, qui ſoluit, non eſſe debitorem.*
17 *Manutentio finitur lata ſententia in petitorio, ſeu poſſeſſorio plenario. Ampl. vt n. 19.*
[*Euictionem non excludit manutentio antea data.*]
18 *Intellige ſi ſint tres ſententiæ, vel talis ſententia, quæ habeat executionem paratam, vel tranſitum, fecerit in iudicatum, negocio finem imponat, & ſit effectuata, & n. 24.*
20 *Mandatum de manutenendo, & preceptum pœnale de non accedendo, vel de nihil innouando durat etiam poſt primam ſententiam, & vſque ad ſententiam, quæ finem controuerſiæ imponat, & faciat rem iudicatam.*
21 *Rixæ non tollerentur per mandatum de manutenendo, ſi donec litigaretur, alicui parti liceret aliquid innouare.*
22 *Mandatum de manutenendo ſeparatim decretum ante ſententiæ diffinitiuæ prolationem contra poſſeſſorem in petitorio non dicitur ab ipſa diffinitiua ſententia pendere, nec aliquid habet commune cum petitorio, nec ſuſpenditur per appellationem ab ea, & n. 23.*
23 *Appellatione admiſſa perinde eſt, ac ſi nulla ſententia lata fuerit, & manutentio durare debet.*
24 *Proprietas includit in ſe poſſeſſionem.*
25 *Res iudicata in petitorio abſorbet poſſeſſorium.*
26 *Rem iudicatam habenti in petitorio competit manutentio.*
27 *Et actio ſummaria pro reuocatione mandati de manutenendo aduerſario conceſſi.*

OBSERVATIO CVIII.

Manutentio legitimè impetrata quando finiatur.

MAnutentio † iam obtenta ceſſat 1
per cōcordiam poſtea factam, *Rot. apud Cenc. de Cenſib. dec. 251 num. 4.* niſi fuerit appoſita clauſula *ſine præiudicio mandati de manutenendo*, quia illa præſeruat iura illud exequendi, *Rot. d. dec. 251. n. 4* quemadmodum quo-
que † mandatum de manutenendo expirat per con- 2
ſenſum præſtitum poſſeſſioni alterius, *Rot. diu. deciſ. 641. n. 6. par. 1.*
Sed, circumſcripto conſenſu, † ſummariiſſimum 3
hoc poſſeſſorium durat, donec cauſa principalis diſcutiatur, *Rot. diu. dec. 482. per tot. par. 3. lib. 3. Seraph. dec.*
1471. n. 7. † & alter collitigans in pleno, & legitimo 4
inſtituto iudicio de ſuo iure doceat, *Mart. Vol. 226. n.*
3. Ac † contra habentem mandatum de manutenen- 5
do probet in negocio principali, *ca. cum veniſſent. vbi gl. in ver. fuiſſe de Inſt. Grat. conſil. 10. n. 8. & 12.* [*Neuiz. conſ. 93. nu. 27.*] ac † donec diſcutiantur iura poſ- 6
ſeſſoris, *Seraph. dec. 582. n. 5.* [ſeu alterius prætendētis,
ſe poſſidere, *Siluan. conſ. 27. nu. 2. in fin.*] † atque de re 7
in iudicium deducta, & de iuribus partium in petitorio, vel ordinario poſſeſſorio plenius cognitum fuerit, *Mazzol. conſ. 91. numer. 44. Pereg. conſ. 96. numer. 3. libr. 2. Hond. conſ. 18. numer. 21. lib. 2. Fachin. contr. Iur. lib. 8. cap. 15. Plot. de in lit. iur. §. 3. num. 29. Riec. in collect. dec. collect. 2850. verſ. nec obſtare. Rot. Lucent. deciſ. 4. Beuinend. dec. 79. ſub numer. 4. Barz. dec. 47. n. 5. Gratian. dec. 192. n. 2. Rot. in Traſonen. Decimarum coram Cardinali Marquemontio, apud Marcheſ. de commiſſ. par. 1. fol. 1261. num. 2.* Et † quouſque 8
poſſeſſor cauſa cognita poſſeſſione deſtituatur, *Gail. de arreſt. c. 1. n. 21. in fin. Marcheſ. de commiſſ. par. prima de comm. app. in poſſeſſ. fol. 926. n. 21. & fol. 930. n.*
70. † Atque mandatum de manutenendo fuerit reuo- 9
catum, ſeu aliter ordinatum in alio iudicio, vbi conſtiterit de poſſeſſorio antiquiori, vel petitorio alterius partis, *Plot. de in lit. iur. §. 3. ſub n. 36. Boccat. de interd. vti poſſid. c. 17. n. 3. Beuinend. d. dec. 79. ſub n. 4. Grat. dec. 192. n. 2.* [*& tradit D. Vaccarius in eius reſolutione in Bononien. exemptionis, poſt tract. dec. 646. n. 53.*]
Sortiturque † mandatum de manutenendo effe- 10
ctum

ctum durante lite ſuper proprietate, vel poſſeſſio-
ne in Iudicio ordinario, *Bicc. conſ.21. num.10.circa
fin. Mazzol. conſ.91. num.54. Plot. de in lit.iur. §.3.
ſub num.36. Fontanell. de pact. nupt. clanſ.7. gloſſ.3.
part.10.num. 76. tom. poſter. Monac dec.Bon.36.n.9.
Barz. in dec.47. ſub num.2.* [*Nemzan. conſil.80. ſub*
11 *num.7.*] † Tantúmque durat, quantum durat ipſa
lis, *Mazzol.d.conſ.91. num.53. Marcheſ. de commiſſ.
part.1.de comm.appellat.in poſſeſſ.fol.926.ſub num.14.
& fol.932. num.92. Franc. Milanen.deciſ.3.num.15.
lib.1. Seraph. deciſ.971. num 4. deciſ.199. num.6. &
deciſ.1295. num.2. qua eſt etiam apud Marcheſ. de
comm.part.1.fol.951.numero 2. & fol.1051. numero 4.*
[*Thomat.dec.41.n.25.Rot.recent.dec.44. in fin.part.4.
Mart. Andr.dec.30.n.1.* vbi, quod per executionem
12 factam dicitur lis finita.] Et † donec cauſa tam poſ-
ſeſſionis, quàm proprietatis in Iudicio ordinario fi-
nem vltimum habeat, *Gionag. conſ.8. num.78.lib.1.
Valaſc.dec.79.num.17.tom.1. Rot.in Romana Praſta-
tionis annna coram Cardinali Sacrato,poſt tr.dec.301.*
13 *num.2.* † Non autem vltra, nec longiorem vitam ha-
bet, quam habet lis ſuper proprietate, vel poſſeſſorio
plenario, *Caſtrenſ.conſ.3.num.1.in fin.& num.2.lib.2.
Secac. de appellat. cap.2. quaeſt.17. limit.6. membr.2.
num.2. Ioſeph. Lud.dec.Perуſ.20.num.3.& 5.part.1.
Benintend. deciſ.79.num.5.& 6. Centard.de moment.
poſſeſſ.in ſecunda rat.decid.num.35.*
14 Vnde † debet poſſeſſor in ſua poſſeſſione tueri,
donec contra eum ſit pronunciatum in petitorio,
*Caſtr.d.conſ.3.ſub num 2.lib.2. Ruyn.conſ.28.num.1.
lib.4. Cancer. variar. reſolut. cap.14. num.13. part.3.
Mantic. dec.196. num.2. qua eſt etiam inter diuerſ.*
15 *dec.679.num.1.part.4.* Vt ſi † de annuis præſtationi-
bus tractetur, donec per ſententiam declaretur eum,
qui ſoluit, non eſſe debitorem, *Rot. apud Conc. de
Cenſib.dec.238.num.10.*
16 Vel † donec lata ſit Sententia in poſſeſſorio ple-
nario, ſi de eo, agatur, *Menoch. de retin.remed.vltim.
num.58.& ſeqq. Gratian.diſcept.forenſ.cap.569.n.34.
Cancer. variar.reſolut.cap.14.num.13.& ſeqq. part.3.
Seraph.dec.299.num.6. qua eſt etiam penes Marcheſ.
de commiſſ.part.prim.fol.1051.num.4.Cocc.deciſ.417.
num.1.*
17 Sed † lata ſententia in petitorio, ſeu poſſeſſorio
plenario finitur manutentio, *Roderic. de ann. redit.
lib.1.q.17.n.41.* [Itaut non poſſit dici, euictionem ſe-
cutam non fuiſſe ex eo, quod, qui illam paſſus fuit
ante euictionis ſententiam manutentionem obtinue-
18 rit, *Burait.dec.381.num.1.*] † Intelligendo tamen de
tribus ſententiis, vel de tali ſententia, quæ habeat
paratam executionem, vel fecerit tranſitum in Iudi-
catum, finémque negocio imponat, ſitque effectua-
ta, *Boccat.de interd.vti poſſid.cap.17. num.3. Tuſc. in
ver. Turbare. concluſ.398. num.2. & 5. Marcheſ. de
comm. part.1. de comm. appellat. in poſſeſſ. fol. 38.
num.171.Roderic.d. quaeſt.17.num.54.Gratian.diſcept.
forenſ. cap.569. num.35. Rot. penes Paciſ. de Saln.
deciſ.12. num.8. Mantic. deciſ.202. num.2. qua eſt
etiam inter diuerſ. deciſ.154. num.4. part.4. Seraph.
deciſ.299. num.6. & 7. qua reperitur etiam penes
Marcheſ.de comm. part.1.d.fol. 1051. ſub num.4. vbi,
quod ſic eſt intelligendus Menoch. remed. vlt. retin. in
fin. & alij Doctores, qui de ſententia lata in poſſeſ-
ſorio ordinario loquuntur, & idem Seraph. deciſ.555.
num.9. Coccin. deciſ.417. num.1. & ita intelligendus
eſt etiam Peregr. conſil.96. num.1. & ſeqq. lib.3.*
vbi, quod manutentio finitur per ſententiam latam
in poſſeſſorio plenario † etiam ſi habens manuten- 19
tionem appellet, & inhibeat. [*Thomat. deciſ.120.
num.8.*]
Nam † mandatum de manutenendo, & præceptum 20
pœnale de non accedendo, vel de nihil innouando
in ſummario hoc poſſeſſorio durat etiam poſt pri-
mam ſententiam, & vſque ad ſententiam, quæ impo-
nat finem controuerſiæ, & faciat rem iudicatam, *Rot.
Lucen. dec.51.* quia, cum ſit conditum ad euitandas
rixas, † rixæ non tollerentur, ſi donec litigaretur, 21
liceret alicui parti aliquid innouare, *Rot. Lucen.
d. dec.51.* † Nec mandatum de manutenendo decre- 22
tum ſeparatim ante ſententiæ diffinitiuæ prolatio-
nem contra poſſeſſorem in petitorio dicitur pendere
ab ipſa ſententia diffinitiua, nec aliquid commune
habet cum petitorio, nec ſuſpenditur per appella-
tionem ab ea, *Seraph. deciſ.1225. ſub num.5. qua eſt
etiam apud Marcheſ. de comm. part.1. fol.951. n.5.*
Et † eo ipſo, quod Iudex detulit appellationi, perinde 23
habetur, ac ſi nulla ſententia lata fuerit, & manuten-
tio durare debet, *Cancer.var.reſolut.cap.14. ſub n.16.
part.3.*
Sed ſtante re iudicata expirat manutentio, quia
† proprietas, quæ per ſententiam declarata fuit, 24
includit in ſe poſſeſſionem, *cap. cum dilectus. de
cauſ. poſſ. & propriet. Rot. in Romana Hareditatis
coram Clem.8.apud Marcheſ de comm.part.2.fol.231.
num.3.* & † res iudicata in petitorio abſorbet poſ- 25
ſeſſorium, *Gratian. diſcept.for.cap.898.num.19. Se-
raph. deciſ.1484. num.8.* † Ita vt tunc mandatum 26
de manutenendo ſit dandum habenti rem iudica-
tam in petitorio, *Gratian. d. cap.898.num.18.& 19.*
Et, † quando quis vellet etiam expreſſam reuo- 27
cationem mandati de manutenendo ſuo aduerſario
conceſſi, huiuſmodi reuocationis cauſa eſſet ſum-
marie expedienda, *Cancer. dict. cap.14. num.29.
part.3.*

Et per hæc ad laudem, & gloriam Dei Optimi Maximi, & Beatiſſimæ Virginis, Sanctorúmque Ludouicorum, & Catherinæ tutelarium noſtrorum ſit Præſens tractatus abſolutus, ſi non vt par erat, ſaltim vt melius noſtræ licuit imbecillitati. Salua ſemper aliorum omnium Iura Profitentium ſaniori ſententia in eo, quod minus congrue dictum, ſeu collocatum reperiatur.

F I N I S.

Digitized by Google

Digitized by Google